

P'op Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh

Nadëb New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matew.....	4
Maah-Ko.....	46
Rukas.....	71
Jowãw	114
Atos.....	144
Roma	182
1 Korĩn.....	200
2 Korĩn.....	215
Garata.....	226
Epeso.....	233
Pirip	239
Korosa	244
1 Tesaronika	249
2 Tesaronika	253
1 Tsimoot	256
2 Tsimoot	261
Tiit.....	265
Piremon.....	268
Eberew.....	269
Tsijaag	283
1 Peed.....	288
2 Peed.....	293
1 Jowãw	297
2 Jowãw	301
3 Jowãw	302
Judas.....	303
Apokarip.....	305

Matew

Jesus wahë makû sa häd ketsén do hahÿÿh

- 1** Jesus Kristo, Dawi panaa, Abaraãm panaa. Hahÿÿ ta wahë makû sa häd heen n'aa kerih doo:
² Abaraãm t'aah, Isak.
 Isak t'aah, Jakóh.
 Jakóh taah, Judah, ta hÿÿj daheeh.
³ Judah t'aah, Peres.
 Peres taah, Eseröm Serah daheeh. Tamar mä sa ÿÿn makû häd.
 Eseröm t'aah, Rãm.
⁴ Rãm t'aah, Aminadab.
 Aminadab t'aah, Nasöm.
 Nasöm t'aah, Saramon.
⁵ Saramon t'aah, Buwas. Buwas ÿÿn Rahab häd näng doo.
 Buwas t'aah, Obed. Obed ÿÿn mä Rut häd näng doo.
 Obed t'aah, Jesé.
⁶ Jesé t'aah kä, Dawi, ër wahë makû sa wahë n'aa paah.
 Dawi t'aah, Saromãw. Saromãw ÿÿn Urija häd näng do ÿÿm paah.
⁷ Saromãw t'aah, Reoboãm.
 Reoboãm t'aah, Abijah.
 Abijah t'aah, Asah.
⁸ Asah t'aah, Josapa.
 Josapa t'aah, Jorãw.
 Jorãw panaa seeh, Usijah.
⁹ Usijah t'aah, Jotãw.
 Jotãw t'aah, Akas.
 Akas t'aah, Esekijah.
¹⁰ Esekijah t'aah, Manaséh.
 Manaséh t'aah, Amom.
 Amom t'aah, Josijah.
¹¹ Josijah panaa kä, Jekonija, ta hÿÿj daheeh. Babirõn buuj, Judah buuj majÿÿ, sa häj n'aa hënh Judah buuj ramahÿÿm noo gó Jekonija rababok.
¹² Babirõn häj n'aa bä rabaj'eenh do jawén paa bä henäk do hahÿÿ Jesus wahë makû sa häd: Jekonija t'aah, Saratijéw.
 Saratijéw t'aah, Sorobab.
¹³ Sorobab t'aah, Abijuh.
 Abijuh t'aah, Erijakïm.
 Erijakïm t'aah, Asor.
¹⁴ Asor t'aah, Sadok.
 Sadok t'aah, Akïh.
 Akïh t'aah, Erijud.
¹⁵ Erijud t'aah, Erejasa.

Erejasa t'aah, Matãn.

Matãn t'aah, Jakóh.

¹⁶ Jakóh t'aah, Joséh kä. Marija häd näng do patug ti Joséh. Marija t'aah kä, Jesus, ramaneëënh do Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.

¹⁷ 14 Jesus wahë makû sa häd ketsén do Abaraãm du doo bä naa, Dawi bä kä tagadäk. 14 sa häd ketsén do Dawi häd bä naa, Judah buuj Babirõn häj n'aa hënh ramahÿÿm bä kä. 14 kä m' Jesus Kristo † wahë makû sa häd ketsén do Babirõn häj n'aa hënh rabeboo nä do jawén paa bä naa, Kristo benäng bä kä.

Jesus benäng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Hahÿÿ da Jesus Kristo benäng do ky n'aa. Jesus ÿÿn pan'aa Marija häd näng doo. Joséh gatëë do pan'aa m' ti Marija. Ti m' Marija beta däk, dooh Joséh awäd bä ta wë. Marija wén eta däk, P'op Hagä Do Sahee hejój hyb n'aa. ¹⁹ Baad ub, P'op Hagä Do karën doo da Joséh, ta patug pan'aa bawät. Ti hyb n'aa m' dooh takarën bä Marija taky n'aa tapa bä hajök do sa matym gó. Dooh takarën bä Marija tanu meby bä ta wób sa hä. †† Ti hyb n'aa tahyb n'aa newë däk, ta h'yyb gó, Marija tamejõ hõm taganat'ëë wät hyb n'aa. Dooh m' takarën bä ta wób tamaher'ood bä.

²⁰ Ti m', ta ti tahyb n'aa newë däk do jawén paa bä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ääs kas'ee wät ta hä ta s'ëë gó. Ti m' ta s'ëë gó ääs ky hadoo ta hä. Hahÿÿ da ta kyyh:

—Joséh, Dawi panaa, —näng mäh —mahyb n'aa p'eed manäh. Magat'ëë né hë Marija. Ajän ta wog gó hasuun doo, P'op Hagä Do Sahee hejój hanaa. ²¹ Aj'yy da ta t'aah. Mahäd n'oo da Jesus, ‡ P'op Hagä Do kara-pee tabed'ëëp hyb n'aa da nesaa do ramoo bok do mahãnh —näng mä ääs kyyh Joséh hä.

²² Sahõnh hë tii d' tawén hadoo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh ta ky n'aa rod Isajas häd näng do erii wät do paa kaja däk hyb n'aa. Hahÿÿ da taky däng do paah: ²³ "Etaah da maruus aj'yy manepäh nä doo. Enyy däk da aj'yy ta t'aah. Ramaneëënh da ta häd Imanuéw", †† näng mäh. "Ër mahang P'op Hagä Do bawät", tahanäng pé ti Imanuéw.

† Ji h'yyb tym dëëb, p'ooj ub Judah buuj hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ramaneëënh MESIJAS . Gereg kyy me ramaneëënh KRISTO . "P'OP HAGÄ DO H'YYB DÄNG DOO", tahanäng pé m' ti. †† Aj'yy see sii Marija beta däk Joséh ed'oo. Ti hadoo né hë, dooh takarën bä taher'ood bä ta wób sa hä Marija eta däk doo, Marija tanu maneb'yyh hyb n'aa. ‡ Jawéh ji ted'ëëp, tahanäng pé ti Jesus. †† Isajas 7.14

²⁴ Ti m' Joséh ty gawëej däk bā, āās mejūū doo da né hē taky daheeh. Marija tagat'ëe däg kån. ²⁵ Tagat'ëe däk né hē, dooh ta wē tawād bā Marija t'aah nenäng nā bā. Ti m' Marija t'aah benäng do jawén paa bā Joséh häd n'oo däk mā Jesus.

Sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do Jesus henäng do resoos do panyyg n'aa hahÿÿh

2 Ti m' panang Berēnh häd näng doo bā, Judah häj n'aa bā Jesus benäng sa wahē n'aa Eróts häd näng do bag'āās noo gó. Tabenäng do jawén paa bā ajyy tak'ëp ma kamet'ëek doo, sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do kaj'aa Jerusarēnh bā. Sa häj n'aa papÿÿj hana hēnh rahana. ² Ti m' rakajaa bā kã rabeaanh:

—Nyy bā tabadäg däk Judah buuj sa wahē n'aa nag'aap hē henäng doo? —näk mäh. —Āā hapäh sagõõh tabeny däk do heen n'aa. Papÿÿj nu ganyy hēnh tahana. Āā wén na bē wahē n'aa nag'aap hē henäng do āā weh'ëeh hyb n'aa —näk mā sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do sa kyyh.

³ Ti m' tak'ëp mā Judah buuj sa wahē n'aa Eróts häd näng do hyb n'aa tón mā taky n'aa napäh bā sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do raheer'oot doo. Sahõnh hē Jerusarēnh panang buuj na-āāj hē m' rahyb n'aa tón mäh. ⁴ Ti m' Eróts mejūū ranaēenh hyb n'aa ta wē sahõnh hē Judah buuj sa rod n'aa P'op Hagä Do wē wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'y yk do ma mehetëk do na-āāj hē. Ti m' tabeaanh mā sa hã nyy bā P'op Hagä Do kyy kerih do ky däng Kristo, P'op Hagä Do H'y yb Däng Do benäng doo.

⁵ Ti m' raky hadoo:

—Berēnh panang bā, Judah häj n'aa bā tabenäng da —näk mäh. —Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky n'aa rod see erii wät paa ta ti ky n'aa —näk mäh:

⁶ “Panang Berēnh, Judah häj n'aa bā badäk doo, õm ky n'aa netsëeh do nado panang ky n'aa etsëeh do sa mahang, Judah häj n'aa bā.

Ky n'aa etsëeh da õm, a babuuj mahang ganyyh do hyb n'aa ta bagä n'aa,

Isaraéw buuj, karapé haa h'y yb mahūüm doo.” ††

—Tii d' né hē P'op Hagä Do kyyh, ta ky n'aa rod see erih do paah —näk mā Mosees ky n'aa jaw'y yk do ma mehetëk do sa kyyh Eróts hã.

⁷ Ti m' Eróts mejūū rabats'y yt ta wē kejën doo gó sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek doo. Ti m' tabeaanh mā sa hã ny noo gó ti sagõõh ganyyh. Ti m' rabaheer'oot ta hã. ⁸ Ti m' Eróts mejūū mā Berēnh hēnh rabahõm hyb n'aa. Ti m' ky ken'y ym doo gó m' taky hadoo sa hã:

—Bē ahõm, baad bē esóts karapee —näng mäh. —Karapee bē awyyd bā, nyyw hē ÿ karēn ÿ bē maheer'ood, karapee ÿ weh'ëeh hyb n'aa bē nemuun —näng mā Eróts kyyh.

† Eróts wén hyb n'aa tón, dooh takarēn bā ta see bag'āās doo. Ta mab hē takarēn tabag'āās. Panang buuj rawén hyb n'aa tón na-āāj hē Eróts hã rah'y y genäh do hyb n'aa. Rahapäh ti tak'ëp da nesaa do tamoo wät da karapee henäng do hã, taky n'aa napäh do hyb n'aa. †† Mika 5.2

⁹ Ti m' sa hã Eróts maher'oot do jawén paa bā, ratsyym kasog kån mäh. P'aa hēnh mā sagõõh rabahapäh ēnh ramahõm me. Sa pooj jé m' sagõõh bahõm. Ti m' sagõõh bayyw kã kån tób karapee t'aah yt sooh do pong jó. ¹⁰ Tak'ëp mā ratsebee bong sagõõh rabahapäh bā kã. ¹¹ Ti m' tób gó rabajëe p'ëe bā kã rabawyyd kån mā karapee Marija moo gó kã. Ti m' rabehyy b'ëeh tūū sa taron nu paa me karapee t'aah wē. Ti m' rawehëe kån ta hã. Ti m' raban'oo däk ta hã ta matym n'aa tak'ëp hanäm doo, ky n'aa gebah doo. K'āāts tēg gabarëeh do s'ëeb, b'aa tæg buu benyym do s'ëeb in-sijëen häd näng doo, b'aa tæg buu benyym do s'ëeb miir häd näng do raban'oo kån ta matym n'aa. ¹² Ti m' sa s'ëe gó kã P'op Hagä Do maher'oot ranabaaj hõm hyb n'aa Eróts magä doo me, Eróts ramanaher'oot hyb n'aa. Ti m' ta tyw n'aa see me m' rababaaj hõm kån sa häj n'aa hēnh.

Esit häj n'aa hēnh Joséh rakejën hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' sagõõh ma kamahet'ëek do ratsyym kasok do jawén paa bā, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do āās kasee mā Joséh hã ta s'ëe gó. Ti m' ta s'ëe gó taky hadoo ta hã:

—As'ëeg g'ëed! —näng mäh. —Mamahūüm wäd karapee t'aah ta ÿÿn daheeh Esit häj n'aa hēnh, t'ÿÿ hēnh bē kejën hõm hyb n'aa. Eróts mejūū da resoos karapee t'aah tadaj'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa da Esit bā bē ayyw dó, õm ÿ maher'oot bā kã da mabana —näng mā āās kyyh Joséh hã.

¹⁴ Ti m' nyyw hē Joséh ty gawëej däk. Ti m' atsēm né hē Joséh bado däk karapee t'aah, ti m' karapee ÿÿn daheeh ratsyym kasog kån Esit hēnh hah'ūüm doo. ¹⁵ Ti m' Esit häj n'aa bā rabajëe kån Eróts bedep nā bā. Tii d' tawén hadoo P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod see her'oot do paa kaja däk hyb n'aa. Hahÿÿ d' mā P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod erih do paah: “ÿ naëej wät tah ÿÿ, Esit bā naa tabanyyh hyb n'aa”, ‡ näng kerih do hã.

¹⁶ Ti m' Eróts h'y y kadaw'uuh sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do rawadii doo. Ti hyb n'aa tak'ëp mā takawajāän. Ti m' tamejūū mā radej'ëep hyb n'aa Berēnh panang bā, panang nedaa bā na-āāj hē, sahõnh hē karepé ajyy pawóp hē ta baab n'aa hedo padëek doo, ti yd jé ta baab n'aa hedoo do na-āāj hē. Tii d' tawén d'oo, pawóp däg mā ta baab sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do pooj jé rabahapäh sagõõh karapee henäng do heen n'aa ganyyh doo. ¹⁷ Tii d' né kã m' kaja däk P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod Jere-miij häd näng do erih do paa kã. Hahÿÿ da paa m' ta kyyh:

¹⁸ “Panang Rama ‡ häd näng doo bā naa maa enä tak'ëp ha'oot doo.

Tak'ëp h'y y kat'oon do sa kyyh ji maa napäh da. Rakéw panaa kyyh né hē tii, sa taah p'āā 'oot doo.

‡ Osejas 11.1 †† Tii d' sagõõh ky n'aa ma kamahet'ëek do raheer'oot paa ta hã. †† Berēnh nedaa bā ti panang Rama häd näng doo. Ti hyb n'aa ta tii bā na-āāj hē sa taah rap'āā oot, Jeremiij ky däng doo da né hē.

Dooch wäd sa taah. Ti hyb n'aa dooh rakarën bä ta wób rah'yyb enäw bä sa hä", † näng kerih doo.

Joséh rababaaj nä do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁹ Ti m' Eróts dajëp do jawén paa bä, ta s'ëë gó m' ääs kas'ee wät Joséh hä. ²⁰ Hahÿÿ da ääs kyyh ta hä:

—As'ëëg g'ëëd! —näng mäh. —Mamabaj hõm karapee t'aah ta ÿÿn daheeh Isaraéw häj n'aa hënh kä. De-jëp karapee majiï —näng mäh.

²¹ Ti m' Joséh bas'ëëg geët mäh, tado däk karapee t'aah, ti m' karapee ÿÿn daheeh ratsyym kasog kån Isaraéw häj n'aa hënh hah'üüm doo. ²² Ti m' Joséh ky n'aa napäh bä Akeraw häd näng do bag'ääs mä Judah häj n'aa †† bä ta yb jawén buuj, eÿÿm mä t'iï hënh tahõm bä kä. Ti m' ta s'ëë see gó P'op Hagä Do ääs maher'oot mä t'iï hënh tanahõm hyb n'aa. Ti hyb n'aa kä m' Isaraéw häj n'aa bód Garirej häd näng doo hënh mä tabahõm kån. ²³ Ta tii bä, panang Nasaréh häd näng do bä rabajeej kån. Tii b' mä kaja kån hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod raheer'oot do paa P'op Hagä Do ky däng do ky n'aa hä: "Ramaneëenh da Nasaréh buuj", näk paa sa kyyh.

Jowāw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahÿÿh

3 Ti m' ta see pé noo gó, nu gemuun do paah, Jowāw häd näng do bahõm kån Judah häj n'aa bä tabanawäng hënh. T'iï hënh mä tamaher'oot maa new'ëë do sa hä P'op Hagä Do kyyh. ² Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Edaa däk hÿ pong jé hawät do ji tabag'ääs doo. Ti hyb n'aa bë eréd hõm nesaa doo, P'op Hagä Do wë bë h'yy kawareem hyb n'aa —näng mä Jowāw kyyh.

³ Jowāw né hë ti aj'yy ta ky n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot do paa hahÿ taba-her'oot noo gó:

"Hahÿÿ da tabanawäng bä her'oot do kyyh:

Bë tyw n'aa bak'ood däg da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah", ‡ näng mä takerii däk do hä.

⁴ Jowāw saroor mä kameer wii s'ëëb, ta pan'aa. Ta baa wyd paa m', ta byyh. Sabakar paa m' tawëh ta tä, mabaa bëëh paa m' ta waa. ⁵ Ti m' hajök Jerusarënh babuj n'aa, Judah häj n'aa buuj, tamii Joradän nabyy me habong do na-ääj né hë m' rabahõm Jowāw wë. ⁶ Nesaa do rakawoom bä, Jowāw nu gemuun hõm tamii Joradän häd näng doo me.

⁷ Ti m' hajök Pariséw ramaneëenh doo, hajök Sadoséw ramaneëenh do na-ääj hë ta wë, tanu gemuun doo bä rabana Jowāw bahapäh bä, taky hadoo mä sa hä:

—Aw'yy p'yym näng do taah hadoo bëëh! —näng mäh. —Nyy da bë ed'oo bë kejën nesaa do bë hä P'op Hagä Do banoo do mahãnh? J'ooj madäk doo me bë ed'oo bë nu kemuun nesaa do mahãnh? ⁸ Taw'ääts hë

† Jeremij 31.15 †† Judah häj n'aa, Isaraéw häj n'aa bód né hë.
‡ Isajas 40.3

pooj jé bë metäh te hub tado bä nesaa do bë eréd hõm bä. Bë metäh hanäm do bë moo bok do hä. ⁹ Bë daab yb manä Abaraäm panaa bë hanäk do hä. Bë edoo manäh: "Ää P'op Hagä Do gadoo Abaraäm panaa ää bahadoo do hyb n'aa." P'op Hagä Do karën bä taha-jaa hahÿ pä tawareem bä, Abaraäm panaa rado padäg bä —näng mäh. ¹⁰ —Edaa däk h'yy kawanereem do P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Aj'yy myym joom kóm pa tadahëë däk do tabagëem hyb n'aa hadoo tii. Sahõnh hë joom tëëg neak do tagëew jat da, ti tabaju hõm da —näng mä Jowāw kyyh.

¹¹ Ti m' Jowāw ky hadoo ënh:

—ÿ ti hÿÿh, bë ÿ nu gemuun naëng me, baad hadoo do wë bë h'yy kawareem do metëë n'aa. Ti awät da jawén ÿÿ tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahãnh ÿÿ. Hä ÿÿ, ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa dooh ÿ haja bä ta tsyym suun ÿ patsä bä —näng mäh. —Tii kä P'op Hagä Do Sahee tabajëë suun bë h'yyb tym gó, bë tah'yyb mahüüm hyb n'aa. Tëëg hõh hadoo doo me bë d' tametyy baad tabanaw däk hyb n'aa bë h'yyb tym —näng mäh. ¹² Tsyt hë tabetyn hõm da P'op Hagä Do karën do moo heb'ook doo, tsyt hë ta wób. P'op Hagä Do karën do moo b'ook doo, banäm doo hënh tabetyn hõm, tabanesaa hënh ta wób, aj'yy ta nahëë me tetyn hõm do hadoo tiriig ta bóg mahãnh. Ta joom ag tiriig tabataa ta tób n'aa yt hä. Ta bóg taju toonh tëëg hõh me, nadëëk doo me —näng mä Jowāw kyyh Kristo ky n'aa hä.

Jesus Jowāw nu gemuun do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' ti noo gó Garirej häj n'aa bä naa Jesus bawëenh tamii Joradän häd näng doo hënh, Jowāw nu gemuun hyb n'aa. ¹⁴ Ti m' Jowāw geäm paawä, ti m' taky hadoo:

—Hëd n'aa wë ÿ mabana õm ÿ nu gemuun hyb n'aa? ÿ paawä ti manu gemuun —näng mä Jowāw kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Taw'ääts hë ta tii da dó. ÿ manu gemuun né hë. Taw'ääts hë ër bad'oo sahõnh hë ër hä P'op Hagä Do karën doo —näng mäh.

Ti m' tii d' taky hadoo do hyb n'aa m', Jowāw nu gemuun kån Jesus.

¹⁶ Jesus nu kemuun wät do jawén paa bä, nanyw hë tabanyyh tame naa. Tabanä sii hë m' wë kbasëëts hõm. Ti m' tahapäh mä P'op Hagä Do Sahee ahying mä ta wë. Gurii-i bahyng doo da P'op Hagä Do Sahee bahyng. Ta hä m' tabadäng. ¹⁷ Ti m' hÿ pong jé naa tamaa ena kån P'op Hagä Do kyyh. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Hahÿ tah ÿÿ, tak'ëp ÿ kamahãnh up doo. Baad ÿ h'yy gadajang tan'oo bä —näng mäh.

Jesus Dijab † metyy do panyyg n'aa hahÿÿh

4 Ti m' P'op Hagä Do Sahee mahüüm kån Jesus tabanawäng hënh, rabanabok hënh, Dijab metyy

†† Gereg kyy me ramaneëenh Nesaa Do Yb, DIJAB. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.

hyb n'aa Jesus. ²Ti m' 40 ta ã noo gó dooh m' Jesus awa bä, dooh m' tawëë bä. Ti jawén mä Jesus basa däk. ³Tii bä Dijab, ji h'yyb tahet'uuk doo, ana ta wë, ti m' taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah mado bä, —näng mäh
—mamejö hahÿ pä rakawereem padëëk pāw —näng mäh.

⁴Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh. Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Ji waa hä had'yyt nado ji bedëp. Sahõnh hë P'op Hagä Do kyyh hyb n'aa ji bedëb heh'äätt” † —näng mä Jesus.

⁵Ti m' Jesus Dijab mahüüm kån Jerusarënh hënh, panang tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk doo hënh. Ti m' tabatsyyd hõm P'op Hagä Do tób n'aa jó p'op nu däk doo hënh tabasëëk hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

⁶—P'op Hagä Do T'aah mado bä, —näng mäh
—keréd hyy tũü. Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih doo —näng mä Dijab kyyh: “P'op Hagä Do mejüü da ta ääs, baad õm rabahag'ääs hyb n'aa. Õm da ragadoo p'op pä hä a tsyym taganadas hyb n'aa”, †† näng P'op Hagä Do kyyh —näng mä Dijab.

⁷Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hahÿÿ da na-ääj hë P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Mamety manä P'op Hagä Doo, a hagä n'aa” † —näng mä Jesus.

⁸Ti m' Jesus Dijab masäk waëë p'op nu däk do jó. Tii b' naa m' tametëeh ta hä sahõnh hë badäk hahÿÿ hä hanäng do häj n'aa rabag'ääs doo, sahõnh hë hanäm doo, hetsooh do badäk hahÿÿ hä hanäng do na-ääj hë.

⁹Ti m' taky hadoo ta hä:

—Sahõnh hë ta ti ÿ anoo da a hä, wë ÿÿ, tũü a taron nuu me ÿ mawehëë bä —näng mä Dijab kyyh.

¹⁰Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ahõm mahãnh ÿÿ, Nesaa Do Yb! —näng mäh.
—Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Jääm hë P'op Hagä Doo, bë hagä n'aa, bë wehëë. Jääm hë ta ti bë hyb n'aa jew'yyk, bë ky daheeh”, †† näng kerih doo —näng mä Jesus.

¹¹Ti m' Dijab bahõm kån Jesus mahãnh. Ti m' ääs rabana, rahag'ääs mä Jesus, ranoo mä ta hä ta waa kä.

Jesus du doo tama metëëk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹²Ti m' Jowāw nu gahem'uun do radawäts gëet do Jesus ky n'aa napäh bä m', tababaaj hõm kån mä Garirej häj n'aa hënh. ¹³Ti m' panang Nasaréh bä tabaym dó jawén paa bä m', takahÿÿd gä panang Kapar-Naüm häd näng doo hënh. Karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me Kapar-Naüm badäk, Seburün, Napatawi sa häj n'aa bä. ††¹⁴Tii da tawén d'oo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot do paa takaja däk hyb n'aa. Hahÿÿ d' paa m' Isajas kyyh:

¹⁵“Seburün, Napatawi häj n'aa babuuj,

karaj'aa nabyy me, tamii Joradän tamyj däk hä badäk do buuj.

† Dew-Teronom 8.3 †† Saaw-Mo 91.11-12 ‡ Dew-Teronom 6.16 †† Dew-Teronom 6.13 †† Garirej häj n'aa bód ta ti Seburün Napatawi sa häj n'aa.

Garirej sa häj n'aa häd, hajök do Judah buuj nadoo do rabaj'eenh bä.

¹⁶Ta tii bä, gadagyp do hadoo doo gó habok doo, P'op Hagä Do nahap'ëeh doo, rahapëë däg kån ta bag ty eh do hadoo doo. †† Dajëb bawät bä habok do sa hä ganä wät ta bag”, †† näng kerih doo.

¹⁷Ti m' ti noo gó Jesus du do däk tamaher'oot sahõnh hë sa hä. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Edaa däk hÿ pong jé hawät do ji tabag'ääs doo. Ti hyb n'aa bë eréd nesaa doo, P'op Hagä Do wë bë h'yy kawareem hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸Ti m' karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me Jesus bawät bä m', tabahapäh mä pawóp hë ajyy. Simaw, Peed ramaneëeh doo, ta hÿÿj Än-Deréh daheeh. Tah'ÿÿb mä res'aak karahi me. Tah'ÿÿb sag né hë m' tii.

¹⁹Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—B'ëep bë ana, si ÿÿ bë abooh. Tah'ÿÿb sag nado boo da bë hÿÿ kä. Ajyy, ÿÿj sag hadoo da bë hÿÿ kä P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

²⁰Ti m' nayyw hë m' raberéd hõm karahi. Ah'üüm kån mä ta sii.

²¹Ti bahãnh mä Jesus bahapäh ajyy Tsijaag, Jowāw daheeh, Sebedew häd näng do taah. Marakate gó m' rabat'ooh, sa yb mä sa hata. Karahi m' renäm. Ti m' Jesus bats'yyt ta sii rabahõm hyb n'aa. ²²Ti m' nayyw hë m' ragatsëg n'yyh pong hënh. Ti m' raberéd hõm sa yb, marakate. Ti m' Jesus sii rabahõm kån mäh.

²³Ti m' jé pad'yyt hë Garirej häj n'aa bä, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, Jesus ma metëëk mäh, tamaher'oot mä sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ääs do ky n'aa hanäm doo. Jé pad'yyt hë m' tabaheso hõm sahõnh hë sa nahëëh. Tabaheso hõm na-ääj hë h'yyb nahejooj padëëk do nahëë haj'aa. ²⁴Ti hyb n'aa, Sirija häd näng do häj n'aa bä na-ääj hë raky n'aa napäh mä Jesus mo haj'aa hä. Ti hyb n'aa ramena kån ta wë nahëë enäh doo. Hajõng mä ramena do sa nahëëh. Tak'ëp datés do hahoop do ta wób, karap'ar h'yyb nesaa do pahadëëk do ta wób, mera do kaj'uun do ta wób, nabong do ta wób. Ta ti sahõnh hë sa nahëë Jesus hahëen hõm mäh. ²⁵Hajök mä Jesus jawén hah'üüm. Ta s'ee hënh naa m' hena ta jawén hah'üüm doo. Garirej häj n'aa bä naa m' ta wób, Dekaporis häd näng do häj n'aa hënh naa ta wób, Jerusarënh bä naa m' ta wób, Judah häj n'aa bä naa m' ta wób, hëëj Joradän häd näng do tamyj däk hënh naa m' ta wób kä.

††† Jesus né hë ti ta bag ty eh do hadoo doo. Sa mahang Jesus bawäd wät do hyb n'aa, sa mahang Jesus ma met'ëëg wät do hyb n'aa, rahapëë däk nyy da rabad'oo P'op Hagä Do wë ranu kajäk hyb n'aa. ††† Isajas 9.1 hä takerii däk tii. P'op Hagä Do nahap'ëeh doo, ji edëb heh'äätt do nahap'ëeh do tii, dajëb bawät bä habok doo. Kristo sa wë kajaa doo, papÿÿj bag ganyyh do hadoo.

Ky n'aa kedëng do ky n'aa hahÿÿh

5 Ti m' hajök do ta jawén han'aa do Jesus bahapäh bā m', tabasëek waëë hā m', ti m' tabahyy sooh. Ti m' ta ma metëek do rabana ta wë, ² ti m' tadu doo tama metëek do sa hā. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

³ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng sa hā hē daab na'yyp doo, sa h'yyp gó jãām hē P'op Hagä Do hā daab 'yyp doo. Rawén ky n'aa kedëng, hÿ pong jé hawät do bag'ãās do karapee rabahadoo do hyb n'aa.

⁴ —Ky n'aa kedëng da jé ha'oot do hah'oop doo, P'op Hagä Do h'yyp en'yym do hyb n'aa da sa hā.

⁵ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng kaja hē sa h'yyp mahūüm doo, sa hejój hā h'yy kana'eeh doo. Rawén ky n'aa kedëng, hëej papuuj † P'op Hagä Do ky n'aa enooh do danāh rabahadoo do hyb n'aa da.

⁶ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng takarēn doo da ji bawät do hā tak'ëp h'yyp pad'ëek doo. Rah'yyp pahadëek do kan'oo dāk da sa hā.

⁷ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng ta wób t'yyd mehīn doo. P'op Hagä Do t'yyd mehīn da sa hā kã.

⁸ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng baad hedoo do had'yyt hē h'yyp enāh doo. Ky n'aa kedëng da tii, rahapäh do hyb n'aa da P'op Hagä Doo sa matym me.

⁹ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng h'yyp nyw gó habok do du n'aa doo. Ta ti hedoo doo ramaneëenh da P'op Hagä Do taah.

¹⁰ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng da P'op Hagä Do karēn do ramoo bok do hyb n'aa rarahejãā do hah'oop doo. Rawén ky n'aa kedëng, hÿ pong jé bag'ãās do karapee rabahadoo do hyb n'aa da.

¹¹ —Ky n'aa kedëng bëeh, hëp ÿ n'aa bë raky n'aa rejã bā, bë rarahejã bā, daap hē nesaa do bë ky n'aa ran'oo bā. ¹² Baad had'op do P'op Hagä Do anoo da bë hā ta sām hÿ pong jé. Ti hyb n'aa da bë h'yy gadejah, bë tse-bee da, tii d' bë hā radoo bā né paawā! Tii d' né paa sa wahë makū rabad'oo P'op Hagä Do ky n'aa rod sa hā, rarahejãā né paa sa hā —näng mā Jesus.

Jukiir ky n'aa gó, ta bag ky n'aa gó Jesus ma metëek do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Jukiir hadoo bëeh, badāk hahÿÿ hā habong do sa mahang. †† Jukiir nadah'ëed wäd bā, dooh ji haja bā ji an'oo bā p'aa hēnh tadah'ëed däg bā. Tanadah'ëed wäd bā, dooh hyb n'aa ji karēn wät péh. Ji aw'boong hōm tii. Jé tabës pé tsab'eep da ‡ —näng mäh.

¹⁴ —Badāk hahÿÿ hā habong do sa bag hadoo bëeh. Dooh ji haja bā ji jejēn bā panang waëë jó badāk doo.

¹⁵ Dooh ta bag ji gataa so bā ji waa hood yt hā ji da-

† Taw'ãäts hē ji ner'oot Apokarip 21.1. †† Jukiir me ji ty gewuuk ta dab takanarejãā hyb n'aa. Jukiir hadoo P'op Hagä Do hā h'yy ka'eeh do badāk hahÿÿ hā habong do sa mahang. P'op Hagä Do hā h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa nesaa do tak'ëp tawén kanah'ūüm badāk hahÿÿ bā. ‡ Jukiir nadah'ëed wät do hadoo ta hā h'yy ka'eeh do baad naboo bong doo. Baad ji nawäd wäd bā, baad nadoo do ji metëeh tii bā ta wób sa hā. Jukiir nadah'ëed wät do hadoo, ji aw'boong hōm do hado dāk ji tii bā.

sooh hyb n'aa. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, sahōnh hē tób yt hā haj'eenh do rabag enā hyb n'aa.

¹⁶ Ti hadoo ënh bë hā. Bë metäh, rabahapäh hyb n'aa, baad hedoo do bë babok doo, baad hadoo do bë moo bok doo, bë Yb hÿ pong jé hawät do hā raj'aa etsë hyb n'aa kã bë hā rahapäh do hyb n'aa —näng mā Jesus.

Mosees ky n'aa jaw'yyp do ky n'aa hā Jesus ma metëek do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ ahyng babä ÿ gawats'iik hyb n'aa nado P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa na-ãāj hē. Tii d' bë edoo manāh. ÿ wén hyng P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa na-ãāj hē, takaja dāk hyb n'aa, hā ÿ kametëeh hyb n'aa na-ãāj hē. ¹⁸ Baad bë ÿ maher'oot. Wë, badāk hahÿÿ hëej bawät nā bā, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp do dooh tagawatsig bā. Dooh ta bód had'os pé gawatsik péh, sahōnh hē ta hā kerih do kametëeh bā kã. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh. ¹⁹ —Jé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp do bód t'aats ky nadaheeh doo, ta wób tama met'ëeg bā ta nemuun raky nadaheeh hyb n'aa, jãām hē ky n'aa nets'äs da ta ti hedoo do hÿ pong jé hawät do tabag'ãās do mahang. Jé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp do ky daheeh doo, ta wób hā tama met'ëeg bā na-ãāj hē, ky n'aa etsä dāk tii, hÿ pong jé hawät do tabag'ãās do mahang —näng mäh.

Baad had'op Jesus karēn ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

²⁰ —Baad bë ÿ maher'oot. Baad ub Parisëw red'oo raky daheeh P'op Hagä Do karēn do ji hā. Ti hadoo ënh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp do ma mehetëk doo. Ti hado né paawā, baad bë nado bā sa bahānh, dooh tabad'op hē bë haja bā hÿ pong jé hawät do bag'ãās do karapee bë hado bā —näng mäh.

1. Baad ji bawät sa mahānh ji da hadoo do hā ji hyb n'aa newëe do hā ky n'aa hahÿÿh

²¹ —Bë maa napäh né hē p'ooj ub ër wahë makūū hā kamejūū doo: "Manaboh manā a da hadoo doo. Nesaa do hā ky n'aa kety dāk da jé ta da hadoo do daj'ëep doo", †† näng kerih doo. ²² ÿÿ kã, ÿ her'oot hahÿÿ bë hā: Jé ta da hadoo do wë kawajãān do sii hē ky n'aa kety dāk da. Jé ta da hadoo do ky n'aa rejãā péh, taw'ãäts hē ër wahë n'aa hedoo do raky n'aa etyy tii. Jé "h'yy gatamaa its òm!", hanäng pé ta da hadoo do hā, p'eets hē tabanesaa hēnh, tëeg hōō gó da tabahoop —näng mäh.

²³ —Ti hyb n'aa kã, P'op Hagä Do hā mama ejuu bā mahyb n'aa es'ee bā a hā a da hadoo do ganen'aak doo, baad nadoo do ta hā mamoo wät do hyb n'aa, ²⁴ tii bā taw'ãäts hē meréd dó mama ejuu do pan'aa ji ma ejuu do tyng pa. Tii bā ahōm a da hadoo do wë. Mets'ëë òm tahyb n'aa mabaan hyb n'aa, p'aa hēnh bë

†† Esodo 20.13

h'yyb enyyw padëek hyb n'aa. Tii bä maju kä P'op Hagä Do wë mamanaa doo —näng mäh.

²⁵ —Taw'ääts hë nayyw hë mah'yyb enäw a wë kawajään doo, hyb n'aa jawyk do wë öm tamahüüm bä öm taky n'aa tapaa hyb n'aa paawä. Bë mahöm me, ta hõö bä, mah'yyb enäw, hyb n'aa jawyk do ji hä ky n'aa etyy do hä, öm taky n'aa tapa mahānh. Tii d' manadoo bä, hyb n'aa jawyk do öm tabahaëenh da warahén hä, öm tadawäts gëet hyb n'aa kä. ²⁶ Dooh d' manä bä kä tii bä, sahōnh hë manepaag bä. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo —näng mäh.

2. Baad had'op, ta wób rabahed'oo do bahānh, ji bawät yŷj sa wë ky n'aa hahŷŷh

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Bë maa napäh hahŷ kamejüü doo: “Aā manä ta seeh yŷm sii”, † näng kerih do paah. ²⁸ Yŷ kä, y her'oot hahŷŷ d' bë hä: Yŷnh wë ty gadäk doo, ta sii haŷŷh do hyb n'aa newë däk doo, baad nado däg ta h'yyb tym hä kä. Nesaa do tamoo wäd däg kän, dooh né ta sii taā bä paawä. ²⁹ A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hë paawä a matym mado nyyh. Madawäts hōm. Taw'ääts hë sét a hä hanäng do kaw'oong hōm, tabanesaa hēnh öm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh. ³⁰ A moo hub hadäk do hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hë paawä magakyd hōm a mooh. Madawäts hōm. Taw'ääts hë sét a hä hanäng do kaw'oong hōm, tabanesaa hēnh öm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh † —näng mäh.

3. Baad had'op, ta wób rabahed'oo do sa bahānh, ji bawät ji yŷm wë ky n'aa hahŷŷh

³¹ —Hahŷŷ da kamejüü do paah: “Jé ta yŷm heréd hōm doo, taw'ääts hë taban'oo däk né hë ta heen n'aa kerih do ta hä”, ‡ näng kerih do hä. ³² Yŷ kä, y her'oot hahŷŷ d' bë hä: Jé daap hë ta yŷm heréd hōm doo, ta yŷm wadii do hyb n'aa tanado bä, yŷnh ta patug nadoo do sii he'yŷh do hado däk tan'oo bä ta yŷm paah. Aj'yy see gat'ëe däg bä ta ti yŷnh, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see yŷm sii he'yŷh do hado däk tii —näng mäh.

4. Baad ji awäd bä, dooh hyb n'aa tak'ëp ji ky n'aa h'üüm pé do ky n'aa hahŷŷh

³³ —Bë maa napäh né hë p'ooj ub ër wahë maküü hä kamejüü doo: “Maky kahŷŷd manä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä maky däng doo. Mamoo wäd né hë ta hä maky däng doo”, näng kerih doo. ³⁴ Yŷ kä, y her'oot hahŷŷ d' bë hä: Bë ky dëe manä da. P'op Hagä Do bag'ääs do tyng hadoo hŷ pong jé. Ti hyb n'aa bë ky dëe manä hŷ pong jé hä, bë ehuh né hë bë ky däng do bë metëeh hyb n'aa. ³⁵ P'op Hagä Do tsyym tyng hadoo

† Esodo 20.14 †† Dooh Jesus mejō bä ji matym ji ado nä bä, ji moo see ji gakyd hōm bä. Jesus hapäh, ji h'yyb gó naa né hë ti nesaa do ji moo wät doo, ji heg'ääs doo. Tii da tawén her'oot, baad ji hyb n'aa matakëe hyb n'aa nesaa do ji moo nawät hyb n'aa. Dooh masu-uj tado bä ta ti hedoo doo, Jesus hanäng péh. ‡ Dew-Teronom 24.1

badäk hahŷ hëej. †† Ti hyb n'aa, bë ky dëe manä badäk hahŷ hëej hä, bë ehuh né hë bë ky däng do bë metëeh hyb n'aa. Bë ky dëe manä Jerusarēnh panang hä, bë ehuh né hë bë ky däng do bë metëeh hyb n'aa. P'op Hagä Doo, sahōnh hë bag'ääs do panang ti Jerusarēnh. Ta ma tii. ³⁶ Bë ky dëe manä bë nuu hä. Dooh ji haj'as pé ji hä hë ji ahŷŷd bä. Ji sēen na-ääj hë dooh ji haja bä ji ahŷŷd bä. ³⁷ Ti hyb n'aa kä, “yŷ” bë noo bä, taw'ääts hë “yŷ” né hë bë h'yyb gó. “Dooh” bë noo bä, “dooh” né bë h'yyb gó. Jääm ti bë kyyh. Dooh hyb n'aa tak'ëp bë ky n'aa h'üüm pé bë metëeh hyb n'aa ta ti bë ehuh né hë. Nesaa Do Yb hanaa sahōnh hë ti bahānh tak'ëp ky n'aa h'üüm doo —näng mäh.

5. Baad ji awäd bä, dooh ji abaaj bä nesaa do ji tah moo wät do ky n'aa hahŷŷh

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Bë maa napäh né hë hahŷ kamejüü doo: “Ta da hadoo do matym rejää doo, ta ti mo haj'aa näng do matym na-ääj ji rejää. Ta da hadoo do tēg see gatēh hōm doo, ta ti mo haj'aa näng do tēg see na-ääj hë ji rejää”, †† näng kerih doo. ³⁹ Yŷ kä, y her'oot hahŷŷ d' bë hä: Bë mahüüm manä hyb n'aa jewyk do sa wë nesaa do bë hä moo wät doo, tamoo wät do sām tagadoo hyb n'aa paawä. Öm rapa ewyh bä manu mebyng hyb n'aa paawä, mamabaaj manäh. Man'oo a ta pa s'lee hēnh rabewyyh hyb n'aa. ⁴⁰ Hyb n'aa jewyk do sa wë a da hadoo do öm taky n'aa tapa bä a saroor hyb n'aa, man'oo ta hä a hatsë a hä hadäk do na-ääj hë. ⁴¹ Öm ramejō bä sa ma mas'ëed bä raky n'aa jaw'yyk do anoo do pénh, tii bä mamahāj manä ta ti ramejüü doo. Taw'ääts hë raky däng do bahānh mas'ëed. †††42 Man'oo a da hadoo do ets'ëe bä a hä. A h'ëed see a da hadoo do ets'ëe bä tab'aanh doo, man'oo né hë —näng mäh.

6. Baad ji awäd bä, ji majŷj sii hë ji kamahān do ky n'aa hahŷŷh

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Bë maa napäh né hë hahŷ ramejüü do paah: “Makahān a da hadoo doo. Mahyb n'aa wareem a majŷj.” †††44 Yŷ kä, y her'oot hahŷŷ d' bë hä: Bë kamahān bë majŷj. Bë ky n'aa ets'ëe bë hä rejää doo, ⁴⁵ bë Yb hŷ pong jé hawät do taah né bëeh, bë metëeh hyb n'aa ta tii hä. Bë Yb hŷ pong jé hawät do anoo papŷŷj bag tapahuunh doo, baad habok do sa hä, baad nabok do sa hä na-ääj hë. Baad habok do rababong bä tabanoo naēng badoos hyb n'aa, baad nabok do rababong bä na-ääj hë. ⁴⁶ Bë gadoo bë ed'oo g'eeh hanām do P'op Hagä Do hanaa, jääm né hë bë kamahān bä bë hä kamahān doo? Dajjēr Roma buuj hä ji hepak do taa

†† Hŷ pong jé, P'op Hagä Do bag'ääs do tyng hadoo. Badäk hahŷŷh, P'op Hagä Do tsyym tyng hadoo Isaraéw buuj sa hä. Sahōnh hë P'op Hagä Do bag'ääs. Ti né sahōnh hë danäh, tahanäng pé tii.

††† Esodo 21.24, Rewitikos 24.20, Dew-Teronom 19.21 ††† Roma buuj warahén n'aa Isaraéw häj n'aa bä mejüü do rahajaa, rakarēn bä, ramejüü Isaraéw buuj rasëet sa ma dawëe péj. Tii d' radoo bä, ramejüü do bahānh ji asëet, näng Jesus kyyh. Dooh ji mahāj bä.

†††† Rewitikos 19.18

n'aa, bë ty n'aa ges'yyk doo, ti na-ääj rakamahän sa hä kamahän doo. ⁴⁷ Jääm hë bë wakään hedoo do bë edëë bä, ta wób bad'oo do bahänh nado bë bad'oo. Jé P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do na-ääj né hë redëng sa wakään, sa najiis. ⁴⁸ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë baad had'yyt hë bë babok, bë Yb hÿ pong jé hawät do baad had'yyt hë tabawät doo da —näng mä Jesus kyyh sa hä.

Tamawoob hë hedoo do Jesus ma metëek P'op Hagä Do ji weh'ëeh do ky n'aa hä

6 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad hedoo doo, P'op Hagä Do karën do bë moo bok bä, taw'ääts hë bë moo boo bë raj'aa etsë hyb n'aa nado. Baad hedoo do bë moo boo bä bë hä raj'aa etsë hyb n'aa, ti bä dooh bë gado wäd bä hanäm do ta säm bë Yb hÿ pong jé hawät do hanaa.

1. Nyy da ji bad'oo kas'uut do matym n'aa ji an'oo bä do ky n'aa hahÿÿh

²—Ti hyb n'aa kas'uut do matym n'aa mabanoo bä, magamehã manä toröm-bet, öm ramanatakëë hyb n'aa, j'ooj madäk doo me ky ken'yym do rabahed'oo doo da panang tyw n'aa bä, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, sa hä ta wób raj'aa etsë hyb n'aa. Baad bë ÿ maher'oot: Ta ti hedoo doo, sa hä raj'aa etsë doo me né hë ragado däk ta säm. Dooh ragado wäd bä hanäm do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ³ Kas'uut do matym n'aa mabanoo bä, maher'ood manä ta wób sa hä, ⁴ ta wób ranahapäh hyb n'aa mamasa doo. Tii bä kä, a Yb hÿ pong jé hawät doo, hapäh do ranahapäh bä manoo doo, anoo da a hä ta säm baad hadoo doo —näng mäh.

2. Nyy da ji bad'oo ji ky n'aa ets'ëë bä ky n'aa hahÿÿh

⁵—Bë ky n'aa ets'ëë bä, j'ooj madäk doo me ky ken'yym do rabahed'oo doo da bë adoo manä da. Panang tyw n'aa kajatsëk bä, hajök do rababok bä, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä na-ääj ti ragen'aak raky n'aa etsëë rabë bä, ta wób rabahapäh hyb n'aa. Baad bë ÿ maher'oot: Ta ti hedoo doo, sa hä raj'aa etsë doo me ragado däk ta säm. Dooh ragado wät pé hanäm do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ⁶ Ti hyb n'aa, maky n'aa ets'ëë bä, ajëë suun a tób gawakö gó, manoo gatsëë däg ta gawakö, ti bä maky n'aa ets'ëë a Yb, hÿ pong jé hawät do ji nahapäh do hä. Tii bä kä, a Yb hÿ pong jé hawät doo, kejën doo gó maky n'aa etsëë do hapäh doo, anoo da a hä ta säm baad hadoo doo. ⁷ Bë ky n'aa ets'ëë bä, bë ky n'aa jebaaj manä bë etsëë doo, P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do rabahed'oo doo da. Rah'yy kaha'eeh do maa napäh raky n'aa etsëë doo, hajöng do sa kyyh hyb n'aa red'oo. ⁸ Bë ky n'aa ets'ëë pooj jé bë Yb hapäh bë wë badoh doo. Ti hyb n'aa bë ky n'aa ets'ëë manä nanäng raky n'aa etsëë doo da.

⁹—Taw'ääts hë hahÿÿ da d' bë kyyh bë ky n'aa ets'ëë bä:

“Ee, hÿ pong jé hawät doo,
ää karën sahönh hë öm rahyb n'aa jew'yyk.

¹⁰ Ää etsëë a hä,
sahönh hë mabag'ääs do nayyw hë takajaa hyb n'aa ää wë.

Ää karën sahönh hë badäk hahÿÿ hä habong do ramoo bok makarën doo,
hÿ pong jé ramoo bok doo da makarën doo.

¹¹ Man'oo had'yyt hë ää waa.

¹² Mamabaan höm nesaa do ää moo bok do paah,
ää mabaan höm doo da ää wë moo bong do nesaa doo.

¹³ Man'oo manä nesaa do ää tah'yyb tatuk.

Ää mamo n'aa jesu Nesaa Do Yb mahänh. †

[Öm né ti sahönh hë bagää had'yyt doo.

Öm né ti hejooj had'yyt doo.

Öm né ti ji j'aa etsëë had'yyt doo. Ti né hë. Taw'ääts hë]”, näk da bëeh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë hyb n'aa mabaan bä nesaa do bë wë ramoo boo bä, tii bä bë Yb hÿ pong jé hawät do hyb n'aa mabaan da na-ääj hë bë hä. ¹⁵ Bë hyb n'aa manabaan bä nesaa do bë wë ramoo bok doo, tii bä dooh na-ääj hë bë Yb hyb n'aa mabaan bä bë hä nesaa do bë moo bok doo.

3. Nyy da ji bad'oo kas'aah doo me P'op Hagä Do ji weh'ëeh bä ky n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—P'op Hagä Do bë weh'ëeh hyb n'aa bë kas'aah bä, bë metä manä bë h'yy gajëng doo, j'ooj madäk doo me habok doo, ky ken'yym do gó habok do rabahed'oo doo da. Ta ti rah'ÿÿt sa mamets rakas'aah ta wób raba-hapäh hyb n'aa. Baad bë ÿ maher'oot: Ta ti hed'oo doo, sa hä raj'aa etsë doo me, ragado däk ta säm sahönh hë. Dooh ragado wät pé hanäm do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa, kas'aah doo me P'op Hagä Do maweh'ëeh bä, taw'ääts hë mahetsyyd a mamets, mahawug ta syyj buu benyym do a nuu gó ji bahed'oo doo da ¹⁸ kas'aah doo me P'op Hagä Do maweh'ëeh do ta wób rana-hapäh hyb n'aa. Jääm hë a Yb, hÿ pong jé hawät doo, ji nahapäh do hapäh hyb n'aa. Tii bä kä, a Yb hÿ pong jé hawät doo, kejën doo gó makas'aah do hapäh doo, anoo da a hä ta säm baad hadoo doo —näng mäh.

Ji ma ky n'aa hahÿÿh

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë ata manä bë ma takah'üüm hyb n'aa badäk hahÿÿ bä, kamera hedoo do ji ma rejää doo bä, ji ma hetöt bä, hets'ëëk do bë tób ranoo eë höm doo bä bë ma rabets'ëëk hyb n'aa. ²⁰ Taw'ääts hë bë moo boo had'yyt hë ti P'op Hagä Do bë hä takarën doo. Tii bä da

† *Tahajaa na-ääj hë ji erii bä: “Ää mamo n'aa jesu nesaa do mahänh.”*

bê gadoo da hÿ pong jé ta sãm P'op Hagä Do hanaa. Hÿ pong jé dooh kamera hedoo do rejã bã ta sãm P'op Hagä Do hanaa ji gadoo doo. Ta tii bã dooh tahetöd bã ta sãm, ta tii bã dooh retsëeg bã P'op Hagä Do hanaa ji gadoo doo. ²¹ Ta tii d' ÿ wén her'oot, tak'èp bê kamahãn do banäng bã, tii bã bê h'yyb bawät —näng mäh.

²² —Ji bag hadoo ji matym. Baad tado bã ji matym, † ta bag hado däk sahõnh hë ji hã. ²³ Baad tanado bã ji matym, †† badagyp hadoo sahõnh hë ji hã. Ti hyb n'aa, ta bag hadoo bê hã hanäng do paawä, badagyp do tado bã, tak'èp tabadagyp tii bã bê hã.

²⁴ —Dooch hajaa pé pawóp hë ta kariw n'aa sii moo wät pé séd noo gó. Tii d' tahado bã, ta kariw n'aa see dooh takamahãn bã, ta see ti takamahãn. Ta see wë da baad tamoo wät da, ta see taty n'aa ges'yyk da. Ti hadoo bê hã. Dooch bê haja bã bê h'yy keséj bã. Dooch bê haja bã P'op Hagä Do hã bê h'yyb däg bã, dajëer hã na-ãäj bê h'yyb däng bã —näng mä Jesus.

²⁵ —Ti hyb n'aa bê ÿ maher'oot hahÿÿh: Bë hyb n'aa tón had'yyt manä bê babok do hã, bê waa hã, bê eëek do hã, bê saroor hã. Tii d' ÿ wén edoo, ji awa do bahãnh ti ji edëp doo. Ji saroor bahãnh ji. ²⁶ Bë hegãã taw'ëed. Dooch rejoom bã joom tym. Dooch rata bã joom ag sa waa tób n'aa yt hã. Ti hado né paawä, P'op Hagä Doo, bê Yb, anoo sa waa. Taw'ëed P'op Hagä Do kamahãn do bahãnh bê takamahãn. ²⁷ Tak'èp bê hyb n'aa newë had'yyt né paawä, dooh bê haja bã bê aboo dawëd bã ta tii da —näng mäh.

²⁸ —Hëd n'aa bê hyb n'aa tón bê saroor bê padedëek do pan'aa hã? Bë hegãã tabawä n'aa ts'oooh joom banäng bã hawäng doo —näng mäh. —Dooch né paawä ramoo boo bã, dooh né paawä sa saroor rages'yyb bã, ²⁹ Saromãw saroor anyyw né paawä, gabar'ëeng né paawä, ti bahãnh tabanäm ti tabawä n'aa ts'oooh. ³⁰ Tii da baad ub P'op Hagä Do adoo bã tabawä n'aa hã, nanyw hë tsawyy jëng do hã, ji gatang do hã, dooh g'eeh ti bahãnh baad ub tabahag'ããs bëeh? Tanoo né da bê hã bê saroor. H'ëed hyb n'aa P'op Hagä Do hã baad bê h'yy kana'eeh? ³¹ Ti hyb n'aa kä, bê hyb n'aa tón manäh. "H'ëed g'ee d' ãã awa? H'ëed g'ee d' ãã eëek? H'ëed g'ee d' ãã dadäk?", bê an'oo manäh. ³² P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do ti tii, ti hã h'yyb padëek doo. Bë ti dooh tii d' bê adoo bã. Bë Yb hÿ pong jé hawät do hapäh bê wë bedoh doo. ³³ Taw'ãäts hë pooj jé baad bê h'yyb padäg bê Yb bag'ãäs do hã, baad hedoo do ji hã takarën do hã na-ãäj hë. Tii bã kä, tanoo da bê hã sahõnh hë bê wë bedoh doo. ³⁴ Ti hyb n'aa kä, naga hë bê hyb n'aa tón manä bê pooj jé hawät do hã. Jat'iip hadoo na-ãäj hë ti anäng ji h'yy katón doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë jati pé bê hyb n'aa newë nyy d' bê bad'oo.

† Ji etsëeh, P'op Hagä Do hã ji h'yyb däk, tahanäng pé né m' ti baad hadoo do ji matym. †† Ji netsëh, ji ma hyb n'aa ji bawät tahanäng pé né m' ti baad nadoo do ji matym.

Ji da hadoo do ji ky n'aa netyy do panyyg n'aa hahÿÿh

7 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad nadoo do hã bê ky n'aa ety manä had'yyt hë ta wób, P'op Hagä Do ky n'aa netyy hyb n'aa bëeh. ² Tii d' ÿ wén edoo, ta wób bê ky n'aa ety doo da, bê da P'op Hagä Do ky n'aa ety. Ta wób bê ky n'aa ety do pénh, ti pénh da P'op Hagä Do ky n'aa ety da bëeh.

³ —Hëd n'aa mamatakëe b'aa hyyj its a da hadoo do matym me hahop doo, b'aa haeh do a matym gó anäng? ⁴ Hëd n'aa, "Na b'aa hyyj a matym gó hatu do ÿ ado hõm", mabanäng, dooh b'aa haeh do mamatakä bã a matym gó hanäng doo? ⁵ J'ooj madäk do ti a h'yyb. Mado nä pooj jé b'aa haeh do a matym gó hakëe doo. Tii bã da mabahapäh baad ub mabado hõm hyb n'aa a da hadoo do matym gó hatu do b'aa hyyj —näng mäh.

⁶ —Bë an'oo manä awaar hã tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk doo. Bë da regës. Bë an'oo manä too yb hã majoor gabarëeh do perora häd näng do s'ëeb. Ratsab'leep da bê majoor ‡ —näng mä Jesus.

Ji ky n'aa etsëe do ky n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ets'ëe, tii bã P'op Hagä Do anoo bê hã. Bë esóts, tii bã bê aw'yyt da. † Bë naëej tób noo bã naa, tii bã da ta danäh noo gas'ëes. †† Jé hetsëe doo, gadoo da P'op Hagä Do hanaa. Jé hesoos péh, taw'yyt P'op Hagä Do hanaa. Jé tób noo bã naa naëenh péh, tób noo kas'ëes da ta hã P'op Hagä Do hanaa —näng mäh.

⁹ —Pãw bê t'aah ets'ëe bã ta waa, pä bê anoo g'eeh ta hã? ¹⁰ Tah'ÿÿb bê hã tets'ëe bã ta tä, aw'yy g'eeh bê anoo ta hã? Dooch. ¹¹ Nesaa do moo heb'ook do né paawä bëeh, baad hadoo do bê heno bê taah hã. Ti bahãnh bê Yb hÿ pong jé hawät do anoo da baad hadoo do ta hã hetsëe do hã.

¹² —Ti hyb n'aa kä, sahõnh hë bê bad'oo do hã, bê moo boo ta wób sa hã baad hadoo doo, bê karën do bê hã ramoo bok doo. Tii d' tahanäng pé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hã, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do hã kerih doo —näng mä Jesus.

Ta tyw n'aa ky n'aa gó Jesus ma metëek hÿ pong jé ji bahõm do ky n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Noo maeh ta tyw n'aa, maeh ta tyw n'aa banesaa hënh, ji karejãã doo hënh hahõm doo. Hajõk maeh doo me hah'üüm. Ti hyb n'aa, taw'ãäts hë bê majëe su-

‡ Hahÿÿ d' Jesus hanäng pé apäh: Bë ky kahüüm manä P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do bê maher'ood bã kanar'ëen do maa nanewëe do sa hã. Sa hã ji ky kahüüm bã, ji rarahejãã da tii bã. Awaar ji tegës do hadoo tii. Sa hã ji ky kahüüm bã panyyg hanäm do ky n'aa, raty n'aa ges'yyk da tii. Too yb majoor gabarëeh do tsab'leep do hadoo tii. †† Baad ji hyb n'aa matakëe ji ky n'aa etsëe do hã tahanäng pé m' tii bê esóts bã bê aw'yyt. †† Ji ky padäg had'yyt hë P'op Hagä Do hã ji etsëe doo, tahanäng pé m' ti tób noo bã naa ji naëenh doo.

un noo nad'ëed is do hadoo doo me P'op Hagä Do wë, ji edëb had'yyt doo hënh ji tamahüüm doo. ¹⁴ Noo manad'ëed its, manad'ëed its ta tyw n'aa ji edëb had'yyt doo hënh hahöm doo. Dooch tahajöö bä ta ti ta tyw n'aa haw'yyt doo —näng mäh.

Rababok do hä ji h'yy ganäng sa hä ky n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad bë hyb n'aa matakä, P'op Hagä Do ky n'aa rod oow bë rawanadii hyb n'aa. B'éé anyyw is do hadoo kawanajääñ do hadoo da rababok bë mahang. J'ooj madäk doo me tii. T'öp, sa h'yyb gó, tabanas'aa b'éé hek'ook do hadoo tii. ¹⁶ Ramoo bok do hä, ra-her'oot do hä na-ääj hë bë da h'yy genäh sa hä, joom ag hä ji bahapäh do hadoo joom ÿÿñ hä. Dooch ji awyyd bä uwa ag sasëng tëeg hedoo do hä. Dooch na-ääj hë ji awyyd bä wiigo ag hetëk do hä. ¹⁷ Joom baad hadoo doo, baad ub ta ag. Joom seeh, baad nadoo doo, ta hënh hënh ta ag hahöm, dooh baad hadoo do ta ag. ¹⁸ Joom baad hadoo doo, dooh teag bä baad nadoo doo. B'aa p'ymm näng doo, dooh tahaja bä baad hadoo do teag bä. ¹⁹ B'aa baad nadoo do heaak doo, ji agëem, ji tëeg hado däk tii bä. ²⁰ Joom ag hä bë hapäh doo da ta ÿÿñ, ti hadoo da, ramoo bok do hä, rababok do hä bë da h'yy genäh P'op Hagä Do ky n'aa rod oow sa hä —näng mäh.

²¹ —Dooch sahönh hë “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, ÿ ramaneëenh doo, hÿ pong jé hawät do bag'ääs do karapee rabahadoo da. Jääm hë Yp ÿ hÿ pong jé hawät do karën do moo b'ook doo, ta bag'ääs bä tagadoo. ²² Sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó, hahÿÿ da hajök do sa kyyh hä ÿÿ: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, a kyy gó nado g'eeh a ky n'aa ää baher'oot? A kyy gó nado g'eeh karap'aar h'yyb nesaa do sa hä padëek do ää habëe höm? A kyy gó nado g'eeh hajöng ää pehu-unh doo?”, näk da. ²³ Tii bä kä, hahÿÿ da da këh ÿ sa hä: “Dooch noo gó bë ÿ hapëe bä. Bë anä matym ÿÿ gó naa, nesaa do moo heb'ook doo!”, näng da këh ÿ sa hä.

²⁴ —Ti hyb n'aa kä, hahÿ këh ÿ maa newëe doo, ky da-heeh doo, aj'yy h'yy ganäng do hadoo, tababang bä, pä banäng bä, ta tób tatamaa sooh do hadoo. ²⁵ Adots né paawä naëng, tamii aggyb né paawä ta tób hä, bah'ood ahëm né paawä ta hä, dooh tatë hyy bä, tababang bä ta tób tu n'aa baad tabejëh do hyb n'aa. ²⁶ Këh ÿ maa newëe doo, ky nadaheeh doo, aj'yy h'yy gatamah do hadoo, hood jó ta tób tatamaa sooh do hadoo. ²⁷ Adoos naëng, ag'yy tamii ta tób hä, bah'ood ahëm ta hä. Tii bä tabatë hyng. Sahönh hë takarejää ta tób —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus bahajaa bä sahönh hë ta ti taher'oot doo, maa new'ëe do rahyb n'aa meuunh mä tama metëek do hä. ²⁹ Rawén meuuj bong mä tama metëek mä hyb n'aa jawyk do ky n'aa me. Sa ma matëg, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do rama metëek doo da nahado m' tii.

Rog manahuuh do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

8 Ti m' waëe bä naa Jesus bahyng bä kä hajök mä had'aa. ² Ti m' aj'yy rog manahuuh do ana mä ta wë. Ti m' tabahyy häng mä ta taron nu paa me, ti m' taky hadoo mä Jesus hä:

—Wahëh ÿ n'aa, —näng mäh —makarën bä tii, mahajaa né hë nahäh ÿ mado höm —näng mä ta kyyh.

³ Ti m' Jesus moo däg ta hä. Ti m' taky hadoo:

—Ej. ÿ karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

Ti m' nayyw hë kä m' ta nahëe badoo wät. Has'oo däg kän mäh.

⁴ Ti m' Jesus baher'oot ta hä:

—Maher'ood manä ta wób sa hä —näng mäh.

—Ahöm jajé naga hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo wät do wë. Mametä ta hä öm has'oo däk doo. Mamoo wäd Mosees mejüü do paah, ta ti hedoo doo pé ji nahëe badoo wät do heen n'aa, öm has'oo däk do baad sahönh hë rabahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus ta hä.

Warahén sa wahë n'aa see Jesus hä h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿÿh

⁵ Ti m' panang Kapar-Naüm häd näng doo bä Jesus kajaa bä kä, Roma buuj warahén n'aa sa wahë n'aa see ana kän ta wë, ta karom Jesus masa hyb n'aa. ⁶ Ti m' Jesus hä taky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —tak'ëp karom ÿ nahëe näng. Ti asooh tób hënh. Dooch tahaja bä tawäd wäd bä. Tak'ëp tabahoop —näng mä warahén.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Taw'ääts hë. T'ii hënh ÿ bahöm ÿ bahaso däk hyb n'aa —näng mäh.

⁸ Ti m' warahén wahë n'aa ky hadoo:

—Wahëh ÿ n'aa, hä ÿÿ, ÿ hyb n'aa sakog its a hä, tóp ÿÿ gó mabajëe suun hyb n'aa. Taw'ääts hë babä naa mamejüü ta nahëe hä, tii bä karom ÿ bahas'oo däk da. ⁹ Tii d' ÿ wén edoo, ÿ na-ääj né hë ÿ ky daheeh wahëh ÿ n'aa ramejüü do ÿÿh. ÿ na-ääj hë warahén ÿ n'aa ÿ mejüü, ÿ raky daheeh. Ta see ÿ mejö bä, “Ahöm”, ÿ noo bä, ahöm né hë. Ta see ÿ mejö bä “Ana”, ÿ noo bä, ana né hë. Karom ÿÿ ÿ mejö bä, “Hahÿ mamoo wäd”, ÿ noo bä, ÿ taky daheeh né hë † —näng mä warahén kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus hyb n'aa meuunh mä warahén her'oot do tamaa napäh bä. Ti m' taky hadoo hajök do ta sii han'aa do hä:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh sa noo né paawä, dooh ÿ hapäh nä pé Isaraéw buuj sa mahang tak'ëp hä ÿ h'yy ka'eeh do hahÿ aj'yy, Isaraéw buuj nadoo do h'yy ka'eeh do hadoo. ¹¹ Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Badäk hahÿÿ hä jé pad'yyt hë naa rabena da hÿ pong jé hawät do

† Hahÿÿ da warahén hanäng pé taher'oot do hä: “ÿ mejüü do ÿ raky daheeh doo da, öm karom ÿ nahëe ky daheeh da, dawëe naa né paawä mamejö bä.”

bag'ääs doo bä ratsebé do jām n'aa tyng n'aa jó rabat'oonh hyb n'aa Abaraām, Isak, Jakóh sa sii. ¹² Ti nuuj jé, pooj jé kats'yyt do ta karapee rabahadoo hyb n'aa paawä, kaw'oong bong da ta w'oo hä, gadagyp doo bä. A'oot da tii bä. Sa tég kamegëej däk da tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa —näng mäh.

¹³ Ti m' warahén hä Jesus ky hado kån:

—Abaaj hõm. Mah'yy ka'eeh do hyb n'aa metsëe do ý moo wät —näng mäh.

Ti m' ti noo gó né hë ta karom bahas'oo däk.

Jesus nahëe sog hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Peed tób bä Jesus bajëe suun bä, tahapäh mä Peed mayyn hasooh doo. Oom ta hä. ¹⁵ Ti m' Peed mayyn moo hä tamoo däng, ti m' nayyw hë oom keréd hõm. Ti m' tabas'ëeg gëet, ti m' tamoo wäd däk Jesus waa.

¹⁶ Tug bä kä m', ramena ta wë hajök karap'aar h'yyb nesaa do pahadëek doo. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do tahebëe bong, ta ky haj'aa. Nahëe enäh do ahub padëek mä Jesus an'oo bä. ¹⁷ Tii da tawén d'oo hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot do paa takaja däk hyb n'aa:

“Ää tedëeb wät ää h'yyb nahejoonh do mahänh.

Tado hõm ää nahëeh”, näng paa Isajas. †

Jesus sii hawät do karën do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' hajök do ta w'oo hä kat'aa do Jesus bahapäh bä kä, taky hadoo mä tama metëek do sa hä:

—Hamäh, ër atsëg hõm karaj'aa tamyyj jé —näng mäh.

¹⁹ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do see ky hadoo ta hä:

—Ma matëg, —näng mäh —õm ý hadaa had'yyt hë mahahõm hënh —näng mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Kanari tób näng, taw'ëed maag enäh. Ýÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, dooh tóp ýÿ pé ý yd kameh'ääk péh —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus sii hawät do see ky hadoo ta hä:

—Õm da ý hada. Pooj jé dó ý abaaj hõm Ee wë ý bahag'ääs hyb n'aa. Tadjëp jawén paa bä kä, ý dakä jëng jawén paa bä kä õm ý bahadaa kån —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Na hä ý h'yy kana'eeh doo, dejëp do hadoo doo, dakëe sa da hadoo doo —näng mäh. —Õm tii, ý mahadaa —näng mä Jesus.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Tii kä, Jesus gatsëg so kån marakate gó, karaj'aa tamyyj jé rabatsëg hõm hyb n'aa. Ta sii m' ta ma matëg ragatsëg tooj kån. ²⁴ Ti m' nayyw hë m' bah'ood bana kån tak'ëp. Tewëep mä maadaka. Marakate m' tetaa m'. P'eets mä marakate bagyyb jëe paawä. Jesus mä aä sooh ti nuuj jé. ²⁵ Ti m' ta ma matëg ramebëe nyyh, ti m' raky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! Ää medëeb! Èr da ag'yy! —näk mäh.

²⁶ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa tak'ëp bë beÿÿm? Kanahën d'os hë ub h'yy ka'eeh do bëeh! —näng mäh.

Ti m' tabas'ëeg gëet, ti m' bah'ood, maadaka tame-duuk. Ti m' bah'ood badoo wät. Badatih däk mäh.

²⁷ Ti m' tak'ëp rameuuj bong bä m' raky hadoo:

—Ny hadoo do aj'yy ti hÿÿ eh? Bah'ood, maadaka sii hë raky daheeh! —näk mä sa kyyh.

Karap'aar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed h'üüm do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' karaj'aa tamyyj jé, Geras buuj sa häj n'aa bä rakajaa bä kä, pawóp hë ajyy mera doo, karap'aar h'yyb nesaa do pahadëek do ramamuun Jesus. Kamag pä gó naa m' rabana. Tak'ëp rakawajään do hyb n'aa, dooh m' t'ii hënh tabës péh. ²⁹ Ti m' tak'ëp mä sa kyyh: —H'ëed makarën ää wë, P'op Hagä Do T'aah? P'op Hagä Do ky däng do ji tarejää do pooj jé makarën ää marejää? —näk mä mera do sa kyyh.

³⁰ Hajõng mä too yb dawë péj habëeh. Sa waa raba-hew'aa tii bä. ³¹ Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do rabetsëe Jesus banoo hyb n'aa rabajëe pëe too yb hä. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Ää mahabëe nä bä, man'oo ää bajëe pëe too yb hä —näk mä sa kyyh.

³² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë anäh! —näng mä Jesus sa hä.

Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do benä kån ajyy sa hä hanäng do paah, too yb hä m' rabajëe pä kån. Ti m' too yb rapah'uud bong, rameraa bong, ti m' rawaj'aa wëenh tame wajapëm doo hënh, tame m' rakejäg bëenh. Ti m' t'õp mä rapehäs. ³³ Ti m' too yb hagä n'aa rawaj'aa jëk panang hënh. T'ii hënh ramaher'oot mä sahõnh hë rahapäh doo, ajyy karap'aar h'yyb nesaa do pahadëek do paa sa ky n'aa na-ääj hë. ³⁴ Ti m' sahõnh hë panang buuj rabana Jesus rabaheg'ääs hyb n'aa. Ti m' Jesus rabahapäh bä m', rabetsëe ta hä tabahõm hyb n'aa sa häj n'aa bä naa.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

9 Ti m' Jesus gatsëg sooh marakate gó, ti m' ta panang hënh, karaj'aa tamyyj jé tabatsëg hõm. ² Ti m' ajyy wób ramanaa mä nahëe näng doo, nawät doo, ratóg nä ta tyng jó. Ti m' Jesus h'yyb hapäh bä m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hä, taky hadoo nawät do hä:

—Mahyb n'aa tón manäh, tah ýÿ. Nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do kado hõm —näng mäh.

³ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do raky hadoo sa h'yyb gó:

—P'op Hagä Do taky n'aa rejää hahÿÿ hä —näk mä sa h'yyb gó.

⁴ Jesus h'yyb hapäh mä sa h'yyb, ti hyb n'aa m' taky hadoo sa hä:

† Isajas 53.4

—Hëd n'aa nesaa do bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —näng mäh. ⁵ —Nyy da nahejooj bë hã? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bã? “As'ëëg g'ëëd, awäd däg”, ji noo bã? ⁶ Hÿÿ kã da, —näng mäh —bë bahapäh hyb n'aa ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ hajaa sa h'yyb gó hanäng do nesaa do ÿ ado hõm bã, ÿ haso däk da nahëë näng doo —näng mã Jesus kyyh.

Tii bã m' k'yy gadów däk do hã taky hadoo:

—As'ëëg g'ëëd, mado däg a tyng, ahõm kã a tób hënh —näng mã Jesus ta hã.

⁷ Ti m' tabas'ëëg gëët, ahõm kãn mã ta tób hënh.

⁸ Sahõnh hë hap'ëëh do rameuuj bong mäh. P'op Hagä Do hã raj'aa etsë, ta ti hadoo do hejój ajyy sa hã tabanoo do hyb n'aa.

Matew häd näng do Jesus naëënh do panyyg n'aa hahÿÿh

⁹ Ti m' tii b' n'aa Jesus bahõm bã kã, tabahapäh Matew häd näng doo, sa wahë n'aa Roma buuj ky gabuuj dajëër tagahed'aak bã hasooh doo. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—B'ëep ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

Ti m' Matew bas'ëëg gëët, ahõm kãn mã ta sii.

¹⁰ Ta jawén, Matew tób bã Jesus bawëh bã m', hajõk dajëër gahed'aak doo, Matew hep'ëëh doo, † ta wób sa hã pé nesaa do moo heb'ooh do na-ääj hë rabana rabawëh hyb n'aa Jesus sii, Jesus ma matëg sa sii. ¹¹ Ti m' Pariséw rabahapäh bã ta tii, rabeaanh Jesus ma matëg sa hã:

—Hëd n'aa bë ma matëg bawëh dajëër gahed'aak do sa sii, ta wób na-ääj hë nesaa do moo heb'ooh do sa sii? —näk mã sa kyyh.

¹² Ti m' reaanh do Jesus maa napäh bã, panyyg gó taky gadoo:

—Nahëë temah doo, dooh rahõm bã mediko wë. Nahëë enäh do ti hah'üüm ta wë. ¹³ Taw'ääts hë baad bë hyb n'aa newë nyy da P'op Hagä Do hanäng pé hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taher'oot do hã: “Doooh rama ejuu do had'yyt hë tado bã ti ÿ karën doo. ÿ gahëen sa hã, rat'yyd mehÿin sa da hadoo doo”, †† näng kerih doo.

Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Doooh ÿ ahyy bã hÿ pong jé naa P'op Hagä Do karën doo da habok red'oo do ÿ naëënh hyb n'aa. ÿ ahyng, nesaa do moo heb'ooh do ÿ naëënh hyb n'aa. ‡

Jesus hã reaanh do ratayy do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Jowäw nu gahem'uun do ma matëg rabana Jesus wë, ti m' reaanh ta hã:

† Judah buuj sa wób né ti dajëër gahed'aak doo. Roma buuj hã kahepak do rabataa. Ta see pé noo gó ta ti dajëër n'aa gahed'aak do rawedii sa wakãän. Ta bahãnh ragahëen dajëër, sa wë ta uuh baym hyb n'aa. Ti hyb n'aa Judah buuj wób dooh ragenaag bã dajëër gedaag n'aa. †† Osejas 6.6 ‡ Jesus wén naëënh, nesaa do raberëd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã.

—Ta see pé noo gó ääh, Pariséw na-ääj hë, noo kanawa doo me ää weh'ëëh P'op Hagä Doo. Hëd n'aa a ma matëg tii d' ranad'oo? —näk mäh.

¹⁵ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahÿÿ d' mã ta kyyh:

—Ket'ëë do jãh n'aa hënh ji ats'yyt doo, dooh ratabëëj bã rahyb n'aa tón do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëëd bã. Ti awät da ti noo gó sa najiis, ta patug pan'aa, rado hõm sa mahãnh. Ti noo gó da ratay kãn †† —näng mäh.

¹⁶ Ti m' panyyg wób ky n'aa gó Jesus ky gadoo nä reaanh doo. Hahÿÿ d' mã ta kyyh:

—Doooh ji gas'yyb bã pãän papuuj bãh me saroor säg noo eh doo. Tii d' ji adoo bã, papuuj bãh tsawyy däg bã, ta säg tanes'ëëm, kawah'oob hõm tii bã. Ti bahãnh tanoo ee däk tii. ¹⁷ Ti hadoo né hë uwa bëë hã. Doooh ji gedu bã uwa bëëh papuuj hegãh sooh do pan'aa ta hood b'ëé byy säg gó. Tii d' ji adoo bã, uwa bëëh egãh so bã, ta hood säg ganabãh hõm. Tii bã kã, uwa bëë waho bëëh da, ta hood kã karejã kãn —näng mäh. —Uwa bëëh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó. Uwa bëëh egãh so bã, ta hood papuuj keh'üüs nã. Tii bã uwa bëëh, ta hood na-ääj hë dooh takarejã bã †† —näng mã Jesus.

ÿÿnh has'oo däk do ky n'aa, karapee h'yy ganã däk do ky n'aa daheeh hahÿÿh

¹⁸ Ti m' ta ti Jesus baher'oot nã bã, aj'yy hyb n'aa jawyk doo, Judah buuj sa wahë n'aa see ana Jesus wë. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy hãng ta wë. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Tok ÿ h'yy gakog hõm —näng mäh. —Ti hadoo né hë b'ëep si ÿÿ, ta hã moo dëë, tii bã da tok ÿ awäd däk da p'aa hënh —näng mäh.

¹⁹ Ti m' Jesus ta ma matëg daheeh rabahõm kãn ta sii. ²⁰ Tamahõm me m' ÿÿnh nahëë näng do ta jó gadäk hënh tabana ta wë. Majyyw mã ta nahëëh. ¹² m' ta baab ta nahëë badäk. Ti m' ta jó gadäk hënh mã tabana ta wë, Jesus saroor noo hã m' tamoo dãng. ²¹ Tii d' tawén d'oo mã ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Ta saroor hã ÿ moo dëë bã, ÿ d' ahub däk tii bã”, näng mã ta h'yyb gó.

²² Ti m' Jesus ty kaw'õöd däk ta wë, ti m' taky hadoo:

—Eÿÿm manäh, tok ÿÿ —näng mäh. —Õm has'oo däk, P'op Hagä Do hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa —näng mäh.

Tii bã kã m', nayyw hë tabahas'oo däk.

²³ Ti m' Jesus kajaa bã m' hyb n'aa jawyk do tób bã, tabajëë suun bã m', tabahapäh bã m' manarapëw hadoo do ragamehÿÿh doo, séd dó m' rarãb bã rabë bã, ²⁴ taky hadoo mã sa hã:

—Bë anäh! Karapee dooh tadajëb bã. Aÿÿh tii —näng mäh.

†† Hahÿÿ d' Jesus hanäng pé ta tii: Ta ma matëg sii tabawät nã bã, dooh ratay bã. Sa mahang Jesus badoh bã, tii bã da ratay kãn. †† Doooh ji mekuuj bã papuuj tama metëëk do ji h'yyb paa me, tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo.

Tii bā m' rakawew'aam ta kyyh. ²⁵ Ti m' hajōk do raban'yyh tan'oo bā do jawén paa bā, Jesus bajēē suun tób gawakō gó, ti m' karapee tamoo maso dāk, ti m' nawayw mā karapee bas'ēēg gēēt. ²⁶ Ti m' jé pad'yyt hē m' ta ti hāj n'aa bā rapanyyg enā hōm kán mā ta tii bā tamoo wāt do ky n'aa.

Ty temaa bong do panyyg n'aa hahỹh

²⁷ Ti m' tii b' naa Jesus tsyym kadoo bā, pawóp hē ajyy ty temaa bok do ta jawén rabana. Ti m' rageēēg bong. Hahỹh da m' sa kyyh:

—Mat'yyd mehĩn āāh, Jesus, Dawi panaa! † —nāk mäh.

²⁸ Ti m' ta tób gó tabajēē suun bā m', ty temah do rabana ta wē, ti m' Jesus beaanh sa hā:

—Bē ky daheeh g'eeh ȳ haja bā bē ty enā padēēk doo? —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Ȳy. Āā ky daheeh né hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāk mäh.

²⁹ Ti m' Jesus moo dāng sa matym hā, ti m' taky hadoo:

—Bē heso padäg, bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa —nāng mäh.

³⁰ Ti m' nawayw hē m' p'aa hēnh mā rabahapēē padēēk. Ti m' Jesus ge'ȳm sa hā ranaher'oot hyb n'aa sa hā tamoo wāt doo. Hahỹh d' mā ta kyyh:

—Bē her'ood manā ta wób sa hā —nāng mäh.

³¹ Ti m' ta ky geām né paawā m', jé pad'yyt hē ranāk Jesus moo wāt do ky n'aa.

³² Ty temaa bok do paa ratsyym kasog sii hē m', ramanaa Jesus wē aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, ner'oot doo. ³³ Karap'aar h'yyb nesaa do Jesus habēē hōm jawén paa bā, aj'yy er'ood däg kán p'aa hēnh. Hajōk do t'ii hēnh kat'aa do rahyb n'aa meuunh mäh. Ti m' raky hadoo:

—Dooch noo gó hapäh pé hahỹ hadoo pé Isaraéw buuj mahang —nāk mā sa kyyh.

³⁴ Pariséw ká m' raky hadoo:

—Dooch. Karap'aar h'yyb nesaa do wahē n'aa kyy gó ti tabahebē karap'aar h'yyb nesaa doo —nāk mā sa kyyh.

³⁵ Ti m' sahōnh hē sa panang bā Jesus bewäd nā. Sa tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hā tama metēēk P'op Hagä Do bag'āās do ky n'aa hanām doo. Sahōnh hē hedoo pé sa nahēē Jesus hahēēn hōm mäh. ³⁶ Ti m' hajōk do tabahapäh bā, tat'yyd mehĩn mā sa hā. B'ée hagā n'aa tamah do hadoo mā ta hā. Hajōng baad nadoo do rahoop. Dooch rad'oo péh, dooch masa pé sa hā. ³⁷ Ti m' panyyg gó m' tama-her'oot mā ta ma matēg sa hā. Hahỹh d' mā ta kyyh:

—Hajōng ti anyy däg paawā joom ag wah'ēē dāk do ji ataa do pan'aa, pawóp its ta taa n'aa †† —nāng mäh.

³⁸ —Ti hyb n'aa taw'āāts hē joom danäh hā, P'op Hagä

† DAWI PANAA rawén maneēēnh, ti né hē ti sa hā P'op Hagä Do p'ooj ub taky n'aa eno wāt do hyb n'aa. †† Hahỹh d' Jesus hanāng péh: Hajōk ta hā h'yy ka'eeh do pan'aa paawā, pawóp its ta ky n'aa sa hā her'oot do pan'aa.

Do hā, bē ky n'aa ets'ēē tamejō nā ta wób joom hā ramoo bok hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

Ta ma matēg 12 hedoo do Jesus mejūū do panyyg n'aa hahỹh

¹⁰ Ti m' Jesus naēēnh 12 hedoo do ta ma matēg ta wē. Ti m' tabanoo mā sa hā karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebē hyb n'aa, sahōnh hē hedoo pé sa nahēē rahehēēn hōm hyb n'aa na-āāj hē.

² Hahỹh m' 12 tamejūū do sa hād: Simaw mäh, Peed ramaneēēnh doo. Ta jawén mā Ān-Deréh, Simaw hỹjy. Ta jawén mā Sebedew taah, Tsijaag, Jowāw hād enäh doo. ³ Ta jawén Pirip, Batoroméw, Toméh, Matew (Roma buuj hā Judah buuj rahepak do gedaag n'aa paah), Tsijaag Aw-Pew t'aah, Tadéw, ⁴ Simaw Serot, ‡ Judas Ikarijot ká m', Jesus haēēj dāk do majĩ hā.

⁵ Ti m' Jesus mejūū ta wób sa panang hēnh rabahōm hyb n'aa. Hahỹh d' mā tamejūū sa hā:

—Bē ahōm manā Judah buuj nadoo do wē. Bē ajēē pä manā Samarija buuj sa panang bā. ⁶ Taw'āāts hē Isaraéw buuj sa h'yyb gó dawēē P'op Hagä Do mahānh habong do wē bē ahōm, b'ée kanapēē bong do hadoo do sa wē. ⁷ Bē mahōm me hahỹ panyyg bē maher'ood sa hā: "Edaa dāk hỹ pong jé hawāt do ji tabag'āās doo", nāk da bē kyyh. ⁸ Taw'āāts hē sa nahēē bē hahēēn hōm, dejēp do ragenā bong bē an'oo bā, rog manahu-uh do sa nahēē bē ado hōm, karap'aar h'yyb nesaa do sa hā padēēk do bē hebēē hōm. Bag hēnh ȳ ban'oo dāk bē hā ta ti bē bahajaa hyb n'aa. Ti hyb n'aa bag hēnh bē masaa sa hā. ⁹ Dooch d' bē mahūūm pé ta sām hadoo péh. ¹⁰ Dooch d' bē mahūūm ta hood hadoo péh, tatu hadoo péh, bē tsyym suun see hadoo péh, bē sa-roor see hadoo péh. Dooch bē mahūūm pé ȳ wén nāng, moo bok do sa hā ramoo bok do sām ji banoo do hyb n'aa. Bē masa do bē hā ranoo da bē wē badoh doo.

¹¹ —Panang bā bē kajaa bā, bē esóts jé ky en'yym doo, bē gad'oo doo. Tii bā ta ti hedoo do tób bā bē ayyw panang bē beréd hōm bā ká. ¹² Ta tób bā bē ajēē pä bā, bē ky n'aa edēē ta yt hā haj'eenh doo. ¹³ Ta tii bā haj'eenh do ky en'yym do rado bā, hanām gó bē ragado bā, bē ky n'aa edēng do aym da sa wē. Hanām gó bē raganado bā, bē ado hōm sa hā bē ky n'aa edēng do paah. ¹⁴ Bē raganado bā, bē ramaa nanewē bā bē her'oot doo, bē tsyym suun bē tepyng padäg k'āāts, ta ti tób bā naa, ta ti panang bā naa bē tsyym kasok bā. ††¹⁵ Baad bē ȳ maher'oot. Sahōnh hē badäk hahỹh hā habong do P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó ká, Sodoma panang buuj, Gomoha panang buuj ta sām bahānh P'op Hagä Do anoo da nesaa doo, bē ganadoo

‡ Judah buuj sa hāj n'aa bā Roma buuj ramejūū noo gó, Judah buuj wób rakarēn rakamajĩ Roma buuj sa wē. Dooch rakarēn bā Roma buuj mejō bā sa hā. Roma buuj wē kamajĩ do ramaneēēnh SEROT. Ta ti sa see paa apäh ta ti Simaw, rawén maneēēnh "Simaw Serot". †† Tii da Jesus mejūū rabad'oo, dooch baad tado bā P'op Hagä Do panyyg panang buuj raky nadaheeh doo, panang buuj rabahapäh hyb n'aa.

do panang buuj hä. † Né hup ý né hē ta ti ý her'oot doo —näng mäh.

¹⁶ —Sa mahang bē ý mejũ b'éé tabanas'aa mahang habēeh do hadoo. Ti hyb n'aa taw'ääts hē baad bē matakä sa hä, aw'yy matakēē do hadoo. Taw'ääts hē na-ääj hē kaja hē denaa hē bē h'yyb bē mahũm sa mahang bē aboo bā. Hanām gó bē aboo sa wē, gurii-i bawät do hadoo. †¹⁷ Baad bē kanä sa mahānh. Bē da rahaēēnh panang enäh do sa wahē n'aa sa moo gó, bē raky n'aa etyy hyb n'aa. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo gó bē da rahewyyh. ¹⁸ Hēp ý n'aa bē da ramahũm sa wahē n'aa wē, hēēj bagä n'aa sa wē na-ääj hē, sa matym gó bē raky n'aa tapaa hyb n'aa. Kēh ý n'aa bē her'ood kän da tii bā sa hä, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ääj hē, raky n'aa napäh hyb n'aa kēh ý n'aa. ¹⁹ Bē ramoo maso däg bā, bē hyb n'aa tón manā bē her'oot do pan'aa hä, nyy da bē her'oot do hä. Ti noo gó kan'oo däk da bē hä bē her'oot do pan'aa. ²⁰ Bē nado ti noo gó her'oot doo. Bē Yb hý pong jé hawät do Sahee er'oot da bē her'oot do hä —näng mä Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Hýj näng doo, ta hýj tan'oo däk da ta wób sa moo gó radaj'ēep hyb n'aa. Ti hadoo né da t'aah näng do bad'oo ta t'aah hä. Sa taah da h'yy kawereem sa yb wē, sa ýñ wē. Rahaēēnh da sa yb sa ýñ ta wób sa moo gó radej'ēep hyb n'aa. ²² Tak'ēp da sahōnh hē rakawajān da bē wē hēp ý n'aa. Ti hadoo né da, jé h'yy kanerét do hä ýj, tadajēb bā kā, edēb had'yyt hē da hý pong jé P'op Hagä Do pa. ²³ Panang s'ee hēnh bē rarejā bā, bē kejēn hōm panang s'ee hēnh. Baad bē ý maher'oot hahýh: Bē bahajaa do pooj jé panang haw'ääts hē Isaraéw häj n'aa bā bē moo bok bē ý mejũ doo, ýñ, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do matēeh da. Né hup ý né hē ta ti ý her'oot doo.

²⁴ —Dooch ma kametēek do ta ma matēg bahānh ta-do bā. Dooch na-ääj hē sa karom sa kariw n'aa bahānh rado bā. ²⁵ Sa ma matēg hajaa do pénh ma kamet'ēek do rahaja däg bā kā, taw'ääts hē ratsebé. Sa kariw n'aa pénh sa karom rahyb n'aa jewyg däg bā kā, taw'ääts hē ratsebé. Hahý d' ý hanäng pé ti ta tii: Ýñ, bē wahē n'aa hadoo doo, “Beresebu, † karap'aar h'yyb nesaa do wahē n'aa” ý ramaneēej bā, ti bahānh tii bā bē da raky n'aa rejāā karapé haa bē bahadoo do hyb n'aa. ²⁶ Tii d' radoo né paawä bē hä, bē jeým manā sa hä. Sahōnh hē ta wób nahapäh nä doo, sahōnh hē sa hä kejēn doo, ta jawén rabahapäh da. ²⁷ Ta wób ramaa nanapäh bā bē hä ý her'oot doo, sahōnh hē maa napäh bā bē her'ood. Kaja hē bē ý hesēēnh doo, tak'ēp bē her'ood da sahōnh hē ramaa napäh hyb n'aa. ²⁸ Bē jeým manā ji maji ji daj'ēep do hä. Jāām né ji hub rahajaa radaj'ēep. Ji h'yyb tym dooch rahaja bā. Taw'ääts hē bē

† *Dooch Sodoma, Gomoha panang buuj ramaa newē bā baad hadoo do Róh sa hä tamaher'oot do paah. Jesus ma matēg hyb n'aa jewyk Róh bahānh, ti hyb n'aa sa kyyh maa nanew'ēē do ta bahānh ragadoo da nesaa do ta sām. Sodoma panang buuj ragadoo do bahānh ragadoo ti ta sām nesaa doo.* †† *Judah buuj sa hä aw'yy kamatakēē. Gurii-i kaja hē ta h'yyb tamahũm sa hä.* ‡ *Nesaa Do Yb né ti Beresebu.*

jeým P'op Hagä Doo. Ti ti hajaa tarejāā ji hub ji h'yyb tym na-ääj hē tabanesaa hēnh. ²⁹ Pawóp hē taw'ēēd taah, kanahēn d'os hē rabesēem is, ky n'aa ganebats. Ti hado né paawä, dooch sa see dajēp pé bē Yb hý pong jé hawät do nan'oo bā. ³⁰ Ti hyb n'aa bē eým manäh. Hajōng taw'ēēd takamahān do bahānh bē P'op Hagä Do kamahān. Sahōnh hē ji sēen sii hē P'op Hagä Do betsen. Baad ji tabahag'ääs ý hanäng péh —näng mäh.

³² —Kēh ý n'aa najejēn pé ta wób sa hä, ý na-ääj hē dooh ý ky n'aa jejēn bā ta tii, Ee hý pong jé hawät do matym gó. ³³ Kēh ý n'aa jejēn péh, ý na-ääj hē da ý ky n'aa jejēn tii d' ēnh, Ee hý pong jé hawät do matym gó.

³⁴ —Ý ahyy wät babä, bē ed'oo apäh, h'yyb nyyw gó badäk hahý hā habong do rababok hyb n'aa sa da hadoo do wē ý an'oo bā do hyb n'aa. Tii d' bē edoo manäh. Ti hyb n'aa nado ý wēn hyng. Wawēē hē ý bahyy wät do hyb n'aa ta wób rakamaj'i da ta wób sa wē. ³⁵ Ý ahyy wät do hyb n'aa, ajoy wób rah'yy kawereem da sa yb wē. Ý ahyy wät do hyb n'aa, sa toog wób rah'yy kawereem da sa ýñ wē, sa takaanh wób rah'yy kawereem da sa mayn wē. ³⁶ Tii bā da sa wakān sa tób yt hä haj'eenh do sa maji däg da. †³⁷ Ý bē kamahān do bahānh bē yb, bē ýñ bē kamahān bā, dooch bē haja bā hēp ý hata bē do bā. Ý bē kamahān do bahānh bē taah, bē toog bē kamahān bā, dooch bē haja bā hēp ý hata bē do bā. ³⁸ Jé hēp ý n'aa tamo n'aa ta hoop do tajeým bā, h'yyb nahadoo do nemon ýj, dooch tahaja bā hēp ý hata tado bā. ³⁹ Jé badäk hahý hā ji hawät do hä tak'ēp kamahān doo, dooch da tanu dēē bā P'op Hagä Do wē. Hēp ý n'aa, hä ý taky daheeh do hyb n'aa dajēp péh, baad tabawäd had'yyt da P'op Hagä Do wē.

⁴⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Jé bē gadoo doo, ý na-ääj né tagadoo. Ý gadoo doo, hä ý mejũ do tagadoo. ⁴¹ Jé P'op Hagä Do ky n'aa rod gadoo doo, P'op Hagä Do ky n'aa taher'oot do hyb n'aa, tagadoo da P'op Hagä Do hanaa ta ky n'aa rod hä tanoo do pénh ta sām. Jé ta da hadoo do gadoo doo, baad hawät do ta da hadoo do bahadoo do hyb n'aa, tagadoo da P'op Hagä Do hanaa baad hawät do hä tanoo do pénh ta sām. ⁴² Jé naeng dagap do hanyy is pé hanoo pé hahý hyb n'aa sakog is do see hä tabeēk hyb n'aa, hata ýj tabahadoo do hyb n'aa, ta ti tagadoo né hē da baad hadoo do ta sām P'op Hagä Do hanaa. Né hup ý né hē ta ti ý her'oot doo.

Jowāw nu gahem'uun do mejũ do Jesus reanh do panyyg n'aa hahýh

11 Ti m' Jesus bahajaa bā kā 12 hedoo do ta ma matēg hā tamaher'oot doo, tatsyym kadoo mä tii b' naa, panang haw'ääts hē Garirej häj n'aa bā, panyyg hanām do tama metēek hyb n'aa. ² Ti m' Kristo moo wät do radawäts gēēt bā Jowāw nu gahem'uun

†† *P'op Hagä Do ky n'aa rod Mika häd näng do kyy gó Jesus beh'ũm ta ti taher'oot doo. Mika 7.6 hā takerii däk sa hä hē né hē sa wakān kamaj'i do ky n'aa. Rawén kamaj'i, Jesus hā h'yy kana'eeh do rah'yy kawereem ta hä h'yy ka'eeh do wē.*

do ky n'aa napäh bā, tamejũ mā ta ma matëg Jesus wë rabahõm.

³ Hahÿ da bë eaaj Jesus hā —nāng mäh: “Om né hē tii, P'op Hagä Do Ky Däng Do ta wë hana doo, ta see ti äã gada?”, denoo da —nāng mā Jowāw nu gahem'uun doo.

⁴ Ti m' Jowāw mejũ do hā Jesus ky hadoo:

—Bë ahõm nā, bë maher'ood Jowāw hā hahÿ bë maa newëë doo, hahÿ bë bahapäh do na-ääj hē: ⁵ Ty temah do paah, rahapëë padëëk. Nabong do paah, aboo padëëk p'aa hēnh. Rog manahuuh doo, ahub padëëk p'aa hēnh. Nabuuj gatamah do paah, ramaa napëë padëëk. Dejëp do wób genä bong ÿ an'oo bā. P'op Hagä Do panyyg hanäm do na-ääj hē kaher'ood dāk kas'ut do sa hā. ⁶ Ky n'aa kedëng da jé ÿ moo wät do hyb n'aa, ÿ her'oot do hyb n'aa tah'yy kaneréd bā hā ÿ tah'yy ka'eeh doo. Tii d' bë her'ood Jowāw hā —nāng mā Jesus kyyh Jowāw nu gahem'uun do mejũ do sa hā.

⁷ Ti m' Jowāw mejũ do rababaaj hõm bā kã, hajõk do hā Jesus her'ood kãn Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa. Hahÿ da m' ta kyyh:

—H'ëëd ti bë heg'ääs paa tabanawäng hēnh? Jawii bah'ood ahëm do g'eeh bë heg'ääs? ⁸ Ti tanado bā, h'ëëd ti bë heg'ääs t'ĩ hēnh? Aj'yy saroor ky n'aa gebah do dadäk do bë heg'ääs t'ĩ hēnh? Doo. Saroor ky n'aa gebah do dadäk do dooh raboo bā tabanawäng bā. Sa wahë n'aa tób hanäm doo gó rababok tii. ⁹ Ti tanado bā, h'ëëd ti bë heg'ääs t'ĩ hēnh? P'op Hagä Do ky n'aa rod bë heg'ääs? ÿÿ. Ti né hē ti bë heg'ääs. P'op Hagä Do ky n'aa rod bahānh tii. ¹⁰ Ta ti né hē ta ti aj'yy ky n'aa nāng do P'op Hagä Do kyy kerih do hā. Hahÿ da ta ky n'aa: “ÿ mejũ da panäk ÿ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw dāk hyb n'aa a pooj jé” ^{††}, nāng kerih doo.

¹¹ —Né hup ÿ né hē hahÿ ÿ her'oot doo: Badäk hahÿ bā habong do sa mahang, dooh Jowāw bahānh nu gadäk péh. Ti tahado né paawä, hÿ pong jé hawät do bag'ääs do karapee hedoo do sa mahang, jääm hē hyb n'aa sakog its né paawä, Jowāw bahānh tanu gadäk hÿÿ kã. ¹² Jowāw nu gahem'uun do du doo noo gó naa tanu gemuun doo, da hē kã na-ääj hē, hÿ pong jé hawät do bag'ääs do tak'ëp takah'ũm. Tak'ëp ta wób h'yyb hedoo, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee rabahadoo hyb n'aa. ¹³ Jowāw nu gahem'uun do kajaa do pooj jé Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod na-ääj hē raher'oot mā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa, takajaa do pooj jé. ¹⁴ Bë gado bā, bë gadoo né hē hahÿ bë ÿ maher'oot doo: Jowāw né hē ti Eriij, kajaa da P'op Hagä Do ky däng do paa [‡] ta kyy kerih

† P'op Hagä Do ky n'aa rod bahānh Jowāw Jesus wén edoo, Jesus kajaa do pooj jé panäg n'aa tabahadoo do hyb n'aa. †† Marakijas 3.1 ‡ P'op Hagä Do ky n'aa rod Marakijas häd nāng do erii wät do hā P'op Hagä Do ky däng, Mesijas kajaa do pooj jé Eriij kajaa da. P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub hawät do ti Eriij makũh. Doo. Eriij Jowāw hā takas'ee bā. Doo tii d' tahanäng péh. Eriij makũ bawät do paa hadoo Jowāw bawäd wät. Ti hyb n'aa Jowāw né hē ti EriijJesus wén her'oot.

doo gó. ¹⁵ Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bā, taw'ääts hē tahyb n'aa matakëë.

¹⁶ —Nyy gó da ÿ baher'oot da, da hē badäk hahÿ hā habong do panyyg ky nadah'eeh do sa ky n'aa? Hahÿ hadoo tii: Karepé wahoo gó hab'ëëh do ramas'uunh do hadoo. Hahÿ da karepé wób sa kyyh ta wób sa hā:

¹⁷ “Raketëë do pud n'aa äã gamehÿÿh bë tsebë hyb n'aa paawä, dooh masunh do bë as'ääw bā. Tii bā dajëp do heen n'aa äã wareem, masuuj gó bë h'yy ketõn hyb n'aa paawä. Ti na-ääj dooh bë karën bā. Doo. h'yy katõn gó bë masuuj bā”, nāk karepé ta wób sa hā. ¹⁸ Ti hadoo né hē da hē habong doo —nāng mäh.

—Tabad'op hē ji raky dahé bā. Jowāw nu gahem'uun doo, dooh uwa s'ëëb mahÿÿnh do teëg bā. Ta see pé noo gó noo kanawa doo me P'op Hagä Do tah'yyb en'yy. Ti hyb n'aa, “Karap'ar h'yyb mahũm mā tii”, nāk sa kyyh Jowāw ky n'aa hā. Doo. Jowāw ragado bā. ¹⁹ ÿÿ kã, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ eëëk, ÿ awa. Ti hyb n'aa ÿ ramaneëh, tahawaa, heëëk do men, dajëëh gahed'aak doo, nesaa do moo heb'oooh do sa najiis. Äã raganado né paawä, P'op Hagä Do né hē tii, ÿÿh, Jowāw na-ääj hē h'yy gan'yyh doo. Äã ma met'ëëg wät do ky dah'eeh do baad rababok do hā takametä dāk tii —nāng mā Jesus.

²⁰ Ta wób sa panang bā tapehuuj wät do bahānh Korasĩn, Betsaj-Da häd enäh doo bā Jesus pehuuj wät. Ti hado né paawä dooh rah'yy kawereem bā ta ti panang häd enäh do buuj. Ti hyb n'aa Jesus ky n'aa tapaa mā sa hā. Hahÿ d' mā ta kyyh:

²¹ —Nesaa do P'op Hagä Do anoo da bë hā Korasĩn, Betsaj-Da panang buuj. Hajõng ÿ pehuunh do paa bë mahang. Doo ÿ bë ky dahé bā. Panang Tiir, Sidõn häd enäh doo bā ÿ pehuuj wäd bā paawä rababong noo gó bë mahang ÿ pehuuj wät doo, p'ooj ub paawä ti buuj nesaa do hā rat'yyd kamehĩn paawä, P'op Hagä Do hā rah'yy kawereem paawä. P'ooj ub paawä saroor hebaan doo, hejooh doo, rapadadäg däg paawä, re-haa paawä sa nuu hā tēëg ooj rat'yyd kamehĩn do heen n'aa. ²² Bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hē badäk hahÿÿ hā habong do P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kã, Tiir Sidõn buuj p'ooj ub habong doo, nesaa do ta sãm bahānh P'op Hagä Do banoo da bë hā nesaa doo, bë t'yyd kamanehĩn do hyb n'aa, bë h'yy kawanereem do hyb n'aa.

²³ —Bëëh, Kapar-Naũm panang buuj, hÿ pong jé has'ëëk do bë ed'oo g'eeh bëëh? Doo. Tabanesaa hēnh bë bahyk da P'op Hagä Do an'oo bā. Panang Sodoma häd nāng doo bā ÿ pehuuj wäd bā paawä rababong noo gó bë mahang ÿ pehuuj wät doo, da hē ti badäk nā paawä panang Sodoma. ^{††24} Bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hē badäk hahÿÿ hā habong do P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kã, Sodoma buuj p'ooj ub habong doo, nesaa do ta sãm bahānh P'op Hagä Do banoo da bë hā nesaa doo, bë t'yyd kamanehĩn do

†† Da hē ti badäk nā paawä panang Sodoma Jesus wén nāng, rat'yyd kamehĩn do hyb n'aa paawä. Tii bā, dooh p'ooj ub P'op Hagä Do gawatsiig bā paawä sa panang.

hyb n'aa, bë h'yy kawanereem do hyb n'aa —näng mä Jesus.

²⁵ Ti noo gó kä m' Jesus ky hadoo:

—Ee, P'op Hagä Doo, a hä ý j'aa etsë. Sahõnh hë hÿ pong jé, badäk hahÿý hä hanäng do na-ääj hë mabag'ääs. Majejën hahÿ mamoo wät do haj'ap do sa mahãnh, tak'ëp ma kamet'ëek do sa mahãnh. Mametä wät sa h'yyb gó karapee hadoo pé hä, baad h'yy ka'eeh pé hä. ²⁶ Ta tii da magen'aak Ee —näng mäh.

²⁷ Ti m' taky hadoo:

—Sahõnh hë Ee banoo ta hejój hä ýý. Dooh baad hapäh pé ýýh, P'op Hagä Do T'aah. Jääm né Ee hapäh ýýh. Dooh Ee, P'op Hagä Doo, baad hapäh péh. Jääm né ýýh, ta T'aah hapäh. Jääm né hë sa hä ý metëeh do hapäh Ee —näng mäh.

²⁸ Ti m' taky hado kån:

—B'ëep wë ý sahõnh hë bëeh, hakaaj padëek do he-doo doo, h'yy ketón do hedoo doo, tii bã da ý anoo bë kameh'ääk hyb n'aa. ²⁹ Kaja hë hëp ý mahüüm. Hanäm gó ý bawät sahõnh hë sa wë. Dooh ý h'yy kasabé bã. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë ky dahé ýýh. Taw'ääts hë bë ma kamet'ëeg hä ý bë hapäh doo. Tii bã da bë baw'yyt da bë h'yyb kameh'ääk doo, bë h'yyb näw. ³⁰ Nahejooj bë hä ý ma metëek doo. Tahajaa bë ky dahé bã. Nahejooj bë ý mejüü doo —näng mä Jesus kyyh.

Saab ky n'aa hahÿýh

12 Ti noo gó m', Saab hä m', Judah buuj rakamehe-häk do noo gó m', Jesus ta ma matëg sa sii joom tiriig banäng doo me m' ratabës. As'aah mä ta ma matëg, ti hyb n'aa m' tiriig ag mä rateh'yyb rabawa hyb n'aa. ² Ti m' rateh'yyb do Pariséw wób rabahapäh bã, raky hadoo Jesus hä:

—Mahegää! Dooh a ma matëg raky dahé bã ër ky n'aa jaw'yyk do Saab ky n'aa hä. Saab hä ramoo bok —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Dooh bë ner'ood bã g'eeh nyy da ër wahë makü Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bã? ⁴ Dawi ajëë su-un mä P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt hä, ti m' ta hataa daheeh rabawa päw P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt hä hatoonh doo, jääm hë né paawä ta ti tób yt hä moo heb'oooh do haw'aa ta ti päw Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa. Dawi dooh rahaja bã paawä rawa bã ta ti päw. ⁵ Dooh bë ner'ood bã g'eeh ër ky n'aa jaw'yyk do hä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa ky n'aa? Saab hä ramoo bok né paawä ta tób n'aa yt hä, dooh P'op Hagä Do ky n'aa tapa bã sa hä. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh doo, rahajaa Saab hä ramoo boo bã. ⁶ Hÿý kä, baad bë ý maher'oot hahÿýh: P'op Hagä Do tób n'aa ky n'aa jawyg né paawä, ti bahãnh hyb n'aa jawyk do ka-jaa bë mahang. ¹⁷ Hahÿý da P'op Hagä Do kyyh: “Dooh rama ejuu do had'yyt tado bã ti ý karën doo. Ý gahëen sa hä rat'yyd mehÿin sa da hadoo doo”, ¹⁸ näng kerih doo. Bë hapëë bã paawä nyy d' tahanäng pé ta tii,

† Ta daaj hë, ta ky n'aa né hë Jesus her'oot. Ky n'aa jawyg né paawä P'op Hagä Do tób n'aa, ti bahãnh Jesus hyb n'aa jawyk. Ti hyb

dooh daap hë bë ky n'aa ety bã paawä nesaa do hä moo nahadoo doo. Dooh daap hë bë ky n'aa ety bã paawä ma matëk ýý. ⁸ Ta ti ý wén her'oot, ýýh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ý né hë ti Saab ky n'aa hä mejüü doo —näng mä Jesus Pariséw sa hä.

Moo gadóm do panyyg n'aa hahÿýh

⁹ Ti m' tii b' naa Jesus tsyym kado kån. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh tabajëë suun. ¹⁰ Ti yt hä m' tabasoooh aj'yy moo gadóm doo. Ti m' ta wób rakarën paawä m' Jesus raky n'aa tapaa, Jesus ky nada-heeh do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa m' rabeaanh ta hä:

—Ër ky n'aa jaw'yyk do anoo Saab hä ji haso däg bã nahëë näng doo? —näk mäh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë mas'ää béé tadëë hyy bã t'öp gadarong doo gó Saab hä, dooh g'eeh nyyw hë bë ej'ooj nä bã, Saab hä né paawä? ¹² Ji mas'ääh ji kamahãn do bahãnh tak'ëp ji kamahãn ji da hadoo doo! Ti hyb n'aa ër ky n'aa jaw'yyk do anoo né hë baad hadoo doo ji moo wäd bã Saab hä —näng mäh.

¹³ Ti m' aj'yy hä kä taky hadoo:

—Madajoow a mooh! —näng mäh.

Ti m' ta moo tadajoow däk. Ahub däg kån mäh, baad däg mä ta moo kä. Hahup doo, ta moo see hado däk.

¹⁴ Ti m' nyyw hë m' Pariséw raban'yyh. Ti m' rahyb n'aa newëë mäh, kaner'oot mäh, nyy d' rabad'oo Jesus radaj'ëep hyb n'aa.

¹⁵ Jesus h'yyb hap'ëeh mä rakarën radaj'ëep doo. Ti hyb n'aa ta s'ee hënh tabahöm kån. Hajök mä ta jawén hah'üüm. Ti m' sahõnh hë sa mahang habong do nahëë enäh do sa nahëë tasog hõm mäh. ¹⁶ Jesus ky ge'ÿým mä sa hä ranaher'oot hyb n'aa ta ky n'aa ta wób sa hä. ¹⁷ Tii d' tawén mejüü, P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'ood wät do paa kametä däk hyb n'aa ta hä. Hahÿý da tii, P'op Hagä Do kyyh Isajas erii wät do paah:

¹⁸ “Hahÿ karom ýý, ý asëew däk doo, ý kamahãn doo. Baad ý h'yy gadajang ta wë.

Ý anoo da Sahé ýý, ta h'yyb gó tabawät hyb n'aa.

Tamaher'oot da sahõnh hë badäk hahÿý hä habong do hä

nyy da ý bad'oo baad had'op rabahadoo hyb n'aa matym ýý gó.

¹⁹ Dooh da taky gedag bã. Tak'ëp nado da ta kyyh.

Dooh da tak'ëp ter'ood bã hajök do sa mahang.

²⁰ Baad hadoo doo me da tagadoo sa h'yyb gó nahejoooh doo.

Dooh da tahajëew bã h'yyb nahed'oo doo.

Tii da tabad'oo da sa hä baad had'op do j'aa ketsë bã kä nesaa do hä tan'oo bã.

²¹ Ta hä badäk hahÿý hä habong do radaab yyp, rabadëp hyb n'aa nesaa do mahãnh.” †

n'aa tahajaa tan'oo bã ta ma matëg tiriig ag rateh'yyb bã Saab hä.
†† Osejas 6.6 ‡ Isajas 42.1-4

Nesaa Do Yb ky gabuuj Jesus moo wät rahanäng do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ti m' ramanaa mä Jesus wë aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, ty tamah doo, ner'oot doo. Ti m' Jesus habëë hõm karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hä hadäk do paah. Ti m' aj'yy er'ood däg kân p'aa hënh. P'aa hënh mä tabahapëë däk. ²³ Hajök doo, ta ti hap'ëeh doo, rahyb n'aa meuunh mäh. Ti m' raky hadoo:

—Hahÿ g'eeh Dawi panaa P'op Hagä Do Ky Däng Doo? —näk mäh.

²⁴ Ti m' reanh do Pariséw ramaa napäh bä, raky hadoo:

—Beresebu, karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa kyy gó ti hÿÿ tabahebë karap'aar h'yyb nesaa doo! —näk mä sa kyyh.

²⁵ Jesus hapäh mä sa h'yyb, ti m' panyyg ky n'aa me taky hadoo sa hä:

—Sa da hadoo do wë sa häj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bä, gawatsik tii bä sahõnh hë —näng mäh.

—Panang buuj sa hä hë rah'yy kawereem bä, sa wakãan na-ääj hë sa hä hë rahyb n'aa wareem bä, sahõnh hë kahäj jëng tii bä —näng mäh. ²⁶ —Ti hadoo ënh Nesaa Do Yb hä kä. Ta daaj hë takahabëë bä, ta hä hë paawä ti tah'yy kawereem däk. † Te hub tado bä paawä ta tii, nayyw hë tabahëej jëë paawä Nesaa Do Yb bag'ääs doo. ²⁷ Bë her'oot doo da tado bä, Beresebu kyy gó ÿ hebëë bä paawä karap'aar h'yyb nesaa doo, jaa ky gabuuj bë karapee hebë do karap'aar h'yyb? Bë karapee né da bë raky n'aa etyy daap bë menyh do hyb n'aa bë her'oot do hä. ²⁸ P'op Hagä Do Sahee hejój gó né hë ti ÿ hebë do karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do ji tabag'ääs do kaja doo kä bë wë, ta ti metëeh bë hä —näng mäh.

²⁹ —Panyyg see gó bë ÿ metëeh: Doo aj'yy hejooonh do tób gó hajëë suun pé ta ma tado hõm hyb n'aa, pooj jé tób danäh moo tamanaw'yyd bä. Ta moo kamaw'yyd bä tahajaa ta ma tado hõm bä. ††

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëp ÿ hata nadoo doo, majë ÿ tii. ÿ manasa do P'op Hagä Do wë ÿ ataa doo, dawëë rabehüüm tii bä tan'oo bä. ³¹ Ti hyb n'aa bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hë nesaa do ji moo wät do P'op Hagä Do mabaan né paawä, ta hä ji ky n'aa rejää do P'op Hagä Do mabaan né paawä na-ääj hë ji hä, dooh P'op Hagä Do mabaan bä P'op Hagä Do Sahee ky n'aa rejää pé kä. ³² Jé Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do ky n'aa rejää péh, P'op Hagä Do mabaan ti ta hä. P'op Hagä Do Sahee ky n'aa rejää pé kä, dooh P'op Hagä Do mabaan

† Jesus wén her'oot ta tii, Beresebu, karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa kyy gó tabahebë karap'aar h'yyb nesaa do raheer'oot do hyb n'aa. Nesaa Do Yb häd see ti Beresebu. †† Hahÿÿ d' tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo: Aj'yy hejooonh doo, Nesaa Do Yb. Aj'yy hejooonh do ma hado hõm do hadoo Jesus. Aj'yy hejooonh do ma hadoo, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hejój gó Jesus bahebë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb karapee, tak'ëp tabahejooonh do hyb n'aa Nesaa Do Yb mahãnh.

bä. Badäk hahÿÿ bä rababok nä bä, ta jawén na-ääj hë, dooh P'op Hagä Do mabaan bä tii —näng mäh.

³³ —Joom baad hadoo do tado bä, baad ta ag. Baad nadoo do tado bä joom, baad nado na-ääj hë ta ag. Ta ti ÿ wén her'oot, joom ag hä ji bahapäh joom ÿÿn.

³⁴ Aw'yy p'yyim näng do taah hadoo bëeh! Baad nadoo do bëeh. Ti hyb n'aa dooh bë haja bä baad hadoo do bë her'ood bä. Ji h'yyb tym gó ji hyb n'aa newë had'yyt doo, ti né ji her'oot. ³⁵ Baad hawät doo, baad hadoo do ta h'yyb gó hanäng do taheer'oot. Baad nawät doo, baad nadoo do ta h'yyb gó hanäng do taheer'oot.

³⁶ Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hë ta sãm baj P'op Hagä Do banoo noo gó da, P'op Hagä Do matym gó ji kawoom da sahõnh hë ji her'oot do paa daap hadoo doo. ³⁷ Baad tado bä ji her'oot do paah, dooh P'op Hagä Do ji taky n'aa ety bä nesaa do hä. Baad tanado bä ji her'oot do paah, ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy da nesaa do hä.

Pariséw ramejüü Jesus pahuunh sa matym haj'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁸ Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób na-ääj mä raky hadoo ta hä:

—Ma matëg, —näk mäh —ää karën ää bahapäh ma-pahuunh doo, ää matym haj'aa † —näk mä sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Da hë badäk hahÿÿ hä habong doo, nes'aa sa h'yyb. P'op Hagä Do hä rahyb n'aa eréd hõm ta see hä rah'yy kawereem hyb n'aa. Tii d' né paawä sa h'yyb, ÿ ramejüü ÿ pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa. Doo da ÿ metä bä sa hä. Jáãm né da P'op Hagä Do ky n'aa rod Jonas häd näng do ta metëë n'aa hadoo sa hä kametëeh. ⁴⁰ Tamawoob hë adëb bä, tamawoob hë ta äh, tah'ÿÿb yb wog gó Jonas basuun doo da, ti hadoo, tamawoob hë adëb bä, tamawoob hë ta äh, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do bakëë da k'ääts gó.

⁴¹ Niniwéh buuj raky n'aa tapaa da P'op Hagä Do matym gó da hë badäk hahÿÿ hä habong doo, sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kä. Jonas maher'oot noo gó, rat'yyd kamehÿin nesaa do ramoo bok do hä. Nesaa do reréd hõm. Jonas bahãnh ÿ ti hÿÿh. Ti hado né paawä, dooh bë t'yyd kamehÿin bä nesaa do bë moo bok do hä, dooh bë eréd bä, ti hyb n'aa né hë Niniwéh buuj bë da raky n'aa tapaa. ⁴² Seba häd näng do häj n'aa sa wahë n'aa ÿÿnh, da hë badäk hahÿÿ hä habong do taky n'aa tapaa da P'op Hagä Do matym gó, sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kä. Dawëë naa paa m' tabana tii, tamaa newëë hyb n'aa Saromãw hajaa doo, P'op Hagä Do anoo do ta hä. Saromãw bahãnh ÿ ti hahÿ bë hapäh doo. Ti hado né paawä, dooh bë karën bä bë maa newë bë hahÿÿh —näng mä Jesus kyyh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä hadäk do paa ahõm wäd bä ta mahãnh, tabanawäng hënh taba-hew'ëet, ta tób tabesoos takameh'ääk hyb n'aa. Ti

† Sa hä Jesus dooh P'op Hagä Do hanaa tado bä. Ti hyb n'aa rakarën Jesus pahuunh sa matym haj'aa, Jesus rametyy hyb n'aa.

dooh tawyyd bä. ⁴⁴ Ti ta h'yyb gó taky hadoo: “ÿ abaaj hõm p'aa hënh ÿ hadäk do paa hä, tóp ÿÿ hënh”, näng. Tii bä ta tób paa bä takajaa bä, dooh ta yt hagä péh, yd kabak'ood däk tabahapäh, baad takabenäm ta hä. ⁴⁵ Tii bä tats'yyt 7 karap'aar h'yyb nesaa do wób ta hataa, ta bahãnh nesaa doo. Tii bä rabajëe pëe ta tób paa gó. Tii bä rabanny kãn ta hä kä. Ta hä hanäng do paa bahãnh tii kä. Tak'ëp tii kä ta hä kä nesaa doo kä. Tii da né da bë hä kä, bëeh, nesaa do moo heb'oooh doo † —näng mä Jesus kyyh sa hä.

Jesus wakãän heh'äät do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁶ Ti m' hajök do hä Jesus maher'oot nä bä ta ÿÿn ka-jaa, ta wakãän sii hë m'. Ta w'oo hä m' rababë däk. Rakarën paawä ta sii raber'oot. ⁴⁷ Ti m' rë tanyy ky hadoo ta hä:

—A ÿÿn, a wakãän ta w'oo hä rabab'ëeh. Rakarën mä õm rasii er'oot —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' her'oot do hä Jesus ky hadoo:

—Jaa ti ëen, jaa ti wakãn haa? —näng mäh.

⁴⁹ Ti m' teheet mä ta ma matëg sa wë, ti m' taky hadoo:

—B'ëeh hahÿÿh, ãn ÿ hedoo doo, wakãn haa hedoo doo —näng mäh. ⁵⁰ —Sahõnh hë Ee hÿ pong jé hawät do karën do moo heb'oooh doo, ti né hë wakãn haa hadoo, ti né hë ãnh ÿ hadoo, ti né hë ëen hadoo —näng mä Jesus.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metëek do panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' ti noo gó né hë Jesus banyyh tób bä naa, ti m' karaj'aa hënh tabawëenh. Ta nabyy me tabahyy sooh. ² Hajök kata b'ëeh ta hä. Ti hyb n'aa m' marakate gó tagatsëg sooh. Hajök doo m' ayyw b'ëeh ta takëen hä. ³ Ti m' hajöo m' tama metëek mä sa hä panyyg ky n'aa me m'. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Hÿ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. ⁴ Tatsawyh hõm joom tym. Joom tym tatsawyh hõm do wób ta tyw n'aa me takajäk, ti taw'ëed rabajóh jëng.

⁵ Joom tym wób kajäk pä ta yt hë tabahadoo do jó. Kanahën its k'ãäts tii bä. Ti nayyw hë taganyyh, kanahën d'os do k'ãäts ta h'yyb. ⁶ Tabajuu bä nayyw hë tatsawyy jëng, dooh ta kóm ta h'yyb. ⁷ Ta tym wób kajäk sasëng kóm banäng bä. Sasëng gajewäng bä kä, dooh tawëe wäd bä. ⁸ Ta tym wób kajäg kãn baad tabadoo bä. Taganyyh, baad tabawäng, baad tabeaak. 100 nuu me tabejoom do bahãnh tabeag kãn baad tabadoo bä kajäk do ta tym wób. 60 nuu me tabejoom do bahãnh tabeag kãn ta tym wób. 30 nuu me tabejoom do bahãnh tabeag kãn baad tabadoo bä kajäk do ta tym wób kä —näng mä Jesus, panyyg ky n'aa me m' tabaher'oot.

⁹ Ti m' taky hadoo:

—Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bä, taw'ãäts hë tahyb n'aa matakëe —näng mäh.

† Hahÿÿ d' Jesus hanäng péh: Tak'ëp ta bahãnh nesaa doo kä sa hä, Jesus raganadoo do hyb n'aa.

¹⁰ Ti m' ta ma matëg rabana Jesus wë ti m' rabeaanh ta hä:

—Hëd n'aa mamaher'oot sa hä panyyg ky n'aa me? —näk mäh.

¹¹ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë hä P'op Hagä Do an'oo däk bë bahapäh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do hÿ pong jé hawät do bag'ãäs do ky n'aa hä, ta wób sa hä dooh. ¹² Jé h'yy ganyy däk doo, ti bahãnh P'op Hagä Do banoo nä ta hä ta h'yy ganäng doo. Baad tabahapëe kãn tii bä. Jé kanahën d'os hë h'yy ganäng doo, P'op Hagä Do ado hõm da ta hä kanahën had'os doo. ^{†13} Rahegãä né paawä m', dooh m' rah'yy genä bä. Ramaa newë né paawä m', dooh m' ramaa napëe bä, dooh m' tagah'ood bä sa hä. Ti hyb n'aa né hë ÿ wén her'oot sa hä panyyg ky n'aa me. ¹⁴ Sa hä kametä däk hahÿÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do erii wät do paa P'op Hagä Do kyyh Judah buuj sa hä:

“Bë maa newë had'yyt hë né paawä, dooh da tagah'ood bä bë hä.

Bë hegãä had'yyt hë né paawä, dooh bë h'yy ganyy bä.”

¹⁵ “Ta ti ÿ wén her'oot Judah buuj sa ky n'aa hä”, näng mä P'op Hagä Do Isajas hä,

“Dooh rah'yy kadawuung wäd bä baad hadoo do hä, hajöo nuu me raky nadaheeh do hyb n'aa.

Sa nabuuj ragetsëe hõm do hadoo.

Raty gatsëe däk sa matym ranahapäh hyb n'aa.

Tii d' tanado bä paawä rahapäh né paawä,

ramaa napäh né paawä,

h'yy kadewuung né paawä,

wë ÿ rah'yy kawereem né paawä hä ÿ rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Tii d' radoo bä paawä ÿ h'yyb wareem paawä baad rababok hyb n'aa kä.” ‡

¹⁶ Ti m' ta ma matëg hä Jesus ky hadoo:

—Ky n'aa kedëng bëeh, bë matym kä rahapäh do hyb n'aa, bë nabuuj kä ramaa napäh do hyb n'aa. ¹⁷ Né hup ÿ né hë hahÿÿ bë hä ÿ her'oot doo: Rababong noo gó, hajök P'op Hagä Do ky n'aa rod makũũh, hajök baad habok do makũũh, rakarën paawä raheg'ãäs bë hapäh doo, dooh paa rahapëe bä. Rakarën paawä ramaa newëe bë maa newëe doo, dooh paa ramaa napëe booh —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

¹⁸ Ti m' taky hadoo:

—Bë maa newë nyy d' tahanäng pé joom tym parar'aah do panyyg: ¹⁹ P'op Hagä Do bag'ãäs do hä rah'yy ganenä bä ta ky n'aa ramaa newëe bä, tii bä Nesaa Do Yb asog hõm sa h'yyb tym gó kejoom do hadoo doo. Joom tym ta tyw n'aa me takajäk hadoo do tii.

²⁰ Joom tym pä banäng bä kajäk doo, P'op Hagä Do panyyg maa new'ëe doo, h'yy gadajaa gó gad'oo doo.

²¹ H'yy gadajaa gó ragado né paawä, nayyw hë rah'yy gejë hõm, joom kóm nanäng nä do hadoo sa hä. Hejooonh do kametä bä sa hä, sa hä rarahejä bä na-ãäj

†† Ta ti tawén kado hõm sa hä, rahyb n'aa manatakëe do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bä P'op Hagä Do panyyg hä. ‡ Isajas 6.9-10

hě P'op Hagä Do panyyg metëek doo da rababok do hyb n'aa, nyyw hě rah'yy gejë hõm. ²² Joom tym sasëng mahang kajäk doo, P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób. P'op Hagä Do kyyh ramaa napëë né paawä, rahyb n'aa newë had'yyt hě badäk hahÿ hã ji bawät do hã. † Dajëër hã, sa ma ji tawadii do hã rahyb n'aa h'üüm. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg sa h'yyb gó hadäk do tawén nahõm. Joom neaak do hedo padëek tii. ²³ Joom tym baad tabadoo bä kajäk doo, P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë doo, P'op Hagä Do panyyg hã h'yy gah'oot doo. P'op Hagä Do karën do baad ramoo bok tii kä. Joom 100 nuu me, 60 nuu me, 30 nuu me takejoom do bahãnh tabeaak do hadoo do tii —näng mä Jesus.

Jawii tiriig mahang joom danäh maji hejoom do panyyg n'aa hahÿh

²⁴ Ti m' panyyg see ky n'aa me Jesus maher'oot mä sa hã. Hahÿ da ta kyyh:

—Hahÿ panyyg ky n'aa hadoo hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa: Ti awät aj'yy joom tym baad hadoo do ta gëew gó hejoom doo. ²⁵ Tii kä, sahõnh hě raba'ÿh bä, ta maji bana. Jawii tym tatsawyyh mä tiriig mahang. Ti tabahõm kän. ²⁶ Ti tiriig tym ganyyh. Ti tiriig ag ganyyh bä, raty gepëë kän jawii mahang tabahëë däk. ††

²⁷ Ti joom danäh karom rabahõm ta wë, ti raky hadoo ta hã:

—Kariw n'aa, —näk —baad hadoo do joom tym mabejoom wät. N'yy hënh naa jawii ta mahang ganyyh doo? —näk sa kyyh.

²⁸ Tii bä sa kariw n'aa ky hadoo sa hã:

—Majë ÿ see tii, ti tsawyh häng doo —näng.

Ti ta karom rabeaanh:

—Makarën ää asog hõm jawii? —näk mäh.

²⁹ —Dooh —näng sa kariw n'aa. —Jawii bë basok bä, tiriig tëeg wób bë asog hõm ta mahang —näng.

³⁰ —Na mabëë dó tiriig mahang, tiriig ji bataa bä kä. Tiriig ag ji bataa noo gó ÿ mejüü da tiriig ag hat'aa do sa hã, jawii pooj jé rasiip, ta natuu hã ramaw'yyd däk hyb n'aa ji ajuu hyb n'aa. Tii bä ÿ mejüü tiriig ag rabataa, joom tób n'aa yt hã rabenäm —näng joom danäh ta karom sa hã —näng mä Jesus panyyg gó tabeh'üüm.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metëeh hahÿ hã P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa

³¹ Ti m' panyyg see ky n'aa gó Jesus maher'oot mä sa hã. Hahÿ da ta kyyh:

—Joom motaad häd näng do tym nad'ëed is do aj'yy ejoom do ky n'aa hadoo, hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. ³² Jääm nad'ëed its né paawä motaad tym bë joom tym mahang, ji waa ty gamabuu see bahãnh tabawäng. P'op tanu däk. Tii bä kä, taw'ëed batooj kãn ta hã kä ‡ —näng mäh.

† Ta ti hedoo do raty kanewad had'yyt hě. Rahyb n'aa tón had'yyt hě sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo. †† Jawii hadoo rawén hapäh, taneak do hyb n'aa. Tiriig ti heaak doo. ‡ Joom

³³ Ti m' panyyg see ky n'aa me Jesus maher'oot mä sa hã. Hahÿ da ta kyyh:

—Päw makuj n'aa ÿñh ado däk doo, hajõng tiriig s'ëeb mahang tamekuuj däk do ky n'aa hadoo hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. Baad ÿñh bajõts däk, baad takamekuuj wät bä kä sahõnh hě tiriig s'ëeb mahang † —näng mäh.

³⁴ Sahõnh hě ta ti Jesus her'ood wät sa hã panyyg ky n'aa me m'. Sahõnh taher'oot do sa hã, panyyg ky n'aa me né hě m' tamaher'oot. ³⁵ Tii da tawén d'oo hahÿ P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod erii wät do paa kametä däk hyb n'aa:

“ÿ maher'oot da panyyg ky n'aa me.

ÿ maher'oot da sa hã

badäk hahÿ tadu dahäng do noo gó naa kejën wät do paah.” ‡

Jesus maher'oot nyy d' tahanäng pé jawii joom mahang hawäng do ky n'aa hahÿh

³⁶ Ti m' hajõk do hã Jesus kedëë hõm. Ti m' tób gó tabajëë suun mäh. Ti m' ta ma matëg rabana ta wë ti m' raky hadoo:

—Nyy d' mahanäng pé jawii joom mahang hawäng do panyyg n'aa hã? —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Joom tym baad hadoo do hejoom doo, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo. ³⁸ Joom banäng bä, badäk hahÿ hã habong doo. Joom tym baad hadoo doo, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee. Jawii, Nesaa Do Yb karapee. ³⁹ Joom danäh maji, jawii tym tsawyyh doo, Dijab tii. Tiriig ag rabataa noo gó, badäk hahÿ hã ji bawät do gawatsig hõm noo gó tii. Tiriig ag taa n'aa, ääs tii. ⁴⁰ Jawii rasok doo da, tëeg hõd gó kadawäts toonh do hadoo da, badäk hahÿ hã ji bawät do gawatsig hõm noo gó. ⁴¹ Ti noo gó Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do mejüü da ta ääs rasog hõm hyb n'aa tabag'ääs doo bä naa sahõnh hě nesaa do wë ji tah'yyb tatuk doo, nesaa do ji moo wät hanoo doo, sahõnh hě nesaa do moo heb'ook doo na-ääj hě.

⁴² Tëeg hõd gó, tak'ëp haju doo gó da radawäts toonh tii. A'oot da tii bä. Sa tëg kamegëej padëek da tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa. ⁴³ Tii bä da baad habok do tak'ëp rakawehëë däk da sa Yb bag'ääs doo bä. Papÿÿj bag däk doo da, hanäm do sa hã. Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bä, taw'ääts hě tahyb n'aa matakëë —näng mä Jesus.

Tak'ëp ji karën do hadoo hÿ pong jé hawät do bag'ääs do panyyg n'aa hahÿh

⁴⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Tak'ëp ky n'aa gebah doo, joom banäng bä kejën këë do ky n'aa hadoo hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. Tak'ëp ky n'aa gebah do aj'yy see baw'yyt joom

motaad häd näng do ky n'aa gó Jesus metëeh nyy da P'op Hagä Do bag'ääs do kah'üüm, ny hadoo ta hã h'yy ka'eeh do kah'üüm.

†† Päw makuj jé pad'yyt hě tiriig s'ëeb mahang kamekuuj däk doo da, jé pad'yyt hě badäk hahÿ bä P'op Hagä Do bag'ääs do bawäd däg da. ‡ Saaw-Mo 78.2

banäng doo bä. Ti p'aa hēnh taje'h'aa kēē. Tii bä, sahōnh hē tabesēm hōm ta wē hanäng doo, tak'ēp tah'yy gadajang do hyb n'aa. Tii kä, ta ma paa sām me tametsēē joom banäng doo, ky n'aa gebah do bakēē bä —näng mäh.

⁴⁵ —Aj'yy hetsē doo, hesām doo, tak'ēp nu gabarēēh do perora hād näng do hesoos do ky n'aa hadoo na-āāj hē h̄y pong jé hawät do bag'āās do ky n'aa. ⁴⁶ Pero-ra tak'ēp hetsooh doo, ky n'aa gebah do tabaw'yyt bä kä ta ti hedoo do hes'ēēm do sa wē, tabahōm, tabesēm hōm sahōnh hē ta ma ta wē hanäng doo. Tii kä ta sām me tametsēē perora tak'ēp hetsooh doo. †

Karahi panyyg n'aa gó Jesus eh'ūūm do h̄y pong jé hawät do bag'āās do ky n'aa

⁴⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Karahi me tah'ỹyb rames'aak do ky n'aa hadoo na-āāj hē, h̄y pong jé hawät do bag'āās do ky n'aa. Karaj'aa me radatu karahi. Hajōng hedoo pé sa mo haj'aa. ⁴⁸ Ramo haj'aa enäh bä kä, rej'ooj nä kán ta takēēn hā. Ahyt t'oonh mäh. Tii bä arook gó rabataa rasēew hōm doo. Baad nadoo doo, ji nawēh doo, radewäts bēēnh tii bä. ⁴⁹ Ti hadoo da badäk hahỹỹ hā ji bawät do gawatsig hōm noo gó āās rabad'oo da. Āās rabana, tii bä rasēew hōm da badäk hahỹỹ hā habong doo. Tsytt hē rabasēm da nesaa do moo bok doo, P'op Hagä Do karēn doo da habok do sa mahānh. ⁵⁰ Tii kä tēēg hōō gó, tak'ēp haju doo gó radewäts bēēnh da nesaa do moo bok doo. A'oot da tii bä. Sa tēg kamegēēj padēek da tak'ēp nesaa do rahoop do hyb n'aa —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jesus eanh mäh:

—Bē maa napäh sahōnh hē ta ti ŷ her'ood wät doo? —näng mäh.

—Āā maa napäh —näk mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo, h̄y pong jé hawät do bag'āās do ky n'aa hā na-āāj hē ma kamet'ēēg wät doo, tób danäh ta tób bä naa ky n'aa gebah do manyyh doo hadoo ta wób hā tametēēh hyb n'aa. Ta gawakō gó naa, aj'yy manyyh ky n'aa gebah do tenām do paah. Ky n'aa gebah do papuuj hedoo do tamanyyh ta mahang, ky n'aa gebah do pooj nä ta mahang †† —näng mäh.

Ta panang bä Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahỹỹh

⁵³ Ti m' Jesus bahajaa bä kä panyyg gó tama metēēk doo, tatsyyym kado kán ta tii bä naa. ⁵⁴ Ti m' panang

† Hahỹỹ d' tahanäng pé pawóp hadoo do panyyg gó Jesus eh'ūūm doo: P'op Hagä Do bag'āās do ky n'aa ji ky n'aa napäh bä, dooh ji hyb n'aa p'eed wäd bä pooj jé ji wē hanäng doo. Dooh ji hyb n'aa hūūm wäd bä badäk hahỹỹ bä ji karēn doo, tak'ēp hetsooh do hyb n'aa P'op Hagä Do hanaa ji karēn do hyb n'aa. †† Hahỹỹ d' apäh tahanäng pé tii: Jé P'op Hagä Do kyyh p'ooj ub kerih do baad ma kamet'ēēg wät doo, papuuj Jesus met'ēēg wät do na-āāj hē baad tamaa napēē bä, taky dahé bä, tahajaa tama met'ēēg bä ta wób sa hā baad hadoo doo, hetsooh do pooj jé kerih do hā, papuuj hā na-āāj hē hanäng doo.

tabawäng do paa bä takajaa bä, ta du doo mä tama metēēk tób panang bä hasooh do P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hē. Maa new'ēē do rahyb n'aa meuunh mä ta her'oot do sa hā. Ti m' raky hadoo:

—N'yy hēnh naa hahỹ aj'yy tah'yy ganäng doo? N'yy hēnh naa ta hejój tamapehuunh doo? —näk mäh.

⁵⁵ —B'aa bäh gaheh'ōök do t'aah nado ti hahỹỹh? Mari-ja nado ta ŷyn? Tsijaag, Joséh, Simaw, Judas nado ta wakāān? ⁵⁶ Sahōnh hē ta ānh, bä ab'ēēh èr pa. N'yy hēnh naa tahapäh doo, ta hejój? —näk mä tabawäng do babuj n'aa sa kyyh.

⁵⁷ Ti m' rakawajāān ta wē. Raty n'aa gesyyg däk mäh. Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Sahōnh hē sa panang bä raweh'ēēh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Jāām hē tabawäng do panang bä, ta tób bä, dooh rawehēē bä —näng mäh.

⁵⁸ Ti m', ta hā rah'yy kana'eeh do hyb n'aa, dooh de-naa hē m' Jesus pehuuj bä ta tii bä.

Jowāw nu gahem'uun do dajēp do panyyg n'aa hahỹỹh

14 Ti m' ti noo gó né hē Garirej häj n'aa wahē n'aa, Eróts hād näng doo, taky n'aa napäh mä Jesus moo wät doo, Jesus ma metēēk doo. ² Ti m' ta masa n'aa hā taky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun do paa né tii. Ganä wät de-jēp do paa mahang! Ti hyb n'aa tawén kabaj'aa —näng mä Eróts.

³ Eróts mejūū paa ramoo maso däk, ramoo maw'yyd däk, radawäts gēēt Jowāw nu gahem'uun doo. Tii d' Eróts wén d'oo mä Erodija, ta h̄yỹj Pirip hād näng do ŷỹm hyb n'aa. ⁴ Hahỹỹ d' paa Jowāw kyyh Eróts hā:

—Dooh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä magat'ēē bä a h̄yỹj ŷỹm —näng paa Jowāw nu gahem'uun do kyyh Eróts hā.

⁵ Eróts karēn né paawä m' tadaj'ēēp Jowāw, tajeỹỹm mä hajök doo. Hajök do tawén jeỹỹm, P'op Hagä Do ky n'aa rod ti Jowāw sa hā.

⁶ Ti m' Eróts ta yd enäng do heen n'aa noo gó, jām ta heen n'aa ramoo bok noo gó, Erodija toog bajām sa matym gó. Ti m' tak'ēp mä Eróts tsebee kán ta wē. ⁷ Ti hyb n'aa taky däng tabanoo maruus hā, maruus karēn do né hē. P'op Hagä Do hād gó m' ta ky däng, dooh taky kahỹỹd bä maruus bahapäh hyb n'aa. ⁸ Ti m' maruus ŷỹn ta hā taky mejūū do hyb n'aa taky hadoo:

—Na, ŷ karēn ta hood gó mabanoo hā ŷỹ Jowāw nu gahem'uun do nu gabóg —näng mäh.

⁹ Ti m' tak'ēp mä sa wahē n'aa hyb n'aa tón wät. Ti hadoo né hē, ta ky bajawaa hyb n'aa m', tatsyyd bong do taky däng do ramaa napäh do hyb n'aa tagadoo maruus ets'ēē wät doo. ¹⁰ Ti m' tamejūū tadawäts gēēt doo gó ranu gahōg hōm hyb n'aa Jowāw. ¹¹ Ti m' ta hood gó ramanaa ta nu gabóg maruus wē. Ti m' maruus an'oo däg kán mä ta ŷỹn hā kä. ¹² Ti m' Jowāw ma matēg rabana rabeheēn hyb n'aa ta hub. Ti m' radakä jēng. Ti m' Jesus rapanäk.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' Jowāw radaj'ëep Jesus ky n'aa napäh bā m', ta m'aa hēnh mā ta ma matëg daheeh rabahōm kån marakate gó ta wób rabadoh hēnh paawä. Ta wób, hajök do raky n'aa napäh bā m' n'yy hēnh Jesus rabah'ūüm, sa jawén mā rabah'ūüm sa panang bā naa ta takēen hā. Sa pooj jé m' rakajaa. ¹⁴ Ti m' Jesus basoop bā, hajök do tabahapäh bā m', tat'yyd mehīin mā sa hā. Nahēe enäh do sa mahang habong do taheso hōm mäh.

¹⁵ Tūüh däg kā m', ta ma matëg rabana ta wë, ti m' raky hadoo ta hā:

—Tūüh däg —näk mäh. —Dawëe hÿÿh. Mamejō hajök do panang banäng hēnh rabahōm sa waa retsëe hyb n'aa —näk mäh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh. Na mayw babä. Bë né hē hanoo sa waa —näng mäh.

¹⁷ Ti m' raky hadoo:

—Jääm hē ti hanyy is ää wë ji ma poo oow pé pāw, pawóp its tah'ÿÿb —näk mäh.

¹⁸ —Na b'ëep. Bë mana wë ÿÿ —näng mā Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus mejūū hajök do rabehyy b'ëeh hyb n'aa jawii jó. Ti m' tabasog däk mā pāw, tah'ÿÿb na-ääj mäh. Hÿ pong jé taty däng bā m', P'op Hagä Do hā taky hadoo:

—Ōm taw'ääts hē Ee. Man'oo däk ää tā, man'oo däk ää waa —näng mäh.

Ti m' pāw taganebäh bong, tets'ëe hōm mā ta ma matëg sa hā, rabets'ëe hōm hyb n'aa hajök do hā kā.

²⁰ Tii bā kā m', sahōnh hē m' rabawëe bong. Wog enä hōm mā sahōnh hē. Ti m' mad'aak do ta ma matëg ra-ta hōm kawaju gó. ¹² m' kawaju gedë hōm mäh.

²¹ Hawëe bong doo, 5 miw mā ajyy. ÿÿj, karepë na-ääj hē, dooh m' taketsén bā.

Tamii pong jó Jesus bawät do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ti m' nanyw hē ta ma matëg Jesus mejūū ragatsëg t'oonh marakate gó, ta pooj jé tamyyj däk hēnh rabatsëg hōm hyb n'aa. Ti nuuj jé m' takedëe hōm hajök do sa hā. ²³ Takedëe hōm do jawén paa bā m', tabasëek ta mab hē waëe jó, P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa. Tabadajuu däk bā m', ta mab hē m' Jesus bayyw geët. ²⁴ Dawëe péj mā ta ma matëg rababoo däg kån mā ti nuuj jé karaj'aa me. Tak'ëp maadaka betaam marakate hā. Dooh m' tahōm rahëe doo. Bah'ood ty gahëm mäh.

²⁵ Ti m' tapaj'ëe pooj jé Jesus bahōm kån sa wë tamii pong jó. ²⁶ Ti m' rabahapäh tamii pong jó hana doo, tak'ëp mā rabeÿÿm bong.

—Wät ta ti dajëp do saw'ëeng paah! —näk mäh.

Awaaw bong mäh, tak'ëp rabeÿÿm bong do hyb n'aa m'.

²⁷ Ti m' nanyw hē m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bë eÿÿm manäh! ÿ ti hÿÿh —näng mäh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ōm tado bā, ÿ mamejō tamii pong jó a wë ÿ bahōm hyb n'aa —näng mäh.

²⁹ —Ej. B'ëep ana —näng mā Jesus ta hā.

Ti m' Peed gatsëg nyh, ti m' tamii pong jó tabahōm kån mā Jesus wë. ³⁰ Ti m' tak'ëp bah'ood bahëm do tabahapäh bā m', tabeÿÿm wät mäh. Ti m' ta du doo bā m' tadasug jëng bā, tak'ëp mā tageëenh Jesus hā: —ÿ medëeb Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —näng.

³¹ Ti m' nanyw hē m' Jesus moo maso däk Peed. Ti m' taky hadoo:

—Kanhën d'os hē h'yy ka'eeh do ōm! —näng mäh.

—Héd n'aa mah'yy ganahoot? —näng mā ta kyyh Peed hā.

³² Ti m' marakate gó ragatsëg t'oonh bā m', bah'ood badoo wät. ³³ Ti m' marakate gó hat'oonh do Jesus mā raj'aa etsë. Hahÿÿ d' mā sa kyyh:

—P'op Hagä Do T'aah né hē ōm —näk mäh.

³⁴ Rabatsëg hōm bā m', Genesaréh häj n'aa bā m' marakate badëe jad kån. ³⁵ Ti m' ta ti babuj n'aa rabahapäh bā Jesus né ti kajaa doo, ramejūū jé pad'yyt hē hëej ta ti w'oo hā hanäng doo bā rapanäk hyb n'aa. Ti m' ramenaa nahëe enäh do sa mahang habong do Jesus wë. ³⁶ Ti m' rabetsëe ta hā tabanoo nahëe enäh do ramoo kejäk hyb n'aa ta saroor noo byyh hā. Ti m' sahōnh hē nahëe enäh do ta hā moo kajäk doo, heso padäg kån mäh.

Ji h'yyb gó naa né hē nesaa do ky n'aa hahÿÿh

15 Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób na-ääj mäh, Jerusarēnh bā naa han'aa do rabana Jesus wë, ti m' rabeaanh ta hā:

² —H'ëed hyb n'aa a ma matëg raky nadaheeh ër wahë makū metëek doo? Rawa do pooj jé, dooh ramoo ketsyyd bā ër wahë makū rabahed'oo doo da! —näk mā sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—ÿ eanh bë hā —näng mäh. —Tii ënh bë ky nadaheeh ënh P'op Hagä Do mejūū doo? Bë wahë makū mejūū do bë ky daheeh? —näng mäh. ⁴ —Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh: “Bë wehëe bë yb, bë wehëe bë ÿÿn.” [†] “Ji daj'ëep ta yb, ta ÿÿn ky n'aa wasee doo.” ^{††5} Tii d' né paawä ta kyyh, ta see hado däk bë metëek doo —näng mā Jesus. —Hahÿÿ da bë kyyh: “Jé ta yb, ta ÿÿn hā taky hado bā, ‘Hā ÿ naa magadoo do pan'aa paawä, P'op Hagä Do matym n'aa däg tii. Dooh bë hā ÿ an'oo wäd bā, taky hado bā, ⁶ tii bā, ta tii d' ky hadoo doo, dooh ji mejō wäd bā ta tii me ta yb taweh'ëeh hyb n'aa”, näk bë kyyh. Bë wahë makū ma metëek do bë ky sūüt do hyb n'aa bë eréd hōm P'op Hagä Do mejūū doo. ⁷ J'ooj madäk doo me ky ken'yyim do bëeh! Baad né paa hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do kyyh bë ky n'aa: ⁸ “J'ooj madäk doo me ÿ raweh'ëeh. Sa kyyt tii. Dawëe sa h'yyb bawät mahānh ÿÿ. ⁹ Dooh këh ÿ tado bā ti rama metëek doo. Raky n'aa jawyyg ub tii. Ti hyb n'aa daap hē ti ta ti ÿ rahyb n'aa jew'yyk

† Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16 †† Esodo 21.17, Rewitikos 20.9

doo[†] —näng mä Jesus Isajas her'oot do paa P'op Hagä Do kyyh.

¹⁰ Ti m' hajök do ta tii bä hab'ëeh do Jesus naëenh ta wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë maa newë da, bë h'yy genä da y her'oot do hä.

¹¹ Ji noo me hajëng do hyb n'aa nado ji nas'aa däk P'op Hagä Do hä. Ji noo me hanyyh do tii, hanoo ji nas'aa däk do P'op Hagä Do hä —näng mäh.

¹² Ti m' badah peej ta ma matëg raky hadoo ta hä:

—Mahapäh a kyyh, dooh taw'ääts hë tado Pariséw sa hä? —näk mä sa kyyh.

¹³ Ti m' panyyg gó m' Jesus ky gadoo:

—Kasog hõm da sahõnh hë joom Ee hÿ pong jé hawät do nejoom hõm doo —näng mäh. ¹⁴ —Na manäh. Na kamawejän. Ta wób sa h'yyb mahüüm n'aa ty temah do tii. Ty tamah do ta da ty hadoo do tamahüüm bä, gadarong doo hënh rakajäk séd hä —näng mäh.

¹⁵ Ti m' Peed ky hadoo:

—Äã mamaher'ood. Nyy d' mahanäng pé ta ti ji noo me hajëng do panyyg? —näng mäh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë h'yy ganah'ood nä? —näng mäh. ¹⁷ —Ji hä hajëng doo, ji wog gó ti tabajëng, ta jawén anyyh p'aa hënh. ¹⁸ Tii d' nado ji noo me henyh do hä. T'öp naa, ji h'yyb tym gó tabana tii. Ti né hë ti P'op Hagä Do hä ji nas'aa däg hanoo doo. ¹⁹ Ji h'yyb tym gó naa tabana nesaa do ji hyb n'aa newëe doo. Ji h'yyb gó naa né hë tabana ji da hadoo do ji daj'ëep doo. Ji h'yyb gó naa tabana ji karën do ji bagä do ji yym nadoo do sii, ji patug nadoo do sii. Ji h'yyb gó naa né hë tabana ti ji ets'ëek doo, daap hë ji da hadoo do ji ky n'aa tapaa doo, ji da hadoo do ji ky n'aa rejää doo kä. ²⁰ Ta ti hadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do hä ji nas'aa däg. Ji moo kanets'yyt doo me ji awa do hyb n'aa nado ji nas'aa däg P'op Hagä Do hä ^{††} —näng mä Jesus kyyh ta ma matëg sa hä.

Yñh ta s'ee hënh naa ta toog ky n'aa her'oot do panyyg n'aa hahÿh

²¹ Ti m' ta tii b' naa Jesus bahõm hëej panang Tiir häd näng doo, Sidõn häd näng do nedaa bä badäk doo hënh. ²² Ti m' yñh, Kanaäh buuj, Isaraéw buuj nado, ta tii bä hawät do ana kån Jesus wë. Ti m' tak'ëp mä ta kyyh Jesus hä tabetsëe bä. Hahÿ d' mä ta kyyh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —Dawi makū panaa, —näng mäh —y mat'yyd mehÿn! Tak'ëp nesaa do tok y bahoop karap'ar h'yyb nesaa do ta hä hadäk do hyb n'aa —näng mäh.

²³ Ti m' dooh Jesus ky gadoo bä. Ti m' ta ma matëg rabana ta wë, ti m' tak'ëp mä rabetsëe yñh tamejõ hõm hyb n'aa. Hahÿ d' mä sa kyyh:

[†] Isajas 29.13 ^{††} Pariséw, sahõnh hë Judah buuj wób sii hë, dooh rawëe bä, dooh rawa bä ramoo kanetsyyd bä pooj jé, sa wahë makū mahetëk doo da. Baad ub né paawä ji moo ketsyyd bä ji awa, ji awëh do pooj jé, ta bahãnh Pariséw ran'oo bä. Dooh ragenaag bä, hajõo nuu me, sa wahë makū mahetëk doo da ta wób sa moo rana-hetsyyd bä.

—Mamejõ hõm. Èr jawén tabana. Tageëej had'yyt hë —näk mäh.

²⁴ Ti m' yñh hä Jesus ky hadoo:

—Jääm hë Isaraéw buuj dawëe P'op Hagä Do mahãnh habong do sa wë y P'op Hagä Do mejüü —näng mäh.

²⁵ Ti m' Jesus wë ta taron nu paa me yñh bahyy häng. Ti m' taky hadoo:

—Y mamasaa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —näng mäh.

²⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo:

—Taw'ääts hë nado karepé sa waa ji ado hõm bä ji banoo hyb n'aa sa masãh awaar taah hä —näng mä Jesus kyyh yñh hä.

²⁷ Ti m' yñh ky gadoo. Jesus kyy gó né hë m' taky hõm:

—Ehub né hë õm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Ti hado né paawä, awaar sii hë rabawa sa danäh waa hyy tũ kajäk doo —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hado kån ta hä:

—Tak'ëp né hë mah'yy ka'eeh! Ti hyb n'aa y an'oo däk hä y metsëe doo —näng mä Jesus ta hä.

Ti m' ti noo gó né hë tabahub däk yñh toog.

Hajõng sa nahëe Jesus asog hõm do panyyg n'aa hahÿh

²⁹ Ti m' Jesus tsyym kado kån. Karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me tatabës. Ti m' tabasooop. Waëe hä m' tabasëek, ti m' tabahyy sooh. ³⁰ Hajök rabana ta wë. Ramenaa ta wë nabong doo, ty temah doo, moo gedóm doo, tsyym gedóm doo, nabuuj gatemah doo, hajök nahëe enäh do wób. Ti m' sa nahëe Jesus basog hõm. ³¹ Ti m' tsyym gedóm do aboo padëek, nabong do paa aboo padëek, ty temah do paa ty enä padëek, ner'oot do paa er'ood padëek, ta tii bä hab'ëeh do rabahapäh bä, rahyb n'aa meuuj kån mäh. Ti m' raj'aa etsëe kån P'op Hagä Doo, Isaraéw buuj h'yy kaha'eeh doo.

Jesus pahuunh do 4 miw sa waa panyyg n'aa hahÿh

³² Ti m' Jesus naëej nä ta ma matëg, tamaher'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Y t'yyd mehÿn hahÿ èr wë kata pad'ëek doo. Tama-woob däg ta äh si y rababok. Dooh sa waa péh. Dooh y karën bä sah me rabaaj hõm bä. Naheba padäg da, degõn jëng da sah mahÿj ta hõõ bä —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

³³ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Hajök né hahÿh. Nyy bä äã baw'yyt babä sa waa? Dawëe bä. Dooh ta nawaa babä —näk mäh.

³⁴ Ti m' Jesus beanh:

—Nyy hë päw bë wë? —näng mäh.

—Ti anäng setsi päw, pawóp its tah'yÿb ned'ëed is doo —näk mäh.

³⁵ Ti m' Jesus mejüü hajök do rabehty b'ëeh tũ. ³⁶ Ti m' tabasog däk päw, tah'yÿb na-ääj mäh. Ti m' taky n'aa etsëe sa waa hyb n'aa. Tii bä m' taganebäh boo

kän, tets'ëë hõm mä ta ma matëg sa hä, rabets'ëë hõm hyb n'aa hajök do sa hä kä. ³⁷ Tii bä kä m', sahõnh hë m' rabawëë bong. Wog enä hõm mä sahõnh hë. Ti m' rabawëh do jawén paa bä m' mad'aak do ta ma matëg rabata däk arook gó. Setsi m' arook gedë hõm doo. ³⁸ 4 miw mä ajyy ti hawëë bong doo. Ýjy, karepé na-ääj hë m', dooh m' taketsén bä. ³⁹ Ti m' hajök do hä Jesus kedëë hõm jawén paa bä, tagatsëg sooh mä marakate gó. Ti m' tabahõm kän hëej panang Magadän häd näng do nedaa bä badäk doo hënh.

16 Ti m' Pariséw, Saduséw daheeh rabana Jesus wë. Ti m' Jesus rametty hyb n'aa ramejüü mä tapahuuj bä sa matym haj'aa wë hä. †

² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Papýj badëë hyng bä, “Jati d' banäm”, bë ky hetëg, bahiin do hyb n'aa wë puh. ³ Báp paah, “Ti awät da bah'ood. Adoos da”, näk bë kyyh, tabahiin do hyb n'aa naëng pooh. Bë h'yy genä né paawä naëng hadoos do heen n'aa hä, banäm do heen n'aa hä wë hä kametëeh doo, dooh bë h'yy genä bä da hë ta heen n'aa bë hä kametëeh do hä. †† Da hë badäk hahýy hä habong doo, nes'aa sa h'yyb. P'op Hagä Do hä rahyb n'aa eréd hõm ta see hä rah'yy kawereem hyb n'aa. Tii d' né paawä sa h'yyb, ý ramejüü ý pahuunh hyb n'aa ta metëë n'aa sa matym haj'aa. Dooh da ý metä bä sa hä. Jääm né da P'op Hagä Do ky n'aa rod Jonas häd näng do ta metëë n'aa hadoo sa hä kametëeh da —näng mä Jesus.

Ti m' Jesus bahõm kän sa mahãnh. Panang s'ee hënh mä tabahõm.

Pariséw, Saduséw rama metëëk do mahãnh ji hyb n'aa matakëë do ky n'aa hahýy

⁵ Ti m' karaj'aa ta ma matëg rabatsëg hõm bä, ramabaan sa waa päw. ⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Baad bë hyb n'aa matakä da. Baad bë kanä da Pariséw, Saduséw sa päw makuj n'aa mahãnh —näng mäh.

⁷ Ti m' ta ma matëg rakaner'ood bong Jesus her'oot do ky n'aa. Hahýy d' mä sa kyyh:

—Dooh ër mana päw. Tii d' tawén edoo —näk mä sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus hapäh ti raky n'aa hajëm doo. Ti m' tabeaanh sa hä:

—Kanaheh d'os hë h'yy ka'eeh do bëeh. H'ëed hyb n'aa bë hyb n'aa tón päw bë mabaan doo? ⁹ Dooh tagah'ood nä bä bë hä? Bë mabaan hõm 5 päw ý etyn bong do 5 miw sa hä? Bë mabaan hõm nyy hë kawaju bë gedë hõm mad'aak doo? ¹⁰ Bë mabaan hõm setsi päw ý etyn bong do 4 miw sa waa? Nyy hë arook bë gedë hõm mad'aak doo? ¹¹ Hëd n'aa bë h'yy ganenä nä päw ky n'aa nado bë ý maher'oot doo? “Bë hyb n'aa

† Jesus wë Pariséw, Saduséw daheeh rakamaj'ii. Dooh raky dahé bä P'op Hagä Do mejüü do Jesus tado bä. Sa hä péh, dooh Jesus haja bä wë hä tapahuuj bä, rawén mejüü sa matym haj'aa Jesus pahuunh wë hä. J'ooj madäk doo me ramejüü do hyb n'aa, Jesus wén manetëeh sa hä rakarën do paawä. †† Hajõng Jesus pehuuj né paawä, dooh rah'yy genä nä bä P'op Hagä Do Taah tado bä.

matakä da Pariséw, Saduséw sa päw makuj n'aa”, näng këh ýy —näng mäh.

¹² Ti m' rah'yy kadawuung kän nyy d' tahanäng péh. Dooh päw makuj n'aa mahãnh rakan'yyh do pan'aa tado bä. Dooh. Pariséw, Saduséw rama metëëk do mahãnh Jesus karën rakan'yyh.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahýy

¹³ Ti m' hëej panang Sesareja Pirip häd näng do nedaa badäk doo hënh Jesus kajaa bä, tabeaaj kän mä ta ma matëg sa hä:

—Jaa m' ýy, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, sa nooh?

¹⁴ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m' õm mä Jowäw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m' õm mä Eriij maküüh. Ta wób noo m' õm mä Jeremij maküüh. Ta wób noo m' õm mä P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub dejëp do see paah —näk mä sa kyyh ta hä.

¹⁵ —Bë hä ënh? Jaa ý bë hä ënh? —näng mä Jesus sa hä.

¹⁶ Ti m' Simaw Peed ky hadoo:

—Õm ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. P'op Hagä Doo, hedëb had'yyt do T'aah õm —näng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa edëng do õm, Simaw, Jonas t'aah. Õm wén ky n'aa kedëng, dooh aj'yy tado bä a hä metëeh do ta ti maher'oot doo. Ee, hý pong jé hawät do né tii, ta ti a hä metä wät doo. ¹⁸ Ti hyb n'aa ý ti her'oot hahýy: Õm Peed, pä tahanäng doo. Pä tób ta jó ji tama sooh do hadoo da õm. Õm da hä ý h'yy ka'eeh do du n'aa doo. Dooh da Ades häd näng doo, dajëb hejój, haja bä hä ý h'yy ka'eeh doo, kahüüm had'yyt da. ¹⁹ Ý anoo da a hä hý pong jé hawät do bag'ääs doo gó mabag'ääs hyb n'aa. ‡ Badäk hahýy bä mananoo doo, hý pong jé P'op Hagä Do nanoo do né tii. Badäk hahýy bä manoo doo, hý pong jé P'op Hagä Do anoo do né tii —näng mä Jesus kyyh Peed hä.

²⁰ Ti m' Jesus mejüü ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hä Kristo tado bä.

Jesus her'oot do tadajëp do ky n'aa hahýy

²¹ Ti m', ti noo gó naa Jesus du doo tamaher'oot ta ma matëg sa hä nesaa do tabahoop do pan'aa ky n'aa. Hahýy d' mä ta kyyh:

—P'op Hagä Do karën Jerusarënh hënh ý bahõm ër wahë n'aa moo gó, P'op Hagä Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa moo gó na-ääj hë hajõng ý bahoop hyb n'aa, ý radaj'ëep hyb n'aa, tama-

‡ Hahýy da Gereg kyy me pooj jé hahý kerih do kyyh: “Ý anoo da a hä hý pong jé hawät do bag'ääs doo bä ta noo tég. Badäk hahýy bä mamaw'yyd däk doo, hý pong jé kamaw'yyd däk né d' tii.” Badäk hahýy hä masood hõm doo, hý pong jé kasood hõm né d' tii.” P'ooj ub, sa kariw n'aa ta s'ee hënh rabok bä ranoo sa kaser n'aa sa tób tég, sahõnh hë rabaheg'ääs hyb n'aa ti nuuj jé. Dooh P'op Hagä Do bag'ääs do noo nyy bä, dooh ta noo tég nyy bä. Panyyg gó Jesus maher'oot Peed.

woob hē ta āh tabado dāk bā ŷ ganā wāt p'aa hēnh hyb n'aa —nāng mā ta ma matēg sa hā.

²² Ti m' Peed naēēnh dawē hā. Ti m' taky ge'ŷŷm Jesus, tii d' tanaher'oot hyb n'aa.

—Doo. Tii d' edo manāh, Hyb N'aa Jawyk Doo! Doo h' karēn tii d' a hā —nāng māh.

²³ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk ta wē. Ti m' Peed taky geām wāt:

—J'ee! Ahōm mahānh ŷŷ, Nesaa Do Yb! † —nāng māh. —ŷ mah'yyb panas'ēēh. Doo mah'yyb dēē bā P'op Hagā Do karēn do hā. Ajyy rakarēn do hā ti mah'yyb dāk —nāng māh.

²⁴ Ti m' sahōnh hē ta ma matēg hā Jesus ky hadoo:

—Jé karēn pé hēp ŷ hata tabahadoo hyb n'aa, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tah'yy ka'eeh doo, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē da tagado had'yyt hē tahoop do hēp ŷ n'aa. Taw'āāts hē tagadoo hēp ŷ n'aa radajēēb bā na-āāj hē. Taw'āāts hē ŷ taky daheeh, taw'āāts hē ŷ bawāt doo da da ti bawāt. ²⁵ Tii d' ŷ wén edoo, badāk hahŷŷ hā ji hawāt do tak'ēp kamahān doo, jé tahoop do hēp ŷ n'aa jeŷŷm doo, dooh da P'op Hagā Do wē tanu dēē bā. Jé hēp ŷ n'aa tahoop do gadoo péh, hēp ŷ n'aa tadajēb bā, ta h'yyb tym P'op Hagā Do wē da tanu dāng. ²⁶ Hēd n'aa ji karēn sahōnh hē badāk hahŷŷ ji ta danāh, ji h'yyb tym banesaa hēnh tahōm bā? Doo ta sām ji ad'oo pé ta s'ee hēnh ji h'yyb tym nahōm hyb n'aa. ²⁷ Ta ti ŷ wén her'oot, ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo, ŷ bahyng da Ee bag tak'ēp gabarēēh doo gó, ta āās sa daheeh. Tii bā da ramoo bok do pénh da ŷ banoo sahōnh hē sa hā ta sām.

²⁸ Baad bē ŷ maher'oot. Ta wób babā ēr mahang habong doo, rahapāh nā da ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do ŷ du doo noo gó ŷ bag'āās do hā ŷ bag'āās doo. Radejēp do pooj jé rahapāh nā da tii. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mā Jesus kyyh.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahŷŷh

17 Ti m' ji moo oow see pé sa ā jawén paa bā m', Jesus mahūūm ta sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Tsijaag hŷŷj mā ti Jowāw. Ti m' rabas'ēēg kán waēē p'op nu dāk do hā. Sa mab hē m' rabasēēk. ² Ti m' Jesus kawareem dāk sa matym gó. Ta see hado dāk māh. Papŷŷj bag hadoo mā Jesus mamets gabar'ēēng dāk. Tak'ēp mā ta saroor bahawag dāk, ta bag hadoo māh. ³ Ti m' p'ooj ub habong do paa Eriij, Mosees hād enāh do rakas'ee b'ēēh sa matym gó. Jesus sii m' raber'oot.

⁴ Ti m' Peed ky hadoo Jesus hā:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng māh —taw'āāts hē babā ēr hā! —nāng māh. —Makarēn bā tamawoob hē ta tób n'aa ŷ temaa toonh. Sét hē a tób, sét hē Mosees tób, sét hē Eriij tób —nāng māh.

⁵ Ti m' Peed ber'oot nā bā nayyw mā wē puh gabarēēh do tabadāng sahōnh hē sa hā. Wē puh gó m' P'op Hagā Do ber'oot. Hahŷŷ d' mā ta kyyh:

† Jesus h'yyb hapāh Nesaa Do Yb kyy gó m' Peed her'oot doo. Ti hyb n'aa tii da Peed tawén ky geām wāt.

—Hahŷŷ tah ŷŷ, tak'ēp ŷ kamahān doo. Baad ŷ h'yy gadajang ta wē. Bē maa newē, bē ky dahé ta kyyh —nāng māh.

⁶ P'op Hagā Do kyyh Jesus ma matēg ramaa napāh bā m', tūū m' rabehyy b'ēēh tak'ēp rabe'ŷŷm do hyb n'aa. Tūū m' sa maboore me rabehyy b'ēēh. ⁷ Ti m' Jesus bana sa wē, ti m' sa hā tamoo dāng bā m' taky hadoo: —Bē as'ēēg bēh! Bē eŷŷm manāh! —nāng māh.

⁸ Ti m' rabaheg'āās bā m', jāām hē Jesus rahapāh. Doo boo m' Jesus pa hab'ēēh do paah.

⁹ Ti m' rabahyk bā m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa rahapāh doo. Hahŷŷ d' mā ta kyyh:

—Bē her'ood manā ta wób hā bē hapāh doo, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do ganā wāt bā kā dejēp do mahang —nāng māh.

¹⁰ Ti m' rabeaanh ta hā:

—Hēd n'aa, Kristo kajaa do pooj jé Eriij m' matēēh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do raher'ood bā? —nāk mā sa kyyh.

¹¹ Ti m' Jesus ky gadoo:

—Se hub né hē. Eriij matēēh né da sahōnh hē tabenām hyb n'aa —nāng māh. ¹² —Ti hadoo né hē, bē ŷ maher'oot hahŷŷh: Eriij ewād hyng né hē. Ewād hyy né paawā, dooh rah'yy genā bā ta hā, dooh ramepēē bā. Rah'yy kajāk doo da né hē rabad'oo paa ta hā. Ta hā rabad'oo doo da, sa moo gó ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo, ŷ ahoop da na-āāj hē —nāng mā Jesus kyyh.

¹³ Tii bā m' ta ma matēg rah'yy kadawuung kán: Jowāw nu gahem'uun do paa ky n'aa Jesus her'oot wāt. ††

Pahēēw Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁴ Ti m' Jesus rakajaa bā kā m' hajōk do rabab'ēēh bā, sa see ana ta wē. Ta taron nu paa me m' tabahyy hāng ta wē. ¹⁵ Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng māh. —Mat'yyd mehiin tah ŷŷ —nāng māh. —Mera. Tūū takepēēd had'yyt hē, tsanamāts dāk. Tak'ēp nesaa do tabahoop. Ta hā ta nahēē adēē bā, hajōō nuu me tēēg hōō gó takadewēēs. Ta me tabahop na-āāj hē —nāng māh.

¹⁶ —ŷ mana wāt a ma matēg sa wē. Doo rahaja bā rado hōm bā ta nahēēh —nāng mā aj'yy kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do bēēh, da hē badāk hahŷŷ bā habok doo! Baad nado bē h'yyb tym —nāng māh. —Hajōō nuu me ŷ bawāt nā g'eeh bē mahang bē ky dahé dāk hyb n'aa kā? ŷ hād h'yyb napan dāg bē hā, hā ŷ bē h'yy kanasadā nā do hyb n'aa —nāng māh. —Bē mana b'ēēp pahēēw —nāng māh.

¹⁸ Ti m' karap'aar h'yyb nesaa doo, pahēēw hā hadāk doo, Jesus geām wāt tabanyyh hyb n'aa. Ti m' karap'aar h'yyb banā kán pahēēw hā hadāk do paah. Ti noo gó né hē karapee bahas'oo dāk.

†† Rukas 1.17 hā na-āāj hē takerii dāk hahŷŷ ky n'aa. Eriij makū bawād wāt doo da Jowāw bawāt paah. Ti hyb n'aa ti né hē ti Eriijjesus wén nāng, Eriij tanado né paawā. Doo Jowāw hā Eriij makū kesog bā, jāām hē tabawād wāt doo da tabawād wāt.

¹⁹ Ti m' sa m'aa hēnh mā ta ma matēg rabeaanh ta hā:

—H'ēēd hyb n'aa āā wén nahajaa āā habēē hōm bā karap'aar h'yyb nesaa doo? —nāk mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooch baad P'op Hagä Do hā bē h'yy kae nā do hyb n'aa bē wén nahajaa —näng mäh. —Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Motaad hād näng do tym nu nad'ēēt do ta tym. Ti tahanyy bā paawä bē h'yy ka'eeh doo, tii b' bē haja paawä hahŷ waēē bē mejūū takahŷŷd häng hyb n'aa. Bē paawä taky daheeh. Kanahēn d'os hē né paawä baad bē h'yy kae bā, dooh paawä bē nahajaa péh —näng mäh. [²¹ —Jāām hē P'op Hagä Do hā ji ky n'aa etsēē doo me, ji noo kanawa doo me, ta ti hadoo pé karap'aar h'yyb nesaa do banyyh —näng mäh.]

²² Ta jawén mäh, Garirej häj n'aa bā m' rakataa bā m', Jesus ky hadoo sa hā:

—Ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo, ŷ da ran'oo dāk da ta wób sa moo gó. ²³ Ŷ radaj'ēēp da. Tamawoob hē ta ā jawén paa bā, ŷ ganä wāt da p'aa hēnh —näng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

Ti m' rah'yy ketón bong mā taher'oot do hyb n'aa.

P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa ji hepak do panyyg n'aa hahŷŷh

²⁴ Tii kā m', Kapar-Naūm bā Jesus rakajaa do jawén paa bā m', P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa Judah bu-uj rahepak do taa n'aa rabana Peed wē, ti m' rabeaanh:

—Äkä? Dooch bē ma matēg epaag bā P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa ēr hepak doo? —nāk mäh.

²⁵ —Tahepak né hē —näng mā Peed kyyh sa hā.

Ti m' badah, tób gó Peed bajēē suun bā kā, Peed ky ganyyh do pooj jé, Jesus eaaanh mā ta hā:

—Nyy da a hā, Simaw? —näng mäh. —Sa wahē n'aa hedoo do häj n'aa bā, jaa hā ramejūū rabep'aak häj n'aa wahē n'aa hā kahepak doo? Sa taah hā ramejūū rep'aak, ta wób ta s'ee hēnh naa ramejūū g'eeh hep'aak? —näng mäh.

²⁶ Ti m' Peed ky hadoo:

—Ta s'ee hēnh naa ti hep'aak —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Tii d' tado bā, sa taah, sa karapee, dooh rep'aak péh † —näng mäh. ²⁷ Ti hado né paawä, hahŷŷ d' mabad'oo dajēēr gedaag n'aa rakawanaj'āān hyb n'aa: Awēej karaj'aa majat bā. Tah'ŷŷb matakyyg. Mado däg pooj jé a mo haj'aa tah'ŷŷb, manoo gegāā, tii b' ta noo gó maw'yyt da moweed tēg hawak do s'ēēb. Tii me mepaag sa hā, hā ŷ naa, a hanaa rakarēn doo —näng mā Jesus kyyh Peed hā.

† Panyyg gó Jesus beh'ūūm P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa rahepak do ky n'aa. Jesus, ta ma matēg na-āāj hē, dooh paawä repaag bā P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa. P'op Hagä Do T'aah né ti Jesus. Ti né P'op Hagä Do tób n'aa danäh paawä. Ti hyb n'aa dooh paawä ji mejō bā tepaag hōm bā P'op Hagä Do tób n'aa dajēēr n'aa.

Sa bahānh hyb n'aa jawyk do panyyg n'aa hahŷŷh

18 Ti m' ti noo gó ta ma matēg rabana Jesus wē ti m' rabeaanh:

—Ny hadoo do sa bahānh hyb n'aa jawyk doo, hŷ pong jé hawät do bag'āās doo bā? —nāk mäh.

² Ti m' karapee t'aah Jesus naēēnh, ti m' tamaher'oot mā sa mahang tabag'ēēd dāk hyb n'aa. ³ Ti m' taky hadoo:

—Bē h'yyb bē wanereem bā, hahŷ karapee hadoo bē bahadoo hyb n'aa bē h'yyb gó, †† dooh tabad'op hē bē haja bā hŷ pong jé hawät do bag'āās do karapee bē do bā. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo. ⁴ Ti hyb n'aa jé ta daaj hē kadaduu doo, hahŷ karapee hyb n'aa sakog is doo da tabahadoo hyb n'aa, ti né hē ti sahōnh hē sa bahānh hyb n'aa jawyk do hŷ pong jé hawät do bag'āās doo bā —näng mā Jesus.

⁵ Ti m' ahōm nā ta kyyh:

—Hät ŷŷ gó hahŷ karapee t'aah hadoo do see gadoo péh, ŷ né ti tagadoo —näng mäh.

⁶ Ti m' taky hado kän:

—Baad nado né paawä pä ta jawyyg n'aa ji hā ranu hūū däg bā, ji radawäts tu tame t'ōp ji pahās hyb n'aa, ti bahānh tak'ēp baad nado ji hā da, ky n'aa netsēēh do seeh, hahŷ karapee hedoo doo, hā ŷ h'yy ka'eeh do ji h'yyb tatug bā nesaa do tamoo wāt hyb n'aa —näng mäh.

⁷ —Tak'ēp da rabahoop nesaa do ta sām, badäk hahŷŷ hā habong doo, nesaa do ta wób ramoo bok do du n'aa doo! Tanyy had'yyt né hē nesaa do hā ji tah'yyb tatuk doo. Ti hado né paawä da, tak'ēp nesaa do ahoop da nesaa do hā h'yyb tatuk do du n'aa doo! ⁸ Ti hyb n'aa, a moo hyb n'aa, a tsyym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bā, taw'āāts hē paawä magakyd hōm a mooh. Madawäts hōm. Taw'āāts hē mabasēēk hŷ pong jé P'op Hagä Do wē sét a mooh, sét hē a tsyym, tēēg hōō gó, nadēēk doo gó, ōm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh, pawóp hē tado bā a mooh, a tsyym. ⁹ A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bā, taw'āāts hē paawä a matym mado nyyh. Madawäts hōm. Taw'āāts hē mabasēēk hŷ pong jé P'op Hagä Do wē sét hē a matym, tabanesaa hēnh tēēg hōō gó, ōm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh, pawóp hē tado bā a matym —näng mā Jesus kyyh.

B'éé kanapēē wät do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad bē ŷ maher'oot hahŷŷh: Ee hŷ pong jé hawät do wē had'yyt hē rahajaa rakajaa āās, hahŷ hyb n'aa sakog is do sa hagä n'aa. Ti hyb n'aa bē ty n'aa gesyyg manā hahŷ hyb n'aa sakog is do seeh. [¹¹ Ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo ŷ ahyng babä ŷ bed'ēēp hyb n'aa ta s'ee hēnh habong do paa P'op Hagä Do mahānh —näng mäh.]

†† Taw'āāts hē karepé h'yy ka'eeh doo da ji h'yy ka'eeh. Karepé taah dooh raky sēēw bā. Baad ragadoo ji her'oot doo. Rah'yy ka'eeh ji hā nyyw hē. Jesus karēn karepé h'yyb hadoo ji h'yyb hado dāk P'op Hagä Do wē.

¹² Ti m' panyyg gó tamaher'oot mäh:

—100 b'éé aj'yy masãäh see takanapëë wäd bä, dooh g'eeh ta danäh eréd dó 99 hadoo do ta masãäh waëë hënh, kanapëë wät do tabesoos hyb n'aa? ¹³ Ti tabaw'yyt bä kä, tak'ëp da tatsebé ta mas'ãã kanapëë wät do paa hyb n'aa. B'éé 99 hadoo do hyb n'aa tatsebee né paawä, ta bahãnh tatsebé kanapëë wät do paa hyb n'aa. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo. ¹⁴ Masãäh danäh bad'oo doo da, dooh bë Yb hý pong jé hawät do karën bä dawëë ta mahãnh hahý hyb n'aa sakog is do see tawäd bä.

Ji hýj ky n'aa hadoo do ji maher'oot do ky n'aa hahýh

¹⁵ —A hýj ky n'aa hadoo doo, a nemuun P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo, baad nadoo do tamoo wäd bä [a wë], ahöm ta wë a mab hë. Tsytt hë, bë m'aa hënh mamaher'ood baad nadoo do tamoo wäd wät doo. Öm taky dahé bä, bë h'yyb hata däg p'aa hënh ta tii. ¹⁶ Öm taky nadahé bä, takanarën bä tamaa newë bä ta hä maher'oot doo, matsyyd tii bä P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do seeh. Makarën bä, sét hë matsyyd, makarën bä pawóp hë matsyyd, a sii rabahöm hyb n'aa ta wë, pawóp hë, tamawoob hë ky n'aa maa napäh do tabanäng hyb n'aa sahõnh hë ta ti hedoo pé ji kaner'oot bä. ¹⁷ A sii mamahüüm do sa kyyh na-ããj hë takanarën bä tamaa newë bä, taky nadahé bä, tii bä mamaher'ood sahõnh hë hä ý h'yy ka'eeh do sa hä. Hajök do sa kyyh tamaa nanewë bä, taky nadahé nä bä, tii bä P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do see hado däk bë hä bë hýj ky n'aa hedoo do paah. Èr uuh dajëër gedaag n'aa Roma buuj hä ji hepak doo, raty n'aa ges'yyk do hado däk tii bä bë hä bë hýj ky n'aa hedoo do paah —näng mä Jesus.

¹⁸ Ti m' taky hadoo ënh ta ma matëg sa hä:

—Baad bë ý maher'oot hahýh: Badäk hahýh bä bë nanoo doo, hý pong jé P'op Hagä Do nanoo do né hë tii. Badäk hahýh bä bë anoo doo, hý pong jé P'op Hagä Do anoo né tii d' ënh. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mä Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta see bë ý maher'oot nä: Badäk hahýh bä, pawóp hë bë wób séd hä bë h'yyb hedo bä bë ky n'aa etsëë do hä, Ee hý pong jé hawät do anoo né da bë hä. ²⁰ Bë hä tawén noo, pawóp hë, tamawoob hë hëp ý n'aa rakahet'aa bä, sa mahang ý bawät do hyb n'aa —näng mäh.

Ta kaser n'aa ta da hadoo do tat'yyd manehiïn do panyyg n'aa hahýh

²¹ Ti m' Peed bana kãn Jesus wë, ti m' teanh mäh:

—Ma matëg, nyy hë nuu me makarën ý hyb n'aa mabaan häj ý ky n'aa hedoo doo, baad nadoo do tamoo wäd bä hä ý? Setsi nuu me apäh ý hyb n'aa mabaan? —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky gadoo:

—Setsi nuu me nado mamabaan —näng mäh.

—Taw'ãäts hë hahý d' mabad'oo: Mahyb n'aa mabaan höm had'yyt hë †† —näng mäh.

²³ —Ta tii da ý wén mejüü, hahý panyyg ky n'aa hadoo do hyb n'aa hý pong jé hawät do bag'ãäs do ky n'aa: Ti awät hëëj bagä n'aa. Küüt enäh ta karom ta wë. Tii bä tanaëënh ta wë ta karom sa küüt rabep'aak hyb n'aa. ²⁴ Tii bä, tadu doo bä sa sii taber'oot doo, ramanaa ta wë ta karom see tak'ëp küüt eh doo. 10 miw moweed tak'ëp ky n'aa gebah do ta küüt. ²⁵ Tanahajaa do hyb n'aa tepaag bä, tak'ëp ta bahãnh haeh do hyb n'aa ta küüt, ta kariw n'aa mejüü rabesëëm höm hyb n'aa ta ti ta karom, ta karom ýym, ta taah, sahõnh hë ta wë hanäng do na-ããj hë, ta küüt sãm hata.

²⁶ —Tii bä, ta taron nu paa me ta karom bahyy häng ta wë, ti m' tak'ëp tabetsëë ta hä. Hahý d' ta kyyh: “Nayyw hë kawaj'ãän manä wë ýy”, näng. “Magadaa bä, sahõnh hë küt ýy ý ep'aak da a hä”, näng. ²⁷ Ti ta kariw n'aa t'yyd mehiiïn kãn. Ti tabawug höm sahõnh hë ta küüt, ti m' tabanoo baad tabahöm hyb n'aa.

²⁸ —Ti ta karom anyyh ta kariw n'aa tób bä naa. Tamahöm me takataa ta da hadoo do see ta wë küüt näng doo. 100 moweed its ta küüt. Ti tamaso däk ta da hadoo doo, ta garagoor gamaso däk, ti taky hadoo: “Nayyw hë mepaag a küüt!”, näng.

²⁹ —Ti ta taron nu paa me ta da hadoo do bahyy häng ta wë, ti tak'ëp tabetsëë ta hä: “Nayyw hë kawaj'ãän manä wë ýy”, näng. “Magadaa bä, sahõnh hë küt ýy ý ep'aak da a hä”, näng.

³⁰ —Tii bä, tak'ëp tabetsëë né paawä, dooh takarën bä tamaa newë bä ta da hadoo do etsëë doo. Ti tamejüü ta da hadoo do radawäts gëët hyb n'aa ta küüt tabep'aak bä kä. ³¹ Ti tak'ëp häj n'aa wahë n'aa karom wób rah'yy kawaj'ãän bong nyy da ta ti karom bad'oo ta da hadoo do wë rabahapäh bä. Tii bä rabahöm kãn sa kariw n'aa wë, ti ramaher'oot ta ti karom ky n'aa.

³² —Tii bä sa kariw n'aa mejüü ranaëënh ta ti ta karom. Ti taky hadoo ta hä: “Karom ky nesaa do öm!”, näng. “Sahõnh hë a küüt ý bawug höm tak'ëp hä ý mabetsëë do hyb n'aa. ³³ Taw'ãäts hë mat'yyd mehiiïn wäd paawä a da hadoo doo, öm ý t'yyd mehiiïn wät doo da”, näng. ³⁴ Tii bä kawaj'ãän gó ta kariw n'aa bahaëëj däk ta karom ragadahew'ëës doo bä hagä n'aa sa hä, karom rarejãã hyb n'aa sahõnh hë ta küüt tabepaag höm bä kä —näng mä Jesus. Panyyg gó tabeh'üüm.

³⁵ Ti m' taky hado kãn:

—Sa kariw n'aa bad'oo doo da, tii da Ee hý pong jé hawät do bad'oo da sahõnh hë bë hä, bë h'yyb gó naa bë hyb n'aa manabaan bä bë hýj ky n'aa hedoo doo —näng mä Jesus kyyh.

Dooh ji ýym ji eréd höm bä do panyyg n'aa hahýh

19 Ti m' Jesus bahajaa bä kä ta ti taher'oot doo, teréd höm Garirej häj n'aa. Ti m' Judah häj n'aa hënh tabahöm, tamii Joradãn tamyyj däk hä hadäk do

† Tii da né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü ji bad'oo. Dew-Teronom 19.15 hä kerii däk doo da.

†† Hahý da Gereg kyy me takerii däk: “Taw'ãäts hë 77 nuu me mahyb n'aa mabaan.” Ji hyb n'aa mabaan had'yyt hë tahanäng pé m' tii.

hëej. ² Hajök mä ta jawén hah'üüm. Nahëe enäh do sa mahang habok do taheso hõm.

³ Ti m' Pariséw wób rabana ta wë rametty hyb n'aa m'. Hahÿy da m' rake'aanh:

—Èr ky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh daap hë né hë aj'yy eréd hõm bä ta ÿym, dooh hyb n'aa pé né paawä? —näk mäh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh bë ner'ood bä g'eeh P'op Hagä Do kyy kerih do hä, nyy da sahõnh hë tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do aj'yy ÿynh daheeh tapehuunh? ⁵ Hahÿy da takerih P'op Hagä Do kyyh: “Ti hyb n'aa kä aj'yy kä ta yb, ta ÿyn mahãnh kä sa m'aa hënh kä, tagatëe hyb n'aa ta ÿym kä. Takatëe jawén paa bä sét rabahado padëek ta ÿym daheeh”, [†] näng mäh. ⁶ Ti hyb n'aa pawóp hë ranado bong. Sét hado däg kän. Ti hyb n'aa séd hä P'op Hagä Do ata däk doo, dooh tahaja bä ji etyn bä —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hä.

⁷ Ti m' raky hadoo:

—Tii d' tado bä, h'ëed hyb n'aa Mosees mejüü ji erii däk ji ÿym ji eréd hõm do heen n'aa, tii b' ji mejö hõm tabahõm hyb n'aa? —näk mä Pariséw sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ta tii da Mosees wén n'oo däk bë hä, bë nabuj keh'üüm do hyb n'aa. Tadu dahäng noo gó dooh ta tii da tahado bä. ⁹ Ti hyb n'aa bë ÿ maher'oot hahÿy da: Jé ta ÿym heréd hõm doo, dooh né paawä ta patug tawad'ii bä, tii bä ÿynh see hä takat'ëe däg bä, nesaa do tamoo wät, ta ÿym h'yyb tarejã tii kä —näng mä Jesus kyyh.

¹⁰ Ti m' ta ma matëg raky hadoo ta hä:

—Tii d' tahado bä ji ÿym ji patug ky n'aa hä, taw'ãäts hë dooh ji kat'ëe bä —näk mäh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh sahõnh hë rahaja bä ragado bä tii. Jããm né hë P'op Hagä Do anoo do gadoo rakanetëe doo. ¹² Ajyy wób dooh tahaja bä rikat'ëe bä pooj jé rabenäng bä ta nyy né hë tii. Ajyy wób dooh rahaja bä rikat'ëe bä ta wób ramoo bok do hyb n'aa sa hä. ^{††} Ta wób rakanetëe hÿ pong jé hawät do bag'ãäts do hyb n'aa. Jé hajaa do ji kanatëe do tagado bä, taw'ãäts hë tagadoo —näng mä Jesus.

Karepé Jesus ky n'aa edëng do panyyg n'aa hahÿy

¹³ Ti m' ta wób ramena karepé ned'ëed is do Jesus wë, sa hä Jesus moo däng hyb n'aa, P'op Hagä Do hä taky n'aa etsëe hyb n'aa sa hyb n'aa. Ti m' ta ma matëg rage'ÿym mä karepé men'aa doo. ¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Na ramena karepé wë ÿy. Bë geãm manäh. Hahÿ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hë hÿ pong jé hawät do bag'ãäts do karapee hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁵ Tii bä m' sa nu gad'oo bä m' tamoo däng, ta ky n'aa edëe bong mäh. Ti m' tatsyym kadoo, tabahõm.

Tak'ëp ma näng do panyyg n'aa hahÿy

¹⁶ Ti m' aj'yy see bana Jesus wë, teanh Jesus hä:

—Ma matëg! —näng mäh. —H'ëed baad hadoo do ÿ moo wät da edëb had'yyt do ÿ gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa ÿ bawät hyb n'aa kä? —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hëd n'aa baad hadoo do ky n'aa, hä ÿ meanh? —näng mäh. —Jããm hë sét hë baad hadoo doo, P'op Hagä Doo. Taw'ãäts hë maky dahé ta ky n'aa jaw'yyk doo, makarën bä magadoo edëb had'yyt doo —näng mäh.

¹⁸ —Ny hadoo doo? —aj'yy eanh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—“Manaboh manä a da hadoo doo. Aã manä a ÿym nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Etsëeg manäh. Daap hë maky n'aa tapa manä ta wób. ¹⁹ Mawehëe a yb, mawehëe a ÿyn. [‡] Makamahã a da hadoo doo, a hä makamahã doo da” ^{††} —näng mä Jesus.

²⁰ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—ÿ panyyg kadeheeh né hë tii hä —näng mäh. —H'ëed ti hawät ÿ moo wät? —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Makarën bä baad had'op doo da mawäd bä P'op Hagä Do matym gó, abaa j hõm, mesëem hõm a wë hanäng doo. Man'oo ta sãm paa kas'uut do sa hä. Tii d' madoo bä hÿ pong jé magadoo da tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén ana kä wë ÿy, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa kä —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²² Ti m' aj'yy maa napäh bä Jesus her'oot doo, ahõm kän Jesus mahãnh. H'yy katón wät mäh, tak'ëp tawekãp do hyb n'aa. ²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matëg sa hä:

—Hejooonh né hë wekãp do sa hä hÿ pong jé hawät do bag'ãäts do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh. ²⁴ —Hejooj né paawä kameer hä tatabëej bä gats'uus doo gó, ta bahãnh tabahejooonh wekãp do sa hä P'op Hagä Do bag'ãäts do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

²⁵ Ta ti ta ma matëg ramaa napäh bä m', tak'ëp mä rameuuj bong, ti m' raky hadoo:

—Jaa ënh ti P'op Hagä Do wë hasëek ënh? —näk mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ty gadäg däk sa wë, ti m' taky hadoo:

—Ji daaj hë dooh né ji haja bä P'op Hagä Do wë ji as'ëeg bä. Ti hadoo né hë, dooh P'op Hagä Do nahajaa péh. Ti hajaa ta wë ji tamasäk —näng mäh.

²⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahõnh hë ãã beréd hõm a hataa ãã bahadoo hyb n'aa. H'ëed da ãã gadoo ta sãm? —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Sahõnh hë papuuj tabahadoo bä kä, sa wahë n'aa heh'äät do tyng n'aa jó, tak'ëp hetsooh do jó, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do basooj bä kä, tadu doo

[†] Genesis 2.24 ^{††} Ta wób rah'ëed ehök do hyb n'aa tahanäng jé tii. Tii da pooj ub sa kariw n'aa wób rabad'oo sa karom hä.

[‡] Esodo 20.12-16, Dew-Teronom 5.16-20 ^{††} Rewitikos 19.18

bä kä tabag'ääs doo, bëeh, 12 hedoo doo, hëp ý hata hadoo doo, bë na-ääj da bë at'oonh da 12 bagä n'aa tyng n'aa jó, 12 Isaraéw taah panaa bë bag'ääs hyb n'aa, bë ky n'aa etyy hyb n'aa. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo. ²⁹ Hëp ý n'aa heréd hóm pé ta tób, heréd hóm do ta wakään, ta änh, ta yb, ta ýyn, ta taah, ta joom banäng doo, 100 nuu me bahánh do hajöng do tagadoo da baad hadoo do ta mabaj. Ta jawén kä, hý pong jé kä tagadoo da edëb had'yyt doo. P'op Hagä Do pa tabawäd had'yyt da. ³⁰ Hajök babä hyb n'aa jewyk do wób, ta jawén kä hyb n'aa sekog padäg its da hý pong jé. Hajök babä hyb n'aa sekog is do wób kä ti noo gó kä hyb n'aa jewyg kän da —näng mä Jesus kyyh.

Panyyg gó Jesus ma metëek hahýh hã hý pong jé ta sãm ji gadoo do ky n'aa

20 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ta ti ý wén her'oot, joom danäh bad'oo doo da hahý panyyg hã, ti hadoo hý pong jé hawät do bag'ääs doo bä † —näng mäh. —Bäp paa joom danäh bahóm kän ajyy tabats'yyt hyb n'aa ta joom uwa häd näng do mahang ramoo bok hyb n'aa. ² Sét hë moweed denaari häd näng do taky däng sa hã ta sãm, sét adëb bä ramoo bok do sãm. Baad ub mä ti sa hã. Tii bä ta joom banäng hënh tamejüü ramoo bok.

³ —Tii bä, p'op däg papýj, p'aa hënh tabahóm kän rabahesãm hënh ajyy wób tabats'yyt hyb n'aa. Tii bä tabahapäh moo nabok doo. ⁴ Ti taky hadoo sa hã: “Bë na-ääj hë bë ahóm jóm ý uwa mahang bë moo bok hyb n'aa. Baad hadoo do ý bep'aak bë hã”, näng. ⁵ Ti rabahóm kän. Ti p'aa hënh tabahóm wasyk, tug bä na-ääj hë, ta wób tabats'yyt hyb n'aa ta wë ramoo bok hyb n'aa. ⁶ Edah papýj badëe hyng bä kä, sét nuu me tabewäd nä. Ti anäng nä ta wób moo nabok doo. Ti tabeanh sa hã: “Hëd n'aa adëb yd jé dooh bë moo boo bä?”, näng. ⁷ “Dooh ää hats'yyt pé sa sii ää moo bok hyb n'aa”, näk sa kyyh. Ti joom danäh ky hadoo: “Bë na-ääj hë bë ahóm jóm ý uwa mahang bë moo bok hyb n'aa”, näng ta kyyh.

⁸ —Tii, papýj badëe hyng bä kä, joom danäh ky hadoo moo bok do sa wahë n'aa hã: “Manaëej sahõnh hë moo bok doo. Man'oo sa hã ramoo bok do sãm. Pooj jé manoo tagadëeg ub kajaa do ramoo bok do sãm. Tagadëeg ub mabanoo pooj jé kaj'aa do ramoo bok do sãm”, näng.

⁹ —Ti tanaëenh tagadëeg ub kaj'aa doo. Sét ken'yyh ragadoo sét hë moweed denaari häd näng do ramoo bok do sãm. ¹⁰ Tii bä kä, pooj jé kaj'aa doo, ti bahánh red'oo ragadoo. Ti hadoo né hë, séd pénh né hë ragadoo. ¹¹ Ragadoo do jawén paa bä kä, raky n'aa hajëm. Baad nado sa hã ta danäh bad'oo doo da.

¹² Hahý d' sa kyyh: “Hahý ajyy tagadëeg ub matsyyd hóm doo, jääm hë sét hë oor its ti ramoo bok”, näk. “Ää tak'ëp ää moo boo paawä, tabajuu bä, ää gadoo do pénh ragadoo”, näk sa kyyh.

† Hahý panyyg hã Jesus metëeh nyy da ta jawén hyb n'aa jewyk do wób hyb n'aa sekog padäg its hý pong jé, hyb n'aa sekog is do wób hyb n'aa jewyg padëek na-ääj hë.

¹³ —Tii d' né paawä sa kyyh, ti sa kariw n'aa ky hadoo sa kanatëe hã: “Najis ýy”, näng, “dooh öm ý wad'ii bä. Sét denaari né paa maky däng mamoo wät do sãm”, näng. ¹⁴ “Magado däg, ahóm kä. Tagadëeg ub ý ats'yyt doo, magadoo do pénh né hë ý karën ý anoo ta hã”, näng. ¹⁵ “Dooh g'eeh ý haja bä ý karën doo da ý adoo bä dajër ýy me? Mahyb n'aa jewës apäh ý betsëeh do hyb n'aa?”, näng joom danäh kyyh.

¹⁶ —Ti hyb n'aa kä —näng mä Jesus —hyb n'aa sekog is doo, hyb n'aa jewyg kän da. Hyb n'aa jewyk doo, ta jawén kä hyb n'aa sekog padäg its —näng mä Jesus kyyh.

P'aa hënh Jesus her'oot tadajëp do ky n'aa panyyg n'aa hahýh

¹⁷ Ti m' Jerusarënh hënh Jesus rabahóm bä, sa m'aa hënh Jesus naëenh 12 hedoo do ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hã:

¹⁸ —Ër ah'üüm Jerusarënh hënh —näng mäh. —Ýyh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, ý da rahaëej däk da P'op Hagä Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa moo gó na-ääj da. Dajëb hã raky n'aa etyy da ýyh. ¹⁹ Ý rahaëej däk da Judah buuj nadoo do sa moo gó, ý raky n'aa e'ees hyb n'aa da, ý raba-hewyyh hyb n'aa da, b'aa kajatsëk do hã ý rabepëem däk hyb n'aa kä ý dajëp hyb n'aa. Tii bä, tamawoob hë äh ý tabahadoo bä da, ý d' ganä wäd kän —näng mä Jesus.

Tsijaag, Jowäw sa ýyn etsëe do panyyg n'aa hahýh

²⁰ Ti m' aj'yy Sebedew häd näng do taah ýyn ana Jesus wë. Ta sii ta taah rabana. Ti m' ta taron nuu me m' sa ýyn bahyy häng ta wë, ti m' tetsëe Jesus banoo hyb n'aa tetsëe doo.

²¹ Ti m' Jesus eanah ta hã:

—H'ëed ti makarën? —näng mäh.

Ti m' ýynh ky hadoo:

—Ý karën paawä, a hub hadäk hënh tah ý see basooh man'oo bä, s'ýy me ta seeh, mabag'ääs doo bä kä † —näng mä Tsijaag Jowäw sa ýyn kyyh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo ýynh taah hã:

—Dooh bë hapëe bä ti bë etsëe doo —näng mäh. —Bë hajaa da bë ahob bä ý ahoop doo? —näng mä Jesus sa hã.

—Ää hajaa! —näk mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë ahoop né da ý d' ahoop do hadoo doo —näng mäh. —Hýh kä, ta ti bë etsëe do hã ýy, ý nado ti hanoo. Ee anoo da hup ýy hënh, sä ýy hënh rabat'oonh, ta pooj jé tabenäm do tah'yb däng do sa hyb n'aa —näng mäh.

²⁴ Ti m' ta ma matëg wób, ji moo sahõnh hë hadoo do raky n'aa napäh bä retsëe doo, rah'yy kawaj'ään

†† Sa wahë n'aa hub hënh, s'ýy me na-ääj hë rabat'oonh tak'ëp hyb n'aa jew'yyk doo, ta sii bag'ääs doo. Jesus sii rabag'ääs Jesus an'oo bä sa ýyn karën paawä.

bong ta hÿÿj daheeh sa wë. ²⁵ Ti m' Jesus naëej nä ta wë sahõnh hë ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hä: —Bë hapäh né hë, ta ti Judah buuj nadoo do sa wahë n'aa, tak'ëp ramejüü sa hä. Bë hapäh né hë ti hyb n'aa jew'yyk doo, tak'ëp ramejüü sa karapee n'aa —näng mäh. ²⁶ —Bë mahang taw'ääts hë dooh tii d' tado bä. Bë mahang karën pé kaweh'ëeh péh, taw'ääts hë da ta wób sa karom hadoo tabahado däk, ta wób tamasa. ²⁷ Bë mahang karën pé ta wób sa bahãnh nu gadäk péh, taw'ääts hë bë wë takadad'uuh. Taw'ääts hë da bë masa n'aa, bë karom kanep'aak do hado däk tii. ²⁸ Taw'ääts hë ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, bad'oo doo da tabad'oo. ÿ ahyng babä ÿ rahyb n'aa jew'yyk do jawén nado. ÿ ahyng babä ÿ masa hyb n'aa ta wób, ÿ ky n'aa en'yym hyb n'aa ta wób sa hä, ÿ dajëp hyb n'aa hajök do nesaa do sa mo haj'aa sãm hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

Ty temaa bong do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁹ Ti m' panang Jerikó häd näng doo bä naa Jesus ratsyym kasok bä, hajök ta jawén hah'üüm. ³⁰ Ti m' ti ab'ëeh mä ta tyw n'aa nabyy me pawóp hë ajyy ty temaa bong doo. Ti m' ta tii bä Jesus tabës do raky n'aa napäh bä m', tak'ëp mä rageëej bong:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus, Dawi panaa, mat'yyd mehïin ääh! —näk mäh.

³¹ Ti m' hajök do Jesus sii hah'üüm do raky ge'ÿÿm mäh, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa. Raky geãm né paawä m', tak'ëp rageëej magyys hë:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus, Dawi panaa, mat'yyd mehïin ääh! —näk mäh.

³² Ti m' Jesus baym. Ti m' tanaëenh ta wë. Ti m' tabeaanh sa hä:

—H'ëed ti bë karën ÿ moo wät bë hä? —näng mäh.

³³ —Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näk mäh. —Ää karën p'aa hënh ää begää padëek —näk mäh.

³⁴ Jesus t'yyd mehïin mä sa hä. Ti m' sa matym hä tamepaa. Ti m' nayyw hë rabahapëe padëek p'aa hënh. Ti m' Jesus rabahadaa kãn.

Baad Jerusarënh bä Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

21 Ti m' Jerusarënh bedaa däk bä m', panang Beta-pagéh häd näng doo hënh rakajaa bä, waëe joom oriib häd näng do banäng bä, pawóp hë ta ma matëg Jesus mejüü sa pooj jé m' rabahöm hyb n'aa. ² Hahÿÿ d' mä ta kyyh sa hä:

—Bë ahöm panang hënh bë pooj jé badäk doo hënh ti nuuj jé. Bë kajaa bä da, nayyw hë da bë baw'yyt jumeto ÿÿnh. Ta pa d' ta t'aah bahäng. Ta tyd hä d' rabab'ëeh. Bë asood höm da, séd hä bë manaa wawëe hë —näng mäh. ³ —“Hëd n'aa ti bë as'oot jumeto?”, raky hado bä, tii bä hahÿÿ da bë kyyh: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën. Badah takatajooh p'aa hënh da”, näk da bë kyyh —näng mä Jesus pawóp hadoo do sa hä.

⁴ Tii d' taheer'oot, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh ta ky n'aa rod hä taheer'ood wät do paa kaja däk hyb n'aa.

Hahÿÿ da paa m' ta ky n'aa rod kyyh:

⁵ “Hahÿÿ da d' mamaher'ood Sijõn † buuj:

Bë hegää! Bë wahë n'aa ti awät da.

Kaja hë da ta h'yyb tamahüüm sahõnh hä.

Jumeto t'aah jó d' tabana, näng da a kyyh.” ††

Ti né hë P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod hä,

Jerusarënh buuj hä tamaher'oot do pan'aa.

⁶ Ti m' pawóp hadoo do ta ma matëg rabahöm kãn.

Jesus mejüü doo da né hë m' rabad'oo. ⁷ Ti m' ramanaa

mä jumeto ÿÿnh, ta t'aah daheeh Jesus wë. Ti m' sa

hatsë sa hä padëek do paa radatoonh jumeto sa jó. Ti

m' Jesus bas'ëeg so kãn jumeto t'aah jó hatsë jó. ⁸ Ha-

jök ta tii bä. Ti m' hajök do sa hatsë sa hä padëek do

paa rat'ëeg höm ta tyw n'aa me tamahöm doo me,

raweh'ëeh hyb n'aa. Ta wób mä ragekyyt mä bag'aad,

rat'ëeg höm mä ta tyw n'aa me. ⁹ Ti m' sahõnh hë pooj

jé hah'üüm doo, duu hënh han'aa do na-ääj mä tak'ëp

mä sa kyyh:

—Öm ää j'aa etsë, Dawi panaa!

Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó

hana doo! ††

Hÿ pong jé hawät do hä ää j'aa etsë! —näk mä sa

kyyh.

¹⁰ Ti m' Jerusarënh bä Jesus bajëe suun bä kä, tak'ëp

mä sahõnh hë panang buuj ratsebee kãn, sa wób

reaanh mäh:

—Jaa ti hÿÿ? —näk mäh.

¹¹ Ti m' hajök doo, Jesus sii kaj'aa do raky gadoo:

—Jesus ti hÿÿh, P'op Hagä Do ky n'aa rod Nasaréh

panang bä naa, Garirej haj n'aa bä naa —näk mäh.

P'op Hagä Do tób wahoo gó hes'ëem do Jesus hebëe

bong do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' Jesus bajëe suun mä P'op Hagä Do tób n'aa

w'oo hä, kahadë doo gó, wahoo gó. Ti m' tabahabëe

bong hes'ëem doo, hets'ëe do na-ääj mäh. Ti m'

tabaüüj bëeh dajëer rabaheb'aanh do tyng n'aa. Gurii-

hes'ëem do tyng n'aa na-ääj mä taüüj bëeh. ¹³ Ti m'

taky hadoo:

—Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyyh: “Tóp ÿÿ ji

maneëenh da P'op Hagä Do hä ji ky n'aa etsëe do tób

n'aa” †† —näng mäh. —Hÿÿ kä baretsëg tób n'aa hado

däk bë an'oo bä! —näng mä Jesus sa hä.

¹⁴ Ti m' ty temah doo, nabong do na-ääj hë ramanaa

ta wë, P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ti m' sa nahëe Je-

sus basog höm. ¹⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt moo

heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do

ma mehetëk do na-ääj hë rakawajäänh mäh, baad

hadoo do Jesus moo wät do rabahapäh bä. Rawén

kawajäänh na-ääj hë karepé sa kyyh P'op Hagä Do tób

n'aa kahadë doo gó hab'ëeh do ramanaa napäh bä.

Hahÿÿ d' mä karepé sa kyyh:

† Jerusarënh panang ti Sijõn . Isaraëw buuj na-ääj hë kä ramaneëej kãn Sijõn . †† Sakarija 9.9 ‡ Tii d' né paa m' rabahed'oo sa wahë ragadoo bä. †† Saaw-Mo 118.26 †† Isajas 56.7

—Ōm äã j'aa etsë, Dawi panaa! —näk mäh, hajõõ nuu me rageënh.

¹⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hë moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehetëk do na-ääj hë rahajëm mä Jesus, karepé sa kyyh hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Doooh mamaa napëë bä karepé a hä raj'aa etsë doo? —näk mäh.

—ÿÿ. ÿ maa napäh —näng mä Jesus. —Doooh g'eeh bë ner'ood nä bä hahÿ P'op Hagä Do kyyh hahÿ ky n'aa hä? Hahÿÿ d' paa ta kyyh: “Karepé, karepé taah its na-ääj hë õm raj'aa etsë man'oo bä” † —näng mä Jesus kyyh P'op Hagä Do hä Dawi her'oot do paah.

¹⁷ Ti m' Jesus bahõm sa mahãnh. Taberéd däk mä Jerusarënh. Panang Betanija häd näng doo hënh tabahõm. T'ii hënh mä tabaÿÿh.

Joom Jesus ky n'aa was'ee häng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' jati pé bäp paa Jerusarënh hënh tamatëëh bä, asa däk mäh. ¹⁹ Ti m' ta tyw n'aa nabyy me tahapäh mä joom wiigo häd näng doo. Taheg'ääs mä teag bä. Doooh m' ta hä ta ag. Ta g'aad had'yyt hë m'. Ti m' joom hä taky hadoo:

—Doooh da meag wäd bä! —näng mäh.

Ti m' nyyw hë joom tsawyy häng. ²⁰ Ti m' nyyw hë tatsawyy häng do ta ma matëg rabahapäh bä, raky hadoo:

—Nyy da nyyw hë joom wén tsawyy häng? —näk mä sa kyyh.

²¹ Ti m' Jesus ky gadoo mäh:

—Baad bë h'yy kae bä, P'op Hagä Do ky däng do bë ky nasëew bä, bë na-ääj hë bë hajaa bë moo boo bä hahÿ joom hä ÿ moo wäd wät doo. Ti bahãnh bë hajaa bë moo boo bä. Hahÿÿ da bë hajaa tii bä bë mejõ bä hahÿ waëë hä: “Ahõm, ahob tame”, bë d' taky daheeh tii bä. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ²² Baad bë ky dahé bä, bë ky nasëew bä, bë gadoo né da P'op Hagä Do hä bë ky n'aa etsëë doo —näng mä Jesus kyyh.

Jesus hä reaanh doo, jaa ky gabuuj rahanäng do panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Ti m' Jesus bajëë suun kahadë doo gó, P'op Hagä Do tób n'aa basooh bä. Ti m' tama metëëk bä kä, raka-jaa mä ta wë P'op Hagä Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hë. Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahÿ mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj? †† —näk mä sa kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ÿ eaanh bë hä ënh. Bë her'ood bä, tii bä ÿ ba-her'oot bë hä jaa ky gabuuj hahÿ ÿ moo wät doo, hahÿ ÿ bad'oo doo —näng mäh. ²⁵ —Jaa ky gabuuj Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hÿ pong jé hawät do kyy gó, sa ky gabuuj hë paah? —näng mäh.

† Saaw-Mo 8.2 †† Hes'ëëm do Jesus hebëë bong do hyb n'aa, hajõk do tama metëëk do hyb n'aa na-ääj hë rawén eanh. Jesus hä he'aaanh do sa kyy gó ta tii bä hes'ëëm do rabehes'ëëm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bä Jesus bad'oo doo.

Tii bä m' sa m'aa hënh mä raky n'aa hajëëw bong.

Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Hÿ pong jé hawät do kyy gó ër noo bä, teanh da ër hä tii bä: “Hëd n'aa paa ti bë ky nadaheeh ënh?”, näng da. ²⁶ Ajyy kyy gó ër noo bä, hajõk do kawaj'ääh da tii bä ër wë, hajõk do hä m' P'op Hagä Do ky n'aa rod paa m' sa h'yyb Jowãw —näk mä sa kyyh sa m'aa hënh raky n'aa hajëm bä.

²⁷ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hä:

—Doooh äã hapëë bä —ken'oooh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ÿ na-ääj né hë dooh ÿ her'ood bä ky gabuuj näng do hä ÿÿ, tii da ÿ bad'oo doo —näng mä ta kyyh sa hä.

Aj'yy pawóp hë taah näng do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' Jesus eaanh sa hä:

—Nyy d' bë hä hahÿ panyyg? —näng mäh. —Ti awät aj'yy pawóp hë taah näng doo. Ta see pé noo gó wah'ëëh hadoo do hä tamejũ sa joom uwa häd näng do mahang tamoo wät hyb n'aa ta ti noo gó. ²⁹ Ti wah'ëëh hadoo do ky hadoo: “Doooh. Doooh ÿ ahõm bä”, näng. Tii d' né paawä ta kyyh, nyyw hë ta h'yyb tabah'ÿÿt, ti tabahõm tamoo wät hyb n'aa. ³⁰ Tii bä ta gad'oo hadoo do wë sa yb bahõm. Tamejũ sa joom mahang tamoo wät hyb n'aa. Ti ta gad'oo hadoo do ky hadoo: “Ej. ÿ né ahõm”, näng. Tii d' né paawä ta kyyh, dooh tahõm bä.

³¹ Ti m' Jesus beaanh:

—Ny hadoo do ky daheeh ta yb karën doo? —näng mäh.

Ti m' raky gadoo:

—Pooj jé tamejũ doo —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Roma buuj hä kahepak do gahed'aak doo, ÿÿj hajõk do sii haÿÿh do na-ääj hë, bë pooj jé da rabajëë p'ëë da P'op Hagä Do bag'ääs doo hënh. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ³² Ta tii d' ÿ wén edoo ta tii hä, Jowãw kajaa bä, nyy da baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó bë tametëëh hyb n'aa, dooh bë ky dahé bä ta hä. Roma buuj hä kahepak do gahed'aak doo, ÿÿj hajõk do sii haÿÿh do na-ääj hë, ti ti ky dah'eeh. Bë hapëë né paawä nyy da ti raky daheeh, dooh bë h'yy kawareem bä bë ky daheeh hyb n'aa paawä Jowãw metëëk doo —näng mä Jesus kyyh P'op Hagä Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa hä, Judah buuj sa wahë n'aa sa hä na-ääj hë.

Joom näng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'üüm do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä: ‡

—Bë maa newë hahÿ panyyg seeh —näng mäh. —Hÿ hadoo aj'yy bejoom hõm uwa häd näng do ta joom. Tahedëë hõm. Ti tagagoos uwa bëëh hood tagatsi hyb n'aa. Ti tamoo wäd sooh p'op nu däk do joom hagã n'aa tyng. Tii b' tabahaëëj däk ta joom banäng do ta kaser n'aa sa hä. Ti ta danäh bahõm dawëë. ³⁴ P'eets

‡ Ta wë kamaj'ii do sa hä ti taba-her'oot.

hě joom ag wah'ëë däk bä kä, ta danäh mejüü ta sii moo heb'ook do wób ta kaser n'aa sa wë, tagadoo hyb n'aa paawä ta joom ag. ³⁵ Tii rakajaa bä kä, ta danäh mejüü do ta kaser n'aa rameso padëëk. Ta mejüü do see rahewyh wät, ta see radaj'ëëp, ta see radaj'ëëp pä me ramakut do haj'aa. ³⁶ Tii bä ta karom wób joom danäh mejüü, pooj jé tamejüü do hawób bahānh. Ti hadoo né hē, tii d' né rabad'oo tii d' ěnh sa hā. Rarahejāā né tii d' ěnh. ³⁷ Tii bä, tagadëëg ub tamejüü ta t'aah. "Tah ŷ raweh'ëëh da", nāng mā ta h'yyb gó.

³⁸ —Tii bä ta t'aah ta kaser n'aa rabahapäh bä, raky hadoo: "Ta danäh t'aah hahŷŷh. Tii d' ta danä däg ta yb jawén buuj däg", nāk māh. "Ti bä, ěr dajëëb! ěr ado hōm ta ma pan'aa paah", nāk mā sa kyyh. ³⁹ Tii d' né kä, ramejō hōm joom bahānh, ti ranaboh jad kån —nāng mā Jesus. Panyyg gó m' tabeh'ūüm sa hā.

⁴⁰ Ti m' teanh sa hā:

—Nyy da joom danäh bad'oo sa hā takajaa bä?
—nāng māh.

⁴¹ Ti m' raky gadoo:

—Tadej'ëëp da ta kaser n'aa ky nes'aa doo. Dooh d' tat'yyd mehŷŷn bä sa hā. Tii bä, ta kaser n'aa wób hā tabahaëēnh da ta joom, joom wah'ëë däk bä kä ta ag wób ta hā hanoo do sa hā —nāk māh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooh noo gó g'eeh bë ner'ood bä hahŷ P'op Hagä Do kyy kerih doo? "Pä tób n'aa tehem'aa do raty n'aa ges'y'yk doo, hŷŷ kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa däg. † Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa né tii. Taw'ääts hē ěr hā tii", †† nāng kerih doo —nāng māh. ⁴³ —Ti hyb n'aa —nāng mā Jesus —bë ŷ maher'oot hahŷŷh: P'op Hagä Do bag'ääs do kado hōm da bë mahānh. Kan'oo dāk da ta wób sa hā, ta ag hadoo hanoo do sa hā.

⁴⁴ Sahōnh hē hahŷ pä hadoo do ty n'aa ges'y'yk péh, rahoop da nesaa doo. Ji jó ta ti pä tadëë bä, sahōnh hē ji gawatsik —nāng mā Jesus.

⁴⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Pariséw na-ääj hē ramaa napäh bä panyyg gó Jesus metëëk doo, rah'yy genäh mā Jesus pes'ääp mā panyyg ky n'aa gó sa hā. ⁴⁶ Ratyw n'aa esoos mā ramaso dāk hyb n'aa m' Jesus. Ti hadoo né hē, e'ŷŷm mā hajōk do Jesus maa new'ëë do sa hā. Rawén e'ŷŷm, P'op Hagä Do ky n'aa rod ti Jesus hajōk do sa hā.

Hŷ pong jé jām haeh do hadoo panyyg n'aa hahŷŷh

22 Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus maher'oot mā sa hā. Hahŷŷ d' mā ta kyyh:

² —Hahŷ panyyg ky n'aa hadoo hŷ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa —nāng māh. —Ti awät hēëj bagä n'aa ta t'aah katëë do waa n'aa, ta tä n'aa tamoo wät doo. ³ Sahōnh hē ta waa n'aa ta tä n'aa tabahajaa bä, tamejüü ta karom wób rabahōm hyb n'aa pooj jé tat-

† Ta ky n'aa hē né hē Jesus her'oot. Jesus né ti pä hadoo doo. Judah buuj sa wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do na-ääj, dooh rakarēn bä Jesus, tób tahem'aa do ty n'aa ges'y'yk do hadoo nanāng pä. Raty n'aa gesy'yg né paawä, tak'ëp hyb n'aa jawyk dāk Jesus, P'op Hagä Do an'oo bä. †† Saaw-Mo 118.22-23 ‡ P'op Hagä Do mejüü do ramoo boo had'yyt hē tahanāng pé m' ti ta ag hadoo rabanoo.

syd bong do rabats'yyt hyb n'aa. Ratsyyd né paawä, dooh rakarēn bä rana bä.

⁴ —Tii bä ta karom pooj jé tamejüü do hawób bahānh tamejō kån. Hahŷŷ d' ta kyyh sa hā: "Bë maher'ood ŷ atsyd bong do sa hā, kaja toonh ta tä n'aa, ta waa n'aa. Bë maher'ood, masāh ŷ booj yb ajyy, booj yb tak'ëp hesynh do na-ääj hē ŷ naboh jat jām tä n'aa. Sahōnh hē takaja dāk. Bë maher'ood ŷ ats'yyt do sa hā, tah ŷ katëë do jām n'aa hēnh rabana hyb n'aa", nāng hāj n'aa bagä n'aa.

⁵ —Tii bä, rapanäg né paawä, dooh rah'yy kap'eed bä. Kats'yyt do paa ah'ūüm ta s'ee hēnh. Ta joom banāng hēnh ta see bahōm, tamoo wät doo hēnh ta see bahōm. ⁶ Kats'yyt do wób rameso padëëk hāj n'aa bagä n'aa karom, rarahejāā, ti radejëëb kån. ⁷ Tii bä, tak'ëp hēëj bagä n'aa kawaj'ääh kån ta ti taky n'aa napäh bä. Tii b' tamejüü ta warahén sa wë. Ti ragawats'iik ta ti ji da hadoo do dahej'ëëp doo. Ti ragatang sa panang paah.

⁸ —Ti taky hado kån ta karom wób sa hā: "Kaja däg né paawä tah ŷ katëë do tä n'aa ta waa n'aa, pooj jé ŷ atsyd wät doo, dooh ŷ gado wäd bä jām hēnh. Ta ti hedoo do dooh né hē ji atsyd bä. ⁹ Hŷŷ kä, bë ahōm panang tyw n'aa kajatsëk doo hēnh hajōk do rabab'ëëh hēnh. Bë atsyd nä sahōnh hē bë aw'yyt doo", nāng hēëj bagä n'aa. ¹⁰ Tii bä ta karom rabahōm kån panang tyw n'aa me, ti rabats'yyt sahōnh hē ta tii bä raw'yyt doo. Baad habok do rats'yyt, baad nabok do na-ääj hē. Tii bä kä, gabad'ëë dāk jām tób n'aa.

¹¹ —Tii bä kä, hēëj bagä n'aa, jām noo gana do bajëë suun, rats'yyt do tabedëng hyb n'aa. Tii bä tabahapäh aj'yy jām katëë do saroor n'aa nadadäk doo. ¹² Ti taky hadoo ta hā: "Najis ŷŷ", nāng, "dooh paawä ta tii da majëë suun bä manadadäk do hyb n'aa jām saroor n'aa", nāng. Bag hēnh aj'yy maa new'ëp. Dooh ta kyy péh. ¹³ Tii bä ta karom hā hēëj bagä n'aa ky hadoo: "Bë moo maw'yyd däg, bë tsyym maw'yyd däg hahŷ aj'yy. Bë dawäts nä gadagyp doo hēnh. A'oot da tii bä. Sa tög kamegëëj dāk da tii bä tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa", nāng hēëj bagä n'aa kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hado kån:

—Hajōđ né paawä P'op Hagä Do ats'yyt doo, pawóp its ta wób tasëew hōm doo †† —nāng mā Jesus kyyh.

Jesus rano n'aa maso paawä ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁵ Ti m' Pariséw rakata padëëk raky n'aa her'oot hyb n'aa nyy da rabad'oo Jesus rano n'aa masoo taher'oot do hyb n'aa. ¹⁶ Ti m' ramejüü mā Jesus wë sa ma matëg, Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd nāng do karapee sii hē, ky ken'yym doo gó rake'aanh hyb n'aa. Hahŷŷ d' mā sa kyyh Jesus hā:

†† Panyyg metëëh doo da né da, hŷ pong jé hawät do bag'ääs doo bä. Judah buuj né hē ti pooj jé P'op Hagä Do ats'yyt do ta karapee rabahadoo hyb n'aa. Hajōk sa wób dooh rakarēn bä ragado bä Jesus. Judah buuj mahang pawóp its gadoo Jesus. Judah buuj nadoo do mahang, hajōk gad'oo.

—Ma matëg! —näk mäh. —Äã hapäh õm. Baad ub mabawät. Dooh daap mamenä bä. Ehub né hë P'op Hagä Do karën do hä mama metëek doo —näk mäh. —Dooh mahyb n'aa p'eed bä ky n'aa etsëeh do hä, hyb n'aa jawyk do hä mama metëek bä. Dooh maky n'aa ehÿyd bä sa hyb n'aa ma metëek doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa, —näk mäh —ää mamaher'ood nyy da a hä. Taw'ääts hë a hä ji epaag bä Roma buuj sa wahë hä rahepak doo, Sesa hä? Nyy d' a hä? Ji ep'aak g'eeh ta tii? † —näk mä sa kyyh.

¹⁸ Jesus hapäh mä sa h'yyb nesaa doo. Ti m' taky hadoo sa hä:

—J'ooj madäk doo me ky ken'yym do bëeh! Hëd n'aa tii da bë ke'aanh, këh ÿ hyb n'aa ÿ bë no n'aa maso paawä? —näng mäh. ¹⁹ —Bë metäh hä ÿÿ moweed ji mahepak doo —näng mäh.

Ti m' raban'oo däk ta hä moweed denaari häd näng doo. ²⁰ Ti m' tabeaanh sa hä:

—Jaa heen n'aa hahÿÿh? Jaa häd hahÿ kerih do ta hä? —näng mäh.

²¹ Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa häd —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hado kån sa hä:

—Bë an'oo Sesa hä ta no n'aa, ta heen n'aa hadäk doo. Bë an'oo P'op Hagä Do hä ta no n'aa hë —näng mäh.

²² Ti m' rahyb n'aa meuunh mä Jesus her'oot do ramaa napäh bä m'. Ti m' rabahõm kån mä ta mahãnh.

Sadusëw Jesus hä rake'aanh do panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Ti m', ti noo gó né hë rakajaa Jesus wë Sadusëw häd enäh doo, ta hä rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hä m' dooh m' ji ganä wäd bä ji dajëb bä. ²⁴ Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Ma matëg! —näk mäh. —P'ooj ub Mosees mejüü ër hä, aj'yy dajëb bä, ta ÿÿm teréd wäd bä tanetaa nä bä, tii bä m' ta hÿÿj mä gat'ëe däk tii, ta hÿÿj makü panaa näng hyb n'aa m' —näk mäh. ²⁵ —Panyyg gó õm äã maher'oot —näk mäh. —Hÿ hadoo aj'yy 6 ta hÿÿj äã mahang habok do paah. Tagat'ëe däk mä ta ÿÿm. Dooh m' teta nä bä, aj'yy dajëp. Ti hyb n'aa ta hÿÿj seeh, ta jawén näh, gat'ëe däk mä ta hÿÿj makü ÿÿm paah. ²⁶ Ti na-ääj mä dajëp né tii d' ënh. Dooh m' reta nä bä tadajëp. Ti hadoo né m' ta wób ënh. Sahõnh hë m' raget'ëe bok ta ti ÿÿnh. Sahõnh hë m' dooh reta nä bä radejëp. Tagadëeg ub ta gad'oo hadoo do kat'ëe däk ta hä. Ti na-ääj hë dajëp. ²⁷ Tii kã m' ÿÿnh dajëb kån —näk mä Sadusëw.

²⁸ Ti m' rabeaaj kån Jesus hä:

—Ji genyyh bä kã ënh, dejëp do paa ji? —näk mäh. —Ny hadoo do ÿÿm kã ta ti ÿÿnh ti noo gó kã? Sahõnh hë paa ta ti ta pat'uuk —näk mä sa kyyh.

† Tii da rawén eanh, rakarën paawä Jesus her'oot do hä rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ta hä. "Dooh ji epaag bä Sesa hä" taky hado bä paawä, Eróts karapee raky n'aa tapa paawä Jesus Roma buuj sa hä. "Ji ep'aak né hë" Jesus ky hado bä paawä, hajök do maa newëe doo, dooh ragenaag bä ta tii. Tii b' rakawaj'ään paawä ta wë. Hejpoonh né hë ta hä reeah doo.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Dooh bë h'yy genä bä baad hadoo do hä, P'op Hagä Do kyy kerih do bë nahapäh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hejój bë nahapäh do hyb n'aa na-ääj hë —näng mäh. ³⁰ —Dejëp do ragenyyh bä kã, dooh ji kat'ëe wäd bä. Ääs hÿ pong jé habong do kanetëe do hadoo da ji tii bä kã —näng mäh. ³¹ —Dejëp do genyyh doo kã, dooh bë ner'ood bä hahÿ bë hä P'op Hagä Do her'oot doo? †³² "Abaraãm hagä ÿÿh, Isak hagä ÿÿh, Jakóh hagä ÿÿh." Dooh, "Abaraãm makü hagä, Isak makü hagä, Jakóh makü hagä", † tanoo bä. Dejëp do hagä n'aa nado P'op Hagä Doo. Hedëp do sa hagä n'aa tii —näng mä Jesus kyyh.

³³ Ti m' hajök do ramaa napäh bä ta ti ta her'oot doo, rahyb n'aa meuunh mä tama metëek do hä.

Tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyk do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁴ Ti m', Parisëw raky n'aa napäh bä, dooh m' Sadusëw sa kyy wät pé sa hä Jesus her'oot do hyb n'aa, séd hä m' rakata padëek nyy d' rabad'oo rahyb n'aa newëe hyb n'aa. ³⁵ Ti m' sa seeh, baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapäh do metyy mä Jesus teeah doo me. Hahÿÿ d' mä teeah doo:

³⁶ —Ma matëg —näng mäh. —P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mahang, ny hadoo do tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyk? —näng mäh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—"Taw'ääts hë tak'ëp bë kamahãh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Doo, bë h'yy kaha'eeh doo. Taw'ääts hë tak'ëp bë h'yyb padäg ta hä. Taw'ääts hë bë h'yyb tym gó naa né hë bë kamahãh ta hä." †³⁸ Ti né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyk doo. Ti né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, tak'ëp ky n'aa jawyk do ta wób bahãnh. ³⁹ Hahÿ ta ky n'aa jaw'yyk do seeh, ta ti hadoo né hë: "Makahãh a da hadoo doo, a hä makamahãh doo da" † —näng mäh. ⁴⁰ —Ji kamahãh do hä tabana né hë sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod rahe'oot do paa na-ääj né hë —näng mä Jesus.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Séd hä m' Parisëw rakataa nä bä, Jesus eanh sa hä:

⁴² —Nyy da bë hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo? Jaa t'aah bë hä? —näng mäh.

—Dawi t'aah, Dawi panaa —näk mäh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Tii d' tado bä, h'ëed hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee hejój gó Dawi ber'oot noo gó, ta wahë n'aa tamaneënh ti Kristo? Ti ÿ wén eanh, hahÿÿ d' paa Dawi kyyh:

⁴⁴ "Wahë ÿ n'aa hä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky hadoo:

†† Mosees hä né paawä P'op Hagä Do maher'oot do paa ta tii, sa hä na-ääj hë ta her'oot ta kyy kerih do raner'oot bä, ti hyb n'aa bë hä P'op Hagä Do her'oot doo, Jesus wén näng. † Esodo 3.6 †† Dew-Teronom 6.5 †† Rewitikos 19.18

'Aso hup ýŷ hēnh,
si ý mabag'āās hyb n'aa
a majīī ý nes'ēēm bā kā.' †

⁴⁵ Hýŷ kā, "Wahē ý n'aa" Dawi maneēēj bā ti Kristo,
nyy da ti ta t'aah tabahadoo? —nāng mā Jesus.

⁴⁶ Dooch m' sa kyy péh. Dooch m' reaaj boo bā kā ti
bahānh kā. H'yyb e'ýŷm mā reaaj bā kā.

**J'ooj madāk do ky ken'yym do Jesus nabuuj gedoo do
ky n'aa hahýŷh**

23 Ti m' hajök do sa hā, ta ma matēg hā na-āāj hē
Jesus ky hadoo:

² —Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehetēk doo,
Pariséw na-āāj né hē rama metēek ky n'aa jawyk do ky
n'aa ji hā. Ji ramaher'oot ta ky n'aa. ³ Ti hyb n'aa,
taw'āāts hē bē ky daheeh sahōnh hē bē hā ramejūū
doo. Ramejūū do bē ky dahé né paawā, rabad'oo doo
da bē adoo manāh. Ta ti ý wén her'oot, dooh rama
metēek doo da rabooh, ta see da rababok. Dooch né
raky dahé bā ta wób hā ramejūū doo. ⁴ Tak'ēp ramejō
né paawā ji hā, P'op Hagā Do ji h'yyb en'yym hyb n'aa
sa hā, tabad'op pé hē ji ramasa ramejūū do ji bahajaa
hyb n'aa.

⁵ —Ta wób raj'aa etsē hyb n'aa sa hā ti sahōnh hē
rabahed'oo doo. Gaeh ran'oo bā P'op Hagā Do kyy ker-
ih do bód hood †† ji mabooh hā, ji moo hā ji ahūū dāk
doo, ta wób rabahapāh hyb n'aa. Dawēēt ran'oo bā ta
tyd sa saroor noo hā ragasyyp doo. ‡ Rakametēeh do
hyb n'aa tii da rawén d'oo. ⁶ Ratsebé do tā n'aa noo gó,
ragen'aak ky n'aa etsēeh do rabahetonh bā ratooj bā.
Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā ra-
gen'aak ratooj bā hyb n'aa jewyk do rabahetonh bā.
⁷ Rakarēn ji bedēng hajök do mahang rabahesām bā.
Rakarēn ji maneēēnh "āā ma matēg".

⁸ —Bēeh, bē an'oo manā bē ramaneēēnh sa "ma
matēg". Ta tii d' ý wén her'oot, jāām né hē sét ub bē
Wahē N'aa. Bē tii, bē hýŷj had'yyt hē. ⁹ "Ee" bē maneēēj
manā ta wób. †† Jāām hē sét ub bē yb. Hý pong jé
tabawāt tii. ¹⁰ Bē an'oo manā sa h'yyb mahōm n'aa bē
tii d' ramaneēēj bā. Ta tii d' ý wén her'oot, sét hē bē
h'yyb mahōm n'aa do hyb n'aa: Kristo, P'op Hagā Do
H'yyb Dāng Doo. ¹¹ Bē mahang karēn pé ta wób sa
mahānh ky n'aa etsēeh péh, taw'āāts hē sa karom
hadoo da tii. ¹² Tii d' tawén d'oo, jé kaweh'ēeh doo,
kadaduū dāk da P'op Hagā Do an'oo bā. Jé ta daaj hē
kadaduū doo, kawehēē dāk da tii, P'op Hagā Do an'oo
bā.

† Saaw-Mo 110.1 †† Ta byy me Judah buuj ramoo bok paa ta
hood t'aah sa mabooh hā, sa moo s'ýŷ hā na-āāj hē ramawyyt doo.
Ta ti ta hood gó rabenām P'op Hagā Do kyy kerih do bód. Tii d'
rawén d'oo, raky n'aa ets'ēē bā, ramanabaan hyb n'aa P'op Hagā Do
mejūū doo. Gaeh Pariséw rawén moo bok P'op Hagā Do kyy kerih do
bód hood, sa daaj hē rakametēeh hyb n'aa. ‡ Sa saroor noo bā Ju-
dah buuj ragesyyp ta tyd jabaruut doo. Tii da né paa P'op Hagā Do
mejūū rabad'oo, ta ky n'aa jaw'yuk do ramanabaan hyb n'aa. †† Ta
see pé noo gó ta wób ramaneēēnh sa see "ee", sa yb nadoo do hā.
Tii d' rawén maneēēnh raweh'ēeh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa Jesus wén
her'oot ta tii. Jāām hē sét ub ji yb, P'op Hagā Doo, tak'ēp ji weh'ēeh
doo.

¹³ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehetēk do
hā, Pariséw hā na-āāj hē Jesus ky hadoo:

—Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma
mehetēk doo. Baad nado bē hā Pariséw. J'ooj madāk
do ky ken'yym do bēeh! —nāng māh. —Bē gatsē hý
pong jé hawāt do bag'āās doo, ta bag'āās do karapee
ta wób ranadoo hyb n'aa. Bēeh, dooh bē karēn bā
tabag'āās do karapee bē do bā. Jé karēn do hā bē gat-
sē sa mahānh. [¹⁴ Baad nado bē hā Mosees ky n'aa
jaw'yuk do ma mehetēk doo. Baad nado bē hā
Pariséw. J'ooj madāk do bē h'yyb. Patug tema bong do
sa wē hanāng do bē esok. Ti bāp peej hadoo doo me
bē ky n'aa etsēē, bē hā ta wób raj'aa etsē hyb n'aa. Ti
hyb n'aa ta bahānh tak'ēp P'op Hagā Do rajāā da
bēeh.]

¹⁵ —Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma
mehetēk doo. Baad nado bē hā Pariséw. J'ooj madāk
do ky ken'yym do bēeh! —nāng māh. —Dawēē, jé
pad'yyt hē bē ahōm, sét ub né paawā Judah buuj
nadoo do bē h'yyb wareem do hyb n'aa, bē ma metēek
do tagadoo hyb n'aa. Tii bā, bē karapee tabahado dāk
bā kā, tak'ēp nes'aa dāg, bē nesaa do bahānh dāg bē
an'oo bā. Bē nemuun tabanesaa hēnh tabahōm bē
an'oo bā. ††

¹⁶ —Baad nado bē hā, sa h'yyb mahōm n'aa ty temah
do hadoo! Hahýŷj da bē ky hetēg: "P'op Hagā Do tób
n'aa hā ta see ky dēē bā, te hub né hē taky dāng do
tametēeh hyb n'aa, dooh ji gado bā ti ta tii. K'āāts tēg
gabarēeh do P'op Hagā Do tób n'aa yt hā hanāng do
hā ji ky dēē bā kā, tii bā dooh tahaja bā ji ky kahýŷd bā.
Ji moo wāt né hē ji ky dāng doo", nāk bē kyyh. ¹⁷ H'yy
gatamah doo, ty temah do hadoo na-āāj hē bēeh! P'op
Hagā Do tób n'aa tak'ēp ji hyb n'aa jaw'yuk k'āāts tēg
gabarēeh do ta gó hanāng do bahānh. Tii d' tawén
hadoo, P'op Hagā Do tób n'aa né hē tii, tsyt hē P'op
Hagā Do wē kasēew dāk hanoo do hyb n'aa k'āāts tēg
gabarēeh doo. ¹⁸ Hahýŷj d' bē kyyh seeh: "P'op Hagā Do
ji ma ejuu do tyng hā ta see ky dēē bā, te hub né hē
taky dāng do tametēeh hyb n'aa, dooh ji gado bā ta tii.
P'op Hagā Do ji ma ejuu do tyng jó kan'oo dāk do hā ji
ky dēē bā kā, tii b' dooh tahaja bā ji ky kahýŷd bā ji ky
dāng doo. Ji moo wāt né hē ji ky dāng doo", nāk bē
kyyh. ¹⁹ H'yy ganehot do né hē bēeh! P'op Hagā Do ji
ma ejuu do tyng tak'ēp ji hyb n'aa jaw'yuk ta jó kanoo
do bahānh. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagā Do hā ji ma
ejuu do tyng hyb n'aa tsyt hē P'op Hagā Do wē
takasēew dāk ta jó kan'oo dāk doo. ²⁰ P'op Hagā Do hā
ji ma ejuu do tyng hā ky dāng doo, sahōnh hē ta jó
kan'oo dāk do hā na-āāj hē taky dāng. ²¹ P'op Hagā Do
tób n'aa hā ky dāng doo, ta gó hanāng do hā, P'op
Hagā Do hā na-āāj hē taky dāng né hē tii. ²² Hý pong jé
hā ky dāng doo, P'op Hagā Do bag'āās do tyng hā taky
dāng tii. P'op Hagā Do hā, tabag'āās do tyng jó hasooh
do hā na-āāj hē taky dāng né hē tii.

†† Banesa hēnh sa karapee rabahōm ran'oo bā, dooh P'op
Hagā Do karēn do tado bā do hyb n'aa sa hā rama metēek doo. Sa
daaj hē rahyb n'aa jaw'yuk do ti rama metēek do sa hā.

²³ —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Pariséw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —Bë waa ty gamabuu j men-ta, anis, komino häd enäh do uuh sii hë né paawä bë banoo P'op Hagä Do matym n'aa, dooh paawä bë ky dahé bä tak'ëp ky n'aa jaw'yik do P'op Hagä Do mejüü doo. Dooh baad hadoo do bë moo boo bä bë da hadoo do hä. Dooh bë t'yyd mehïin bä bë da hadoo doo. Dooh baad had'yyt hë bë h'yy kae bä P'op Hagä Do hä, y hanäng pé tii. Taw'ääts hë né paawä P'op Hagä Do hä bë banoo bë wë hanäng do uuh, taw'ääts hë dooh bë mabaan bä tak'ëp ky n'aa jaw'yik do tamejüü doo. ²⁴ Sa h'yyb mahöm n'aa ty temah do hadoo bëeh! Bë asöo né paawä bë eëek doo, ta babo n'aats bë karëeb jëe mahänh, nepäh bë hä bë karëeb jëng kameer † —näng mäh.

²⁵ —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Pariséw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —Ji waa hood ta gó hasus doo, ta jó ub ji hets'yyt do hadoo bëeh. Baad bë babok P'op Hagä Do matym gó ji ed'oo. J'ooj madäk doo me tii. T'öp, bë h'yyb gó, tak'ëp bë karën do jawén bë babok. Ta wób sa ma hä bë h'yyb pad'ëek. ²⁶ H'yy ganehot do bë Pariséw. Taw'ääts hë paawä pooj jé ta gó bë benäm baad ub bë kanek. Tii bä kä, sahönh hë baad däg †† —näng mäh.

²⁷ —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Pariséw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —Kamag hood hawak doo me rahewyk do hadoo bëeh. J'ooj hë ta-banäm. T'öp, ta gó, séd dó dajëp do k'yy. Séd dó hasaats jëng doo. ²⁸ Ti hadoo bëeh. J'ooj hë, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do ky dah'eeh do bëeh, ji ed'oo. Bë h'yyb gó, j'ooj madäk do had'yyt hë bëeh. Heh'äat nado bë h'yyb. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do ky nadah'eeh do bëeh —näng mäh.

²⁹ —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Pariséw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do sa kamag n'aa hood pä s'ëeb bë tema. Ta hetsó n'aa bë moo bok baad habok do makü sa kamag n'aa paa bakëe bä. ³⁰ Hahÿy da bë kyyh, ta tii d' bë wén d'oo: "Äã wahë makü rababong noo gó äã aboo bä paawä, dooh paawä äã masaa bä äã wahë makü sa hä P'op Hagä Do ky n'aa rod dej'ëep doo", näk bë kyyh. ³¹ Ta ti bë her'oot do hä bë hä hë bë ky n'aa katepaa. P'op Hagä Do ky n'aa rod dahej'ëep do sa panaa bëeh, bë nooh. Bë daaj hë bë kaher'oot ta

† *Pariséw rasöng paa sa waa reëek doo. Tii d' rawén d'oo, dooh rakarën bä rakarëeb jëe bä ta babo n'aats ji nawëh doo, "Bë awëe manäh" P'op Hagä Do mejüü do hyb n'aa. Ti sii hë ramatakä né paawä, dooh tagah'ood bä sa hä ramabaan tak'ëp ky n'aa jawyk do P'op Hagä Do mejüü doo. Ti hyb n'aa bë karëeb jëng kameerJesus wén näng. Kanahën d'os do hä rahyb n'aa matakëe. Tak'ëp P'op Hagä Do karën do hä dooh rahyb n'aa matakä bä. †† Kanek ky n'aa me Jesus ma metëek sa h'yyb ky n'aa. Taw'ääts hë pooj jé ji benäm t'öp ji h'yyb, tii bä sahönh hë ji hä, ji moo wät doo, ji her'oot doo, baad däg na-ääj hë. Ti né hë tahanäng pé né ti kanek ky n'aa me teh'üüm doo.*

ti ky n'aa hä. ³² Ti b' häã éh. Bë hajaa nesaa doo, bë wahë makü du doo do paah! † —näng mäh.

³³ —Aw'yy hadoo bëeh! Aw'yy taah né hë bëeh! Nyy da bë ed'oo bë ked'ëep tabanesaa doo hënh bë P'op Hagä Do ky n'aa etyy do mahänh? ³⁴ Taw'ääts hë bë maa newë hahÿy: Y mejüü da bë mahang P'op Hagä Do ky n'aa rod. Y mejüü da ajyy tak'ëp hajaa doo. Y mejüü da P'op Hagä Do kyyh ma mehetëk doo. Sa wób bë dej'ëep da, sa wób bë epëem da b'aa kajatsëk do hä. Y mejüü do wób bë hewyyh da tób P'op Hagä Do panyyg bë yd naherot do yt hä. Sa wób bë no n'aa masoo da badäk hahÿ haw'ääts hë. ³⁵ Ti hyb n'aa bë hä kä P'op Hagä Do anoo da sahönh hë baad habok do badäk hahÿy hä radej'ëep do paa sãm baj. Abëw rana-booh noo gó du däk do né hë tii. Tii kä tagadëeg ub Sakarija, Berekija t'aah, radaj'ëep doo kä. Ti bë daj'ëep paa m' ji ma ejuu do tyng, P'op Hagä Do tób n'aa gana-haang gó. ³⁶ Né hup y né hë hahÿ y her'oot doo: Bë hä kä, da hë habong do sa hä, P'op Hagä Do anoo da sahönh hë radej'ëep do sãm baj nesaa doo —näng mäh.

³⁷ Ti m' taky hado kân:

—Jerusarënh, Jerusarënh! A babuu j ranaheb'ooh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Pä me ramahek'uuu bë wë P'op Hagä Do mejüü doo, radejëp hyb n'aa. Hajöo nuu me y karën paawä y bataa a babuu j nesaa do mahänh y mo n'aa jesuu hyb n'aa sa hä, karaak ta taah yÿn ta këg yt hä tata bëeh do mo n'aa me. Tii da y badoo paawä sa hä, dooh tii d' rakarën bä.

³⁸ —Bë hegãã da Jerusarënh buuj, P'op Hagä Do beréd hóm bë panang. P'op Hagä Do mak'yyts däk bë panang. ³⁹ Hahÿy hyb n'aa y wén her'oot ta tii: Dooh da y bë hapëe wäd bä kä. Jääm né da p'aa hënh y bë bahapäh da bë h'yy kawareem bä, hahÿy da bë her'ood bä: "Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!" ††

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahÿy

24 Ti m' Jesus ratsyym kasok bä m' P'op Hagä Do tób n'aa bä naa, ta ma matëg rabana ta wë, ti m' rametëeh mä ta hä P'op Hagä Do tób n'aa. Anäm mä sa hä. ² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë hapäh sahönh hë hahÿy? Dooh da hahÿ pä ta see jó haso wät pé da. Sahönh hë da rabakud bëeh tÿü. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo —näng mäh.

³ Ti m' waëe joom oriib banäng doo hënh Jesus rabahöm kân. Ta tii bä Jesus bahäng bä, sa m'aa hënh ta ma matëg rabana ta wë, ti m' raky n'aa eanh:

—Ny noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu däk? H'ëed häng da öm kajaa do heen n'aa, badäk hahÿ bahëj jëng do heen n'aa? —näk mäh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Baad bë matakä da bë rawanadii hyb n'aa. ⁵ Hajök da han'aa ji hä wad'ii doo. Hät yÿ gó rabana, sa nooh. "Y Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo", näk da sa

† *Jesus h'yyb hapäh rakarën do radaj'ëep. Ti hyb n'aa tii d' rawén her'oot sa hä. Takarën paawä rahÿy kadaw'uuu rahyb n'aa newëe do hä. †† Saaw-Mo 118.26*

kyyh. Hajök da rawedii. ⁶ Kaneb'ooh do ky n'aa bë ky n'aa napäh da. Ti hadoo né hë bë eÿym manäh. Ti awät né da ta ti hedoo doo. Ti hadoo né hë, dooh takaja nä bë badäk hahÿ bahëej jëng doo. ⁷ Häj n'aa see babuuj rakaneb'ooh da hāj n'aa see babuuj sa daheeh. Hāj n'aa sa wahë n'aa, rah'yy kawereem da hāj n'aa see sa wahë n'aa wë. Hajōng hāj n'aa bë as'aah da. Hajōng hāj n'aa bë k'ääts katajuus da. ⁸ Sahōnh hë tii, badäk hahÿ bahëej jëng do du dāk do metëë n'aa. Ajān pooj jé ta mahÿj ganyyh do hadoo da tii.

⁹ —Ti noo gó bë da rahaëenh bë majī moo gó bë rarejāā, bë radej'ëep hyb n'aa. Tak'ëp da sahōnh hë hāj n'aa buuj rakawajāān da bë wë hëp ÿ n'aa. ¹⁰ Hajök da ti noo gó h'yy gejë hōm doo. Dooh hā ÿ rah'yy kae boo bā da. Ta ti hedoo doo, rahaëenh da sa da hadoo do sa majī moo gó. Tak'ëp da rakawajāān sa da hadoo do wë. ¹¹ Hajök da ti anāng ti noo gó daap men'yyh doo, "P'op Hagä Do ky n'aa rod ÿÿh", hanäk doo. Hajök da rawedii. ¹² Tak'ëp däg do hyb n'aa nesaa do ti noo gó, hajök dooh rakamahān wād bā sa da hadoo doo. ¹³ Ti hadoo né da, jé h'yy kanerét do hā ÿÿ, tadajëb bā kă, edëb had'yyt hë da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa. ¹⁴ Hahÿ ji P'op Hagä Do bag'āās do panyyg hanām doo, jé pad'yyt hë da rabaher'ood hōm, sahōnh hë badäk hahÿ hā habong do raky n'aa napäh hyb n'aa. Tii bā kă, badäk hahÿ bahëej jëng do kaja kân da —nāng mäh.

¹⁵ —Ti hyb n'aa, nanāng tak'ëp nasaa doo, P'op Hagä Do tób n'aa rejāā doo, P'op Hagä Do tób n'aa rahyb n'aa eréd hōm hanoo doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew dāk doo bā tahëë däg bā bë hapëë bā, ta ky n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod Daniéw hād nāng do erii wät do paa bë hapëë bā, taw'āāts hë Judah hāj n'aa bë haj'eenh do rakejën hōm da waëë banāng hënh. (Bë hyb n'aa matakä Daniéw erii wät do hā.) ¹⁷ Ta ti bë bahapäh bā, taw'āāts hë jajé p'op tób gadäk do jó hasooh péh, nayyw hë da takejën hōm, dooh da pooj jé tób gó tehëen péh. ¹⁸ Ti hadoo né da ta joom hood hënh hawät doo. Taw'āāts hë dooh da tajëë bā ta hatsë tabehëen hyb n'aa paawä —nāng mäh. ¹⁹ —Tak'ëp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hā kă ti noo gó kă! † —nāng mäh. ²⁰ —Taw'āāts hë bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hā, bë kejën hōm do tabahahëem noo gó, tak'ëp naëng badoos noo gó tanadoo hyb n'aa, Saab hā tanadoo hyb n'aa na-āāj hë. †† Tak'ëp né da ji bahoop ti noo gó. Badäk hahÿ du dāk noo gó naa, dooh nā paa ti hadoo pé tak'ëp rabahoop. Ti jawén kă dooh ti tahado wād bā kă. Ti hyb n'aa da taw'āāts hë bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hā, tabahahëem noo gó, Saab noo gó ta ti tanadoo hyb n'aa, ÿ wén nāng. ²² P'op Hagä Do bód gakog hōm da nanāng ji ahoop doo. Tii d' tanado bā paawä, dooh paawä hedëp péh. Ta wë tasëew hōm do sa hyb n'aa tawén bód gakog hōm ti noo gó rahoop doo —nāng mäh. ²³ —Ti noo gó,

† Tak'ëp tawén nesaa ti noo gó sa hā, dooh tahaja rawaj'aa bā do hyb n'aa. †† Saab noo gó P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tan'oo bā dawëë Judah buuj raboo bā. Ti hyb n'aa Saab tado bā paawä rakejën hōm doo, dooh paawä rahaja bā dawëë rakejën hōm bā.

"Wät hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo", "Jajé tahawät", ranoo bā, bë ky dahé manä da raheer'oot doo. ²⁴ Ta ti ÿ wén her'oot, ti abok da hajök "ÿ Kristo" ken'ooh do hyb n'aa. Ti abok né da "P'op Hagä Do ky n'aa rod ÿÿh" ken'ooh doo, noo kanesa doo. Tak'ëp hadoo do ta heen n'aa rametëeh da, rapehuunh da, ta wë P'op Hagä Do asëew hōm do sii hë rawedii hyb n'aa paawä. ²⁵ Bë hyb n'aa matakä! Ta pooj jé ÿ baher'ood dāk bë hā.

²⁶ —Ta wób daap bë rapanäg bā, "Tabanawäng bā tabawät", ranoo bā, bë ahōm manä t'ī hënh. "Gëet nanāng, tób gawakō gó", ranoo bā, bë ky dahé manäh. ²⁷ Hawyp do wë hā naa jé pad'yyt hë ji hapäh do hadoo da ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa doo. Sahōnh hë da rabahapäh ÿ kajaa doo. ²⁸ Wyt ta maab hë da ÿ kajaa doo, dajëp do bajat bā wyt ta maab hë hadoo doo, kuruj-du ta tii bā rakataa do hyb n'aa —nāng mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ti noo gó tak'ëp rabahoop do jawén paa bā né hë, nayyw hë, papÿÿj da badagyb dāk. Kamarab da, dooh ta bag nyy wād bā. Sagōdh wë hā naa kejäk da. Wë hā habong do ta bag keh'ÿÿt da jé pad'yyt hë, ta see hedo hōm da P'op Hagä Do an'oo bā. ³⁰ Ti noo gó kă da sahōnh hë rabahapäh da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kaja hyng do metëë n'aa wë puh mahang. Tii bā rah'yy ketón bong da sahōnh hë badäk hahÿ hā habong doo. Rahapäh da ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ÿ bahyng bā wë puh mahang, P'op Hagä Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo gó. ³¹ Ti noo gó ÿ mejūū da äs ÿÿ, torōm-bet hād nāng do tak'ëp ragamehÿÿh hyb n'aa, ta naëj n'aa. Tii bā da rabataa jé pad'yyt hë badäk hahÿ hā habong do ÿ asëew hōm doo —nāng mā Jesus.

³² Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë hyb n'aa matakä joom wiigo hād nāng do ky n'aa hā —nāng mäh. —Wiigo tëeg tadu doo bā tagajewäng doo, bë hapäh tabanyyw edaa dāk. ††† Ti hadoo né da, sahōnh hë ta ti bë ÿ maher'ood wät do kaja dāk bā bë bahapäh bā, edaa dāk ÿ kajaa do bë bahapäh da. ³⁴ Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Da hë habong do rahapäh nā da sahōnh hë †ÿ her'ood wät do bawäd kân. ³⁵ Badäk hahÿÿh, wë na-āāj da, ahëej jëë né paawä, kèh ÿÿ da dooh tahëej bā.

³⁶ Ti m' ahōm nā Jesus her'oot doo:

—Dooh d' hapäh pé ny noo gó ta ti bawät. Äās, hÿ pong jé habok do dooh rahapëë bā. ÿÿh, P'op Hagä Do T'aah, na-āāj hë dooh ÿ hapëë bā. Jāām né hë Ee hapäh. ³⁷ P'ooj ub, Nowéh hād nāng do hawät noo gó habong doo da né hë da rababok da, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ³⁸ Sahōnh hë tabag'yy do pooj jé, h'yy kanap'eed gó rababok. Ratsebë do waa n'aa rawa, ratsebë do waa n'aa reëëk. Rakehet'ëë doo da raketëë. Dooh rahyb n'aa peet péh.

‡ Isajas kyy gó Jesus beh'ūūm ta ti taheer'oot doo. Isajas 13.10, 34.4 hā takerii dāk ta ti ky n'aa. †† Tagajewäng doo, tabanyyw heen n'aa. †† Sahōnh hë Jerusarënh ky n'aa sa hā Jesus maher'ood wät do né hë tii, ti noo gó habong do rahapäh doo. Dooh badäk hahÿ bahëej jëng do tado bā rahapäh doo.

Tii d' né rabad'oo marakate gó Nowéh rabajëe p'ëe bã kä. ³⁹ Dooh rahapëe bã sa pooj jé hawät doo, hag'yyp do kaja kãn. Ti m' hag'yyp do kaja kãn, dejëb kãn sahõnh hë. Ti hadoo da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ⁴⁰ Ti noo gó, pawóp hë he-doo pé ajyy gëew gó moo bok doo, sa see da ÿ mahũum si ÿÿ, ta see da keréd hõm. ⁴¹ Pawóp hë he-doo pé ÿÿj tiriig ramoo bok doo, sa see da ÿ mahũum si ÿÿ, ta see da ÿ eréd gëet. †

⁴² —Ti hyb n'aa baad bë hyb n'aa matakä da, baad bë gadaa. Dooh bë hapëe bã ny noo gó Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, bë h'yy kaha'eeh do kajaa. ⁴³ Bë hyb n'aa newë hahÿ panyyg gó bë ÿ maher'oot doo: Tób danäh hapëe bã paawä nyy b' akëe atsëm hets'ëek do kajaa, baad paawä tamatakëe, baad paawä tagada. Dooh paawä tan'oo bã hets'ëek do ta tób tanoo eë nä bã. ⁴⁴ Ti hadoo bë hä. Taw'ääts hë baad bë hyb n'aa matakä, baad bë gadaa ta pooj jé. Ta ti ÿ wén her'oot, bë ganadaa bã Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa da p'aa hënh —näng mäh.

⁴⁵ —Ti hyb n'aa, jaa bë mahang ta kaser n'aa baad had'yyt hë ta kariw n'aa mejũũ do moo wät do hadoo? Jaa bë mahang ta kaser n'aa h'yy ganäng do hadoo doo, ta hä ta kariw n'aa hanoo do ta wób tabahag'ääs hyb n'aa, ta äh had'yyt hë baad ta wób sa waa tabetsëeh hyb n'aa sa hä, ta s'ee hënh ta kariw n'aa awäd nuuj jé? ⁴⁶ Taw'ääts hë ta kaser n'aa hä, ta kariw n'aa awyid bã tamejũũ do hä moo wät doo, ta kariw n'aa matëeh bã. ⁴⁷ Ta kariw n'aa weh'ëeh da ta ti hadoo doo. Sahõnh hë tahaëenh ta hä ta ma, ta ma hagã n'aa tabahado däk hyb n'aa kä. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo. ⁴⁸ Hÿÿ kä, baad ta kaser n'aa moo nawäd bã paawä, ta h'yyb gó taky hado bã: “Dooh nayyw hë kariw ÿ n'aa kaja bã”, tanoo bã, ⁴⁹ karom wób tahewyh had'yyt bã kä, tadu do bã jarakë he'ëek do sii tawa bã, teëg bã, ⁵⁰ ti taganada bã né kä ta kariw n'aa kajaa da. Tahyb n'aa napeet bã kä takajaa. ⁵¹ Tii bã tak'ëp da ta kariw n'aa rejã kãn da. Tanoo da ta kaser n'aa paa ahoop j'ooj madäk doo me, ky ken'yym doo gó habok do nesaa do rabahoop doo da. A'oot da tii bã. Sa tég kamegëej däk da tii bã tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa —näng mä Jesus takajaa do pooj jé ky n'aa hä.

Maruus sa bag yt hä gad'aa do panyyg n'aa hahÿÿh

25 Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Hahÿ panyyg ky n'aa hadoo hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do matëeh noo gó: Atsëm ji moo sahõnh hë maruus rabahõm sa najiis patug pan'aa hä rakataa hyb n'aa ta ÿÿm pan'aa tabehëen hënh. Sa moo gó sa bag rapatsëe. ² Sa wób, ji ma poo oow péh, h'yy gatamah. Ta wób h'yy genäh. ³ H'yy gatamah doo, sa bag ramahũum né paawä, dooh m' ramahũum ta syyj sa bag waa. ⁴ H'yy genäh do ti ramahũum sa bag waa. ⁵ Tii bã, nayyw hë sa najiis patug pan'aa kanajaa do

† Ta wób ta sii tamahũum, ta wób ti ha'yym tahanäng pé tii. Dooh jããm hë pawóp hë tado bã ti taw'yyt doo. Baad gada do ti tamahũum, h'yy kanapeet doo, ta hä h'yy kana'eeh do ti ha'yym.

hyb n'aa, ji moo sahõnh hë hadoo do raty jewyk, tii b' rabaã jëk.

⁶ —Tii bã atsëm ub rè tanyy naëenh: “Wät ta ti ta patug pan'aa!”, näng. “B'ëep, bë gado!”, näng ta kyyh.

⁷ —Tii bã maruus raty gewëej padëek. Ti raty enãm sa bag hõ n'aa. ⁸ Ti h'yy gatamah do raky hadoo h'yy genäh do sa hä: “Na bë bag waa uuh. P'eets hë tabahãnh äã bag waa”, näk.

⁹ —“Dooh”, näk ta wób, “ää bag waa uuh äã an'oo bã bë hä, dooh da tahaja bã tii bã”, näk. “Bë ahõm nä ji bag waa rabahesãm hënh ta waa bë betseë hyb n'aa” —näk.

¹⁰ —Ti rabahõm nuuj jé sa bag waa hets'ëe doo, takajaa sa najiis patug pan'aa. Tii bã maruus baad gad'aa do rabahõm kãn ta sii. Ket'ëe do jãm hënh rabahõm ta sii. Tii bã noo gatsëe däk jãm tób n'aa.

¹¹ —Ta jawén rakaja kãn hets'ëe doo. “Äã wahë n'aa, manoo gasëets tób äã bajëe p'ëe hyb n'aa”, näk.

¹² —Tii bã jãm noo gana do ky gadoo: “Né hup ÿ né hë tii, dooh bë ÿ hapëe bã”, näng jãm noo gana doo —näng mä Jesus panyyg gó teh'ũum doo.

¹³ Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Ti hyb n'aa, baad bë gadaa ta pooj jé, bë nahapäh do hyb n'aa ny noo gó ÿ matëeh. Dooh bë hapëe bã nyy b' akëe ÿ kajaa —näng mä Jesus kyyh.

Dajëer karom sa hä aj'yy ets'ëe hõm do rabahag'ääs hyb n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Hahÿ panyyg ky n'aa hadoo na-ääj hë hÿ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa noo gó. Aj'yy dawëe tabahõm do pooj jé ta dajëer ta karom hä tets'ëe hõm do rabahag'ääs hyb n'aa ta s'ee hënh tawäd nuuj jé hadoo tii. Tabahõm do pooj jé, aj'yy naëenh ta karom ta wë. ¹⁵ Ta see hä tabanoo ji ma poo oow pé ta hood moweed k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb. Ta see hä tabanoo pawóp hë ta hood, ta see hä sét hë. Rahajaa do pénh ramoo bok doo, tets'ëe däk sa hä. Ti tabahõm kãn dawëe. ¹⁶ Tii bã nayyw hë ji ma poo oow pé gadoo do du do kãn ta tii me tamoo wät doo, dajëer kah'ũum hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ji ma poo oow pé jó tagadoo ji ma poo oow pé wób. ¹⁷ Tii d' né hë pawóp hë dajëer hood gadoo do bad'oo. Pawóp hë hadoo do jó tagadoo pawóp hë ta wób. ¹⁸ Tii d' nado sét gadoo doo. Ta kariw n'aa dajëer tagadoo do jawén paa bã tabahõm, ti tadakä jëng ta dajëer. Séd debaa hë tabado nyh ta kariw n'aa matëeh bã kä.

¹⁹ —Tii bã hajõo ta baab jawén paa bã sa kariw n'aa kaja kãn. Tii b' tanaëenh ta wë ta karom dajëer tahanoo do paah, tabahapäh hyb n'aa nyy da rabad'oo ti dajëer kä. ²⁰ Ji ma poo oow pé dajëer hood gadoo do ky hadoo ta hä: “Kariw ÿ n'aa”, näng, “ji ma poo oow pé ta hood man'oo däk hä ÿÿ, ta tii me ÿ moo wät hyb n'aa”, näng. “Mahegãã. Ta jó ÿ gado däk ji ma poo oow pé ta hood wób gedë hõm doo”, näng.

²¹ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “Taw'ääts hë mamoo wät doo. Karom baad hadoo do õm. Baad had'yyt hë

maban'yyh a hã ji anoo doo", näng. "Kanhän d'os hë né paawä, baad maban'yyh. Ti hyb n'aa ti bahänh y anoo a hã hÿy kä mabag'ääs hyb n'aa kä. B'ëep, tsebee si yÿ", näng ta kariw n'aa kyyh.

²² —Tii bã pawóp hë dajëer hood gadoo do ky hadoo: "Kariw y n'aa", näng, "pawóp hë ta hood man'oo däk hã yÿ, ta tii me y moo wät hyb n'aa", näng. "Mahegää. Ta jó y gado däk pawóp hë ta hood wób gedë hõm doo", näng.

²³ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: "Taw'ääts hë mamoo wät doo. Karom baad hadoo do õm. Baad had'yyt hë maban'yyh a hã ji anoo doo", näng. "Kanhän d'os hë né paawä, baad maban'yyh. Ti hyb n'aa ti bahänh y anoo a hã hÿy kä mabag'ääs hyb n'aa kä. B'ëep, tsebee si yÿh", näng ta kariw n'aa kyyh.

²⁴ —Ti ta karom seeh, sét dajëer hood gad'ëe däk do gadoo do tabana, ti taky hadoo: "Kariw y n'aa", näng, "tak'ëp mamejüü ji hã, hëp yÿ. Manu gekää joom ag manejoom doo. Joom ag manejoom do mataa. ²⁵ Ti hyb n'aa õm y jeÿÿm", näng. "Tii bã k'ääts gó y jeh'aa këe a dajëer", näng. "Hÿÿh, a dajëer hã y manoo do paah", näng.

²⁶ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: "Karom nesaa do õm! Moo nahüüj õm!", näng. "Mahapäh mä a nooh, joom ag y nejoom do y nu gekää, näng a kyyh. Joom ag y nejoom do y bataa, näng a kyyh", näng. ²⁷ "Hëd n'aa dajëer manan'oo däk dajëer me moo heb'oooh do sa hã? Tii bã kä, y kajaa bã kä, ta bahänh y gadoo paawä dajër yÿ", näng ta kariw n'aa ta hã.

²⁸ —Ti sa kariw n'aa ky hadoo: "Bë ado hõm sét hadoo do ta wë hanäng doo. Bë an'oo ji moo sahõnh hë wë näng do hã", näng. ²⁹ "Jé wë näng do hã, ti bahänh takan'oo däk ta hã. Hajõng da anäng ta wë. † Kanhän d'os hë wë näng doo, kanhän d'os do ta wë hanäng do kado hõm da ta mahänh", näng. ³⁰ "Bë dawäts nä ta w'oo hã gadagyp doo hënh karom nahüünh doo. A'oot da tii bã. Sa tæg kamegëej däk da tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa", näng sa kariw n'aa kyyh —näng mä Jesus panyyg gó teh'üüm doo.

Sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong do ky n'aa kety däk do ky n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ta kabaj'aa doo gó, ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó sahõnh hë ääs sa daheeh tabahyng bã kä, sa wahë wahë tyng n'aa jó, tsyt hë kasëew däk do tyng n'aa jó tabasoooh da. ³² Tii bã sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong do rakata padëek da ta wë tan'oo bã. Tii bã tsyt hë tabasëew hõm da sa mahang, b'éé hagã n'aa tsyt hë tabasëm doo da b'éé kabara mahänh. ³³ Hub hënh tabasëew hõm da b'éé, s'ÿÿ hënh da kabara. ³⁴ Tii bã ta bagã n'aa ky hadoo da ta hub hadäk hënh hab'ëeh do sa hã: "B'ëep bëeh, Ee ky n'aa edëng doo. Bë gado badäk hahÿÿ tadu dahäng noo gó naa bë hyb n'aa tenyyw hõm doo, ta bag'ääs doo. ³⁵ Bë y wën ts'yyt, y paa asaah, wa y paa bë anoo hã yÿ. Y paa hoo kaanh, bë

† Baad taban'yyh do hyb n'aa tii.

anoo paa naëng yÿ. Ta s'ee hënh naa paa yÿh, bë gadoo paa y bë tób bã. ³⁶ Y paa saroor tamaah, bë anoo paa saror yÿ. Y paa nahëe näng, bë heg'ääs paa yÿh. Ragadahew'ëes doo gó paa y bagëet, y paa bë hehëen", näng da ta kyyh sa hã.

³⁷ —Tii bã baad habok do reaanh da ta hã: "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ny noo gó ää bahapäh mabasaah doo, ny noo gó a waa ää banoo? Ny noo gó mahoo kaanh, a naëng ää banoo? ³⁸ Ny noo gó ta s'ee hënh naa õm ää bahapäh, õm ää gadoo? Ny noo gó õm saroor tamaah, õm ää saroor noo? ³⁹ Ny noo gó õm ää bahapäh manahëe näng doo, radawäts gëet do õm? Ny noo gó õm ää bahehëen?", näk da baad habok do sa kyyh.

⁴⁰ —Tii bã ta bagã n'aa ky hadoo da hahÿÿ da: "Baad bë y maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hë hã y hedoo do hã, hã y h'yy ka'eeh do hã bë bad'oo do paah, rahyb n'aa sekog its né paawä, hã y né hë ti tii d' bë bad'oo doo. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo", näng da ta bagã n'aa baad habok do sa hã.

⁴¹ —Tii bã ta s'ÿÿ hënh hab'ëeh do sa hã taky hadoo da: "Bëeh, ky n'aa kawas'ee bong doo, bë ahõm mahänh yÿ tëeg hõõ nadëek doo hënh, Dijab, ääs nesaa do Dijab karom sa daheeh sa hyb n'aa P'op Hagã Do benyyw däk doo hënh. ⁴² T'ÿÿ hënh bë wën hõm, y né asaah paah, dooh paa wa y bë an'oo bã. Y paa hoo kaanh, dooh paa naëng y bë an'oo bã. ⁴³ Ta s'ee hënh naa paa yÿh, dooh paa y bë gado bã bë tób bã. Y paa saroor tamaah, dooh paa saror y bë an'oo bã. Y paa nahëe näng, ragadahew'ëes doo gó paa y bagëet, dooh paa y bë hegãä bã", näng da ta kyyh.

⁴⁴ —Tii bã kä, ti na-ääj da reaanh da. Hahÿÿ da da sa kyyh: "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ny noo gó paa õm ää bahapäh mabasaah doo, mahoo kaanh doo, ta s'ee hënh naa do õm, saroor tamah do õm, manahëe näng doo, ragadahew'ëes doo gó mabagëet doo? Ny noo gó õm ää manasa?", näng da sa kyyh.

⁴⁵ Tii d' taky hadoo: "Baad bë y maher'oot hahÿÿh: Hahÿÿ hyb n'aa sakog its do see hã bë manasa doo, y né hë ti bë manasa. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo", näng da ta bagã n'aa baad nabok do sa hã.

⁴⁶ —Tii bã, ah'üüm da rahoop do had'yyt doo hënh. Baad habok doo, dooh t'ÿÿ hënh rahõm bã. Hÿ pong jé ji edëb had'yyt do ragadoo tii hã —näng mä Jesus.

Ratyw n'aa esoos do nyy da radaj'ëep Jesus panyyg n'aa hahÿÿh

26 Ti m' Jesus bahajaa bã sahõnh hë ta ti taher'oot doo, taky hadoo mä ta ma matëg sa hã:

² —Bë hapäh, edaa däk Pas-kowa. Pawóp nä ta äh. Ti noo gó Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ran'oo däk da ta majÿÿ sa moo gó b'aa kajatsëk do hã takepëem däk hyb n'aa —näng mäh.

³ Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-ääj mä séd hã m' rakata padëek P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do tób bã. Kajapas mä P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa

wahë n'aa heh'äät do häd. ⁴ Ti m' ratyw n'aa esoos mä Jesus ramoo maso hõm hyb n'aa ta wób raky n'aa nanapäh bä m', radaj'ëep hyb n'aa kä m'. ⁵ Rakaner'oot bä m' raky hadoo:

—Dooch da ër dajëeb bä Pas-kowa noo gó, hajõk do ër wë rah'yy kawereem mahãnh —näk mäh.

Buu benyym do ÿñh ahoog wät do Jesus nuu gó panyyg n'aa hahÿh

⁶ Ti m' panang Betanija häd näng doo bä m', Simaw saraa hä däk do paa tób bä, ⁷ sa waa tyng hä m' Jesus basooh bä m', ana mä ta wë ÿñh. Buu benyym do hood mä ta moo gó m' tabadäk. Pä s'ëeb mä ta hood. Tak'ëp mä taky n'aa gebah ta ti gó hanäng do buu benyym doo. Ti m' Jesus nuu gó m' tabahah'ook.

⁸ Dooch m' Jesus ma matëg ragenaag bä ta ti tabad'oo doo.

—Hëd n'aa tarejãä tii? —näk mäh. ⁹ —Taw'ääts hë paawä takes'ëem. Tak'ëp paawä ji ky n'aa geb'aaah. Ta sãm ji an'oo paawä kas'uut do sa hä —näk mäh.

¹⁰ Jesus maa napäh bä sa kyyh, taky hadoo:

—Bë hajëew manä hahÿ ÿñh! Tak'ëp baad hadoo do tamoo wäd wät hä ÿÿ. ¹¹ Kas'uut do aboo had'yyt hë bë mahang. ÿ ti hÿÿh, dooch bë mahang had'yyt hë ÿ awäd wäd bä. ¹² ÿ radakä jëng noo gó buu benäw n'aa tii d' nuh ÿÿ gó tah'ook doo. ¹³ Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm do rabaher'ood hõm bä, rarer'oot da na-ããj hë hä ÿ tamoo wäd wät do ky n'aa, ji hyb n'aa esee hyb n'aa ta hä —näng mäh.

Judas taky n'aa enooh Jesus tahaëenh do ky n'aa hahÿh

¹⁴ Ti m' 12 hedoo do Jesus ma matëg seeh, Judas Ikarijot häd näng do bahõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa wë. ¹⁵ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Nyy hë ta sãm bë anoo da hä ÿÿ, Jesus ÿ haëej bä bë hä? —näng mäh.

Ti m' ranoo ta hä 30 moweed k'ääts tëg hawak do s'ëeb ta sãm. ¹⁶ Ti m', ti noo gó naa Judas Ikarijot tyw n'aa esóts kãn tabahaëenh hyb n'aa kä sa hä.

Jesus ta ma matëg daheeh Pas-kowa tä n'aa rabawëh do panyyg n'aa hahÿh

¹⁷ Ti m' pãw makuj n'aa tamah do rataheb'ëes do du däk noo gó m', Jesus ma matëg rabana ta wë, ti m' rabeaanh ta hä:

—Nyy bä makarën äã benäm Pas-kowa tä n'aa, matabëes hyb n'aa? —näk mäh.

¹⁸ Ti m' taky hadoo:

—Bë ahõm nä panang hënh, aj'yy tób hënh. Hahÿÿ da da bë maher'ood ta hä: "Hahÿÿ da äã ma matëg kyyh a hä, 'Kaja däk ÿ hajaa do noo gó ÿ jawén hyng doo. A tób hënh da ÿ tab'ëes Pas-kowa tä n'aa ma matëk ÿ sa daheeh", näk da bë kyyh —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

¹⁹ Jesus mejüü doo da né hë m' ta ma matëg rabad'oo. Ti m' ramoo boo kãn tii bä kä Pas-kowa tä n'aa kä.

²⁰ Papÿÿj badëe hyng bä kä, Jesus bahyy sooh mä 12 hedoo do sii hë sa waa tyng pa. ²¹ Sa tä rabawëh bä kä m' taky hadoo sa hä:

—Bë see ÿ tahaëenh da majÿi moo gó. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng Jesus sa hä.

²² Ti m' rah'yy ketón bong. Ti m' sét ken'yyh mä raky hadoo:

—Hä ÿÿ, dooch ÿ tado bä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —näk mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë see né da. Nemon ÿ hehoots wät do pãw, ti né da ÿ haëenh doo —näng mäh. ²⁴ —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da dajëp P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né hë —näng mäh. —Ti hadoo né hë, baad nado da aj'yy hä, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do majÿi moo gó han'oo däk do hä! Taw'ääts hë paawä ta ti aj'yy hä tanenyyts bä paawä! —näng mä Jesus kyyh.

²⁵ Ti m' Judas, Jesus haëej däk do pan'aa, ky hadoo ta hä:

—Hä ÿÿ, dooch ÿ tado bä ma matëg! —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—A daaj hë ti makaher'ood däk —näng mäh.

²⁶ Ti m' rabawëh bä, Jesus bado däk pãw, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'ääts hë õm, Ee. Man'oo däk pãw äã hä —näng mäh.

Ti m' taganabäh däk pãw, tan'oo däk mä ta ma matëg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—Bë gado däg, bë awa. Hup ÿ heen n'aa hahÿÿh —näng mäh.

²⁷ Ti m' Jesus bado däk uwa bëeh hood, ti m' P'op Hagä Do hä ta ky hadoo:

—Taw'ääts hë õm, Ee. Man'oo däk uwa bëeh äã hä —näng mäh.

Ti m' tan'oo däk mä sa hä, ti m' taky hadoo:

—Bë sahõnh hë, bë eëg ta uuh —näng mäh. ²⁸ —Maj'yy ÿÿ ÿ anoo do ÿ dajëp noo gó heen n'aa hahÿÿh. Papuuj sahõnh hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kä. Hÿ jawén maj'yy ÿ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky däng. Hajõk do sa hyb n'aa takan'oo däk maj'yy ÿÿ, ÿ dajëp noo gó, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do kawug hõm hyb n'aa —näng mäh. ²⁹ —Hahÿÿ d' bë ÿ maher'oot: Hÿ jawén dooch ÿ eëg wäd bä hahÿ uwa s'ëeb. Jããm hë p'aa hënh papuuj däg ÿ eëek da bë sii Ee bag'lããs doo bä —näng mäh.

³⁰ Ti m' Saaw-Mo hä hanäng do see me P'op Hagä Do rama ejãm do jawén paa bä m', rabahõm kãn waëë joom oriib häd näng do banäng hënh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Badah, atsëm, hä ÿ rabad'oo do bë bahapäh bä, bë sahõnh hë da ÿ bë beréd hõm —näng mäh. —Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hä ti ky n'aa: "B'éé hagä ÿ daj'ëep da. Tii bä da jé pad'yyt hë b'éé rabehüüm bong" † —näng mäh.

³² Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Ta tii d' né paawä da hä ýÿ, ý ganä wät jawén paa bä da, bë pooj jé da ý bahöm Garirej hênh —näng mäh.

³³ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahõnh hê õm reréd hõm bä, a wê ramoo bok do rabahapäh bä, ý ti dooh noo gó õm ý eréd bä —näng mä Peed.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Badah né hê, atsêm, karaak bahýÿh do pooj jé, tamawoob nuu me da ý maky n'aa jejèn da. Né hup ý né hê ta ti ý her'oot doo —näng mä Jesus Peed hä.

³⁵ Ti m' Peed ky kah'üüm mä ta hä:

—Doo! —näng mäh. —Ý radajëeb bä na-ääj hê a sii, dooh noo gó da õm ý hyb n'aa eréd bã! —näng mäh. Ti ky hadoo né hê m' Jesus ma matëg wób.

Getsemani bä Jesus ky n'aa ketsëë do panyyg n'aa hahýÿh

³⁶ Ti m' ta ma matëg daheeh Jesus bahöm joom banäng hênh Getsemani häd näng doo hênh. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Babä bë ayyw dó jajé ý ky n'aa ets'ëë nuuj jé —näng mäh.

³⁷ Ti m' Peed, Sebedew taah pawóp hadoo do daheeh tamahüüm ta sii dawë hä. Ti m' Jesus h'yyb gó tak'ëp mä tah'yy katón wät. Dooch baad tado wäd bä ta h'yyb.

³⁸ Ti m' tamawoob hê hadoo do sa hä taky hadoo:

—Tak'ëp ý h'yy katón. Ý h'yyb dajëp do hadoo —näng mäh. —Babä bë ayyw. Bë matakä si ýÿ. Bë aä manä da! —näng mäh.

³⁹ Ti m' tabahöm dawë hä. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng, tüü m' ta maboos hyy jat, ti m' taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hä. Hahýÿ da m' ta kyyh:

—Ee —näng mäh. —Tahaja bä paawä, mado hõm mahãnh ýÿ wät hahý ý ahoop do pan'aa. Ta tii d' né ý bet's'ëë paawä, makarën doo d' né hê mabad'oo, ý karën doo da nado —näng mäh.

⁴⁰ Tabana bä m' ta ma matëg tamawoob hê hadoo do rahab'ëeh hênh, taheg'ääs mäh, aä b'ëeh mäh. Ti m' Peed hä tabeaanh:

—Dooch bë haja bä kanahën d'os hê bë ty gapadäg bä si ýÿ? —näng mäh. ⁴¹ —Bë matakä, P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëë, nesaa do h'yyb natatuk hyb n'aa bëeh, ý bë eréd hõm mahãnh —näng mäh. —Ji h'yyb karën né paawä baad hadoo do ji moo wät, nahejooj ji, ti hyb n'aa bë ky n'aa ets'ëë ý wén näng —näng mäh.

⁴² Ahöm ênh mä p'aa hênh, ti m' taky n'aa etsëë ênh p'aa hênh. Hahýÿ d' mä ta kyyh:

—Ee —näng mäh. —Tanahaja bä ý ahoop do pan'aa kado hõm mahãnh ýÿ, ý mamoo n'aa najesu bä ta mahãnh, tii bä, makarën doo da né hê ý karën hä ý kametëeh —näng mäh.

⁴³ Ti m' p'aa hênh tabana bä ênh, aä b'ëeh ênh mäh, tak'ëp mä raty jewyk sa h'yyb. ⁴⁴ Ahöm ênh p'aa hênh, taky n'aa etsëë do paa taky n'aa etsëë ênh p'aa hênh.

† Sakarija 13.7

⁴⁵ Ti m' tamatëeh ta ma matëg tamawoob hê hadoo do wê, ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë kameh'ääk nä? Bë aä magyys hê? —näng mäh. —Bë hegää. Edaa däk Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ooch do sa moo gó rabahaëëj däk doo. ⁴⁶ Bë as'ëëg bëh! Hamäh, êr ah'üüm! Wät ta ti ý han'oo däk do majë ýÿ hä —näng mä Jesus kyyh.

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahýÿh

⁴⁷ Jesus ber'oot nä bä m', takajaa Judas, 12 hedoo do see paah. Hajök mä han'aa ta sii. Sën-jeer yt hä m', boh yt hä m' rabana. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa kyy gó m', Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sa kyy gó m' na-ääj hê ti rabana.

⁴⁸ Haëënh doo, baad ub mä taky n'aa her'ood däk. Hahýÿ da m' ta kyyh sa hä:

—Ta ti ý tapa tsanetsup doo da, ti né hê tii. Tii d' bë maso däk, bë maso hõm —tii da m' ta kyyh dó sa hä.

⁴⁹ Ti m' nawayw hê Judas bana Jesus wê, ti m' tedëng: —Taw'ääts hê õm, ma matëg? —näng mäh.

Ti m' ta tapa tsanetsup mäh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo Judas hä:

—Ti bä, mamoo wäd ti majawén na doo, najis ýÿ —näng mäh.

Ti m' ta hä rakajäk, ramaso däg kân mä Jesus. ⁵¹ Ti m' Jesus hata see bado däk ta sën-jeer, tekyyt mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äät do karom. Ta nabuuj gakyd hõm mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Menyyw däg a sën-jeer —näng mäh. —Sën-jeer me ta wób hekyyt doo, sën-jeer me tadajëp. ⁵³ Ý nahaja med'oo, ý karën bä paawä, Ee hä ý ky n'aa etsëë 12 ken'yyh kata däk do tak'ëp kanekan do ääs nawayw hê tamejüü hyb n'aa, ý ramo n'aa jesuu hyb n'aa? ⁵⁴ Tii d' tado bä paawä, ý ramo n'aa jesu bä paawä, dooh paawä takaja bä tii bä P'op Hagä Do kyy kerih doo, hahý né hê kametëeh doo kä hä ý taher'oot doo —näng mä Jesus ta ma matëg hä, sën-jeer hado däk do hä.

⁵⁵ Ti m' hajök do hä kä Jesus ky hadoo:

—Êr wahë n'aa wê h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa bë ed'oo g'eeh ýÿh, bë wén n'aa wê ýÿ sën-jeer yt hä, boh yt hä, ý bë masoo hyb n'aa? —näng mäh. —P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó ý awäd had'yyt hê ý ma metëëk bä. Dooch ênh ý bë maso bä tii bä ênh? —näng mäh. ⁵⁶ —Hýÿ kä, taw'ääts hê —näng mäh. —Ý hapäh, sahõnh hê tii da tawén hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, hä ý kametä däk hyb n'aa —näng mä Jesus.

Ti m' sahõnh hê kä ta ma matëg rawaj'aa bong. Reréd hõm mä Jesus.

Judah buuj sa wahë n'aa wê Jesus ramahüüm do ky n'aa hahýÿh

⁵⁷ Ti m' Jesus ramaso däk do ramahüüm kân Kajapas häd näng do tób hênh. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äät do ti Kajapas.

Kata b'ëeh mä ta tii bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hë m'.⁵⁸ Peed bahõm mä Jesus sa jawén. Dawëë m' tagadäk. Ajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do tób w'oo hä. Ti m' warahén sa pa m' tabahyy häng, tabaheg'ääs hyb n'aa nyy d' rabad'oo Jesus hä.

⁵⁹ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa hedoo doo, sahõnh hë Sinedirijo häd näng do ajyy n'aa sii hë m' resoos mä Jesus hä rap'ää daj'ëep péh. Resoos mä daap hë Jesus raky n'aa tapaa doo.

⁶⁰ Hajõõ né paawä m' daap ramenyhyh Jesus ky n'aa hä, dooh m' raw'yyt pé rap'ää daj'ëep pé Jesus.

Ti m' tagadëeg ub kä pawóp hë han'aa,⁶¹ ti m' raky hadoo:

—Hahÿÿ da hahÿ aj'yy kyyh: “ÿ hajaa ÿ gawatsiig hõm bä P'op Hagä Do tób n'aa”, näng. “Tamawoob hë ta äh, ÿ tamaa sooh p'aa hënh”, näng ta kyyh —näk mä sa hä.

⁶² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do p'op mä tabas'ëeg gëet. Ti m' taky hadoo mä Jesus hä:

—Dooh maher'oot pé õm raky n'aa tapaa do hä? —näng mäh.

⁶³ Dooh m' Jesus ky gado bä. Bag hënh mä tabagëet.

†

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do ky hadoo ënh mä ta hä:

—P'op Hagä Do hedëb had'yyt do matym gó kä õm ÿ mejüü, ää mamaher'oot hyb n'aa ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, P'op Hagä Do T'aah mado bä! —näng mäh.

⁶⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Õm né tii, ti tii d' her'oot —näng mäh. —Ti hadoo né hë, hahÿÿ da bë sahõnh hä ÿ maher'oot: Hÿ jawén bë hapäh né da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do, Sahõnh Sa Bahãnh Hado Do hub hënh tabasoooh bä, ta hä P'op Hagä Do weh'ëeh doo bä. Bë hapäh né da ënh tabahyng bä wë puh mahang —näng mä Jesus kyyh sa hä.

⁶⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do kawaj'äään gó tawén s'ëëd hõm ta daaj hë ta saroor. Ti m' taky hadoo:

—P'op Hagä Do taky n'aa rejã däk! Jääm hë. Dooh hyb n'aa wät pé ta ky n'aa her'oot péh. Bë maa napäh né hë ta kyyh, P'op Hagä Do taky n'aa rejã doo. ⁶⁶ Nyy da bë hä? —näng mäh.

—Taw'ääts hë tadajëp! —näk mä ta wób sa kyyh.

⁶⁷ Ti m' ta mamets rabahetsoos, ti m' rabetuu sa moo me. Ta wób ratapa ewyyh mäh, ⁶⁸ ti m' raky hadoo ta hä:

—Maher'ood mahapëë bä, Kristo, jaa mo haj'aa? —näk mäh.

† Dooh Jesus kawaj'äään bä. Daap hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do ke'aanh, Jesus wén ky ganadoo.

Jesus Peed ky n'aa jejën do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁹ Ti noo gó, tób w'oo hä Peed bahäng bä, tób danäh karom ÿÿnh ana ta wë, ti m' taky hadoo:

—Õm na-ääj hë Jesus Garirej buuj sii hawät doo —näng mäh.

⁷⁰ Ti m' Peed ky n'aa jejën wät sahõnh hë sa matym gó.

—Dooh ÿ heen n'aa nyy bä ta ti maher'oot doo —näng mä ta kyyh.

⁷¹ Ti m' Peed bahõm ta hadë noo bä. T'ÿ hënh tób danäh karom ÿÿnh see bahapäh bä m', taky hadoo sa pa hab'ëeh do sa hä:

—Jesus Nasaréh buuj sii hawät do hahÿÿh —näng mäh.

⁷² Ti m' Peed jejën ënh mä p'aa hënh. P'op Hagä Do hä m' taky däng, raky daheeh hyb n'aa paawä:

—Dooh ÿ hapëë bä ta ti aj'yy —näng mäh.

⁷³ Ti noo gó né hë badawëd däk mäh, ta pa hab'ëeh do p'op raky hadoo ta hä:

—Sa hata see né hë õm —näk mäh. —Garirej buuj raber'oot doo da né hë ti maber'oot —näk mä sa kyyh.

⁷⁴ Ti m' Peed ta daaj hë taky n'aa kawas'ee kän. Ti m' P'op Hagä Do hä taky däng:

—Dooh ÿ hapëë bä ta ti aj'yy! —näng mä ta kyyh sa hä.

Ti m' nayyw hë m' karaak bah'ÿÿ kän. ⁷⁵ Tii bä m' Peed hyb n'aa newë däk Jesus her'oot do paa kä ta hä: “Karaak bah'ÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me ÿ maky n'aa jejën da.” Ti né paa kä m' Jesus her'oot do paa kä ta hä. Ti m' Peed banyyh wahoo gó naa. Tak'ëp tabaóó g'ëed kän mä taky n'aa jejën do hyb n'aa Jesus.

Pirato häd näng do wë Jesus ramahüüm kän do panyyg n'aa hahÿÿh

27 Bãp paa m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj wahë n'aa wób, rahyb n'aa eno däk Jesus radaj'ëep hyb n'aa.

² Ramoo maw'yyd däk, ramahüüm Pirato häd näng do wë, Roma buuj Judah häj n'aa bä bag'ääs doo.

³ Ti m' dajëb hä Jesus raky n'aa ety däk do Judas, Jesus haëëj däk do ky n'aa napäh bä m', t'yyd kamehÿÿn wät mä tamoo wät do paa hä. Ti m' moweed k'ääts tëg hawak do s'ëëb tabaj hõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, sa wahë n'aa wób hä.

⁴ —Nesaa do ÿ moo wäd wät —näng mä sa hä. —Mo haj'aa kad'oo do nado dajëb hä ÿ haëëj däk doo —näng mä Judas kyyh sa hä.

Ti m' sa wahë n'aa hedoo do raky gadoo:

—Dooh hyb n'aa ää hyb n'aa peet pé ta tii. A ky gabu-uj hë ti ta tii —näk mä sa kyyh.

⁵ Ti m' Judas dawäts bëeh tÿü moweed P'op Hagä Do tób n'aa yt hä, ti m' tabahõm kän, nu kasagÿÿw däk mä tyd me.

⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa rabata däk moweed tÿü kajäk doo, ti m' raky hadoo:

—Dooch ër ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä P'op Hagä Do tób n'aa dajëër n'aa tabahado däk hyb n'aa hahÿ dajëër. Majjyw dajëër n'aa ti hÿÿh —näk mäh.

⁷ Ti hyb n'aa m' rahyb n'aa newë däk ramametsëë hyb n'aa hew'yyt do joom banäng doo, Judah buuj nadoo do kamag kadebong do pan'aa. ⁸ Ti hyb n'aa, da hë na-ääj nä ta häd ramaneëenh "ta majjyw hood", hew'yyt do joom hood paah. ⁹ Tii d' né kä m' kametä däk P'op Hagä Do ky n'aa rod Jeremij häd näng do erih do paa kä. Hahÿÿ d' paa m' ta kyyh: "Rado däk 30 hedoo do moweed k'ääts tég hawak do s'ëëb. Sa moo gó rahaëëj däk do säm Isaraéw buuj raky kajäk do tii. ¹⁰ Ta säm me rabets'ëë hóm hew'yyt do joom banäng doo. Tii d' né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejüü hã ÿÿ", † näng paa Jeremij erii wät do kyyh.

¹¹ Ti nuuj jé m' Roma buuj Judah häj n'aa bä bag'ääs do pooj jé m' Jesus bagëët. Ti m' Jesus hã ta bagä n'aa eanh mäh:

—Öm né Judah buuj sa wahë n'aa? —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿÿ. Tii d' né hë, maher'oot doo d' né hë —näng mä Jesus.

¹² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Judah buuj wahë n'aa wób Jesus raky n'aa tapaa bä kä Pirato hã, dooh m' Jesus ky gedag bä.

¹³ Ti m' Pirato ky hadoo ta hã:

—Nepäh a hã öm raky n'aa tapaa doo? —näng mä Pirato.

¹⁴ Dooch né paawä Jesus kawaj'äään bä, dooh m' taky gedag bä raky n'aa tapaa doo. Ti hyb n'aa m' tak'ëp Pirato hyb n'aa meuuj wät.

¹⁵ Pas-kowa noo gó m' Pirato bahed'oo doo da taberéd hóm radewëes do seeh. Teréd hóm hajök do retsëë doo. ¹⁶ Ti noo gó m' ragadahew'ëes doo gó m' tabagëët Jesus Barabas häd näng doo, moo nesaa do ky n'aa etsëeh doo. ¹⁷ Ti m' hajök do rikat'aa bä kä ta tób hënh, Pirato beanh sa hã:

—Ny hadoo do bë karën ÿ eréd hóm: Jesus Barabas, Jesus ramaneëenh do P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo? —näng mäh.

¹⁸ Tii d' tawén eanh, tahapäh mäh, ta hã rahaëëj däk Jesus, rah'yy kajew'ëes do hyb n'aa ta hã.

¹⁹ Ti m' ti noo gó né hë m', ji ky n'aa etyy n'aa tyng jó Pirato basooh bä kä m', Pirato ÿÿm mejüü mä Pirato rapanäk hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Marejä manä ta ti aj'yy mo haj'aa kanadoo doo. Ta ti hyb n'aa tak'ëp ÿ bahob wät säh ÿÿ gó naga hë at-sëm —näng mä ta ÿÿm kyyh Pirato panäk do hã.

²⁰ Ti nuuj jé m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-ääj hë m' ramejüü mä hajök doo, Barabas rabetsëë hyb n'aa Pirato hã. Ramaher'oot na-ääj hë Pirato ramejüü Jesus tadaj'ëep hyb n'aa.

²¹ Ti m' Pirato beanh sa hã:

—Ny hadoo do bë karën ÿ eréd hóm? —näng mäh.

—Barabas —näk mä hajök do sa kyyh.

† Jeremij 19.1-13, 32.6-9. Taw'ääts hë ji ner'oot na-ääj hë Sakari-ja 11.12-13.

²² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bä, nyy da ÿ bad'oo Jesus hã, Kristo ramaneëenh do hã? —näng mäh.

—Mepëëm däg b'aa kajatsëk do hã! —näk mä sahönh hë sa kyyh.

²³ —Hëd n'aa? —näng mä Pirato. —Dooch mo haj'aa kad'oo do tado bä —näng mäh.

Taher'ood né paawä m' tak'ëp rageëëj bong tii bä:

—Mepëëm däg! Mepëëm däg! —näk mäh.

²⁴ Pirato bahapäh bä m' sa h'yyb rawanareem doo, Pirato hapäh mä rah'yy kawereem do ta wë, tado däk naëng, ti m' ta moo tabahetsyid wät hajök do matym gó. ††

—Hëp ÿ n'aa nado hahÿ aj'yy dajëp doo —näng mäh. —Bë né hë ti ta tii d' karën doo —näng mäh.

²⁵ —Taw'ääts hë —näk mä sahönh hë. —Ääh, ää panaa na-ääj hë, ää gadoo ta majjyw hyb n'aa ää raky n'aa tapa bä —näk mä Pirato hã.

²⁶ Ti m' Pirato beréd hóm Barabas häd näng doo. Ti m' tamejüü rabahewyhyh Jesus. Ti m' tahaëëj däk warahén sa hã rabepëëm däk hyb n'aa b'aa kajatsëk do hã.

Jesus warahén rarejäã do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁷ Ti m' bag'ääs do warahén n'aa ramahüüm Jesus sa wahë n'aa tób wahoo hënh. Tii bä m' ranaëëj nä sahönh hë sa hataa, séd hã rakata padëëk hyb n'aa Jesus w'oo hã. ²⁸ Ti m' rakabo nyyh ta saroor, ti m' radasuun jëng ta hã ta hatsë hahiin doo. ²⁹ Ti m' hetëk do moo m' ramap'ööd däk, ta nuu gó m' radasoo. Ti m' ranoo ta tatu hub hënh tamasoo hyb n'aa. ‡ Ti m' sa taron nuu me m' ramehyy bëeh ta wë. Raweh'ëeh doo gó m' raky n'aa mes'uunh. Ti m' raky n'aa ej'ees. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh.

³⁰ Ti m' rabahetsoos sa matsós me. Hajöö nuu me m' ranu gewyhyh tatu me. ³¹ Raky n'aa ej'ees jawén paa bä m' rado nyyh mä ta hatsë hahiin doo, radasuun jëng mä ta saroor hë. Ti m' ramahüüm rabepëëm däk hyb n'aa.

Jesus rabepëëm däk do panyyg n'aa hahÿÿh

³² Panang bä naa raban'yyh bä m' rakataa aj'yy panang Sirené häd näng doo bä naa, Simaw häd näng do hã. Ti m' warahén ramejüü mä tabes'ooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepëëm däk do b'aa n'aa. ³³ Ti m' rakajaa Gogota häd näng doo bä. (Gogota häd näng doo m' ji nu gabóg k'yy rahanäng pé m' tii.) ³⁴ Ti m' ramenoo ta hã joom uwa häd näng do s'ëëb hejoonh doo. Kamekuunh mä ti datsäng doo me. †† Ti m' tameëëk

†† Tii d' tawén d'oo, ta ky gabuuj gó nadoo do radaj'ëep doo, tametëeh hyb n'aa sa hã. ‡ Ta hatsë rawén dadäk, sa wahë n'aa ky n'aa hadoo ramanes'uunh hyb n'aa. Ti hadoo hetëk do kapöös doo. Tég gabarëeh do sa wahë n'aa nuu gó radasoo do ky n'aa hadoo ramanes'uunh. Ti hadoo na-ääj hë ta tatu. Ta moo gó sa wahë n'aa atón tatu n'aa hedoo do k'ääts tég hawak do s'ëëb rahyb n'aa jew'yyk do metëë n'aa. Ta tii me ramanes'uunh. †† Datés do biin tii. Tii d' né hë rabahed'oo radej'ëep do hã.

kanahën d'os hë, dooh teëg bä. ³⁵ Ti m' rabepëëm däk do jawén paa bä m', ramoo bong ramas'uunh doo, rabahapäh hyb n'aa ta saroor uuh wë ym doo. ³⁶ Ti m' rabehyy b'ëeh Jesus rabahag'ääs hyb n'aa.

³⁷ P'op, ta nu gad'oo pong jé m', warahén rabepëëm däk kerih do Jesus moo p'ää tadajëp do heen n'aa. Hahÿÿ da m' kerih do hä: "Jesus hahÿÿh, Judah buuj sa wahë n'aa", näng mä kerih do hä. ³⁸ B'aa kajatsëk do wób hä rabepëëm padëek na-ääj hë pawóp hë ajyy baretsëk doo. Hub hënh ta see hahäng, s'ÿÿ hënh ta see hahäng. Hõõ gó Jesus kahepëëm däk do bahäng. ³⁹ Ta tii me teb'ëes do raky n'aa rejää mä Jesus, sa nuu m' rewõnh Jesus wë. ⁴⁰ Hahÿÿ d' m' sa kyyh:

—Magawats'iik mäh, a nooh, P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob mä ta äh mamoo wäd sooh p'aa hënh, a nooh. A daaj kedëeb! Ahyy b'aa hä hadäk do õm, P'op Hagä Do T'aah mado bä! —näk mä sa kyyh.

⁴¹ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa na-ääj hë raky n'aa ej'ees mäh:

⁴² —Ta wób ted'ëep —näk mäh. —Dooh tahaja bä ta daaj hë takedëeb bä! Isaraéw buuj sa wahë n'aa m', tanooh. Taw'ääts hë tabahyng b'aa kajatsëk do hä tahadäk do hä naa, tii bä ää ky daheeh da! ⁴³ P'op Hagä Do hä m' tah'yy kasadä, tanooh. Na P'op Hagä Do edëeb hää, P'op Hagä Do genaag bä ta hä. P'op Hagä Do T'aa m', tanooh —näk mä sa wahë n'aa sa kyyh.

⁴⁴ Baretsëk do ta pa pad'ëek do ti na-ääj raky n'aa rejää mäh.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁵ Wasyk mä ta bag badoo wät, badagyb däk mä badäk hahÿÿ hä. Jääm hë tug bä tabawag däk p'aa hënh. ⁴⁶ Tug bä m', tak'ëp mä Jesus geëej wät:

—Eroj, Eroj, rama sabakatani? —näng mäh.

"P'op Hagä Doo, ÿ h'yy kasahadä doo, hëd n'aa ÿ mamakyy's?", †† tahanäng pé m' tii.

⁴⁷ Ta tii bä p'eets hë hab'ëeh do wób ramaa napäh bä m' ta kyyh, raky hadoo:

—Eriij ‡ ti tanaëenh —näk mäh.

⁴⁸ Ti m' nyyw hë sa see waj'aa däk, sapum do tehoots däk uwa s'ëeb oow me, b'aa hä m' tagadahäng, tamenoo mä Jesus hä tabeëek hyb n'aa.

⁴⁹ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Na madëeg! —näk mäh. —Ti b' er heg'ääs Eriij ana bä tabed'ëep hyb n'aa —näk mäh.

⁵⁰ Ti m' tak'ëp mä Jesus geëej wät, ti m' h'yy keréd hõm mäh.

⁵¹ Tii bä m', P'op Hagä Do tób n'aa t'õp ta gó noo gatsë hebaan do kas'ëed hyng mäh. Hëej katajus wät mäh, pä ganebäh bong P'op Hagä Do an'oo bä. ⁵² Noo kesëets hõm mä kamag hood. Hajök mä baad habok do paa genä bok mäh. Edëb bë kån mäh. ⁵³ Genä bok do raban'yyh sa kamag hood paa bä naa. Ti m' Jesus

† Saaw-Mo 22.18 †† Saaw-Mo 22.1 hä takerii däk doo hä tabeh'üüm. ‡ P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub hawät do paa ti Eriij.

ganä wät do jawén paa bä, rabajëe p'ëe panang Jerusarënh hënh. Kas'ee bok mä hajök do hä.

⁵⁴ Ti m' hëej katajuus doo, sahõnh hë hawäd wät do warahén sa wahë n'aa, ta warahén n'aa Jesus hag'ääs do rabahapäh bä m', raky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah né paa ti hÿÿh! —näk mä sa kyy kä.

⁵⁵ Hajök ÿÿj tii b' hab'ëeh. Dawëe naa m' rabaheg'ääs. Garirej häj n'aa bä naa rahada mä Jesus. Jesus karën do hä, ta waa hedoo do hä m' ramasa. ⁵⁶ Sa mahang mä rabab'ëeh Marija Madarën häd näng doo, Marija see Tsijaag Joséh sa ÿÿn, Sebedew taah sa ÿÿn. Tama-woob hë ÿÿj.

Jesus radakä jëng do pä gó panyyg n'aa hahÿÿh

⁵⁷ Tüüh däg bä m' papÿÿj, aj'yy tak'ëp ma näng do bahõm Pirato wë. Joséh mä ta häd. Arimatsija hënh naa m' tii. Jesus ma matëg see hado däk mäh. Ti m' tabahõm Pirato wë. Tetsëe mä Jesus kamag n'aa taba-do hyng hyb n'aa. Ti m' Pirato mejüü rahaëej däk ta hä tadakä jëng hyb n'aa. ⁵⁹ Ti m' Joséh bado hyy kån Jesus kamag n'aa, ti m' tahabën däk mä pään hanäm doo me, rino häd näng do s'ëeb. ⁶⁰ Ti m' tadasuun jëng pä gabaho doo gó. Papuuj mä ta ti kamag hood pan'aa. Joséh kamag hood paawä ti ragagots däk doo. Ti m' pä gatsabak do tepëed nä, taty gatsëe däk mä ta me. Ti m' tabahõm kån. ⁶¹ Marija Madarën, Marija see Jesus kamag hood pa m' rabat'oonh.

⁶² Ti m' jati péh, Saab hä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Pariséw sa daheeh rabahõm Pirato wë.

⁶³ —Hyb n'aa jawyk doo —näk mä Pirato hä. —Ää hyb n'aa es'ee däk ta ti aj'yy noo kanesa do ky hadoo do paah. Hahÿÿ d' paa ta kyyh: "Tamawoob hë tabahado däk bä kä äh ÿÿ, ÿ d' ganä wät p'aa hënh", näng paa ta kyyh. ⁶⁴ Ti hyb n'aa ää karën paawä mamejüü warahén rabahag'ääs hyb n'aa ta kamag hood tama-woob hë ta äh. Ta kamag hood ranahagää bä, ta ma matëg an'aa da ta kamag rabado nyyh hyb n'aa. Jesus ganä wät, näk da tii bä. Hajök paa tawedii. Jesus makü ganä wät ranoo bä, ti bahänh kawad'ii padëek hajök do tii bä —näk mä sa kyyh Pirato hä.

⁶⁵ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Taw'ääts hë bë mahüüm warahén kamag hood rabahag'ääs hyb n'aa. Baad bë enyyw. Bë hapäh né hë nyy d' bë bad'oo —näng mäh.

⁶⁶ Ti m' ta kamag hood noo bä rabats'aa däk ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa, ta ma matëg ranoo gasëets hõm mahänh. Ti m' ramejüü warahén rabahag'ääs hyb n'aa.

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

28 Ti m', Saab bahëej jëng bä m', bap paah, met'uuh hä, papÿÿj ty ganä këe bä, Marija Madarën, Marija see daheeh rabahõm Jesus kamag hood rabaheg'ääs hyb n'aa.

² Ti m' nyyw hë, tak'ëp k'ääts katajus këe. Tak'ëp tawén katajus wät P'op Hagä Do ääs bahyng do hyb

n'aa, ti m' pä kepëed hõm ta noo gatsë paah, ti m' ta jó tabaso däk. ³ Tak'ëp mä ääs gabarëeh, hawyp do gabarëeh doo da. Tak'ëp mä ta saroor bahawak.

⁴ Tak'ëp mä warahén, Jesus kamag hood hag'ääs do paah, rajeým bong mä ääs. Kajajän b'ëeh mä ým haj'aa, dejëp do hedo padëek mäh.

⁵ Ti m' ääs ky hadoo ýj sa hä:

—Bë eým manäh! —näng mäh. —Ý hapäh, Jesus repëem däk do paa bë esoos. ⁶ Dooch wäd bä. Ganä wät, bë tamaher'ood wät doo da né paah! B'ëep, bë hegää nyy bä takadasuun jëng do paa bä —näng mäh. ⁷ —Nayyw hë bë ahõm, ta ma matëg bë maher'oot hyb n'aa. Hahý da d' bë kyyh: “Ganä wät dejëp do sa mahang. Ahõm da bë pooj jé Garirej hënh. Bë hapäh da t'í hënh”, näk da bë kyyh. Tii d' käh ý bë hä —näng mä ääs kyyh ýj sa hä.

⁸ Ti m' rawaj'aa jëk ta ma matëg ramaher'oot hyb n'aa. Rajeým né paawä m' tseb'ee mä ti hyb n'aa. ⁹ Ti m' rabajëk bä m', nayyw hë m' Jesus kas'ee wät sa hä, ti m' takedëng sa hä. Ti m' ta wë rabana, ti m' rabehyy b'ëeh tüü, ta tsyym hä ramoo kajäk ta hä raweh'ëeh hyb n'aa. ¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë eým manäh. Bë ahõm, bë maher'ood häj haa sa hä Garirej hënh rabahõm hyb n'aa. Tii bä da ý rabahapäh —näng mä Jesus.

Warahén ramaher'oot do rahapäh do panyyg n'aa hahýh

¹¹ Ti m' Jesus ma matëg wë ýj rahõm nuuj jé m', warahén wób rabajëk mä panang hënh P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa wë. Ti m' ramaher'oot mä sa hä sahõnh hë rahapëe wät doo.

¹² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa rakataa Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sa sii, rahyb n'aa newëe nyy d' rabad'oo hyb n'aa. Ti m' hajõng dajëer rabanoo warahén sa hä, ¹³ ti m' raky hadoo sa hä:

—Taw'ääts hë hahý da bë maher'ood ta wób sa hä: “Atsëm, ää ää nuuj jé ta ma matëg rabana, tii b' ret-sëeg hõm ta kamag”, näk da bë kyyh —näk mä sa wahë n'aa hedoo do sa kyyh.

¹⁴ Ti m' raky hadoo ënh:

—Pirato, babä bagä n'aa ky n'aa napäh bä panyyg bë her'ood hõm doo, ää h'yyb en'yym da, dajëb hä bë taky n'aa ety mahãnh † —näk mä sa kyyh.

¹⁵ Ti m' warahén ragado däk dajëer, ti m' sa hä ramejüü doo da né hë m' ramaher'ood hõm daap men'yym do panyyg. Ti m' jé pad'yyt hë m' Judah buuj mahang kaher'ood däk ta ti panyyg. Da hë na-ääj nä kaher'oot.

Jé pad'yyt hë ta ky n'aa ji maher'ood hõm Jesus mejüü do ky n'aa hahýh

¹⁶ Ti m' 11 hedoo do rabahõm kán Garirej hënh, waëe hënh, Jesus mejüü do paa hënh. ¹⁷ Ti m' Jesus rabahapäh bä, raj'aa etsëe kán mä ta hä. Ti hadoo né hë dooh baad tagah'ood nä bä ta wób sa hä. ¹⁸ Ti m' Jesus bana kán p'eets hë sa wë. Hahý d' mä ta kyyh sa hä:

—Sahõnh hä, hý pong jé hawät do hä, badäk hahý bä hawät do hä na-ääj hë P'op Hagä Do an'oo däk ý mejüü hyb n'aa. Sahõnh hë sa bahãnh ý hyb n'aa jawyg däk tan'oo bä. ¹⁹ Ti hyb n'aa, bë ahõm. Ma matëk ýj rabahado padëek bë an'oo bä sahõnh hë häj n'aa babuuj. Bë nu gemuun hõm da ta ti Ee häd gó, ta T'aah häd gó, P'op Hagä Do Sahee häd gó. ²⁰ Bë ma met'ëeg sa hä sahõnh hë bë ý mejüü do paa raky daheeh hyb n'aa. Hahý ý ky däng bë hä: Ý awäd had'yyt hë da bë sii badäk hahý gawatsik bä kä. †† Jáãm hë kä.

† Roma buuj sa warahén n'aa raä bä rabahag'ääs bä, radej'ëep ta sãm. Ti hyb n'aa “ää h'yyb en'yym da bë wahë n'aa” rawén näng.

†† Sahõnh hë badäk hahý bahëej jëng do jawén paa bä, hý pong jé Jesus pa ér aboo had'yyt hë.

Maah-Ko

Jowāw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahỹyħ

1 Hahỹ tadu doo Jesus Kristo, P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm doo.

2 Hahỹyħ da takerii däk P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do mo haj'aa hä:

“ÿ mejũũ da panäk ÿ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw däk hyb n'aa a pooj jé.” †

3 “Hahỹyħ da tabanawäng bä her'oot do kyyh:

Bë tyw n'aa bak'ood däg da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah”, †† näng mä takerii däk do hä. ‡

4 Nanäng panäk doo, Jowāw nu gahem'uun do paa m' tii. Tabanawäng bä paa m' tabawät. Tanu gemuun hõm paa m' hajök. Taher'oot sa hä raberéd hõm hyb n'aa nesaa doo, ranu kemuun hõm hyb n'aa nesaa do raberéd hõm do heen n'aa, P'op Hagä Do awug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng doo.

5 Ti m' hajök Judah häj n'aa buuj, panang Jerusarënh häd näng do babuj n'aa na-ãäj né hë m' rabahõm Jowāw wë. Nesaa do rakawoom bä, Jowāw nu gemuun hõm tamii Joradän häd näng doo me. 6 Jowāw saroor mä kameer wii s'ëëb ta pan'aa. Ta baa wyd paa m' ta byyh. Sabakar paa m' tawëh ta tä, mabaa bëëh paa m' ta waa. 7 Hahỹ d' paa ta kyy sa hä:

—Ti awät da jawén ÿy tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahãnh ÿy. Hä ÿy, ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa dooh ÿ haja bä ta tsyym suun kabo n'aa ÿ do bä †† —näng mäh. 8 —ÿ ti hỹyħ, bë ÿ nu gemuun naëng me. Tii kä P'op Hagä Do Sahee tabajëë suun bë h'yyb tym gó, bë tah'yyb mahũũm hyb n'aa —näng mä Jowāw nu gahem'uun do kyyh sa hä.

Jesus Jowāw nu gemuun wät do panyyg n'aa hahỹyħ

9 Ti noo gó kä m' Jesus bana panang Nasaréh häd näng doo bä naa. Garirej häj n'aa bä ta ti Nasaréh panang. Jesus Jowāw nu gemuun wät doo kä tamii Joradän häd näng doo me. 10 Ti m' Jesus nu ganä däk bä m' tabahëg'ãäs wë hä, wë kabasëëts däk. Ti m' P'op

† Marakijas 3.1 hä takerii däk hahỹ bód t'aats. P'op Hagä Do kyyh ta T'aah hä tabedoo do tii. Ta bód see ti Isajas erii wät do paah.

†† Ji h'yyb tym ji enäm, baad P'op Hagä Do T'aah ji gadoo ji h'yyb gó, tahanäng pé m' ti ji tyw n'aa ji bak'ood däk, ji tyw n'aa ji daj'aah.

‡ Isajas 40.3 †† P'ooy ub sa karom rakeboo paa m' sa kariw n'aa tsyym suun. Tii bä sa kariw n'aa tsyym rahets'yyt. Tak'ëp hyb n'aa sakog its Jowāw Jesus matym gó, ta hä hë Jowāw hegãã bä. Ti hyb n'aa, dooh tahaj'as pé Jesus wë tamoo wäd bä, ta hä hë tahëgãã bä, tahanäng pé tii.

Hagä Do Sahee tabahapäh, ahyng mä ta wë gurii-i hadoo mäh. 11 Ti m' hỹ pong jé naa tamaa ena kän P'op Hagä Do kyyh. Hahỹyħ d' mä ta kyyh:

—Öm tah ÿy, tak'ëp ÿ kamahãn up doo. Baad ÿ mah'yyb n'yyim —näng mäh.

12 Ti m' nayyw hë tabanawäng hënh, rabanabok hënh, Jesus P'op Hagä Do Sahee mahũũm kän. 13 T'ĩ hënh mä Jesus baym 40 m' ta äh. Tii bä m' Nesaa Do Yb, Satanas häd näng doo, mety paawä m'. Ta tii bä m', Jesus baym bä, ti abong mä tababo n'aa. Ääs rahag'ãäs mä Jesus.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahỹyħ

14 Ti m', Jowāw nu gahem'uun do radawäts gëet do jawén paa bä kä m', Jesus bahõm kän Garirej häj n'aa hënh kä. T'ĩ hënh kä P'op Hagä Do panyyg hanäm do tamet'ëëg kän. 15 Hahỹyħ da m' ta kyyh:

—Kaja däg kän ji P'op Hagä Do bag'ãäs doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë bë eréd hõm nesaa doo. P'op Hagä Do hä bë h'yy kawareem. Bë ky dahé ti panyyg hanäm doo —näng mä Jesus.

16 Ti noo gó m', tabawät bä m' karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me, tabahapäh mä pawóp hë ta hỹyħ daheeh habok doo. Simaw, Än-Deréh mä sa häd. Tah'yyb mä res'aak karahi me. Tah'yyb sag né hë m' tii.

17 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—B'ëëp bë ana, si ÿ bë abooh. Tah'yyb sag nado boo da bë hỹyħ kä. Ajyy, ÿy sag hadoo da bë hỹyħ kä P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

18 Ti m' nayyw hë m' raberéd hõm karahi. Ah'ũũm kän mä ta sii.

19 Ti bahãnh mä tabahapäh Sebedew häd näng do taah, Tsijaag, Jowāw daheeh. Marakate gó m' rabat'oonh. Karahi m' renäm. 20 Jesus ats'yyt né m' tii d' ënh. Ti m' nayyw hë m' raberéd sooh sa yb sa hataa sii hë m'. Ti m' Jesus sii rabahõm kän mäh.

Jesus habëë hõm do mera do hadäk do panyyg n'aa hahỹyħ

21 Ti m' Jesus bahõm panang Kapar-Naũm häd näng doo hënh. Ti m' Saab, Judah buuj rakamehehãk do hä, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh tabahõm. Tii bä m' tama metëëk P'op Hagä Do panyyg. 22 Ti m' maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mäh. Rawén meuuj bong mäh, hyb n'aa jawyk do ky n'aa me tama metëëk do hyb n'aa m'. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do ky n'aa nahado m' tii. 23 Tii bä m'

tabasoo sa mahang aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, mera doo. Ti m' tak'ëp mä ta kyyh:

²⁴ —H'ëed makarën ää wë Jesus, Nasaréh buuj? Ää marejäã mawén na! —näng mäh. —Ý hapäh òm baad ub. Òm P'op Hagä Do hanaa, tak'ëp hanäm doo, baad hadoo do moo wëed òm —näng mä ta kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky geãm wät mä karap'aar h'yyb nesaa doo. Ti m' taky hadoo:

—Er'ood manäh! Bag hënh! Ahöm aj'yy mahãnh!
—tah'eed hóm mäh.

²⁶ Tii bä m' aj'yy tak'ëp karap'aar h'yyb nesaa do behats wät. Tii bä m' awaaw wät mäh, ti m' tabahóm kán ta mahãnh. ²⁷ Ti m' ta wób rameuuj bong mäh, raky n'aa jög bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ëed hÿÿ éh? Ta see ky n'aa hadoo hÿÿh.
Tametëek mä hyb n'aa jawyk do ky n'aa me. Karap'aar h'yyb nesaa do sii hë tamejüü. Raky daheeh né hë —näk mä sa kyyh.

²⁸ Ti hyb n'aa m' dawëë Jesus ky n'aa däg däk Garirej häj n'aa bä.

Jesus nahëë sog hóm do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁹ Tii kä m' Jesus raban'yyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Ti m' Tsijaag, Jowãw daheeh Jesus bahóm kán Simaw, Än-Deréh sa tób hënh.

³⁰ Asooh mä Simaw mayyn. Oom ta hä. Ti m' Jesus hä rabaher'oot taoom. ³¹ Ti m' Jesus bajëë suun tahasoo hënh, tamoo ej'ooj sëëk mäh. Ti m' oom keréd hóm. Nayyw hë m' Peed mayyn moo wäd däk sa waa.

³² Tug bä kä, papÿÿj badëë hyng jawén paa bä, Kapar-Naüm buuj ramanaa sahõnh hë nahëë enäh doo, karap'aar h'yyb nesaa do pahadëëk do sii hë. ³³ Hajök Kapar-Naüm buuj kata padëëk Simaw tób w'oo hä, Jesus yt gä do w'oo hä. ³⁴ Hajök mä sa nahëë Jesus hahëen hóm. Hajöð m' nahëeh. Hajõng mä karap'aar h'yyb nesaa do tahebëë bong mera do sa hä hanäng doo. Dooh m' Jesus an'oo bä karap'aar h'yyb nesaa do rer'ood bä, rahapäh do hyb n'aa, Jesus P'op Hagä Do T'aah né hë.

P'op Hagä Do hä Jesus ky n'aa etsëë do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' jati péh, bap paah, badajung nä, tabas'ëëg geët, ti m' tabahóm dawë hä, ranabok hënh, P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa. ³⁶ Ti m' Simaw ta hataa daheeh raty gawëëj padëëk bä m' rabahóm Jesus rabesoos hyb n'aa. ³⁷ Ramamuun bä m' raky hadoo ta hä:

—Hajök òm hes'ooos! —näk mä ta hä.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Hamäh! Ta s'ee hënh ër bahóm, ta wób panang hënh ý baher'oot hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg hanäm do sa hä na-ããj né hë. Ti hyb n'aa né hë ý wén na —näng mä Jesus kyyh.

³⁹ Tii d' paa tabawät jé pad'yyt hë Garirej häj n'aa bä. Sahõnh hë m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot

do hä tabaher'oot, tametëek P'op Hagä Do ky n'aa. Tahebë mä karap'aar h'yyb nesaa doo.

Rog manahuuh do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁰ Ti m' aj'yy rog manahuuh do hanäng do ana mä Jesus wë. Ti m' tabahyy häng mä ta taron nu paa me, tetsëë mä Jesus bado hóm hyb n'aa ta nahëeh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Makarën bä mahajaa né hë nahäh ý mado hóm —näng mä ta kyyh.

⁴¹ Ti m' Jesus t'yyd mehÿÿn mäh. Ti m' tamoo däng ta hä, ti m' taky hadoo:

—Ej. Ý karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

⁴² Ti m' nayyw hë kä m' ta nahëë badoo wät. Has'oo däg kán mäh.

⁴³ Ti m' baad tabaher'oot ta hä:

⁴⁴ —Maher'ood manä ta wób sa hä —näng mäh.
—Ahöm jajé naga hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo wät do wë. Mametä ta hä òm has'oo däk doo. Mamoo wäd Mosees mejüü do paah, ta ti hedoo pé ji nahëë badoo wät do heen n'aa, p'aa hënh baad mabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa òm has'oo däk doo —näng mä Jesus ta hä.

Ti m' tamejö hóm.

⁴⁵ Tii d' né paawä Jesus maher'oot, dooh m' taky dahé bä. Taher'oot mä tamahóm me. Jé pad'yyt hë rapanyyg enä hóm mäh. Ti hyb n'aa kä m' dooh Jesus haja wäd bä sa panang hënh tahóm bä rabahapäh bä kä. Dawë hä kä m' takan'oo kán. Ti hadoo né hë m' jé pad'yyt hë naa rabena ta wë.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

2 Ti m' pawóp hë ta ä jawén paa bä, Jesus matëeh p'aa hënh panang Kapar-Naüm häd näng doo hënh. Tii bä m' rapanyyg enä däk, p'aa hënh mä Jesus bagëë däk tób ta yd nu hed'ëeh bä. ² Hajök mä t'ÿÿ hënh hah'üüm. Hajök mä rakata padëëk tób bä. Du daa m' ta tyw n'aa wät pé tób w'oo hä na-ããj hë. Ti m' Jesus met'ëëg kán P'op Hagä Do panyyg. ³ Ti m' ji meheet pé ajyy ramanaa mä nahëë näng doo, nawät doo, ratóg nä ta tyng jó. ⁴ Du daa m' rakad'oo pé ramajë suun paawä m' Jesus wë, gatag'uu däk do hyb n'aa m' hajök doo. Ti m' p'op ramasäk. Ratyw n'aa gas'ëës mä Jesus bagëët nemuun. Ti m' ramahy kán Jesus wë kä ta tyng jó. ⁵ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bä m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hä, taky hadoo nawät do hä:
—Tah ýÿ, † nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do kado hóm —näng mäh.

⁶ Ti m' rabat'oonh sa mahang Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Ti m' sa h'yyb gó raky hadoo:

† Dooh Jesus t'aah tado bä. "Tah ýÿ, najis ýÿ" Judah buuj raher'oot sa da hadoo do hä ramaher'oot bä. Tii d' né hë sa kyyh.

7 —Hëd n'aa m' ti hÿÿ ti d' tabaher'oot? P'op Hagä Do taky n'aa rejää ti hÿÿh —näk mä sa h'yyb gó. —Jääm né hë P'op Hagä Do hajaa nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do tado hõm bä —näk mä sa h'yyb gó.

8 Nyyw hë m' Jesus h'yyb hapäh mä sa h'yyb, ti hyb n'aa m' taky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa tii da bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —näng mäh. ⁹—Nyy da nahejooj bë hã? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bä? “As'ëëg g'ëëd, mado däg a tyng, awäd däg”, ji noo bä nawät do hã? —näng mäh.

Ti m' taky hadoo ênh sa hã:

¹⁰—Hÿÿ kä da —näng mäh. —Bë bahapäh hyb n'aa ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ hajaa sa hã hanäng do nesaa do ÿ ado hõm bä, ÿ haso däk da nahëë näng doo —näng mä Jesus kyyh.

Tii bä m' k'yy gadów däk do hã taky hadoo:

¹¹—As'ëëg g'ëëd, mado däg a tyng, ahõm kä a tób hënh —näng mä Jesus ta hã.

¹²Ti m' tabas'ëëg gëët, tabado däk mä ta tyng, ahõm kän mä hajök do matym gó. Tii bä kä m', rameuuj kän sa h'yyb gó. Ti m' P'op Hagä Do hã raj'aa etsë. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Doo hã hapäh pé hÿ hedoo péh —näk mä sa kyyh.

Rewi häd näng do Jesus naëënh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³Ti m' Jesus bahõm ênh karaj'aa Garirej häd näng doo hënh. Hajök mä han'aa ta wë. Ti m' Jesus ma metëëk sa hã. ¹⁴Ti m' ta jawén, Jesus bawät bä kä, tabahapäh Rewi häd näng doo, sa wahë n'aa Roma buuj ky gabuuj dajëër tagahed'aak bä hasooh doo. Aw-Pew t'aa m' ti Rewi. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—B'ëep ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

Ti m' Rewi bas'ëëg gëët, ahõm kän mä ta sii.

¹⁵Ta jawén, Rewi tób bä Jesus bawëh bä m', hajök dajëër gahed'aak doo, Matew hep'ëëh doo, † ta wób sa hã pé nesaa do moo heb'oooh do na-ääj hë rabana rabawëh hyb n'aa Jesus sii, Jesus ma matëg sa sii. Hajök né hë m' Jesus sii heb'oooh doo. ¹⁶Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do rabahapäh bä m' ta ti hedoo do sa sii Jesus bawa doo, Jesus ma matëg hã rabeaanh:

—Hëd n'aa dajëër gahed'aak do sa sii, ta wób na-ääj hë nesaa do moo heb'oooh do sa sii tabawëh? —näk mä sa kyyh.

¹⁷Ti m' reaanh do Jesus maa napäh bä, panyyg gó taky gadoo:

—Nahëë temah doo, dooh rahõm bä mediko wë. Nahëë enäh do ti hah'üüm ta wë. Doo hÿ ahyy bä hÿ pong jé naa P'op Hagä Do karën doo da habok red'oo do ÿ naëënh hyb n'aa. ÿ ahynng, nesaa do moo heb'oooh

† Judah buuj sa wób né ti dajëër gahed'aak doo. Roma buuj hã kep'aak do rabataa. Ta see pé noo gó dajëër gahed'aak do rawedii sa wakään. Ta bahãnh ragahëen dajëër, sa wë ta uuh baym hyb n'aa. Ti hyb n'aa Judah buuj dooh ragenaag bä dajëër gedaag n'aa.

do ÿ naëënh hyb n'aa † —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hã.

Jesus hã reaanh do ratayy do ky n'aa hahÿÿh

¹⁸Ti anäng paa m' ta heen n'aa Jowäw nu gahem'uun do ma matëg, Pariséw na-ääj mäh, ranoo kanawa doo me raweh'ëëh P'op Hagä Doo. Ti m' ta wób reaanh mä Jesus hã:

—Jowäw ma matëg, Pariséw ma matëg na-ääj hë ranawa P'op Hagä Do rahyb n'aa esee hyb n'aa. Hëd n'aa a ma matëg tii d' ranad'oo? —näk mäh.

¹⁹Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ket'ëë do jãm n'aa hënh ji ats'yyt doo, dooh ratabëëj bä ranoo kanawa do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëëd bä. Jãm bawät nä bä rawëë had'yyt hë. Doo ratay bä. ²⁰Ti awät da ti noo gó sa najiis, ta patug pan'aa, rado hõm sa mahãnh. Ti noo gó da ratay kän ‡ —näng mäh.

²¹Ti m' panyyg wób ky n'aa gó Jesus ky gadoo nä reaanh doo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Doo hã gas'yyb bä saroor säg noo eh do pãän papuuj bäh me. Tii d' ji adoo bä, papuuj bäh tsawyy däg bä, ta säg tanes'ëëm, kawah'oooh hõm tii bä. Ti bahãnh tanoo ee däk tii.

²²Ti hadoo né hë uwa bëëh hã. Doo hã gedu bä uwa bëëh papuuj hegän sooh do pan'aa ta hood bléë byyh säg gó. Tii d' ji adoo bä, uwa bëëh egän so bä, ta hood säg ganabäh hõm. Tii bä kä, uwa bëë waho bëëh da, ta hood kä karejã kän —näng mäh. —Uwa bëëh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó, keh'üüs doo gó —näng mä Jesus kyyh sa hã. ††

Saab ky n'aa hahÿÿh

²³Saab hã m', Judah buuj rakamehehãk do noo gó m', Jesus ta ma matëg sa sii joom tiriig banäng doo me m' ratabës. Ramahõm me m', ta ma matëg tiriig ag mä rateh'yyt rabawa hyb n'aa. ²⁴Ti m' Pariséw sa sii habong do raky hadoo Jesus hã:

—Mahegää! Hëd n'aa a ma matëg raky nadaheeh ër ky n'aa jaw'yyk do Saab ky n'aa hã? Saab hã ramoo bok ‡ —näk mä sa kyyh.

²⁵Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Doo hã ner'ood bä g'eeh nyy da ër wahë makü Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bä, sa waa tamah bä? ²⁶Abijatah P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do tabahadoo noo gó, Dawi ajëë suun P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa yt hã, ti m' tabawa ti pãw P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa yt hatoonh doo. Ti m' tanoo mä ta

†† Jesus wén naëënh, nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kä. ‡ Hahÿÿ d' Jesus hanäng pé ta tii hã: Ta ma matëg sii tabawät nä bä, dooh ratay bä. Sa mahãnh Jesus badoh bä, tii bä da ratay kän. †† Doo hã mekuuj bä papuuj tama metëëk do ji h'yyb säg paa me, tahananng pé ti panyyg gó teh'üüm doo. ‡† Doo hã mo wäd bä Saab hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü. Tak'ëp Pariséw rahyb n'aa jew'yyk Saab. Sa hã m' Jesus ma matëg ramoo bok, tiriig ag rateh'yyt do hyb n'aa.

hataa rabawa. Jããm né paawä ta ti tób yt hã moo heb'oooh do haw'aa ta ti pãw Mosees ky n'aa jaw'yuk do an'oo bä † —näng mä Jesus sa hã.

²⁷ Ti m' taky hadoo ênh:

—Ji kameh'ãäk do hyb n'aa P'op Hagä Do wén pahuuj wät paa ji kameh'ãäk do heen n'aa. Dooh ji tapahuuj bä ji kameh'ãäk do heen n'aa hyb n'aa —näng mäh.

²⁸ —Ti hyb n'aa, ýyh, Aj'yuy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, Saab ky n'aa hã sii hẽ ý mejũũ —näng mä Jesus Pariséw sa hã.

Moo gadóm do panyyg n'aa hahýyh

3 Ta see pé noo gó Jesus bahóm ênh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hênih. Ti yt hã m' tabasoooh aj'yuy moo gadóm doo. ² Tii bä m' ta wób ramaatakëë mä Jesus aj'yuy moo tahaso däg bä Saab hã. Ta moo tahaso däg bä, Jesus moo wät né hẽ Saab hã kä sa hã. Rakarên paawä m' Jesus raky n'aa tapaa Jesus ky nadaheeh do Mosees ky n'aa jaw'yuk doo. ³ Ti m' Jesus ky hadoo aj'yuy hã:

—Ag'ëed däg sa mahang.

⁴ Ti m' taky hadoo ta wób sa hã:

—Nyy da êr ky n'aa jaw'yuk do metëek Saab ky n'aa hã? H'ëed ti taw'ãäts hẽ ji moo wät Saab hã? Baad hadoo do ji moo wät, nesaa do ji moo wät? Ji da hadoo do ji ed'ëep Saab hã, ji da hadoo do ji daj'ëep Saab hã? —näng mä Jesus kyyh sa hã.

Rahapëë né paawä m', dooh m' raky gado bä. ⁵ Ti m' kawaj'ãän gó Jesus ty kawõot sa wë. Tahyb n'aa tón mä sa h'yyb tym ganahoot do hyb n'aa m'. Ti m' aj'yuy hã kä taky hadoo:

—Madajoow a mooh! —näng mäh.

Ti m' ta moo tadojoow däk. Ahub däg kãn mäh, baad däg mä ta moo kä. ⁶ Ti m' nyyw hẽ m' Pariséw raban'yuyh. Eróts karapee sii hẽ m' rakaner'oot mä nyy d' rabad'oo Jesus radaj'ëep hyb n'aa.

Hajök mä Jesus gen'aak do hah'ũũm do ta sii panyyg n'aa hahýyh

⁷ Ti m' karaj'aa hênih Jesus ta ma matëg sii hẽ m' rabawëej kãn. Hajök mä Garirej häj n'aa hênih naa Jesus jawén hah'ũũm. ⁸ Raky n'aa napäh bä m' sahõnh hẽ Jesus moo wät doo, rabana Judah häj n'aa hênih naa, panang Jerusarênih häd näng doo hênih naa, Idumeej häj n'aa hênih naa, tamii Joradän tamyyj däk hênih naa. Ta wób mä Tiir, Sidõn panang häd enäh do häj n'aa hênih naa. ⁹ Hajök do hyb n'aa m', Jesus mejũũ ta ma matëg rabenäm hyb n'aa marakate ta pooj jé, ragataturg däk do hyb n'aa ta hã. ¹⁰ Hajök sa nahëë heso hõm do hyb n'aa m', nahëë enäh do rawén gataturg kãn ta wë. Rakarên mä ramoo kajäk ta hã. ¹¹ Jesus karap'aar h'yyb nesaa do hã hadäk do raba-hapäh bä m', tũũ m' rakajäk ta matym gó. Tak'ëp mä rageëenh:

† Jããm né paawä P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do haw'aa ta ti pãw, P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa anoo Dawi rabawa, Dawi tat'yuyd mehĩĩn do hyb n'aa.

—Õm P'op Hagä Do T'aah! —näk mäh.

¹² Jesus ky ge'ýym mä karap'aar h'yyb nesaa doo, ranaher'oot hyb n'aa m' ta ky n'aa.

Jesus asëm do 12 hedoo do tamejũũ do pan'aa panyyg n'aa hahýyh

¹³ Ti m' Jesus basëek waëë jó. Tanaëenh mä ta wë tah'yuyb däng doo. Ti m' rabahóm ta wë. ¹⁴ Sa mahang tasëm mä 12 ta hataa, ta sii rababok hyb n'aa, tamejũũ hyb n'aa ta ky n'aa rabaher'oot hyb n'aa. ¹⁵ Tanoo mä sa hã karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebë hyb n'aa. ¹⁶ Hahýy m' 12 hedoo do tamejũũ doo: Simaw mäh, "Peed" ta häd n'oo däk doo. ¹⁷ Ta jawén mä Sebedew taah, Tsijaag, Jowãw häd enäh doo, "Darung Do Taah" tamaneëenh doo. ¹⁸ Ta jawén mä ãn-Deréh, Pirip, Batoroméw, Matew, Toméh, Tsijaag see Aw-Pew t'aah, Tadéw, Simaw Serot, ^{††19} Judas Ikari-jot kä m', Jesus haëëj däk do majĩĩ hã.

Nesaa Do Yb ky gabuuj gó Jesus moo wät rahanäng do panyyg n'aa hahýyh

²⁰ Ti m' Jesus ta ma matëg sii hẽ rabajëë p'ëë tób gó. P'aa hênih mä rakata padëek hajök doo. Du daa m' rabawa pé hajök do hyb n'aa. ²¹ Ta ýyn, ta wakãän rapanyyg enä däg bä m', rabahóm t'ĩĩ hênih rahahëen paawä m'. Sa hã m' baad nado wäd Jesus h'yyb. ‡

²² Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehetëk do Jerusarênih hênih naa han'aa doo, hajök do mahang hab'ëeh doo, raky hadoo ta wób sa hã:

—Beresebu, †† karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa ti adäk ta hã. Ti kyy gó ti tabahebë karap'aar h'yyb nesaa doo —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' tii d' ky hedoo do Jesus naëenh ta wë. Ti m' panyyg ky n'aa gó tabaher'oot sa hã. Hahýy d' mä ta kyyh:

—Ta daaj hẽ g'eeh Nesaa Do Yb takahabë? —näng mäh. ²⁴ —Sa da hadoo do wë sa häj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bä, gawatsik tii bä sahõnh hẽ —näng mäh. ²⁵ —Sa wakãän sa hã hẽ rahyb n'aa wareem bä, kahäj jëng tii bä. ²⁶ Ti hadoo ênh Nesaa Do Yb hã kä. Ta hã hẽ takawareem bä, ta karapee hã tahyb n'aa wareem bä, ahëëj jëng né hẽ tii bä ta hejój. Gawatsik da tii bä —näng mä Jesus kyyh.

²⁷ Ti m' taky hadoo ênh:

—Dooh aj'yuy hejooonh do tób gó hajëë suun pé ta ma tado hõm hyb n'aa, pooj jé tób danäh moo tamanaw'yuyd bä. Ta moo kamaw'yuyd bä, tahajaa ta ma tado hõm bä —näng mä Jesus sa hã. ‡

†† Judah buuj sa häj n'aa bä Roma buuj ramejũũ noo gó, Judah buuj wób rakarên rakamaj'ĩĩ Roma buuj sa wë. Dooh rakarên bä Roma buuj mejõ bá sa hã. Roma buuj wë kamaj'ĩĩ do ramaneëenh SEROT. Ta ti sa see paa apäh ta ti Simaw rawén maneëenh "Simaw Serot". ‡ Baad nado wäd Jesus h'yyb rawén ed'oo, ta bahãnh däg sa hã Jesus moo wät doo. Hajök do ta wë hehũũm do tagado had'yuyt hẽ, nahëë enäh do tabaheso, ta see pé noo gó dooh tawa wäd bá tak'ëp taty kanewaat do hyb n'aa. Dooh rah'yuy genä nã bá P'op Hagä Do T'aah tado bá. †† Nesaa Do Yb né hẽ ti Beresebu. ‡† Hahýy d' tahanäng pé ti panyyg gó teh'ũũm doo: Aj'yuy hejooonh doo, Nesaa Do Yb. Aj'yuy hejooonh do ma hado hõm do hadoo Jesus. Aj'yuy

²⁸ Ti m' taky hadoo ěnh:

—Né hup ŷ né hě hahŷ ŷ her'oot doo: Sahõnh hě nesaa do ji moo wät doo, sahõnh hě P'op Hagä Do ji ky n'aa rejää do na-ääj hě P'op Hagä Do mabaan hõm da ji hã. ²⁹ P'op Hagä Do Sahee ky n'aa rejää doo kã, dooh P'op Hagä Do mabaan bã tii. Ta ti hedoo péh, dooh tahëej bã nesaa do ta hã. Tadajëp jawén paa bã na-ääj hě nesaa do adäg had'yyt hě ta hã —näng mã Jesus kyyh sa hã.

³⁰ Tii d' tawén edoo mã sa hã, P'op Hagä Do Sahee kyy gó tawén hebë. Sa hã m' Nesaa Do Yb ky gabuu mä. Rahe'oot do hã P'op Hagä Do Sahee raky n'aa rejää.

Jesus wakään heh'äät do panyyg n'aa hahŷŷh

³¹ Ti m' Jesus ŷŷn, ta wakään sii hě m' rakajaa. Ta w'oo hã m' rababë däk. Ti m' ramejũũ ranaëenh Jesus. ³² Hajõk mã ta pa hat'oonh. Ti m' raky hadoo ta hã:

—A ŷŷn, a wakään, ta w'oo hã rabab'ëeh. Õm mã re-soos —näk mäh.

³³ —Jaa ti ëen, jaa ti wakän haa? —teanh mäh.

³⁴ Ti m' taty kawõõt ta w'oo gadäk hěnh rahat'oonh hěnh. Ti m' taky hadoo:

—T'oonh hahŷ äñ ŷŷ, wakän haa —näng mäh.

³⁵ —Sahõnh hě P'op Hagä Do karën do moo heb'oooh doo, ti né hě wakän haa hadoo, ti né hě äñh ŷ hadoo, ti né hě ëen hadoo —näng mã Jesus kyyh sa hã.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metëek do panyyg n'aa hahŷŷh

4 Ti m' Jesus ma metëek ěnh karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me. Hajõk do nu sabuk mã ta hã. Ti hyb n'aa m' marakate gó tagatsëg sooh. Hajõk do ayyw b'ëeh mã ta takëen nabyy me. ² Ti m' hajõõ m' tama metëek mã sa hã panyyg ky n'aa me m'. Hahŷŷ d' mã ta kyyh:

³ —Bë hyb n'aa matakä hahŷ panyyg! Hŷ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. ⁴ Tatsawyh hõm joom tym. Joom tym tatsawyh hõm do wób ta tyw n'aa me takajäk, ti taw'ëed rabajõh jëng. ⁵ Joom tym wób kajäk pä ta yt tabahadoo do jó. Kanahën its k'ääts tii bã. Ti nyyw hě taganyyh, kanahën d'os do k'ääts ta h'yyb. ⁶ Tabajuu bã, nyyw hě tatsawyy jëng, dooh ta kóm ta h'yyb. ⁷ Ta tym wób kajäk sasëng kóm banäng bã. Sasëng gajewäng bã kã, dooh tawëë wäd bã. Ti hyb n'aa dooh teag bã. ⁸ Ta tym wób kajäg kãn baad tabadoo bã. Taganyyh, baad tabawäng, baad tabeak. 30 nuu me tabejoom do bahñnh tabeag kãn baad tabadoo bã kajäk do ta tym wób. 60 nuu me tabejoom do bahñnh tabeag kãn ta tym wób. 100 nuu me tabejoom do bahñnh tabeag kãn baad tabadoo bã kajäk do ta tym wób kã —näng mã Jesus. Panyyg gó m' tabeh'ũm.

⁹ Ti m' taky hadoo:

hejoonh do ma hadoo, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hejóg gó Jesus bahebë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb karapee, tak'ëp tabahejoonh do hyb n'aa Nesaa Do Yb mahñnh.

—Jé karën pé ŷ her'oot do tamaa newë bã, taw'ääts hě tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

¹⁰ Ta jawén kã m', ta mab hě 12 hedoo do ta ma matëg hě kã, ta wób hě kã, rabeanh ta hã nyy d' tahanäng pé m' ti panyyg. ¹¹ Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë hã P'op Hagä Do an'oo däk bë bahapäh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa hã. Ta wób sa hã, sa h'yyb gó naa maa new'ëë kanarën doo, sahõnh hě takaher'oot da panyyg ky n'aa me —näng mäh. ¹² —Tii d' tawén hadoo, —näng mäh —“Rahegää had'yyt né paawä m', dooh m' rah'yy genä bã. Ramaa newë had'yyt hě né paawä m', dooh m' tagah'ood bã sa hã. Dooh né rakarën bã P'op Hagä Do hã rah'yy kawereem hõm, P'op Hagä Do nawug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo” † —näng mã Jesus kyyh sa hã.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo ěnh:

—Taganah'ood bã bë hã hahŷ panyyg, nyy d' tagahoot panyyg wób bë hã? —näng mäh. ¹⁴ —P'op Hagä Do kyyh herot doo, aj'yy joom tym hejóm do hadoo. ¹⁵ Joom tym ta tyw n'aa me kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hã. Ramaa newë sii hě, nyyw hě, P'op Hagä Do panyyg Nesaa Do Yb asog hõm sa h'yyb gó naa. ¹⁶ P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób, pä banäng bã kajäk do hadoo sa hã. P'op Hagä Do panyyg ramaa newë sii hě, nyyw hě, h'yy gadajaa gó ragadoo. ¹⁷ H'yy gadajaa gó ragado né paawä, nyyw hě rah'yy gejë hõm, joom kóm nanäng nä do hadoo sa hã. Hejoonh do kametä bã sa hã, sa hã rarahejä bã na-ääj hě P'op Hagä Do panyyg metëek doo da rababok do hyb n'aa, nyyw hě rah'yy gejë hõm. ¹⁸ P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób, joom tym sasëng mahang kajäk do hadoo sa hã.

¹⁹ P'op Hagä Do panyyg ramaa napëë né paawä, rahyb n'aa newë had'yyt hě badäk hahŷŷ hã ji bawät do hã. †† Dajëër hã, sa ma ji tawadii do hã rahyb n'aa h'ũm. Rah'yy karën do jawén rababok. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg sa h'yyb gó hadäk do tawén nahõm. Joom neaak do hado däk tii. ²⁰ P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób, joom tym baad tabadoo bã kajäk do hadoo sa hã. Ti ramaa newëë P'op Hagä Do panyyg, baad ragadoo, baad rabenäm sa h'yyb gó. P'op Hagä Do karën do baad ramoo bok tii kã. Joom 30 nuu me, 60 nuu me, 100 nuu me takejoom do bahñnh tabeak do hadoo tii —näng mã Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ěnh:

—Bë gataa sooh bë bag, ji waa hood yt hã, ji jó ŷŷh do yt hã bë bejën hyb n'aa apäh? Dooh. Ta bag bë dasooh ta tyng jó, baad ta bag däk hyb n'aa. ²² Ta ti hadoo da ŷ ma metëek do hã: Sahõnh hě sa hã da hě kejën nä doo, sahõnh hě rah'yy ganenäh nä doo, kametä däk né da sa hã. ²³ Jé karën pé ŷ her'oot do tamaa newë bã, taw'ääts hě tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

²⁴ Ti m' taky hadoo ěnh:

† Isajas erii wät doo gó Jesus beh'ũm. Isajas 6.9-10 hã takerii däk tii. †† Ta ti hedoo do raty kanewad had'yyt hě. Rahyb n'aa tón had'yyt hě sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo.

—Taw'ääts hē baad bē matakā ti bē maa newēē doo. Bē matakēē do pénh, bē maa newēē do pénh, bē da P'op Hagä Do h'yy gan'yyh. Ti bahānh baad bē da tah'yy gan'yyh. ²⁵Jé h'yy ganyy dāk doo, ti bahānh P'op Hagä Do banoo nä ta hā ta h'yy ganāng doo. Jé kanahēn d'os hē h'yy ganāng doo, P'op Hagä Do ado hōm da ta hā kanahēn had'os doo † —näng mä Jesus.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metēēh hahÿÿ hā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa

²⁶ Ti m' taky hadoo:

—Aj'yy joom tym hejóm do ky n'aa hadoo né hē P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa. ²⁷ Ta āh tatebēj nuuj jé, adēb bā, atsēm, ta ti joom tym ganyyh, tabawāng. Dooch joom hejóm do hapēē bā nyy da tabawāng ti joom. ²⁸ Ta daaj né hē joom k'ääts baw'ēēh. Pooj jé tagajewāng, tii b' tabaee dāk, tii b' tabeag kän. ²⁹ Ta ag wah'ēē dāk bā kā, ta heen n'aa hā, tii bā kā joom nāng do bak'ääd kän ta joom, joom ji nu gekāā do nahēē me —näng mä Jesus kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Panyyg see ky n'aa me ÿ her'oot bē hā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa —näng mäh. ³¹ —Joom motaad häd nāng do tym nad'ēēd is do hadoo né hē P'op Hagä Do bag'ääs doo, tadu doo noo gó. ³² Jääm nad'ēēd its né paawā ta tym, ji waa ty gamabuuj see bahānh tabawāng. Tak'ēp ta moo bawāng. Tii hā kā taw'ēēd batooj kän ta hā kā, tabadahēēm bā †† —näng mä Jesus kyyh.

³³ Hajōng ta ti hedoo pé panyyg ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hā P'op Hagä Do panyyg n'aa. Jesus her'oot mä sa hā rahyb n'aa hajaa doo. ³⁴ Sahōnh taher'oot do sa hā, panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot. Sa mab hē, rabedoh bā m', Jesus baher'oot ta ma matēg sa hā nyy d' tahanāng pé panyyg gó teh'ūūm doo.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti noo gó m', tug bā kā m', Jesus ky hadoo ta ma matēg sa hā:

—Hamäh, ēr atsēg hōm karaj'aa tamyj jé.

³⁶ Ti m' raberéd b'ēēh hajök doo, ti m' ragatsēg t'oonh marakate gó Jesus gasooh doo gó. Ti m' rabatsēg kän. Marakate wób an'aa sa jawén. ³⁷ Ti m' tak'ēp bah'ood bana. Tewēēp mä maadaka. Marakate tetaa m'. P'eets mä marakate bagyyb jēē paawā. ³⁸ Marakate duu hēnh mä Jesus baÿÿh. Ta nu tyng jó m' ta nu sooh.

Ti m' ta ma matēg ramebēē nyyh, ti m' raky hadoo:

—Ma matēg! Ōm h'yy kanap'eed! Ēr da ag'yy! —näk mäh.

³⁹ Ti m' tabas'ēēg gēēt, ti m' bah'ood tameduuk. Ti m' maadaka hā taky hadoo:

—Bag hēnh!

Ti m' bah'ood badoo wät. Badatih dāk mäh.

⁴⁰ Ti m' taky hadoo sa hā:

† Ta ti tawén kado hōm sa hā, rahyb n'aa manatakēē do hyb n'aa. Dooch rahyb n'aa p'eed bā P'op Hagä Do panyyg hā. †† Joom motaad häd nāng do ky n'aa gó Jesus metēēh nyy da P'op Hagä Do bag'ääs do kah'ūūm, ny hadoo ta hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm.

—Hēd n'aa tak'ēp bē beÿÿm? Dooch P'op Hagä Do hā bē h'yy kae nä bā? —näng mäh.

⁴¹ Ti m' tak'ēp mä rabeÿÿm bong, ti m' rakaner'oot sa mab hē:

—Jaa ti hÿÿ éh? Bah'ood, maadaka sii hē raky da-heeh! —näk mä sa kyyh.

Karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hā hadäk do Jesus ah'eed hōm do panyyg n'aa hahÿÿh

5 Ti m' rakajaa Geras buuj sa häj n'aa bā, karaj'aa tamyj jé. ² Ti m' Jesus gatsēg nyyh jawén paa bā m', aj'yy karap'aar h'yyb nesaa doo, mera doo, nyyw hē m' tabana ta wē. Pā gabaho doo gó, panang buuj dejēp do sa kamag n'aa radebong doo bā naa tabana. ³ Tii b' né hē m' tabahe'ÿÿh. Dooch m' hajaa pé moo mawyyt péh. Haak sapuuw hadoo doo me né hē m' ramoo maw'yyd né paawā m', dooch m' rahaja bā. ⁴ Hajōō nuu me m' haak sapuuw hadoo doo me ramoo mawyyt, ratsyym maw'yyd paawā m'. Ti m' taga-het'ēēh mä haak sapuuw hadoo doo. Sapaar ta tsyym pēm tagahet'ēēh né m' tii d' ēnh. Dooch ta hā hajaa meduuk péh. ⁵ Adēb bā, atsēm na-āāj mä tabahew'ēēt kamag habong hēnh, waēē jó na-āāj hē. Tak'ēp mä tageēēh, ta daaj hē m' takahej'ooch pä bāh me.

⁶ Dawēē naa m' Jesus tabahapäh bā m', waj'aa dāk mä ta wē. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy hāng Jesus wē. ⁷ Ti m' tak'ēp mä ta kyyh:

—H'ēēd makarēn wē ÿÿ, Jesus, P'op Hagä Do T'aah, Sahōnh hē Bahānh Hadoo Do T'aah? Maky dēē P'op Hagä Do häd gó, dooch da ÿ marejä bā! —näng mäh.

⁸ Tii d' tawén edoo mäh, karap'aar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hōm do hyb n'aa m'. Hahÿÿ da m' Jesus kyyh:

—Meréd hōm hahÿ aj'yy! —näng mä karap'aar h'yyb nesaa do hā.

⁹ Ti m' Jesus beaanh ta hā:

—Nyy d' a häd? —näng mäh.

—“Hajök Doo” āā häd, —näng mäh —hajök do hyb n'aa āāh —näng mäh.

¹⁰ Ti m' tets'ēē had'yyt mä Jesus hā tanah'eed hōm hyb n'aa dawēē karap'aar h'yyb nesaa do ta tii bā naa.

¹¹ Hajōng mä too yb tii b' habēēh karaj'aa takēēh hā, wajapēm doo bā. Ta tii b' mä sa waa rabahe'aa. ¹² Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do rabetsēē Jesus hā:

—Man'oo āā ajēē pēē too yb hā —näk mäh.

¹³ Ti m' Jesus banoo tii d' sa hā. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do benā kän aj'yy hā hanāng do paah, too yb hā m' rabajēē pä kän. Hajōng mä ti too yb. ² miw mäh. Ti m' rameraa bong, ti m' rawaj'aa wēēnh tame, tame m' rakejäg bēēnh. Ti m' t'ōp mä rapehās.

¹⁴ Ti m' too yb hagā n'aa waj'aa bong mäh. Sa panang bā, panang nedaa bā na-āāj mä ramaher'oot sahōnh hē rahapäh doo. Ti m' panang buuj raban'yyh t'ÿÿ hēnh, rabaheg'ääs hyb n'aa ky n'aa nāng doo. ¹⁵ Ti m' Jesus wē rakajaa bā kā, rabahegāā kän aj'yy hajōng do karap'aar h'yyb nesaa do hanāng do paah. Asooh mäh, saroor nāng mäh, baad däg mä ta h'yyb tym. Ti m' rabeÿÿm bong. ¹⁶ Ti m', ta ti hap'ēēh do paa raba-

her'ood kán han'aa do sa hã kã ta ti aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do paa ky n'aa. Too yb ky n'aa na-ãäj mäh. ¹⁷ Ti m' han'aa do rabetsëë Jesus hã, tabahöm hyb n'aa sa häj n'aa bã naa. ¹⁸ Ti m' Jesus gat-sëg sooh bã m', aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do paa betsëë Jesus hã, Jesus sii tabahöm hyb n'aa. ¹⁹ Dooch m' Jesus karën bã ta sii aj'yy ahöm bã. Hahÿÿ d' mã Jesus kyyh ta hã:

—Ahöm nä a yb, a ÿÿn, a wakãän wë. Maher'ood sa hã sahõnh hë taw'ãäts hë hadoo do a hã Tak'ëp Hyb n'aa Jawyk Do bad'oo doo. Maher'ood sa hã nyy da òm tat'yyd mehÿin doo —näng mã Jesus kyyh ta hã.

²⁰ Ti m' aj'yy bahöm kán. Hëëj bód, Dekaporis häd näng doo bã ta her'oot mã tak'ëp hanäm do Jesus bad'oo do ta hã. Ti m' sahõnh hë maa nap'ëëh do rahyb n'aa meuunh mäh.

ÿÿnh has'oo däk do ky n'aa, karapee h'yy ganã däk do ky n'aa daheeh hahÿÿh

²¹ Ti m' Jesus batsëg hõm bã p'aa hënh karaj'aa ta myyj jé, tabag'ëed däk bã ta takëen hã, hajök nu sabug däk. ²² Ti m' aj'yy Jaj-Ro häd näng do bana Jesus wë. Tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do sa wahë n'aa see m' tii. Ti m' Jesus tabahapäh bã, ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wë. ²³ Ti m' tak'ëp mã tabetsëë ta hã. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Edah tok ÿ tadajëp. B'ëep ÿ karën paawã. Moo dëe ta hã tabahub däk hyb n'aa, tabedëp hyb n'aa —näng mäh.

²⁴ Ti m' Jesus bahöm ta sii. Tabahöm bã hajök mã hah'üüm ta sii, gatatuuk mã ta hã. ²⁵ Sa mahang ti awät mã ÿÿnh. Majyyw mã ta nahëëh. 12 m' ta baab ta nahëë badäk. ²⁶ Hajök mã mediko hegãã bong do ta nahëëh. Mediko moo m' tahoop. Dooch m' rahaja bã. Ta wë hanäng do tahäj jëë né paawã m', dooch m' tahas'oo däg bã. Teg'yys mã tii bã ta nahëëh. ²⁷ Jesus taky n'aa napäh bã m', ta jó gadäk hënh mã tabana ta wë hajök do mahang. Ta saroor hã m' tamoo däng. ²⁸ Tii d' tawén d'oo mäh, ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Ta saroor hã ÿ moo dëe bã, ÿ d' ahub däk tii bã”, näng mã ta h'yyb gó. ²⁹ Tii bã kã m', nyyw hë m' dooch wäd mã ta hã ta nahëëh. Ta hã m' tahegãã bã, ta h'yyb gó, has'oo däk mäh. ³⁰ Tii bã m' nyyw hë m' Jesus hegãã bã m' ta hã naa anyyh ta ky gabuuj. Ti m' ta jawén p'aa hënh tabegãã wät hajök do mahang, ti m' teeah:

—Jaa saror ÿÿ hã moo däng? —näng mäh.

³¹ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:
—Nepäh a hã hajök gatatuuk do a hã? —näk mäh.
—Hëd n'aa ti meeah?

³² Ti m' ty kaneréd had'yyt hë hajök do sa wë, tabahëg'ãäs hyb n'aa jaa ti ta hã moo däng doo. ³³ Ti m' ÿÿnh hegãã bã kã m' ta hã has'oo däk mäh, ana mã Jesus wë, ti m' tabahyy häng mã ta taron nuu me ta wë. Kajajän mã ta äm n'aa. Ti m' sahõnh hë m' tabaher'ood jëng ta hã. ³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Tok ÿÿ, òm has'oo däk P'op Hagã Do hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahöm kã h'yyb näm doo me. Dooch wäd a nahëë kã —näng mäh.

³⁵ Jesus ber'oot nä bã m', rakajaa ajyy Jaj-Ro tób bã naa. Ti m' raky hadoo Jaj-Ro hã:

—A toog h'yy gakog hõm —näk mäh. —Hëd n'aa ti mah'yyb panas'ëëh ma matëg? —näk mäh.

³⁶ Dooch m' Jesus hyb n'aa p'eed bã panäk do sa kyy hã. Hahÿÿ d' mã ta kyyh Jaj-Ro hã:

—Mahyb n'aa tón manäh. Hã ÿ h'yy kasadëe!

³⁷ Ti ta bahãnh mã dooch m' tan'oo bã hajök do rahöm ta sii. Jããm mã takarën Peed, Tsijaag, Tsijaag hÿÿj Jowãw häd näng doo. ³⁸ Jesus rakajaa bã m' Jaj-Ro tób bã kã tahapäh mã séd dó m' raräb bã rabë bã. A'oot mã ta wób. ³⁹ Ti m' tabajëë suun tób gó, ti m' taky hadoo sa hã:

—H'ëed ti bë haräp? H'ëed ti bë ha'oot? Karapee dooh tadajëb bã. Aÿÿh tii —näng mäh.

⁴⁰ Tii bã m' Jesus raky kawew'aam.

Jesus mejüü raban'yyh jawén paa bã m', tats'yyt mã karapee yb, karapee ÿÿn, ta ma matëg ta sii han'aa doo, ti m' rabajëë p'ëë karapee hasooh hënh. ⁴¹ Ti m' tamoo maso däk, ti m' taky hadoo ta hã:

—Tabita küm —näng mã ta kyyh. (“Maruus, as'ëeg g'ëed!”, tahanäng pé m' tii.)

⁴² Tii bã m', nyyw mã tabas'ëeg gëet, awäd däk mäh. (12 m' ta baab n'aa.) Tii bã m', tak'ëp mã rameuuj bong. ⁴³ Ti m' tak'ëp Jesus mejüü sa hã ranaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa. Ti m' tamaher'oot sa hã rabanoo hyb n'aa maruus awa.

Ta panang bã Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahÿÿh

6 Ti m' ta tii bã naa Jesus ta ma matëg daheeh rabahöm panang tabawäng do paa hënh. ² Saab hã kã m' tama metëek tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do yt hë. Hajök maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mã ta her'oot do sa hã. Ti m' raky hadoo:

—N'yy hënh naa ta her'oot do P'op Hagã Do ky n'aa? —näk mäh. —N'yy hënh naa tah'yy ganäng doo? —näk mäh. —Nyy da tabad'oo tapehuunh doo? —näk mã sa kyyh. ³ —B'aa bãh gaheh'õök do nado ti hahÿÿh? Marija t'aah nado ti hÿÿh? Tsijaag, Josés, Judas, Simaw nado ta wakãän? Ta ãnh, bã ab'ëëh èr pa —näk mã sa kyyh.

Ti m' rakawajãän ta wë. Raty n'aa gesyyg däk mäh. ⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Sahõnh hë sa panang bã raweh'ëëh P'op Hagã Do ky n'aa rod. Jããm hë tabawäng do panang bã, ta wakãän mahang, ta tób bã, dooch rawehëë bã —näng mã Jesus kyyh.

⁵ Dooch denaa hë m' Jesus pehuuj bã ta tii bã. Jããm né hë m' pawóp its nahëë enäh do hã ta moo tada-sooh rabaheso padëek hyb n'aa. ⁶ Tahyb n'aa meuunh mäh, dooch panang buuj rah'yy kae bã tahegãã bã.

Ta ma matëg 12 hedoo do Jesus mejüü do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' sét panang ken'yyh bã m' Jesus ma metëek. ⁷ Ti m' tanaëënh 12 hedoo do ta ma matëg ta wë. Ti m' Jesus anoo mã sa hã karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa

rabahebë hyb n'aa. Pawóp hë ken'yyh mä tamejüü rabahöm Jesus bad'oo doo da rabad'oo hyb n'aa.

⁸ Hahÿÿ da m' tamejüü:

—Dooch d' bë mahüüm péh, pãw hadoo péh, ta hood hadoo péh, ta sãm hadoo péh. Jáãm hë da bë mahüüm tatu —näng mäh. ⁹ —Jáãm ub da bë saroor bë hã hadäk do bë gahöm. Bë tsyym suun hë kä bë padedëek —näng mä ta kyyh. ¹⁰ Bë nu kajäg bã ta wób tób bã, tii bã da bë ayyw dó sa panang bë beréd höm bã kä. ¹¹ Jé bë raganado bã, bë ramaa nanewë bã bë her'oot doo, bë ahöm sa mahãnh. Sa panang bã naa bë ahöm bã bë tsyym suun bë tepyng padäg k'ãäts. Tii da bë bad'oo, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bã P'op Hagä Do panyyg raky nadaheeh doo —näng mä ta kyyh sa hã.

¹² Ti m' rabahöm kãn. Raketyh höm. Jé pad'yyt hë m' rabaher'oot reréd höm hyb n'aa nesaa doo. ¹³ Hajöng karap'ar h'yyb nesaa do rahebëë höm mäh. Hajök nahëë enäh do ta syyj me m' ratahed'yyd höm, heso höm mäh.

Jowãw nu gahem'uun do dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Garirej häj n'aa wahë n'aa, Eróts häd näng doo, taky n'aa napäh tii. Dawëë m' Jesus raky n'aa napëë däk. Hahÿÿ d' mä ta wób sa kyyh:

—Jowãw nu gahem'uun do paa né tii, dejëp do mahang ganä wät doo. Ti hyb n'aa tawén kabaj'aa —näk mä sa kyyh.

¹⁵ —Ta ti Eriij p'ooj ub hawät do paah —näk mä ta wób sa kyyh.

Ti m' ta wób hë raky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do paa hadoo pé ta tii —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Eróts ky n'aa napëë däk bã kä ta wób her'oot doo, taky hadoo:

—Jowãw nu gahem'uun do tii, ÿ mejüü do paa ranu gahög höm. Ganä wät dejëp do paa mahang! —näng mä Eróts kyyh.

¹⁷ Eróts né ti mejüü do paa ramoo maso däk, ramoo maw'yyd däk, radawäts gëët Jowãw nu gahem'uun doo. Tii d' Eróts wén d'oo mäh, Erodija, ta hÿÿj Pirip häd näng do ÿÿm hyb n'aa. Eróts gat'ëë däk mä Erodija, ta hÿÿj ÿÿm. ¹⁸ Ti hyb n'aa m' Jowãw ky hadoo paa ta hã:

—Dooch P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do an'oo bã magat'ëë bã a hÿÿj ÿÿm.

¹⁹ Jowãw kyyh hyb n'aa m' Erodija ty n'aa gesyng kãn, tawén kawaj'ãän kãn ta wë. Takarën paawä m' tamejüü radaj'ëëp Jowãw. Du daa m'. ²⁰ Eróts mo n'aa jesuu mä Jowãw. Eróts mä eÿÿm Jowãw hã. Tahapäh mäh, baad ub né hë ti Jowãw bawät P'op Hagä Do matym gó. Tsyt hë P'op Hagä Do wë Jowãw bawät tahapäh. Eróts maa newëë bã m' Jowãw her'oot doo, dooh m' baad tado ta h'yyb gó. Ti hadoo né hë, tamen mä Jowãw her'oot do tamaa newë bã.

²¹ Tii bã kä m', ti bahãnh kä m', Erodija bawyyd kãn nyy d' tabad'oo. Eróts ta yd enäng do heen n'aa noo gó m' Eróts moo wät jãm. Tatsyyd bong mä ta karapee sa

wahë n'aa, ta warahén sa wahë n'aa, sahõnh hë m' ky n'aa etsëëh do Garirej häj n'aa bã naa. ²² Ti m', jãm noo gó m', Erodija toog bana tabajãm hyb n'aa sa matym gó. Baad mä maruus sa matym gó, Eróts matym gó na-ãäj mäh. Ti hyb n'aa m' Eróts ky hadoo ta hã:

—Mets'ëë hã ÿ makarën péh. ÿ anoo né da a hã —näng mä ta kyyh.

²³ P'op Hagä Do häd gó m' ta ky däng:

—Metsëë pé hã ÿÿ, ÿ anoo né da a hã. Wë ÿ hanäng do uuh ÿ anoo da a hã, makarën bã. Né hup ÿ né hë tii —näng mä Eróts kyyh.

²⁴ Ti m' maruus banyyh ta ÿÿn wë tabeaanh hyb n'aa tetsëë pé Eróts hã. Ti m' ta ÿÿn ky hadoo:

—Mets'ëë Jowãw nu gahem'uun do nu gabóg —näng mäh.

²⁵ Ti m' nanyw hë m' maruus matëëh p'aa hënh. Ti m' tabets'ëë kãn:

—Na, ÿ karën nanyw hë mabanoo hã ÿÿ Jowãw nu gahem'uun do nu gabóg ta hood gó —näng mä maruus kyyh Eróts hã.

²⁶ Ti m' tak'ëp sa wahë n'aa hyb n'aa tón wät mäh. Ti hadoo né hë, ta ky bajawaa do hyb n'aa m', tatsyyd bong do taky däng do ramaa napäh do hyb n'aa m', tawén wanadii. ²⁷ Ti m' nanyw hë m' tamejüü warahén see Jowãw tadaj'ëëp hyb n'aa, tamanaa hyb n'aa ta nu gabóg. Ti m' warahén bahöm Jowãw ragadahew'ëës doo hënh, tadaj'ëëp mä Jowãw, tanu gahög höm mäh.

²⁸ Tamanaa mä ta hood gó, tan'oo däk mä maruus hã. Ti m' maruus gado däk, tan'oo däg kãn mä ta ÿÿn hã kä. ²⁹ Ti m' Jowãw ma matëg ky n'aa napëë däk bã m', rabana rabeheën ta hub. Ti m' ti m' radasuun jëng gabaho doo gó, kamag hood n'aa gó.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁰ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejüü do rababaaj nä Jesus wë. Ti m' rabaher'oot ta hã sahõnh hë rametëek doo, ramoo bok doo. ³¹ Ta tii bã m' séd dó m' ta wë heg'ãäs doo. Séd bã m' ranu kejäk do hyb n'aa, du daa m' Jesus ta hataa daheeh rabawa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo ta hataa sa hã:

—Hamäh, ër ah'üüm ta wób rabadoh hënh, bë kameh'ãäk hyb n'aa —näng mäh.

³² Ti m' sa mab hë m' rabahöm marakate gó ta wób rabadoh bã paawä. ³³ Ta wób mä rahapäh raban'yyh. Ti m' sahõnh hë panang bã naa rabahöm ta takëen hã sa pooj jé. Sa pooj jé m' rakajaa. ³⁴ Ti m' Jesus basoop bã, hajök do tabahapäh bã m', tat'yyd mehíin mä sa hã. B'éé hagä n'aa tamah do hadoo mä ta hã. Ti m' hajöng ky n'aa tama met'ëëg kãn sa hã.

³⁵ Tüüh däg bã kä m' ta ma matëg rabana ta wë, ti m' raky hadoo ta hã:

—Tüüh däg —näk mäh. —Dawëë hÿÿh. ³⁶ Mamejõ höm hajök doo, panang tabanäng bã, sét ken'yyh rabaj'eenh hënh na-ãäj hë, sa waa rabetsëë hyb n'aa —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë né hë hanoo sa waa —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Ta ti 8 kamarab ji moo wät ta säm —näk mäh. —Äã né hë g'eeh ti hets'ëë ta ti sa waa päw? —reanh mäh.

³⁸ Ti m' Jesus beanh:

—Nyy hë ti hanäng bë wë päw? Bë hegãã —näng mä ta kyyh.

Ti m' rabaheg'ããs, ti m' raky hadoo:

—Ti anäng ji ma poo oow pé päw. Pawóp its tah'yÿb —näk mä sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus mejüü ramejüü hajök do rabehey b'ëeh hyb n'aa jawii jó. ⁴⁰ Ti m' rabehey b'ëeh, 50 ken'yyh mä ta wób, 100 ken'yyh mä ta wób ketyn hóm doo.

⁴¹ Ti m' Jesus basog däk päw, tah'yÿb na-ããj mäh. Hÿ pong jé taty däng bä m', P'op Hagä Do hä taky hadoo: —Öm taw'ãäts hë Ee. Man'oo däk äã tä, äã waa —näng mäh.

Ti m' päw taganebäh bong, tets'ëë hóm mä ta ma matëg sa hä, rabets'ëë hóm hyb n'aa hajök do sa hä kä. Tah'yÿb na-ããj né hë m' pawóp had'os do tetyn hóm né hë m' tii d' ënh. ⁴² Tii bä kä m', sahõnh hë m' rabawëë bong. Wog enä hóm mä sahõnh hë. ⁴³ Ti m' mad'aak do ta ma matëg rata hóm kawaju gó. 12 m' kawaju gedë hóm mäh. ⁴⁴ Hawëë bong doo, 5 miw mä ajyy. †

Tamii pong jó Jesus bawät do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁵ Ti m' nyyw hë ta ma matëg Jesus mejüü ragatsëg t'oonh marakate gó, ta pooj jé rabahóm hyb n'aa Bet-saj-Da häd näng do panang nemuun. Ti nuuj jé m' takedëë hóm hajök do sa hä. ⁴⁶ Takedëë hóm do jawén paa bä m' tabasëëk mä waëë jó P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa.

⁴⁷ Tabadajuu däk bä m', karaj'aa hoo gad'oo bä kä m' ta ma matëg rababoo däk. Ta mab hë m' Jesus bayyw gëët. ⁴⁸ Ti m' tabaheg'ããs, dooh m' tahóm rahëë doo. Bah'ood ty gahëm mäh. Ti m' tapaj'ëë pooj jé Jesus bahóm kän sa wë tamii pong jó. Jesus tabëëj paawä m', ⁴⁹ rabahapäh tamii pong jó hana doo. Tak'ëp mä rabeÿÿm bong. Awaaw bong mäh. Dajëp do saw'ëëng paa red'oo mäh.

Ti m' nyyw hë m' Jesus ber'oot sa sii:

—Bë eÿÿm manäh! Ý ti hÿÿh —näng mäh.

⁵¹ Ti m' tagatsëg sooh sa sii. Ti m' bah'ood badoo wät. H'yy gabedo bong mäh. Rameuuj bong mäh.

⁵² Dooh rah'yy gah'ood nä bä Jesus hä, päw tapehuuj né paawä. Dooh rah'yy genä bä.

⁵³ Rabatsëg hóm bä m', Genesaréh häj n'aa bä m' marakate badëë jad kän. Tii bä m' rabahüü jad kän.

⁵⁴ Ragatsëg bë sii hë m' pong hënh, ti babuj n'aa rabahapëë kän Jesus. ⁵⁵ Tak'ëp mä raty gapedäg bong ramena hyb n'aa nahëë enäh do Jesus wë. Jé pad'yyt hë hëëj Genesaréh w'oo hä hanäng doo bä naa ramena nahëë enäh doo. ⁵⁶ Jé pad'yyt hë Jesus nu kejäk bä m', panang rakahet'aa bä m' ramena bëeh nahëë enäh doo. Ti m' rabetsëë nahëë enäh do ramoo kejäk hyb n'aa ta saroor noo byyh hä. Ti m' sahõnh hë nahëë enäh do moo kejäk doo, heso padäg kän mäh.

Ji h'yyb gó naa né hë nesaa do ky n'aa hahÿÿh

7 Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób na-ããj mä rakajaa Jerusarënh hënh naa. Ti m' rakata däk Jesus wë. ² Ti m' rabahapäh, Jesus ma matëg wób rawëh mä ta si n'aa hë. Dooh m' ramoo ketsyyd wäd rabahed'oo doo da. Sa hä m' nesaa do ta ti P'op Hagä Do hä. ³ (Pariséw, sahõnh hë Judah buuj wób na-ããj hë, dooh rawëë bä, dooh rawa bä, sa wahë makü mahetëk doo da ramoo kanetsyyd pooj jé. ⁴ Rabana bä jé sa waa hets'ëë do paah, dooh rawa bä, dooh rawëë bä, ramoo kanetsyyd bä, rabahed'oo doo da. Hajõd tamo n'aa tii da rabahed'oo doo. Sarej ragejõs, sa waa hood ragets'yyt sa wahë makü mahetëk doo da.) ††

⁵ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj mä rabeanh Jesus hä:

—Hëd n'aa a ma matëg ranad'oo äã wahëh metëëk doo da? Hëd n'aa dooh ramoo ketsyyd bä ër wahë makü rabahed'oo doo da? —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—J'ooj madäk doo me ky ken'yyim do bëeh! Baad né paa ti P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do kyyh, bë ky n'aa. Hahÿÿ d' paa m' takerii däk P'op Hagä Do kyyh bë ky n'aa: "J'ooj madäk doo me ý raweh'ëeh. Sa kyyt tii. Dawëë sa h'yyb bawät mahãnh ýÿ. ⁷ Dooh këh ý tado bä ti rama metëëk doo. Raky n'aa jawyyg ub tii. Ti hyb n'aa daap hë ti ta ti ý rahyb n'aa jew'yyk doo" ‡ —näng mä Jesus, Isajas her'oot do paa P'op Hagä Do kyyh.

⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë eréd hóm P'op Hagä Do mejüü doo. Bë wareem däg bë wahë makü metëëk do hä —näng mäh.

⁹ Ti m' Jesus ej'ees sa hä:

—Baad né ta ti bë hä P'op Hagä Do mejüü do bë eréd hóm doo, bë wahë makü mejüü doo da bë bad'oo hyb n'aa kä. ¹⁰ Hahÿÿ da Mosees metëëk do paa P'op Hagä Do mejüü doo: "Bë wehëë bë yb, bë wehëë bë ýÿn." †† "Ji daj'ëëp ta yb, ta ýÿn ky n'aa wasee doo."

††¹¹ Tii d' né paawä ta kyyh, ta see hado däk bë metëëk doo —näng mä Jesus. —Hahÿÿ da bë kyyh: "Jé ta yb, ta ýÿn hä taky hado bä, 'Hä ý naa magadoo do pan'aa paawä, P'op Hagä Do matym n'aa däg tii. Dooh bë hä ý an'oo wäd bä', taky hado bä, ¹² tii bä, ta tii d' ky hadoo doo, dooh ji mejõ wäd bä ta ýÿn, ta yb tamasa", näk bë kyyh. Hajõng nä tii d' bë bad'oo doo —näng Jesus.

—Bë wahë makü ma metëëk do bë ky süüt do hyb n'aa bë eréd hóm P'op Hagä Do mejüü doo —näng mä Jesus Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa hä.

¹⁴ Ti m' p'aa hënh hajök do ta tii bä hab'ëeh do Jesus naëënh ta wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë sahõnh hë, bë maa newë da, bë h'yy genä da ý her'oot do hä: ¹⁵ Ji noo me hajëng pé hyb n'aa nado ji

†† Mosees ma metëëk do paa bahãnh rakarën rabawëëd däk. Sa hä, tii da ji adoo bä, baad ub ji P'op Hagä Do gadoo. ‡ Isajas 29.13 †† Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16 †† Esodo 21.17, Rewitikos 20.9

† Dooh m' taketsën bä ýÿj, karepë.

nas'aa däk P'op Hagä Do hä. T'öp ji h'yyb gó naa hanyyh do ti hanoo ji nas'aa däk do P'op Hagä Do hä —näng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus kedëe hõm hajök do sa hä. Ti m' tób gó tabajëe suun jawén paa bä ta ma matëg rabeaanh ta hä ta ti taheer'oot do ky n'aa. ¹⁸ Ti m' Jesus baher'oot sa hä:

—B'ës h'yy ganah'ood éh? —näng mäh. —Ji hä ha-jëng pé hyb n'aa nado ji nas'aa däk P'op Hagä Do hä.

¹⁹ Ta ti dooh tajëe bä ji h'yyb tym gó. Ji wog gó ti tabajëng, ta jawén anyyh p'aa hënh. Ti hyb n'aa dooh ji nas'aa bä P'op Hagä Do hä ji noo gó hejëng do hyb n'aa —näng mäh.

(Ta ti m' Jesus her'oot do ky n'aa m', taw'ääts mä sahõnh hë baad ub ji waa. Dooh m' ti haj'aa tado bä ji nas'aa bä.)

²⁰ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ta ti ji h'yyb gó naa henyih do hyb n'aa ji nas'aa däk P'op Hagä Do hä. ²¹ Tii d' ý wén her'oot, t'öp naa, ji h'yyb tym gó naa tabana do hyb n'aa nesaa do ji hyb n'aa newëe doo. Ji h'yyb gó naa tabana ji karën do ji bagä do ji ýym nadoo do sii, ji patug nadoo do sii. Ji h'yyb gó naa tabana ti ji ets'ëek doo. Ji h'yyb gó naa né hë tabana ji da hadoo do ji daj'ëep doo. ²² Ji h'yyb gó naa né hë tabana ti ji hyb n'aa h'üüm do ji ma, sahõnh hë ji moo nesaa doo, ji noo kanesa doo, nu meby n'aa näng doo, ji hyb n'aa jewës doo, ji da hadoo do ji ky n'aa rejää doo, ji kasab'ee doo, daap hadoo do ji moo wät doo kä. ²³ Sahõnh hë ta ti hedoo doo, ji h'yyb gó naa had'yyt tabana. Ta ti hyb n'aa ti ji wén nas'aa däk P'op Hagä Do hä —näng mä Jesus kyyh ta ma matëg sa hä.

Ýynh ta s'ee hënh naa ta toog ky n'aa her'oot do panyyg n'aa hahýyh

²⁴ Ti m' ta tii b' naa Jesus bahõm panang Tiir häd näng do nemuun. Ajëe suun mä tób gó. Dooh m' takarën raky n'aa napëe bä tii b' tabagä doo. Ti hadoo né hë, dooh m' tahaja bä tajejën bä. ²⁵ Ti m' ýynh, Gereg buuj, Siro-Penisija bä m' henäng doo, ky n'aa napäh Jesus. Judah buuj nadoo do m' tii. Ýynh toog hä mera do badäk. Ti m' tabana Jesus wë. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng Jesus wë. Ti m' tak'ëp mä tabetsëe Jesus bahabëe hõm hyb n'aa karap'aar h'yyb nesaa do ta toog hä hadäk doo.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Na rawa dó sa waa rakarën do sa taah hä —näng mäh. —Taw'ääts hë nado sa waa ji ado hõm bä ji banoo hyb n'aa sa masääh awaar taah hä —näng mä Jesus kyyh ýynh hä. †

²⁸ Ti m' ýynh ky gadoo Jesus. Jesus kyy gó né hë m' taky hõm:

† Tii da Jesus wén her'oot, tametyy hyb n'aa ýynh baad ta hä tah'yy kae bä. Panyyg gó taky n'aa her'oot, tahyb n'aa newëe hyb n'aa baad tado bä tamasaa bä Judah buuj nadoo do sa hä. Jesus ky n'aa eh'üüm Judah buuj sa taah. Awaar taah gó taky n'aa ed'oo Judah buuj nadoo doo.

—Ehub né hë õm, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Ti hado né paawä, awaar sii hë rawa sa taah waa hyyj sa noo m' kejäk doo —näng mä ýynh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Abaaj hõm. H'yy ka'eeh doo me ý maky gadoo do hyb n'aa, dooh wäd karap'aar h'yyb nesaa do a toog hä —näng mä Jesus ta hä.

³⁰ Ýynh babaaj hõm bä kä m', takajaa ta toog wë, ahub däk ta toog. H'yy kamehääg sooh mäh. Karap'aar h'yyb nesaa do ahõm ta hä hadäk do paah.

Aj'yy Jesus nabuuj genä däk do panyyg hahýyh

³¹ Ti m' Jesus raberéd hõm Tiir häj n'aa. Sidõn häd näng do hëej, Dekaporis häd näng do häj n'aa na-ääj hë ratabës. Ti m' karaj'aa Garirej häd näng doo hënh rabaw'ëenh. ³² Jesus rakajaa bä m', ramanaa mä ta wë aj'yy nabuuj gatamah doo, hebä doo. Ti m' rabetsëe Jesus moo däng ta hä tabahub däk hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus mahüüm mä dawë hä, hajök do sa mahãnh. T'ii hënh kä m' ta nabuuj gó m' tamoo jëe pëe. Ti m' ta mo poo hä Jesus betsós wät, tii bä kä m' aj'yy nag'aad hä m' tamoo däng. ³⁴ Hý pong jé m' taty dëe wät, tak'ëp mä tah'yy kawabaag wät, ti m' taky hadoo:

—Epata! —näng mäh. (“Genä däg”, tahanäng pé m' tii.)

³⁵ Tii bä m' nayyw hë m' aj'yy nabuuj genä padëek, ta nag'aad na-ääj mä nahejooj wäd mäh. Baad ub mä taber'ood däg kãn.

³⁶ Ti m' Jesus mejüü ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hä. Nabuj keh'üüm mä tii. Tak'ëp mä Jesus mejö paawä ranaher'oot hyb n'aa, tak'ëp mä tii bä rabaher'oot Jesus mo haj'aa. ³⁷ Sahõnh hë m' rameuunh Jesus mo haj'aa hä. Ti m' raky hadoo:

—Baad sahõnh hë tamo haj'aa —näk mäh. —Nabuuj gatemah do sii hë nabuuj genä padëek, ner'oot do sii hë er'ood padëek tan'oo bä —näk mä sa kyyh Jesus mo haj'aa ky n'aa hä.

Jesus pahuunh do 4 miw sa waa panyyg n'aa hahýyh

8 Ti m' ta see pé noo gó hajök do rakata padëek p'aa hënh ënh. Dooh m' sa waa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus naëenh ta ma matëg, sa sii taber'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

² —Ý t'yyd mehüün hahý ër wë kata pad'ëek doo. Tamawoob däg ta äh si ý rababok. Dooh sa waa péh —näng mäh. ³ —Dawëe naa ta wób rabana. Ý mejö bä rababaaj hõm sa gó, naheba padäg da, degõn jëng da sah mahýyj ta hõo bä —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

⁴ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Nyy bä ji baw'yyt babä sa waa? Dawëe bä. Dooh ta nawaa babä —näk mäh.

⁵ Ti m' Jesus beaanh:

—Nyy hë päw bë wë? —näng mäh.

—Ti anäng setsi —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus mejũũ hajõk do rabehty b'ëeh tũũ. Ti m' tabasog dāk pāw, ti m' taky n'aa etsëe sa waa hyb n'aa. Tii bā m' taganebāh boo kån, tets'ëe hõm mā ta ma matëg sa hā, rabets'ëe hõm hyb n'aa hajõk do sa hā kã. ⁷ Tah'ÿÿb na-ããj mā ti anång mā sa wë. Ned'ëed its mā ti tah'ÿÿb. Tii da né hë m' taky n'aa d'oo ënh tii. Ti m' tamejũũ ta ma matëg rabets'ëe hõm hajõk do sa hā. ⁸ Tii bā kã m', sahõnh hë m' rabawëe bong. Wog enā hõm mā sahõnh hë. Ti m' rabawëh do jawén paa bā m' mad'aak do ta ma matëg rabata dāk arook gó. Setsi m' arook gedë hõm doo. ⁹ 4 miw mā ajyy tahyb n'aa pé ti hawëe bong doo.

Hajõk do hā Jesus kedëe hõm jawén paa bā m', ¹⁰ tagatsëg sooh mā marakate gó ta ma matëg sa sii hë m'. Ti m' rabahõm Daramut häd nång do hāj n'aa hënh.

¹¹ Rakajaa bā m', Parisëw rabana ta wë. Hajõng mā reaanh ta hā. Jesus rametyy hyb n'aa ramejũũ mā tapahuuj bā sa matym haj'aa wë hā. ¹² Ti m' tak'ëp mā tah'ÿÿ kawabaag wät, j'ooj madäk doo me ramejũũ do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo:

—Daap hë da hë habong do rabetsëe hā ÿÿ ÿ pahu-unh hyb n'aa sa matym haj'aa —nång mäh. —Dooch ÿ metëeh pé ta heen n'aa hahÿ sa hā. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —nång mā ta kyyh.

¹³ Tii bā m' Parisëw taberéd b'ëeh, ti m' p'aa hënh tagatsëg sooh marakate gó, ti m' rabatsëg hõm karaj'aa ta myyj jé.

Parisëw, Eróts daheeh raheer'oot do mahãnh ji hyb n'aa matakëe do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ta ma matëg ramabaan mā ramahũũm sa waa pāw. Jããm hë sét its mā pāw marakate gó. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad bë hyb n'aa matakã da. Baad bë kanã da Parisëw, Eróts sa pāw makuj n'aa mahãnh —paa tama-her'oot mäh.

¹⁶ Ti m' ta ma matëg rakaner'ood bong Jesus her'oot do ky n'aa. Hahÿÿ d' mā sa kyyh:

—Dooch ër wë pāw. Tii d' tawén edoo †† —näk mā sa kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus hapäh ti raky n'aa hajëm doo. Ti m' tabeaanh sa hā:

—H'ëed hyb n'aa pāw bë mabaan hõm bë banång? —nång mäh. —Dooch tagah'ood nã bã bë hã? Dooch bë h'ÿÿ kadawuung nã bã? —nång mā ta kyyh sa hā.

¹⁸ —Bë matym enã né paawã, dooch bë hapëe bã. Bë nabuuj genã né paawã, dooch bë maa napëe bã. Bë mabaan ¹⁹ 5 pāw ÿ etyn bong do 5 miw sa hã? Nyy hë kawaju bë gedë hõm mad'aak doo?

† Jesus wë Parisëw rakamaj'ii. Dooch raky dahé bã P'op Hagã Do mejũũ do Jesus tado bã. Sa hã péh, dooch Jesus haja bã wë hã tapahuuj bã, rawén mejũũ sa matym haj'aa Jesus pahuuj bã wë hã. J'ooj madäk doo me ramejũũ do hyb n'aa Jesus wén manetëeh sa hã rakarën do paawã. †† Dooch rah'ÿÿ kadawuung bã panyyg gó Jesus her'oot do hã. Jesus hã Parisëw Eróts daheeh ranu mer'oot. Dooch m' raky dahé bã Jesus P'op Hagã Do t'aa hã tado bã. Nayyw hë jé pad'ÿÿt hë takah'ũũm ranu mer'oot do ky n'aa. Pāw makuj nayyw hë takamekuunh tiriig mahang hadoo do tii.

—12 kawaju mad'aak —näk mā sa kyyh.

²⁰ Ti m' Jesus eanh ënh:

—Setsi pāw ÿ etyn bong do 4 miw sa waa, nyy hë arook bë gedë hõm mad'aak doo?

—Setsi arook mad'aak —näk mäh.

²¹ Ti m' Jesus bedoo sa hā:

—Dooch bë h'ÿÿ genã nã bã? —nång mā ta kyyh ta ma matëg sa hā.

Aj'ÿÿ ty gadajuu dāk do Jesus ty nã dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ti m' Jesus rakaja kån Betsaj-Da häd nång doo bã panang bã. Ti m' ramanaa mā ta wë aj'ÿÿ ty gadajuu dāk doo. Retsëe mā Jesus moo dång ta hã tabahub dāk hyb n'aa. ²³ Ti m' Jesus maso dāk ta moo hã, tamahũũm mā dawë hã panang bahãnh. Ti m' Jesus ty hetsós wät, ti m' tamoo dång ta hã. Ti m' tabeaanh ta hã:

—Äkã, mahapëe dāk? —nång mäh.

²⁴ Ti m' tabeg'ããs, ti m' taky hadoo:

—Dooch baad ÿ hapëe nã bã. ÿ hapäh habong doo. B'aa hadoo hã ÿÿ.

²⁵ Ti m' p'aa hënh Jesus moo dång ta matym hã ënh. Ti m' ta matym baad däg kã. Baad mā tabahapäh tii kã. Dooch m' taty gadajuu wäd bã kã. ²⁶ Ti m' Jesus mejũũ tababaaj hõm ta tyw n'aa see me ta tób hënh. Dooch m' takarën myyj hënh tajëe wäd.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁷ Ti m' Jesus rabahõm panang wób Sesareja Pirip panang häd nång nedaa badäk doo hënh. Ti m' ramahõm me tabeaanh ta ma matëg sa hā:

—Jaa m' ÿÿh, sa nooh?

²⁸ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m', õm mā Jowãw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m', õm mā Eriij makũũh. Ta wób noo m', õm mā P'op Hagã Do ky n'aa rod p'ooj ub dejëp do paa seeh —näk mā sa kyyh ta hã.

²⁹ —Bë hã ënh? Jaa ÿ bë hã ënh? —nång mā Jesus sa hã.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Õm ti Kristo, † P'op Hagã Do H'ÿÿb Dång Doo —nång mā Peed kyyh ta hã.

³⁰ Ti m' Jesus mejũũ ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hã ta ky n'aa.

Jesus her'oot do tadajëp do ky n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus du doo tama metëek do ta hataa. Tama metëek bã m' taky hadoo:

—ÿÿh, Aj'ÿÿ Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, hajõng da ÿ ahoop. Èr wahë n'aa, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooch do sa wahë n'aa na-ããj da, Mosees ky n'aa jaw'ÿÿk do ma mehetëk do na-ããj hë, ÿ da rahyb n'aa wareem. ÿ da dajëp ran'oo bã. Tamawoob hë ta ã

† Ji h'ÿÿb tym dëeb, p'ooj ub Judah buuj hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo, ramaneëënh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneëënh KRISTO. "P'OP HAGã DO H'ÿÿB DãNG DOO", tahanång pé m' ti.

jawén paa bä, ý ganä wät da p'aa hēnh —näng mä ta kyyh.

³² Baad mä ta ky n'aa tabaher'oot. Ti m' Peed naēēnh dawē hä. Ti m' taky ge'ýým, Jesus tii d' tanaher'oot hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk ta ma matēg wób sa wē. Ti m' Peed taky geām wät.

—J'eeep! Ahōm mahānh ýý, Nesaa Do Yb —näng mäh. † —Dooh mah'yib dēē bä P'op Hagä Do karēn do hä. Ajyy rakarēn do hä ti mah'yib dāk —näng mä Jesus kyyh.

³⁴ Ti m' hajök do ta wē kata dāk doo, ta ma matēg na-āāj hē Jesus naēēj wät ta wē. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Jé karēn pé hēp ý hata tabahadoo hyb n'aa, taw'āāts hē teréd hōm ta hä hē tah'yy ka'eeh doo, taw'āāts hē teréd hōm ta hä hē tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē da tagado had'yyt hē tahoop do hēp ý n'aa. Taw'āāts hē tagadoo hēp ý n'aa radajēēb bä na-āāj hē. Taw'āāts hē ý taky daheeh, taw'āāts hē ý bawät doo da da ti bawät. ³⁵ Tii d' ý wén edoo, badāk hahýý hä ji hawät do tak'ēp kamahān doo, jé tahoop do hēp ý n'aa jeýým doo, dooh da P'op Hagä Do wē tanu dēē bä. Jé hēp ý n'aa, panyyg hanām do hyb n'aa na-āāj hē, tahoop do gadoo péh, hēp ý n'aa tadajēb bä, panyyg hanām do hyb n'aa tadajēb bä, ta h'yib tym P'op Hagä Do wē da tanu däng —näng mä ta kyyh.

³⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Hēd n'aa ji karēn sahōnh hē badāk hahýý ji ta danäh, ji h'yib tym banesaa hēnh tahōm bä? —näng mäh. ³⁷ —Dooh ta sām ji ad'oo pé ta s'ee hēnh ji h'yib tym nahōm hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh. ³⁸ —Hēp ý n'aa, ý ma metēēk do hyb n'aa na-āāj hē nu mebyng pé P'op Hagä Do hä hyb n'aa eréd hōm do sa matym gó, nesaa do moo heb'oooh do sa matym gó, ýýh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, ý d' nu mebyng ēnh ta hyb n'aa, Ee hejój gó, ta bag tak'ēp gabarēēh doo gó ý bahyng noo gó āās tak'ēp baad hedoo do sa daheeh —näng mä ta kyyh.

9 Ti m' taky hadoo ēnh:
—Ta wób babä ēr mahang habong do rahapäh na da ý du doo noo gó sahōnh hē ý bag'āās P'op Hagä Do hejój me. Radejēp do pooj jé rahapäh na da tii. Né hup ý né hē ta ti ý her'oot doo.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahýýh

² Ti m' ji moo oow see pé sa ā jawén paa bä m', Jesus mahūūm ta sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Ti m' rabas'ēēg kán waēē p'op nu dāk do hä. Sa mab hē m' t'īī hēnh rabaym dó. Ti m' Jesus kawareem dāk sa matym gó. Ta see hado dāk mäh. ³ Tak'ēp mä ta saroor gabar'ēēng dāk, tak'ēp mä tabahawag dāk. Dooh m' badāk hahýý bä hajaa pé saroor ti hadoo pé tak'ēp hawak péh. ⁴ Ti m' p'ooj ub habong do paa Eriij, Mosees häd enäh do rakas'ee b'ēēh sa matym gó. Jesus sii m' raber'oot.

⁵ Ti m' Peed ky hadoo Jesus hä:

† Tah'yib hapäh, *Satanas kyy gó m' Peed ber'ood wät tawén ky geām wät.*

—Ma matēg! —näng mäh. —Taw'āāts hē babä ēr hä! —näng mäh. —Taw'āāts hē tamawoob hē ta tób n'aa āā temaa toonh. Sét hē a tób, sét hē Mosees tób, sét hē Eriij tób —näng mäh.

⁶ (Dooh m' tadoo wät pé tak'ēp rabeýým bong do hyb n'aa m', tii d' tawén edoo.) ⁷ Ti m' nayyw mä wē puh ganyyh, sahōnh hē sa hä m' tabadäng. Wē puh gó m' P'op Hagä Do ber'oot. Hahýý d' mä ta kyyh:

—Hahýý tah ýý, tak'ēp ý kamahān doo. Bē maa newē, bē ky dahé ta kyyh —näng mäh.

⁸ Ti m', nayyw hē m', raty kaw'ōōd bong bä m', raba-heg'āās bä m', jāām hē Jesus rahapäh. Dooh boo m' Jesus pa hab'ēēh do paah.

⁹ Ti m' rabahyk bä m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa rahapäh doo, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do ganä wät bä ká dejēp do mahang. ¹⁰ Ti m' sa h'yib gó m' rabenām. Sa mab hē m' rakaner'ood bong. Hahýý da m' sa kyyh:

—H'ēēd ky n'aa tii, dajēp do ganä wät do taher'oot doo? —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' rabeaanh ta hä:

—Hēd n'aa Kristo kajaa do pooj jé Eriij m' matēēh, Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetēk do raher'oot? —näk mä sa kyyh.

¹² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Se hub né hē. Eriij matēēh né da sahōnh hē tabenām hyb n'aa —näng mäh. —Ti hadoo né hē, bē ý maher'oot hahýýh: Eriij ewäd hyng né hē. Tii bä rah'yy kajäk doo da né hē rabad'oo paa ta hä. Tii d' né hē tak-erīī dāk ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do hä †† —näng mäh.

Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ýýh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do ky n'aa ēnh? Nyy da kēh ý n'aa kerih do P'op Hagä Do kyyh? Ý na-āāj da hajōng ý ahoop da. Ý rahyb n'aa wareem da na-āāj hē —näng mä Jesus kyyh.

Pahēēw Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahýýh

¹⁴ Ti m' Jesus rakajaa bä ká m' ta ma matēg wób rabab'ēēh bä, hajök mä ranu sabug dāk sa pa raba-hapäh. Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetēk do ky ked'aak mä sa daheeh. ¹⁵ Tii bä m', nanäng nu sabuk do rabahapäh bä m' Jesus, raty ge-ee bong. Ti m' rawaj'aa nä ta wē rabadēng hyb n'aa m' Jesus.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matēg wób sa hä:

—H'ēēd p'āā ti bē ky ked'aak sa wē? —näng mäh.

¹⁷ Tii bä m' hajök do see ky ganyyh. Ti m' taky hadoo:

—Ma matēg! —näng mäh. —Ý manaa a wē paawä tah ýý. Karap'aar h'yib nesaa do ta hä adäk —näng mäh. —Dooh ter'ood wäd tan'oo bä. ¹⁸ Ta hä tabadäng bä, tūū tadewēēs. Ti tah ý gadów dāk, tēg kamatsēē dāk, tsanamäts dāk tan'oo bä —näng mäh. —Ý eaaj wät a ma matēg sa hä rabahabēē hōm hyb n'aa. Dooh rahaja bä —näng mä ta kyyh Jesus hä.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do bēēh, da hē badāk hahýý bä habok doo! —näng mäh. —Hajōō

†† Eriij tahanäng doo, Jowāw nu gahem'uun do né hē tii.

nuu me ỹ bawät nä g'eeh bë mahang bë ky dahé däk hyb n'aa kä? Ỹ häd h'yyb napan däg bë hä, hä ỹ bë h'yyb kanasadä nä do hyb n'aa —näng mäh. —Bë mana b'ëep pahëew —näng mäh.

²⁰ Ti m' pahëew ramanaa ta wë. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do bahapäh bä m' Jesus, pahëew tabahehats wät. Ti m' tadawäts jat tũũ. Tũũ m' takawereem, kawereem, kawereem jat mäh. Tsanamäts jat mäh.

²¹ Ti m' Jesus beaanh ta yb hä:

—H'ëed pénh tabadäk ta hä? —näng mäh.

—P'ooj ub takarapee noo gó tadäg né hë ta hä —näng mä ta yb kyyh. ²² Hajöõ nuu me karap'aar h'yyb nesaa do dahew'ëes tũũ tëeg hõõ me, tame na-ääj hë. Takarën tadaj'ëep. Mahaja bä, mado hõm. Mat'yyd mehĩĩn ääh —näng mäh.

²³ —Ỹ haja bä? —näng mä Jesus kyyh. —Dooh hejoonh pé P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh pé hä —näng mäh.

²⁴ Ti m' nayyw hë pahëew yb ky hadoo:

—Ỹ h'yy ka'eeh né hë —näng mäh. —Man'oo tak'ëp ỹ h'yy ka'eeh hyb n'aa, ỹ ky nasëm hyb n'aa! —näng mäh.

²⁵ Ti m' hajök waj'aa padëek sa wë rabaheg'ääs hyb n'aa Jesus hapäh bä m', nayyw hë m', hajök do kaj'aa do rabaheg'ääs do pooj jé, karap'aar h'yyb nesaa do tageäm wät tabanyyh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Karap'aar h'yyb nesaa doo, ky tamah doo, nabuuj gatamah doo, anä pahëew hä hadäk doo! Dooh da ta hä madëe wäd bä! —näng mä Jesus kyyh.

²⁶ Ti m' tak'ëp mä karap'aar h'yyb nesaa do geëej wät. Ti m' tak'ëp tabahehats wät, ti m' tabanä kän pahëew hä hadäk do paah. Ta wób sa hä m' pahëew dajëp. Bag hënh mä tabajad hõm, ti hyb n'aa m' dajëp rawén ed'oo. ²⁷ Ti m' Jesus moo takyg sëek. P'op mä tabag'ëed däg kän.

²⁸ Ti m' Jesus tób gó tabajëe suun jawén paa bä, sa m'aa hënh mä ta ma matëg rabeaanh ta hä:

—H'ëed hyb n'aa ää wén nahajaa ää habëe hõm bä karap'aar h'yyb nesaa doo? —näk mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Jääm hë P'op Hagä Do ji ky n'aa etsëe doo me, [ji noo kanawa doo me na-ääj hë] ta ti hadoo pé karap'aar h'yyb nesaa do tabanyyh —näng mä Jesus.

³⁰ Ti m' ratsyym kasok ta tii b' naa. Garirej häj n'aa me m' ratabës. Dooh m' Jesus karën bä ta wób raky n'aa napëe bä rabaym doo, ³¹ ta ma matëg tama metëek do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Ỹyħ, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ỹ da ran'oo däk da ta wób sa moo gó. Ỹ radaj'ëep da. Tama-woob hë ta ä jawén paa bä ỹ ganä wät da p'aa hënh —näng mä Jesus ta ky n'aa hä.

³² Dooh m' rah'yy genä bä ti tahe'oot do sa hä. H'yyb e'ỹym mä rawén neaanh.

Raky ked'aak doo, jaa sa bahãnh hadoo do panyyg n'aa hahỹyħ

³³ Ti m' rakajaa Kapar-Naũm häd näng panang bä. Tób bä tabajëe suun bä m' teaanh mä ta ma matëg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—H'ëed p'ää ti bë ky ked'aak ta tyw n'aa me, ër mana me? —näng mäh.

³⁴ Dooh m' raky gadoo bä. Raky n'aa meb'yyh mäh. Tyyw me rababoo däk bä raky kedag bong ny hadoo do sa mahang hyb n'aa jawyk ta wób sa bahãnh. Ti hyb n'aa m' rawén ky n'aa meb'yyh.

³⁵ Ti m' Jesus bahyy sooh, ti m' ta ma matëg tanaënh ta wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Jé karën pé ta wób sa bahãnh hadoo doo, taw'ääts hë da sa yd jé tanu gadäk. Taw'ääts hë sahõnh hë sa karom hadoo tabahadoo —näng mä Jesus kyyh sa hä.

³⁶ Ti m' karapee t'aah ta moo takyg geët sa mahang, ti m' tabado däk, ti m' taky hadoo:

³⁷ —Hëp ỹ n'aa hahỹ karapee t'aah hadoo pé gadoo péh, ỹ né ti tagadoo —näng mäh. —Ỹ gadoo péh, ỹ had'yyt nado tagadoo, hä ỹ mejũũ do ti na-ääj né hë tagadoo —näng mä Jesus sa hä.

³⁸ Ti m' Jowãw ky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh. —Ää hapäh aj'yy a häd tabesok bä tahebë karap'aar h'yyb nesaa doo. Èr h'yyb hata nado tii, ti hyb n'aa ää ge'ỹym tii d' tanad'oo hyb n'aa —näng mä Jowãw kyyh Jesus hä.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë geäm manäh! —näng mäh. —Dooh hät ỹy gó pahuunh pé ta jawén ỹ tanu mer'oot tii bä —näng mäh. ⁴⁰ —Ti hyb n'aa, ër wë h'yy kawanereem doo, ër h'yyb hata tii —näng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Jé naëng han'oos pé hät ỹy gó bë hä, hata ỹy bë bahadoo do hyb n'aa, ta ti gadoo né da ta sãm baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ỹ né hë ti ỹ her'oot doo —näng mä Jesus sa hä.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Baad nado né paawä pä ta jawyyg n'aa ji hä ranu hũũ däg bä ji radawäts tu tame t'õp ji pahãs hyb n'aa, ti bahãnh tak'ëp baad nado ji hä da, ky n'aa netsëeh do seeh, hahỹ karapee hedoo doo, hä ỹ h'yy ka'eeh do ji h'yyb tatug bä nesaa do tamoo wät hyb n'aa —näng mäh.

⁴³ Ti m' taky hadoo ënh:

—A moo hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hë paawä magakyd hõm a mooh. Taw'ääts hë mabasëek hỹ pong jé P'op Hagä Do wë sét a mooh, mahõm mahãnh ta s'ee hënh, tabanesaa hënh, pawóp hë tado bä a mooh. T'ĩĩ hënh mahõm bä, tëeg hõõ nadëek do mahoop da had'yyt hë. [⁴⁴ T'ĩĩ hënh madoh-ro ji hawëh doo, dooh radejëb bä. T'ĩĩ hënh tëeg hõõ dooh tadäg bä —näng mäh.] ⁴⁵ —A tsyym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hë paawä magakyd hõm. Taw'ääts hë matsyym gahet mabasëek hỹ pong jé P'op Hagä Do wë, ta s'ee hënh, tabanesaa hënh, õm P'op Hagä Do aw'oong hõm mahãnh, pawóp hë tado

bä a tsyym. [⁴⁶ T'ii hēnh madoh-ro ji hawēh doo, dooh radejēb bä. T'ii hēnh tēeg hōō dooh tadäg bä —näng mäh.] ⁴⁷ —A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hē paawä a matym mado nyh. Taw'ääts hē mabasēek h̄y pong jé, P'op Hagä Do ji tabag'ääs doo hēnh, sét a matym, jé ta s'ee hēnh, tabanesaa hēnh, öm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh pawóp hē ta-do bä a matym. ⁴⁸ "T'ii hēnh madoh-ro ji hawēh doo, dooh radejēb bä. T'ii hēnh tēeg hōō dooh tadäg bä" † —näng mä Jesus.

⁴⁹ Ti m' taky hadoo ēnh:

Sahōnh hē ma matēk ȳy P'op Hagä Do metyy da ji ahoop do hä, sa h'yyb tym banyyw däk hyb n'aa ta hä, ta dab P'op Hagä Do hä ji ma ejuu do jukiir me ji enyyw däk doo da.

⁵⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Taw'ääts hē ti jukiir. Ti hadoo né hē, tanadah'ēed wäd bä, taw'ääts hē nado wäd. Ti hadoo né da bë hä. Taw'ääts hē baad had'yyt hē bë babok bë da hadoo do wē. Baad bë babok do bë da hadoo do wē gawatsiig bä, taw'ääts hē nado wäd —näng mäh. —Taw'ääts hē h'yyb nyw gó bë baboo had'yyt hē bë da hadoo do wē —näng mä Jesus ta ma matēg sa hä.

Dooh ji ȳym ji eréd hōm bä do panyyg n'aa hahȳȳh

10 Ti m' Jesus raberéd däk Kapar-Naüm, atsēg hōm mä tamii Joradān häd näng doo. Tamyyj däk hä m', ta tyw n'aa me m' ramahyk Judah häj n'aa hēnh. Ti m' p'aa hēnh hajök mä ta wē han'aa. Ti m', tabahed'oo doo d' né hē m' tama metēek mä sa hä.

² Ti m' Pariséw wób rabana ta wē rametyy hyb n'aa m'. Hahȳȳ da m' rake'aanh:

—Ēr ky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh aj'yy eréd hōm bä ta ȳym? —näk mäh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Nyy da Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'ood bä ēnh? —näng mä Jesus sa hä.

⁴ Ti m' raky hadoo:

—Mosees anoo ji erii däk ji ȳym ji eréd hōm do heen n'aa, tii b' ji mejō hōm tabahōm hyb n'aa —näk mä Pariséw sa kyyh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë nabuj keh'ūüm do hyb n'aa tii d' Mosees wén erii wät ta ti ky n'aa jawyk do ky n'aa —näng mäh.

⁶ —P'ooj ub dooh ta tii da tahado bä. Sahōnh hē tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do pahuunh aj'yy ȳynh da-heeh. ⁷ "Ti hyb n'aa kä, aj'yy kä, ta yb, ta ȳyn mahānh kä, sa m'aa hēnh kä, tagatēē hyb n'aa ta ȳym kä.

⁸ Takatēē jawén paa bä sét rabahado padēek ta ȳym daheeh", †† näng mäh. Ti hyb n'aa pawóp hē ranado bong. Sét hado däg kän. ⁹ Ti hyb n'aa séd hä P'op Hagä Do ata däk doo, dooh tahaja bä ji etyn bä —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hä.

¹⁰ Tób bä kä m' ta ma matēg rabeaanh ta ti ky n'aa.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Jé ta ȳym heréd hōm doo, tii bä ȳynh see hä takat'ēē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see ȳym sii he'ȳȳh do hado däk tii. Ta ȳym paa tah'yyb rejää —näng mäh. ¹² —Jé ta patug heréd hōm do ta see tagat'ēē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see patug sii he'ȳȳh do hado däk tii —näng mä Jesus kyyh.

Karepé Jesus ky n'aa edēng do panyyg n'aa hahȳȳh

¹³ Ti m' ta wób ramena karepé ned'ēed is do Jesus wē, sa hä Jesus moo däng hyb n'aa, taky n'aa edēng hyb n'aa. Ti m' ta ma matēg rage'ȳym mäh. ¹⁴ Ti m' dooh Jesus genaag bä ta ma matēg rabad'oo doo. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Na ramena karepé wē ȳy. Bë geām manäh! Hahȳȳ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hē P'op Hagä Do bag'ääs do karapee hedo padēek doo —näng mäh.

¹⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Karapee t'aah ky daheeh do hadoo ky nadaheeh péh, dooh P'op Hagä Do bag'ääs do karapee tado bä da. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo —näng mä Jesus.

¹⁶ Ti m' karepé tabasog däk ta hä, tii bä m' sa nu gad'oo bä m' tamoo däng, taky n'aa edēē boo kän mäh.

Tak'ēp ma näng do panyyg n'aa hahȳȳh

¹⁷ Ti m' ta tii b' naa Jesus tsyym kadoo bä m', ana mä aj'yy ta wē. Ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wē. Ti m' taky hadoo:

—Baad öm, ma matēg! —näng mäh. —Nyy da ȳ bad'oo edēb had'yyt do ȳ gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa ȳ bawät hyb n'aa kä? —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Héd n'aa baad ub hä ȳ mabanäng? —näng mäh. —Jääm hē P'op Hagä Doo, baad hadoo doo. Dooh ta see pé baad hadoo péh. ¹⁹ Mahapäh hahȳ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo: "Manaboh manä a da hadoo doo. Aä manä a ȳym nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Etsēeg manäh. Daap hē maky n'aa tapa manä ta wób. Mawad'ii manäh. Mawehēē a yb, mawehēē a ȳyn" ‡ —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²⁰ —Ma matēg! —näng mä aj'yy kyyh. —P'ooj ub, ȳ karapee noo gó ȳ panyyg kadeheeh né hē ta tii hä —näng mä ta kyyh Jesus hä.

²¹ Ti m' Jesus ty däng ta wē, takamahān wät mäh. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Sét hē ti hawät a hä —näng mäh. —Abaaj hōm, mesēm hōm sahōnh hē a wē hanäng doo. Man'oo ta sām paa kas'uut do sa hä. Tii d' madoo bä h̄y pong jé magadoo da tak'ēp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén ana wē ȳy, hēp ȳ hata mabahadoo hyb n'aa kä —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²² Ti m' aj'yy h'yy katón geēt. Ti m' ahōm mä Jesus mahānh. H'yy katón wät mäh, tak'ēp tawekāp do hyb n'aa.

† T'ii hēnh ji ahob had'yyt hē, tahanäng pé tii. Isajas 66.24 hä takerih do hä tabeh'ūüm. †† Genesis 2.24

‡ Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16-20

²³ Ti m' Jesus ty däg ta ma matëg sa wë, ti m' taky hadoo:

—Hejooñh né hë wekãp do sa hã P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁴ Ti m' sa h'yyb gó ta ma matëg rameuunh mä Jesus her'oot do hyb n'aa. Ti m' p'aa hëñh Jesus ky hadoo sa hã:

—Tah haa —näñg mäh. —Hejooñh né hë ji hã P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji bahadoo hyb n'aa —näñg mäh. ²⁵ —Hejooj né paawä kameer hã tatabëëj bã gats'uus doo gó, ta bahãñh tabahejooñh wekãp do sa hã P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁶ Ti m' ti bahãñh mä ta ma matëg rameuuj bong mäh. Sa mab hë m' rakaner'oot. Hahÿÿ da m' sa kyyh: —Jaa ëñh ti P'op Hagä Do wë hasëëk ëñh? —näñk mäh.

²⁷ Ti m' Jesus ty gadäg däk sa wë, ti m' taky hadoo: —Ji daaj hë dooh né hë ji haja bã P'op Hagä Do wë ji as'ëëg bã. Ti hadoo né hë, dooh P'op Hagä Do nahajaa péh. Ti hajaa ta wë ji tamasäk —näñg mäh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo: —Sahõñh hë äã beréd hõm a hataa äã bahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã: —Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Hëp ÿ n'aa, P'op Hagä Do panyyg hanäm do hyb n'aa na-ääj hë heréd hõm pé ta tób, heréd hõm do ta wakãñh, ta ãñh, ta yb, ta ÿÿñ, ta taah, ta joom banäng doo, ³⁰ ta bahãñh hajõng tagadoo da badäk hahÿÿ bã ta mabaj. Tagadoo da tób, ta wakãñh, ta ãñh, ta ÿÿñ, ta taah, ta joom banäng doo. Ta no n'aa na-ääj da tagadoo. Ta jawén kä, hÿ pong jé kä, tagadoo da edëb had'yÿt doo. P'op Hagä Do pa tabawäd had'yÿt da. ³¹ Hajõk babä hyb n'aa jewyk do wób, ta jawén kä hyb n'aa sekog padäg its da hÿ pong jé. Babä hyb n'aa sekog is do wób kä ti noo gó kä hyb n'aa jewyg kãñ da —näñg mä Jesus kyyh sa hã.

P'aa hëñh Jesus her'oot tadajëp do ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³² Ti m' Jesus rabahõm Jerusarëñh hëñh. Jesus mä sa pooh. Ti m' ta ma matëg rahyb n'aa newëë mä t'ïï hëñh Jesus bahõm doo. † Ta wób mä sa sii hah'üüm do e'ÿÿm mäh. Ti m' sa m'aa hëñh Jesus naëëñh ëñh 12 hedoo do ta ma matëg. Ti m' tamaher'oot sa hã ta mo n'aa. ³³ Ti m' taky hadoo:

—Ër ah'üüm Jerusarëñh hëñh —näñg mäh. —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da rahaëëj däk da P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetëk do sa moo gó na-ääj da. Dajëb hã raky n'aa etyy da ÿÿh. ÿ da rahaëëj däk Judah buuj nadoo do sa moo gó —näñg mäh. ³⁴ —Ta ti ÿ da raky n'aa e'j'es, ÿ da rahetsoos. ÿ da rahewyyh. ÿ da radajëëb kãñ

† Ta ma matëg rawén hyb n'aa newëë Jerusarëñh hëñh Jesus bahõm doo, t'ïï hëñh Jesus majïï rababok sa h'yyb.

—näñg mäh. —Tamawoob hë ãñ ÿ jawén paa bã, ÿ d' ganä wäd kãñ —näñg mä Jesus ta ma matëg sa hã.

Tsijaag, Jowãw daheeh retsëë do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' Sebedew taah hedoo doo, Tsijaag, Jowãw daheeh, rabana Jesus wë. Ti m' raky hadoo ta hã:

—Äã karëñ paawä manoo äã etsëë do a hã —näñk mäh.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—H'ëëd ti bë karëñ hã ÿÿ? —näñg mäh.

³⁷ Ti m' raky hadoo:

—Äã karëñ paawä tak'ëp makabaj'aa doo me mabag'ääs doo bã, a hub hadäk hëñh äã see basooh man'oo bã, s'ÿÿ me äã see †† —näñk mä sa kyyh.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Doooh bë hapëë bã ti bë etsëë doo —näñg mäh.

—Bë hajaa da ÿ ahoop do bë ahob bã? Bë hajaa da bë dajëb bã ÿ dajëp doo da? —näñg mä Jesus sa hã.

³⁹ —Äã hajaa! —näñk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ahoop né da ÿ ahoop do hadoo doo. ÿ dajëp do hadoo né da bë dejëp —näñg mäh. ⁴⁰ —Hÿÿ kä, ta ti bë etsëë do hã ÿÿ, ÿ nado ti hanoo. P'op Hagä Do anoo da hup ÿÿ hëñh, sã ÿÿ hëñh rabat'oonh, ta pooj jé tabenäm do tah'yÿb däng do sa hyb n'aa —näñg mäh.

⁴¹ Ti m' ta ma matëg wób, ji moo sahõñh hë hadoo do raky n'aa napäh bã retsëë doo, rah'yy kawaj'ääñ bong Tsijaag Jowãw sa wë.

⁴² Ti m' Jesus naëëj nã ta wë sahõñh hë ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë hapäh né hë, ta ti Judah buuj nadoo do sa wahë n'aa ky n'aa hedoo doo, tak'ëp ramejüü sa hã. Bë hapäh né hë ti hyb n'aa jew'yÿk doo, tak'ëp ramejüü sa karapee n'aa —näñg mäh. ⁴³ —Bë mahang taw'ääts hë dooh tii d' tado bã. Bë mahang karëñ pé kaweh'ëëh péh, taw'ääts hë da ta wób sa karom hadoo tabahado däk, ta wób tamasa. ⁴⁴ Bë mahang karëñ pé ta wób sa bahãñh nu gadäk péh, taw'ääts hë takadad'uuu sahõñh hë sa wë. Taw'ääts hë sahõñh hë sa masa n'aa, sa karom kanep'aak do hado däk tii —näñg mäh.

⁴⁵ —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ na-ääj né hë. ÿ ahyng babä ÿ rahyb n'aa jew'yÿk do jawén nado. ÿ ahyng babä ÿ masa hyb n'aa ta wób, ÿ ky n'aa en'yym hyb n'aa ta wób sa hã, ÿ dajëp hyb n'aa hajõk do nesaa do sa mo haj'aa sãm hyb n'aa —näñg mä Jesus kyyh.

Baritsimëw häd näñg do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁶ Ti m' rakajaa panang Jerikó häd näñg doo bã. Ti m', ta jawén, panang bã naa Jesus, ta ma matëg, hajõk do wób ratsyym kasok bã, ta tyw n'aa nabyy me m' tabahäng ty tamah doo. Baritsimëw mä ta häd. Tsimëw häd näñg do t'aa m' tii. Ta tyw n'aa me tabahäng dajëër tetsëë hyb n'aa m' ta tii me tebës do sa hã. ⁴⁷ Ti m', Jesus, Nasaréh buuj ramaneëñh do né

†† Tak'ëp hyb n'aa jewyk do tii, sa wahë n'aa basooh do pa hat'oonh doo. Rakarëñ paawä ta wób sa wahë n'aa rabahadoo Jesus sii.

hě ti ta tii bā tabēs taky n'aa napäh bā m', tak'öp mä tageëj wät. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Mat'yyd mehïin ÿÿh, Jesus, Dawi panaa! † —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' ta wób raky ge'ÿÿm mäh, bag hēnh tabahäng hyb n'aa. Raky geãm né paawä m', tak'öp tageëj wät tii bā:

—Mat'yyd mehïin ÿÿh, Dawi panaa! —näng mäh.

⁴⁹ Ti m' Jesus baym.

—Bē naëej! —näng mäh.

Ti m' raky hadoo Baritsiméw hā:

—Tsebee wäd! P'op as'ëeg g'ëed! Öm tanaëenh!
—näk mäh.

⁵⁰ Ti m' ta hatsē taw'oong jat mäh, gatsēg gēēt, ahöm mä Jesus wē.

⁵¹ Ti m' Jesus beaanh ta hā:

—H'ëed ti makarēn ÿ moo wät a hā? —näng mäh.

—Ma matēg! ÿ karēn ÿ begāā dāk —näng mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Ahöm nä. Hā ÿ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa öm has'oo dāk —näng mäh.

Ti m' nayyw hē m' tabahapēē dāk. Ti m' tabahöm Jesus sa jawén.

Baad Jerusarēnh bā Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

11 Ti m' Jesus rabahöm. Ti m' Jerusarēnh bedaa dāk bā m', panang Betapagéh, Betanija häd enäh do w'oo hā rakajaa bā, waëe joom oriib häd näng do banäng bā, pawóp hē ta ma matēg Jesus mejüü sa pooj jé m' rabahöm hyb n'aa. ² Hahÿÿ d' mä ta kyyh sa hā:

—Bē ahöm panang hēnh bē pooj jé badäk doo hēnh ti nuuj jé. Bē kajaa bā, bē hapäh da jumeto t'aah ji najasoo nä doo. Ta tyd hā da tabahäng —näng mäh.

—Bē asood hōm da, bē manaa wawēē hē —näng mäh. ³ —“Héd n'aa ti bē as'oot?”, ranoo bā, “Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do karēn, bada m' tamejüü rababaj nä”, näk da bē kyyh —näng mä Jesus pawóp hadoo do sa hā.

⁴ Ti m' rabahöm, ti m' jumeto t'aah rabawyyd kän tób w'oo hā. Tób noo hā m' takahö. ⁵ Ti m' rabas'oot bā m', p'eets hē hab'ëeh do rabeaanh:

—H'ëed ti bē hab'ëeh? Héd n'aa ti bē as'oot? —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ma matēg raky hadoo Jesus bedoo doo d' né hē m'. Ti m' rabanoo ramahüüm. ⁷ Ti m' Jesus ma matēg ramana kän Jesus wē. Ti m' sa hatsē sa hā padëek do paa radatoonh jumeto jó. Ti m' Jesus bas'ëeg sooh ta jó. ⁸ Hajök mä sa hatsē sa hā padëek do paa rat'ëeg hōm ta tyw n'aa me, tamahöm doo me, raweh'ëeh hyb n'aa. Ta wób mä ragekyyt mä bag'aad, rat'ëeg hōm mä ta tyw n'aa me. ^{††9} Ti m' sahōnh hē

† Sa h'yyb tym dēeb, p'ooj ub Judah buuj hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneëenh Mesijas. Dawi panaa mahang ta ti ganyyh P'op Hagä Do ky dang do paa hyb n'aa, “DAWI PANAA” ramaneëenh na-ääj hē P'op Hagä Do Ky Däng Doo. Tii da Jesus Baritsiméw wén maneëenh, ta hā pé Jesus né hē ti P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa kaja dāk doo. †† Tii d' né paa m' rabahed'oo sa wahē n'aa ragadoo bā. Ratsebē, raweh'ëeh do heen n'aa tii.

pooj jé hah'üüm doo, duu hēnh han'aa do na-ääj mä tak'öp mä sa kyyh:

—P'op Hagä Do ää j'aa etsē! —näk mäh. —Ky n'aa kedēng tii, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! † —näk mäh. ¹⁰ —P'op Hagä Do ky n'aa edēng da ēr wahē makü Dawi bag'ääs do paa hadoo bag'ääs doo †† —näk mäh. —Hÿ pong jé hawät do hā ää j'aa etsē! —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' Jerusarēnh bā Jesus bajëe suun kän. Ti m' tabahöm P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Tabegāā dāk mäh. Tug bā däg do hyb n'aa m', 12 hedoo do sa sii hē m' tabahöm ta s'ee hēnh, Betanija häd näng doo hēnh, raba'ÿÿh hyb n'aa m' tii bā.

P'op Hagä Do tób wahoo gó hes'ëem do Jesus hebëe bong do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' jati péh, Betanija bā naa ratsyym kasok bā, Jesus asa dāk. ¹³ Dawëe naa m' tabahapäh joom wiigo häd näng doo. Tahég'ääs mä teag bā. Doooh m' ta hā, ta ag noo gó nado m' ta h'yyb. ^{††14} Ti m' joom hā taky hadoo:

—Doooh da meag wäd bā! Doooh d' a ag repoo wäd bā! —näng mäh.

Ta ma matēg ramaa napäh mä ta kyyh joom hā.

¹⁵ Ti m' rakajaa bā kã m' p'aa hēnh Jerusarēnh bā, Jesus bajëe suun mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hā, kahadē doo gó, wahoo gó. Ti m' Jesus bahabëe bong tii bā hes'ëem doo, hets'ëe do na-ääj mäh. Ti m' tabaüüj bëeh dajëer rabaheb'aanh do tyng n'aa. Gurii-i hes'ëem do tyng n'aa na-ääj mä taüüj bëeh. ¹⁶ Doooh m' tan'oo bā ramatabej bā wak'ääb ta tii me, P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó. ¹⁷ Sa hā tama metëek bā m' taky hadoo:

—Nepäh bē hā kerih do P'op Hagä Do kyyh? —näng mäh. —Hahÿÿ da takerih P'op Hagä Do kyyh: “Tóp ÿÿ ji maneëenh da sahōnh hē badäk hahÿÿ bā habong do P'op Hagä Do hā raky n'aa etsëe do tób n'aa” †† —näng mä Jesus. —Hÿÿ kã, baretsēg tób n'aa hado dāk bē an'oo bā! —näng mä Jesus kyyh sa hā.

¹⁸ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetek do na-ääj mä raky n'aa napëe kän mä ta tii. Ti m' ratyw n'aa esoos mä radaj'ëep hyb n'aa m' Jesus, Jesus ra-jeyÿm do hyb n'aa m'. Rawén jeyÿm mäh, hajök mä gen'aak Jesus metëek do hā.

¹⁹ Ti m' tug bā kã m' Jerusarēnh Jesus raberéd däg kän, ah'üüm kän mäh.

Baad ji h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Jati pé bap paa m', Jerusarēnh hēnh rabahöm bā m', joom wiigo häd näng doo me m' ratabēs. Tsawyy häng mä sahōnh hē m' rabahapäh. ²¹ Ti m' Peed hyb

‡ Saaw-Mo 118.25-26 hā takerii dāk do hā rabe'h'üüm. †† Tii d' rawén her'oot, sa hā pé edaa dāk Jesus du doo do Isaraéw buuj tabag'ääs doo. †† Ta ag noo gó nado né paawä, joom baad hadoo do hā ji aw'yyt né hē pawóp its ta ag tabeak do pooj jé ganyyh doo. Kas'oot do sa waa tii. Ti ti Jesus esoos do tabepöh hyb n'aa paawä. ††† Isajas 56.7

n'aa newë däk mä Jesus ky hadoo do paa joom hä. Ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! Mahegää! —näng mäh. —Tsawyy häng joom mawas'ee häng doo —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Taw'ääts hë P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh —näng mäh. ²³ —Né hup ý né hë hahý ý her'oot doo: Hahý waëë hä ky hadoo péh: “Ahöm, ahob tame”, hanäng péh, P'op Hagä anoo ti ta hä, ta hä baad tah'yy kae bä, P'op Hagä Do ky däng do taky nasëew bä ta h'yyb gó. ²⁴ Ti hyb n'aa bë ý maher'oot hahýý da: Bë gadoo né da sahönh hë P'op Hagä Do hä bë ky n'aa etsëë doo, baad bë ky dahé bä, bë ky nasëew bä bë hä tanoo do hä —näng mäh. ²⁵ —Bë ky n'aa ets'ëë bä, tanyy bä bë h'yyb gó baad nadoo do bë da hadoo do wë, taw'ääts hë pooj jé bë hyb n'aa mabaan höm tii, bë Yb hý pong jé hawät do hyb n'aa mabaan hyb n'aa nesaa do bë hä na-ääj hë. [²⁶ Bë hyb n'aa manabaan höm bä, dooh na-ääj hë bë Yb hý pong jé hawät do hyb n'aa mabaan bä nesaa do bë moo bok do paah —näng mä Jesus kyyh.]

Jesus hä reanh doo, jaa ky gabuuj rahanäng do panyyg n'aa hahýýh

²⁷ Ti m' rakajaa Jerusarënh hënh. Jesus bawät bä m' P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, kahadë doo gó, kajaa mä ta wë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hë. ²⁸ Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahý mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj gó hahý mamoo wät doo? † —näk mä sa kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Ý eanh bë hä ënh. Bë her'ood bä, tii bä ý ba-her'oot bë hä jaa ky gabuuj hahý ý moo wät doo, hahý ý bad'oo doo —näng mäh. ³⁰ —Jaa ky gabuuj Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hý pong jé hawät do kyy gó, sa ky gabuuj hë paah? Bë her'ood hä ýý —näng mäh.

³¹ Tii bä m' sa m'aa hënh mä raky n'aa hajëew bong. Hahýý d' mä sa kyyh:

—Hý pong jé hawät do kyy gó ër noo bä, teanh da ër hä tii bä: “Hëd n'aa paa ti bë ky nadaheeh ënh?”, näng da. ³² Ajyy kyy gó ër noo bä, hajök do kawaj'ään da ër wë —näk mä sa kyyh sa m'aa hënh raky n'aa hajëm bä.

(Rawén jeýým mäh, hajök do hä m' P'op Hagä Do ky n'aa rod né hë paa m' sa h'yyb Jowāw.) ³³ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hä:

—Dooh ää hapëë bä —ken'oooh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Ý na-ääj né hë, dooh ý her'ood bä ky gabuuj näng do hä ýý, tii da ý bad'oo doo —näng mä ta kyyh sa hä.

Joom näng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'üüm do panyyg n'aa hahýýh

12 Ti m' Jesus baher'oot panyyg ky n'aa me sa hä. †† Hahýý da m' tabaher'oot:

—Hý hadoo aj'yy bejoom höm uwa häd näng do ta joom. Tahedëë höm. Ti tagagoos uwa bëëh hood tagatsi hyb n'aa. Ti tamoo wäd sooh p'op nu däk do joom hagä n'aa tyng. Ti tabahaëëj däk ta joom banäng do ta kaser n'aa sa hä. Ti ta danäh bahöm dawëë.

² Joom ag wah'ëë däg bä kä, ta danäh mejüü ta sii moo heb'oooh do see ta kaser n'aa sa wë, tagadoo hyb n'aa paawä joom ag wób. ³ Ti takajaa bä kä, ramaso däk, rahewyyh, ramejõ höm p'aa hënh bag hënh. ⁴ Tii bä ta danäh mejüü ënh ta seeh. Tii kä ranu ganabooh, rarahejää tii. ⁵ Ti tamejüü ënh ta seeh. Radajëëb kán tii. Ti ta danäh mejüü nä hajök. Tii b' sa wób rahewyh bong, sa wób raneboh bëëh. ⁶ Sét hë mad'aak ta pa. Ta t'aah takamahän do tii. Ti tamejüü. Ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Tah ý raweh'ëëh da”, näng mä ta h'yyb gó. ⁷ Ti ta kaser n'aa rabahapäh bä raky hadoo: “Ta danäh t'aah hahýýh. Ti d' ta danä däg ta yb jawén buuj däg”, näk mäh. “Ti bä, ër dajëëb! Èr ma däg da tii bä kä hahý joom banäng doo”, näk mä sa kyyh. ⁸ Tii d' né kä, ranaboh jad kán. Dawëë radawäts höm joom bahänh —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabeh'üüm sa hä.

⁹ Ti m' teanh sa hä:

—Nyy da joom danäh bad'oo hýý kä? —näng mäh. —Ana da, tadej'ëëp da ta kaser n'aa, ta wób hä da tabahaëënh tii bä —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ënh sa hä:

—Dooh bë ner'ood bä g'eeh hahý P'op Hagä Do kyy kerih doo? “Pä tób n'aa them'aa do raty n'aa ges'yyk doo, hýý kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa däg. ¹¹ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa né tii. Taw'ääts hë ër hä tii”, ‡ näng kerih doo —näng mäh. ††

¹² Tii bä kä m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do na-ääj mäh, ratyw n'aa esoos mä ramaso däk hyb n'aa m' Jesus. H'yy genäh mä Jesus pes'ääp mä panyyg ky n'aa me sa hä. Ti hadoo né hë, e'ýým mä hajök do Jesus maa new'ëë do sa hä, ti hyb n'aa m' Jesus mahänh rabahöm.

Jesus rano n'aa maso paawä ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahýýh

¹³ Ta jawén kä m' ramejüü Pariséw wób, Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd näng do karapee wób na-ääj mä Jesus wë. Rakarën paawä rano n'aa masoo taker'oot do hyb n'aa. ¹⁴ Ti hyb n'aa m' ky ken'yym doo gó rake'anh:

—Ma matëg! —näk mäh. —Ää hapäh õm. Baad ub mabawät. Dooh daap mamenä bä. Dooh mahyb n'aa p'eed bä ky n'aa etsëëh do hä, hyb n'aa jawyk do hä

† Hes'ëëm do Jesus hebëë bong do hyb n'aa, hajök do tama metëëk do hyb n'aa na-ääj hë rawén eanh. Jesus hä he'aañ do sa kyy gó ta tii bä hes'ëëm do rabehes'ëëm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bä Jesus bad'oo doo.

†† Ta hä kamaj'ii doo, ta hä he'aañ do sa hä ti tabaher'oot. ‡ Saaw-Mo 118.22-23 †† Ti pä tahañäng péh, ta daaj hë né m' ti takaher'oot.

mama metëek bã. Dooh maky n'aa ehÿyd bã sa hyb n'aa ma metëek doo. Ehub né hë P'op Hagä Do karën do hã mama metëek doo —näk mäh. —Ti hyb n'aa —näk mäh —ãã mamaher'ood. Taw'ããts hë a hã, ji epaag bã Roma buuj sa wahë hã rahepak doo, Sesa hã? † —näk mäh. ¹⁵ —Ji ep'aak g'eeh, dooh apäh ji epaag bã? Nyy da a hã? —näk mã sa kyyh.

Jesus hapäh mã ti sa h'yyb, j'ooj madäk doo me ti raky hadoo. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa tii da bë ke'aanh, këh ÿ hyb n'aa ÿ bë no n'aa maso paawä? —näng mäh.

Ti m' taky hadoo sa hã:

—Na moweed denaari ramaneëenh doo. ÿ megãã —näng mäh.

¹⁶ Ti m' raban'oo däk ta hã. Ti m' tametëeh, ti m' tabeaanh sa hã:

—Jaa heen n'aa hahÿÿh? Jaa häd hahÿ kerih do ta hã? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa häd —näk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë an'oo Sesa hã ta no n'aa, ta heen n'aa hadäk doo. Bë an'oo P'op Hagä Do hã ta no n'aa hë †† —näng mäh.

Ti m' sa h'yyb gó rameuuj b'ëeh ta kyyh hyb n'aa.

Saduséw Jesus hã rake'aanh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' rakajaa Jesus wë Saduséw häd enäh doo, rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hã m' dooh m' ji ganä wäd bã ji dajëb bã. ¹⁹ Ti m' raky hadoo Jesus hã:

—Ma matëg! —näk mäh. —P'ooj ub Mosees erii däk do paa ër hã, aj'yy dajëb bã, ta ÿÿm teréd wäd bã tane-taa nä bã, tii bã m' ta hÿÿj mã gat'ëë däk tii, ta hÿÿj makü panaa näng hyb n'aa m' —näk mäh. ²⁰ —Panyyg gó òm ãã maher'oot —näk mäh. —Hÿ hadoo aj'yy, 6 ta hÿÿj. Tagat'ëë däk mäh. Dooh m' teta nä bã, aj'yy dajëp. ²¹ Tii bã ta hÿÿj seeh, ta jawén näh, gat'ëë däk mã ta hÿÿj makü ÿÿm paah. Ti na-ããj mã dajëp né tii d' ënh. Dooh m' reta nä bã tadajëp. Ti hadoo né m' ta wób ënh. ²² Sahõnh hë m' raget'ëë bok ta ti ÿÿnh. Sahõnh hë m' radejëp ranetaa nä bã. Tagadëëg ub kä ÿÿnh dajëb kån.

²³ Ti m' rabeaaj kån Jesus hã:

—Ji genyyh bã kä ënh, dejëp do paa ji? —näk mäh. —Ny hadoo do ÿÿm kä ta ti ÿÿnh ti noo gó kä? Sahõnh hë paa m' ta ti ta pat'uuk —näk mã sa kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooh bë h'yy genä bã baad hadoo do hã, P'op Hagä Do kyy kerih do bë nahapäh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hejój bë nahapäh do hyb n'aa na-ããj hë —näng mäh. ²⁵ —Dejëp do ragenyyh bã kä, dooh ji

† Tii da rawén eaaanh, rakarën paawä Jesus her'oot do hã rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ta hã. “Dooh ji epaag bã Sesa hã” taky hado bã paawä, Eróts karapee raky n'aa tapa paawä Jesus Roma bu-uj sa hã. “Ji ep'aak né hë” Jesus ky hado bã paawä, hajök do maa new'ëë doo, dooh ragenaag bã ta tii. Tii b' rakawaj'ããn paawä ta wë. Hejooonh né hë ta hã reaaanh doo. †† Ji né hë ti P'op Hagä Do karën doo.

kat'ëë wäd bã. Æãs hÿ pong jé habong do kanetëë do hadoo da ji tii bã kä —näng mã Jesus.

²⁶ Ti m' taky hadoo ënh:

—Dejëp do genyyh doo kä, dooh bë ner'ood bã Mosees mo haj'aa kerih do hã, b'aa kadoo do panyyg n'aa gó, ji ganä wäd do ky n'aa? —näng mäh. —Tii gó naa P'op Hagä Do ber'oot Mosees hã. Hahÿÿ d' mã ta kyyh: “Abaraãm hagä ÿÿh, Isak hagä ÿÿh, Jakóh hagä ÿÿh”, † näng mäh. ²⁷ —Dooh, “Abaraãm makü hagä, Isak makü hagä, Jakóh makü hagä”, tanoo bã. Dejëp do hagä n'aa nado P'op Hagä Doo. Hedëp do sa hagä n'aa tii —näng mäh. —Tak'ëp bë h'yy gatamah —näng mã Jesus kyyh Saduséw sa hã.

Tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyc do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyc do ma mehetëk do see bana. Tamaa napäh mã raky kedag bong do Jesus daheeh. Ta hã m', baad mã Jesus ky gadoo sa hã rake'aanh doo. Ti hyb n'aa m' teaaanh mäh:

—Ny hadoo do P'op Hagä Do mejüü do see tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyc tamejüü do wób bahãnh? —näng mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hahÿ tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyc: “Bë maa newë da hahÿÿh, Isaraéw buuj. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk doo, P'op Hagä Doo, ër hagä n'aa, sét né hë. ³⁰ Taw'ããts hë tak'ëp bë kamahãn Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Doo, bë h'yy kaha'eeh doo. Taw'ããts hë tak'ëp bë h'yyb padäg ta hã. Taw'ããts hë bë h'yyb tym gó naa né hë bë kamahãn ta hã, sahõnh hë bë hajaa doo me”, †† näng mäh. ³¹ —Hahÿ ta seeh: “Makamahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo da” †† —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Dooh tak'ëp ky n'aa jawyk pé ta ti pawóp hadoo do bahãnh —näng mã Jesus ta hã.

³² Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyc do ma mehetëk do ky hadoo:

—Baad ti a kyyh, ma matëg —näng mäh. —Sét né hë ti P'op Hagä Doo. Dooh ta see péh —näng mäh.

³³ —P'op Hagä Doo tak'ëp ji kamahãn, tak'ëp ji h'yyb däk ta hã. Ji h'yyb tym gó naa né hë, sahõnh hë ji hajaa doo me né hë ji kamahãn ta hã. Ji kamahãn né hë ji da hadoo, ji hã ji kamahãn doo da —näng mäh. —Ji ajuu doo, ji anoo do P'op Hagä Do hã bahãnh ti ta tii.

³⁴ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bã baad ta kyyh, ta h'yy ganäng doo me tabedoo, ti m' taky hadoo:

—P'eets hë paawä P'op Hagä Do hã mah'yy ka'eeh takarën doo da. P'eets hë paawä P'op Hagä Do bag'ããs do karapee n'aa mabahadoo —näng mäh.

Ti bahãnh kä m' dooh m' reaaj boo bã kä. H'yyb e'ÿÿm mã reaaj bã kä.

Jesus eaaanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó Jesus ma metëek bã m' taky hadoo:

—Dawi panaa m' ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa nooh. Nyy da tii? ³⁶ Hahÿÿ d' mä P'op Hagä Do Sahee hejój gó Dawi baher'oot paa m' Kristo ky n'aa: "Wahë ÿ n'aa hä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo ky hadoo, 'Aso hup ÿÿ hënh, si ÿ mabag'ääs hyb n'aa a majiÿ ÿ nes'ëem bä kä", † näng paa Dawi. ³⁷ Hÿÿ kä, "Wahë ÿ n'aa" Dawi maneëej bä ti Kristo, nyy d' ti ta t'aah tabahadoo? †† —näng mä Jesus.

Baad mä hajök do sa hä Jesus kyyh.

³⁸ Jesus ma metëek bä m' taky hadoo:

—Baad da bë kanä ta ti Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa mahänh —näng mäh. Baad ub rak-en'yyim, baad rakametëeh saroor henyym doo me, ky n'aa gebah doo me —näng mäh. —Rakarën ji bedëng hajök do sa mahang —näng mäh. ³⁹ —Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä ragen'aak ratooj bä hyb n'aa jewyk do rabahetönh bä. Ratsebé do tä n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsëeh doo bä rabahetönh bä ratooj bä —näng mäh. ⁴⁰ —Patug tema bong do radajëer esok, rama esok. Tii bä h'yy kamep'ëeh, bap péj hadoo doo me raky n'aa ets'ëë bä —näng mäh. —Ta ti hedoo do tak'ëp P'op Hagä Do rejää da —näng mä Jesus kyyh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa ky n'aa.

Patug tamaa wäd is do tanoo do dajëer panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Ti m' Jesus bahyy sooh dajëer radahet'oonh do dawëe bä. Ti m' tabaheg'ääs hajök do radatoonh do dajëer tób P'op Hagä Do rahyb n'aa esee do dajëer n'aa. Hajök mä dajëer enäh doo, hajöng mä radatoonh. ⁴² Ti m' tabana patug tamaa wäd is doo, tada-tooj is mä pawóp its moweed. Kanahën its mä tii. ⁴³ Ti m' Jesus naëenh ta ma matëg ta wë, ti m' taky hadoo sa hä:

—Hahÿ ÿÿnh patug tamaa wäd is doo, sa bahänh tabanoo. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh. ⁴⁴ —Sahönh hë ta wób ranoo sa wë mad'aak do uuh —näng mäh. —Hahÿ ÿÿnh, kasuud its né paawä, sahönh hë taban'oo däg is ta wë hanäng do paats —näng mä Jesus.

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' Jesus ratsyym kasok bä m' P'op Hagä Do tób n'aa bä naa, ta ma matëg see ky hadoo ta hä:

—Mahegää, ma matëg! Ewëeh hÿ pä tób pan'aa. Anäm hahÿ tatama n'aa! —näng mäh.

² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahapäh hahÿ tób yb —näng mäh. —Dooch da hahÿ pä ta see jó haso wät pé da. Sahönh hë da rabakud bëeh tũ —näng mäh.

³ Ti m' waëë joom oriib banäng doo hënh Jesus rabahöm kän. P'op Hagä Do tób n'aa nu masee me tii.

† Saaw-Mo 110.1 †† Dawi panaa né hë ti Jesus aj'yy gó tabahyng do hyb n'aa. Dawi wahë ÿ n'aatamaneëenh do paah, P'op Hagä Do T'aah tabahadoo do hyb n'aa na-ääj hë ti Jesus.

Ta tii bä Jesus bahäng bä, sa m'aa hënh Peed, Tsijaag, Jowäw, Än-Deréh rabana ta wë, ti m' raky n'aa eanh:

⁴ —Ny noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu däk?

H'ëed hado da tabedaa däk do heen n'aa? —näk mäh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Baad bë matakä da bë rawanadii hyb n'aa. ⁶ Hajök da han'aa ji hä wad'ii doo. Hät ÿÿ gó rabana, sa nooh. "ÿ Kristo", nök da sa kyyh. Hajök da rawedii —näng mäh. ⁷ —Bë eÿÿm manä da kaneb'ooh do bë ky n'aa napäh bä. Ti awät né da ta ti hedoo doo. Ti hadoo né hë, dooh takaja nä bä badäk hahÿ bahëej jëng doo —näng mäh. ⁸ —Häj n'aa see babuuj rakaneb'ooh da häj n'aa see babuuj sa daheeh. Häj n'aa sa wahë n'aa, rah'yy kawereem da häj n'aa see sa wahë n'aa wë. Hajöng häj n'aa bä k'ääts katajuus da, sah na-ääj da anäng. Badäk hahÿ bahëej jëng do du däk do metëe n'aa d' tii. Ajän pooj jé ta mahÿÿj ganyyh doo hadoo da tii —näng mä Jesus.

⁹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Baad bë kanä sa mahänh —näng mäh. —Bë da rahaëenh panang enäh do sa wahë n'aa sa moo gó, bë raky n'aa etyy hyb n'aa. Bë da rahewyyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo gó. Hëp ÿ n'aa bë da ramahüüm sa wahë n'aa wë, hëej bagä n'aa sa wë na-ääj hë, sa matym gó bë raky n'aa tapaa hyb n'aa. Këh ÿ n'aa bë her'ood kän da tii bä sa hä —näng mäh.

¹⁰ —Badäk hahÿ gawatsig pooj jé, P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm do jé pad'yyt hë da rabaher'ood höm sahönh hë häj n'aa babuuj sa hä —näng mäh. ¹¹ —Bë ramoo maso höm bä, bë raheaaj bä bë raky n'aa etyy hyb n'aa, bë hyb n'aa tón manä bë her'oot péh. Bë her'oot bä, bë her'ood bë hä P'op Hagä Do anoo do ti noo gó. Bë h'yyb gó naa nado da ti bë her'oot doo. P'op Hagä Do Sahee da ti her'oot doo —näng mä Jesus sa hä.

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Hÿÿj näng do ta hÿÿj tan'oo däk da ta wób sa moo gó, radaj'ëep hyb n'aa. Ti hadoo né da t'aah näng do bad'oo ta t'aah hä. Sa taah da h'yy kawereem da sa yb wë, sa ÿÿn wë. Rahaëenh da ta wób sa moo gó radej'ëep hyb n'aa. ¹³ Tak'ëp da sahönh hë rakawajääñ da bë wë hëp ÿ n'aa. Ti hadoo né da, jé h'yy kanerét do hä ÿÿ, tadajëb bä kä, edëb had'yyt hë da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa —näng mä Jesus kyyh.

¹⁴ Ti m' taky hadoo ënh:

—Tak'ëp nasaa doo, P'op Hagä Do tób n'aa rejää doo, P'op Hagä Do tób n'aa rahyb n'aa eréd höm hanoo doo, P'op Hagä Do tób n'aa bä tahëe däg bä bë hapëe bä, taw'ääts hë Judah buuj häj n'aa bä haj'eenh do rakejën höm da waëë banäng hënh. (Sahönh hë hahÿ ner'oot doo, taw'ääts hë ramatakëe tagahoot hyb n'aa sa hä nyy d' Jesus hanäng pé ti tak'ëp nesaa doo.) ¹⁵ Ta ti bë bahapäh bä, taw'ääts hë jajé p'op tób gadäk do jó hasooh péh, nyyw hë da takejën höm, dooh da pooj jé tób gó tehëen péh. ¹⁶ Ti hadoo né da ta joom hood hënh hawät doo. Taw'ääts hë dooh da tajëe bä ta hat-

‡ Maah-Ko erii wät ta tii, Daniéw erii wät do hä Jesus beh'üüm do hyb n'aa.

së tabehëen hyb n'aa paawä —näng mäh. ¹⁷ —Tak'ëp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hä kä ti noo gó kä! † —näng mäh.

¹⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Tak'ëp né da ji bahoop ti noo gó. Badäk hahÿ P'op Hagä Do pahuuj wät noo gó naa, dooh nä paa ti hadoo pé tak'ëp rabahoop. Ti jawén kä dooh ti tahado wäd bä kä. Ti hyb n'aa da, bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hä, bë kejën hõm do tabahahëem noo gó, tak'ëp naëng badoos noo gó, tanahadoo hyb n'aa —näng mäh. ²⁰ —P'op Hagä Do bód gakog hõm da nanäng ji ahoop doo. Tii d' tanado bä paawä, dooh paawä hedëp péh. Ta wë tasëew hõm do sa hyb n'aa tawén bód gakog hõm ti noo gó rahoop doo —näng mäh.

²¹ —Ti noo gó, “Wät hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, “Jajé tahawät”, ranoo bä, bë ky dahé manä da rahe'oot doo. ²² Ta ti ÿ wén her'oot, ti abok da ha-jök “ÿ Kristo” ken'oooh do hyb n'aa. Ti abok né da “P'op Hagä Do ky n'aa rod ÿÿh” ken'oooh doo, noo kanesa doo. Tak'ëp hadoo do ta heen n'aa rametëeh da, rapehuunh da, ta wë P'op Hagä Do asëew hõm do rawedii hyb n'aa paawä. ²³ Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa matakä! Ta pooj jé ÿ baher'ood däk bë hä —näng mä Jesus kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta ti rahoop do jawén paa bä, papÿÿj da badagyb däk, kamarab da dooh ta bag nyy wäd bä. ²⁵ Sagõõh wë hä naa kejäk da. Wë hä habong do ta bag keh'ÿÿt da jé pad'yyt hë, ta see hedo hõm da P'op Hagä Do an'oo bä. ^{††26} Ti noo gó kä da sahõnh hë da rabahapäh ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ bahyng bä kä wë puh mahang. ÿ ahyng da tak'ëp P'op Hagä Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo me. ²⁷ Ti noo gó ÿ mejüü da äs ÿÿ rabata hõm hyb n'aa jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä habong do ÿ asëew hõm doo —näng mä Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë hyb n'aa matakä joom wiigo häd näng do ky n'aa hä —näng mäh. —Wiigo tëeg tadu doo bä tagajewäng doo, bë hapäh tabanyyw edaa däk. ^{†29} Ti hadoo né da, sahõnh hë ta ti bë ÿ maher'ood wät do kaja däk bä bë bahapäh bä, edaa däk ÿ kaja do bë bahapäh da —näng mäh.

³⁰ Ti m' taky hadoo ënh:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Da hë habong do rahapäh nä da sahõnh hë ÿ her'ood wät do bawäd kän. ^{††31} Badäk hahÿÿh, wë na-ääj da, ahëëj jëë né paawä, keh ÿÿ da dooh tahëëj bä —näng mäh.

³² Ti m' Jesus ky hado kän:

† Tak'ëp tanesaa sa hä, du daa d' rawaj'aah pé do hyb n'aa.
†† Isajas kyy gó Jesus beh'üüm ta ti tahe'oot doo. Isajas 13.10, 34.4 hä kerii däk ta ti ky n'aa. ‡ Tabahahëem noo gó, hajõng do häj n'aa bä ti anäng joom ti noo gó barak doo. P'aa hënh tagajewäng tabanyyw bedaa däk bä. Ti hyb n'aa ta ti ky n'aa gó Jesus beh'üüm ta panyyg. †† Jesus hä reaaj wät ny noo gó P'op Hagä Do tób n'aa rarejäã. ³⁷ ta baab jawén paa bä, hahÿ Jesus her'oot do jawén paa bä, Roma buuj sa warahén n'aa rarejäã P'op Hagä Do tób n'aa Jerusarënh bä hasooh do paah. Sahõnh hë P'op Hagä Do tób n'aa pan'aa pä kepyyj hyng Roma buuj sa warahén ran'oo bä.

—Doooh d' hapäh pé ny noo gó ta ti bawät. Ääs, hÿ pong jé habong doo, dooh rahapëë bä. ÿÿh, P'op Hagä Do T'aah, na-ääj hë dooh ÿ hapëë bä. Jääm né hë Ee hapäh. ³³ Doooh da bë hapëë bä ny noo gó ta ti bawät. Ti hyb n'aa baad ub da bë gadaa ta pooj jé, baad ub da bë matakä. ³⁴ Aj'yy karom näng do ta s'ee hënh hahõm do hadoo tii. Tabahõm pooj jé tamejüü ta karom sahõnh hë rabahag'ääs hyb n'aa. Tamaher'ood hõm sa hä ramoo bong do hä. Tamejüü na-ääj hë tób noo hag'ääs doo, baad tabahag'ääs hyb n'aa. Doooh raheen n'aa enä bä ny noo gó sa kariw n'aa matëeh. ³⁵ Ti hadoo bë hä kä. Taw'ääts hë baad da bë gadaa, baad bë hyb n'aa matakä da. Doooh da bë hapëë bä ÿ matëeh bä, tób danäh matëeh do ta karom nahapäh do hadoo da. Doooh ji hapëë bä tób danäh kajaa bä, tug bä, atsëm, atsëm ub, tapaj'ëë bä. ³⁶ Doooh taw'ääts hë tado bä bë h'yy gatamah bä tób danäh nayyw hë takaja bä —näng mäh. ³⁷ —Ti hyb n'aa ÿ bedoo bë hä, sahõnh hë sa hä: Baad bë gadaa, baad bë matakä! —näng mä Jesus.

Buu benyym do ÿÿnh ahoog wät do Jesus nuu gó pa-nyyg n'aa hahÿÿh

14 Ti m' pawóp nä m' ta äh Pas-kowa † häd näng do bawät, päw makuj tamah do rabawa noo gó. Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj mä ratyw n'aa esoos mä Jesus ramoo maso hõm hyb n'aa ta wób raky n'aa nanapäh bä m', radaj'ëep hyb n'aa kä m'. ² Rakaner'oot bä m' raky hadoo:

—Doooh da ër dajëeb bä Pas-kowa noo gó, hajök do ër wë rah'yy kawereem mahãnh —näk mäh.

³ Ti m' panang Betanija häd näng doo bä m', Simaw saraa hä däk do paa tób bä, sa waa tyng hä m' Jesus basooh bä m', ana mä ta wë ÿÿnh. Buu benyym do hood mä ta moo gó m' tabadäk. Pä s'ëeb mä ta hood. Tak'ëp mä taky n'aa gebah, joom nah-do häd näng do s'ëeb heh'äät ta ti gó hanäng do buu benyym doo. Ti m' tanoo gatëh hõm, ti m' tabahah'ook Jesus nuu gó m'. ⁴ Ti m' Jesus pa hat'oonh do wób rakawaj'ääh bong, ti m' raky hadoo sa da hadoo do sa hä:

—Hëd n'aa tarejäã tii? ⁵ Taw'ääts hë paawä

takes'ëem. Tak'ëp paawä ji ky n'aa geb'aah. Ta sãm ji anoo paawä kas'uut do sa hä —näk mäh.

Ti m' rabahajëew wät ti ÿÿnh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë hajëew manäh! Na magëd ti ÿÿnh —näng mäh. —Tak'ëp baad hadoo do tamoo wäd wät hä ÿÿ.

⁷ Kas'uut do aboo had'yyt hë bë mahang. Bë h'yy kajäk bä bë banoo sa hä. ÿ ti hÿÿh, dooh bë mahang had'yyt hë ÿ awäd wäd bä —näng mäh. ⁸ —Tahajaa do né hë ti

†† Pas-kowa ramaneëeh do noo gó Isaraew buuj rahyb n'aa esee P'op Hagä Do t'yyd mehÿin doo, Esit bä naa rabah'üüm noo gó. Pas-kowa ratab'ëes noo gó ranaheb'oooh b'ëé t'aah aj'yy. Rahyb n'aa esee do heen n'aa tii. Ti noo gó m' ratab'ëes né hë päw makuj tamah doo. Séd hä rataheb'ëes.

tamoo wät hä ýý. Ý radakä jëe pooj jé buu benäw n'aa tii d' nuh ýý gó tah'ook doo —näng mäh.

⁹ Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup ý né hë hahý ý her'oot doo: Jé pad'yyt hë badäk hahýý hä P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm do rabaher'ood hõm bä, raher'oot da na-ääj hë hä ýý hahý ýýnh moo wäd wät do ky n'aa, ji hyb n'aa esee hyb n'aa ta hä —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Judas Ikarijot häd näng doo, 12 hedoo do ta ma matëg sa seeh, bahõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa wë, Jesus tahaëenh hyb n'aa sa hä. ¹¹ Ti m' rah'yy gadejah Judas Ikarijot kyy hä. Ti m' ta sãm raky kajäk mä ta hä. Ti m' Judas Ikarijot tyw n'aa esóts kãn tabahaëenh hyb n'aa kä sa hä.

Jesus ta ma matëg daheeh Pas-kowa tä n'aa rabawëh do panyyg n'aa hahýýh

¹² Ti m' pãw makuj n'aa tamah do rataheb'ëes do du däk bä m', b'éé t'aah aj'yy P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oooh noo gó m', Jesus ma matëg rabeaanh ta hä:

—Nyy bä makarën äã benäm Pas-kowa tä n'aa, matabëes hyb n'aa? —näk mäh.

¹³ Ti m' tamejüü pawóp hë ta ma matëg, ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë ahõm nä panang hënh. Bë kajaa bä, bë kataa da aj'yy hä naëng hes'oooh do hä. Ta jawén bë ahõm da. ¹⁴ Ti bajëe suun bä tób gó, bë eaaj da tób danäh hä hahýý da: “Äã ma matëg mejüü äã beaanh nyy bä tagadäk ta gawakõ, tatabëes hyb n'aa Pas-kowa ta ma matëg sa daheeh”, denoo da. ¹⁵ Tii bä da ta gawakõ gaeh doo, p'op gadäk doo, tametëeh da bë hä. Ta tii bä tyng n'aa näng da. Kabenyw däk da —näng mäh. —Ta tii bä bë moo boo ta tä n'aa, ta waa n'aa ër tab'ëes hyb n'aa —näng mä Jesus sa hä.

¹⁶ Ti m' pawóp hë ta ma matëg rabahõm panang hënh. Rakajaa bä m' panang bä, Jesus her'oot do hadoo né kä m'. Ti m' ramoo boo kãn tii bä kä Pas-kowa tä n'aa kä.

¹⁷ Papýýj badëe hyng bä kä Jesus kajaa 12 hedoo do sa sii. ¹⁸ Sa waa tyng pa rabat'oonh bä kä m', rabawëh bä kä m', taky hadoo sa hä:

—Bë see ý tahaëenh da majïï moo gó. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mäh.

¹⁹ Ti m' rah'yy ketón bong. Ti m' sét ken'yyh mä raky hadoo:

—Hä ýý, dooh ý tado bä! —näk mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bëeh, 12 hedoo do see né da, nemon ý heh'oos do pãw né da —näng mäh. ²¹ —Ýýh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, ý da dajëp P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né hë —näng mäh. —Ti hadoo né hë, baad nado da aj'yy hä, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do majïï moo gó han'oo däk do hä! Taw'ääts hë paawä ta ti aj'yy hä tanenyyts bä paawä! —näng mä Jesus kyyh.

²² Ti m' rabawëh bä, Jesus bado däk pãw, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'ääts hë õm, Ee. Man'oo däk pãw äã hä —näng mäh.

Ti m' taganabäh däk, tan'oo däk mä ta ma matëg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—Bë gado däk. Hup ý heen n'aa hahýýh —näng mäh.

²³ Ti m' Jesus bado däk uwa bëeh hood, ti m' P'op Hagä Do hä ta ky hadoo:

—Taw'ääts hë õm, Ee. Man'oo däk uwa bëeh äã hä —näng mäh.

Ti m' taban'oo däk sa hä. Ti m' rabeëg pëe uwa bëeh.

²⁴ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Majyw ýý, ý anoo do ý dajëp noo gó hajök do sa hyb n'aa heen n'aa hahýýh. Papuuj sahõnh hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kä. Hý jawén majyw ý hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky däng † —näng mä ta kyyh sa hä.

²⁵ Ti m' taky hadoo ênh sa hä:

—Doooh ý eëg wäd bä hahý uwa s'ëeb. Jääm hë p'aa hënh papuuj däg ý eëek da P'op Hagä Do bag'ääs doo bä. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mäh.

²⁶ Ti m' Saaw-Mo wób me P'op Hagä Do rama ejäm do jawén paa bä m', rabahõm kãn waëe joom oriib häd näng do banäng hënh.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë sahõnh hë ý bë beréd hõm da —näng mäh. —Hahýý da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hä ti ky n'aa: “B'éé hagä ý daj'ëep da. Tii bä da jé pad'yyt hë b'éé rabehüüm bong” †† —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Ta tii d' né paawä da hä ýý, ý ganä wät jawén paa bä da, bë pooj jé da ý bahõm Garirej hënh —näng mäh.

²⁹ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Sahõnh hë õm reréd hõm bä, ý dooh õm ý eréd bä —näng mäh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Badah né hë, atsëm, pawóp nuu me karaak bahýýh do pooj jé ý maky n'aa jejën da. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mä Jesus Peed hä.

³¹ Ti m' Peed ky kah'üüm mä ta hä:

—Doooh! —näng mäh. —Ý radajëeb bä na-ääj hë a sii, dooh noo gó da õm ý hyb n'aa eréd bä! —näng mäh. Ti ky hedoo né hë m' ta ma matëg wób.

Getsemani bä Jesus ky n'aa ketsëe do panyyg n'aa hahýýh

³² Ti m' Jesus rabahõm joom banäng hënh Getsemani häd näng doo hënh. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Babä bë ayyw dó ý ky n'aa ets'ëe nuuj jé —näng mäh.

³³ Ti m' Peed, Tsijaag, Jowãw daheeh tamahüüm ta sii dawë hä. Ti m' Jesus h'yyb gó tak'ëp mä tah'yy katón

† P'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do nahado hahýýh. P'ooj ub b'éé t'aah majyyw rakaner'oot do heen n'aa. Papuuj däk hýý kä. Jesus majyyw hyb n'aa, sét nuu me sahõnh hë sa hyb n'aa dajëp doo, P'op Hagä Do gadoo hýý kä ta wë sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh doo. †† Sakarija 13.7

wät. Dooh baad tado wäd bä ta h'yyb. Ti m' taky hadoo sa hä:

³⁴ —Tak'ëp ÿ h'yy katón. ÿ h'yyb dajëp do hadoo —näng mäh. —Babä bë ayyw, bë matakä. Bë aã manä da! —näng mäh.

³⁵ Ti m' tabahöm dawë hä. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng, ti m' taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hä tanahoop hyb n'aa tamo n'aa, tahaja bä. ³⁶ Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Ee —näng mäh. —Dooh hejooñ pé a hä. Ti hyb n'aa ÿ karën paawä mado hóm mahänñ ÿÿ wät hahÿÿ ahoop do pan'aa. Ta tii d' né ÿ bets'ëë paawä, makarën doo d' né hë mabad'oo, ÿ karën doo da nado —näng mäh.

³⁷ Tabana bä m' ta ma matëg tamawoob hë hadoo do rahab'ëëh hëñh, taheg'ääs mäh, aã b'ëëh mäh. Ti m' tanaëëj nyh Peed ta häd heh'äät doo me:

—Simaw! —näng mäh. —Öm aã jëng? —näng mäh. —Dooh mahaja bä kanahën d'os hë maty gadäg bä si ÿÿ? —näng mäh. ³⁸ —Bë matakä, P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëë, nesaa do h'yyb tatug mahänñ bëëh, ÿ bë eréd hóm mahänñ —näng mäh. —Ji h'yyb karën né paawä baad hadoo do ji moo wät, nahejooj ji, ti hyb n'aa bë ky n'aa ets'ëë ÿ wén näng —näng mäh.

³⁹ Ahöm ëñh p'aa hëñh, taky n'aa etsëë do paa taky n'aa etsëë ëñh p'aa hëñh. ⁴⁰ Ti m' p'aa hëñh tabana bä ëñh, aã b'ëëh ëñh mäh, tak'ëp mä raty jewyk sa h'yyb. Dooh m' sa kyyh pé ta hä.

⁴¹ Tamawoob nuu me m' tabahado däk bä m' taky hadoo sa hä:

—Bë kameh'ääk nä? Bë aã magyys hë? Jääm hë dó! —näng mäh. —Kaja däk ÿ ran'oo däk doo. Bë hegää. Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'oooh do sa moo gó rabahaëëj däk hÿÿ kä —näng mäh. ⁴² —Bë as'ëëg bëh! Hamäh, ër ah'üüm. Wät ta ti ÿ han'oo däk do majë ÿÿ hä —näng mä Jesus kyyh sa hä.

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴³ Jesus ber'oot nä bä m', takajaa Judas, 12 hedoo do see paah. Hajök mä han'aa ta sii. Sën-jeer yt hä m', boh yt hä m' rabana. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa kyy gó m', Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa kyy gó m', Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sa kyy gó m' na-ääj hë ti rabana.

⁴⁴ Haëëñh do baad ub mä taky n'aa her'ood däk. Hahÿÿ da m' ta kyyh sa hä:

—Ta ti ÿ tapa tsanetsup doo da, ti né hë tii. Tii d' bë maso däk, bë maso hóm baad ub —tii da m' ta kyy dó sa hä.

⁴⁵ Ti m' nayyw hë Judas bana Jesus wë, ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh.

Ti m' ta tapa tsanetsup mäh. ⁴⁶ Ti m' ta hä rakajäk, ramaso däg kän mä Jesus. ⁴⁷ Ti m' Jesus pa hagëët do seeh, bado däk ta sën-jeer, tekyyt mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do karom. Ta nabuuj gakyd hóm mäh.

⁴⁸ Ti m' han'aa do hä Jesus ky hadoo:

—Ër wahë n'aa wë h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa bë ed'oo g'eeh ÿÿh, bë wén n'aa wë ÿÿ sën-jeer yt hä, boh yt hä, ÿ bë masoo hyb n'aa? —näng mäh. ⁴⁹ —P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó ÿ awäd had'yyt hë bë sii ÿ ma metëëk bä. Dooh ëñh ÿ bë maso bä tii bä ëñh? —näng mäh. —Hÿÿ kä, taw'ääts hë —näng mäh. —ÿ hapäh, tii da tawén hadoo, P'op Hagä Do kyy kerih do hä ÿ kaja däk hyb n'aa —näng mä Jesus.

⁵⁰ Ti m' sahönñ hë kä ta hata rawaj'aa bong. Reréd hóm mä Jesus.

⁵¹ Jääm hë sét hë wanajaah, pahëëw. Sét mä tadadäk ta hatsë pään rino s'ëëb. Jesus jawén paawä tabahöm, ti m' ramaso däg bä paawä m', ⁵² teréd däk mä ta hatsë. Hahót mä tawaj'aa hóm.

Judah buuj sa wahë n'aa wë Jesus ramahüüm do ky n'aa hahÿÿh

⁵³ Ti m' Jesus ramahüüm kän P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do wë kä. Ti m' rakata padëëk t'ïï hëñh sahönñ hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hë m'. ⁵⁴ Ti m' Peed bahöm mä Jesus sa jawén. Dawëë m' tagadäk. Ajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do tób wahoo gó. Ti m' warahén sa pa m' tabahyy häng. Katëng mä sa nemuun tëëg me.

⁵⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa hedoo doo, sahönñ hë Sinedirijo † häd näng do ajyy n'aa sii hë m' resooos mä Jesus hä rap'ää dajëëp péh. Resóts né paawä m' Jesus raky n'aa tapaa doo, dooh m' raw'yyt pé rap'ää dajëëp péh. ⁵⁶ Hajöö né paawä m' daap ramenyh Jesus ky n'aa hä, dooh m' séd gó rer'ood bä. Raky n'aa eh'ÿÿt mäh. Ta see ky n'aa hadoo mä ta see an'oo bä.

⁵⁷ Ti m' p'op mä ta wób rabes'ëëg b'ëëh, ti m' daap ramenyh Jesus ky n'aa hä. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—ÿ gawatsiig hóm da hahÿÿ P'op Hagä Do tób n'aa, ajyy sa mo haj'aa. Tii bä, tamawoob hë ta äñ, ÿ moo wäd sooh P'op Hagä Do tób n'aa seeh, ajyy mo haj'aa nadoo doo", näng ta kyyh —näk mä sa hä.

⁵⁹ Tii d' né paawä m' sa kyyh, ti na-ääj mä dooh m' séd gó rer'ood bä.

⁶⁰ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do p'op mä tabas'ëëg gëët sa mahang. Teanh Jesus hä:

—Dooh maher'oot pé öm raky n'aa tapaa do hä? —näng mäh.

⁶¹ Dooh m' Jesus ky gado bä. Bag hëñh mä tabagëët.

††

† Sinedirijo ramaneëëñh doo, ta ti m' 71 ajyy rakaheta padëëk do raber'oot hyb n'aa nyy d' rabad'oo Judah buuj sa mahang ji da hadoo do moo nesaa doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do na-ääj mäh. Ta ti m' ta wób mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa wób, ta wób mä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób, ta wób sa wahë n'aa na-ääj mäh. †† Dooh Jesus kawaj'ään bä. Daap hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do beaaj kån ta hä:

—Öm ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo? Öm P'op Hagä Do T'aah? —näng mä ta kyyh.

⁶² —ÿÿ. ÿ né hë —näng mä Jesus. —Bë hapäh né da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do Sahõnh Sa Bahãnh Hado Do hub hënh tabasoooh bã, ta hä P'op Hagä Do weh'ëeh doo bã. Bë hapäh né da ënh tabahyng bã wë puh mahang —näng mä Jesus kyyh sa hä.

⁶³ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do kawaj'ään gó tawén s'ëed hõm ta daaj hë ta saroor. Ti m' taky hadoo:

—Jääm hë. Dooh hyb n'aa wät pé ta ky n'aa her'oot péh —näng mäh. ⁶⁴ —Bë maa napäh né hë ta kyyh, P'op Hagä Do taky n'aa rejää doo —näng mäh. —Nyy da bë hä? —näng mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do kyyh.

Ti m' sahõnh hë raky hadoo:

—Taw'ääts hë tadajëp! —näk mäh.

⁶⁵ Ti m' ta wób rabahetsoos, ti m' raty maw'yyd däk tanahapäh hyb n'aa, ti m' rabetuu sa moo me, ti m' rabeaanh ta hä:

—Maher'ood mahapëë bã! Jaa mo haj'aa? —näk mäh.

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa ramahüüm kån, ti m' rahewyyh mä Jesus.

Jesus Peed ky n'aa jejën do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁶ Ti m' Peed bahäng bã m' tób w'oo hä, tabës mä tii bã P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do karom ÿÿnh. ⁶⁷ Tahapäh bã m' Peed katëng tëeg noo pa, tabahëg'ääs ta hä. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Öm na-ääj hë Jesus Nasaréh buuj sii hawät do paa õm —näng mäh.

⁶⁸ Ti m' Peed ky n'aa jejën wät.

—Dooh ÿ hapëë bã ta ti maher'oot doo. Dooh ÿ heen n'aa nyy bã —näng mäh.

Ti m' Peed bahõm ta hadë noo bã. ⁶⁹ T'ii hënh ÿÿnh bahapäh bã m', taky hadoo sa pa hab'ëeh do sa hä:

—Hahÿ sa hata see né hë —näng mäh.

⁷⁰ Ti m' Peed jejën ënh mäh.

Badah peej hadoo mä kã, ta pa hab'ëeh do p'op, raky hadoo ta hä:

—Sa hata see né hë õm —näk mäh. —Garirej hënh naa né hë õm —näk mä sa kyyh.

⁷¹ Ti m' Peed ta daaj hë taky n'aa kawas'ee kån. Ti m' P'op Hagä Do hä taky däng:

—Dooh ÿ hapëë bã ta ti aj'yy bë ky n'aa her'oot doo —näng mäh.

⁷² Ti m' nyyw hë m' karaak bah'ÿÿ kån pawóp nuu me däg kã. Tii bã m' Peed hyb n'aa newë däk Jesus her'oot do paa ta hä kã: "Pawóp nuu me karaak bah'ÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me ÿ maky n'aa jejën da." Ti né paa kã m' Jesus her'oot do paa kã ta hä.

heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do ke'aanh Jesus wén ky ganadoo.

Ti m' tak'ëp Peed baód kån taky n'aa jejën do hyb n'aa Jesus.

Pirato häd näng do wë Jesus ramahüüm kån do panyyg n'aa hahÿÿh

15 Bãp paa m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa, sahõnh hë Sinedirijo ajyy n'aa sii hë m' rahyb n'aa n'oo däk Jesus. Ramoo maw'yyd däk, ramahüüm Pirato häd näng do wë. †

² Ti m' Pirato beaanh Jesus hä:

—Öm né Judah buuj sa wahë n'aa? —näng mäh.

—ÿÿ. Tii d' né hë, maher'oot doo d' né hë —näng mä Jesus.

³ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa hajõng mä Jesus raky n'aa tapaa Pirato hä. ⁴ Ti m' Pirato ky hadoo ta hä:

—Dooh maky gado bã? Hajõng do hä õm raky n'aa tapaa —näng mä Pirato.

⁵ Dooh m' Jesus ky gedag bã. †† Ti hyb n'aa m' Pirato hyb n'aa meuuj wät.

⁶ Pas-kowa noo gó m' Pirato bahed'oo doo da taberéd hõm radewëes do seeh. Teréd hõm hajõk do retsëe doo. ⁷ Ti noo gó m' ragadahew'ëes doo gó m' tabagëet Barabas häd näng doo, ta hataa sa daheeh. Ta see tadajëep paa ta wób sa sii m' Roma buuj wë rah'yy kawereem noo gó. ⁸ Ti m' hajõk do rabana Pirato wë, ti m' rabetsëe ragadahew'ëes doo gó hab'ëeh do see tamanyyh hyb n'aa, Pas-kowa noo gó tabahed'oo doo da.

⁹ Ti m' Pirato beaanh sa hä:

—Bë karën ÿ ado nyyh bë matym n'aa Judah buuj wahë n'aa ramaneëeh doo? —näng mäh.

¹⁰ Tii d' tawén eanh, tahapäh mäh, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa ta hä rahäëj däk Jesus, Jesus hä rah'yy kajew'ëes do hyb n'aa.

¹¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa ky mejüü mä hajõk do rabetsëe hyb n'aa Pirato hä Barabas häd näng doo do Jesus jawén buuj.

¹² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bã, nyy da ÿ bad'oo hÿ Judah buuj sa wahë n'aa bë maneëeh do hä? —näng mäh.

¹³ Tii bã m' tak'ëp rageëej bong:

—Mepëem däg b'aa kajatsëk do hä! —näk mäh.

¹⁴ —Hëd n'aa? —näng mä Pirato. —Dooh mo haj'aa kad'oo do tado bã —näng mäh.

Taher'ood né paawä m' tak'ëp rageëej bong tii bã:

—Mepëem däg! Mepëem däg! —näk mäh.

¹⁵ Hajõk do Pirato h'yyb en'yyim hyb n'aa m' taberéd hõm mä Barabas häd näng doo. Ti m' tamejüü rabahewyyh Jesus. Ti m' tahaëej däk warahén sa hä rabepëem däk hyb n'aa b'aa kajatsëk do hä.

† Pirato häd näng doo, Roma buuj. Ta ti Judah häj n'aa bagä n'aa. †† Dooh Jesus kawaj'ään bã. Daap hë raky n'aa tapaa Jesus wén ky ganadoo.

Jesus warahén rarejää do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti m' warahén ramahũüm Jesus sa wahë n'aa tób wahoo hënh. Tii bā m' ranaëej nā sahõnh hë sa hataa, séd hā rakata padëek hyb n'aa. ¹⁷ Ti m' radasuun jëng ta hā ta hatsë hahiin doo. Ti m' hetëk do moo m' ramap'õöd dāk, ta nuu gó m' radasoo. ¹⁸ Tii bā m' radu doo raky n'aa ej'ees do ta hā. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh.

¹⁹ Hajõõ nuu me m' ranu gewyyh tatu me, rabahetsoos sa matsós me. Ti m' sa taron nuu me m' ramehyh b'ëeh ta wë, raweh'ëeh doo gó m' raky n'aa mes'uunh hyb n'aa. ²⁰ Ti m' raky n'aa ej'ees jawén paa bā m' rado nyh mäh ta hatsë hahiin doo, radasuun jëng mäh ta saroor hë. Ti m' ramanyyh rabepëem dāk hyb n'aa.

Jesus rabepëem dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

²¹ Ti m' ramanyyh bā m', aj'yy Simaw häd näng doo, panang hënh hajëng doo, tabëej paawä m' sa hā. Panang Sirené häd näng doo bā naa m' tii. Aresän, Rupu häd enäh do sa yb tii. Jerusarënh panang hënh tabajëe paawä. Ti m' warahén ramejũũ mä tabes'ooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepëem dāk do b'aa n'aa. ²² Ti m' Jesus ramahũüm Gogota häd näng doo hënh. (Gogota häd näng doo m', ji nu gabóg k'yy rahanäng pé m' tii.)

²³ Ti m' ramenoo ta hā joom uwa häd näng do s'ëeb hejooñh doo. Kamekuunh mä ti datés do biin me, miir häd näng do s'ëeb. Dooh Jesus eëg bā. ²⁴ Tii bā kã m', repëem däg kãn mäh. Ti m' ramoo bong ramas'uunh doo, rabahapäh hyb n'aa ta saroor uuh wë ym doo.

²⁵ P'op däg mä papÿÿj, 9 oor däg mä ti rabepëem dāk. ²⁶ Hahÿÿ da m' takerii dāk Jesus moo p'ää tadajëp do heen n'aa hā: "Judah buuj sa wahë n'aa hahÿÿh", näng mä kerih do hā. †

²⁷ B'aa kajatsëk do wób hā rabepëem padëek na-ääj hë pawóp hë ajyy baretsëk doo. Hub hënh ta see hahäng, s'ÿÿ hënh ta see hahäng. Hõõ gó Jesus kahepëem dāk do bahäng. [²⁸ Ta tii hā kaja dāk P'op Hagä Do kyy kerih do paa hahÿÿ d' her'oot doo: "P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do h'yyb hata dāk ran'oo bā P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo." †] ²⁹ Ta tii me teb'ëes do raky n'aa rejää mä Jesus, sa nuu m' rewõnh Jesus wë. Hahÿÿ d' m' sa kyyh:

—Magawats'iik mäh, a nooh, P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob mä ta äh mamoo wäd sooh p'aa hënh, a nooh. ³⁰ Ahyy b'aa hā hadäk do õm! A daaj kedëeb! —näk mäh.

³¹ P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë raky n'aa ej'ees mäh. Sa daaj hë m' rakaner'oot:

—Ta wób ted'ëep —näk mäh. —Dooh tahaja bā ta daaj hë takedëeb bā! ³² Hahÿÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hanäng doo, Isaraéw buuj sa wahë

† P'op ta nu gad'oo pong jé m' rabepëem dāk kerih doo. †† Isajas 53.12

n'aa hanäng doo, taw'ääts hë tabahyng b'aa kajatsëk do hā tahadäk do hā naa, ää baheg'ääs hyb n'aa, ää ky daheeh hyb n'aa! —näk mä sa kyyh.

Ta pa habëeh do b'aa hā pad'ëek doo, ti na-ääj hë raky n'aa rejää mäh.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Wasyk mä ta bag badoo wät, badagyb dāk mä badäk hahÿÿ hā. Jääm hë tug bā tabawag dāk p'aa hënh. ³⁴ Tug bā m', tak'ëp mä Jesus geëej wät:

—Eroj, Eroj, rama sabakatani? —näng mäh.

"P'op Hagä Doo, ÿ h'yy kasahadä doo, hëd n'aa ÿ mamakyy's?", ‡ tahanäng pé m' tii.

³⁵ Ta tii bā p'eets hë hab'ëeh do wób ramaa napäh bā m' ta kyyh, raky hadoo:

—Bë maa newë! —näk mäh. —Eriij ti tanaëenh —näk mäh.

³⁶ Ti m' sa see waj'aa dāk, sapum do tehoots dāk uwa s'ëeb oow me, b'aa hā m' tagadahäng, tamenoo mä Jesus hā tabëek hyb n'aa. Ti m' ti ky hadoo:

—Na madëeg! —näng mäh. —Ti b' er heg'ääs Eriij ana bā tamahyyh hyb n'aa —näng mäh.

³⁷ Ti m' tak'ëp mä Jesus geëej wät, ti m' tadajëb kãn.

³⁸ Tii bā m', P'op Hagä Do tób n'aa t'õp ta gó noo gat-së hebaan do kas'ëed hyng mäh. ³⁹ Ti m' warahén sa wahë n'aa Jesus ty gadäk hënh hab'ëeh doo, tamaa napäh bā Jesus geëej wät doo, tahapäh bā m' nyy da Jesus dajëp doo, taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aaah né paa ti hÿ aj'yy! —näng mäh.

⁴⁰ Dawëe naa m' ÿÿj wób rabaheg'ääs. Sa mahang mä ab'ëeh Marija Madarën häd näng doo, Sarome häd näng doo, Marija seeh. Tsijaag, ta jawén nā ramaneëenh doo, Josés ta hÿÿj daheeh sa ÿÿn ti Marija. ⁴¹ Jesus hep'ëeh né hë m' ti ta tii. Garirej hāj n'aa bā Jesus hataa né paa m' tii. Sa tā moo bo n'aa né paa m' tii. Hajõk mä ÿÿj ta sii han'aa do Jerusarënh hënh, ti na-ääj mä tii bā m' rabab'ëeh ënh.

Jesus radakä jëng do pä gó panyyg n'aa hahÿÿh

⁴² Saab pooj jé m' ti tabahadoo. Saab pooj jé né hë m' ta ti Judah buuj rabahennyw hõm Saab hā rakamehehāk hyb n'aa. Tug bā kã m', ⁴³ Joséh, panang Arimatsija häd näng do buuj, bahõm Pirato wë. Sinedirijo ajyy n'aa see ky n'aa etsëeh do m' ti Joséh. Tagada né hë m' P'op Hagä Do bag'ääs do du dāk. Ti m' tabahõm Pirato wë. Dooh m' tah'yyb eÿÿm bā. Tetsëe mä Jesus kamag n'aa. ⁴⁴ Ti m' Pirato hyb n'aa meuuj wät mä Jesus nyyw hë dajëp tahanäng doo. Ti m' tamejũũ ranaëenh warahén sa wahë n'aa tabeaanh hyb n'aa ta hā te hub tado bā. ⁴⁵ Ti m' ta heen n'aa nyy dāk bā warahén sa wahë n'aa her'oot doo, ti m' tabahaëej däg kãn Joséh hā. ⁴⁶ Ti m' Joséh etsëe mä pään hawak doo, rino häd näng do s'ëeb. Ti m' tabado hyy kãn Jesus kamag n'aa, ti m' tahabën dāk mä hawak doo me. Ti m' tadasuun jëng pä gabaho doo gó, kamag hood n'aa ragagots dāk doo gó. Ti m' pä gatsabak do tepëed nā,

‡ Saaw-Mo 22.1 hā takerii dāk do hā tabeh'ũũm.

taty gatsëe däk mä ta me. ⁴⁷ Marija Madarën, Marija see Josés yïn raheg'ääs. Rahapäh mä ragadasuun jëng do Jesus kamag n'aa.

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

16 Ti m' papÿÿj badëe hyng jawén paa bä, Saab bahëej jëng bä, Marija Madarën, Sarome, Marija Tsijaag yïn ah'üüm mä buu benyym doo m' retsëe. Jesus kamag n'aa hahog pan'aa m' tii. ² Ti m' bap paah, met'uuh hä, papÿÿj ty ganä këe bä, rabahöm kân pä gabaho doo hënh, Jesus kamag n'aa radasuun jëng hënh. ³ Ramahöm me, tyyw me, rakaner'oot:

—Jaa da pä jawyk do ty gas'ëes? —näk mäh.

⁴ Ti m' raty kajäk, pä kepëed höm taty gatsë. Aeh mä ti pä. ⁵ Ti m' rabajëe p'ëe gabaho doo gó. Ti m' rabahapäh, asooh mä pahëew hadoo. Hawak mä ta saroor tagasooh. Hub tabanäng hënh mä tabasooh. Ti m' rah'yyb e'ÿÿm bong.

⁶ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë eÿÿm manäh! —näng mäh. —Bë esoos Jesus Nasaréh buuj, repëem däk do paah. Dooch wäd bä. Ganä wät! B'ëep, bë hegää radasuun jëng do paa bä —näng mäh. ⁷ —Bë ahöm nä, bë maher'ood ta ma matëg sa hä, Peed hä sii hë. Hahÿÿ da da bë kyyh: “Ahöm da bë pooj jé Garirej hënh. Bë hapäh da t'ÿÿ hënh, bë tamaher'oot do paa da” —näng mäh.

⁸ Ti m' rawaj'aa höm, kaj'uun mäh, h'yyb manepëe boo m'. Dooch m' raheer'ood bä sa hä rabeÿÿm bong do hyb n'aa.

[⁹ Ti m' met'uuh hä bap paah, Jesus ganä wät. Pooj jé Marija Madarën hä m' takas'ee wät. Ta ti m' Marija setsi karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do tahebëe bong do paa m'. ¹⁰ Ti m' tabahöm Jesus sii habok do paa wë. A'oot mä tii. H'yy ketón bong mä Jesus hyb n'aa. ¹¹ Ti m' Marija Madarën baher'oot bä m' sa hä Jesus ganä wät doo, Jesus tahapäh doo, dooch m' raky dahé bä.

¹² Ta jawén kä Jesus kas'ee wäd kân ta see hado däk mä pawóp hë ajyy panang s'ee hënh hah'üüm do sa hä, ta tyw n'aa me rababok bä. ¹³ Ti m' ajyy mat'ëeh p'aa hënh, raheer'oot mä ta wób sa hä. Ti sa hä na-ääj mä dooch raky dahé bä.

¹⁴ Tii bä kä m', Jesus kas'ee wäd kân 11 hedoo do ta ma matëg sa hä kä sa tä rabawëh bä m'. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa ti bë nabuj keh'üüm bë ky nadaheeh y hap'ëeh do y ganä wät jawén paa bä? —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë ahöm jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä. Bë maher'ood höm sahönh sa hä hanäm do panyyg këh y n'aa —näng mäh. ¹⁶ —Panyyg ky dah'eeh doo, nu ke-muun bong doo, P'op Hagä Do ed'ëep da ta wë. Panyyg ky nadah'eeh doo, P'op Hagä Do ky n'aa ety da banesaa hënh —näng mäh.

¹⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Panyyg këh y n'aa ky dah'eeh do hä P'op Hagä Do anoo da hahÿ tak'ëp rahajaa doo: Karap'aar h'yyb nesaa do rahebë da hät yÿ gó. Ta wób kyyh rer'oot da. Aw'yy rameso bä da, p'yyym reëg bä da, dooch da ramahÿÿj hob bä. Sa moo radatoonh da nahëe enäh do nu gad'oo bä, heso padëek da nahëe enäh doo. Ta heen n'aa ti ta tii, te hub né hë këh y n'aa ta wób rabahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁹ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ber'oot jawén paa bä sa sii, P'op Hagä Do masäg kân hÿ pong jé. P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä tabaso däg kân. ²⁰ Ti m' ta ma matëg rabahöm kân, ti m' jé pad'yyt hë rabaher'ood höm kân mä Jesus ky n'aa kä. Jesus, p'op naa né hë tamasa sa hä tapehuunh doo me, sahönh hë rabahapäh hyb n'aa te hub né hë ta ti ta ky n'aa.]

Jääm né hë hahÿ Jesus P'op Hagä Do T'aah panyyg kä.

Rukas

Rukas Teopiro tamaher'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

1 Õm ÿ ma erih hahÿÿh, Teopiro.
 Hajök herii bong äã häj n'aa bä hawäd wät do ky n'aa, Jesus ky n'aa. ² Sahõnh hë tadu däk bä hap'ëeh doo, P'op Hagä Do panyyg hanäm do her'ood hõm do raheer'oot sa hä raberih hyb n'aa. Tii d' né paa raberih. ³ Hÿÿ kä, Teopiro, hyb n'aa jawyk doo, sahõnh hë baad ÿ ma kamet'ëeg wät jawén paa bä ta ti ky n'aa, ÿ na-ããj hë hÿÿ kä ÿ erih ta ky n'aa. Sét ken'yyh ÿ ma erih doo. ⁴ Ta tii da ÿ wén erih, õm rama met'ëeg wät do Jesus ky n'aa hä, se hub né hë baad mabahapäh hyb n'aa ÿ erii wät do hä maner'ood bä.

Ääs ky n'aa her'oot Jowäw nu gahem'uun do benäng do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Ti m' sa wahë n'aa Erõts häd näng do Judah häj n'aa bä tabag'ääs noo gó, ti awät mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do seeh. Sakarija m' ta häd. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do wahë n'aa see Abijah makü panaa né m' tii. Ta ÿÿm häd mä Isabew. Sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë wahë n'aa makü Aräw häd näng do panaa né m' tii ãnh. ⁶ Baad ub mäh, P'op Hagä Do karën doo da rababok. Baad ub né hë raky daheeh sahõnh hë P'op Hagä Do mejüü doo, ta ky n'aa jaw'yyk do kerih doo. ⁷ Dooch m' rataah nyy bä. Dooch m' Isabew eta bä. Wehëh padäg mä ta patug daheeh.

⁸ Ti m' ta see pé noo gó, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do wób, Abijah makü karapee, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä ramoo bok noo gó, Sakarija moo wät mä tii bä. ⁹ Sakarija hä m' rah'yy kajäk t'õp gadäk doo gó tabajëe suun hyb n'aa, buu benyym do in-sijëen häd näng do tabajuu hyb n'aa. ¹⁰ Ti m' buu benyym do tabajuu bä m', hajök mä ta noo bä hab'ëeh. P'op Hagä Do hä m' raky n'aa etsëe. ¹¹ Ti m' P'op Hagä Do ääs kasee Sakarija hä m'. Buu benyym do rabahej'uu do tyng hënh, hub hënh mäh, ääs bag'ëed däk. ¹² Tak'ëp mä Sakarija beÿÿm wät. H'yy gabadoo wät mäh. ¹³ Ti m' ääs ky hadoo ta hä:

—Eÿÿm manäh, Sakarija —näng mäh. —P'op Hagä Do maa napäh metsëe do ta hä —näng mäh. —Etaah da a ÿÿm. Aj'yy da bë t'aah. Man'oo da ta häd Jowäw —näng mäh. ¹⁴ —Tak'ëp da bë h'yyb tsebë ta hyb n'aa. Hajök ratsebë tabenäng bä, ¹⁵ hyb n'aa jawyk P'op Hagä Do matym gó tabahadoo do hyb n'aa da —näng

† Jääm né sét né hë sa ky n'aa rod hajëe suun t'õp gadäk doo gó, taber'oot hyb n'aa P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do tah'yyb en'yyim hyb n'aa.

mäh. —Taw'ääts hë dooh d' teeg da uwa bëeh hejoonh doo, ta wób na-ããj hë mahÿÿnh doo. P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm da a t'aah ta ÿÿn wog gó tabasuun nä bä na-ããj hë —näng mäh. ¹⁶ —Hajök da Isaraéw buuj tah'yyb wapëen hõm p'aa hënh P'op Hagä Do wë, sa hagä n'aa wë, ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mäh. ¹⁷ —Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do pooj jé da Jowäw bawäd däk da, Isaraéw buuj sa h'yyb tym tabenäm hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë. P'op Hagä Do Sahee hejój gó tabawät da, P'op Hagä Do ky n'aa rod Eriij makü hawäd wät do paa hadoo da, sa yb sa taah rah'yyb en'yyim hyb n'aa sa wë, nabuj keh'üüm do rah'yy kawapëen hyb n'aa, rah'yy genäh hyb n'aa kä baad P'op Hagä Do karën doo da habok do rah'yy genäh doo da —näng mä ääs kyyh Sakarija hä.

¹⁸ Ti m' Sakarija ky hadoo:

—Nyy d' ÿ bahapäh ta ti te hub tado bä? —näng mäh. —Wah'ëe däg ÿ ti hÿÿh. Wah'ëe däg äm ÿ né tii ãnh —näng mäh.

¹⁹ Ti m' ääs ky hadoo Sakarija hä:

—Gabirijéw häd näng do ÿ ti hÿÿh —näng mäh. —P'op Hagä Do pa hegët do ÿ hÿÿh. Ta ti né hë ti ÿ tamejüü hahÿ hanäm do ky n'aa õm ÿ maher'oot hyb n'aa —näng mäh. ²⁰ —Hÿÿ kä, —näng mä —dooch d' mer'ood wäd bä a t'aah benäng bä kä, ÿ maky nadaheeh do hyb n'aa. P'op Hagä Do h'yyb däng noo gó da ti awät né da a hä ÿ her'oot do a t'aah ky n'aa —näng mä ääs kyyh Sakarija hä.

²¹ Ti nuuj jé m' P'op Hagä Do tób n'aa noo bä kata b'ëeh doo, ky n'aa ets'ëe doo, ragada mä Sakarija banyyh. “H'ëed hyb n'aa ti tabadoh?”, næk mä sa h'yyb gó. ²² Ti m' tabanyyh bä kä m', dooh m' tahaja wäd ter'ood bä. Ta moo me m' tameh'eed däg up. Ti hyb n'aa rah'yy genäh. P'op Hagä Do metëeh do tahapäh sa hä.

²³ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa gó tamoo wät do bahänh bä kä, tababaaj hõm kän mä ta tób hënh. ²⁴ Ti m' nayyw hë denaa hë kä m', ta ÿÿm Isabew häd näng do beta däg kän mäh. Ji ma poo oow pé kä m' ta kamarab n'aa ta ÿÿm gada ta tób bä, dooh m' tawäd bä ta s'ee hënh. Ti m' Isabew ky hadoo:

²⁵ —Hahÿ P'op Hagä Do anoo hä ÿÿ —näng mäh. —ÿ tat'yyd mehÿin. Tado hõm hä ÿÿ ÿ nu mebyng doo, ÿ netaah doo —näng mä Isabew kyyh.

Ääs ky n'aa her'oot do Jesus benäng do ky n'aa hahÿÿh

²⁶ 6 kamarab tabahado däk bä m', P'op Hagä Do mejüü ääs, Gabirijéw häd näng doo, tabahõm hyb n'aa

panang Nasaréh häd näng doo hënh, Garirej häj n'aa bä. ²⁷ Tamejũũ mä tabeg'ääs hyb n'aa maruus wë, Joséh häd näng do ým pan'aa wë. Dawi panaa né m' ti Joséh. Dooch m' aj'yy tamepeë nä bä ti maruus. Ta häd mä Marija. ²⁸ Ti m' ääs bahöm ta wë, ti m' taky hadoo:

—Ý ana a wë òm ý panäk hyb n'aa. P'op Hagä Do ky ennym a wë. A hä hë tabawät —näng mä ääs Gabirijéw häd näng do kyyh.

²⁹ Ti m' Marija hyb n'aa tón geët mä ääs her'oot do hä. Ti m' tahyb n'aa newëë. Ta h'yyb gó m' tabedoo:

—H'ëëd ky n'aa ti hÿ ýéh? —näng mä Marija ta h'yyb gó.

³⁰ Ti m' ääs ky hadoo ta hä:

—Eým manä Marija! —näng mäh. —A hä P'op Hagä Do h'yyb däng. ³¹ Òm da eta däk, enny däg da a t'aah. Mahäd n'oo däk da Jesus. ³² Ky n'aa etsëéh da. P'op Hagä Doo, Sahõnh Hë Sa Bahãnh Hadoo Do T'aah da ramaneëéh —näng mäh. —P'op Hagä Do anoo da ta wahë makũ Dawi häd näng do jawén buuj tabahadoo hyb n'aa, sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. ³³ Jakóh panaa sa wahë pan'aa da had'yyt da. Tabagãä had'yyt da —näng mä ääs kyyh.

³⁴ Ti m' Marija ky hadoo ääs hä. Teaanh mäh:

—Nyy d' mä tii? Dooch aj'yy ý mepëë bä —näng mäh.

³⁵ Ti m' ääs ky hadoo:

—P'op Hagä Do Sahee da ahyng a wë —näng mäh. —P'op Hagä Doo, Sahõnh Hë Sa Bahãnh Hadoo Do hejój a hä da tabadäng. Ti hyb n'aa da hahÿ karapee hä P'op Hagä Do h'yyb däng. Ramaneëéh da P'op Hagä Do T'aah —näng mä ääs kyyh Marija hä.

³⁶ Ti m' taky hadoo ênh:

—A wakãän, Isabew häd näng doo, ti na-ääj hë etaah ta wah'ëë gó. Rahe'oot né paa ti netah. Hÿ kã eta däk —näng mäh. —Ji ma poo oow see pé däg ta kamarab n'aa. ³⁷ Dooch hejooñh pé P'op Hagä Do hä —näng mä ääs kyyh Marija hä.

³⁸ Ti m' Marija ky hadoo:

—P'op Hagä Do karom né ýh. Tamejũũ do ý moo wät da —näng mäh. —Taw'ääts hë ta ti tahado bä, ma-her'oot do hä ý —näng mäh.

Ti m' ääs ahöm kãn mä p'aa hënh ta mahãnh.

³⁹ Ti m' nayyw hë denaa hë Marija bahöm kãn mä panang hënh, Isabew hagä hënh, waëë habëë hënh, Judah häj n'aa bä. Ta tsym n'aa kaw'aat mä tabahöm. Ti m' tób gó m' tabajëë suun. Isabew mä tedëng. ⁴¹ Ti m' takedëë sii hë m' ajãñ Isabew wog gó hasuun do kahasyyg wät mä ta wog gó. Baad mä P'op Hagä Do Sahee badäg däk Isabew h'yyb gó. ⁴² Ti m' Isabew ky hadoo Marija hä, tak'ëp mä ta kyyh:

—Baad òm P'op Hagä Do ky n'aa edëng ýj wób sa mahãnh. Ajãñ hä na-ääj né hë baad hadoo do tah'yyb däng —näng mäh.

⁴³ Ti m' Isabew ky hadoo ênh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ta hä ý h'yy kaha'eeh do ýñ pan'aa mabahado né paawä mabana ý maba-heg'ääs. Ý maweh'ëéh ta ky n'aa hä. ⁴⁴ Ý medëë sii hë, wok ýj gó ajãñ kahasyyg wäd is, tsebee wät —näng

mäh. ⁴⁵ —Baad òm P'op Hagä Do ky n'aa edëng maky daheeh do hyb n'aa a hä tahe'oot doo —näng mä Isabew kyyh Marija hä.

⁴⁶ Ti m' Marija ky hadoo:

—Hëp ý tym P'op Hagä Do taj'aa etsë.

⁴⁷ Hëp ý tym tsebee kãn P'op Hagä Doo, hëp ý tym dëëb wë.

⁴⁸ Ta wë hëp ý tym wén tsebé, ý ta karom its tahyb n'aa esee do hyb n'aa.

Hÿ jawén sahõnh hë ý ramaneëéh da ýñh ky n'aa kedëng doo,

⁴⁹ tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Doo, sahõnh haj'ap do banoo do hyb n'aa hä ý.

Tsyh hë, sahõnh hë nesaa do mahãnh né tii. Baad had'op do né tii.

⁵⁰ Sahõnh hë badäk hahÿ hä habong doo, sa panaa na-ääj né hë, ta hä hyb n'aa jew'yyk doo, P'op Hagä Do t'yyd mehÿñ had'yyt hë.

⁵¹ Tak'ëp hejooñh do P'op Hagä Do mo haj'aa. Hahÿ da tamo haj'aa:

Jé pad'yyt hë dawë hä tabetyn hõm h'yy kasab'ee doo gó sa hä hë h'yy kasadä doo, P'op Hagä Do karën do raty n'aa ges'yyk doo.

⁵² Tasog hõm hyb n'aa jewyk do sa hejój, ti taban'oo kãn hyb n'aa sakog is do sa hä.

⁵³ Baad taban'oo kãn sa tä, sa waa, has'aah do sa hä. Tan'oo kãn ta si n'aa hë rababaaj hõm tak'ëp ma enäh do paah.

⁵⁴ Tamasaa wät Isaraéw buuj, ta karom. Ta t'yyd mehÿñ had'yyt sa hä.

⁵⁵ Dooch tamabaan bä Abaraãm hä, Abaraãm panaa † hä taky n'aa enooh doo.

Nahëëj sa hä taky n'aa enooh do paah —näng mä Marija kyyh.

⁵⁶ Ti m' tamawoob hë kamarab Marija bayyw kãn mä Isabew tób bä. Ti m' tababaaj hõm kãn ta tób hënh.

Jowãw nu gahem'uun do henäng do panyyg n'aa hahÿh

⁵⁷ Ti m' Isabew t'aah benyy däk bä kã, enäng mä kã aj'yy. ⁵⁸ Isabew pa haj'eenh doo, ta wakãän na-ääj mä rapanyyg enä hõm bä kã, ratsebee kãn mä ta sii. Isabew P'op Hagä Do t'yyd mehÿñ, rahegãä bä.

⁵⁹ Ti m' ta t'aah 8 ta äñ tabahado däk bä, sa wakãän, sa pa haj'eenh do na-ääj hë rabana ta t'aah masuuj noo byyh kahög hõm do raheg'ääs. Rakarën mä ta häd ramaneëéh Sakarija, ta yb häd. ⁶⁰ Ti m' Isabew ky hadoo:

—Dooch —näng mäh. —Ta häd da Jowãw —näng mäh.

Ti m' raky hadoo ta hä:

⁶¹ —Hëd n'aa ta tii d' ta häd? —näk mäh. —Dooch ta tii da Jowãw häd näng pé bë wakãän —näk mäh.

⁶² Ti m' sa moo me rameaanh ta yb hä nyy da ta t'aah häd. ⁶³ Ti m' ta moo me Sakarija metsëë ta hä rabanoo rahe'iih doo. Ti m' rahyb n'aa meuuj bong terih do hä.

† Isaraéw buuj né hë ti Abaraãm panaa.

“Jowāw” mā terii dāk. ⁶⁴Tii bā kā m', taber'ood däg kån p'aa hēnh kā. Ti m' Sakarija j'aa etsēē kån mā P'op Hagā Doo. ⁶⁵Ti m' sa pa haj'eenh do rahyb n'aa meuuj bong mā tak'ēp. Jé pad'yyt hē waēē habēēh hēnh mā Judah hāj n'aa bā ta ky n'aa rahe'ood hōm kån mäh. ⁶⁶Sahōnh hē ta ti maa new'ēē do panyyg hā, rahyb n'aa newēē, rahyb n'aa tón. Sa h'yyb gó m' raky hadoo: —Hyb n'aa jawyk da ta ti karapee —nāk mā sa h'yyb gó.

Tii da sa h'yyb gó rawén her'oot, P'op Hagā Do hejój karapee hā tabawät do hyb n'aa.

Hahỹ Sakarija her'oot do ta jawén hawät do ky n'aa P'op Hagā Do metēēh doo

⁶⁷Ti m' baad mā Sakarija h'yyb gó P'op Hagā Do Sa-hee badäng. Ti m' tadu doo tabahe'oot ta jawén hawät doo, P'op Hagā Do metēēh doo. Ti m' taky hadoo:

⁶⁸—Taw'ääts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā, Isaraéw buuj rah'yy kaha'eeh do ēr j'aa etsē. Tabahyng ta karapee tabed'ēēp hyb n'aa nesaa do mahānh.

⁶⁹P'ooj ub, ta ky n'aa rod tsyt hē ta wē kasēēw bong do hā taky n'aa enooh doo, tii da P'op Hagā Do bad'oo hỹ kā.

Tamejō kån hỹ kā ēr mahang tak'ēp ta hejój me ēr hed'ēēp doo,

ta karom Dawi makū panaa hā.

⁷¹ēr da ted'ēēp ēr majī mahānh, ēr wē h'yy gaēēnh do mahānh.

⁷²Tat'yyd mehīn paa ēr wahē makūūh.

Tahyb n'aa esee baad had'op do sa hā taky däng do paah,

⁷³Abaraām makūū hā taky n'aa enooh do paah.

⁷⁴ēr ted'ēēp da ēr majī mahānh, h'yyb neỹm doo me ēr moo bok hyb n'aa P'op Hagā Do wē.

⁷⁵Tsyt hē nesaa do mahānh, takarēn doo da ēr baboo had'yyt hyb n'aa ta matym gó.

⁷⁶Ti m' ta t'aah hā Sakarija ky hadoo:

—Ōm da ramaneēēnh P'op Hagā Doo, Sahōnh Hē Sa Bahānh Hadoo Do ky n'aa rod.

Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé panäg n'aa da ōm.

Ōm da henām sa h'yyb tym, baad ragadoo hyb n'aa takajaa bā.

⁷⁷P'op Hagā Do karapee hā mamaher'oot da nyy da sa h'yyb tym tabed'ēēp

hỹ pong jé ta pa rababoo had'yyt hyb n'aa, nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng do tabawug hōm do hyb n'aa da.

⁷⁸Tii da P'op Hagā Doo, ēr h'yy kaha'eeh do wén d'oo, taky enyym do hyb n'aa.

Ji tat'yyd mehīn.

Ti hyb n'aa Tah'yyb Däng Doo, ta bag hadoo ēr hā, papỹj bag hadoo doo, p'op tabana ēr hā.

⁷⁹Ta bag tanoo da gadagyp do hadoo doo gó habok do sa hā,

dajēb gó habok do sa hā.

ēr hā tanoo da h'yyb nyyw gó ēr babok hyb n'aa —näng mā Sakarija kyyh.

⁸⁰Ti m' karapee bawēē gēēt. H'yyb hejooj g'ēēd kån. Tabanawäng bā kā tabawäd had'yyt hē. Tii bā kā, tadu do kån tama metēēk do Isaraéw buuj.

Jesus benäng do panyyg n'aa hahỹh

2 Ti noo gó m', hajōng hāj n'aa sa wahē n'aa Aw-Kus häd näng do tamejūū rabetsén hyb n'aa sahōnh hē ta karapee jé pad'yyt hē habok doo, sa hāj n'aa had'yyt bā habok doo, Roma buuj ramejūū doo bā. ²Jāām né hē ti pooj jé rabetsén doo. Kirinijo häd näng doo, hēēj Sirija häd näng do babuuj sa wahē n'aa noo gó m' tii. ³Tii bā m' sahōnh hē rabebanh sa wahē makū panang p'aa hēnh, ta heen n'aa hā sa häd raberih hyb n'aa.

⁴Ti hyb n'aa m' panang Nasaréh, Garirej hāj n'aa bā badāk doo bā naa Joséh ratsyym kasog kån, Judah hāj n'aa hēnh, panang Berēnh häd näng doo hēnh rabahōm hyb n'aa. Dawi häd näng do panang paa né hē m' ti Berēnh. Dawi panaa see m' Joséh. ⁵T'ī hēnh tawén hōm mā Marija, ta yīm pan'aa daheeh, retsén do heen n'aa hā sa häd raberih hyb n'aa m'. Etaah mā ti Marija. ⁶Ta tii bā rabajeej bong noo gó kā m' karapee benyy däg kån. ⁷Ti m' pooj jé ta t'aah, aj'yy m'. Ti m' tabahabēn dāk. Ta wób sa masāh tób n'aa yt hā m', b'éé waa hood gó m' tadasooh. Du daa m' dawēē hena do tób ranu kahej'ēēk doo bā m', gabad'ēē dāk do hyb n'aa m'.

⁸Ti noo gó kā m', atsēm, b'éé hagā n'aa rabaj'eenh p'eets hē. B'éé mā rahag'ääs. ⁹Ti m' P'op Hagā Do ääs kasee sa hā. Ti m' P'op Hagā Do hejój tametēēh sa pa. Ta bag tak'ēp gabarēēh do hadoo mäh. Ti m' b'éé hagā n'aa tak'ēp mā rabeỹm bong. ¹⁰Ti m' ääs ky hadoo sa hā:

—Bē eỹm manäh! Y manaa tak'ēp ji tsebé do panyyg, sahōnh hē panyyg pan'aa —näng mäh. ¹¹—Naga hē enyy dāk bē mahang, Dawi panang paa bā, bē h'yyb tym dēēb. Kristo, † P'op Hagā Do H'yyb Däng Doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do tii —näng mā ääs kyyh.

¹²Ti m' taky hadoo ēnh:

—Hahỹ da da bē heen n'aa: Bē aw'yyt da kahabēn is karapee. B'éé waa hood gó da tabasooh —näng mā ääs kyyh b'éé hagā n'aa sa hā.

¹³Ti bā m' nyyw hē m' ragenā b'ēēh hajōk do ääs ta see pa. Tii bā m' P'op Hagā Do hā rama ejām. Hahỹ da m' sa kyyh:

¹⁴—Taw'ääts hē hỹ pong jé tak'ēp raweh'ēēh, tak'ēp rahyb n'aa jew'yyk P'op Hagā Doo.

Badāk hahỹ bā, ta hā habong do hā, takamahān do hā,

† Ji h'yyb tym dēēb, p'ooj ub Judah buuj hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, ramaneēēnh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneēēnh KRISTO. "P'OP HAGĀ DO H'YYB DÄNG DOO", tahanäng pé m' ti.

P'op Hagä Do anoo da h'yyb näw n'aa —näk mä ääs sa kyyh.

¹⁵ Ääs rabedo bong bä m', p'aa hēnh h̄y pong jé rabasēek bä m', b'éé hagä n'aa rakaner'ood kän, ti m' raky hadoo:

—Hamäh, Berēnh hēnh ēr hegää ti P'op Hagä Do her'oot do ääs hä. Hamäh, hamäh —näk mäh.

¹⁶ Ti m' nayyw hē m' rah'yy kabawaad bong. Resoos mäh. Ti m' rabawyyd kän Joséh, Marija, karapee kä. Karapee basooh mä b'éé waa hood gó. ¹⁷ Karapee rabahapäh jawén paa bä kä m', jé pad'yyt mä raba-her'ood hōm karapee t'aah ky n'aa, sa hä ääs panäk doo. ¹⁸ Sahōnh hē maa nap'ēeh do rameuunh mä ta ky n'aa. ¹⁹ Ti m' Marija enyyw hōm mä ta ti ta h'yyb gó. Ta h'yyb gó m' tahyb n'aa newēē mäh. ²⁰ Ti m' b'éé hagä n'aa rababaaj hōm. P'op Hagä Do raky n'aa ejäm hōm mäh. P'op Hagä Do raj'aa etsē mäh. Ti rawén ky hadoo rahapäh mäh, ramaa napäh mä sa h'yyb. Baad né hē m', ääs her'oot doo d' né hē kä m'.

²¹ 8 ta āh tabahado däk bä m' karapee, ta masuuj noo byyh kahōg hōm bä kä m', rahäd n'oo däk mä Jesus, tabasuun däk do pooj jé ääs häd n'oo däk doo d' né hē ta häd karapee hä.

²² Ti m' takaja kän mä ti noo gó Marija ta patug daheeh sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji t'aah benäng do jawén paa bä. † Ti m' ramahüüm Jesus Jerusarēnh hēnh, P'op Hagä Do wē rametēeh hyb n'aa ta tób n'aa gó. ²³ Tii da rawén d'oo, hah̄y da m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do tamejüü do hyb n'aa: "Taw'ääts hē pooj jé ji t'aah wah'ēeh ji ky n'aa enooh P'op Hagä Do hä tsyt hē." ††²⁴ T'ii hēnh rabahōm na-ääj hē, P'op Hagä Do hä rama ejuu hyb n'aa pawóp hē taw'ēēd, h'ooh its hadoo doo, gurii-i hadoo doo. Tii d' né hē ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü rabad'oo sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó.

Simijāw häd näng do her'oot do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hah̄ȳh

²⁵ Ti m' ti awät mä Jerusarēnh bä aj'yy wah'ēē däk doo, P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo. Simijāw mä ta häd. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm. Tagada mä Isaraéw buuj hed'ēep doo. ²⁶ P'op Hagä Do Sahee metēeh mä ta hä, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, tahapäh nä né hē m' tadajēb pooj jé. ²⁷ Ti m' ti noo gó né hē m' P'op Hagä Do Sahee mahüüm mä Simijāw P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa hēnh Marija Joséh daheeh ramanaa bä m' karapee t'aats, Jesus, sa ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ramoo bok hyb n'aa ta hyb n'aa, ²⁸ ti agēēt mä Simijāw tób w'oo hä. Ti m' karapee tabado däk ta moo gó, ti m' P'op Hagä Do taj'aa etsē. Hah̄y da m' ta kyyh:

† Isaraéw buuj sa taah benäng jawén paa bä, 40 ta āh noo gó ajān ȳyn dooh tahaja bä P'op Hagä Do tób n'aa hēnh tahōm bä. Dooh na-ääj hē tahaja bä tamep'aa bä tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēew däk doo. †† Esodo 13.2, 12

²⁹ —H̄ȳy kä Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk doo, sahōnh hē mabag'ääs doo,

man'oo ȳȳh, a karom, h'yyb näm doo me ȳ dajēp. Man'oo däk maky däng do ȳ bahapäh.

³⁰ H̄ȳy kä matym ȳy me baad ȳ bahapäh ji h'yyb tym dēeb,

³¹ sahōnh hē badäk hah̄ȳ hä habong do sa matym gó manoo doo.

³² Judah buuj nadoo do sa h'yyb bag hadoo, sa h'yyb kadawuung n'aa P'op Hagä Do hä.

Isaraéw buuj ky n'aa etsēeh da ta hyb n'aa —näng mä Simijāw kyyh karapee t'aah ky n'aa hä.

³³ Marija Joséh daheeh rahyb n'aa meuuj bong mä Simijāw her'oot do sa t'aah ky n'aa hä. ³⁴ Ti m' Simijāw taky n'aa edēē bong sa hä. Ti m' Marija hä, Jesus ȳyn hä, ta ky hadoo:

—Hajök Isaraéw buuj wób raty n'aa ges'yyk da hah̄y karapee tawah'ēē däk bä. Ti hyb n'aa banesaa hēnh rabahōm da P'op Hagä Do an'oo bä. Ta wób da baad ragadoo. P'op Hagä Do ed'ēep ta tii —näng mäh. —Ta heen n'aa hadoo da hah̄y karapee. Tametēeh da P'op Hagä Do gen'aak doo. Ti hyb n'aa hajök da h'yy kawereem ta wē. ³⁵ Tii bä da kametä däk da rahyb n'aa newēē doo —näng mäh. —Ōm da Marija, tak'ēp da mah'yy katón da ta hä ramoo bok do hyb n'aa da —näng mä Simijāw kyyh.

³⁶ Ti noo gó né hē m' ti agēēt mä t'ii hēnh ȳynh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Ān mä ta häd. Wah'ēē däg né m' tii. Panuéw mä ta yb makū häd, Aseer makū panaa see m'. Patug tamaa wäd, marahud wäd mäh. Raket'ēē däk do jawén paa bä, 7 ta baab tabahado däk bä m' Ān patug maa badoo wät mäh. ³⁷ Wah'ēē däk mäh. 84 däg mä ta baab n'aa. P'op Hagä Do tób n'aa hēnh had'yyt mä tabehēh'üüm. Adēb bä, atsēm na-ääj mä P'op Hagä Do tahyb n'aa jaw'yyk. Ta hä taky n'aa etsēē mäh. Kas'aah mä taky n'aa etsēē hyb n'aa P'op Hagä Do hä. ³⁸ Ti m' Marija, Joséh wē tabana bä m', taky n'aa tsebee wäd kän P'op Hagä Doo. Ti m' Jesus ky n'aa taher'ood kän t'ii hēnh hab'ēeh do mahang Isaraéw buuj P'op Hagä Do ed'ēep do gad'aa do sa hä.

³⁹ Ti m' Joséh Marija rabahajaa bä kä m' sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, rababaaj hōm kän sa panang hēnh Nasaréh häd näng doo, Garirej häj n'aa hēnh. ⁴⁰ Awēē däg kän mä karapee. Hejooj däg kän mäh. P'op Hagä Do h'yy gan'yyh. Baad P'op Hagä Do hag'ääs ta hä.

P'op Hagä Do tób n'aa yt hä Jesus baym dó panyyg n'aa hah̄ȳh

⁴¹ Ta heen n'aa hē had'yyt hē Jesus ȳyn ta patug daheeh rabahōm Jerusarēnh hēnh, Pas-kowa häd näng do ratab'ēēs hyb n'aa. ⁴² 12 m' Jesus ta baab däg rabahōm Pas-kowa ratab'ēēs hyb n'aa rabahed'oo doo da. Jesus ahōm sa sii. ⁴³ Pas-kowa ratab'ēēs do tabahēj jäng bä m', rababaaj nä sa panang hēnh. Jesus mä aym Jerusarēnh bä. Dooh m' rahapēē bä ta ȳyn hä tabaym. ⁴⁴ Sa wakāän mahang hawät red'oo mäh. Ti m' tug bä kä rabaheg'ääs, dooh m' Jesus. Resoos mä

sa wakãän mahang. ⁴⁵ Dooch m' rawyyd bã. Ti m' raba-heg'ãäs p'aa hënh Jerusarënh hënh. ⁴⁶ Tamawoob däg kãn mã sa ãh Pas-kowa jawén paa bã m', rabawyyd kãn P'op Hagä Do tób n'aa yt hã m'. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do mahang mã tabasoo. Tamaa newëë mãh, teanh mã sa hã. ⁴⁷ Sahõnh hë Jesus maa napäh do rahyb n'aa meuunh mã tahapäh do hã m', tah'yy ganäng do hã m'. ⁴⁸ Ti m' ta yÿn ta patug daheeh rabahapäh bã m' rah'yy gabedo bong mãh. Ti m' ta yÿn ky hadoo:

—Hëd n'aa tii d' mabahadoo ãã hã, tah yÿ? —näng mãh. —Öm ãã esoos, öm ãã hyb n'aa tón —näng mãh.

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëd n'aa yÿ bẽ esoos? Nepäh bẽ hã Ee tób bã né paawä ti yÿ bẽ baw'yyt? —näng mã Jesus.

⁵⁰ Dooch m' ta yÿn rah'yy genä bã tii d' tahanäng do hã. ⁵¹ Ti m' tababaaj hõm kãn sa sii. Baad mã taky daheeh sa hã. Baad mã Marija benäm ta ti ta h'yyb gó.

⁵² Awëë geët mã Jesus. Anäng mã ta hã kã tahapäh doo. P'op Hagä Do kamahän ta hã, ta wób na-ããj rakamahän.

Jowãw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahÿÿh

3 Ti m' 15 ta baab tabahado däk bã m' Tiberijo häd näng do Roma bã tabag'ãäs noo gó, tabanawäng hënh P'op Hagä Do ban'oo kãn mã ta panyyg Jowãw hã, ta wób tamaher'oot hyb n'aa. Sakarija m' Jowãw yb. Ti noo gó, Judah häj n'aa bã Pon-Sijo Pirato häd näng do sa wahë n'aa. Garirej häj n'aa bã, Eróts häd näng do sa wahë n'aa. Eróts hÿÿj mã Pirip häd näng doo, Itureej, Tarakonit häd enäh do häj n'aa bã m' sa wahë n'aa. Risãän häd näng doo, Abirën häj n'aa bã sa wahë n'aa. † Anas, Kajapas häd enäh doo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'ãät do ti noo gó. ³ Ti m', P'op Hagä Do panyyg Jowãw gado däk jawén paa bã kã m', tamaher'ood hõm mã sahõnh hë tamii Joradän nabyy me habong doo. Taher'oot sa hã raberéd hõm hyb n'aa nesaa doo, ranu kemuun hõm hyb n'aa nesaa do raberéd hõm do heen n'aa, P'op Hagä Do awug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng doo.

⁴ Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do erih do paa Jowãw ky n'aa:

“Hahÿÿ da tabanawäng bã her'oot do kyyh:

Bẽ tyw n'aa bak'ood däg da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Baad ub da bẽ tyw n'aa daj'aah.

⁵ Bẽ geh'aa hõm gaderoh doo.

Bẽ epug hõm wajau doo, waëë na-ããj hë.

Bẽ deja hõm ta tyw n'aa gajeroh doo.

Bẽ benyyw däg baad ta tyw n'aa.

⁶ Tii bã da sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong do rahapäh da

nyy da P'op Hagä Do ji tabed'ëep nesaa do mahãnh.”
††

⁷ Ti m' hajök rakata däk Jowãw wë ranu kemuun hyb n'aa. Ti m' Jowãw ky hadoo sa hã:

—Aw'yy p'yyim näng do taah hadoo bëeh! —näng mãh. —Nyy da bẽ ed'oo bẽ kejën nesaa do bẽ hã P'op Hagä Do banoo do mahãnh? J'ooj madäk doo me bẽ ed'oo bẽ nu kemuun nesaa do mahãnh. ⁸ Taw'ãäts hë pooj jé bẽ metäh te hub tado bã nesaa do bẽ eréd hõm bã. Bẽ metäh hanäm do hã bẽ moo bok do hã. Bẽ daab yb manä Abaraãm panaa bẽ hanäk do hã. Bẽ edoo manäh: “Ãã P'op Hagä Do gadoo Abaraãm panaa ãã bahadoo do hyb n'aa.” P'op Hagä Do karën bã, tahajaa hahÿÿ pä tawareem bã Abaraãm panaa rado padäg bã —näng mãh. ⁹ Edaa däk h'yy kawanereem do P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Aj'yy myym joom kóm pa tadahëë däk do tabagëem hyb n'aa hadoo tii. Sahõnh hë joom tëëg neak do tagëew jat da, ti tabaju hõm da —näng mã Jowãw kyyh.

¹⁰ Ti m' rabeanh ta hã:

—Nyy d' ãã bad'oo hÿÿ kã?

¹¹ Ti m' Jowãw ky hadoo:

—Pawóp hë saroor näng péh, sét tanoo saroor tamah pé hã. Waa näng doo, tanoo waa tamah do waa ta waa uuh —näng mã Jowãw kyyh.

¹² Ti m' sa wahë n'aa dajëër n'aa gedaag n'aa an'aa mã Jowãw wë tanu gemuun hyb n'aa.

—Ma matëg —näk mãh. —Ãã ënh, nyy d' ãã bad'oo?

¹³ Ti m' Jowãw ky hadoo sa hã:

—Bẽ wad'ii manä ta wób —näng mãh. —Dooch ta bahãnh bẽ ets'ëë sa hã dajëër. Jããm hë bẽ ets'ëë Roma buuj ky kajäk doo —näng mãh.

¹⁴ Ti m' warahén reaanh:

—Ãã ënh? Nyy d' ãã bad'oo? —näk mã warahén sa kyyh.

Ti m' Jowãw ky hadoo:

—Bẽ eãm manä ta wób dajëër rabanoo hyb n'aa bẽ hã. Bẽ ky n'aa tapa manä daap hë ta wób. Bẽ h'yy gadeja dajëër bẽ wahë n'aa bẽ hã rep'aak do hã, bẽ hyb n'aa hũüm manä ti bahãnh —näng mã Jowãw sa hã.

¹⁵ Ti m' hajök do t'ÿ hënh kat'aa do rah'yy kahas'ãäp Jowãw hyb n'aa. Sa h'yyb gó m' rahyb n'aa newëë. Sa h'yyb gó m' raky hadoo: “Hahÿÿ né g'eeh P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, Kristo häd näng doo?” ¹⁶ Ti m' Jowãw ky hadoo sa hã:

—ÿ ti hÿÿh, bẽ yÿ nu gemuun naëng me. Ti awät da tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahãnh yÿ. Hã yÿ, yÿ hyb n'aa sakog its ta hã. Ti hyb n'aa dooh yÿ haja bã ta tsyym suun kabo n'aa yÿ do bã † —näng mãh. —Tii kã P'op Hagä Do Sahee tabanoo da bẽ hã, tabajëë suun hyb n'aa bẽ h'yyb tym gó, bẽ tah'yyb mahũüm hyb n'aa. Tëëg hõo hadoo me baad tabanaw däk bẽ h'yyb tym, bẽ d' tametyy —näng mãh. ¹⁷ Tsyt hë tabetyn hõm da P'op

† Roma buuj had'yyt nado Tiberijo bag'ãäs. Hajõng ta wób sa häj n'aa na-ããj hë tabag'ãäs. Pon-Sijo Pirato, Eróts, Pirip, Risãän na-ããj hë Tiberijo karom tii, Tiberijo kyy gó ta wób sa häj n'aa bã rabag'ãäs doo.

†† Isajas 40.3-5 † P'ooj ub sa karom rakeboo paa m' sa kariw n'aa tsyym suun. Tii bã sa kariw n'aa tsyym rahets'yyt. Tak'ëp hyb n'aa sakog its Jowãw Jesus matym gó, ta hã hë Jowãw hegãã bã. Ti hyb n'aa dooh tahaj'as pé Jesus wë tamoo wäd bã ta hã hë tahegãã bã, tahanäng pé tii.

Hagä Do karën do moo heb'ook doo, tsyt hë ta wób. P'op Hagä Do karën do moo b'ook doo, banäm doo hënh tabetyn hõm, tabanesaa hënh ta wób, aj'yy ta nahëe me tetyn hõm do hadoo tiriig ta bóg mahãnh. Ta joom ag tiriig tabataa ta tób n'aa yt hä. Ta bóg taju toonh tëeg hõo me, nadëek doo me —näng mä Jowāw kyyh Kristo ky n'aa hä.

¹⁸ Hajõng mä Jowāw her'oot sa hä. Panyyg wób gó tabeh'üüm. Baad tametëek sa hä. Panyyg hanäm do ta her'oot mä sa hä.

¹⁹ Ti m' Jowāw nabuuj gedoo mä Garirej häj n'aa wahë n'aa Eróts häd näng doo, ta hÿjÿ yÿm, Erodija, tagat'ëe däk do hyb n'aa. Hajõng baad nadoo do wób Eróts moo wät do hyb n'aa na-ãjÿ hë Jowāw nabuuj gedoo mä Eróts. ²⁰ Ti m' ti bahãnh tabegyyts wät. Tamejüü mä Jowāw radawäts gëet ragadahew'ëes doo gó.

Jesus Jowāw nu gemuun do panyyg n'aa hahÿÿh

²¹ Ti m' ragadahew'ëes doo gó radawäts g'ëed pooj jé m', hajõk do Jowāw nu gemuun bong bä m', Jesus na-ãjÿ mä tanu gemuun wät. Tanu gemuun bä m', Jesus ky n'aa etsëe bä m', wë kabasëets wät. ²² Ti m' P'op Hagä Do Sahee ahyng mä ta wë gurii-i hadoo mäh. Ti m' hÿ pong jé naa tamaa ena kãn P'op Hagä Do kyyh. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Öm tah yÿ, tak'ëp y kamahãn up doo. Baad y mah'yyb n'yyim —näng mäh.

²³ 30 ta baab Jesus bahado däk bä m' tadu doo ta-moo wät do sa mahang.

Jesus wahë makū sa häd ketsén do hahÿÿh

Joséh t'aah red'oo mä Jesus.

Joséh yb makū häd Eri.

²⁴ Eri yb makū häd Matat.

Matat yb makū häd Rewi.

Rewi yb makū häd Mew-Ki.

Mew-Ki yb makū häd Janaj.

Janaj yb makū häd Joséh.

²⁵ Joséh yb makū häd Matatijas.

Matatijas yb makū häd Amos.

Amos yb makū häd Naüm.

Naüm yb makū häd Eseri.

Eseri yb makū häd Nakaj.

²⁶ Nakaj yb makū häd Maat.

Maat yb makū häd Matatijas.

Matatijas yb makū häd Semej.

Semej yb makū häd Josek.

Josek yb makū häd Jodah.

²⁷ Jodah yb makū häd Jowanan.

Jowanan yb makū häd Resa.

Resa yb makū häd Serubab.

Serubab yb makū häd Saratijéw.

Saratijéw yb makū häd Neri.

²⁸ Neri yb makū häd Mew-Ki.

Mew-Ki yb makū häd Adih.

Adih yb makū häd Kosã.

Kosã yb makū häd Ew-Madã.

Ew-Madã yb makū häd Eer.

²⁹ Eer yb makū häd Josuwéh.

Josuwéh yb makū häd Erijés.

Erijés yb makū häd Jorím.

Jorím yb makū häd Matat.

Matat yb makū häd Rewi.

³⁰ Rewi yb makū häd Simijãw.

Simijãw yb makū häd Judah.

Judah yb makū häd Joséh.

Joséh yb makū häd Jonam.

Jonam yb makū häd Erijakím.

³¹ Erijakím yb makū häd Mereja.

Mereja yb makū häd Mena.

Mena yb makū häd Matatah.

Matatah yb makū häd Natã.

Natã yb makū häd Dawi.

³² Dawi yb makū häd Jesé.

Jesé yb makū häd Obed.

Obed yb makū häd Buwas.

Buwas yb makū häd Saramon.

Saramon yb makū häd Nasõm.

³³ Nasõm yb makū häd Aminadab.

Aminadab yb makū häd Adimih.

Adimih yb makū häd Rãm.

Rãm yb makū häd Eserõm.

Eserõm yb makū häd Peres.

Peres yb makū häd Judah.

³⁴ Judah yb makū häd Jakóh.

Jakóh yb makū häd Isak.

Isak yb makū häd Abaraãm.

Abaraãm yb makū häd Terah.

Terah yb makū häd Nahóh.

³⁵ Nahóh yb makū häd Serug.

Serug yb makū häd Rakaw.

Rakaw yb makū häd Pereg.

Pereg yb makū häd Eber.

Eber yb makū häd Serah.

³⁶ Serah yb makū häd Kaj-Nan.

Kaj-Nan yb makū häd Apasad.

Apasad yb makū häd Sëm.

Sëm yb makū häd Nowéh.

Nowéh yb makū häd Ramék.

³⁷ Ramék yb makū häd Metusarëm.

Metusarëm yb makū häd Enók.

Enók yb makū häd Jaréd.

Jaréd yb makū häd Marareew.

Marareew yb makū häd Kenan.

³⁸ Kenan yb makū häd Enós.

Enós yb makū häd Seet.

Seet yb makū häd Adãw.

P'op Hagä Do t'aah hadoo Adãw makūh, P'op Hagä Do pahuunh do hyb n'aa.

Jesus Dijab metyy do panyyg n'aa hahÿÿh

4 Ti m' Jesus basoop pong hënh tamii Joradãn häd doo me naa. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm. Ti m' P'op Hagä Do Sahee mahüüm kãn Je-

sus tabanawäng hēnh, rabanabok hēnh. ² 40 m' ta āh Dijab † metyy mä Jesus. Tabanawäng hēnh tabaym bä, dooh Jesus awa bä. 40 ta āh tabahado dāk bä m' Jesus mä asa dāk tak'ēp.

³ Ti m' Dijab ky hadoo ta hā:

—P'op Hagä Do T'aah mado bä, mamejō hahy pä takawareem dāk pāw —näng mäh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh. Hahy da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Ji waa hā had'yyt nado ji bedēp” †† —näng mä Jesus.

⁵ Ti m' Jesus Dijab masäk waëë jó. Tii b' naa m' nayyw hē tametēh ta hā sahōnh hē badāk hahy hā hanäng do häj n'aa rabag'ääs doo. ⁶ Ti m' taky hadoo ta hā:

—Mahegää! —näng mäh. —Sahōnh hē ta ti y anoo da a hā. Sa wahē wahēh mabahadoo y an'oo bä. Sahōnh hē hanäm doo, hetsooh do ta hā hanäng do y anoo da a hā —näng mäh. —Y ti ta ti gadoo. Y ta danäh. Ti hyb n'aa y anoo y karēn pé hā —näng mäh.

⁷ —Sahōnh hē y banoo a hā, wē y y, tūū, a taron nuu me y mawehēē bä —näng mä Dijab kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hahy da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Jääm hē P'op Hagä Doo, bë hagä n'aa, bë wehēë. Jääm hē ta ti bë hyb n'aa jew'yyk, bë ky daheeh” ‡ —näng mä Jesus.

⁹ Ti m' Jesus Dijab mahūūm kän Jerusarēnh hēnh. Ti m' tabatsyyd hōm P'op Hagä Do tób n'aa jó p'op nu dāk doo hēnh tabasēek hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah mado bä, —näng mäh —keréd hyy tūū babä naa. ¹⁰ Hahy da P'op Hagä Do kyy kerih doo —näng mä Dijab kyyh: “P'op Hagä Do mejūū da ta ääs baad ōm rabahag'ääs hyb n'aa. ¹¹ Ōm da ragadoo p'op pä hā a tsyym taganadas hyb n'aa”, †† näng P'op Hagä Do kyyh —näng mä Dijab.

¹² Ti m' Jesus ky gadoo:

—Hahy da na-ääh hē P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Mamety manä P'op Hagä Doo, a hagä n'aa” †† —näng mä Jesus.

¹³ Ti m' Dijab bahajaa bä kä Jesus tamety doo, tabahōm dó Jesus mahānh.

Ta panang bä Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahy h

¹⁴ Ti m' Garirej häj n'aa hēnh Jesus babaaj hōm kän. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahūūm mä Jesus. Jé pad'yyt hē Garirej häj n'aa bä rapanyyg enä hōm kän mä ta ky n'aa. ¹⁵ Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hā tama metēek mäh. Sahōnh hē m' raj'aa etsē ta hā.

¹⁶ Ti m' panang Nasaréh hēnh tabahōm, tabawäng do paa hēnh. Saab hā kä m' tabahōm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh, tabehed'oo doo da. Ti m' tabas'ēeg gēet P'op Hagä Do kyy kerih do taner'oot hyb n'aa. ¹⁷ Ran'oo dāk mä ta hā P'op Hagä Do ky n'aa rod, Isajas makū erii wät do paah, ta heen n'aa.

† Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahananäng péh ti Dijab. †† Dew-Teronom 8.3 ‡ Dew-Teronom 6.13 †† Saaw-Mo 91.1, 12 †† Dew-Teronom 6.16

Kapōōs mä ta ti ma kahé bäh. Tii b' mä tabapyn, taw'yyt mä ta hā kerih doo. Hahy da m' takerih:

¹⁸ “Hā y P'op Hagä Do Sahee banäng.

Y tasēew hōm tsyt hē, P'op Hagä Do Panyyg Hanäm Do

kasuud is do sa hā y maher'oot hyb n'aa.

Y tamejūū y bed'ēep hyb n'aa ta wób moo gó naa.

Y tamejūū ty temah do y matym nä padēek hyb n'aa.

Y tamejūū tak'ēp rarejää do y bed'ēep hyb n'aa sa moo gó naa, rabahōm hyb n'aa.

¹⁹ Y tamejūū hahy da y maher'oot hyb n'aa sahōnh hē sa hā:

Kaja kän P'op Hagä Do ji tat'yyd mehīn doo.” ††

²⁰ Ti m' tabahēej jēng bä taner'oot doo, tap'ōōj dāk mä p'aa hēnh kerih doo. Tan'oo dāk mä p'aa hēnh tób kaser n'aa hā. Sahōnh hē m' tii b' hat'oonh do baad mä rabahag'ääs Jesus wē. Ragada mä taber'oot. ²¹ Ti m' taky hadoo:

—Naga hē, bë hapēē kän tadu dahēē kän kerih do y ner'ood wät doo kä —näng mäh.

²² Ti m' sahōnh hē tii b' hat'oonh do baad mä raj'aa etsē ta hā. Rahyb n'aa meuunh mä baad ta her'oot do hā. Ti m' rakaner'oot jé hat'oonh doo. Hahy da m' sa kyyh:

—Nyy d' tii éh? Joséh t'aah nado ti hyyh? —näk mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Y hapäh né tii, hahy da bë kyyh bë ky hetēg hā: “A daaj hē makebiin mediko mado bä”, näk da bëeh —näng mäh. —Hahy da d' bë kyyh: “Taw'ääts hē mamoo wäd meuj n'aa näng doo, babä, a panang bä, Kapar-Naūm bä mapahuunh doo da, ää ky n'aa napäh doo da ra her'oot doo”, näk da bëeh —näng mä Jesus sa hā.

²⁴ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—Ta panang bä, tabawäng doo bä, dooh P'op Hagä Do ky n'aa rod ragado bä. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo. ²⁵ Eriij hawät noo gó m', hajök mä Isaraéw häj n'aa bä patug tema bong do kas'uut doo, tak'ēp sahōnh hē rabas'aa noo gó m', tamawoob hē ta baab bahānh tanadots wät do hyb n'aa. ²⁶ Ti hadoo né hē m', dooh m' P'op Hagä Do mejō bä Eriij sa wē tamasa hyb n'aa. Tamejūū ta s'ee hēnh y ynh patug tamah do bawät bä. Panang Sarep-Ta häd näng doo bä tabawät. Häj n'aa Sidōn häd näng doo bä tii. Baad mä tamasa tii. ²⁷ Ta jawén mäh, P'op Hagä Do ky n'aa rod seeh, Eriew häd näng do hawät noo gó m', hajök mä nahēē enäh doo, rog manahuuh do Isaraéw häj n'aa bä. Ti hadoo né hē m', dooh m' sa nahēē Eriew ado hōm bä. Jääm né m' sét hē tanahēē do hōm, Namah häd näng doo. Sirija häd näng do buuj mä tii —näng mä Jesus sa hā.

²⁸ Ti m' tii b' hat'oonh do ramaa napäh bä m', tak'ēp mä rakawaj'ään kän ta wē. ††29 P'op mä rabes'ēeg b'ēeh. Kawaj'ään gó m' Jesus ramahūūm panang bä

††† Isajas 61.1-2 ††† Rawén kawaj'ään bong, rahapäh do hyb n'aa nyy d' Jesus hanäng pé Eriij, Eriew sa panyyg gó sa hā tamaher'oot doo. Ta ti sa hā Eriij, Eriew masa do paah, dooh sa häj n'aa babuuj rado bä. Dooh m' Jesus pahuuj bä sa matym haj'aa rakarēn doo da, tahananäng péh.

naa, p'op tabadoo hēnh. Gadarong doo gó m' rakarēn radawäts hyy paawä tadajēp hyb n'aa. ³⁰ Ti m' Jesus bahōm sa mahānh, sa mahang mä tatabēs.

Jesus habēē hōm mera do hadäk do panyyg n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus bahyng panang Kapar-Naūm häd näng doo hēnh, häj n'aa Garirej häd näng doo bä. Ti m' Saab hä kä tadu doo tama metēēk sa hä P'op Hagä Do panyyg. ³² Ti m' maa new'ēē do rahyb n'aa meuunh mäh. Rawén meuuj bong mäh, hyb n'aa jawyk do ky n'aa me tama metēēk do hyb n'aa m'. ³³ Ti m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo gó m' tabasooch aj'yy karap'aar h'yyb nesaa doo, mera doo. Ti m' tak'ēp mä ta kyyh:

³⁴ —Ej! H'ēēd makarēn ää wē Jesus Nasaréh buuj? Ää marejäā mawén na! —näng mäh. —ÿ hapäh òm baad ub. Òm P'op Hagä Do hanaa, tak'ēp hanäm doo, baad hadoo do moo wēēd òm —näng mä ta kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus geām wät karap'aar h'yyb nesaa do ta hä hadäk doo. Ti m' taky hadoo:

—Er'ood manäh! Bag hēnh! Ahōm aj'yy mahānh —tah'eed hōm mäh.

Tii bä m' aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do dawäts jat tūū sahōnh hē sa matym gó. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do bahōm kän, ta hä hadäk do paah. Tabanyyh bä dooh tarejä bä aj'yy. ³⁶ Ti m' tii bä kata b'ēēh do rameuuj bong mäh, raky n'aa jōg bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ēēd pé ti tama metēēk hahÿÿ hä? Hyb n'aa jawyk doo me, hejooonh doo me tamejūū karap'aar h'yyb nesaa do rabanyyh hyb n'aa. Raky daheeh né hē —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti hyb n'aa m' dawēē Jesus ky n'aa däg däk Garirej häj n'aa hēnh.

Jesus nahēē sog hōm do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁸ Tii kä m' Jesus banyyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Simaw tób hēnh mä tabahōm. Ti m' Simaw mayyn asooch mäh. Tak'ēp oom ta hä. Ti m' Jesus hä rabaher'oot tamasa hyb n'aa. ³⁹ Ti m' p'eets hē tabana gēēt Simaw mayyn hasooch hēnh. Tameduuk mä oom keréd hōm hyb n'aa. Ti m' oom keréd hōm. Nayyw hē m' Peed mayyn moo wäd däk sa waa.

⁴⁰ Ti noo gó né hē, tug bä kä m', papÿÿj badēē hyng bä kä m', Saab bahēēj jēng jawén paa bä, Kapar-Naūm buuj ramanaa sahōnh hē nahēē enäh doo. Hajōk mä sa nahēēh. Ti m' sét ken'yyh hä tamoo däng. Sa nahēē tahehēēn hōm mäh. Ahub padēēk mäh. ⁴¹ Karap'aar h'yyb nesaa doo, ta wób sa hä hanäng do enä kän mä sa hä hanäng do paah. Raban'yyh bä m' tak'ēp mä sa kyyh:

—P'op Hagä Do T'aah né hē òm —näk mä karap'aar sa kyyh.

Ti m' Jesus ky ge'ÿÿm mäh. Dooh m' Jesus an'oo bä karap'aar h'yyb nesaa do rer'ood bä, rahapäh do hyb

n'aa m', Jesus ta ti Kristo P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.

⁴² Ti m' jati pé tapaj'ēē bä, Jesus bahōm dawē hä, rabanabok hēnh. Ti m' Jesus rabesoos jé pad'yyt hē. Ti m' Jesus ramamuun bä kä m' retsēē ta hä sa panang bä tabaym hyb n'aa. ⁴³ Ti m' taky hadoo sa hä:

—P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa hanäm do ÿ karēn ÿ her'oot panang wób hēnh na-ääj né hē. Ti hyb n'aa ÿ P'op Hagä Do mejō hyng —näng mä Jesus kyyh.

⁴⁴ Ti m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä m', sahōnh hē Judah häj n'aa panang bä tama met'ēēg kän mäh.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahÿÿh

5 Ti m' ta see pé noo gó m' karaj'aa Genesaréh † häd näng do nabyy me Jesus ma metēēk. Hajōk doo, P'op Hagä Do ky n'aa maa new'ēē doo, gatat'uuk mä ta hä. ² Ti m' pawóp hē marakate tabahapäh ta nabyy me, tah'ÿÿb h'oo n'aa. Karahi rahets'yyt mä marakate danäh hä. ³ Ti m' tagatsēg sooh marakate see gó. Simaw mä marakate danäh. Ti m' tabetsēē taūūj hōm hyb n'aa dawē hä marakate. Tii b' naa m' tama met'ēēg kän.

⁴ Ti m' tabahajaa bä kä tama metēēk doo, tamejūū Simaw tabadajong hēnh marakate t'ÿÿ hēnh radatu hyb n'aa tah'ÿÿb nahēēh.

—T'ÿÿ hēnh bē mo haj'aa enäh da —näng mä Jesus Simaw hä.

⁵ Ti m' Simaw ky hadoo:

—Wahēh ÿÿ, —näng mäh —atsēm had'yyt hē ää baboo paawä, dooh ää mo haj'aa péh. Ti hadoo né hē, mamejūū do hyb n'aa ÿ datu p'aa hēnh karahi —näng mäh.

⁶ Ti m' tii d' rabad'oo bä kä m', hajōng mä tah'ÿÿb karahi gó. Tak'ēp hajōng do hyb n'aa karahi gekog bong. ⁷ Ti m' marakate see gó hat'oonh do ranaēēn ramasa hyb n'aa. Ti m' tah'ÿÿb rabata tooj kän marakate gó. Pawóp hē marakate gad'ēē däk mäh. P'eets hē paawä m' tabagyyb paawä marakate tah'ÿÿb jawyg hä.

⁸ Ti m' Simaw Peed bahapäh bä m' Jesus ky haj'aa, ta taron nu paa me tabahyy häng mä Jesus wē. Ti m' taky hadoo:

—Ahōm mahānh ÿÿ, wahē ÿÿ. Dooh ÿ haja bä a matym gó ÿ ag'ēēd bä, nesaa do moo hew'ēēt do hyb n'aa ÿÿh —näng mäh.

⁹ Simaw ta hataa daheeh rameuuj bong mä hajōng do hyb n'aa tah'ÿÿb. ¹⁰ Sebedew taah, Tsijaag, Jowāw häd enäh doo, Simaw kanatēē, ti na-ääj mä rameuuj bong. Ti m' Jesus ky hadoo Simaw hä:

—Eÿÿm manäh —näng mäh. —Ajyy, ÿÿj sag hadoo da òm hÿÿ kä, P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä Jesus.

¹¹ Ti m' hood jó kä ratakgy jat marakate kä. Sahōnh hē raberéd hōm. Ah'ūūm kän mä ta sii.

† Karaj'aa häd see Garirej.

Rog manahuuh do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿh

¹² Ti m' panang s'ee hënh Jesus mamuun mä aj'yy rog manahuuh do hanäng doo. Tak'ëp mä ta hä däg ta rog. Jesus tabahapäh bä m', ahyy häng mä tũü, tetsëë mä Jesus bado hõm hyb n'aa ta nahëeh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh
—makarën bä mahajaa né hë nahäh ÿ mado hõm
—näng mä ta kyyh.

¹³ Ti m' Jesus moo däg ta hä. Ti m' taky hadoo:
—Ej. ÿ karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

Ti m' nayyw hë kä m' ta nahëë badoo wät. Has'oo däg kån mäh.

¹⁴ Ti m' Jesus baher'oot ta hä:
—Maher'ood manä ta wób sa hä —näng mäh.
—Ahõm jajé naga hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo wät do wë. Mametä ta hä õm has'oo däk doo. Mamoo wäd Mosees mejũü do paah, ta ti hedoo pé ji nahëë badoo wät do heen n'aa, p'aa hënh baad mabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa õm has'oo däk doo —näng mä Jesus ta hä.

¹⁵ Ti m' Jesus mejõ né paawä m' ta wób tamana-her'oot hyb n'aa, jé pad'yyt hë nayyw hë rapanyyg enä hõm mä Jesus ky n'aa hä. Ti hyb n'aa m' hajõk han'aa ta wë ramaa newëë hyb n'aa tama metëek doo. Ta wób nahëë enäh do na-ãäj hë an'aa ta wë tabaheso hõm hyb n'aa sa nahëeh. ¹⁶ Ti m' Jesus, ta see pé noo gó, tabehũüm takabanawät hënh taky n'aa etsëë hyb n'aa P'op Hagä Do hä.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿh

¹⁷ Hÿ hadoo mäh, ta see pé noo gó, tób gó Jesus ma metëek bä kä, Pariséw ramaneëenh doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ãäj mäh, ti at'ooh mä maa new'ëë do sa mahang. Jé pad'yyt hë naa rabena. Garirej, Judah häd enäh do häj n'aa bä naa rabana. Jerusarënh hënh naa ta wób rabana. Baad ub P'op Hagä Do hejój Jesus h'yyb gó tabawät nahëë enäh do sa nahëë tawén do hõm. ¹⁸ Ti m' ajyy wób ramanaa mä nahëë näng doo, nawät doo. Ratóg nä ta tyng jó. Rakarën paawä m' ramajëë suun tób gó Jesus wë. ¹⁹ Du daa m' rakad'oo pé gatag'uu däk do hyb n'aa m' hajõk doo. Ti m' p'op ramasäk. Ratyw n'aa gas'ëës mäh, ti m' tii b' naa m' ramahy kån kata däk do mahang Jesus bagëët bä. ²⁰ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bä m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hä, nawät do hä taky hadoo:

—Najis ÿÿ —näng mäh. —Nesaa do a h'yyb tym gó hanäng kado hõm —näng mäh.

²¹ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ãäj hë raky hadoo sa h'yyb gó:
—Nyy d' mä hÿ ta hä! —näk mäh. —P'op Hagä Do taky n'aa rejãã hahÿh hä. Jããm né hë P'op Hagä Do ha-

jaa nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do tado hõm bä —näk mä sa h'yyb gó.

²² Jesus h'yyb hap'ëeh mä sa h'yyb. Ti hyb n'aa m' tabeaanh sa hä:

—Hëd n'aa tii da bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —näng mäh. —Bë ÿ h'yyb hapäh —näng mäh. ²³ —Nyy da nahejooj bë hä? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bä? “As'ëëg g'ëed, awäd däg”, ji noo bä? —näng mä Jesus sa hä.

²⁴ Ti m' taky hadoo ënh sa hä:

—Hÿÿ kä da —näng mäh. —Bë bahapäh hyb n'aa ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ hajaa sa hä hanäng do nesaa do ÿ ado hõm bä, ÿ haso däk da nahëë näng doo —näng mä Jesus kyyh.

Tii bä m' k'yy gadów däk do hä taky hadoo:

—As'ëëg g'ëed, mado däg a tyng, ahõm kä a tób hënh —näng mä Jesus ta hä.

²⁵ Ti m' nayyw hë kä tabas'ëëg g'ëed kån, tabado däk ta tyng kä, ahõm kån sahõnh hë m' rabahapëë kån. P'op Hagä Do hä taj'aa etsë mä tababaaj hõm bä kä.

²⁶ Sahõnh hë hap'ëeh do rameuuj bong mäh. P'op Hagä Do hä m' raj'aa etsë. Ti m' rah'yyb e'ÿÿm bong. Ti m' raky hadoo:

—Meuj n'aa näng do ãã hapäh naga hë —näk mä sa kyyh.

Rewi häd näng do Jesus naëenh do panyyg n'aa hahÿh

²⁷ Ti m' ta jawén Jesus bahõm bä kä panang bä naa, taw'yyt mä Rewi häd näng doo. Roma buuj ky gabuuj dajëër ragahed'aak bä m' tabasoo. Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—B'ëep ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

²⁸ Ti m' Rewi bas'ëëg gëët, sahõnh mä taberéd hõm, ti m' ahõm kån mä ta sii.

²⁹ Ti m' Rewi moo wät mä ta tób bä sa tä, sa waa Jesus tatsebé do ky n'aa, Jesus taweh'ëeh do ky n'aa. Hajõk dajëër gahed'aak doo, Rewi hep'ëeh doo, ta wób na-ãäj mä tatsyyd bong do rabana rabawa hyb n'aa ta sii. ³⁰ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do Pariséw wób hedoo doo, häd kawaj'ãän gó m' rabeaanh Jesus ma matëg sa hä:

—Hëd n'aa bë bawëh, bë beëek dajëër gahed'aak do sa sii, ta wób na-ãäj hë nesaa do moo heb'ooh do sa sii? —näk mä sa kyyh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Nahëë temah doo, dooh rahõm bä mediko wë. Nahëë enäh do ti hah'ũüm ta wë. ³² Dooh ÿ ahyy bä hÿ pong jé naa P'op Hagä Do karën doo da habok red'oo do ÿ naëenh hyb n'aa. ÿ ahying, nesaa do moo heb'ooh do ÿ naëenh hyb n'aa, nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa kä —näng mä Jesus kyyh, Pariséw sa hä.

Jesus hä reaanh do ratayy do ky n'aa hahÿh

³³ Ti m' h'yy gaëej gó raky hadoo ta hä:

—Jowāw nu gahem'uun do ma matëg ranawa P'op Hagä Do rahyb n'aa esee do heen n'aa, P'op Hagä Do hä raky n'aa etsëë. Tii da na-ääj hë Parisëw ma matëg rabad'oo. Tii d' nado a ma matëg. Ti rawa had'yyt hë. Reëg had'yyt hë —näk mäh.

³⁴ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ket'ëë do jām n'aa hēnh ji ats'yyt doo, dooh tahaja bā ji mejō bā ratabēëj bā ranoo kanawa do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëëd bā. Jām bawāt nā bā ji ats'yyt do rawëë had'yyt hë. Dooh ratay bā. ³⁵ Ti awāt da sa najiis, ta patug pan'aa, rado hōm sa mahānh. Ti noo gó da ratay kån † —nāng mäh.

³⁶ Ti m' panyyg see ky n'aa gó taky hadoo:

—Dooh ji as'ëëd bā ji saroor papuuj bāh ta säg hā ji gasyyp hyb n'aa. Tii d' ji adoo bā ji rejāā ji saroor papuuj. Papuuj bāh dooh baad tado bā saroor säg hā —nāng mä ta kyyh. ³⁷ —Ti hadoo né hë uwa bēeh hā. Dooh ji gedu bā uwa bēeh papuuj hegān sooh do pan'aa ta hood b'ëé byy säg gó. Tii d' ji adoo bā, uwa bēeh egān so bā, ta hood säg ganabāh hōm. Tii bā kā, uwa bēë waho bēeh da, ta hood kā karejā kån †† —nāng mäh. ³⁸ —Uwa bēeh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó, keh'ūūs doo gó —nāng mäh.

³⁹ Ti m' taky hadoo ēnh ta see ky n'aa gó:

—Jé uwa bēeh mahÿÿnh do hajōō ta baab haso dāk do heëk doo, papuuj dooh tagenaag bā. “Taw'ääts hë pooj nāh”, näk sa kyyh ‡ —nāng mä Jesus.

Saab ky n'aa hahÿÿh

6 Hÿ hadoo mä Saab, Judah buuj rakamehehāk do noo gó, Jesus ta ma matëg sa sii joom tiriig banāng doo me m' ratabēs. Ramahōm me m', ta ma matëg tiriig ag mä raberik ta byyh banyyh hyb n'aa, tiriig rabawa hyb n'aa. ² Ti m' Parisëw sa sii habok do raky hadoo sa hā:

—Hëd n'aa bē ky nadaheeh ër ky n'aa jaw'yyk do Saab ky n'aa hā? Saab hā bē moo bok †† —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooh bē ner'ood bā g'eeh nyy da ër wahë makū Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bā? ⁴ Dawi ajëë su-un P'op Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā, ti m' tabadoo pāw P'op Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā hatoonh doo, ti m' tabawa. Ti m' tanoo mä ta hataa rabawa. Jāām né hë paawā ta ti tób yt hā moo heb'oooh do haw'aa ta ti pāw Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā †† —nāng mä Jesus sa hā.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hā:

† Hahÿÿ d' Jesus hanāng pé ta tii: Ta ma matëg sii tabawāt nā bā, dooh ratay bā. Sa mahang Jesus badoh bā, tii bā da ratay kån.
†† Hahÿÿ da Jesus hanāng péh: Dooh ji mekuuj bā papuuj tama metëëk doo, pooj jé rabahed'oo do paa da. ‡ Dooh papuuj Jesus ma metëëk do rakarēn bā, tahanāng pé m' tii. Ragenaa gāk pooj jé rabahed'oo doo. Dooh rakarēn bā reréd bā tii. †† Dooh ji moo wād bā Saab hā Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū. Tak'ëp Parisëw rahyb n'aa jew'yyk Saab. Sa hā m' Jesus ma matëg ramoo bok tiriig ag rateh'yypp do hyb n'aa. †† Jāām né hë paawā P'op Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do haw'aa ta ti pāw, P'op

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ né hë ti Saab ky n'aa hā mejūū doo —nāng mä Jesus kyyh sa hā.

Moo gadóm do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶ Ta see pé noo gó m', Saab see hā m', Jesus bahōm ēnh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh. Ti m' tama met'ëëg kån P'op Hagä Do ky n'aa. Ti yt hā m' tabasoooh aj'yy moo gadóm doo. Ta hub mä ti gadóm. ⁷ Ti m' Parisëw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë m' ramatakëë mä Jesus aj'yy moo tahaso däg bā Saab hā. Ta moo tahaso däg bā Jesus moo wāt né hë Saab hā kā sa hā. Rakarēn paawā m' Jesus raky n'aa tapaa Jesus ky nadaheeh do Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. ⁸ Jesus hapāh mä sa h'yyb. Ti m' Jesus ky hadoo aj'yy moo gadóm do hā:

—Ag'ëëd däg sa mahang —nāng mäh.

Ti m' aj'yy as'ëëg g'ëëd kån. ⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—ÿ eanh bē hā —nāng mäh. —Nyy da ër ky n'aa jaw'yyk do metëëk Saab ky n'aa hā? H'ëëd ti taw'ääts hë ji moo wāt Saab hā? Baad hadoo do ji moo wāt, ne-saa do ji moo wāt? Ji da hadoo do ji ed'ëëp Saab hā, ji da hadoo do ji daj'ëëp Saab hā? —nāng mä Jesus kyyh sa hā.

¹⁰ Ti m' taty kaw'ōōd däg kån sa wë. Ti m' aj'yy hā kā taky hadoo:

—Madajoow a mooh —nāng mäh.

Ti m' ta moo tadajoow dāk. Ahub däg kån mäh, baad däg mä ta moo kā. ¹¹ Ti m' tak'ëp mä Parisëw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë m' rakawaj'ääñ kån Jesus wë. Kaner'oot mä nyy d' rabad'oo ta hā.

Jesus asēm do 12 hedoo do tamejūū do pan'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' ta jawén Jesus basëëk waëë jó taky n'aa etsëë hyb n'aa. Taky n'aa ets'ëë had'yyt hë m' atsēm. ¹³ Ti m' tabawag hōm bā kā tanaëēnh mä ta wë sahōnh hë ta ma metëëk doo. Tasëëw hōm mä 12 sa mahang habong doo, tamejūū do rabahadoo hyb n'aa. ¹⁴ Hahÿÿ d' mä tasëëw hōm do sa häd: Simaw mäh, Peed ta häd n'oo dāk doo. Ta jawén mä Ān-Deréh, Simaw hÿÿj. Ta jawén mä Tsijaag, Jowāw, Pirip, Batoroméw, ¹⁵ Matew, Toméh, Tsijaag Aw-Pew t'aah, Simaw “Serot” ramaneëēnh doo, ††¹⁶ Judas (Tsijaag t'aah), Judas Ikarijot kā m', Jesus haëëj dāk do majÿÿ hā.

Jesus metëëk do nyy da P'op Hagä Do bad'oo ji hā panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' Jesus ta ma matëg daheeh rabahyng waëë jó naa. Ta hōō bā m' rabaym dó tabasatë bā. Hajōk ta

Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahë n'aa anoo Dawi rabawa, Dawi tat'yyd mehÿÿn do hyb n'aa. ††† Ju-dah buuj sa häj n'aa bā Roma buuj ramejūū noo gó, Judah buuj wób rakarēn rakamajÿÿ Roma buuj sa wë. Dooh rakarēn bā Roma buuj mejō bā sa hā. Roma buuj wë kamajÿÿ do ramaneëēnh SEROT. Ta ti sa see paa apāh ta ti Simaw rawén maneëēnh “Simaw Serot”.

hataa wób tii bá hab'ëeh. Hajök né hë m' ta wób tii bá m' rakata padëek. Judah häj n'aa bá naa m' rabana ta wób. Jerusarënh bá naa m' ta wób. Panang Tiir, Sidön häd enäh doo, akajar nabyy me badäk doo bá naa m' ta wób. ¹⁸ Tii bá m' rabana Jesus ma metëek do ramaa newëe hyb n'aa. Nahëe enäh do na-ääj mä rabena Jesus basog hóm hyb n'aa sa nahëeh. Sa mahang ti abong karap'aar h'yyb hä hadäk doo. Jesus hebëe hóm mä karap'aar h'yyb nesaa do sa hä hanäng do paah. Heso padëek mäh. ¹⁹ P'op Hagä Do anoo ta hejój tabahajaa hyb n'aa sahönh hë sa nahëe tasog hóm hyb n'aa. Ti hyb n'aa m' sahönh hë rakarën mä ta hä ramoo kajäk.

²⁰ Ti m' ta ma matëg wë Jesus ty däng, ti m' taky hadoo sa hä:

—P'op Hagä Do ky n'aa edëng bëeh, kas'uut doo, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee bë bahadoo do hyb n'aa.

²¹ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng bëeh, hÿÿ kä has'aah doo, ta jawén kä bë waa enäh do hyb n'aa.

—P'op Hagä Do ky n'aa edëng bëeh, hÿÿ kä h'yy kame'oot doo, ta jawén bë kawew'aam bë tsebë do hyb n'aa.

²² —P'op Hagä Do ky n'aa edëng bëeh, hëp ÿ n'aa, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do hyb n'aa, bë wë rah'yy gaëëj bá, bë raty n'aa gesyng bá, bë raky n'aa rejä bá, nesaa do bë ky n'aa ran'oo bá. ²³ Baad had'op do P'op Hagä Do anoo da bë hä ta säm hÿ pong jé. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë tseb'ee tii d' bë hä radoo bá. Bë getsëg da tak'ëp bë tsebë do hyb n'aa. Tii d' né paa sa wahë makū rabad'oo P'op Hagä Do ky n'aa rod sa hä, rarejää na-ääj hë sa hä —näng mä Jesus.

²⁴ —Ta wób dooh da rah'yy gadajaa bá. Baad nado da bë hä da hë tak'ëp ma näng doo, ta jawén kä dooh bë gado wäd bá do hyb n'aa hanäm doo.

Sahönh hë bë gado wät paah.

²⁵ —Baad nado bë hä da, da hë tak'ëp waa enäh doo, ta jawén bë basaah do hyb n'aa da.

—Baad nado bë hä da, da hë bë kawew'aam doo, ta jawén bë h'yy kame'oot do hyb n'aa da, bë h'yy katón do hyb n'aa da.

²⁶ —Baad nado bë hä da sahönh hë bë hä raj'aa etsëe bá.

Tii d' né paa sa wahë makū raj'aa etsë P'op Hagä Do ky n'aa rod heh'äät nadoo doo. †

Ji maji ji kamahän do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bëeh, ÿ her'oot do maa new'ëe doo, ÿ maher'oot hahÿÿ da: Bë kamahän da bë maji. Bë moo bok baad hadoo do bë wë h'yy gaëënh do hä. ²⁸ Bë ky n'aa edëe bë ky n'aa wasee do hä. P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëe bë hä rejää doo —näng mäh. ²⁹ —Öm rapa ewyh bá manu mebyng hyb n'aa paawä, mamabaaj manäh.

† Baad nado sa hä Jesus wën her'oot, P'op Hagä Do rejää do hyb n'aa da sa hä, ta ky n'aa rod heh'äät nadoo do tarejää do paa hadoo.

Man'oo a ta pa s'ee hënh rabewyhyb n'aa. A hatsë a hä hadäk do rado hóm bá, na ramahüüm a saroor na-ääj hë. ³⁰ Man'oo a hä retsëe doo. A ma rado hóm bá, mamejō manä ragabaanh. ³¹ Taw'ääts hë bë moo boo ta wób sa hä baad hadoo doo, bë karën do bë hä ramoo bok doo —näng mä Jesus kyyh.

³² —Jääm né hë bë kamahän bá bë hä kamahän doo, dooh P'op Hagä Do bë taj'aa etsëe bá tii d' bë bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooh doo, ti na-ääj hë rakamahän sa hä kamahän doo. Ti hyb n'aa bë hä kamahän do bë kamahän bá, dooh sa bahänh bë ado bá. ³³ Baad hadoo do bë moo boo bá bë hä baad hadoo do moo bok do sa hä, dooh P'op Hagä Do bë taj'aa etsëe bá tii d' bë bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooh doo, tii d' né hë rabad'oo ënh. ³⁴ Jääm né hë bë an'oo bá bë dajëer uuh hedoo doo, bë waa hedoo doo, p'aa hënh hab'aanh do hä, dooh P'op Hagä Do bë taj'aa etsëe bá tii d' bë bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooh doo, ti na-ääj né hë tii da né hë rabad'oo ënh sa da hadoo do hä. Ragahëen p'aa hënh rabaj hóm doo. ³⁵ Dooh tii d' bë adoo bá —näng mäh. —Bë kamahän bë maji. Baad hadoo do bë moo boo sa hä. Bë an'oo retsëe doo. Bë gadaa manä p'aa hënh rabaj bá. Tii bá da baad had'op do P'op Hagä Do banoo bë hä ta säm. Sahönh Hë Sa Bahänh Hadoo Do taah bë tii bá. P'op Hagä Do ky ennym tamasa do baad ganadoo do sa hä, ky nes'aa do sa hä na-ääj hë.

³⁶ Taw'ääts hë ta wób kamahän gó bë t'yyd mehiiin bë Yb, P'op Hagä Do t'yyd mehiiin doo da.

Ji da hadoo do ji ky n'aa netyy do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁷ —Bë ky n'aa ety manä ta wób, dooh tii bá bë P'op Hagä Do ky n'aa ety bá kä. Baad nadoo do hä bë ky n'aa ety manä bë da hadoo do sa mo haj'aa p'ää, dooh bë tii bá P'op Hagä Do ky n'aa ety bá bë mo haj'aa p'ää. Bë hyb n'aa mabaan sa hä taw'ääts hë nadoo do sa mo haj'aa hä, tii bá da P'op Hagä Do mabaan nesaa do bë mo haj'aa hä. ³⁸ Bë an'oo ta wób sa hä, tii bá da P'op Hagä Do banoo bë hä. Baad P'op Hagä Do banoo da bë hä. Panyyg gó bë ÿ maher'oot nyy da P'op Hagä Do banoo bë hä: Ky en'nyym doo, baad tiriig tym hes'ëem doo, baad ta hood gad'ëe däk do hanoo do hadoo P'op Hagä Doo. Baad ub bë hä tabanoo, dooh tabaa es'ii bá. Ta wób hä bë anoo do pénh da, tii da né da P'op Hagä Do banoo bë hä.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh. Panyyg gó m' tabeh'üüm:

—Ty tamah do dooh tahaja bá ta da ty hadoo do tamahüüm bá ta tyw n'aa hënh. Ta s'ee hënh, gadarong doo hënh rakajäk séd hä —näng mäh.

⁴⁰ —Dooh ma kametëek do ta ma matëg bahänh tado bá. Ma kametëek do tahaja däk bá tama kametëek doo, ta ma matëg da hado däk, séd demuun rabahaja padëek —näng mäh.

⁴¹ —Hëd n'aa mamatakëe b'aa hyyj its a da hadoo do matym me hahop doo, b'aa haeh do a matym gó anäng? ⁴² Hëd n'aa, "Na b'aa hyyj a matym gó hatu do ÿ ado hóm", mabanäng, dooh b'aa haeh do mamatakä

bä a matym gó hanäng doo? J'ooj madäk do ti a h'yyb. Mado nä pooj jé b'aa a matym gó hakëë doo. Tii bä da mabahapäh baad ub mabado hõm hyb n'aa a da hadoo do matym gó hatu do b'aa hyyj —näng mä Jesus.

Ji bawät do hä ji h'yyb gó hanäng do kametëeh do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴³ Ti m' taky hadoo ënh:

—Joom baad hadoo doo, baad ub ta ag, dooh ta ag nes'aa bä. Ti hadoo né hë joom see baad nadoo doo. Ta hënh hënh ta ag hahõm. Dooh baad hadoo do ta ag. ⁴⁴ Joom ag hä ji bahapäh joom ÿÿn. Dooh ji awyyd bä wiigo ag sasëng tëeg hedoo do hä. Dooh na-ääj hë ji awyyd bä uwa ag hetëk do hä. ⁴⁵ Ti hadoo ji hä. Baad hawät doo, baad hadoo do ta h'yyb gó hanäng do taher'oot. Baad nawät doo, baad nadoo do ta h'yyb gó hanäng do taher'oot. Ji h'yyb tym gó ji hyb n'aa newë had'yyt doo, ti né hë ji her'oot —näng mä Jesus kyyh.

Tób tema do ky n'aa gó Jesus beh'üüm do ky n'aa hahÿÿh

⁴⁶ Hëd n'aa ÿ bë maneëënh “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, dooh ÿ bë ky dahé bä ënh? ⁴⁷ ÿ metëeh da ny hadoo ÿ ma metëëk do maa newëë doo, ky daheeh doo. ⁴⁸ Tób tama do hadoo da tii. T'öp tagagoos ta tu n'aa tyw n'aa tababang bä, pä banäng bä. Tamii bag'yyb bä ta tób hä, wän n'aa hejooñh do badäng bä ta hä, dooh ta tób tatë hyy bä, baad ta tób ta tu n'aa babang bä tabejëh do hyb n'aa. ⁴⁹ Ti nado këh ÿ maa newëë do ky nadaheeh doo. Tób tama doo, j'ooj ta tu n'aa tabetuu daap hë, dooh tahej'oonh péh. Tamii bag'yyb bä ta tób hä, wän n'aa hejooñh do adäng ta hä, tii b' tabatë hyng. Sahõnh hë takarejää ta tób.

Warahén sa wahë n'aa see Jesus hä h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿÿh

7 Ti m' Jesus bahajaa bä kä ta ti sa hä taher'oot doo, tababaaj hõm kån panang Kapar-Naüm häd näng doo hënh. ² Tii bä panang bä ti awät mä Roma buuj warahén n'aa sa wahë n'aa seeh. Nahëë näng mä ta karom. P'eets mä tadajëp ta nahëë mahÿÿj. Baad mä ta kariw n'aa kamahän tii. ³ Ti m' ta kariw n'aa, warahén sa wahë n'aa, ky n'aa napäh mä Jesus. Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa wób tamejüü mä Jesus wë, ramaher'oot hyb n'aa tabana hyb n'aa, ta karom tabahasoo däk hyb n'aa m'. ⁴ Ti m' rakajaa bä kä, tak'ëp mä Jesus ramaher'oot rats'yyt doo. Hahÿÿ d' mä sa kyyh: —Taw'ääts hë maky dahé õm tats'yyt doo —näk mäh. ⁵ —Takamahän né hë ëer, Judah buuj. Taky gabuuj ratama tób P'op Hagä Do panyyg ää yd naherot doo —näk mä sa kyyh Jesus hä.

⁶ Ti m' Jesus bahõm kån sa sii. Ti m' warahén tób be-daa däk bä m' warahén mejüü ta najiis wób ragadoo hyb n'aa Jesus, ramaher'oot hyb n'aa. Hahÿÿ da m' rapanäk Jesus hä warahén kyyh:

—Wahëh ÿ n'aa, hä ÿÿ ÿ hyb n'aa sakog its a hä. Ti hyb n'aa mahyb n'aa tón manä tóp ÿÿ gó mabajëë sun doo hä. Jääm né hë mabana. ⁷ ÿ hyb n'aa sakog its a hä. Ti hyb n'aa a wë ÿ nahõm. Taw'ääts hë babä naa mamejüü ta nahëë hä, tii bä karom ÿ bahas'oo däk da. ⁸ Tii d' ÿ wén edoo ÿ na-ääj né hë ÿ ky daheeh wahëh ÿ n'aa ramejüü do ÿÿh. ÿ na-ääj hë, warahén ÿ n'aa ÿ mejüü, ÿ raky daheeh. Ta see ÿ mejö bä, “Ahõm”, ÿ noo bä, ahõm né hë. Ta see ÿ mejö bä, “Ana”, ÿ noo bä, ana né hë. Karom ÿÿ ÿ mejö bä, “Hahÿ mamoo wäd”, ÿ noo bä, ÿ taky daheeh né hë —tii da m' sa kyyh, warahén kyyh hä.

⁹ Ti m' Jesus maa napäh bä m' warahén mejüü do raher'oot do warahén kyyh, tahyb n'aa meuunh mäh. Ti m' taty kaw'ööd däk hajök ta sii han'aa do sa wë, ti m' taky hadoo sa hä:

—Baad bë ÿ maher'oot —näng mäh. —P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh sa noo né paawä, dooh ÿ hapäh nä pé Isaraëw buuj sa mahang tak'ëp hä ÿ h'yy ka'eeh doo, hahÿ aj'yy, Isaraëw buuj nadoo doo, h'yy ka'eeh doo hadoo —näng mä Jesus.

¹⁰ Ti m' warahén Jesus wë tamejüü do rababaaj nä bä m' warahén tób hënh, has'oo däg kån mä ta karom kä ta hä rahegää bä kä.

Jesus h'yyb tym ganä däk do dajëp do paa panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti m' ta jawén kä m' Jesus bahõm kån mä panang Nañh häd näng doo hënh. Ta ma matëg, hajök ta wób na-ääj hë Jesus rahada mäh. ¹² Panang noo bä m' Jesus kajaa bä kä m' tamamuun mä ti buuj. Ramanaa mä dajëp doo. Radakä paawä m'. Jääm né m' sét né hë m' ta ti patug tamaa wät do t'aah. Hajök ta tii bä buuj rahadaa nä ta ÿÿn. ¹³ Ti m' Jesus baheg'ääs bä m' ta ÿÿn, tat'yyd mehññ mä ta ti ÿÿnh.

—Aód manäh —näng mä ta hä.

¹⁴ Ti m' Jesus bahõm rabatook hënh ta tyng jó, ti m' ta tyng hä tamoo däng. Ti m' kamag hat'ook do rabaym. Ti m' Jesus ky hadoo:

—Pahëew —näng mäh. —A hä ÿ mejüü: Nu gas'ëeg gahëë! —näng mä Jesus kamag hä.

¹⁵ Ti m' tanu gas'ëeg gahäng dajëp do paah. Ti m' taber'ood däg kån. Ti m' Jesus bahaëëj däg kån ta ÿÿn hä.

¹⁶ Ti m' sahõnh hë rameuuj bong mäh, P'op Hagä Do hä m' raj'aa etsë mäh.

—P'op Hagä Do ky n'aa rod tak'ëp haj'ap do kas'ee kån ër mahang —näk mä sa kyyh. —P'op Hagä Do bahyng ta karapee tamasa hyb n'aa —näk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus mo haj'aa hä kä sahõnh hë rapanäg hõm ta wób, Judah häj n'aa haw'ääts hë m', Judah häj n'aa pa hë habong do na-ääj mäh.

Jowāw nu gahem'uun do mejüü do Jesus reanh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' Jowāw nu gahem'uun do ma matëg ramaher'oot mä ta hä sahõnh hë Jesus moo wät do ky n'aa.

Ti m' Jowāw naëenh ta wë pawóp hë ta ma matëg. ¹⁹ Ti m' tamejũ mä Jesus wë rabahõm.

—Hahÿ da bë eaaj Jesus hä: “Õm né hë ti P'op Hagä Do Ky Däng Do ta wë hana doo, ta see ti äã gada?”, de-noo da —näng mä Jowāw nu gahem'uun doo.

²⁰ Ti m' Jesus wë rakajaa bä kä m' raky hadoo ta hä:

—Jowāw nu gahem'uun do äã tamejũ, õm äã eanh hyb n'aa õm né tado bä P'op Hagä Do Ky Däng Do ta wë hana doo, ta see apäh ti äã gada doo? —näk mä sa kyyh.

²¹ Ti noo gó né hë hajök sa nahëë Jesus asog hõm doo. Hajõng nahëë Jesus asog hõm doo. Ta see hedoo ta seeh, ta see hedoo ta seeh, ta see hedoo ta seeh. Sahõnh ta ti nahëë tabasog hõm. Karap'aar h'yyb nesaa do ta wób hã hanäng do tahebëë hõm. Ty tsehët doo, sahõnh hë taty enä hõm, baad rabahapëë padëëk Jesus mo haj'aa. ²² Ti m' Jowāw mejũ do hä Jesus ky hadoo:

—Bë ahõm nä, bë maher'ood Jowāw babä bë hapäh doo, bë maa newëë doo: Ty temah do paah, rahapëë padëëk. Nabong do paah, aboo padëëk p'aa hënh. Rog manahuuh doo, ahub padëëk p'aa hënh. Nabuuj gatamah doo, ramaa napëë padëëk. Dejëp do wób genä bong ÿ an'oo bä. P'op Hagä Do panyyg hanäm do na-ääj hë kaher'ood däk kas'uut do sa hä. ²³ Ky n'aa kedëng da jë ÿ moo wät do hyb n'aa, ÿ her'oot do hyb n'aa tah'yy kaneréd bä hä ÿ tah'yy ka'eeh doo. Tii d' bë her'ood Jowāw hä —näng mä Jesus kyyh Jowāw nu gahem'uun do mejũ do sa hä. †

²⁴ Ti m' Jowāw nu gahem'uun do mejũ do rababaaj hõm jawén paa bä kä, hajök do hä Jesus her'ood kån Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa. Hahÿ da m' ta kyyh:

—H'ëed ti bë heg'ääs tabanawäng hënh? Jawii bah'ood ahëm do g'eeh bë heg'ääs? ²⁵ Ti tanado bä, h'ëed ti bë heg'ääs t'ï hënh? Aj'yy saroor ky n'aa gebah do dadäk do bë heg'ääs t'ï hënh? Doo. Saroor ky n'aa gebah do hanäm do dadäk doo, sahõnh hë rah'yy karën do sa wë hanäng doo, dooh raboo bä tabanawäng bä. Sa wahë n'aa tób hanäm doo gó rababok tii. ²⁶ Ti tanado bä, h'ëed ti bë heg'ääs t'ï hënh? P'op Hagä Do ky n'aa rod bë heg'ääs? ÿ. Ti né ti bë heg'ääs. P'op Hagä Do ky n'aa rod bahãnh tii. †²⁷ Ta ti né hë ta ti aj'yy ky n'aa näng do P'op Hagä Do kyy kerih do hä. Hahÿ da ta ky n'aa: “ÿ mejũ da panäk ÿ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw däk hyb n'aa a pooj jé”, ‡ näng kerih doo.

²⁸ —Baad bë ÿ maher'oot —näng mä Jesus. —Badäk hahÿ bä habong do sa mahang, dooh Jowāw bahãnh nu gadäk péh. Ti tahado né paawä, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee hedoo do sa mahang, jããm hë hyb n'aa sakog its né paawä, Jowāw bahãnh tanu gadäk hÿ kä —näng mä Jesus. ††

† Jesus moo wät do hä wyt ta maab hë P'op Hagä Do hanaa. Ti hyb n'aa tamejũ Jowāw ramaher'oot tamoo wät do hä. Isajas 61.1 hä takerii däk ti P'op Hagä Do ky däng do ky n'aa. †† P'op Hagä Do ky n'aa rod bahãnh Jowāw Jesus wén edoo, Jesus kajaa do pooj jé panäg n'aa Jowāw bahadoo do hyb n'aa. ‡ Marakijas 3.1 †† Jesus kajaa do pooj jé Isaraëw buuj P'op Hagä Do bag'ääs. Sa hä tabanoo ta ky n'aa jaw'yyk doo, raky daheeh hyb n'aa. Ti noo gó Is-

²⁹ Ti m' hajök doo, dajëër gahed'aak do sii hë né hë m', ramaa napäh bä m' Jesus her'oot doo, P'op Hagä Do hä m' raky kajäk. Baad ub sa hä P'op Hagä Do moo wät doo. Jesus her'oot do rawén gen'aak, Jowāw nu gemuun hõm do hyb n'aa p'ooj ub sa hä. ³⁰ Parisëw, baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do hap'ëeh do na-ääj hë, dooh m' ragado bä sa hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Rawén ganadoo mäh, dooh paa m' rakarën Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Nyy gó da ÿ baher'oot da, da hë badäk hahÿ hä habong do panyyg ky nadah'eeh do sa ky n'aa? —näng mäh. ³² Hahÿ hadoo tii: Karepé wahoo gó hab'ëeh do ramas'uunh do hadoo. Hahÿ da karepé wób sa kyyh ta wób hä: “Raketëë do pud n'aa äã gamehÿh bë tsebé hyb n'aa paawä, dooh masunh do bë as'ääw bä. Tii bë dajëp do heen n'aa äã wareem, masuuj gó bë ba'oot hyb n'aa paawä. Ti na-ääj dooh bë karën bä. Doo h'yy ketón gó bë masuuj bä”, näk karepé ta wób sa hä. ³³ Ti hadoo né hë da hë habong doo. Tabad'op hë ji raky dahé bä, dooh na-ääj hë ragenaag bä ji moo wät doo. Jowāw nu gahem'uun doo, dooh uwa s'ëëb mahÿnh do teëg bä. Ta see pé noo gó noo kanawa doo me P'op Hagä Do tah'yyb en'ymm. Ti hyb n'aa, “Karap'aar h'yyb mahüüm mä tii”, bë nooh. ³⁴ ÿ kä, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ eëëk, ÿ awa. Ti hyb n'aa ÿ bë maneënh, tahawaa, heëëk do men, dajëër gahed'aak doo, nesaa do moo heb'ooh do sa naji-is. ³⁵ Äã raganado né paawä, P'op Hagä Do né hë ti ÿÿh, Jowāw na-ääj hë h'yy gan'yyh doo. Äã ma met'ëëg wät do ky dah'eeh do baad rababok do hä takametä däk tii.

Buu benyym do Jesus tsyym hä ÿÿnh ahoog wät do panyyg n'aa hahÿh

³⁶ Ti m' Parisëw see Jesus tabats'yyt ta tób hënh tabawëh hyb n'aa ta sii. Ti m' Jesus bahõm kån ta tób hënh. Ti m' tabahyy sooh ta tyng hä rabahed'oo doo da, ta jawén p'aa hënh mä ta tsyym bëëh. Ti m' rabawëë kån. ³⁷ Ti m' ta ti panang bä ti awät mä ÿÿnh nesaa do moo hew'ëët do paah. Ti m' taky n'aa napäh bä m', Parisëw tób hënh Jesus bawëh bä m', t'ï hënh mä tabahõm. Buu benyym do ta moo gó. Pä s'ëëb, buu benyym do hood. ³⁸ Ti m' Jesus tsyym hä m' ta taron nu paa me tabahyy häng. Ti m' tabaoot. Ta ty nabëëh Jesus tsyym hä takajäk. Ti m' tabahawuuk ta sëen me. Jesus mä tatsyym tsanetsup, ta hä taweh'ëeh do heen n'aa. Buu benyym do tah'ook mä Jesus tsyym hä.

³⁹ Ti m' Parisëw Jesus hats'yyt do bahapäh bä m' ta tii, ta h'yyb gó m' taky hadoo: “P'op Hagä Do ky n'aa

araëw buuj P'op Hagä Do ky dah'eeh do ramaneënh P'op Hagä Do karapee. Ti see né hë Jowāw nu gahem'uun doo. Sa mahang dooh hanäng pé Jowāw bahãnh pé hyb n'aa jawyug ub doo. Jesus du doo tabag'ääs do sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh doo, Isaraëw buuj, Isaraëw buuj nadoo do na-ääj hë. Ta ti tamaneënh ta karapee, tabag'ääs doo. Sahõnh hë ta ti Jowāw bahãnh kä. Ky n'aa netsëeh do sa mahang habong doo, ti na-ääj hë Jowāw nu gahem'uun do bahãnh ranu gapad'ëëk hÿ kä.

rod tado bä paawä hahÿ ajÿy, tahapäh paawä jaa ti ta ti ÿÿnh. Tahapäh paawä ti nesaa do moo hew'ëët doo. Tabahapäh bä paawä, dooh tagado bä ÿÿnh ta hä moo wät doo", näng mä Pariséw ta h'yyb gó.

⁴⁰ Ti Jesus h'yyb hapäh mä ta ti Pariséw. Ti m' taky hadoo:

—Simaw —näng mä ta hä. —ÿ karën paawä öm ÿ maher'oot —näng mäh.

—Éj. ÿ mamaher'ood ma matëg —näng mäh.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo, panyyg gó m' tabenaa wät:

—Ti abong pawóp hë ajÿy. Kūüt enäh sa kariw n'aa wë. Ta see kūüt 50, ta see kūüt 500. ⁴² Dooh rahaja bä repaag bä sa kūüt. Ti hyb n'aa sa kariw n'aa bawug hõm sa kūüt. Hÿÿ kä, ÿ eanh a hä —näng mä Simaw hä. —Ny hadoo do sa kariw n'aa tak'ëp takamahän up a hä péh? —näng mä Jesus.

⁴³ Ti m' Simaw ky hadoo:

—Hä ÿÿ, kūüt eh do paah —näng mäh.

—Ti né hë —näng mä Jesus. —Baad a kyyh —näng mäh.

⁴⁴ Ti m' ÿÿnh wë taty kaw'ööd däk. Ti m' Simaw hä ta ky hadoo:

—Mahegää hahÿ ÿÿnh —näng mäh. —A tób gó ÿ bajëë suun bä, dooh naëng ÿ man'oo bä ji bahed'oo doo da, tsym ÿ hetsyd. Hahÿ ÿÿnh kä, tsym ÿ ta ty nabëë me tatsahë däk, ti tabawug hõm ta sëen me —näng mäh. ⁴⁵ —ÿ kajaa bä, dooh ÿ matsanetsub bä makedëng do heen n'aa ji bahed'oo doo da. Hahÿ ÿÿnh kä, dooh teréd bä tatsanetsup do tsym ÿÿ hä, ÿ kajaa bä tadu dahäng do né hë. ⁴⁶ Dooh mahawug bä ta syyj buu benyym do nuh ÿÿ gó ji bahed'oo doo da. Hahÿ ÿÿnh, buu benyym do tahah'ook tsym ÿÿ hä. ⁴⁷ Tak'ëp ÿ tawén kamahän, hajõng nesaa do ta wë hanäng do paa P'op Hagä Do mabaan hõm do hyb n'aa. Kanahën hadoo do nesaa do hä näng do P'op Hagä Do awug hõm doo, kanahën doo hë P'op Hagä Do takamahän —näng mä Jesus Simaw hä.

⁴⁸ Ti m' ÿÿnh hä kä Jesus ky hadoo:

—Nesaa do a hä hanäng do paa kado hõm —näng mäh.

⁴⁹ Ti m' Simaw atsydyd bong do wób sa h'yyb gó m' rabedoo:

—Jaa ti hÿÿh? Tahajaa g'eeh nesaa do tado hõm bä? Jääm né hë P'op Hagä Do hajaa tii —näk mä sa h'yyb gó.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ënh ÿÿnh hä:

—Öm P'op Hagä Do wén ed'ëëp nesaa do mahänh, hä ÿ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahõm kä h'yyb näm doo me —näng mä Jesus.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metëëk do panyyg n'aa hahÿÿh

8 Ti jawén mä sét panang ken'yyh bä m' Jesus her'ood hõm mä P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa hanäm doo. 12 hedoo do ta ma matëg rahada mä Jesus. ² Ah'üüm mä na-ääj hë ta sii ÿÿj wób, karap'aar h'yyb nesaa do sa hä padëëk do paa Jesus habëë hõm do sa hä, sa nahëë tado hõm do sa hä. Sa mahang ti

awät mä Marija Madarën häd näng doo, 7 karap'aar h'yyb ta hä henyyh do paa Jesus habëë hõm doo. ³ Ta see häd mä Jowän, Kusa häd näng do ÿÿm. Häj n'aa wahë n'aa Eróts häd näng do kaser n'aa m' ti ta patug. Ta see häd mä Susään. Hajök mä ÿÿj wób rahada Jesus. Sa dajëër me ramasa Jesus ta ma matëg daheeh sa waa hä.

⁴ Ti m' hajök ta wób kata padëëk mä Jesus wë. Jé pad'yyt hë naa rabena. Ti m' ta ma matëg hä tamaher'oot hahÿ panyyg:

⁵ —Hÿ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. Tatsawyh hõm joom tym. Joom tym tatsawyh hõm do wób ta tyw n'aa me takajäk. Ta wób ratsabeeb hõm, ta wób taw'ëëd rabajóh jëng. ⁶ Joom tym wób kajäk pä ta yt tabahadoo do jó. Kanahën its k'ääts tii bä. Ti taganyyh bä nayyw hë tatsawyy jëng, dooh tabatsahëë ta h'yyb. ⁷ Ta tym wób kajäk sasëng kóm banäng bä. Ta nemuun sasëng gajewäng. Tii bä kä, dooh tawëë wäd bä kä sasëng hyb n'aa. ⁸ Ta tym wób kajäg kän baad tabadoo bä. Genyyh, baad tabawäng, baad tabeak. 100 nuu me tabejoom do bahänh tabeag kän baad tabadoo bä kajäk doo —näng mä Jesus, panyyg ky n'aa me m' tabaher'ood kän.

Ti m' tabahajaa bä panyyg taher'oot doo, taky hadoo:

—Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bä, taw'ääts hë tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

⁹ Ti m' ta ma matëg beanh ta hä nyy d' tahanäng pé m' ti panyyg. ¹⁰ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë hä P'op Hagä Do an'oo däk bë bahapäh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do bag'ääs do hä. Ta wób sa hä, P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa hä, ÿ maher'oot panyyg ky n'aa me —näng mäh. —Ti hyb n'aa, "rahegää né paawä m', dooh m' rah'yy genä bä. Ramaa newë né paawä, dooh tagah'ood bä sa hä" † —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Hahÿÿ d' tahanäng pé panyyg ky n'aa: Joom tym, P'op Hagä Do kyyh. ¹² Joom tym wób ta tyw n'aa me kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hä. P'op Hagä Do kyyh sa h'yyb gó kajäk do Di-jab asog hõm raky nadaheeh hyb n'aa, ranedëp hyb n'aa nesaa do mahänh. ¹³ Joom tym wób pä banäng bä kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hä. Ramaa newëë bä h'yy gadajaa gó ragado né hë paawä, nayyw hë rah'yy gejë hõm. Joom kóm nanäng nä do hadoo sa hä. Pooj jé dó raky daheeh. Tii bä, hejooonh doo me P'op Hagä Do metty bä baad rah'yy kae bä, nayyw hë rah'yy gejë hõm. ¹⁴ Joom tym wób sasëng mahang kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hä. P'op Hagä Do kyyh ramaa napëë né paawä, rahyb n'aa newë had'yyt hë badäk hahÿÿ hä ji bawät do hä. †† Dajëër hä, sa ma hä, rakarën do hä rahyb n'aa hüüm had'yyt hë. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg sa h'yyb gó hadäk do tawén nahõm. Joom neaak do hado däk tii. ¹⁵ Joom tym wób

† Isajas 6.9 †† Ta ti hedoo do hä raty kanewad had'yyt hë. Rahyb n'aa tón had'yyt hë sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo.

baad tabadoo bä kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hä. Baad ub sa h'yyb, t'öp madäk doo me ramaa newëë. P'op Hagä Do kyyh ramaa napäh bä, baad rabenäm sa h'yyb gó. Rahyb n'aa matakä had'yyt hē ta hä. Tabad'op hē rah'yy gejë hōm. P'op Hagä Do karēn do baad ramoo bok tii kä. Joom he'aak do hadoo tii —näng mä Jesus.

¹⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ta bag dooh ji gataa so bä ji bejēn hyb n'aa manajuu yt hä, ji bejēn hyb n'aa ji jó ŷŷh do yt hä. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, tób gó hajēë pēë do rabahapäh hyb n'aa. ¹⁷ Ta ti hadoo da ŷ ma metēëk do hä: Sahōnh hē kejēn nä doo, ji nahapäh nä doo, ta jawén kä da sahōnh hē da rabahapäh, wyt ta maab däg da sa hä. ¹⁸ Ti hyb n'aa taw'ääts hē baad bē hyb n'aa matakä bē maa newëë do hä. Jé h'yy ganyy däk doo, ti bahānh P'op Hagä Do banoo nä ta hä ta h'yy ganäng doo. Jé kanahēn d'os hē h'yy ganäng doo, tahajaa do ted'oo doo, P'op Hagä Do ado hōm da ta hä kanahēn d'os hadoo doo † —näng mä Jesus.

Jesus wakāän heh'äät do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁹ Ti m' ta see pé noo gó Jesus ŷŷn, ta wakāän sii hē m' rabana, Jesus raheg'ääs. Du daa m' rakad'oo pé hajök do hyb n'aa ta w'oo hä hab'ëëh doo. ²⁰ Ti m' rē tanyy ky hadoo ta hä:

—A ŷŷn, a wakāän ta w'oo hä rabab'ëëh. Ōm mä raheg'ääs —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahōnh hē P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë doo, ky dah'eeh doo, ti né hē ēēn hadoo, ti né hē wakān haa hadoo —näng mäh.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahŷŷh

²² Ti m' ta see pé noo gó m' Jesus baher'oot ta ma matēg sa hä:

—Ti bä, ēr atsēg hōm karaj'aa tamyj jé.

Ti m' ragatsēg t'oonh marakate gó. ²³ Ti m' rabatsēk bä kä m' Jesus ää sooh mäh. Ti m' bah'ood bana kän tak'ēp. Tewēep mä maadaka. Marakate m' tetaa m'. Äm n'aa näng. P'eets mä marakate bagyyb jēë paawä.

²⁴ Ti m' ta ma matēg ramebēë nyyh, ti m' raky hadoo: —Ää Wahē N'aa! —näk mäh. —Ēr ag'yyp da! —näk mäh.

Ti m' tabas'ēëg gēët, ti m' bah'ood, maadaka tame-duuk. Ti m' bah'ood badoo wäd. Badatih däk mäh.

²⁵ —Dooh hä ŷ bē h'yy kasadēë bä? —näng mäh.

Ti m' tak'ēp mä rabeŷŷm bong, tak'ēp mä rameuuj bong. Ti m' rakaner'oot sa mab hē:

—Jaa ti hŷŷ éh? Bah'ood, maadaka sii hē raky da-heeh! —näk mä sa kyyh.

Karap'aar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hōm do panyyg n'aa hahŷŷh

²⁶ Ti m' rakajaa Geras buuj sa häj n'aa bä, karaj'aa tamyj jé, Garirej häj n'aa nu masee me. ²⁷ Ti m' Jesus gatsēg nyyh bä kä m', nyyw hē m' tabana ta wē aj'yy mera doo, karap'aar h'yyb hä näng doo, ta tii bä babuuj. Bāp peej mä tabawät ta si n'aa hē. Bāp peej däg mä tanaä wät tób yt hä. Pā gabaho doo gó, panang buuj dejēp do sa kamag n'aa radebong doo bä tabahe'ŷŷh. ²⁸ Ti m' Jesus tabahapäh bä m' tak'ēp mä tageēëj wät. Jesus matym gó m' tabadēë hyng. Tak'ēp mä ta kyyh: —H'ëed makarēn wē ŷŷ, Jesus, P'op Hagä Do T'aah, Sahōnh hē Bahānh Hadoo Do T'aah? ŷ d' marejä manäh! —näng mäh.

²⁹ Tii d' tawén edoo mäh, karap'aar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hōm do hyb n'aa m'. Hajōō nuu me m' karap'aar h'yyb bejēng ta hä tamera doo. Haak sapuuw hadoo doo me né hē m' ramoo maw'yyd né paawä m', ratsyym mew'yyd hōm paawä m', hagä nyy né paawä m', tagahet'ëëh mä haak sapuuw hadoo doo. Tabanawäng hēnh daap mä tawajaah karap'aar h'yyb an'oo bä.

³⁰ Ti m' Jesus beanh ta hä:

—Nyy d' a häd? —näng mäh.

—“Hajök Doo” ää häd —näng mäh.

Hajök karap'aar h'yyb ta hä hanäng, tii d' ta häd tawén hadoo. ³¹ Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do rets'ëë had'yyt mä Jesus hä tanah'eed hyng hyb n'aa tabanesaa hēnh.

³² Hajōng mä too yb tii b' habēëh karaj'aa takēēn hä, wajapēm doo bä. Tii b' mä sa waa rabahew'aa. Ti m' karap'aar h'yyb rabetsēë Jesus banoo hyb n'aa rabajēë pēë too yb hä. Ti m' Jesus banoo t'ŷŷ hēnh sa hä kä. ³³ Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do benä kän aj'yy hä hanäng do paah, too yb hä m' rabajēë pä kän. Ti m' too yb rapah'uud bong, rameraa bong, ti m' rawaj'aa wēēnh tame wajapēm doo hēnh, tame m' rakejäg bēēnh. Ti m' t'öp mä rapehās.

³⁴ Ti m' too yb hagä n'aa rabahapäh bä m' ta tii, waj'aa bong mäh. Sa panang bä, panang nedaa bä na-äaj mä ramaher'oot sahōnh hē rahapäh doo. ³⁵ Ti m' t'ŷŷ hēnh buuj rabana t'ŷŷ hēnh rabaheg'ääs hyb n'aa ky n'aa näng doo. Ti m' Jesus wē rakajaa bä kä, rabahegää kän aj'yy hajōng do karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do paah. Asooh mä Jesus tsyym pa. Saroor näng mäh, baad däg mä ta h'yyb tym. Ti m' rabeŷŷm bong. ³⁶ Ti m', ta ti hap'ëëh do rabaher'ood kän han'aa do sa hä kä, ta ti aj'yy ky n'aa, Jesus ahub däk do ky n'aa. ³⁷ Ti m' ta ti babuuj rabetsēë Jesus hä, tabahōm hyb n'aa sa häj n'aa bä naa. Tak'ēp mä rabeŷŷm bong rawén eanh tabahōm hyb n'aa. Ti m' Jesus gatsēg so kän marakate gó, ti m' tabahōm kän.

³⁸ Aj'yy kä m' karap'aar h'yyb nesaa do hadäk do paa m' betsēë Jesus hä, Jesus sii tabahōm hyb n'aa. Ti m' Jesus baher'oot ta hä tabahōm hyb n'aa. Hahŷŷ da m' taky hadoo ta hä:

† Ta ti tawén kado hōm sa hä, rahyb n'aa manatakēë do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bä P'op Hagä Do panyyg hä.

³⁹ —Abaaj hõm a tób hēnh, a wakāān rababong hēnh. Maher'ood sa hã sahõnh hē taw'ääts hē hadoo do a hã P'op Hagä Do mo haj'aa, õm tahuub däk doo —näng mä Jesus kyyh ta hã.

Ti m' aj'yy bahõm kån. Taher'oot mä sahõnh hē panang buuj hanäm do Jesus mo haj'aa ta hã.

Ÿynh has'oo däk do ky n'aa, karapee h'yy ganä däk do ky n'aa daheeh hahÿh

⁴⁰ Ti m' Jesus batsëg hõm bä p'aa hēnh karaj'aa tamyyj jé, hajök baad ragadoo. Jesus mä ragadaa b'ëeh. ⁴¹ Ti m' aj'yy Jaj-Ro häd näng do bana Jesus wë. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do sa wahë n'aa see m' tii. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wë. Ti m' tak'ëp mä tabetsëe ta hã ta tób hēnh tabahõm hyb n'aa ta sii. ⁴² Jääm né m' sét its mä ta toog. P'eets mä tadajëp. 12 m' ta hyb n'aa pé ta baab n'aa.

Ti m' Jesus bahõm ta sii. Tamahõm me m', hajök do ta sii hah'üüm do gatat'uuk mä ta hã. ⁴³ Sa mahang ti awät mä Ÿynh. Majyyw mä ta nahëeh. 12 m' ta baab ta nahëe badäk. Dooh m' hajaa pé masa pé ta hã. ⁴⁴ Ti m' Jesus jó gadäk hēnh mä tabana ta wë. Ta saroor noo hã m' tamoo däng. Tii bä kä m', nayyw hē m', dooh wäd mä ta hã ta nahëeh. Ti m' Jesus beaanh:

⁴⁵ —Jaa hã Ÿ moo däng? —näng mäh.

—Ÿ ti dooh —näk mä sahõnh hē ta pa hab'ëeh doo.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ma Matëg —näng mäh. —Hajök gatat'uuk a hã.

Hajök a hã moo kajäk —näng mäh.

⁴⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Dooh. Hã Ÿ pé Ÿ hapäh hã Ÿ moo däng doo. Hã Ÿ naa anyyh hejój Ÿ ky gabuuj —näng mäh.

⁴⁷ Ti m' Ÿynh hegää bä kä du daa m' takejën péh, ana mä Jesus wë. Kajajän mä ta äm n'aa gó m', tabahyy häng mä ta wë ta taron nuu me. Sahõnh hē ramaa napäh bä m' tamaher'oot h'ëed hyb n'aa tawén moo däng ta hã. Taher'oot mä nyy d' tabahas'oo däk nayyw hē. ⁴⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Tok ŸŸ, õm has'oo däk P'op Hagä Do hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahõm kä h'yyb näm doo me —näng mäh.

⁴⁹ Jesus ber'oot nä bä m', takajaa aj'yy Jaj-Ro tób hēnh naa. Ti m' taky hadoo Jaj-Ro hã:

—A toog h'yy gakog hõm —näng mäh. —Dooh mah'yyb panasä wäd bä ma matëg —näng mäh.

⁵⁰ Jesus maa napäh bä m' ta kyyh, ta ky hadoo Jaj-Ro hã:

—Mahyb n'aa tón manäh. Hã Ÿ h'yy kasadëe. Tii bä da a toog da has'oo däk! —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jaj-Ro tób bä rakajaa bä m', dooh m' Jesus an'oo bä hajök rabahõm ta sii. Jääm né hē m' tanoo hajëe p'ëe Peed, Tsijaag, Jowāw, dajëp do yb, dajëp do Ÿyn. ⁵² Séd dó m' tób yt hã raräb bä rabë bä. A'oot mä ta wób. Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Jääm hē ti bē kyyh —näng mäh. —Bē aód manäh. Karapee dooh tadajëb bä. Aÿh tii —näng mäh.

⁵³ Tii bä m' rakawew'aam ta kyyh. Dajëp né hē m' sa hã. ⁵⁴ Ti hadoo né hē dooh m' Jesus hyb n'aa p'eed bä sa kyy hã. Ti m' karapee hã tamoo maso däk, ti m' taky hadoo ta hã:

—As'ëeg g'ëed tok ŸŸ! —näng mäh.

⁵⁵ Tii bä m' h'yy ganä däk mä p'aa hēnh. Nayyw mä tabas'ëeg gëet. Ti m' Jesus maher'oot sa hã rabanoo hyb n'aa maruus awa. ⁵⁶ Tii bä m' ta yb, ta Ÿyn rameuuj bong mäh. Ti m' tak'ëp Jesus mejüü sa hã ranaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa.

Ta ma matëg 12 hedoo do Jesus mejüü do panyyg n'aa hahÿh

9 Ti m' ta see pé noo gó m' Jesus naëenh 12 hedoo do ta ma matëg ta wë. Ti m' tabanoo mä sa hã karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebë hyb n'aa, nahëe näng do rabaheso hyb n'aa na-ääj hē. ² Ti m' tamejüü mä rabahõm, ji P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa rabaher'ood hõm hyb n'aa, nahëe enäh do rabaheso hõm na-ääj né hē. ³ HahÿŸ da m' tamejüü:

—Dooh d' bē mahüüm péh. Ji tatu hadoo péh, päw hadoo péh, ta hood hadoo péh, ta säm hadoo péh, bē saroor see hadoo péh —näng mäh. ⁴ —Bē nu kajäk bä ta wób tób bä, tii bä da bē baym dó panang bē beréd hõm bä kä. ⁵ Bē raganado bä, bē ahõm sa mahänh. Sa panang bä naa bē ahõm bä bē tsyym suun bē tepyng padäg k'ääts. Tii da bē bad'oo, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bä P'op Hagä Do panyyg raky nadaheeh doo —näng mä ta kyyh sa hã.

⁶ Ti m' rabahõm kån. Sét ken'yyh panang bä m' raba-her'oot mä P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Jé pad'yyt hē heso hõm mä nahëe enäh doo.

⁷ Ti m' Garirej häj n'aa wahë n'aa, Eróts häd näng doo, taky n'aa napëe däk mä tii. H'yyb manepëe wäd mä Eróts Jesus ky n'aa raher'oot do hã.

—Jowāw nu gahem'uun do paa ti ta ti dejëp do ma-hang ganä wät doo —näk mä ta wób.

⁸ —Eriij p'ooj ub hawät do paa kas'ee wät do tii —näk mä ta wób.

—P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habok do paa see ganä wät do ti ta tii —näk mä ta wób.

⁹ Ti m' Eróts ky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun doo, Ÿ mejüü paa ranu gahög hõm. Jaa ti ta tii, hã Ÿ ramaher'oot do ta ky n'aa? —näng mä Eróts kyyh.

Takarën paawä m' taheg'ääs Jesus.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿh

¹⁰ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, rababaaj nä bä m' Jesus wë, ramaher'oot mä ta hã sahõnh hē ramoo bok doo. Ti m' 12 hedoo do Jesus mahüüm sa m'aa hēnh kä, panang Betsaj-Da häd näng doo hēnh. ¹¹ Ta wób, hajök doo, raky n'aa napäh bä m' n'yy hēnh Jesus rabahõm, ah'üüm mä sa jawén. Rakajaa bä Jesus gadoo mä hajök doo, ti m' tama metëek sa hã ji P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa. Nahëe enäh do heso hõm mäh.

¹² Tüüh tabado däk bä kä m' 12 hedoo do rabana Jesus wë, ti m' raky hadoo ta hä:

—Mamejö hõm hajök do panang tabanäng bä, sét ken'yyh rabaj'eenh hënh na-ääj hë, sa waa rabetsëë hyb n'aa, t'ii hënh raba'yÿh hyb n'aa. Dawëë hahÿ babä —näk mä sa kyyh.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë né hë hanoo sa waa —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Dooh tahaja bä —näk mäh. —Jääm hë ti hanyys ji ma poo oow pé pāw, pawóp its tah'yÿb —näk mäh.

—Makarën ää bahõm ää betsëë hajök do sa waa?

—näk mäh.

¹⁴ (5 miw ajyy tahyb n'aa pé m' tii bä hab'ëeh doo.) Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë mejö rabehy b'ëeh tüü, 50 ken'yyh ketyn hõm doo —näng mäh.

¹⁵ Ti m' Jesus mejüü doo da né hë m' rabad'oo.

Sahõnh hë m' rabehy b'ëeh. ¹⁶ Ti m' Jesus asog däk mä pāw, tah'yÿb na-ääj mäh. Hÿ pong jé taty däng bä m', P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Õm taw'ääts hë Ee. Man'oo däk ää tä, man'oo däk ää waa —näng mäh.

Ti m' pāw, tah'yÿb na-ääj né hë taganebäh bong mäh, tets'ëë hõm mä ta ma matëg sa hä, rabets'ëë hõm hyb n'aa hajök do hä kä. ¹⁷ Tii bä kä m', sahõnh hë m' rabawëë bong. Wog enä hõm mä sahõnh hë. Ti m' mad'aak doo m' ta ma matëg rata hõm mä kawaju gó. 12 m' kawaju gedë hõm mäh.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' ta see pé noo gó ta m'aa hënh Jesus ky n'aa etsëë mäh. Peets hë m' ta ma matëg rabab'ëeh. Ti m' tabahajaa bä kä m' taky n'aa etsëë doo, tabeaanh ta ma matëg sa hä:

—Jaa m' yÿh, sa nooh?

¹⁹ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m' õm mä Jowāw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m' õm mä Eriij maküüh. Õm mä P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub dejëp do paa see ganä wät do m', ta wób sa nooh —näk mä sa kyyh ta hä.

²⁰ —Bë hä ënh? Jaa y bë hä ënh? —näng mä Jesus sa hä.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Õm ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus mejüü tak'ëp sa hä ranaher'oot hyb n'aa ta ti ta wób sa hä. ²² Ti m' taky hadoo:

—Yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, hajõng da y ahoop. Èr wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa na-ääj da, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë y da rahyb n'aa wareem. Y da dajëp ran'oo bä. Tamawoob hë ta äh, y ganä wät da p'aa hënh —näng mä ta kyyh.

²³ Ti m' taky hadoo sahõnh hë sa hä:

—Jé karën pé hëp y hata tabahadoo hyb n'aa, taw'ääts hë teréd hõm ta hä hë tah'yy ka'eeh doo, taw'ääts hë teréd hõm ta hä hë tahyb n'aa newëë doo.

Taw'ääts hë da tagado had'yyt hë tahoop do hëp y n'aa. Taw'ääts hë tagadoo hëp y n'aa radajëëb bä na-ääj hë. Taw'ääts hë y taky daheeh, taw'ääts hë y bawät doo da da ti bawät. ²⁴ Tii d' y wén edoo, badäk hahÿÿ hä ji hawät do tak'ëp kamahän doo, jé tahoop do hëp y n'aa jeÿÿm doo, dooh da P'op Hagä Do wë tanu dëë bä. Jé hëp y n'aa tahoop do gadoo péh, hëp y n'aa tadajëb bä, ta h'yyb tym da P'op Hagä Do wë da tanu däng. ²⁵ Hëd n'aa ji karën sahõnh hë badäk hahÿÿ ji ta danäh, ji h'yyb tym ta s'ee hënh tahõm bä? —näng mä ta kyyh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Hëp y n'aa, y ma metëek do hyb n'aa na-ääj hë nu mebyng péh, yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, y d' nu mebyng ënh ta hyb n'aa hejój yÿ hä y bahyng bä ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó, Ee hejój gó, ääs tak'ëp baad hedoo do sa hejój gó na-ääj hë y bahyng noo gó —näng mäh. ²⁷ —Baad bë y maher'oot. Ta wób babä èr mahang habong do rahapäh nä da y du doo noo gó sahõnh hë y bag'ääs P'op Hagä Do hejój me. Radejëp do pooj jé rahapäh nä da tii. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' 8 ta hyb n'aa pé sa ä jawén paa bä m', Jesus mahüüm ta sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Ti m' rabas'ëëg kän waëë jó taky n'aa etsëë hyb n'aa. ²⁹ Ti m' taky n'aa etsëë bä m', Jesus mamets kawareem däk sa matym gó. Ta see hado däk mäh. Tak'ëp mä ta saroor gabar'ëëng däk, hawyp do gabarëeh doo da. ³⁰ Ti m' pawóp hë ajyy, p'ooj ub habong do paah, Eriij, Mosees häd enäh do ³¹ rakas'ee b'ëeh sa matym gó, ta bag gabarëeh doo gó. Er'oot mä Jesus sii. Er'oot mä ta sii Jerusarënh bä Jesus dajëp do ky n'aa hä. ³² Ty jaw'yyk mä Peed ta najiis daheeh. Ti hyb n'aa ää b'ëeh mäh. Ti m' raty gawëëj padëek bä m', Jesus bag tak'ëp gabarëeh do rabahapäh. Ti m' ajyy ta pa ab'ëeh mä rabahapäh. ³³ Ti m' ajyy rabahõm bä Jesus mahänh, Peed ky hadoo mä Jesus hä:

—Ma Matëg! —näng mäh. —Taw'ääts hë babä èr hä! —näng mäh. —Taw'ääts hë tamawoob hë ta tób n'aa ää temaa toonh. Sét hë a tób, sét hë Mosees tób, sét hë Eriij tób —näng mäh.

(Dooh m' tadoo wät pé tak'ëp rabeÿÿm bong do hyb n'aa m', tii d' tawén edoo.) ³⁴ Ti m' Peed ber'oot nä bä m' wë puh ganyyh. Sahõnh hë sa hä wë puh hadoo do badäng bä m' Jesus ma matëg rabeÿÿm bong mäh.

³⁵ Wë puh gó m' P'op Hagä Do ber'oot. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Hahÿÿ tah yÿ, y h'yyb däng doo. Bë maa newë, bë ky dahé ta kyyh —näng mäh.

³⁶ Tii bä m', kyyh hadoo do ky dawuh bä m', raba-heg'ääs, dooh boo m' Jesus pa hab'ëeh doo. Ta mab hë m' tabayyw géët. Ti m' sa h'yyb gó m' rabenäm ta ti rahapäh doo, ramaa napäh doo. Dooh m' raher'ood bä ta wób sa hä.

Pahëew Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁷ Ti m' jati pé Jesus rabahyk bä kä m' waëë jó naa, hajök kataa sa hä. ³⁸ Ti m' hajök do see ky ganyyh. Ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh. —Mahegãã tah ÿÿ. Jããm né hë sét had'os do tah ÿÿ. ³⁹ Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä adäk. Ta hä tadëë bä tak'ëp tah ÿ geëenh, tak'ëp tameraa wät, tũũ takepëed had'yyt hë, tsanamäts däk tan'oo bä. Dooh tahyb n'aa eréd bä, tak'ëp tarejãã —näng mäh. ⁴⁰ —ÿ eaaj wät a ma matëg sa hä raba-habëë hõm hyb n'aa. Dooh rahaja bä —näng mä ta kyyh Jesus hä.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do bëeh, da hë badäk hahÿÿ bä habok doo! Baad nado bë h'yyb tym —näng mäh. —Hajõõ nuu me ÿ bawät nä g'eeh bë mahang bë ky dahé däk hyb n'aa kä? ÿ häd h'yyb napan däg bë hä, hä ÿ bë h'yy kanasadä nä do hyb n'aa —näng mäh. —Mamana b'ëep a t'aah —näng mä aj'yy hä.

⁴² Ti m' ramanaa bä m', karap'aar h'yyb nesaa do pahëew tadawäts jat tũũ. Meraa wät mäh. Tũũ m' takawereem, kawereem, kawereem jat mäh. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do Jesus geãm wät tabanyyh hyb n'aa. Ti m' pahëew tabahaso däk. Ti m' Jesus ba-haëej geët ta yb hä. ⁴³ Tak'ëp mä sahõnh hë rameuunh P'op Hagä Do mo haj'aa hä.

Jesus mo haj'aa hä sahõnh hë rameuuj bong bä m', Jesus ky hadoo ta ma matëg sa hä:

⁴⁴ —Baad bë hyb n'aa matakä da bë ÿ maher'oot doo: ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da ran'oo däk da ta wób sa moo gó —näng mä Jesus ta ky n'aa hä.

⁴⁵ Dooh m' rah'yy genä bä ta ti Jesus edoo do sa hä. Dooh m' rahapëë bä ta ti tedoo do sa hä. Kejën do hadoo mä sa hä. H'yyb e'ÿÿm mä rawén neaanh.

Raky ked'aak doo, jaa sa bahãnh hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁶ Ti m' ta ma matëg ky ked'aak mä ny hadoo do sa mahang hyb n'aa jawyk ta wób sa bahãnh. ⁴⁷ Jesus h'yyb hap'ëeh mä sa h'yyb, ti hyb n'aa m' karapee t'aah ta moo takyg geët ta pa. ⁴⁸ Ti m' taky hadoo:

—Hëp ÿ n'aa hahÿ karapee t'aah gadoo péh, ÿ né ti tagadoo —näng mäh. —ÿ gadoo péh, hä ÿ mejũũ do tagadoo. Tii d' ÿ wén edoo, tak'ëp hyb n'aa sakog is do bë mahang, ti né da hyb n'aa jawyk P'op Hagä Do matym gó —näng mä Jesus sa hä.

⁴⁹ Ti m' Jowãw ky hadoo:

—Ma Matëg! —näng mäh. —Ãã hapäh aj'yy a häd tabesok bä tahebë karap'aar h'yyb nesaa doo. Èr h'yyb hata nado tii, ti hyb n'aa ãã ge'ÿÿm tii d' tanad'oo hyb n'aa —näng mä Jowãw kyyh Jesus hä.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë geãm manäh! —näng mäh. —Bë wë h'yy kawanereem doo, bë h'yyb hata tii —näng mäh.

Samarija buuj wób Jesus raganadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

⁵¹ Tabedaa däk bä m' p'aa hënh Jesus basëek do hÿ pong jé, Jerusarënh hënh tabahõm tah'yyb däng mäh, tahapëë né paawä m' rarejãã t'ÿi hënh. ⁵² Ramahõm me m' tamejũũ ta panäg n'aa ta pooj jé, takajaa hyb n'aa ta tii bä. Tamejũũ mä Samarija häj n'aa panang s'ee hënh rabenäm hyb n'aa ta pooj jé, takajaa hyb n'aa tii bä. ⁵³ Dooh m' panang buuj ragadoo bä, Jerusarënh hënh Jesus bahõm do hyb n'aa. ⁵⁴ Ti m' Tsi-jaag Jowãw daheeh raky n'aa napäh bä Jesus raganadoo do ky n'aa, raky hadoo Jesus hä:

—Ãã wahë n'aa —näk mäh. —Makarën p'op naa tëeg hõõ ãã mejõ hyng ragawatsik hyb n'aa? —näk mäh, reaanh mäh.

⁵⁵ Ti m' duu hënh Jesus ty kawareem wät, ti m' taky geãm bong tii d' rahyb n'aa newëë do hyb n'aa. ⁵⁶ Ti m' panang s'ee hënh kä Jesus bahõm kân.

Jesus sii ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

⁵⁷ Ti m' ta tyw n'aa me ramahõm me aj'yy see ky hadoo ta hä:

—Õm ÿ hadaa had'yyt hë mahahõm hënh —näng mäh.

⁵⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Kanari tób näng, taw'ëed maag enäh. ÿÿh Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, dooh tóp ÿÿ pé ÿ yd kameh'ããk péh —näng mäh.

⁵⁹ Ti m' aj'yy see Jesus bats'yyt:

—B'ëep ana si ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Pooj jé dó ÿ abaaj hõm Ee wë ÿ bahag'ããs hyb n'aa. Tadajep jawén paa bä kä, ÿ dakä jëng jawén paa bä kä õm ÿ bahadaa kân —näng mäh.

⁶⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Na hä ÿ h'yy kana'eeh doo, dejëp do hadoo doo, dakëë sa da hadoo doo —näng mäh. —Õm tii kä, ÿ karën maher'ood ta wób sa hä P'op Hagä Do bag'ããs do ky n'aa —näng mä Jesus.

⁶¹ Ti m' aj'yy see ky hadoo:

—Õm da ÿ hada wahë ÿ n'aa. Pooj jé ÿ karën paawä ÿ babaaj hõm wakän haa, ee, ëen ÿ kedëë wät hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

⁶² Ti m' panyyg gó m' Jesus ky gadoo:

—K'ãäts wapën n'aa booj yb takyyk doo me du doo do moo wät doo, ta jawén p'aa hënh tahëgãã bä, nas'aa däg tamo haj'aa. Ti hadoo né hë jé du doo do ÿ hada doo, tii bä ta see hä tahyb n'aa newë bä, dooh tahaja bä tamoo wäd bä P'op Hagä Do bag'ããs do hä —näng mä Jesus kyyh.

Jesus mejũũ 72 hadoo do ta ma matëg panyyg n'aa hahÿÿh

10 Ti m' ta ti jawén paa bä 72 ta ma matëg wób Jesus asëew hõm mäh. Pawóp hë ken'yyh mä

tamejũũ ta pooj jé, ta wób sa panang hēnh tabahõm doo hēnh. ² Rabahõm do pooj jé taky hadoo sa hã, pa-nyyg gó m' tamaher'oot:

—Hajõng ti anyy dæg paawä joom ag wah'ëë däk do ji ataa do pan'aa, pawóp its ta taa n'aa † —näng mäh. —Ti hyb n'aa taw'ääts hē joom danäh hã, P'op Hagä Do hã, bē ky n'aa ets'ëë tamejõ nã ta wób joom hã ramoo bok hyb n'aa. ³ Sa mahang bē ŷ mejũũ, b'éeé ta-banas'aa mahang habēeh do hadoo †† —näng mäh. ⁴ —Dooch d' bē mahũũm dajēer hadoo doo, ta hood hadoo, tsyym suun ta gó bē gawät do jawén buuj hadoo doo —näng mäh. —Bē kehewad manä bē kedēng do hã ta hõõ bã —näng mäh sa hã.

⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Bē nu kajäg bã ta wób tób bã, hahỹ da bē edēe ta yt hã haj'eenh doo: “Bē P'op Hagä Do h'yyb n'yym”, de-noo da. ⁶ Tii bã haj'eenh do baad rado bã, hanäm gó bē ragado bã, P'op Hagä Do h'yyb n'yym do aym sa wē bē kedēng doo. Hanäm gó bē raganado bã, dooh da P'op Hagä Do h'yyb enäw bã tii. ⁷ Panang bã bē kajaa bã, bē kahỹd manä tób wób hēnh. Bē ayyw jeej da bē gadoo do tób bã. Taw'ääts hē bē eēek, bē awa, bē awēe bē hã ranoo doo. Taw'ääts hē moo bok do sa hã ramoo bok do sãm ji banoo. Ti hyb n'aa, bē nu mebyy manä bē gadoo do hã —näng mäh.

⁸ —Panang bã bē kajaa bã kã, bē ragado bã, bē hyb n'aa sēew manä bē waa. Taw'ääts hē bē awa, bē awēe bē hã ranoo doo. ⁹ Nahēe enäh doo, bē nahēe sog hõm. Hahỹ da bē her'oot sa hã: “Edah bē hã P'op Hagä Do bag'ääs doo”, denoo da —näng mäh.

¹⁰ —Panang bã bē kajaa bã, bē raganado bã, bē ahõm panang tyw n'aa me. Hahỹ da bē maher'ood sa hã:

¹¹ “Äã tsyym suun äã tepyng padēek bē panang k'ääts, P'op Hagä Do bē ganadoo do heen n'aa tii. Bē äã maher'oot hỹ kã: P'eets hē paawä P'op Hagä Do bag'ääs do bē wē, dooh paawä bē gado bã.” Tii da bē kyyh sa hã —näng mäh. ¹² —Baad bē ŷ maher'oot. Sahõnh hē badäk hahỹ hã habong do P'op Hagä Do ky n'aa ety noo gó kã, Sodoma panang buuj sa sãm bahãnh P'op Hagä Do anoo da nesaa doo, bē ganadoo do panang buuj hã —näng mäh.

¹³ Ti m' panang Korasĩn, Betsaj-Da häd enäh do buuj ky n'aa taher'oot mäh:

—Nesaa do P'op Hagä Do anoo da bē hã Korasĩn, Betsaj-Da panang buuj. Hajõng ŷ pehuunh do paa bē mahang. Dooch ŷ bē ky dahé bã. Panang Tiir, Sidõn häd enäh doo bã ŷ pehuuj bã paawä bē mahang ŷ pehuuj wät doo, p'ooj ub paawä ti buuj nesaa do hã rat'yyd kamehĩn paawä, P'op Hagä Do hã rah'yy kawereem paawä. P'ooj ub paawä saroor hebaan do hejooch do rapadadäg né paawä. Rehaa paawä sa nuu hã tēeg ooj rat'yyd kamehĩn do heen n'aa paawä ti ta tii. ¹⁴ Sahõnh hē badäk hahỹ hã habong do P'op Hagä Do ky n'aa ety noo gó kã, Tiir Sidõn buuj p'ooj ub habong do ne-

† Hahỹ d' Jesus hanäng péh: Hajõk ta hã h'yy ka'eeh do pan'aa paawä, pawóp its ta ky n'aa sa hã her'oot do pan'aa. †† Ta wób rakawajãän da sa wē rakanarēn do hyb n'aa P'op Hagä Do wē rah'yy kawereem bã, tahanäng pé tii.

saa do ta sãm bahãnh P'op Hagä Do anoo da bē hã ne-saa doo, bē t'yyd kamanehĩn do hyb n'aa, bē h'yy kawanereem do hyb n'aa —näng mäh.

¹⁵ Bēeh, Kapar-Naũm panang buuj, hỹ pong jé has'ëek bē ed'oo g'eeh bēeh? Dooch. Tabanesaa hēnh bē bahyk da P'op Hagä Do an'oo bã —näng mäh Jesus.

¹⁶ Ti m' ta ma matēg sa hã taky hadoo:

—Bē her'oot do maa new'ëe doo, ŷ né hē ti tamaa newēe. Bē ty n'aa ges'yyk doo, ŷ né hē ti taty n'aa ges'yyk. ŷ ty n'aa ges'yyk doo, hã ŷ mejũũ do taty n'aa ges'yyk —näng mäh.

¹⁷ Tii bã m' 72 hadoo do rababaaj nã bã m' Jesus wē, h'yyb tseb'ee doo me m' ramaher'oot ta hã rabeboo nã do ky n'aa.

—Ma matēg —näk mäh. —Karap'aar h'yyb nesaa do sii hē m' äã raky daheeh a ky gabuuj gó —näk mäh sa kyyh.

¹⁸ —ŷỹ. ŷ hapäh —näng mäh Jesus. —Matym ŷỹ gó Nesaa Do Yb het'oom do hadoo tabadēe hyng ŷ hegãã bã. ¹⁹ Bē hã ŷ an'oo däk bē bahajaa hyb n'aa aw'yy, sēej bē tseb'eep hyb n'aa. Bē hã ŷ an'oo däk bē bahajaa bē nes'ëem hyb n'aa Nesaa Do Yb, ji majĩ. Dooch tahaja bã nesaa do tan'oo bã bē hã. ²⁰ Taw'ääts hē bē tsebee manä karap'aar h'yyb nesaa do bē raky daheeh do hyb n'aa. Taw'ääts hē bē tsebé bē häd kerii däk do hyb n'aa hỹ pong jé, P'op Hagä Do karapee sa häd kerih do heen n'aa hã —näng mäh Jesus 72 hadoo do sa hã.

²¹ Ti noo gó kã m', baad Jesus P'op Hagä Do Sahee h'yyb tsebee kãn. Tsebee gó m' taky hadoo:

—Ee, P'op Hagä Doo, a hã ŷ ja'aa etsē. Sahõnh hē hỹ pong jé, badäk hahỹ hã hanäng do na-ääj hē mabag'ääs. Majejēn hahỹ mamoo wät do haj'ap do sa mahãnh, tak'ep ma kamet'ëek do mahãnh. Mametä wät sa h'yyb gó karapee hadoo pé hã, baad h'yy ka'eeh pé hã. Ta tii da magen'aak Ee —näng mäh Jesus.

²² Ti m' taky hadoo sa hã:

—Sahõnh hē Ee banoo ta hejój hã ŷỹ. Dooch baad hapäh pé ŷỹh, P'op Hagä Do T'aah. Jããm né hē Ee hapäh ŷỹh. Dooch Ee, P'op Hagä Do baad hapäh péh. Jããm né hē ŷỹh, ta T'aah hapäh. Jããm né hē sa hã ŷ metēeh do hapäh Ee —näng mäh.

²³ Ti m' ta ma matēg wē taty kawõõt. Ta m'aa hēnh tamaher'oot:

—Ky n'aa kedēng bēeh, hahỹ bē bahapäh do hyb n'aa. ²⁴ Baad bē ŷ maher'oot: Rababong noo gó, hajõk P'op Hagä Do ky n'aa rod makũũh, hajõk sa wahé n'aa hedoo do makũũh, rakarēn paawä rahēg'ääs bē hapäh doo, dooh paa rahapēe bã. Rakarēn paawä ramaa newēe bē maa newēe doo, dooh paa ramaa napēe booh —näng mäh Jesus ta ma matēg sa hã.

Samarija buuj ky en'yym do panyyg n'aa hahỹh

²⁵ Ti m' ta see pé noo gó baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapäh do as'ëeg gēet mäh Jesus tametyy hyb n'aa.

—Ma matēg —näng mäh. —Nyy da ŷ bad'oo edēb had'yyt do ŷ gadoo hyb n'aa, hỹ pong jé P'op Hagä Do pa ŷ bawäd had'yyt hyb n'aa ŷ dajēp bã? —näng mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ny hadoo P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hä tak-erih ti ky n'aa? —näng mäh. —Nyy da ta hä maner'oot doo? —Jesus eanh mäh.

²⁷ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Hahÿÿ da takerii däk: “Taw'ääts hē tak'ēp bē kamahān Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Doo, bē h'yy kaha'eeh doo. Taw'ääts hē tak'ēp bē h'yyb padäg ta hä. Taw'ääts hē bē h'yyb tym gó naa né hē bē kamahān ta hä, sahōnh hē bē hajaa doo me.” † Hahÿÿ da na-ääj takerii däk —näng aj'yy: “Makamahān a da hadoo doo, a hä makamahān doo da” †† —näng mä aj'yy kyyh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad ub a kyyh, baad maky gadoo —näng mäh. —Taw'ääts hē tii d' né hē madoo, tii bā baad mabawäd kän hÿ pong jé ká —näng mä Jesus.

²⁹ Ti m' aj'yy karēn paawā tajejēn ta h'yyb j'ooj madäk doo me m' ti takeaj wäd paawā. Ti hyb n'aa m' Jesus hä tabeaanh ta seeh:

—Jaa tii da ÿ hadoo doo? —näng mä ta kyyh.

³⁰ Ti m' panyyg ky n'aa me m' Jesus ky gadoo:

—Ti awät aj'yy panang Jerikó hēnh hahōm doo. Jerusarēnh bā naa tabana. Ta tyw n'aa me tamahōm me takataa moo nes'aa do sa hä. Ramaso däk, rarahe-jää mäh. Rasaroor kabo nyyh mäh, rahewyyh mäh. Tii bā m' radejaad hōm ta tyw n'aa noo däk bā. P'eets mä tadajēb paawā sa moo gó. ³¹ Ti m' aj'yy P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do see tii me m' tamahōm. Aj'yy tabahapäh bā m', dawēē takenaa wät ta mahānh. Ta tyw n'aa nu masee me m' tatabēs. Dooh m' tat'yyd mehīin bā. ³² Ti hadoo né m' ta seeh. Rewi häd näng do panaa né tii. Tii me né m' tamahōm tii d' ēnh. Ti na-ääj mä dooh tat'yyd mehīin bā aj'yy tyw me hajad hōm doo. ³³ Ti m' tagadēēg ub aj'yy, Samarija buuj, bana. Ti m' ti t'yyd mehīin kän aj'yy. ³⁴ Ta wē m' tabahōm, ti m' ta rog taty mebiin ta syj hadoo doo me, uwa s'ēēb hadoo doo me. Ti m' ta rog maw'yyd däk mäh. Ti m' aj'yy batóg sooh ta mas'ää jó. Ti m' tamahūūm kän dawēē hena do tób n'aa bā. Tii bā m' aj'yy tabahagää kän. ³⁵ Jati pé ká m' tets'ēē däk mä tób danäh hä pawóp hē moweed k'ääts hawak do s'ēēb. Ti m' taky hadoo ta hä: “Mahagää hahÿ aj'yy. Hÿ ta säm. Ta säm nahaja bā, ÿ matēēh bā sahōnh hē ÿ ep'aak a hä”, näng Samarija buuj kyyh tób danäh hä —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabaher'oot ta tii hä.

³⁶ Ti m' Jesus eanh:

—Ny hadoo do ky ennym a hä, ta ti rarejää do hä? Ny hadoo do ta da hadoo a hä? —näng mä Jesus.

³⁷ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapäh do ky hadoo:

—T'yyd mehīin doo —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ahōm nä, tii d' né hē mabadoo kän a da hadoo do hä —näng mäh.

Maah-Ta Marija daheeh Jesus heg'ääs do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁸ Ti m' Jerusarēnh hēnh Jesus ramahōm me, panang see bā m' ranu kajäg kän. Ta tii bā m' ÿÿnh Maah-Ta häd näng do gadoo. Tats'yyt mä ta tób hēnh Jesus ta ma matēg daheeh. ³⁹ Maah-Ta ānh, Marija häd näng do asooh mäh. Jesus ma metēēk do tamaa newēē mäh. ⁴⁰ Maah-Ta m' ty kanewaat. Ta waa n'aa m' tamoo wät Jesus rawa do pan'aa. Ti m' Jesus wē tabana ti m' taky hadoo:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Nepäh a hä, dooh ānh ÿÿ ÿ tamoo masaa bā? Mamaher'ood ÿ tamoo masa hyb n'aa —näng mä Maah-Ta.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Maah-Ta, —näng mäh —hajōng do hä maty kanewaat. Tii hä mah'yyb däk —näng mäh. ⁴² —Mahyb n'aa tón manä ta tii hä. Jääm né hē sét hē ti taw'ääts hē. Ta tii hä Marija h'yyb däk. Dooh da ÿ mejō bā ta ti teréd hōm —näng mä Jesus Maah-Ta hä.

Jesus ma metēēk ji ky n'aa etsēē do ky n'aa hahÿÿh

11 Ti m' ta see pé noo gó Jesus ky n'aa etsēē mä P'op Hagä Do hä. Tabahajaa bā ká m' taky n'aa etsēē doo, ta ma matēg see ky hadoo ta hä:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Ää ma-ma met'ēēg nyy da ēr ky n'aa etsēē, Jowāw nu gahem'uun do ta ma matēg tama metēēk doo da —näng mäh.

² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bē ky n'aa ets'ēē bā, taw'ääts hē hahÿÿ da d' bē kyyh:

“Ee, ää karēn sahōnh hē ōm rahyb n'aa jew'yyk.

Ää etsēē a hä, sahōnh hē mabag'ääs do nayyw hē takajaa hyb n'aa ää wē.

³ Man'oo had'yyt hē ää waa.

⁴ Mamabaan hōm nesaa do ää moo bok do paah.

Ää na-ääj hē ää mabaan hōm ää wē moo bong do nesaa doo.

Man'oo manä nesaa do ää tah'yyb tatug”, näk da bēēh, bē ky n'aa ets'ēē bā —näng mä Jesus.

⁵ Ti m' panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot sa hä ji ky n'aa etsēē do ky n'aa:

—Bē see ahōm bā atsēm ub ta najiis tób hēnh, päw tets'ēē bā paawā ta wē, ta wē heg'ääs do waa n'aa paawā, hahÿÿ da ta kyyh ta najiis hä: “Na a waa uuh, päw uuh. Tamawoob hē paawā ÿ karēn. ⁶ Najis ÿ kajaa nag'aap hē wē ÿÿ atsēm ub. Dooh wē ÿ ta waa péh”, näng da.

⁷ Tii bā da ta najiis tób gó ta gawakō gó hagä do ky gedak ta hä: “ÿ maty hasyyg manäh. Baad tób noo gat-sēē däk ta tēg me. Ää aj'eenh tah haa daheeh. Dooh ÿ haja bā ÿ an'oo bā a hä metsēē doo”, näng da ta najiis ta hä.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ÿ maher'oot —näng mäh. —Tii d' edo né paawā as'ēēg gēēt né hē, päw tabanoo hyb n'aa ta najiis hä.

† Dew-Teronom 6.5 †† Rewitikos 19.18

Ta najiis tabadoo do hyb n'aa nado ti tabas'ëëg gëët. Tawén s'ëëg g'ëëd kân, tanaëëj had'yyt ta h'yyb.

⁹ Ti hyb n'aa bë ý maher'oot: Bë ets'ëë, tii bã P'op Hagä Do anoo bë hä. Bë esóts, tii bã bë aw'yyt da. † Bë naëëj tób noo bã naa, tii bã da ta danäh noo gas'ëës. ††¹⁰ Jé hetsëë do gadoo da P'op Hagä Do hanaa. Jé hesoos pé taw'yyt P'op Hagä Do hanaa. Jé tób noo bã naa naëënh péh, tób noo kas'ëës da ta hä P'op Hagä Do hanaa.

¹¹ Ti m' Jesus eanh sa hä:

—Bë t'aaah ets'ëë bã tah'yyb, bë anoo ta hä aw'yy?

¹² Karaak tyb bë hä tets'ëë bã, sëëj bë anoo ta hä? Dooh. ¹³ Nesaa do moo heb'ook do né paawä bëëh, baad hadoo do bë heno bë taah hä. Ti bahänh bë Yb hý pong jé hawät do anoo da ta Sahee, ta hä hetsëë do hä —näng mä Jesus.

Nesaa Do Yb ky gabuuj Jesus moo wät rahanäng do panyyg n'aa hahýh

¹⁴ Ti m' ta see pé noo gó, karap'aar h'yyb nesaa do Jesus habëë hóm ner'oot do hä hadäk do paah. Aj'yy karap'aar h'yyb beréd hóm bã, aj'yy er'ood däg kân p'aa hënh. Hajök do t'í hënh kat'aa do rahyb n'aa meuunh mäh. ¹⁵ Ta wób raky sëm Jesus. Ti m' raky hadoo:

—Beresebu, ‡ karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa kyy gó ti tabahebë karap'aar h'yyb nesaa doo —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Ta wób rakarën mä Jesus rametty, P'op Hagä Do hejój me tado bã tamoo wät doo. Ti hyb n'aa rabetsëë mä Jesus hä, tapahuuj bã sa matym haj'aa wë hä.

¹⁷ Jesus hapäh mä sa h'yyb, ti m' panyyg ky n'aa me taky hadoo sa hä:

—Nesaa do Yb kyy gó ý hebë karap'aar h'yyb nesaa doo, bë nooh. Nyy d' tii éh? Sa da hadoo do wë sa häj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bã, gawatsik tii bã sahönh hë —näng mäh. —Sa wakään sa hä hë rahyb n'aa wareem bã, sahönh hë kahäj jëng tii bã —näng mäh. ¹⁸ —Ti hadoo ënh Nesaa Do Yb hä kä. Ta hä hë takawareem bã, ta karapee hä tahyb n'aa wareem bã, nyyw hë tabahëëj jëë paawä tii bã Nesaa Do Yb bag'ääs doo. Ta ti ý wén her'oot, Beresebu kyy gó ý hebë karap'aar h'yyb nesaa do bë her'oot do hyb n'aa. ¹⁹ Bë her'oot doo da tado bã, Beresebu kyy gó ý hebëë bã paawä karap'aar h'yyb nesaa doo, jaa ky gabuuj bë karapee hebë do karap'aar h'yyb? Bë karapee né da bë raky n'aa etyy, daap bë menyyh do hyb n'aa bë her'oot do hä. ²⁰ P'op Hagä Do ky gabuuj gó né hë ti ý hebë do karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do ji tabag'ääs do kaja doo kä bë wë, ta ti metëëh bë hä —näng mäh.

²¹ Ti m' panyyg ky n'aa see me m' Jesus maher'oot sa hä:

—Aj'yy hejooonh do hajöng ta kuman yt hä ta tób tahagää bã, dooh ta ma hado hóm péh. ²² Ti aj'yy seeh,

† Baad ji hyb n'aa matakëë ji ky n'aa etsëë do hä tahanäng pé m' ti bë esóts, tii bã bë aw'yyt. †† Ji ky padäg had'yyt hë P'op Hagä Do hä ji etsëë doo, tahanäng pé m' ti tób noo bã naa ji naëënh doo.

‡ Nesaa Do Yb né ti Beresebu.

ta bahänh hejooonh do kaja bã ta wë, ta sãm tam'aaah tii, ta hä taj'aa ketsë. Ta kuman paa tasog hóm, ta mejój paah. Tii bã kä, ta ma paa tabasog hóm kân, tets'ëë bong ta wób hä kä †† —näng mä Jesus.

²³ —Hëp ý hata nadoo doo, majë ý tii. Ý manasa doo, P'op Hagä Do wë ý ataa doo, dawëë rabeühüm tii bã tan'oo bã —näng mäh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hä, ýynh hä hadäk do paa ahóm wäd bã ta mahänh, tabanawäng hënh tabahew'ëët. Ta tób tabesoos takameh'ääk hyb n'aa. Ti dooh tawyyd bã. Ti ta h'yyb gó taky hadoo: “Ý abaaj hóm p'aa hënh ý hadäk do paa hä, tóp ý hënh”, näng. ²⁵ Tii bã ta tób paa bã takajaa bã, yd kabak'ood däk tabahapäh, baad takabenäm ta hä. ††²⁶ Tii bã tats'yyt 7 karap'aar h'yyb nesaa do wób ta hataa, ta bahänh nesaa doo. Tii bã rabajëë péë ta tób paa gó. Tii bã rabanyy kân ta hä kä. Ta hä hanäng do paa bahänh tii kä. Tak'ëp tii kä ta hä kä nesaa doo kä —näng mä Jesus.

²⁷ Ti m' Jesus ber'oot bã m', hajök do mahang ýynh see ky ganyyh:

—Ky n'aa kedëng ta ti a ýyn öm haw'ëëh doo —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ta bahänh ky n'aa kedëng, P'op Hagä Do kyyh maa newëë doo, ky daheeh doo —näng mä Jesus ta hä.

Jonas Jesus beh'üüm do ky n'aa hahýh

²⁹ Ti m' hajök do gatat'uuk bã m' ta hä, Jesus ky hadoo:

—Da hë, badäk hahýh hä habong doo, nes'aa sa h'yyb. Ti hadoo né hë, ý ramejüü ý pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa. †† Dooh da ý metä bã sa hä. Jáäm né da P'op Hagä Do ky n'aa rod Jonas häd näng do ta metëë n'aa hadoo sa hä kametëëh da. ³⁰ Jonas hä P'op Hagä Do bad'oo do hä, Niniwéh buuj rah'yy genä hóm, P'op Hagä Do né ti mejüü. Ti hadoo né da hä ý, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do hä rah'yy genä hóm da, P'op Hagä Do né hë ti ý tamejüü doo. ³¹ Seba häd näng do häj n'aa sa wahë n'aa ýynh, da hë, badäk hahýh hä habong do taky n'aa tapaa da P'op Hagä Do matym gó, sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kä. Dawëë naa paa m' tabana tii, tamaa newëë hyb n'aa Saromāw hajaa doo, P'op Hagä Do anoo do ta hä. Saromāw bahänh ý ti hahýh, bë hapäh doo. Ti hado né paawä, dooh bë karën bã bë maa newë bã hahýh. ³² Niniwéh buuj na-ääj da raky n'aa tapaa né tii da ënh ti noo gó kä, da hë badäk hahýh hä habong doo. P'op Hagä Do ky n'aa rod Jonas sa hä taher'oot noo gó, rat'yyd kamehüün nesaa do ramoo bok do hä. Nesaa do

†† Hahýh d' tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo: Aj'yy hejooonh doo, Nesaa Do Yb. Aj'yy hejooonh do ma hado hóm do hadoo Jesus. Aj'yy hejooonh do ma, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hejój gó Jesus bahebë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb karapee, tak'ëp tabahejooonh do hyb n'aa Nesaa Do Yb mahänh. †† Ta tób paah, aj'yy, ýynh hä hadäk do paa tii. ††† Rawén karën Jesus pahuunh sa matym haj'aa, rabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do hanaa Jesus tado bã.

reréd hõm. Hahÿÿh, Jonas bahãnh ti ÿ hÿÿh. Bë tii, dooh bë t'yyd kamehÿin bã nesaa do bë moo bok do hä, dooh bë eréd bã —näng mä Jesus hajõk do sa hä. †

Ji bag hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh ji bag ji gataa bã ji jejën hyb n'aa. Dooh ji daso bã ji waa hood yt hä. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, tób gó hajëë p'ëë do rabahapäh hyb n'aa. ³⁴ Ji h'yyb bag hadoo ji matym —näng mäh. —Baad tado bã ji matym, ta bag hado däk sahõnh hë ji hä. Baad tanado bã ji matym, badagyp hadoo ji hä. ³⁵ Baad bë hyb n'aa matakä, ta bag hadoo bë hä hanäng bë ed'oo doo, badagyp do tanadoo hyb n'aa. ³⁶ Bë h'yyb tym gó ta bag hadoo do baad tabawag däg bã, badagyp do hadoo do tanado wäd bã, sahõnh hë tii bã tabawag däk ji hä, ta bag hadoo do mehãnh ji hä †† —näng mä Jesus kyyh. Panyyg gó m' tabeh'üüm.

J'ooj madäk do ky ken'yym do Jesus nabuuj gedoo do ky n'aa hahÿÿh

³⁷ Ti m' Jesus baher'oot do bahãnh bã kä, Pariséw see ats'yyt mäh, ta tób hënh tabawëh hyb n'aa. Ti m' Jesus bahõm kãn mä ta tób hënh, ti m' tabasooh, sa sii tabawëh hyb n'aa. ³⁸ Ti m' tób danäh hyb n'aa meuunh mä Jesus basooh do hyb n'aa, tabawa hyb n'aa ta si n'aa hë. Dooh m' ta moo tahetsyyd bã sa wahë makü rabahed'oo doo da. ³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Bë Pariséw —näng mäh. —Ji waa hood ta gó hasus doo, ta jó ub ji hets'yyt do hadoo bëëh. Baad bë babok P'op Hagä Do matym gó ji ed'oo. J'ooj madäk doo me tii. T'öp, bë h'yyb gó, tak'ëp bë karën do jawén bë babok. T'öp bë h'yyb tym gó, hajõng nesaa doo. ⁴⁰ Bë h'yy gatamah —näng mäh. —Ji hub pahuunh doo, ji h'yyb tym na-ääj hë tapahuunh. ⁴¹ Taw'ääts hë bë h'yyb gó naa, t'öp naa, bë masaa kas'uut do sa hä, tii bã kä, P'op Hagä Do hä baad ub tabanãm sahõnh hë bë hä ‡ —näng mäh.

⁴² —Baad nado bë hä da, Pariséw —näng mäh. —Bë waa ty gamabuuj uuh sii hë né paawä bë banoo P'op Hagä Do matym n'aa, dooh paawä baad hadoo do bë moo boo bã bë da hadoo do hä, bë mabaan P'op Hagä Do hä bë kamahãnh doo. Taw'ääts hë paawä dooh bë mabaan bã ta tii. Taw'ääts hë P'op Hagä Do matym n'aa bë banoo na-ääj hë —näng mä Jesus.

† Jonas, tah'ÿÿb haeh do wog gó tabasuun wät doo, tamawoob hë ta äh. Ti hadoo né hë Jesus, tamawoob hë né hë ta äh tabakä wät k'ääts gó. Tii da tahanäng pé m' ti Jesus her'oot do sa hä. †† Ta bag ky n'aa nado ti Jesus hedoo. Panyyg ky n'aa me tabaher'oot. Ta wób sa hä dooh m' tagah'ood nã bã. Ti hyb n'aa rakarën p'aa hënh Jesus pahuunh, baad rabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do T'aah tado bã. Sa hä kejën Jesus hejój. Ti hyb n'aa Jesus ky n'aa eh'üüm ta bag ky n'aa me tama metëëk doo. Dooh kejën do tado bã ti tametëëk doo. Baad ji karën bã baad hadoo do ji bahapäh bã, baad tagahoot ji h'yyb tym gó Jesus metëëk doo. Ji hä ta bag hado däk. Ji kanarën bã baad hadoo do ji bahapëë bã, dooh tagah'ood bã ji hä Jesus metëëk doo. Badagyp do hadoo ji hä. ‡ Hahÿÿ da na-ääj hë tahajaa ji tab'ëes ta tii: "Taw'ääts hë bë waa hood gó hanäng do bë anoo kas'uut do sa hä, tii bã kä baad ub tabanãm sahõnh hë bë hä, P'op Hagä Do hä."

⁴³ —Baad nado bë hä da, Pariséw —näng mäh. —Bë gen'aak hyb n'aa jewyk do bat'oonh bã bë atooj bã, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bã. Bë gen'aak bë redëng, bë raweh'ëeh, hajõk do mahang rakahet'aa bã, rabaheesãm bã —näng mäh.

⁴⁴ —Baad nado bë hä da, Pariséw —näng mäh. —Kamag hood ta jó ji tsab'ëep bã ji nahapäh do hadoo bëëh †† —näng mä Jesus.

⁴⁵ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapäh do see ky hadoo ta hä:

—Ma matëg —näng mäh. —Ta ti mapes'ääp doo, ää na-ääj hë mapes'ääp —näng mäh.

⁴⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad nado bë hä da Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hap'ëeh doo —näng mäh. —Hajõng hejooonh do bë mejüü ta wób raky daheeh hyb n'aa. Ti bahãnh bë bawëëd däk Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hadoo né hë, dooh tabad'op hë bë masaa bã bë mejüü do raba-hajaa hyb n'aa —näng mäh.

⁴⁷ —Baad nado bë hä —näng mäh. —P'op Hagä Do ky n'aa rod, p'ooj ub habong do bë wahë makü radej'ëep do sa kamag n'aa hood pä s'ëëb, bë tema. ⁴⁸ Ta ti tametëëh, bë wahë makü h'yyb hadoo bëëh. Bë wahë makü né hë dej'ëep P'op Hagä Do ky n'aa rod paah. Hÿÿ kä bë temaa toonh ji hyb n'aa esee do heen n'aa sa kamag n'aa hood jó. ††⁴⁹ Hahÿÿ d' né hë P'op Hagä Do baher'oot ta hapäh doo gó bë ky n'aa: "Sa mahang ÿ mejüü da keh ÿ n'aa rod, panäk ÿ na-ääj né hë. Sa wób né da radej'ëep, ta wób da rarejää", näng paa m' P'op Hagä Do kyyh —näng mä Jesus.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ënh sa hä:

—Ti hyb n'aa da bë hä, da hë habong do hä kä, P'op Hagä Do ban'oo kãn sahõnh hë ta ky n'aa rod radej'ëep do paa sãm kä. P'ooj ub, badäk hahÿ tadu dahäng jawén paa bã radej'ëep doo, ⁵¹ Abéw Kaïh na-booh noo gó du däk do né hë. Tii kä, tagadëëg ub, Sakarija radaj'ëep doo kä. Ti radaj'ëep paa m' rama ejuu do tyng, P'op Hagä Do tób n'aa ganahaang gó. Baad ÿ her'oot bë hä, da hë habong do sa hä kä P'op Hagä Do ban'oo kãn sahõnh hë radej'ëep do sãm kä —näng mäh.

⁵² —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapäh doo —näng mäh. —Dooh bë karën bã ta wób raky n'aa napëë bã P'op Hagä Doo. Tób noo tëg ji jejën do hadoo sa mahãnh, ranajëë p'ëë hyb n'aa hadoo bëëh. Bë né hë, dooh bë karën bã bë ajëëh, dooh P'op Hagä Do bë hapëë bã. Ta wób, karën do hajëng doo, bë ge'ÿÿm ranajëng hyb n'aa, P'op Hagä Do ranahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hä.

†† Kamag hood banäng bã tsab'ëep doo, hasuts däk hadoo P'op Hagä Do hä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'ood bã. Ti hadoo né sa hä ënh, Pariséw sii raboo bã. J'ooj madäk doo me raky ken'yym do hyb n'aa, dooh ji h'yy ganyy bã baad tanado bã sa h'yyb tym. †† Dooh sa wahë makü rapanyyg kadehé bã P'op Hagä Do ky n'aa hä, P'op Hagä Do ky n'aa rod raher'oot do paah. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób, rawehëë né paawä P'op Hagä Do ky n'aa rod maküü, dooh raky dahé bã sa kyyh paah. J'ooj madäk doo me raky kenäw ub tii.

⁵³ Ti m' Jesus banyyh bä kä m', tak'ëp mä Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj hë rakawajãän ta wë. Hajök mä gatatug däk, tak'ëp mä rabeanh. Kawaj'ãän gó m' rabeanh ta hä. ⁵⁴ Rakarën paawä m' raw'yyt taher'oot do hä raganen'aak doo, raky n'aa tapaa hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä.

J'ooj madäk doo me raky ken'yyim do panyyg n'aa hahÿÿh

12 Ti noo gó m', hajök rakata b'ëeh mä Jesus wë. Hajök né hë ti kahet'aa doo. Hajök do hyb n'aa, ta wób sa tsyym mä rabep. Ti m' ta ma matëg sa hä Jesus ky hadoo:

—Baad bë hyb n'aa matakä da. Baad bë kanä da Pariséw sa päw makuj n'aa mahãnh, j'ooj madäk doo me ji ky ken'yyim do mahãnh, ÿ hanäng péh tii —näng mäh. ² —DooH ji haja bä ji jejen bä ji h'yyb. Sahõnh hë ji h'yyb P'op Hagä Do hapäh. Ti awät da ti noo gó, sahõnh hë ji jejen doo P'op Hagä Do metëeh. ¹³ Atsëm, kejën do hadoo ta wób ramaa nanapäh bä bë her'oot doo, adëb bä kä, sahõnh hë maa napäh bä takaher'oot da ta jawén, P'op Hagä Do an'oo bä. Kaja hë ta gawakó gó kahesëenh do ta see hä, tak'ëp da takaher'oot tii kä, sahõnh hë ramaa napäh hyb n'aa. Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa matakä ti bë her'oot doo!

⁴ —Najis haa, bë jeÿÿm manä ji majÿÿ ji daj'ëep do hä. Jããm né hë ji hub rahajaa radajëeb bä. Ji h'yyb tym dooh rahaja bä. ⁵ ÿ maher'oot bëeh, ny hadoo do bë jeÿÿm. Taw'ãäts hë P'op Hagä Do ji jeÿÿm. Ti ti hajaa ji tadaj'ëep do jawén paa bä, ji h'yyb tym taw'oong hõm kãn tabanesaa hënh. Ti hyb n'aa, ji hyb n'aa jaw'yyk, ji jeÿÿm P'op Hagä Doo —näng mäh.

⁶ —Ji moo oow pé taw'ëed taah, kanahën d'os hë rabesëem is, ky n'aa ganebats. Ti hado né paawä, dooh sét had'os do sa see P'op Hagä Do mabaan bä. ⁷ Ti hyb n'aa, bë eÿÿm manäh. Hajõng taw'ëed takamahãn do bahãnh bë P'op Hagä Do kamahãn. Sahõnh hë ji sëen sii hë P'op Hagä Do betsén. Baad ji tabahag'ãäs ÿ hanäng péh —näng mä Jesus.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Këh ÿ n'aa najejen pé ta wób sa hä, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Doo, ÿ na-ããj hë, dooh ÿ ky n'aa jejen bä ta tii, ãäs P'op Hagä Do pa hab'ëeh do sa hä. ⁹ Këh ÿ n'aa jejen péh, ÿ na-ããj da ÿ ky n'aa jejen tii d' ënh, ãäs P'op Hagä Do pa hab'ëeh do sa matym gó. ¹⁰ Jé Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do ky n'aa rejãã péh, P'op Hagä Do mabaan ti ta hä. P'op Hagä Do Sahee ky n'aa rejãã pé kä, dooh P'op Hagä Do mabaan bä, dooh tat'yyd mehÿÿn bä kä tii kä —näng mäh.

¹¹ —Bë ramoo maso däg bä, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh bë ramahüüm bä, sa wahë n'aa wób wë bë ramahüüm bä, hyb n'aa jewyk do wë na-ããj né hë, bë hyb n'aa tón manä bë her'oot do hä bë ky n'aa. ¹² P'op Hagä Do Sahee anoo da bë her'oot do pan'aa —näng mä Jesus.

† Tii d' Jesus wén her'oot, j'ooj madäk doo me ji ky ken'yyim mahãnh Pariséw rabad'oo doo da.

H'yy gatamah doo, tak'ëp ma näng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' hajök do mahang ta see ky ganyyh: —Ma matëg —näng mäh. —Mamaher'ood hãj ÿÿ, tabetyh hyb n'aa ãã yb wë naa —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Najis ÿÿ, ÿ nado ti hetyn bë hä bë yb ma paah —näng mäh.

¹⁵ Ti m' sahõnh hë sa hä Jesus ky hadoo:

—Bë hyb n'aa matakä da, bë hyb n'aa nah'üüm hyb n'aa bë ma, bë dajëër. Ji ma tak'ëp hajõng do nado ji h'yy gadajang hanoo do babä ji awät bä —näng mäh.

¹⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó m' tabeh'üüm ta ti ky n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Hÿ hadoo aj'yy tak'ëp wekãp doo. Baad ta gëew bä. Ti hyb n'aa baad né hë ta joom beaak. ¹⁷ Ti ta h'yyb gó taky hadoo: “N'yy d' ÿ bad'oo hÿÿ kä?”, näng. “Gedë hõm joom ag tób n'aa”, näng ta kyyh. “N'yy hënh hÿÿ kä ta wób ÿ bataa?”, näng ta h'yyb gó. ¹⁸ Ti taky hado kãn: “ÿ hapäh. Hahÿÿ da ÿ bad'oo”, näng ta kyyh. “ÿ apyn hõm dó joom ag tób n'aa”, näng ta kyyh. “P'aa hënh da ÿ tamaa sooh. Aeh da hÿÿ kä joom s'ëeb tób n'aa, ma ÿ tób n'aa na-ããj né hë”, näng. ¹⁹ “ÿ bahajaa bä kä”, näng, “hahÿÿ da d' këh ÿÿ hä ÿÿ hë”, näng “Hajõng wakãp ÿÿ. DooH d' nayyw tahëej bä. Hajõng da ta baab teh'ëenh wakãp ÿÿ hä”, näng. “Taw'ãäts hë hÿÿ kä, ÿ kameh'ãäk hÿÿ kä. Baad ÿ hÿÿ kä. Baad ÿ beëek hÿÿ kä, baad ÿ bawa hÿÿ kä, ÿ tsebë hÿÿ kä”, näng ta ti aj'yy h'yyb gó.

²⁰ Ti P'op Hagä Do ky hadoo ta hä: “H'yy gatamaa õm”, näng. “Badah atsëm da madajep! Jaa wë tabayyw kãn a ma paah?”, näng P'op Hagä Do kyyh aj'yy hä kä —tii d' mä Jesus baher'oot ji ma ky n'aa, ji dajëër ky n'aa.

²¹ Ti m' Jesus ky hado kãn sa hä:

—Ti hadoo né kä ta ti tak'ëp sa wak'ããb hyb n'aa h'üüm do hä, P'op Hagä Do dooh rahyb n'aa es'ee bä —näng mä Jesus.

Ji P'op Hagä Do kamahãn do ky n'aa hahÿÿh

²² Ti m' ta ma matëg hä Jesus ky hadoo:

—Ti hyb n'aa bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Bë hyb n'aa tón had'yyt manä bë babok do hä, bë waa hä, bë saroor hä. ²³ Tii d' ÿ wén edoo, ji awa do bahãnh ti ji edëp doo. Ji saroor bahãnh ji. ²⁴ Bë hegãã taw'ëed. DooH reloom bä joom tym. DooH rata bä joom ag. DooH sa waa tób n'aa rayd taa péh. Ti hado né paawä P'op Hagä Do anoo sa waa. Taw'ëed P'op Hagä Do kamahãn do bahãnh bë takamahãn! ²⁵ Tak'ëp bë hyb n'aa newë had'yyt né paawä, dooh bë haja bä bë aboo dawëd bä ta tii da. ²⁶ Ta ti bë nahaja bä, nahejooj né paawä, h'ëed hyb n'aa bë hyb n'aa newë had'yyt hë ta wób.

²⁷ —Bë hegãã tabawä n'aa ts'ooH —näng mäh.

—DooH né paawä ramoo boo bä, dooh né paawä sa saroor rages'yyb bä, Saromãw saroor anyyw né paawä, gabar'ëeng né paawä, ti bahãnh tabanãm ti

tabawä n'aa ts'ooh. ²⁸ Tii da baad ub P'op Hagä Do adoo bä tabawä n'aa hä, nayyw hē tsawyy jëng do hä, ji gatang do hä, ti bahānh da P'op Hagä Do bahag'ääs bëeh. Tanoo né da bë hä bë saroor. H'ëed hyb n'aa P'op Hagä Do hä baad bë h'yy kana'eeh? ²⁹ Bë hyb n'aa newë had'yyt manä bë eëek doo, bë awa doo, bë awëh doo. Bë hyb n'aa tón had'yyt manä ta tii. ³⁰ P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do ti tii, ti hä h'yyb pad'eëk doo. Bë ti dooh tii d' bë adoo bä. P'op Hagä Doo, bë Yb, hapäh bë wë bedoh doo. ³¹ Taw'ääts hē baad bë h'yyb padäg bë Yb bag'ääs do hä. Tii bä kä, tanoo da bë hä sahōnh hē bë wë bedoh doo —näng mäh.

³² —Bë eÿym manä b'ée taah nahejooj is doo. Hanäm gó bë Yb, hÿ pong jé hawät do tabanoo bë hä, ta sii bë bag'ääs hyb n'aa. Ti hyb n'aa, bë eÿym manäh, ÿ wén näng. ³³ Taw'ääts hē bë esëem hōm bë wë hanäng doo. Kas'ut do hä bë banoo bë ma paa säm. Tii bä kä, bë ma näng hÿ pong jé kä. Ta ti dooh tahëej bä. T'ï hēnh dooh retsëeg bä kä bë ma. T'ï hēnh dooh kamera rejä bä kä bë ma. ³⁴ Ta tii d' ÿ wén her'oot, tak'ëp bë kamahān do banäng bä, tii bä bë h'yyb bawät —näng mä Jesus.

Baad ji gada do Jesus bahyng do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hē bë h'yy kahasääb bë moo bok hyb n'aa, baad ub da bë gadaa had'yyt da, atsëm na-ääj hē bë gada, p'aa hēnh ÿ bahyng bä. ³⁶ Taw'ääts hē tób danäh karom, atsëm sa kariw n'aa raket'eë hēnh jām n'aa baad gad'aa do hadoo da bëeh. Ta bag ahōō had'yyt hē ran'oo bä. Ty gapad'eëk ragada sa kariw n'aa, tanaënh bä, nayyw hē ragas'eës hyb n'aa tób, sa kariw n'aa bajëë suun hyb n'aa. ³⁷ Baad da gad'aa do sa hä, sa kariw n'aa kajaa bä kä raty gapad'eëk do hyb n'aa —näng mä Jesus. —Né hup ÿ né hē hahÿ ÿ her'oot doo: Sa kariw n'aa ats'yyt da, rabat'oonh, rabawëh hyb n'aa. Tii bä da ta saroor see tah'ÿÿt, tii bä sa tä, sa waa taban'oo kån sa hä. ³⁸ Taw'ääts hē da sa kariw n'aa awyyd bä ty gapad'eëk do sa hä, atsëm ub takaja bä, tapaj'eë bä takaja bä na-ääj hē —näng mäh.

³⁹ Ti m' tabaher'oot ënh panyyg see ky n'aa me sa hä:

—Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Tób danäh hapëë bä paawä hets'eëk do kajaa bä, dooh paawä tan'oo bä hets'eëk do ta tób tanoo eë nä bä. Baad paawä tagada.

⁴⁰ Ti hadoo bë hä. Taw'ääts hē baad bë hyb n'aa matakä, baad bë gadaa ta pooj jé. Ta ti ÿ wén her'oot, bë ganadaa bä Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa da p'aa hēnh —näng mä Jesus.

⁴¹ Ti m' Peed beaanh ta hä:

—Ää wahë n'aa —näng mäh. —Ää hä ub ti maba-her'oot ta ti panyyg? Sahōnh hä ti maba-her'oot? —näng mäh.

⁴² Ti m' Jesus ky gadoo panyyg see ky n'aa me m':

—Ta ti ÿ maher'oot, sahōnh hē bë mahang ta kaser n'aa baad had'yyt hē ta kariw n'aa mejüü do moo wät doo, h'yy ganäng do hadoo rabahadoo doo. Ta tii hä ta kariw n'aa banoo, ta karom tabahag'ääs hyb n'aa, sa waa tabetsëeh hyb n'aa sa hä, ta s'ee hēnh ta kariw

n'aa awäd nuuj jé. ⁴³ Taw'ääts hē ta kaser n'aa hä, ta kariw n'aa awyyd bä ta mejüü do hä moo wät doo, ta kariw n'aa matëeh bä. ⁴⁴ Ta kariw n'aa weh'eëh da ta ti hadoo doo. Sahōnh hē tahaëenh ta hä ta ma, ta ma hagä n'aa tabahado däk hyb n'aa kä. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo. ⁴⁵ Hÿÿ kä, baad ta kaser n'aa moo nawäd bä paawä, ta h'yyb gó taky hado bä: “Dooh nayyw hē kariw ÿ n'aa kaja bä”, tanoo bä, karom wób tahewyh had'yyt bä kä, tatsebë do waa n'aa tamoo hewëed bä, taom bä jarakë hedoo do mahÿÿj, ⁴⁶ ti taganada bä né kä ta kariw n'aa kajaa da. Tahyb n'aa napeet bä kä takajaa. Tii bä, tak'ëp da ta kariw n'aa re-jä kån da. Tanoo da ta kaser n'aa paa ahoop, P'op Hagä Do ky nadah'eëh do nesaa do rahoop doo da.

⁴⁷ —Jé karom ta kariw n'aa ganada doo, ta kariw n'aa karën do tamoo nawät doo, tahapëë né paawä baad ub ta kariw n'aa mejüü doo, tak'ëp da rabahewyyh ta mabaj. ⁴⁸ Jé nesaa do moo wät doo, ta kariw n'aa mejüü do nahapäh doo, dooh denaa hē rahewyh ta mabaj. Ti hyb n'aa kä, ji hä P'op Hagä Do anoo do pénh, ti pénh né takarën ji moo wät ta wë. Hajōng do hä kahanoo doo, hajōng na-ääj takarën tamoo wät ta wë, hajōng takarën ta mabaj. Ta bahānh kahanoo do hä, ta pénh né ta mabaj.

Jesus hyb n'aa raketyn hōm do ky n'aa hahÿÿh

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hÿ pong jé naa ÿ bahyng, tëeg hadoo ÿ gahō jat hyb n'aa, badäk hahÿÿ hä habong do sa mahang tetyn hōm hyb n'aa. ÿ karën paawä nayyw hē tabahōō jat ti tëeg hadoo doo. ⁵⁰ Tak'ëp da nesaa do ÿ bahoop da. Tak'ëp ÿ h'yy katón ta ti ÿ bahajaa bä kä. ⁵¹ ÿ ahyy wät babä, bë ed'oo apäh, h'yyb nyyw gó badäk hahÿÿ hä habong do rababok hyb n'aa sa da hadoo do wë, ÿ an'oo bä do hyb n'aa. Tii d' bë hyb n'aa newë manäh. ÿ ahyy wät do hyb n'aa, hëp ÿ n'aa raketyn bong da.

⁵² Hÿ jawén da, sa wakään hedoo do ketyn hōm da hëp ÿ n'aa. Sa wakään tamawoob hē hadoo do ragadoo da këh ÿ n'aa. Pawóp hē, dooh d' ragado bä. Ky kedak da hëp ÿ n'aa. ⁵³ Ta wób da, sa yb sa taah daheeh ketyn bong da hëp ÿ n'aa. Ti hadoo né da sa ÿÿn sa toog da-heeh, raketyn bong da hëp ÿ n'aa. Sa mayyn sa takaanh na-ääj da —näng mä Jesus ta ma matëg hä.

⁵⁴ Ti m' hajök do hä taky hadoo:

—Papÿÿj badëë hyng hēnh naa naëng poo wäd bä, “Badah tabadoos”, näk bë kyyh. Te hub né hē, adoos né hē. ⁵⁵ Ta karawaa me tagahëm bä, “Badah banäm”, näk bëeh. Te hub né hē, banäm né kä, baju né hē kä. ⁵⁶ J'ooj madäk doo me ky ken'yym do bëeh! Bë h'yy genä né paawä naëng hadoos do heen n'aa hä, banäm do heen n'aa hä, dooh bë h'yy genä bä, da hē kä, ta heen n'aa bë hä kametëeh do hä † —näng mäh.

⁵⁷ —Hëd n'aa bë hyb n'aa nanewëë bë daaj hē, baad hadoo do ji moo wät doo? ⁵⁸ Bë ky n'aa tapaa pé sii bë ahōm bä, hyb n'aa jawyk do wë òm taky n'aa etyy hyb

† Naëng badoos do pooj jé, rahapäh ta heen n'aa. Tabanäm do pooj jé, rahapäh na-ääj hē ta heen n'aa. Hajōng Jesus pehuunh né paawä, dooh rah'yy genä bä P'op Hagä Do T'aaah tado bä né hē.

n'aa, taw'ääts hē ta hōō bā, bē sii hōm do sii baad bē ber'oot, taberéd hōm hyb n'aa ta ti bē ky n'aa tamahūūm do hyb n'aa jawyk do wē. Tii d' bē nadoo bā, bē d' tamahūūm hyb n'aa jawyk do wē. Ta tii kā, warahén hā bē tabahaēēnh, bē tadewäts bēēh hyb n'aa kā. ⁵⁹ Baad bē ŷ maher'oot: Dooh d' bē anā bā kā tii bā, sahōnh hē bē nepaag bā —näng mā Jesus. †

Nesaa do ji neréd bā, ji da P'op Hagä Do rejää do ky n'aa hahŷŷh

13 Ti noo gó m' ta wób rabana Jesus wē. Jesus mā ramaher'oot Pirato häd näng do warahén n'aa radej'ēep do Garirej buuj wób, P'op Hagä Do hā rama ejuu bā. ² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Garirej buuj wób sa mahānh nesaa do ramoo bok, rawén dejēp, bē ed'oo? ³ Dooh. Tak'ēp nesaa do sa hā, ta wób sa mahānh hyb n'aa nado. Bē hā na-āāj hē da tabadäng P'op Hagä Do mo haj'aa nesaa do bē moo bok do sām, nesaa do bē neréd bā. Tabanesaa hēnh bē da tah'eed hōm. ⁴ Ta ti 18 hedoo doo, Siroéh häd näng do tób yb sa jó hatēh hyng doo ēnh? Radejēp bē ed'oo g'eeh, tak'ēp ranesaa do hyb n'aa Jerusarēnh buuj wób sa mahānh? ⁵ Dooh. Ti hyb n'aa nado. Bē hā na-āāj hē da tabadäng P'op Hagä Do mo haj'aa, nesaa do bē moo bok do sām, nesaa do bē neréd bā. Tabanesaa hēnh bē da tah'eed hōm —näng mā Jesus.

⁶ Ti m', panyyg gó m' Jesus baher'oot nyy da P'op Hagä Do bad'oo ji hā, baad hadoo do ji moo nawäd bā. Ti m' taky hadoo:

—Hŷ hadoo aj'yy bejoom joom wiigo häd näng doo, uwa tyd mahang. Hajōō nuu me tabahōm tabaheg'ääs hyb n'aa ta joom teag bā. Dooh tawyyd bā ta ag ta hā. ⁷ Tii kā, tagadēēg ub, ta joom mahang moo wät do hā taky hadoo: “Tamawoob hē ta baab ŷ gadaa wät teag bā. Dooh teag bā. Tabad'op hē ta ag ŷ aw'yyt péh. ŷ karēn mabagēēw jat”, näng mäh. “Daap tabewaat”, näng mäh. “Joom see ēr ejoom paawā tabasoooh bā”, näng joom danāh ta sii moo wät do hā. ⁸ Ti m' ta sii moo wät do ky hadoo: “Taw'ääts hē sét hē ta baab ēr gamedaa wät”, näng mäh. “Baad ŷ bahag'ääs hŷŷ kā”, näng mäh. “Baad ŷ w'oo eh'aa kēē k'ääts baad hadoo doo me”, näng mäh. ⁹ “Wät hahŷŷ hā ta baab teag bā, taw'ääts hē. Taneag bā kā, tii bā kā mamejō ŷ bagēēw hyng”, näng aj'yy ta kariw n'aa hā —näng mā Jesus.

ŷŷnh jadatog is do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁰ Ti m' Saab hā kā, Judah buuj rakamehehāk bā kā m', tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hā m' Jesus ma metēēk bā kā m', ¹¹ tahapāh mā tii bā ŷŷnh jadatog is doo, karap'aar h'yyb nesaa do ta hā hadāk do haj'aa. Dooh m' tahaja tadajoow bā. ¹² Ti m' ŷŷnh Jesus bahapāh bā, tanaēēnh mā ta wē. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Tok ŷŷ, ōm has'oo dāk! —näng mäh.

† Ji da hadoo do ji ky n'aa tapaa do ky n'aa had'yyt nado hahŷŷh. Hahŷŷ d' tahanāng pé na-āāj hē: Taw'ääts hē nayyw hē, ji hajaa nā bā, ji h'yyb tym ji benām P'op Hagä Do wē, ta jawén ji tanarej'ää hyb n'aa.

¹³ Ti m' ta hā tamoo däng. Ta hā tamoo dēē sii hē m', takadajoow gēēt. Tak'ēp mā ŷŷnh j'aa etsēē kän P'op Hagä Doo.

¹⁴ Ti m', dooh m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa genaag bā Saab hā ŷŷnh nahēē Jesus ado hōm doo.

—Ti anäng ji moo oow see pé ji moo wät do pan'aa ta āh —näng mā tób hagā n'aa tób gó kahet'aa do sa hā. —Taw'ääts hē tii hā bē bana, bē nahēē kado hōm hyb n'aa. Saab hā ti dooh! —näng mā ta kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—J'ooj madāk do ta ti bē h'yyb! —näng mäh. —Bē na-āāj hē bē moo bok Saab hā. Dooh g'eeh bē asood hōm bā bē masāāh booj yb, jumeto, sa tób n'aa yt hā habēēh do Saab hā, bē mahūūm hyb n'aa rabeheēk doo hēnh? ¹⁶ Dooh g'eeh taw'ääts hē tado bā, Saab noo gó ŷ asood hōm bā hahŷŷ Abaraām panaa paa seeh, 18 ta baab takamawyyt do Nesaa Do Yb moo gó? —näng mā Jesus kyyh.

¹⁷ Ta ti tabedoo bā kā m', ta majīī m' nu mebyy bong. Hajōk do tii bā hab'ēēh do ratsebē mā sahōnh hē hanām doo, Jesus moo wät do hā.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metēēh hahŷŷ hā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Panyyg ky n'aa me ŷ her'oot bē hā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa —näng mäh. ¹⁹ —Joom motaad häd näng do tym nad'ēēd is do hadoo né hē P'op Hagä Do bag'ääs doo, tadu doo noo gó. Motaad tym aj'yy ejoom ta joom wób babēēh bā. Ti tabawēē kän, ti tabaee hēē kän. Tii hā kā taw'ēēd batooj kän ta hā kā † —näng mā Jesus kyyh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Panyyg see ky n'aa me ŷ her'oot bē hā P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa —näng mäh. ²¹ —Pāw makuj ŷŷnh ado dāk doo, tiriig s'ēēb hajōng do mahang tamekuuj dāk do hadoo né tii. Baad tabajōōts dāk, baad takamekuuj wät hyb n'aa sahōnh hē tiriig s'ēēb mahang ‡ —näng mā Jesus panyyg gó m' tabeh'ūūm.

Hŷ pong jé, P'op Hagä Do panang bā, ji bajēē suun do panyyg n'aa hahŷŷh

²² Ti m' Jesus bahōm Jerusarēnh hēnh. Ti m' tamahōm me, tama metēēk panang ta hōō bā habong do sa hā. ²³ Ti m' aj'yy see eanh ta hā:

—Hyb n'aa jawyk doo —näng mäh. —Jāām hē pawóp its g'eeh ked'ēēp P'op Hagä Do wē? —näng mā aj'yy kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hā. Panyyg gó m' tabeh'ūūm:

²⁴ —Noo nad'ēēd its do hadoo hŷ pong jé ji bajēē suun doo. Ti hyb n'aa taw'ääts hē tak'ēp bē hyb n'aa eréd manāh, bē bahajaa hyb n'aa bē bajēng do t'īī hēnh. Ta

†† Joom motaad häd näng do ky n'aa gó Jesus metēēh nyy da P'op Hagä Do bag'ääs do kah'ūūm, ny hadoo ta hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm. ‡ Pāw makuj, jé pad'yyt hē tiriig s'ēēb mahang kamekuuj dāk doo da, jé pad'yyt hē badāk hahŷŷ bā P'op Hagä Do bag'ääs do bawäd dāk da.

jawén, hajök né paawä da karën hajëë p'ëë, dooh da rahaja wäd bä. ²⁵ Tób danäh noo gatsëë däg bä, dooh ji haja wäd bä ji ajëë suun ta gó. Tób w'oo hä bë wób rababë hóm tii bä. Tak'ëp bë wób ranaëënh da tagas'ëës hyb n'aa: "Äã wahë n'aa, manoo gasëëts a tób, äã bajëë p'ëë hyb n'aa", näk da bë wób kyyh ti noo gó. Ti d' taky hadoo: "Jaa bëëh? Dooh bë ý hapëë bä", näng da bë wób hä. ²⁶ Ti d' bë wób raky gedak: "A sii paa äã beëëk, a sii paa äã bawa. Äã panang bä, ta tyw n'aa me, mama metëëk do paa äãh." ²⁷ Ti d' bë wób hä taky hadoo: "Dooh bë ý hapëë bä. Bë ahóm mahänh ýý, nesaa do moo heb'oooh doo", näng da ta kyyh —näng mä Jesus ta hä h'yy kana'eeh do ky n'aa.

²⁸ Ti m' taky hadoo:
—Tak'ëp bë wób ba'oot da. Sa tég kamegëëj däk da. Tak'ëp bë wén oot da, bë hapäh do hyb n'aa da hý pong jé P'op Hagä Do bag'ääs bä Abaraäm, Isak, Jakóh, sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod, bëë kä, dooh ran'oo bä t'íí hënh kä. ²⁹ Badäk hahýý hä jé pad'yyt hë naa rabena da, P'op Hagä Do bag'ääs doo bä ratsebë do jám n'aa tyng n'aa jó rabat'oonh hyb n'aa. ³⁰ Babä hyb n'aa sekog is do wób kä, ti noo gó kä, hyb n'aa jewyng kán da. Babä hyb n'aa jewyng do paa wób kä, ti noo gó kä, hyb n'aa sekog padäg its tii kä —näng mä Jesus.

Jerusarënh panang hyb n'aa Jesus h'yy katón do panyyg n'aa hahýýh

³¹ Ti noo gó né hë m' Pariséw wób rabana Jesus wë. Ti m' raky hadoo:
—Ahóm ta s'ee hënh. Öm da Eróts daj'ëëp —näk mä sa kyyh.

³² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:
—Bë ahóm nä. Bë maher'ood ta ti aj'yy ji rahejää do yb. Bë her'ood ta hä, pawóp nä ta äh karap'aar h'yyb sa hä hanäng do ý bahebë nä. Pawóp nä ta äh nahëë enäh do ý asog hóm nä sa nahëëh. Tii bä kä, ý haja kán da ý moo wät doo kä badäk hahýý bä. Tii da bë kyyh ta hä. ³³ Jerusarënh bä né hë P'op Hagä Do ky n'aa rod ranaheb'oooh. Ti hyb n'aa, t'íí hënh né hë ý bahóm, ý dajëp hyb n'aa sa nemuun —näng mä Jesus ta ky n'aa hä.

³⁴ Ti m' taky hadoo:
—Jerusarënh, Jerusarënh! A babuuj ranaheb'oooh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Pä me ramahek'uuut bë wë P'op Hagä Do mejüü doo, radejëp hyb n'aa. Hajöð nuu me ý karën paawä ý bataa a babuuj, nesaa do mahänh ý mo n'aa jesuu hyb n'aa sa hä, karaak ta taah ýyn ta kég yt hä tata bëëh do mo n'aa me. Tii da ý badoo paawä sa hä, dooh tii d' rakarën bä. ³⁵ Bë hegää da Jerusarënh buuj, P'op Hagä Do beréd hóm da bë panang. P'op Hagä Do mak'yys däk bë panang. Dooh da ý bë hapëë bä kä. Jääm né da p'aa hënh ý bë bahapäh da, bë h'yy kawareem bä, hahýý da bë her'ood bä: "Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!"

†

Saab hä Jesus nahëë do hóm do panyyg n'aa hahýýh

14 Ti m', ta see pé noo gó Saab hä, Pariséw hyb n'aa jawyk do see tób bä Jesus bawëh bä m', baad mä Jesus ramatakëë. ² Tii bä m' ti anäng mä aj'yy nahëë näng doo. Dehepung bëëh mä ta tsyym, ta mooh. Rakarën mä raheg'ääs Jesus ado hóm bä ta nahëë Saab hä, ratayy do hä. ³ Ti m' Pariséw hä, Mosees ky n'aa jaw'yik do baad hap'ëëh do hä na-ääj mä Jesus beanh:

—Mosees ky n'aa jaw'yik do anoo, nahëë näng do sa nahëë ji ado hóm Saab hä? Dooh g'eeh tan'oo bä? —näng mä Jesus.

⁴ Dooh m' raky gedag bä. Bag hënh mä rabab'ëëh. Ti m' Jesus moo däng nahëë näng do hä. Ta nahëë do hóm. Ti m' tamejüü tababaaj hóm hyb n'aa. ⁵ Ti m' tabeaanh ta wób sa hä:

—Bë t'aah, bë mas'ää booy yb t'aah, tadëë hyy bä t'öp naëng gajat doo gó Saab hä, dooh g'eeh nanyw hë bë ej'ooj nä bä, Saab hä né paawä? —näng mä Jesus.

⁶ Dooh m' sa kyy péh.

Jesus metëëk ji kanasab'ee do panyyg n'aa hahýýh

⁷ Ti m', sahönh hë Pariséw atsyid wät do resoos mä ta tyng n'aa baad hadoo doo bä, ji weh'ëëh do tyng n'aa. Ta ti Jesus bahapäh bä m' taky hadoo, panyyg gó m' tabeh'üüm:

⁸ —Ket'ëë do jám n'aa hënh ji ratsyid bä, bë esóts manä baad hadoo doo, hyb n'aa jawyk do tyng bë tyng. Hyb n'aa jawyk do tyng n'aa bë esóts bä, hyb n'aa jawyk do bë mahänh tatsyid wät do kajaa bä, ⁹ kat'ëë do noo gana do ky hadoo da bë hä: "Man'oo hahýý hä ta tyng majasooh doo", näng da. Tii bä kä da, sa matym gó da bë da nu mebyy bong. Tii bä kä, bë kahýýd kán ky n'aa nets'äs do tyng jó kä. ¹⁰ Bë ratsyid bä, taw'ääts hë bë atooj dawë hä, hyb n'aa najewyk do tyng jó. Ti m' jám no gana do kajaa bä, hahýý da ta kyyh bë hä: "B'ëëp dana, p'eets hë, baad hadoo doo bä bë atooj." Tii bä kä, tats'yit do wób sa matym gó bë kawehëë däk da. ¹¹ Jé ta daaj hë kaweh'ëëh doo, nu mebyy wät da, ta wób sa yd jé tanu gadäg hóm. Jé ta daaj hë kawaneh'ëëh doo, raweh'ëëh da, P'op Hagä Do an'oo bä —näng mä Jesus.

¹² Ti m' tób danäh hä Jesus baher'oot:

—A waa, a tä mamoo wäd bä a sii ratsebë, a sii rabawa hyb n'aa, matsyid manä a najiis hedoo doo, a hýýj hedoo doo, a wakään hedoo doo, a pa haj'eenh do tak'ëp ma enäh doo. Ti matsyid bä, öm da rats'yit ta mabaj. ¹³ Taw'ääts hë matsyid kasuud is do hedoo doo, k'yy gedóm do hedoo doo, nabong do hedoo doo, ty tsehët do hedoo doo. ¹⁴ Tii bä kä da öm P'op Hagä Do ky n'aa edëng. Dooh né paawä rahaja bä rabaj bä, P'op Hagä Do tii kä hanoo a hä ta mabaj, baad habong do paa ragenä bong noo gó —näng mäh.

Hỹ pong jé jām haeh do hadoo panyyg n'aa hahỹh

¹⁵ Ti m' Pariséw ats'yyt do see Jesus her'oot do tamaa napäh bā m', taky hadoo:

—Ky n'aa kedēng da jé hỹ pong jé, P'op Hagä Do bag'ääs do jām n'aa bā ta waa n'aa tawa bā sa sii —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo:

—Hỹ hadoo aj'yy ratsebé do waa n'aa, ta tä n'aa tamo wät. Hajök tats'yyt ta sii ratab'ëes hyb n'aa ta ti jām. ¹⁷ Sahõnh hẽ ta waa n'aa, ta tä n'aa, tabahaja dāk bā, tamejũũ ta karom tabahõm, pooj jé tatsyyd bong do tabats'yyt hyb n'aa. ¹⁸ Ti m' sahõnh hẽ tats'yyt do raky kamep'ëeh. Ta see ky hadoo: “Nag'aap hẽ y bets'ëẽ hõm hëej. Y karẽn y heg'ääs”, näng. “Dooch y haja bā y ahõm bā”, näng. “Mamaher'ood a kariw n'aa, du daa y bahõm péh”, näng ta kyyh.

¹⁹ Ti ta see ky hadoo: “Nag'aap hẽ y bets'ëẽ wät 10 booj yb. Hỹ kã y metyy, baad rado bā. Ti hyb n'aa, dooh tahaja bā y ahõm bā”, näng ta kyyh. “Mamaher'ood a kariw n'aa, du daa y bahõm péh”, näng ta kyyh.

²⁰ Ti ta see ky hadoo: “Nag'aap hẽ y gat'ëẽ dāk äm yỹ. Dooch tahaja bā y ahõm bā”, näng ta kyyh.

²¹ Ti ta karom babaaj hõm kãn, tamaher'oot mä ta kariw n'aa sa kyyh. Tii bā kã, jām no gana do kawaj'ääñ wäd kãn sa wẽ, ti taky hado kãn ta karom hã kã: “Nayyw hẽ, ahõm nã. Panang tyw n'aa me matsyyd hõm kas'uut doo, k'yy gedóm doo, ty tsehët doo, nabong do sii hẽ”, näng ta hã.

²² Ti tabahajaa bā sahõnh hẽ tamejũũ doo, taky hadoo ta kariw n'aa hã: “Sahõnh hẽ y bahajaa mamejũũ doo da. Ti hadoo né hẽ, ti anäng nã ta tyng n'aa, ti anäng nã ta waa n'aa”, näng ta karom kyyh ta kariw n'aa hã.

²³ Ti ta kariw n'aa ky hadoo ta hã: “Ahõm panang bahãnh. Sahõnh maw'yyt do matsyyd. Y karẽn tóp y gabad'ëẽ dāk. ²⁴ Baad y her'oot a hã. Pooj jé katsyyd bong doo, dooh da y an'oo bā sa tä, dooh y an'oo bā sa waa”, näng ta kariw n'aa kyyh † —näng mä Jesus sa hã.

Nyy da ji bawät Jesus h'yyb hata ji karẽn bā ji hado bā do ky n'aa hahỹh

²⁵ Hajök mä Jesus had'aa doo, Jerusarẽnh hẽnh tabahõm bā. Ti m' ta jawén p'aa hẽnh taty kaw'õöd dāk, ti m' taky hadoo:

²⁶ —Bẽ karẽn bā hẽp y hata bẽ hado bā, taw'ääts hẽ bẽ yb, bẽ yỹn, bẽ yỹm, bẽ taah, bẽ hỹj, bẽ änh bẽ kamahãn do bahãnh y bẽ kamahãn. Taw'ääts hẽ bẽ kamahãn do bẽ hã bahãnh y bẽ kamahãn. Sahõnh hẽ sa bahãnh y bẽ kamanahãn bā, dooh bẽ haja bā hẽp y hata bẽ do bā. ²⁷ Jé hẽp y n'aa tamo n'aa tahoop do tajeỹm bā, h'yyb nahedoo do nemon yỹ, dooh tahaja bā hẽp y hata tado bā —näng mä Jesus.

† P'op Hagä Do bag'ääs do jām n'aa hẽnh, ji P'op Hagä Do bats'yyt do ky n'aa hahỹh.

²⁸ Ti m', panyyg gó m' tabaher'oot, pooj jé m' baad mä ji hyb n'aa newëë, ji haja bā ta h'yyb hata ji ado bā. Ti taky hadoo:

—Tób pä s'ëeb haeh do tama doo, pooj jé dó taw'ääts hẽ tahyb n'aa newëë tahaja bā ta wẽ hanäng do ta sãm, sahõnh hẽ tahaja so bā ta tób. ²⁹ Daap tadu do bā, tanetsén nã bā ta sãm, dooh ji hapëë bā ta baa bā tabawäd dāk bā, ta sãm bahëej jëng. Tii bā ta wób rawajehëet ta hã: ³⁰ “Wät ta ti tób tama doo. Ahëej jëng ta wẽ ta sãm, kanaja nã tób”, nãk da.

³¹ Hahỹ panyyg see bẽ maa newëë: Kaneb'ooh do du doo pooj jé, dooh g'eeh sa wahë n'aa hyb n'aa newë, rahaja bā sa majĩ hã raj'aa ketsë, sa yd jé né paawä ta warahén n'aa? 20 miw ta majĩ warahén n'aa, 10 miw ta warahén tanyy bā? ³² Tahyb n'aa newë bā tanahajaa doo, nayyw hẽ tamejũũ rapanäk ta majĩ wẽ, dawëë nã rababok nã ta majĩ, raky n'aa her'oot rakananeb'ooh hyb n'aa —näng mä Jesus.

³³ Ti m' taky hadoo:

—Ti hyb n'aa, sahõnh hẽ ta wẽ hanäng doo, hẽp y n'aa tanerët doo, dooh tahaja bā hẽp y hata tado bā —näng mäh.

³⁴ Ti m' taky hado kãn:

—Taw'ääts hẽ ti jukiir. Ti hadoo né hẽ, tanadah'ëed wäd bā, taw'ääts hẽ nado wäd. †³⁵ Dooch hyb n'aa ji karẽn wät péh. Ji aw'oong hõm tii. Jé karẽn pé y ma metëek do tamaa newë bā, taw'ääts hẽ tamatakëë —näng mä Jesus kyyh.

B'ée kanapëë wät do panyyg n'aa hahỹh

15 Ti m' Jesus ma metëek bā m', sa wahë n'aa da-jëer gedaag n'aa, nesaa do moo heb'ooh do na-ääj hẽ rabana, Jesus metëek do ramaa newëë hyb n'aa. ² Ti hyb n'aa m', Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hẽ, raky hadoo:

—Hahỹ aj'yy nesaa do moo heb'ooh do tagadoo. Awëh na-ääj hẽ sa sii —nãk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus baher'oot panyyg sa hã:

⁴ —Bẽ see tanyy bā 100 b'ée, ta masãäh, ti m' 100 hedoo do see takanapëë wäd bā, dooh g'eeh teréd dó 99 hedoo do ta masãäh, kanapëë wät do tabesoos hyb n'aa? ⁵ Ti tabaw'yyt bā kã, tatsebee wät do hyb n'aa tatóg sooh ta nu k'yy hã, tamajëeh hyb n'aa kã. ⁶ Tób bā takajaa bā kã, tanaëenh da ta najiis, tanaëenh ta wób ta pa haj'eenh doo, ratsebé hyb n'aa ta sii, ta mas'ää see taw'yyt do hyb n'aa kã, kanapëë wät do paah. ⁷ Bẽ y maher'oot hahỹh —näng mä Jesus: Ti hadoo né da hỹ pong jé P'op Hagä Do pa habong doo, tak'ëp da ratsebé baad nadoo do paa see h'yy kawareem bā P'op Hagä Do hã. ⁹⁹ hadoo baad habong doo, dooh hyb n'aa rah'yy kawereem pé sa hyb n'aa ratsebee né paawä, ta bahãnh ratsebé, sét hẽ baad nadoo do paa P'op Hagä Do wẽ h'yy kawareem do hyb n'aa —näng mä Jesus.

†† Jukiir nadah'ëed wät do hadoo, Jesus hã h'yy ka'eeh do h'yy gejë hõm doo.

Moweed nepä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

⁸ Ti m' tabaher'oot ênh panyyg see gó. Ti m' taky hadoo:

—ÿÿnh see wë tanyy bä 10 moweed k'ääts tæg hawak do s'ëëb, tii bä, ta see badoo wäd bä, tagataa däk ta bag, tabakoot tób, baad tabesoos da. ⁹ Tabaw'yyt bä kä, tanaëënh ta najiis, tanaëënh ta pa haj'eenh doo, ta sii ratsebé hyb n'aa moweed nepä wät do taw'yyt do hyb n'aa. ¹⁰ Ta ti hadoo, P'op Hagä Do ääns ta pa hab'ëëh do ratsebé nesaa do moo hew'ëët do paa see P'op Hagä Do hä tah'y y kawareem bä.

Aj'yy ta yb wë matëëh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti m' Jesus baher'oot ênh panyyg seeh. Ti m' taky hadoo:

—Ti awät aj'yy ma näng doo. Pawóp hë ta taah. ¹² Ta see pé noo gó, ta t'aah tagad'oo hadoo do ky hadoo ta yb hä: “Na ÿ karën no n'aa ÿÿ, madajëb nuuj jé no n'aa paah. Nayyw hë ÿ karën ÿ gadoo”, näng ta t'aah. Tii bä sa yb betyn hõm ta ma ta taah sa hä.

¹³ Dooh tahajõõ nä bä ta äh, tagad'oo hadoo do bata hõm kân sahõnh hë ta ma, ta yb mo haj'aa kä. Ti tabahõm kân dawëë, hëëj s'ee hënh. T'ii hënh kä tabahäj kân sahõnh hë ta wë hanäng do paah. Tah'y yb däng do hä tabeh'ëënh. ¹⁴ Ti bahänh kä ta dajëër bahëëj jëë kân. Dooh wäd ta dajëër kä. Tii bä awäd kân sah. Asa kân. Dooh tadoo wät péh. ¹⁵ Ti ta tyw n'aa es-óts kân tamoo wät doo. Ti awät aj'yy too yb masääh näng doo. Ti hä tabetsëë tamoo wät doo. Ti tamoo wäd kân, too yb tahagää kân. Too yb tanejë kân.

¹⁶ Tak'ëp ta ti aj'yy basa kân. Takarën paawä too yb waa tabawa. Dooh hanoo pé ta hä ta waa.

¹⁷ Tii bä tat'yyd kameh'iin kân. Ta h'y yb gó taky hadoo: “Jajé, sahõnh hë ee sii moo bong doo, ee karom, dooh rasa bä. Anäng sa waa. Mad'aak né sa waa. Ti ÿ bas'as babä”, näng. ¹⁸ “Taw'ääts hë ÿ babaaj hõm ee wë”, näng ta kyyh. “ÿ maher'oot ta ti ee”, näng. “Ee”, näng da käh ÿÿ”, näng, “nesaa do ÿ moo wäd wät P'op Hagä Do hä, a hä na-ääj hë”, näng da käh ÿÿ”, näng ta kyyh ta h'y yb gó. ¹⁹ Ti tahyb n'aa newëë ta h'y yb gó: “ÿ etsëë da ÿ moo wät doo. 'A karom däg da ÿÿh. Dooh a t'aah ÿ doo wäd bä”, näng da ÿÿh”, näng ta h'y yb gó. ²⁰ Ti tababaaj nä kân p'aa hënh kä ta yb wë kä.

Takajaa bä kä ta yb wë, dawëë naa ta yb gadoo. Baad ta yb gadoo. Dawëë naa tabahapäh bä, tat'yyd meh'iin. Ti tawaj'aa däk ta wë, takedëng hyb n'aa. Tawaké däk, ta tapa tsanetsub wät takedëng do heen n'aa. ²¹ Ti ta t'aah ky hadoo: “Ee”, näng, “nesaa do ÿ moo wäd wät P'op Hagä Do hä, a hä na-ääj hë”, näng. “Dooh a t'aah ÿ mamaneëj wäd bä”, näng ta kyyh.

²² Ti ta yb ky hadoo ta karom hä: “Nayyw hë, bë mana saroor tak'ëp hanäm doo, ta hä bë dadäg. Ta ma poo heen n'aa, ta tsyym suun sii hë bë mana. ²³ Bë naboh booj yb t'aah hepuh doo, ër nejë häng doo, ër tsebé do tä n'aa”, näng. “Ër tsebé da, p'aa hënh tah ÿ kajaa

do hyb n'aa”, näng. ²⁴ “Dajëp do hadoo hahÿ tah ÿÿ. Edëb wät p'aa hënh hÿÿ kä. Nepä wäd paah. Hÿÿ kä kaw'yyt p'aa hënh”, näng ta yb kyyh ta karom hä. Tii kä ratsebee kân, rabajäm kân ta hyb n'aa kä.

²⁵ Ta t'aah seeh, wah'ëëh hadoo do moo wät sa joom banäng bä. Ti nuuj jé takajaa. Wah'ëëh hadoo do ba-jëng bä kä, tamaa newë däk ketën doo, kejäm doo.

²⁶ Ti tanaëënh sa karom seeh. Tabeaanh hëd n'aa ta tii.

²⁷ “A hÿÿj kaja nä p'aa hënh”, näng. “A yb mejüü ää naboh jat booj yb t'aah hepuh doo, ër tsebé do tä n'aa, baad takajaa do hyb n'aa”, näng sa karom kyyh ta hä.

²⁸ Ti wah'ëëh hadoo do kawaj'ään kân. Dooh takarën bä tajëë suun tób gó. Ti ta yb banyyh tamaher'oot hyb n'aa, tabajëë suun hyb n'aa. ²⁹ Dooh ta t'aah karën bä tamaa newë bä ta ti taher'oot doo. “Hajõõ ta baab tak'ëp ÿ moo wäd wät a sii”, näng ta yb hä. “Dooh noo gó tabad'op hë man'oos pé b'éé t'aah, najis ÿ daheeh ää tsebé do tä n'aa”, näng ta kyyh. ³⁰ “Hÿÿ kä a t'aah mahanäng doo, ÿÿj hajök sii he'ÿÿh do hä tabahäj jëng do a dajëër tababaaj nä bä kä, mamejüü ranabooh booj yb hepuh doo!”, näng wah'ëëh hadoo do ta yb hä.

³¹ Ti ta yb ky hadoo: “Tah ÿÿ”, näng, “pa ÿ had'yyt ti õm bagä”, näng ta yb kyyh. “Sahõnh hë wë ÿ haym doo, a ma had'yyt né hë tii”, näng. ³² “A hÿÿj ti hÿ dajëp do paa hadoo. Hÿÿ kä edëb wät p'aa hënh. Nepä wät do hadoo, p'aa hënh takaw'yyt”, näng. “Ti hyb n'aa, taw'ääts hë né hë tii d' ër tsebé, taw'ääts hë né hë jäm ji moo wät”, näng ta yb kyyh wah'ëëh hadoo do hä —näng mä Jesus panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot.

Ta kaser n'aa kamatakëë do panyyg n'aa hahÿÿh

16 Ti m' ta ma matëg hä Jesus maher'oot hahÿ panyyg:

—Ti awät aj'yy tak'ëp ma näng doo. Ta see pé noo gó ramaher'oot ta kaser n'aa ky n'aa. Dooh m' baad tanä ta kariw n'aa ma, tah'ëënh mä ta ma. ² Ti hyb n'aa tanaëëj kân ta wë. Teaanh ta hä: “Nyy d' ti a ky n'aa ÿ ky n'aa napäh doo?”, näng. “Taw'ääts hë maheen n'aa eta hõm dajëër n'aa hä, ma ÿÿ hä na-ääj hë. Dooh da kaser ÿ n'aa mado wäd bä”, näng ta kariw n'aa kyyh.

³ Ti ta h'y yb gó ta kaser n'aa ky hadoo: “Nyy d' ÿ bad'oo hÿÿ kä?”, näng. “Kariw ÿ n'aa dooh da takarën wäd bä ÿ moo wäd wät ta sii. Dooh ÿ haja bä tak'ëp hadoo do ÿ moo wäd bä. ÿ nu mebyng na-ääj ÿ ets'ëë ub bä dajëër”, näng ta kyyh ta h'y yb gó. ⁴ Ti taky hadoo ênh ta h'y yb gó: “ÿ hapëë däk hÿÿ kä nyy d' ÿ bad'oo, sa tób hënh ÿ ragadoo hyb n'aa, ÿ moo wät do bahëëj jëng bä”, näng ta kaser n'aa ta h'y yb gó.

⁵ Ti tanaëënh ta wë sét ken'yyh ta kariw n'aa wë küüt enäh doo. Pooj jé kajaa do hä tabeaanh: “Nyy hë a küüt kariw ÿ n'aa wë?”, näng.

⁶ “100 ta hood joom syyj”, näng aj'yy.

Ti ta kaser n'aa ky hadoo: “Hahÿ a küüt heen n'aa. Nayyw hë, merii däg ta heen n'aa papuuj”, näng. “Merii däg a küüt 50”, näng ta kyyh ta hä. ⁷ Ta see hä tabeaanh ênh: “A küüt ênh kariw ÿ n'aa wë?”, näng ta kaser n'aa. “100 wog tiriig s'ëëb”, näng küüt näng do

see kyyh. Ti ta kaser n'aa ky hadoo: "Hahÿ a kÿüt heen n'aa. Papuuj merii däg. 80 wog da merii", näng ta kyyh. Tii d' had'yyt tabedoo hõm ta wób sa hã.

⁸Tii bã ta kariw n'aa hyb n'aa meuunh ta hã, kamatakëë do hyb n'aa ta kaser n'aa paa kã, ta ma baad nan'yyh do paah —näng mã Jesus her'oot do panyyg.

—Te hub né hë —näng Jesus. —P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh doo, baad rakamatakëë ta wób sa hã rabad'oo do hã. P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh do sa mahãnh rakamatakëë ta tii hã —näng mã Jesus.

⁹Ti m' Jesus baher'ood kãn ta ma matëg sa hã panyyg ky n'aa kã:

—Bë ÿ maher'oot —näng mãh. —Taw'ãäts hë badäk hahÿ bã hanäng do hã bë wë hanäng doo me ta wób bë masaa, bë najiis rabahadoo hyb n'aa kã. Tii bã da, ta jawén, bë wë hanäng do badoo wät bã kã, ti anyy kãn bë gadoo do hÿ pong jé. P'op Hagã Do gadoo da bë t'ï hënh —näng mãh.

¹⁰Ti m' Jesus ky hadoo:

—Kanhën d'os hë ji ma hedoo doo, ji dajëër hedoo doo, baad han'yyh doo, hajõng do na-ãäj hë baad taban'yyh. Kanhën d'os hë hadoo do baad nan'yyh doo, hajõng do na-ãäj hë dooh baad tanã bã. ¹¹Ti hyb n'aa, badäk hahÿ bã bë wë hanäng do baad bë nanã bã, dooh da P'op Hagã Do an'oo bã bë hã bë ma heh'ãät do hÿ pong jé. ¹²Badäk hahÿ bã bë hã P'op Hagã Do anoo do baad bë nanã bã, dooh bë ma hanoo pé bë hã hÿ pong jé —näng mãh.

¹³Ti m' Jesus ky hadoo kãn:

—Dooh sa karom haja bã pawóp ta kariw n'aa sii tamoo wäd bã séd noo gó. Tii d' tahado bã, ta kariw n'aa see dooh takamahãn bã, ta see ti takamahãn. Ta see wë da baad tamoo wät da, ta see taty n'aa ges'yyk da. Ti hadoo bë hã. Dooh bë haja bã bë h'yy keséj bã. Dooh bë haja bã P'op Hagã Do hã bë h'yyb däg bã, dajëër hã na-ãäj hë bë h'yyb däng bã —näng mã Jesus.

¹⁴Pariséw dajëër mã ragen'aak. Ti hyb n'aa Jesus her'oot do ramaa napãh bã m', raky n'aa rejãã mã Jesus. ¹⁵Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—J'ooj madäk doo me bë ky ken'yyim ta wób sa matym gó. Ti hado né paawã bë h'yyb, P'op Hagã Do hapãh bë h'yyb tym. P'op Hagã Do mak'yyts däk badäk hahÿ bã hanäng do tak'ëp rakamahãn doo.

P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hahÿh

¹⁶Ti m' Jesus ky hadoo:

—Jowãw nu gahem'uun do kajaa do pooj jé, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerih do paa kametëëk paah. Hÿÿ kã, P'op Hagã Do bag'ãäs do ky n'aa hanãm do kamet'ëëg däg kãn. Hajõk tak'ëp rah'yyb hedoo, P'op Hagã Do bag'ãäs do karapee rabahadoo hyb n'aa. ¹⁷Ti hado né paawã, P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tahëëj bã. Wë, badäk hahÿ hëëj gawatsig né paawã, P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tagawatsig bã. Dooh ta bód had'os pé gawatsik péh. ¹⁸Ti hyb n'aa, jé ta ÿÿm heréd hõm doo, tii bã ÿÿnh see hã takat'ëë däg bã, nesaa doo, P'op Hagã Do ganadoo do tamoo wät. Ta see ÿÿm sii he'ÿÿh do hado

däk tii. Aj'yy see gat'ëë däg bã ÿÿnh ta patug heréd hõm doo, nesaa doo, P'op Hagã Do ganadoo do tamoo wät. Ta see ÿÿm sii he'ÿÿh do hado däk tii —näng mã Jesus.

Tak'ëp ma näng do Rasaro daheeh panyyg n'aa hahÿh

¹⁹Ti m' panyyg gó m' Jesus tabeh'üüm. Ti m' taky hadoo:

—Hÿ hadoo aj'yy tak'ëp wekãp doo. Tak'ëp ky n'aa gebah, hetsooh, ta saroor ta hã hadäk doo. Tak'ëp hanãm doo gó tabawäd had'yyt hë. ²⁰Ta tób noo bã tabahäng aj'yy kasuud is doo, ta waa hets'ës doo. Nahëë nyy is ta tii. Rog manahuuh do tii. Rasaro ta häd. ²¹Tak'ëp takarën paawã tabawëh, tak'ëp wekãp do tä hyj kajäk do tÿü. Awaar rahedëp ta rog, ta tii bã tabahëës bã.

²²Ti aj'yy hets'ës do dajëp bã kã, ãäs ramasäg kãn ta h'yyb tym hÿ pong jé kã, Abaraãm pa. Ti tak'ëp wekãp do dajëb kãn na-ãäj hë. Ti radakã jëng, tabanesaa hënh kã tabahõm. ²³Tabanesaa hënh tak'ëp tabahoop bã kã nesaa doo, dawëë naa tabahapãh Abaraãm, Rasaro häd näng doo kã, ta pa. ²⁴Ti wekãp do ky hadoo Abaraãm hã, tak'ëp ta kyyh: "Wahëh ÿÿ, Abaraãm", näng, "ÿ mat'yyd meh'ïin", näng ta kyyh. "Mamaher'ood Rasaro ta moo poo tadatu naëng tahë'oos, nagat ÿ tadah'ëëm hyb n'aa", näng. "Tak'ëp ÿ bahoop baju doo, hahÿ tëëg hõõh", näng wekãp do paa kyyh.

²⁵Ti Abaraãm ky hadoo ta hã: "Tah ÿÿ", näng, "mahyb n'aa es'ee baad mabawät do paah. Sahõnh paa tabanäng makarën doo", näng. "Rasaro paa ti dooh. Nesaa do tagadoo paah. Hÿÿ kã baad ta hã kã. Hÿÿ kã h'yy gadajaa kãn. Õm hÿÿ kã hahoop nesaa doo", näng Abaraãm kyyh. ²⁶"Ti anäng gaeh gadarong doo, t'õp gajëng do ta baa besuu. Babã naa karën pé t'ï hënh tahõm bã, dooh tahaja bã. T'ï hënh naa na-ãäj hë, dooh tahaja bã ënh", näng Abaraãm kyyh tak'ëp ma näng do paa hã.

²⁷Ti aj'yy betseë Abaraãm hã tak'ëp, ti m' taky hadoo: "Wahëh ÿÿ", näng, "mamejõ Rasaro tabahyng ee tób hënh", näng. ²⁸"Ti abong nã ji ma poo oow pé wakãn haa tii bã", näng ta kyyh. "Mamejõ baad tamaher'oot, babã tak'ëp ji ahoop doo bã ranana hyb n'aa nemon ÿÿ", näng tak'ëp ma näng do paa kyyh.

²⁹Tii bã Abaraãm ky hadoo: "Dooh. Ti anäng Mosees erii wät do paah, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerii bong do paah. Taw'ãäts hë ti né ramaa newë raner'oot bã. Tii hã rapanyyg enã kãn", näng Abaraãm.

³⁰"Dooh, wahë ÿ n'aa", näng aj'yy. "Sét hë dejëp do mahang ganã wäd bã, sa wë tahõm bã, tii bã kã da rah'yy kawereem P'op Hagã Do wë", näng aj'yy kyyh.

³¹Ti Abaraãm ky hadoo: "Mosees erii wät do paah, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerii bong do paa ramaa nanewë bã, tii bã na-ãäj da dooh ramaa newë bã ganã wät doo", näng Abaraãm kyyh tak'ëp wekãp do paa hã.

Nesaa do hã ta see ji h'yyb tatuk do ky n'aa hahÿÿh

17 Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matëg hã:
—Tanyy had'yyt né hë nesaa do hã ji tah'yyb
tatuk doo. Ti hado né paawä da, P'op Hagä Do rejää da
nesaa do hã h'yyb tatuk do du n'aa doo —näng mäh.
² —Baad nado né paawä pä ta jawyyg n'aa ji hã ranu
hũũ däg bä, ji radawäts tu tame t'öp ji pahãs hyb n'aa,
ti bahãnh tak'ëp baad nado ji hã da, ky n'aa netsëeh
do seeh, hahÿ karapee hedoo doo, hã ÿ h'yy ka'eeh
doo, ji h'yyb tatug bä, nesaa do tamoo wät hyb n'aa
—näng mäh. ³ —Ti hyb n'aa, baad bë hyb n'aa matakä,
ji h'yyb tanatuk hyb n'aa ta seeh —näng mäh.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahÿÿh

—A da hadoo doo, hã ÿ h'yy ka'eeh do seeh nesaa do
tamoo wäd bä, mageäm, tamoo nawät hyb n'aa baad
nadoo doo. Nesaa do hã tat'yyd kamehĩn bä, taw'ääts
hë mahyb n'aa mabaan hõm ta hã tii bä. ⁴ Séd noo gó
né hë 7 nuu me nesaa do a wë tamoo wäd bä, 7 nuu
me tets'ëë bä mamabaan hyb n'aa, taw'ääts hë baad
mahyb n'aa mabaan hõm né hë —näng mä Jesus.

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejũũ do raky hadoo ta hã:
—Tak'ëp man'oo magyys hë P'op Hagä Do hã äã h'yy
ka'eeh hyb n'aa —näk mäh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Motaad häd näng do tym, nu nad'ëët do ta tym. Ti
tahanyy bä paawä bë h'yy ka'eeh doo, tii b' bë haja
paawä hahÿ b'aa bë mejũũ takadawäts nyyh,
takadawäts tu ta me akajar me. Bë paawä taky daheeh
—näng mäh.

⁷ Ti m' panyyg gó m' tabeh'ũũm. Ti m' taky hadoo:
—Ji karom kanep'aak do gëew gó tamoo wät do
jawén paa bä tabajëng bä kä, b'éé tahagää wät do
jawén paa bä tabajëng bä kä, dooh ta kariw n'aa an'oo
nä bä nanyw hë ta waa tabawa. ⁸ Tabawëh pooj jé ta
kariw n'aa mejũũ da tamoo wät ta tä n'aa, tii bä
tamana kãn ta kariw n'aa tä kä. Tii bä kä, ta kariw n'aa
bahajaa bä kä tawëh doo, tii bä kä ta karom bawëë
kãn. ⁹ Ta karom moo hew'ëët ub né tii. Ti hyb n'aa,
“taw'ääts hë” ta kariw n'aa naher'oot ta hã. ¹⁰ Ti hado
kãn bë hã kä. Sahõnh hë bë bahaja däk bä bë P'op
Hagä Do mejũũ doo, taw'ääts hë hahÿÿ da da bë kyyh:
“Äã moo heb'oooh do né hë tii. Dooh äã gahëen bä äã
hã P'op Hagä Do j'aa etsë doo, tamejũũ do äã bahajaa
do hyb n'aa”, bë noo da —näng mä Jesus ta ma matëg
sa hã.

**Ajyy rog maneh'uuh do Jesus heso hõm do panyyg
n'aa hahÿÿh**

¹¹ Ti m' Jerusarënh hënh Jesus bahõm bä, Samarija
häd näng do häj n'aa, Garirej häj n'aa baa besuu n'aa
me tamahõm. ¹² Panang see bä takajaa bä kä, tama-
muun 10 ajyy, rog maneh'uuh do sa nahëeh. Dawë mä
rabab'ëeh. ¹³ Ti m' tak'ëp mä ranaëënh:

—Jesus, äã Wahë N'aa —näk mäh. —Mat'yyd mehĩn
ääh! —näk mäh.

¹⁴ Ti m' Jesus bahapäh bä m' taky hadoo sa hã:
—Bë ahõm nä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo
heb'oooh do sa wë, bë hã raheg'ääs hyb n'aa bë heso
padäg bä —näng mäh.

Ti m' rabahõm. Ramahõm me m' rameheso padëek.
¹⁵ Ti m' sét hë m' matëh nä Jesus wë, tahapäh do hyb
n'aa has'oo däk doo. Tak'ëp mä ta kyyh. P'op Hagä Do
taj'aa etsëë kãn. ¹⁶ Tũũ takadawäts hyng Jesus bagëët
bä, taweh'ëeh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hë Jesus. Ý mahaso däk! —näng mäh.
Samarija buuj mä ta tii.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:
—N'yy hënh ta wób? —näng mäh. —Ý heso hõm
sahõnh hë. Hëd n'aa sahõnh hë ranana? —näng mäh.
¹⁸ —Ta wób dooh ramatëh bä. Jääm hë hahÿ Judah bu-
uj nadoo do matëeh p'aa hënh, P'op Hagä Do hã taj'aa
etsë hyb n'aa —näng mä Jesus.

¹⁹ Ti m' aj'yy hã taky hadoo:
—As'ëëg g'ëëd! Õm has'oo däk ÿ maky daheeh do
hyb n'aa —näng mäh.

P'op Hagä Do bag'ääs do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Ti m' ta see pé noo gó, Parisëw reeah Jesus hã:
—Ny noo gó sahõnh hë P'op Hagä Do bag'ääs do du
däk? —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:
—Sahõnh hë P'op Hagä Do bag'ääs do du däk doo,
dooh da ji hapëë bä ji matym me ta heen n'aa —näng
mäh. ²¹ —Dooh da raky hado bä: “Wät nanäng, wät
hahÿÿh”, ranoo bä takajaa bä. Ji hapäh do nado ta ti ji
matym me. Ji matym me ji wén napäh, ji h'yyb tym gó
da P'op Hagä Do bag'ääs do banäng —näng mäh.

²² Ti m' taky hadoo ta ma matëg sa hã:
—Ti awät da ti noo gó tak'ëp nesaa do ji wë. Ti noo
gó da tak'ëp da bë karën ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong
Jé Hana Do bë bahapäh. Sét nuu me hadoo pé da bë
karën bë baheg'ääs. Dooh da bë haja nä bä bë hegää
bä. ²³ Ta wób da daap da bë rapanäk ÿ kajaa doo. “Wät
hahÿÿh”, näk da ta wób. “Wät nanäng”, näk da ta wób.
Bë ky dahé manä ta ti hedoo doo. ²⁴ Ýÿh, Aj'yy Hadoo
Do Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa bä, sahõnh hë da ÿ raba-
hapäh. Hawyp doo, wë hã naa jé pad'yyt hë sahõnh hë
tabawag hõm do ji hapäh do hadoo da ÿ kajaa do
rabahapäh. ²⁵ Ti pooj jé da ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ
Pong Jé Hana Doo, hajõng da tak'ëp ÿ ahoop näh.
Badäk hahÿÿ bä da hë habong do ÿ raty n'aa ges'yyk
da.

²⁶ P'ooj ub, Nowéh häd näng do hawät noo gó
habong doo da né da rababok da ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do
Hÿ Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ²⁷ Sahõnh hë
tabag'yyyp do pooj jé, h'yy kanap'eed gó rababok. Rat-
sebé do waa n'aa reëek, ratsebé do waa n'aa rawa.
Rakehet'ëë doo da raketëë. Dooh rahyb n'aa peet péh.
Tii d' né rabad'oo marakate gó Nowéh rabajëë p'ëë bä
kä. Ti m' rabagyyb kãn, ti m' sahõnh hë radejëb kãn.

²⁸ Ti hadoo né hē m' Róh häd näng do hawät noo gó énh. H'yy kanap'eed né hē m' ti noo gó énh. Ramoo heb'oooh paa m' ratsebé do wa n'aa, reëek ratsebé do waa n'aa. Rahesäm paa m', rahetsé paa m', rahejóm paa m', ratahem'aa sa tób. ²⁹ Sa panang, Sodoma häd näng do Róh beréd hóm bá ká m', tēeg hōō, saw'aak do mahýñh doo, kajäk sa jó. Ti mahýñj mä sahōnh hē ragawatsig hóm Sodoma panang buuj.

³⁰ Ti hadoo né da, dooh rah'yy kap'eed bá, ýñh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ³¹ Ti noo gó ká, p'op tób gadäk do jó hasooh péh, taw'ääts hē da dooh tajēē suun bá tób gó, ta h'ēēd tabehēen hyb n'aa paawä. Taw'ääts hē nayyw hē takejēn hóm, tabedēp hyb n'aa. Ti hadoo né da ta joom hood hēnh hawät doo. Taw'ääts hē nayyw hē da takejēn hóm. Taw'ääts hē dooh tajēē bá, tehēen bá ta h'ēēd hedoo doo. ³² Bē hyb n'aa newē Róh ýñm ti noo gó. ³³ Jé badäk hahýñ há ji hawät do há tak'ēp kamahñn doo, ta ma hyb n'aa hawät péh, dooh da P'op Hagä Do wē tanu dēē bá. Jé ta wē hanäng do heréd hóm péh, dooh ta há tabaa es'ñi bá, edēp da, P'op Hagä Do wē da tanu däng. ³⁴ Ý kajaa bá ká, pawóp hē ha'ýñh do sa see da ý mahüüm si ýñ, ta see da keréd hóm. ³⁵ Pawóp hē hedoo pé ýñj tiriig ramoo bok do sa see da ý mahüüm si ýñ, ta see da ý eréd gēēt. [³⁶ Pawóp hē hedoo pé ajyy gēew gó moo bok do sa see ý mahüüm, ta see dooh ý mahüüm bá —näng mä Jesus.] †

³⁷ Ti m' ta ma matēg rabeaanh:

—Nyy bá ti bawät maher'oot doo? —näk mäh.

Ti m' panyyg gó m' Jesus ky hadoo:

—Dajēp do bajat bá, tii bá da kuruj-du rakata padēek —näng mä Jesus. ‡

Patug tamah do panyyg n'aa hahýñh

18 Ti m' panyyg gó m' Jesus ma metēek ta ma matēg há, raky n'aa etsēē had'yyt hyb n'aa, ranerét hyb n'aa raky n'aa etsēē doo. ² Ti m' taky hadoo: —Sa panang bá ti awät aj'yy tak'ēp hyb n'aa jawyk doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa. Dooh P'op Hagä Do há tah'yy kae bá ti aj'yy. Dooh tawehēē bá ta wób. ³ Ti ýñh patug tamah do tets'ēē had'yyt hē, tamasa hyb n'aa ta majñi ky n'aa.

⁴ Pooj jé dó, dooh tahyb n'aa p'eed bá, dooh taky dahé bá ýñh her'oot doo. Ti ta jawén ká, taky hadoo ta h'yyb gó: “Dooh né paawä P'op Hagä Do há ý h'yy kae bá, dooh né paawä ta wób ý wehēē bá, ⁵ ý masa dó hýñ ká, ý mo n'aa jesuu hýñ ká. Ý mo n'aa najesu bá, ý ky nap'eed bá, ý d' h'yyb napan däg, ý tah'yyb panasä had'yyt do hyb n'aa”, näng aj'yy hyb n'aa jawyk do kyyh ta h'yyb gó —näng mä Jesus.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē hyb n'aa newē aj'yy ky n'aa kaher'oot do há. Bē hyb n'aa newē ta ti kametēek doo —näng mäh. ⁷ —Ky nes'aa né paawä ta ti aj'yy hyb n'aa jawyk doo, ta

† Róh ýñj wén dajēp, ta wak'ääb takamahñn do hyb n'aa! †† Ta há h'yy ka'eeh do tamahüüm, ta wób ta há h'yy kana'eeh do rabaym da, tahanäng pé m' tii. ‡ Wyt ta maab hē, ji bahapäh da ti ta tii, tahanäng pé m' Jesus her'oot doo.

jawén ká tamasa kán. Ti bahñnh P'op Hagä Do ky enyym. Baad P'op Hagä Do masa, baad tamo n'aa jesuu ta wē tasēew hóm doo, ta há had'yyt hē ky n'aa etsēē doo. Dooh báp peeji gadaa bá P'op Hagä Do an'oo bá. Nayyw hē tagadoo ji ky n'aa etsēē doo.

⁸ Nayyw hē baad hadoo do tabanoo ji há —näng mäh.

Ti m' tabeaanh:

—Ýñh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa bá, ý aw'yyt g'ee da badäk hahýñ bá há ý h'yy ka'eeh doo? —näng mä Jesus.

Pariséw, dajēer gahedak do daheeh panyyg n'aa hahýñh

⁹ Ti m' Jesus ma metēek do maa new'ēē do mahang ti abong mä ta wób, baad ub, P'op Hagä Do karēn doo da rababok red'oo doo, sa há hē rahegää bá. Kasab'ee do me ta wób ramakyyys. Sa há m' Jesus baher'oot hahý panyyg:

¹⁰ —Ti abong pawóp hē ajyy P'op Hagä Do tób n'aa hēnh hah'üüm doo, P'op Hagä Do há raky n'aa etsēē hyb n'aa. Sét hē Pariséw, ta see sa wahē n'aa dajēer n'aa gahedak doo. ¹¹ Ti Pariséw, ta m'aa hēnh mä tabag'ēēd däk, ti m' taky n'aa etsēē. “P'op Hagä Doo”, näng, “a há ý h'yyb tsebé, dooh ta wób nesaa do moo heb'oooh do ý hado bá do hyb n'aa. Dooh wahed'ii do ý do bá. Dooh nesaa do moo hed'oo do ý do bá. Dooh ta wób sa ýñm sii he'ýñh do ý do bá. Dooh hahý dajēer gahedak do hadoo ý hado bá”, näng. ¹² “Pawóp nuu me sét semaan ken'yyh òm ý hyb n'aa esee ý noo kanawa doo me. Sahōnh hē ý gadoo do uuh ý an'oo had'yyt a há”, näng Pariséw kyyh P'op Hagä Do há.

¹³ Dajēer gahedak doo, dawēē tabagēēt. Dooh hý pong jé taty däg bá, rabahed'oo doo da raky n'aa etsēē bá. Ta h'yyb tagedyyk t'yyd kamehñn do ky n'aa. Ti taky hadoo: “P'op Hagä Doo, ý mat'yyd mehñn”, näng. “Nesaa do moo hew'ēēt do ýñh”, näng ta kyyh —näng mä Jesus panyyg gó taher'oot doo.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ý maher'oot baad ub —näng mäh. —Sa tób hēnh rababaaj hóm bá ká, dajēer gahedak do ky n'aa etsēē do P'op Hagä Do gadoo. Ta ti tii, baad hado däk ta h'yyb tym P'op Hagä Do an'oo bá. Pariséw, ti dooh P'op Hagä Do gado bá. Sahōnh hē sa daaj hē kaweh'ēēh doo, nu mebyy bong da, ta wób sa yd jé da ranu gapadäg hóm. Jé ta daaj hē kawaneh'ēēh doo, raweh'ēēh da P'op Hagä Do an'oo bá —näng mä Jesus.

Karepé Jesus ky n'aa edēng do panyyg n'aa hahýñh

¹⁵ Ti m' ta wób ramanaa sa taah ned'ēēd is do Jesus wē, sa há Jesus moo däng hyb n'aa, taky n'aa edēng hyb n'aa. Ti m' ta ma matēg rage'ýñm mäh. ¹⁶ Ti m' karepé Jesus naēñh ta wē, ti m' taky hadoo ta ma matēg sa há:

†† Dooh m' ragenaag bá dajēer Roma buuj há kan'oo däk do gahedaag n'aa.

—Na ramena karepé wë y̆y. Bë geãm manäh! Hahy̆ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hë P'op Hagä Do bag'ääs do karapee hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Karapee t'aah ky daheeh do hadoo ky nadaheeh péh, dooh P'op Hagä Do bag'ääs do karapee tado bä da. Né hup y̆ né hë ta ti y̆ her'oot doo —näng mä Jesus.

Tak'ëp ma näng do panyyg n'aa hahy̆y̆h

¹⁸ Ti m' aj'yy sa wahë n'aa see eanh mä Jesus hä. Ti m' taky hadoo:

—Baad õm ma matëg! —näng mäh. —Nyy da y̆ bad'oo edëb had'yyt do gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa y̆ bawät hyb n'aa kä? —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hëd n'aa baad ub hä y̆ mabanäng? —näng mäh. —Jääm hë P'op Hagä Doo, baad hadoo doo. Dooh ta see pé baad hadoo péh —näng mäh. ²⁰ —Mahapäh hahy̆ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik doo: “Aã manä a y̆ym nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Manaboh manä a da hadoo doo. Etsëeg manäh. Daap hë maky n'aa tapa manä ta wób. Mawehëe a yb, mawehëe a y̆yn” † —näng Jesus ta hä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik doo hä.

²¹ —P'ooj ub, y̆ karapee noo gó y̆ panyyg kadeheeh né hë tii hä —näng mä aj'yy Jesus hä.

²² Ti m' taher'oot do Jesus maa napäh bä kä, taky hadoo ta hä:

—Sët hë ti hawät a hä —näng mäh. —Mesëem hõm sahõnh hë a wë hanäng doo. Man'oo ta sãm paa kas'uut do sa hä. Tii d' madoo bä, hỹ pong jé magadoo da tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén, ana wë y̆y, hëp y̆ hata mabahadoo hyb n'aa kä —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²³ Ti m' ta hä Jesus her'oot do aj'yy maa napäh bä m', h'yy katón wät mäh, tak'ëp tawekäp do hyb n'aa.

²⁴ Ti m' Jesus ty gadäk ta wë, ti m' taky hadoo:

—Hejooñh né hë wekäp do sa hä P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh. ²⁵ —Hejooj né paawä kameer hä tatabëej bä gats'uus doo gó, ta bahãnh tabahejooñh wekäp do sa hä, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

²⁶ Tii bä m', ta ti maa nap'ëeh do raky hadoo:

—Jaa ënh ti P'op Hagä Do wë hasëek ënh? —näk mäh.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ji daaj hë ji nahaja bä paawä P'op Hagä Do wë ji as'ëeg bä, P'op Hagä Do hajaa ta wë ji tamasäk —näng mäh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahõnh hë äã wë hanäng do paa äã beréd hõm, a hataa äã bahadoo hyb n'aa —näng mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Né hup y̆ né hë hahy̆ y̆ her'oot doo: P'op Hagä Do bag'ääs do hyb n'aa heréd hõm pé ta tób, heréd hõm

† Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16-20

do ta y̆ym, ta wakãän, ta yb, ta y̆yn, ta taah, ³⁰ ta bahãnh hajõng da tagadoo badäk hahy̆y̆ bä ta mabaj. Ta jawén kä, hỹ pong jé kä tagadoo da edëb had'yyt doo. P'op Hagä Do pa tabawäd had'yyt da —näng mä Jesus kyyh.

P'aa hënh Jesus her'oot tadajëp do ky n'aa panyyg n'aa hahy̆y̆h

³¹ Ti m' sa m'aa hënh Jesus naëenh 12 hedoo do ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Ër ah'ũüm Jerusarënh hënh —näng mäh.

—Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do ky n'aa hä, kametä däg kän hỹy̆ kä hä y̆y —näng mäh. ³² —Y̆ da rahëej däk Judah buuj nadoo do sa moo gó —näng mäh. —Y̆ da raky n'aa ej'ees. Y̆ da raky n'aa rejää. Y̆ da rahetsoos. Y̆ da rahewyyh. Y̆ da radajëeb kän —näng mäh. ³³ —Tamawoob hë äh y̆ jawén paa bä, y̆ d' ganä wäd kän —näng mä Jesus.

³⁴ Dooh m' Jesus ma matëg rah'yy genä bä Jesus her'oot do hä. Kejën Jesus hanäng pé ta ti sa hä. Dooh m' rah'yyb mepëe bä Jesus her'oot do hä.

Ty tamah do panyyg n'aa hahy̆y̆h

³⁵ Ti m' panang Jerikó häd näng doo bä Jesus kajaa bä kä m', ti ahäng mä ta tyw n'aa nabyy me ty tamah doo. Tahetsë mä dajëer ta tii me tebës do sa hä. ³⁶ Ti m' hajök do ta tii me m' tab'ëes do tamaa napäh bä m', teanh sa hä h'ëed ta tii. ³⁷ Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jesus, Nasaréh hënh naa, ti ti tabës —näk mä ta hä.

³⁸ Ti m' tageëej wät. Hahy̆y̆ da m' ta kyyh:

—Mat'yyd mehĩin y̆y̆h, Jesus, Dawi panaa! —näng mäh.

³⁹ Ti m' poo hënh hah'ũüm do raky ge'y̆ym, bag hënh tabahäng hyb n'aa. Raky geãm né paawä m', tak'ëp tageëej wät tii bä:

—Mat'yyd mehĩin y̆y̆h, Dawi panaa! —näng mäh.

⁴⁰ Ti m' Jesus baym. Ti m' tamejũũ ramanaa ta wë. P'eets hë Jesus wë tabag'ëed däk bä m', Jesus beanh ta hä:

⁴¹ —H'ëed ti makarën y̆ moo wät a hä? —näng mäh.

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Y̆ karën y̆ begää däk —näng mäh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Mabegää däg —näng mäh. —Hä y̆ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa õm has'oo däk †† —näng mäh.

⁴³ Ti m' nanyw hë m' tabahapëe däk. Ti m' tabahõm kän Jesus sa jawén. P'op Hagä Do hä m' taj'aa etsëe kän. Hajök do na-ääj mäh, rabahapäh bä m', raj'aa etsëe né hë m' tii d' ënh.

†† Dawi makũ panaa mahang ti ganyyh da ji h'yyb tym dëeb, P'op Hagä Do ky n'aa enooh paa p'ooj ub Dawi hä. Jesus né hë tii, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa aj'yy ty tsahët do ky daheeh. Ti hyb n'aa “õm has'oo däk hä y̆ mah'yy kae däk do hyb n'aa”, Jesus wén näng.

Sakéw häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

19 Ti m' Jesus bajëe suun panang Jerikó häd näng do noo bä. Ti m' panang me m' tatabës. ²Tii bä m' ti awät mä aj'yy Sakéw häd näng doo. Dajëër gahed'aak do wahë n'aa see m' ta ti Sakéw. Tak'ëp mä ta ma näng. ³Takarën paawä m' Jesus taheg'ääs. Dooch m' tahaja bä, tũũ tanu däg is do hyb n'aa, hajök do raty gasuu do hyb n'aa m'. ⁴Ti m' sa pooj jé tawaj'aa hõm, b'aa hä m' tabas'ëeg sooh, tabaheg'ääs hyb n'aa baad ub Jesus hana doo.

⁵B'aa basooh bä m' Jesus kajaa bä m', tabaheg'ääs p'op b'aa hä, ti m' taky hadoo Sakéw hä:

—Nayyw hë ahyh —näng mäh. —Badah a tób bä ÿ nu däng —näng mäh.

⁶Ti m' tabahy gëet, h'yyb tsebé doo me tagadoo Jesus ta tób bä.

⁷Sahõnh hë m' rabahapäh bä m' ta tii, baad nadoo doo me m' ramaher'oot. Baad nado m' ti sa hä. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Nesaa do moo hew'ëet do tób hënh tabajëe suun. Tawëh ta sii —näk mäh.

⁸Ti m' Sakéw bas'ëeg gëet, ti m' Jesus hä taky hadoo:

—Hyb n'aa jawyk doo —näng mäh. —ÿ anoo hÿÿ kä wakãp ÿ bód, ÿ gakook kas'uut do sa hä —näng mäh. —ÿ wad'ii bä ta wób, 4 nuu me ÿ banoo ÿ ab'aanh doo.

⁹Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Naga hë hahÿÿ bä tób bä haj'eenh do P'op Hagä Do bed'ëep, Abaraãm panaa heh'äät, Abaraãm karapee hahÿ aj'yy tabahadoo do hyb n'aa —näng mäh.

¹⁰—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ ahyng babä ÿ besoos hyb n'aa, ÿ bed'ëep hyb n'aa ta s'ee hënh habong do paa P'op Hagä Do mahãnh —näng mä Jesus kyyh.

Ji moo sahõnh hë hadoo do karom panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹Ti m', ta ti taher'oot do maa napäh do hä Jesus baher'oot panyyg. Edaa däk Jerusarënh panang. Nayyw hë P'op Hagä Do bag'ääs do tadu doo red'oo mäh. Ti hyb n'aa Jesus baher'oot sa hä hahÿÿ panyyg:

¹²—Ti awät aj'yy sa wahë n'aa t'aah. Dawëe, häj n'aa s'ee hënh takarën tabahõm, t'ï hënh hajõng häj n'aa bagä n'aa ta hä tamejũũ hyb n'aa, ta häj n'aa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Tii b' naa da tababaaj nä p'aa hënh ta häj n'aa hënh. ¹³Ti m', tabahõm pooj jé, tatsyid bong ta wë 10 ta karom wób. Sét moweed k'ääts tég gabarëeh do tabanoo sét ken'yyh sa hä. Ti tamejũũ ta tii me ramoo bok hyb n'aa, ta dajëër kah'ũũm hyb n'aa ta s'ee hënh tawäd nuuj jé. Ti tabahõm kån.

¹⁴Ta karapee wób dooch ragenaag bä ta ti aj'yy. Ti hyb n'aa ramejũũ ta rod n'aa, ta jawén rabahõm hyb n'aa, hajõng häj n'aa bagä n'aa hä ramaher'oot hyb n'aa, rakanarën do ta ti aj'yy sa wahë n'aa tado bä.

¹⁵Tii kä m', ta wób dooch né paawä ragenaag bä, ti né sa wahë n'aa däg. Ti ta häj n'aa hënh tababaaj hõm kån. Takajaa bä kä tamejũũ ranaëenh ta wë ta karom,

dajëër tahanoo do paah, tahapäh hyb n'aa nyy da rabad'oo ta ti dajëër kä.

¹⁶Ti m' pooj jé hana do ky hadoo: “Wahë ÿ n'aa”, näng, “a dajëër jó ana 10”, näng ta kyyh.

¹⁷Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “Baad ub mamoo wäd wät”, näng. “Karom baad hadoo do õm”, näng. “Baad maban'yyh, kanahën d'os hë né paawä, ti hyb n'aa da ÿ anoo hÿÿ kä a hä 10 panang mabag'ääs hyb n'aa”, näng ta kariw n'aa kyyh.

¹⁸Ti ta see bana ta wë, ti taky hadoo: “Wahë ÿ n'aa”, näng, “a dajëër jó ana 5”, näng ta kyyh.

¹⁹Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “A hä kä ÿ anoo 5 panang bagä n'aa õm kä”, näng.

²⁰Ti ta see bana ta wë, ti taky hadoo: “Wahë ÿ n'aa”, näng, “hÿ a dajëër hä ÿ manoo do paah”, näng. “Saroor me ÿ bahabën däk, ti ÿ benyyw däk mamatëeh bä kä”, näng. ²¹“Tak'ëp mamejũũ a karom sa hä. Ti hyb n'aa õm ÿ jeÿÿm”, näng. “Mado hõm a ma nadoo doo. Mataa joom manejoom doo”, näng ta karom kyyh.

²²Ti ta kariw n'aa ky hadoo ta hä: “Karom ky nesaa do õm”, näng. “A kyy hyb n'aa õm ÿ ky n'aa etyng hÿÿ kä”, näng. “Mahapäh mä, a nooh, tak'ëp baad ÿ ban'yyh karom ÿ moo bok doo, ma ÿ nadoo do ÿ ado hõm mäh, joom ÿ nejoom do ÿ ataa, a nooh”, näng.

²³“Mahapäh mäh, a nooh. Hëd n'aa dajëër manan'oo däk dajëër me moo heb'ooh do sa hä? Tii bä kä, ÿ kajaa bä kä, ta bahãnh paawä ÿ gadoo dajër ÿÿ”, näng ta kariw n'aa ta hä.

²⁴Ti ta pa hab'ëeh do hä taky hadoo: “Bë ado hõm sét hë moweed ta wë hanäng doo. Bë an'oo 10 moweed wë näng do hä”, näng ta kyyh.

²⁵Ti raky hadoo: “Äã wahë n'aa”, näk. “Ti anyy däk ënh 10 ta wë.”

²⁶Ti taky hadoo: “Bë ÿ maher'oot”, näng. “Jé wë näng do sa hä, ti bahãnh takan'oo däk sa hä. † Kanahën d'os hë wë näng doo, kanahën had'os do sii hë ta wë hanäng do kado hõm da”, †† näng. ²⁷“Hÿÿ kä majë ÿÿ hä kä, ÿ rakanarën do sa wahë n'aa ÿ nahadoo hyb n'aa, bë manaa babä. Bë dajëeb matym ÿÿ gó”, näng hëej wahë n'aa kyyh —näng mä Jesus panyyg gó m' tabeh'ũũm sa hä.

Baad Jerusarënh bä Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸Ti m' Jesus bahajaa bä kä panyyg taher'oot doo, tabahõm kån mä Jerusarënh hënh. ²⁹Ti m' tabedaa däk bä panang Betapagéh, Betanija häd enäh doo, waëe joom oriib häd näng do banäng bä, pawóp hë ta ma matég Jesus mejũũ mä sa pooj jé. Hahÿÿ d' mä ta kyyh sa hä:

³⁰—Bë ahõm panang hënh bë pooj jé badäk doo hënh ti nuuj jé. Bë kajaa bä, bë hapäh da jumeto t'aah ji najasooch nä doo. Ta tyd hä da tabahäng —näng mäh. —Bë asood hõm da, bë mana wawëe hë —näng mäh. ³¹—“Hëd n'aa ti bë as'oot?”, ranoo bä, “Tak'ëp

† Tii d' tawén hadoo, baad raban'yyh do hyb n'aa tii. Baad ramoo bok do hyb n'aa. †† Tii d' tawén hadoo, baad tanan'yyh do hyb n'aa ta hä kan'oo däk doo. Baad tamoo nawät do hyb n'aa.

Hyb N'aa Jawyk Do karën", näk da bë kyyh —näng mä Jesus pawóp hadoo do sa hä.

³² Ti m' rabahöm, ti m' Jesus maher'oot doo da né hë m' rabawyyd kän. ³³ Ti m' rabas'oot bä kä m', ta danäh rabeajj kän:

—H'ëed ti bë hab'ëeh? Hëd n'aa ti bë as'oot? —näk mäh.

³⁴ Ti m' raky hadoo:

—Äã wahë n'aa karën —näk mäh.

³⁵ Ti m' ramana kän Jesus wë. Ti m' sa hatsë sa hä padëek do paa radatoonh jumeto jó. Ti m' ramasa, Jesus bas'ëeg so kän ta jó. ³⁶ Jumeto jó tabahöm me m', hajök do sa hatsë sa hä padëek do paa rat'ëeg höm ta tyw n'aa me, tamahöm doo me, raweh'ëeh hyb n'aa.

³⁷ Ti m' ta tyw n'aa waëë Oriib häd näng doo hënh naa ta poo hyng bä kä rakajaa bä kä m', hajök do ta ma matëg h'yyb tsebë doo me P'op Hagä Do hä m' raj'aa etsëë kän. Tak'ëp mä sa kyyh. Raj'aa etsëë kän, sahönh hë Jesus pahuunh do paa rahapäh do hyb n'aa. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

³⁸ —Ky n'aa kedëng hahÿ er wahë n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! † —näk mäh. —Äã karën sahönh hë hÿ pong jé h'yyb nyyw gó raky da-heeh P'op Hagä Doo. —Hÿ pong jé hawät do hä äã j'aa etsë —näk mäh.

³⁹ Ti m' Parisëw, sa mahang habong doo, raky hadoo: —Ma matëg! —näk mäh. —Maky geãm a ma matëg —näk mäh.

⁴⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bag hënh rabë bä paawä, hä ÿ raj'aa netsëë bä paawä, hahÿ pä paawä ÿ raj'aa etsëë kän sa jawén buuj —näng mäh.

Jerusarënh hyb n'aa Jesus baoot do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Ti m' tabedaa däk bä Jerusarënh hënh, panang tabahapäh bä m', Jesus p'ää oot mäh. ⁴² Ti m' taky hadoo:

—Tak'ëp ÿ karën paawä hahÿÿ hä, a babuj n'aa, raba-hapäh hyb n'aa paawä nyy d' rabaw'yyt sa h'yyb näw. Doo rah'yy genä bä ta hä. Kejën sa hä —näng mäh.

⁴³ —Ti awät da a majÿi ramoo bok do a hadë rabejaa doo, tii me ramajëë p'ëë hyb n'aa. Öm da ranu get'ëë däk. Öm da ranoo gatsëë höm. ⁴⁴ Öm da ranes'ëëm, a babuj n'aa radej'ëep da. Doo paa a babuj n'aa rakarën ragado P'op Hagä Do mejüü do sa mahang. Ti hyb n'aa a majÿi da dooh da a babuuj tób n'aa pä hadoo pé rerét pé ta see jó. Sahönh hë takepyyj hyng —näng mä Jesus Jerusarënh hä.

P'op Hagä Do tób wahoo gó hes'ëëm do Jesus hebëë bong do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁵ Ti m' Jesus bajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, kahadë doo gó, wahoo gó. Ti m' Jesus bahabëë bong tii bä hes'ëëm doo. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo:

—Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyyh: "Tóp ÿÿ da, P'op Hagä Do hä ji ky n'aa etsëë do tób n'aa da" †† —näng mäh. —Hÿÿ kä baretsëg tób n'aa hado däk bë an'oo bä! ‡ —näng mä Jesus sa hä.

⁴⁷ Ti m' tama met'ëeg had'yyt hë m' P'op Hagä Do tób n'aa bä. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, ta wób sa wahë n'aa na-ääj mä rakarën mä Jesus radaj'ëep. ⁴⁸ Du daa m' rabad'oo pé hajök doo doo manew'ëë do hyb n'aa m'.

Jesus hä reanh doo, jaa ky gabuuj rahanäng do panyyg n'aa hahÿÿh

20 Ti m' ta see pé noo gó P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, kahadë doo gó, panyyg hanäm do Jesus ma met'ëek bä kä m', kajaa mä ta wë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, na-ääj mä Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo. ² Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahÿ mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj? † —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ÿ eanh bë hä ënh —näng mäh. —Bë her'ood hä ÿÿ —näng mäh. ⁴ —Jaa kyy gó Jowäw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hÿ pong jé hawät do kyy gó, sa ky gabuuj hë paah? —näng mäh.

⁵ Tii bä m' sa m'aa hënh mä raky n'aa hajëëw bong. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Hÿ pong jé hawät do kyy gó er noo bä, teanh da er hä tii bä: "Hëd n'aa paa ti bë ky nadaheeh ënh?", näng da. ⁶ Ajyy kyy gó er noo bä, hajök do er da rakut pä me er dejëp hyb n'aa, sa hä m' P'op Hagä Do ky n'aa rod paa m' sa h'yyb Jowäw —näk mä sa kyyh.

⁷ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hä:

—Doo äã hapëë bä jaa kyy gó —ken'ooh mäh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ÿ na-ääj né hë dooh ÿ her'ood bä ky gabuuj näng do hä ÿÿ, tii da ÿ bad'oo doo —näng mä ta kyyh sa hä.

Joom näng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'üüm do panyyg n'aa hahÿÿh

⁹ Ti m' Jesus baher'ood kän panyyg ky n'aa me sa hä. †† Hahÿÿ da m' tabaher'oot:

—Hÿ hadoo aj'yy bejoom höm uwa häd näng do ta joom. Tii b' tabahaëëj däk ta joom banäng do ta kaser n'aa sa hä. Ti ta s'ee hënh ta danäh bahöm hajöô ta baab n'aa. ¹⁰ Joom ag wah'ëë däk bä kä, ta danäh mejüü ta sii moo wät do see ta kaser n'aa sa wë, tagadoo hyb n'aa joom ag wób. Ti takajaa bä kä, raba-hewyh wät, ramejô höm p'aa hënh bag hënh. ¹¹ Ti ta danäh mejüü ënh ta seeh. Rahewyh wät né tii d' ënh,

†† Isajas 56.7 ‡ Baretsëg tób n'aa hado däk bë an'oo bä Jesus wén näng, tak'ëp taky n'aa gebah rabes'ëëm do hyb n'aa. Tak'ëp rabetsëëg häng tii. †† Hes'ëëm do Jesus hebëë bong do hyb n'aa, hajök do tama met'ëek do hyb n'aa na-ääj hë rawén eanh. Jesus hä he'aañh do sa kyy gó ta tii bä hes'ëëm do rabehes'ëëm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bä Jesus bad'oo doo. †† Ta hä he'aañh do sa hä ti tabaher'oot.

rarahejää, ramejõ hõm né tii d' ênh bag hënh. ¹² Ti tamejõ kân ta seeh. Rog näng sa mo haj'aa tii kä, ti radawäts nyyh joom bahãnh.

¹³ Ti joom danäh ky hadoo ta h'yyb gó: "Nyy d' ý bad'oo hÿý kä", näng mäh. "Tah ýý, ý kamahãnh do ý mejüü hÿý kä. Tah ý apäh da raweh'ëëh", näng mä ta h'yyb gó.

¹⁴ Ti tamejõ kân. Ta kaser n'aa rabahegää däk bã kä, sa mab hë rakaner'oot. Hahÿý da sa kyyh: "Ta danäh t'aa hahÿýh. Ti d' ta danä däg ta yb jawén buuj däg", nãk mäh. "Ti bã, ér dajëëb! Ér ma däg da tii bã kä hahÿý joom banäng doo", nãk mä sa kyyh. ¹⁵ Tii d' né kä, ramejõ hõm joom bahãnh, ti ranaboh jad kân —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabeh'üüm sa hä.

Ti m' teaanh sa hä:

—Nyy da joom danäh bad'oo hÿý kä sa hä? —näng mäh. ¹⁶ —Ana da, tadej'ëëp da ta kaser n'aa, ta wób hä da tabahaëënh tii bã —näng mä Jesus.

Ti m' maa new'ëë do raky hadoo:

—Dooch paawä tii d' äã karën P'op Hagä Do an'oo bã † —nãk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ty däng sa hä, ti m' tabeaanh:

—Nyy da bẽ hä ênh hahÿý P'op Hagä Do kyy kerih doo? "Pã tób n'aa tehem'aa do raty n'aa ges'yyk doo, hÿý kä pä ta ba n'aa däg, mesoo n'aa däg" †† —näng mäh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahõnh hẽ pä hadoo do ty n'aa ges'yyk péh, ra-hoop da nesaa doo. Ji jó ta ti pä tadëë bã, sahõnh hẽ ji gawatsik —näng mä Jesus. †

¹⁹ Tii bã kä m', Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa na-ããj mäh, ratyw n'aa esoos mäh, nayyw hẽ ramaso däk hyb n'aa paawä m' Jesus. H'yy genäh mä Jesus pes'ããp mä panyyg ky n'aa me sa hä. E'ÿým mä hajõk do Jesus maa new'ëë do sa hä.

Jesus rano n'aa maso paawä ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahÿýh

²⁰ Ti m' baad mä ramatakä had'yyt hẽ Jesus. Ti hyb n'aa m' ramejüü ta wób ky ken'yyim doo gó rake'aanh Jesus hä. Rakarën paawä rano n'aa masoo taher'oot do hyb n'aa, rahaëënh hyb n'aa Roma buuj ta tii bã hagä n'aa hä. ²¹ Ti m' j'ooj madäk doo me raky hadoo Jesus hä:

—Ma matëg! —nãk mäh. —Äã hapäh baad hadoo do né hẽ ti mama metëëk, baad hadoo do né hẽ ti maher'oot —nãk mäh. —Dooch maky n'aa ehÿýd bã ta wób sa hä, séd gó mabaher'oot sahõnh hẽ sa hä. Ehub né hẽ P'op Hagä Do karën do hä mama metëëk doo —nãk mäh. —Ti hyb n'aa —nãk mäh —ãã mama-

† Tii da maa new'ëë do rawén ky hadoo, rahapäh do hyb n'aa Jesus hanäng péh. Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do Jesus pes'ããp. Ti né ti joom danäh kaser n'aa hadoo. †† Saaw-Mo 118.22 † Ta ky n'aa hẽ né hẽ Jesus her'oot. Jesus né ti pä hadoo doo. Judah buuj sa wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do na-ããj, dooh rakarën bã Jesus, tób tehem'aa do rakanarën do hadoo nanäng pä. Rakanarën né paawä, tak'ëp hyb n'aa jawyg däk Jesus, P'op Hagä Do an'oo bã.

her'ood. ²² Taw'ääts hẽ a hä ji epaag bã Roma buuj sa wahë hä rahepak doo, Sesa hä? —nãk mäh. —Ji ep'aak a hä? —nãk mä sa kyyh.

²³ Jesus hapäh mä ti sa h'yyb. J'ooj madäk doo me ti raky hadoo doo. Ti m' taky hadoo sa hä:

²⁴ —Bẽ metäh hä ýý moweed denaari ramaneëënh doo —näng mäh. —Jaa heen n'aa hahÿýh? Jaa häd hahÿý kerih do ta hä? —näng mäh.

²⁵ Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa häd —nãk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bẽ an'oo Sesa hä ta no n'aa, ta heen n'aa hadäk doo. Bẽ an'oo P'op Hagä Do hä ta no n'aa hẽ †† —näng mäh.

²⁶ Dooch m' raw'yyt pé ta hä ta s'ee hënh taher'oot pé hajõk do maa napäh bã. Rahyb n'aa meuunh mä ta kyyh hyb n'aa, ti hyb n'aa dooh radoo wät péh. Bag hënh rababë hõm.

Sadusëw Jesus hä rake'aanh do panyyg n'aa hahÿýh

²⁷ Ti m' rakajaa Jesus wë Sadusëw häd enäh do wób, rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hä m' dooh m' ji ganä wäd bã ji dajëb bã. ²⁸ Ti m' raky hadoo Jesus hä:

—Ma matëg! —nãk mäh. —P'ooj ub Mosees erii däk do paa ér hä, aj'yy dajëb bã, ta ýým teréd wäd bã tane-taa nä bã, tii bã m' ta hÿýj mä gat'ëë däk tii, ta hÿýj makü panaa näng hyb n'aa m' —nãk mäh. ²⁹ —Panyyg gó õm äã maher'oot —nãk mäh. —Hÿý hadoo aj'yy 6 ta hÿýj. Tagat'ëë däk mä ta ýým paah. Dooch m' teta nä bã, aj'yy dajëp. ³⁰ Tii bã ta hÿýj seeh, ta jawén näh, gat'ëë däk mä ta hÿýj makü ýým paah. ³¹ Ta jawén mä ta hÿýj seeh. Ti hadoo né m' ta wób ênh. Sahõnh hẽ m' raget'ëë bok ta ti ýýnh. Sahõnh hẽ m' dooh reta nä bã radejëp. ³² Tii kä m' ýýnh dajëb kân —nãk mä Sadusëw panyyg gó m' rabehe'üüm Jesus hä.

³³ Ti m' rabeaaj kân Jesus hä:

—Ji genyyh bã kä ênh, dejëp do paa ji? —nãk mäh. —Ny hadoo do ýým kä ta ti ýýnh ti noo gó kä? Sahõnh hẽ paa ta ti ta pat'uuk —nãk mä sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Ji ketëë badäk hahÿý bã tii. ³⁵ Tii d' nado hÿý pong jé hasëëk do hä. P'op Hagä Do anoo do ragenä bong doo, dooh raket'ëë boo bã. ³⁶ Äã kanetëë do hadoo da tii kä. P'op Hagä Do anoo ragenä bong hyb n'aa, ti hyb n'aa P'op Hagä Do taah kä —näng mäh. ³⁷ —Mosees mo haj'aa kerih do hä, b'aa kadoo do panyyg n'aa gó, ji ganä wät Mosees metëëk. Hahÿý da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh Mosees erii wät do hä: "P'op Hagä Doo, Abaraãm hagä n'aa, Isak hagä n'aa, Jakóh hagä n'aa ý ti hÿýh." ††³⁸ Dooch, "Abaraãm makü hagä, Isak makü hagä, Jakóh makü hagä" tanoo bã. P'op Hagä Do hä ti edëp. Dejëp do hagä n'aa nado P'op Hagä Doo. Hedëp do sa hagä n'aa tii —näng mä Jesus kyyh.

³⁹ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób raky hadoo:

—Baad mabaher'oot, baad a kyyh, ma matëg! —nãk mäh.

†† Ji né hẽ ti P'op Hagä Do karën doo. †† Esodo 3.6

⁴⁰ Ti bahānh kā m' dooh m' reaja boo bā kā. H'yyb e'ŷŷm mā reaja bā kā.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahŷŷh

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dawi panaa mā ti Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, sa nooh. Nyy da tii? ⁴² Hahŷŷ da paa m' Dawi kyyh Saaw-Mo hā: “Wahē ŷ n'aa hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky hadoo, 'Aso hup ŷŷ hēnh, ⁴³ si ŷ mabag'āās hyb n'aa a majī ŷ nes'ēēm bā kā”, † nāng paa Dawi. ⁴⁴ Hŷŷ kā, “Wahē ŷ n'aa” Dawi maneēj bā ti Kristo, nyy da ti ta t'aah tabahado? †† —nāng mā Jesus.

⁴⁵ Ti m' sahōnh hē maa new'ēē bā m', Jesus ky hadoo ta ma matēg sa hā:

⁴⁶ —Baad da bē kanā Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo da bē nad'oo hyb n'aa —nāng māh. —Baad ub da raken'yyim, baad rakametēh saroor henyym doo me, ky n'aa gebah doo me —nāng māh. —Rakarēn ji bedēng hajōk do sa mahang —nāng māh. —Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā ragen'aak ratooj bā hyb n'aa jewyk do rabahetonh bā. Ratsebē do tā n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsēh do rabahetonh bā ratooj bā —nāng māh. ⁴⁷ —Patug tema bong do sa wē hanāng do bē esok. Ti bāp peej hadoo doo me bē ky n'aa etsēē, bē hā ta wób raj'aa etsē hyb n'aa. Ta ti hedoo do ta bahānh tak'ēp P'op Hagā Do rajāā da —nāng mā Jesus kyyh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do ky n'aa.

P'op Hagā Do matym n'aa patug tamah do an'oos do panyyg n'aa hahŷŷh

21 Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa bā Jesus bagēēt bā, tahapāh tak'ēp dajēēr enāh do radatoonh do dajēēr, tób P'op Hagā Do rahyb n'aa esee do dajēēr n'aa. ² Ti m' tabana ŷŷnh, patug tamaa wād is doo. Tadatooj is mā pawóp its moweed. Kanahēn its mā tii. ³ Ti m' Jesus bahapāh bā ta tii, taky hadoo:

—Hahŷ ŷŷnh, patug tamaa wād is doo, sahōnh hē sa bahānh tabanoo. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng māh. ⁴ —Sahōnh hē ta wób ranoo do tii, hajōng do sa wē mad'aak do uuh —nāng māh. —Hahŷ ŷŷnh, kasuud its né paawā, sahōnh hē taban'oo dāg is ta wē hanāng do paats —nāng mā Jesus.

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahŷŷh

⁵ Ti m' Jesus ma matēg wób raher'oot mā pā s'ēēb P'op Hagā Do tób n'aa. Hetsooh mā sa hā. Raher'oot na-āāj mā ta wób sa mo haj'aa ta hetsó wób, P'op Hagā Do matym n'aa retsēēh doo. Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

⁶ —Ti awät da ti noo gó kā, ta ti pā jé pad'yyt hē takajāg jēng. Doo da ta see jó haso wät pé hahŷ bē hapāh do pā. Sahōnh hē da rabakud bēh tūū —nāng māh.

⁷ Ti m' ta ma matēg rabeaanh:

† Saaw-Mo 110.1 †† Dawi panaa né hē ti Jesus, aŷ'yy gó tabahyng do hyb n'aa. Dawi wahē ŷ n'aatamaneēēh do paah, P'op Hagā Do T'aah do hyb n'aa na-āāj ti Jesus.

—Nyy noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu dāk? H'ēēd hado da tabedaa dāk do heen n'aa? —nāk māh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad bē matakā da, bē rawanadii hyb n'aa. Hät ŷŷ gó rabana, sa nooh. “ŷ Kristo”, nāk da sa kyyh. “Edaa dāk sahōnh hē tagawatsik doo”, nāk da. Bē ky dahē manā tii —nāng māh. ⁹ —Bē eŷŷm manā da kaneb'oooh do bē ky n'aa napāh bā, ta wób sa wahē n'aa wē rah'yy kawereem do bē ky n'aa napāh bā na-āāj hē. Badāk hahŷ gawatsik do pooj jé, ti hadoo né da. Ti hado né hē paawā, dooh nyyw hē takaja bā badāk hahŷ bahēēj jēng doo —nāng māh.

¹⁰ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—Hāj n'aa see babuuj rakaneb'oooh da hāj n'aa see babuuj sa daheeh. Hāj n'aa sa wahē n'aa, rah'yy kawereem da hāj n'aa see sa wahē n'aa wē. ¹¹ Hajōng hāj n'aa hēnh da tak'ēp né da hēēj katajuus. Sah na-āāj da anāng. Hajōk da tak'ēp ranahēē enāh da. Ām n'aa nāng do ti awät da. Ām n'aa nāng do heen n'aa ganyyh da wē hā. ¹² Ti pooj jé da bē da rano n'aa masoo. Bē da rarejāā. Bē da rahaēēnh tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa sa moo gó, bē raky n'aa etyy hyb n'aa. Bē da radewāts b'ēēh. Bē da ramahūūm hēēj bagā n'aa sa wē, sa wahē n'aa wób wē na-āāj hē, bē raky n'aa tapaa hyb n'aa sa hā. Hēp ŷ n'aa tii da rabad'oo da bē hā —nāng māh. ¹³ —Kēh ŷ n'aa bē her'ood kán da tii bā sa hā —nāng māh. ¹⁴ —Bē hyb n'aa tón manāh, bē ky n'aa sa hā bē her'oot do hā. ¹⁵ ŷ anoo da bē hā bē er'oot do pan'aa. Tak'ēp da bē ŷ h'yy gan'yyh. Ti hyb n'aa bē majī dooh da bē rahaja bā, dooh d' sa kyy péh —nāng māh. ¹⁶ —Bē yb, bē ŷŷn, bē wakāān, bē najiis na-āāj né hē bē né rahaēēj padēēk bē majī sa hā. Radej'ēep da bē wób. ¹⁷ Tak'ēp da sahōnh hē rakawajāān da bē wē, hēp ŷ n'aa. ¹⁸ Ti hadoo né hē, dooh P'op Hagā Do mabaan bēēh. Sahōnh hē bē hā tahapāh. ¹⁹ Bē h'yy kaneréd bā hā ŷ bē h'yy ka'eeh do hā, P'op Hagā Do wē da bē baboo had'yyt hē kā —nāng mā Jesus.

²⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Jerusarēnh nu kat'ēē dāk ta majī warahén n'aa ran'oo bā bē bahapāh bā, edaa dāk da bē bahapēē kán tagawatsik doo. ²¹ Tii bā da taw'āāts hē Judah hāj n'aa bā haj'eenh do rakejēn hōm da waēē banāng hēnh. Jerusarēnh bā haj'eenh do taw'āāts hē rakejēn hōm sa panang bā naa. Panang bahānh habong do taw'āāts hē da dooh rana bā p'aa hēnh panang hēnh. ²² Ti noo gó da P'op Hagā Do anoo da Isaraéw buuj ta sām baan. Sahōnh hē P'op Hagā Do kyy kerih do kametā kán sa hā kā —nāng māh. ²³ —Tak'ēp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hā kā ti noo gó kā! ‡ Tak'ēp nesaa do rabahoop Isaraéw hāj n'aa bā. Tak'ēp da P'op Hagā Do banoo sa hā nesaa doo —nāng māh. ²⁴ —Ta wób da dejēp sa majī kuman haj'aa. Ta wób da ramoo maw'yyd hōm ta s'ee hēnh, jé pad'yyt hē hāj n'aa hēnh. Panang kā, Jerusarēnh, rababep da Judah buuj nadoo do hā. Tii da rabad'oo P'op Hagā Do h'yyb dāng do peej kā —nāng mā Jesus.

‡ Du daa m' rakejēn péh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Ta jawén, papÿÿj hã, kamarab hã, sagööh sa hã ji hapäh da meuj n'aa näng do heen n'aa, äm n'aa näng do heen n'aa. Sahönh hë häj n'aa babuuj rahyb n'aa tón da, h'yy gabedo bong da, hewëeh do hyb n'aa akajar maadaka, tak'ëp hadoo do hyb n'aa akajar maadaka kyyh. ²⁶ Tak'ëp rajeÿÿm do hyb n'aa da ti noo gó, ta wób degön jëng da. H'yyb e'ÿÿm bong da, tak'ëp nesaa do ti hawät do hã rahyb n'aa newëë do hyb n'aa. Wë hã habong do ta bag keh'ÿÿt da jé pad'ÿÿt hë, ta see hedo hõm da P'op Hagä Do an'oo bä. ²⁷ Ti noo gó kä da sahönh hë rabahapäh da ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo kä, ÿ bahyng bä kä wë puh mahang. ÿ ahying da P'op Hagä Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo gó —näng mäh. ²⁸ —Bë h'yy kahasaãb kä ta ti ta heen n'aa bë bahapäh bä kä, edaa däk do hyb n'aa kä bë P'op Hagä Do ed'ëep do nesaa do mahãnh —näng mä Jesus.

²⁹ Ti m' panyyg gó m' tabaheer'oot sa hã. Ti m' taky hadoo:

—Ta heen n'aa ÿ her'oot doo, joom wiigo häd näng doo, joom wób ky n'aa hadoo na-ãäj hë tii —näng mäh. ³⁰ —Joom tadu doo bä tagajewäng doo, baad bë bahapäh, edaa däk tabanyyw. ³¹ Ti hadoo né da, sahönh hë ta ti bë ÿ maher'ood wät do kaja däk bë bahapäh bä, edaa däk P'op Hagä Do bag'ääs doo —näng mäh.

³² Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Da hë habong do rahapäh nä da sahönh hë ÿ her'ood wät do bawäd kän. ¹³³ Badäk hahÿÿh, wë na-ãäj da, ahëej jëë né paawä, keh ÿÿ da dooh tahëej bä —näng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hado kän:

—Bë hyb n'aa matakä da, ta s'ee hënh bë h'yyb nawät hyb n'aa. Bë h'yyb padäg manä jarakë hedoo do hã. Bë an'oo manä badäk hahÿÿ hã ji hyb n'aa tón do bë hyb n'aa hüüm bä, ta s'ee hënh bë h'yyb nawät hyb n'aa. Taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä bë h'yy ganatemah hyb n'aa ÿ kajaa bä. ³⁵ ÿ kajaa do heen n'aa, nanyw hë da, raganada bä, takajaa sahönh hë badäk hahÿÿ hã habong do sa wë —näng mäh.

³⁶ —Taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä had'ÿÿt hë. Bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hã, bë ked'ëep hyb n'aa ta ti ÿ her'oot do paa nesaa do mahãnh. Bë ky n'aa ets'ëë na-ãäj hë, bë bahajaa hyb n'aa matym ÿÿ gó, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do matym gó, bë bab'ëeh hyb n'aa, baad bë ÿ gadoo hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

³⁷ Jesus ma met'ëeg had'ÿÿt mä P'op Hagä Do tób n'aa bä. Tug bä hadoo tabaheh'üüm panang bahãnh, waëë Oriib häd näng doo hënh, t'ÿÿ hënh mä tabahe'ÿÿh hyb n'aa. ³⁸ Bãp paa m' hajök do rabaheh'üüm, ramaa newëë hyb n'aa Jesus P'op Hagä Do tób n'aa yt hã.

† Sahönh hë Jerusarënh ky n'aa sa hã Jesus maher'ood wät do né hë tii, ti noo gó habong do rahapäh doo. Dooh badäk hahÿÿ bahëej jëng do tado bä rahapäh doo.

Judas taky n'aa enooh Jesus tahaëenh do ky n'aa hahÿÿh

22 Ti m', edaa däk Pas-kowa häd näng do bawät, päw makuj tamah do rabawa noo gó. ² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ãäj mä ratyw n'aa esoos mä Jesus radaj'ëep hyb n'aa. Rahyb n'aa newëë nyy d' rabad'oo, hajök do rakawaj'ään bä sa wë rajeÿÿm do hyb n'aa. ³ Ti m' Judas Ikarijot häd näng do h'yyb gó Nesaa Do Yb bajëë suun. ⁴ Ti m' Judas bahõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa wë, P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa sa wahë n'aa wë na-ãäj hë, séd hã rakaner'oot hyb n'aa nyy da sa hã Jesus tabahaëenh. ⁵ Ti m' rah'yy gadejah Judas Ikarijot kyy hã. Ti m' ta sãm raky kajäk ta hã. ⁶ Ti m' Judas Ikarijot tyw n'aa es-óts kän, tabahaëenh hyb n'aa kä sa hã rabanahajök bä.

Jesus ta ma matëg daheeh Pas-kowa tä n'aa rabawëh do panyyg n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' päw makuj n'aa tamah do rataheb'ëes do du däk. Ti noo gó b'éeë t'aah aj'yy ranaheb'oooh P'op Hagä Do matym n'aa, Pas-kowa rahyb n'aa esee do hyb n'aa. ⁸ Ti m' Jesus mejüü Peed Jowäw daheeh, ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë ahõm nä Pas-kowa tä n'aa bë moo bok hyb n'aa, èr tab'ëes hyb n'aa —näng mäh.

⁹ Ti m' rabeaanh ta hã:

—Nyy bä makarën äã benäm Pas-kowa tä n'aa? —näk mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ahõm nä panang hënh. Panang bä bë kajaa bä, bë kataa da aj'yy hã, naëng hes'oooh do hã. Ta jawén bë ahõm da. Ta ti bajëë suun bä tób gó, ¹¹ bë eaaj da tób danäh hã hahÿÿ da: “Äã ma matëg mejüü äã beaanh, nyy bä tagadäk ta gawakö, tatab'ëes hyb n'aa Pas-kowa, ta ma matëg sa daheeh”, denoo da. ¹² Tii bä da ta gawakö gaeh doo, p'op gadäk doo, tametëeh da bë hã. Ta tii bä tyng n'aa näng da. Kabenyw däk da —näng mäh. —Tii bä bë moo boo Pas-kowa tä n'aa, ta waa n'aa —näng mä Jesus sa hã.

¹³ Ti m' rabahõm kän. Rakajaa bä m' panang bä, Jesus her'oot do hadoo né kä m'. Ti m' ramoo boo kän tii bä kä Pas-kowa tä n'aa kä.

¹⁴ Ti m' Pas-kowa tä n'aa kajaa bä kä m', Jesus bahyy sooh mä 12 hedoo do tamejüü do sii hë sa waa tyng pa. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Baad ÿ h'yyb däng né hë hahÿ ÿ awëh bë daheeh, ÿ rarejää do ÿ ahoop do pooj jé —näng mäh. ¹⁶ —Dooh ÿ awëë wäd bä kä hahÿ ta jawén. Séd debaa hë ÿ bawëë kän Pas-kowa heh'äät doo kä hÿ pong jé, P'op Hagä Do bag'ääs bä kä —näng mäh.

¹⁷ Ti m' tabado däk uwa bëeh hood, ti m' P'op Hagä Do hã ta ky hadoo:

—Taw'ääts hē òm, Ee. Man'oo dāk uwa bëeh äã hã —näng mäh.

Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë gadoo, bë ets'ëeh bë hã —näng mäh.

¹⁸ —Hahÿÿ d' bë ÿ maher'oot: Hÿ jawén dooh ÿ eëg wäd bä uwa s'ëëb. Jããm hē p'aa hēnh ÿ eëk da P'op Hagä Do bag'ääs do kajaa bä kã —näng mäh.

¹⁹ Ti m' tabado dāk pãw, ti m' P'op Hagä Do hã taky hadoo:

—Taw'ääts hē òm, Ee. Man'oo dāk pãw äã hã —näng mäh.

Ti m' taganabäh dāk, tan'oo dāk mä ta ma matëg sa hã. Ti m' taky hadoo:

—Hup ÿÿ, bë hyb n'aa ÿ an'oo dāk do heen n'aa hahÿÿh —näng mäh. —Hÿ jawén hahÿÿ d' bë bad'oo, ÿ bë hyb n'aa esee do hyb n'aa —näng mäh.

²⁰ Ti hadoo ënh, rabawëh, rabawa do jawén paa bä, Jesus bado dāk ënh uwa bëeh hood, ti m' taky hadoo:

—Majyw ÿÿ, ÿ anoo do ÿ dajëp noo gó bë hyb n'aa heen n'aa hahÿÿh. Papuuj sahõnh hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kã. Hÿ jawén majyw ÿ hyb n'aa ji tagadoo, P'op Hagä Do ky däng † —näng mä Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë maa newë! —näng mäh. —Ër mahang ti asooh majë ÿ moo gó ÿ tahaëënh doo —näng mäh. ²² —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da dajëp P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né hē —näng mäh. —Ti hadoo né hē, baad nado da aj'yy hã, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do majÿi moo gó han'oo dāk do hã! —näng mäh.

²³ Ti m' sa mahang rabeaanh:

—Jaa g'eeh tii? —näk mäh.

²⁴ Ti m' sa bahãnh hadoo do p'ää m' raky ked'aak.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Judah buuj nadoo do sa wahë n'aa, hyb n'aa jowyk hedoo doo, tak'ëp ramejũ sa karapee n'aa. “Sa masa n'aa” sa daaj hē rakamaneëënh —näng mäh. ²⁶ —Bë mahang taw'ääts hē dooh tii d' tahado bä —näng mäh. —Bë mahang karën pé ta wób sa bahãnh hyb n'aa jowyk péh, taw'ääts hē da ta wób sa yd jé da tanu gadäk. Bë wahë n'aa hadoo doo, taw'ääts hē ta wób sa karom hado dāk —näng mäh. ²⁷ —Ny hadoo pé hyb n'aa jowyk? Ta tyng n'aa jó hasooh doo, ta tyng jó hasoo do waa manaa doo? Ny hadoo pé hyb n'aa jowyk? Ta tyng jó hasooh do né hē —näng mäh. —ÿ tii, dooh tii da ÿ adoo bä. Sa karom sa tä manaa do hadoo ÿ bë mahang, ÿ hyb n'aa jowyg né paawä bë bahãnh —näng mäh. ²⁸ —Hëp ÿ hata had'yyt hē bëeh, nesaa do ÿ ahoop noo gó. ²⁹ Ti hyb n'aa hã ÿ Ee banoo do hadoo ÿ bag'ääs doo, tii da ënh bë ÿ banoo bë bag'ääs si ÿÿ. ³⁰ Ti hyb n'aa bë awëh da, bë eëk da si ÿÿ, ÿ bag'ääs do noo gó, bë ÿ weh'ëeh do ky n'aa. Bë da at'oonh wahë n'aa tyng jó, 12 hedoo do Isaraéw taah panaa bë bag'ääs hyb n'aa, bë ky n'aa etyy hyb n'aa —näng mä Jesus.

† P'ooj ub Mosees sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, b'éë majjyw ta heen n'aa. Papuuj hahÿÿ ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo Peed hã:

—Simaw, Simaw —näng mäh. —Nesaa Do Yb ets'ëë wät tak'ëp bë tametyy hyb n'aa. Takarën paawä bë beréd hõm hã ÿ bë h'yy ka'eeh doo. ³² Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hã ÿ ky n'aa ets'ëë wät òm, man'erét hyb n'aa hã ÿ mah'yy ka'eeh doo —näng mäh.

—Mah'yy kawareem bä, p'aa hēnh tak'ëp hã ÿ mah'yy kae bä, mah'yyb enãw ta wób hã ÿ h'yy ka'eeh doo —näng mä Jesus Peed hã.

³³ Ti m' Peed ky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Doooh ÿ h'yy keréd bä a hã —näng mäh. —ÿ radawäts g'ëëd bä, na radawäts g'ëëd ÿ a sii. ÿ radajëëb bä, na ÿ radajëëb a nemuun, näng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Baad òm ÿ maher'oot Peed —näng mä —Badah, atsëm, karaak bahÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me da ÿ maky n'aa jejën da —näng mä Jesus Peed hã.

³⁵ Ti m' Jesus beaanh ta ma matëg sa hã:

—Bë ÿ mejũ noo gó P'op Hagä Do ky n'aa bë baher'ood hõm hyb n'aa, dooh ÿ an'oo bä bë mahũüm pé dajëër hadoo péh, ta hood hadoo péh, bë tsyym suun bë wareem péh. Bedoh bë wë ti noo gó? —näng mäh.

—Doooh —näk mäh. —Doooh badoh pé äã wë —näk mä sa kyyh.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hÿÿ kã bë mahũüm bë wë tanyy bä dajëër, bë h'ëëd hood na-ääj hē. Bë wë tananyy bä bë kuman mariij, taw'ääts hē bë esëëm hõm bë hatsë bë hã hadäk doo, bë kuman bë betsëë hyb n'aa ta sãm †† —näng mäh. ³⁷ —Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do këh ÿ n'aa hã: “P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do h'yyb hata dāk ran'oo bä P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, ‡ näng P'op Hagä Do kyy kerih doo —näng mä Jesus. —Sahõnh hē këh ÿ n'aa kerih doo gó her'oot doo, ta ti hadoo né kã —näng mä Jesus.

³⁸ Ti m' ta ma matëg raky hadoo ta hã:

—Ma matëg! —näk mäh. —Pawóp hē äã wë kuman mariij —näk mäh.

—Jããm tii —näng mäh. ††

Getsemani bä Jesus ky n'aa ketsëë do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁹ Ti m' tabahed'oo doo da, waëë joom oriib banäng doo hēnh Jesus bahõm kãn. Ta ma matëg had'aa mäh.

⁴⁰ Rakajaa bä m' Jesus ky hadoo sa hã:

—P'op Hagä Do hã bë ky n'aa ets'ëë, nesaa do h'yyb tatug mahãnh bëeh, ÿ bë eréd hõm mahãnh —näng mäh.

†† Kuman ky n'aa nado ti Jesus her'oot. Kuman ky n'aa me tamaher'oot. Kaneb'ooh do du doo do pooj jé ji benãm ji kuman, baad ji gada hyb n'aa ji wë ji majÿi kajaa bä. Ti noo gó né tadu doo Jesus, ta ma matëg na-ääj hē rano n'aa masoo doo. Ti hyb n'aa ta ma matëg Jesus maher'ood wät, baad rahyb n'aa matakëë hyb n'aa baad nadoo do hã, sa h'yyb rabenãm hyb n'aa, edaa dāk do hyb n'aa sa hã rarejãã doo. ‡ Isajas 53.12 †† “Jããm tii” Jesus wén her'oot, dooh ta ti tado bä do hyb n'aa tahanäng doo. Doooh kuman ky n'aa tado bä sa hã tamaher'oot doo.

⁴¹ Ti m' tabahõm dawë hä. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng, ti m' taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hä. Hahÿ da m' ta kyyh:

⁴² —Ee, —näng mäh —makarën bä mado hõm mahãnh ÿ wät hahÿ ÿ ahoop do pan'aa. Ta tii d' né hë ÿ bets'ëë paawä, makarën doo da né hë mabad'oo, ÿ karën doo da nado —näng mäh.

[⁴³ Ti m' hÿ pong jé naa ääs see kasee ta hä, tah'yyb hej'oonh hyb n'aa. ⁴⁴ Ti m' tak'ëp mä taky n'aa etsëë, tak'ëp tah'yy katõn do hyb n'aa. Baad nado ta h'yyb tym. Majyyw hadoo mä tahehud. Tüü m' tabatõm.]

⁴⁵ Ti m' tabas'ëëg gëet jawén paa bä m', taky n'aa etsëë do jawén paa bä, tabahõm ta ma matëg rahab'ëeh hënh. Aä b'ëeh mä tii. Tak'ëp mä raty jewyk rah'yy ketõn do hyb n'aa. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa bë ba'ÿÿh? —näng mäh. —Bë as'ëëg bëh! P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëë, bë nesaa do h'yyb tatug mahãnh, ÿ bë eréd hõm mahãnh —näng mäh.

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁷ Jesus ber'oot nä bä m', rakaja kån hajõk do ta wë. Judas, ta ma matëg 12 hedoo do see paah, sa pooj jé tabana. Ti m' Jesus wë Judas bana. Ta tapa tsanetsub wät. Kedëng do ky n'aa né paawä tii. ⁴⁸ Ti m' Jesus beaanh ta hä:

—Judas, —näng mäh —matsanetsup doo me ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do maban'oo däk? —näng mä Jesus Judas hä. †

⁴⁹ Ti m' Jesus sii habok do rabahapäh bä m' hajõk do rakarën ramasoo, raky hadoo ta hä:

—Makarën ër gadoo kuman me?

⁵⁰ Ti m' Jesus sa hata see tekyyt mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do karom. Ta nabuuj hub hënh hadäk do tagakyd hõm mäh. ⁵¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ti moo hado manäh —näng mäh.

Ti m' Jesus moo däng aj'yy rog hä. Has'oo däk mäh.

⁵² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa hä, P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa hä, Judah buuj sa wahë n'aa hä na-ääj hë, Jesus ramaso däk hyb n'aa ta no n'aa han'aa do sa hä Jesus ky hadoo:

—Ër wahë n'aa wë h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa bë ed'oo g'eeh ÿÿh, bë wén n'aa wë ÿÿ sën-jeer yt hä, boh yt hä? —näng mäh. ⁵³ —P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó ÿ awäd had'yyt hë bë sii. Doooh ënh ÿ bë maso bä tii bä ënh? —näng mäh. —Hÿÿ kä, taw'ääts hë —näng mäh. —ÿ hapäh, da hë né kä ÿ bë bahajaa. Da hë né hë Nesaa Do Yb mejüü —näng mä Jesus.

Jesus Peed ky n'aa jejën do panyyg n'aa hahÿÿh

⁵⁴ Ti m' ramaso däk Jesus, ti m' ramahüüm kån P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do tób hënh kä. Peed bahõm sa jawén. Dawëë

† *Tsanetsup doo me Judas metëeh ta wób sa hä Jesus, ti né hë ramaso däk hyb n'aa.*

m' tagadäk. ⁵⁵ Ti m' warahén ragahõ jat tëëg tób w'oo hä, ti m' rabehyy b'ëeh tëëg noo pa. Sa pa m' Peed bahyy häng. ⁵⁶ Ti m' ÿÿnh, sa karom, bahapäh Peed tëëg bag hä m' tabahäng bä. Ti m' baad tabahëg'ääs ta hä. Ti m' taky hadoo:

—Hahÿ Jesus hata seeh —näng mäh.

⁵⁷ Ti m' Peed ky n'aa jejën wät.

—Doooh ÿ hapëë bä ta ti aj'yy —näng mäh.

⁵⁸ Badah peej däg kä m', ta see bahëg'ääs Peed hä, ti m' taky hadoo:

—Ta hata see né hë õm —näng mäh.

—Doooh. Doooh sa see ÿ do bä —näng mä Peed.

⁵⁹ Badah peej däg kä m', sét oor tabahado däk bä m', ta see ky hadoo:

—Jesus ma matëg see né ti hÿÿh. Garirej buuj né ti hÿÿh —näng mäh.

⁶⁰ Ti m' Peed ky hadoo:

—Doooh ÿ hapëë bä ta ti maher'oot doo —näng mäh.

Ti m' nayyw hë, ta her'oot nä bä m', karaak ky ganä kån, tabah'ÿÿ kån. ⁶¹ Ti m' Jesus ty kaw'õöd däk Peed wë. Tii bä m' Peed hyb n'aa newë däg kån Jesus her'oot do paa ta hä kä: “Karaak bahÿÿh do pooj jé da ÿ maky n'aa jejën tamawoob nuu me.” Tii d' né paa kä m', Jesus her'oot do paa kä ta hä. ⁶² Ti m' Peed banyyh wahoo gó naa. Tak'ëp tabaód g'ëed kån mäh, taky n'aa jejën do hyb n'aa Jesus.

Jesus warahén rarejäã do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶³ Ti m', warahén Jesus hag'ääs do raky n'aa ejeets kån mäh, rarejäã mä tak'ëp. ⁶⁴ Ti m' raty maw'yyd däk, tanahapäh hyb n'aa. Ti m' rabahewyyh bä m' raky hadoo:

—Maher'ood mahapëë bä! Jaa mo haj'aa? —näk mäh.

⁶⁵ Hajõng nä m' sa kyyh, raky n'aa rejää doo.

Judah buuj sa wahë n'aa Jesus hä rake'aanh do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁶ Ti m', bap paa m', rakata padëëk Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Ti m' ramahüüm kån Jesus sa wë, ⁶⁷ ti m' raky hadoo:

—Mamaher'ood ää hä, õm Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do mado bä —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ÿ maher'ood bä paawä, dooh paawä ÿ bë ky dahë bä. ⁶⁸ Bë ÿ eaaj bä, dooh bë ky gedag bä —näng mäh. ⁶⁹ —Ti tahado né paawä, hÿ jawén Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do asooh da P'op Hagä Doo, Sahõnh Sa Bahãnh Hado Do hub hënh, ta hä P'op Hagä Do weh'ëeh doo bä —näng mä Jesus.

⁷⁰ Ti m' sahõnh hë kata däk do raky hadoo:

—Õm mä P'op Hagä Do T'aaah, a nooh? —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë né tii, ti tii d' her'oot. Baad ub ti bë kyyh —näng mäh.

⁷¹ Ti m' raky hadoo:

—Dooch hyb n'aa wät pé ta ky n'aa her'oot péh. Ta daaj né hē ti taky n'aa kaher'oot —näk mäh.

Pirato häd näng do wē Jesus ramahūüm kån do panyyg n'aa hahỹh

23 Ti m', sahõnh hē ajyy kata dāk do ramahūüm kån Jesus Pirato häd näng do wē. ¹² Ti m' radu doo Jesus raky n'aa tapaa Pirato hä. Hahỹh da m' sa kyyh:

—Hahỹ aj'yy h'yyb mahūüm Judah buuj, raky nadahé wät hyb n'aa sa wahē n'aa, Roma buuj. Tamoo ge'ỹm ranep'aak hyb n'aa Sesa hä ji hepak doo, Roma buuj sa wahē n'aa hä ji hepak doo. “Ý Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. Hāj n'aa wahē n'aa ýh”, näng mä ta kyyh —näk mä ta ti ajyy Pirato hä.

³ Ti m' Pirato beanh Jesus hä:

—Õm né Judah buuj sa wahē n'aa? —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ý. Tii d' né hē, maher'oot doo da né hē —näng mä Jesus.

⁴ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahē n'aa hä, hajök do t'ĩ hēnh kat'aa do hä na-ääj mä Pirato ky hadoo:

—Dooch ý aw'yyt pé ta hä ta sãm ý anoo péh —näng mä Pirato.

⁵ Ti m' raky kah'ūüm Pirato hä:

—Sahõnh Judah hāj n'aa bã, sa wahē n'aa wē rah'yy kawereem tan'oo bã tama metëek do hä. Garirej hāj n'aa bã tadu doo tama metëek doo. Hỹh kã babã Jerusarēnh bã tama met'ëeg kån —näk mä sa kyyh.

Eróts häd näng do wē Jesus ramahūüm do panyyg n'aa hahỹh

⁶ Garirej hāj n'aa bã Jesus du doo paa tama metëek do Pirato ky n'aa napäh bã m', teaaj wät sa hä:

—Garirej hāj n'aa babuuj ti hỹ aj'yy? —näng mäh.

⁷ Ti m' Pirato ky n'aa napäh bã m' Jesus t'ĩ hēnh naa, tamejũ ramahūüm Eróts Ān-Tipas häd näng do wē, Garirej hāj n'aa wahē n'aa tabadoo do hyb n'aa. Jerusarēnh panang bã Eróts bag'ääs dó ti noo gó.

⁸ Ti m' Eróts tsebee wät Jesus tahapäh bã. P'ooj né hē m' takarēn paawä m' Jesus tabahapäh. Ta ky n'aa napëe dāk paa m' Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa m' takarēn paawä m' tabahag'ääs Jesus pahuunh doo. ⁹ Ti m' Jesus ramanaa bã m', hajõng mä teanh ta hä. Dooch m' Jesus ky gedag bã. ^{††10} Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hē, tak'ëp mä raky n'aa tapaa ta ky n'aa Eróts hä. ¹¹ Ti m' Eróts, Eróts warahén n'aa sii hē m' raky n'aa ej'ees mäh, raky n'aa rejää mä Jesus. Ti m' radadäk ta hä saroor tak'ëp hanäm doo, sa wahē n'aa hedoo do saroor n'aa, raweh'ëeh doo gó m' raky n'aa manes'uunh hyb n'aa. Ti m' Jesus Eróts mejõ hõm p'aa hēnh Pirato wē. ¹² Ti

† Pirato häd näng doo, Roma buuj ta ti Judah hāj n'aa bagä n'aa. †† Jesus wén ky ganadoo Eróts, j'ooj madäk doo me Eróts eanh do hyb n'aa.

pooj jé m' Eróts Pirato daheeh ta majĩ dó m'. Ti noo gó kã m' ta najiis hado däg kån mäh.

¹³ Ti m' Pirato mejũ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa, hajök do na-ääj rakataa hyb n'aa ta wē. ¹⁴ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bē mana wät hahỹ aj'yy wē ýh —näng mäh.

—“Hahỹ aj'yy h'yyb mahūüm Judah buuj raky nadahé wät hyb n'aa sa wahē n'aa, Roma buuj”, bē nooh —näng mäh. —Baad ý beaaj wät bē matym gó ta ky n'aa bē her'oot doo. Dooch ý aw'yyt pé ta hä nesaa do bē her'oot doo. ¹⁵ Ti hadoo né hē Eróts. Dooch taw'yyt pé nesaa do ta hä, ti hyb n'aa tamejũ p'aa hēnh äã wē —näng mäh. —Dooch tamo haj'aa pé ta p'ää dajëp péh.

¹⁶ Ti hyb n'aa ý mejũ da rahewyyh hyb n'aa, ti jawén da ý eréd hõm tabahõm hyb n'aa —näng mä Pirato kyyh.

[¹⁷ Pas-kowa noo gó né m' Pirato mahen'yyh radewëes do seeh, hajök do retsëe doo.] ¹⁸ Ti m' hajök doo, séd hä m' raky hadoo, tak'ëp mä sa kyyh:

—Manaboh hỹ aj'yy. Äã karēn maberéd hõm Barabas häd näng doo —näk mä sa kyyh.

¹⁹ Ragadahew'ëes doo gó m' tabagëet ta ti Barabas häd näng doo, Jerusarēnh panang bã Roma buuj sa hä tah'yy kawareem do hyb n'aa ta h'yyb hataa sa da-heeh, ta see tadaj'ëep do hyb n'aa na-ääj mäh. ²⁰ Pirato karēn paawä taberéd hõm Jesus, ti hyb n'aa p'aa hēnh taky kah'ūüm sa hä. ²¹ Ti m' rageëej bong:

—Mepëem däg! Mepëem däg! Mepëem däg! —näk mä hajök do sa kyyh.

²² Ti m' tamawoob nuu me däg mä Pirato ky hadoo sa hä:

—Héd n'aa? —näng mäh. —Dooch mo haj'aa kad'oo do tado bã —näng mäh. —Dooch ý aw'yyt pé ta hä ta p'ää dajëp péh. Ti hyb n'aa ý mejũ da rahewyyh hyb n'aa, ti jawén da ý eréd hõm tabahõm hyb n'aa —näng mä Pirato kyyh.

²³ Ti m' raky kah'ūüm Pirato hä. Tak'ëp rageëej bong, Jesus tabepëem hyb n'aa. Ti m' sa kyy me m' rahaja kån Pirato. ²⁴ Ti hyb n'aa kã m' Pirato ban'oo kån rakarēn doo da. ²⁵ Tado nyh mä Barabas, Jerusarēnh panang bã Roma buuj sa wē tah'yy kawareem do hyb n'aa radawäts gëet do paah, ta see tadaj'ëep do paah. Ti né m' ti retsëe Pirato hä. Ti m' Pirato mejũ Jesus rabepëem däk b'aa hä, rakarēn doo d' né hē m'.

Jesus rabepëem däk do panyyg n'aa hahỹh

²⁶ Jesus warahén ramahūüm bã rabepëem hyb n'aa, ramaso däk mä aj'yy Simaw häd näng doo. Panang Sirené häd näng doo bã naa m' tii. Jerusarēnh panang hēnh tabajëe paawä. Ti m' warahén ramejũ mä tabes'oooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepëem däk do b'aa n'aa. Ti m' ramejũ Jesus jawén tabahõm. ²⁷ Hajök mä hah'ūüm sa jawén. Ýj na-ääj mä ah'ūüm sa sii. A'oot mäh. Sa h'yyb mä ragedyyk. Rah'yy ketón do ky n'aa m' ta tii. ²⁸ Ti m' Jesus ty kaw'õd däk sa wē, ti m' taky hadoo sa hä:

—Ÿyj, Jerusarēnh buuj —nāng mäh. —Ÿ had'yyt nado bē p'ää ód. Bē daaj hē bē p'ää kaód, bē taah na-ääj hē bē p'ää ód, tak'ēp nesaa do bē wē hana do hyb n'aa.

²⁹ Ti awät da ti noo gó hahÿy da d' bē kyyh: "Taw'ääts hē Ÿyj taah nanāng do hā, Ÿyj netaah do hā, Ÿyj nanebii do hā", tak'ēp nesaa do taah enāh do rabahoop do hyb n'aa. ³⁰ Ti noo gó Judah buuj raky hadoo da waëë hā: "Keréd hyy ää jó, nayyw hē ēr dejēp hyb n'aa." Wajapēm do hā raky hadoo da: "Ää jó wamii hyyh", † näk da. ³¹ Hahÿy da hā Ÿ ran'oo bā, b'aa tsahē do hadoo do Ÿyh, nesaa do nahanāng doo, ta bahānh da ti P'op Hagä Do bad'oo sa hā, b'aa hawoonh do hadoo, hajōng nesaa sa hā hanāng doo. Sahōnh hē haoj jēng do hadoo sa hā —nāng mäh Jesus Ÿyj sa hā.

³² Pawóp hē ajyy moo nesaa do ramahūüm, Jesus sii rabepēem padēek hyb n'aa sa moo p'ää. ³³ Ti m' raka-jaa Ji Nu Gabóg K'yy ramaneēēnh doo bā. Ti m' rabepēem dāk Jesus b'aa kajatsēk do hā kā. B'aa kajatsēk do wób hā rabepēem padēek moo nesaa do Jesus pa. Ta hub hēnh ta see hahāng, s'ÿy hēnh ta see hahāng.

³⁴ [Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ee, —nāng mäh —mamabaan sa hā hahÿ nesaa doo, hā Ÿ ramoo bok doo. Dooch rah'yy genä bā ramoo bok do hā †† —nāng mäh Jesus.]

Ti m' warahén ramoo bong ramas'uunh doo, raba-hapäh hyb n'aa ta saroor uuh wē ym doo.

³⁵ Hajök do rabaheg'ääs bā m', Judah buuj sa wahē n'aa raky n'aa ej'ees mäh, rakawew'aam mäh Jesus. Hahÿy da m' sa kyyh:

—Ta wób ted'ēep —näk mäh. —Taw'ääts hē ta daaj hē taked'ēep Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Dāng Doo, P'op Hagä Do asēew hōm do tado bā? —näk mäh sa kyyh.

³⁶ Ti ky hadoo né hē m' warahén ēnh. Ramenoo ta hā uwa s'ēēb oow, ramanes'uunh do heen n'aa. ³⁷ Ti m' raky hadoo:

—A daaj hē kedēeb, Judah buuj sa wahē n'aa mado bā! —näk mäh sa kyyh.

³⁸ P'op, ta nu gad'oo pong jé m', warahén rabepēem dāk kerih doo. Hahÿy da m' kerih do hā: "Judah buuj sa wahē n'aa hahÿyh", nāng mäh kerih do hā.

³⁹ Ti m' moo nesaa do see Jesus pa hahāng do ky n'aa rejää mäh Jesus. Hahÿy da m' taky n'aa ej'ees:

—Ōm Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Dāng Do ōm? Ti bā, a daaj hē kedēeb, ää na-ääj né hē! —nāng mäh ta kyyh.

⁴⁰ Ti m' ta see ky geām wät:

—Dooch P'op Hagä Do majeÿym bā? Ōm na-ääj né da dajēp ta nemuun —nāng mäh ta hā. ⁴¹ —Taw'ääts hē ti ää radej'ēep, nesaa do ää moo bok do hyb n'aa —nāng mäh. —Hahÿ ajyy doo nesaa pé tamo haj'aa —nāng mäh ta hā.

⁴² Ti m' Jesus hā kāk taky hadoo:

—Mahy n'aa es'ee Ÿyh, mabag'ääs doo hēnh, hÿ pong jé makajaa bā —nāng mäh.

† P'op Hagä Do ky n'aa rod pooj jé hawät doo, Osejas häd nāng do erih do hā Jesus ky dāng. Osejas 10.8 hā takerii dāk tii. †† Dooch rah'yy genä P'op Hagä Do T'aaah tado bā ti radaj'ēep doo.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Né hup Ÿ né hē hahÿ a hā Ÿ her'oot doo: Badah mabasēek da si Ÿÿ hÿ pong jé, P'op Hagä Do wē —nāng mäh Jesus.

Jesus dajēp do panyyg n'aa hahÿyh

⁴⁴ Wasyg dāk mäh ti nuuj jé. Ti m' ta bag badoo wät, badagyb dāk mäh badäk hahÿy hā. Jääm hē tug bā tabawag dāk p'aa hēnh. ⁴⁵ Dooch m' papÿyj bag wät péh. Tii bā m', P'op Hagä Do tób n'aa t'öp ta gó noo gatsē hebaan do kas'ēed hyng mäh. ⁴⁶ Tii bā m' tak'ēp mäh Jesus geēej wät:

—Ee, —nāng mäh —a moo gó Ÿ banoo hēp Ÿ tym —nāng mäh.

Ti m' ta ti taky hadoo bā m', tadajēb kän mäh.

⁴⁷ Ti m' sahōnh hē ta ti warahén sa wahē n'aa hapäh bā m', P'op Hagä Do hā taj'aa etsēē kän. Hahÿy d' mäh ta kyyh:

—Te hub né hē, —nāng mäh —baad hadoo do né paa ti hÿ aj'yy —nāng mäh.

⁴⁸ Ti m' hajök doo, kepēem do heg'ääs doo, sahōnh hē ta ti rabahapäh bā m', sa h'yyb ragedyyk rabajēk, rah'yy ketón do heen n'aa. ⁴⁹ Dawēē naa m' Jesus najiis rabaheg'ääs. Sa mahang mäh ab'ēeh mäh Ÿyj Garirej hāj n'aa bā naa, Jesus hataa paah.

Jesus radakä jēng do pä gó panyyg n'aa hahÿyh

⁵⁰ Ti awät mäh aj'yy ky enyym doo, P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo, Judah hāj n'aa, panang Ari-matsija häd nāng doo bā naa. Joséh mäh ta häd. Tagada né hē m' P'op Hagä Do bag'ääs do du dāk. Judah buuj sa wahē n'aa see né paawā m' tii, doo m' ta h'yyb he-do bā sa sii, Jesus hā rabad'oo do hā. ⁵² Ti m' ti Joséh bahōm Pirato wē, Jesus kamag n'aa tabetsēē hyb n'aa. ⁵³ Ti m' tabado hyy kän Jesus kamag n'aa, ti m' tahabēn dāk mäh pään hawak doo me rino häd nāng do s'ēēb. Ti m' tadasuun jēng pä gabaho doo gó, kamag hood n'aa ragagots dāk doo gó. Papuuj mäh ta ti kamag hood.

⁵⁴ Saab pooj jé m' ti ta tii. Saab pooj jé né hē m' ta ti Judah buuj rabahenyw hōm, Saab hā rakamehehāk hyb n'aa. Tūüh däg mäh papÿyj. Edaa dāk Saab du dāk doo. ‡

⁵⁵ Ÿyj Garirej hāj n'aa bā naa, Jesus had'aa do paah, rabahōm Joséh jawén. Rahapäh mäh gabaho doo. Rahapäh mäh na-ääj hē ragadakä jēng do Jesus kamag n'aa. ⁵⁶ Ti m' rabajēk myyj hēnh. Ti m' rabenyw dāk bag'aad, buu benyym do bēeh, Jesus kamag n'aa hahog pan'aa m'. Rabenyw dāk do rabahajaa bā m', Saab däg mäh. Ti hyb n'aa ragada mäh Saab tabēej hōm hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk mejüü doo da.

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿyh

24 Ti m' bāp paah, met'uuh hā, Ÿyj rabahōm kän pä gabaho doo hēnh, Jesus kamag n'aa radasuun jēng hēnh. Buu benyym do renyyw dāk do paa ramahūüm. ² Kepēed hōm mäh pä gabaho do ty gatsē

‡ Judah buuj sa hā, papÿyj badēē hyng do jawén paa bā Saab du däg dāk.

paah, rakajaa bä. ³ Ti m' rabajëë p'ëë ta gó. Dooh m' tii bä Jesus kamag n'aa. ⁴ Rahyb n'aa newë b'ëëh bä m', nayyw hë kasee sa pa pawóp hë ajyy. Gabarëëh mä sa saroor, hawyp do gabarëëh doo da. ⁵ Tak'ëp mä ýÿj rah'yyb e'ÿÿm bong. Ti hyb n'aa, tũũ rabeheyy b'ëëh. Ti m' ääs raky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa hawät do bë esoos dejëp do mahang? —näk mäh. ⁶ —Dooh wäd bä. Ganä wät! Dooh bë hyb n'aa es'ee wäd bë hä taher'oot do Garirej häj n'aa bä? ⁷ Hahÿÿ d' paa ta kyyh bë hä: “Ran'oo däk da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ook do sa moo gó, rabepëëm däk hyb n'aa. Tamawoob däg bä kä ta äh, ganä wät da p'aa hënh”, näng bë hä —näk mä ääs kyyh sa hä.

⁸ Ti m' rahyb n'aa es'ee kån Jesus her'oot do paa kä. ⁹ Ti m' rabajëk, 11 hedoo do Jesus mejũũ do hä, ta wób na-ääj hä, rapanäk hyb n'aa. ¹⁰ Marija Madarën, Jowän, Marija Tsijaag ýÿn, ýÿj wób mä na-ääj hë m', ti panäk do sa hä. ¹¹ Dooh m' Jesus ma matëg raky dahé bä. Daap hë red'oo mä ti ýÿj raheer'oot doo. ¹² Ti hadoo né hë m', Peed as'ëëg gëët, ti m' waj'aa hõm Jesus kamag n'aa hood gadäk hënh. Gabaho do tageg'ääs bä m', jããm né hë m' pããn hawak do rino häd näng do s'ëëb tahapäh. Ti m' tabajëng. Tahyb n'aa newëë mä ta tii.

Pawóp hë ajyy hä Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti noo gó né hë, pawóp hë Jesus ma matëg wób rabahõm panang Emaus häd näng doo hënh. Dawëë péj tii, Jerusarënh bä naa. ¹⁴ Ramahõm me raheer'oot mä Jesus dajëp do ky n'aa. ¹⁵ Ti bahãnh mä Jesus kataa sa hä. Sa sii m' tabahõm. ¹⁶ Dooh m' rah'yy genä bä Jesus tado bä, P'op Hagä Do an'oo bä. ¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—H'ëed ti bë her'oot? —näng mäh.

Ti m' rabayyw b'ëëh dó. Rahyb n'aa tón mäh. ¹⁸ Ti m' sa seeh, Kerew-Pas häd näng do ky hadoo:

—Jããm né hë õm Jerusarënh bä heg'ääs do ky n'aa nanapäh do t'ÿÿ hënh hawäd wät doo? —näng mä ta kyyh.

¹⁹ —H'ëed ky n'aa? —näng mä Jesus.

—Nasaréh buuj, Jesus häd näng do ky n'aa —näk mäh. —P'op Hagä Do ky n'aa rod né tii. Tak'ëp ta hejój gó tama metëëk, tapehuunh na-ääj hë. Baad ub ti P'op Hagä Do matym gó. Baad ub na-ääj hë ta wób sa matym gó —näk mäh. ²⁰ —Tii bä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, ër wahë n'aa wób na-ääj hë, raban'oo kån Roma buuj sa moo gó, radaj'ëëp hyb n'aa. Tii bä rabepëëm däk b'aa hä —näk mäh. ²¹ —Kristo, ër majÿÿ moo gó naa ëër, Isaraéw buuj ted'ëëp do paawä, äã ed'oo. Tamawoob däg mä ta äh tadajëp —näk mäh. ²² —Ti anäng nä ta ky n'aa —näk mäh. —Bãp paa ýÿj wób, äã h'yyb hataa, rabeboo nä Jesus kamag n'aa hood hënh. Äã h'yyb gabedo bong ran'oo bä. ²³ Dooh wäd mä ta kamag n'aa ta gó, sa nooh. Ääs kas'ee bong mä sa hä, sa nooh. Jesus mä ganä wät ääs her'ood bä, ýÿj sa nooh. ²⁴ Tii bä äã wób rawaj'aah rabaheg'ääs hyb n'aa. Se hub né hë m' ýÿj sa

kyyh. Dooh wäd mä Jesus kamag n'aa tii bä. Dooh né hë m' rahapëë bä Jesus —näk mä ajyy kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—H'yy gatamah bëëh! —näng mäh. —Nayyw hë na-do bë ky daheeh sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod raheer'oot do paah —näng mäh. ²⁶ —Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ahoop do pan'aa né hë sahõnh hë ta tii, hÿ pong jé, raweh'ëëh hënh, tabasëëk do pooj jé. Baad né hë P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong paa ta tii —näng mä Jesus sa hä.

²⁷ Ti m' Jesus ma met'ëëg wät mä sa hä sahõnh hë ta ky n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do hä hanäng doo. Mosees erii wät do hä tadu doo ta ky n'aa tama metëëk doo. Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do ta ky n'aa, Jesus her'oot né m' tii kä.

²⁸ Ti m' edaa däk mä panang Emaus häd näng doo. Panang bahãnh mä Jesus kateb'ëës. ²⁹ Ti m' tak'ëp rabetsëë sa pa tabaym hyb n'aa, tũũh däg do hyb n'aa papÿÿj. Badajuu däk mäh. Ti m' Jesus bahõm kån sa sii. Sa pa m' tabayyw kån. ³⁰ Rabeheyy t'oonh bä kä rabawa hyb n'aa kä, Jesus bado däk pãw, ti m' P'op Hagä Do hä taky n'aa etsëë ta hyb n'aa, ti m' taganabäh hõm, ti m' tabanoo sa hä kä. ³¹ Tii bä kä m', rah'yy kadaw'uuh Jesus hä. Rah'yy kadawuung sii hë m' Jesus dawuh.

³² Ti m' sa daaj hë rakaner'oot. Ti m' raky hadoo:

—Mahapäh né hë, ti baad ër h'yyb tym tsebé do hadoo ër sii taber'oot bä, P'op Hagä Do kyy kerih do hä ër tamaher'oot bä ër mana me —näk mä sa kyyh.

³³ Ti m' nayyw hë kä rabajëë kån Jerusarënh hënh, 11 hedoo do Jesus ma matëg, ta wób na-ääj hë rakata padëëk bä. Rakajaa bä kä m', kata b'ëëh do raky hadoo sa hä:

³⁴ —Se hub né hë. Ganä wät né hë ër Wahë N'aa! —näk sa kyyh. —Simaw hä takas'ee wät! —näk mä ka-ta b'ëëh do sa kyyh.

³⁵ Ti m', panang Emaus häd näng doo hënh naa han'aa do rabaher'oot sa hä nyy da Jesus kasee sa hä ta tyw n'aa ramahõm me, nyy da rah'yy kadaw'uuh ta hä pãw taganebëëh bä.

³⁶ Tii bä kä m', rabaher'oot nä bä m', Jesus ganä glëëd kån mä sa mahang. Ti m' takedëng sa hä:

—Taw'ääts hë bë P'op Hagä Do h'yyb en'yyim —näng mäh.

³⁷ Ti m' tak'ëp rabeÿÿm bong. H'yy gabedo bong mäh. Maëts red'oo mäh. ³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa bë beÿÿm? —näng mäh. —Hëd n'aa bë panyyg ky nadaheeh hahÿ bë hapäh do hä? —näng mäh. ³⁹ —Bë hegãã moh ýÿ, tsym ýÿ, atapuwa tyw n'aa paah. Ý né ti hÿÿh. Maës ý nado ti hÿÿh. Bë mep'aa hä ýÿ, maëts nado ýÿh, bë bahapäh hyb n'aa. Maëts dooh ta dab nyy bä, dooh ta k'yy nyy bä, baad bë hapäh do ýÿh —näng mä Jesus sa hä.

⁴⁰ Ti m' tametä däg kån mä sa hä ta mooh, ta tsyym.

⁴¹ Dooh m' raky dahé nä bä, tak'ëp rah'yyb tsebé do hyb n'aa, tak'ëp rah'yyb meuunh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa Jesus ky hadoo sa hä:

—Ti anyy ji awa péh? —näng mäh.

⁴² Ti m' rabanoo tah'ÿÿb dab. ⁴³ Ti m' tabawëë kån sa matym gó.

⁴⁴ Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë mahang ÿ bawät nä bä, ÿ dajëp do pooj jé, “Kametä däk da hã ÿ sahõnh hë kèh ÿ n'aa Mosees erii wät do paah, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, Saaw-Mo hã kerih do na-ããj hë”, bë ÿ maher'ood bong paah —näng mäh.

⁴⁵ Ti m' rah'yy genä padëëk P'op Hagä Do kyy kerih do hã, Jesus an'oo bä. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo ënh sa hã:

—Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do kèh ÿ n'aa: Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ahoop né da dajëb. Ta jawén kä da, tamawoob hë ta ãh tabado däk bä, taganä wät da p'aa hënh. ⁴⁷ Kristo ky gabuuj sahõnh hë häj n'aa babuuj sa hã rabaher'ood hõm da hahÿ ky n'aa: P'op Hagä Do awug hõm da sahõnh hë nesaa do ji moo wät do paah, ta hã ji h'yy kawareem bä. Jerusarënh bä naa da radu doo raher'ood hõm doo —näng mã Jesus.

⁴⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë hapäh sahõnh hë ta ti nesaa do ÿ ahoop doo, ÿ dajëp doo, ÿ ganä wät doo, ti hyb n'aa ÿ karën bë baher'oot ta ti kèh ÿ n'aa ta wób sa hã —näng mäh. ⁴⁹ —ÿ mejüü da bë wë P'op Hagä Do Sahee, Ee ky n'aa enooh doo —näng mäh. —Ti hyb n'aa bë ayyw dó Jerusarënh bä, bë gado däk bä kä p'op naa P'op Hagä Do Sahee hejój —näng mã Jesus.

Hÿ pong hënh Jesus basëëk do ky n'aa hahÿÿh

⁵⁰ Ti m' ta ma matëg Jesus mahüüm kån panang bahãnh, panang Betanija häd näng doo hënh. Ti m', p'op ta moo tagadabë sëëk, ti m' taky n'aa edëë bong sa hã. P'op Hagä Do hã taky n'aa etsëë sa hyb n'aa. ⁵¹ Ta ky n'aa edëng bä m', P'op Hagä Do masäg kån hÿ pong jé. ⁵² Ti m', sa taron nu paa me m' ta ma matëg ramehyy b'ëëh, Jesus raweh'ëëh do ky n'aa, Jesus hã raj'aa etsë hyb n'aa. Ti m' tak'ëp rah'yy gadejah doo gó m', rah'yyb tsebë doo gó m' rabajëk. ⁵³ P'op Hagä Do tób n'aa bä m' P'op Hagä Do hã raj'aa etsëë had'yyt hë m'. Jããm hë kä hahÿ Jesus panyyg.

Jowāw

P'op Hagä Do kyyh Jesus hä takesok do ky n'aa hahÿÿh

1 P'ooj ub, sahõnh hẽ tadu dahäng do pooj jé, tawäd né hẽ P'op Hagä Do Kyyh häd näng doo. † P'op Hagä Do sii tabawät. P'op Hagä Do né hẽ tii. 2 Sahõnh hẽ tadu dahäng do pooj jé, P'op Hagä Do sii tabawät tii. 3 Sahõnh hẽ tamo haj'aa hanäng doo. Dooch tapanahuunh péh. 4 Ji edëb had'yyt up doo, P'op Hagä Do Kyyh häd näng do hä né hẽ tabana. Ji h'yyb tym bag hadoo né hẽ ta ti edëb had'yyt ub doo. 5 Badagyp doo gó, nesaa do badäk hahÿÿ hä hanäng doo gó ta ti bag kadaw'uuh. Dooch badagyp do haja bä ta hä.

6 Ti m' ti awät mä aj'yy P'op Hagä Do kyy gó hana doo. Ta häd mä Jowāw. †† P'op Hagä Do mejüü ta hä, ta wób tamaher'oot hyb n'aa ta ti ji h'yyb tym bag ky n'aa, ta tii hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. 8 Dooch Jowāw tado bä ta ti ji h'yyb tym bag. Ta bag ky n'aa rod ub ti Jowāw. 9 Ahyy kån badäk hahÿÿ bä, ta bag heh'äät ub doo, Jesus Kristo, sahõnh hẽ badäk hahÿÿ hä habong do sa h'yyb tym bag. ‡

10 Badäk hahÿÿ bä paa tabawäd wät. Badäk hahÿÿ hä habong do tapehuuj né paawä, dooh ragado bä tii, dooh rah'yy genä bä ta hä. 11 Ta karapee, Isaraéw buuj wë tabahyng, ti hadoo né hẽ, dooh ragado bä.

12 Sahõnh hẽ gad'oo doo, ta hä h'yy ka'eeh do sa hä P'op Hagä Do banoo ta taah rabahadoo hyb n'aa.

13 P'op Hagä Do taah ti rawén hedo padëëk, aj'yy karëñ do jawén nado, aj'yy panaa ji bahadoo do hyb n'aa nado. P'op Hagä Do taah rawén hedo padëëk, P'op Hagä Do tii d' tabanoo do hyb n'aa sa hä. Sa yb hado däk P'op Hagä Doo.

14 Ti m' aj'yy gó P'op Hagä Do Kyyh häd näng do kesok. Äã mahang paa tabawäd wät. Äã hapäh né hẽ tak'ëp hadoo do ta hejój, sét ub P'op Hagä Do T'aah tak'ëp hadoo do hejój. Tak'ëp né hẽ taky enyym. Heh'äät ub had'yyt né hẽ ta tii.

15 Baad ub Jowāw nu gahem'uun do paa baher'oot paa ta ti ky n'aa. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Hahÿ ti ÿ ky n'aa her'oot doo, hahÿÿ da ÿ baher'oot bä: “Jawén ÿ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahãnh ÿÿ, tawäd däg né hẽ pój ÿÿ jé do hyb n'aa” —näng mä Jowāw kyyh.

† Jesus né ti P'op Hagä Do Kyyh häd näng doo. †† Jowāw nu gahem'uun do tii. Hajök ti noo gó Jowāw häd enäh doo. Hahÿ Jesus panyyg hanäm do herii wät doo, Jowāw seeh, Jesus ma matëg seeh.

‡ Jesus ji tah'yy gan'yyh baad hadoo do hä, P'op Hagä Do karëñ do hä, tahanäng pé m' ti ji h'yyb tym bag.

16 Tak'ëp né hẽ P'op Hagä Do Kyyh häd näng do ky enyym. Ti hyb n'aa ër hä taky enyyw had'yyt hẽ. Baad hadoo do ër hä tametä had'yyt hẽ. 17 Mosees makü anoo paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Jesus Kristo kä metä kån P'op Hagä Do ji takamahãñ doo, ky n'aa heh'äät ub do na-ãäj hẽ. 18 Dooch noo gó hapäh pé P'op Hagä Doo. Tii d' né paawä, jããm né sét hadoo do ta T'aah, ta da hadoo doo, ta pa hawät doo, ër tamaher'oot ta ky n'aa. Ta hä hẽ takametëeh P'op Hagä Doo.

Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa hahÿÿh

19 Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa panang Jerusarëñh bä habong do ramejüü P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do wób, t'ÿ hëñh ramoo heb'ook do Rewi panaa wób na-ãäj hẽ, Jowāw hä rabeaanh hyb n'aa Kristo, P'op Hagä Do Ky Däng Do tado bä. 20 Baad ub mä Jowāw baher'oot sa hä, dooch taky n'aa jejenä bä. Hahÿÿ da m' Jowāw kyyh sa hä:

—Dooch Kristo, †† P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ÿ do bä —näng mä sa hä.

21 Ti m' rabeaanh:

—Öm Eriij, p'ooj ub hawät do paah? —näk mäh.

—Dooch —näng mä Jowāw.

P'aa hëñh mä rabeaaj wät ëñh:

—Öm nanäng P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do kyy kerih do ky däng doo? —näk mäh.

—Dooch ÿ ti tado bä —näng mäh.

22 Ti m' tagadëëg ub rabeaanh:

—Jaa ti öm? —näk mäh. —Äã mamaher'ood, äã panäk hyb n'aa äã hä mejüü doo. Jaa öm, a nooh? —näk mä sa kyyh.

23 Ti m' Jowāw ky hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod, Isajas häd näng do her'oot doo da:

—“ÿ né hẽ hahÿÿ da tabanawäng bä her'oot doo: Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.” ††

24 Ti m' sa wób, Pariséw ramaneëñh doo, 25 rabeaaj wät ta hä:

—Hëd n'aa manu gemuun, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do nadoo do öm? Hëd n'aa manu gemuun Eriij p'ooj ub hawät do paa nadoo do öm, nanäng P'op Hagä Do ky n'aa rod nadoo do na-ãäj hẽ öm? —näk mä sa kyyh.

26 Ti m' Jowāw ky hadoo:

†† Ji h'yyb tym dëëb, p'ooj ub Judah buuj hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneëñh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneëñh KRISTO. “P'OP HAGÄ DO H'Yyb DÄNG DOO”, tahanäng pé m' ti. †† Isa-jas 40.3

—Ÿ ti hÿh, bë Ÿ nu gemuun naëng me —näng mäh.
—Ti awät bë mahang bë nahapäh doo. ²⁷ Ti né ti jawén Ÿ hana doo, tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahãnh ŸŸ. Hã ŸŸ, Ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa dooh Ÿ haja bä ta tsyym suun kabo n'aa Ÿ do bä —näng mäh.

²⁸ Ta ti reaanh doo, panang Betanija häd näng doo bä tii, tamii Joradãh häd näng do ta myyj jé. Tii bä m' Jowāw nu gemuun bong mä ta wë han'aa doo.

Jowāw nu gahem'uun do her'oot do Jesus ky n'aa hahÿh

²⁹ Ti m' jati péh, Jesus Jowāw nu gahem'uun do hapäh ta wë hana doo. Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Bë hegãã, —näng mäh —P'op Hagä Do mas'ãã b'éé t'aah hadoo, badäk hahÿh hä habong do nesaa do sa hä hanäng do hado hõm doo [†] —näng mä Jowāw Jesus ky n'aa hä. ³⁰ —Hahÿ né hë ta ti Ÿ her'oot do paa kä, hahÿh da Ÿ baher'oot noo gó: "Jawén Ÿ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahãnh ŸŸ, tawäd däg né hë pój ŸŸ jé do hyb n'aa", Ÿ hanäng do paah. ³¹ —Dooch paa Ÿ hapëë nä bä nanäng hyb n'aa jawyk do hahÿ tado bä. Ÿ wén nu gemuun bong tame, takametëeh hyb n'aa Isaraéw buuj sa hä —näng mä Jowāw.

³² Ti m' Jowāw ky hado kãn:

—P'op Hagä Do Sahee Ÿ hapäh hÿ pong jé naa tabahyng ta wë gurii-i hadoo. Ta hä tabaym. ³³ Pooj jé, dooh Ÿ hapëë nä bä ti tado bä. Hahÿh da paa Ÿ P'op Hagä Do maher'oot, Ÿ paa tamejũũ tame Ÿ nu gemuun hyb n'aa: "Aj'yy wë Sahé Ÿ ahyy bä, ta wë tabaym mabahapäh bä", näng P'op Hagä Doo, "ti né hë tii kä tabanoo sa hä Sahé ŸŸ kä sa h'yyb tym gó tabajëë suun hyb n'aa, Sahé ŸŸ h'yyb mahũũm hyb n'aa kä sa hä", näng P'op Hagä Do hä ŸŸ. ³⁴ Ÿ hapäh ta ti Jesus wë kä. Ti hyb n'aa baad Ÿ baher'oot ta ky n'aa kä: P'op Hagä Do T'aah né hë ti hÿh —näng mä Jowāw nu gahem'uun doo.

Pooj jé Jesus sii habok do sa ky n'aa hahÿh

³⁵ Ti m' jati péh, p'aa hënh mä Jowāw nu gahem'uun do tii bä tabawät. Pawóp hë m' ta ma matëg rahada.

³⁶ Jesus tabës bä Jowāw bahapäh bä m', taky hadoo ta ma matëg sa hä:

—Bë hegãã! P'op Hagä Do mas'ãã b'éé t'aah hadoo —näng mä Jowāw.

³⁷ Ti m' ta ma matëg ramaa napäh bä m' Jowāw her'oot doo, Jesus sii m' rababoo kãn. ³⁸ Ta jawén p'aa hënh Jesus baheg'ããs bä m', ta jawén han'aa do tabahapäh bä m', tabeaanh sa hä:

—H'ëed bë karën? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

[†] P'ooj ub, Jesus hewäd hyng do pooj jé, P'op Hagä Do mejũũ b'éé t'aah radaj'ëep nesaa do sa mo haj'aa sãm. B'éé t'aah majyyw hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hõm nesaa do ramoo bong do paah. B'éé t'aah jawén buuj däg Jesus. Jesus dajëp nesaa do ër moo bok do hyb n'aa. Ta majyyw hyb n'aa kä P'op Hagä Do bawug hõm sahõnh hë nesaa do ër moo bok doo. Ti hyb n'aa, b'éé t'aah gó Jowāw wén eh'ũũm Jesus ky n'aa.

—Rabi ^{††} —näk mäh, —nyy bä mabagä? —näk mä sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—B'ëep, bë hegãã —näng mäh.

Ti m' rabahõm ta sii, ti m' rabaheg'ããs tabahe'ÿh doo. Ti m' rabaym ta pa, tũũh däg do hyb n'aa papÿÿj, 4 oor m'.

⁴⁰ Aj'yy Än-Deréh häd näng doo, Simaw Peed häd näng do hÿÿj, Jowāw nu gahem'uun do her'oot do maa napäh do seeh, Jesus sii hawäd däk do seeh. ⁴¹ Ti m' nayyw hë Än-Deréh bahõm ta hÿÿj tesoos, Simaw. Ti m' tabaw'yyt bä kä, taky hadoo ta hä:

—Äã aw'yyt Mesijas rahanäng doo —näng mäh.

(Kristo, P'op Hagä Do h'yyb däng doo, tahanäng pé ti Mesijas.)

⁴² Ti m' Än-Deréh mahũũm kãn Simaw Jesus wë kä. Ti m' Jesus begãã däk Simaw wë, ti m' taky hadoo ta hä:

—Öm né Simaw. Jowāw häd näng do t'aah öm [‡]

—näng mäh. —Hÿ jawén Sepas a häd kä —näng mäh. (Peed rahanäng pé ti ta tii, sa kyy me ti Sepas. "Pä" rahanäng pé m' tii.)

Pirip, Natanajéw daheeh Jesus naënh do panyyg n'aa hahÿh

⁴³ Ti m' jati pé Jesus h'yyb däng Garirej häj n'aa hënh tabahõm. Tabahõm pooj jé tahapäh mä aj'yy Pirip häd näng doo.

—Hata Ÿ öm hÿh kä —näng mä Jesus ta hä.

⁴⁴ Betsaj-Da panang häd näng doo bä naa ti Pirip. Ti né hë na-ããj hë Än-Deréh Peed sa panang. Sét panang buuj né tii. ⁴⁵ Ti m' aj'yy seeh, Natanajéw häd näng do hä Pirip kataa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Äã awyyd kãn Mosees erii wät do paa gó kaher'oot doo kä, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paa gó kaher'oot do na-ããj hë —näng mäh. —Jesus né ti ta tii, Nasaréh häd näng do panang hënh naa, Joséh t'aah —näng mä Pirip Natanajéw hä.

⁴⁶ —Nasaréh hënh naa? —näng mä Natanajéw.

—Nasaréh bä naa dooh baad hadoo do ana bä —näng mä Natanajéw.

Ti m' Pirip ky hadoo ta hä:

—Hamäh, ër hegãã —näng mä Pirip.

⁴⁷ Ti m' rabahõm. Ti m' Jesus bahapäh bä Natanajéw kaja nä bä, taky hadoo:

—Wät ta ti Isaraéw buuj heh'ääät ub doo. Dooh tawad'ii bä, dooh tajejën bä —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' Natanajéw ky hadoo:

—Nyy d' Ÿ mabahapäh? —näng mä Jesus hä.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Öm Pirip aw'yyt do pooj jé, öm Ÿ bahapäh joom wiigo häd näng do yt hä —näng mä Jesus.

⁴⁹ Ti m' Natanajéw hyb n'aa meuuj wät, ti m' taky hadoo:

^{††} "Äã ma matëg" rahanäng pé m' ti Rabi. Raweh'ëeh do ky n'aa tii. [‡] Jowāw see ta ti Simaw yb. Dooh Jowāw nu gahem'uun do paa tado bä. Dooh na-ããj hë ti Jesus ma metëek do seeh, Jowāw häd näng do tado bä. Hajök Jowāw häd enäh doo.

—Ma matëg! —näng mäh —Öm né P'op Hagä Do T'aah. Öm né hë Isaraéw buuj sa wahë n'aa —näng mäh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hä ÿ mah'yy ka'eeh, joom wiigo yt hä öm ÿ bahapäh ÿ banäng do hyb n'aa? —näng mäh. —Ti bahäh da mabahapäh da meuj n'aa näng doo —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jesus ky hado kän:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Wë gasëets höm do bë bahapäh da. P'op Hagä Do ääs rabehyng rabesëek Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do wë, bë hapäh da —näng mä Jesus sa hä.

Naëng kawapëen däk do panyyg n'aa hahÿÿh

2 Ti m', jati hawät hadoo hä, panang Kanah häd näng doo bä, Garirej häj n'aa bä, ramoo bong ket'ëë do jäm waa n'aa, ta tä n'aa. Jesus ÿÿn awät tii bä, raket'ëë do jäm noo gó. ² Jesus, ta ma matëg sii hë, rabats'yyt jäm hënh. ³ Ti bahäh, tabahëej jëng uwa bëeh hejooñh doo. Ti m' Jesus ÿÿn ky hadoo Jesus hä:

—Ahëej jëng uwa bëeh hejooñh doo —näng mä Jesus ÿÿn.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hëd n'aa tii hä ÿ mamaher'oot? —näng mäh. —Dooñ takaja nä bä hejój ÿÿ ÿ metëeh doo —näng mäh.

⁵ Tii bä m', ta ti tób yt moo bo n'aa hä m' Jesus ÿÿn ky hadoo:

—Bë moo boo da sahönh hë bë tamejüü doo —näng mä ta ÿÿn kyyh sa hä.

⁶ Tób yt hä ti abëeh ji ma poo oow see pé naëng hood pä s'ëeb. Sa moo hetsyd, sa waa hood getsyd naëng n'aa. Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do ky n'aa né tii. Tamawoob hë raat ken'yyh tahyb n'aa pé ta ti ta gabuuj. ⁷ Ti m', tii b' moo heb'ooh do sa hä Jesus ky hadoo:

—Bë gedu bëh naëng ta hood gó —näng mä Jesus.

Ti m' ragedu bëeh sahönh hë. ⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë agób ta uuh. Bë mahüüm jäm kaser n'aa wë —näng mä ta kyyh.

Ti m' ramahüüm kän ta wë ta uuh. ⁹ Ti m' jäm kaser n'aa tameëek naëng paah, uwa bëeh hejooj däk doo. Dooñ tahapëë bä n'yy hënh naa tii. Tii bä moo heb'ooh doo, ti rahapäh ta tii. Ti m' dawë hä aj'yy katëë do tanaëenh, ¹⁰ ti taky hadoo ta hä:

—Pooj jé ji heno uwa bëeh hejooñh do baad hadoo doo. Ta jawén, baad rabeëg bong bä kä, rahäd kanahapëë bong bä kä, ji heno baad nadoo doo. Öm tii, dooñ tii d' madoo bä. Menyyw höm baad had'op do tagadëëg ub —näng mä ta kaser n'aa kyyh aj'yy katëë do hä.

¹¹ Pooj jé Jesus du doo do tapahuunh do ta tii. Ta tii hä kä tametä kän tak'ëp hadoo do ta hejój, ti hyb n'aa ta ma matëg ta hä rah'yy kae padäg kän. Panang Kanah häd näng doo bä, Garirej häj n'aa bä ti ta tii.

P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó hes'ëem do Jesus hebëë bong do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti jawén mäh, panang Kapar-Naüm häd näng doo hënh Jesus rabahöm ta ÿÿn, ta hÿÿj, ta ma matëg sa daheeh. T'ï hënh mä tabaym pawóp hë ta äh.

¹³ Tabedaa däk bä Pas-kowa † häd näng do Judah buuj rahyb n'aa esee doo, Jesus bahöm kän mä Jerusarënh hënh. ¹⁴ P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, kahadë doo gó, wahoo gó, tabahapäh mä booj yb, b'éé, gurii-i hes'ëem doo. Dajëer meb'aanh doo, tii b' né rabat'oonh, Jesus hapäh. ¹⁵ Ti m' tabarig däk ta tyd tamehewyyh hyb n'aa. Ti m' tabahabëë bong booj yb, b'éé sii hë. Ti m' tabaüüj bëeh mä dajëer rabaheb'aanh do tyng n'aa. Jé pad'yyt hë taparara bong mä moweed, Jesus mo haj'aa. ¹⁶ Ti m' taky hadoo gurii-i hes'ëem do hä:

—Bë manä ti j'eeep! —näng mäh. —Ji es'ëem do tób n'aa bë adoo manä Ee tób! —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁷ Ti m' ta ma matëg rahyb n'aa es'ee däg kän P'op Hagä Do kyy kerih do hä kerih doo: "ÿ gawats'iik da tak'ëp ÿ kamahän do hyb n'aa a tób n'aa." ††

¹⁸ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa rabana Jesus wë, ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó hahÿÿ d' mabad'oo? —näk mä sa kyyh. —Mametä ää hä meuj n'aa näng do heen n'aa, P'op Hagä Do ky gabuuj tado bä —näk mä sa kyyh.

¹⁹ —Ej —näng mä Jesus. —Bë karën bä, bë apyn höm hahÿ P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob hë tabado däk bä ta äh, ÿ tamaa sooh p'aa hënh —näng mä Jesus.

²⁰ —Nyy d' ti ta tii? —näk mä Judah buuj wahë n'aa sa kyyh. —46 ta baab ramoo bok rabahaja sooh hyb n'aa. Tamawoob mä ta äh matamaa sooh p'aa hënh? —näk mä sa kyyh Jesus hä.

²¹ Dooñ P'op Hagä Do tób n'aa Jerusarënh bä hasooh do paa tado bä, Jesus hanäng péh. Ta daaj hë, ta ky n'aa né hë ti taher'oot. ²² Ta jawén, Jesus ganä wät jawén paa bä kä m', ta ma matëg rahyb n'aa newë kän ta ti taher'oot doo. Tii bä kä m' raky dahé kän Jesus her'oot do paa kä. Raky daheeh na-ääj hë P'op Hagä Do kyy kerih doo kä.

²³ Ti m', Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó, Jerusarënh bä Jesus baym bä, hajök h'yy kae kän ta hä, hajöng tapehuunh do rahapäh do hyb n'aa. ²⁴ Dooñ Jesus h'yyb dahé bä sa hä, baad tabahapäh do hyb n'aa sa h'yyb. ²⁵ Dooñ hyb n'aa rabaher'oot pé Jesus hä badäk hahÿÿ hä habong do sa ky n'aa, baad Jesus bahapäh do hyb n'aa sa h'yyb.

† Pas-kowa ramaneëenh doo, Isaraéw buuj rahyb n'aa esee do P'op Hagä Do t'yyd mehüün doo, rabah'üüm do Esit bä naa. Pas-kowa ratab'ëes noo gó m' ranaheb'ooh mä b'éé t'aah aj'yy. Rahyb n'aa esee do heen n'aa m' tii. Ti noo gó m' ratab'ëes né hë m' päw makuj tamah doo. Séd hä m' rataheb'ëes. †† Saaw-Mo 69.9 hä takerii däk tii. Dawi kyy gó Jesus beh'üüm. Tak'ëp Jesus kamahän P'op Hagä Do tób n'aa. Baad takarën P'op Hagä Do rahyb n'aa esee ta ti yt hä. Dooñ tagenaag bä ta see hyb n'aa tii bä ramoo bong doo.

Aj'yy Nikodēm häd näng do sii Jesus ber'oot do panyyg n'aa hahỹyh

3 Ti m', ti awät mä aj'yy Nikodēm häd näng doo, Pariséw sa seeh, Judah buuj sa wahé n'aa see m'.

² Atsēm tabana Jesus wë, ti taky hadoo ta hä:

—Ma matëg, —näng mäh —ää hapäh, òm P'op Hagä Do mejüü, ää mama metëek hyb n'aa. Ta ti ää wén hapäh, dooh hajaa pé ta tii d' mapahuunh doo da P'op Hagä Do nawäd bä ta sii —näng mä Nikodēm kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Dooh hajaa pé P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji doo, p'aa hënh ji nenyw bä. Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mä Jesus Nikodēm hä.

⁴ Ti m' Nikodēm ky hadoo:

—Nyy d' tii? —näng mäh. —Nyy da p'aa hënh ji benäng, wah'ëë däk do ji? Ny daa p'aa hënh ji bajëë suun ji ýñ wog gó, p'aa hënh ji benäng hyb n'aa? —näng mä Nikodēm kyyh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh ji haja bä P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji doo, ji h'yyb ji nenyw bä nesaa do mahänh, P'op Hagä Do Sahee ji h'yyb gó tanajëë suun bä na-ääj hë. † Né hup ý né hë ta ti ý her'oot doo —näng mäh.

⁶ —Aj'yy hä hana doo, ta da hadoo né hë tii. P'op Hagä Do Sahee hä hana doo, P'op Hagä Do taah hedo padëek tii. ⁷ Ti hyb n'aa mahyb n'aa meuuj manäh, “Taw'ääts hë p'aa hënh bë benäng do hadoo”, ý hanäng do hä —näng mä Jesus.

⁸ Ti m' taky hadoo:

—Tabahëm do ky n'aa gó òm ý maher'oot p'aa hënh ji benäng do ky n'aa. Tabahëm do tabahëm takarën hënh. Ji maa napëë né paawä ta kyyh, dooh ji hapëë bä n'yy hënh tahana, dooh ji hapëë bä nyy bä tabaym. Ti hadoo P'op Hagä Do Sahee gó p'aa hënh henäk do sa hä †† —näng mä Jesus Nikodēm hä.

⁹ Ti m' Nikodēm ky hadoo:

—Nyy d' tii?

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Isaraéw buuj sa ma matëg né paawä òm, dooh tagah'ood bä a hä? —näng mäh. ¹¹ —Né hup ý né hë hahỹ òm ý maher'oot doo: Ää her'oot ää hapäh do ky n'aa, ää hapäh do ää matym me na-ääj hë. Ti hadoo né hë, dooh bë gado bä ää her'oot doo —näng mäh.

¹² —Òm ý maher'ood wät badäk hahỹy bä ky n'aa, dooh ý maky dahé bä. Nyy da da ý bë ky daheeh hỹ pong jé ky n'aa ý her'ood bä? —näng mäh. ¹³ —Dooh hewäd sëek pé hỹ pong jé. Dooh ta ky n'aa her'oot péh. Jääm né hë hawät t'ii hënh Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo. ¹⁴ P'ooj ub, tabanawäng bä, aw'yy heen n'aa Mosees gadahäng p'op, b'aa hä, ta wë ra-

† Hahỹy d' Gereg kyy me, Jowāw erih doo me: “Dooh ji haja bä P'op Hagä Do bag'ääs doo gó ji ajëë suun bä, naëng me ji nenyw bä, P'op Hagä Do Sahee me ji nenyw bä na-ääj hë.” Hahỹy da ta ti naëng ky n'aa: Ji kahetsyyd wät do hadoo naëng me hasus do mahänh, ji h'yyb ji benäm nesaa do mahänh. †† Hahỹy d' tahanäng pé tii: Dooh né paawä ji hapëë bä nyy d' ti p'aa hënh rabenäng do hadoo, wyt ta maab hë sa h'yyb tym kawareem kån P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

hegää bä ranadejöp hyb n'aa. Ti hadoo né da b'aa hä, p'op, rabepëem däk da Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ¹⁵ sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do redëb had'yyt hyb n'aa hỹ pong jé P'op Hagä Do pa. ¹⁶ Tak'öp badäk hahỹy hä habong do P'op Hagä Do kamahän. Ti hyb n'aa taban'oo däg kån sét hadoo do ta T'aah, sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do tabanesaa hënh ranahöm hyb n'aa, rabadëb had'yyt hyb n'aa hỹ pong jé P'op Hagä Do pa kä. ¹⁷ Taky n'aa etyy hyb n'aa nado nesaa do sa hä P'op Hagä Do wén mejö hyng ta T'aah badäk hahỹy bä. Tawén mejö hyng, ta hä rabadëp hyb n'aa nesaa do mahänh —näng mä Jesus kyyh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Dooh P'op Hagä Do ky n'aa ety bä nesaa doo hënh, ta T'aah hä h'yy ka'eeh doo. P'op Hagä Do h'yyb gó tabanyy däk taky n'aa etyy do sa hä nesaa doo hënh, ta T'aah hä h'yy kana'eeh do sa hä. Ta wén ky n'aa etyy nesaa doo hënh sa hä, sét had'os do ta T'aah hä rah'yy kana'eeh do hyb n'aa —näng mäh. ¹⁹ —Hahỹ hyb n'aa P'op Hagä Do rejää da sa hä: Ta t'aah, ji h'yyb tym bag, baad hadoo do P'op Hagä Do gen'aak do ji hä tametëeh doo, kajaa badäk hahỹy hä habong do sa mahang. Ti hado né paawä, dooh rakamahän bä ta ti bag. Rakamahän badagyp do hadoo doo, nesaa do ramoo bong do hyb n'aa. ²⁰ Nesaa do moo heb'ook doo, dooh rakamahän bä ta bag. Dooh rakarën bä ta bag hadoo doo gó rabooh, nesaa do ramoo bok do kamanetëeh hyb n'aa. ²¹ Baad hadoo do ky n'aa P'op Hagä Do metëek doo da habok doo, tabawak bä hadoo doo gó rababok, P'op Hagä Do ky gabuuj né ta ti ramoo bong doo, takametä däk hyb n'aa —näng mä Jesus Nikodēm hä.

Jesus ky n'aa Jowāw nu gahem'uun do her'oot do panyyg n'aa hahỹyh

²² Ta jawén mäh, Jesus, ta ma matëg daheeh raberéd hõm mä Jerusarënh panang. Panang bahänh, Judah häj n'aa bä tabaym dó ta ma matëg daheeh. Ta tii bä tanu gemuun bong ta wë han'aa doo. ²³ Ti noo gó Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun wät panang Anon häd näng doo bä, panang Sarim häd näng do nedaa bä, tamii maeh do hyb n'aa tii bä. Hajök Jowāw wë han'aa ranu kemuun hyb n'aa. ²⁴ (Jowāw nu gahem'uun do radawäts gëet do pooj jé tii.) ²⁵ Ti m' Jowāw nu gahem'uun do ma matëg raky ked'aak Judah buuj see sii. Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do mejüü nyy da ji behop ji h'yyb ennyw däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti p'ää raky ked'aak. Ti m' Jowāw nu gahem'uun do ma matëg rabana ta wë, ti m' raky hadoo ta hä:

²⁶ —Ää ma matëg —näk mä Jowāw hä. —Aj'yy tamyyj däk hä makahataa doo, maky n'aa her'oot do paah, ta ti na-ääj hë nu gemuun hỹy kä. Sahõnh hë rabahöm kån ta wë. Dooh ää wë rana boo bä —näk mä Jowāw nu gahem'uun do ma matëg ta hä.

²⁷ Ti m' Jowāw ky hadoo:

—P'op Hagä Do né hë ti hanoo ji hä ji moo wät do pan'aa. P'op Hagä Do ky gabuuj né hë ti tamoo wät

doo. ²⁸ Bē hapāh né hē, bē maa napāh né hē bē hā ŷ her'oot do paah. P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do nado ŷ hŷŷh, nāng paa ŷŷh. P'op Hagā Do mejūū ŷ ta pooj jé, nāng paa ŷŷh. ²⁹ —Raketēē do jām n'aa rabajām noo gó, ta patug pan'aa wē né ta ŷŷm pan'aa bahōm. Aj'yy najiis, jām h'yyb mahūūm n'aa, tsebee kām katēē do pan'aa kyyh hā. Katēē do najiis tsebé do hadoo ŷ hŷŷh —nāng mā Jowāw. —Baad ŷ tsebee kām sahōnh hē rabahōm do hyb n'aa ta wē. ³⁰ Taw'āāts hē rahyb n'aa jawyyg magyys hē ta tii. Ti yd jé taw'āāts hē ŷ rahyb n'aa sakog magyys hē —nāng mā Jowāw.

³¹ Ti m' Jowāw ky hadoo ēnh:

—Hŷ pong jé hana doo, sahōnh hē sa bahānh ta tii. Badāk hahŷŷ bā naa ŷ ti hŷŷh. Badāk hahŷŷ bā naa ti ŷ hajaa ŷ her'ood bā. Hŷ pong jé hana doo, sahōnh hē bahānh hadoo doo, ³² ti né hē sahōnh hē tabaher'oot t'ī hēnh tahapāh doo, tamaa napāh do ky n'aa. Ti hado né paawā, dooh ragado bā taher'oot doo. ³³ ŷ gadoo ti hŷ pong jé hana do her'oot doo. Te hub né hē P'op Hagā Doo, baad ŷ ky dāng. ³⁴ ŷ P'op Hagā Do mejūū ta ky n'aa ŷ baher'oot hyb n'aa. Baad tabanoo hā ŷ ta Sahee. Ti hyb n'aa, te hub né hē bē hapāh Jesus ky n'aa ŷ her'oot doo. ³⁵ —P'op Hagā Do kamahān ta T'aah. Sahōnh hē bagā n'aa tabahadoo ta Yb an'oo bā. ³⁶ P'op Hagā Do T'aah hā h'yy ka'eeh doo, edēb had'yyt da P'op Hagā Do pa hŷ pong jé. Nabuj keh'ūūm doo, ta hā h'yy kana'eeh doo, dooh da t'ī hēnh raboo bā. Rahob had'yyt hē da nesaa doo, P'op Hagā Do an'oo bā —nāng mā Jowāw kyyh.

Samarija hāj n'aa buuj ŷŷnh panyyg n'aa hahŷŷh

4 Ti m', hajōō dāk Jesus ma matēg, Jowāw nu gahem'uun do ma matēg bahānh dāg, Jowāw bahānh dāg na-āāj hē Jesus ranu gemuun doo, Pariséw raky n'aa napēē kām. ² (Dooh m' Jesus nu gemuun bā. Ta ma matēg ti nu gemuun Jesus wē han'aa doo.) ³ Jesus heen n'aa nyy dāk bā m', Pariséw raky n'aa napāh bā kā, teréd hōm Judah hāj n'aa. Garirej hāj n'aa hēnh tabahōm kām p'aa hēnh. ⁴ Ta tyw n'aa Samarija hāj n'aa tabēs doo me m' tabahōm.

⁵ Ramahōm me m', rakajaa panang Sikar hād nāng doo bā, Samarija hāj n'aa bā. Hēēj Jakóh ta t'aah Joséh hā tanoo do paa nedaa hēnh ti panang. ⁶ Tii bā ti majat mā naēng Jakóh gagots dāk do paah. Jesus akaaj dāk mäh, dawēē rababok do hyb n'aa. Ti m' Jesus baso dāk naēng majat do pa. Wasyg kēē mäh.

⁷ Ti nuuj jé ta ma matēg rabahōm panang hēnh, sa waa rabetsēē hyb n'aa. Ti m' naēng majat bā ŷŷnh, Samarija buuj, kajaa mā naēng tabagóp hyb n'aa. Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Na ŷ eēg naēng uuh —nāng mäh.

⁹ Ti m' ŷŷnh hyb n'aa newēē teanh do hyb n'aa. Dooh Judah buuj raherod bā Samarija buuj sa sii. † Ti hyb n'aa m' taky hadoo:

† Dooh Judah panaa heh'āāt do Samarija buuj rado boo bā. Ti hyb n'aa, dooh Judah buuj ragado bā sa mahang, dooh raherod bā sa sii. Dooh Judah buuj ragenaag bā Samarija buuj. Dooh na-āāj hē Samarija buuj ragenaag bā Judah buuj.

—H'ēēd hyb n'aa mabetsēē hā ŷ naēng? —nāng mäh. —Ōm Judah buuj, ŷ ti Samarija buuj —nāng mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Mahapēē bā paawā ji matym n'aa P'op Hagā Do anoo do ji hā, mahapēē bā paawā hahŷ naēng hetsēē do a hā, metsēē paawā ta hā naēng. Ji h'yyb ed'ēep do naēng n'aa paawā tanoo a hā —nāng mā Jesus.

¹¹ Ti m' ŷŷnh ky hadoo:

—Ny ta hood? T'ōp hahŷ naēng majat. N'yy hēnh naa mabagóp ti naēng menooh doo? —nāng mäh. ¹² —Ēr wahē makū Jakóh gagots jat hahŷ naēng. Ti mo haj'aa paah, ti ti hanoo paa āā hā. Ti ti heēk paah, ta taah reēk paah, ta masāāh reēk paa hahŷ naēng. Ēr wahē makū bahānh g'eeh ōm? —nāng mā ŷŷnh kyyh.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Majat hahŷ naēng heēk doo, p'aa hēnh da tahoo kaaj dāk —nāng mäh. ¹⁴ —Naēng ŷ anoo do heēk doo, dooh da tahoo kaaj wād bā. Naēng ŷ anoo do tawād had'yyt hē da sa h'yyb tym gó. † Tanoo sa hā hŷ pong jé, P'op Hagā Do pa sa h'yyb tym edēb had'yyt hē —nāng mā Jesus.

¹⁵ Ti m' ŷŷnh ky hadoo:

—Na ta ti naēng ŷ karēn, ŷ hoo nakaaj wāt hyb n'aa, ŷ nana wāt hyb n'aa, ŷ nagób wāt hyb n'aa hahŷ naēng —nāng mā ŷŷnh kyyh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Abaaj hōm! Mahahēēn nā a patug —nāng mā Jesus.

¹⁷ —Dooh ŷ patug nyy bā —nāng mā ŷŷnh kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ehub né hē ōm, "Dooh ŷ patug nyy bā", hanāng do ōm —nāng mäh. ¹⁸ —Ji ma poo oow pé paa a pat'uuk. Hŷŷ kā mapa gā doo, dooh né hē a patug tado bā. Ehub né hē ōm ti hedoo doo —nāng mā Jesus.

¹⁹ Ti m' ŷŷnh ky hadoo ēnh ta hā:

—P'op Hagā Do ky n'aa rod ti ōm —nāng mäh.

²⁰ —Sooch nanāng waēē jó āā wahē makū rahyb n'aa jew'yyk P'op Hagā Doo. Bēēh, Judah buuj, Jerusarēnh bā m' ji hyb n'aa jaw'yyk, bē nooh. Nyy da a hā? —nāng mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Baad ŷ baher'oot a hā, ŷ maky dahé. Ti awāt da ti noo gó, dooh da P'op Hagā Do ji Yb ji hyb n'aa jew'yyk wād bā nanāng waēē jó, Jerusarēnh bā na-āāj né da —nāng mäh. ²² —Bēēh, Samarija buuj, dooh bē hapēē bā ta ti bē hyb n'aa jew'yyk doo. Āā hahŷ Judah buuj, āā hapāh ta ti āā hyb n'aa jew'yyk doo. Āāh, Judah buuj, āā mahang né hē ti taganyyh sahōnh hē sa h'yyb tym dēēb —nāng mäh. ²³ —Ti awāt da ti noo gó kā, da hē né hē ta du dāk, baad P'op Hagā Do ji Yb hyb n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagā Do Sahee hejój gó, tak'ēp baad hadoo doo gó na-āāj hē rahyb n'aa jew'yyk da. Ta ti hedoo do P'op Hagā Do ji Yb karēn. ²⁴ Sahee né hē ti P'op Hagā Doo. Ti hyb n'aa taw'āāts hē ta hā hyb n'aa jew'yyk doo, ta Sahee hejój gó, tak'ēp baad hadoo doo gó na-āāj hē P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk —nāng mā Jesus ŷŷnh hā.

†† P'op Hagā Do Sahee tii, naēng hadoo do Jesus anoo doo.

²⁵ Ti m' ŷyñh ky hadoo:

—ŷ ky n'aa napäh ti awät da Mesijas (Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ramaneëñh doo) —näng mäh. —Takajaa bä, sahõnh hē da er tamaher'oot —näng mä ŷyñh kyyh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—ŷ né ti hŷ Mesijas, a sii her'oot do né hē —näng mä Jesus.

²⁷ Tii bä kä m', Jesus ma matëg rakajaa. Rahyb n'aa meuunh mä ŷyñh sii Jesus ber'oot do hyb n'aa. Rahyb n'aa meuuj né paawä, dooh m' reaaj bä ta hä ŷyñh hä taher'oot doo.

²⁸ Ti m' ŷyñh beréd häng ta naëng hood, myyj hēnh tabajëng. Takajaa bä m' tabaher'ood kän myyj bä haj'eenh do sa hä. Ti m' taky hadoo:

²⁹ —Hamäh, er hegäã aj'yy sahõnh hē ŷ moo wät do paa ŷ tamaher'oot doo —näng mäh. —Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hyb n'aa hadoo ti ta tii —näng mäh.

³⁰ Ti m' rabahõm kän rabaheg'ääs hyb n'aa kä.

³¹ Ti nuuj jé Jesus ma matëg ramejõ bong tabawa wät hyb n'aa ta waa:

—Mawa wäd a waa, ma matëg! —näk mä sa kyyh.

³² Ti Jesus ky hadoo sa hä:

—Ti anäng wa ŷ bë nahapäh doo —näng mä ta kyyh.

³³ Ti m' sa da hadoo do hä ta ma matëg rabeaanh:

—Ramana wät g'eeh ta waa? —näk mä sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus baher'oot sa hä:

—Ta ti hä ŷ mejõ hyng do karën do ŷ moo wät. ŷ karën ŷ bahajaa hä ŷ tamejũ doo. Ti né hē wa ŷ hadoo doo, ŷ hanäng doo. Ti né hē hëp ŷ hejój —näng mäh. ³⁵ —Hahŷŷ da bë ky hetëg: “4 nä ta kamarab n'aa takata däk hyb n'aa joom tym”, bë nooh. —Bë hegäã, bok ta ti hajõk wë ŷ han'aa doo. Joom ag hahõõ däk do hadoo tii. Kaja kän ji ataa P'op Hagä Do wë, joom ag ji ataa do hadoo. ³⁶ Ta ti wë ŷ hataa do gadoo da tamoo wät do säm. Hŷ pong jé, P'op Hagä Do pa ragadoo da edëb had'yyt doo, wë ŷ hata däk doo. Jé P'op Hagä Do kyyh sa h'yyb tym gó hejoom do hadoo doo, hä ŷ h'yy ka'eeh do taa n'aa na-ääj né hē, séd hä da rah'yy gadejah. ³⁷ Te hub né hē hahŷ sa ky hetëg: “Ta see tejóm n'aa, ta see tataa n'aa.” ³⁸ Tii da da bë hä kä. Bë ŷ mejũ bë bataa hyb n'aa bë nejoom doo. Ta wób ti moo bong tii. † Ta wób ramoo bok do säm bë gado kän —näng mä Jesus ta ma matëg hä.

Hajõk Samarija buuj Jesus hä h'yy kae padëek do ky n'aa hahŷŷh

³⁹ Ti m', hajõk Samarija buuj, ta ti panang buuj, rah'yy kae padäg kän mä Jesus hä, ŷyñh maher'oot do hyb n'aa sa hä. Hahŷŷ d' mä ŷyñh kyyh sa hä: “Sahõnh hē ŷ tamaher'oot ŷ moo wät do paah”, näng paa m' ŷyñh sa hä. ⁴⁰ Ti m', Jesus wë panang buuj rakajaa bä, rabetsëë ta hä sa panang bä tabaym hyb n'aa. Tii bä kä, pawóp hē ta äñ tabayyw wät. ⁴¹ Ti bahñnh kä, hajõk panang

† Ta wób paa ti rer'oot sa hä P'op Hagä Do kyyh, tahanäng pé tii.

buuj rah'yy kae kän, sa hä Jesus her'oot do hyb n'aa.

⁴² Ti m' ŷyñh hä raky hadoo:

—Maher'oot do hyb n'aa nado wäd äã wén ky da-heeh. Äã wén ky daheeh hŷŷ kä, ta kyyh äã maa napäh do hyb n'aa. Sahõnh hē badäk hahŷŷ hä habong do sa h'yyb tym dëëb né hē ti hahŷŷ kä, äã hapäh hŷŷ kä —näk mä sa kyyh ŷyñh hä.

Aj'yy hyb n'aa jawyk do t'aah nahëë näng do panyyg n'aa hahŷŷh

⁴³ Pawóp däg kä m' ta äã kä sa panang bä tatab'ëës doo, Jesus bahõm kän Garirej häj n'aa hēnh. ⁴⁴ Hahŷŷ d' mä Jesus her'oot do paah: “Ta häj n'aa bä dooh raga-do bä P'op Hagä Do ky n'aa rod.” ⁴⁵ Ti m', Garirej häj n'aa bä takajaa bä, ragadoo Jesus. Rawén gadoo, sahõnh hē Jesus pahuunh doo, Pas-kowa Jerusarënh bä ratab'ëës noo gó, rabahapäh do hyb n'aa paah.

⁴⁶ P'aa hēnh mä Jesus bahõm ënh panang Kanah häd näng doo hēnh, naëng, uwa bëeh matsing do tawa-reem paa bä. Ti awät aj'yy hyb n'aa jawyk doo, sa häj n'aa wahë n'aa kaser n'aa. Nahëë näng ta t'aah. Kapar-Naüm panang bä m' tabagä ti ta t'aah. ⁴⁷ Ti m' aj'yy ky n'aa napäh bä Jesus kajaa do Garirej häj n'aa bä, Judah häj n'aa bä naa, panang Kanah hēnh tabahõm Jesus wë. Ti m' Jesus hä tabetsëë ta sii tabahõm, ta t'aah nahëë tabahahëen hõm hyb n'aa. P'eets mä ta t'aah dajëb paawä.

⁴⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë nahapëë bä tak'ëp hadoo do ji pehuunh doo, dooh né da bë ky dahé bä ënh —näng mä Jesus kyyh.

⁴⁹ —Hyb n'aa jawyk doo, —näng mä aj'yy —hamä si ŷŷ, tah ŷ nadajëp hyb n'aa —näng aj'yy kyyh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Abaaj hõm. Has'oo däk da a t'aah. Nadajëb da a t'aah —näng mä Jesus.

Aj'yy ky dahé kän Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa tababaaj hõm kän. ⁵¹ Ti m' ta tyw n'aa me, ta hõõ bä, takata däk mä ta karom sa hä, ta tób hēnh han'aa doo.

—Has'oo däk a t'aah —näk mä ta hä.

⁵² Ti m' tabeaanh sa hä:

—Nyy b' akëë papŷŷj, ta nahëë badoo wät? —näng mäh.

—Tsém né hē, atëh këë —näk mä sa kyyh.

⁵³ Ti m' aj'yy hyb n'aa newëë, tii b' akä däk né hē m' Jesus baher'oot ta hä: “Has'oo däk da a t'aah”, ta-banäng. Ti m' aj'yy, ta tób yt hä haj'eenh do na-ääj mä rah'yy kae padäg kän Jesus hä.

⁵⁴ Pawóp däg kä m' Jesus pahuunh do Garirej häj n'aa bä takajaa bä, Judah häj n'aa hēnh naa.

Aj'yy nawät do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahŷŷh

5 Ti m', ta jawén Jesus bahõm kän Jerusarënh hēnh, Judah buuj rahyb n'aa esee do ratab'ëës hyb n'aa.

² Kahadë panang Jerusarënh häd näng doo. Panang noo seeh, B'éé Sa Tyw N'aa häd näng do pa ti majat karaj'aa bä mahan'yyts its. Betés-Da mä karaj'aa häd. Eberew †† kyy me tii. Ta w'oo hä 4 tób hatoonh kawõõt

doo, sét hē ta hoo gad'oo bā hasooh. ³ Ta ti yt hā hajōk nahēē enāh. Sa mahang ty temah doo, nabong doo, k'yy gedóm doo. [Ta tii bā ragada mā naēng ketaam doo. ⁴ Ta see pé noo gó m' P'op Hagā Do āās bahyng mäh, tabetaam hyb n'aa naēng. Tabetaam jawén paa bā, pooj jé tame hahop do has'oo dāk mā nahēē nāng do paah.] ⁵ Nahēē enāh do sa mahang ti asooh mā aj'yy, 38 däg ta baab ta nahēēh. Nawäd tii. ⁶ Ti m' Jesus bahapäh bā aj'yy hasooh doo, taky n'aa napäh bā p'ooj däg ta nahēēh taky hadoo ta hä:

—Makarēn mabahas'oo dāk? —nāng mäh.

⁷ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Dooch ȳ haja bā —nāng mäh. —Dooch ȳ masa pé naēng ketaam jawén paa bā, ȳ bahop hyb n'aa. Ȳ kakoon nuuj jé, ta see bahop pój ȳ jé. Ti hedo had'yyt hē —nāng mā aj'yy kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—As'ēēg g'ēēd! —nāng mäh. —Mado däg a tyng. Awäd däg —nāng mā Jesus kyyh aj'yy hä.

⁹ Nayyw hē m' tabas'ēēg g'ēēd kän, tado dāk ta tyng käh, awäd däg kän mäh.

Saab noo gó m' ta tii, Judah buuj rakamehehāk do hä. ¹⁰ Ti hyb n'aa Judah buuj sa wahē n'aa raky hadoo aj'yy hä:

—Saab naga hē. Dooch er ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā ji tyng ji atón bā Saab hä —näk mā sa kyyh.

¹¹ Ti m' aj'yy ky hadoo sa hä:

—Aj'yy ȳ haso dāk do ky hadoo hä ȳ: “Mado däg a tyng. Awäd däg”, nāng hä ȳ —nāng mā aj'yy.

¹² Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa ti ta ti a hä hedoo doo? —näk mäh.

¹³ Dooch m' aj'yy hapēē bā. Dooch wäd mā tii bā Jesus. Hajōk do mahang tabawäd dāk.

¹⁴ Ti noo gó né hē m', badawäd dāk, Jesus hapēē kän aj'yy P'op Hagā Do tób n'aa bā. Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Mahegāā. Ōm has'oo dāk —nāng mäh. —Mamoo wäd wäd manā nesaa doo, ti bahānh tanahadōo hyb n'aa nesaa do a hä —nāng mā Jesus kyyh aj'yy hä.

¹⁵ Ti m' aj'yy bahōm kän. Tamaher'oot mā Judah buuj sa wahē n'aa sa hä, Jesus ta ti haso dāk doo.

¹⁶ Tii bā käh m' Jesus raky n'aa hajēēw kän, ranu mer'ood kän, Saab hä tahaso dāk do hyb n'aa aj'yy.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Ee moo wäd had'yyt hē. Ȳ na-āāj né hē ȳ moo wäd had'yyt hē —nāng mäh.

¹⁸ Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa, tak'lep käh Judah buuj sa wahē n'aa rakarēn radajēēb kän. Pooj jé, dooch Saab tatay bā sa hä, ta jawén käh P'op Hagā Do m' ta yb mäh, tanooh. Sa hä, P'op Hagā Do hadoo mäh, tanooh.

P'op Hagā Do T'aah hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahȳȳh

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo Judah buuj sa wahē n'aa hä:

†† Judah buuj sa kyyh ji maneēēh Eberew. Badāk hahȳȳh hā Jesus bawāt noo gó, tamawoob hē kyyh rahe'ood Judah hāj n'aa bā: Eberew kyyh, Aramew kyyh, Gereg kyyh. Eberew kyyh ti sa kyyh heh'āat doo.

—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Ȳȳh, P'op Hagā Do T'aah, dooch daj ȳȳ hē ȳ hajaa péh. Jāām né hē ȳ moo wät Ee, P'op Hagā Do moo wät do ȳ hapäh doo. Ee moo wät do né hē ti ȳ moo wät. ²⁰ Ee, P'op Hagā Doo, ȳ takamahān. Sahōnh hē tamoo wät doo, hā ȳ tametēēh. Hahȳ aj'yy ȳ haso dāk do bahānh da, hā ȳ P'op Hagā Do banoo ȳ moo wät hyb n'aa. Bē hyb n'aa meuunh da ta tii. ²¹ Dejēp do genā bong, Ee an'oo bā. Rabadēb had'yyt doo käh, tanoo. Ti hadoo né ȳȳh, P'op Hagā Do T'aah, ȳ anoo rabadēp, ȳ h'yyb dāng do sa hä. ²² Ee nado ta wób ky n'aa etyy. Hā ȳȳ, T'aah hā, Ee banoo sahōnh hē ȳ ky n'aa etyy hyb n'aa. ²³ Ta tii d' tawén d'oo ȳ raweh'ēēh, ȳ rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa ta hā raweh'ēēh doo da, ta hā rahyb n'aa jew'yyk doo da. P'op Hagā Do T'aah waneh'ēēh doo, dooch né hē tawehēē bā ēnh Ee P'op Hagā Doo, hā ȳ mejō hyng doo —nāng mā Jesus sa hä.

²⁴ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Ȳ her'oot do gad'oo doo, hā ȳ mejūū do hā h'yy ka'eeh doo, edēb had'yyt do ta hā däg, tawäd had'yyt hē da h̄ȳ pong jé P'op Hagā Do pa. Dooch nesaa do hā taky n'aa kety dāk da. Dooch banesaa doo hēnh tahōm wäd bā. Edēb had'yyt hē käh ta h'yyb tym. P'op Hagā Do pa da tabawäd had'yyt hē käh —nāng mā ta kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Ti awät da ti noo gó, da hē né hē tadu dāk, P'op Hagā Do hā h'yy gatamah doo, dejēp do hadoo doo, ramaa napäh da kēh ȳȳ, P'op Hagā Do T'aah kyyh. Kēh ȳ ky dah'eeh doo, edēb had'yyt hē da sa h'yyb tym. ²⁶ Ee, P'op Hagā Do hanaa né hē ji edēp doo. Ti hadoo né hē ta T'aah hā hana doo, P'op Hagā Do an'oo bā. ²⁷ Hā ȳȳ, T'aah hā P'op Hagā Do banoo ȳ hyb n'aa jawyk hyb n'aa, sahōnh hē sa hā ȳ ky n'aa etyy hyb n'aa, Aj'yy Hadoo Do H̄ȳ Pong Jé Hana Do ȳ bahadoo do hyb n'aa. ²⁸ Bē hyb n'aa meuuj manā ta ti ȳ her'oot do hä. Ti awät da ti noo gó, P'op Hagā Do T'aah kyyh sahōnh hē dejēp do paa ramaa napäh da. ²⁹ Tii bā da ragenā bong. Baad hadoo do moo heb'ooch do paah, h̄ȳ pong jé da, P'op Hagā Do pa raboo had'yyt hē da. Nesaa do moo heb'ooch do paah, tabanesaa hēnh da raky n'aa kety dāk.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Dooch ȳ hajaa pé ti daj ȳȳ hē. P'op Hagā Do ȳ tamaher'oot doo da né hē ȳ bad'oo sa hä. Ti hyb n'aa baad ub had'yyt hē ta ti sa hā ȳ ky n'aa etyy doo. Hā ȳ mejūū do karēn doo da ȳ bad'oo. Ȳ karēn do jawén nado —nāng mā Jesus.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh Judah buuj wahē n'aa sa hä:

—Daj ȳȳ hē kēh ȳ n'aa ȳ her'ood bā paawā, dooch paawā baad tado bā tii. ³² Ti awät nā ta seeh baad ub kēh ȳ n'aa her'oot doo. P'op Hagā Do né tii. Te hub né hē kēh ȳ n'aa tahe'oot doo, ȳ hapäh. ³³ Bē mejūū paa raky n'aa eanh Jowāw wē. Baad Jowāw nu gahem'uun do baher'oot sa hā kēh ȳ n'aa. ³⁴ Dooch hyb n'aa ȳ karēn pé badāk hahȳȳ bā naa kēh ȳ n'aa rod, tii d' ȳ wén

† Ta jawén tii, p'aa hēnh Jesus bahyng bā.

her'oot. Ý wén ky dāng Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paa hã keh ý n'aa, taheer'ood wāt do bë ky daheeh hyb n'aa, bë h'yyb tym bedëp hyb n'aa nesaa do mahānh. ³⁵ Ji bag bawag dāk do hadoo Jowāw nu gahem'uun do ma metëek doo. Pooj jé dó, bë tsebee bong tama metëek do hã —nāng mã Jesus kyyh sa hã.

³⁶ Ti m' taky hadoo:

—Baad ub né paawā Jowāw nu gahem'uun do baheer'ood wāt keh ý n'aa, ti anāng ta bahānh hadoo do keh ý n'aa metëeh doo. Hã ý Ee P'op Hagā Do anoo do ý pehuunh do pan'aa né tii. Ý pehuunh do hã ji bahapāh ý P'op Hagā Do mejō hyng do ý ti hýyh. ³⁷ Ee, P'op Hagā Doo, hã ý mejō hyng doo, baad ub na-āāj hē taheer'oot keh ý n'aa. Doooh noo gó bë maa napāh pé ta kyyh. Doooh noo gó ta mamets bë ty gahapāh péh.

³⁸ Doooh bë h'yyb tym gó tayyw bā ta kyyh, tamejūū do hã bë ky nadaheeh do hyb n'aa. ³⁹ Baad né paawā bë ma kametëek P'op Hagā Do kyy kerih do hã. Tii d' bë wén ma kametëek, tii hã bë aw'yyt bë ed'oo bë edëb had'yyt do P'op Hagā Do wë. Hajōō nuu me né hē bë ner'ood paawā, dooh bë h'yy ganyy bā keh ý n'aa hã ta hã taheer'oot do hã! ⁴⁰ Keh ý n'aa ti taheer'ood né paawā, dooh bë ana bā wë ýy, edëb had'yyt do ý banoo hyb n'aa bë hã.

⁴¹ Ti m' taky hadoo:

—Ý raj'aa etsë do jawén nado ý bawāt. ⁴² Ý h'yyb hapāh bëeh! Doooh bë kamahānh bā P'op Hagā Do bë h'yyb gó. ⁴³ Ee kyy gó né paawā ý bahyng, dooh ý bë gado bā. Ta seeh, ta daaj hē ta ky gabuuj gó hana doo, ti paawā bë gadoo. ⁴⁴ Bë gen'aak bë da hadoo do bë hã raj'aa etsë bā. Doooh bë hyb n'aa p'eed bā bë ky n'aa, P'op Hagā Doo, sét had'op do her'oot do hã. Ti hyb n'aa bë nahajaa hã ý bë h'yy ka'eeh doo.

⁴⁵ —Bë ý ky n'aa tapaa bë edoo manā Ee, P'op Hagā Do wë. Ý nado tii, bë hã ky n'aa tapaa doo. Mosees hã ti bë h'yy kejāg ub. Ti né hē da bë taky n'aa tapaa.

⁴⁶ Mosees bë ky dahé bā paawā, ý né paawā bë ky daheeh. Mosees né hē keh ý n'aa herih do paah. ⁴⁷ Doooh bë ky dahé bā ti terih do paah. Ti hyb n'aa bë wén ky nadaheeh ý her'oot doo —nāng mã Jesus kyyh Judah buuj sa wahë n'aa sa hã.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahýyh

6 Ta jawén kã m', karaj'aa Garirej häd nāng do Jesus batsëg hōm. Tiberijas karaj'aa häd seeh. ² Hajōk Jesus jawén habok, hajōng tapehuunh doo, nahëe enāh do taheso padëek do na-āāj hē rabahapāh do paa hyb n'aa. ³ Ti m', Jesus ta ma matëg daheeh rabasëek waëe hã. Tii b' rabaym, ti m' rabehyy b'ëeh. ⁴ Edaa dāk mã Judah buuj Pas-kowa rataheb'ëes doo. ⁵ Ti m' Jesus baheg'āās, hajōk ti han'aa doo. Ti m' Pirip hã taky hadoo:

—N'yy hēnh da ër betsëe hajōk do sa waa? ⁶ —nāng mã Jesus, Pirip tametyy hyb n'aa. Jesus hapāh ta h'yyb gó nyy d' tabad'oo.

⁷ Ti m' Pirip ky hadoo:

—8 kamarab ji moo wāt do sām dooh tahaja nā bā sa waa sām —nāng mã Pirip.

⁸ Ti m' ta ma matëg seeh, Ān-Deréh, Simaw Peed hýyh, ky hadoo mäh:

⁹ —Gëet hý karapee. Ti anāng ta wë its ji ma poo oow pé pāw ned'ëed is doo, sewada häd nāng do s'ëeb. Tah'ýyb pawóp hē. Tahaj'as mã ti hajōk do hã? —nāng mã ta kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë mejō rabehyy b'ëeh jawii jō —nāng mäh.

Baeh jawii tii bā. Ti m' rabehyy b'ëeh. 5 miw ajyy tahyb n'aa pé tii bā hab'ëeh doo. ¹¹ Ti m' Jesus basog dāk pāw, P'op Hagā Do hã taky hadoo:

—Om taw'āats hē Ee. Man'oo dāk āā waa —nāng mäh.

Ti m' taban'oo kån hab'ëeh do sa hã. Ti hadoo né tah'ýyb ënh. Wog enā hōm mã sahōnh hē. ¹² Rabahajaa bā kã rawëh doo, Jesus ky hadoo:

—Bë ata dāg mad'aak doo, takanerejāā hyb n'aa —nāng mã Jesus.

¹³ Ti m' mad'aak do ta ma matëg rata hōm kån kawaju gó. 12 m' kawaju gedë hōm doo. Ji ma poo oow hadoo do paa madaag kån hajōng pāw bód.

¹⁴ Ti m' hajōk do rabahapāh bā Jesus pahuunh doo, raky hadoo:

—Hahý né hē P'op Hagā Do ky n'aa rod badāk hahýyh hēnh hana doo, kerih do hã taheer'oot doo —nāk mã sa kyyh.

¹⁵ Jesus h'yyb gó tabahapāh bā, tak'ëp rah'yyb tatug paawā sa hāj n'aa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa, ta mab hē kã p'op tabasëek waëe jō sa mahānh.

Tamii pong jé Jesus bawāt do panyyg n'aa hahýyh

¹⁶ Tūūh dāg kã m', Jesus ma matëg rabawëej kån karaj'aa hēnh. ¹⁷ H'oo gó m' ragatsëg t'oonh, Kapar-Naūm häd nāng do panang nemuun rabatsëg paawā. Badajuu dāk mäh. Doooh m' Jesus awëej nā bā sa wë.

¹⁸ Ti m', tak'ëp bah'ood ty gahëm. Tewëep maadaka.

¹⁹ Dawëe péj rababoo dāk bā kã, Jesus rahapāh. Tamii pong jō tabana sa wë. Ti m' tak'ëp rabeýym bong. ²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë eýym manäh! Ý ti hýyh —nāng mäh.

²¹ Ti m' rah'yyb tsebee kån tagatsëg sooh bā sa sii. Ti m', nayyw hē rakaja kån jajé raty gapad'ëek hēnh.

Ji h'yyb tym dëeb panyyg n'aa Jesus hanāng do hahýyh

²² Ti m' jati péh, hajōk do tamyyj dāk hã ha'yym do Jesus mã resoos. Tsém hadoo, sét né h'oo tii bā hayat. Ti gó né hē Jesus ma matëg rabatsëg hōm. Doooh m' Jesus gatsëg so bā sa sii, sa hã. Ti hyb n'aa m' tii bā aym, red'oo. ²³ Ti noo gó né hē panang Tiberijas häd nāng doo bā naa marakate wób ranu kajāk, pāw rabawa p'aa hēnh tabanāng hēnh. Tsém hadoo pāw rabawa do paah, Jesus P'op Hagā Do hã taky n'aa etsëe do jawén paa bā. ²⁴ Ti m' rah'yy kadaw'uuh, dooh né hē m' Jesus tii bā, dooh ta ma matëg tii bā. Ti m' ragatsëg tooj kån marakate gó. Panang Kapar-Naūm tabanāng hēnh rabatsëg hōm kån mäh, t'ii hēnh Jesus rabesoos hyb n'aa.

²⁵ Karaj'aa ta myyj jé Jesus rabaw'yyt bā kā m' raky hadoo ta hā:

—Ma matēg, —nāk mäh —nyy b' akā makajaa? —nāk mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: ŷ pehuunh do hā bē h'yy genā dāk do hyb n'aa nado ŷ bē wén esoos. ŷ bē wén esoos, pāw hā bē wog enā padēek do hyb n'aa. ²⁷ Taw'āāts hē dooh bē waa hā had'yyt hē bē h'yyb padäg. Nayyw hē takarejāā tii. Taw'āāts hē bē h'yyb padäg had'yyt hē ji h'yyb tym edēb had'yyt do hanoo do hā. Kanarejā tii. ŷŷh, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo, ŷ né hē bē hā hanoo tii. Ee, P'op Hagä Do ky gabuuj gó ŷ moo wät —näng mā Jesus sa hā.

²⁸ Ti m' rabeanh Jesus hā:

—H'ēed ti P'op Hagä Do karēn āā moo bok? —nāk mā sa kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hahŷŷ da P'op Hagä Do karēn bē hā: Takarēn bē h'yy ka'eeh tamejō hyng do hā —näng mā Jesus.

³⁰ Ti m' raky hadoo:

—Āā karēn mametā ta heen n'aa. Mapahuunh do āā bahapäh bā kā, ōm āā ky daheeh. H'ēed mametēeh āā hā? ³¹ Ēr wahē makū na-āāj hē rawa paa pāw hadoo do Manah häd näng doo, tabanawäng hēnh rahabok noo gó. Hahŷŷ da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ky n'aa hā: "Tanoo sa hā hŷ pong jé hana do pāw." † Ti bahānh ti āā karēn mametēeh —nāk mā sa kyyh Jesus hā.

³² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Mosees nado ti hanoo ta ti pāw hŷ pong jé hana doo. Ee mo haj'aa ti ta ti pāw. Ee né hē ti hŷŷh, bē hā han'oo kän pāw heh'āät do hŷ pong jé hana doo. ³³ Badäk hahŷŷ bā hahyng doo, badäk hahŷŷ hā habong do sa h'yyb hed'ēep doo, ti né kā ta ti Pāw heh'āät kā P'op Hagä Do anoo doo.

³⁴ Ti m' raky hadoo Jesus hā:

—Man'oo had'yyt hē ta ti āā hā, maky däng doo —nāk mā sa kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—ŷ né ti pāw hadoo do edēb had'yyt hē hanoo doo. Wē ŷ hana doo, dooh tasa wäd bā. Hā ŷ h'yy ka'eeh doo, dooh tahoo kaaj wäd bā —näng mäh. ³⁶ —ŷ her'ood wät né paa bē hā, dooh hā ŷ bē h'yy kae bā, ŷ bē hapēē né paawā. ³⁷ Ti hadoo né hē, wē ŷ rabana da sahōnh hē Ee anoo do hā ŷŷ. Dooh da ŷ mak'yyts bā wē ŷ han'aa doo. ³⁸ Baad ŷ wén gadoo sa hā, P'op Hagä Doo, hā ŷ mejō hyng do karēn do ŷ moo wät hyb n'aa. Dooh daj ŷŷ hē ŷ karēn do jawén nado. ³⁹ Hahŷŷ da P'op Hagä Do karēn hā ŷŷ: Dooh takarēn bā hā ŷ tanoo do see tabanesaa hēnh tahōm bā, ŷ an'oo bā. Takarēn ŷ genyy bong sahōnh hē hā ŷ tanoo doo, hŷ pong jé, P'op Hagä Do pa rababoo had'yyt hyb n'aa, sahōnh hā ta sām tabanoo noo gó. ⁴⁰ Ee P'op Hagä Do karēn sahōnh hē ta T'aah hā h'yyb padēek doo, ta T'aah hā ky dah'eeh doo, redēb had'yyt hē kā hŷ pong jé ta pa. Sahōnh hē ta sām ragadoo bā kā, ŷ genyy boo kän

P'op Hagä Do wē, hā ŷ h'yy ka'eeh doo —näng mā Jesus.

⁴¹ Ti m' hajōk do raky n'aa hajēm, "ŷ pāw hadoo doo, hŷ pong jé naa hahyng doo", tahanäng do hyb n'aa.

⁴² Hahŷŷ d' mā sa kyyh rabaher'oot bā:

—Hahŷ ta see nado ti hŷŷh. Joséh t'aah né hē ti hŷŷh —nāk mäh. —Āā hep'ēeh ti ta yb, āā hep'ēeh ti ta ŷŷn. H'ēed hyb n'aa, "Hŷ pong jé naa ŷŷh", tabanäng? —nāk mā sa kyyh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Jāām ti bē kyyh, bē ky kak'ēē doo —näng mäh.

⁴⁴ —Dooch hajaa pé wē ŷ hana péh, hā ŷ h'yy ka'eeh péh, Ee, mejō hyng do ŷŷh, wē ŷ tanatsyyd bā sa h'yyb tym. Jāām hē hajaa wē ŷ rana bā, Ee h'yyb tatug bā wē ŷŷ. Hā ŷ h'yy ka'eeh do ŷ genyy bong da, P'op Hagä Do wē ranu kajäk hyb n'aa, sahōnh hā ta sām ŷ banoo noo gó. ⁴⁵ Hahŷŷ da P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong paa ji ta h'yyb tatuk do ky n'aa: "Sahōnh hē sa hā P'op Hagä Do ma metēek da." †† Ti hyb n'aa, sahōnh hē Ee ma metēek do maa new'ēē doo, sa h'yyb gó renäm doo, wē ŷŷ da rabana, hā ŷŷ da rah'yy ka'eeh. ⁴⁶ Dooch hapäh pé Ee, P'op Hagä Doo. Jāām né hē ŷŷh, P'op Hagä Do wē naa hahyng do hapēē wät —näng mā Jesus hajōk do sa hā.

⁴⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Hā ŷ ky dah'eeh do redēb had'yyt da hŷ pong jé, P'op Hagä Do pa. ⁴⁸ ŷ né ti pāw hadoo do edēb had'yyt hē hanoo doo. ⁴⁹ Tabanawäng hēnh pāw hadoo Manah häd näng do bē wahē makū rawa né paawā, dejep né hē. ⁵⁰ Hahŷŷ pāw hadoo do hŷ pong jé naa hahyng do hawa doo, dooh tadajēb bā ta h'yyb tym, dooh tabanesaa hēnh tahōm bā. ⁵¹ ŷ né hē ta ti pāw hadoo do ji hed'ēep doo, hŷ pong jé naa hahyng doo. Sahōnh hē hahŷŷ pāw hawa doo, raboo had'yyt hē da hŷ pong jé P'op Hagä Do pa. Hup ŷ ta ti pāw ŷ anoo do ŷ dajep bā, badäk hahŷŷ hā habong do hŷ pong jé rabadēb had'yyt hyb n'aa P'op Hagä Do pa —näng mā Jesus.

⁵² Ti m' tak'ep Judah buuj raky kakā bong, tii da Jesus edoo do hyb n'aa. Hahŷŷ d' mā sa kyyh:

—Nyy da hahŷ aj'yy banoo ēr bawēh hyb n'aa ta dab? —nāk mā sa kyyh.

⁵³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do dab bē nawēē bā, ta majjyw bē neēg bā, dooh bē haja bā hŷ pong jé bē nu kajäg bā P'op Hagä Do pa. ⁵⁴ Jé dap ŷ hawēh doo, majjyw ŷ heēek doo, hŷ pong jé edēb had'yyt da P'op Hagä Do pa. ŷ ganny wät da P'op Hagä Do wē, sahōnh hā ta sām ŷ banoo noo gó kā. ⁵⁵ Tanawē heh'āät hadoo dap ŷŷ. Ji heek do heh'āät hadoo majjyw ŷŷ. ⁵⁶ Jé dap ŷ hawēh doo, majjyw ŷ heēek doo, séd hā däg ta h'yy ka-ta dāk hā ŷŷ. ŷ na-āāj da ta h'yyb gó ŷ bawäd kän. ⁵⁷ Ee hā tabana hedep doo. Ti né hē ŷ tamejūū. Ta hyb n'aa ŷ bedep. Ti hadoo né hē, hā ŷ h'yy kamasoo doo, edep da hep ŷ n'aa. ⁵⁸ Geēt hahŷŷ pāw hadoo do hŷ pong jé hana doo. P'ooj ub bē wahē makū rawa do paa naha-

† Esodo 16.4, Nemijas 9.15, Saaw-Mo 78.24-25

†† Isajas 54.13

do ti hÿh. Rawa né paawä ti dejëp. Hahÿ päw hawa doo, tawäd had'yyt hë da P'op Hagä Do pa ⁵⁹—näng mä Jesus, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hã tama metëek noo gó, Kapar-Naüm panang bä.

Hajök Jesus heréd hõm do panyyg n'aa hahÿh

⁶⁰ Ta ti Jesus her'oot do ramaa newë däk bä, hajök Jesus ma matëg wób raky hadoo mäh:

—Ti bahãnh hëeh ta ti ta her'oot doo. Dooh ky da-heeh pé ta ti hedoo doo —näk mä sa kyyh.

⁶¹ Ta ma matëg wób kawaj'ãän gó rabaher'oot ta kyyh p'ãã Jesus bahapäh bä m' ta h'yyb gó m', taky hadoo sa hã:

—ÿ her'oot do hã bë h'yy kejãg bong? ⁶² Bë h'yy kejãg bong tan'oo bä, nyy da da bë baher'oot ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do bë bahapäh bä, p'aa hënh hÿ pong jé tabasëek bä? ⁶³ P'op Hagä Do Sahee ti ji h'yyb tym hed'ëep doo. Ji daaj hë ji hejój me dooh ji hajaa péh. P'op Hagä Do Sahee hã naa né hë ti ta ti këh ÿh, bë hã ÿ her'oot doo, hÿ pong jé, P'op Hagä Do pa ji edëb had'yyt hë hanoo doo. Te hub né hë këh ÿh.

⁶⁴ Ti hadoo né hë, bë mahang dooh raky dahé bä —näng mä Jesus.

Ta tii da Jesus wén her'oot, pooj jé Jesus hapëë däk do hyb n'aa ta h'yyb gó sa mahang ky nadah'eeh doo. Tahapëë däk né hë ënh ta majiï moo gó haëenh do pan'aa.

⁶⁵ Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Ti hyb n'aa bë hã ÿ bedoo, dooh hajaa pé wë ÿ hana pé Ee natatug bä —näng mä Jesus.

⁶⁶ Ti noo gó né kã m' hajök heréd hõm Jesus. Dooh ta sii raboo boo bä. ⁶⁷ Ti m' 12 hedoo do ta ma matëg hã Jesus beaaj wät:

—Bë na-ããj bë karën bë bahõm mahãnh ÿh? —näng mäh.

⁶⁸ Ti m' Simaw Peed häd näng do ky hadoo ta hã:

—Hyb n'aa jawyk doo, —näng mäh —jaa sii ãã bahõm kãn? Õm ti her'oot ji h'yyb tym hedëb had'yyt do ky n'aa hã. ⁶⁹ Õm né hë baad had'op doo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ãã ky daheeh. ãã hapëë däk né hë tii —näng mä Peed kyyh.

⁷⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ né hë, bëeh, 12 hedoo doo, wë ÿh ÿ asëew hõm doo. Sét hë bë mahang Dijab † karom!

⁷¹ (Judas, Simaw Ikarijot häd näng do t'aah ky n'aa ti ta her'oot. 12 hedoo do see né tii, ta jawén Jesus taky n'aa her'ood däk do pan'aa kã majiï hã.)

Judah buuj rahyb n'aa esee do rataheb'ëes doo hënh Jesus bahõm do ky n'aa hahÿh

7 Ta jawén kã Jesus bawäd kãn mä Garirej häj n'aa hënh. Dooh m' takarën tahõm bä Judah häj n'aa hënh, ta tii bä wahë n'aa rakarën radaj'ëep do hyb n'aa. ² Tabedaa däk bä m', bag'aad me tób Judah buuj

rabahemak do rataheb'ëes doo, †† Jesus hÿh raky hadoo mä ta hã:

—Ayyw manä babä. Taw'ãäts hë Judah häj n'aa hënh mabahõm, mapahuunh do a hataa rabahapäh hyb n'aa. ⁴ Ji karën bä ji raky n'aa ets'ëeh, dooh ji jejen bä ji moo wät doo. Taw'ãäts hë sahõnh hë rabaheg'ãäs ti mapahuunh doo —näk mä sa kyyh.

⁵ Ta hÿh na-ããj hë dooh m' rah'yy kae bä ta hã, tii d' rawén edoo.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooh takaja nä bä ti noo gó ÿ bahõm doo. Bëeh, bë h'yyb karën do noo gó né hë bë bahõm. ⁷ Badäk hahÿh hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh doo, dooh bë hã rakamajë bä. Wë ÿ rawén kamaj'ï, nesaa do ramoo heb'oooh do ky n'aa, nesaa do rahyb n'aa nahew'ëe do ky n'aa ÿ her'oot do hyb n'aa. ⁸ Bë ahõm ta ti rataheb'ëes hënh. Dooh ÿ ahõm nä bä ta t'ï hënh. Dooh takaja nä bä ti noo gó ÿ bahõm doo —näng mä Jesus kyyh ta hÿh sa hã.

⁹ Ta ti ta her'oot do jawén paa bä m', Jesus baym dó Garirej häj n'aa bä.

¹⁰ Ti m', ta hÿh rabahõm jawén paa bä, Jesus bahõm kãn. Kejën do hadoo tabahõm, ta wób ranahapäh bä.

¹¹ Ti m' rahyb n'aa esee do rataheb'ëes hënh Judah buuj sa wahë n'aa resoos mä Jesus. Rabesoos bä m' rabeaanh n'yy hënh Jesus.

¹² Jé pad'yyt hë hajök do wób ra her'oot mä Jesus ky n'aa hã.

—Ky enyym —näk mä ta wób.

—Dooh —näk mä ta wób. —Ji tawadii tii —näk mäh.

¹³ Kaja hë m' rabahesëenh ta ky n'aa, sa wahë n'aa rajeÿÿm do hyb n'aa.

¹⁴ Rataheb'ëes do hõö bä, 4 ta ãã däg, Jesus bahõm kãn mä P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Tii bä tama met'ëeg kãn. ¹⁵ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa rahyb n'aa meuunh, ti m' raky hadoo:

—Nyy d' hajõng tabahajaa, ma kamanet'ëeg né paawä hahÿ aj'yy? —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Hã ÿ naa nado ti ÿ ma metëek doo. Hã ÿ mejüü do hanaa né tii. ¹⁷ P'op Hagä Do gen'aak do karën moo wät doo, ti tahapäh da ta h'yyb gó, P'op Hagä Do hanaa tado bä, hana ÿ tado bä ÿ ma metëek doo. ¹⁸ Jé ta daaj hë, ta ky gabuuj her'oot doo, ta hã raweh'ëeh do hyb n'aa tii. Ti hadoo nado ta hã mejüü do raweh'ëeh karën doo. Dooh ji tawad'ii bä ta tii hã. Dooh j'ooj madäk do tado bä ta h'yyb. Baad had'op do tii —näng mä Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Mosees né hë bë hã hanoo P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hado né paawä, dooh bë ky dahé bä. H'ëed hyb n'aa ti bë karën ÿ bë daj'ëep? Ta ky n'aa bë ky dahé bä paawä, dooh paawä bë karën bä ÿ bë daj'ëeb bä —näng mä Jesus kyyh Judah buuj sa wahë n'aa sa hã.

† Gereg kyy me ramaneëenh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng péh ti Dijab.

†† Sét ta baab ken'yyh Judah buuj rabahemak tób bag'aad me, tabanawäng hënh sa wahë makü rababok do paa rahyb n'aa esee hyb n'aa.

²⁰ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Karap'aar h'yyb nesaa do a hã anäng! Dooh òm daj'èèp péh —näk mä sa kyyh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sét hë ÿ pahuunh do hyb n'aa Saab hã, bë h'yy ke-jǎg bong. ²² Bë na-ããj né hë Saab hã né bë moo bok. Bë taah masuuj noo byyh kahök do heen n'aa Saab noo gó tado bã, tii hã né hë bë moo bok, Mosees mejũũ do hyb n'aa. (Mosees nado du n'aa tii. Mosees pooj jé habong do paa èr wahë makũũh, ti ti du n'aa.) ²³ Hÿÿ kã bë hã ÿ beaanh: Saab hã bë an'oo bã ji t'aah masuuj noo byyh ji gahög bã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, h'èèd hyb n'aa ti bë kawajãän wë ÿÿ, Saab hã aj'yy baad ÿ ahub däk do hyb n'aa? ²⁴ Daap hë ÿ bë ky n'aa ety manäh. Taw'ãäts hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hã bë baheg'ãäs ta ky n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hã.

Rahyb n'aa newëe P'op Hagä Do H'yyb Däng do Jesus tado bã ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Ti m' Jerusarënh panang buuj wób raky hadoo:

—Hahÿ nado aj'yy radaj'èèp rahanäng doo? ²⁶ Ti babä tabagëet ënh. Hajõõ mahang tabaheer'ood né paawä, dooh sa kyy pé ta hã. Èr wahë n'aa rahyb n'aa newë däk apäh, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, Kristo häd näng do tado bã tii? ²⁷ Nyy d' ti hÿÿ éh? Äã hapäh ti hahÿ aj'yy n'yy hënh naa. Kristo häd näng do kajaa bã, dooh ji hapëe bã n'yy hënh tahana —näk mä sa kyyh.

²⁸ Ti hyb n'aa m', P'op Hagä Do tób n'aa bã Jesus ma metëek bã taky hadoo, tak'èp mä ta kyyh:

—Bë hapäh mä ÿÿ, bë nooh. Bë hapäh mä n'yy hënh naa ÿÿ, bë nooh. Dooh këh ÿ gabuuj tado bã hÿ ÿ bahyng. Ti awät né hë ta ti hã ÿ mejõ hyng doo. Te hub né hë ta tii. Tahajaa ji h'yy kasadëe bã taky däng do hã. Ti dooh bë hapëe bã. ²⁹ ÿ ti hapäh. ÿ wén hapäh, ta wë naa ÿ bahyng. ÿ tamejõ hyng —näng mä Jesus sa hã.

³⁰ Tii d' tabedoo do hyb n'aa m', sa wahë n'aa rakarën ramoo maso däg paawä. Dooh hajaa pé ta hã, dooh nä tadajëp do noo gó tado nä bã do hyb n'aa. ³¹ Sa wahë n'aa rakarën ramaso däg né paawä, hajök mä ta hã h'yy kae padëek. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kristo, P'op Hagä Do Ky Däng Do kajaa bã, dooh tapehuuj da hahÿ pehuunh do bahãnh † —näk mä sa kyyh.

³² Ti m' Pariséw ramaa napäh bã ta tii da Jesus ky n'aa rabaher'oot bã, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa daheeh ramejũũ, P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa Jesus ramasoo hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ aym nä bë pa, ta jawén ÿ babaaj hõm hã ÿ mejõ hyng do wë. ³⁴ ÿ da bë esoos tii bã. Dooh da ÿ bë awyyd bã, bë nahajaa do hyb n'aa bë ahõm bã ÿ hawät hënh —näng mä Jesus.

³⁵ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa rabaher'oot ta tii d' tedoo do ky n'aa. Dooh tagah'ood nä bã sa hã taher'oot doo. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—N'yy hënh g'eeh tabahõm äã naw'yyt, tahanäng doo? Gereg sa panang hënh g'eeh ti tahahõm, èr wakãän wób rahabong hënh? Gereg buuj g'eeh tama met'èèg kãn? ³⁶ Nyy d' tahanäng pé ti: “ÿ da bë esoos tii bã. Dooh da ÿ bë awyyd bã, bë nahajaa do hyb n'aa bë ahõm bã ÿ hawät hënh”, tahanäng doo? —näk mä sa kyyh.

³⁷ Tagadëeg ub rataheb'èës do äã n'aa, tak'èp rahyb n'aa jew'yyk. Tii bã kã m', ti noo gó kã m' Jesus bas'èèg gëet. Ti m' taky hadoo, tak'èp mä ta kyyh:

—Taw'ãäts hë hoo kaanh do hadoo do ta hã, wë ÿ tabana tabeëek do hadoo hyb n'aa. ³⁸ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Hã ÿ h'yy ka'eeh do h'yyb gó naa ganyyh da ji h'yyb bed'èèp do naëng n'aa” —näng mä Jesus.

³⁹ P'op Hagä Do Sahee tahanäng pé tii, Jesus hã h'yy ka'eeh do ta jawén ragadoo doo kã. Dooh Jesus an'oo nä bã ti noo gó P'op Hagä Do Sahee, dooh tadajëb nä bã, dooh taganä wäd nä bã, dooh P'op Hagä Do wë takawehëe däk doo hënh tas'èèg nä bã do hyb n'aa.

⁴⁰ Jesus her'oot do ta wób ramaa napäh bã m', raky hadoo:

—Hahÿ né ti P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do Ky Däng Doo —näk mä sa kyyh.

⁴¹ Ta wób mä raky hadoo:

—Hahÿ né hë Kristo häd näng doo —näk mä sa kyyh.

—Dooh. Garirej hãj n'aa hënh naa nado Kristo bana —näk mä ta wób. ⁴² —Dawi panaa da ta ti Kristo. Panang Berënh häd näng doo bã naa, Dawi panang paa bã naa Kristo bana da, näng P'op Hagä Do kyy kerih do hã †† —näk mä sa kyyh.

⁴³ Sa h'yyb retyn hõm kãn mä Jesus ky n'aa hã. ⁴⁴ Ta wób rakarën paawä Jesus ramaso däk. Ti hadoo né hë m', dooh ta hã moo däng péh.

⁴⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa, ramejõ nä doo Jesus ramasoo hyb n'aa paawä, abaaj h'ũũm P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa wë, Pariséw sa wë na-ããj hë. Ti m' rabeaanh sa hã:

—Hëd n'aa bë manana wät? —näk mä sa kyyh warahén sa hã.

⁴⁶ Ti m' warahén raky hadoo:

—Dooh noo gó her'oot pé ta ti aj'yy her'oot doo da —näk mä sa kyyh.

⁴⁷ Ti m' Pariséw raky hadoo warahén sa hã:

—Bë na-ããj hë tawadii? —näk mäh. ⁴⁸ —Dooh èr wahë n'aa raky dahé bã ta hã. Äã Pariséw, äã na-ããj hë dooh äã ky dahé bã ta hã. ⁴⁹ H'yy gatamah ti hajök do ta hã ky dah'eeh doo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do rahapëe bã, ti rawén sũüt. P'op Hagä Do was'ee bong ti ta ti hajök doo —näk mä Pariséw sa kyyh warahén sa hã.

⁵⁰ Ti m' sa seeh, Nikodëm häd näng doo, Jesus wë hegãã wät doo, ky hadoo ta wób sa hã:

†† *Se hub né hë raheer'oot doo. Berënh panang bã né hë Kristo häd näng do benäng, P'op Hagä Do kyy kerih do ky däng. Rawén ky nadah'eeh, dooh rahapëe bã do hyb n'aa Berënh panang bã né hë Jesus benäng. Sa hã m' Garirej hãj n'aa bã naa Jesus, tii bã tabawëe gëet do hyb n'aa.*

† *Sa hã m', Jesus né hë ti Kristo.*

⁵¹ —Dooch ər ky n'aa jaw'yuk do an'oo bā daap hē ər ky n'aa ety bā ər da hadoo doo. Taw'āāts hē pooj jé ər beaanh ta hā tamoo wāt doo, tama met'ēek doo, ər ky n'aa napāh hyb n'aa —nāng mā Nikodēm.

⁵² Ti m' ta wób raky n'aa rejā kǎn, ti m' raky hadoo ta hā:

—Ōm na-āāj né hē apāh Garirej hēnh naa? —nāk mäh. —P'op Hagā Do kyy kerih do hā mahegāā bā, mabahapāh, P'op Hagā Do ky n'aa rod dooh Garirej hāj n'aa hēnh naa tana bā —nāk mā sa kyyh Nikodēm hā.

[⁵³ Ti m' sahōnh hē rabahōm sa tób hēnh.

Ŷynh ta patug nadoo do sii haŷyħ do raky n'aa tapaa do panyyg n'aa hahŷyħ

8 Ti m' Jesus baym panang bahānh péj, waëë Oriib hād nāng doo bā. ²Jati péh, bāp paah, Jesus bahōm ěnh p'aa hēnh P'op Hagā Do tób n'aa hēnh. Hajók kata dāk ta wē, P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hā. Ti m' tabahyy sooh, ti m' tama met'ēeg kǎn. ³Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehet'ek doo, Pariséw sa daheeh, ramanaa ŷynh ta patug nadoo do sii haŷyħ doo, ta wób raw'yyt doo. Ti m' ŷynh ramejūū hajōō gó tabag'ēed dāk hyb n'aa. ⁴Ti m' Jesus hā raky hadoo:

—Ma matēg, —nāk mäh —hahŷ ŷynh raw'yyt ta patug nadoo do sii tabaŷyħ bā —nāk mäh. ⁵—Ēr ky n'aa jaw'yuk do hā ər Mosees mejūū, pā me ji daj'ēep ta ti hedoo do hyb n'aa. Nyy da a hā pé ji bad'oo? —nāk mā sa kyyh.

⁶Ta tii da rawén ke'aanh, rakarēn Jesus kyyh hā rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ky n'aa. Ti m' Jesus nu wajakoo sooh, tama poo me tūū taberih. ⁷Raky n'aa h'ūūm do hyb n'aa, as'ēeg gēet, ti m' taky hadoo sa hā: —Taw'āāts hē bē mahang nesaa do h'yyb gó nanāng doo, ti pooj jé hakut pā me —nāng mā Jesus sa hā.

⁸Ti m' p'aa hēnh tanu wajakoo sooh ěnh. Tūū m' taberih p'aa hēnh. ⁹Ta tii d' Jesus bedoo bā sa hā, rabahōm kǎn sēt kenāh hōm. Wahēh hedoo do ti pooj jé hah'ūūm. Jāām né hē haym Jesus. Ŷynh hayyw gēet ta pa. ¹⁰Ti m' Jesus as'ēeg gēet, ti m' ŷynh hā taky hadoo:

—N'yy hēnh ta wób? Dooch ōm ky n'aa ety péh? —nāng mā Jesus ta hā.

¹¹—Dooch. Tabad'op hē —nāng mā ŷynh kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Ŷ na-āāj hē, dooh ōm ŷ ky n'aa ety bā. Ahōm kǎ. Meréd hōm hŷy kǎ nesaa do sahōnh hē —nāng mā Jesus ta hā.]

Jesus badāk hahŷy bā habong do sa h'yyb tym bag hadoo do ky n'aa hahŷyħ

¹²Ti m' p'aa hēnh Jesus baher'oot kata b'ēeh do sa hā. Hahŷy d' mā ta kyyh:

—Badāk hahŷy hā habong do sa h'yyb bag hadoo ŷyħ. Hā ŷ ky dah'eeh doo, dooh tabad'op hē badagyp do hadoo doo gó, nesaa doo gó, raboo bā tii. Ti anāng da sa wē sa h'yyb bag, P'op Hagā Do wē ji ted'ēep doo,

ta pa ji bawād had'yyt hē hanoo doo —nāng mā Jesus kyyh.

¹³Ti m' Pariséw raky hadoo ta hā:

—A mab hē, a daaj hē maky n'aa her'oot a ky n'aa —nāk mäh. —Dooch Mosees ky n'aa jaw'yuk do an'oo bā ji mab hē, ji daaj hē, ji ky n'aa ji her'ood bā. Ti hyb n'aa taw'āāts hē nado ta ti maher'oot doo —nāk mā sa kyyh.

¹⁴Ti m' Jesus ky hadoo:

—Map ŷy hē, daj ŷy hē, kēh ŷ n'aa ŷ her'ood né paawā, né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo. Ŷ hapāh ti n'yy hēnh ŷ bana, ŷ hapāh ti n'yy hēnh ŷ bahōm, né hup ŷ né hē ŷ wén nāng. Bē tii, dooh bē hapēē bā n'yy hēnh ŷ hana, n'yy hēnh ŷ bahōm. ¹⁵Ŷ bē ky n'aa tapaa j'ooj hanāng do hā bē hapāh do hā. Ŷ dooh ŷ ky n'aa tapaa péh. ¹⁶Sa hā ŷ ky n'aa ety bā paawā, baad paawā ŷ ky dāng sa hā, map ŷy hē nadoo do hyb n'aa ŷ ky n'aa ety. Ti anāng hā ŷ ky masa doo. Ee, hā ŷ mejō hyng doo, ti né hē ŷ taky masa —nāng mäh.

¹⁷—Pawóp hē ajyy séd demuun raheer'ood bā, baad ub tii, ji ky daheeh sa kyyh, bē ky n'aa jaw'yuk do mejūū doo. ¹⁸Tii d' né hē āā bad'oo. Ŷ her'oot kēh ŷ n'aa. Ee, hā ŷ mejō hyng doo, ŷ taky masa kēh ŷ n'aa hā —nāng mā Jesus kyyh Pariséw sa hā.

¹⁹Ti m' rabeaaj kǎn:

—N'yy hēnh a yb? —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooch ŷ bē hapēē bā. Dooch né hē Ee bē hapēē bā ěnh —nāng mäh. —Ŷ bē hapēē bā paawā, Ee na-āāj hē paawā bē hapāh —nāng mā Jesus kyyh.

²⁰P'op Hagā Do matym n'aa rabeheho do hood ba-sooh do pa Jesus baher'oot tii, tama met'ēek bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā. Rakarēn né paawā ramasoo, dooh ta hā moo dāng péh. Rawén moo nadāng, dooh takaja nā bā tadajēp do heen n'aa kǎ.

²¹Ti m' p'aa hēnh Jesus baher'ood wāt sa hā:

—Ŷ da ahōm bē mahānh. Ŷ d' bē esoos. Nesaa do anāng nā da bē hā bē dejēp. Ŷ hahōm hēnh, dooh bē haja bā bē ahōm bā —nāng mā Jesus.

²²Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa rakeaj kǎn mā sa hā hē né hē. Hahŷy d' mā sa kyyh:

—Nyy d' tahanāng pé g'eeh: “Ŷ hahōm hēnh dooh bē haja bā bē ahōm bā”, tahanāng doo? Ta daaj hē g'eeh takadaj'ēep? —nāk mā sa kyyh.

²³Ti m' Jesus ky hadoo ěnh sa hā:

—Babā naa bē ti hŷyħ. P'op naa ŷ ti hŷyħ. Badāk hahŷy bā naa bē ti hŷyħ. Ŷ ti dooh. Dooch badāk hahŷy bā naa tado bā ŷyħ. ²⁴Nesaa do anāng nā da bē hā bē dejēp, nāng ŷyħ. Ŷ né hē ti hawād had'yyt do bē ky nadahē bā, bē da dejēp né hē nesaa do bē h'yyb tym gó anāng nā —nāng mā Jesus.

²⁵Ti m' raky gakog hōm:

—Jaa ěnh ōm? —nāk mā sa kyyh.

—Pooj jé bē ŷ maher'oot do né hē —nāng mā Jesus.

²⁶Ti m' taky hadoo ěnh:

—Ti anāng nā wē ŷy hajōng nā bē ŷ ky n'aa tapaa do pan'aa —nāng mäh. —Te hub né hē hā ŷ mejō hyng do her'oot doo. Tahajaa ji h'yy kasadēē bā taky dāng do

hã. Ý tamaher'oot do né hẽ ti ý her'oot do badäk hahýŷ hã habong do sa hã —näng mä Jesus.

²⁷ Dooch m' rah'yy genä bä ta Yb ky n'aa Jesus her'oot bä. ²⁸ Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo sa hã:

—P'op, b'aa hã Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do bë basäg häng do jawén paa bä, ý né hẽ ti hawäd had'yyt do tii bä bë h'yy genä kån. Dooch daj ýŷ hẽ ý moo wät péh, ý her'oot péh, ti noo gó kã bë bahapäh. Ti noo gó kã bë bahapëë kån hahýŷh: Jääm hẽ ý her'oot bë hã, Ee ý tama metëek doo. ²⁹ Hã ý mejõ hyng do awäd had'yyt hẽ si ýŷ. Dooch ý teréd bä, tagen'aak do ý moo wäd had'yyt do hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

³⁰ Ta ti tabaher'oot bä m', hajök h'yy kae padäg kån ta hã.

Nesaa do moo wät doo, nesaa do karom, ky n'aa hahýŷh

³¹ Ti m' Judah buuj ta hã h'yy kae padëek do hã Jesus ky hadoo:

—Ý ma metëek do bë ky dahé had'yyt bä, hëp ý hata heh'äät padäg bë tii bä. ³² Bë hapäh da tii bä baad hadoo do ky n'aa. Baad hadoo do ky n'aa bë da ted'ëep, baad bë babok hyb n'aa kã —näng mä Jesus sa hã.

³³ Ti m' raky hadoo:

—H'ëed hyb n'aa tii da mabaher'oot? Abaraäm panaa né hẽ ti ääh. Dooch noo gó ta wób sa karom kanep'aak do ää ado bä. Nyy d' mahanäng pé ta ti maher'oot doo? —näk mä sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Né hup ý né hẽ hahý ý her'oot doo: Nesaa do moo wät doo, nesaa do karom né kã tii. ³⁵ Dooch da ta kariw n'aa tób yt hã ta karom awäd had'yyt hẽ. Jääm né hẽ ta t'aa hadoo do ti haym ta tób bä. ³⁶ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do T'aa hẽ tedëeb bä, baad né tii bä bë baboo kån, nesaa do karom nado boo bëeh —näng mäh. ³⁷ Ý hapäh, Abaraäm panaa né ti bëeh. Ti hado né paawä, ý bë karën ý bë daj'ëep, baad takanejäk do hyb n'aa bë h'yyb gó ý ma metëek doo. ³⁸ Bë ý ma metëek Ee metëek do hã ýŷ. Bë tii, bë yb wë bë ma kametëek doo, ti bë moo bok —näng mä Jesus sa hã.

³⁹ Ti m' raky hadoo:

—Abaraäm ti ää wahë maküüh —näk mä sa kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Abaraäm panaa bë do bä paawä, Abaraäm bad'oo doo da paawä bë bad'oo —näng mä Jesus. ⁴⁰ —Baad hadoo do ky n'aa, hã ý P'op Hagä Do an'oo däk do bë ý maher'oot. Tii d' né paawä ý metëek bë hã, bë karën ý bë daj'ëep. Dooch paa ta tii da Abaraäm adoo bä. ⁴¹ Bë yb moo wät do ti ta ti bë moo bok doo —näng mä Jesus sa hã.

Ti m' raky hadoo:

—Ää yb daap nado. Jääm né hẽ P'op Hagä Do ää Yb. Ta taah heh'äät ää —näk mä sa kyyh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—P'op Hagä Do tado bä paawä bë Yb, bë kamahän paawä ýŷh, P'op Hagä Do wë ý bana do hyb n'aa. Dooch

këh ýŷ gó tado bä ý bahyng. Ti né hẽ ti hã ý mejõ hyng doo. ⁴³ Hëd n'aa ti taganahoot bë hã, ý her'oot doo? Bë h'yyb gó tawén ganahoot, këh ý bë ganadoo do hyb n'aa. ⁴⁴ Dijab taah bëeh. Takarën do bë karën bë moo bok. P'ooj ub, tadu däk noo gó, dahej'ëep do né paa tii. Dooch baad hadoo doo, heh'äät ub do ky n'aa tagenaag bä. Dooch baad hadoo do ky n'aa ta h'yyb gó tabawäd bä. Daap tamenyyh bä, ta kyyh né hẽ ti taher'oot doo. Daap menyyh do tii. Daap menyyh do yb né tii. ⁴⁵ Baad hadoo doo, heh'äät ub do ky n'aa ý her'oot do hyb n'aa ý bë ky nadaheeh. ⁴⁶ Jaa bë mahang hajaa pé nesaa do hã ý taky n'aa tapa bä? Baad hadoo do ky n'aa ý her'oot. H'ëed hyb n'aa ý bë ky nadaheeh? ⁴⁷ P'op Hagä Do taah hedoo do ramaa newëë P'op Hagä Do her'oot doo. Bë tii, dooh P'op Hagä Do taah bë do bä, ti hyb n'aa bë wén maa nanewëë ta kyyh —näng mä Jesus kyyh sa hã.

⁴⁸ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo Jesus hã:

—Baad né ää ky kajäk. Samarija buuj né öm! † Karap'aar h'yyb nesaa do a hã adäk! —näk mä sa kyyh Jesus hã.

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooch. Dooch karap'aar h'yyb nesaa do adäg bä hã ýŷ —näng mäh. Ý ti hýŷh, ý weh'ëeh Ee. Bë tii, ý bë ky n'aa rejää. ⁵⁰ Dooch ý as'üüd bä ý raweh'ëeh doo. Sét hẽ ti hawät ý raweh'ëeh karën doo. Ti né hẽ ti taky däng ji hã baad ji hado bä, baad ji nado bä. Bë nado ti ky kajäk doo. ⁵¹ Né hup ý né hẽ hahý ý her'oot doo: Ý ma metëek do ky daheeh doo, dooh tadajëb wäd bä —näng mä Jesus sa hã.

⁵² Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo:

—Ää hapäh né hẽ hýŷ kã, karap'aar h'yyb nesaa do a hã adäk né hẽ —näk mäh. —Abaraäm dajëp paah, P'op Hagä Do ky n'aa rod dejëp né paah, ti hadoo né hẽ, jé mama metëek do ky daheeh doo, dooh tadajëb bä, näng öm. ⁵³ Ää wahë makü Abaraäm bahänh g'eeh öm? Abaraäm dajëp paah, ti hadoo ënh P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habok do paah. Jaa öm a hã péh? —näk mä sa kyyh.

⁵⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Daj ýŷ hẽ ý kawehëë bä paawä, dooh taw'ääts hẽ tado bä ta tii. Ee, bë h'yy kaha'eeh bë hanäk doo, ti né ti ý taweh'ëeh. ⁵⁵ Dooch bë hapëë bä tii. Ý ti hapäh. "Dooch ý hapëë bä", ý noo bä paawä, ý paawä noo kanesa bë nemuun. Ý hapäh né hẽ ti P'op Hagä Doo. Ý ky daheeh ta kyyh. ⁵⁶ Abaraäm, bë wahë maküüh, tse-bee wät ý kajaa noo gó tabahapäh bä. Tahapäh né paah †† —näng mä Jesus.

⁵⁷ —Öm ky kew'oonh ta ti maher'oot do hã —näk mä Judah buuj sa wahë n'aa. —Dooch mawah'ëë nä bä, dooh 50 ta baab mado nä bä, mahapäh mä Abaraäm a nooh —näk mä sa kyyh.

⁵⁸ Ti m' Jesus ky hado kån:

† Sa maji hadoo Samarija buuj. Dooch ragenaag bä Samarija buuj. Samarija buuj né öm Jesus hã rawén her'oot, raky n'aa ej'ees hyb n'aa. †† 2.000 ta baab Jesus bewäd hyng do pooj jé Abaraäm bawät paah. P'op Hagä Do metëeh paa Abaraäm hã, badäk hahýŷ bä tabawät nä bä.

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Abaraām benäng do pooj jé ŷ awäd däg né hē! —näng mä Jesus sa hä.

⁵⁹ Ti m' ta ti ramaa napäh bä, rabasog padëek pä, ta hä radewëes hyb n'aa paawä, radajëeb paawä. Ti Jesus kejën hōm. Ahōm P'op Hagä Do tób n'aa bä naa.

Ty tamah do panyyg n'aa hahŷŷh

9 Tamahōm me tabahapäh aj'yy ty tamah doo. Ta hä d' né hē m' tabenäng bä. ² Ti m' ta ma matëg rabeaanh:

—Ma matëg —näk mäh. —H'ëed hyb n'aa hahŷ aj'yy tawén ty tamah tabenäng? Ta yb, ta ŷŷn nesaa do ramoo bok do hyb n'aa, ta daaj hē apäh nesaa do tamoo wät do hyb n'aa? —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh, ti hyb n'aa nado ti hahŷ tabahadoo —näng mäh. —Ty tamaa gó tawén enäng, ta hä P'op Hagä Do hejój kametëeh hyb n'aa —näng mäh. ⁴ —Taw'ääts hē tabawak nä bä ër moo bok, hä ŷ mejō hyng do karën doo. Ti awät tabadajuuh, du daa d' ji moo wät péh.

¹⁵ Badäk hahŷŷ hä habong do sa h'yyb tym bag hadoo ŷŷh, badäk hahŷŷ hä ŷ bawät nä bä —näng mä Jesus kyyh.

⁶ Ta ti taky hadoo do jawén paa bä, tūū tabetsós wät. K'ääts me tamekuuj wät, ti m' aj'yy matym hä tahawug hōm mä ta uuh.

⁷ —Ahōm kä —näng mä aj'yy hä. —Mahetsyyd a matym naëng majat do Siroéh häd näng doo me —näng mä Jesus aj'yy hä.

(“Mejūū doo”, tahanäng pé ti Siroéh.) Ti m' aj'yy bahōm kän, tahetsyyd wät mäh, tabahapëe däg kän mäh. Ti m' tababaaj hōm kän ta tób hēnh.

⁸ Ti m', ta tób pa haj'eenh doo, pooj jé dajëer tabehetsë bä hep'ëeh do paa m' rahapäh mä aj'yy. Ti m' raky hadoo:

—Hahŷ nado dajëer hetsë do paah? —näk mä sa kyyh.

⁹ Ti né m' ta wób sa hä. Ta wób raky hadoo:

—Dooh ti tado bä —näk mäh. —Ta da hed'op —näk mäh.

—ŷ né tii —näng mä aj'yy ty tamah do paa kyyh.

¹⁰ Ti m' rabeaaj kän:

—Nyy da mabahapëe däk? —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Aj'yy, Jesus ramaneëenh doo, mekuuj wät k'ääts, tii bä matym ŷŷ hä tahawug hōm ta uuh. Siroéh hēnh ŷ tamejūū, ŷ bahets'yyt hyb n'aa. ŷ ahōm, ŷ hetsyyd wät, ti ŷ bahapëe däg kän —näng mä aj'yy kyyh.

¹² —Ny tawät ti aj'yy? —näk mä ta hä.

—Dooh ŷ hapëe bä —näng mä aj'yy kyyh.

Pariséw rabeaanh do aj'yy ty tamah do paa hä ky n'aa hahŷŷh

¹³ Ti m' ramahūūm mä aj'yy ty tamah do paa Pariséw sa wë. ¹⁴ Saab né hē paa m' k'ääts Jesus mekuuj wät,

† Taw'ääts hē ji moo wät ji bahajaa nä bä, tahanäng pé m' tii.

aj'yy taty nä däk. ¹⁵ Ti m' aj'yy hä Pariséw rabeaanh nyy da ta matym nyy däg kän. Ti m' aj'yy ky hadoo:

—K'ääts me matym ŷ tabahawug wät. ŷ hetsyyd wät. Hŷŷ kä ŷ bahapëe däk —näng mäh.

¹⁶ Ti m' Pariséw wób raky hadoo:

—Dooh P'op Hagä Do mejūū do tado bä ta ti aj'yy.

Dooh Saab hä ky n'aa kajew'yyk do taky dahé bä —näk mä sa kyyh.

Ti m' ta wób raky gadoo:

—Nesaa do moo hew'ëet do tado bä paawä, dooh paawä tahaja bä hahŷ hadoo do meuj n'aa näng do tapahuuj bä —näk mä ta wób sa kyyh.

Séd h'yyb nehedo boo m' Jesus hä.

¹⁷ Ti m' p'aa hēnh rabeaaj wät aj'yy hä:

—Nyy d' mabaheer'oot ta ti aj'yy ky n'aa? Ōm né ti tamatym nä däk —näk mä sa kyyh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod né hē tii —näng mäh.

¹⁸ Dooh nä Judah buuj sa wahë n'aa raky dahé nä bä aj'yy ty tamah doo, dooh né hē m' raky dahé nä bä aj'yy ty nyy däk doo. Ti hyb n'aa m' ta yb, ta ŷŷn ranaëej kän. ¹⁹ Ti m' rabeaanh sa hä:

—Bë t'aah né hahŷŷh? —näk mäh. —Hahŷ né hē ti ty tamah do bë hanäk doo, tabenäng noo gó? Nyy da tabahapëe däk hŷŷ kä? —näk mä sa kyyh ta yb sa hä.

²⁰ Ti m' ta yb raky hadoo:

—Ää t'aah né ti ta tii. Ta hä d' né hē tabenäng —näk mäh. ²¹ —Dooh ää hapëe bä nyy da taty nyy däk, jaa ty nä däk. Ta hä bë eaaj. Wah'ëe tii, karapee nado. Taha-jaa taheer'ood bä ta daaj hē ta ky n'aa —näk mä sa kyyh.

²² Hahŷŷ d' paa m' Judah buuj sa wahë n'aa sa kyyh:

“Ää ado nyyh da, Jesus ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hanäng doo. Dooh da ää gado wäd bä tób P'op Hagä Do panyyg ää yd naherot do yt hä”, näk mä sa kyyh. Ti hyb n'aa m' ta yb tii da rawén edoo. Judah buuj sa wahë n'aa rajeŷŷm. ²³ Ti hyb n'aa m', “Wah'ëe däg. Ta daaj hē tabaheer'oot”, rawén näng.

²⁴ Ti m' p'aa hēnh ënh ranaëenh sa wë ty tamah do paah. Ti m' raky hadoo ta hä:

—P'op Hagä Do hä maky dëe te hub tado bä! Baad maher'ood! —näk mäh. —Ää hapäh né hē, nesaa do moo hew'ëet do ti ta ti aj'yy —näk mä sa kyyh.

²⁵ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Dooh ŷ hapëe bä nesaa do moo hew'ëet do tado bä, nesaa do moo hew'ëet do tanado bä. Sét hē ti ŷ hapäh: Ty tamaa né paa ŷŷh, ŷ taty nä däk —näng mä aj'yy Pariséw sa hä.

²⁶ Ti m' p'aa hēnh rabeaanh ënh:

—Nyy da tabad'oo? Nyy da ōm taty nä däk? —näk mäh.

²⁷ —Bë ŷ maher'ood wät. Dooh ŷ bë ky dahé bä. Hëd n'aa bë karën p'aa hēnh ŷ baheer'oot? Bë na-ääj né hē bë karën ta ma matëg bë bahadoo? —näng mä aj'yy sa hä.

²⁸ Ti m' raky n'aa rejää aj'yy. Ti m' raky hadoo ta hä: —Ōm ti ta ma matëg! Mosees ma metëek do ää ti hŷŷh! ²⁹ P'op Hagä Do her'oot paa Mosees hä. Ti ti ää

hapäh, ää ky n'aa napäh. Ta ti aj'yy, dooh ää hapëë bä n'yy hënh naa tii —näk mä sa kyyh.

³⁰ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—B'ës ky kewooj éh. Ý né matym nyy däg paawä ta mo haj'aa, dooh m' bë hapëë bä, bë nooh. ³¹ Ji hapäh né ti hahÿÿh: Dooh P'op Hagä Do maa newë bä nesaa do moo heb'ooh doo. P'op Hagä Do weh'ëeh doo, takarën do moo heb'ooh doo, ti né hë ti tamaa newëë. ³² Pooj jé tadu dahäng noo gó, dooh ji ky n'aa napäh pé ty tamah doo gó henäng do hapëë däk doo —näng mäh. ³³ —P'op Hagä Do wë naa tanado bä paawä, dooh paawä tahajaa péh, tabad'op hë —näng mä aj'yy kyyh sa wahë n'aa sa hä.

³⁴ Ti m' raky gadoo:

—Nesaa do a hä anäng mabenäng, ää mama metëëk? —näk mä sa kyyh aj'yy hä.

Ti m' rah'eed nyyh mä P'op Hagä Do panyyg rayd n-herot doo bä naa. Dooh m' ran'oo wäd bä tajëë wäd bä p'aa hënh t'ï hënh.

H'yy ganehot do sa ky n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' Jesus ky n'aa napäh aj'yy rah'eed nyyh doo. Aj'yy tamamuun bä, taky hadoo ta hä:

—Öm h'yy ka'eeh Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do hä? —teanh mä ta hä.

³⁶ Ti m' aj'yy ty tamah do paa ky hadoo:

—Jaa tii? Ý mamaher'ood, ta hä ý h'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Mahapäh paah. Ý tii, a sii her'oot doo —näng mäh.

³⁸ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—A hä ý h'yy kae däg kän, hyb n'aa jawyk doo —näng mäh.

Ti m' ta taron nuu me m' aj'yy bahyy häng Jesus wë, Jesus taweh'ëeh hyb n'aa.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ý wén hyng babä, ý ky n'aa etyy hyb n'aa sa hä, ty temah do ý ty nä padëëk hyb n'aa, matym enäh do ranahapäh hyb n'aa, rah'yy ganahoot hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

⁴⁰ Ti m' Pariséw wób ta sii habong do ramaa napäh taher'oot doo. Ti m' rabeanh ta hä:

—Nyy d' mahanäng pé tii? Ää sii hë ty temah mahanäng? —näk mä sa kyyh.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ty temah do bë hado bä paawä, bë h'yy ganah'ood bä paawä, bë h'yyb haj'aa hë nado tii, hä ý bë h'yy kana'eeh doo —näng mäh. “Ää hapäh, ää h'yy ganäng a hä”, bë hanäk do hyb n'aa, bë h'yyb haj'aa hë né hë hä ý bë h'yy kana'eeh doo —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hä.

B'éé hagä n'aa heh'äät do panyyg n'aa hahÿÿh

10 Ti m' Jesus ky hadoo ënh, panyyg ky n'aa gó tabenaa wät:

—Né hup ý né hë hahÿ ý her'oot doo: B'éé hood kahadë do noo me najëë suun doo, ta hadë pong jé gat-

sëk doo, baretsëk do tii, kamaj'ïi do tii. ² Ta noo me hajëë suun doo, ti né hë ta masääh b'éé hagä n'aa. ³ B'éé hagä n'aa kajaa bä kä, ta noo hagä n'aa tagas'ëes ta nooh tabajëë suun hyb n'aa. Ta masääh hä ramaa napäh ta kyyh, sét ken'yyh tanaëenh bä sa häd me. Ti tamahüüm kän ta masääh ta w'oo hä. ⁴ Sahönh hë ta masääh tamanyyh do jawén paa bä kä, sa pooj jé tabahöm, tamahüüm kän. Ta masääh ah'üüm sa hagä n'aa jawén, ta kyyh ramepäh do hyb n'aa. ⁵ Tabad'op hë rahöm ramanepäh do jawén. Waj'aa bong ta mahänh, raky manepäh do hyb n'aa.

⁶ Ta ti ky n'aa me Jesus baher'oot sa hä. Dooh m' tagah'ood bä Pariséw sa hä taher'oot doo. ⁷ Ti hyb n'aa m', p'aa hënh Jesus ky hadoo sa hä:

—Né hup ý né hë hahÿ ý her'oot doo: Ý né hë b'éé hood noo hadoo. ⁸ Sahönh hë pój ý ý jé heboo nä doo, ma matëg oow hedoo doo, P'op Hagä Do H'yyb Däng do hanäk do na-ääj, baretsëg paa tii, kamaj'ïi paa tii. [†] Dooh paa raky dahé bä sa kyyh, b'éé ky nadah'eeh do hadoo sa hagä n'aa nadoo doo. ⁹ Ý né hë b'éé hood noo hadoo. Wë ý nu däng doo, edëb had'yyt hë kä nesaa do mahänh. P'op Hagä Do wë da tanu däng. Baad tabajëng, baad tabanyyh, tawyyd had'yyt hë baad hadoo doo, sa waa b'éé raw'yyt do hadoo. H'yyb nyyw gó, neÿÿm doo gó, tabawäd kän P'op Hagä Do matym gó kä. ¹⁰ Hets'ëëk do rabana rabets'ëëk hyb n'aa, radej'ëep hyb n'aa, ragawats'iik hyb n'aa. Ti no n'aa rabana. Dooh ti ý hado bä. Ý ahyng babä ý bed'ëep hyb n'aa, baad hadoo doo gó rababoo had'yyt hyb n'aa —näng mä Jesus.

¹¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ý né hë b'éé hagä n'aa baad hadoo doo. B'éé hagä n'aa baad hadoo do kan'oo däk da, tadajëp ta masääh hyb n'aa. ¹² Sa karom, b'éé tabahag'ääs ramejüü doo, ta säm tagadoo hyb n'aa, dooh b'éé hagä heh'äät tado bä. B'éé danäh nado tii. Eÿÿm wät tii, waj'aa wät tabanas'aa b'éé hek'ook do tabahapäh bä. Teréd bëeh b'éé. Tii bä awad japuk b'éé seeh, tii bä ta wób jé pad'yyt hë rawaj'aa bong ta ti hyb n'aa. ¹³ Ta säm hyb n'aa paa ti sa karom bahag'ääs b'éé. Dooh b'éé tahyb n'aa p'eed bä. Ti hyb n'aa tawajaah. ¹⁴ Ý ti hÿÿh, b'éé hagä n'aa heh'äät hadoo. Ee, P'op Hagä Doo, ý tamepäh, ý na-ääj hë ý mepäh Ee, P'op Hagä Doo. Ti hadoo né hë baad ý mepäh masäh haa. Masäh haa na-ääj né hë, baad né hë ý ramepäh. Daj ý ý hë ý kan'oo däk, ý dajëp hyb n'aa masäh haa sa hyb n'aa. ¹⁶ Ti abong nä masäh haa hedoo do wób, bong hahÿ wób nado tii. ^{††} Ti na-ääj né da ý manaa wë ý ý. Raky daheeh né da ý ýh. Séd hä däg da rakata padëëk, hä ý h'yy ka'eeh doo. Sét né hë da ý ýh, sa hagä n'aa. ¹⁷ Ý Ee kamahän. Ý tawén kamahän, daj ý ý hë ý kan'oo däk ý dajëp hyb n'aa, p'aa hënh ý bedëb wät hyb n'aa.

¹⁸ Dooh hajaa pé ý daj'ëep péh. Daj ý ý hë ti ý kan'oo däk dajëb hä. Ý hajaa ý kan'oo däg bä dajëb hä. Ý ha-

[†] Jesus ewäd hyng do pooj jé, hajök rawad'ii paawä Judah buuj. “Ý ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, näk paa sa kyyh. Daap ramenyyh tii. Sa ky n'aa né hë Jesus her'oot hahÿÿ hä. ^{††} Judah buuj wób nadoo doo, ta jawén ta hä h'yy ka'eeh do tii.

jaa p'aa hēnh ŷ ganā wāt p'aa hēnh ŷ edēb wāt hyb n'aa. Tii d' né hē Ee mejūū ŷ bad'oo —nāng mā Jesus kyyh.

¹⁹ Ti m' p'aa hēnh séd h'yyb nehedo boo Jesus hā, Jesus kyyh hyb n'aa. ²⁰ Hahŷŷ da hajōk do wób sa kyyh: —Karap'aar h'yyb nesaa do ta hā adāk. Baad h'yyb nado. Hēd n'aa bē maa newēē ti ta kyyh? —nāk mā sa kyyh.

²¹ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Dooh. Dooh ti taky hado bā karap'aar h'yyb nesaa do hadāk doo. Dooh karap'aar h'yyb ta ti hadoo do ta her'ood bā. Dooh karap'aar h'yyb haja bā ty tsehēt do raty nā padāg bā —nāk mā ta wób sa kyyh.

Jesus kyyh raganadoo do ky n'aa hahŷŷh

²² Ti m', Jerusarēnh bā P'op Hagā Do tób n'aa hyb n'aa ratebé do rataheb'ēēs do kajaa. Tabahahēēm bawāt noo gó m' tii. ²³ Jesus awāt P'op Hagā Do tób n'aa yt hā, Saromāw hād nāng doo bā. ²⁴ Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa ranu get'ēē dāk Jesus. Ti m' raky hadoo ta hā:

—Jāām hē, āā mah'yyb manepā wād manāh! Baad ub āā mamaher'ood hŷŷ kā ōm P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do mado bā —nāk mā sa kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ŷ maher'ood wāt, dooh bē ky dahé bā —nāng mäh. —Ee ky gabuuj ta ti ŷ pehuunh doo. Ti ti metēēh kēh ŷ n'aa. ²⁶ Baad kēh ŷ n'aa rametā né paawā bē hā, dooh bē ky dahé bā. Bē wén ky nadaheeh, dooh masāh haa b'éeé wób bē do bā. ²⁷ Masāh haa b'éeé raky daheeh ŷŷh. ŷ mepāh masāh haa. ŷ rahadaa had'yyt hē. ²⁸ Sa hā ŷ banoo edēb had'yyt do P'op Hagā Do pa. Tabad'op hē rahob bā tabanesaa hēnh. Dooh hajaa pé masāh haa moh ŷŷ gó naa tado hōm bā. ²⁹ Ee, masāh haa hanoo doo, tak'ēp takabaj'aa sahōnh hē sa bahānh. Ti hyb n'aa, dooh hajaa pé masāh haa tado hōm bā Ee moo gó naa. ³⁰ ŷŷh, Ee, sét āā —nāng mā Jesus.

³¹ Ti m', p'aa hēnh Judah buuj wób, Jesus majīī hedoo doo, rabasog padēēk pā, ta hā radewēēs hyb n'aa paawā, tadajēp hyb n'aa paawā. ³² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hajōng baad hadoo do Ee ky gabuuj ŷ pehuunh do ŷ metā wāt bē hā. Ny hadoo do ŷ pahuunh do p'āā bē karēn ŷ bē daj'ēēp? —nāng mā Jesus sa hā.

³³ Ti m' Judah buuj wahē n'aa raky hadoo:

—Baad hadoo do mamoo wād wāt do hyb n'aa nado ōm āā daj'ēēp pā me. Ōm a wén kut pā me, P'op Hagā Do maky n'aa rejāā do hyb n'aa. Aj'yy né paawā ōm, “ŷ P'op Hagā Doo”, mabanāng —nāk mā sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Hahŷŷ da P'op Hagā Do her'oot paa sa hā, bē ky n'aa jaw'yyk do hā takerih: “P'op Hagā Do hadoo bēēh.” ³⁵ Ti né hē P'op Hagā Do kyyh. Bē hapāh né hē, dooh P'op Hagā Do kyy kerih do ji haja bā ji ahŷŷd bā. Ti hyb n'aa, ajyy tamejūū do hā P'op Hagā Do ky n'aa hadoo ta hād n'oo dāg bā, ³⁶ hēd n'aa, “P'op Hagā Do

maky n'aa rejāā”, bē banāng hā ŷŷ, “ŷ P'op Hagā Do T'aah”, ŷ hanāng do hyb n'aa? ŷ né hē, Ee P'op Hagā Do asēēw hōm doo, tah'yyb dāng doo, wawēē hē tamejō hyng doo. ³⁷ ŷ moo nawād bā paawā Ee, P'op Hagā Do moo wāt doo, bē ky dahé manā ŷŷh. ³⁸ Ee moo wāt do ŷ moo wād bā, ŷ bē ky nadahé nā bā, taw'āāts hē bē ky daheeh ŷ pehuunh do metēēh do hā, hēp ŷŷ gó Ee bawāt, Ee h'yyb gó ŷ bawāt, baad bē bahapāh hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

³⁹ Ti m' p'aa hēnh rakarēn ramoo maso dāk Jesus ta kyyh p'āā. Dooh m' rahaja bā. Jesus ahōm sa mahānh.

⁴⁰ Ti m' Jesus batsēg hōm p'aa hēnh tamii Joradān hād nāng do ta myyj jé. Ta myyj dāk hā, Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun wāt paa bā tabaym dó. ⁴¹ Hajōk an'aa ta wē. Ti m' raky hadoo:

—Dooh né paawā Jowāw nu gahem'uun do pehuuj bā, te hub né hē sahōnh hē hahŷ aj'yy ky n'aa Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paah —nāk mā sa kyyh.

⁴² Tii bā m', hajōk rah'yy kae dāk Jesus hā.

Aj'yy Rasaro hād nāng do panyyg n'aa hahŷŷh

11 Ti m', ti awāt aj'yy Rasaro hād nāng doo. Nahēē nāng mā Rasaro. Panang Betanija hād nāng doo bā tabawāt ta ānh Maah-Ta, Marija daheeh. ² Ta ti né hē Marija, Jesus tsyym hah'ook do buu benyym doo me, ta sēēn me tahawug hōm doo. ³ Ti m', Rasaro ānh ramejūū Jesus rapanāk. Hahŷŷ d' mā sa kyyh:

—Mahegāā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk doo. Nahēē nāng a najiis makamahān doo —nāk māh.

⁴ Ti m' Jesus maa napāh bā kā ta ky n'aa taky hadoo:

—Rasaro madajēp do nado ti ta nahēēh. Rasaro wén nahēē nāng, P'op Hagā Do kabaj'aa do kametēēh hyb n'aa, P'op Hagā Do T'aah kabaj'aa do kametēēh hyb n'aa na-āāj hē da ta hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

⁵ Maah-Ta, Maah-Ta ānh, Rasaro, Jesus kamahān né paawā, ⁶ dooh nayyw hē tahyb n'aa jōh bā. Pawóp nā ta āh tatab'ēēs, Rasaro nahēē nāng do taky n'aa napāh bā. ⁷ Ta jawén kā Jesus ky hadoo ta ma matēg sa hā:

—Hamāh, p'aa hēnh ēr bah'ūūm Judah hāj n'aa hēnh, Rasaro rahabok hēnh —nāng mā Jesus kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ma matēg raky hadoo ta hā:

—Ma matēg, —nāk māh —nag'aap hē Judah buuj sa wahē n'aa rakarēn ōm radaj'ēēp. Hēd n'aa t'īī hēnh makarēn mababaaj hōm? —nāk mā sa kyyh.

⁹ Ti m' panyyg gó Jesus ky hadoo:

—Badawēēt adēb bā tabawag. Adēb bā ji awād bā, baad ji bawāt. Dooh ji tsyym poo dāng péh, badāk hahŷ bag n'aa yt ji bawāt do hyb n'aa —nāng māh.

¹⁰ —Badagyp doo gó ji awād bā, daap ji tsyym poo kejāk, ta bag badoh do hyb n'aa ta hā —nāng mā Jesus kyyh. ††

†† Dooh Jesus majīī rahaja bā, dooh na-āāj hē Nesaa Do Yb haja bā Jesus hā raj'aa ketsēē bā Jesus moo wāt do nahānh nā bā, tahanāng pé m' tii. Ta see ky n'aa Jesus her'oot na-āāj hē ta tii da. Jesus né ti badāk hahŷŷ hā habong do bag n'aa hadoo. Jesus sii ji nawād bā, gadagyp doo gó hawāt do hadoo ji. Nesaa do j'aa ketsēē tii bā ji hā.

¹¹ Ti m', ta ti Jesus her'oot do jawén paa bä, taky hadoo ênh:

—Èr najiis Rasaro aã jëng. Ý ahöm dó t'ĩ hënh ý mebëë nyy hyb n'aa —näng mä Jesus.

¹² Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Äã wahë n'aa, —näk mäh —tabaýÿh bä, has'oo däk da —näk mä sa kyyh.

¹³ Dajëp né hë Rasaro, näng Jesus. Aýÿh ta ma matëg red'oo. ¹⁴ Ti m' baad ub Jesus baher'ood kán sa hã:

—Dajëp Rasaro ý hanäng doo —näng mäh. ¹⁵ —Baad tany ý badoh t'ĩ hënh tadajëp do hã, hã ý bë h'yy kae kán hyb n'aa kä —näng mäh. —Hamäh, èr ah'üüm t'ĩ hënh —näng mä Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m', Toméh, “Kawareeh” ramaneënh doo, ky hadoo ta wób sa hã:

—Hamä ta sii, ta sii èr dejëp hyb n'aa † —näng mä Toméh kyyh.

¹⁷ Ti m' panang Betanija bedaa däk bä, Jesus ky n'aa napäh, ji meheet pé däg mä ta äh Rasaro pä gabaho doo gó radakä jëng doo.

¹⁸ Edah panang Betanija, Jerusarënh bä naa. ¹⁹ Ti hyb n'aa hajök Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo, ta wób na-ääj mä an'aa Maah-Ta wë, Marija wë rah'yyb en'yym hyb n'aa, rahyb n'aa natón hyb n'aa sa hýÿj maküüh.

²⁰ Ti m' Maah-Ta ky n'aa napäh bä Jesus kajaa, anyyh mä ta tób bä naa, ahöm ta wë. Marija ahäng mä sa tób yt hã.

²¹ Ti m' Maah-Ta kajaa Jesus wë kä, ti m' taky hadoo ta hã:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —babä magëë bä paawä, dooh paawä hã ý dajëb bä —näng mäh.

²² —Ti hadoo né hë paawä, ý hapäh, P'op Hagä Do anoo né da a hã sahõnh hë ta hã maky n'aa etsëë doo —näng mä Maah-Ta kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ganä wät da a hýÿj —näng mäh.

²⁴ Ti m' Maah-Ta ky hadoo:

—Ý hapäh, ganä wät né da sahõnh hë ragenä bong do hã kä P'op Hagä Do betyn bong do hã kä banäm doo hënh, banesaa doo hënh —näng mä Maah-Ta.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ý né da hanoo ta ti genyy bong doo. Ý né ti hedëb had'yyt hanoo doo. Hã ý h'yy ka'eeh doo, dajëb né paawä, tawäd had'yyt hë da hý pong jé P'op Hagä Do pa. ²⁶ Hahý hedëp nä doo, hã ý h'yy ka'eeh doo, tabad'op hë da tadajëp ta h'yyb tym. P'op Hagä Do pa had'yyt hë da tabawäd kán —näng mä Jesus.

Ti m' Maah-Ta hã tabeaaj kán:

—Maky daheeh ta ti ý her'oot doo? —näng mäh.

²⁷ —Ýÿ, Hyb N'aa Jawyk Doo. Ý ky daheeh òm Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, P'op Hagä Do T'aah, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah —näng mä Maah-Ta kyyh Jesus hã.

† Dooh tahajöö nä bä ta äh, t'ĩ hënh Jesus maji rakarën radaj'ëep Jesus. T'ĩ hënh Jesus matëëh do hyb n'aa, Jesus radaj'ëep Toméh ed'oo. Ti hyb n'aa tii da tawén edoo sa hã.

²⁸ Ti m' ta ti tabaher'oot do jawén paa bä kä m' Maah-Ta bahöm, ta änh Marija tanaënh hyb n'aa. Ta m'aa hënh mä tanaënh, ti m' taky hadoo:

—Ma matëg kajaa. Ta kyy gó òm ý naënh —näng mä Maah-Ta ta änh hã.

²⁹ Ti m', Marija maa napäh bä ta tii, nayyw hë m' tabas'ëëg gëët, ahöm kán mä Jesus wë. ³⁰ Dooh Jesus ajëë suun nä bä panang bä. Ta hã Maah-Ta mamuun doo bä tabagëët nä. ³¹ Ti m' Judah buuj tób bä hat'oonh doo, Marija h'yyb en'yym doo, rabahapäh bä nayyw hë Marija bas'ëëg gëët bä, tabanyyh bä, rabahöm kán ta jawén. Kamag hakëë hënh hahöm red'oo mäh. T'ĩ hënh haoot red'oo mäh.

³² Ti m', Marija kajaa bä kä Jesus bagëët bä, ta taron nu paa me tabahyy häng ta wë. Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —babä magëë bä paawä, hã ý dooh paawä tadajëb bä —näng mäh.

³³ Ti m' Jesus bahapäh bä Marija haoot doo, Judah buuj Marija sii han'aa do na-ääj hë ha'oot doo, baad nado wäd ta h'yyb, tak'ëp tahyb n'aa tón wät. Tahyb n'aa esów wät. ³⁴ Ti m' tabeaaj kán:

—Nyy bä bë dakä jëng? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—B'ëep, mahegää, Hyb N'aa Jawyk Doo —näk mä sa kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus baód wät.

³⁶ Ti m' Judah buuj raky hadoo:

—Bë hegää, tak'ëp paa takamahän —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Ty tamah do taty nä däk, tanoo. Hëd n'aa tananoo hahý tanadajëp hyb n'aa? —näk mä sa kyyh.

³⁸ P'aa hënh ênh baad nado wäd Jesus h'yyb. Tak'ëp tahyb n'aa tón takajaa bä kamag basuun bä. Pä gaba-ho doo gó radakä jëng. Pä gatsabak doo me ranoo gatsëë däk. ³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë noo gatsë do hõm —näng mäh.

Ti m' Maah-Ta, dajëp do änh, ky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —buu banes'aa däg. Ji meheet pé däg ta äh tadajëp —näng mä Maah-Ta kyyh.

⁴⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hã ý mah'yy kae bä, mahapäh da P'op Hagä Do kabaj'aa doo —näng mä Jesus Maah-Ta hã.

⁴¹ Ti m' ranoo gasëëts hõm kán. Ti m', p'op Jesus ty dëë wät taky n'aa etsëë hyb n'aa P'op Hagä Do hã. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hë Ee. Mamaa napäh, maky daheeh ý ky n'aa etsëë doo. ⁴² Ý hapäh né hë ý mamaa napäh, ý maky dahé had'yyt hë. Ta tii d' ý wén edoo, babä hab'ëëh do sa hyb n'aa, òm né hë ti ý mejö hyng do raky daheeh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh P'op Hagä Do hã.

⁴³ Ti m' ta ti tabedoo do jawén paa bä kä, tak'ëp tanaëj kán mäh:

—Rasaro! —näng mäh. —Anäh! —näng mäh.

⁴⁴ Ti m' dajëp do paa anä kån. Kahapõõs ta mooh, ta tsyym sii hë pãän hawak doo me. Ta matym na-ãäj mä kahabën pãän me.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë apyn hõm pãän, baad tabahõm hyb n'aa kä —näng mä Jesus.

⁴⁵ Ti m' hajõk Judah buuj Marija heg'ãäs do Jesus pahuunh do hapäh doo, ta hã rah'yy kae padäg kån.

⁴⁶ Ta wób ah'üüm mä Pariséw sa wë, ramaher'oot mä Jesus mo haj'aa ky n'aa hã.

Jesus hã Pariséw rakamaj'ĩĩ do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁷ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Pariséw daheeh ratsyyd bong Sinedirijo ajyy n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo, séd hã rakata padëek hyb n'aa. Rakata däk bã kä m', raky hadoo mäh:

—Nyy d' er bad'oo? Bë hegãã! Hajõng hahÿ aj'yy pehuunh doo. ⁴⁸ Er hyb n'aa nap'eed had'yyt bã tapehuunh do hã, sahõnh hë da rah'yy kae padëek ta hã, sa wahë n'aa tabahado däk hyb n'aa. Roma buuj warahén n'aa kamajë bong da ãã hã tii bã. Rado hõm da P'op Hagä Do tób n'aa. Rado hõm da ãã häj n'aa —näk mä sa kyyh.

⁴⁹ Ti m' sa seeh, Kajapas häd näng doo, ti noo gó P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do ky hadoo sa hã:

—Doooh bë hapäh péh —näng mäh. ⁵⁰ —Doooh bë h'yy genä bã? Taw'ãäts hë ta ti sét né hë dajëp, sahõnh hë Judah buuj ranadejëp hyb n'aa —näng mä Kajapas kyyh.

⁵¹ Ta daaj hë tahajaa do hyb n'aa nado ta tii d' tabaher'oot. P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do tado hyb n'aa, P'op Hagä Do banoo ta hã ti tabaher'oot hyb n'aa, ta pooj jé Jesus ky n'aa hã. Jesus dajëp da Judah buuj sa hyb n'aa tahanäng pé m' tii d' taher'oot doo. ⁵² Tadaajëp Judah buuj sa hyb n'aa had'yyt nado. Tata däk séd hã da na-ãäj hë sahõnh hë P'op Hagä Do taah hedoo do jé pad'yyt hë habong doo.

⁵³ Ti jawén paa bã kä m', Kajapas her'oot jawén paa bã kä m', Judah buuj wahë n'aa rabaher'ood kån nyy da da Jesus radaj'ëep.

⁵⁴ Ti hyb n'aa, dooh Jesus awäd wät bã sahõnh hë mahang kä. Ti hyb n'aa ahõm kån mä ta ma matëg sa sii kä panang Eparajim häd näng do tabanäng hënh, tabanawäng do nab'yy hënh kä. T'ĩĩ hënh rabaym dó.

⁵⁵ Tabedaa däk bã Pas-kowa häd näng do Judah buuj rataheb'ëes doo, hajõk hah'üüm mä Jerusarënh hënh, t'ĩĩ hënh ratab'ëes hyb n'aa. Pas-kowa pooj jé rabahõm, sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad ratab'ëes hyb n'aa. ⁵⁶ Jesus mä resoos P'op Hagä Do tób n'aa yt hã rabab'ëeh bã. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Nyy da bë hã? Ana g'eeh da Pas-kowa er tab'ëes bã? —näk mäh.

⁵⁷ Tii da rawén edoo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Pariséw sa daheeh ramejüü do hyb n'aa ramaher'oot hyb n'aa Jesus rahapëë bã. Rakarën paawä ramaher'oot ramaso däk hyb n'aa.

Buu benyym do Marija ah'ook do Jesus tsyym hã panyyg n'aa hahÿÿh

12 Ji moo oow see pé ta ãh Pas-kowa häd näng do pooj jé, Jesus matëh kån panang Betanija häd näng doo hënh, Rasaro taganyy wät do panang bã. ² Takajaa bã kä m', Jesus najiis ramoo bok Jesus raweh'ëeh do ta n'aa. Maah-Ta manaa ti hat'oonh do sa waa, sa tä. Rasaro asooh sa mahang. ³ Ti m' Marija bado däk buu benyym do hood. Häd eh ta hood. ^{††} Tak'ëp ky n'aa gebah, heh'äät, joom nah-do häd näng do s'ëeb ti buu benyym doo. Ti m' tabahah'ook Jesus tsyym hã. Ti m' tatsyym hawug hõm ta sëen me. Jé pad'yyt hë däg tób yt hã buu benyym do buu bewäd däk.

⁴ Ti m' Judas Ikarijot häd näng doo, Jesus ma matëg seeh, ta jawén Jesus tahaëej däk doo, ky hadoo:

⁵ —Hëd n'aa buu benyym do takanes'ëem? 300 moweed k'ãäts tëg hawak paawä ta säm. Ta säm ji an'oo paawä kas'uut do sa hã —näng mä Judas kyyh.

⁶ Kas'uut do tat'yyd meh'ĩĩn do hyb n'aa nado ta tii da tawén her'oot. Baretsëg tii. Jesus sa dajëer hagä n'aa Judas. Tahes'ook mä ta gó radahep'ëe doo.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Na magëd ti ÿÿnh. Ý radakä jëng noo gó buu benäw n'aa tii d' tabad'oo. ⁸ Kas'uut do aboo had'yyt hë bë mahang. Ý ti hÿÿh, dooh bë mahang ý awäd wäd bã had'yyt hë —näng mä Jesus Judas hã.

⁹ Ti nuuj jé m' hajõk Judah buuj raky n'aa napëë däk Betanija bã Jesus bawäd däk doo. Ti m' rabana kån Jesus rabaheg'ãäs hyb n'aa. Rasaro, dajëp do paah, Jesus ganyy wät do rabaheg'ãäs hyb n'aa na-ãäj né hë.

¹⁰ Rasaro hyb n'aa hajõk Judah buuj rahyb n'aa eréd hõm sa wahë n'aa. Jesus hã m' rah'yy kae padäg kån. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa Rasaro sii hë rakarën radaj'ëep.

Baad Jesus ragadoo Jerusarënh bã panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m', jati pé hajõk doo, Pas-kowa hyb n'aa Jerusarënh hënh han'aa doo, Jesus raky n'aa napäh hana do Jerusarënh hënh. Ta hõõ bã tabawäd däk.

¹³ Madyk g'aad hadoo do rakekyyt mäh, an'yyh mä panang bã naa, Jesus ragadoo hyb n'aa. Ti m' raky hadoo, tak'ëp sa kyyh:

—P'op Hagä Do ãã j'aa etsë! —näk mäh. —Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! [‡] —näk mäh. —Ky n'aa kedëng, Isaraéw buuj sa wahë n'aa! —näk mä sa kyyh.

¹⁴ Ti m' jumeto t'aah jó Jesus baso kån. Tii d' né paa ta ky n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih doo. Hahÿÿ da tak'erih:

† Tii da P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü paah.

†† Riit gó ji ety bã, ta baa bã tagadäk. ‡ Saaw-Mo 118.25-26

¹⁵ “Bē eỹm manā Sijōn † buuj.
Bē hegāā! Bē wahē n'aa ti awät da.
Jumeto t'aah jó tabana.” ††

¹⁶ Pooj jé dó, dooh Jesus ma matëg rah'yy genä nä bā ta ti P'op Hagä Do kyy kerih do Jesus hā kametä wät ti noo gó. Ta jawén, Jesus dajëp, Jesus ganä wät, Jesus basëek do jawén paa bā kã, rahyb n'aa es'ee däg kãn ta ti ta ky n'aa kerih doo, ta hā kametëeh doo.

¹⁷ Ti m' hajök do wób, hap'ëeh do Rasaro Jesus ganyy wät doo, rahe'oot mä ta wób sa hā. ¹⁸ Ti hyb n'aa kã m', ta ti Jesus pahuunh do raky n'aa napäh do hyb n'aa, hajök an'yyh panang bā naa Jesus ragadoo hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' Parisëw raky n'aa jög bong sa da hadoo do hā. Hahỹ d' mä sa kyyh:

—Bē hegāā! Dooh āā haja bā hahỹh. Sahõnh hē ta wē rabahõm kãn —näk mä sa kyyh.

Gereg buuj wób rakarën do raheg'ääs Jesus panyy n'aa hahỹh

²⁰ Ti m' Pas-kowa noo gó, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa han'aa do sa mahang ti abong mä Gereg buuj wób. ²¹ Pirip wē rabana. Betsaj-Da panang bā, Garirej häj n'aa bā naa ti Pirip. Ti m' raky hadoo:

—Hyb n'aa jawyk doo, —näk mäh —āā karën Jesus āā bahegāā paawä —näk mäh.

²² Ti m' Pirip ahõm Ān-Deréh wē, tamaher'oot hyb n'aa. Ti m' Ān-Deréh bahadaa hõm Pirip. Jesus wē rabahõm ramaher'oot hyb n'aa Gereg buuj rakarën doo. ²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Kaja däk hỹ kã ȳh, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do dajëp doo, baad ȳ P'op Hagä Do wén weh'ëeh da —näng mäh. ²⁴ —Né hup ȳ né hē hahỹ ȳ her'oot doo: Tiriig ag k'ääts gó takanajäg bā, k'ääts gó ta bóg nadajëb bā, ta mab hē, sét hē had'yyt hē tabaym ti ta ag. Ta bóg dajëb bā, papuuj ganyyh bā, tii bā hajõng ta ag ganä kãn ta hanaa † —näng mäh. ²⁵ —Jé badäk hahỹ hā ji hawät do hā tak'ëp kamahãn doo, dooh da tanu dëe bā P'op Hagä Do wē. Badäk hahỹ hā ji hawät do hā kamanahãn doo, edëb had'yyt da P'op Hagä Do pa. ²⁶ Jé karën pé wē ȳ moo wät péh, taw'ääts hē hëp ȳ hata had'yyt hē. Ȳ bawät bā tabawäd had'yyt hē da wē ȳ moo wät doo. Ee weh'ëeh da tii —näng mäh.

²⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hỹ kã, taw'ääts hē nado hëp ȳ. Nyy da da kèh ȳ P'op Hagä Do hā? “Ee, ȳ medëeb nesaa do ȳ ahob mahãnh, ȳ dajëb mahãnh”, näng g'ee d' ȳh? Dooh. Ȳ dajëp hyb n'aa né hē ȳ bahyng —näng mä Jesus.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo P'op Hagä Do hā:

—Ee, mametä baad had'op do õm, tak'ëp kabaj'aa do sahõnh hā —näng mä Jesus kyyh.

Ti m', hỹ pong jé naa tamaa ena kyyh. Hahỹ da m' ta kyyh:

—Ȳ metä wät. P'aa hënh da ȳ metëeh ënh —näng mäh.

† Jerusarënh panang ti Sijōn. Isaraëw buuj na-āāj hē kã ra-manëëj kãn Sijōn. †† Sakarija 9.9 † Ta ky n'aa hā né hē Jesus her'oot ta tii. Jesus né hē tiriig ag hadoo. Jesus nadajëb bā paawä, dooh takahũm boo tii bā ta hā h'yy ka'eeh doo, tahanäng pé tii.

²⁹ Darung mä hajök do tii bā hab'ëeh do sa hā.

—Āās ti her'oot ta sii —näk mä ta wób sa kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëp ȳ n'aa nado ti kyy ber'oot. Bē hyb n'aa ti taber'oot, bē ky daheeh hyb n'aa —näng mä Jesus.

³¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hỹ kã kajaa däk P'op Hagä Do ky n'aa etyy do badäk hahỹ hā habong do ta hā h'yy kana'eeh doo. Da hē kã Nesaa Do Yb, badäk hahỹ hā habong do hā mejũũ do kahabëe hõm kãn. ³² Ȳ kã, p'op kajatsëk do hā, b'aa hā, ȳ radahëe däk bā, ȳ naëenh da wē ȳ sahõnh hē badäk hahỹ hā habong doo —näng mä Jesus.

³³ Ta tii d' tawén her'oot, tametëeh hyb n'aa nyy da tadajëp.

³⁴ Ti m' hajök do raky hadoo:

—Āā ky n'aa napäh P'op Hagä Do kyy kerih doo. Kristo häd näng doo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, awäd had'yyt hē m', dooh tadajëb bā takerih doo gó tahe'ood bā. Hëd n'aa Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do p'op radahäng, mabanäng? —näk mä sa kyyh.

³⁵ Ti m' panyy ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hā:

—Kana'hën doo nä ta bag bawät nä bē mahang. †† Taw'ääts hē bē babok tabawak nä bā, badajung do †† adëe pooj jé bē hā. Ta tii d' ȳ wén her'oot bē hā, tabadajuu gó hawät doo, dooh tabahapëe bā do hyb n'aa n'yy hënh tahahõm. ³⁶ Bē mahang ta bag bawät nä bā, taw'ääts hē bē h'yy ka'eeh ta hā tabahajaa nä bā, ta bag taah †† bē bahadoo hyb n'aa —näng mä Jesus hajök do sa hā.

Ta ti tahe'oot do jawén paa bā kã m', Jesus bahõm kãn hajök do sa mahãnh. Ta m'aa hënh mä tabawäd däk, ta ma matëg ta sii.

Hëd n'aa Jesus hā rah'yy kana'eeh do panyy n'aa hahỹh

³⁷ Hajõng ta metëe n'aa Jesus pehuuj né paawä sa matym gó, ta wób dooh rah'yy kae padäg bā ta hā.

³⁸ Rawén h'yy kana'eeh, Isajas, P'op Hagä Do ky n'aa rod makũ her'oot do paa kametëeh hyb n'aa. Hahỹ da Isajas baher'oot paa P'op Hagä Do H'yyb Däng Do kyyh:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,

doooh raky dahé bā ër her'oot doo.

Dooh rah'yy genä bā Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do hejój sa hā kametëeh doo.” †††

³⁹ Rawén nahajaa rah'yy ka'eeh, hahỹ da Isajas erii wät do paa hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh:

⁴⁰ “P'op Hagä Do gatsëe däk sa matym, ranahapäh hyb n'aa.

P'op Hagä Do gatsëe däk sa h'yyb tym,

†† Ta daaj hē, ta ky n'aa né hē ti tahe'oot. Jesus né hē ti ji bag hadoo. ††† Tabadajung doo, Nesaa Do Yb hejój ji tamasoo doo. Jesus, sa bag hadoo, edaa däk ti noo gó takado hõm, P'op Hagä Do wē tamatëeh. Jesus hā rah'yy kanae bā, Nesaa Do Yb moo gó rababok tii bā. Tabadajuu gó ji bawät do hadoo tii. ††† Jesus né hē ti ta baghadoo. Ta hā h'yy ka'eeh doo, ta karapee, ta bag taah. †††† Isa-ias 53.1

rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa,
 rah'yy kawanareem hyb n'aa.
 Rah'yy kadawuung bā paawā hā ȳy,
 rah'yy kawereem bā paawā,
 ȳ h'yyb wareem paawā, baad rababok hyb n'aa kā." †

⁴¹ Ta tii da Isajas wén her'oot paah, Jesus hejój, Jesus bag tak'ëp gabarëeh do tabahapäh do hyb n'aa dawëë naa. Ti m' ta ky n'aa né m' ti ta her'oot, Isajas hā.

⁴² Dooh né paawā hajök do raky dahé bā, hajök Judah buuj wahé n'aa sii hē rah'yy kae padäg kån Jesus hā. Dooh raheer'ood bā Jesus hā rah'yy ka'eeh doo, Pariséw rajeŷym do hyb n'aa. Rahabëë nyh tii bā sa h'yyb, tób P'op Hagä Do panyyg rayd na herot doo bā naa. Sa h'yyb gó ub rah'yy ka'eeh. ⁴³ Sa hā baad ub sa da hadoo rawehëë bā sa hā. Dooh denaa hē ragenaag bā P'op Hagä Do ji taweh'ëeh do hā. ††

⁴⁴ Ti m' Jesus ky hadoo, tak'ëp ta kyyh:
 —Jé hā ȳ h'yy ka'eeh doo, hā ȳ had'yyt nado tah'yy ka'eeh. Hā ȳ mejüü do hā né hē tah'yy ka'eeh tii. ⁴⁵ Ȳ hapäh doo, hā ȳ mejüü do na-ãäj né hē tahapäh. ⁴⁶ Hȳ pong jé naa ȳ bahyng, badäk hahŷy hā habong do sa h'yyb bag ȳ bahadoo hyb n'aa, sahõnh hē hā ȳ h'yy ka'eeh do badagyp doo gó ranaym hyb n'aa. ⁴⁷ Dooh ȳ tado bā hā ȳ ky nadah'eeh do ky n'aa etyy doo. Ȳ wén hyng babä, nesaa do ȳ ky n'aa etyy do jawén nado badäk hahŷy hā habong do sa hā. Ȳ wén hyng ȳ bed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh. ⁴⁸ Ti anäng né hē ȳ ty n'aa ges'yyk doo, ȳ her'oot do ganadoo do sa ky n'aa etyy n'aa. Këh ȳy, sa hā ȳ her'ood wät do né hē ti sa ky n'aa etyy n'aa. Këh ȳy, sa hā ȳ her'ood wät do paa ky n'aa etyy sa hā, P'op Hagä Do banoo noo gó sahõnh hā ta säm. ⁴⁹ Ta ti ȳ ma metëek doo, këh ȳ gabuuj nado. Ee, ȳ mejō hyng doo, ti né hē hanoo hā ȳy, ȳ tamejüü ȳ her'oot doo. Ti hyb n'aa, "sa ky n'aa etyy n'aa däg, ȳ her'ood wät doo", ȳ wén näng. ⁵⁰ Ȳ hapäh né hē hahŷy: Ee kyyh ji ted'ëep, ji bawäd had'yyt hē hyb n'aa. Ti hyb n'aa ȳ tamejüü do ȳ her'oot do pan'aa, ti né hē ȳ her'ood had'yyt hē.

Ta ma matëg sa tsyym Jesus hets'yyt do panyyg n'aa hahŷy

13 Ti m' sét wäd Pas-kowa ratab'ëes do ãh. Jesus hapäh ta h'yyb gó, kaja däk ti noo gó taberéd däk hyb n'aa badäk hahŷy, ta Yb wë tabasëek hyb n'aa kā. Jesus kamahãn bong né paa ta ma matëg badäk hahŷy hā ta sii habok doo. Ta tii d' né kā m' tametëeh sa hā tak'ëp takamahãn doo.

² Atsëm mä Pas-kowa ta n'aa rabawëh. Dijab h'yyb tatug däk mä Simaw t'aah, Judas Ikarijot, Jesus tabahaëenh hyb n'aa. ³ Jesus hā ta Yb an'oo däk sahõnh hē ta hejooj, Jesus hapäh. P'op Hagä Do hā tabana, p'aa hēnh tamatëeh ta wë Jesus hapäh na-ãäj hē. ⁴ Ti m' Jesus bas'ëeg gëet, tado nyh ta saroor j'ooj hadäk doo. Tawaho däk mä ta baa bā pään ji kamehewuuk doo.

⁵ Ti m' naëng tagedu jat ta hood gó, ti m' ta ma matëg

† Isajas 6.10 †† Ti hyb n'aa rajejën Jesus hā rah'yy ka'eeh doo, ta wób rakawanajään hyb n'aa sa wë.

sa tsyym tahetsyyd kån. Ti m' tabawug hõm ta hā hadäk doo me.

⁶ Simaw Peed wë takajaa bā kā m', Peed ky hadoo:
 —Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —tsym ȳ sii hē mabahets'yyt? —näng mäh.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —Dooh mah'yy ganyy nā bā hahŷy ȳ moo wät doo. Ta jawén da mabahapäh —näng mäh.

⁸ Ti m' Peed ky hadoo:
 —Dooh. Tabad'op hē tsym ȳ mahetsyyd † —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —A tsyym ȳ nahetsyyd bā, dooh hëp ȳ hata mado wäd da —näng mä Jesus ta hā.

⁹ Ti m' Simaw Peed ky hadoo kån:
 —Tii d' madoo bā, ȳ karën paawā sahõnh hē ȳ mabahets'yyt! —näng mä Peed kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:
 —Hehob wät doo, baad däg ta hā sahõnh hē. Jääm né hē ta tsyym tahets'yyt nā. Baad däg bë hā. Jääm né hē sét hē bë see baad nadoo —näng mä Jesus.

¹¹ Jesus hapäh mä ta hā haëenh doo. Ti hyb n'aa, "Dooh sahõnh hē baad tado bā", tawén näng.

¹² Jesus bahaja däk bā sa tsyym tahets'yyt doo, p'aa hēnh tädädäk ta saroor j'ooj hadäk doo, ahyy sooh p'aa hēnh, ti m' taky hadoo:

—Bë hapäh nyy d' tahanäng pé ta ti ȳ moo wät do bë hā? —näng mäh. ¹³ —Ȳ bë maneëenh "Ma matëg", "Hyb N'aa Jawyk Doo", nāk bëeh. Baad né ti bë kyyh. Ti né hē ȳy. ¹⁴ Ȳy, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, bë ma matëg né paawā, bë tsyym ȳ hetsyyd wät. Ti hyb n'aa taw'ääts hē bë na-ãäj hē da bë hetsyyd bë h'yy kanatëe tsyym. ¹⁵ Taw'ääts hē ȳ metä wät doo da da bë bad'oo. ¹⁶ Né hup ȳ né hē hahŷy ȳ her'oot doo: Dooh sa karom sa kariw n'aa bahãnh tanu gadäg bā. Dooh sa panäg sa hā mejüü do sa bahãnh tado bā. ¹⁷ Bë hapëë däg kån ta tii. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do bë taky n'aa edëng da ta tii da bë moo hedo bā.

Ta maji moo gó rahaëenh do ky n'aa Jesus her'oot do panyyg n'aa hahŷy

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:
 —Dooh sahõnh hē bë ky n'aa had'yyt tado bā ta ti ȳ her'ood wät doo. Ȳ hapäh ta ti sahõnh hē ȳ asëew däk doo. Hahŷy da P'op Hagä Do kyy kerih do ȳ asëew hõm do see ky n'aa: "Si ȳ hawa do ȳ tahyb n'aa wareem däk." ¹⁹ Kametä kån ta ti kerih doo gó ta ky n'aa kā. ²⁰ Ta pooj jé ta ti bë ȳ maher'oot, kametëeh do pooj jé, takametä däg bā, ȳ né hē Hawäd Had'yyt Do bë ky daheeh hyb n'aa. ²¹ Jé ȳ mejüü do gadoo doo, ȳ na-ãäj né hē tagadoo. Ȳ gadoo doo, hā ȳ mejüü do tagadoo. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo —näng mäh.

† Peed wén ganadoo paawā, ji karom moo heb'oooh do mo n'aa me Jesus bad'oo sa hā. Hyb n'aa jawyk Jesus, Peed matym gó. †† Ji da hadoo do ji masa, tahanäng pé tii. Dooh ji daaj hē ji kawehëë bā. Dooh hahŷy da ji kyyh: "Dooh ta ti ȳ moo wät bā. Ta karom nado ȳy." Dooh tii da ji kyyh. Ji da hadoo do ji masa sahõnh hā. †† Dooh Jesus bahãnh rado bā, tahanäng pé tii. ††† Saaw-Mo 41.9

²¹ Jesus bahajaa bā kā m' ta ti ta her'oot doo, baad na-do wād ta h'yyb. Ti m' baad taba her'oot sa hā:

—Bē see ŷ tahaēēnh da majīi moo gó. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mā Jesus sa hā.

²² Ti m' sa daaj hē ta ma matēg raky kakā bong. Doo hahapēē bā jaa ky n'aa ta ti ta her'oot doo. ²³ Sa kanatēē, Jesus tak'ēp kamahān do asooh p'eets hē Jesus pa. ²⁴ Ti m' ta moo me Simaw Peed hād nāng do beheet, p'eets hē hasooh do hā tabeaanh hyb n'aa ta hā jaa ti tahedoo doo. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Mameaaj ta hā jaa péh —nāng mā Peed kyyh.

²⁵ Ta ti Peed mejūū doo, p'eets hē takatahā dāk ta hā, tabeaanh hyb n'aa. Ti m' tabeaanh:

—Jaa tii, Hyb N'aa Jawyk Doo? —nāng mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Hahŷ pāw ŷ heh'oos do ŷ hanoo doo. Ti né kā —nāng mā Jesus. ††

Ti m' tabehoots kån, tan'oo kån Judas Ikarijot hā, Simaw t'aah hā kā. ²⁷ Judas gado däg sii hē m', Nesaa Do Yb bajēē suun ta h'yyb tym gó.

Ti m' Judas hā Jesus ky hadoo:

—Nayyw hē mamoo wād mamoo wāt doo kā —nāng mā Jesus kyyh ta hā.

²⁸ Tii bā hat'oonh doo, dooh m' rah'yy genā bā tii d' Jesus bedoo do Judas hā. ²⁹ Sa dajēēr wē nāng do ta ti Judas. Ti hyb n'aa Jesus mejō hōm Pas-kowa waa n'aa hata hetsēē, red'oo mäh. Kasuud is do sa hā dajēēr tanoo, ta wób red'oo mäh. ³⁰ Ti m', pāw tagadoo do jawén paa bā, Judas bahōm kån. Badajuu dāk.

Papuu ky n'aa jawyk do ky n'aa hahŷŷh

³¹ Judas banyyh do jawén paa bā kā Jesus ky hadoo ta wób sa hā:

—Kametā däg kån hŷŷ kā Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong jé Hana Do tak'ēp hadoo do ta kabaj'aa doo, tak'ēp raweh'ēēh doo. P'op Hagā Do tak'ēp ta kabaj'aa doo, raweh'ēēh doo, kametā dāk Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do hyb n'aa. ³² P'op Hagā Do tak'ēp ta kabaj'aa doo, raweh'ēēh doo, ta hyb n'aa kametā däg bā, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong jé Hana Do tak'ēp ta kabaj'aa doo, raweh'ēēh doo, kametā dāk da P'op Hagā Do an'oo bā. Nayyw hē ŷ P'op Hagā Do weh'ēēh.

³³ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Tah haa hedoo doo, dooh tabadawēd wād bā bē mahang ŷ bawāt doo. Bē esóts né paawā da ŷŷh, dooh bē haja nā bā bē ahōm bā ŷ hawāt hēnh. Tii d' né hē ti ŷ her'oot do paa Judah buuj sa wahē n'aa hā —nāng mäh. ³⁴ Papuu ky n'aa jawyk do bē hā ŷ mejūū: Taw'āāts hē bē kamahān ta wób. Taw'āāts hē bē ŷ kamahān doo da bē kamahān ta wób. ³⁵ Ta wób bē kamahān do hā, ma matēk ŷŷ bēēh, tii hā da sahōnh hē rabahapāh —nāng mäh.

³⁶ Ti m' Simaw Peed ky hadoo ta hā:

—N'yy hēnh mabahōm, Hyb N'aa Jawyk Doo? —nāng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Doo hahaja nā bā ŷ hahōm hēnh mahōm bā nag'aap hē. Ta jawén da, jawén ŷ mabana kån —nāng mā Jesus Peed hā.

³⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —hēd n'aa tana-hajaa nayyw hē ŷ ahōm bā a sii? —nāng mäh. —ŷ radajēēb bā a hyb n'aa, na madajēēb its ŷŷh. A hyb n'aa né hē ŷ kan'oo dāk —nāng mā Peed.

³⁸ —Ōm dajēp né da hēp ŷ n'aa? —nāng mā Jesus. —Karaak bahŷŷh do pooj jé, tamawoob nuu me da ŷ maky n'aa jejēn da. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mā Jesus kyyh Peed hā.

Ta ma matēg Jesus h'yyb en'yyim do panyyg n'aa hahŷŷh

14 Ti m' sahōnh hē ta ma matēg sa hā Jesus ky hadoo:

—Bē hyb n'aa tón manāh. Taw'āāts hē bē h'yy kae had'yyt hē P'op Hagā Do hā. Hā ŷ na-āāj hē taw'āāts hē bē h'yy kae had'yyt hē. ² Hŷ pong jé, Ee tób bā, tabawāt bā, ti anāng hajōng bē baym doo. Tīī hēnh ŷ basēēk bē pooj jé, ŷ benām hyb n'aa bē baym do hood. Tii d' tanado bā paawā ŷ her'oot paawā bē hā. ³ ŷ basēēk bē tyw n'aa ŷ benām hyb n'aa. Tii bā ŷ matēēh da bē ŷ mahūūm hyb n'aa wē ŷŷ, ŷ bawāt bā bē babok hyb n'aa na-āāj hē. ⁴ Bē hapāh né hē ta tyw n'aa ŷ mahōm doo —nāng mā Jesus kyyh.

⁵ Ti m' Toméh ky hadoo ta hā:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —doo hā āā hapēē bā n'yy hēnh mabahōm. Ti hyb n'aa nyy da āā bahapāh ta ti ta tyw n'aa? —nāng mā Toméh kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ŷ né hē ta tyw n'aa, ŷ né hē ta hub her'oot doo, ŷ né hē hanoo hedēb had'yyt do P'op Hagā Do pa. Jāām né hē hēp ŷ n'aa Ee wē ji nu dāng. ⁷ Baad ub ŷ bē mepēē bā, bē mepāh na-āāj hē Ee. Sét né hē āāh. Hŷŷ kā bē mepēē dāk, bē ty gepēē dāk na-āāj hē Ee —nāng mā Jesus sa hā.

⁸ Ti m' Pirip ky hadoo:

—Mametā āā hā a Yb. Jāām né ti āā karēn, Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng mā Pirip.

⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bāp peej né paawā ŷ bawād dāk bē sii, dooh ŷ mamepēē nā bā, Pirip? —nāng mäh. —Tahapēē dāk do ŷŷh, Ee na-āāj hē tahapēē dāk. H'ēēd hyb n'aa ti mabedoo, "Mametā āā hā a Yb", mabanāng? ¹⁰ Doo h maky dahé bā? Ee h'yyb gó ŷ bawāt, hēp ŷŷ gó Ee bawāt. Bē hā ŷ her'ood wāt doo, kēh ŷ gabuu had'yyt nado tii. Ee kyyh né hē tii. ŷ moo wāt doo, Ee, hēp ŷŷ gó had'yyt hawāt doo, ti né hē moo wāt tii. ¹¹ Taw'āāts hē bē ky daheeh, Ee h'yyb gó ŷ bawāt, hēp ŷŷ gó Ee bawāt, ŷ hanāng doo. Bē ky nadahé nā bā, taw'āāts hē bē ky daheeh ŷ pehuunh do hyb n'aa. ¹² Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Hā ŷ h'yy ka'eēh do tamoo wāt da ŷ moo wāt do paah. ŷ moo wāt do paa bahānh da

† Jowāw tii. †† Kaja hē apāh Jesus her'oot ta ti Jowāw hā. Ta wób apāh dooh ramaa napēē bā Jowāw hā Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa dooh rah'yy genā bā Jesus bedoo do Judas hā. ‡ Simaw see ti Judas Ikarijot yb. Simaw Peed nado.

tamoo wät tii kā, Ee wē ŷ basëek do hyb n'aa kā.

¹³ Sahōnh hē hāt ŷŷ gó bē etsëe do ŷ moo wät da bē hā, ŷ moo wät do hā Ee kawehëe dāk hyb n'aa.

¹⁴ Sahōnh hē hāt ŷŷ gó hā ŷ bē ets'ëe bā, ŷ ky daheeh né hē, ŷ anoo né hē.

P'op Hagä Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—ŷ bē kamahñn bā, bē ky daheeh da ŷ mejũ doo —näng mäh. ¹⁶ —Ee hā ŷ etsëe da, tii bā da bē hā taban'oo kån bē masa n'aa seeh, bē sii tabawäd had'yyt hyb n'aa. P'op Hagä Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do né tii. Badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do dooh rahaja bā ragado bā ta Sahee, ranahapäh do hyb n'aa, ramaa nanapäh do hyb n'aa na-ãj hē. Bē ti bē mepäh, bē sii tabawät do hyb n'aa, ta jawén kā bē h'yyb gó tabajëe suun kån. ¹⁸ Dooh bē ŷ eréd bā. Dooh da kabarii boo bē do bā. P'aa hēnh da ŷ bana bē wē. ¹⁹ Dooh tabadawéd nā bā, tii bā badäk hahŷŷ hā dawëe P'op Hagä Do mahñnh habong do dooh ŷ rahapëe wäd bā. Bē hapäh da ŷ tii. ŷ awäd had'yyt do hyb n'aa, bē na-ãj hē bē aboo had'yyt hē da. ²⁰ ŷ ganā wät noo gó, Sahé ŷŷ ŷ mejũ noo gó, tii bā da bē bahapäh Ee h'yyb gó ŷ bawät. Hëp ŷŷ gó bē babok, bē h'yyb gó ŷ bawät bē bahapäh na-ãj né hē ti noo gó. Séd ër h'yyb hedoo. ²¹ Këh ŷ gadoo doo, ky daheeh doo, ti né hē ta ti hā ŷ kamahñn doo. Hā ŷ kamahñn doo, Ee kamahñn da. ŷ na-ãj hē ŷ kamahñn tii. Ta hā ŷ banoo, tah'yy gahoot hyb n'aa hā ŷŷ.

²² Ti m' Judas see (Ikarijot nadoo doo), ky hadoo ta hā:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —h'ëed hyb n'aa ãã hā had'yyt hē mabanoo a hā ji h'yy ganäng doo, ta wób sa hā dooh? —näng mäh Judas see kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Hā ŷ kamahñn do ky daheeh né hē ŷ ma metëek doo. Ee kamahñn ti ta tii. ãã an'aa da ta wē. Ta h'yyb tym gó da ãã babok. Jääm hē hā ŷ kamahñn do hā ŷ banoo tah'yy ganäng hyb n'aa hā ŷŷ. ²⁴ Hā ŷ kamahñn doo, dooh taky dahé bā ŷ ma metëek doo. Ti hyb n'aa, dooh sa hā ŷ an'oo bā hā ŷ rah'yy genäh hyb n'aa. Këh ŷ nado ta ti bē maa newëe doo. Ee, hā ŷ mejũ do kyy né tii.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta ti bē ŷ maher'ood wät, babā bē sii ŷ bawät nā bā. ²⁶ Bē masa n'aa, P'op Hagä Do Sahee, këh ŷŷ gó Ee P'op Hagä Do mejũ doo, ti né da bē tama metëek sahōnh hā. Sahōnh hē bē hā ŷ her'ood wät do paah, bē hyb n'aa newëe tan'oo bā bē hā.

† Ta yb wē Jesus basëek do jawén paa bā, tamejō hyng P'op Hagä Do Sahee, ta hā h'yy ka'eeh do h'yyb tym gó tabawät hyb n'aa. Jé pad'yyt hē rabaher'ood hōm kån Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajōk h'yy kae padäg kån Jesus hā, P'op Hagä Do Sahee an'oo bā. Ti hyb n'aa, ŷ moo wät do paa bahñnh da tamoo wät tii kā, Jesus wén näng.

†† P'op Hagä Do Sahee gó Jesus bana sa wē p'aa hēnh, tahanäng pé m' tii.

²⁷ H'yyb n'yyim do ŷ banoo bē hā. Bē wē da tabaym. ŷ anoo hëp ŷ näw bē hā. Badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do nahapäh do ranoo do nahado tii. Bē h'yy ketón manäh. Bē eŷŷm manäh —näng mäh Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bē maa napëe bok hahŷ bē hā ŷ her'ood wät doo: “ŷ da ahōm, tii bā p'aa hēnh ŷ bana bē wē”, näng ŷŷh. ŷ bē kamahñn bā paawā, bē paawā tseb'ee Ee wē ŷ basëek do hyb n'aa. ŷ hyb n'aa jawyk do bahñnh Ee hyb n'aa jawyk. ²⁹ Ta pooj jé bē ŷ maher'ood wät, tametëeh bā kā bē h'yy ka'eeh hyb n'aa hā ŷŷ. ³⁰ P'eets däg Nesaa Do Yb, badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do hā mejũ doo. Ti hyb n'aa, dooh tabadawéd wäd bā ŷ her'oot bē hā. Dooh Nesaa Do Yb haja bā hā ŷŷ. ³¹ Daj ŷŷ hē ŷ kan'oo dāk dajëb hā, sahōnh hē hā ŷ Ee mejũ do ŷ ky daheeh do hyb n'aa, Ee ŷ kamahñn do hyb n'aa. Taw'ääts hē sahōnh hē dawëe P'op Hagä Do mahñnh habong do rabahapäh ŷ ky daheeh Ee, ŷ kamahñn Ee.

Ti m' Jesus ky hado kån:

—Hamäh, ër ah'ũm ta s'ee hēnh.

Jesus joom uwa häd näng do hadoo do ky n'aa hahŷŷh

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Joom uwa patuuh heh'äat hadoo ŷŷh. Ee, uwa danäh, ta hā moo wät doo. Uwa tyd hadoo hā ŷ h'yy ka'eeh doo. ² Uwa tyd, tyt ŷ hadoo do neaak do Ee gakyd hōm da. Uwa tyd, tyt ŷ heaak do baad taban'yyh. Ta poo gekyd hōm, baad tabeak hyb n'aa ta bahñnh kā. ³ Baad däg bëeh. Tabenyw dāk bëeh, bē ŷ ma metëek do hyb n'aa. ⁴ ŷ karën séd hā bē h'yy kata däg had'yyt hā ŷŷ, tii bā ŷ h'yy kata däg had'yyt hē bē hā kā. Dooh uwa tyd haja bā ta m'aa hēnh teag bā. Taw'ääts hē ta patuuh hā tadäg had'yyt hē. Ti hadoo bē hā. Dooh bē haja bā joom heaak do bē hado bā, dooh bē haja bā P'op Hagä Do gen'aak do bē moo boo bā, hā ŷ bē h'yy kanata bā.

⁵ —ŷ né hē uwa patuuh hadoo. Tyt ŷ hadoo bëeh. Hā ŷ had'yyt h'yy kata dāk doo, ta hā ŷ h'yy kata dāk doo, ti ti ta ti baad heaak do hadoo. Ta tii d' ŷ wén her'oot, dooh bē daaj hē bē hajaa péh. Hā ŷ bē nayyw bā, dooh bē hajaa péh. ⁶ Hā ŷ h'yy kanata wät doo, uwa tyd kaw'oong hōm, tsawyy bëeh do hadoo da tii. Ti hedoo do rabataa, tëeg hōō gó radewäts toonh, tii bā tabahōō jëng. ⁷ Hā ŷ had'yyt hē bē h'yy kata däg bā, ŷ ma met'ëeg wät do bē h'yyb gó tayyw bā, bē ky dahé bā, bē ky n'aa ets'ëe bē karën do né hē, tii bā bē gadoo né hē. ⁸ Baad bē beaak do hadoo do hā Ee kaweh'ëeh. Bē eaak do hadoo do hā bē kametëeh hëp ŷ hata hadoo bëeh. †

⁹ —Ee ŷ takamahñn doo da bē ŷ kamahñn. Taw'ääts hē ŷ kamahñn do bē h'yyb gó tabawäd had'yyt hē. Bē eréd manä tii hā. ¹⁰ Bē hā ŷ mejũ do bē ky dahé bā, ŷ kamahñn do awäd had'yyt da bē h'yyb tym gó. Dooh bē eréd bā tii bā. Bē gado had'yyt hē tii bā bē ŷ kamahñn doo. Taw'ääts hē ŷ bad'oo doo da bē bad'oo:

‡ Ji da hadoo do ji masa, ji da hadoo do ji kamahñn, P'op Hagä Do karën do ji moo wät, ji heaak doky n'aa.

Hã ý Ee mejũũ do ý ky daheeh. Ti hyb n'aa Ee kamahãñ do awãd had'yyt hẽ hẽp ý tym gó. Ti hyb n'aa, dooh ý eréd bã takamahãñ do hã. ¹¹ Ta ti bẽ hã ý her'ood wãt, ý tsebé doo da bẽ tsebé hyb n'aa, baad bẽ tseebe had'yyt hẽ hyb n'aa. ¹² Hahý ti ý mejũũ doo: Bẽ kamahãñ bẽ da hadoo doo, bẽ ý kamahãñ doo da. ¹³ Jããm né hẽ tak'ëp kamahãñ doo, jé ta najiis sa hyb n'aa dajëp doo, ý bad'oo doo da. ¹⁴ Najis haa né hẽ bẽeh, ý mejũũ do bẽ ky dahé bã. ¹⁵ Dooh "karom ýý" ý maneëej wãd bẽeh. Dooh sa karom rahapëe bã sa kariw n'aa h'yyb. "Najis haa" bẽ ý wén maneëenh, sahõnh hẽ hã ý Ee maher'oot do ý tabëj dãk do hyb n'aa bẽ hã. ¹⁶ Bẽ nado ti ý hasëew wãt doo. Ý ti hasëew bong bẽeh. Bẽ ý wén sëew hõm, ý mejũũ joom heaak do hadoo bẽ bahadoo hyb n'aa. Joom ag kanarejãã do hadoo ti ý karën bẽ hã. [†] Tii bã da sahõnh hẽ hã ýý gó bẽ ky n'aa etsëe doo, Ee anoo da bẽ hã. ¹⁷ Bẽ ý mejũũ bẽ kamahãñ bẽ da hadoo doo.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Badãk hahýý hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do bẽ wẽ rakamajë bã, bẽ hyb n'aa es'ee, pooj jé hã ý rakamajë bong. ¹⁹ Badãk hahýý hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do wób bẽ ado bã paawã, bẽ paawã rakamahãñ, sa da hadoo do rakamahãñ doo da. Dooh sa wób bẽ ado boo bã. Bẽ ý asëew hõm sa mahãnh. Ti hyb n'aa bẽ hã rakamajãã. ²⁰ Bẽ hyb n'aa es'ee bẽ hã ý her'oot do paah. Dooh sa karom ta kariw n'aa bahãnh tanu gadãg bã, nãng paa ý bẽ hã. Ta wób ý rano n'aa masoo paah. Bẽ na-ããj né da rano n'aa masoo né da. Ta wób, kẽh ý raky dahé wãt paah. Bẽ na-ããj da raky daheeh. ²¹ Hẽp ý n'aa da bẽ rano n'aa masoo, hã ý mejõ hyng do ranahapãh do hyb n'aa. ²² Ý nahyy bã paawã, sa hã ý naher'ood bã paawã, dooh P'op Hagã Do ky n'aa ety bã sa hã nesaa do sa mo haj'aa hyb n'aa. Hýý kã, ý ahyy wãt do hyb n'aa, panyyg hanãm do ý maher'ood wãt do hyb n'aa sa hã, dooh da sa kyy pé sa hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy noo gó. Sa h'yyb haj'aa hẽ tii d' rabad'oo. ²³ Hã ý kamajãã doo, Ee hã na-ããj hẽ takamajãã. ²⁴ Sa mahang tak'ëp ý pehuuj wãt. Dooh hajaa pé ta tii da pehuunh péh, ý pehuunh doo. Ta ti ý panehuuj bã paawã, dooh paawã P'op Hagã Do ky n'aa ety bã sa hã, nesaa do sa mo haj'aa hyb n'aa. Hýý kã, rahapëe wãt né hẽ ý pehuunh doo. Ti hadoo né hẽ hã ýý, Ee hã na-ããj hẽ rakamajë bong. ²⁵ Ta tii da rawén d'oo, P'op Hagã Do kyy kerih do kametã dãk hyb n'aa. Hahýý da takerih: "Daap hẽ hã ýý rakamajë dãk", ^{††} nãng mã kerih doo gó.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bẽ masa n'aa, P'op Hagã Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do kajaa bã kã, taher'oot da kẽh ý n'aa. Ee hanaa ý mejũũ da bẽ wẽ. ²⁷ Bẽ na-ããj hẽ ý karën bẽ her'ood hõm kẽh ý n'aa, pooj jé, ý du doo noo gó bẽ baboo had'yyt do hyb n'aa si ýý.

[†] Hahý joom ag kanarejãã do hedoo doji hã: Ji da hadoo do ji kamahãñ doo, ji tsebé doo, baad ji bawãt doo, P'op Hagã Do karën do ji moo wãt doo. P'op Hagã Do matym gó dooh tahëej bã tii. ^{††} Saaw-Mo 35.19, 69.4

16 —Sahõnh hẽ ta ti bẽ hã ý wén her'oot, bẽ h'yy kanerét hyb n'aa hã ý bẽ h'yy ka'eeh doo. ² Bẽ da rahabëe nyh tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot doo bã naa. Ta ti bahãnh da ti awãt nã. Ti awãt ti noo gó, P'op Hagã Do rah'yyb en'yym red'oo da bẽ rade-jëeb bã. ³ Ta ti hedoo do ramoo bong da, Ee daheeh ý ranahapãh do hyb n'aa sa h'yyb gó. ⁴ Hahý ý wén her'ood wãt bẽ hã, takametã wãt bã kã, bẽ hyb n'aa esee hyb n'aa bẽ ý maher'ood wãt do paah. Ý wén naher'oot nã paah, ý awãt nã do hyb n'aa bẽ sii.

P'op Hagã Do Sahee ji hã metëeh do ky n'aa hahýýh

⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hýý kã ý basëek hã ý mejõ hyng do wẽ. Ti hado né paawã, dooh ý bẽ eaaj bã n'yy hẽnh ý bahõm. ⁶ Bẽ h'yy ketón up ta ti bẽ hã ý her'ood wãt do hyb n'aa. ⁷ Né hup ý né hẽ hahý bẽ ý maher'oot doo: Baad tanyy bẽ hã Ee wẽ ý basëek. Ý nas'ëeg bã, dooh paawã bẽ masa n'aa, P'op Hagã Do Sahee ana bã bẽ wẽ. Ý basëek bã kã ý mejõ hyng bẽ wẽ. ⁸ Takajaa bã kã, badãk hahýý hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do hã baad tametëeh ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe nesaa do ramoo bok do hã. Tametëeh da ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe baad had'op do hã. Tametëeh da ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe sa hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy do hã sa mo haj'aa p'ãã. ⁹ Ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe nesaa do ramoo bok do hã, hã ý rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. ¹⁰ P'op Hagã Do Sahee metëeh da sa hã, ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe baad had'op do hã, Ee wẽ ý basëek hyb n'aa, ý bẽ nahapãh hẽnh kã. ¹¹ P'op Hagã Do Sahee metëeh da ta s'ee hẽnh rahyb n'aa newëe sa hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy do hã sa mo haj'aa p'ãã, Nesaa Do Yb, sa hã mejũũ do hã, P'op Hagã Do ky n'aa ety dãg kãn do hyb n'aa nesaa doo.

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Hajõng nã paawã ý her'oot bẽ hã, dooh bẽ haja nã bã bẽ gado bã. ¹³ P'op Hagã Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do kajaa bã kã, sahõnh hẽ baad hadoo do ky n'aa bẽ da tametëek. Dooh ta ky gabuuj tado bã taher'oot doo. Hana ý naa tamaa napãh do bẽ d' tamar'oot. Taher'oot na-ããj da ta jawén hana do ky n'aa. ¹⁴ Ý da tahyb n'aa jaw'yyk. Ý tawén hyb n'aa jaw'yyk, hana ýý tagadoo, tatab'ëes hyb n'aa bẽ hã. ¹⁵ Sahõnh hẽ Ee wẽ hanãng doo, ma ý had'yyt hẽ. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do Sahee gadoo ma ýý, bẽ hã tatab'ëes hyb n'aa, ý wén nãng —nãng mã Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m' taky hadoo ënh:

—Nayyw hẽ denaa hẽ, dooh da ý bẽ hapëe wãd bã kã. Nayyw hẽ denaa hẽ da, p'aa hẽnh ý bẽ bahapãh ënh —nãng mã Jesus.

¹⁷ Ti m' ta ma matëg wób raky hadoo sa da hadoo do sa hã:

—Nyy d' tahanãng pé tii éh, "Nayyw hẽ denaa hẽ m', dooh da ý bẽ hapëe wãd bã kã. Nayyw hẽ denaa hẽ da, p'aa hẽnh ý bẽ bahapãh ënh", tahanãng doo? Nyy d' tahanãng péh, "Ee wẽ ý basëek hyb n'aa", tahanãng doo? —nãk mã sa kyyh.

¹⁸ Ti m' sa m'aa hẽnh rakaner'ood kãn:

—Nyy d' tahañang pé g'eeh, “Nayyw hē denaa hē”, tahañang doo? Dooh äã h'yyb mepëë bā ti tahe'oot do hā —nāk mā sa kyyh.

¹⁹ Jesus hapäh rakarēn reanh ta hā. Ti m' taky hadoo kån:

—Bē karēn paawā bē eanh ta ti ŷ her'oot do hā? Hahŷŷ da paawā bē kyy bē h'yyb gó: “Nyy d' tahañang pé tii éh, 'Nayyw denaa hē dooh da ŷ bē hapëë wäd bā kã. Nayyw hē denaa hē da p'aa hēnh ŷ bē bahapäh ēnh', tahañang doo”, nāk bē kyyh. ²⁰ Né hup ŷ né hē hahŷŷ her'oot doo: Bē da a'oot, bē da h'yy ketón. Badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do tseb'ee da ti noo gó kã. Bē h'yy ketón né paawā da, bē h'yy katón do kawareem da tsebé do hā. ²¹ ŷŷnh wog mahŷŷnh ajān henāng doo kã, kajaa do hyb n'aa ti noo gó tabenāng doo. Ta t'aah henāng do jawén paa bā kã, tamabaan hōm tak'ëp ta mahŷŷj ta hoop do paah, tak'ëp tatsebé do hyb n'aa kã. ²² Ti hadoo né da bē hā: Hŷŷ kã bē d' h'yy ketón. ŷ bē bahapäh bā p'aa hēnh kã, tii bā bē tsebee kån. Dooh hado hōm pé ta ti bē tsebé doo. ²³ Ti noo gó kã, dooh hā ŷ bē ets'ëë wät péh. Né hup ŷ né hē hahŷŷ her'oot doo: Ee, P'op Hagä Do banoo da bē hā sahōnh hē hāt ŷŷ gó bē ets'ëë doo. ²⁴ Dooh bē ets'ëë nā pé hāt ŷŷ gó. Bē ets'ëë da. Bē gadoo né hē da, tii bā baad da bē tsebee kån.

²⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Panyyg ky n'aa gó bē ŷ maher'ood bong paah. Ti awät da ti noo gó, dooh da bē ŷ maher'ood wäd bā ta tii da. Baad ub, kejēn do hadoo nado da bē ŷ maher'ood kån Ee ky n'aa hā. ²⁶ Ti noo gó bē ets'ëë da hāt ŷŷ gó. Dooh hyb n'aa da bē ŷ ky masa pé ta hā. ²⁷ Ta daaj hē bē Ee kamahñ. Ti hyb n'aa, dooh hyb n'aa bē ŷ ky masa péh, ŷ wén nāng. Bē Ee wén kamahñ, ŷ bē kamahñ do hyb n'aa, P'op Hagä Do hanaa ŷ bahyng bē ky daheeh do hyb n'aa na-ääj hē. ²⁸ Ee, P'op Hagä Do wē naa ŷ bahyng badäk hahŷŷ bā. Badäk hahŷŷ hā ŷ bawäd wät. Hŷŷ kã ŷ beréd däk badäk hahŷŷh. Ee wē ŷ basëek p'aa hēnh —nāng mā Jesus kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ma matëg raky hadoo:

—Baad hŷŷ kã mabaher'ood wät. Panyyg gó nado wäd. ³⁰ Sahōnh hē mabahapäh, äã hapäh hŷŷ kã. Ji eanh do pooj jé mabahapëë däk ji karēn do ji eanh doo. P'op Hagä Do hanaa òm tii hā äã bahapäh, äã wén ky daheeh —nāk mā sa kyyh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē ky dahé däg né hŷŷ kã. ³² Ti awät da ti noo gó, kaja kån, bē waj'aa bong doo kã bē tób hēnh. Map ŷŷ hē da ŷ bē beréd wät. Tii d' né paawā, map ŷŷ hē nawäd ŷŷh. Ee si ŷ awät. ³³ Ta ti P'op Hagä Do Sahee ky n'aa bē ŷ wén maher'ood wät, h'yyb nyyw gó bē babok hyb n'aa, si ŷŷ séd bē h'yyb hedoo do hyb n'aa. Badäk hahŷŷ hā bē ahoop né da nesaa doo. Ti hado né paawā, bē h'yy gadeja da, badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do hā ŷ j'aa ketsë do hyb n'aa. †

Jesus ky n'aa ets'ëë do panyyg n'aa hahŷŷh

17 Ti m' Jesus bahajaa bā kã ta ti tahe'oot doo, wē hā taty däg, ti m' P'op Hagä Do hā taky n'aa ets'ëë kån:

—Ee, —nāng mäh —kaja kån ŷ dajëp doo kã sahōnh hē sa hyb n'aa. Mametä a T'aah tak'ëp ta makam-abaj'aa doo. ŷ mawehëë, òm a T'aah weh'ëeh hyb n'aa, makabaj'aa do tametëeh hyb n'aa. ² Hā ŷ maban'oo däk sahōnh hē badäk hahŷŷ hā habong do ŷ bag'ääs hyb n'aa, ŷ bedëeb had'yyt hē hyb n'aa a wē, hā ŷ manoo doo. ³ Hahŷŷ hedëb had'yyt hadoo do rawén gadoo: Òm, jääm hē sét had'op doo, P'op Hagä Do heh'äät do rabahapäh do hyb n'aa. Jesus Kristo, mamejō hyng do rabahapäh do hyb n'aa na-ääj né hē. ⁴ ŷ haja däk sahōnh hē hā ŷ mamejū doo. Tii hā òm ŷ wehëë däk badäk hahŷŷ bā. ⁵ Hŷŷ kã Ee, man'oo tak'ëp ŷ kabaj'aa hyb n'aa a matym gó, p'ooj ub, badäk hahŷŷ madu dahāng do pooj jé, a pa ŷ bawät noo gó, ŷ kabaj'aa doo da.

⁶ A ky n'aa ŷ metä wät badäk hahŷŷ hā habong do wób hā, hā ŷ manoo do sa hā. A karapee paa tii, ti man'oo däk do hā ŷŷ. A ky n'aa raky dahé däk.

⁷ Sahōnh hē hā ŷ man'oo däk doo, a hanaa né ti raba-hapëë däk hŷŷ kã. ⁸ Ti rawén hapäh, sa hā ŷ tab'ëes do hyb n'aa a kyyh hā ŷ manoo do paah, ti ragadoo. Baad rabahapäh, a wē naa né hē ŷŷh. Òm né hē ŷ mejō hyng doo, raky daheeh.

⁹ A hā ŷ ky n'aa ets'ëë sa hyb n'aa. Dooh ŷ ky n'aa ets'ëë bā badäk hahŷŷ hā dawëë a mahñh habong do sa hyb n'aa. Hā ŷ manoo do sa hyb n'aa ŷ ky n'aa ets'ëë, a karapee rabahadoo do hyb n'aa. ¹⁰ Sahōnh hē karapé haa, a karapee né tii. A karapee, karapé haa. Sa hyb n'aa ŷ kawehëë däk. ¹¹ Dooh da badäk hahŷŷ bā ŷ ayyw wäd bā, a wē da ŷ bas'ëëg kån. Ti d' hayyw kån badäk hahŷŷ bā. Ti hyb n'aa, Ee, tsyt hē hawät do òm nesaa do mahñh, mamoo n'aa jesu da a hejój me, hā ŷ manoo doo me né hē, séd hā rah'yyb hedoo hyb n'aa, séd hā èr h'yyb hedoo doo da. ¹² Sa mahang ŷ hawät noo gó, ŷ mo n'aa jesu bong a hejój me, hā ŷ manoo doo me. Dooh h'yy kawareem pé nesaa do hā. Jääm hē sét hē nesaa do hā h'yy kawareem. Karejää do pan'aa né tii. Ti tawén hadoo, a kyy kerih do kametëeh hyb n'aa. ¹³ Hŷŷ kã da, dooh sa mahang ŷ awäd wät bā kã. A wē da ŷ bas'ëëg kån. Badäk hahŷŷ bā ŷ bawät nā bā ŷ her'oot nā ta tii, ŷ tsebé do baad sa h'yyb gó tabawät hyb n'aa. ¹⁴ ŷ an'oo däk sa hā a kyyh. Badäk hahŷŷ hā habong do a hā h'yy kana'eeh do kamajë däk sa hā, sa wób ranahado bong do hyb n'aa, sa see ŷ nahadoo do hadoo né tii. ¹⁵ Dooh ŷ ets'ëë bā mabasog hōm hyb n'aa badäk hahŷŷ bā habong do sa mahñh. Jääm né hē ŷ ets'ëë a hā, mamoo n'aa jesuu hyb n'aa Nesaa Do Yb mahñh. ¹⁶ Badäk hahŷŷ hā habong do a hā h'yy kana'eeh do wób nado tii, ta ti see ŷ nahadoo doo da. ¹⁷ Tsyt hē mabetyn däk hanām do ky n'aa me, ma-

† Badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do hā Jesus j'aa ketsëë kån. Nesaa do Yb hā, sa hā mejū do hā Jesus j'aa ketsëë kån na-ääj hē.

gen'aak do ramoo bok hyb n'aa. A kyyh né hē ti hanām do ky n'aa. ¹⁸ Badāk hahŷŷ bā mamejō hyng doo da ŷŷh, tii da ŷ mejūū sa hā badāk hahŷŷ hā habong do sa mahang. ¹⁹ Sa hyb n'aa ŷ kan'oo dāk, tsyt hē magen'aak do ŷ moo wāt hyb n'aa, ta ti na-āāj hē baad tsyt hē magen'aak do ramoo bok hyb n'aa. ²⁰ Sa hyb n'aa had'yyt nado ŷ ky n'aa etsēē. ŷ ky n'aa etsēē na-āāj né hē ta jawén hā ŷ h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, hahŷ sa kyyh hyb n'aa h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa. ²¹ ŷ ky n'aa etsēē sahōnh hē hā ŷ h'yy ka'eeh doo, séd hā rah'yyb hedoo hyb n'aa, séd hā ēr h'yyb hedoo doo da. Hēp ŷŷ gó mabawāt, a h'yyb gó ŷ bawāt doo da. ŷ karēn séd hā rah'yy kata dāk ēr hā, badāk hahŷŷ hā habong do rabahapāh hyb n'aa ōm né hē hā ŷ mejō hyng doo. ²² Tak'ēp baad hadoo do hā ŷ man'oo dāk do paa ŷ an'oo dāk né sa hā, séd hā rah'yyb hedoo hyb n'aa, séd hā ēr h'yyb hedoo doo da. ²³ Sa h'yyb gó ŷ bawāt. Hēp ŷŷ gó mabawāt. ŷ karēn baad ub, séd hā rah'yyb hedoo, ŷ mamejō hyng ta wób rabahapāh hyb n'aa, hā ŷ h'yy ka'eeh do hā makamahān ŷ makamahān do hadoo, ta wób rabahapāh hyb n'aa —nāng mā Jesus taky n'aa etsēē bā.

²⁴ Ti m' taky hado kán ta yb hā:

—Ee, —nāng mäh —ŷ karēn ŷ bawāt bā rababok hā ŷ manoo doo. ŷ karēn rabahapāh ŷ kabaj'aa doo, bak ŷ tak'ēp gabarēeh doo, badāk hahŷ madu dahāng noo gó pooj jé, ŷ makamahān do hyb n'aa hā ŷ man'oo dāk do paa. ²⁵ Ee, baad had'op do had'yyt moo wāt do ōm. Badāk hahŷŷ hā dawēē a mahānh habong doo, dooh né paawā ōm rahapēē bā sa h'yyb gó, ŷ ti hapāh ōm. B'ēeh hahŷ rahapāh ŷ mamejō hyng doo. ²⁶ A ky n'aa ŷ metā wāt sa hā. A ky n'aa ŷ metā had'yyt hē da sa hā, ŷ makamahān do sa h'yyb gó tabawāt hyb n'aa, ŷ na-āāj hē sa h'yyb gó ŷ bawāt hyb n'aa.

Jesus ramaso dāk do panyyg n'aa hahŷŷh

18 Ti m', Jesus bahajaa bā kā taky n'aa etsēē doo, ahōm kán mā ta ma matēg sa daheeh. Kapŷŷj madarong doo, Kidorōn hād nāng do rabatsēg hōm. Tii bā tabanāng joom Oriib hād nāng doo. Tii bā, joom banāng bā Jesus baym.

² Judas, Jesus haēēj dāk do tahapāh mā Jesus bahe'yyim doo. Hajōō nuu me ta tii bā Jesus bahew'ēēt ta ma matēg sa daheeh. ³ Ti m' Judas bahōm kán joom banāng bā. Warahén, ta wób P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa ramejūū doo, Pariséw ramejūū do na-āāj hē tamanaa. Bag enāh rabana. Kuman yt hā m' rabana.

⁴ Jesus hapāh ta h'yyb gó sahōnh hē ta hā rabad'oo doo. Ti hyb n'aa m' sa wē tabahōm, ti m' tabeaa j kán: —Jaa no n'aa bē ban'aa? —nāng mäh.

⁵ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —nāk mā sa kyyh.

—ŷ né hŷŷh —nāng mā Jesus sa hā.

(Sa mahang Judas, ky ken'yyim doo gó haēēj dāk do bagēēt.) ⁶ “ŷ né hŷŷh” Jesus her'ood sii hē, sa jawén p'aa hēnh rakajāk tūū.

⁷ Ti m' Jesus beanh ēnh p'aa hēnh:

—Jaa no n'aa bē ban'aa? —nāng mäh.

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —nāk māh p'aa hēnh sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ŷ né hŷŷh, ŷ hanāng do bē hā —nāng mäh. —No na ŷ tado bā, bē an'oo hata haa rabahōm hyb n'aa —nāng mā Jesus sa hā.

⁹ (Ta tii d' Jesus wén edoo, “Dooh h'yy kawareem pé nesaa do hā”, ta yb hā taher'ood wāt do paa kametēeh hyb n'aa.) ¹⁰ Ti m' Simaw, Peed hād nāng do bado dāk ta sēn-jeer, ta nabuuj hub hēnh hadāk do tagakyd hōm mā aj'yy Maw-Kó hād nāng doo. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'āāt do karom tii. ¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo Peed hā:

—Menyyw dāg a sēn-jeer. Dooh g'eeh ŷ gado bā ŷ ahoop doo, Ee anoo doo? —nāng mā Jesus ta hā.

Anas wē Jesus ramahūūm do ky n'aa hahŷŷh

¹² Ti m' warahén sa wahē n'aa, ta warahén n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sii hē ramaso dāk Jesus. Ramoo maw'yyd dāg kán, ¹³ tii bā pooj jé ramahūūm aj'yy Anas hād nāng do wē. Kajapas mayb ti Anas. Ti noo gó P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'āāt do ti Kajapas. ¹⁴ Ta ti Kajapas né hē ta ti her'oot do paa Judah buuj sa wahē n'aa sa hā, “Taw'āāts hē sét hē dajēp sahōnh sa hē hyb n'aa”, hanāng doo.

Jesus Peed ky n'aa jejēn do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁵ Simaw, Peed hād nāng doo, Jesus ma matēg see sii tabahōm warahén sa jawén. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'āāt do hep'ēeh do ta ti ta ma metēek do seeh. Ti hyb n'aa rabanoo tabajēē suun tób wahoo gó, kahadē doo gó, Jesus ramajē sun doo gó. ¹⁶ Peed gada ta noo bā. Jesus ma matēg seeh, tób danāh hep'ēeh doo, anyyh p'aa hēnh maruus ta noo hagā n'aa wē tabetsēē hyb n'aa Peed bajēē suun hyb n'aa. Ti m' tamajē sun kán Peed.

¹⁷ Ti m' maruus, ta hadē noo hagā n'aa ky hadoo Peed hā:

—Nāng aj'yy ma matēg see nado ōm? —nāng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Dooh ta ma matēg see ŷ do bā —nāng mäh.

¹⁸ Tak'ēp tabahahēem ti atsēm. Ti hyb n'aa tób danāh karom, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sii hē ragahō sooh tēēg sēh. Tēēg noo pa rabab'ēeh rikatēng hyb n'aa. Peed agēēt katēng sa pa.

Sa wahē n'aa Jesus hā teanh do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁹ Ti nuuj jé m', tób gó, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'āāt do eanh mā Jesus ta ma matēg ky n'aa, tametēek do ky n'aa na-āāj hē. ²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahōnh hē ramaa napēē had'yyt hē ŷ her'ood wāt doo —nāng mäh. —Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hē, P'op Hagā Do tób n'aa yt hē na-āāj hē ŷ

ma met'ëeg wät paah. Dooh kejën gó ŷ her'ood bä —näng mäh. ²¹ —Hëd n'aa hä ŷ bë beaanh? Bë eaaj këh ŷ maa new'ëe do sa hä. Ta ti rahapäh ŷ her'ood wät doo —näng mä Jesus kyyh.

²² Ta tii d' Jesus baher'oot do hyb n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa see Jesus ta tapa ewyh wät, ti taky hadoo:

—Tii da ji kyyh P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do hä? —näng mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Mametä nesaa do ky n'aa ŷ her'ood bä. Baad hadoo do ŷ her'oot do p'ää ŷ matapa ewyyh? —näng mä Jesus ta hä.

²⁴ Ti m' Anas mejüü mä ramahüüm Jesus, Kajapas, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do wë. Moo kamewyyt nä m' Jesus.

P'aa hënh Peed ky n'aa jejën do Jesus panyyg n'aa hahÿh

²⁵ Ti m' tëeg noo pa Peed katëng bä, rabeaaj kân mä ta hä:

—Ta ma matëg see nado òm? —näk mäh.

Ti m' Peed ky n'aa jejën:

—Dooh. Ta ma matëg see nado ŷÿh —näng mäh.

²⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do karom seeh, Peed nabuuj gakyd hõm do wakääñ ky hadoo:

—Òm nado ta ti ŷ hapäh do ta sii, joom mahang? —näng mä ta kyyh.

²⁷ Ti m' p'aa hënh Peed ky n'aa jejën ënh. Tii bä karaak ky ganä kân, tabah'ÿÿ kân.

Pirato häd näng do wë Jesus ramahüüm kân do panyyg n'aa hahÿh

²⁸ Ti m', Kajapas tób bä naa ramahüüm kân Jesus aj'yy Roma buuj Judah häj n'aa bagä n'aa tób hënh, Pirato häd näng do wë. Jati pé bap paa m' tii. Judah buuj wahë n'aa Jesus man'aa doo, dooh rajëe pä bä Roma buuj tób gó. Rakarën mä baad ratayy rabawëh nä do hyb n'aa Pas-kowa tä n'aa. ^{†29} Ti hyb n'aa Pirato banyyh sa wë, ti m' taky hadoo:

—H'ëed p'ää bë ky n'aa tapaa hahÿ aj'yy? —näng mäh.

³⁰ Ti m' raky hadoo:

—Moo nesaa do tanado bä, dooh paawä ää haëej bä a hä —näk mä sa kyyh.

³¹ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Bë né hë ky n'aa etyy ta hä bë ky n'aa jaw'yyk do banoo doo da —näng mäh.

—Dooh ää haja bä ää dajëeb bä. Dooh Roma buuj ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä —näk mä sa kyyh Pirato hä.

³² Tii d' tawén hado kân, nyy d' tadajëp Jesus her'ood wät do paa kametä wät hyb n'aa. ††

† Dooh Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä, Judah buuj nadoo do tób bä rabajëe pä bä. Hasus do hadoo sa hä P'op Hagä Do matym gó red'oo, tii d' radoo bä. Ta ti hedoo doo, dooh rahaja bä Pas-kowa tä n'aa rawëe bä. †† Judah buuj radajëeb bä paawä, pä me paawä ramakut. Roma buuj radej'ëep, b'aa kajatsëk do hä

³³ P'aa hënh Pirato bajëe suun tób gó, Jesus tanaëenh mä ta wë, teaaj kân:

—Òm Judah buuj sa wahë n'aa? —näng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—A ky gabuuj hë ti meanh? Òm ta wób ramaher'oot do këh ŷ n'aa hyb n'aa mabeaanh? —näng mä Jesus.

³⁵ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Judah buuj nado ŷ hÿh —näng mäh. —A wakääñ, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa ti òm haëenh hä ŷÿ. H'ëed p'ää? —näng mä Pirato.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Badäk hahÿy bä nado ŷ bag'ääs doo. Badäk hahÿy bä tado bä paawä, karapé haa ŷ ramo n'aa jesu paawä Judah buuj sa wahë n'aa sa mahãnh. Badäk hahÿy bä nado ŷ bag'ääs doo —näng mäh.

³⁷ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bä, òm né hë häj n'aa wahë n'aa? —teanh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ehub né hë òm tii d' hanäng. Baad hadoo doo, heh'äät do ky n'aa ŷ her'oot hyb n'aa ŷ benäng, ti hyb n'aa né hë ŷ bahyng badäk hahÿy bä. Baad hadoo do ky n'aa gen'aak do ky daheeh ŷ her'oot doo —näng mä Jesus Pirato hä.

³⁸ Ti m' Pirato ky hadoo:

—H'ëed ti baad hadoo do mahanäng? —näng mäh.

Ti m' nanyw hë Pirato banyyh Judah buuj sa wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Dooh ŷ aw'yyt pé ta hä ky n'aa ketyy doo —näng mäh. ³⁹ —Pas-kowa bë teheb'ëes do hä bë mehejõ ŷ bado nyyh ŷ dawäts gëet do seeh. Bë karën ŷ ado nyyh bë matym n'aa Judah buuj wahë n'aa ramaneëenh doo? —näng mäh.

⁴⁰ Ti m' raky hadoo, tak'ëp mä rageëenh:

—Ta ti nado ää karën! —näk mäh. —Barabas häd näng do ti ää karën! —näk mäh.

Roma buuj wë h'yy kawereem do see paa ti Barabas.

Jesus raky n'aa ety däk do b'aa hä tadajëp hyb n'aa panyyg n'aa hahÿh

19 Ti m' Pirato mejüü Jesus rabahewyyh. ² Ti m' hetëk do moo m' warahén ramap'òod däk, ta nuu gó m' radaso kân. Ti m' radasuun jëng ta hä ta hatsë hahiin doo. ³³ Ti m' hajõõ nuu me m' rabena ta wë raky n'aa ej'ees hyb n'aa. Hahÿy d' mä sa kyyh: —Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh. Ti m' ratapa ewyyh hajõõ nuu me.

⁴ Ti m' p'aa hënh Pirato ber'oot Judah buuj sa sii: —ÿ manyyh da hÿy kä bë wë ta w'oo hä, dooh ŷ aw'yyt pé ta hä ky n'aa ketyy do hä bë bahapäh hyb n'aa —näng mäh.

⁵ Ti m' ta nu gaheen n'aa hetëk do mooh, ta hatsë hahiin doo gó tabanyyh bä, Pirato ky hadoo sa hä:

rabepëem däk. B'aa kajatsëk do hä Jesus dajëp, ta daaj hë paa tabaher'oot. ‡ Raky n'aa mes'uunh do ky n'aa m' ti hetëk do moo ramap'òod däk do ta nuu gó radasoo doo. Sa wahë n'aa soog ky n'aa ti ta tii. Ti hadoo né hë ënh ta hatsë hahiin doo. Sa wahë n'aa hatsë ky n'aa né ti ta tii ënh.

—Bē hegāā! Gēēt hahȳ aj'yy —nāng mäh.

⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa Jesus rabahapäh bā, nayyw hē rageëej bong:

—Mepëem däg, mepëem däg! —näk mäh.

Ti m' Pirato ky hadoo:

—Bē né hē hepëem däk. Ȳ ti dooh ȳ aw'yyt pé ta hã ky n'aa ketyy do hã —nāng mäh Pirato.

⁷ Ti m' Judah buuj wahë n'aa raky kah'üüm ta hã:

—Äã ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hyb n'aa taw'ääts hē tadajëp né hē, P'op Hagä Do T'aah tabanäng do hyb n'aa —näk mäh sa kyyh.

⁸ Pirato maa newë däk bā tii da, tak'ëp mäh tabeyym tii bā kä. ⁹ Ti m' p'aa hēnh tabajëë suun tób gó, ti m' Jesus hã tabeaanh:

—N'yy hēnh naa òm? —nāng mäh.

Jesus kawanaj'ään né paawä, dooh m' taky gado bā.

¹⁰ Ti m' Pirato ky hadoo ta hã:

—Dooh maky gado bā? Mahapäh né hē, ȳ hajaa ȳ mejō bā òm raberéd hōm hyb n'aa, ȳ hajaa na-ääj hē ȳ mejō bā òm rabepëem däk —nāng mäh Pirato.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Dooh paawä mahaja bā hã ȳy, P'op Hagä Do nan'oo bā. Ti hyb n'aa, ȳ haëej däk do sa hã, a hã hanäng do nesaa do bahānh sa hã —nāng mäh Jesus Pirato hã.

¹² Ti m' ta ti Pirato maa newë däk bā takarēn paawä taberéd hōm Jesus. Tak'ëp mäh Judah buuj rageëej had'yyt hē tii bā:

—Ta ti aj'yy meréd hōm bā, dooh Sesa, sahōnh hē bā wahë n'aa h'yyb hata mado bā. Hāj n'aa wahë n'aa hanäng doo, Sesa tahyb n'aa wareem —näk mäh sa kyyh.

¹³ Ti m' Pirato maa napäh bā m' ta tii, tamanyyh Jesus, ahyy sooh mäh ji ky n'aa etyy n'aa tyng jó. Pā ta yt ta tii bā. (Eberew kyy me ramaneëenh ta ti Gabatah.)

¹⁴ Pas-kowa rataheb'ëes do pooj jé noo gó m' tii. Wasyk mäh. Ti m' Pirato ky hadoo Judah buuj sa hã:

—Gēēt hahȳ bē wahë n'aa —nāng mäh.

¹⁵ Ti m' raky hadoo tak'ëp:

—Mado hōm, mado hōm, mepëem däg! —näk mäh.

—Bē wahë n'aa ȳ epëem däk g'eeh? —nāng mäh Pira-to.

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa raky hadoo:

—Jääm né hē sét hē äã wahë n'aa, Sesa! —näk mäh.

¹⁶ Ti m' tagadëeg ub kä, Jesus Pirato bahaëej däg käh sa hã takepëem däk hyb n'aa.

Jesus rabepëem däk do panyyg n'aa hahȳyh

Ti m' warahén sa hã kä takahaëej däk Jesus. ¹⁷ Ta daaj hē Jesus besoo hōm b'aa rahepëem däk do pan'aa ta hã. Ji Nu Gabóg K'yy ramaneëenh do hēnh ramahüüm. (Eberew kyy me ramaneëenh ta tii bā Gogota.) ¹⁸ Tii bā rabepëem däk b'aa kajatsëk do hã kä. B'aa kajatsëk do wób hã rabepëem däk na-ääj hē pawóp hē ajyy. Hub hēnh ta see hahäng, s'ȳy hēnh ta see hahäng. Hōō gó Jesus kahepëem däk do bahäng.

¹⁹ Pirato kyy gó raberii bong ta heen n'aa, ti m' p'op, Jesus nu gad'oo pong jé, rabepëem däk. Hahȳy da m' takerih ta hã: "Jesus, Nasaréh buuj, Judah buuj wahë n'aa hahȳyh." ²⁰ Edah tii, Jerusarēnh bā naa. Ti hyb n'aa hajök ner'ood bong kerih doo. Tamawoob hē kyyh takamerih doo: Eberew kyy me, Ratīn kyy me, Gereg kyy me. ²¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa rabahōm käh Pirato wē, ti m' raky hadoo:

—Merii manäh: "Judah buuj sa wahë n'aa", hanäng doo da. Taw'ääts hē merii: "Ta daaj hē Judah buuj sa wahë n'aa tabanäng hahȳ aj'yy" —näk mäh sa kyyh.

²² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Taw'ääts hē ȳ erii wät doo. Dooh ȳ ah'ȳyd wäd bā —nāng mäh sa hã.

²³ Ti m' Jesus warahén rabepëem däk do jawén paa bā m', rabasog hōm ta saroor. Retyn hōm ji meheet pé hadoo do sa hã. Sét hē, ta hatsë, mad'aak kanasuuh doo. ²⁴ Ti m' raky hadoo:

—Dooh èr as'ëed bā hahȳyh. Hamäh, masuuj èr moo bong èr bahapäh hyb n'aa jaa wē tabaym —näk mäh sa kyyh.

Ti tawén hadoo, P'op Hagä Do kyy kerih do kametëeh hyb n'aa. Hahȳy da takerih ta ti ky n'aa:

"Rabetyh hōm sa hã hē saror ȳy.

Masuuj ramoo bong saror ȳ hyb n'aa." †

Tii da né hē warahén ramoo boo käh.

²⁵ B'aa kajatsëk do Jesus hadäk do dewë hã, ti ab'ëeh ta ȳyn, ta kaat, Keropas had näng do ȳym Marija had näng doo, Marija Madarēn had näng do daheeh. ²⁶ Ti m' Jesus bahapäh bā ta ȳyn, ta ma matëg seeh, tak'ëp takamahānh do rabab'ëeh bā, Jesus ky hadoo ta ȳyn hã:

—Gēēt ta ti a t'aah —nāng mäh.

²⁷ Ti m' ta ma matëg hã m' taky hadoo:

—Gēēt ti a ȳyn —nāng mäh Jesus ta ȳyn ky n'aa hã.

Tii bā kä, ta ti tagado käh Jesus ȳyn ta tób bā kä, tabahag'ääs hyb n'aa kä.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahȳyh

²⁸ Ta jawén kä, sahōnh hē tabahaja däk bā kä tamoo wät do paah, P'op Hagä Do kyy kerih do kametëeh hyb n'aa kä taky hado käh: "Ȳ hoo kaanh", nāng mäh. ²⁹ Ti asooh tii bā uwa s'ëeb oow. Ti m' raheh'oos sapum doo, Jesus hã rabanoo hyb n'aa. B'aa isop had näng do hã radadäk, ti rabanoo p'op, Jesus beëek hyb n'aa ta naëng hadoo. ³⁰ Jesus beëek do jawén paa bā, taky hadoo:

—Jääm né kä ȳ moo wät doo —nāng mäh.

Ti m' ta nu wakoo däg käh, ti m' h'yy keréd hōm mäh.

³¹ Saab pooj jé m' ti ta tii. Saab pooj jé né hē m' ta ti Judah buuj rabahenyw hōm Saab hã rakamehehāk hyb n'aa. Tak'ëp ratayy ti noo gó, Pas-kowa noo gó tabadoo do hyb n'aa. Dooh Judah buuj rakarēn bā Saab hã rapadäg nā bā kepëem padëek doo. Ti hyb n'aa rabetsëë Pirato hã tamejüü hyb n'aa warahén ragetëh bong hyb n'aa sa tsyym k'yy, nayyw hē rade-

† Saaw-Mo 22.18

jëp hyb n'aa. Rabetsëë rasog hyb n'aa sa kamag Saab du doo do pooj jé. ³² Ti m' Pirato mejũũ warahén sa tsyym k'yy ragetèh bong hyb n'aa. Ti m' Jesus pa hadäk do ragetèh bong ta tsyym k'yy, ta jawén mä ta see tsyym k'yy. ³³ Jesus tsyym k'yy ragetèh paawä, tii bä rabahapäh Jesus dajëp. Dooch Jesus ratsyym k'yy getèh boo bä. ³⁴ Ti warahén bejöh kån ta baa bä. Ti m' majyyw banyyh naëng mahang. Dajëp né kä m'. ³⁵ Aj'yy ta ti hapäh doo, baad tabaher'oot ta ti ky n'aa. Dooch daap tamenä bä. Ta ti aj'yy hapäh né hë, te hub né hë taher'oot doo. Ta ti tawén erii wät hahÿÿ hä, bë na-ääj bë ky daheeh hyb n'aa, bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. ³⁶ Jesus tsyym wén ganetëeh, P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerih do kametëeh hyb n'aa. Hahÿÿ d' paa m' takerih ta ky n'aa: "Dooch da ta k'yy gatèh is péh." ^{†37} Rawén baa ejooh, hahÿÿ kerih do paa kametëeh hyb n'aa: "Raheg'ääs da rabaa ejooh do wë." ††

Jesus radakä jëng do pä gó panyyg n'aa hahÿÿh

³⁸ Tii bä kä, Jesus kamag n'aa paa Joséh, panang Ari-matsija häd näng do buuj hadoo doo, bets'ëë kån Pira-to hä. Jesus h'yyb hata ta ti Joséh. Dooch tametä bä ta h'yyb, ta hä tah'yy ka'eeh doo, tajeÿÿm do hyb n'aa Judah buuj sa wahë n'aa wób. Ti m' Pirato bahaëëj däk ta hä. Ti m' Joséh bana, tado hyy kån mä Jesus kamag n'aa paah. ³⁹ Nikodëm Joséh hata. Nikodëm né hë tii, p'ooj ub Jesus heg'ääs do atsëm. Nikodëm manaa mä ³⁵ m' ta nu jawyg b'aa s'ëëb buu benyym doo. Aroë ramaneëenh do s'ëëb, miir ramaneëenh do s'ëëb ta ti buu benyym. ⁴⁰ Ti m' Jesus kamag n'aa paa rahabèn däk pään me, hawak doo me, rino häd näng do s'ëëb. Buu benyym mä ta hä. Judah buuj rabahed'oo doo da né hë rabad'oo Jesus kamag n'aa hä. ⁴¹ Jesus rabepëëm däk doo bä ti anäng joom. Ti mahang tagadäk papuuj kamag hood, pä gó ragagots däk doo. ⁴² Saab pooj jé, Judah buuj rabahenyw hõm noo gó tado hyb n'aa, p'eets hë ta ti kamag n'aa hood tagadäk do hyb n'aa na-ääj hë, tii b' né radasuun jëë kån Jesus kamag n'aa.

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

20 Ti m' bap paah, met'uuh hä, badajung nä, Marija Madarën häd näng do bahõm kån pä gabaho doo hënh, Jesus kamag n'aa radasuun jëng hënh. Taheg'ääs mäh, noo gasëëts hõm gabaho do ty gatsë. ² Ti m' tawaj'aa jëng Peed, Jesus ma matëg baad Jesus kamahän do daheeh rabab'ëeh hënh. Ti m' taky hadoo pawóp hadoo do sa hä:

—Rado nyh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kamag n'aa. Dooch ää hapëë bä n'yy hënh ramahüüm —näng mä ta kyyh.

³ Ti m' Peed, Jesus ma matëg see daheeh ah'üüm mä Jesus kamag n'aa hood gadäk hënh. ⁴ Waj'aa h'üüm. Tak'ëp Jesus ma matëg see wajaah ta pooj jé. Peed pooj jé takajaa. ⁵ Ta noo bä takajaa bä, dooh tajëë su-

† Esodo 12.46, Numeros 9.12, Saaw-Mo 34.20 †† Sakarija 12.10 hä takerii däk tii. Dooch warahén raky n'aa napëë bä ta ti kerih doo. P'op Hagä Do né hë hanoo, kerih do kametëeh hyb n'aa.

un bä. Nu hyy däk, tabaheg'ääs ta gó. Tahapäh pään hewak doo, rino häd näng do s'ëëb. ⁶ Ti m' Peed, duu hënh hana do kaja nä. Gabaho doo gó tabajëë suun. Pään hewak doo, Jesus kamag n'aa ramahabèn däk do paah, tahapäh. ⁷ Pään hawak doo, ta mamets jesuu n'aa paah, tahapäh na-ääj hë. Ti asooh tsyt hë, baad takamatèh däk. ⁸ Tii bä m' Jesus ma matëg seeh, pooj jé kajaa doo, bajëë suun kån. Ta ti tabahapäh bä kä, Jesus ganä wät do taky dahé kån. ⁹ (Dooch tagah'ood nä bä sa hä P'op Hagä Do kyy kerih doo gó taher'oot doo, Jesus ganä wät da hanäng doo.)

Marija Madarën hä Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁰ Ti m' rabajëk sa tób hënh. ¹¹ Marija Madarën baym kamag hood paa noo bä. Aoot mäh. Ta ód gó tanu hyy däk gabaho doo gó tageg'ääs hyb n'aa. ¹² Tii bä m' pawóp hë ääs tabahapäh. Hewak mä sa saroor.

At'ooh mä Jesus kamag n'aa basooh do paa bä m'. Ta nuu hënh tabanäng hënh mä ta seeh, ta tsyym tabanäng hënh ta seeh. ¹³ Ti m' ääs rabeaanh ta hä:

—H'ëed p'ää mabaoot? —näk mäh.

Ti m' taky hadoo:

—Rado hõm wahë ÿ n'aa. Dooch ÿ hapëë bä n'yy hënh rahed'oo —näng mä Marija Madarën.

¹⁴ Ti m' ta jawén p'aa hënh tabegää wät. Taheg'ääs mä Jesus tii bä hagëet. Dooch m' tah'yy ganyy bä Jesus tado bä. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—H'ëed p'ää mabaoot? Jaa ta ti mesoos doo? —näng mäh.

Ta tii bä joom mahang moo hew'ëet do ted'oo mäh.

Ti hyb n'aa taky hadoo ta hä:

—Öm tado bä ti hado nyh, maher'ood hä ÿ n'yy hënh mamahüüm, ÿ behëen hyb n'aa ta kamag n'aa —näng mä Marija Madarën.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Marija! —näng mäh.

Ti m' Marija ty kaw'ööd däk ta wë, ti m' Eberew kyy me ‡ taky hadoo:

—Raboni! —näng mäh. ("Ma matëg", tahanäng pé m' tii.)

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Moo dëë manä hä ÿÿ —näng mäh. —Dooch Ee wë ÿ ewäd s'ëëg nä bä. Ahõm hãj haa hedo padëëk do sa wë. Hahÿÿ da maher'ood sa hä këh ÿ n'aa: "ÿ asëëk Yp ÿ wë, bë Yb na-ääj, P'op Hagä Do ÿ h'yy kaha'eeh doo, bë h'yy kaha'eeh do wë", tii da a kyyh —näng mä Jesus ta hä.

¹⁸ Ti m' Marija Madarën bajëng Jesus ma matëg sa wë. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tahapäh mä tanooh. Tapanäk sa hä Jesus kyyh.

Ta ma matëg hä Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁹ Ti noo gó né hë m', met'uuh hä, atsëm, séd hä Jesus ma matëg rakata padëëk. Baad ranoo gatsëë däk ta tëg me tób nooh, sa wahë n'aa rajeÿÿm do hyb n'aa.

‡ Judah buuj sa kyyh ti Eberew kyyh.

Ti m' Jesus kas'ee g'ëed kân sa mahang, ti m' takedëng sa hã:

—Taw'ääts hë bë P'op Hagä Do h'yyb en'yyim —näng mäh.

²⁰ Takedëng do jawén paa bä tametëeh sa hã ta mooh, ta baa. Tak'ëp ta ma matëg ratsebee bong Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do rabahapäh bä kä.

²¹ P'aa hënh Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë P'op Hagä Do h'yyb en'yyim —näng mäh. —Ee y me y mejüü doo da, bë y mejüü hÿy kä —näng mäh.

²² Ti m' tapahuunh sa wë, ti m' taky hadoo:

—Bë gado P'op Hagä Do Sahee —näng mäh. ²³ —Bë hyb n'aa mabaan bä nesaa do sa mo haj'aa, P'op Hagä Do mabaan né sa hã. Bë hyb n'aa manabaan bä sa hã, dooh P'op Hagä Do mabaan bä sa hã —näng mäh.

²⁴ 12 hedoo do sa seeh, Toméh häd näng doo, "Kawareeh" ramaneëenh doo, dooh sa mahang Jesus kasee bä. ²⁵ Ti m' ta wób rabaher'oot bä Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do rahapäh doo, dooh taky dahé bä.

—Atapuwa tyw n'aa y nahapëe bä ta moo hã, moh yÿ me y manep'aa bä atapuwa tyw n'aa ta moo hã, ta baa rejoooh do tyw n'aa na-ääj hë, dooh y ky dahé bäl —näng mä Toméh.

²⁶ Ti m' met'uuh see hã, p'aa hënh ta ma matëg raka-ta p'ëe tób gó. Toméh sa sii kä. Noo gatsëe né paawä tób, Jesus kas'ee g'ëed kân sa mahang, ti m' takedëng sa hã:

—Bë P'op Hagä Do h'yyb en'yyim —näng mäh.

²⁷ Ti m' Toméh hã taky hadoo:

—Mamep'aa hahÿÿh —näng mäh. —Mahegää moh yÿ. Magadahëe a mooh, mamep'aa bah yÿ bä —näng mäh. —Maky sëew manäh! Maky dahé! —näng mä Jesus Toméh hã.

²⁸ Ti m' Toméh ky hadoo:

—Wahëh y n'aa, P'op Hagä Do y h'yy kaha'eeh do õm! —näng mä Toméh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—ÿ mahapäh do hyb n'aa mawén ky daheeh. P'op Hagä Do ky n'aa edëng da jé y ranahapëe né paawä ky dah'eeh doo —näng mä Jesus.

³⁰ Hajöng nä Jesus pehuunh ta ma matëg rabahapäh bä. Dooh ta ti takerii bä hahÿÿ hã. ³¹ Hahÿÿ hã kerih do wén kerii wät, Jesus ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, P'op Hagä Do T'aah bë ky daheeh hyb n'aa. Ta hã bë h'yy kae bä, bë d' edëb had'yyt hë P'op Hagä Do wë Jesus hyb n'aa.

Karaj'aa nabyy hã Jesus kas'ee wät do panyyg n'aa hahÿÿh

21 Ta jawén Jesus kas'ee wät p'aa hënh ta ma matëg sa hã karaj'aa Tiberijas † häd näng do nabyy me. Hahÿÿ d' paah: ² Simaw Peed häd näng doo, Toméh ("Kawareeh" ramaneëenh doo), Natanajëw häd näng doo (panang Kanah, Garirej häj n'aa bä hana doo), Sebedew häd näng do taah, pawóp hë Jesus ma

† Karaj'aa häd see Garirej, ta häd see Genesaréh. Tamawoob hë ta häd.

matëg wób, séd hã rababoo däk. ³ Ti m' Simaw Peed ky hadoo sa hã:

—Tah'ÿÿb y es'aak —näng mäh.

—Ej. A sii ää bah'üüm —näk mä ta wób sa kyyh.

Ti m' rabaw'ëenh. H'oo yb gó ragatsëg t'oonh. Ti m' rabesaag kân. Resaag had'yyt hë paawä atsëm, dooh sa mo haj'aa péh.

⁴ Böp paa Jesus bag'ëed kân karaj'aa takëen hã. Dooh ta ma matëg rah'yy genä bä Jesus tado bä.

⁵ Ti m', tii b' naa Jesus naëenh:

—Najis haa —näng mäh. —Äkä, bë mo haj'aa? —näng mäh.

—Tabad'op hë ää mo haj'aa —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hë hub hënh tabanäng hënh bë datu karahi, tii bä bë mo haj'aa enäh da —näng mäh.

Tii d' rabad'oo bä kä, hajöng tah'ÿÿb karahi gó. Dooh rahaja bä rej'ooj nä bä, tak'ëp hajöng do hyb n'aa tah'ÿÿb.

⁷ Ti m' Jesus ma matëg baad Jesus kamahän do ky hadoo Peed hã:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do né tii —näng.

Ti m' Simaw Peed häd näng do maa napäh bä kä Jesus tii, tahanäng doo, nyyw hë tadadäg däk ta hatsë pooj jé tado nyyh dó. Ti tabahop tame, Jesus wë tabat-sóm hõm hyb n'aa. ⁸ Ta wób ah'üüm ta jawén h'oo gó. Edah ta nabyy. 100 meet tahyb n'aa péh. Ti hyb n'aa karahi rabejooonh tame naa. ⁹ Rakajaa bä kä ta nabyy me, tëeg sëh hahöng do rahapäh. Tah'ÿÿb kejä ta jó. Pawóp na-ääj päw tii b' hatoonh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë mana tah'ÿÿb bë mo haj'aa wób —näng mäh.

¹¹ Ti m' Simaw Peed gatsëk h'oo gó. Tii b' naa tabej'ooj nä kân karahi. Hajöng tah'ÿÿb hew'äp do ta gó. 153 tah'ÿÿb. Jawyg né paawä, dooh karahi gekog boo bä. ¹² Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—B'ëep bë ana, bë awëeh —näng mäh.

H'yyb e'ÿÿm "Jaa õm?" rawén neaanh. Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do né sa hã. ¹³ Ti m' Jesus bado däk päw, tah'ÿÿb daheeh, ti m' taban'oo däk sa hã. ¹⁴ Tama-woob nuu me däg tii, Jesus kasee do sa hã, taganä wät do jawén paa bä.

Peed sii Jesus her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁵ Rabahaja däk bä rawëh doo, Jesus ky hadoo mä Simaw Peed hã:

—Simaw, Jowāw t'aah, ta wób y rakamahän do bahänh y makamahän? —näng mäh.

—ÿÿ —näng mä Peed. —Mahapäh né hë õm y gen'aak —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagää masäh y b'éé taah hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁶ P'aa hënh Jesus beaanh ta hã:

—Simaw, Jowāw t'aah, y né makamahän? —näng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ÿy —näng mäh. —Mahapäh né hē òm Ÿ gen'aak —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagãã masãh Ÿ b'éé hedo padëëk doo —näng mäh.

¹⁷ Ti m' tamawoob nuu me däg kã tabeaanh ênh:

—Simaw, Jowāw t'aah, Ÿ né magen'aak? —näng mäh.

Peed hyb n'aa tón wät mä tamawoob nuu me, “Ÿ makamahãn?” tahanäng do hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —sahõnh hē mabahapäh. Mahapäh né hē òm Ÿ gen'aak doo —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagãã masãh Ÿ b'éé hedo padëëk doo —näng mäh. ¹⁸ —Né hup Ÿ né hē hahy Ÿ her'oot doo: Mapapunh nä bã mabeheh'yyh, mabaheh'ũũm mah'yyb däng doo hēnh. Mawah'ëë däk bã kã, madajoom da a mooh, òm da ramaw'yyd däk, makanarēn hēnh òm da ramahũũm —näng mã Jesus ta hã.

¹⁹ (Ta tii d' tawén her'oot, tametëeh hyb n'aa nyy da Peed dajëp, tadajëp do hã P'op Hagã Do kawehëë däk hyb n'aa.)

Ti m' Jesus ky hadoo Peed hã:

—Hamäh, jawén Ÿ ahõm —näng mäh.

Jesus ma matëg baad Jesus kamahãn do panyyg n'aa hahyŸh

²⁰ Dawë hã Jesus sii Peed bawät bã kã, ta jawén p'aa hēnh tabegãã wät. Tahapäh Jesus ma matëg baad Je-

sus kamahãn do sa jawén hana doo. (Ti né hē ta ti Jesus ma matëg Pas-kowa tä n'aa rabawëh noo gó p'eets hē takatahã däk Jesus hã, “Jaa ti òm haëenh doo, Hyb N'aa Jawyk Doo”, heaanh doo.) ²¹ Ta ti Peed bahapäh bã, tabeaanh mã Jesus hã:

—H'ëed hado da ër jawén hana do hã? —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ÿ karēn bã paawä tanadajëb bã, p'aa hēnh hÿ pong jé naa Ÿ bahyng bã kã, hēd n'aa ti a hã? Ÿ karēn ti òm hëp Ÿ hata had'yyt hē —näng mã Jesus Peed hã.

²³ Ta tii d' Jesus her'oot do hyb n'aa, rahe'ood hõm kãn Jesus ma matëg sa mahang, dooh m' ta ti Jesus ma matëg dajëb bã. Dooh tii d' Jesus edo bã. Jããm hē hahyŸ da Jesus kyyh: “Ÿ karēn bã paawä tanadajëb bã, p'aa hēnh hÿ pong jé naa Ÿ bahyng bã kã, hēd n'aa ti a hã”, näng paa m' Jesus ta hã.

²⁴ Ÿ né hē ti ta ti ta ma matëg. Ÿ né hē ta ti Jesus ky n'aa her'oot doo. Ÿ né hē hahy ta ky n'aa herii wät doo. Baad Ÿ bahapäh, te hub né hē sahõnh hē ta ky n'aa Ÿ erii wät doo.

²⁵ Hajõng Jesus moo wäd wät do Ÿ nerii wät doo. Hã Ÿy, ji erii bã paawä sahõnh hē, dooh paawä badäk hahy tahaja wäd bã ta tyw n'aa, ji erii bã sahõnh hē. Jããm hē kã.

Atos

P'op Hagä Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahÿÿh

1 Teopiro, ðm ti ÿ ma erih. Pooj jé ÿ erii wät doo gó, ÿ erii wät sahõnh hë Jesus mo haj'aa paah, tama metëek do paa na-ããj hë, hÿ pong jé Jesus bas'ëeg kån P'op Hagä Do an'oo bã. Hÿ pong jé tabasëek do pooj jé, P'op Hagä Do Sahee kyy gó, tamejũũ do sa hã, tasëew hõm do sa hã, Jesus maher'ood hõm nyy d' rabad'oo da. Sahõnh hë ti ÿ erii wät, pooj jé ÿ erih do hã. †

3 Ti m' Jesus dajëp jawén paa bã kä m', Jesus kas'ee wät sa hã. Baad takas'ee wät sa hã. Baad tametëeh sa hã rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, edëb wät né hë raba-hapäh hyb n'aa. Hajõð nuu me takametëeh sa hã. 40 m' ta ãh takas'ee wät sa hã. Taher'oot mã sa hã ji P'op Hagä Do bag'ããs do ky n'aa, ji tah'yyb mahũũm do ky n'aa. 4 Ti m', ta see pé noo gó m', sa sii tabawëh noo gó m', hahÿÿ d' mã tamejũũ sa hã:

—Panang Jerusarënh bã bè ayyw dó. T'ĩ hënh da bè gada Ee ky n'aa enooh doo, ta Sahee, bè hã ÿ her'oot do paah. 5 Hahÿ né hë ti ÿ her'oot do paah: “Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun wät naëng me. Dooch ta ãh hajõð bã, bè hã P'op Hagä Do banoo ta Sahee bè h'yyb tym gó, bè tah'yyb mahũũm hyb n'aa” —näng mã Jesus ta mejũũ do sa hã.

6 Ti m' ta see pé noo gó, rakata padëek bã séd hã, tamehej'ũũ do reanh Jesus hã. Hahÿÿ d' mã sa kyyh:

—Hahÿÿ hã mabanoo ãã hã, Isaraéw buuj hã, ãã wahë n'aa, ãã tabahag'ããs hyb n'aa? —näk mã sa kyyh ta hã.

7 Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooch bè panyyg enäh do jawén tado bã, Ee ky däng do heen n'aa ta hejój hã. Dooch ti hyb n'aa tado bã. 8 P'op Hagä Do Sahee bajëe suun bã bè h'yyb tym gó, tii bã da bè h'yyb tym hejoonh, këh ÿ n'aa bè baher'oot hyb n'aa. Këh ÿ n'aa bè her'ood da panang Jerusarënh bã, Judah häj n'aa bã, Samarija häj n'aa bã na-ããj da. Badäk hahÿ haw'ããts hë da bè baher'oot këh ÿ n'aa —näng mã Jesus kyyh sa hã.

9 Ti m' ta ti taher'oot do jawén paa bã kä m', P'op Hagä Do masäg kån hÿ pong jé. Sa matym gó né hë tabasëek. Wë puh ejën wät mã rawén nahapëe wäd kån. 10 Rabahag'ããs bã Jesus hasëek doo, nayyw hë m' rakasee pawóp hë ajyy sa pa. Hewak mã sa saroor. ããs mã tii. 11 Ti m' ããs raky hadoo sa hã:

† *Rukas ti mo haj'aa hahÿ kerih doo. Jesus ky n'aa hanäm do tii, pooj jé terii wät doo.*

—Hëd n'aa babä bè bab'ëeh, wë hã bè baheg'ããs, Garirej buuj? —näk mãh. —Ti né hë Jesus bè mahang hawät doo, hÿ pong jé hasëek doo, ti né hë da paa me hahyng. Bë hapäh do hadoo tabasëek, ti hadoo né da tabahyng p'aa hënh —näk mã ããs sa kyyh sa hã.

Judas Ikarijot jawén buuj resoos do panyyg n'aa hahÿÿh

12 Ti m', tii b' naa, waëe joom oriib banäng doo bã naa, rababaaj nä Jerusarënh panang hënh. Dawëe na-do m' tii. Judah buuj sa hã Mosees ky n'aa jaw'yyk do tanoo do rabeheb'ooh do Saab hã, ti pénh mã tii. 13 Ti m' rakajaa bã m', rabajëe p'ëe mã ta gawakõ p'op gadäk doo gó, rabahej'eenh doo hënh. Hahÿÿ d' paa m' kata j'eenh do sa häd: Peed, Jowãw, Tsijaag, Änderéh, Pirip, Toméh, Batoroméw, Matew, Tsijaag Aw-Pew t'aah, Simaw Serot, Judas Tsijaag t'aah. 14 Sahõnh hë ta ti rakahet'aa, Jesus wakãän, Marija (Jesus ÿÿn), ÿÿj wób sa sii, séd hã raky n'aa etsëe hyb n'aa.

15 Ti m', ta see pé noo gó Jesus hã h'yy ka'eeh do rakataa séd hã. (120 hyb n'aa hadoo mã ti kata pad'ëek doo.) Ti m' Peed bas'ëeg gëet sa mahang, ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë maa newë këh ÿÿ, wakän haa —näng mãh. —P'ooj ub ër wahë makũ Dawi häd näng doo, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taher'oot Judas Ikarijot makũ ky n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do paa gó. Dawi erih do paah, P'op Hagä Do kyy kerih doo gó, ti d' né paa Judas ky n'aa. Jesus maso däk do metëe n'aa ti Judas Ikarijot. 17 Äã see paa né tii, äã kanatëe paah. 18 (Jesus majÿ sa moo gó tan'oo däk do säm n'aa me tamets'ëe hõm tób hood pan'aa. Ti m' ta jawén tabadëe hyng p'op naa ta nuu paa me. Sahõnh mã taganabäh hõm. Ta j'aa tyd mã gatsëk. 19 Ti m' sahõnh hë Jerusarënh buuj raky n'aa napäh bã m', ta häd ramaneëenh “ta majjyyw hood” ta tób hood paah. Sa kyy me ramaneëenh Akaredäm) —näng mã Peed kyyh.

20 Ti m' taky hadoo ënh:

—P'op Hagä Do kyy kerih do paa hã, Saaw-Mo hã, takerii däk Judas Ikarijot ky n'aa. Hahÿÿ d' ta takerii däk: “Ta tób paah, dooch ta yt hagëe wät pé.” ††

Saaw-Mo see hã takerii däk hahÿÿ da: “Taw'ããts hë ta see ta jawén buuj”, ‡ näng mã Peed kyyh, P'op Hagä Do kyyh taher'oot do Saaw-Mo hã.

21 Ti m' Peed ky hadoo:

—Ti hyb n'aa, taw'ããts hë ër esoos hapäh do seeh, Jesus Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun noo gó, Je-

†† *Saaw-Mo 69.25 ‡ Saaw-Mo 109.8*

sus hawät noo gó ää mahang, tabasëek jawén paa bä hapäh doo. Ti né hē da ää ky hata. Ää sii her'oot do pan'aa, Jesus ganä wät do tadajëp jawén paa bä ky n'aa —näng mä Peed kyyh sa hä.

²³ Ti m' rah'yy kajäk pawóp hē ajyy. Hahÿÿ d' paa m' sa häd: Joséh, Bar-Saba ramaneëenh doo (ta häd see ramaneëenh Jus-To). Ta see häd mä Matsijas. ²⁴ Ti m' hahÿÿ da Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa etsëë:

—Jesus, baad mah'yyb hapäh ää sahõnh hē —näk mäh. —Mametä jaa ta ti masëew däk do Judas jawén buuj, mamejüü do see tabadoo hyb n'aa ta jawén buuj. Doo Judas maküü mamejüü do see tado wäd bä. Ahõm nesaa do tamoo wät do sãm tagadoo hēnh —näk mä sa kyyh Jesus hä.

²⁶ Ti m' pä taah hä raberii padëek sa häd. Ti m' ramekuuj bong pä taah, ti m' pä t'aah adëe hyng tüü. Ti m' rabaheg'ääs. Matsijas häd mä ta hä. Ti hyb n'aa 12 rabado däg kän p'aa hēnh Jesus mejüü doo.

Jäm Pën-Tekos häd näng do noo gó P'op Hagä Do Sahee bahyng do panyyg n'aa hahÿÿh

2 Ti m', jäm Pën-Tekos häd näng do noo gó m', séd hä m' sahõnh hē Jesus hä h'yy ka'eeh do rakata padëek sét tób yt hä. ² Ti m' nayyw hē, hÿ pong jé naa ky ganä däk bah'ood tak'ëp hana do ky hadoo mäh. Tób rayd t'oonh do haw'ääts hē m' maa ena ta ti kyyh. ³ Ti m' rabahapäh, tëeg hõh hadoo mä tabehüüm sa hä. ⁴ Ti m' sahõnh hē kat'aa do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng, tabanyy däk hyb n'aa. Baad mä sa h'yyb tamahüüm. Ti m' radu doo ta wób sa kyy me rer'oot doo. P'op Hagä Do Sahee anoo do hadoo sa hä, ti hadoo né m' rer'oot.

⁵ Ti noo gó m' ti abong mä Jerusarēnh panang bä Judah buuj, P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, badäk hahÿ haw'ääts hē häj n'aa bä naa han'aa doo. ⁶ Ti m' bah'ood hadoo do kyyh ramaa napäh bä m', séd hä m' rakata padëek. Ramaa napäh Jesus hä h'yy ka'eeh do ramer'oot mä sa kyy me. Sahõnh hē häj n'aa s'ee hēnh han'aa do sa kyy me m' ramer'oot. Ti hyb n'aa m' rameuuj bong. ⁷ Tak'ëp rameuuj bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ëed hado hÿÿ éh? —näk mäh. —Sahõnh hē her'oot doo, Garirej häj n'aa buuj né ti hÿÿh —näk mäh. ⁸ —H'ëed hyb n'aa ti rabahajaa sahõnh hē er kyyh rer'ood bä? Èr maa napäh rer'oot do er kyyh —näk mä sa kyyh. ⁹ —Èr mahang ti abong Par-Tos häj n'aa babuj n'aa, Medija häj n'aa bä naa, Mesopotām babuj n'aa, Judah häj n'aa bä naa, Kapados häj n'aa babuuj, Põn-Tus häj n'aa babuuj, Asija häj n'aa babuuj, ¹⁰ Pirikija häj n'aa bä naa, Pam-Pirija häj n'aa bä naa, Esit häj n'aa bä naa, Ribija häj n'aa Sirené nedaa bä naa ta wób —näk mäh. —Ti abong na-ääj hē panang Roma häd näng doo bä naa ta wób. ¹¹ (Èr mahang ti abong Judah buuj heh'äät ub doo. Ta wób Judah buuj nadoo do né paawä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh Judah buuj rabahed'oo doo da.) Tsyt dëeg hä, Keret häd näng doo bä naa ta wób. Arab häj n'aa babuuj ta wób. Èr sahõnh hē er maa napäh er kyy me

P'op Hagä Do tak'ëp haj'ap do mo haj'aa rer'oot doo —näk mä sa kyyh.

¹² Ti m' sahõnh hē rah'yyb manepëe bong. Rameuuj bong mäh. Ti m' sa da hadoo do hä rabeaanh:

—H'ëed hado hahÿÿ éh? —näk mäh.

¹³ Doo. Ti a'oom sa h'yyb —näk mä ta wób. Raky n'aa ej'ees mäh.

¹⁴ Ti m' Peed, 11 hedoo do Jesus mejüü do wób, sa sii tabas'ëeg gëet. Ti m' kata pad'ëek do sa hä taba-her'oot. Tak'ëp mä ta kyyh. Ti m' taky hadoo:

—Judah buuj, wakān haa, Jerusarēnh buuj na-ääj hē, baad bë maa newë bë ÿ maher'oot doo —näng mäh.

—ÿ her'oot bë hä hahÿ bë hapäh do ky n'aa —näng mäh. ¹⁵ —Ha'oom doo, bë ed'oo hahÿ ajyy. Doo raom bä. Bap paa nä. Doo ji aoom bä nayyw hē bap paah. ¹⁶ Hahÿ bë hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Jowéw häd näng do her'oot do paah. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

¹⁷ "Sahõnh hē tagawatsig pooj jé,

näng mä P'op Hagä Doo,

ÿ anoo da Sahé ÿÿ sahõnh hē badäk hahÿ haw'ääts hē habong do sa hä.

Bë taah, bë toog na-ääj hē raheer'oot da ta jawén ganyyh do ky n'aa.

S'ëeh hadoo da pahëew sa hä.

Wahëh s'ëeh enäh da.

¹⁸ Wë ÿ moo bok do sa hä né da ÿ banoo da ti noo gó Sahé ÿÿ.

ÿ anoo ajyy sa hä, ÿÿÿ sa hä na-ääj hē.

Ti hyb n'aa ta jawén ganyyh do pan'aa raheer'oot da.

¹⁹ Wë hä ÿ pehuunh da tak'ëp had'op doo.

Tüü ta heen n'aa ÿ metëeh da.

Majyyw, tëeg hõh, atsyg na-ääj hē ÿ metëeh da.

²⁰ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ahyng do pooj jé,

ti noo gó né hē, papÿÿÿ badagyb däk da.

Kamarab ty hahiin majyyw hado däk da.

Tak'ëp da tabanäm, hetsooh né hē da, gabarëeh do bag hadoo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hahyng noo gó.

²¹ Sahõnh hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä ky n'aa etsëë doo,

wë ÿÿ da sa h'yyb tym edëp ÿ an'oo bä." †

²² Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—Isaraéw buuj, bë maa newë hahÿÿh —näng mäh. —Jesus Nasaréh buuj pehuunh tak'ëp hadoo doo.

Tametëeh P'op Hagä Do hejój. P'op Hagä Do né hē ti hanoo ta ti ta hä, baad P'op Hagä Do h'yyb däng ta hä

ji bahapäh hyb n'aa. Bë hapäh né hē tii. ²³ Ti né hē Jesus ran'oo däk do bë moo gó, p'ooj ub P'op Hagä Do

h'yyb däng do hadoo né hē. Ti né hē Jesus bë daj'ëep doo, bë epëem däk doo. Ajyy P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do bë mejüü repëem däk.

²⁴ Tii da bë badoo né paawä, Jesus ganä wät dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bä. Tadajëp jawén paa bä, edëb wät P'op Hagä Do an'oo bä. Tii d' tawén d'oo, doo dajëb haja bä taj'aa ketsëe bä Jesus hä. ²⁵ Hahÿÿ

† Jowéw 2.28-32

da ër wahë makû Dawi her'ood däk do paa Jesus ky n'aa:

“Matym ýŷ gó Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ý hapäh had'yyt hë,
pój ýŷ jé tabahöm. Hup ýŷ hënh tabawät do hyb n'aa,
dooh ý h'yyb eýŷm bä.

²⁶ Ti hyb n'aa ý h'yy gadajang,
ti hyb n'aa ý ma ejäm ý tsebé do hyb n'aa.

Dooh kamak ý n'aa meréd bä ý radakä jëng doo hënh.

Dooh man'oo bä a karom tsyt hë a wë moo wät do ta kamag n'aa karejã bä.

Ti hyb n'aa, dooh ý eýŷm bä ý dajëb né paawä.

²⁸ Hã ý mametëeh ta tyw n'aa hÿ pong jé hahöm doo,
ji awäd had'yyt doo hënh.

Tak'ëp ý tsebé a matym gó man'oo bä”, † näng mä Dawi Jesus ky n'aa hã.

²⁹ Ti m' Peed baher'oot ënh sa hã:

—Wakän haa —näng mäh. —Wyt ta maab hë ti ý her'oot do bë hã. Èr wahë makû Dawi, ta ti her'oot do paah, dajëp. Radakä jëng. Da hë ti anäng nä ër panang bä ta kamag n'aa paa hood. ³⁰ Noo ese ti Dawi makûh, P'op Hagä Do ky n'aa rod seeh. Dooh ta daaj hë ta ky n'aa ta her'ood bä. Tahapäh né hë ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa ta hã. Ti awät, P'op Hagä Do ky n'aa enooh ta hã, Dawi panaa see ër wahë pan'aa tabahadoo hyb n'aa ta jawén buuj.

³¹ Ta jawén hawät do tahapäh do hyb n'aa Dawi makû wén her'ood däk, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa, Kristo dajëp do jawén paa bä ganä wät do ky n'aa. Dooh P'op Hagä Do H'yyb Däng Do radakä jëng doo hënh tayyw bä, tanooh. Dooh ta kamag n'aa karejã bä, tanooh. ³² Ta ti Jesus, ta ky n'aa bë hã ý her'oot doo, ti né hë P'op Hagä Do an'oo bä edëb wät p'aa hënh. Taganä wät jawén paa bä, äã sahõnh hë äã bahapäh, ta ky n'aa äã wén maher'oot. ³³ Hÿ pong jé tabasëek P'op Hagä Do an'oo bä. P'op Hagä Do hub hënh tabasoo P'op Hagä Do an'oo bä, ta sii tabag'ääs hyb n'aa. Tii bä ta Yb an'oo däk ta Sahee ta hã, ër hã taky n'aa enooh do paah. Ti né hë hÿ kã tanoo do äã hã kã. Ti né hë ti bë maa newëë doo, babä bë hapäh doo. ³⁴ Dooh Dawi makû hÿ pong jé hasëek do tadoo bä. Ti hadoo né hë hahÿÿ da ta kyyh:

“Wahëh ýŷ hã P'op Hagä Do ky hadoo:
'Aso hup ýŷ hënh, si ý mabag'ääs hyb n'aa.

³⁵ Tii bä kã da a majĩ da ý nes'ëëm,
õm da raky daheeh ý an'oo bä.” ††
Tii da né Peed kyyh Dawi erih do paa hã P'op Hagä Do kyyh.

³⁶ Ti m' Peed ky hado kã sa hã:

—Isaraéw buuj, wakän haa, bë ý maher'oot baad ub, bë sahõnh hë baad bë bahapäh hyb n'aa ti hahÿÿh: Ta ti Jesus, bë epëëm däk doo, P'op Hagä Do an'oo däk tak'ëp hyb n'aa jawyk tabado däk hyb n'aa, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do tabado däk hyb n'aa na-ääj hë —näng mä Peed kyyh.

—Isaraéw buuj, wakän haa, bë ý maher'oot baad ub, bë sahõnh hë baad bë bahapäh hyb n'aa ti hahÿÿh: Ta ti Jesus, bë epëëm däk doo, P'op Hagä Do an'oo däk tak'ëp hyb n'aa jawyk tabado däk hyb n'aa, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do tabado däk hyb n'aa na-ääj hë —näng mä Peed kyyh.

³⁷ Ti m' kat'aa do ramaa napäh bä m' Peed kyyh, tak'ëp mä rah'yy ketón bong. Ti m' rabeaanh Peed sa hã:

—Wakän haa, —näk mäh —nyy da ër bad'oo hÿÿ kã?

³⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ääts hë bë h'yy kawareem P'op Hagä Do wë. Taw'ääts hë Jesus Kristo häd gó bë ranu gemuun hõm, ta ti heen n'aa. Tii da nesaa do bë h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do awug hõm da. Tii bä da tanoo da ta Sahee bë hã —näng mäh. ³⁹ —Bë hã, bë panaa hã, ta wób hã na-ääj hë dawëë habong do P'op Hagä Do mahãnh taky n'aa enooh paa ta Sahee. Sahõnh hë tanaëënh do sa hã taky n'aa enooh ta tii —näng mä Peed kyyh kata padëek do sa hã.

⁴⁰ Ti m' hajõng Peed her'oot nä sa hã. Tak'ëp tabetsëë sa hã rah'yy kawareem hyb n'aa. Hahÿÿ da ta kyyh:

—Bë kedëeb, ky nes'aa do sa nemuun bë P'op Hagä Do narejã hyb n'aa —näng mäh.

⁴¹ Ti m' ranu gemuun hõm mä Peed her'oot do gad'oo doo. Kata däg kã mä P'op Hagä Do hã h'yy ka'eeh do sa hã. Kata däk doo kã ti noo gó tahyb n'aa pé 3 miw. ⁴² Baad mä rahyb n'aa matakëë 12 hedoo do Jesus mejüü do rama metëek do hã. Séd hã had'yyt hë rababong. P'op Hagä Do sii raber'oot, ta hã raky n'aa etsëë. Raganebäh hõm päw, sahõnh hë rabawa, Jesus sa hyb n'aa dajëp do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

⁴³ Hajök do rameuuj bong mä Jesus mejüü do rametëek doo, rapehuunh do hyb n'aa. Tak'ëp né hë rapehuunh mäh. ⁴⁴ Séd hã rababok Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Sahõnh hë sa ma sa hã né hë rabetyn. ⁴⁵ Ti m' res'ëëm sa ma sa wë hanäng doo. Ta sãm retyn hõm mä sahõnh hã, wë bedoh do sa hã. ⁴⁶ P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, séd hã Jesus hã h'yy ka'eeh do rakahet'aa had'yyt hë. Sa tób yt hã séd hã sa tä rabawëh, sa waa rabawa, rah'yyb tsebé do hyb n'aa, baad tabahadoo do hyb n'aa sa h'yyb. ⁴⁷ P'op Hagä Do rama ejäm, P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa rarer'oot. Sahõnh hë ta wób ragen'aak Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Ti m' Jesus an'oo bä ta hã h'yy ka'eeh do kahüüm magyys hë.

K'yy gadóm do Peed haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

3 Ti m' ta see pé noo gó, tug bä, Peed Jowāw daheeh rabah'üüm P'op Hagä Do tób n'aa hënh, P'op Hagä Do hã Judah buuj raky n'aa hetsë do heen n'aa gó m'. ² Tób wahoo n'aa hadë noo bä aj'yy k'yy gadóm do bahäng. Ta hã d' né hë tahenäng noo gó. Ta noo “Hanām Doo” ramaneëënh doo bä tabahäng. T'ii hënh ramana had'yyt hë, dajëër tabetsëë hyb n'aa hejèng do sa hã. ³ Ti m' tabahapäh bä Peed Jowāw daheeh hajëë p'ëë doo, tetsëë mä sa hã. ⁴ Ti m' rabaheg'ääs ta hã, ti m' Peed ky hadoo:

—Mahegãã äã wë —näng mäh.

⁵ Ti m' aj'yy hyb n'aa matakä däk mäh. Ranoo ted'oo dajëër ta hã. ⁶ Ti m' Peed ky hadoo ta hã:

—Dooh wë ý hanäng pé k'ääts tég gabarëeh doo, hewak do na-ääj hë. Wë ý hanäng do ý anoo da Jesus

† Saaw-Mo 16.8-11 †† Saaw-Mo 110.1

Kristo, Nasaréh buuj ky gabuuj: Awäd däg! —näng mäh.

⁷Tii bä m' Peed moo ej'ooj sëek mäh. Ta hub me m' tamoo ej'ooj sëek. Ti m' nanyw hē ta tsyym bahub däk. ⁸Tabas'ëëg gëet bä getsëg wät mäh. Ti m' tadu doo tabawäd däk. Ajëe suun kân mä sa sii P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, awäd däk mäh, getsëk mä tawäd bä. P'op Hagä Do m' taj'aa etsëe wät. ⁹Ti m' sahõnh hē rabahapäh bä hawäd däk doo, P'op Hagä Do taj'aa etsëe däk bä, ¹⁰raky hadoo:

—Ti né paa èr hep'ëeh doo, tób noo bä “Hanäm Do” häd näng doo bä hahäng doo, dajëer hetsë doo —näk mä sa kyyh.

Ti m' rahyb n'aa meuuj bong mä hawäd däk do hyb n'aa.

¹¹Ti m' ta tii kä aj'y hawäd däk doo, dooh m' teréd bä Peed Jowāw daheeh. Ti m' sahõnh hē t'ī hēnh rawaj'aa padëek, raheg'ääs hyb n'aa. Saromāw häd näng doo bä rabab'ëeh. ¹²Ti m' Peed rabab'ëeh bä m' ranu sabug däk. Ti hyb n'aa m' Peed ky hadoo sa hä: —Isaraéw buuj —näng mäh. —H'ëed hyb n'aa bë meuunh? H'ëed hyb n'aa ää wë bë baheg'ääs? Ää ky gabuuj bë ed'oo, baad P'op Hagä Do hä ää h'y kasadä do hyb n'aa bë ed'oo, ti aj'y bawäd däk —näng mäh.

¹³—P'op Hagä Doo, Abaraäm, Isak, Jakóh rah'y kaha'eeh doo, èr wahë makū rah'y kaha'eeh doo, ti hanoo tak'ëp Jesus kawehëe däk hyb n'aa. Ti né hē bë an'oo däk paa ta wób sa moo gó tadajëp hyb n'aa. Baad né paawä Pirato beréd hõm tabahõm, bë ty n'aa ges'yky. ¹⁴Bë h'y kawareem baad had'op do wë, P'op Hagä Do karën doo da hawät do wë. Bë mejüü Pirato beréd hõm ta da hadoo do dahej'ëep doo, Jesus jawén buuj. ¹⁵Bë daj'ëep paa ji hed'ëep doo. Ti hadoo né hē, P'op Hagä Do an'oo bä taganä wät p'aa hēnh. Ää sahõnh hē, baad ub ää bahapäh ta tii, ta ky n'aa ää wén maher'oot. ¹⁶Jesus häd gó ää h'y ka'eeh do hyb n'aa, hahy aj'yy bë hep'ëeh do wén k'y hub däk. Ji h'y ka'eeh do hyb n'aa Jesus häd gó né hē tawén has'oo däk, baad ub bë bahapäh doo kä —näng mä Peed sa hä.

¹⁷Ti m' taky hadoo ënh:

—Wakän haa —näng mäh. —Y hapäh, dooh bë h'y ganyy bä, bë wahë n'aa na-ääj hē, tii da bë bad'oo do paa Jesus bë rejää noo gó. ¹⁸Tii da né hē takaja däk P'op Hagä Do an'oo bä, ta pooj jé sahõnh hē ta ky n'aa rod rahe'oot do paa Kristo ky n'aa hä. Kristo, P'op Hagä Do H'yby Däng Doo, ahoop mä da dajëb, rahe'oot paah. ¹⁹Ti hyb n'aa, taw'ääts hē bë t'yyd kameh'iin bë bad'oo do hä. Bë h'y kawareem, P'op Hagä Do hä bë h'y ka'eeh, nesaa do bë h'yby tym gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë tah'yby en'yym hyb n'aa, ²⁰Jesus, Kristo, p'ooj ub bë hyb n'aa tasëm do P'op Hagä Do mejüü hyb n'aa bë mahang —näng mäh.

²¹Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—Hy pong jé Jesus bagä nä, takajaa bä kä sahõnh hē P'op Hagä Do benäm doo. Tii da né hē p'ooj ub taky däng tabad'oo ta ky n'aa rod tsyt hē ta wë kasëew

bong do rahe'oot do hä. ²²Hahy da m' taky n'aa enooh do Mosees her'oot do hä: “P'op Hagä Do ky n'aa rod y hadoo doo da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do bë h'y kaha'eeh do an'oo bä bë mahang ganyy da. Bë ky dahé da ta kyyh tahe'oot doo. ²³Jé ta hä ky nadaheeh doo, dooh né hē P'op Hagä Do ga-do wäd bä ta karapee mahang”, [†] näng Mosees kyyh —näng mä Peed.

²⁴Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—Sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa rod, Samuéw, P'op Hagä Do ky n'aa rod wób na-ääj hē Samuéw jawén her'oot doo, rahe'oot paah, da hē èr mahang Jesus bad'oo doo. ²⁵Bë né hē ti gadoo do pan'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa ta ky n'aa rod sa hä. Bë né hē ti gadoo do pan'aa èr wahë makū sii P'op Hagä Do kaner'oot doo. Hahy da P'op Hagä Do ky däng do paa èr wahë makū Abaraäm hä: “Sahõnh hē badäk hahy hä habong do raky n'aa kedëng da a panaa see ^{††} hyb n'aa”, [‡] näng mäh.

²⁶Ti m' taky hado kân:

—Ta t'aa P'op Hagä Do ganyy wät jawén paa bä, pooj jé tamejüü bë wë, bë taky n'aa edëng hyb n'aa, bë tah'yby wareem hyb n'aa nesaa do bë moo bok do mahänh.

Sinedirijo ajyy n'aa raky ge'yym do Peed Jowāw daheeh panyyg n'aa hahy

4 Ti m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch doo, P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa, Sadásëw häd enäh do na-ääj hē, an'aa Peed Jowāw daheeh rabaher'oot bä hajök do mahang. ²Tii kä m', han'aa do tak'ëp mä rakawajää, Peed Jowāw daheeh rama metëek do hyb n'aa ti Jesus edëb wät dajëp do paa P'op Hagä Do an'oo bä. ^{†3}Ti m' rameso padëek Peed Jowāw daheeh. Tüüh däg mä papyyj rawén dewäts bëeh dó, jat'iip hadoo rabaher'oot hyb n'aa. ⁴Ti hadoo né hē, hajök raky daheeh Jesus ky n'aa Peed rahe'oot doo. Kahüüm magyys hē Jesus hä h'y ka'eeh doo. ⁵miw däk mä tahyb n'aa péh.

⁵Ti m' jati pé Judah buuj sa wahë n'aa, sa wahë n'aa wób, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetëk do na-ääj hē, Jerusarënh bä rakata padëek rabaher'oot hyb n'aa. ⁶Ti abok sa mahang P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äät do Anas häd näng doo, Kajapas, Jowāw, Aresän, ajyy wób na-ääj hē P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa wakään. ⁷Ti m' ramejüü ramena b'ëeh Peed Jowāw daheeh sa wë. Ti m' radu doo reanh doo. Hahy da m' sa kyyh:

—H'ëed hejój me, jaa kyy gó aj'yy k'y gadóm do bë hase däk? —näk mä sa kyyh.

⁸Ti m' baad mä Peed P'op Hagä Do Sahee h'yby mahüüm. Ti m' Peed ky gadoo:

—Bëeh, Judah buuj bag'ääs doo, bëeh, sa wahë n'aa hedoo doo —näng mäh ⁹—ää bë eanh nahëe näng

[†] Dew-Teronom 18.15, 18, 19 ^{††} Jesus né hē ti ABARAÄM PANAA SEE, taky däng doo. [‡] Genesis 22.18, 26.4 ^{††} Sadásëw sa hä ji dajëp jawén paa bä, dooh ji ganä wäd bä p'aa hēnh.

do hã baad äã moo bok do ky n'aa. Bë karën mä bë bahapäh nyy da tabahas'oo däk. ¹⁰ Ý her'oot baad ub bë hã, baad bë bahapäh hyb n'aa, sahõnh hë Isaraéw buuj na-ääj hë: Jesus Kristo, Nasaréh buuj, bë epëem däk do paah, P'op Hagä Do an'oo bä ganä wät do hejój gó né hë tabahas'oo däk hahÿ aj'yy bë mahang hag'ëed däk doo —näng mäh. ¹¹ —Jesus né hë ti pä hadoo, bëeh, tób n'aa tehem'aa do hedoo do ty n'aa ges'yyk doo, hÿÿ kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa hado däk doo —näng mä Peed kyyh, P'op Hagä Do kyy kerih do paa hã. †

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Jääm hë Jesus häd gó ji P'op Hagä Do bed'ëep ne-saa do mahãnh ta wë ji basëek hyb n'aa. Dooch ta see pé badäk hahÿ haw'ääts hë ji h'yyb tym hed'ëep doo —näng mäh.

¹³ Ti m' sa wahë n'aa rameuuj bong, h'yyb neÿÿm doo me Peed Jowäw daheeh raheer'oot rabahapäh bä, dooh né paawä tak'ëp rama kamet'ëeg bä, ky n'aa netsä né paawä. Peed raheer'oot do hã, Jesus sii rababong do paa sa wahë n'aa rahapäh. ¹⁴ Sa mahang né hë aj'yy has'oo däk do bagëet. Baad rabahapäh ti has'oo däk né hë, ti hyb n'aa dooh sa kyy péh. ¹⁵ Ti m' ramejüü Peed Jowäw daheeh raban'yyh dó. Ti m' sa wahë n'aa rakaner'oot nyy d' rabad'oo. ¹⁶ Ti m' raky hadoo:

—Nyy d' ër bad'oo sa hã? Sahõnh hë Jerusarënh buuj raheen n'aa enä hahÿ baad rapahuunh doo. Dooch tahaja bä ër ky n'aa jejën bä —näk mäh. ¹⁷ —Taw'ääts hë ër meduuk sa hã, ranaher'ood bong hyb n'aa ta wób sa hã Jesus häd gó, rapahuunh do ky n'aa kanah'üüm hyb n'aa —näk mä Judah buuj sa wahë n'aa sa kyyh, sa daaj hë rakaner'ood bä.

¹⁸ Ti m' ramejüü Peed Jowäw daheeh rabajëe p'ëe p'aa hënh. Ti m', tak'ëp ramejüü sa hã ranaher'oot hyb n'aa, rama manetëek hyb n'aa Jesus häd gó.

¹⁹ Ti m' Peed raky hadoo:

—Bë daaj hë bë hyb n'aa newë baad hadoo do P'op Hagä Do matym gó. Bë mejüü do hã äã ky daheeh, P'op Hagä Do mejüü do hã äã ky daheeh? ²⁰ Dooch äã haja bä äã ky n'aa eréd bä äã her'oot do äã maa napäh do hã, äã hapäh do hã —näk mä Peed sa kyyh.

²¹ Ti m' p'aa hënh rage'ÿÿm sa hã. Rage'ÿÿm jawén paa bä m', raberéd hõm rabah'üüm hyb n'aa. Dooch rahapëe bä nyy d' rabad'oo Peed Jowäw daheeh rarejää hyb n'aa, hajök do P'op Hagä Do raj'aa etsë do hyb n'aa, aj'yy has'oo däk do hyb n'aa. ²² Aj'yy has'oo däk doo, 40 bahãnh däg ta baab n'aa.

Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa etsëe do panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Ti m' Peed Jowäw daheeh raberéd hõm jawén paa bä kä m', rabahõm sa najiis hedoo do sa wë, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wë. Ti m' rabaher'oot sa hã sahõnh hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wób sa kyyh. ²⁴ Ti m' raky n'aa napäh bä m', séd hã m' raky n'aa etsëe P'op Hagä Do hã. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

† Saaw-Mo 118.22 hã takerii däk tii, Peed ky däng doo.

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hë mabag'ääs doo —näk mäh. —A mo haj'aa sahõnh hë badäk hahÿÿh, wë, akajar na-ääj hë, sahõnh hë ta hã habong do na-ääj hë. ²⁵ Hahÿÿ da maher'ood wät paa a Sahee kyy gó, a karom kyy hã, Dawi, äã wahë makü kyy hã, a wë rah'yy kawapëen do ky n'aa:

“H'ëed hyb n'aa badäk hahÿ haw'ääts hë habong doo, Judah buuj nadoo doo, rakawajään?

H'ëed hyb n'aa daap hë rahyb n'aa newëe nyy d' rah'yy kawereem P'op Hagä Do wë, ta hã raky nadaheeh hyb n'aa.

²⁶ Badäk hahÿ haw'ääts hë häj n'aa sa wahë n'aa rakataa séd hã,

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë, Kristo, Tah'yyb Däng Do wë na-ääj hë, rakamaj'ÿÿ hyb n'aa.” ††

²⁷ —Te hub né hë —näk mäh. —Babä panang bä, äã wahë n'aa Eróts häd näng do kataa Pirato sii, Isaraéw buuj nadoo do sii, Isaraéw buuj sii na-ääj hë rah'yy kawapëen hyb n'aa a karom tsyt hë a wë kasëew däk do wë, Jesus wë, mah'yyb däng do wë. ²⁸ P'ooj ub maky däng do paa hadoo doo da né hë rabad'oo. ²⁹ Mahapäh né hë äã rage'ÿÿm doo. A karom né hë äãh. Man'oo baad ub, h'yyb neÿÿm doo me, a ky n'aa äã baher'oot hyb n'aa. ³⁰ Man'oo äã hã a hejój, nahëe enäh do äã baheso hyb n'aa, äã pehuunh hyb n'aa, äã moo bok hyb n'aa ji hyb n'aa meuunh doo, Jesus a karom tsyt hë a wë kasëew däk do häd gó —näk mä sa kyyh raky n'aa etsëe bä.

³¹ Rabahajaa bä raky n'aa etsëe doo, rabab'ëeh bä katajus wät mä k'ääts. Tii bä kä m', P'op Hagä Do Sahee sahõnh hë sa hã tak'ëp mä sa h'yyb tamahüüm. Ti m' h'yyb neÿÿm doo me rabaher'ood kän P'op Hagä Do ky n'aa.

Séd rah'yyb hedo padëek do panyyg n'aa hahÿÿh

³² Ti m', séd rah'yyb hedoo sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Jé ma enäh do ky en'yyim ta wób sa hã. Dooch sa mab hë sa ma tado bä, sahõnh hë sa ma hadoo. ³³ Tii kä m' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, P'op Hagä Do hejój me raheer'oot mä Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät do ky n'aa. Baad P'op Hagä Do moo wät sa hã, baad tabahag'ääs sa hã. ³⁴ Dooch kas'uut pé sa mahang. Ta see pé noo gó ken'yyh, jé tób see enäh doo, tób hood pan'aa enäh do na-ääj hë, resëem hõm mä tii. ³⁵ Ta sãm ramanaa Jesus mejüü do sa wë, rabets'ëe hõm hyb n'aa wë bedoh do sa hã.

³⁶ Sa mahang ti awät Rewi panaa, tsyt dëeg hã Tsi-Peré häd näng doo bä henäng doo. Joséh mä ta häd. Jesus mejüü do rahäd n'oo däk Béh-Nabéh. (“Ji h'yyb en'yyim doo”, tahanäng pé ti Béh-Nabéh.) ³⁷ Béh-Nabéh besëem hõm tób hood pan'aa ta ma paah, ti m' ta sãm tamanaa Jesus mejüü do sa wë, rah'yyb däng doo da rabad'oo hyb n'aa ta me.

†† Saaw-Mo 2.1-2

Ananijas Sapira daheeh rawad'ii paawä do panyyg n'aa hahÿÿh

5 Sa mahang ti awät mä aj'yy seeh. Ta häd mä Ananijas. Ta ÿÿm Sapira häd näng do daheeh resëem hõm mä na-ääj hë tób hood pan'aa, sa ma paah. ² Ta ÿÿm daheeh rakaner'oot jawén paa bä m', Ananijas manaa mä ta säm uuh Jesus mejüü do sa wë. Ta uuh sa wë tabaym.

³ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Ananijas, —näng mäh —ny hadoo Satanas, Nesaa Do Yb, õm tah'yyb mahüüm P'op Hagä Do Sahee mawadii hyb n'aa paawä? A wë tabaym tób hood pan'aa a ma paa säm, a hä rep'aak do uuh. ⁴ A h'ëed né hë paa ti tób hood pan'aa. Ta säm, mesëem hõm do jawén paa bä, a ma né hë paawä. H'ëed hyb n'aa, sahõnh hë a hä rep'aak do mets'ëe däk maken'ooh? Dooh ää tado bä ti mawadii doo, P'op Hagä Do ti mawad'ii paawä —näng mä Peed kyyh ta hä.

⁵ Ananijas maa napäh bä m' Peed her'oot doo, adëe hyng mä tûü, dajëp mäh. Ti m' sahõnh hë raky n'aa napäh bä m' ta tii, rajeÿÿm bong mä tak'ëp. ⁶ Ti m' pahëew wób rabana, rahabën däk mä ta hub, ti m' radakä jëng mäh.

⁷ Nayyw hë denaa hë Ananijas makü ÿÿm bajëe suun mä tób gó, Peed rabab'ëeh bä. Dooh m' ta heen n'aa nyy bä ta patug dajëp doo. ⁸ Ti m' Peed eanh ta hä:

—Baad maher'ood hä ÿÿ —näng mäh. —Jääm né hë hahÿ tób säm, a patug daheeh bë gadoo doo? —näng mäh.

—ÿÿ. Ti né hë ta säm —näng mä ÿÿnh.

⁹ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—H'ëed hyb n'aa bë kaner'oot bë metyy hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee? —näng mäh. —Mahegää, bok ta ti a patug dakä jëk doo. Õm da ramahüüm hÿÿ kä —näng mä Peed Sapira hä.

¹⁰ Ti m' Sapira badëe hyng Peed bagëet bä, dajëp mäh. Pahëew hedoo do rabajëe p'ëe bä, rahapäh mä Sapira dajëp doo. Ti m' ramanyyh, radakä jëng ta patug makü pa. ¹¹ Ti m' sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh doo, ta wób heen n'aa enäh do na-ääj hë rajeÿÿm bok mäh.

Jesus mejüü do hajõng ranahëe esog hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' Jesus mejüü doo, 12 hedoo doo, hajõng mä rapehuunh. Meuj n'aa näng do ramoo bok hajõk do sa mahang. Jesus hä h'yy ka'eeh do rakahet'aa mä tób P'op Hagä Do rayd hyb n'aa esee do yt hä, Saromäw häd näng doo bä. ¹³ Ta wób, ragenaag né paawä Jesus hä h'yy ka'eeh doo, dooh sa sii rakata bä, h'yyb e'ÿÿm do hyb n'aa. ¹⁴ Ti hadoo né hë m' ajyy, ÿÿj, Jesus hä h'yy ka'eeh do ka'oot. ¹⁵ Ti m' nahëe enäh do ramanaa tyw n'aa hahäd hä. Sa tyng jó m' radatoonh, Peed tabës bä, ta wób sa hä ta maëts badäng hyb n'aa. ¹⁶ Hajõk panang Jerusarënh nedaa bä haj'eenh do han'aa. Ramanaa nahëe enäh doo, karap'aar h'yyb nesaa do pa-

had'ëek do na-ääj hë. Ti m' sahõnh hë rabaheeso hõm.

Jesus mejüü do Judah buuj wahë n'aa rarejäã do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, Sadusëw häd enäh do ta sii habong do na-ääj hë rah'yy kajewëets kån Jesus mejüü do sa wë. ¹⁸ Ti m' rameso padëek, ti m' ragadahew'ëes doo gó m' radewäts b'ëeh. ¹⁹ Ti m' atsëm, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do ääs tanoo gasëets nyyh mä Jesus mejüü doo. ²⁰ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë ahõm nä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä. T'ÿÿ hënh bë her'ood hajõk do sa hä hahÿ ji bawät do papuuj ky n'aa, ji h'yyb näm do Jesus an'oo däk do ky n'aa. Sahõnh hë bë her'ood sa hä —näng mä ääs kyyh.

²¹ Ti m' tabawag hõm bä kä rabahõm P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, ääs mejüü doo da sa hä. Ti m' radu doo rama metëek doo.

Ti nuuj jé m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, ta sii habong doo, ranaëenh sahõnh hë Isaraëw buuj sa wahë n'aa, séd hä rakata padëek hyb n'aa. Sahõnh hë sa wahë n'aa ramaneëenh Sinedirijo. Tii bä m' ramejüü rahahëen Jesus mejüü do radewäts b'ëeh do paa bä. ²² Ti m' warahén rakaja hõm bä t'ÿÿ hënh, dooh m' rawyyd bä. Ti m' rababaaj nä, raky n'aa manaa. ²³ Ti m' raky hadoo:

—Ää kaja hõm bä, baad tanoo katsë. Ta noo bä warahén rabab'ëeh. Ää noo gasëets hõm bä, dooh ta gó hab'ëeh péh! —näk mä sa kyyh.

²⁴ P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa wób raky n'aa napäh bä m' tii, h'yyb manepëe boo m'. Ti m' rakaner'oot:

—Nyy d' tii éh? —näk mäh.

²⁵ Ti nuuj jé m' ta see kajaa, ti m' taky hadoo:

—Ajyy bë dewäts b'ëeh do paa ti ab'ëeh P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä. Hajõk do hä rama metëek —näng mäh.

²⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa, ta sii moo bok do daheeh rahahëen mä 12 hedoo do Jesus mejüü doo. Rakaja hõm bä, baad raber'oot sa sii, dooh m' rarahejä bä. Rajeÿÿm hajõk doo, Jesus mejüü do sa kyyh maa new'ëe doo. Pä me ramakut red'oo do hyb n'aa, 12 hedoo do rarahejä bä paawä.

²⁷ Ti m' rakaja hõm bä, ramanaa Sinedirijo ajyy n'aa rabat'oonh bä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do beanh hyb n'aa sa hä. Ti m' ta ti ky hadoo sa hä:

²⁸ —Tak'ëp bë ää mejüü paa ää ky n'aa jaw'yyk doo me, bë ma manetëek hyb n'aa ta ti aj'yy ky n'aa. “Tabad'op hë da bë her'ood”, näk paa ää kyyh bë hä. Ti hadoo né hë bë nabuj keh'üüm. Sahõnh hë Jerusarënh buuj sa hä bë met'ëeg hõm nanäng Jesus ky n'aa. Ää daj'ëep ta ti aj'yy bë ky n'aa h'üüm. Ää hä bë ky n'aa tapaa —näng mä ta kyyh.

²⁹ Ti m' Peed, ta wób Jesus mejüü do na-ääj hë raky hadoo:

—Taw'ääts hē P'op Hagä Do kyyh ti ää ky daheeh. Dooh tahaja bä ajyy sa kyyh ää ky dahé bä, ää hä ramejüü do baad tanu nadëë bä P'op Hagä Do mejüü do hä —näk mäh. ³⁰—P'op Hagä Doo, ér wahë makü rah'yy kaha'eeh doo, Jesus ganä wät dejëp do sa mahang tan'oo bä. Ti d' né hē Jesus bë epëëm däk do paa b'aa kajatsëk do hä. ³¹P'op Hagä Do wehëë däk tii. Hÿ pong jé tabasëëk tan'oo bä. P'op Hagä Do hub hēnh tabasoooh ta sii sahōnh hē tabag'ääs hyb n'aa tan'oo bä. Ji h'yyb tym dëëb tabahadoo P'op Hagä Do an'oo bä, P'op Hagä Do hä Isaraéw buuj rah'yy kawereem hyb n'aa Jesus an'oo bä, nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo tabasog hōm hyb n'aa. ³²Ää sahōnh hē ää bahapäh ta tii. P'op Hagä Do Sahee, ta hä ky dah'eeh do sa hä P'op Hagä Do an'oo däk doo, ti na-ääj hē tahapäh sahōnh hē tii —näk mä Peed sa kyyh.

³³Ti m' ramaa napäh bä m' Peed raheer'oot doo, tak'ëp mä rakawajään. Rakarēn mä radej'ëëp. ³⁴Ti m' Pariséw see sa mahang hawät do as'ëëg gëët mäh. Ti m' tabaheer'oot sa hä. Gamarijéw mä ta häd. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do seeh. Hyb n'aa jawyk Isaraéw buuj sa mahang. Ti m' tamejüü 12 hedoo do raman'yyh dó. ³⁵Ti m' taky hadoo ta da hadoo do sa hä:

—Bë maa newë këh ÿÿ, Isaraéw buuj —näng mäh. —Baad bë hyb n'aa newë bë bad'oo do sa hä —näng mäh. ³⁶—Bë hyb n'aa newë p'ooj ub du n'aa doo, Tew-Das häd näng doo. Ky n'aa etsëëh paa m', tanooh. 400 ajyy tahyb n'aa pé ta sii habok do paah. Ti m' radajëëb kån. Radaj'ëëp jawén paa bä m', ta sii habok do paa ketyn bong. Tadajëp bä, ahëëj jëng sahōnh hē. ³⁷Ta jawén, sahōnh hē häj n'aa babuuj rabetsén noo gó, du n'aa do ta see Judas häd näng doo, Garirej buuj. Ti hadoo né hē tii. Ta wób ta sii rababok. Ti na-ääj hē radajëëb kån. Ti m' ta sii habok do paa ketyn bong mä na-ääj hē. ³⁸Ti hyb n'aa ÿ baher'oot bë hä: Na maboh. Bë eréd rabahōm hyb n'aa. Aj'yy du n'aa do tado bä ti rametëëk doo, ti ramoo bok doo, tii b' gawatsik da —näng mäh. ³⁹—P'op Hagä Do du n'aa do tado bä, dooh bë haja bä bë medug bä sa hä —näng mäh. —Baad bë matakä, ji hapäh mä ti P'op Hagä Do hä bë kamaj'ï —näng mä Gamarijéw kyyh sa hä.

⁴⁰Ti m' raky daheeh ta kyyh. Ti hadoo né hē, 12 hedoo do ramena, ti m' ramejüü rabaheyyh. Ti m' ramejüü mä sa hä ranaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Ti m' raberéd hōm rabahōm hyb n'aa.

⁴¹Ti m' Jesus mejüü do raba'nyh Sinedirijo sa mahang hab'ëëh do paah. Tseb'ee mä rabaheyyh jawén paa bä, P'op Hagä Do hyb n'aa gadoo rabahoop hyb n'aa Jesus hyb n'aa. ⁴²Ti m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä, sa tób hēnh na-ääj hē raheer'oot ta äh hä had'yyt hē, rama metëëk Jesus, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa.

Resoos do 7 ajyy Jesus mejüü do ramoo masa hyb n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

6 Ti noo gó Jesus hä h'yy ka'eeh do kah'üüm. Sa mahang ti abong mä Judah buuj, ta s'ee hēnh

hena doo, Gereg kyyh her'oot doo. Ta ti m' ramaheer'oot mä Jesus mejüü do sa hä ta tii bä babuuj sa ky n'aa. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Patug tema bong do sa waa rabahetsëh doo bä, dooh ran'oo bä ää sii habok do sa hä —näk mä sa kyyh.

²Ti m' 12 hedoo do ramejüü sahōnh hē Jesus hä h'yy ka'eeh do rakata padëëk séd hä, sa hä rabaheer'oot hyb n'aa. Ti m' raky hadoo:

—Dooh baad tado bä ää eréd bä P'op Hagä Do kyyh ää metëëk doo, sa waa ää betsëëh hyb n'aa paawä. ³Ti hyb n'aa, wakän haa, ää karēn bë esoos bë mahang ajyy bë hep'ëëh do h'yy genäh doo, P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo. Ti ää mejüü sa hä rabetsëëh hyb n'aa sa waa. ⁴Ää né hē, ää ky n'aa etsëë, P'op Hagä Do sii ää ber'oot. Ää né hē ää ma metëëk P'op Hagä Do ky n'aa —näk mä sa kyyh.

⁵Ti m' baad mä sa hä raheer'oot doo. Tii bä m' rasēm mä Es-Tew häd näng doo. Tak'ëp paa m' tah'yy ka'eeh P'op Hagä Do hä. Baad P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm mä tii. Hahÿÿ d' mä rasēm do wób sa häd: Pirip, Porokoro, Nikanóh, Timom, Paramenas, Nikoraw. Än-Tijoka panang häd näng doo hēnh naa ta ti Nikoraw. Jesus hä tah'yy ka'eeh do pooj jé, Judah buuj nado né paawä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do taky dahé däk Judah buuj rabahed'oo doo da. ⁶Ti m' rabasēm jawén paa bä, ramehüüm kån mä Jesus mejüü do sa wë. Tii bä kä m', Jesus mejüü do sa moo radatoonh sa nuu gó, raky n'aa etsëë sa hyb n'aa.

⁷Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa kah'üüm. Nayyw hē Jerusarēnh bä takah'üüm Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Häjök P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do wób rah'yy kae kån Jesus hä.

Es-Tew ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁸Ti m', baad mä P'op Hagä Do hejój awät Es-Tew häd näng do h'yyb gó. Baad mä P'op Hagä Do ky n'aa edëng. Es-Tew pehuunh, meuj n'aa näng do heen n'aa tamoo wät hajök do sa mahang. ⁹Ti m' Judah buuj wób, ta wób sa karom paah, radu doo Es-Tew raky gedak. Ti asooh tsyt hē sa tób P'op Hagä Do panyyg ti rayd naherot do yt hä. Sa sii ti abong Sirené panang buuj wób, Aresän-Dirija panang buuj wób, Siris häj n'aa buuj wób, Asija häj n'aa buuj wób. ¹⁰Es-Tew mä raky hüüm paawä, dooh m' rahaja bä. Es-Tew P'op Hagä Do Sahee h'yy gan'yyh do hyb n'aa rawén nahajaa.

¹¹Ti m' ramaher'oot ajyy wób sa hä, daap ramennyh hyb n'aa Es-Tew ky n'aa.

—Hahÿÿ da bë her'ood —näk mäh. —“Ää maa napäh Mosees, P'op Hagä Do na-ääj hē Es-Tew ky n'aa rejää doo”, denoo da —näk mä sa kyyh.

¹²Ti m' Judah buuj, Judah buuj sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hē rakawajään Es-Tew wë ta ti ajyy sa kyyh hyb n'aa. Ti m' ramaso däk, ti m' ramahüüm Sinedirijo ajyy n'aa sa wë, sa wahë n'aa wë. ¹³Ti m' ramejüü ta wób, noo kanesa

doo, daap ramennyh hyb n'aa Es-Tew ky n'aa sa wahë n'aa hä. Ti m' daap mehen'yyh do raky hadoo:

—Doo hahÿ aj'yy eréd bã taky n'aa rejãã do P'op Hagä Do tób n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do na-ããj hë —näk mäh. ¹⁴—Äã maa napäh ta kyyh. P'op Hagä Do tób n'aa Jesus Nasaréh buuj ahäj jëng da, tanooh. Ky n'aa jaw'yyk do Mosees metëëk do Jesus ahÿÿd hõm da, tanooh —näk mä noo kanesa do sa kyyh.

¹⁵Ti m' sahõnh hë Sinedirijo ajyy n'aa, t'ïï hënh hat'ooh doo, baad mä raty padëëk Es-Tew wë. Ta mamets, äãs mamets hado däk mä sa hä.

Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hä panyyg n'aa hahÿÿh

7 Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do eanh Es-Tew hä: —Äkä, se hub né hë ta ti rahe'oot do a ky n'aa? —näng mäh.

²Ti m' Es-Tew ky hadoo:

—Wakän haa, yp ÿ hyb n'aa hed'oo doo, bë maa newë keh ÿÿ —näng mäh. —P'op Hagä Doo, sahõnh hë sa bahãnh hadoo doo, kas'ee wät ër wahë makü Abaraãm hä, Mesopotãm häd näng do häj n'aa bã Abaraãm bawät nä bã, Arãn panang hënh takahÿÿd gä do pooj jé. ³Hahÿÿ d' paa m' P'op Hagä Do kyyh ta hä: “Maberéd däg mabawät do paah, a wakããh, a yb tób paah. Ahõm da hëej s'ee hënh, õm ÿ metëëh hënh”, † näng mä P'op Hagä Do ta hä. ⁴Ti m' taberéd däk Kaw-Dew sa häj n'aa, Mesopotãm häd näng doo, ti m' tabahõm Arãn panang häd näng doo hënh. Ta yb dajëp do jawén paa bã, P'op Hagä Do manaa wawëë hë ër babong do häj n'aa bã. ⁵Doo P'op Hagä Do an'oos pé ta hä, hëej uuh hadoo pé paawä, taky n'aa enooh né hë paawä hahÿ hëej ta panaa pan'aa sa häj n'aa pan'aa, Abaraãm dajëp jawén paa bã. Tii d' taky n'aa enooh ta hä, dooh nä né paawä Abaraãm t'aah nyy nä bã ti noo gó. ⁶Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh ta hä: “Sa häj n'aa nadoo hënh da a panaa rababok da. Tak'ëp da ramejüü sa hä 400 ta baab noo gó. Ta si n'aa hë da ramoo bok da t'ïï hënh. Rarahejãã da t'ïï hënh a panaa. ⁷ÿ abaanh da ta sãm ta tii d' moo hed'oo do sa hä. ÿ rahejãã da. Ti jawén paa bã, tii b' naa a panaa rababaaj nä bã wawëë hë. Babä ÿ rahyb n'aa jew'yyk da”, †† näng mä P'op Hagä Do kyyh Abaraãm hä —näng mä Es-Tew kyyh.

⁸Ti m' taky hadoo ënh:

—Ti m' Abaraãm P'op Hagä Do mejüü sa taah rama-suuj noo byyh ehök, P'op Hagä Do karapee rabahadoo do heen n'aa. Ti hyb n'aa m' Abaraãm t'aah, Isak häd näng doo, 8 tabado däk bã ta äh, Abaraãm masuuj noo byyh hõg hõm. Tii d' né hë kã Isak Jakóh yb. Jakóh kã, ta häd see Isaraéw, 12 hedoo do radu na do Isaraéw buuj sa panaa. ⁹Ti né hë Jakóh taah, ër wahë maküü, rahyb n'aa jewës do sa hÿÿj Joséh. Ti hyb n'aa rabesëem hõm Esit häj n'aa hënh, ta si n'aa hë tamoo wät hyb n'aa t'ïï hënh. Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do hagãã had'yyt hë Joséh. ¹⁰Joséh P'op Hagä Do ed'ëep

sahõnh hë nesaa do mahãnh. Tah'yy gan'yyh. Baad Es-it häj n'aa wahë n'aa, Paraóh ramaneënh do gadoo, P'op Hagä Do an'oo bã. Ti hyb n'aa Paraóh an'oo bã kã sahõnh hë Esit häj n'aa hagã n'aa, ta tób hagã n'aa na-ããj hë tabahadoo hyb n'aa. ¹¹Ta jawén ji hasaah do bawäd kãn Esit häj n'aa bã, Kanaãh häj n'aa bã na-ããj hë. Sahõnh hë m' rabahoop sah. Doo m' ër wahë makü sa waa rawyyd bã. ¹²Tii bã kã, Jakóh ky n'aa napäh bã joom s'ëëb Esit bã hanäng doo, tamejüü ër wahë makü t'ïï hënh sa waa rabetsëë hyb n'aa. ¹³Ti m', ta jawén, p'aa hënh t'ïï hënh rabahõm bã kã sa waa hets'ëë doo, Joséh baher'ood kãn sa hä sa hÿÿj né hë. Tii bã Paraóh na-ããj hë heen n'aa nyy däk Joséh wakããh, Joséh yb hä. ¹⁴Tii bã kã m', Joséh mejüü ramanaa ta yb, ta wakããh had'yyt hë Esit hënh. 75 sahõnh hë han'aa do paah. ¹⁵Ti m' Jakóh rakahÿÿd j'eenh Esit bã. T'ïï hënh tadajëb kãn. Tii b' né paa m' ër wahë makü radejëb kãn. ¹⁶Sa kamag paa ramahüüm p'aa hënh Sikëm panang hënh. Gabaho doo gó, Sikëm bã Amoor taah sa hä Abaraãm ets'ëë hõm do paa rad-aboo jëng sa kamag n'aa —näng mä Es-Tew kyyh.

¹⁷Ti m' taky hadoo ënh:

—Tabedaa däk bã kã Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kajaa doo, tak'ëp ër wahë makü panaa rakaood bong Esit häj n'aa bã. ¹⁸Ti m' ta see pé noo gó Esit häj n'aa wahë n'aa see tadu doo tabag'äãs doo. Doo m' ta ti ky n'aa napëë bã Joséh maküü. ¹⁹Ta ti sa wahë n'aa tawedii ër wahëh maküü, tarejãã na-ããj hë. Tamejüü sa taah papuuj henyys do raberéd is, radejëp hyb n'aa. ²⁰Ti noo gó m' tabenäng Mosees häd näng doo. Anäm ti karapee. Ta yb, ta ÿÿn rawä wät, rejën sa tób bã tamawoob hë kamarab. ²¹Ranahaja wäd bã rejën doo, raberéd tu ta hood gó jawii mahang. Tii bã kã, Paraóh toog rabawyyd kãn, taw'ëëh mäh, ta t'aah hadoo tan'oo bã. ²²Sahõnh hë Esit buuj rahajaa do rama metëëk ta hä. Tak'ëp tii bã kã tahyb n'aa jawyk tahe'oot do hä, tamoo wät do hä. ²³40 ta baab Mosees bahado däk bã, takarën tabahëg'äãs ta wakããh, Isaraéw buuj. ²⁴Takajaa bã, tahapäh ta wakããh see Esit buuj see rejãã. Ti hyb n'aa ta sãm baanh. Tanaboh jat Esit buuj. ²⁵Ta h'yyb gó Mosees ed'oo, ta wakããh raheen n'aa enäh P'op Hagä Do ti mejüü tabed'ëep sa hä Esit buuj sa moo gó naa. Doo rah'yy genä bã. ²⁶Jat'iip hadoo tabahapäh pawóp hë Isaraéw buuj kep'uuk doo. Mosees karën paawä dooh ti d' radoo bã. “Wakããh haa”, näng, “bë wakããh had'yyt hë. H'ëed hyb n'aa bë kamaj'ïï?”, näng. ²⁷Ta see rejãã do aüüj hõm mä Mosees, ti m' taky hadoo ta hä: “Jaa g'eeh hanoo äã wahë n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb n'aa? ²⁸ÿ makarën manaboh jat Esit buuj tsém hë manaboh jat doo da?”, † näng mäh. ²⁹Ti m' aj'yy kyyh Mosees maa napäh bã, kejën hõm Midijän häj n'aa hënh. T'ïï hënh tabag'ëed däg kãn ta wakããh nadoo do sa mahang. T'ïï hënh takat'ëë däk. Pawóp hë ta taah.

³⁰Ti m' Es-Tew ky hadoo ënh:

† Genesis 12.1 †† Genesis 15.13-14

‡ Esodo 2.14

—40 ta baab jawén paa bä P'op Hagä Do ääs kasee Mosees hä tēeg hōō gó, b'aa tūū nu däg is do kadoo doo gó naa. Banawäng bä, waëë Sinaih häd näng do nedaa bä tii. ³¹ B'aa kadoo né paawä, dooh m' taooj jēē bä Mosees bahapäh bä, tahyb n'aa meuunh mäh. T'īī hēnh tabahōm bä, p'eets hē tabahēg'äās hyb n'aa, tamaa napäh mä Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh her'oot do ta hä: ³² “Ÿ né hē P'op Hagä Doo, a yb h'yy kaha'eeh doo. Ÿ né hē P'op Hagä Doo, Abaraām, Isak, Jakóh rah'yy kaha'eeh doo”, † näng mäh. Mosees kaja-jän wät mä tak'ēp tabeyīm wät do hyb n'aa. Dooh tahegāā bä t'īī hēnh, eŸym wät do hyb n'aa m'. ³³ Ti m' P'op Hagä Do ky hadoo ta hä: “Makabo nā a tsyym su-un, majó gēēt do k'ääts ma Ÿ hadoo do hyb n'aa, tsyt hē takasēew dāk ti wē ŸŸ. ³⁴ Ÿ hapäh né hē ny hadoo karapé haa rarejāā do Esit häj n'aa bä. Ÿ maa napäh sa kyyh rah'yy kame'oot doo. Ti hyb n'aa hŸ pong jé naa Ÿ bahyng Ÿ bed'ēep hyb n'aa Esit buuj sa moo gó naa. Ti hyb n'aa kä, Esit hēnh om Ÿ mejūū, karapé haa t'īī hēnh naa mabasog nyhyb n'aa”, †† näng mä P'op Hagä Do kyyh Mosees hä, näng mä Es-Tew.

³⁵ Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—Ti né hē ti Mosees ta wakāän raty n'aa ges'yyk do paah. “Jaa hanoo äā wahē n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb n'aa?”, nāk paa sa kyyh ta hä. Äās b'aa kadoo doo gó Mosees hä kasee do kyyh hä P'op Hagä Do mejūū sa wahē n'aa pan'aa Mosees bahadoo hyb n'aa, Esit buuj sa moo gó naa ta wakāän tabed'ēep hyb n'aa. ³⁶ Ti né hē Mosees ēr wahē makū manyyh do Esit häj n'aa bä naa. Tapahu-unh paa m', hyb n'aa meuj n'aa näng do tametēeh Esit bä, akajar Hahiin Do häd näng doo bä, tabanawäng bä na-ääj hē 40 ta baab noo gó m'. ³⁷ Ti né hē ti Mosees hahŸŸ da Isaraéw buuj hä ky hadoo doo: “P'op Hagä Do ky n'aa rod Ÿ hadoo do P'op Hagä Do an'oo bä bē mahang ganyyh da.” ³⁸ Ti né hē ti Mosees Isaraéw buuj sa mahang hawät do paa tabanawäng bä rakata padēek noo gó, waëë Sinaih häd näng doo bä äās her'oot do gadoo doo. Ti né hē ti ēr wahē makū sa mahang hawäd wät doo. Ti né hē gadoo do paa P'op Hagä Do kyyh ji edēb had'yyt hē hanoo doo, ēr wahē makū sa hä tama metēek hyb n'aa. ³⁹ Ti hadoo né paa m', dooh paa m' ēr wahē makū raky dahé bä Mosees. Raty n'aa gesyng wät mä Mosees. Rakarēn mä rababaaj hōm p'aa hēnh Esit hēnh. ⁴⁰ Ti m' ta hŸŸj hä, Arāw häd näng do hä ramejūū: “Mamoo wäd ēr h'yy kaha'eeh do pan'aa, ēr pooj rababok hyb n'aa. Dooh ji hapēē bä h'ēed hado ta ti aj'yy Mosees hä, Esit häj n'aa bä naa ēr manyyh doo”, †† nāk mä sa kyyh. ⁴¹ Ti noo gó m' ramoo wäd kän kabarii, booj yb t'aah heen n'aa. Tii bä m' sa masāāh wób raneboh bēeh, raju toonh kabarii sa mo haj'aa raweh'ēeh hyb n'aa. ⁴² Ti hyb n'aa m' dawē hä P'op Hagä Do wén kanä dāk sa mahānh. Tanoo mä wē hä habong do rahyb n'aa jew'yyk. Ti hadoo né hē takerii dāk P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hä:

“Isaraéw buuj,
hä Ÿ g'eeh ti bē banoo ta ti bē ejuu doo
40 ta baab banawäng hēnh bē babok noo gó?

⁴³ Hä Ÿ nado ti bē banoo.

Bē kabarii Morók häd näng do tób n'aa its ti bē mahang bē manaa doo.

Kabarii Repā häd näng do sagōōh n'aa hä bē h'yy kaha'eeh.

Ta ti né hē kabarii bē mo haj'aa, sa hä bē h'yy kaha'eeh hyb n'aa.

Ti hyb n'aa bē Ÿ ah'eed n'yyh da bē häj n'aa bä naa.

Bē Ÿ mejūū da Babirōn panang bahānh.” ††

Tii da né hē P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hä —näng mä Es-Tew kyyh.

⁴⁴ Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—Tabanawäng bä ēr wahē makū rababok noo gó, P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa ramahūūm mä sa sii. P'op Hagä Do mejūū doo da Mosees hä, P'op Hagä Do metēeh do hadoo ta hä waëë hä, tii d' né paa ratama. ⁴⁵ Josuwéh sa wahē n'aa tabahadoo noo gó, ēr wahē makū ramanaa sa sii ta ti tób hahŸ häj n'aa bä. Ti noo gó Josuwéh bado hōm ta wób sa häj n'aa, P'op Hagä Do habēē n'yyh do sa häj n'aa. Tii bä kä, ta ti tób ēr häj n'aa bä aso had'yyt hē. Asooh nā paa m' na-ääj hē Dawi ēr wahē makū sa wahē n'aa tabahadoo noo gó. ⁴⁶ Baad P'op Hagä Do hyb n'aa gadoo mä Dawi. Ti tetsēē mä P'op Hagä Do hä, tanoo hyb n'aa P'op Hagä Do Jakóh panaa rah'yy kaha'eeh do tób n'aa pä s'ēeb tatamaa sooh hyb n'aa. ⁴⁷ Tii d' Dawi karēn né paawä, ta t'aah Saromāw häd näng do tii, P'op Hagä Do tób n'aa tatamaa sooh doo. ⁴⁸ Ta tób n'aa tamoo wäd né paawä, dooh P'op Hagä Do Sahōnh Hē Sa Bahānh Hadoo Do agēē bä tób ji tamaa sooh do yt hä. Tii d' né hē ta ky n'aa rod see her'oot paa P'op Hagä Do kyyh:

⁴⁹ “Wē, Ÿ bag'ääs do tyng.

Badāk hahŸ hēej, tsym Ÿ tyng hadoo.

Tii d' tahadoo do hyb n'aa,

ny hadoo pé tóp Ÿ pan'aa ti bē karēn ti bē tamaa sooh doo?

Ny yt hä bē ed'oo Ÿ kameh'ääk?

⁵⁰ Ÿ né hē sahōnh hē mo haj'aa näng doo”, ††† näng mä P'op Hagä Do kyyh, näng mä Es-Tew.

⁵¹ Ti m' Es-Tew ky hado kän Sinedirijo ajyy n'aa sa hä:

—Nabuj keh'ūūm bēeh! Ganah'ood bē hä. P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do h'yyb hadoo bē h'yyb. P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh doo, ta kyyh maa nanapäh do hadoo bēeh. Bē wahē makū hadoo né bēeh. P'op Hagä Do Sahee hä bē kamaj'īī, bē wahē makū rabad'oo do paa hadoo né hē. ⁵² Sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do bē wahē makū rarejāā. P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do karēn doo da hawät do kajaa do ky n'aa her'oot doo, bē wahē makū radej'ēep paah. HŸŸ kä, Baad Had'op Do kajaa bä kä, bē h'yy kawareem ta wē, bē dajēeb kän. ⁵³ Äās an'oo däg né paawä bē hä P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dooh bē ky dahé bä —näng mä Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hä.

† Esodo 3.6 †† Esodo 3.5, 7, 8, 10 †† Dew-Teronom 18.15
†† Esodo 32.1

†† Amos 5.25 ††† Isajas 66.1-2

⁵⁴ Ti m' Es-Tew kyyh ramaa napäh bä m', tak'öp mä rah'yy gaëej bong. Kawaj'ään bong mä ta wë. ⁵⁵ Ti m' Es-Tew P'op Hagä Do Sahee baad tah'yyb mahüüm. Ti m' wë hä tabaheg'ääs, ti m' tabahapäh P'op Hagä Do hejój, ta bag tak'öp gabarëeh do hadoo doo. Tahapäh Jesus hageët do P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä. ⁵⁶ Ti m' taky hadoo:

—Bë hegää! —näng mäh. —Wë kas'ëes do ÿ hapäh. Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ÿ hapäh na-ääj hë, P'op Hagä Do hub hënh —näng mäh.

⁵⁷ Ti m' sa nabuuj ragetsëe padëek sa moo me. Tak'öp mä rageëenh. Ta wë m' rawaj'aa padëek. ⁵⁸ Ti m' Es-Tew rabado nyyh panang bä naa. Ti m' rabakut pä me, tadajëp hyb n'aa. Ti m' Es-Tew ky n'aa daap menyyh do sa hatsë hebaan doo, sa hä padëek doo, rakebo bëeh rabakut hyb n'aa pä Es-Tew hä. Aj'yy wanehëh nä doo, Saw-Ru häd näng doo, enäm ti nuuj jé sa saroor hebaan doo.

⁵⁹ Ti m' rabakut bä, Es-Tew ky n'aa etsëe mäh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, magado hëp ÿ tym —näng mäh.

⁶⁰ Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng. Ti m' tak'öp mä taky hadoo:

—Jesus hyb n'aa jawyk doo, säm ÿ mabaaj manä sa hä —näng mäh.

Ti m' tadajëb kën.

8 Taw'ääts mä Saw-Ru hä Es-Tew dajëp doo.

Jesus hä h'yy ka'eeh do Saw-Ru rejää do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti noo gó né hë m' radu doo rarejää do Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Jerusarënh panang bä. Ti hyb n'aa m', sahönh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do raketyn bong Judah häj n'aa bä, Samarija häj n'aa bä na-ääj hë. Jääm hë Jerusarënh bä ha'yym 12 hedoo doo do Jesus mejüü doo. ² Ti m', Es-Tew radaj'ëep jawén paa bä m', ta wób P'op Hagä Do weh'ëeh do rabahöm, radakä jëng hyb n'aa Es-Tew kamag n'aa. Tak'öp mä rabaód bong ta hyb n'aa. ³ Saw-Ru kä, tarahejää Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Sahönh hë tabaheg'ääs tób yt hä, Jesus hä h'yy ka'eeh do tabesoos hyb n'aa. Tamejüü mä radewëes Jesus hä h'yy ka'eeh doo, ajyy ÿÿj sii hë.

Samarija buuj raky n'aa napäh do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

⁴ Ti m' ketyn bok do rabaher'oot Jesus ky n'aa ramahöm me. ⁵ Ti m' sa seeh, Pirip häd näng doo, bahöm kën panang hënh Samarija häd näng doo häj n'aa bä. T'ii hënh tabaher'oot sa hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa. ⁶ Ti m' panang buuj raba-hapäh bä Pirip pehuunh doo, baad mä ramatakëe ta kyyh. ⁷ Pirip hebë karap'aar h'yyb nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo. Rabenyyh bä sa hä hanäng doo, tak'öp mä rageëenh. Hajök k'yy gedóm doo, seäk do heso höm. ⁸ Ti hyb n'aa tak'öp panang buuj ratsebë.

⁹ Pirip kaja pooj jé sa mahang ti awät aj'yy Simaw häd näng doo, mehëm do paah. Hajök mä tawahed'ii Samarija buuj. Ta daaj hë, ta hä hë takasab'ee, ta hä hë tahyb n'aa jawyk do hyb n'aa. ¹⁰ Sahönh hë, hyb n'aa jewyk doo, hyb n'aa sekog is do na-ääj hë raky daheeh mä ta kyyh. Hahÿÿ d' mä sa kyyh ta ky n'aa:

—Ta ti aj'yy gó P'op Hagä Do hejój tak'öp hadoo do kametëeh —sa nooh.

¹¹ Báp peej däg tamehëm doo me panang buuj Simaw wedii, rawén ky süüt. ¹² Pirip kajaa bä kä, taher'oot mä sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ääs do ky n'aa hanäm doo, Jesus Kristo ky n'aa hanäm do na-ääj hë. Ti m' raky daheeh bä Jesus ky n'aa, ranu gemuun höm ajyy ÿÿj na-ääj hë. ¹³ Mehëm do paa na-ääj hë taky daheeh Jesus ky n'aa. Ti sii hë ranu gemuun wät. Ti m' jé pad'yyt hë tabawäd däg kën Pirip sii. Tameu-unh tak'öp Pirip pehuunh doo, hyb n'aa meuj n'aa näng doo tahapäh doo hyb n'aa.

¹⁴ Ti m' Jesus mejüü do Jerusarënh bä haj'eenh do raheen n'aa enäh bä m' Samarija buuj raky daheeh do P'op Hagä Do ky n'aa, ramejüü mä Peed Jowäw daheeh, t'ii hënh rabaheg'ääs hyb n'aa. ¹⁵ Rakaja höm bä t'ii hënh, raky n'aa etsëe Samarija buuj Jesus hä rah'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do banoo hyb n'aa ta Sahee sa h'yyb gó. ¹⁶ Dooh nä P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó, ranu gemuun up Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do häd gó. ¹⁷ Ti m' Peed Jowäw daheeh moo tooj wät mä sa nuu gó. Ti m' P'op Hagä Do Sahee bajëe suun kën mä sa h'yyb tym gó.

¹⁸ Ti m' Simaw mehëm do paa bahapäh bä P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb tym gó hajëng do ramoo toonh bä sa nuu gó, takarënh paawä m' tanoo sa hä dajëer, tii d' ranoo tabahajaa hyb n'aa. ¹⁹ Hahÿÿ d' mä ta kyyh Peed sa hä:

—Bë an'oo hä ÿÿ, tii da ÿ bahajaa hyb n'aa, ÿ moo sooh bä sa nuu gó, P'op Hagä Do Sahee bajëng hyb n'aa sa h'yyb tym gó —näng mä mehëm do paa kyyh.

²⁰ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ääts hë paawä öm a dajëer daheeh P'op Hagä Do aw'oong höm baad tanadoo hënh, ji matym n'aa ji hä P'op Hagä Do anoo do makarënh metsëe do hyb n'aa dajëer me —näng mäh. ²¹ Baad nado a h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa dooh ää sii mamoo wäd bä —näng mäh. ²² —Meréd höm ta ti nesaa doo, tii d' mabahed'oo doo da. Maky n'aa ets'ëe P'op Hagä Do hä. Tii bä da apäh öm tat'yyd meh'iin, tii bä da apäh nesaa do mahyb n'aa newëe do tado höm. ²³ ÿ hapäh né hë a h'yyb gó hanäng doo. Öm h'yy gaëenh mah'yy kajew'ëes do hyb n'aa. Nesaa do öm tah'yyb mahüüm.

²⁴ Ti m' Simaw ky hadoo:

—ÿ karënh paawä bë ky n'aa ets'ëe hëp ÿ n'aa, bë her'oot do tanadäng hyb n'aa hä ÿÿ —näng mäh.

²⁵ Ti m' Jesus ky n'aa raher'oot jawén paa bä, P'op Hagä Do kyyh rametëek jawén paa bä, Peed Jowäw daheeh rababaaj höm kën Jerusarënh hënh. Samarija buuj sa panang bä ramabaaj höm me, ranu kejak doo bä, raher'oot Jesus panyyg hanäm doo.

Etsijop häj n'aa buuj hä Pirip her'oot do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

²⁶ Ti m', ta jawén Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ääs see her'ood kân mä Pirip hä. Ti m' ääs ky hadoo:

—Ahöm banawäng do tyw n'aa me Gasa hënh hahyng do Jerusarënh bä naa —näng mäh.

²⁷ Ti m' Pirip bahöm kân. Ta tyw n'aa me takataa mä aj'yy hä, Etsijop häj n'aa buuj. Hyb n'aa jawyk ti aj'yy. Etsijop buuj sa wahë n'aa ÿÿnh, Kân-Das häd näng do kaser n'aa. Sa wahë n'aa dajëër hagä n'aa ti aj'yy. Jerusarënh hënh tahewäd nä, P'op Hagä Do tahyb n'aa esee do hyb n'aa. ²⁸ Tamabaaj nä me kä, ta hood gó kawaaro takyyk doo gó tabasooch bä, taner'oot P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do erih do paah.

²⁹ Ti m' P'op Hagä Do Sahee ber'oot Pirip h'yyb gó:

—Ahöm nä ta wë —näng mäh.

³⁰ Ti m' takata däk bä ta hä, tamaa napäh taner'oot do Isajas erih do paah. Ti m' tabeaanh ta hä:

—Äkä, mamaa napäh ti maner'oot doo? —näng mäh.

³¹ Ti m' aj'yy hadoo do ky hadoo Pirip hä:

—Nyy da ti ÿ maa napäh? Dooch metëek pé hä ÿ ta ky n'aa —näng mäh.

Ti m' tabatsyyd kân Pirip gatsëg sooh hyb n'aa ta pa.

³² Hahÿÿ d' ti aj'yy ner'oot doo:

“B'éé radaj'ëep do hadoo ta tii.

B'éé t'aah hadoo, dooh ta kyy pé ta wii ragekäã bä.

Ti hadoo tii. Dooch ter'ood bä.

³³ Rarejäã, rejlees ta ky n'aa.

Sahõnh hë tak'ëp baad nadoo do ramoo bok ta hä.

Dooch P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo da tado bä ti ramoo bok ta hä.

Dooch da her'oot pé ta panaa ky n'aa, radaj'ëep do hyb n'aa.”[†]

³⁴ Ti m' aj'yy beaanh Pirip hä:

—Jaa ky n'aa Isajas her'oot? Ta daaj hë ta ky n'aa, ta see ky n'aa apäh? —näng mäh.

³⁵ Ti m' Pirip du doo taher'oot do taner'oot do hä, P'op Hagä Do kyyh see hä, sahõnh hë Jesus panyyg hanäm do ky n'aa. ³⁶ Ti m' ratabës bä naëng banäng bä aj'yy ky hadoo:

—Babä ti majat naëng —näng mäh. —Tahajaa ÿ manu gemuun? —näng mäh.

[³⁷ Ti m' Pirip ky hadoo:

—Tak'ëp mah'yy kae bä, tahajaa —näng mäh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—ÿ ky daheeh. P'op Hagä Do t'aah né hë Jesus Kristo —näng mäh.]

³⁸ Ti m' aj'yy mejüü ta sii habok do rabaym hyb n'aa. Tii bä kä m', rabawëej bëej kân tame. Ti m' Pirip nu gemuun wäd kân. ³⁹ Ti m' rabas'oob n'yyh bä tame naa Pirip P'op Hagä Do Sahee mahüüm kân. Dooch aj'yy hapëë wäd bä. Ahöm kân mä tahahöm hënh. Tsebé mä tahöm bä. ⁴⁰ Ti m' Pirip ganä wät panang Asot häd näng doo bä. Ti m' tabahöm kân Sesareja hënh. Tamahöm me m' taher'oot Jesus panyyg hanäm do sahõnh hë panang bä.

Saw-Ru hä Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

⁹ Ti noo gó né hë Saw-Ru h'yy kaneréd tahehõ Jesus hä h'yy ka'eeh doo, tadej'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do hä ² tetsëë rerih do raky n'aa jaw'yyk doo, tabahöm hyb n'aa panang Damas-Ko häd näng doo hënh. T'ï hënh takarën paawä tametëeh kerih doo, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, tamoo mesoo hyb n'aa paawä, tamanaa hyb n'aa paawä Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh. Takarën paawä tamanaa ajyy ÿÿj sii hë. ³ Ti m' tabedaa däk bä Damas-Ko, tii bä gabarëeh do ta bag p'op naa gabar'ëëng wät ta hahäd hä. ⁴ Tüü m' tabadëë jat tii bä. Ti m' tamaa napäh kyyh ta hä her'oot doo:

—Saw-Ru, Saw-Ru, h'ëed hyb n'aa ÿ marejäã?

⁵ —Jaa öm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo? —näng mä Saw-Ru.

—ÿ né hë, Jesus marejäã doo —näng mäh. ⁶ —As'ëeg g'ëed! Ahöm nä panang hënh. T'ï hënh rabaher'oot a hä nyy da mabad'oo do pan'aa —näng mä Jesus kyyh.

⁷ Ta sii habok do ramaa napëë né paawä ta ti kyyh, dooh m' rahapäh péh. Ti hyb n'aa rah'yyb panado bong. ⁸ Tii bä m' Saw-Ru as'ëeg gëet. Tahegäã paawä, dooh tahapëë wäd bä. ^{††} Ti hyb n'aa ramoo maso hõm tabawät hyb n'aa. Ti m' ramahüüm kân Damas-Ko panang hënh. ⁹ T'ï hënh nawa wäd, neëg wäd, ty tamaa wäd, tamawoob hë m' ta äh.

¹⁰ Ti m', Damas-Ko bä ti awät mä Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Ananijas häd näng doo. Ti m' Jesus kasee ta hä ta s'ëeh hadoo doo gó. Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ananijas —näng mäh.

—H'ëed? Bä agëet ÿÿh, Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ahöm aj'yy Judas häd näng do tób hënh. Ta tyw n'aa “Dajang Doo” häd ramaneëenh do hahäd hä ta tób basooch. T'ï hënh mameaaj aj'yy Saw-Ru häd näng doo, Tas hënh naa. P'op Hagä Do hä taky n'aa etsëë.

¹² Ta s'ëeh hadoo doo gó tahapäh aj'yy Ananijas häd näng do hajëë suun doo, ta nuu gó ta mooh tadasooch doo, p'aa hënh tabahapëë däk hyb n'aa —näng mä Jesus Ananijas hä.

¹³ Ti m' Jesus kyyh tamaa napäh bä m', Ananijas ky hadoo:

—Wahëh ÿ n'aa, hajõng ta ky n'aa raheer'oot hä ÿÿ. Sahõnh hë ÿ ky n'aa napäh nesaa do tamoo wät do Jerusarënh bä, a hä h'yy ka'eeh do sa hä —näng mäh.

¹⁴ —Wawëë hë tabana hÿÿ kä. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa raky n'aa jaw'yyk doo me tabana, tadewäts bëeh hyb n'aa a häd gó h'yy ka'eeh doo —näng mä Ananijas kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ahöm nä. Ahöm né hë t'ï hënh. ÿ asëëw däk panäk ÿ n'aa tabahadoo hyb n'aa, këh ÿ n'aa tabaher'oot hyb n'aa Judah buuj nadoo do sa hä, sa wahë

[†] Isajas 53.7-8

^{††} Tawén nahapëë wät, Jesus bag gabarëeh do tahapäh do hyb n'aa.

n'aa sa hä, Isaraéw buuj sa hä na-ääj hē —näng mäh.
¹⁶ —ÿ metëeh da ta hä tak'ëp tabahoop do pan'aa hëp ÿ n'aa —näng mä Jesus.

¹⁷ Ti m' Ananijas bahöm kän Saw-Ru yt gä doo hënh. Tabajëe suun jawén paa bä m', ta moo tadasooh Saw-Ru nuu gó. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Saw-Ru, wakän ÿ hado däk öm hÿÿ kä —näng mäh.
 —Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, ta tyw n'aa me a hä kasee doo, ti né hē ÿ tamejüü a wē ÿ bana hyb n'aa, p'aa hënh mabahapëe däk hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee a h'yyb tym gó tabajëng hyb n'aa —näng mäh.

¹⁸ Ti m' nyyw hē m' Saw-Ru matym gó naa kajäg bëeh tah'ÿÿb päd hadoo. Ti m' p'aa hënh tabahapëe däg kän. Ti m' tabas'ëëg gëet, ti m' ranu gemuun wät.

¹⁹ Ti m' tabawëh jawén paa bä m', h'yyb hejooj däg kän p'aa hënh. Ti m' Damas-Ko panang bä tabaym dó Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang.

²⁰ Ti m', nyyw hē Saw-Ru du doo ta her'oot do tób P'op Hagä Do panyyg rayd na herot do yt hä. P'op Hagä Do T'aah né hē Jesus, tamaher'oot mä kat'aa do sa hä.

²¹ Sahönh hē maa new'ëe do rahyb n'aa meuunh mäh. Hahÿÿ d' mä raky n'aa her'ood bong:

—Ti né pa doo aj'yy Jesus häd gó h'yy ka'eeh do rejää do Jerusarënh bä. Ti né paa wawëe hē hana doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh tamahüüm hyb n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa moo gó tahaëenh hyb n'aa? —näk mäh.

²² Ky n'aa jawyk doo me Saw-Ru her'ood magyys hē tii bä sa hä. Jesus né hē ti P'op Hagä Do Ky Däng Doo, baad ub tametëeh sa hä. Ti hyb n'aa Judah buuj Damas-Ko bä haj'eenh do h'yyb manepëe bong ta kyyh hä.

²³ Ti m', hajöo ta ä jawén paa bä Judah buuj rakaner'oot radaj'ëep hyb n'aa Saw-Ru. ²⁴ Ti hadoo né hē, Saw-Ru ky n'aa napäh rakaner'oot doo. Adëb bä, at-sëm na-ääj hē ta majiï ragada sa panang tyw n'aa noo bä, radaj'ëep hyb n'aa paawä m'. ²⁵ Ti m' Saw-Ru Jesus hä h'yy ka'eeh do rabah'yyh ta hadë n'aa hä naa arook gó. Tii bä kä m' tabahöm kän.

²⁶ Takaja höm bä Jerusarënh hënh, takarën paawä m' Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang tabawäd däk. Sahönh hē Jesus hä h'yy ka'eeh do rajeÿÿm mä ta hä. Doooh raky dahé bä te hub tado bä Jesus hä Saw-Ru h'yy ka'eeh doo. ²⁷ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Béh-Nabéh häd näng doo, mahüüm mä Saw-Ru, tametëeh hyb n'aa Jesus mejüü do sa hä. Béh-Nabéh her'oot sa hä Jesus kasee do Saw-Ru hä ta tyw n'aa me Damas-Ko hënh tahahöm noo gó ky n'aa, Saw-Ru hä Jesus her'oot do ky n'aa na-ääj hē. Béh-Nabéh her'oot na-ääj hē sa hä, nyy da h'yyb neÿÿm doo me Jesus ky n'aa Damas-Ko bä Saw-Ru her'ood wät. ²⁸ Ti m' Saw-Ru bayyw kän Jerusarënh hënh. Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang tabawäd däg kän. Neÿÿm doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do häd gó tabaher'oot Jesus ky n'aa. ²⁹ Ti m' tabaher'oot Judah buuj ta s'ee hënh hena doo, Gereg kyyh her'oot do sa hä. Ky kedak sa sii. Ti m' rakarën paawä m' radaj'ëep. ³⁰ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa napäh bä radaj'ëep rakarën doo, ramahüüm

kän Saw-Ru panang Sesareja häd näng doo hënh. Tii b' naa ramejüü panang Tas häd näng doo hënh.

³¹ Ti m' baad rababok Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Judah häj n'aa bä, Garirej häj n'aa bä, Samarija häj n'aa bä habong doo. Doooh rarejä bä. Ti m' baad rah'yy kae kän, dooh rah'yyb eÿÿm bä P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Jesus hä h'yy ka'eeh do kah'üüm P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. P'op Hagä Do hä raweh'ëeh baad rababok do hä.

Enejas Peed haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

³² Ti m' sahönh hē panang Peed beg'ääs, Jesus hä h'yy ka'eeh do tabahehëen hyb n'aa. Tamahöm me tabeg'ääs Jesus hä h'yy ka'eeh doo, panang Rida häd näng doo bä habong doo. ³³ T'ii hënh tamamuun aj'yy Enejas häd näng doo. K'yy gadóm mä tii. 8 ta baab tabasooh ta tyng jó. ³⁴ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Enejas, Jesus Kristo öm tahaso däk —näng mäh.
 —As'ëëg g'ëed, menyyw a tyng majasooh doo —näng mäh.

Ti m' nyyw hē Enejas bas'ëëg gëet. ³⁵ Ti m' Rida panang buuj, Sarön panang buuj na-ääj hē, rabahapäh bä kä Enejas has'oo däk doo, rah'yy kae kän Jesus hä.

Doh-Kas panyyg n'aa hahÿÿh

³⁶ Ti noo gó, panang Jopéh häd näng doo bä, ti awät ÿÿnh Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Ta häd mä Tabita. Gereg kyyh ramaneëenh mä Doh-Kas. Baad mä tamoo wät, tamasaa had'yyt hē kas'uut doo. ³⁷ Ti noo gó kä ta nahëe näng, ti tadajëp. Ti m' rabahets'yyt ta kamag n'aa paah, ti m' ramasäg kän ta gawakö p'op gadäk doo gó. ³⁸ Ti m' Rida panang bä Peed bawät Jopéh buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa napäh bä, ramejüü pawóp hē aj'yy Peed rabats'yyt hyb n'aa. Jopéh nedaa bä ti Rida panang. Ti m' rakajaa bä raky hadoo Peed hä:

—Nyyw hē ää karën mabahöm Jopéh hënh —näk mäh.

³⁹ Ti m' Peed bahöm kän sa sii. Takajaa bä m' ramasäg kän kamag hasooh hënh. Ti m' ÿÿj patug tema bok do Peed hä ranu sabug däk. Raba'oot bä m' rametëeh ta hä tamo haj'aa paa sa saroor tahedëp noo gó. ⁴⁰ Ti m' Peed mejüü mä raban'yyh dó. Ta taron nu paa me m' tabahyy häng, taky n'aa etsëe mäh. Taheg'ääs kamag wë, ti m' taky hadoo:

—Tabita, as'ëëg g'ëed! —näng mä Peed.

Tabita begää däk mä tii bä. Peed tabahapäh bä, nu gas'ëëg sooh. ⁴¹ Ti m' Peed moo ej'ooj sëek. Ti m' tanaëej kän mä Jesus hä h'yy ka'eeh doo, patug tema bok doo. Tametëeh sa hä tabedëb däk bä kä. ⁴² Jé pad'yyt hē Jopéh panang bä raky n'aa napäh ta tii, ti hyb n'aa m' hajök rah'yy kae kän mä Jesus hä. ⁴³ Ti m' Peed bayyw g'ëed kän hajöng ta äh ta ti panang bä, Simaw, sa masääh byyh s'ëeb tahem'aa do tób bä.

Aj'yy Kóh-Nerijo häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

10 Panang Sesareja häd näng doo bä m' ti awät mä aj'yy Kóh-Nerijo häd näng doo. Isaraéw buuj nado m' tii. Roma buuj warahén n'aa 100 hadoo do sa wahë n'aa. Itarija warahén n'aa t'ïï hënh kat'aa do sa häd. ² P'op Hagä Do hä Kóh-Nerijo h'yy ka'eeh, Judah buuj rah'yy ka'eeh do hadoo. Sahõnh hë ta tób yt haj'eenh do rah'yy ka'eeh na-ããj hë P'op Hagä Do hä. Kóh-Nerijo heno mä dajëër kas'uut do Judah buuj sa mahang habong do sa hä. P'op Hagä Do hä m' taky n'aa hetsë. ³ Ti m', ta see pé noo gó m', tug bä m', ta s'ëëh hadoo do tabahapäh. Ta s'ëë gó baad mä tabahapäh P'op Hagä Do ääs ta wë hana doo. Hahÿÿ d' ääs kyyh ta hä:

—Kóh-Nerijo —näng mäh.

Ti m' h'yyb eÿÿm doo me Kóh-Nerijo heg'ääs ääs wë, ti m' taky hadoo:

—H'ëëd, tak'ëp hyb n'aa jawyk doo? —näng mäh.

⁴ Ti m' ääs ky hadoo:

—P'op Hagä Do gadoo a kyyh ta hä maky n'aa hetsë doo. Tahapäh na-ããj hë kas'uut do sa matym n'aa sa hä maheno doo —näng mäh. ⁵ —Mamejõ a sii moo heb'oooh do wób Jopéh hënh rabahõm hyb n'aa, aj'yy Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa. ⁶ Simaw, sa masãäh byy s'ëëb tahem'aa do tób bä tabagä. Akajar nabyy me ta tób basooh —näng mä ääs kyyh ta hä.

⁷ Ti m' ääs dawuh jawén paa bä kã m', Kóh-Nerijo naëënh pawóp hë ta sii moo heb'ook doo, warahén see sii hë P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Ta karom see né hë m' ti warahén. ⁸ Ti m' taher'oot sa hä sahõnh hë tahapäh doo. Ti m' tamejüü Jopéh panang hënh rabahõm hyb n'aa.

⁹ Ti m' jati péh, Kóh-Nerijo mejüü do rabedaa däk bä Jopéh hënh, Peed basëëk tób jó, basatë doo bä, taky n'aa etsëë hyb n'aa. Wasyk mäh. ¹⁰ Asa däk mäh. Takarën paawä m' ta tä tabawëh. Ta tä ramoo boo nuuj jé m' s'ëëh hadoo tahapäh. ¹¹ Ti m' ta s'ëëh hadoo doo gó m' tahapäh wë noo kas'ëës doo. Ti m' hÿ pong jé naa ta hood pään hadoo do bahyng tabagëët bä. Ta sasu hä ta hood pään kamewyyt. ¹² Ta gó tabanäng mä har'ëëng, tababo n'aa, taw'ëëd sii hë. Ta mahang ti anäng Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa ranawëh doo. ¹³ Ti m' tamaa napäh kyyh her'oot do ta hä:

—As'ëëg g'ëëd. Manaboh a tä —näng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

¹⁴ —Dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Dooh ÿ hewë bä nesaa doo, maganen'aak doo —näng mäh.

¹⁵ Ti m' kyyh ber'oot p'aa hënh:

—Mamaneëëj manä nesaa doo me, baad tabahado däk P'op Hagä Do anoo doo —näng mäh.

¹⁶ Tamawoob nuu me m' ta ti kyy ber'oot ta hä. Ti m' nayyw hë hÿ pong jé pään hadoo do basëëk p'aa hënh. ¹⁷ Ti m' Peed hyb n'aa newëë nyy d' tahanäng pé ti ta s'ëëh. Ti nuuj jé né hë m' Kóh-Nerijo mejüü do rakajaa Simaw häd näng do tób noo bä. Ramana me m'

rabeaanh Simaw tób. ¹⁸ Ti m' rabeaaj kãn Peed tagëë bä.

¹⁹ Ti m' Peed hyb n'aa newëë nä bä ta s'ëëh hadoo doo, P'op Hagä Do Sahee ky hadoo ta hä ta h'yyb gó: —Tamawoob hë ajyy õm resoos —näng mäh.

²⁰ —As'ëëg g'ëëd, ahyy sa wë. Ahõm né hë sa sii, ÿ né hë mejüü a wë rabana hyb n'aa —näng mä P'op Hagä Do Sahee.

²¹ Ti m' Peed bahyy kãn sa wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—ÿ né hë bë eeah doo —näng mäh. —H'ëëd hyb n'aa bë wén n'aa? —näng mäh.

²² Ti m' ajyy raky hadoo:

—Kóh-Nerijo häd näng doo, 100 hedoo do warahén sa wahë n'aa seeh, äã tamejüü —näk mäh. —P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh. Baad hadoo do moo hew'ëët do ta ti aj'yy. Sahõnh hë Judah buuj raj'aa etsë ta hä. P'op Hagä Do ääs see kas'ee wät mä ta hä. Ta hä tamejüü mä õm ranaëënh hyb n'aa, ta tób hënh mabeg'ääs hyb n'aa, ta hä mabaheer'oot hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' Peed batsyyd kãn tób hënh, t'ïï hënh rabawëh, rabaÿÿh hyb n'aa. Ti m' jati pé Peed bahõm kãn sa sii. Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, Jopéh panang bä habong do rahada mäh.

²⁴ Ti m' jati iip hadoo rakajaa Sesareja panang bä. T'ïï hënh Kóh-Nerijo, ta wakãän, ta najiis tats'yyt do raga-da mäh. ²⁵ Ti m' Peed kajaa bä Kóh-Nerijo tób bä, Kóh-Nerijo ahyy häng tũü ta taron nu paa me, Peed taweh'ëëh hyb n'aa. ²⁶ Ti m' Peed mejüü tabas'ëëg geët hyb n'aa, ti m' taky hadoo ta hä:

—As'ëëg g'ëëd! —näng mäh. —Aj'yy ÿÿh. A da hadoo do né hë ÿÿh. P'op Hagä Do nado ÿ hÿÿh —näng mäh.

²⁷ Ti m' Peed ber'oot bä m' ta sii, ajëë suun mä tób gó. Ti m' hajõk do t'ïï hënh kat'aa do tabahapäh. ²⁸ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë hapäh né hë, Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do dooh tan'oo bä Judah buuj nadoo do mahang Judah buuj raboo bä. Dooh tan'oo bä sa tób yt hä Judah buuj ajëë suun bä. Ti hadoo né hë, s'ëëh hadoo doo gó ÿ P'op Hagä Do metëëk ÿ mananeëënh hyb n'aa baad nadoo doo, P'op Hagä Do ganadoo doo, ta wób —näng mäh. ²⁹ —Ti hyb n'aa ÿ ranaëëj bä, ÿ gadoo ÿ rats'yyt doo. Nayyw hë ÿ bana —näng mäh. —Maher'ood h'ëëd hyb n'aa ÿ maneëënh —näng mä Peed kyyh.

³⁰ Ti m' Kóh-Nerijo ky hadoo:

—Ji meheet pé ta ä däg, da hë, tug bä ÿ ky n'aa etsëë bä, tii bä pój ÿÿ jé takasee aj'yy. Gabarëëh ta saroor.

³¹ Ti taky hadoo hä ÿÿ: “P'op Hagä Do maa napäh a kyyh ta hä maky n'aa hetsë doo. Tahapäh na-ããj hë kas'uut do sa matym n'aa sa hä maheno doo”, näng.

³² “Mamejõ a sii moo heb'oooh do wób Jopéh hënh rabahõm hyb n'aa, aj'yy Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa. Simaw, sa masãäh byy s'ëëb tahem'aa do tób bä tabagä. Akajar nabyy me ta tób basooh”, näng ääs kyyh hä ÿÿ. ³³ Ti hyb n'aa nayyw hë ÿ mejüü õm ranaëënh hyb n'aa. Baad tanyy né hë ti mabana

—näng mäh. —Sahõnh hē äã kata däk P'op Hagä Do matym gó, äã matakëe hyb n'aa P'op Hagä Do mejũũ do maher'oot do äã hä —näng mä Kóh-Nerijo kyyh.

³⁴ Ti m' Peed du do kån ta her'oot do sa hä:

—Baad ŷ bahapäh hÿy kã, sahõnh hē badäk hahÿ haw'ääts hē häj n'aa babuuj ta hä h'yy ka'eeh doo, baad hadoo do moo b'ook do P'op Hagä Do gadoo. Séd hä ji P'op Hagä Do gadoo —näng mä Peed.

³⁶ Ti m' taky hadoo ênh:

—Bē ky n'aa napäh P'op Hagä Do ta her'oot do äã hä, Isaraéw buuj sa hä: Jesus Kristo dajëp ji hyb n'aa. Ti hyb n'aa dooh P'op Hagä Do majjĩ ji do boo bã. Tahajaa ta najiis ji hado dæg bã hÿy kã. Sahõnh hē badäk hahÿy hä habong do sa wahêh ti Jesus. ³⁷ Bē ky n'aa napäh né hē Jesus moo wäd wät do Judah häj n'aa bã, Jowãw nu gahem'uun do her'oot do jawén paa bã Garirej häj n'aa bã ji nu gemuun hõm do ky n'aa. ³⁸ P'op Hagä Do hejój, ta Sahee na-ääj hē Jesus Nasaréh buuj tah'yyb mahũũm, P'op Hagä Do an'oo bã. Jé pad'yyt hē baad hadoo do Jesus moo wäd wät. Taheso sahõnh hē Dijab † rejää doo. Sahõnh hē ta ti Jesus bahajaa, ta sii P'op Hagä Do bawät do hyb n'aa. Bē ky n'aa napäh né hē ta tii. ³⁹ Baad äã bahapäh sahõnh hē Jesus moo wäd wät do Judah buuj sa häj n'aa bã, Jerusarênh panang bã na-ääj hē. Ti hyb n'aa äã wén her'oot äã rapäh doo. Ta jawén kã rabepëem däk b'aa hä kajatsék do hä, tada-jëp hyb n'aa. ⁴⁰ Tada-jëp jawén paa bã, tamawoob dæg ta äh, taganä wät P'op Hagä Do an'oo bã. Ta jawén takas'ee kån äã hä P'op Hagä Do an'oo bã. ⁴¹ Dooh sahõnh hē Judah buuj sa hä takas'ee bã. Jääm hē äã hä takasee, ääh, P'op Hagä Do asëew bong doo, ta t'aah ky n'aa äã baher'oot hyb n'aa. Äã awëe bong, äã eëg bong Jesus sii taganä wät do jawén paa bã —näng mä Peed.

⁴² Ti m' taky hadoo ênh:

—Äã tajejũũ ta ky n'aa äã baher'oot hyb n'aa ta wób sa hä. Äã tajejũũ äã maher'oot hyb n'aa, ti né hē ti sahõnh hē hedëp doo, dejëp do paa na-ääj hē sa ky n'aa etyy n'aa P'op Hagä Do an'oo bã. ⁴³ Sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa rod ra her'ood wät paa ta ky n'aa. Hahÿy da ra her'oot doo: Jé ta hä h'yy ka'eeh do sa h'yyb tym gó hanäng do nesaa do P'op Hagä Do awug hõm da, sa hyb n'aa Jesus dajëp do hyb n'aa.

⁴⁴ Ti m' Peed er'oot nä m', sahõnh hē ta kyyh maa new'ëe do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng. ⁴⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Peed sii han'aa doo, rameuuj bong mäh, P'op Hagä Do Sahee Judah buuj nadoo do sa h'yyb gó tabajëng do hyb n'aa. ⁴⁶ Ramaa napäh mä kyy wób me rer'oot doo, P'op Hagä Do raj'aa etsë doo. ⁴⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Dooh hewaap pé ranu kemuun hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee bajëng do hyb n'aa sa h'yyb gó, èr hä tabajëng do hadoo —näng mä Peed.

⁴⁸ Ti m' Peed mejũũ ranu gemuun hyb n'aa Jesus Kristo häd gó. Ti m' retsëe sa sii Peed baym hyb n'aa dó.

† *Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.*

Peed maher'oot do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä ky n'aa hahÿy

11 Ti m', Jesus mejũũ doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do Judah häj n'aa bã habok do na-ääj hē raky n'aa napäh Judah buuj nadoo do na-ääj hē ragadoo do P'op Hagä Do panyyg. ² Ti m' Peed kaja hõm bã kã Jerusarênh hênh, Judah buuj wób Jesus hä h'yy ka'eeh doo, masuuj noo byyh kehõk doo, ranabuuj gedoo mä Peed. ³ Hahÿy d' mä sa kyyh ta hä:

—Héd n'aa mabajëe suun Judah buuj nadoo do sa tób gó? Héd n'aa mabawêh sa sii? —näk mäh.

⁴ Ti m' baad Peed baher'oot sa hä sahõnh hē tahapäh do tahewäd nä hênh. Hahÿy d' mä ta kyyh:

⁵ —Panang Jopéh häd näng doo bã ŷ bagëe wät bã, ŷ ky n'aa etsëe bã, s'ëeh hadoo hä ŷy. ŷ hapäh hÿ pong jé naa tabahyng, ŷ bagëet bã, ta hood pään hadoo doo. Ta sasu hä pään kamewyyt. ⁶ Baad ŷ baheg'ääs h'ëed ta gó hanäng péh. Tii bã har'ëeng, tababo n'aa, taw'ëed sii hē ŷ hapäh ta gó. Ta mahang ti anäng èr ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa èr nawêh doo. ⁷ Ti ŷ maa napäh kyyh her'oot do hä ŷy: "As'ëeg g'ëed. Manaboh a tä", näng mä hä ŷy. ⁸ Ti ŷ ky hadoo: "Dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Dooh ŷ hewë bã nesaa doo, maganen'aak doo", näng kèh ŷy. ⁹ Tii bã hÿ pong jé naa kyyh her'oot p'aa hênh hä ŷy: "Mamaneëej manä nesaa doo me, baad tabahado däk P'op Hagä Do anoo doo", näng mä ta kyyh. ¹⁰ Tamawoob nuu me ta ti kyyh ber'oot hä ŷy. Ti m' nayyw hē hÿ pong jé pään hadoo do basëek p'aa hênh. ¹¹ Ti noo gó né hē tamawoob hē ajyy, Sesareja hênh naa ramejũũ doo, rakajaa ŷ bagä bã. ŷ rahahëen rawén n'aa. ¹² Tii bã P'op Hagä Do Sahee ŷ tajejũũ sa sii né hē ŷ bahõm hyb n'aa. Ti äã bahõm kån. B'ëeh hahÿ ji ma poo oow see pé ajyy èr hÿy hedoo doo, si ŷ rabahõm. Séd hä äã bajëe p'ëe aj'yy tób yt hä. ¹³ Ti aj'yy baher'oot äã hä ta tób yt tahapäh do ääs, hahÿy da m' ta sii her'oot doo: "Mamejõ Jopéh panang hênh Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa. ¹⁴ Ta her'oot da a hä nyy da bē P'op Hagä Do bed'ëep nesaa do mahãnh, ta sii bē baboo had'yyt hyb n'aa hÿ pong jé, õm, a tób yt haj'eeh doo", näng ääs ta hä —näng mä Peed kyyh tamer'oot do sa hä.

¹⁵ Ti m' ahõm nä Peed kyyh:

—ŷ du doo bã ŷ her'oot do sa hä, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng, pooj jé èr h'yyb gó tabajëng do hadoo. ¹⁶ Ti ŷ hyb n'aa esee Jesus her'oot do paah: "Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun wät naëng me. Hÿy kã bē hä P'op Hagä Do anoo da ta Sahee bē h'yyb tym gó." ¹⁷ Sa hä P'op Hagä Do an'oo däk ta Sahee, èr hä tan'oo däk doo da, Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä äã h'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do hä ŷ hajëm g'eeh tamo haj'aa hadoo do hyb n'aa? —näng mä Peed sa hä.

¹⁸ Ti m' ramaa napäh bã m' Peed her'oot doo, dooh m' ranabuuj gedo boo bã kã. Ti m' radu doo P'op Hagä Do raj'aa etsë. Hahÿy da m' sa kyyh:

—Judah buuj nadoo do hä na-ääj hē P'op Hagä Do anoo ta hä rah'yy kawapēen, ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, edēb had'yyt do ragadoo hyb n'aa kä P'op Hagä Do pa —näk mä sa kyyh.

Än-Tijoka bä habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿh

¹⁹ Jesus hä h'yy ka'eeh do rarejäã doo, Es-Tew radaj'ëep noo gó, raketyn bong. Sa wób Penisija häd näng do häj n'aa hēnh rabahōm, ta wób tsyt dēeg hä Tsi-Peré häd näng doo hēnh rabahōm, ta wób panang Än-Tijoka häd näng doo hēnh rabahōm. T'ii hēnh jãã hē Judah buuj hä ramaher'oot Jesus ky n'aa. ²⁰ Ti hadoo né hē, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, Tsi-Peré, Sirené häd enäh doo bä naa, ah'üüm Än-Tijoka hēnh. T'ii hēnh rabaher'oot Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hä kä. ²¹ P'op Hagä Do hejój sa hä tabawät, ti hyb n'aa hajök raky dahé däk panyyg hanäm doo. Jesus hä rah'yy kae padäg kän.

²² Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bä habong do raky n'aa napäh bä ta tii, ramejüü Béh-Nabéh, Än-Tijoka hēnh tabahag'ääs hyb n'aa. ²³ Ti m', t'ii hēnh Béh-Nabéh kajaa bä, tahapäh P'op Hagä Do ky n'aa edēe bong hanäm doo me Judah buuj nadoo doo. Ti hyb n'aa tatsebee wät. Ti m' baad tabaher'oot sa hä, t'öp madäk doo me rahyb n'aa hüüm had'yyt hē hyb n'aa Jesus. ²⁴ Ky enyym mä ti Béh-Nabéh. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm, baad tah'yy ka'eeh Jesus hä. Hajök t'ii hēnh rah'yy kae kän Jesus hä.

²⁵ Ti m' Béh-Nabéh bahōm kän Tas hēnh, Saw-Ru hesoos doo. ²⁶ Tabaw'yyt bä m' tamana kän Än-Tijoka panang hēnh. Ti m' sét ta baab rababoo kän ta tii bä Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang. Hajök do sa hä rama metēek Jesus ky n'aa. Än-Tijoka bä né kä pooj jé radu doo ramaneēenh doo doo Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Kristo karapee.

²⁷ Ti noo gó P'op Hagä Do ky n'aa rod rabana Än-Tijoka hēnh, Jerusarēnh hēnh naa. ²⁸ Sa seeh, Agab häd näng doo, as'ëeg gēet, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taher'oot sa hä, ana ji hasaah do pan'aa sahōnh hē hēej Roma buuj rabag'ääs doo bä. Te hub né hē, Roma buuj sa wahē n'aa Karaw-Dijo häd näng doo bag'ääs noo gó rabas'aah né hē. ²⁹ Tii kä m', Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka bä habok do ramasa kän Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Judah häj n'aa bä habong doo. Sahōnh hē ranoo rahajaa do pénh. ³⁰ Ti m' ramejüü Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh ramahüüm ramasa doo, Jesus hä h'yy ka'eeh doo Judah häj n'aa bä habong doo sa wahē n'aa wē.

Eróts mejüü radaj'ëep paawä Peed panyyg n'aa hahÿh

12 Ti m', ti noo gó Judah buuj sa wahē n'aa Eróts häd näng do du doo tarejäã doo doo Jesus hä h'yy ka'eeh do wób. ² Tamejüü mä radaj'ëep Tsijaag sēn-jeer me. Jowāw hÿjy mä ti Tsijaag. ³ Ti m' Eróts bahapäh bä kä ti Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do ra-

gen'aak Tsijaag tadaj'ëep doo, tamejüü na-ääj hē ramaso däk Peed. Pāw makuj temah do rabawa do ratab'ëes noo gó m' tii. ⁴ Ti m' ramaso däk jawén paa bä tamejüü radawäts gēet. Ti m' tamejüü 16 warahén, ji meheet pé ken'yyh raketyn hōm, rabahag'ääs hyb n'aa Peed. Takarén né paawä Pas-kowa ratab'ëes jawén paa bä tamejüü Peed ramanaa, hajök do sa matym gó ta hä taky n'aa etyy hyb n'aa. ⁵ Ti m' ragadahew'ëes doo gó Peed ag'ëed nuuj jé, tak'ep né hē Jesus hä h'yy ka'eeh do P'op Hagä Do hä raky n'aa etsēe ta hyb n'aa.

⁶ Ti m' atsēm, Eróts ky däng do pooj jé, hajök do sa matym gó Peed taky n'aa etyy do paawä, Peed aÿh mä warahén sa hōō gó. Hub hēnh warahén seeh, s'ÿÿ hēnh ta seeh. Pawóp hē haak sapuuw hadoo doo me Peed ramoo maw'yyd däk. Warahén sa hä taty padēek. Warahén wób ragadahew'ëes doo noo bä rabab'ëeh rabahag'ääs hyb n'aa. ⁷ Ti m', nayyw hē m' P'op Hagä Do ääs kas'ee wät. Ragadahew'ëes doo gó m' ta bag ganyyh. Ti m' ääs mebē Peed karapa hä, taty gawēej däk hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Nayyw hē, h'yy kabawaad wäd! As'ëeg g'ëed! —näng mäh.

Ti m' nayyw hē haak sapuuw hadoo doo, ta moo hä padēek do paah, keréd bēeh tūü. ⁸ Ti m' ääs ky hadoo ta hä:

—Madadäg a saroor, a tsyym suun —näng mäh.

Ti m' Peed dadäk ta saroor, ta tsyym suun. Ti m' ääs ky hadoo ēnh:

—Madadäg a hatsē a hä, jawén ÿ ana! —näng mäh.

⁹ Ta jawén Peed banä kän ragadahew'ëes doo gó naa. Dooh tah'yy ganyy bä te hub tadoo bä né hē ääs moo wät doo. Ta s'ëeh hadoo tahapäh ted'oo.

¹⁰ Ratab'ëes pooj jé hab'ëeh do warahén. Ta jawén hab'ëeh doo ratab'ëes né hē m' tii d' ēnh. Ti m' rakajaa bä ta noo sapaar s'ëeb ty katsē doo, panang hēnh ji bahōm bä kä, ta daaj hē tanoo kasēets hōm. Ti m' ratabēej nä kän mäh. Dawēe péj rababoo däk bä kä m', ääs badoo wäd kän, ta pooj jé hawät doo.

¹¹ Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh. Ta h'yyb gó m' taky hadoo:

—Hÿÿ kä baad ub ÿ bahapēe kän. P'op Hagä Do mejüü ta ääs ÿ tabed'ëep hyb n'aa Eróts moo gó naa, ÿ rarejäã do paawä Judah buuj sa mahānh —näng mä ta h'yyb gó.

¹² Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh bä m', tabahōm Marija häd näng do tób hēnh. T'ii hēnh hajök kata b'ëeh raky n'aa etsēe hyb n'aa. Marija häd näng doo, Jowāw Maah-Ko häd näng do ÿÿn. ¹³ Ti m' sa tób nooh, ta tyw n'aa tabēs bä nasooh doo me Peed naēenh. Tanoo edas mäh. Ti m' maruus, sa karom Rode häd näng doo banyyh tabahag'ääs hyb n'aa. ¹⁴ Tamaa napäh bä Peed noo ged'op, tsebee wät do hyb n'aa p'aa hēnh tamatēh hōm tapanäk hyb n'aa ta wób sa hä Peed ti agēet tób noo bä. H'yyb manepēe wät do hyb n'aa, dooh m' tanoo gasēets wäd tób nooh. ¹⁵ Ti m' ta wób raky hadoo maruus hä:

—Öm ky kew'oonh —näk mäh.

—Doooh. Né hup ý né hě. Peed né hě —näng mä maruus.

—Doooh Peed tado bä —näk mäh. —Ääs ta hä hag'ääs do apäh —näk mäh.

¹⁶ Ti m' nuuj jé m' Peed naëenh nä tób noo bä. Ti m' ranoo gasëets kån, ti m' Peed rahapäh, ti m' h'yy gabedo bong mäh. ¹⁷ Ta moo me m' Peed meduuk, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa. Ti m' taheer'oot sa hä ny hadoo P'op Hagä Do manyyh ragadaheew'ëes doo gó naa. Ti m' taky hadoo:

—Bë maher'ood Tsijaag, ta wób Jesus hä h'yy ka'eeh do sii hě —näng mäh.

Ti m' sa hä tabaheer'oot jawén paa bä, ahöm kån ta s'ee hënh.

¹⁸ Ti m' tabawag hóm bä kä, tak'ëp warahén rah'yyb manepëe bong, h'yyb e'ÿm b'ëeh mä Peed badoo wät do hyb n'aa m'. ¹⁹ Ti m' Eróts mejüü rabesoos hyb n'aa. Doooh m' rawyyd bä. Ti m' hajöng Eróts eanh warahén sa hä, ti m' tamejüü radej'ëep sahönh hě warahén hag'ääs do paah. [†] Ti m' ti jawén paa bä Eróts beréd däk dó Judah häj n'aa. Sesareja panang hënh tabeg'ääs dó.

Eróts dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Eróts paa kamajë wät Tiir panang, Sidön panang babuj n'aa sa hä. Ti m' Tiir panang, Sidön panang babuj n'aa, baad ub rakaner'oot rabaher'oot hyb n'aa Eróts sii, Eróts kamanajë wät hyb n'aa sa hä. Tii d' rawén d'oo sa waa hyb n'aa, Eróts häj n'aa bä retsëe do hyb n'aa. Ti m' pooj jé rakaner'oot Baras häd näng do sii, Eróts hä tabetsëe hyb n'aa tan'oo bä ta sii raber'oot hyb n'aa. Eróts karom, ta masa n'aa Eróts weh'ëeh do ti Baras. ²¹ Ti m' Eróts ky däng sa hä, ta sii raber'oot hyb n'aa. Ti m' ti noo gó tadadäk sa wahë n'aa saroor n'aa, ti m' tabaheer'oot hajök do sa hä. ²² Ti m' maa new'ëe do tak'ëp mä sa kyyh:

—Ta ti her'oot doo, dooh aj'yy tado bä! P'op Hagä Do hadoo né hě tii! —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' Eróts gadoo sa kyyh, “P'op Hagä Do öm”, hanäk doo. Tsebee wät ti hyb n'aa. Doooh tawehëe bä P'op Hagä Doo. Ti hyb n'aa ti noo gó né hě kä, nyyw hě, P'op Hagä Do ääs an'oo bä ta nahëe nyy kån. Tii bä m', tadajëb kån as'ood no haj'aa.

²⁴ P'op Hagä Do ky n'aa ahöm tii bä. Jé pad'yyt hě tii bä rabaher'oot.

²⁵ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahaëej däk jawén paa bä dajëer Än-Tijoka buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do mejüü doo, rababaaj nä kä Än-Tijoka hënh. Sa sii ramahüüm kån Jowāw Maah-Ko häd näng doo.

Jesus ky n'aa mahüüm do rasëm do panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' Än-Tijoka bä, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang ti anäng P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op

[†] Hajöng Eróts wén eanh sa hä, tahapäh hyb n'aa ranoo kanesa bä. Peed ramasa ragadaheew'ëes doo gó tabanyyh ted'oo apäh. Ti noo gó radej'ëep né hě ragadaheew'ëes doo gó hagëet do hagä n'aa, ta see kejën nä bä sa mahänh.

Hagä Do kyyh ma metëek doo. Hahÿÿ da m' sa häd: Béh-Nabéh, Simijāw “byyh hasus doo” ramaneëenh doo, Rusijo (panang Sirené häd näng doo hënh naa), Manaën (Eróts Garirej häj n'aa wahë n'aa daheeh hawäng do paah), Saw-Ru kä. ² Ti m' ta see pé noo gó, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do rahyb n'aa jew'yyk bä, ranoo kanawa doo me Jesus rahyb n'aa esee bä, P'op Hagä Do Sahee ky hadoo sa h'yyb gó:

—Tsytt hě, wë ÿÿ bë asëew Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh. Ti anäng ý karën do ramoo bok doo, ý wén naëenh —näng mä P'op Hagä Do Sahee.

³ Ti m' raky n'aa etsëe jawén paa bä, ratayy do ji noo kanawa doo me Jesus ji hyb n'aa esee hyb n'aa jawén paa bä, sa moo radatooj kån Béh-Nabéh Saw-Ru ^{††} sa nuu gó. [‡] Ti m' raky n'aa edëe wät rabahöm hyb n'aa kä.

Tsytt dëeg hä Jesus ky n'aa raheer'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahöm kån P'op Hagä Do Sahee mejüü doo da. Ti m' panang Serew-Sija häd näng doo hënh rabaw'ëenh. Tii b' naa ragatsëg t'oonh marakate gó rabatsëg hóm hyb n'aa tsytt dëeg hä Tsi-Peré häd näng doo hënh. ⁵ Rakaja hóm bä panang Saramin häd näng doo bä, raheer'oot mä P'op Hagä Do panyyg tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hä. Jowāw Maah-Ko sa sii m' tabawät, tamasa hyb n'aa sa hä.

⁶ Ti m' tsytt dëeg ratabëej däk, Pap panang bä rakajaa. T'ii hënh ramamuun mä sëew oow, Judah buuj seeh. Bar-Jesus mä ta häd. Gereg sa kyy me Erimas ramaneëenh. P'op Hagä Do panyyg rod mä tanooh. Noo kanesa do tii. ⁷ Sesijo Paw-Ro, tsytt dëeg hä buuj sa wahë n'aa sii tamoo wät. H'yy ganäng mä ti sa wahë n'aa Sesijo Paw-Ro häd näng doo. Ti m' tamejüü ta wë ranaëenh hyb n'aa Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh, ta hä rabaher'oot hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh. ⁸ Ti m' ta ti aj'yy sëew oow, Erimas häd näng doo, dooh tagenaag bä raheer'oot doo. Takarën paawä dooh sa wahë n'aa h'yy kae bä Jesus hä. ⁹ Ti m' baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm Saw-Ru, Paw-Ro ramaneëenh doo. Ti m' baad Paw-Ro baheg'ääs sëew oow wë. ¹⁰ Ti m' taky hadoo ta hä:

—Dijab t'aah öm! Baad hadoo do ganen'aak do öm. Ky nesaa öm, noo kanes'ats öm —näng mäh. —Mawareem had'yyt hě g'eeh baad hadoo do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do metëek doo? —näng mäh.

¹¹ Ti m' taky hadoo ënh ta hä:

—A wë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb wareem däk. Öm da ty tamaa wät dó. Ti noo gó dooh mahapëe wäd bä papÿÿj bag —näng mä Paw-Ro kyyh.

Ti m' nyyw hě Erimas ty tamaa wäd kån. Tesóts wät mä nyyw hě moo takyyk do pan'aa. ¹² Ti m' sa wahë n'aa bahapäh bä aj'yy ty tamaa wät doo, Jesus hä tah'yy kae däg kån. Tameuuj wät mä Jesus ky n'aa hä.

^{††} Saw-Ru häd see Paw-Ro. [‡] Sa moo radatooj bong, P'op Hagä Do Sahee hejój sa sii tabawät hyb n'aa.

Än-Tijoka s'ee hënh raheboo nä do panyyg n'aa
hahÿh

¹³ Ti m' Pap bä naa Paw-Ro rabatsëg hõm tamyyj däk hä, Peh-Ke häd näng doo hënh, Pam-Pirija häj n'aa bä. Ti m' panang Peh-Ke häd näng doo bä rakajaa bä, Jowāw Maah-Ko eréd bong mä Paw-Ro Béh-Nabéh da-heeh, Jerusarënh hënh tababaaj hõm hyb n'aa. ¹⁴ Peh-Ke bä naa Paw-Ro rabahõm panang Än-Tijoka s'ee hënh, Pisidija häj n'aa bä. Ti m' Saab hä, Judah buuj rakamehehäk do hä, rabahõm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh. Ta yt hä m' rabat'oonh. ¹⁵ Ti m' tób yt hä kat'aa do see taner'oot mä P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do bód, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do bód na-ääj hë. Taner'ood wät do jawén paa bä, tób sa wahë n'aa rabats'yyt Paw-Ro rarer'oot hyb n'aa rakarën bä. Hahÿh da m' sa kyyh:
—Äñ wakään —näk mäh. —Tanyy bä bë wë bë her'oot pé babä hat'oonh do ratsebë hyb n'aa, bë her'ood —näk mäh.

¹⁶ Ti m' Paw-Ro bas'ëeg gëet. Ta moo me m' tame-duuk, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:
—Bë maa newë këh ÿÿ, Isaraéw buuj, Isaraéw buuj nadoo do na-ääj hë P'op Hagä Do hä hyb n'aa es'ee doo —näng mäh. ¹⁷ —P'op Hagä Do Isaraéw buuj rah'yy kaha'eeh do tasëew hõm paa ër wahë maküüh. Tak'ëp rakaood bong P'op Hagä Do an'oo bä Esit bä, sa wakään nadoo do sa mahang rababong noo gó. Ti m' t'ii hënh häj n'aa bä naa ta hejój me ër wahë makü taman'yyh. ¹⁸ 40 m' ta baab rababong tabanawäng bä, P'op Hagä Do baad taheg'ääs sa hä. ¹⁹ Hëej Kanaäh häd näng doo bä 7 t'ii hënh habong do paa sa wahë n'aa sa karapee sii hë ër wahë makü nu gad'eet, P'op Hagä Do an'oo bä. Èr wahë makü hä tan'oo däk sa häj n'aa paah. ²⁰ 450 ta baab tabado däk bä kä ër wahë makü tasëew hõm do jawén paa bä tii.

—Ta jawén P'op Hagä Do anoo sa hä ajyy ky n'aa et-sëeh do sa mahang ky n'aa etyy doo. Tii d' tabahadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Samuéw bawäd däg bä kä. ²¹ Ti m' ër wahë makü rabetsëë, P'op Hagä Do anoo hyb n'aa sa wahë n'aa pan'aa. Ti m' P'op Hagä Do banoo né hë Sauh häd näng doo, Kis häd näng do t'aah, sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Bën-Jamih häd näng do panaa ti Sauh. ⁴⁰ ta baab Sauh bag'ääs. ²² Ta jawén tado hõm Sauh, Dawi ta jawén buuj P'op Hagä Do an'oo bä, sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Hahÿh da m' P'op Hagä Do kyyh Dawi ky n'aa: “ÿ karën doo da Dawi bawät ÿ hapäh. Tamoo wät da sahõnh hë ÿ karën doo”, näng mä P'op Hagä Do kyyh Dawi ky n'aa hä —näng mä Paw-Ro kyyh.

²³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:
—Dawi panaa see P'op Hagä Do mejō kån, Isaraéw buuj sa h'yyb tym dëeb, taky n'aa enooh do paa hadoo. Jesus né hë tii. ²⁴ Jesus du doo do pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa taher'oot doo, Jowāw nu gahem'uun do häd näng do her'oot sahõnh hë Isaraéw buuj sa hä, raberéd hõm hyb n'aa ta ti nesaa doo. Tanu gemuun hõm nesaa do raberéd hõm do heen n'aa. ²⁵ Sahõnh

hë ta hä P'op Hagä Do mejūū do tametëek do pan'aa tabahajaa bä, Jowāw nu gahem'uun do ky hadoo: “Jaa ÿ bë hä?”, näng mäh. “Dooch bë hyb n'aa newëe do tado bä ÿÿh. Dooch P'op Hagä Do H'yyb Däng Do tado bä ÿÿh. Ti awät da jawén ÿÿ. ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa, dooch ÿ haja bä ta tsyym suun ÿ kabo nä bä”, näng mä Jowāw nu gahem'uun do kyyh —näng mä Paw-Ro sa hä.

²⁶ Ti m' ahõm nä Paw-Ro kyyh:

—Wakån haa, Abaraäm panaa, Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagä Do hä hyb n'aa hesé doo, bë na-ääj hë, bë sahõnh hë bë maa newë. Èr hä né hë P'op Hagä Do an'oo däk ër panyyg näng hyb n'aa nyy da ji h'yyb tym Jesus bed'ëep. ²⁷ Jerusarënh panang buuj, sa wahë n'aa na-ääj hë, dooch rah'yy ganyy bä jaa ti Jesus. Dajëb hä Jesus raky n'aa ety däk. Tii da takajaa Saab hä had'yyt hë tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä P'op Hagä Do ky n'aa rod sa kyy kerih do raner'oot doo. ²⁸ Dooch rawyyd bä né paawä dajëb hä Jesus raky n'aa etyy hyb n'aa, retsëë Pirato hä tamejūū radaj'ëep hyb n'aa. ²⁹ Sahõnh hë ta ky n'aa kerih do paa P'op Hagä Do kyy kerih do hä ta hä rabad'oo do jawén paa bä, rabado hyy kån Jesus hub b'aa hä naa. Ti m' rada-suun jëng pä gabaho doo gó. ³⁰ Ti m' taganä wäd kån p'aa hënh, P'op Hagä Do an'oo bä. ³¹ Tadjëb pooj jé, hajök ta sii hah'üüm Garirej häj n'aa bä naa Jerusarënh hënh. Sa hä né hë Jesus kas'ee wät hajõng ta äh, taganä wät do jawén paa bä. Ti né hë rahapäh doo, hÿÿ kä rarer'oot Jesus ky n'aa Isaraéw buuj sa hä —näng mä Paw-Ro kyyh.

³² Hahÿ panyyg hanäm do äñ her'oot bë hä. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ër wahë makü hä, ti né hë hÿÿ kä tan'oo däk ër sa panaa paa hä. Ti d' né hë tabad'oo Jesus ganä wät tan'oo bä kä. Hahÿ hadoo ta ky n'aa kerih do Saaw-Mo 2 hä:

“Tah ÿ õm. A yb ÿ hado däk naga hë.” ††

³⁴ Ta pooj jé P'op Hagä Do her'ood däk ta t'aah ganä wät do ky n'aa, ta kamag karejã mahãnh. Hahÿh da takerii däk ta ti ky n'aa:

“Õm ÿ ky n'aa edëng, baad had'op doo me, ky kaneh'ÿÿt doo me, Dawi hä ÿ ky n'aa enooh do paa me.” ‡

³⁵ Hahÿh da na-ääj hë takerii däk P'op Hagä Do kyyh see hä:

“Dooch man'oo bä a karom, tsyt hë a wë moo wät do ta kamag n'aa karejã bä.” ††

³⁶ Dooch Dawi ta daaj hë ta ky n'aa tado bä ti taher'oot doo. P'op Hagä Do karën doo da né hë sahõnh hë Dawi moo wät tahawät noo gó. Ta jawén tadjëb kån. Ta wahë makü rahabong hënh tabas'ëeg kån. Karejã däk ta kamag n'aa. ³⁷ Tii d' nado dejëp do mahang ganä wät P'op Hagä Do anoo do hä. Dooch ta ti ta kamag n'aa karejã bä.

† Raneherod né paawä P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji h'yyb tym dëeb ky n'aa, nyy da rarahejã, nyy da radaj'ëep, dooch rah'yy genä bä. Jesus radaj'ëep noo gó kaja däk P'op Hagä Do maher'oot do paah. †† Saaw-Mo 2.7 ‡ Isajas 55.3 †† Saaw-Mo 16.10

³⁸ —Ti hyb n'aa wakän haa, —näng mäh —baad ŷ karën bë heen n'aa nyy däk hahŷ ŷ her'oot do bë hä: Jesus dajëp do hyb n'aa, taganä wät do hyb n'aa, P'op Hagä Do awug hõm da sahõnh hë nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng doo. ³⁹ Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, dooh tahaja bä baad ji hado däg bä tan'oo bä P'op Hagä Do matym gó. Jé h'yy ka'eeh do Jesus hä, baad tabahado däk hŷŷ kä P'op Hagä Do matym gó —näng mäh. ⁴⁰ —Baad bë hyb n'aa matakä bë hä takanajaa hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod raheer'oot do paah. Hahŷŷ d' paa raheer'oot P'op Hagä Do kyyh:

⁴¹ “Bë maa newë këh ŷ ty n'aa ges'yyk doo.

Bë meuuj da! Bë dejëb kä!

ŷ moo wät da bë habong do noo gó sét hadoo doo, tabad'op hë da bë ky dahé, bë rapanäg né hë paawä ta ky n'aa.” †

—Tii d' né hë P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hä —näng mä Paw-Ro tób yt hat'oonh do sa hä, Jesus ky n'aa raky nasëm hyb n'aa.

⁴² Ti m' Paw-Ro bahajaa bä taheer'oot doo, anä kän mä Béh-Nabéh daheeh. Raban'yyh bä m' tób gó naa, t'ŷ hënh hat'oonh do rabatsyyd kän, Saab see hä p'aa hënh rabaher'oot hyb n'aa ta ti panyyg. ⁴³ Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahë n'aa kat'aa do hä rakedëë hõm jawén paa bä, sahõnh hë raban'yyh do jawén paa bä, hajök Judah buuj, Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk do na-ääj hë, rahadaa hõm Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky n'aa jebaanh sa sii hah'üüm do sa hä, rahyb n'aa nerét hyb n'aa P'op Hagä Do ky ennym do ky n'aa ramaa napëë wät doo.

⁴⁴ Ti m' Saab see hä kä, hajök panang buuj kat'aa, P'op Hagä Do ky n'aa maa new'ëë doo. ⁴⁵ Ti m' Judah buuj rabahapäh bä m' hajök do kat'aa doo, h'yy kajew-ëëts bong Paw-Ro sa hä. Ti m' raky hadoo:

—Dooh te hub tado bä Paw-Ro raheer'oot doo —näk mäh. —Noo kanesa tii —näk mä sa kyyh.

Raky n'aa rejää mä Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh. ⁴⁶ Ti m' h'yyb neŷŷm doo me Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky gadoo:

—Ää her'ood wät P'op Hagä Do panyyg pooj jé bë hä. Dooh bë karën bä bë gado bä. Dooh bë karën bä bë h'yyb tym hedëb had'yyt doo. Ti hyb n'aa hŷŷ kä ää bahõm kän, ää baher'ood kän Judah buuj nadoo do sa hä kä —näk mäh. ⁴⁷ —Tii d' né hë ää P'op Hagä Do mejüü kerih do hä:

“ŷ an'oo bä õm sahõnh hë Judah buuj nadoo do sa h'yy ganä n'aa mabahadoo hyb n'aa.

Tii d' ŷ bad'oo, mamahüüm hyb n'aa këh ŷ n'aa dawëë habong do sa hä,

ŷ bed'ëep hyb n'aa sa hä nesaa do mahänh, si ŷ had'yyt hë rababok hyb n'aa kä.” ††

⁴⁸ Ti m' Judah buuj nadoo do ramaa napäh bä ta tii, ratsebee bong.

—Baad ub P'op Hagä Do ky n'aa —näk mä sa kyyh.

Ti m' sahõnh hë P'op Hagä Do asëew hõm doo, edëb had'yyt do ragadoo hyb n'aa ta pa, raky dahé kän Jesus

ky n'aa. ⁴⁹ Ti m' raheer'ood kän Jesus ky n'aa panang bä, panang nedaa bä haj'eenh do sa hä na-ääj hë. ⁵⁰ Ti m' Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do rabahõm kän ŷŷ ky n'aa etsëeh doo, P'op Hagä Do hyb n'aa esee do wë, panang bä ky n'aa etsëeh do ajyy n'aa sa wë na-ääj hë. Raheer'ood had'yyt hë sa hä rah'yy kawereem hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh sa wë, rabah'eed h'üüm hyb n'aa ta s'ee hënh. Ti m' tii d' né hë rabad'oo. Rah'eed n'yyh sa panang bä naa. ⁵¹ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ratapyng hõm k'ääts sa tsyym suun hä padëek doo. Tii d' rawén d'oo baad nado ta wób sa mo haj'aa sa hä, rahanäng péh. Ti m' rabahõm kän panang Ikonijo häd näng doo hënh. ⁵² Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do ratsebee bong. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm kän.

14 Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh rakajaa bä panang Ikonijo häd näng doo bä, rabahõm tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hä, rabahed'oo doo da. Baad rabaher'oot t'ŷ hënh Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajök Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ääj hë, raky daheeh Jesus ky n'aa. ² Ti m' Judah buuj Jesus ky n'aa ganadoo doo, rah'yyb metsëeh Judah buuj nadoo doo, rah'yy kawereem hyb n'aa Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wë. ³ Ti hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabaym ta tii bä hajõng ta äh. H'yyb neŷŷm doo me rabaher'oot Jesus ky n'aa. Ti m' Jesus anoo sa hä rabahajaa hyb n'aa rapehuunh doo, ji hyb n'aa meuunh doo, sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do kyy gó né hë ti P'op Hagä Do ky ennym do ky n'aa raheer'oot doo. ⁴ Ti m' panang buuj wób raky daheeh Paw-Ro raheer'oot doo, ta wób raky daheeh Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh doo. ⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh doo, Judah buuj nadoo doo, sa wahë n'aa sii hë rakaner'oot Paw-Ro Béh-Nabéh rarejäã hyb n'aa, pä me rabakut hyb n'aa. ⁶ Ti m' Paw-Ro raky n'aa napäh bä m' tii, rakejën hõm hëëj bód Rikonikas häd näng doo hënh, panang Ris, Derebé häd enäh doo hënh, ta tii bä häj n'aa hënh. ⁷ T'ŷ hënh na-ääj mä raheer'oot Jesus ky n'aa hanäm doo.

Paw-Ro rakut do pä me panyyg n'aa hahŷŷh

⁸ Ti m', Ris bä Paw-Ro her'oot do maa new'ëë do sa mahang aj'yy k'yy gadóm do bahäng. Ta hä d' né hë tahenäng noo gó. Dooh noo gó tabawäd bä. ⁹ Tamaa newëë mä Paw-Ro her'oot doo. Ti m' Paw-Ro bahég'ääs ta wë. Tah'yyb hapäh né hë, aj'yy h'yy ka'eeh Jesus hä tabahub däk hyb n'aa. ¹⁰ Ti m' taky hadoo ta hä:

—As'ëëg g'ëed! —näng mäh.

Ti m' nyyw hë tabas'ëëg gëët mäh. Ti m' tadu doo hawäd däk doo.

¹¹ Ti m' hajök do rahapäh bä Paw-Ro mo haj'aa, takëp mä raky kakä bong. Sa kyy me raky hadoo:

—P'op habong doo, èr h'yy kaha'eeh do ahyy b'ëeh. Ajyy gó rakesok —näk mäh.

¹² Béh-Nabéh ramaneëënh Sewus häd me, rah'yy kaha'eeh doo. Paw-Ro ramaneëënh Er-Mes häd me, rah'yy kaha'eeh do seeh, Paw-Ro ti her'ood ub do hyb

† Habakuk 1.5 †† Isajas 49.6

n'aa. ¹³ Ti m' tób Sewus rahyb n'aa esee do yt hã moo hew'ëët do tamanaa booj yb, b'aa ts'oooh sii hë, sa panang noo bä. Panang babuj n'aa sii hë takarën paawä tajuu booj yb, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Panang nedaa bä tób Sewus rahyb n'aa esee do basooh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahapäh bä m', ras'ëed hõm sa daaj hë sa saroor tii da raganen'aak do heen n'aa. Ti m' rawaj'aa bong sa mahang. Rawaj'aah bä m' tak'ëp mä rageëenh:

¹⁵ —H'ëed hyb n'aa tii d' bē bad'oo? —näk mäh. —Ajyy né hë ääh, bē da hadoo doo! —näk mäh. —Bē ääh panäk ääh wén na, bē beréd hõm hyb n'aa hahÿ daap hë bē h'yy kaha'eeh doo. Dooch redëb bä tii. Taw'ääts hë P'op Hagä Do hä, hedëp do hä bē h'yy kawareem, sahõnh hë pahuunh do hä bē h'yy ka'eeh hyb n'aa. Sahõnh hë badäk hahÿÿh, wë, akajar na-ääj hë, sahõnh hë ta hä habong do na-ääj hë P'op Hagä Do mo haj'aa. ¹⁶ P'ooj ub rakarën doo da paa P'op Hagä Do banoo rababok sahõnh hë badäk hahÿ haw'ääts hë häj n'aa babuuj. ¹⁷ Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do ta daaj hë takametëeh sa hä. Tametä had'yyt hë baad had'op do sa hä tanoo doo me. Ti né hë mejüü naëng badoos doo. Ti né hë hanoo bē joom baad tawén eaak. Ti né hë bē waa hanoo. Ti né hë bē h'yyb tsebé tan'oo bä —näk mä Paw-Ro sa kyyh.

¹⁸ Ti m' raheer'ood wäd né paawä, p'eets ub paawä raky nadaheeh. P'eets ub paawä rabajuu né hë booj yb sa hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' rabaher'oot nä bä, Paw-Ro sa majji, Judah buuj, kaja nä. Än-Tijoka, Ikonijo panang häd enäh doo bä naa rabana. Ti m' raheer'oot hajök do sa hä, rah'yy kawapëen hyb n'aa Paw-Ro sa wë. Ti m' hajök do rakawaj'ään bong Paw-Ro sa wë. Paw-Ro rakud kån pä me. Dajëp red'oo rawén takyg hõm panang bahänh. Tii b' raberéd jat. ²⁰ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do kata b'ëeh mä Paw-Ro pa. Ti m' Paw-Ro bas'ëeg gëet. P'aa hënh tabahõm ënh panang hënh. Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahõm kån panang Derebé häd näng doo hënh.

Paw-Ro rababaaj hõm do Än-Tijoka hënh panyyg n'aa hahÿÿh

²¹ Ti m', ta ti panang bä raheer'oot Jesus ky n'aa hanäm doo. Hajök mä Jesus hä h'yy kae kån raheer'oot do hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rababaaj hõm kån Ris bä, Ikonijo hënh, Än-Tijoka hënh. ²² Ti m' ramabaaj nä me, panang buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä baad raky n'aa edëe däk, ranerét hyb n'aa Jesus hä rah'yy ka'eeh doo. Baad rabaher'oot ratsebë hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä na-ääj hë ramaher'oot sa hä: "Hajõng né da ji ahoop P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji bahadoo hyb n'aa." ²³ Sahõnh hë panang ramatebës me, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rasëew hõm Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa. Ti m' raky n'aa etsëë sa hyb n'aa. Ranoo kanawa doo me m' Jesus rahyb n'aa esee. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Baad mahagää hahÿ a hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, baad ramoo bok hyb n'aa a hä h'yy ka'eeh do sa hä —näk mäh.

²⁴ Ti m' ratabës Pisisidija häj n'aa bä. Ti m' rakajaa Pam-Pirija häj n'aa bä. ²⁵ Ti m' panang Peh-Ke häd näng doo bä raheer'oot Jesus ky n'aa. Tii b' naa rabaw'ëenh mä panang Atarija häd näng doo hënh. ²⁶ Tii bä ragatsëg tooj kån marakate gó. Ti m' rabatsëg hõm kån Än-Tijoka hënh, rahana doo hënh. Än-Tijoka bä né hë Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa ets'ëë wät do paa Paw-Ro sa hyb n'aa, baad P'op Hagä Do bahag'ääs hyb n'aa sa hä. Tii b' naa né hë ti ramejüü do paah, jé pad'yyt hë rabaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Paw-Ro rabahajaa do hyb n'aa rababaaj nä kån.

²⁷ Rakajaa bä kã m' Än-Tijoka bä, ramejüü Jesus hä h'yy ka'eeh do rakata padëek hyb n'aa. Ti m' raheer'oot sa hä sahõnh hë P'op Hagä Do mo haj'aa sa hä raheboo nä hënh. Raheer'oot na-ääj hë m', Judah buuj nadoo do sa hä Jesus an'oo däg kån ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

²⁸ Ti m' hajõng ta äh Än-Tijoka bä Paw-Ro rabaym Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang.

Jerusarënh bä Jesus hä h'yy ka'eeh do rakaner'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

15 Ti m', ti noo gó ajyy wób rakajaa Än-Tijoka bä, Judah häj n'aa hënh naa. Ti m' radu doo rama metëek Judah buuj nadoo do hä, Jesus hä h'yy ka'eeh do hä. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Taw'ääts hë bē masuuj noo byyh ehök Mosees ky n'aa jaw'yyk do metëek doo da. Tii da bē moo naboo bä, dooh bē P'op Hagä Do edëeb bä ta wë —näk mäh.

² Dooch Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ragenaag bä raheer'oot doo. Ky kedag bok sa sii ta ti hyb n'aa. Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka bä habong do rabasëew hõm Paw-Ro, Béh-Nabéh, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, Jerusarënh hënh rabahõm hyb n'aa. T'ii hënh ramejüü rabahõm, masuuj noo byyh kahök do ky n'aa rabeaanh hyb n'aa 12 hedoo do Jesus mejüü do sa hä, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa t'ii hënh habong do sa hä.

³ Ti m' rabahõm kån. Ramahõm me m', Penisija häd näng do häj n'aa bä, Samarija häd näng do häj n'aa bä na-ääj hë raheer'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä nyy da Judah buuj nadoo do wób h'yy kae padëek P'op Hagä Do hä. Jesus hä h'yy ka'eeh do panang bä habok do raky n'aa napäh bä tii, tak'ëp ratsebee bong.

⁴ Ti m' Paw-Ro rakaja hõm bä kã Jerusarënh hënh, Jesus hä h'yy ka'eeh doo, sa wahë n'aa na-ääj hë, 12 hedoo do Jesus mejüü do na-ääj hë baad ragadoo. Ti m' Paw-Ro raheer'oot mä sa hä sahõnh hë ramoo bok do hä P'op Hagä Do mo haj'aa do ky n'aa raheboo nä hënh. ⁵ Ti m' Parisëw wób Jesus hä h'yy ka'eeh do raky hadoo:

—Taw'ääts hë ji mejüü Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy kae padëek do sa hä, sa masuuj noo byyh ehög hõm. Taw'ääts hë na-ääj hë Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m', ti hyb n'aa m' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ääj hë rakata b'ëeh rabaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa. ⁷ Ti m' b'ap peej däg raky n'aa her'oot do jawén paa bä, Peed as'ëëg geët, ti m' taky hadoo:

—Wakän haa —näng mäh. —Bë hapäh né hë p'ooj ub ý P'op Hagä Do asëm do ý baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hä, rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hä. ⁸ P'op Hagä Doo, ji h'yyb tym hapäh doo, tametëeh tagadoo na-ääj hë Judah buuj nadoo doo. Tanoo ta Sahee sa h'yyb tym gó tabajëng doo, ër hä tanoo do hadoo. ⁹ Dooh ta see hadoo pé ër hä, sa hä na-ääj hë. P'op Hagä Do awug hõm sa h'yyb tym gó hanäng doo, Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, ër h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do awug hõm do hadoo, ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa Jesus hä. ¹⁰ Ti hyb n'aa, h'ëed hyb n'aa bë gahëen Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy kae padëek do ramoo bok hyb n'aa ta ti ër nahajaa doo, ër wahë makü na-ääj hë ranahajaa doo? H'ëed hyb n'aa bë karën P'op Hagä Do bë metyy? ¹¹ Dooh taw'ääts hë tado bä —näng mäh. —Dooh ër moo bok do hyb n'aa tado bä ër h'yyb tym P'op Hagä Do bed'ëep. Jesus hyb n'aa, ër Jesus kamahän do hyb n'aa tii. Ti hadoo né hë sa hä, Judah buuj nadoo do sa hä —näng mä Peed kyyh.

¹² Ti m' sahõnh hë bag hënh rababë hõm ramaa newëë bä Béh-Nabéh Paw-Ro daheeh raheer'oot doo. Paw-Ro raheer'oot mä rapehuunh doo, ji hyb n'aa meuunh doo, P'op Hagä Do hejój me ramoo bok doo, Judah buuj nadoo do sa mahang. ¹³ Rabahajaa bä raheer'oot doo, Tsijaag ky hadoo mäh:

—Bë maa newë këh ýý, wakän haa —näng mäh.

¹⁴ —Peed her'ood wät nyy da P'op Hagä Do t'yyd mehíin wät Judah buuj nadoo doo, sa mahang P'op Hagä Do karapee rabadoo hyb n'aa. ¹⁵ Ta ti taheer'oot do baad tanu däng P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa hä. Hahýý da takerii däk:

¹⁶ "Ta ti jawén ý matëeh da.

Hajõö ta baab né paawä dooh Dawi panaa rabagää boo bä,

p'aa hënh Dawi panaa see sa wahë n'aa tabahado däk ý an'oo bä da. †

¹⁷ Tii da ý wén d'oo, Judah buuj wób, sahõnh hë Judah buuj nadoo do sii hë, karapé haa pan'aa hedoo doo, ý rabesoos hyb n'aa', näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,

p'ooj ub taky däng do moo wät doo." ††

¹⁹ —Ti hyb n'aa, —näng mä Tsijaag —hä ýý péh, taw'ääts hë dooh ta bahänh ër mejõ bä Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hä h'yy kae padëek do sa hä.

²⁰ Taw'ääts hë ër erih ranawëh hyb n'aa P'op Hagä Do

hä h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ëeh do tä n'aa. Taw'ääts hë ër erih ranaýýh hyb n'aa sa ýým nadoo do sii, sa patug nadoo do sii. Ranawëh hyb n'aa sa masääh dab, har'ëëng dab, ranaboh bä ta majyyw gatsëë däk doo. Taw'ääts hë ër erih na-ääj hë ranawëh hyb n'aa majyyw. ²¹ Tii d' ër wén erih, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raner'ood had'yyt hë däg panang haw'ääts hë Saab hä had'yyt hë, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä. Ti hyb n'aa raheen n'aa nyy däk né hë Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä —näng mä Tsijaag kyyh sa hä.

Judah buuj nadoo do rama erih do panyyg n'aa hahýýh

²² Ti m' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh doo, rasëew hõm sa wób, ramejüü hyb n'aa Béh-Nabéh Paw-Ro sa sii, Än-Tijoka hënh. Rasëm do häd hahýýh: Judas Bar-Saba häd näng doo, Siras daheeh. Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa wób tii. ²³ Ti m' sa hä ramejüü rerih doo kä. Hahý ti rama erih doo: "Ääh, 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ääj hë, bë wakään hedoo ääh. Bëeh, Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka panang bä habong doo, Sirija häj n'aa bä, Siris häj n'aa bä habok do na-ääj hë ää ma erih. Ää edëng bëeh.

²⁴ "Ää heen n'aa enäh babä naa t'íi hënh heboo nä doo. Ää heen n'aa enäh, ajyy raheer'oot doo me baad nado wäd bë h'yyb ran'oo bä. Bë h'yyb manepëë boo ran'oo bä. Dooh ää kyy gó tado bä ta ti rama metëek doo. ²⁵ Ti hyb n'aa baad ub babä ää kaner'oot, bë wë ää mejüü hyb n'aa ää wób, Paw-Ro Béh-Nabéh ër najiis bë mejüü do sa sii rabahõm hyb n'aa. ²⁶ P'eets ub radejëëb paawä Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa rabaher'ood hõm do hyb n'aa, dooh Paw-Ro Béh-Nabéh rah'yyb eýým bä, dooh rah'yy gejë hõm bä. ²⁷ Ää mejüü Judas Siras daheeh raky masa hyb n'aa ää erih do hä. ²⁸ Baad ub né hë P'op Hagä Do Sahee metëeh ää hä, ää ganahëen hyb n'aa bë hä tak'ëp hejooonh doo. Ää hä na-ääj hë baad ub P'op Hagä Do Sahee metëeh doo. Jääm hë bë tayy hahý ää her'oot do bë hä:

²⁹ Taw'ääts hë bë nawëh P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ëeh do tä n'aa. Taw'ääts hë bë nawëh bë masääh dab, har'ëëng dab bë naboh bä ta majyyw gatsëë däk doo. Bë awëë manä ta majyyw. Bë ää manä bë ýým nadoo do sii, bë patug nadoo do sii. Ta ti bë ky dahé bä, taw'ääts hë. Jääm hë kä ää erih doo."

³⁰ Ti m' Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa daheeh ramejüü Paw-Ro, Béh-Nabéh, Judas, Siras daheeh rabahõm hyb n'aa. Ti m' rabahõm kän. Ti m' rakajaa bä Än-Tijoka bä, ramejüü sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do séd hä rakata padëek hyb n'aa. Ti m' ranoo sa hä 12 hedoo do rama erih doo. ³¹ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do t'íi hënh kata däk do raner'ood bong kerih doo. Ti m' ratsebee bong ta ky n'aa hyb n'aa. ³² Ti m' Judas, Siras daheeh, baad mä ramaher'oot Jesus hä

† Tób hadëë hyng do paah, p'aa hënh ji tama sooh do ky n'aa gó tabeh'üüm Gereg kyy me Dawi panaa ky n'aa. P'op Hagä Do hä Judah buuj raky nadaheeh do hyb n'aa, hajõö ta baab noo gó dooh Dawi panaa rabagää boo bä paa Judah häj n'aa bä. Tii bä kä, ta ky n'aa rod raber'oot do hä, ti awät da Dawi panaa seeh, p'aa hënh sa hä tabag'ääs doo, P'op Hagä Do ky däng. Jesus né ti ta ti Dawi PANAA P'op Hagä Do ky däng doo. †† Amos 9.11-12

h'yy ka'eeh doo, baad ub, tsebé doo gó rababok hyb n'aa, rah'yy ganejê hõm hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa rod né hê m' ti Judas, Siras daheeh. ³³ Ti m', hajõng ta äh t'ii hênh rabaym do jawén paa bä m', Jesus hä h'yy ka'eeh do kedëë bong, rababaaj hõm hyb n'aa Jerusarênh hênh. Sa hä rakedëë bong bä m' raky hadoo:

—Baad tany né hê ti bë bana. Baad ää karêñ P'op Hagä Do bë taky n'aa edëng. H'yyb näm doo me ää karêñ bë babaaj hõm —näk mäh.

Ti m' ta wób rababaaj hõm kân. [³⁴ Siras aym dó.]
³⁵ Ti m' Paw-Ro, Béh-Nabéh rabaym Än-Tijoka bä. T'ii hênh rama metëëk ta wób sa sii Jesus ky n'aa.

Jesus hä h'yy ka'eeh do rabeg'ääs panang raheboo nä doo hênh panyyg n'aa hahÿÿh

³⁶ Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ky hadoo Béh-Nabéh hä:

—Hamäh, ër ah'üüm p'aa hênh ër heboo nä do paa hênh. Jesus hä h'yy ka'eeh do ër heg'ääs, jé pad'yyt hê Jesus ky n'aa ër her'oot do paa hênh. Ër heg'ääs baad raboo bä —näng mäh.

³⁷ Ti m' Béh-Nabéh karêñ paawä Jowäw Maah-Ko bahõm sa sii. ³⁸ Paw-Ro hä dooh baad tado bä, Pam-Pirija bä Jowäw Maah-Ko, sa sii hawät do paah, teréd bong do hyb n'aa. ³⁹ Dooh rah'yyb däng do tado bä, ti hyb n'aa raketyn bong. Béh-Nabéh, Jowäw Maah-Ko daheeh rabatsëg hõm tsyt dëëg hä Tsi-Peré häd näng doo hênh. ⁴⁰ Ti m' Paw-Ro hata kä Siras. Ti m' ratsyym kasok bä m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka bä habong do raky hadoo sa hä:

—Baad ub bë P'op Hagä Do kamahän. Baad ub bë tabahag'ääs —näk mäh.

⁴¹ Ti m' Sirija häd näng do häj n'aa bä, Siris häd näng do häj n'aa bä rakajetsëg hõm. Rakajetsëk me Paw-Ro maher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do panang bä habong do sa hä, baad rababok hyb n'aa, ratsebé hyb n'aa, rah'yy kae magyys hê hyb n'aa.

16 Ti m' panang Derebé häd näng doo hênh Paw-Ro rabeboo nä jawén paa bä, rabahõm panang Ris häd näng doo hênh. Tii bä tamamuum Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Tsimoot häd näng doo. Ta ÿÿn mä Judah buuj. Ta yb mä Gereg buuj. ² Jesus hä h'yy ka'eeh do Ris bä habong doo, Ikonijo bä habong do na-ääj hê, baad mä rabaher'oot Tsimoot ky n'aa. ³ Ti m' Paw-Ro karêñ Tsimoot ahõm sa sii. Pooj jé tamejüü ta masuuj noo byyh kahõg hõm, Judah buuj t'ii hênh häj n'aa bä habong do sa hyb n'aa, sahõnh hê rahapäh do hyb n'aa Gereg buuj Tsimoot yb. Dooh takarêñ bä Judah buuj rakawajään ta hyb n'aa. ⁴ Ti m' sahõnh hê panang ramatebës me raheer'oot rama erih do ky n'aa 12 he-doo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ääj hê Jerusarênh bä habong doo, rerih doo. ⁵ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh doo, panang haw'ääts hê habong doo, tak'ëp mä rah'yy kae kân Jesus hä. Jesus hä h'yy ka'eeh do kahüüm had'yyt hê.

Paw-Ro s'ëeh hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶ Ti m', dooh P'op Hagä Do Sahee an'oo bä raheer'oot Jesus ky n'aa Asija häj n'aa bä. Ti hyb n'aa m' ratabës Pirikija, Garata häd enäh do häj n'aa. ⁷ Misija häj n'aa bahëëj jëng bä, rakarêñ paawä Bitinija häj n'aa hênh rabahõm. Ti hadoo né hê dooh m' Jesus Sahee an'oo bä. ¹⁸ Ti hyb n'aa Misija häj n'aa bä rakajetsëg w'ëenh. Panang Torowas häd näng doo hênh mä rabaw'ëenh. ⁹ Tii bä, panang bä, atsëm, Paw-Ro s'ëeh hadoo mä ta hä. Ta s'ëë gó tahapäh mä aj'yy hageët doo, Paw-Ro hats'yyt doo. Hahÿÿ d' mä aj'yy hageët do kyyh: "B'ëëp Masedonija häj n'aa hênh. Ää mamasaa", näng mäh. ¹⁰ Paw-Ro s'ëeh hadoo do tahapäh do jawén paa bä, nayyw hê ää benyyw hõm ää h'ëed, ää tsyym kasok hyb n'aa Masedonija hênh hah'üüm doo. Ää hä, P'op Hagä Do ti ää naëenh doo, Masedonija babuj n'aa hä ää baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. ¹¹

ÿÿnh Ridija häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti m', tii b' naa ää gatsëg t'oonh marakate gó. Ti m' nayyw hê ää batsëg hõm tsyt dëëg hä Samotaras häd näng doo hênh. Ti m' jat'iip hadoo ää kajaa panang Newaporis häd näng doo bä. ¹² Tii b' naa ää bahõm kân panang Pirip häd näng doo hênh. Jääm né hê ky n'aa etsëeh ta ti panang Masedonija häj n'aa bä. Hajök Roma buuj t'ii hênh rababong. Tii bä ää baym pawóp hê ta äh. ¹³ Ti m' Saab hä, Judah buuj rakamehehäk do hä, panang bahänh ää babok. Tamii me ää baw'ëenh. Ää hä, tamii takëen hä Judah buuj rakat'aa P'op Hagä Do hä raky n'aa etsëë hyb n'aa. ⁴ Ta tii bä kata b'ëeh do ää mamuum bä, tüü ää bab'ëeh sa pa. Ti m' ää du doo ää her'oot do Jesus ky n'aa, ÿÿj tii bä kata b'ëeh do sa hä. ¹⁴ Sa mahang ti ahäng ÿÿnh Ridija häd näng doo, Panang Tijatira häd näng doo bä naa. Pään hebaan do hahiin do hesäm do tii. Judah buuj nado né paawä, P'op Hagä Do tahyb n'aa jaw'yyk. Ti m' baad tahyb n'aa gadoo Paw-Ro her'oot doo, Jesus an'oo bä. ¹⁵ Ti m' ranu gemuum wät ta wakään daheeh. Ti m' ää tabats'yyt sa tób hênh. Ti m' Ridija ky hadoo:

—Bë hä ÿ h'yy kae bä né hê Jesus hä, ÿ karêñ paawä bë ayyw dó tóp ÿ yt hä —näng mäh.

Ky kah'üüm ää hä, ää wén ym.

Paw-Ro, Siras daheeh, radewäts b'ëeh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti m' ta see pé noo gó Judah buuj raky n'aa hetsë hênh ää bahõm bä, ää mamuum maruus. Karap'ar h'yyb nesaa do ta hä adäk. Noo ese karap'ar h'yyb nesaa do an'oo bä. Taher'oot ta wób sa hä h'ëed hado ta jawén rababok doo. Ti hyb n'aa ta kariw n'aa hajõng

† Sa h'yyb gó m' rabahapäh tii. †† Rukas ti hahÿ erii wät doo. Masedonija hênh Paw-Ro rabahõm do pooj jé Rukas kata däk sa hä. Sa sii tabawäd kân. ‡ Pawóp its rado bä Judah buuj ta wób sa panang bä haj'ëenh doo, dooh ratamaa bä P'op Hagä Do panyyg raneherót do tób n'aa. Tamii nabyy me rakahet'aa, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

dajëer ragedak. ¹⁷ Paw-Ro sii hë, äã sii hë, ta ti maruus bawäd had'yyt hë. Äã sii tabawät bä tak'ëp tageëenh:

—P'op Hagä Doo, Sahõnh Hë Bahãnh Hadoo Do wë moo heb'ook do hahÿ ajyy. Raheer'oot bë hã nyy da P'op Hagä Do bë tabed'ëep nesaa do mahãnh, ta wë bë basëek hyb n'aa! —näng mä maruus.

¹⁸ Hajõng ta äh tii da tabed'oo. Ti m' Paw-Ro tah'yyb panas'ëeh do hyb n'aa taheer'oot do hã, Paw-Ro ty kaw'õöd däk ta wë, ti m' taky hadoo karap'aar h'yyb nesaa do hã:

—Jesus Kristo häd gó õm ÿ mejüü mabanyyh hyb n'aa maruus hã hadäk doo —näng mäh.

Ti m', nayyw hë karap'aar h'yyb nesaa do ta hã hadäk do paa anä kån.

¹⁹ Ti m' ta kariw n'aa rabahapäh bä m', dooh ragedag wäd bä dajëer, † rameso padëek Paw-Ro, Siras daheeh. Ti m' ramahüüm panang buuj rakahet'aa bä, hyb n'aa jew'yyk do sa wë. ²⁰ Hyb n'aa jew'yyk doo, ji ky n'aa etyy do sa matym gó raky n'aa tapaa sa hã. Hahÿ d' mä sa kyyh:

—Hahÿ Judah buuj rametëek er panang buuj sa hã rakamaj'ii hyb n'aa. ²¹ Rametëek na-ääj hë rabahed'oo doo da er nahajaa doo. Dooch taw'ääts hë tado bä er gado bä. Roma buuj èer —näk mä sa kyyh.

²² Ti ky hedoo né hë hajök do sa kyyh. Tii bä kä m', hyb n'aa jew'yyk do ramejüü rakebo bëeh Paw-Ro Siras sa saroor rabahewyyh hyb n'aa. ²³ Ti m' tak'ëp rabahewyyh do jawén paa bä, ramejüü radewäts b'ëeh. Ti m' ragadahew'ëes do hagä n'aa hã ramejüü, baad tabahag'ääs Paw-Ro Siras daheeh. ²⁴ Ti m' ragadahew'ëes do hagä n'aa dewäts b'ëeh t'öp gadäg ub doo gó. Ti m' b'aa gó ji tsym tyw n'aa ragegots padëek doo gó tadabong sa tsym.

²⁵ Ti m' atsëm ub, gawak'aap, Paw-Ro Siras daheeh raky n'aa etsëe mäh, P'op Hagä Do hã rama ejäm mäh. Ta wób radewäts b'ëeh do ramaa newëe sa kyyh. ²⁶ Tii bä, nayyw hë, tak'ëp tabana k'ääts katajuus doo. Pã ragadahew'ëes do mesoo n'aa katajus wät na-ääj hë. Ti m' ragadahew'ëes do nooh, noo kasëets hõm ta daaj hë katajuus do hyb n'aa. Haak sapuuw hedoo do radewäts b'ëeh do sa moo hã padëek do paah, kajäg bëeh tüü. ²⁷ Ti m' ragadahew'ëes do hagä n'aa ty gawëej däk bä, tahapäh bä ragadahew'ëes do noo gasëets hõm doo, tado däk sën-jeer ta daaj hë takadaj'ëep hyb n'aa paawä. Sahõnh hë raban'yyh ted'oo. ²⁸ Ti m' tak'ëp Paw-Ro beëenh:

—Kadajëeb manä a daaj hë! —näng mäh. —Sahõnh hë ääh, babä äã bab'ëeh —näng mäh.

²⁹ Ti m' aj'yy betsëe ta bag, ti m' tawaj'aa suun, ti m' ahyh häng ta taron nu paa me Paw-Ro Siras sa wë. ³⁰ Ti m' taman'yyh ragadahew'ëes doo gó naa. Teanh mä tii bä:

—Nyy d' ÿ bad'oo hëp ÿ tym P'op Hagä Do bed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh, ta wë ÿ basëek hyb n'aa? —näng mäh.

³¹ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do hã mah'yy kae. Tii bä a h'yyb tym P'op Hagä Do ed'ëep da, ta wë mabawät hyb n'aa da, õm a tób yt hã haj'eenh do na-ääj hë —näk mäh.

³² Ti m' raheer'oot ta hã, ta tób yt habong do sa hã na-ääj hë Jesus ky n'aa. ³³ Ti m' ti noo gó né hë, atsëm ub, Paw-Ro Siras sa rog rahewyyh do haj'aa paah, ragadahew'ëes do hagä n'aa hetsyyd hõm. Ti m' nayyw hë ranu gemuun wät ta wakãan daheeh. ³⁴ Ti jawén Paw-Ro Siras daheeh tamahüüm mä ta tób hënh. Ti m' tanoo sa waa. Ti m' tak'ëp tatsebee kån ta wakãan daheeh, P'op Hagä Do hã rah'yy kae däk do hyb n'aa.

³⁵ Ti m' jati péh, hyb n'aa jew'yyk do ramejüü warahén wób, ragadahew'ëes do hagä n'aa wë, tabasog nyyh hyb n'aa ragadahew'ëes doo gó hab'ëeh do paah, Paw-Ro Siras daheeh raban'yyh hyb n'aa. ³⁶ Ti m' ragadahew'ëes do hagä n'aa her'oot Paw-Ro hã:

—Hyb n'aa jew'yyk do ÿ ramejüü, õm Siras daheeh ÿ basog nyyh ragadahew'ëes doo gó naa, baad bë bah'üüm hyb n'aa —näng mäh. —Ti hyb n'aa bë anäh, h'yyb nyyw gó bë ahõm —näng mäh.

³⁷ Ti m' Paw-Ro baher'oot warahén panäk do sa hã:

—Bë hapäh né hë Roma buuj ky n'aa jaw'yyk doo. Dooch tahaja bä Roma buuj rahewyyh bä ranaher'oot nä bä raky kes'ëem do ky n'aa. Roma buuj né paawä ääh, äã rahewyyh sahõnh hë sa matym gó, dooh né paawä äã hã ran'oo bä äã her'oot äã ky n'aa. Äã radewäts b'ëeh tii bä ragadahew'ëes doo gó. Tii d' rabad'oo do jawén paa bä äã hã, hÿy kä rakarën kejèn do hadoo äã bahõm. Dooch baad tado bä. Äã karën rabana wawëe hë, sa daaj hë äã ramanyyh hyb n'aa —näng mä Paw-Ro kyyh panäk do sa hã.

³⁸ Ti m' warahén rabahõm kån, raheer'oot mä sa hã. Ti m' hyb n'aa jew'yyk do raky n'aa napäh bä, Paw-Ro Siras daheeh Roma buuj, tak'ëp mä rabeÿym bong. †³⁹ Ti m' rabahõm Paw-Ro sa wë, raber'oot hyb n'aa sa sii. Ti m' raky hadoo:

—Äã karën bë hyb n'aa mabaan hõm äã mo haj'aa bë hã. Bë kawaj'ään manä äã wë —näk mä sa kyyh.

Ti m' baad hadoo doo me retsëe rabahõm hyb n'aa sa panang bä naa. ⁴⁰ Paw-Ro raban'yyh bä ragadahew'ëes doo gó naa, Ridija tób hënh rabahõm. T'ii hënh rakat'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa sii. Baad ub mä rabaher'oot sa hã, rah'yyb neÿym doo me Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' rabahõm kån.

Jesus hã h'yy kana'eeh do radu n'aa kamaj'ii do panyyg n'aa hahÿyh

17 Ti m', Paw-Ro ramahõm me ratabës Äm-Piporis häd näng do panang, Aporonija häd näng do

†† Rawén jeÿym bong, rabahewyyh bä, dooh rahapëe bä Roma buuj rado bä. Daap hë ramejüü rabahewyyh. Daap hë radewäts b'ëeh. Dooch tii da Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bä Roma buuj hã radoo bä.

† Noo ese do paa hyb n'aa, ta wób rabena maruus wë, taher'oot hyb n'aa sa hã ny hadoo sa pooj jé hawät doo. Maruus kariw n'aa hã rep'aaak sa hã taher'oot hyb n'aa. Karap'aar h'yyb nesaa do ta hã hadäk do paa anä kån do jawén paa bä, dooh maruus noo ese wäd bä. Ti hyb n'aa né hë ta kariw n'aa rakawajään Paw-Ro sa wë.

panang na-ääj hē. Kaja hōm kǎn mā panang Tesaronika hād nāng doo bā. Tii bā ti asooh tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo. ² Ti m', t'īi hēnh Paw-Ro rabahōm Judah buuj rakamehehāk do hā, rabahed'oo doo da. Tamawoob hē Saab noo gó P'op Hagā Do kyy kerih do paa hā Paw-Ro metēeh sa hā, Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do ky n'aa. Tama-her'oot mäh, tametēeh Kristo dajēp né hē, ganā wāt né hē tadajēp jawén paa bā, ta ky n'aa kerih dāk doo da né hē. Ti m' taky hadoo:

—Jesus, ta ky n'aa ŷ her'oot do bē hā, ti né hē Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo —nāng mäh.

⁴ Ti m' Judah buuj wób raky daheeh Jesus ky n'aa. Séd rah'yyb hedo dāg kǎn Paw-Ro sa hā. Hajōng Gereg buuj P'op Hagā Do hyb n'aa hes'ee do na-ääj hē raky dahé kǎn Jesus ky n'aa. Ti hadoo ēnh hajōk ŷŷj ky n'aa etsēeh doo. ⁵ Ti hyb n'aa m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do rah'yy kajewēets kǎn. Rah'yy kajewēets doo hyb n'aa rabats'yyt panang bā habong do moo nesaa doo, ti m' radu n'aa kamaj'īi do panang bā. Ti m' rawaj'aa hōm Jasōn hād nāng do tób hēnh. Rakarēn paawā Paw-Ro Siras daheeh tii bā haj'eenh do rame-soo, ramahūm hyb n'aa panang buuj rakahet'aa bā. ⁶ Ti m' dooh rawyyd bā Paw-Ro Siras daheeh. Ti hyb n'aa ramaso dāk Jasōn, Jesus hā h'yy ka'eeh do wób na-ääj hē. Ramahūm mā panang wahē n'aa sa wē. Tak'ēp mā rageēehh:

—Hahŷ ajyy badāk hahŷ haw'ääts hē kamaj'īi doo, hŷŷ kǎ babā rakaja nā —nāk mäh. ⁷ —Gēet hahŷ Jasōn ats'yyt, ta tób yt hā rabaj'eenh hyb n'aa. Sahōnh hē hahŷ ajyy dooh raky dahé bā Sesa. † Sa noo m' ti anāng ji wahē n'aa seeh, Jesus ramaneēehh doo —nāk mäh.

⁸ Ti m' ramaa napāh bā ta tii, hajōk do t'īi hēnh kat'aa doo, panang wahē n'aa na-ääj hē rah'yy ganapō kǎn.

⁹ Ti m' ramejūū Jasōn, ta wób na-ääj hē, rep'aak raberéd hōm hyb n'aa. Reréd hōm mā tii bā.

Bereja hād nāng doo hēnh Paw-Ro rabahōm do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁰ Ti m' atsēm, Jesus hā h'yy ka'eeh do tii bā habong do sa kyyh gó Paw-Ro rabah'ūm Bereja hēnh. Rakajaa bā, rabahōm tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo hēnh. ¹¹ Ti m', Judah buuj Bereja bā habong do ky en'ymm Tesaronika habong do sa mahānh. Baad ragadoo Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot doo. P'op Hagā Do kyy kerih do hā raner'ood had'yyt hē, rabahapāh hyb n'aa te hub tado bā sa hā Paw-Ro her'oot doo. ¹² Ti m' hajōk Judah buuj rah'yy kae kǎn Jesus hā. Hajōk ŷŷj Gereg buuj ky n'aa etsēeh doo, ajyy na-ääj hē Gereg buuj, h'yy ka'eeh né hē tii da ēnh. ¹³ Ti m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh doo, panang Tesaronika habong doo, raky n'aa napāh bā Paw-Ro her'oot do P'op Hagā Do ky n'aa Bereja dāg bā, Bereja hēnh rabana. Ti m' radu n'aa Bereja buuj rakamaj'īi hyb n'aa Paw-Ro sa wē. ¹⁴ Ti m' nyyw hē Jesus hā h'yy ka'eeh do ramejūū Paw-Ro bawēehh akajar nabyy me. Ti hadoo né hē, Siras Tsimoot daheeh rabaym dó Bere-

† Roma buuj sa wahē n'aa hyb n'aa jawyk do ti SESA .

ja bā. ¹⁵ Paw-Ro sii hah'ūm do paah, had'aa doo, panang Atēn hād nāng doo bā rabebe nā. Tii b' naa rababaaaj nā. Rakajaa bā raheer'oot Paw-Ro kyyh Siras, Tsimoot sa hā, nyyw hē rabah'ūm hyb n'aa, Atēn bā rakataa hyb n'aa Paw-Ro hā.

Atēn bā Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁶ Ti m' Paw-Ro gadaa nuuj jé Atēn bā, h'yy katón wāt mā tahapāh do hyb n'aa hajōng Atēn buuj sa kabariih. Sa panang haw'ääts hē anyy had'yyt hē. ¹⁷ Ti hyb n'aa m' tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hā Paw-Ro ky wōnh Judah buuj, Gereg buuj P'op Hagā Do hā hyb n'aa hes'ee do na-ääj hē. Panang buuj rakahet'aa bā, rabaheb'ēeh bā, Paw-Ro ky wōnh ta āh hā had'yyt hē t'īi hēnh kat'aa doo. ¹⁸ Ti m' Epikurēw hād enāh do ma matēg wób, Es-Toj-Ko hād enāh do ma matēg wób raky ked'aak mā Paw-Ro hā. Ti m' ta wób raky n'aa rejāā. Hahŷŷ d' mā reanh:

—H'ēed hahŷ tar'ood ŷŷn karēn taheer'oot? —nāk mäh.

Ti m' ta wób raky hadoo:

—Hāj n'aa s'ee hēnh rah'yy kaha'eeh do sa ky n'aa taheer'oot. Ta ti sa hā ji h'yy ka'eeh takarēn, tahyb n'aa péh —nāk mäh.

Tii d' rawén her'oot, Jesus ky n'aa hanām doo, Jesus ganā wāt do ky n'aa na-ääj hē Paw-Ro maher'oot do hyb n'aa sa hā.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro rabatsyyd hōm Arejopak hād nāng doo hēnh, ma matēg sa wahē n'aa rakahet'aa doo hēnh. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hā:

—Āā karēn paawā āā bahapāh mama metēek do ky n'aa. Dooh āā ky n'aa napēē nā bā ta tii —nāk mäh.

²⁰ —Ōm ky kew'oonh maher'oot do hā. Āā karēn āā hapāh h'ēed ky n'aa tii —nāk mäh.

²¹ (Atēn buuj, ta s'ee hēnh naa hena do panang bā habong do na-ääj hē maa kereed had'yyt hē papuuj hadoo do ky n'aa ramaa newē bā, raheer'ood bā na-ääj hē. Ti hado had'yyt hē. Dooh ramoo boo bā. Ti hyb n'aa m' Paw-Ro rabats'yyt.)

²² Ti m' Paw-Ro bas'ēeg gēet Arejopak bā, ti m' taky hadoo sa hā:

—Atēn buuj —nāng mäh. —ŷ hapāh ti bē maa ker'et bē wehēē bā bē h'yy kaha'eeh doo —nāng mäh. ²³ —ŷ hawāt noo gó bē panang bā, ŷ hapāh sahōnh hē bē kabariih. ŷ hapāh na-ääj hē bē h'yy kaha'eeh do hā bē ma heju do tyng n'aa. ŷ hapāh sa mahang bē ma heju do tyng n'aa seeh, hahŷŷ da ta hā kerih doo: "P'op Hagā Do Ji Nahapāh Do Ji Ma Heju Do Tyng N'aa Hahŷŷh." Ta ti né hē P'op Hagā Doo, bē hyb n'aa esee doo, dooh né paawā bē hapēē bā, ti ky n'aa né hē ti ŷ her'oot bē hā —nāng mäh.

²⁴ —P'op Hagā Doo, sahōnh hē badāk hahŷ mo haj'aa nāng doo, badāk hahŷŷ hā habong do tamo haj'aa. Sahōnh hē badāk hahŷ haw'ääts hē habong do sa wahē n'aa tii. Sahōnh hē tabag'āās. Dooh ta ti tagēē bā tób ji tama doo, ji yd hyb n'aa esee do yt hā. ²⁵ Dooh hyb n'aa ta hā ji masa péh, sahōnh hē ji bahānh taba-

hadoo do hyb n'aa. Ti né hē ti hanoo ēr hā ēr bedēp hyb n'aa. Ti né hē ti sahōnh hē hanoo do ēr hā. ²⁶ Sēt hē aj'yy du na do sahōnh hē badāk hahỹ hāj n'aa bā habong do P'op Hagä Do an'oo bā, badāk hahỹ hā rababong hyb n'aa. P'op Hagä Do né hē hanoo ny noo gó rababong doo, sa panang rababong do pan'aa na-āāj hē. ²⁷ P'op Hagä Do wén d'oo tii da, P'op Hagä Do baad ji esóts bā né hē, apäh ji baw'yyt, baad ji hyb n'aa newē bā né hē tii. Dooch né paawä dawēē P'op Hagä Do awäd bā ēr mahānh. ²⁸ P'op Hagä Do hyb n'aa ēr bedēp. P'op Hagä Do hyb n'aa né hē ēr babok. Tii d' né hē bē see erih do paah: "P'op Hagä Do panaa ēēr", näng mäh.

²⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—P'op Hagä Do panaa hadoo do hyb n'aa ēēr, ti hyb n'aa dooh taw'ääts hē tado bā kabarii hadoo ji ed'oo P'op Hagä Doo. Dooch kabarii ji daaj hē ji moo wät do tahado bā. Dooch kabarii k'ääts tēg gabarēēh do s'ēēb, k'ääts tēg hawak do s'ēēb, pä s'ēēb hadoo do tahado bā P'op Hagä Doo. ³⁰ P'ooj ub P'op Hagä Do hyb n'aa mabaan hōm tii da ji adoo bā. Hỹ ká ti dooh. Hỹ ká tamejüü sahōnh hē badāk hahỹ haw'ääts hē habong do reréd hōm nesaa doo, ta hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa ká. ³¹ Tii da tawén mejüü, taky däng do hyb n'aa ti awät nä. Ti awät ti noo gó taky däng, sahōnh hē badāk hahỹ hā habong do ta matym gó rakata b'ēēh bā. Ti noo gó ká tamejüü da aj'yy, tah'yyb däng doo, taky n'aa etyy hyb n'aa sahōnh hē badāk hahỹ haw'ääts hē habong doo. Baad ub né hē da tabaher'oot. Dooch tesōōts bā. Ti né hē ti ta h'yyb däng doo, sahōnh hē ky n'aa etyy doo, P'op Hagä Do metēēh sahōnh hē sa hā. Hahỹ da P'op Hagä Do metēēh ta tii: Tah'yyb Däng Do ganä wät dejēp do mahang, tan'oo bā —näng mä Paw-Ro kyyh.

³² Ti m' ganä wät do ky n'aa ramaa napäh bā tadajēp jawén paawä, ta wób raky n'aa ej'ees mä Paw-Ro. Ta wób ká raky hadoo:

—Taw'ääts hē. Jääm hē dó —näk mäh. —Ää karēn ta jawén ää mamaher'oot p'aa hēnh ta ti ky n'aa —näk mäh.

³³ Ti m' Paw-Ro bahōm panang buuj ma mehetēk do sa wahē n'aa rakahet'aa doo bā naa. ³⁴ Ta wób raky daheeh taher'oot doo, ti m' rahadaa hōm mä Paw-Ro. Sa mahang ti awät mä ma mehetēk do sa wahē n'aa seeh, Dijonis häd näng doo. Sa mahang ti awät mä na-āāj hē yñh, Damaris häd näng doo, ta wób na-āāj hē.

Korīn bā Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahỹh

18 Ti m', ti jawén paa bā, Paw-Ro bahōm kán Atēn bā naa Korīn hēnh. ² Ti m', t'ī hēnh mä takataa Judah buuj seeh hā, Akira häd näng do hā. Panang Pōn-Tus häd näng doo bā tabenäng paa tii. Akira, ta yñm Pisiir häd näng do daheeh, papuuj nä rakajaa Itarija hāj n'aa hēnh naa. Itarija bā naa rawén n'yyh, Roma buuj sa wahē n'aa, Karaw-Dijo häd näng do ah'eed h'üüm do hyb n'aa sahōnh hē Judah buuj, Roma bā habong doo. Ti m' Paw-Ro beg'ääs sa wē. ³ Ramoo bok

doo péh, ti né hē Paw-Ro moo wät. Ti hyb n'aa sa pa tabagä, séd hā ramoo bok hyb n'aa. Tób pan'aa pāān s'ēēb, ji kah'ỹt bā ji mahüüm do ji sii, ratema. ⁴ Ti m' Saab had'yyt hē Paw-Ro ahōm had'yyt hē tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo hēnh. T'ī hēnh taky wōnh Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-āāj hē. Takarēn né paawä Jesus hā rah'yy ka'eeh.

⁵ Ti m' Siras Tsimoot daheeh rakaja nä bā m' Masedonija hāj n'aa hēnh han'aa doo, Paw-Ro moo yyw kán tamoo wät do paah, Jesus ky n'aa hanām do tama met'ēēg had'yyt hē hyb n'aa. Judah buuj sa hā taher'ood had'yyt hē, sa hā tametēēh Jesus né hē ti P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. ⁶ Ti hadoo né hē m', dooh Judah buuj rakarēn bā ramaa newē bā. Radu doo rakamaj'ī do ta hā. Raky n'aa rejää mäh. Ti hyb n'aa ta tsapoog ta hā hadāk do tatapyng wät sa wē, raba-hapäh hyb n'aa dooh baad tado bā tii d' rad'oo do heen n'aa. Ti m' ta ky hadoo sa hā:

—Bē h'yyb haj'aa hē né hē ti dawēē bē baboo hōm P'op Hagä Do mahānh. Kēh y gabuuj nado —näng mäh. —Y her'ood wät baad ub bē hā. Hỹ ká y her'oot Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hā ká —näng mä Paw-Ro kyyh.

⁷ Ti m' Paw-Ro banä kán tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hā naa. Ti m' tabahōm kán aj'yy Tisijo-Jus häd näng do tób hēnh. Judah buuj nado m' tii. P'op Hagä Do m' tahyb n'aa esee tii hā. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do pa ta tób basooh. ⁸ Ti m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa, Kiris-Po häd näng do h'yy kae kán Jesus hā. Ti hadoo né hē m' sahōnh hē ta tób yt haj'eenh doo. Ti m' hajök na-āāj hē Korīn babuj n'aa Jesus hā rah'yy ka'eeh, ta ky n'aa ramaa napäh jawén paa bā. Ti m' ranu gemuun bong.

⁹ Ti m' ta see pé noo gó, atsēm, s'ēēh hadoo Paw-Ro hā. S'ēēh hadoo doo gó Jesus ber'oot Paw-Ro sii. Hahỹ d' mä ta kyyh Paw-Ro hā:

—Eỹm manäh. Maher'ood had'yyt hē kēh y n'aa. Maky n'aa eréd manäh. ¹⁰ Y awäd had'yyt hē a sii. Dooch da a hā moo däng péh. Dooch da ōm rarejā bā. Babä babuj n'aa sa mahang hajök y raky daheeh da —näng mä Jesus kyyh Paw-Ro hā.

¹¹ Ti hyb n'aa sét hē ta baab, ji ma poo oow see pé ta kamarab n'aa ta jó, Paw-Ro bayyw kán Korīn bā, P'op Hagä Do kyyh tama metēēk hyb n'aa.

¹² Ti m', aj'yy Garijo häd näng doo, Akaja hāj n'aa bā wahē n'aa noo gó, Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do rakamaj'ī Paw-Ro hā. Ti m' Paw-Ro ramaso dāk, ramahüüm mä sa hāj n'aa wahē n'aa Garijo häd näng do wē. Rakarēn paawä m' Garijo ky n'aa etyy Paw-Ro.

¹³ Ti m' Garijo hā raky hadoo:

—Hahỹ aj'yy ky kah'üüm ēr panang bā habong do sa hā, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa ää ky n'aa jaw'yyk do nanoo doo da —näk mäh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro du do paawä taher'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa, Garijo ky hadoo Judah buuj sa hā:

—Tamo haj'aa kadoo bā paawä, tak'ēp nesaa do tamoo wäd wäd paawä, y maa newē né paawä bē kyyh,

Judah buuj. ¹⁵Jääm hē kyyh p'ää, sa häd p'ää, bē ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa p'ää bē ky ked'aak. Ti hyb n'aa bē daaj hē bē hyb n'aa newē nyy d' bē bad'oo. Dooh ŷ ky n'aa ety bā ta ti hedoo doo —näng mäh.

¹⁶Ti m' tabah'eed n'yyh Judah buuj. ¹⁷Ti m' aj'yy Sotenés, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa see wē rah'yy kawereem, rahewyh wät mä Garijo moo hew'ëet do tób n'aa w'oo hä. Dooh Garijo hyb n'aa p'eed bā rabahewyyh bā.

Än-Tijoka hēnh Paw-Ro babaaj hōm do panyyg n'aa hahÿh

¹⁸Ti m' ti jawén Paw-Ro aym nä hajōng ta äh Korīn bā. Ti m' Paw-Ro kedēē wät Jesus hä h'yy ka'eeh do Korīn bā habong do sa hä. Ti m', Pisiir Akira sa daheeh ragatsēg t'oonh marakate gó häj n'aa Sirija häd näng doo hēnh hahōm doo. Marakate atsēg pooj jé, Paw-Ro ahoō bēēh ta sēēn, panang Sēn-Kerej häd näng doo bā. Bāp peej dāk tanahoh ta sēēn, P'op Hagä Do hä taky dāng do paa hyb n'aa. ¹⁹Ti m' atsēg hōm kän. Ti m' rakajaa panang Epeso häd näng doo bā. T'ii hēnh Pisiir Akira daheeh rabayw kän. Paw-Ro kä ahōm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh. Ti m' taky wōnh Judah buuj t'ii hēnh kat'aa doo. ²⁰Ti m' rabats'yyt bā sa sii tabaym dó, dooh m' takarēn bā.

²¹Tób yt naa tabanyyh bā taky hadoo sa hä:

—P'aa hēnh da ŷ bana P'op Hagä Do karēn bā —näng mäh.

Ti m' tagatsēg sooh marakate hatsēk doo gó, häj n'aa Sirija häd näng doo hēnh hahōm doo gó.

²²Panang Sesareja häd näng doo bā rakaja hōm bā, Paw-Ro gatsēg nyyh. Ti m' tabas'oob kän Jerusarēnh hēnh, Jesus hä h'yy ka'eeh do t'ii hēnh habong do taheg'ääs hyb n'aa m'. Tii b' naa Än-Tijoka hēnh mä tabahōm. ²³Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ahōm Pirikija, Garata häd enäh do häj n'aa hēnh. Tamahōm me, panang banäng bā taheg'ääs sahōnh hē panang buuj Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Tah'yyb en'ym mä sa hä. Taher'oot mä sa hä, baad ub Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Aj'yy Aporos häd näng do panyyg n'aa hahÿh

²⁴Ta see pé noo gó, aj'yy, Judah buuj, Aporos häd näng do kajaa panang Epeso häd näng doo bā, panang Pisiir Akira daheeh rabaym do paa bā. Panang Aresän-Dirija häd näng doo bā tabenäng paa ti Aporos. Ky mepäh ter'ood bā. Baad tabahapäh P'op Hagä Do kyy kerih doo. ²⁵Heen n'aa näng né hē Jesus ky n'aa. Tak'öp h'yyb hedoo doo me tabaher'oot sa hä, baad tama metēek Jesus ky n'aa na-ääj hē, jääm né hē paawä tahapēē paawä Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun do ky n'aa. ²⁶Ti m' neÿm doo me tabaher'oot Jesus ky n'aa, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä. Ti m' taher'oot do Pisiir Akira daheeh ramaa napäh bā m', rabatsyyd kän sa tób hēnh. T'ii hēnh

rabaher'oot baad ub né hē P'op Hagä Do ky n'aa ta hä, tanahapäh nä doo.

²⁷Ti m' ta see pé noo gó Aporos karēn tabatsēg hōm Akaja häj n'aa hēnh. Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Epe-so bā habong do raky hadoo:

—Taw'ääts né hē mabahōm —näk mäh.

Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Akaja bā habong do hä rama erih, baad ragadoo hyb n'aa Aporos. Ti m' takajaa bā t'ii hēnh Aporos masa Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Jesus hä rah'yy kae padēek tii, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa sa wē. ²⁸Aporos ky wōnh Judah buuj. Sahōnh hē ramaa napäh bā baad tabaher'oot, baad tametēeh Judah buuj sa hä, Jesus né hē ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Dāng Doo. P'op Hagä Do kyy kerih do hä tametēeh tii. Ti hyb n'aa, dooh Judah buuj sa kyy pé taher'oot do hä.

Epeso bā Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahÿh

19 Ti m', Korīn bā Aporos bawät noo gó, Paw-Ro bahōm panang Epeso häd näng doo hēnh. Ta tyw n'aa waēē me tabēs doo me tamahōm. T'ii hēnh tamamuun Jesus ky n'aa ky dah'eeh do wób. ²Ti m' teaanh sa hä:

—Äkä, bē gado dāk P'op Hagä Do Sahee bē du doo noo gó bē ky daheeh doo? —näng mä Paw-Ro.

Ti m' raky hadoo:

—Dooh ää ky n'aa napēē nä bā tanyy bā P'op Hagä Do Sahee —näk mäh.

³Ti m' Paw-Ro eanh mä sa hä:

—H'ëed hadoo doo me ti bē ranu gemuun bong? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun doo da —näk mäh.

⁴Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Jowāw nu gemuun doo, nesaa do ji beréd hōm do heen n'aa, P'op Hagä Do hä ji h'yy ka'eeh do heen n'aa. Jowāw nu gahem'uun do maher'oot paa maa new'ëē do sa hä, ta jawén hana do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä Paw-Ro.

⁵Ti m' raky n'aa napäh bā Paw-Ro her'oot doo, ranu gemuun hōm kän mä Jesus häd gó kä. ⁶Ti m' Paw-Ro dasooh ta moo sa nuu gó, ti m' P'op Hagä Do Sahee bajēē kän sa h'yyb tym gó. Ti hyb n'aa kyy wób rer'ood wät dó. P'op Hagä Do ky n'aa m' raher'oot na-ääj hē.

⁷12 m' ajyy tahyb n'aa pé m' tii.

⁸Tamawoob hē ta kamarab Paw-Ro ahōm had'yyt hē tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh. H'yyb neÿm doo me baad tabaher'oot sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ääs do ky n'aa.

⁹Ti m' sa mahang ti abong nabuj keh'üüm doo. Dooh m' rakarēn bā raky dahé bā Jesus ky n'aa. Ti m' ta wób maa napäh bā, raky n'aa rejää Jesus ky n'aa, papuuj hadoo do ky n'aa Paw-Ro her'oot doo. Ti m' Paw-Ro ahōm sa mahānh. Ti m' tatsyyd h'üüm Jesus hä h'yy ka'eeh doo, tób Tirān häd näng do yd ma mehetēk doo hēnh. T'ii hēnh tabaher'oot had'yyt hē sa hä Jesus ky

† Tabēēj dāk ta ky dāng do heen n'aa, tawén hoo bēēh ta sēēn.

n'aa. ¹⁰ Pawóp mä ta baab tabaher'oot t'ii hēnh. Ti hyb n'aa m', sahōnh hē Judah buuj, Judah buuj nadoo do Asija häj n'aa bä habong doo, raky n'aa napäh Jesus ky n'aa. ¹¹ P'op Hagä Do an'oo bä tak'öp Paw-Ro pehuunh. ¹² Paw-Ro saroor tapadedeäk do sii hē radaso bä nahēē näng do hä, has'oo däk tan'oo bä. Karap'aar h'yyb nesaa do pahadēäk do sii hē tabahebē Paw-Ro saroor hä.

¹³ Ti m' Judah buuj wób, jé pad'yyt hē karap'aar h'yyb nesaa do hebē doo, rakarēn paawä karap'aar h'yyb nesaa do rahebē Jesus häd gó. Hahŷŷ da m' sa kyyh karap'aar h'yyb nesaa do sa hä:

—Jesus, Paw-Ro ky n'aa her'oot do häd gó, òm ää mejüü maberéd hóm hyb n'aa mahadäk doo —näk mäh.

¹⁴ Tii d' hed'oo do 7 ajyy, Judah buuj Sewah häd näng do taah. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahē n'aa see m' ti Sewah. ¹⁵ Ti m' ta see pé noo gó karap'aar h'yyb nesaa do see ky gadoo mä sa hä:

—ŷ hapäh ti Jesus. ŷ ky n'aa napäh ta ti Paw-Ro —näng mäh. —Bē ti dooh. Dooh ŷ mepēē bä bēēh —näng mäh.

¹⁶ Ti m' aj'yy, karap'aar hä hadäk do her'oot doo, sa hä tawaj'aa däk. Tak'öp tabahejoonh karap'aar h'yyb nesaa do ta hä adäk do hyb n'aa, ti hyb n'aa taj'aa ket-sē sa hä. Tarejää tak'öp sa hä, ti hyb n'aa rawaj'aa n'yyh bag hēnh tób gó naa. Majjyw ratag nyyh raban'yyh bä.

¹⁷ Ti m' sahōnh hē Epeso bä habong do Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ääj hē raky n'aa napäh bä m' rabeŷŷm bong. Raweh'ēēh mä tak'öp Jesus Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹⁸ Ti m' hajök Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, sahōnh hē ramaa napäh bä rakawoom nesaa do sa mo haj'aa.

¹⁹ Hajök mehēm do paa ramena sa h'ēēd kerih doo. Ta hä tabanäng ramehēm do ky n'aa paah. Ti m' sahōnh hē rabahapäh bä m' rabaju toonh sahōnh hē ta ti hedoo do kerih doo. Ta hyb n'aa pé 50 miw moweed k'ääts tēg hawak do s'ēēb raju toonh do sām paah. ²⁰ Tii bä ká m', ky n'aa etsä däg kán mä Jesus ky n'aa. Jé pad'yyt däg ká ta ky n'aa tii bä. Hajök h'yy ka'eeh doo ká Jesus hä.

²¹ Ta ti jawén paa bä Paw-Ro h'yyb däng tabeg'ääs Masedonija, Akaja häd enäh do häj n'aa hēnh. Tii b' naa takarēn Jerusarēnh hēnh tabahōm. Ti m' taky hadoo:

—Jerusarēnh hēnh ŷ bewäd nä jawén paa bä, ŷ beg'ääs nä Roma panang —näng mäh.

²² Ti m' ta sii moo bok do wób, Tsimoot, Eras häd enäh do tamejüü Masedonija häd näng do häj n'aa hēnh rabahōm hyb n'aa ta pooj jé. Ti nuuj jé m' Paw-Ro baym dó Asija häj n'aa bä.

Demeet du n'aa do rakamaj'ii do Paw-Ro sa wē panyyg n'aa hahŷŷh

²³ Ti m' ti noo gó Epeso bä hajök kamaj'ii Jesus ky n'aa hyb n'aa. ²⁴ Aj'yy Demeet häd näng do du n'aa rakamaj'ii doo. K'ääts tēg hawak do moo hew'ēēt do tii. Tób taah its sa kabarii Dijääñ † häd näng do tób n'aa

mo n'aa me tatemala tób taah its. Demeet, ta moo hataa daheeh ratehem'aa sa kabarii tób n'aa its. Hajōng ta sām ragedak. ²⁵ Ti m' Demeet maher'oot ta sii moo heb'ook doo, ta wób na-ääj hē k'ääts tēg hawak do s'ēēb moo heb'ooh doo. Hahŷŷ d' mä ta kyyh sa hä:

—Bē hapäh né hē ti baad ub ēr gedak ēr moo bok do sām —näng mäh. ²⁶ —Bē ky n'aa napäh na-ääj hē Paw-Ro häd näng do her'oot do hä. Taher'oot sa hä, kabarii ji moo wät doo, dooh ji h'yy kaha'eeh do pan'aa tado bä. Hajök ky dah'eeh ta kyyh hä, Epeso panang buuj had'yyt hē nado. Asija häj n'aa bä, jé pad'yyt hē da raky daheeh ta kyyh —näng mäh. ²⁷ —Ji äm n'aa hoop da taher'oot do hä. Hajō magyys hē ky dah'eeh da ta kyyh hä, dooh da ēr moo bok do hä raky dahē wäd bä. Dooh da na-ääj hē Dijääñ tób n'aa, tak'öp haj'ap doo, rawehēē wäd bä. Dijääñ, Asija häj n'aa bä, sahōnh hē häj n'aa bä rah'yy kaha'eeh doo, ti na-ääj hē, dooh da rah'yy kae wäd bä, dooh da rawehēē wäd bä. Ta häd ky n'aa etsēēh do paa ahēēj jēng da —näng mä Demeet kyyh.

²⁸ Ti m' Demeet her'oot do ramaa napäh bä m', tak'öp mä rakawajääñ Paw-Ro wē. Ti m' radu doo rageēēh doo:

—Tak'öp haj'ap do Dijääñ, Epeso buuj hag'ääs doo! Tak'öp haj'ap do Dijääñ, Epeso buuj hag'ääs doo! —näk mä sa kyyh.

²⁹ Ti m' ti hyb n'aa, nayyw hē sahōnh hē Epeso buuj rageēēh mäh. Ky kak'ēē mä tak'öp. Ti m' rameso padēäk ajyy Gajo, Aris-Tako häd enäh doo, Masedonija häj n'aa bä naa Paw-Ro had'aa doo. Ti m' Epeso buuj ramahüüm rakahet'aa doo bä. ³⁰ Ti m' Paw-Ro karēn paawä t'ii hēnh tabahōm, hajök do hä tabaher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh m' Jesus hä h'yy ka'eeh do ran'oo bä tahōm bä t'ii hēnh, äm n'aa näng do hyb n'aa. ³¹ Ta ti häj n'aa wahē n'aa wób sii hē, Paw-Ro naji-is, rapanäk ta hä tanahōm hyb n'aa, takamanew'aa hyb n'aa sa mahang. ††³² Daap hē kat'aa do rageēēh. Ta see hadoo ta wób sa kyyh, ta see hadoo ta wób sa kyyh. Hajök sa mahang dooh rahapēē bä h'ēēd hyb n'aa t'ii hēnh rakata padēäk daap hē. ³³ Ti m' Judah buuj sa mahang kata padēäk do ramejüü aj'yy Aresän häd näng doo, hajök do hä tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' kata däk do wób raher'oot Aresän hä nyy da ta kyyh sa hä. Ti m' Aresän moo me tamedug paawä, bag hēnh rabab'ēēh hyb n'aa, sa hä tamaher'oot hyb n'aa paawä.

³⁴ Ti m' Judah buuj rabahapäh bä Aresän, radu doo rageēēh doo:

—Tak'öp haj'ap do Dijääñ, Epeso buuj hag'ääs doo! Tak'öp haj'ap do Dijääñ, Epeso buuj hag'ääs doo! —näk mä sa kyyh.

Séd ky hedoo mä rageēēh, pawóp oor. Dooh rakarēn bä ramaa newē bä sa hä Aresän maher'oot do paawä.

³⁵ Ti m' panang wahē n'aa hyb n'aa jawyk do medug kán. Ti m' taky hadoo sa hä:

† Ta ti Dijääñ häd näng doo, Epeso buuj sa kabarii rah'yy kaha'eeh doo. †† Rajeŷŷm mä Paw-Ro radajēē bä, kata b'ēēh doo hä.

—Bë maa newë këh ýŷ, Epeso buuj —näng mäh.
—Sahõnh hë häj n'aa buuj rahapäh ti Dijãän tób n'aa hagã n'aa ër panang buuj. Ër hag'ããs na-ããj hë ta heen n'aa hadoo doo, pä s'ëëb, wë hä naa hadëë jat doo. ³⁶ Sahõnh hë raky n'aa napäh ta tii. Dooch ta ky n'aa jejën péh. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë bag hënh bë bab'ëëh. Ti hyb n'aa dooh bë hyb n'aa jöh bã bë moo bok do hä sa hä. ³⁷ Hahÿ ajyy bë manaa doo, dooh Di-jãän tób n'aa yt hä retsëëg hõm péh. Dooch raky n'aa rejã bã ër h'yy kaha'eeh doo —näng mäh. ³⁸ —Demeet wë, ta hataa ta sii moo b'ook do sa wë tanyy bã ta wób raky n'aa tapaa do ky n'aa, taw'ãäts hë hyb n'aa jewyk do ji ky n'aa etyy n'aa wë rabahõm. Ti anäng na-ããj hë Roma buuj sa wahë n'aa seeh. Taw'ãäts hë sa hä raba-her'oot. ³⁹ Tanyy nã bã bë her'oot do seeh, taw'ãäts hë bë her'oot sahõnh hë Epeso buuj rakahet'aa noo gó ër ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da. ⁴⁰ Æm n'aa näng Roma buuj sa wahë n'aa ër raky n'aa tapaa, hajõõ gó bë ky ked'aak doo. Ër reaa j bã h'ëëd hyb n'aa tak'ëp bë geëënh, dooh ër her'oot péh, dooh hyb n'aa péh —näng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hado kãn sa hä:

—Jããm hë. Taw'ãäts hë bë abaaj h'ũũm —näng mäh.

Masedonija häj n'aa hënh, Keres häj n'aa hënh Paw-Ro bahõm do panyyg n'aa hahÿÿh

20 Ti m' kawejãn do paa rababaaj hõm jawén paa bã sa tób hënh, Jesus hä h'yy ka'eeh do Paw-Ro ats'yyt mã ta wë rabana hyb n'aa. Ti m' baad taba-her'ood däk sa hä, h'yyb neÿÿm doo me Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' takedëë hõm sa hä. Ahõm kãn mã tii bã Masedonija häj n'aa hënh. ² Tamahõm me panang bã ta her'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä, h'yyb neÿÿm doo me Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Hajõng baad hadoo do ta her'ood däk sa hä. Ti m' Gereg buuj sa häj n'aa bã takajaa. ³ Tamawoob hë kamarab tabaym dó tii bã. Ti m' takarën tagatsëg so paawã marakate gó Sirija häj n'aa hënh hahõm doo gó. Tagatsëg so pooj jé, heen n'aa nyy däk Judah buuj rano n'aa masoo do hä. Ti hyb n'aa tahyb n'aa newë däk tababaaj hõm Masedonija häj n'aa bã tabës doo me ta tyw n'aa. ⁴ Ta sii habaaj h'ũũm do sa häd hahÿÿ da: Sopater (panang Bereja häd näng doo bã naa, Pihõ häd näng do t'aah), ta see Aris-Tako, ta see Sekũn (panang Tesaronika häd näng doo bã naa), ta see Gajo (panang Derebé häd näng doo bã naa), ta see Tsi-moot, ta see Tikiko, ta see Toropimo (Asija häj n'aa hënh naa). ⁵ Æã pooj jé rabahõm ti nuuj jé. Æã ragadaa kãn panang Torowas häd näng doo bã. ⁶ Tii bã, pãw makuj n'aa tamah do Æã tab'ëës jawén paa bã, Æã gat-sëg t'ooh Pirip bã naa marakate gó. Ji moo séd hënh ta Æã jawén paa bã, Æã kataa sa hä panang Torowas häd näng doo bã. ⁷ Ta Æã Æã baym dó tii bã.

Hadëë hyng do panyyg n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' met'uuh hä Æã kata b'ëëh Jesus hä h'yy ka'eeh do sa sii, pãw Æã ganebãh hõm hyb n'aa, Jesus Æã hyb

n'aa esee hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro baher'ood kãn Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Jati pé tatsyym kadoo do hyb n'aa, ta her'oot do dawëët. ⁸ Æã kata däk tób gó p'op gadäk doo gó, ta bag banäng hënh. ⁹ Ti m' atsëm ub, gawak'aap, pahëëw Ew-Tiko häd näng doo, tób noo bã hasooh doo, Æã jëng tabasooh bã, Paw-Ro her'oot do dawëët do hyb n'aa, ty jawyg däk do hyb n'aa m'. Ti m' tabadëë hyng p'op naa. Dajëp. ¹⁰ Ti m' Paw-Ro bahyng, ahyy häng, tawaké däk dajëp do hä. Ti m' taky hadoo: —Bë eÿÿm manäh. Edëp! —näng mäh.

¹¹ Ti m' Paw-Ro rabas'ëëg kãn p'aa hënh tób gawakõ p'op gadäk doo gó. Tii bã Æã hä Paw-Ro ganebãh hõm kãn pãw, sahõnh hë Æã bawa. Ti m' p'aa hënh taba-her'oot, tabawag hõm bã kã taky yyw däk. Ti m' tatsyym kadoo. ¹² Ti m' marahud hadëë hyng do paa ramahũũm kãn ta tób hënh. Edëp tabahõm. Sahõnh hë rah'yy gadejah.

Epeso buuj sa hä Paw-Ro kedëë wät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ta pooj jé tii bã Æã bah'ũũm marakate gó. Panang Asós häd näng doo hënh Æã bah'ũũm. Tii bã Æã gada Paw-Ro, tagatsëg sooh hyb n'aa Æã sii. Tii da ta kyyh Æã hä. Takarën mã takanaa hëëj hä. ¹⁴ Asós bã takajaa bã, Æã mahũũm kãn marakate gó. Panang Mitirën häd näng doo hënh Æã bahõm. ¹⁵ Jat'iip hadoo Æã tsyym kasok ënh, Æã kaja hõm kãn tsyt dëëg hä Kiw häd näng do nedaa bã. Jat'iip hadoo Æã batsëg hõm kãn tsyt dëëg hä, Samos häd näng doo hënh. Jati pé Æã kaja hõm kãn panang Mirét häd näng doo bã kã. ¹⁶ Dooch Paw-Ro karën bã Epeso bã Æã nu kajäg bã. Nayyw hë takarën mã takaja hõm Jerusarënh hënh. Tahaja bã m' takarën Pën-Tekos ratab'ëës do pooj jé takajaa Jerusarënh hënh. ¹⁷ Ti m', Mirét bã naa Paw-Ro mejũũ ranaëënh hyb n'aa Epeso bã habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa. ¹⁸ Ti m', Mirét bã rakajaa bã, Paw-Ro ky hadoo sa hä:

—Bë hapäh né hë nyy da ý bawäd had'yyt hë bë mahang Asija häj n'aa bã ý kajaa noo gó naa —näng mäh. ¹⁹ —Jesus hä ý moo wäd had'yyt hë, ta ky n'aa ý her'ood had'yyt hë. Dooch né ý h'yy kasabé bã. Jesus ky n'aa ý her'oot bã, hajõõ nuu me ý h'yyb heoot Jesus hä rah'yy ka'eeh tak'ëp ý karën do hyb n'aa. Tii da né hë ý bad'oo, hajõõ nuu me né hë paawã ý bahoop Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do sa moo gó. ²⁰ Dooch ý ky n'aa eréd bã ý her'oot do baad hadoo do ky n'aa bë hä. Sahõnh hë baad hadoo do bë ý ma met'ëëg wät. Bë tób yt hä bë ý metëëk, sahõnh hë ramaa napäh. ²¹ Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa hä na-ããj hë ý ba-her'oot nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagã Do hä rah'yy kawereem hyb n'aa, Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. ²² Jerusarënh hënh ý bahõm hÿÿ kã ý P'op Hagã Do Sahee mejũũ. Dooch ý hapëë bã h'ëëd hado hä ý t'ÿÿ hënh. ²³ Jããm né hë ý hapäh, sahõnh hë panang ý bewäd nã hënh, ý P'op Hagã Do Sahee maher'oot ý da radawäts geët, tak'ëp da ý bahoop, tanooh. ²⁴ Ti hadoo né hë paawã, dooh ý h'yyb n'aa p'eed bã ý hedëp do hä. Jããm hë ý karën ý

bahajaa, Jesus Hyb N'aa Jawyk Do hä ŷ tamejũ doo. ŷ tamejũ ŷ baher'oot hyb n'aa sahõnh hẽ sa hä P'op Hagä Do kamahãn do ky n'aa —näng mä Paw-Ro kyyh.

²⁵ Ti m' taky hadoo ênh:

—ŷ hapäh baad ub, dooh da ŷ bẽ hapëe wäd bä bẽ mahang her'oot do paa P'op Hagä Do ji tabag'ãas do ky n'aa —näng mäh. ²⁶ —Ti hyb n'aa baad ŷ baher'oot bẽ hä. Kẽh ŷ gabuuj nado tii, ta wób sa h'yyb tym P'op Hagä Do wẽ tanas'ëeg bã. ²⁷ Sahõnh hẽ bẽ hä ŷ her'ood wät sahõnh hẽ P'op Hagä Do karẽn doo. Dooh ŷ ky n'aa jejẽn pẽh. ²⁸ Ti hyb n'aa, taw'ãats hẽ baad ub bẽ bahag'ãas bẽ daaj hẽ, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä na-ãaj hẽ, sa wahẽ n'aa bẽ bahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee an'oo bã. Taw'ãats hẽ bẽ hagãã baad ub P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Sa hyb n'aa paa Jesus kan'oo däk, tadajẽp sa hyb n'aa, ta karapee raba-hado padëek hyb n'aa. ²⁹ ŷ hapäh hahÿh: ŷ bahõm jawén paa bã, bẽ mahang an'aa da ta wób. Tabanas'aa b'ée hek'ook do hadoo da. Dooh da rat'yyd mehĩn bã Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ³⁰ Bẽ mahang na-ãaj né hẽ ta wób radu doo da rawareem do P'op Hagä Do kyyh, sa hä kã Jesus hä h'yy ka'eeh do raky sũut hyb n'aa. ³¹ Ti hyb n'aa, baad bẽ hyb n'aa matakã da! Bẽ hyb n'aa es'ee nyy da tamawoob hẽ ta baab noo gó had'yyt hẽ ŷ ky n'aa jebaanh sahõnh hẽ bẽ hä sèt ken'yyh. Ta see pé noo gó ŷ h'yyb heoot doo me ŷ ky n'aa jebaanh, baad ŷ karẽn do hyb n'aa paawã bẽ h'yy ka'eeh Jesus hä —näng mä Paw-Ro sa hä.

³² Ti m' taky hado kãn:

—ŷ karẽn P'op Hagä Do bẽ tahag'ãas. ŷ karẽn P'op Hagä Do ji wẽ ky enyym do panyyg n'aa bẽ h'yyb gó tawäd had'yyt hẽ. Ti né hẽ tan'oo bã baad bẽ h'yy kae magyys hẽ Jesus hä. Tan'oo däk da bẽ hä baad hadoo doo, ta karapee tasëew hõm do sa hä taky däng doo —näng mäh. ³³ —Dooh hẽp ŷ gó ŷ karẽn pé paa ta wób sa dajëer, ta wób sa saroor —näng mäh. ³⁴ —Bẽ hapäh né hẽ ny hadoo ŷ moo wät daj ŷ hẽ, ma ŷ sãm hä, hata ŷ ma sãm hä. ³⁵ Sahõnh hẽ ŷ bad'oo do hä ŷ metëeh bẽ hä, bẽ bahapäh hyb n'aa, tak'ep né hẽ ji moo wät ji masa hyb n'aa kas'uut doo. Bẽ hyb n'aa es'ee Jesus kyyh: "Ji tsebee né paawã ji hä ran'oo bã ji karẽn doo, ta bahãnh ji tsebẽ da ta wób hä ji an'oo bã rakarẽn doo", näng mä Jesus —näng mä Paw-Ro kyyh.

³⁶ Ta ti Paw-Ro her'oot do jawén paa bã m', ahyg häng ta taron nuu me, ta wób na-ãaj hẽ m'. Ti m' taky n'aa etsëe. ³⁷ Sahõnh hẽ rabaód bong, rawaké wät, redëe wät. ³⁸ Tak'ep rawén h'yy ketón bong Paw-Ro her'oot do hä, dooh raty gepëe wäd bã taher'oot do hyb n'aa. Ti m' rabahadaa wëenh marakate gó tagat-sëg sooh bã.

21 Ti m', äã kedëe bong jawén paa bã Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahẽ n'aa Epeso bã naa han'aa do sa hä, äã gatsëg tooj kãn marakate gó. Äã gagëd hõm ub tsyt dëeg hä, Kos häd näng doo hẽnh. Jat'iip hadoo äã bahõm tsyt dëeg hä, Rodes häd näng doo hẽnh. Tii b' naa äã bahõm panang Pataar häd näng doo hẽnh. ² Pataar bã äã baw'yyt marakate Penisija häj n'aa hẽnh hahõm doo. Ti m' äã gatsëg tooj kãn ta gó. ³ Äã mat-

sëk me äã hapäh tsyt dëeg hä, Tsi-Peré häd näng doo, ji s'ÿ hadäk hẽnh. Äã ahõm kãn Sirija häj n'aa hẽnh. Marakate gabuuj ramesób nuuj jé, äã as'oop panang Tiir häd näng doo hẽnh. ⁴ Tii bã äã mamuun Jesus hä h'yy ka'eeh do tii bã habong doo. ⁷ ta äã baym dó sa pa. Ti m' P'op Hagä Do Sahee baher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä nyy d' rabad'oo Paw-Ro hä Jerusarënh hẽnh. Ti hyb n'aa m' raky hadoo Paw-Ro hä:

—Ahõm manä Jerusarënh hẽnh —näk mäh.

⁵ Ti m', ⁷ ta äã tabado däk bã, äã bawëej kãn. Jesus hä h'yy ka'eeh do ajyy, sa ŷÿm, sa taah äã rahadaa w'ëenh hood jó. Hood jó äã behyy bëeh äã taron nu paa me, ti äã ky n'aa etsëe. ⁶ Ti m' äã kedëe bong sa hä. Ti m' äã gatsëg tooj kãn marakate gó. Tii bã äã hadaa w'ëenh do rabas'oob kãn sa tób hẽnh.

⁷ Tiir bã naa marakate bahõm, Toremajida bã tanu däng. Ta tii bã äã beg'ãas Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wẽ. Sèt adëb bã äã tab'ëes sa sii. ⁸ Jat'iip hadoo äã kaja hõm panang Sesareja häd näng doo bã. Pirip, Jesus ky n'aa rod tób bã äã ba'ÿym. ⁷ ajyy Jesus mejũ do sa hata see ti Pirip. ⁹ Ji meheet pé Pirip toog, marahud. Rahajaa raheer'ood bã ta jawén hawät doo, P'op Hagä Do Sahee an'oo bã. ¹⁰ Hajõ däk äã äã Pirip tób bã, takaja nä Judah häj n'aa hẽnh hana doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod seeh, Agab häd näng doo. ¹¹ Äã pa tabana gëet bã, tapyn hõm Paw-Ro baa wyd. Ti m' ta daaj hẽ ta moo, ta tsyym takamaw'yyd gëet ta me. Ti m' taky hadoo:

—Hahÿ baa wyd näng do danäh, hahÿ da da Judah buuj ramaw'yyd däk Jerusarënh bã. Ran'oo däk da Judah buuj nadoo do sa moo gó, P'op Hagä Do Sahee her'oot —näng mä Agab kyyh.

¹² Ta ti äã maa napäh bã, ta wób na-ãaj hẽ ta tii bã hab'ëeh doo, äã sahõnh hẽ äã ky kah'ũũm Paw-Ro hä, tanahõm hyb n'aa Jerusarënh hẽnh. ¹³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hed n'aa bẽ ba'oot? Tak'ep ŷ h'yy katón bẽ an'oo bã —näng mäh. —Dooh ŷ eÿÿm bã ŷ ramaw'yyd däk do hä. Rakarẽn bã ŷ radajëeb bã Jerusarënh bã, ŷ dajëp né hẽ Jesus Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa. Dooh ŷ eÿÿm bã —näng mäh.

¹⁴ Dooh äã taky dahé bã. Ti hyb n'aa dooh äã ky kah'ũũm boo bã ta hä. Ti m' äã ky hadoo:

—Na manä Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb däng do hadoo ta hä —näk äãh.

¹⁵ Ti m' äã benyyw hõm äã h'ëed, ti m' äã tsyym kasog kãn Jerusarënh hẽnh hah'ũũm doo. ¹⁶ Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, Sesareja bã habong doo, ah'ũũm äã sii. Äã ramahũũm aj'ÿy bap peej Jesus hä h'yy kae däk do tób hẽnh, t'ĩ hẽnh äã ba'ÿÿh hyb n'aa. Ta häd Masõn. Tsytt dëeg hä Tsi-Peré häd näng doo bã tabana.

Tsijaag wẽ Paw-Ro beg'ãas do panyyg n'aa hahÿh

¹⁷ Ti m' äã kaja hõm bã kã Jerusarënh bã, baad Jesus hä h'yy ka'eeh do äã ragadoo. ¹⁸ Jat'iip hadoo äã beg'ãas Paw-Ro sii Tsijaag tób hẽnh. T'ĩ hẽnh rakata b'ëeh sahõnh hẽ Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahẽ n'aa.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro kedëng sa hã. Baad ub tabaher'oot sa hã sahõnh hẽ tamoo wät do hã P'op Hagä Do mo haj'aa Judah buuj nadoo do mahang. ²⁰ Ta ti ramaa napäh bä m', raj'aa etsë P'op Hagä Do hã. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hã:

—Mahapäh né hẽ, äã wakään, hajök Judah buuj babä rah'yy kae padëek Jesus hã. Ti hadoo né hẽ sahõnh hẽ raky kah'üüm Mosees ky n'aa jaw'yyk doo da ji bad'oo hyb n'aa. ²¹ Raheer'oot mä sa hã, mametëek mä jé pad'yyt hẽ habong do Judah buuj sa hã, Judah buuj nadoo do sa mahang habong do sa hã, Mosees kyy kerih do raky nadaheeh hyb n'aa. Raheer'oot mä sa hã, dooh m' makarën bä sa taah masuuj noo byyh ranoo ehög hõm. Raheer'oot mä na-ääj hẽ, maher'oot mä sa hã ti dooh ër bad'oo doo da radoo bä —näk mä Tsijaag sa kyyh.

²² Ti m' raky hadoo ënh:

—Taw'ääts hẽ ër hyb n'aa newëë nyy da ër bad'oo. Raky n'aa napäh da õm kaja nä doo. ²³ Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ äã her'oot doo da mabad'oo —näk mä Paw-Ro hã. —Ti abong ji meheet pé ajyy äã mahang sa sëen hehoh doo, P'op Hagä Do hã raky däng do ahëej jëng do heen n'aa. ²⁴ Sa sii ahõm P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Mamoo wäd sa sii ër ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, bë h'yyb bë benäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Taw'ääts hẽ sa hyb n'aa mepaag hõm rama ejuu do pan'aa, sa sëen rabehoh hyb n'aa. Tii d' madoo bä, sahõnh hẽ rabahapäh da raheer'oot do a ky n'aa dooh se hub tado bä. Rahapäh da maky daheeh né hẽ Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. ²⁵ Judah buuj nadoo doo kä, äã ma erii wät nyy da rabad'oo do pan'aa. Hahÿy da äã kyy kerih doo: "Taw'ääts hẽ bë nawëh P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ëeh do tä n'aa. Taw'ääts hẽ bë nawëh bë masääh dab, har'ëeng dab, bë naboh bä ta majyyw gatsëë däk doo. Bë awëë manä ta majyyw. Bë äã manä bë ÿym nadoo do sii, bë patug nadoo do sii" —näk mä Tsijaag tób bä kata b'ëeh do sa kyyh.

P'op Hagä Do tób n'aa yt hã Paw-Ro ramaso däk do pa-nyyg n'aa hahÿyh

²⁶ Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro mahüüm ta ti ajyy. Tamoo wät sa sii Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti m' tabahõm P'op Hagä Do tób n'aa hënh, tapanäk hyb n'aa ta tii bä moo b'ook do sa hã, ny noo gó tabahänh P'op Hagä Do matym gó sa h'yyb rabenäm doo. Tapanäk mä na-ääj hẽ sa hã ny noo gó P'op Hagä Do hã rama ejuu doo.

²⁷ P'eets ub paawä m' tabahëej jëng bä ta ti 7 ta äh, Paw-Ro rabennyw bong do ä n'aa, Judah buuj wób, Asija häj n'aa hënh han'aa doo, rabahapäh mä Paw-Ro P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ti m' hajök do t'it hënh kata b'ëeh do rah'yyb tatuk Paw-Ro wë rakamaj'it hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro wë rawaj'aa padëek. ²⁸ Rageëenh bä m' raky hadoo:

—Äã bë masaa Isaraéw buuj! —näk mäh. —Hahÿ né hẽ aj'yy jé pad'yyt hẽ hawät doo, tametëek do kamaj'it

ää hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã na-ääj hẽ, hahÿy hã na-ääj hẽ P'op Hagä Do tób n'aa hã. Hÿy kä na-ääj hẽ tamanaa Judah buuj nadoo do wawëë hẽ, P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ta yd rejää tan'oo bä —näk mä sa kyyh.

²⁹ Tii da rawén ky hadoo, pooj jé rabahapäh Paw-Ro sii Epeso buuj, Toropimo häd näng doo, panang bä rababong bä. Paw-Ro mahüüm red'oo P'op Hagä Do tób n'aa yt hã.

³⁰ Ti m' sahõnh hẽ panang buuj rakawajään. Jé pad'yyt hẽ rabana, rawaj'aa padëek P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ramaso däg kän mä tii bä Paw-Ro, ramahüüm mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hã. Ti m' nyyw hẽ ranoo gatsëë däk ta nooh. ³¹ Ranaboh nuuj jé paawä Paw-Ro, Roma buuj warahén n'aa wahë n'aa hã rapanäk mä Jerusarënh buuj kamaj'it do ky n'aa.

³² Ti m' warahén sa wahë n'aa tanaëenh mä warahén wób, warahén sa wahë n'aa wób na-ääj hẽ. Ti m' rawaj'aah Jerusarënh buuj sa wë. Rabahapäh bä m' warahén sa wahë n'aa sa sii han'aa doo, moo yyw padëek mä Paw-Ro rej'ää doo. ³³ Ti m' warahén sa wahë n'aa kaja nä bä tamaso däk Paw-Ro, ti m' tamejüü ramoo maw'yyd däk haak sapuuw hadoo doo me. Ti m' teanh mäh:

—Jaa hahÿ aj'yy? H'ëed hado tamo haj'aa? —näng mäh.

³⁴ Ti m' ta see hadoo ta wób rageëenh, ta see ky n'aa hadoo ta wób sa kyyh. Dooh m' warahén sa wahë n'aa h'yyb mepëë bä ta ky n'aa hã, tak'ëp rageëenh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa tamejüü ramahüüm warahén tób n'aa yt hã. ³⁵ T'it hënh rakaja hõm bä, tób gó ji basëek do tyng n'aa jó, warahén ratóg sëek mä Paw-Ro, hajök do ta hã rapahuut do hyb n'aa. ³⁶ Ti m' hajök do rageëej nä:

—Ji daj'ëep, ji daj'ëep! —näk mäh.

³⁷ Ti m' warahén ramajëë suun pooj jé Paw-Ro beanh sa wahë n'aa hã Gereg kyy me:

—ÿ karën paawä ÿ her'oot a hã —näng mäh.

Ti m' warahén sa wahë n'aa eanh:

—Mer'oot Gereg kyyh? —näng mäh. ³⁸ —Õm nado Esit buuj kamaj'it do du n'aa do nag'aap hẽ denaa hẽ? Õm nado ti mahüüm do 4 miw heb'oooh do banawäng doo hënh? —näng mäh.

³⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dooh. ÿ nado tii —näng mäh. —Judah buuj ÿ ti hÿyh. Panang Tas häd näng doo bä naa, Siris häj n'aa bä naa ÿyh. Panang ky n'aa etsëeh do buuj ÿyh —näng mäh. —ÿ karën paawä man'oo ÿ baher'oot hyb n'aa sa hã —näng mäh.

⁴⁰ Ti m' warahén sa wahë n'aa an'oo kän tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro bag'ëed däk tsyym tyng n'aa jó. Ti m' tameduuk ta moo me, bag hënh rababë däk hyb n'aa. Ti m' bag hënh rababë däk bä, tadu doo taher'oot do Eberew kyy me. † Ti m' taky hadoo:

† Judah buuj sa kyyh heh'äät do ramaneënh Eberew kyyh. Judah buuj na-ääj hẽ rer'oot Aramew kyyh. Sa wób na-ääj hẽ rahajaa rer'ood bä Gereg kyyh.

22 —Wakān haa, yp ŷ hyb n'aa hedoo doo. Bē maa newē keh ŷŷ. Hā ŷ rakamajīī do ky n'aa ŷ her'oot —nāng mäh.

² Ti m' ramaa napäh bā m' ter'oot do Eberew kyy me, sa kyy me, bag hēnh rababē däg magyys hē tii bā. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

³ —Judah buuj né ŷ hŷŷh. Panang Tas häd nāng doo bā, Siris häj n'aa bā ŷ benāng. Babā Jerusarēnh bā ŷ bawāng. Gamarijéw † baad ub né hē ŷ tama metēek er wahē makū ky n'aa jaw'yuk do ky n'aa. Baad ub né hē ŷ karēn paa ŷ h'yyb n'yyim P'op Hagā Doo, da hē bē bad'oo doo da né hē. ⁴ ŷ rejāā né paa Jesus hā h'yy ka'eeh doo, radejēp hyb n'aa. ŷ mesoo paa ŷŷj, ajyy, ŷ dewēes ragadahewēes doo gó. ⁵ P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āāt doo, er wahē n'aa na-āāj hē rahapäh tii. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot do bē hā. Hā ŷ raban'oo dāk paa kerih doo, ramejūū do ky n'aa, ŷ banoo hyb n'aa er wakāān, Judah buuj, panang Damas-Ko häd nāng doo bā habong do sa hā. Ti tīī hēnh ŷ bahōm paah, ŷ mena paawā Jesus hā h'yy ka'eeh doo, rarejāā hyb n'aa Jerusarēnh hēnh —nāng mā Paw-Ro sa hā.

⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ti, wasyk, ŷ bedaa dāk bā Damas-Ko, tii bā wē hā naa gabarēeh do ta bag gabar'ēeng wāt hahāt ŷŷ. ⁷ Tūū ŷ badēē jat tii bā. Ti ŷ maa napäh kyyh, hā ŷ her'oot doo: “Saw-Ru, Saw-Ru, h'ēēd hyb n'aa ŷ marejāā?”, nāng mā kyyh hā ŷŷ. ⁸ “Jaa ōm?”, nāng ŷŷh. “ŷ né hē Jesus, Nasaréh buuj marejāā doo”, nāng mäh. ⁹ Si ŷ habok do rahapēē né paawā ta bag, dooh rah'yy ganyy bā kyyh hā, hā ŷ her'oot do hā. ¹⁰ ŷ eanh tii bā: “Nyy d' ŷ bad'oo, Hyb N'aa Jawyk Doo?”, nāng ŷŷh. Ti taky hadoo hā ŷŷ: “As'ēeg g'ēēd. Ahōm nā panang hēnh. Tīī hēnh rabaher'oot a hā nyy da mamoo wāt do pan'aa hā ŷŷ”, nāng mā Jesus kyyh hā ŷŷ. ¹¹ ŷ hapäh ta bag tak'ēp gabarēeh do hyb n'aa ŷ wén ty tamaa wāt. Ti hyb n'aa hata haa ŷ ramoo maso hōm Damas-Ko hēnh āā bah'ūūm hyb n'aa.

¹² —Aj'yy Ananijas häd nāng do ŷ taheg'āās. Baad ta ti Ananijas ky dahē had'yyt hē Mosees ky n'aa jaw'yuk doo. Ta ti panang bā habong do Judah buuj raweh'ēeh ti Ananijas. ¹³ Pa ŷ tabag'ēēd dāk bā taky hadoo: “Wakān ŷŷ, Saw-Ru, mabegāā dāk p'aa hēnh!”, nāng mäh. ŷ bahapēē däg kän nayyw hē tii bā. ¹⁴ Ti m' taky hadoo ēnh hā ŷŷ: “P'op Hagā Do er wahē makū rah'yy kaha'eeh doo, ti né hē hasēew wāt ōm, mabahapäh hyb n'aa takarēn doo, mabahapäh hyb n'aa P'op Hagā Do karēn doo da hawāt doo, † mamaa napäh hyb n'aa ta ti ta kyyh. ¹⁵ Ōm né hē da Baad Had'op Do rod n'aa sahōnh hē sa hā. Maher'ood da mamaa napäh doo, mahapäh do ky n'aa”, nāng mā ta kyyh hā ŷŷ. ¹⁶ Ti m' taky hadoo: “Magadaa wād manäh. Ahōm nā ōm ranu gemuun wāt hyb n'aa. Ōm ranu gemuun bā, Jesus hā mabetsēē a hā hanāng do nesaa do tabawug hōm hyb n'aa”, nāng ta kyyh hā ŷŷ.

† Mosees ky n'aa jaw'yuk do ma mehetēk do ky n'aa etsēeh do ti Gamarijéw. Atos 5.34 hā takerii dāk ta ky n'aa. †† Jesus né hē ti P'op Hagā Do karēn doo da hawāt doo.

¹⁷ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—Jerusarēnh hēnh ŷ babaaj nā bā, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā ŷ bahōm ŷ ky n'aa etsēē hyb n'aa. Ta tii bā s'ēēh hadoo hā ŷŷ. ¹⁸ S'ēēh hadoo doo gó ŷ hapäh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Hahŷŷ da ta kyyh hā ŷŷ: “Nayyw hē! Ahōm nā Jerusarēnh bā naa. Dooh da raky dahē bā keh ŷ n'aa maher'oot doo”, nāng mā hā ŷŷ.

¹⁹ Ti ŷ ky gadoo: “Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahōnh hē ajyy babā habong do rahapäh nyy da ŷ bahōm do paa sahōnh hē tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā, a hā h'yy ka'eeh do ŷ dewēes hyb n'aa, ŷ rejāā hyb n'aa. ²⁰ Radaj'ēēp noo gó a ky n'aa rod paa Es-Tew häd nāng doo, ŷ na-āāj hē sa da h'yyb hadoo. ŷ né paa pā me hakut do sa saroor henām”, nāng keh ŷ ta hā.

²¹ Ti taky hadoo hā ŷŷ: “Ahōm nā, ōm ŷ mejūū dawēē, Judah buuj nadoo do sa mahang”, nāng mäh.

²² Ti m', jāān né hē ramaa newēē do Paw-Ro her'oot doo. Judah buuj nadoo do sa mahang Paw-Ro Jesus mejūū Paw-Ro her'oot hyb n'aa, radu doo mā rageēeh doo:

—Dooh taw'āāts hē tado tawād bā badāk hahŷŷ hā! Taw'āāts hē tadajēp! —nāk mā Paw-Ro majīī sa kyyh.

²³ Ti m' rageēeh. Sa hatsē sa hā padēek do ratepyh, rakawajāān do heen n'aa. K'āāts rehaa p'op. ²⁴ Ti hyb n'aa, warahén sa wahē n'aa mejō kän Paw-Ro ramajēē suun warahén tób n'aa yt hā. Tamejūū mā rahewyyh. Tamejūū mā reanh ta hā h'ēēd hyb n'aa ta majīī tii da rawén geēeh. ²⁵ Ti m' ramaw'yyd dāk bā rahewyyh do pan'aa paawā, Paw-Ro eanh warahén wahē n'aa see hā:

—Roma buuj raky n'aa jaw'yuk do anoo g'eeh bē hewyh bā Roma buuj seeh, bē nahapēē nā bā tamo haj'aa kadoo bā? —nāng mäh.

²⁶ Ti m' warahén sa wahē n'aa see maa napäh bā Paw-Ro her'oot doo, nayyw hē tabahōm kän warahén sa wahē n'aa heh'āāt ub do wē. Ti m' teanh ta hā:

—Nyy da mabad'oo hahŷ aj'yy hā? Roma buuj né hē ti hŷŷh —nāng mäh.

²⁷ Ti m' sa wahē n'aa heh'āāt ub do bahōm Paw-Ro wē. Ti m' tabeaanh:

—Te hub né hē, Roma buuj né hē ōm? —nāng mäh.

—ŷŷ. Roma buuj né hē ŷŷh —nāng mā Paw-Ro kyyh.

²⁸ Ti m' warahén sa wahē n'aa heh'āāt ub do ky hadoo:

—Tak'ēp ŷ bepaag hōm paah, Roma buuj ŷ bahadoo hyb n'aa —nāng mäh.

Ti Paw-Ro ky hadoo ta hā:

—Roma häj n'aa bā ŷ benāng, ti hyb n'aa ŷ benāng noo gó naa Roma buuj né ŷ hŷŷh —nāng mäh.

²⁹ Ti m' hewyyh do paawā nayyw hē m' raberéd geēt Paw-Ro. Sa wahē n'aa eŷŷm wāt tah'yy ganyy bā Roma buuj né ti tamejūū ramoo maw'yyd dāk do haak sapuw hadoo doo me. ‡

‡ Dooh Roma buuj raky n'aa jaw'yuk do an'oo bā Roma buuj see ramaw'yyd bā ranahapäh nā bā tamo haj'aa kadoo bā. Ti hyb n'aa warahén sa wahē n'aa wén eŷŷm wāt.

Sinedirijo ajyy n'aa hã Paw-Ro her'oot do ky n'aa hahÿh

³⁰ Ti m' jati pé warahén sa wahé n'aa heh'äät ub do mejüü ramanyyh Paw-Ro. Takarén mä ta heen n'aa näng baad ub h'ëed p'ää Judah buuj Paw-Ro hã raky n'aa tapaa. Ti m' tamejüü P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahé n'aa, Judah buuj sa wahé n'aa wób, rakata b'ëeh hyb n'aa, Sinedirijo häd enäh doo. Ti m' Paw-Ro tamanaa rabab'ëeh bä.

23 Ti m' baad ub mä Paw-Ro baheg'ääs Sinedirijo ajyy n'aa sa wë, ti m' taky hadoo sa hã:

—Wakän haa —näng mäh. —P'ooj ub ÿ bawät do hadoo né hë ÿ da hë. Baad ub hëp ÿ tym P'op Hagä Do matym gó —näng mäh.

² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahé n'aa heh'äät doo, Ananijas häd näng doo, mejüü mäh, Paw-Ro pa hab'ëeh do Paw-Ro ranoo gewyyh hyb n'aa. ³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ta hã:

—P'op Hagä Do öm hewyyh da! Ta hadë hawak doo me j'ooj hë rep'ees do hadoo öm! † Öm tii bä hasooh ÿ maky n'aa etyy hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo da. Ti hadoo né hë, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do maky dahé bä, ÿ mamejüü ÿ rabahewyyh hyb n'aa. Dooh tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä —näng mä Paw-Ro kyyh ta hã.

⁴ Ti m' Paw-Ro pa hab'ëeh do raky hadoo Paw-Ro hã:

—Öm ky neÿÿm maky n'aa rejã bä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahé n'aa heh'äät doo! —näk mäh.

⁵ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Wakän haa, dooh ÿ hapëe bä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahé n'aa heh'äät do ta doo. P'op Hagä Do kyy kerih do hã hahÿh da takerih: “Maky n'aa rejã manä bë wahé n'aa” †† —näng mäh.

⁶ Ti m' Paw-Ro hapäh do hyb n'aa ti anäng ta wób Sadiuséw, ta wób Pariséw sa mahang, taky hadoo kat'aa do sa hã:

—Wakän haa, —näng mäh —Pariséw né ti ÿ hÿÿh. Pariséw t'aah ÿÿh —näng mäh. —Hã ÿ rawén ky n'aa tapaa, ÿ gada do hyb n'aa dejëp do ragenä bong doo —näng mäh.

⁷ Tii da ta her'oot do hyb n'aa, radu doo raky ked'aak do Pariséw Sadiuséw sa mahang. Ti hyb n'aa raketyn b'ëeh mä sa wahé n'aa ta tii bä kata padëek doo.

⁸ (Sadiuséw sa hã ji dajëp jawén paa bä, dooh ji ganä wäd bä. Sa hã, dooh ääs. Sa hã dooh na-ääj sahee péh. Pariséw sa hã kä, ji dajëp jawén paa bä ji ganyyh nä p'aa hënh. Ti anäng na-ääj hë sa hã ääs, sahee na-ääj hë.)

⁹ Ti hyb n'aa raky ked'aak mä ta ti p'ää. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób, Pariséw wób as'ëëg b'ëeh mäh. Tak'ëp mä sa kyyh. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Dooh hahÿ aj'yy nesaa do tamoo wäd bä. Ji hapäh mä ääs her'ood bä ta hã. Ji hapäh mä tii, sahee her'ood bä ta hã —näk mä sa kyyh.

¹⁰ Ti m' Pariséw Sadiuséw kamajë däg mä tak'ëp. Ti m' warahén sa wahé n'aa beÿÿm wät, rejes wät ted'oo Paw-Ro. Ti hyb n'aa tamejüü warahén rabahöm rabej'ooj nyyh hyb n'aa Paw-Ro, warahén tób hënh ramahüüm hyb n'aa p'aa hënh.

¹¹ Ti m' atsëm kä, Jesus kasee Paw-Ro hã. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Eÿÿm manäh! —näng mäh. —Maher'oot do hadoo këh ÿ n'aa babä Jerusarënh bä, ti hadoo né hë da maher'ood panang Roma häd näng doo bä —näng mä Jesus ta hã.

Paw-Ro Judah buuj wób radajëeb paawä panyyg n'aa hahÿh

¹² Ti m' jati péh, Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do wób rakaner'oot Paw-Ro radaj'ëep hyb n'aa. P'op Hagä Do hã raky däng radaj'ëep né hë. Ti m' raky hadoo:

—Dooh d' ër awa bä, dooh d' ër eëg bä ër nanaboh nä bä Paw-Ro —näk mä sa kyyh.

¹³ Tahyb n'aa pé 40 ajyy ti h'yyb hedoo doo. ¹⁴ Ti m' rabahöm P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahé n'aa, Judah buuj sa wahé n'aa wë na-ääj hë. Ti m' raky hadoo sa hã:

—P'op Hagä Do hã ää ky däng, dooh ää awa bä, dooh ää eëg bä Paw-Ro ää nanaboh nä bä —näk mäh.

¹⁵ —Ää karën paawä Sinedirijo ajyy n'aa sii hë bë ky n'aa etsëë warahén sa wahé n'aa hã, Paw-Ro tamanaa hyb n'aa bë bab'ëeh bä. Taw'ääts hë bë her'oot bë karën baad bë ky n'aa napäh ta ky n'aa, bë keno da —näk mäh. —Ää gadaa däk da ta baa bä, ää daj'ëep hyb n'aa bë hab'ëeh hënh takajaa do pooj jé —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Ti m' Paw-Ro s'aah ky n'aa napäh ra her'oot doo. Ti m' tabahöm kän warahén sa tób hënh, Paw-Ro tapanäk hyb n'aa. ¹⁷ Ti m' Paw-Ro naëënh warahén sa wahé n'aa seeh. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Mamahüüm hahÿ pahëew bë wahé n'aa wë. Ti anäng panyyg ta her'oot pé ta hã —näng mä Paw-Ro.

¹⁸ Ti m' warahén wahé n'aa see mahüüm kän pahëew sa wahé n'aa heh'äät ub do wë. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Paw-Ro, ër maso gëet doo, ÿ tanaëëj nä, ta her'oot hã ÿÿ, ÿ manaa hyb n'aa hahÿ pahëew a wë. Ti anäng mä panyyg ta her'oot pé pan'aa a hã —näng mäh.

¹⁹ Ti m' pahëew warahén sa wahé n'aa heh'äät ub do moo takyg höm ramaa nanapäh hënh. Teanh mäh: —H'ëed ti makarën maher'oot hã ÿÿ? —näng mäh.

²⁰ Ti m' pahëew ky hadoo:

—Judah buuj kaner'ood bong a hã raky n'aa her'oot hyb n'aa Paw-Ro mamahüüm hyb n'aa Sinedirijo ajyy n'aa rakahet'aa hënh. Rakarën mä paawä raky n'aa napëë magyys hë Paw-Ro ky n'aa, ken'oooh da. ²¹ Maky dahé manä da. 40 ajyy tahyb n'aa pé ragadaa däk radaj'ëep hyb n'aa. Kejën rabë bä. P'op Hagä Do hã raky däng dooh rawa bä, dooh reëg bä ranaboh nä bä Paw-Ro. Da hë ti abë padëek. Ragadaa däk ma-

† J'ooj madäk do ta h'yyb tym, Paw-Ro hanäng pé panyyg ky n'aa gó ta her'oot doo. †† Esodo 22.28

her'oot do pan'aa sa hä —näng mä Paw-Ro s'aaah kyyh warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do hä.

²² Ti m' warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do edëë wät pahëew. Ti m' taky hadoo:

—Maher'ood manä y mapanäk doo —näng mäh.

²³ Ti m' warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do naëenh pawóp hë warahén sa wahë n'aa. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë etyn hõm da 200 warahén tsyym me hah'üüm péh, 70 kawaaro jó hah'üüm do ta wób, 200 jook yt hä hah'üüm doo, kawaaro Paw-Ro jahõm pé sii hë da, at-sëm rabahõm hyb n'aa panang Sesareja häd näng doo hënh —näng mä ta kyyh.

Ti m' tamejüü baad ub ramahüüm hyb n'aa Paw-Ro, sa wahë n'aa Peris häd näng do wë. ²⁵ Tamejüü sa hä tama erih do Peris. Terih doo, hahÿy da m':

²⁶ "ÿ, Karaw-Dijo Risijas, y edëng õm Peris, hyb n'aa jawyk doo, Sesa judah gó babä bag'ääs do õm. ²⁷ Õm y panäk hahÿy da: Judah buuj ramaso däk hahÿy aj'yy. Rakarën paawä radaj'ëep. Ti y ky n'aa napäh bä Roma buuj tado bä, y bahõm warahén sii hë y bed'ëep hyb n'aa sa moo gó naa. ²⁸ ÿ karën paawä y heen n'aa näng h'ëed hyb n'aa rakamaj'ii ta hä, ti hyb n'aa y wén mahüüm paa Judah buuj wahë n'aa sa wë. ²⁹ Tii bä y heen n'aa nyy däk raky n'aa jaw'y'yk do hyb n'aa raky kes'ëem. Dooch tamo haj'aa kadoo bä ji daj'ëep hyb n'aa paawä. Dooch tamo haj'aa kadoo bä na-ääj hë ji dawäts gëet hyb n'aa. ³⁰ Tii bä y ky n'aa napäh rakarën radaj'ëep. Ti hyb n'aa nayyw hë y mejõ hõm a wë. ÿ maher'oot da ta maj'ii, a wë rabahõm a sii raber'oot hyb n'aa ta ky n'aa", näng mä terih do hä.

³¹ Ti m' warahén sa wahë n'aa mejüü doo da rabadoo kån. Ramahüüm kån mä atsëm Paw-Ro. Ti m' panang An-Tiparis häd näng doo bä rakajaa. ³² Tii b' naa, jati péh, warahén tsyym me hah'üüm do rababaaj nä p'aa hënh sa tób hënh. Kawaaro jó hah'üüm do ramahüüm kån tii bä Paw-Ro. ³³ Rakaja hõm bä Sesareja bä, ran'oo däg kån sa wahë n'aa ma erih do Peris hä. Ti m' ra-haëenh Paw-Ro ta hä. ³⁴ Ti m' Peris ner'ood kån kerih doo, ti m' teanh mä Paw-Ro hä ny hado tabanäng hënh tabana, Roma häj n'aa. Siris hënh naa tabana Paw-Ro her'oot bä m', ³⁵ Peris ky hadoo ta hä:

—ÿ maa newëe da a ky n'aa a hä kamaj'ii do rakaja nä bä —näng mäh.

Ti m' tamejüü Eróts, Judah buuj sa wahë n'aa tób haeh do yt hä warahén rabahag'ääs hyb n'aa Paw-Ro.

Peris hä Paw-Ro her'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa panyyg n'aa hahÿyh

24 Ti m' 5 ta ä jawén paa bä, Ananijas, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do kajaa nä Sesareja bä. Ta sii tamanaa mä Judah buuj sa wahë n'aa wób, sa ky n'aa rod Ter-Turus häd näng do na-ääj hë. Ti m' raky n'aa tapa kån Paw-Ro ta ti häj n'aa bagä n'aa matym gó. ² Ti m' Paw-Ro ramana gëet bä, Ter-Turus häd näng do du doo ta her'oot do Peris hä. Paw-Ro taky n'aa tapaa. Hahÿy d' mä ta kyyh:

—Baad tanyy né hë, a hyb n'aa baad ub ää hä ää häj n'aa bä. Dooch kamaj'ii péh. Õm h'yy ganäng do hyb n'aa, baad tawén hadoo ää hä, ää häj n'aa bä. ³ Jé pad'yyt hë ää häj n'aa bä ää h'yy gadajang a mo haj'aa hyb n'aa, Peris, tak'ëp hyb n'aa jawyk doo —näng mäh. ⁴ —Dooch ää karën bä õm ää h'yyb panasä bä. Ti hyb n'aa ää karën paawä kanahën d'os hë mamaa newë ää her'oot doo. ⁵ Gëet hahÿy aj'yy, kamaj'ii do du na do tii, ää hä. Jé pad'yyt hë badäk hahÿy bä Judah buuj rakamaj'ii sa hä hë tan'oo bä. Aj'yy Nasaréh buuj ky s'üüt doo, ta wób sa wë h'yy kawereem hõm do sa wahë n'aa see hahÿyh. ⁶ Takarën paawä tan'oo bä baad tana-do wät P'op Hagä Do matym gó P'op Hagä Do tób n'aa. Ti hyb n'aa ää wén maso däk. [⁷ Ää karën paawä ää ky n'aa etyy ää ky n'aa jaw'y'yk do mejüü doo da. Ti nuuj jé warahén sa wahë n'aa, Risijas häd näng doo, ta warahén sii hë tabana. Ää hä rawaj'aa padëek, Paw-Ro rabej'ooj hõm hyb n'aa ää mahãnh. ⁸ Tamejüü ta hä ky n'aa tapaa do a wë rabahõm.] Baad hahÿy aj'yy hä meaaj bä, maheen n'aa näng da ää ehuh né hë ää ky n'aa tapaa do hä —näng mä Ter-Turus kyyh Peris hä.

⁹ Ti m' Judah buuj, Jerusarënh bä han'aa doo, raky masa Ter-Turus. Raky n'aa tapaa ënh Paw-Ro. Te hub né hë m' Ter-Turus her'oot doo, sa nooh.

¹⁰ Ti m' sa wahë n'aa Peris häd näng do mejüü Paw-Ro ber'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hajõ däg ta baab ää häj n'aa bä baad maky n'aa etyy. Ti hyb n'aa h'yyb neÿym doo me y her'oot a hä käh y n'aa hä y raky n'aa tapaa do ky n'aa hä —näng mäh. ¹¹ —12 ta ää nä y kaja nä Jerusarënh bä, P'op Hagä Do y hyb n'aa esee hyb n'aa. Makarën bä mameaaj y kajaa noo gó y rahapäh doo, te hub né hë ta ti y her'oot do mabahapäh hyb n'aa. ¹² B'ëeh hahÿy hä y kamaj'ii doo, dooch noo gó y rahapëe bä y ky kedag bä P'op Hagä Do tób n'aa bä. Dooch noo gó y rahapëe bä y kamaj'ii doo tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, panang bä na-ääj hë. ¹³ Hahÿy aj'yy dooch rahaja bä rametä bä te hub tado bä hä y raky n'aa tapaa do ky n'aa.

¹⁴ Hÿy kä, dooch y ky n'aa jejen bä, y hyb n'aa jaw'y'yk né hë P'op Hagä Doo, ää wahë makü rah'yy kaha'eeh doo. Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë ky n'aa y ky daheeh. † Ta wób wë ää h'yy kawareem hõm ramaneëej né paawä ta tyw n'aa papuuj, sahõnh P'op Hagä Do kyy kerih do y ky daheeh. P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih doo, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do y ky daheeh. ¹⁵ Hä y kamaj'ii do ragada do hadoo né hë y gada dejëp do ragenä bong doo, P'op Hagä Do mo haj'aa. P'op Hagä Do karën doo da habong do paah, baad nabok do paa na-ääj hë da ää gada ragenä bong doo. ¹⁶ Sahõnh hë da ragenä bong do hyb n'aa, baad ub had'yyt hë y karën y bawät, hëp yÿ gó baad had'yyt hë tabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do hä, ta wób sa hä na-ääj hë —näng mä Paw-Ro.

¹⁷ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

—Hajõng ta baab häj n'aa s'ee hënh y bewäd nä. Ta jawén y babaaj hõm p'aa hënh Jerusarënh hënh, kasu-

† Jesus ky n'aa né hë ti "TA TYW N'AA PAPUUJ" ramaneëenh doo.

ud is do Judah buuj sa mahang habong do sa matym n'aa ȳ tajoooh hyb n'aa, P'op Hagä Do hä ȳ ma ejuu do hyb n'aa na-ääj hē. ¹⁸ Ti né hē ȳ bad'oo P'op Hagä Do tób n'aa yt hä, sahõnh hē ȳ bahajaa jawén paa bā ää ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji h'yyb banyyw däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Doooh hajök do tado bā si ȳ habok doo. Doooh na-ääj hē ȳ kamajē bā ta wób sa wē. Daap ramenyyh hä ȳ raky n'aa tapaa doo. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä né hē ȳ bag'ëed däk Judah buuj wób Asija häj n'aa hēnh naa ȳ rabahapäh bā. Taw'ääts hē né hē paawä ta ti né hē ajyy wawēē hē rabana, hä ȳ raky n'aa tapaa hyb n'aa tanyy bā sa wē hä ȳ raky kes'ëem péh. Ti né hē P'op Hagä Do tób n'aa yt hä ȳ raky n'aa tapaa do paah. ²⁰ Ta ti ranan'aa do hyb n'aa, na b'ëeh hahȳ raheer'ood ny hadoo pé rahapäh ȳ mo haj'aa kadoo bā Sinedirijo ajyy n'aa raky kes'ëem do hä ȳ. ²¹ Jääm né hē hahȳ da keh ȳ Sinedirijo ajyy n'aa sa hä: "Dejēp do ragenä bok do ȳ gada do hyb n'aa, hä ȳ raky n'aa etyy bē matym gó", näng paa keh ȳ sa hä. Nepäh ta tii hä rawyyd bā sa hä baad nadoo do mo ha ja ȳ —näng mä Paw-Ro kyyh.

²² Ti m', baad Peris ky n'aa napäh né hē Jesus ky n'aa, ta tyw n'aa papuuj ramaneëenh doo. Paw-Ro her'oot do jawén paa bā taky hadoo:

—Jääm hē dó —näng mäh. —Warahén sa wahē n'aa Risijas häd näng do kajaa bā, ȳ baher'oot da nyy da ȳ bad'oo õm raky n'aa tapaa do hä —näng mä Peris kyyh.

²³ Ti m' Peris mejüü warahén sa wahē n'aa see rabaheg'ääs nā Paw-Ro. Hahȳ da m' ta kyyh sa hä:

—Taw'ääts hē bē eréd tabawät hyb n'aa, tabeg'ääs hyb n'aa. Bē an'oo na-ääj hē ta najiis rabeg'ääs ta wē rabanoo hyb n'aa takarén doo —näng mäh.

²⁴ Ti m' ta jawén, p'aa hēnh Peris bana Paw-Ro wē. Ta ȳym sii hē tabana. Dusir mä Peris ȳym häd. Judah buuj mä ti ta ȳym. Ti m' tamejüü Paw-Ro ranaëenh. Tamaa newēē mä Paw-Ro her'oot doo, ji h'yy ka'eeh do Kristo Jesus hä ky n'aa. ²⁵ Ti m' Paw-Ro baher'oot bā baad ub ji bawät do ky n'aa, ji h'yy keb'aaah do ky n'aa, ta jawén ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy do ky n'aa na-ääj hē, Peris eỹm wät mäh. Ti m' taky hadoo:

—Jääm hē dó. Ahõm nā. Ȳ karén bā, ȳ mejüü da õm ranaëenh p'aa hēnh —näng mä ta kyyh Paw-Ro hä.

²⁶ Peris karén paawä Paw-Ro anoo dajëēr ta hä, taberéd hõm hyb n'aa. Ti hyb n'aa m' hajõõ nuu me tanaëenh ta wē Paw-Ro sii taber'oot hyb n'aa. ²⁷ Ti m' pawóp hē ta baab tabahado däk bā, Posijo-Pes Peris jawén buuj däg. Peris sa wahē n'aa tabadoo do paa tabanyyh bā, teréd geēt Paw-Ro, Judah buuj tah'y'yb en'yym hyb n'aa.

Roma buuj sa wahē n'aa see sii Paw-Ro ber'oot do panyy n'aa hahȳh

25 Ti m' tamawoob hē tabahado däg bā ta äh Pes Peris jawén buuj tabahado däg bā, Jerusarēnh hēnh tabahõm kån Sesareja panang häd näng doo bā naa. ² Ti m' Jerusarēnh bā takajaa bā, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa

wahē n'aa wób na-ääj hē, rabahõm ta wē. Paw-Ro raky n'aa tapaa ta matym gó. ³ Ky kah'üüm mä ta hä, rakarén doo da tabad'oo hyb n'aa. Rakarén né paawä Pes mejõ nā Paw-Ro Jerusarēnh hēnh. Rakarén né paawä radaj'ëep Paw-Ro tana bā ta tyw n'aa me. ⁴ Ti m' Pes ky hadoo:

—Doooh —näng mäh. —Sesareja bā Paw-Ro bagëēt. T'ĩ hēnh da ȳ babaaj hõm p'aa hēnh nayyw hē.

⁵ Taw'ääts hē né paawä bē wahē n'aa wób rabah'üüm si ȳ, t'ĩ hēnh raky kes'ëem hyb n'aa tamo haj'aa kadoo bā —näng mäh.

⁶ Ti m' ji moo sahõnh hē ta ä jawén paa bā, Pes babaaj hõm kån Sesareja hēnh. Ti m' jat'iip hadoo Pes bana sooh ji hä raky kes'ëem do ky n'aa rabaherot bā. Ti m' tamejüü ranaëej nā Paw-Ro. ⁷ Paw-Ro bana geēt bā, Judah buuj, Jerusarēnh bā naa han'aa do ranu sabug däk tabagëēt bā. Ti m' radu doo tak'ep Paw-Ro raky n'aa tapaa. Hajõng mä nesaa do tamo haj'aa, sa nooh. Daap mä ramenyyh. Doooh m' rahaja bā rametä bā se hub tado bā ti raheer'oot doo.

⁸ Ti m' ta daaj hē Paw-Ro ky n'aa kaheer'oot sa hä:

—Doooh ȳ mo haj'aa kad'oo pé Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hä. Doooh ȳ mo haj'aa kadoo bā P'op Hagä Do tób n'aa hä. Doooh ȳ mo haj'aa kadoo bā Sesa, Roma buuj sa wahē n'aa heh'äät ub do hä —näng mä Paw-Ro kyyh.

⁹ Ti m', Pes h'yyb enäw paawä Judah buuj. Ti hyb n'aa hahȳ da m' ta kyyh Paw-Ro hä:

—Makarén mabahõm Jerusarēnh hēnh, t'ĩ hēnh ȳ maa newēē hyb n'aa õm raky n'aa tapaa doo, õm ȳ ky n'aa etyy hyb n'aa? —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Babä ȳ bagëēt hỹ kã, raky kes'ëem do ky n'aa rabaherot bā. Babä né hē ji ky n'aa etyy Sesa kyy gó, Roma buuj sa wahē n'aa heh'äät ub do kyy gó. Babä né hē ȳ maky n'aa etyy. Baad mabahapäh né hē, dooh ȳ mo haj'aa kadoo bā Judah buuj sa hä. ¹¹ Ȳ mo haj'aa kadoo bā paawä, dajëb hä ȳ maky n'aa ety bā ta hyb n'aa, ȳ gadoo né da ȳ radaj'ëep doo. Se hub tanado bā hä ȳ raky n'aa tapaa doo, dooh Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bā sa moo gó ȳ rahaëenh. Ȳ karén Sesa né hē ȳ taky n'aa etyy —näng mä Paw-Ro kyyh.

¹² Ti m' Pes beanh ta hä masa do sa hä nyy d' rabad'oo. Ti m' rakaner'oot do jawén paa bā Pes ky hadoo Paw-Ro hä:

—Makarén mä Sesa õm taky n'aa etyy. Ti hyb n'aa t'ĩ hēnh né da mabahõm ta wē —näng mäh.

Judah buuj sa wahē n'aa hä Pes her'oot do Paw-Ro ky n'aa panyy n'aa hahȳh

¹³ Ti m' ta jawén, ta see pé noo gó, Judah buuj sa wahē n'aa heh'äät ub do Agaripa häd näng doo, ta änh Berenis häd näng do daheeh rabana, Sesareja hēnh rabeg'ääs hyb n'aa Pes wē. ¹⁴ Hajõõ ta äh t'ĩ hēnh rabajeej bong. Ti hyb n'aa Agaripa hä Pes baher'oot Paw-Ro ky n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Ti agëēt babä aj'yy Peris eréd geēt do paah —näng mäh. ¹⁵ —Jerusarēnh hēnh ȳ bewäd nā noo gó, P'op

Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-ääj hë raher'oot hä ýý ta hä raky kes'ëem do ky n'aa. Rakarën né paawä dajëb hä ji ky n'aa etyy —näng mäh.

¹⁶—Ý her'oot sa hä, dooh Roma buuj ramejõ bã rarejä bã nayyw hë ji hä. Pooj jé ji ky naa etyy n'aa an'oo bã ta matym gó ji hä ky n'aa tapaa do ji ky gadoo. Tii d' né käh ý sa hä. ¹⁷Ti m' wawëe hë rakaja nä bã, nayyw hë, jati péh, ý mejüü Paw-Ro ramanaa, ta hä ky kes'ëem do rabab'ëeh bã. ¹⁸Ta hä raky n'aa tapaa bã, dooh ý h'yyb däng do tado bã raky n'aa tapaa doo. ¹⁹Raky n'aa hajëm rah'yy kaha'eeh do ky n'aa hä. Raky n'aa hajëm na-ääj hë dajëp do ky n'aa, Jesus häd näng doo. Paw-Ro her'ood bã edëp mäh, tanooh. ²⁰Dooch ý hapëe bã nyy da ý bad'oo ta ti hedoo do hä. Ti hyb n'aa ý beaanh ta hä takarën bã Jerusarënh hënh tabahöm, t'íi hënh raky n'aa etyy hyb n'aa. ²¹Ti m' Sesa hä Paw-Ro ky däng. Takarën mã Sesa ky n'aa etyy ta hä. Ti hyb n'aa ý mejüü rabahag'ääs nä Sesa wë ý manejõ nä bã —näng mã Pes kyyh.

²²Ti m' Agaripa ky hadoo:

—Ý karën paawä ý maa newëe ta ti aj'yy her'oot doo —näng mäh.

—Taw'ääts hë. Jat'iip né da maaaa newëe ta her'oot doo —näng mã Pes.

²³Ti m' jat'iip hadoo Agaripa, Berenis daheeh rabajëe p'ëe ta gawakõ gaeh doo gó, raky n'aa tapaa do ky n'aa rabaherot bã. Rabajëe p'ëe bã, baad ub t'íi hënh kat'aa do raweh'ëeh Agaripa, Berenis daheeh. Sa sii m' rabajëe p'ëe warahén sa wahë n'aa ky n'aa etsëeh doo, ajyy panang buuj ky n'aa etsëeh do na-ääj hë. Ti m' Pes häd näng do mejüü Paw-Ro ramanaa hyb n'aa. ²⁴Ti m' Pes ky hadoo:

—Agaripa, Judah buuj sa wahë n'aa heh'äät ub doo, bëeh, ää mahang kata b'ëeh doo, bë hegää hahý aj'yy —näng mäh. —Jerusarënh hënh, babä Sesareja bã na-ääj hë sahõnh hë Judah buuj hä ý raky n'aa her'oot ý daj'ëep hyb n'aa. Tak'ëp sa kyyh rabetsëe hä ýý —näng mäh. ²⁵—Hä ýý, dooh tamo haj'aa pé tadajëb bã. Ti hadoo né hë, Sesa ky n'aa etyy ta hä taky däng do hyb n'aa, ý h'yyb däng Roma hënh, Sesa wë né hë ý mejüü. ²⁶Tii da né da ý bad'oo. Ti hadoo né hë, dooh wë ý ta ky n'aa ý ma erih pé Sesa hä. Ti hyb n'aa ý mana gëet bë matym gó. A wë né hë ý mana gëet Agaripa, hajõng ta hä ër eanh do jawén paa bã, ý bahapäh hyb n'aa h'ëed ý ma erih pé ta ky n'aa hä. ²⁷Dooch taw'ääts hë tado bã ta si n'aa hë ý mejõ bã Paw-Ro, ta hä ky n'aa tapaa do ky n'aa tamah doo me —näng mã Pes kyyh Agaripa sa hä.

26 Ti m' Agaripa ky hadoo Paw-Ro hä:

—Maher'ood a daaj hë a ky n'aa —näng mäh.

Ti m' Paw-Ro meduuk ta moo me, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa. Ti m' ta du doo ta her'oot doo:

²—Ý h'yy gadajang né hë Agaripa, naga hë ý her'oot do hyb n'aa Judah buuj hä ý raky n'aa tapaa do ky n'aa maaaa napäh bã —näng mäh. ³—Ý h'yy gadajang na-ääj hë, baad mabahapäh do hyb n'aa nyy da ëer, Judah buuj, ër bahed'oo doo da. Mahapäh né hë h'ëed p'ää

ëer, Judah buuj, ër ky ked'aak. Ti hyb n'aa ý karën paawä h'yyb jawyk doo me da ý maaaa newëe —näng mäh.

⁴Ti m' taky hadoo ënh:

—Sahõnh hë Judah buuj rabahapäh nyy da ý bawäd wät ý karapee noo gó naa häj ý n'aa bã ý bawäng doo bã, Jerusarënh bã na-ääj hë. ⁵Bäp peej däg ý raba-hapäh né hë. Rakarën bã rahajaa raheer'ood bã nyy da ý bawät paah. Baad had'op, ta wób sa bahãnh Pariséw raky daheeh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ër mahang. Pariséw sa see né hë paa ýýh. Rababok doo da ý bawäd wät paah. ⁶Hýý kã hä ý raky n'aa etyy, ý gada do hyb n'aa ër wahë maküü hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. ⁷Isaraéw taah 12 hedoo do du na do sa panaa ragada P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, P'op Hagä Do rawén hyb n'aa jewyyg had'yyt hë. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ý gada do hyb n'aa né hë Judah buuj hä ý rawén ky n'aa tapaa —näng mäh.

⁸Ti m' teanh mäh:

—H'ëed hyb n'aa bë mahang habong do sa hä dooh P'op Hagä Do haja bã dejëp do ragenä boo bã p'aa hënh tan'oo bã? —näng mã ta kyyh.

⁹—P'ooj ub ý na-ääj hë sa da hadoo né paa ýýh. Ti noo gó hä ý taw'ääts hë sahõnh hë ý hajaa doo me ý karën ý rejää Jesus Nasaréh buuj häd. ¹⁰Tii d' né paa ý bad'oo Jerusarënh bã. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa kyy gó hajõk Jesus hä h'yy ka'eeh do ý dewäts b'ëeh. Radejëeb bã, ý karën né hë paa radejëp. ¹¹Hajõd nuu me jé pad'yyt hë tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do basooh hënh ý bahöm paah, ý rejää hyb n'aa Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang habong doo. Ý rejää doo me ý karën né paawä Jesus hä raky n'aa rejää. Tak'ëp né hë ý kawa-jãän paa sa wë. Ti hyb n'aa ý bahöm panang s'ee hënh, Judah buuj häj n'aa tanadoo hënh, ý rejää hyb n'aa t'íi hënh —näng mäh.

¹²—Ti ta see pé noo gó ý bahöm Damas-Ko hënh.

P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa kyy gó ý bahöm t'íi hënh, Jesus hä h'yy ka'eeh do ý rejää hyb n'aa paawä. ¹³Ti m' wasyk, ta tyw n'aa me ý bahöm bã, tii bã ý bahapäh wë hä naa ta bag tak'ëp gabarëeh do hahät ýý hä, hata haa sa hä na-ääj hë. Pa-pýýj gabarëeh do bahãnh ta ti bag. ¹⁴Tüü ää kajäg b'ëeh tii bã. Ti ý maa napäh kyyh, hä ý her'oot do Eberew kyy me: "Saw-Ru, Saw-Ru, h'ëed hyb n'aa ý marejää? A daaj né hë maker'ook ý maky nadahé bã, booj yb gasõöm do hä tedats bã ta jawén p'aa hënh hadoo." ¹⁵Ti ý eanh ta hä: "Jaa õm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo?", näng ýýh. Ti taky hadoo: "Ý né hë Jesus, marejää doo. ¹⁶As'ëeg g'ëed! A hä ý wén kas'ee wät õm ý asëew wät do hyb n'aa. Õm ý asëew wät, hëp ý n'aa mamoo wät hyb n'aa, ta wób sa hä mabaher'oot hyb n'aa mahapäh do ý hýý kã. Maher'ood sa hä na-ääj hë ý metëek nä do a hä ky n'aa. ¹⁷Õm da ý ed'ëep Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa moo gó naa õm rarejä bã. Judah buuj nadoo do sa mahang õm ý mejüü hýý kã, ¹⁸mamaher'oot hyb n'aa sa hä. Ty temah do hadoo, gadagyp do hadoo doo gó habok do hadoo tii.

Ÿ karën mabaher'oot sa hä këh Ÿ n'aa, rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, gadagyp do hadoo doo gó rana-boo bong hyb n'aa, Nesaa Do Yb manejö wät hyb n'aa sa hä, P'op Hagä Do karën doo da rababok hyb n'aa, ta bag näng hënh hadoo gó rababoo däk hyb n'aa, hä Ÿ rah'yy ka'eeh hyb n'aa, nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng do Ÿ bawug hõm hyb n'aa. Tii bä da P'op Hagä Do karapee, hä Ÿ rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tsyt hë ta wë tasëew hõm do rabahado padëek hyb n'aa da", näng Jesus kyyh hä ŸŸ.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

—Ti hyb n'aa, nyyw né hë Ÿ ky daheeh Jesus mejüü do wë hä naa, hä Ÿ takasee bä. ²⁰ Nyyw hë kä Ÿ baher'ood kân Jesus ky n'aa Damas-Ko bä habong do sa hä, ta jawén Jerusarënh bä habong do sa hä, sahõnh hë Judah häj n'aa bä habong do sa hä kä. Ÿ maher'oot na-ääj hë Judah buuj nadoo do sa hä. Sa hä Ÿ her'oot nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa kä. Ÿ her'oot sa hä, baad rababok hyb n'aa, baad ub ji bahapäh hyb n'aa nesaa do reréd hõm doo, P'op Hagä Do hä rah'yy kae däk doo. ²¹ Ti hyb n'aa né hë, Jesus mejüü do Ÿ moo wät do hyb n'aa, Ÿ Judah buuj ramaso däk P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä kahadë doo gó, ti Ÿ radajëeb paawä.

²² Ti hadoo né hë Ÿ P'op Hagä Do masaa had'yyt hë, da hë na-ääj hë. Ti hyb n'aa né hë babä Ÿ wén géet, ta ky n'aa Ÿ baher'oot hyb n'aa ky n'aa etsëeh do sa hä, ky n'aa netsëeh do sa hä na-ääj hë. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa rod makü rer'oot do paa bahãnh, Mosees her'oot do paa bahãnh Ÿ her'ood bä. ²³ Ti raheer'oot né hë P'op Hagä Do H'yyb Däng Do dajëp do ky n'aa. Jääm né hë pooj jé dejëp do mahang taganä wät do hyb n'aa, tamaher'oot da Judah buuj sa hä, Judah buuj nadoo do sa hä na-ääj hë, nyy da ta bag hadoo doo gó rababok hyb n'aa —näng mä Paw-Ro kyyh.

²⁴ Ti m' Pes ky gakog hõm Paw-Ro. Ti m' taky hadoo:

—Öm ky bawad däk tak'ëp mama kametëek do haj'aa! —näng mä Pes kyyh Paw-Ro hä.

²⁵ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dooh —näng mäh. —Dooh Ÿ ky bawad bä. Né hup Ÿ né hë ta ti Ÿ her'oot doo. Baad tabadäng ji h'yyb gó baad ji hyb n'aa newë bä —näng mäh. ²⁶ —Mameaaj paawä Agaripa hä. Baad ub tabahapäh Ÿ her'oot do ky n'aa. Ti hyb n'aa tahajaa baad Ÿ baher'oot ta hä. Hä ŸŸ, ta heen n'aa näng né hë Ÿ her'oot do ky n'aa hä. Dooh kejën doo gó tawäd wäd hahŸ Jesus ky n'aa Ÿ her'oot doo. Sahõnh hë raheen n'aa enäh —näng mä Paw-Ro.

²⁷ Ti m' Paw-Ro beaanh Agaripa hä:

—Maky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa rod n'aa raheer'oot do paah? —näng mäh. —Maky daheeh né hë, hä ŸŸ —näng mäh.

²⁸ Ti m' Agaripa ky hadoo:

—Nyyw hë med'oo g'eeh mahajaa Ÿ mah'yyb tatug bä Kristo hä h'yy ka'eeh do see Ÿ bahado däk hyb n'aa? —näng mäh.

²⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Nyyw hë tado bä, nyyw hë tanado bä, P'op Hagä Do hä Ÿ ky n'aa etsëë öm, ta wób Ÿ ramaa newëe do

na-ääj hë, da Ÿ rabahado padëek hyb n'aa. Dooh hahŸŸ da, Ÿ moo kamewyyt doo da tado bä —näng mä Paw-Ro.

³⁰ Ti m' Agaripa, Pes, Berenis, sahõnh hë sa pa hab'ëeh do as'ëeg b'ëeh. ³¹ Ti m' raban'yyh ta gawakö gó naa. Sa m'aa hënh rakaner'oot bä raky hadoo:

—Dooh tamo haj'aa kadoo bä ji dajëeb bä. Dooh hyb n'aa ji dawäts géet péh —näk mäh.

³² Ti m' Agaripa ky hadoo Pes hä:

—Taky nahado bä paawä Sesa ky n'aa etyy hyb n'aa ta hä raky n'aa tapaa do ky n'aa hä, taw'ääts hë paawä ji eréd hõm tabahõm hyb n'aa —näng mäh.

Paw-Ro ramejö hõm do Roma hënh panyyg n'aa hahŸŸh

27 Ti m' Itarija häj n'aa hënh, Roma panang hënh ää ramejüü raky däng do jawén paa bä, rahaëej däk Paw-Ro, radewäts b'ëeh do wób na-ääj hë warahén sa wahë n'aa see Jurijo häd näng do moo gó, Roma hënh Paw-Ro tamahüüm hyb n'aa. "Sesa warahén n'aa" ramaneëenh do sa see ti Jurijo. ² Ti m' panang Adaramit häd näng doo bä naa ää gatsëg t'oonh marakate gó, Asija häj n'aa hënh hahõm doo gó. Ää sii hahõm na-ääj hë aj'yy Aris-Tako häd näng doo. Masedonija häj n'aa bä, panang Tesaronika häd näng doo bä naa tii. ³ Ti m' jati pé ää kajaa panang Sidõn häd näng doo bä. Ää kajaa bä Sidõn bä, Jurijo ky enyym Paw-Ro hä. Tanoo tabeg'ääs hyb n'aa pong hënh ta najiis sa wë, ta hä rabanoo hyb n'aa ta wë badoh doo. ⁴ Ää tsyym kasok bä, ää habok hënh bah'ood ty gahëm. Ti hyb n'aa tsyt dëeg hä, Tsi-Peré häd näng do nu masee me ää kenaa bong. ⁵ Ti m' ää batsëk bä ää tabës Siris, Pam-Pirija häd enäh do häj n'aa. Ti m' ää kaja hõm panang Mira häd näng doo bä, Risija häj n'aa bä.

⁶ Ta tii bä warahén sa wahë n'aa baw'yyt marakate panang Aresän-Dirija häd näng doo bä naa, Itarija häj n'aa hënh hahõm doo. Ti m' tamejüü ää gatsëg t'oonh, tii gó ää bah'üüm hyb n'aa. ⁷ Ti m', hajõng ta äh kaja hë ää bahõm séd bä ää karip do hyb n'aa, bah'ood ää habok hënh taty gahëm do hyb n'aa. Tak'ëp né hë marakate gó moo b'ook do ramoo bok ää kaja hõm hyb n'aa panang Kinid häd näng do nedaa bä. Dooh bah'ood an'oo bä ää ty gahõm hënh ää ahõm bä. Ti hyb n'aa s'ŸŸ tabanäng hënh ää bah'üüm. Tsyt dëeg hä Keret, Saramone häd enäh do hoo gad'oo bä ää tabës. Tii da ää wén d'oo, tsyt dëeg hä Keret häd näng do nu masee me ää kenaa bong hyb n'aa. ⁸ Kaja hë ää bahõm is Keret nabyy me. Tak'ëp né hë marakate gó moo b'ook do ramoo bok marakate bahõm hyb n'aa. Ti m' ää kaja hõm kân Datyyw Banäm Do häd näng doo bä. Panang Raseja häd näng do nedaa bä däg tii.

⁹ Tabëej hõm ta äh rakahej'aa do paawä Itarija häj n'aa hënh. Tabëej hõm Jõm Kipur † rataheb'ëes doo. Äm n'aa nyy däk ji atsëg bä akajar, edaa däk do hyb n'aa tabahahëem do bawät doo. Tabahahëem do noo

† Jõm Kipur häd näng do Judah buuj rataheb'ëes, nesaa do kawug hõm do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

gó tak'ëp bah'ood bana. Ti hyb n'aa Paw-Ro ky hadoo mä sa hä:

¹⁰ —Hä ýý pé da, dooh da baad tado bä ér hahý hah'üüm doo. Ér da ta see hadoo, ér da kamana'uuh marakate hä, ta gabuuj hä, ér na-ääj hë da. Taw'ääts hë babä ér ba'yym dó —näng mä Paw-Ro.

¹¹ Paw-Ro maher'ood né paawä sa hä, dooh warahén sa wahë n'aa karén bä tamaa newë bä ta kyyh. Taky daheeh marakate poo masoo n'aa, marakate danäh daheeh. ¹² Dooh baad tado bä ratabëej bä taba-hahëem do noo gó "Datyyw Banäm Do" häd näng doo bä. Ti hyb n'aa hajök do rakarén rabah'üüm, rakajaa hyb n'aa paawä panang Pënis häd näng doo bä, t'íi hënh ratab'ëes hyb n'aa paawä tabahahëem do noo gó. Pënis bä marakate ranu kahej'ëek, tsyt dëeg hä Keret häd näng doo bä. T'íi hënh dooh tabahëm bä tagajarah hyb n'aa.

¹³ Tii bä, tadu doo bä tabahëm do raty gahöm hënh, ratsebee bong, h'yy kahasë bong. Rah'yyb däng doo da né hë red'oo mäh. Ti m' resäg toonh marakate mesoo n'aa. Ti m' rabahöm kán tsyt dëeg nabyy me. ¹⁴ Dawë péj rababoo däg bä kä tak'ëp bah'ood bana kán. Tsyd dëeg hadäk hënh naa tabana. Rahepëe däk ti bah'ood tak'ëp hen'aa doo. ¹⁵ Ti m' marakate bah'ood bahëm hóm. Dooh ää haja bä ää ahóm bä bah'ood gó. Ti hyb n'aa ää beréd hóm bah'ood marakate tamahüüm hyb n'aa. ¹⁶ Ti m', tsyt dëeg nad'ëed is doo, Kaw-Da häd näng do nu masee me ää kenaa bong bä bah'ood an'oo bä, tii bä ää bahaja kán ää ej'ooj nä kán h'oo yb marakate duu me hadäk doo. T'íi hënh dooh denaa hë né paawä bah'ood tabahëm bä, ti hadoo né hë tak'ëp ää bej'ooj nä kán. ¹⁷ Ti m' ta gó rabatóg so kán h'oo marakate agyyb jëe bä hood n'aa. Ti m' ta mawyd n'aa hewëeh doo me ramew'yyd hóm marakate hä tagananabëeh hyb n'aa, maadaka tak'ëp hejooonh do hyb n'aa. Rajeýým na-ääj hë marakate adëe kä bä hood jó, hood Sirit häd näng do jó. Ti hyb n'aa rabaw'oong bëenh marakate yb mesoo n'aa se-keek doo. Tii bä raberéd hóm bah'ood ty gahëm hënh marakate bahöm. ¹⁸ Ti m', tak'ëp ketaam do hyb n'aa maadaka marakate hä, jat'iip hadoo rakud bëenh marakate gabuuj tagasakog däk hyb n'aa. ¹⁹ Tama-woob hë tabado däg bä ta äh, sa daaj hë rabaw'oong bëenh marakate gó ramoo mabok do nahëe paah. ²⁰ Poo hajëe had'yyt hë. Dooh papýýj ty ganä wäd bä, sagööh dooh ji hapëe boo bä, ny nemuun ää bahöm ää bahapäh hyb n'aa paawä. Kaneréd bah'ood. Ti hyb n'aa sahönh hë ää dejëp ää ed'oo.

²¹ Hajöð däg ta äh ranawa bong do jawén paa bä, Paw-Ro bas'ëeg geët tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hë né paawä ý bë ky dahé ý baher'ood wät bä ér nahöm hyb n'aa paawä Keret bä naa. Ý bë ky dahé bä paawä, dooh né hë paawä bë kamanau bä bë aw'oong bëenh do hä —näng mäh. ²² —Ti hado né hë paawä, bë h'yy ketón manäh. Dooh da dajëp pé ér seeh. Jáäm hë marakate karejã hóm da —näng mäh. ²³ —Naga hë, atsëm, P'op Hagä Doo, ý hyb n'aa jaw'yyk

doo, mejüü ääs, ta karom seeh, hä ý takasee hyb n'aa. ²⁴ Hahýý da ääs kyyh: "Eýým manä Paw-Ro. Sesa hä da makametëeh nä. A hyb n'aa da P'op Hagä Do bed'ëep sahönh hë marakate gó habok doo", näng mä ääs kyyh. ²⁵ Ti hyb n'aa bë tsebee, bë h'yy kahasë. Ý h'yy ka'eeh né hë P'op Hagä Do hä. Ý hapäh baad ub, hä ý ääs her'oot do hadoo né hë da ér hä. ²⁶ Hood jó, tsyt dëeg hä bah'ood tapooh da marakate —näng mä Paw-Ro.

²⁷ Ti m' 14 däg ää äh, ää bah'ood mahüüm akajar Adirijat häd näng doo bä. Ti atsëm ub, edaa däk hëej badäk marakate gó moo b'ook do rahyb n'aa hapäh. ²⁸ Ti m' rametyy tetyy n'aa me. ³⁶ meet mä tahajaa rametyy bä. Ta bahänh rametyy p'aa hënh. Ta yd jé däg: ²⁷ meet däg mäh. ²⁹ Rajeýým mä pä hä tatapóh bä. Ti hyb n'aa ji meheet pé raw'oong bëenh marakate mesoo n'aa, ta duu hënh kanehö doo. Ti m' raky n'aa etsëe nayyw hë tabawag hóm hyb n'aa paawä. ³⁰ Ti m' marakate gó moo b'ook do radawäts tuu paawä h'oo yb. Marakate poo hä rabahö ta mesoo n'aa ken'ooh. Rakarén paawä rakejën hóm sa mahänh. ³¹ Tii bä warahén sa wahë n'aa hä, warahén sa hä na-ääj hë Paw-Ro ky hadoo mäh:

—Marakate gó moo b'ook do ranayyw bä, dooh da bë edëb bä —näng mäh.

³² Ti m' warahén ragekyd bong h'oo mesoo n'aa. Tame tabahop ran'oo bä.

³³ Ti m' tapaj'ëe bä däg, Paw-Ro etsëe sahönh hë rabawa hyb n'aa. Hahýý d' mä ta kyyh:

—14 ää ä däg dooh bë awa boo bä, bë h'yy ketón padëek do hyb n'aa. ³⁴ Ti hyb n'aa, tak'ëp ý betsëe bë hä bë bawa hyb n'aa bë waa. Taw'ääts hë bë h'yyb hejooj padäg bë bedëp hyb n'aa —näng mäh. —Edëp da bëeh, baad ub da sahönh hë —näng Paw-Ro.

³⁵ Ti m' Paw-Ro baher'ood wät jawén paa bä sa hä, tado däk päw, ti m' taky n'aa ets'ëe wät P'op Hagä Do hä sahönh hë ramaa napäh bä. Taganabäh hóm tii bä, tii b' tabawa kán. ³⁶ Ti m' ta wób rah'yy kahasë bong, rabawa kán tii bä. ³⁷ Sahönh hë marakate gó habok do 276 ajyy. ³⁸ Ti m' rah'yy kajäk do pénh sahönh hë rabawa bong do jawén paa bä, radewäts bëenh tiriig, marakate häd gasakog däk hyb n'aa.

³⁹ Ti m' tabawag hóm bä kä, marakate gó moo b'ook doo, dooh rahapëe bä tsyt dëeg. Tii b' rahapäh taga-jarah yb hood banäng bä. Rah'yy kajäk t'íi hënh marakate badäng hyb n'aa paawä. ⁴⁰ Ti m' ragekyd bong ta mesoo n'aa. Ti m' rapyn hóm ta du ewöd n'aa ramaw'yyd däk do paah. Ti m' ragaj'eej däg kán pään gaeh do tah'üüm doo, ta poo bä hadäk doo. Tii bä kä, marakate bahöm kán hood hanäng hënh. ⁴¹ Ti m' hood wajau do hä marakate badëe këe. Hood jó ta poo baa këe. Ti hyb n'aa ta duu hënh takameb'ood wät maada-ka an'oo bä.

⁴² Tii bä kä, warahén rakarén radejëeb paawä radewäts b'ëeh do paa ramahüüm do sa sii, ranatsóm hóm hyb n'aa sa mahänh. ⁴³ Ti hadoo né hë dooh sa wahë n'aa an'oo bä radejëeb bä, Paw-Ro tat'yyd mehiin do hyb n'aa. Ti m' warahén sa wahë n'aa mejüü

jé hatsóm do rakajäk hyb n'aa tame, rabatsóm hõm hyb n'aa hood hakëë hënh. ⁴⁴ Ta wób, nats'oom do tamejüü sekeek do hä rakamesoo hyb n'aa, rabahõm hyb n'aa hood hakëë hënh. Tii da né hë kä sahõnh hë äã kaja nä kån hëej hä.

Tsyt dëeg hä Maw-Ta häd näng doo bä rabaym dó panyyg n'aa hahÿÿh

28 Sahõnh hë äã babë padëek bä ta nabyy me, äã heen n'aa enä däg Maw-Ta ta ti tsyt dëeg häd. ² Ti m' tsyt dëeg bä habong do ky en'yym sahõnh hë äã hä. Ti m' naeng adoos do hyb n'aa, bahahëem do hyb n'aa, ragahõ jat tëeg, äã rats'yyt äã kateng hyb n'aa. ³ Paw-Ro kab'ood däk tëeg. Tadawäts toonh bä hahõng doo me, batëë däk do hyb n'aa aw'yy bana tadawäts toonh do mahang, ta moo hä tabegëej däk bä adäg däk. ⁴ Ti m' tsyt dëeg bä habong do rabahapäh bä aw'yy ta moo hä kas'ëë däk doo, rahe'oot rabab'ëeh bä:

—Hahÿ aj'yy tahyb n'aa pé ji naheb'ooh doo. Kedëeb wäd né hë paawä akajar me naa, hÿÿ kä da tadajëb kån ji säm heb'aanh do an'oo bä —näk mäh.

⁵ Ti m' aw'yy Paw-Ro tsawyh wät tëeg hõõ me ta moo hä kas'ëë däk doo. Dooh tadateej bä ta hä, baad tabawät. ⁶ Ti m' tsyt dëeg buuj ragada ta moo dap'uung s'ëeg bä, ragada na-ääj hë tadagõn jëë bä. Böp peej ragada ta hä. Dooh tadateej bä ta hä, ti hyb n'aa m' ta see hado däk rahyb n'aa newë däk ta hä. Tak'ëp haj'ap do red'oo mäh.

⁷ Ta tii bä p'eets hë ti anäng hëej uuh, Pubirijo häd näng do ma. Tsyd dëeg buuj sa wahë n'aa tii. Baad äã tagadoo ta tób bä. Tamawoob hë äã äh ta tii bä. ⁸ Ta yb nahëë näng tagëë bä. Oom ta hä, w'oo gatsëg ta hata. Ti m' Paw-Ro beg'ääs tahagä hënh. Ti m' taky n'aa ets'ëë wät jawén paa bä ta moo tadasooh ta nuu gó. Ti m' aj'yy bahas'oo däk. ⁹ Ti jawén paa bä tsyt dëeg hä haj'eenh doo, nahëë en'ÿÿh doo, an'aa Paw-Ro wë. Heso hõm né m' tii d' ënh. ¹⁰ Baad ub äã tsyt dëeg buuj raweh'ëeh. Ta jawén kä, äã tsyym kasok bä, äã hä rabanoo sahõnh hë äã mahüüm doo, äã batsëg hõm do waa n'aa na-ääj hë.

¹¹ Tamawoob hë kamarab tsyt dëeg hä äã baj'eenh do jawén paa bä, äã gatsëg t'oonh marakate gó Aresän-Dirija hënh hana doo gó, tsyt dëeg hä tabahahëem noo gó tab'ëës doo. Marakate poo hä sa kabarii kawareeh do sa heen n'aa badäk, Kas-Tor, Porus häd enäh doo. ¹² Ti m' äã kaja panang Sirakus häd näng doo bä. Tamawoob hë äã äh tii bä äã tab'ëës. ¹³ Tii b' naa äã bahõm ta nabyy me had'yyt hë. Ti m' äã kaja panang Resijo häd näng doo bä. Jati pé bah'ood bana, äã ty gahõm hënh tabahëem. Ti m' jat'iip hadoo äã kaja hõm panang Putewori häd näng doo bä. ¹⁴ Tii bä äã kat'aa Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Äã rats'yyt äã baym hyb n'aa dó 7 ta äh sa pa. Tagadëeg ub kä Roma bä äã kaja hõm kån. ¹⁵ Jesus hä h'yy ka'eeh do Roma bä habong do heen n'aa enä däk né hë äã ky n'aa hä. Ti hyb n'aa rawén na, äã ragadoo hyb n'aa

panang Apijo häd näng doo bä, panang buuj rakahet'aa doo bä. Ta wób äã ragadaa däk Tamawoob hë Taber-Nas häd näng doo bä. Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Paw-Ro bahapäh bä, tatsebee wät, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'ääts hë mamejõ nä do hyb n'aa Jesus hä h'yy ka'eeh doo —näng mä ta kyyh.

¹⁶ Äã kaja hõm bä Roma bä, ranoo ta m'aa hënh Paw-Ro bagä. Sét hë warahén ta hagä n'aa.

Roma bä Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' tamawoob hë däg mä ta äh, Paw-Ro mejüü ranaëenh hyb n'aa sahõnh hë Judah buuj sa wahë n'aa, Roma bä habong doo. Ti m' rabana bä, Paw-Ro ky hadoo sa hä:

—Wakän haa —näng mäh. —Dooh ÿ mo haj'aa kad'oo pé ër wakään sa hä, ër wahë makü rabahed'oo do paa hä na-ääj hë. ÿ ramaso däk Jerusarënh bä, tii bä ÿ ran'oo däk Roma buuj sa moo gó. ¹⁸ Hä ÿ rabeaanh jawén paa bä, rakarën né hë paawä ÿ raberéd hõm. Dooh ÿ mo haj'aa kadoo bä ta hyb n'aa ÿ radaj'ëep hyb n'aa paawä, ti hyb n'aa rakarën ÿ raberéd hõm. ¹⁹ Dooh Judah buuj, ër wakään, rakarën ÿ reréd hõm bä. Ti hyb n'aa ÿ betsëë, Sesa hä ÿ taky n'aa etyy, hä ÿ raky tapaa do ky n'aa hä. ÿ ti dooh ÿ ky kes'ëem pé ër wakään sa hä. ²⁰ Ti hyb n'aa ÿ mejüü bë ranaëenh ÿ baher'oot hyb n'aa bë hä —näng mäh. —Isaraéw buuj sa hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragada do ÿ gada hyb n'aa né hë babä ÿ wén gëet ÿ moo kamewyyt haak sapuuw hadoo doo me —näng mä Paw-Ro.

²¹ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa Roma bä habong do raky hadoo Paw-Ro hä:

—Dooh äã gadoo pé kerih do Judah häj n'aa bä naa a ky n'aa. Dooh na-ääj hë ër wakään t'ÿÿ hënh naa han'aa do rer'ood bä baad nadoo pé a ky n'aa —näk mäh.

²² —Äã karën paawä äã maa napäh h'ëed hado a hä pé papuuj hadoo do ky n'aa. Jé pad'yyt hë baad nadoo doo me rabaher'oot ta ti papuuj ky n'aa hä —näk mäh.

²³ Ti m' raky kajäg däk Paw-Ro her'oot do pan'aa hä. Raky kajäk do noo gó hajök mä kat'aa Paw-Ro hagä hënh. Tabaher'oot bä, böp paa tadu doo, tug bä taky keréd hõm mäh. Taher'oot mä sa hä ji P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa. Baad ub mä tabaher'oot sa hä. Mosees erii wät do paa mahang, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa mahang na-ääj hë taner'oot sa hä, Jesus né hë P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, raky daheeh hyb n'aa. ²⁴ Sa mahang raky daheeh mä Paw-Ro her'oot do hä. Ta wób mä dooh raky dahé bä. ²⁵ Séd h'yyb nahedoo maa new'ëë do sa mahang. Paw-Ro her'oot do jawén paa bä Isajas erih do paa P'op Hagä Do Sahee kyyh, radu doo hah'üüm doo. Hahÿÿ d' mä Paw-Ro her'oot sa hä P'op Hagä Do Sahee kyyh Isajas hä:

²⁶ "Ahõm da sa wë. Hahÿÿ da da mamaher'ood sa hä: 'Bë maa napëë né paawä, dooh bë maa newë bä.

Bë hegää né paawä, dooh bë hapëë bä', noo da sa hä.

²⁷ Sa h'yyb tym gó abaa padëek do hado däk.
 Dooh d' rah'yy kadawuung wäd bä.
 Sa nabuuj ragetsëë hõm.
 Sa matym ty kajaã hõm.
 Tii da tanado bä paawä,
 rabahapäh né paawä,
 ramaa napëë né paawä,
 h'yy kadewuung né paawä,
 wë ÿÿ rah'yy kawereem né paawä
 hã ÿ rah'yy ka'eeh hyb n'aa.
 Hã ÿÿ rah'yy kasadëë bä paawä ÿ t'yyd mehĩin sa hã."

†

²⁸ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

† *Isajas 6.9-10*

—ÿ karën bë heen n'aa enäh hahÿÿ hã: Hÿÿ kä da, ji
 P'op Hagä Do ed'ëep do ky n'aa Judah buuj nadoo do
 sa hã da takaher'oot. Ti raky daheeh da —näng mä
 Paw-Ro.

[²⁹ Ti m' ta tii da Paw-Ro baher'oot jawén paa bä sa
 hã, ah'ũũm mäh. Ky ked'aak mä ramahõm me sa da
 hadoo do hã.]

³⁰ Ti m' pawóp hë ta baab sa tób bä Paw-Ro bagëë
 wät. Tapaag had'yyt mä ta sãm tób danäh hã. Baad mä
 tagadoo sahõnh hë ta wë heg'ããs doo. ³¹ H'yyb neÿÿm
 doo me taher'oot P'op Hagä Do bag'ããs do ky n'aa.
 Dooh hewaat péh ta hã. Tametëek mä Jesus Kristo
 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa. Jããm hë kä hahÿ pa-
 nyyg.

Roma

1 Paw-Ro, Kristo Jesus karom ŷ ti hŷh. Hã ŷ P'op Hagã Do h'yyb däng, Jesus mejũũ do ŷ bahadoo hyb n'aa. Tsyt hẽ ŷ P'op Hagã Do asëew däk, ta panyyg hanãm do panäg n'aa ŷ bahadoo hyb n'aa. ² Ta T'aah, Jesus Kristo, ẽr Wahẽ N'aa ky n'aa né hẽ ta ti panyyg hanãm doo. Jesus kajaa do pooj jé P'op Hagã Do ky n'aa rod rerih do hã P'op Hagã Do ky n'aa eno däk paa ta ti ta panyyg hanãm doo. Tak'ẽp hanãm do ta kyy kerih do hã rerih paa ta tii. Ji da hadoo Jesus bahado däk noo gó, Dawi panaa né paa tii. P'op Hagã Do T'aah kabaj'aa do na-ããj hẽ Jesus, P'op Hagã Do Sahee, tak'ẽp hanãm do metã wät. Dejẽp do mahang Jesus ganã wät do hã tametã wät tii. ⁵ Jesus hyb n'aa P'op Hagã Do ky enyym wẽ ŷŷ. Ta hyb n'aa, hã ŷ taban'oo däk na-ããj hẽ Jesus mejũũ do ŷ bahadoo hyb n'aa, Judah buuj nadoo do mahang ta ky n'aa ŷ maher'oot hyb n'aa, ta hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Jesus raky daheeh hyb n'aa kã. ⁶ Ti sa wób né hẽ bëeh, P'op Hagã Do naëej wät doo, Jesus Kristo karapee rabahadoo hyb n'aa. ⁷ ŷ edëng bë sahõnh hẽ, panang Roma häd näng doo bã habong doo, P'op Hagã Do kamahãn doo, P'op Hagã Do naëej wät doo, tsyt hẽ ta wẽ bë babok hyb n'aa. ŷ karën P'op Hagã Do ẽr Yb, Jesus Kristo Tak'ẽp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bë hã. ŷ karën baad ub Kristo bë rah'yyb en'yym.

⁸ Pooj jé ŷ ky däng do hahŷh: Jesus Kristo häd gó, P'op Hagã Do ŷ h'yy kaha'eeh do hã ŷ j'aa etsë, jé pad'yyt hẽ badäk hahŷ bã rabaher'oot do hyb n'aa nyy da baad ub P'op Hagã Do hã bë h'yy ka'eeh. ⁹ Bë ŷ ky n'aa ets'ëẽ had'yyt hẽ. P'op Hagã Do hapäh ŷ ky n'aa ets'ëẽ bëeh. Ta wẽ t'õp hẽp ŷŷ gó naa ŷ moo wät, ta T'aah ky n'aa ŷ maher'ood hõm. Ta hã ŷ ky n'aa ets'ëẽ, takarën bã tabanoo hyb n'aa ta tyw n'aa, bë ŷ bahehëen hyb n'aa. ¹¹ Ta ti ŷ wén her'oot, tak'ẽp ŷ karën do hyb n'aa bë ŷ bahapäh, P'op Hagã Do Sahee hã hana doo me bë ŷ masa hyb n'aa baad bë h'yy kae had'yyt hẽ hyb n'aa. ¹² Hahŷ d' ŷ hanäng pé tii: ŷ karën bë ŷ h'yyb en'yym, baad ŷ h'yy ka'eeh do bë bahapäh bã. ŷ karën na-ããj hẽ ŷ bë h'yyb en'yym bë h'yy ka'eeh doo me, séd demuun ẽr h'yyb tsebé hyb n'aa kã. ¹³ Wakãn haa hedoo doo, ŷ karën bë bahapäh, hajõõ nuu me paa ŷ h'yyb däng bë ŷ bahehëen, baad Kristo hã bë panang buuj wób rah'yy ka'eeh ŷ anoo hyb n'aa, ta wób Judah buuj nadoo do mahang ŷ bad'oo do paa hadoo. Hajõõ nuu me ŷ paa h'yyb däng bë ŷ bahehëen paawã, dooh ŷ haja nã bã bë wẽ ŷ ahõm bã. Ti anyy had'yyt hẽ ŷ tahewaat doo.

¹⁴ Hã ŷ kamejõ däk, sahõnh hẽ sa hã Kristo ky n'aa ŷ baher'oot hyb n'aa, panang bã haj'eenh do rado bã,

daap habong do rado bã, ma kamet'ëek do rado bã, ma kamanet'ëeg do rado bã na-ããj hẽ. ¹⁵ Ti hyb n'aa, tak'ẽp ŷ h'yyb hedoo, bë hã na-ããj hẽ Kristo ky n'aa hanãm do ŷ maher'oot hyb n'aa, bëeh, Roma bã haj'eenh do hã.

¹⁶ Dooch ŷ nu mebyy bã Kristo ky n'aa hã. ŷ wén nu manebyng, ta ky n'aa hã kametã däk do hyb n'aa P'op Hagã Do hejój. Ta tii me tabed'ëep sahõnh hẽ Kristo hã h'yy ka'eeh doo. Pooj jé dó tabed'ëep Judah buuj, tii bã tabed'ëep na-ããj hẽ Judah buuj nadoo doo. ¹⁷ P'op Hagã Do hejój né hẽ ti ta ti ŷ wén her'oot, Kristo ky n'aa hanãm do metëeh do hyb n'aa nyy da baad ji bahado däk P'op Hagã Do matym gó, jããm hẽ Kristo hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Tii da né hẽ takerii däk P'op Hagã Do kyy kerih doo gó: "Jããm hẽ edëb had'yyt da, jé ta hã h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hado däk do P'op Hagã Do matym gó", † näng kerih doo.

¹⁸ Hŷ pong jé naa P'op Hagã Do metëeh takawajãan sahõnh hẽ ta panyyg kanadah'eeh do sa wẽ, nesaa do moo heb'ook do sa wẽ na-ããj hẽ. Baad hadoo do ky n'aa rah'yyb panas'ëeh nesaa doo gó rababok doo me. ¹⁹ P'op Hagã Do rajãã da ta tii, rahapäh do hyb n'aa paawã P'op Hagã Do hã ji hapäh doo, sahõnh hẽ sa hã P'op Hagã Do metã wät do hyb n'aa. ²⁰ Badäk hahŷ P'op Hagã Do pahuuw wät noo gó naa, P'op Hagã Do pehuuw wät do hã takametã däk P'op Hagã Do hã ji nahapäh doo. Ta hejój gawanatsik doo, sahõnh hẽ sa bahãnh ta kabaj'aa do na-ããj hẽ kametã däk ŷ hanäng péh. Tamo haj'aa hã ji h'yy ganäng hyb n'aa ta hã. Ti hyb n'aa, dooh da tahaja bã ji ky hado bã, "Dooch P'op Hagã Do ŷ hapëe bã", ji noo bã. ²¹ Rahapëe né paawã P'op Hagã Doo, dooh rawehëe bã ta hã, dooh na-ããj hẽ raj'aa ets'ëe bã ta hã tanoo do hyb n'aa sa hã. Daap hadoo do ti rahyb n'aa newë däk. Dooch rah'yy kadawuung wäd bã baad hadoo do hã. ²² H'yy genäh redoo né paawã sa hã hẽ rahegãã bã, h'yy gatema padäg. ²³ Dooch rakarën wäd bã rawehëe bã P'op Hagã Doo, kabaj'aa doo, hawäd had'yyt doo. P'op Hagã Do rahyb n'aa eréd hõm, tii bã kabarii ajyy nahejooj is do heen n'aa hã, taw'ëed heen n'aa hã, ta babo n'aa heen n'aa hã na-ããj hẽ rah'yy kawereem kãn, ta tii hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã.

²⁴ Ti hyb n'aa kã P'op Hagã Do anoo nesaa doo, tak'ẽp nu meby n'aa näng do sa h'yyb tym tak'ẽp karën do ramoo bok sa hã hanäng doo me. Sa hub, sa hã hanäng doo, baad nado wäd ran'oo bã, tak'ẽp nesaa do ta tii me sa da hadoo do sii hẽ ramoo bok do hyb n'aa. ²⁵ Rahyb n'aa eréd hõm P'op Hagã Do ky n'aa

† Habakuk 2.4

baad hadoo doo, heh'ääts ub doo, tii bä daap hadoo do hä rah'yy kawereem däk, P'op Hagä Do pehuuj wät do rawén hyb n'aa jewyyg kån. P'op Hagä Doo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo, dooh rahyb n'aa jewyyg wäd bä —ti né hë paawä ji j'aa etsëe had'yyt doo. Ýÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

²⁶ Tii d' rabad'oo do hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa ety däk tii, baad nadoo doo, nu meby n'aa näng doo, ramoo bok hyb n'aa kä sa h'yyb tym tak'ëp karën doo da. Ýÿj sii hë reréd hõm baad hadoo do sa patug wë rababok doo, P'op Hagä Do karën doo da paawä. Ýÿj wób ýÿj wë rababoo däg kån. ²⁷ Tii d' na-ääj hë ajyy wób rabad'oo. Reréd hõm sa ýÿm wë rababok doo, P'op Hagä Do karën doo da paawä. Tak'ëp rah'yy karën ajyy wób wë rababok. Tak'ëp nu meby n'aa näng do ajyy wób ramoo bok ajyy wób sa sii. Ti hyb n'aa rahoop nesaa do ramoo bok do sãm.

²⁸ Tii d' had'yyt nado. Rakarën do hyb n'aa P'op Hagä Do rabahapäh, ramakys do hyb n'aa P'op Hagä Do hä ji hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa ety däk tii, baad nadoo do rahyb n'aa newëe hyb n'aa, nu meby n'aa näng do ji moo nawät do ramoo bok hyb n'aa kä. ²⁹ Séd dó sa h'yyb gó nesaa péh. Tak'ëp rakarën nesaa do ramoo bok ta wób sa hä. Sa h'yyb karën do jawén rababok. Tak'ëp raky nes'aa däk. Tak'ëp ta wób sa ma rahyb n'aa jewëts däk. Ta wób wë rakarën rakamaj'ii. Sa h'yyb gó had'yyt hë kaj'õök do bawät. Rakarën rawad'ii had'yyt hë ta wób. Nesaa do rahyb n'aa newë had'yyt hë ta wób sa wë. Ta wób na-ääj hë ranu mer'oot. ³⁰ Ta wób raky n'aa rejää. Tak'ëp rakamajë däk P'op Hagä Do wë. Ta wób sa bahãnh ranu gapad'ëek red'oo do hyb n'aa, ta wób raky n'aa rejää, ta wób rarejää. Ta wób sa bahãnh ranu gapad'ëek red'oo. H'yy kasab'ee. Rahyb n'aa newëe nyy da nesaa do ramoo bok. Dooh raky dahé bä sa yb, sa ýÿn. ³¹ H'yy gatamah. Ky keh'ýÿt. Dooh rakamahãnh bä ta wób. Dooh rat'yyd meh'iiin bä ta wób. ³² Rahapëe né paawä dajëb hä P'op Hagä Do ky n'aa ety ta ti hedoo do nesaa do moo b'ook doo, dooh reréd bä ta tii. Tii d' had'yyt nado rabad'oo. Taw'ääts hë na-ääj hë sa hä, ta wób, sa ne-muun baad nadoo do ramoo boo bä.

Sahõnh hë badäk hahÿÿ bä habong do P'op Hagä Do ky n'aa ety do ky n'aa hahÿÿh

2 Bëeh, Judah buuj wób, ta wób nesaa do moo heb'oooh do bë ky n'aa ety. Ti hadoo né hë, dooh da bë kyy pé P'op Hagä Do matym gó ji taky n'aa ety noo gó. Ta wób bë ky n'aa ety bä, bë daaj hë né hë bë ky n'aa ketyy, bë na-ääj hë bë moo bok do hyb n'aa ta wób bë p'ää ky n'aa ety doo. ² Èr hapäh, daap hë hyb n'aa nado P'op Hagä Do ky n'aa ety nesaa do moo b'ook doo. Tahapäh do hyb n'aa taky n'aa ety sahõnh hë. ³ Ti hyb n'aa, kabaj'aa nadoo do bëeh, nesaa do moo heb'oooh do ky n'aa ety doo, bë na-ääj hë bë moo bok ta wób bë p'ää ky n'aa ety doo. Ti hyb n'aa, dooh né da bë kedëeb bä bë P'op Hagä Do ky n'aa ety do mahãnh. ⁴ Bë makys apäh tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym do bë wë, ji tahyb n'aa b'aah doo? Dooh

tagah'ood bä bë hä, bë wë tawén ky enyym, ta wë bë h'yy kawereem hyb n'aa paawä ta hä bë h'yy ka'eeh hyb n'aa kä? ⁵ Bë nabuj keh'üüm do hyb n'aa, bë h'yy kawanareem do hyb n'aa na-ääj hë, bë an'oo bä tak'ëp bë P'op Hagä Do rejää da takawajääñ noo gó, sahõnh hë tanes'õös doo me P'op Hagä Do ky n'aa ety do ka-jaa bä kä. ⁶ Rabad'oo do pénh da P'op Hagä Do anoo da ta sãm sahõnh hë sa hä. ⁷ Ti anäng tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do hä hana do gada doo, ta wë rakaweh'ëeh gad'aa doo, h'yyb nadajëp do ragadoo rakarën doo. Ta tii hä rah'yy kajäk do hyb n'aa, h'yy kanerét doo me baad hadoo do ramoo boo had'yyt hë. Ta ti hedoo do sa hä P'op Hagä Do anoo da edëb had'yyt do ta pa. ⁸ Ti anäng ta wób. Sa hä hë ub rahyb n'aa newëe tii. Baad hadoo do P'op Hagä Do her'oot do raty n'aa ges'yyk. Nesaa do jawén rababok. Ta ti hedoo doo, ta kawaj'ääñ gó tak'ëp P'op Hagä Do rejää da. ⁹ Tak'ëp rabahoop da sahõnh hë nesaa do moo heb'oooh doo, Judah buuj pooj jé, † Judah buuj nadoo do na-ääj hë. Tak'ëp baad nadoo do adäng da sahõnh hë sa hä. ¹⁰ Sahõnh hë baad hadoo do moo bok do hä, tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do anoo da. Rakawehëe däk da P'op Hagä Do matym gó. H'yyb näm do P'op Hagä Do anoo da sa hä. Pooj jé, Judah buuj baad hadoo do moo wät do hä tabad'oo da tii, tii bä Judah buuj nadoo do hä na-ääj hë. ¹¹ Dooh P'op Hagä Do asëew bä ji mahang. Judah buuj ji do bä, Judah buuj ji nado bä, sét né hë ji ta hä. ††

¹² P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do nahapäh do nesaa do moo b'ook doo, dawëe da rababoo had'yyt hë P'op Hagä Do mahãnh, ta ky n'aa jaw'yyk do dooh né paawä rahapëe bä. Hÿÿ kä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hapäh do nesaa do moo b'ook doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa ety da sa hä. ¹³ Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do maa new'ëp do nado baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do tii, baad hedo padëek do ta matym gó. ¹⁴ Ta see pé noo gó Judah buuj nadoo doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do nahapäh doo, ramoo bok ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, dooh paawä rahapëe bä ta ky n'aa jaw'yyk doo. Tii da ta see pé noo gó rawén d'oo, sa h'yyb sa hä mejüü do hyb n'aa. ¹⁵ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü do ramoo bong bä, rametëeh tii hä, ti anäng né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do sa h'yyb gó. Sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hä hë, baad nadoo do ramoo boo bä. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newëe do metëeh da sa hä, baad tado bä, baad tanado bä rabad'oo do paah. ¹⁶ Ta tii d' tabawät sahõnh hë ji h'yyb gó ji jejën do paa Kristo Jesus metyy noo gó, P'op Hagä Do ky gabuuj gó. Tii da né da tabahadoo, ta ky n'aa hanäm do ý maher'ood hõm do hä metëeh.

† Pooj jé Judah buuj du d'oo da rahoop doo. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do rahapäh do hyb n'aa né paawä, dooh raky dahé bä.
†† Baad hadoo do moo b'ook doo, baad hadoo do ragadoo né da ta hanaa. Nesaa do moo b'ook doo, nesaa do ragadoo né da ta hanaa.

Mosees ky n'aa jaw'yyk do Judah buuj raky nadaheeh do ky n'aa hahÿÿh

¹⁷ Bë m' Judah buuj, bë wób sa nooh. Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä bë daap yyp. P'op Hagä Do bë hapäh do hyb n'aa bë h'yy kasab'ee. ¹⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë ma kametëek do hyb n'aa, P'op Hagä Do karën do bë bahapäh, tak'ëp baad hadoo do bë bahapäh na-ääj hë. ¹⁹ Ty temah do sa h'yyb mahüüm n'aa hadoo bëeh, bë hä péh. † Badagyp doo gó habok do sa bag hadoo bëeh, bë hä péh. ²⁰ P'op Hagä Do nahapäh do hä bë metëeh baad hadoo doo. Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë hapäh do hyb n'aa, sahõnh hë bë bahapäh, sahõnh hë baad hadoo do bë bahapäh na-ääj hë. Ti hyb n'aa, nahapäh doo, karapee hadoo do sa ma matëg hadoo bëeh. ²¹ Ti hyb n'aa kä, hëd n'aa bë hä hë bë ma manetëek, ta wób ma metëek do bëeh? Hëd n'aa bë bets'ëek, ti bë baher'oot ta wób nets'ëek? ²² Hëd n'aa bë ÿÿm nadoo do sii bë beÿÿh, sa ÿÿm nadoo do sii ranaÿÿh ta wób bë maher'ood bä? Hëd n'aa sa kabarii tób n'aa yt hä hanäng do bë bets'ëek, tak'ëp kabarii ganen'aak do bëeh? ²³ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do hä bë h'yy kasab'ee, ti hadoo né hë, dooh bë wehëe bä P'op Hagä Doo, bë ky nadaheeh do hyb n'aa ta ky n'aa jaw'yyk doo. ²⁴ Ta tii d' bë bad'oo do hyb n'aa, bë hä kametä däk hahÿ P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii däk doo: "Bë hyb n'aa Judah buuj nadoo do raky n'aa rejää P'op Hagä Doo." ††

²⁵ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do bë ky dahé bä, tii bä taw'ääts hë né hë ji masuuj noo byyh ji gahök doo, P'op Hagä Do karapee ji bahadoo do heen n'aa. Hÿÿ kä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky nadahé bä, ji masuuj noo byyh kahög hõm né paawä, dooh ji P'op Hagä Do gado bä. Masuuj noo byyh kanehök do hado däk ji tii bä, Judah buuj né paawä ji. ²⁶ Hÿÿ kä, ta wób, Judah buuj nadoo doo, masuuj noo byyh kanehök doo, ramoo boo bä P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, tii bä sa masuuj noo byyh kehök do hadoo rabahado padëek tii, P'op Hagä Do hä. P'op Hagä Do gadoo né da tii. ²⁷ Jé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo, ta masuuj noo byyh kanahög né paawä, bë da taky n'aa etyy P'op Hagä Do matym gó. Bë tawén ky n'aa etyy da, bë ky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, bë hapëe né paawä ti ta ky n'aa jaw'yyk doo, anyy né paawä bë hä na-ääj hë ji masuuj noo byyh kahök do heen n'aa. ²⁸ Ta ti ÿ wén her'oot, dooh Judah buuj heh'äät ji do bä P'op Hagä Do matym gó, jääm hë j'ooj madäk doo me Judah buuj rabahed'oo doo da ji bad'oo do hyb n'aa. Ti hadoo P'op Hagä Do karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät do hä: Dooh j'ooj madäk doo me ji masuuj noo byyh kahök do tado bä tii. ²⁹ Jé ta h'yyb gó naa P'op Hagä Do karën do moo wät doo, ti

† Judah buuj nadoo do ramaneëenh "ty temah doo". P'op Hagä Do karën paa Judah buuj rah'yyb mahüüm Judah buuj nadoo doo, ta ky n'aa rahapäh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ty temah do sa h'yyb mahüüm n'aa bëeh, Paw-Ro wén näng. †† Isajas 52.5, Esekijew 36.22

né hë Judah buuj heh'äät doo. P'op Hagä Do Sahee baad hadoo do hä ji tah'yyb wareem däk doo, ti né hë P'op Hagä Do karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät doo. Jääm hë j'ooj madäk doo me tamejüü doo da ji masuuj noo byyh ji gahök doo, dooh ta karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät do tado bä. Ta wób raganado bä né paawä ta ti hedoo doo, P'op Hagä Do gadoo né da jé ta h'yyb gó naa P'op Hagä Do karën do moo wät doo.

Dooh P'op Hagä Do ky kahÿÿd bä taky däng do hä ky n'aa hahÿÿh

3 Nyy d' ÿ hanäng pé ta tii hä? † Daap hë g'eeh Judah buuj P'op Hagä Do asëew hõm ta wób sa mahang? Daap hë g'eeh ji masuuj noo byyh ji kahök do heen n'aa, Judah buuj hä tan'oo däk doo? ² Dooh. Dooh tii d' tado bä ÿ hanäng péh. Hajõng baad hadoo do ti anäng né hë ää Judah buuj wë, ta wób wë nanäng doo. Ta ti hajõng baad hadoo do mahang hahÿ ti ta bahãnh baad hadoo doo: Judah buuj hä takan'oo däk P'op Hagä Do kyyh.

³ Hÿÿ kä, Judah buuj wób raky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh, dooh wäd g'eeh hÿÿ kä P'op Hagä Do moo wäd wäd bä sa hä taky däng doo? P'op Hagä Do ky kah'ÿÿt g'eeh hÿÿ kä sa hä taky däng doo?

⁴ Dooh. Dooh P'op Hagä Do ky kahÿÿd bä taky däng doo. Baad hadoo do taher'ood had'yyt hë. Sahõnh hë badäk hahÿÿ bä habong do ti daap men'yyh doo. Tii da né hë takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó, Dawi makü kyyh P'op Hagä Do hä. Hahÿÿ da ta kyyh:

"Maher'oot bä, baad ub né a kyyh ji bahapäh da.

Öm da j'aa ketsë öm raky n'aa tapaa bä" †† —näng Dawi kyyh.

⁵ Hÿÿ kä, baad nadoo do ër moo bok do hä wyt ta maab däg, dooh tii da P'op Hagä Do bad'oo. Baad had'op sahõnh hë P'op Hagä Do bad'oo doo, ji nahadoo do hyb n'aa. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, nyy da ji kyyh tii bä nesaa do hä ji taky n'aa ety bä? "Taw'ääts hë nadoo do P'op Hagä Do bad'oo, ää tarejää do hyb n'aa", näng g'eeh ji? (Badäk hahÿÿ bä habok do hyb n'aa newëe doo da, reanh doo da, ÿ her'oot ti ÿ erih do hä.) ⁶ Dooh. Baad had'yyt hë P'op Hagä Doo. Tii d' tanado bä paawä, dooh P'op Hagä Do haja bä paawä badäk hahÿÿ hä habong do taky n'aa ety bä. ⁷ Hÿÿ kä, hahÿÿ da apäh da ÿ her'ood wät do maa newëe do see ÿ taky gadoo: "Ji nawäd bä baad hadoo do ky n'aa metëeh doo da, ta bahãnh baad had'op P'op Hagä Do ji bahapäh tii hä. P'op Hagä Do kawehëe däg kån baad nadoo do ji moo wät do hyb n'aa. Ti hyb n'aa hëd n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy nesaa do ji moo wät do hyb n'aa", näng mä ta kyyh. ⁸ "Taw'ääts hë nesaa do ër moo bok. Baad hadoo do du n'aa tii", näk mä ta wób. "Baad had'op P'op Hagä Doo, kametëeh tii hä", näk mäh. Tii d' mä ÿ ma mehetëk doo, sa nooh. Daap ramennyh këh ÿ n'aa hä, ÿ raky n'aa rejää. P'op Hagä Do

† Tëg eh do 2, tëg nad'ëed is do 25-29 hä terii wät do ky n'aa Paw-Ro ah'üüm nä babä. †† Saaw-Mo 51.4

rejãã né da tii da hyb n'aa newëë doo, tii da her'oot doo!

Doo hadoo pé P'op Hagä Do matym gó ky n'aa hahÿÿh

⁹ Hÿÿ kä, ta wób sa bahãnh g'eeh ããh, Judah buuj, P'op Hagä Do matym gó? Doo, tabad'op hë. Nesaa do mejüü sahõnh hë ji hã, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hë. Ý metä däg kãn ta tii. ¹⁰ Tii da né hë tak-erii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Doo hadoo hawät pé P'op Hagä Do karën doo da!

¹¹ Doo hadoo do hã h'yy kadaw'uuh péh.

Doo P'op Hagä Do hã hyb n'aa newëë péh.

¹² Sahõnh hë doo rahyb n'aa newë wäd P'op Hagä Doo.

Dawë hã rababoo hõm ta mahãnh.

Nes'aa padäg sahõnh hë.

Doo hadoo do moo wät péh!

Doo sét had'os pé baad hadoo do moo wät péh.” †

¹³ “Kamag hood noo gasëëts däk do hadoo sa r'ood. Dajëb ta hanaa.

Ramer'oot doo me rawedii ta wób.” ††

“Aw'yy p'ymm mahÿÿj hadoo sa kyyh.” †

¹⁴ “Sa noo me raky n'aa was'ee had'yyt hë, h'yy gaëëj gó rabaher'oot.” ††

¹⁵ “Nayyw hë radej'ëep ta wób.

¹⁶ Rahahõm hënh ragawats'iik sahõnh hë, nesaa do ta wób rahoop ran'oo bã.

¹⁷ Doo h'yyb nyyw gó ta wób wë raboo bã.” ††

¹⁸ “Doo P'op Hagä Do rawehëë bã,

doo P'op Hagä Do rajeyÿm bã sa h'yyb gó.” †††
Tii d' P'op Hagä Do kyyh.

¹⁹ Hÿÿ kä, èr hapäh hahÿÿh: Sahõnh hë né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo, ta kyyh her'oot doo, ta ky n'aa jaw'yyk do gado däk do sa hã né hë ti tabaher'oot, Judah buuj hã ti tabaher'oot. ††† Tii d' tawén hadoo, bag hënh sahõnh hë rababë däk hyb n'aa da P'op Hagä Do matym gó. Doo da sa kyy péh. Sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do ky n'aa etyy da. ²⁰ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü do ji moo wät do hã, doo da baad hadoo pé P'op Hagä Do matym gó. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk do hã ji h'yy kadaw'uuh nesaa do ji h'yyb gó hanäng do hã. ⁵

Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji hado däk P'op Hagä Do matym gó ky n'aa hahÿÿh

²¹ Hÿÿ kä P'op Hagä Do metä däk nyy da ji hajaa baad ji bahado däk ta matym gó. Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do ji ky daheeh do hyb n'aa nado tii. Ti hadoo né hë, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do na-ããj hë, raheer'oot paa

† Saaw-Mo 14.1-3, 53.1-3, Ekeresijas 7.20 †† Saaw-Mo 5.9 † Saaw-Mo 140.3 †† Saaw-Mo 10.7 †† Isajas 59.8 ††† Saaw-Mo 36.1 ††† Tëg nad'ëed is do 10 hanaa kerii däk doo, Judah ky n'aa na-ããj hë. Ti na-ããj hë baad nadoo do ramoo bong do tii. ⁵ Saaw-Mo 143, Garata 2.16

ta ti ky n'aa hã. ²² P'op Hagä Do anoo baad ji bahado däk ta matym gó, Jesus Kristo hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa kä. Sahõnh hë né hë ta hã ky dah'eeh doo, baad rabahadoo da ta matym gó. ^{5†} Doo P'op Hagä Do asëëw bã ji mahang Judah buuj ji do bã, Judah buuj ji nado bã. ²³ Sahõnh hë né hë ramoo boo däk nesaa doo. Dawëë sahõnh hë rababoo däk tak'ëp baad hadoo do mahãnh, sa hã P'op Hagä Do anoo do paawä. ^{5††24} Ti hado né paawä, bag hënh P'op Hagä Do banoo baad sahõnh hë rabahado padëëk hÿÿ kä ta matym gó, tak'ëp ji wë taky enyym do hyb n'aa, Kristo Jesus èr hyb n'aa dajëp do hyb n'aa èr tedëëb wät do hyb n'aa nesaa do mahãnh. ²⁵ Ta T'aah P'op Hagä Do an'oo wät, èr wë P'op Hagä Do kawajããn do èr hyb n'aa tabahoop hyb n'aa, èr hyb n'aa tadajëp hyb n'aa kä. Baad èr bahado däk hÿÿ kä P'op Hagä Do matym gó, èr hyb n'aa Jesus dajëp èr ky dahé bã. Tii da P'op Hagä Do wén d'oo, baad had'op sahõnh hë tamoo wät doo, tametëeh hyb n'aa. P'op Hagä Do sa hã tahyb n'aa b'aaah do hyb n'aa, Kristo kajaa do pooj jé doo tabaaj bã nesaa do ramoo bok do mabaj. ²⁶ Ta T'aah P'op Hagä Do wén n'oo däk, baad had'op sahõnh hë tamoo wät doo, tametëeh hyb n'aa hÿÿ kä. Baad ub né hë P'op Hagä Doo. Ti hadoo, baad rabahado padëëk na-ããj hë ta matym gó tan'oo bã, Jesus hã h'yy ka'eeh doo.

²⁷ Ti hyb n'aa, doo hajaa pé ta hã hë tah'yy kasabé bã. Ji hã hë ji wén nahajaa ji h'yy kasab'ee doo, doo Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa tado do hyb n'aa baad ji bahado däk do P'op Hagä Do matym gó. Kristo bad'oo do hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji wén hado däk ta matym gó. Ti hyb n'aa doo ji haja bã ji hã hë ji h'yy kasabé bã. ²⁸ Ýÿ. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó, doo Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa tado bã. ²⁹ Judah buuj had'yyt nado P'op Hagä Do bag'ããs. Sahõnh hë ta wób na-ããj hë né hë tabag'ããs. ³⁰ Sét ub P'op Hagä Doo. Baad rabahado padëëk tan'oo bã ta matym gó Judah buuj ta hã h'yy ka'eeh doo, Judah buuj nadoo do ta hã h'yy ka'eeh do na-ããj hë. ³¹ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, doo apäh ji karën wät ta ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk do paa ý hanäng pé g'eeh? Doo. Ti bahãnh èr ky daheeh hÿÿ kä ta ky n'aa jaw'yyk doo. ^{5†}

Abaraãm h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿÿh

4 Taw'ãäts hë èr hyb n'aa newë nyy da Abaraãm, ãã Isaraéw buuj wahë maküüh, baad hado däk paa P'op Hagä Do matym gó. ² Baad Abaraãm hado däg bã paawä P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü do tamoo wät do hyb n'aa paawä, tii

^{5†} Tahajaa na-ããj hë ji erii bã hahÿÿ da: “P'op Hagä Do anoo baad ji bahado däk ta matym gó, baad had'yyt hë Jesus Kristo bad'oo do hyb n'aa. Sahõnh hë né hë ta hã ky dah'eeh doo, baad rabahadoo da ta matym gó.” ^{5††} Tak'ëp hanãm do P'op Hagä Do h'yyb däng Adãw hã tabanoo hyb n'aa, ta panaa hã na-ããj hë. Ta jawén, Adãw ky nadaheeh do hyb n'aa, doo ta ti tagado wäd bã. ^{5†} Jesus hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji hajaa hÿÿ kä baad ji ky dahé bã ta ky n'aa jaw'yyk doo.

d' tado bä paawä, tahajaa paawä ta hä hē tah'yy kasabé bä. Ta hä hē tah'yy kasabé bä paawä, dooh P'op Hagä Do matym gó tado bä paawä tii. ³ Hahÿy da né hē P'op Hagä Do kyy kerih do hä takerii däk Abaraäm ky n'aa: "Abaraäm ky dahé kán Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Taky daheeh do hyb n'aa né ká m', baad tawén hado däk P'op Hagä Do matym gó", † näng kerih doo.

⁴ Hÿy ká, ji moo wät do ky n'aa gó bë ÿ maher'oot: Ji moo wäd wät do hyb n'aa ji gado bá ji moo wät do sãm, tii bá ta sãm ji gadoo doo, dooh daap hē ji gadoo do tado bá tii. Dooh bag hēnh ji gadoo do tado tii. Ji moo wät do sãm né hē tii. Ti hadoo baad ji hado däk do hä P'op Hagä Do matym gó. Baad ji bahado däg bá paawä baad hadoo do ji moo wät do hyb n'aa, tii bá dooh bag hēnh tado wäd bá paawä tii. ⁵ P'op Hagä Do né hē ti hanoo, baad rabahado padëek baad nadoo do paah. Ta hä h'yy ka'eeh doo, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē baad tabahado däk ti P'op Hagä Do matym gó, ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü do tamoo wät do hyb n'aa nado. ⁶ Tii d' né hē Dawi makü baher'oot paah. Ky n'aa kedëng mäh, baad hadoo do ramoo bok do hyb n'aa nado baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó. Hahÿy da m' Dawi kyyh Saaw-Mo hä kerih doo:

⁷ "Ky n'aa kedëng tii, sa hä P'op Hagä Do hyb n'aa mabaan do ta ky n'aa jaw'yyk do raky nadaheeh do paah,

baad nadoo do ramoo bok do paa P'op Hagä Do awug hõm doo.

⁸ Ky n'aa kedëng tii, baad nadoo do ramoo bok do paa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do netsén doo", näng Dawi kyyh. ††

⁹ ÿ eanh hÿy ká, jããm hē sa masuuj noo byyh kehõk do ti ky n'aa kedëng g'eeh? Dooh. Judah buuj nadoo doo, sa masuuj noo byyh kanehõk doo, ti na-ããj hē raky n'aa kedëng. Abaraäm h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē baad tawén hado däk P'op Hagä Do hä, èr ky hadoo paah. ¹⁰ Bë hyb n'aa newë, ny noo gó baad Abaraäm hado däk P'op Hagä Do matym gó? Ta masuuj noo byyh gahõk jawén paa bá, ta masuuj noo byyh tagahõk do pooj jé? Ti pooj jé né hē, dooh ta jawén tado bá. ¹¹ Ta jawén tii, Abaraäm hä takan'oo däk sa masuuj noo byyh kahõk do heen n'aa. Ta masuuj noo byyh kanahõk ná bá, P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad tabahado däk do metëe n'aa tii. Ti hyb n'aa, sahõnh hē sa masuuj noo byyh kanehõg né paawä, P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad rabahado padëek do P'op Hagä Do matym gó, sa wahë makü hado däk Abaraäm. ¹² Sahõnh hē sa masuuj noo byyh kehõk doo, Abaraäm masuuj noo byyh kanahõk ná bá h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ti na-ããj hē Abaraäm panaa.

¹³ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh do hyb n'aa tado bá, Abaraäm hä, Abaraäm panaa hä na-ããj hē, P'op Hagä Do ky n'aa enooh sahõnh hē badäk hahÿ ta danäh rabahadoo hyb n'aa. Dooh. Ta ti P'op Hagä Do wén ky n'aa enooh sa hä, ta hä rah'yy ka'eeh

do hyb n'aa baad rabahado padëek P'op Hagä Do matym gó hyb n'aa tii. ¹⁴ Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä daab 'yyp do rado bá paawä ti Abaraäm hä taky n'aa eno däk do gadoo doo, tii bá daap hē paawä ji h'yy ka'eeh doo, daap hē na-ããj hē paawä tii bá P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah. ¹⁵ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji gadoo ÿ wén näng, nesaa do hä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ji tawén ky n'aa etyy, baad ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahé bá. Tanyy bá ky n'aa jaw'yyk doo, ji ky nadahé had'yyt hē né hē ta mahang. ¹⁶ Ti hyb n'aa ká, ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji gadoo. Jããm hē tak'ëp ji wë P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tii. Tii d' tawén hadoo, sahõnh hē Abaraäm panaa ragadoo hyb n'aa Abaraäm hä P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paah. Tii bá Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapäh do Jesus hä h'yy ka'eeh do ragadoo tii. Ta wób, Judah buuj nadoo doo, Abaraäm h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ti na-ããj hē ragadoo. Sahõnh hē P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do sa wahë makü ti Abaraäm.

¹⁷ Tii da né hē takerii däk P'op Hagä Do kyyh Abaraäm hä: "Hajõng häj n'aa buuj sa yb da õm ÿ an'oo bá", †† näng mäh. Èr yb né hē ti Abaraäm, P'op Hagä Do Abaraäm h'yy kaha'eeh do matym gó. Ti né hē P'op Hagä Doo, dejëp do hed'ëep doo. Ti né hē ky n'aa enooh badoh ná doo. ¹⁸ Tabëej däg né paawä ta baab n'aa rabetaah do pan'aa, Abaraäm ky daheeh hyb n'aa tagadaa had'yyt hē ta hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa hajõng häj n'aa buuj sa yb tabahado däk, ta hä P'op Hagä Do her'oot doo da né paah: "Metsén sagõõh, mahaja bá. Ti hawób da a panaa", †† näng paa P'op Hagä Do ta hä. ¹⁹ Abaraäm hä péh, dajëp do hadoo ta hub, tahyb n'aa newë bá. P'eets däg 100 ta baab däg ti noo gó. Sarah wog dajëp hadoo na-ããj hē, Abaraäm hä. Ti hadoo né hē, baad ub Abaraäm h'yy ka'eeh P'op Hagä Do hä. ²⁰ Dooh taky sëew bá ta hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Tak'ëp P'op Hagä Do hä tah'yy kae däk. Ta hä tah'yy ka'eeh doo me tawehëe däk P'op Hagä Doo. ²¹ P'op Hagä Do hajaa né hē tamoo wäd bá taky däng doo, baad Abaraäm bahapëe däg kán ta h'yyb gó. ²² Ti hyb n'aa né hē baad tawén hado däk P'op Hagä Do matym gó P'op Hagä Do an'oo bá, takerii däk do né hē.

²³ Abaraäm hyb n'aa had'yyt nado takerii däk ta tii.

²⁴ Takerii däk èr hyb n'aa na-ããj hē, èer, baad ta matym gó hado däk doo, P'op Hagä Do mo haj'aa. Takerii däk èr hyb n'aa, Jesus èr wahë n'aa dejëp do mahang taganä wät hanoo do hä h'yy ka'eeh doo. ²⁵ Jesus né ti nesaa do èr h'yyb tym gó hanäng do hyb n'aa dajëb hä kan'oo däk do paah. Jesus né ti dejëp do mahang ganä wät do P'op Hagä Do an'oo bá, baad èr bahado däk hyb n'aa ká P'op Hagä Do matym gó.

† Genesis 15.6 †† Saaw-Mo 32.1-2

‡ Genesis 17.4-6, Genesis 22.17-18 †† Genesis 17.5 †† Genesis 15.5

P'op Hagä Do najiis ër bahado däk do ky n'aa hahÿÿh

5 Ti hyb n'aa kä, baad ër bahado däk do hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó ta hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do najiis ër bahado däk hÿÿ kä. Dooh ta majiï ër hado boo bä. Èr Wahë N'aa Jesus Kristo hyb n'aa tii. ² Èr h'yy ka'eeh do hyb n'aa Kristo an'oo däk, papuuj gó, h'yyb nyyw gó ër babok hyb n'aa kä, P'op Hagä Do ër wë ky ennym do matym gó. Tseebe gó baad ër gada P'op Hagä Do kabaj'aa do ër gadoo ta sii. ³ Ti hyb n'aa had'yyt nado ër tsebë. Baad nadoo do ër ahob bä, ër tsebë na-ãäj hë. Èr hapäh, baad nadoo do ji ahoop doo, nyyw hë ji h'yy ganajëë hõm tan'oo bä. ⁴ Nyyw hë ji h'yy ganajëë hõm doo, baad P'op Hagä Do hä ji bawäd däg had'yyt hë tan'oo bä. Baad ji bawäd däk do hyb n'aa, baad ji gadaa kän baad hadoo do ji gadoo do ta jawén. ⁵ Ta jawén ër gadoo do baad ër gada do hyb n'aa, dooh da ër h'yy ketón bä ër gadoo do hä, baad ër h'yyb tym gó P'op Hagä Do kamahän do bawäd däk do hyb n'aa. Ta Sahee ër h'yyb tym gó tabawäd däk P'op Hagä Do an'oo bä do hyb n'aa tii. ⁶ Bë hegãã, P'op Hagä Do h'yyb däng do noo gó, ër nahaja bä ër daaj hë ër kedëeb bä, Kristo dajëp nesaa do moo heb'ooh do sa hyb n'aa. ⁷ Dooh nyyw hë ji aw'yyt pé baad hawät do see hyb n'aa dajëp péh. Ti hado né paawä ji aw'yyt apäh ky ennym do see hyb n'aa dajëp péh. ⁸ Tii d' nado P'op Hagä Do hä! Hahÿÿ da P'op Hagä Do metëeh ër takamahän doo: Kristo dajëp ër hyb n'aa, nesaa do ër bahadoo nä noo gó. ⁹ Hÿÿ kä, baad ër bahado däk do hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, Kristo ër hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa, baad né hë ër da ted'ëep nesaa do hä ji taky n'aa etyy do mahänh. ¹⁰ P'op Hagä Do majiï ër bahadoo nä noo gó, ta najiis ër bahado däg kän tan'oo bä, ër hyb n'aa ta T'aah dajëp do hyb n'aa. Ti bahänh hÿÿ kä ër da ted'ëep banesaa hënh ër ahõm mahänh, ta najiis ër bahado däk do hyb n'aa kä. Tii d' tawén hadoo, taganä wät do jawén paa bä, p'aa hënh Kristo bawäd däk do hyb n'aa. ¹¹ P'op Hagä Do äã j'aa etsë, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa. Jesus Kristo hyb n'aa né hë P'op Hagä Do najiis ër bahado däk. Ta hyb n'aa, dooh P'op Hagä Do majiï ër do boo bä.

Adäw ky n'aa Kristo ky n'aa daheeh hahÿÿh

¹² Sét hë aj'yy nesaa do du n'aa badäk hahÿÿ bä. [†] Nesaa do hyb n'aa kä, dajëb du däk. Tii bä sahõnh hë badäk hahÿÿ bä haj'eenh do sa wë dajëb banyy däg kän, nesaa do sahõnh hë ramoo boo däk do hyb n'aa. ¹³ Ta ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä P'op Hagä Do an'oo däk do pooj jé tanyy däg né hë nesaa do badäk hahÿÿ bä. Nesaa do badäk hahÿÿ hä habong do ramoo boo däg né hë. Ti hadoo né hë, ta ky n'aa jaw'yyk takanan'oo nä bä do hyb n'aa sa hä, dooh P'op Hagä Do etsén nä bä sa hä nesaa doo. ¹⁴ Dooh né paawä taketsén bä nesaa do ti noo gó, radejëp né hë. Adäw bä naa, Mosees bawät bä kä, sahõnh hë radejëp. Dooh

† Adäw tii.

né paawä sa wób P'op Hagä Do mejüü do raky nadahé bä Adäw bad'oo do paa da, radejëp né hë. Kristo, ta jawén kajaa do häd hadoo ti Adäw, pawóp hadoo do radu n'aa do hyb n'aa ji wë ratab'ëes doo. ¹⁵ Tii d' taha-do né paawä, baad hadoo doo, bag hënh ër gadoo do Kristo du n'aa doo, dooh Adäw ky nadaheeh do hyb n'aa tadu n'aa do hadoo tahado bä. Sét hë aj'yy ky nadaheeh do hyb n'aa hajök do hä dajëb banyy däg kän. Ti bahänh hÿÿ kä P'op Hagä Do ji wë taky ennym do tabës hajök do sa wë. Ji matym n'aa bag hënh ji hä kanoo do na-ãäj hë tabës hajök do sa hä, sét hadoo doo, Jesus Kristo, ky ennym do hyb n'aa ër wë. ¹⁶ Bag hënh P'op Hagä Do anoo do ji hä, dooh Adäw du n'aa do hadoo do tahado bä. Sét hë nesaa do Adäw moo wät doo, nesaa do hä ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy tan'oo bä. Tii d' nado bag hënh P'op Hagä Do ji hä tanoo do hä. Hajöõ nuu me badäk hahÿÿ bä habong do P'op Hagä Do raky nadaheeh do jawén paa bä, taky ennym doo gó bag hënh ji hä P'op Hagä Do anoo ji matym n'aa, baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó hanoo doo. ¹⁷ Sét hë hadoo do ky nadaheeh do hyb n'aa, dajëb j'aa ketsë paa ji hä. Hÿÿ kä sét hadoo do see hyb n'aa, Jesus Kristo hyb n'aa, baad ër da j'aa ketsë nesaa do hä kä badäk hahÿÿ bä ër babok bä. Èr tii kä tak'ëp ji wë P'op Hagä Do ky ennym do gadoo doo. Èr tii kä baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó kä.

¹⁸ Sét hë aj'yy ky nadaheeh do hyb n'aa, sahõnh hë raky n'aa kety däk paa dajëb hä. Ti hadoo na-ãäj hë sét hë, Kristo, baad hadoo do tamoo wät do hyb n'aa, ^{††} sahõnh hë rahajaa baad rabahado padëëk P'op Hagä Do matym gó, rabedëb had'yyt hë hyb n'aa kä P'op Hagä Do pa kä. ¹⁹ Sét hë ky nadaheeh do hyb n'aa, sahõnh hë baad nadoo do moo heb'ooh do rabahado padëëk. Ti hadoo na-ãäj hë, sét hë ky daheeh do hyb n'aa, hajök baad rabahado padëëk da P'op Hagä Do matym gó.

²⁰ Hÿÿ kä Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä. Ta ti tawén kan'oo däk, ji bahapäh hyb n'aa nyy da tak'ëp baad nadoo tabahadoo nesaa do ji moo wät doo. Nesaa do kah'üüm noo gó, ti bahänh P'op Hagä Do ji wë taky ennym do kah'üüm kän. ²¹ Nesaa do mejö had'yyt hë paa ji hä. Dajëb tamanaa ji wë. Hÿÿ kä, ti bahänh P'op Hagä Do ji wë taky ennym do wén kah'üüm kän, taky ennym do j'aa ketsë hyb n'aa kä. P'op Hagä Do ji wë taky ennym do ër tamejüü hÿÿ kä, baad ër bahado däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Èr edëb had'yyt do tamanaa ër wë, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa.

Nesaa do hä ër dejëp Kristo sii ky n'aa hahÿÿh

6 Nesaa do kah'üüm bä kä, ti bahänh P'op Hagä Do ji wë taky ennym do kah'üüm kän, näng ÿÿh. Taw'ääts hë g'eeh nesaa do ër moo bok nä, ër wë P'op Hagä Do ky ennym do kah'üüm hyb n'aa, ÿ hanäng pé g'eeh tii? ² Dooh. Dooh né taw'ääts hë tado bä tii. Èr dajëp paa nesaa do hä. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë nado nesaa doo gó ër aboo nä bä. ³ Dooh g'eeh bë hapëë bä sahõnh hë Jesus häd gó ër nu kemuun bong doo, sét

†† Ji hyb n'aa tadajëp do tii, baad hadoo do tamoo wät doo.

ër h'yyb hedo däk Kristo Jesus dajëp do hä? Ër dajëp hadoo ta sii. ⁴ Ti hyb n'aa, ër ranu gemuun bong doo me ër kadakä jëng hadoo Kristo sii. Ta tii d' tawén d'oo, papuuj gó ër babok hyb n'aa hÿy kä, dejëp do mahang ta Yb kabaj'aa doo me Kristo ganä wät do hadoo. ⁵ Tii da séd ër h'yyb hedo bä tadajëb hä, séd hä na-ääj né hë ër h'yyb hedoo da taganä wät do hä. ⁶ B'aa hä takepëëm däk Kristo sii ër h'yyb säg Adāw hana doo, ër h'yyb säg hejój gawatsig hōm hyb n'aa, nesaa do ër hä tamanejō wät hyb n'aa kä sa kariw n'aa sa karom mejūū doo da. ⁷ Tii d' tawén hadoo, dooh nesaa do ha ja wäd do hyb n'aa dejëp do hä tamejō bä. ⁸ Hÿy kä, Kristo sii ër dejëp do hyb n'aa hadoo, ta sii ër babok na-ääj hë baad ër gada. ⁹ Kristo ganä wät do hyb n'aa, dooh tadajëb wäd bä kä, ër bahapäh. Dooh dajëb haja wäd bä Kristo. ¹⁰ Sét nuu me paa Kristo dajëp, nesaa do ër moo bok do hejój tagawats'iik hyb n'aa. Dooh hyb n'aa tadajëb wät péh. Taganä wäd kän. Tawäd had'yyt hÿy kä, P'op Hagä Do taweh'ëeh hyb n'aa kä. ¹¹ Ti hadoo né da bëeh. Taw'ääts hë hahÿy da bë hyb n'aa newë: "ÿ dajëb wät nesaa do ji moo hew'ëet do hä. Kristo Jesus hä ÿ h'yy kata däk do hyb n'aa, P'op Hagä Do ÿ weh'ëeh hyb n'aa ÿ bawäd had'yyt hÿy kä", näk da bëeh, bë h'yyb gó.

¹² Ti hyb n'aa kä, bë an'oo manä nesaa do bë moo hew'ëet do paa badäk hahÿy bä bë hub n'aa tamejō bä. Bë ky dahé manä nesaa do bë hub karën doo. ¹³ Bë an'oo manä nesaa do hä bë moo hedoo doo, bë tsyym hedoo doo, bë hub hedoo do na-ääj hë. Bë an'oo manä baad nadoo do ta tii me bë moo bok. Bë genä bong hadoo dajëb moo gó naa. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë daaj hë bë kan'oo däg P'op Hagä Do karën doo da bë babok hyb n'aa. Taw'ääts hë P'op Hagä Do hä bë an'oo bë moo hedoo doo, bë tsyym hedoo doo bë hub na-ääj hë, baad hadoo do ta tii me bë moo bok hyb n'aa kä. ¹⁴ Ta ti ÿ wén her'oot, dooh nesaa do ji h'yyb säg karën do bë hä tamejō wäd bä, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë tah'yyb mahūūm wät do hyb n'aa. P'op Hagä Do ji wë taky enyym do ti bë tah'yyb mahūūm kän hÿy kä. ¹⁵ Hÿy kä ënh, tahajaa g'eeh nesaa do ër moo boo nä bä p'aa hënh, dooh wäd Mosees ky n'aa jaw'yyk do ër tah'yyb mahūūm wäd do hyb n'aa, P'op Hagä Do ji wë taky enyym do ji tah'yyb mahūūm kän do hyb n'aa? Dooh. Dooh taw'ääts hë ta do bä tii. ¹⁶ Baad bë bahapäh ti hahÿy: Ta hä bë ky da heeh doo, ta ti bë kariw n'aa hadoo. Ta karom bëeh. Nesaa do ji h'yyb säg karën do karom bë do bä, bë da dajëp. [†] P'op Hagä Do karom bë do bä, P'op Hagä Do bë da tagadoo ta wë, baad däg bë ta matym gó tan'oo bä. ¹⁷ P'op Hagä Do ÿ j'aa etsë, pooj jé nesaa do ji h'yyb säg karën do karom bë bahado né paawä, bë h'yyb gó naa bë ky dahé däk hÿy kä bë ää ma met'ëeg wät doo. ¹⁸ Baad bë baboo däk. Dooh nesaa do ji h'yyb säg

† Papuuj hadoo do ji bawät do Kristo sii, badäk hahÿy bä tadu doo né paawä ta hä ër h'yy ka'eeh noo gó naa, ti awät nä ër gadoo do hÿ pong jé ër hub papuuj nadajëp doo. †† Nesaa do ji h'yyb säg karën do karom ji do bä, dooh P'op Hagä Do wë ji nu dëe bä, tahananëg pé ti bë da dajëp.

karën do bë hä tamejō wäd bä. Baad hadoo do P'op Hagä Do karën do karom bë hÿy kä.

¹⁹ Sa kariw n'aa ky n'aa gó, sa karom ky n'aa gó, bë ÿ maher'oot, nayyw hë ganahoot do hyb n'aa bë hä, bë daaj hë bë h'yyb nahejooj nä do hyb n'aa. P'ooj ub, bë moo hedoo doo, bë tsyym hedoo doo, ta see hedoo do na-ääj hë bë anoo paah, nu meby n'aa näng doo, ky n'aa jaw'yyk do nanoo do bë moo bok hyb n'aa ta tii me. Nesaa do karom hadoo paa bëeh. Bë an'oo hÿy kä bë moo hedoo doo, bë tsyym hedoo doo, bë né hë, baad hadoo do P'op Hagä Do karën do bë moo bok hyb n'aa ta tii me, tsyt hë, nesaa do mahānh, P'op Hagä Do wë bë babok hyb n'aa kä. ²⁰ Pooj jé, nesaa do ji h'yyb säg karën do karom bë bahadoo noo gó, dooh baad hadoo do P'op Hagä Do karën do mejō bä bë hä. ²¹ H'ëed baad hadoo do bë gadoo ti noo gó ta ti hedoo do hanaa, ta hyb n'aa hÿy kä bë nu mebyng doo? Dooh baad hadoo do bë gado bä ta ti hedoo do hanaa. Ji dajëp, banesaa hënh ji ahōm ta ti an'oo bä! ²² Hÿy kä, dooh nesaa do bë hä tamejō wäd bä. Baad bë baboo däg kän. P'op Hagä Do karom bë bahado däk. Tsyt hë, baad P'op Hagä Do wë bë baboo däk ta ti an'oo bä. Ti hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do pa kä bë da aboo had'yyt hë. ²³ Banesaa hënh, dawëe P'op Hagä Do mahānh ji h'yyb tym bawäd had'yyt hë, baad nadoo do ji moo wät do sām. Tii d' nado ji matym n'aa P'op Hagä Do ji hä tanoo doo. Hÿ pong jé, ta pa had'yyt hë ji bawät P'op Hagä Do an'oo bä, ër wahë n'aa Kristo Jesus hä ër h'yy kata däk do hyb n'aa.

Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do tado wäd bä ër hä mejūū do ky n'aa hahÿy

7 Wakān haa hedoo doo, bëeh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapäh do hä ÿ maher'oot. Ti hyb n'aa bë hapäh né hë hahÿy: Ta ky n'aa jaw'yyk do jãām hë ji hä tamejūū, ji edëp nä bä. ² ÿnh kat'ëe däk do ky n'aa gó bë ÿ maher'oot: Ta patug bawät nä bä, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä ta see hä takat'ëe bä. Ta patug dajëp bä kä, tii bä dooh ta ky n'aa jaw'yyk do geām wäd bä. ³ Ti hyb n'aa kä, aj'yy see hä takat'ëe bä paawä ta patug bawät nä bä, "Nesaa do moo hew'ëet doo, ta patug nadoo do sii hahÿy doo", ramaneënh tii bä ta ti ÿnh. Tii d' nado ta patug dajëb bä. Ta patug dajëp jawén paa bä, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do geām wäd bä ta see tagat'ëe bä. Ta patug dajëp bä kä, dooh nesaa do moo hew'ëet doo, ta patug nadoo do sii hahÿy do tado wäd bä, ta see hä ÿnh kat'ëe bä. †

⁴ Ti hyb n'aa kä, wakān haa hedoo doo, bë na-ääj hë bë dajëp paa hadoo Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä Kristo sii, P'op Hagä Do an'oo bä. Tii d' tawén hadoo, ta see hä bë h'yy kata däk hyb n'aa hÿy kä. Kristo, dejëp do mahang ganä wät do hä bë h'yy kata däk hyb n'aa, baad hadoo do P'op Hagä Do weh'ëeh do ër moo bok hyb n'aa kä. ⁵ Pooj jé, ër h'yyb säg karën doo da ër babok noo gó, nesaa do tak'ëp ër h'yyb karën doo, ta ky n'aa jaw'yyk do nanoo do hyb n'aa tak'ëp ji karën

† Jãām hë ji edëp nä bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji hä tamejūū, Paw-Ro hanäng pé ta tii hä.

doo, awät né paa er hä. Nesaa do dajëb hanoo do er moo bok ti noo gó. ⁶ Hÿÿ kä, er dajëb wät do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yik do er tamesoo do paa hä, dooh Mosees ky n'aa jaw'yik do er hä tamejõ wäd bä. Papuuj gó P'op Hagä Do wë er moo bok hÿÿ kä, ta Sahee er tah'yib mahüüm do hyb n'aa. Dooh pooj jé ji bahed'oo doo da, ky n'aa jaw'yik do hä takerii däk doo da tado wäd bä, P'op Hagä Do wë er moo bok doo.

⁷ Nyy d' y hanäng pé tii? Nesaa g'eeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do Mosees hä kan'oo däk doo? Dooh. Dooh nesaa do tado bä. Mosees ky n'aa jaw'yik do tanado bä paawä, dooh ji hapëë bä paawä ny hadoo do nesaa do P'op Hagä Do matym gó. Dooh paawä ji hapëë bä baad nado ji h'ëed nadoo do hä ji h'yib däk doo, "Mah'yib däg manä a da hadoo do ma hä" † ta ky n'aa jaw'yik do naher'ood bä paawä. ⁸ Ti hadoo né hë, nesaa do tyw n'aa esóts kán, tii bá hajõng baad hadoo do ji h'yy karën do hedoo do hä ji h'yib däg däk tan'oo bá, "Mah'yib däg manä a h'ëed nadoo do hä", ta ky n'aa jaw'yik do mejüü do hyb n'aa. Ky n'aa jaw'yik do badoo bá nesaa do hä ji moo ge'yym doo, tii bá dooh nesaa do ji tah'yib tatug bá. ⁹ Pooj jé, Mosees ky n'aa jaw'yik do mejüü do hä y h'yy ganahoot ná bá, dooh y hyb n'aa p'eed bá y bawät doo. Ta jawén, ta ky n'aa jaw'yik do y bahapäh bá kä, nesaa do banyy däg kán hëp y tym gó. ¹⁰ Tii bá y dajëb wät hadoo, dawëë P'op Hagä Do mahñnh y bawäd kán, y hanäng pé tii. P'op Hagä Do mejüü doo, ta hä ji edëb had'yit hë paawä ji ky dahé bá, dajëb tamana kán wë yÿ, tii b' y bahapëë däk. ¹¹ Hahÿÿ da tii: Nesaa do ji h'yib gó hanäng do y tawadii. Y hajaa, y ed'oo, y ky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do Mosees hä kan'oo däk doo, P'op Hagä Do pa y bawäd had'yit hë hyb n'aa ta jawén. Tii bá, y nahajaa do hyb n'aa tii, dajëb hä y ky n'aa kety däg kán, dawëë P'op Hagä Do mahñnh y ketyn hõm. Ti hyb n'aa, nesaa do y tawadii ta tii hä, y wén näng. ¹² Ti hyb n'aa kä, dooh nesaa do tado bá P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do Mosees hä kan'oo däk doo. Tsyt hë, nesaa do mahñnh tii. Tsyt hë, nesaa do mahñnh P'op Hagä Do mejüü doo. Baad had'op do tii. Taw'ääts hë tii. ¹³ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, baad hadoo do an'oo bá g'eeh y dajëb kán hadoo, dawëë P'op Hagä Do mahñnh y bawäd däk? Dooh. Dooh ta ti tado bá ta ti hanoo doo. Nesaa do tii, tahana y dajëp, dawëë P'op Hagä Do mahñnh y bawäd däk doo. Baad hadoo do y bahapäh bá kä, nesaa do y tah'yib tatug wät baad hadoo do y ky nadaheeh hyb n'aa, nesaa do nas'aa né hë ji bahapëë däk hyb n'aa kä. Ti hyb n'aa kä, tak'ëp nas'aa né hë nesaa doo, P'op Hagä Do mejüü do metä däk.

¹⁴ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yik do hanaa tado bá nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hanaa né hë Mosees ky n'aa jaw'yik doo, er hapäh. Tii d' nado yÿh. Badäk hahÿÿ bá naa yÿh, ji daaj hë ji karën do jawén hawät doo. Nesaa doo, kariw y n'aa hadoo. Tak'ëp tamejõ had'yit hë hä yÿ. ††15 Dooh y h'yy ganyy bá y bahed'oo

do hä. Y karën do y moo wät doo, dooh y moo hewëed bá. Tak'ëp y ganen'aak doo, ti né ti y moo wät doo. ¹⁶ Y kanarën do y moo wät do tahadoo do hyb n'aa, tii bá, "Te hub né hë, baad ub P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik doo", näng yÿh. ¹⁷ Dooh y tado wäd bá ta ti baad nadoo do moo wät doo. Nesaa do hëp y tym gó hawät do ti ta ti moo wät doo. ¹⁸ Y hapäh né hë, dooh baad hadoo pé hëp y säg gó hawät péh. Ta ti y wén hapäh, y karën né hë paawä baad hadoo do y moo wät, dooh y haja bá. ¹⁹ Baad hadoo do y karën do nado ti y moo hew'ëet doo. Y kanarën doo, nesaa doo, ti ti y moo wäd had'yit hë. ²⁰ Hÿÿ kä, y kanarën do tado bá ta ti y moo hew'ëet doo, dooh y tado wäd bá ta ti moo wät doo. Nesaa do hëp y tym gó hawät do moo wät ti ta tii.

²¹ Ti hyb n'aa kä, hahÿÿ da hëp yÿ gó awäd had'yit hë y bahapäh: Baad hadoo do y karën bá y moo wäd paawä, nesaa do hëp yÿ gó takametëeh, y tahewaaw, baad hadoo do y moo nawät hyb n'aa. ²² Hëp yÿ gó P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do y gen'aak. ²³ Ti hadoo né hë, hä yÿ hë awät na-ääj hë, y hapäh, hejój see péh, baad hadoo do y hyb n'aa newëë do y gen'aak do majÿ hadoo doo. Nesaa do hëp yÿ gó hanäng do y moo wäd had'yit hë tan'oo bá tii. Y tamaso had'yit hë tii hä.

²⁴ Tak'ëp baad nado né hë yÿh! Jaa y hed'ëep da dajëb hejój mahñnh hup yÿ gó hawät doo? ²⁵ P'op Hagä Do wë y tsebé. Ti né ti y hed'ëep doo, er Wahë N'aa Jesus Kristo hyb n'aa.

Ti hyb n'aa kä, hahÿÿ da ti hä yÿ y hapäh doo: Hëp yÿ gó y karën y ky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik doo. Ti hadoo né hë, nesaa do ji moo hew'ëet do hejój karën do hëp y säg moo wät.

Baad ji bawäd had'yit hë P'op Hagä Do wë ta Sahee an'oo bá ky n'aa hahÿÿh

8 Ti hyb n'aa kä, dooh P'op Hagä Do ky n'aa ety wäd bá kä banesaa hënh jé Kristo Jesus hä h'yy kata däk doo. ² Banesaa hënh er tawén ky n'aa nety wät, P'op Hagä Do Sahee hejój, ji edëb heh'äat do hanoo doo, er tabedëeb wät do hyb n'aa nesaa do ji moo hew'ëet do hejój mahñnh, dajëb mahñnh † na-ääj hë. Kristo Jesus hyb n'aa tii d' tabad'oo. ³ Nahejoonh do hyb n'aa er h'yib säg, er nahajaa do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yik do er ky dahé bá, dooh ta ky n'aa jaw'yik do haja bá er tedëeb bá nesaa do hejój mahñnh. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do er tedëeb wät hÿÿ kä. Hahÿÿ da tabad'oo tii: Ta T'aah tamejõ däk er mahang. Nahejoonh doo gó, ji hadoo doo da né hë tabana. P'op Hagä Do mejõ däk nesaa do mabaj tadajëp hyb n'aa. Dajëb hä ta T'aah taky n'aa ety däk nesaa do ji moo wät do hyb n'aa. ⁴ Tii d' tawén d'oo, baad had'op, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yik do mejüü doo da, er bahado däk hyb n'aa, eër, ta Sahee h'yib mahüüm doo da habok doo, ji h'yib säg karën doo da nado.

P'op Hagä Do karën doo. Jääm hë Kristo hä ji h'yy kata däg bá, baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó. † Dawëë P'op Hagä Do mahñnh ji bawät do mahñnh ji tedëeb wät, tahanäng pé ti dajëb mahñnh er tedëeb wät doo.

† Esodo 20.17, Dew-Teronom 5.21 †† Tëg nad'ëed is do 14 bá naa, tëg nad'ëed is do 23 tadu däk bá, Paw-Ro her'oot doo, ti hadoo né hë sahõnh hë ji hä. Eër daaj hë, dooh er haja bá er moo boo bá

⁵Jé sa h'yyb säg karën doo da habok doo, sa h'yyb säg karën do hä had'yyt hē rah'yyb padëek. Jé P'op Hagä Do Sahee karën doo da habok doo, ta Sahee karën do hä rah'yyb padëek. ⁶Ji da dajëp, dawëe P'op Hagä Do mahänh ji bawäd däg had'yyt hē ji h'yyb säg an'oo bä. P'op Hagä Do Sahee kä ji tah'yyb mahüüm bä, ji edëb had'yyt hē P'op Hagä Do pa ta Sahee an'oo bä. H'yyb nyyw gó ji bawät tan'oo bä na-ääj hē. ⁷Ji h'yyb säg nesaa do gen'aak doo, P'op Hagä Do maji. Dooch taky dahé bä P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Dooch na-ääj hē tahaja bä taky dahé bä. ⁸Ti hyb n'aa, sa h'yyb säg karën doo da habok doo, dooh rahaja bä ran'oo bä P'op Hagä Do tsebé sa wë.

⁹Tii d' nado bëeh. Dooch ji h'yyb säg tado wäd bä bë tah'yyb mahüüm doo. P'op Hagä Do Sahee ti bë tah'yyb mahüüm doo kä, bë h'yyb gó ta Sahee awäd bä tii. Kristo Sahee sa h'yyb gó badoh doo, dooh Kristo karapee rado bä. ¹⁰Bë h'yyb gó Kristo awäd bä, bë hub dajëb né da paawä nesaa do hyb n'aa, bë da edëb had'yyt hē hÿ pong jé P'op Hagä Do Sahee an'oo bä, baad bë bahado däk do hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. ¹¹Dejëp do mahang Kristo ganä wät hanoo do Sahee bë h'yyb gó tawäd bä, tii bä Kristo ganä wät hanoo do genä hóm tan'oo bä na-ääj hē badäk hahÿy bä bë hub n'aa paah. Ta Sahee bë h'yyb gó hawät doo me tii d' tabad'oo da.

¹²Ti hyb n'aa kä wakän haa hedoo doo, taw'ääts hē dooh er ky dahé boo bä ji h'yyb säg ji hä mejüü doo. Taw'ääts hē dooh er aboo boo bä ji h'yyb säg karën doo da. ¹³Ta ti ÿ wén her'oot, ji h'yyb säg karën doo da bë aboo bä, bë da dajëp, dawëe da bë baboo had'yyt hē tii bä P'op Hagä Do mahänh. Hÿy kä, P'op Hagä Do Sahee hejój me bë medug bä nesaa do ji karën doo, tii bä bë da aboo had'yyt hē P'op Hagä Do sii. ¹⁴Sahönh hē P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo, P'op Hagä Do taah tii. ¹⁵Dooch sa karom sa kariw n'aa tak'ëp sa hä mejüü do jeÿym do hadoo bë hado bä, ta Sahee bë gado däk do an'oo bä. Ta Sahee, bë hä tan'oo däk doo, P'op Hagä Do taah däg bë tan'oo bä kä. Ti né hē ta Sahee an'oo bä, "Ee" er maneënh P'op Hagä Doo, er Yb. ¹⁶P'op Hagä Do taah né hē èer, baad P'op Hagä Do Sahee metëeh er h'yyb tym hä. ¹⁷Ta taah er bahadoo do hyb n'aa, er gadoo da ta taah hä P'op Hagä Do ky däng doo. Kristo sii er gadoo da ta hä P'op Hagä Do an'oo däk doo. Kristo sii er ahob bä, ta sii da er babok ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó, ta sii da er kabaj'aa.

Tak'ëp hetsooh do ta jawén ji gadoo do ky n'aa hahÿyh

¹⁸Da hē er ahoop doo, dooh its tii hä ÿy péh, tak'ëp hetsooh doo, kabaj'aa do ta jawén er hä kametä däk do matym gó. ¹⁹Sahönh hē P'op Hagä Do pahuunh do paa tsebee gó ragada tak'ëp hetsooh doo, kabaj'aa do P'op Hagä Do taah ragadoo do noo gó kä. ²⁰Sahönh hē P'op Hagä Do pahuunh do ta ti tawén gada, P'op Hagä Do ky n'aa was'ee wät do hyb n'aa sahönh hē tapehuunh doo, baad tawén nado wäd. P'op Hagä Do né hē tii, tii d' had'oo do paah. † Ti hadoo né hē, ti awät ti noo gó sahönh hē baad tabahado däk da p'aa hēnh,

tapehuunh do gad'aa, P'op Hagä Do an'oo bä. ²¹Ta ti kajaa bä kä, P'op Hagä Do ed'ëep da sahönh hē tapehuunh do paa takarejä mahänh. Tak'ëp hetsooh doo gó, kabaj'aa doo gó P'op Hagä Do taah rababok bä kä, sahönh hē kapahuuj wät do na-ääj kä ragadoo baad hadoo do sa nemuun.

²²Er hapäh, sahönh hē badäk hahÿy bä P'op Hagä Do pahuunh do paa ahoop ÿynh ajän mahÿyj tahoop do hadoo. ²³Ti had'yyt nado hahoop. Er na-ääj hē er ahoop. Èer, ti nuuj jé P'op Hagä Do Sahee gadoo doo, ta jawén hÿ pong jé er gadoo do metëe n'aa, er ahoop baad er gadaa nuuj jé ta wë P'op Hagä Do er tagadoo bä kä. Ta taah èer, er gada. Er gada papuuj er hä däg. ²⁴Er tedëeb wät do hyb n'aa er gada né hē ta tii. Er gado däg bä paawä er hä taky n'aa enooh doo, dooh hyb n'aa ta ti ji gadaa wät péh. Dooch ji gadaa bä ji gado däk doo. ²⁵Er ganadoo nä do hyb n'aa, baad er gada sahönh hē er hä taky n'aa enooh do takajaa bä kä. Dooch er h'yy gejë hóm bä.

²⁶Er gadaa nuuj jé P'op Hagä Do Sahee er tamasa, nahejoonh do hyb n'aa er h'yyb. Dooch er hapëe bä nyy da taw'ääts hē ji ky n'aa etsëe. Ti hadoo né hē, ji kyyh nadoo doo me P'op Hagä Do Sahee taky n'aa etsëe er hyb n'aa. ²⁷P'op Hagä Doo, er h'yyb tahapäh doo, tamaa napäh ta Sahee kyyh er h'yyb gó naa. P'op Hagä Do karën doo da né hē ta Sahee ky n'aa etsëe, P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wë kasëew däk do sa hyb n'aa.

²⁸Er hapäh, sahönh hē né hē ji hä kametëeh doo, baad nadoo do sii hē, baad tabahado däk da P'op Hagä Do an'oo bä ta hä kamahän do sa hä, tanaëenh do sa hä. Er tanaëej wät, ji hä tah'yyb däng do takaja däk hyb n'aa kä. ²⁹Sahönh hē tadu däng do pooj jé, P'op Hagä Do hapëe däk do sa hä P'op Hagä Do h'yyb däng, ta T'aa hadoo rabahadoo hyb n'aa, hajök do ta wakään hedoo do sa hÿyj wah'ëeh hadoo do ta T'aa tabahadoo hyb n'aa. ††³⁰P'op Hagä Do h'yyb däng do ta pooj jé, ti na-ääj hē tanaëej kän. Tanaëej wät doo, baad rabahado padëek ta matym gó tan'oo bä. Baad hado däk do ta matym gó tan'oo däk doo, kabaj'aa da, ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang rababoo däk da tan'oo bä.

³¹Tii d' P'op Hagä Do bad'oo do hyb n'aa ji hä, wyt ta maab hē hahÿyh: P'op Hagä Do bahag'ääs do hyb n'aa èer, dooh hajaa pé er hä. ³²Dooch P'op Hagä Do baa es'ii bä sét hadoo do ta T'aa. Dajëb hä tahaëenh paa er sahönh hē hyb n'aa. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tanoo né da ji hä na-ääj hē sahönh hē ta seeh, takarën doo da er bahajaa er babok hyb n'aa. ³³Jaa g'eeh hajaa P'op Hagä Do hasëew hóm do hä taky n'aa tapa bä? P'op Hagä Do tii, baad rabahado padëek tan'oo bä ta matym gó. ³⁴Kristo Jesus er hyb n'aa dajëp do paah, p'aa hēnh ganä wät doo, P'op Hagä Do hub hadäk hēnh hasooh doo, er hyb n'aa taky n'aa etsëe. Ti hyb

† Tapahuunh do paa P'op Hagä Do wén ky n'aa was'ee wät, Adäw, P'op Hagä Do pahuunh do hagä n'aa, tamejüü do taky nada-heeh do paa hyb n'aa. †† P'ooj ub, dooh nä badäk hahÿy bä habong pé né paawä, ji P'op Hagä Do hapëe däk né hē.

n'aa, dooh hajaa pé banesaa hēnh ēr taky n'aa ety bā.
³⁵ Jaa g'eeh hajaa Kristo ēr takamahān do mahānh ēr tetyn bā? Ji ahoop doo, baad nadoo do ji wē kajaa doo, ji rarejāā doo, ji asaah doo, ji saroor tamah doo, ām n'aa nāng doo, ji radaj'ēep do na-āāj hē, dooh tabad'op hē tahaja bā Kristo ēr takamahān do mahānh ēr tetyn bā. ³⁶ Hahŷ takerii dāk doo da né hē P'op Hagä Do hä Dawi her'oot do kametēeh ēr hā:

"A hyb n'aa dajēb gó had'yyt hē āā babok,
 b'éée radahej'ēep doo hēnh ramahūūm doo da ran'oo bā āā hā." †

³⁷ Ta ti hedoo do bawäd bā né paawä ēr hā, baad ēr j'aa ketsēē had'yyt hē, P'op Hagä Doo, ēr hā kamahān doo, an'oo bā. ³⁸ Baad ŷ bahapāh hahŷ hēp ŷŷ gó: Dooch hajaa pé ēr hā P'op Hagä Do kamahān do mahānh ēr tetyn hōm bā. Dooch dajēb haja bā, dooh ji awät do haja bā, dooh āās rahaja bā, dooh nesaa do hejój enāh do rahaja bā, dooh da hē ji wē hawät do haja bā, dooh ji pooj jé hawät do haja bā, dooh hejój n'aa enāh do rahaja bā, ³⁹ dooh p'op habong do hejój enāh do rahaja bā, dooh tūū habong do hejój enāh do rahaja bā, dooh na-āāj hē P'op Hagä Do pahuunh do see haja bā tii. Kristo Jesus, ēr wahē n'aa hā takametēeh ēr hā P'op Hagä Do kamahān doo. Dooch hajaa pé ēr hā takamahān do mahānh ēr tetyn hōm bā.

Isaraéw buuj ky n'aa hahŷŷh

9 Séd hā ŷ h'yy kata dāk do hyb n'aa Kristo hā, né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot do hā. Dooch daap ŷ menā bā. Hēp ŷŷ gó P'op Hagä Do Sahee bawät do hyb n'aa, te hub né hē hahŷ ŷ her'oot doo, baad hēp ŷ metēeh hā ŷŷ: ² Tak'ēp né hē ŷ hyb n'aa tón, ŷ ahoop hēp ŷŷ gó ³ wakān haa, Isaraéw buuj sa hyb n'aa. Tahaja bā paawä, ŷ gadoo paawä ŷ ky n'aa kawas'ee dāk doo, ŷ gado paawä dawēē Kristo mahānh ŷ bawäd hōm doo, wakān haa, Isaraéw buuj sa hyb n'aa, ti raky n'aa kawas'ee bong hyb n'aa paawä, Kristo karapee rabahado padēek hyb n'aa paawä. P'op Hagä Do asēew hōm do tii, ta taah rabahadoo hyb n'aa paawä. Sa hā né hē P'op Hagä Do metä wät ta bag tak'ēp gabarēeh doo, ta kabaj'aa doo. Sa wahē n'aa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät paa nyy da tabad'oo sa hā. Sa hā paa taban'oo dāk ta ky n'aa jaw'yyk doo. Sa hā P'op Hagä Do metēeh paa nyy da takarēn ji hyb n'aa jaw'yyk ta hā. Sa hā né hē hajōng baad hadoo do P'op Hagä Do ky n'aa enooh paah. ⁵ Abaraām, Isak, Jakóh né ti sa wahē makūūh. Isaraéw buuj sa see né hē ti Kristo, ji da hadoo tabahado dāk do hyb n'aa. P'op Hagä Doo, sahōnh hē sa bahānh hadoo doo, ji j'aa etsēē had'yyt do ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

⁶ Hŷŷ kā, Isaraéw buuj mahang hajōk raganadoo do hyb n'aa Jesus, dooh takaja bā g'eeh sa hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, Jesus raganadoo do metēeh apāh? Dooch. Tii d' bē edoo manāh. P'op Hagä Do moo wät né hē sa hā taky däng doo. Bē hyb n'aa newē hahŷŷh: Dooch sahōnh hē Isaraéw buuj panaa, Isaraéw

buuj heh'āāt rado bā P'op Hagä Do hā, dooh sahōnh hē P'op Hagä Do karapee rado bā. ⁷ Abaraām panaa rabahado né paawä, dooh sahōnh hē Abaraām panaa heh'āāt do rado bā. Jāām hē ta wób tii, Abaraām panaa heh'āāt do P'op Hagä Do hā. Hahŷŷ da P'op Hagä Do ky däng paa Abaraām hā: "Isak hanaa da a panaa heh'āāt." †⁸ Hahŷŷ d' tahanāng pé tii: Dooch sahōnh hē Abaraām hanaa P'op Hagä Do karapee rado bā. Jāām hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa henäk do P'op Hagä Do karapee heh'āāt tii. ⁹ Hahŷŷ da P'op Hagä Do kyyh Abaraām hā taky däng do paah: "Wät hahŷŷ hē, ta baab, p'aa hēnh da om ŷ bahehēen. Om ŷ bahehēen bā p'aa hēnh, t'aah nyy dāk da a ŷŷm Sarah", † nāng mā P'op Hagä Do kyyh Abaraām hā taky n'aa enooh doo.

¹⁰ Ta ti hā had'yyt hē nado ji bahapāh nyy da P'op Hagä Do basēew hōm ta karapee. Sét hē Rebéka taah sa yb, Isak āā wahē n'aa makūūh. ¹¹ Sét hē né paawä sa yb, ta taah kawareeh henäk do pooj jé, dooh nā baad hadoo do ramoo boo nā bā, dooh nā baad nadoo do ramoo boo nā bā na-āāj hē, P'op Hagä Do ky hadoo Rebéka hā: "Wah'ēeh hadoo doo, ta jawén nā karom da", † nāng māh. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do h'yyb däng do kaja dāk hyb n'aa. P'op Hagä Do h'yyb däng do né hē ti tanaēeh doo. Dooch ramoo bok do hyb n'aa tado bā sa hā P'op Hagä Do h'yyb däng doo. ¹³ Tii da né hē P'op Hagä Do kyy kerih do bód see her'oot: "Jakóh ŷ kamahān wät. Esauh dooh ŷ genaag bā." †

¹⁴ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, "Dooch baad hadoo do P'op Hagä Do moo wäd ji hā", nāng g'eeh ji kyyh? Dooch. Taw'āāts hē tii da dooh ji edo bā. ¹⁵ Hahŷŷ da P'op Hagä Do ky hadoo Mosees hā: "ŷ ky enyym da jé ŷ h'yyb däng do hā. ŷ t'yyd mehīn da jé ŷ h'yyb däng do hā", † nāng mā ta kyyh. ¹⁶ Ti hyb n'aa, ji karēn do hyb n'aa nado ji tabasēm. Dooch tak'ēp ji hyb n'aa tam'aah do hyb n'aa tado bā na-āāj hē. Jāām hē ji tat'yyd mehīn do hyb n'aa P'op Hagä Do ji tawén sēm.

¹⁷ Hahŷŷ da P'op Hagä Do kyyh Paraóh hā ta kyy kerih doo gó: "Ōm ŷ asēew hōm, hejój ŷŷ ŷ metēeh hyb n'aa né hē a hā, hāt ŷ ky n'aa etsēeh hyb n'aa na-āāj hē badāk hahŷ haw'āāts hē", nāng mā ta kyyh. ¹⁸ Ti hyb n'aa kā, P'op Hagä Do t'yyd mehīn tah'yyb däng do hā, ranabuj keh'ūūm tan'oo bā tah'yyb däng doo.

¹⁹ "Tii d' tado bā, h'ēed hyb n'aa ēr P'op Hagä Do ky n'aa tapaa nā? Dooch ji haja bā P'op Hagä Do h'yyb däng do wē ji h'yy kawareem bā", nāng apāh bē kyyh hā ŷŷ. ²⁰ Bē ŷ eanh ēnh: Jaa bē ajyy its, P'op Hagä Do bē ky gedag bā? "Héd n'aa tii da ŷ mabewyd wät", nāng g'eeh apāh manajuu kyyh hewyt do hā?

††† Dooch. Takarēn doo da né hē hewyt do moo wät tsäng me. Takarēn bā, sét ta pan'aa me tabewyt hanām do hood ta seeh, hanām do hood nado ta seeh.

²² Ti hadoo P'op Hagä Do hajaa tamoo wäd bā ji hā takarēn doo da. P'op Hagä Do karēn bā tahajaa paawä

†† Genesis 21.12 † Genesis 18.10, 14 †† Genesis 25.23
 †† Marakijas 1.2-3 ††† Esodo 33.19 ††† Isajas 29.16, 45.9

† Saaw-Mo 44.22

tametëeh ta kawajãän do nesaa do sa wë, tahajaa paawä tametä bä ta hejój, sa hä tamoo wät do hä. Ti hadoo né hë tak'ëp h'yyb jawyg gó tagada, nayyw hë tanarejãä hyb n'aa sa wë takawajãän doo, ta jawén tarejãä doo. ²³ Tii da P'op Hagä Do bad'oo tak'ëp ta kamabaj'aa do tametëeh hyb n'aa jé tat'yyd mehïin do sa hä, ta pooj jé tenäm doo, tak'ëp hetsooh do ta jawén ragadoo hyb n'aa. ²⁴ Ta ti sa wób né èër, Judah buuj mahang, Judah buuj nadoo do mahang na-ãäj hë ta wë tasëew bong doo. ²⁵ Tii d' né paa P'op Hagä Do ky n'aa rod Osejas häd näng do berii wät paa P'op Hagä Do kyyh. Hahÿÿ d' paa ta kyyh:

“Karapé haa ÿ maneëenh da, karapé haa nadoo do paah.

ÿ kamanahãän do paa ÿ maneëenh da ÿ kamahãän doo”, † näng ta kyyh.

²⁶ Hahÿÿ da na-ãäj hë P'op Hagä Do her'oot paah:

“Ti awät da ti noo gó kä,
karapé haa ÿ nanäng do paa ÿ naëej däk da karapé haa däg.” ††

²⁷ Isaraéw buuj hä kä, hahÿÿ d' paa P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot:

“Hood tég hawób hado né paawä Isaraéw buuj, jãäm né da sa wób P'op Hagä Do ed'ëep.

²⁸ Tii d' tawén hadoo,
nayyw hë né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gawats'iik da sa häj n'aa buuj.

Jãäm né da sa wób ked'ëep”, ‡ näng mä Isajas kyyh.

²⁹ Isajas her'oot do paa hadoo né kä. Hahÿÿ d' paa ta kyyh:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
Sahõnh hë Haj'ap Do taneréd bä paawä èr wób rabadëp hyb n'aa

èr panaa näng hyb n'aa,
Sodoma, Gomoha hado däg paawä èër.

Èr paawä gawatsig jëng.” ††

³⁰ Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: Judah buuj nadoo doo, dooh né paawä resóts bä nyy da baad rabahado padëek hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad rawén hado däg kån hÿÿ kä ta matym gó, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. ³¹ Isaraéw buuj kä, tak'ëp rah'yyb padäg né paawä Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da rababok hyb n'aa, baad rabahado padëek hyb n'aa paawä P'op Hagä Do matym gó, dooh baad rahado padäg bä ta matym gó. ³² Hëd n'aa ti rawén nahajaa? Rawén nahajaa, dooh rah'yy ka'eeh doo me resóts bä tii. Jãäm hë ramoo bok do hä rakarën baad rabahado padëek ta matym gó. Ti hyb n'aa, ta tii hä tak'ëp rah'yyb padëek do hyb n'aa, dooh tagah'ood bä sa hä h'ëed hyb n'aa Kristo dajëp, Jesus rawén makyys. Ta see hä tak'ëp ji h'yyb däk do hyb n'aa pä hä ji tsyym poo heo, ji adëë hyng do hadoo tii. ³³ Tii d' né hë tak'erii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó:

“Bë hyb n'aa matakä.

Sijõn bä ‡ÿ dajaat da pä, ta hä ratsyym poo heo hyb n'aa.

† Osejas 2.23 †† Osejas 1.10 ‡ Isajas 10.22-23 hanaa Paw-Ro erii wät doo. †† Isajas 1.9

Ta hä ratsyym poo heo da.

Ti hadoo né hë, ta tii hä h'yy kasadä doo, dooh da tanu mebyy bä”, näng ta kyyh. †††

10 Wakån haa hedoo doo, bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Tak'ëp paawä ÿ karën Isaraéw buuj rabadëp P'op Hagä Do wë. Tii d' né hë ÿ ky n'aa etsëë P'op Hagä Do hä sa hyb n'aa. ² ÿ hapäh né hë sa ky n'aa ÿ wén her'oot hahÿÿh: Tak'ëp né hë rakarën paawä P'op Hagä Do rah'yyb en'yyim. Ti hadoo né hë, dooh rah'yy gah'ood bä P'op Hagä Do h'yyb däng do hä. ³ Dooh rah'yy gah'ood bä nyy da P'op Hagä Do bad'oo baad ji bahado däk hyb n'aa ta matym gó. Ratyw n'aa esoos nyy da rabad'oo, sa daaj hë baad rabahado padëek hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa, dooh rakarën bä ragado bä P'op Hagä Do benyyw däk doo, baad ji bahado däk hyb n'aa ta matym gó. ⁴ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do tado wäd bä ji tah'yyb mahũũm doo, Kristo an'oo bä. Ti hyb n'aa, sahõnh hë Kristo hä h'yy ka'eeh doo, baad rabahado padëek hÿÿ kä P'op Hagä Do matym gó. †††

⁵ Hahÿÿ da Mosees erii wät do paa ta ky n'aa jaw'yyk do hä hana do baad ji bahado däk do ky n'aa: “Jé hahÿÿ hä kamejũũ do moo wät doo, edëb né paawä da ta hyb n'aa”, § näng ta kyyh. ⁶ Ta see hadoo Mosees kyyh seeh, ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad P'op Hagä Do matym gó ji bahado däk do ky n'aa. Hahÿÿ da ta kyyh: “Hahÿÿ da medoo manäh, ‘Jaa hasëek pé hÿ pong jé? Jaa hahyng pé t'öp dejëp do rababong bä?’” näng mäh. Hahÿÿ d' tahanäng pé Mosees kyyh: Dooh hyb n'aa pé Kristo bahyng ji an'oo bä. †† Dooh hyb n'aa pé dejëp do mahang Kristo ganyyh ji an'oo bä. †††† Hahÿÿ da takerii däk: “Dawëë nado a mahãnh panyyg hanäm doo. A h'yyb gó tabawät, a kyyh hä tabawät”, †† näng kerih doo. ††† Ta ti né hë ti panyyg hanäm do ji ky daheeh do pan'aa, ãã maher'ood hõm doo. ⁹ Hahÿÿ da ãã panäk sahõnh hä: T'öp, a h'yyb gó naa ta wób ramaa napäh bä, “Jesus né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, manoo bä, dejëp do mahang ganä wät P'op Hagä Do an'oo bä baad a h'yyb gó maky dahé bä na-ãäj hë, tii bä õm da P'op Hagä Do ed'ëep nesaa do mahãnh, õm da ted'ëep ta wë. ¹⁰ Ji tawén ed'ëep, ji h'yyb gó né hë ji ky daheeh do hyb n'aa baad ji bahado däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ji tawén ed'ëep na-ãäj hë, ji noo me ji her'oot do hyb n'aa, “Jesus né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.” ¹¹ Tii da né hë takerii däk

†† Jerusarënh panang ti Sijõn . Isaraéw buuj na-ãäj hë kä ramaneëej kån Sijõn . ††† Isajas 8.14, 28.16 daheeh ta ti kerii däk. Jesus ky n'aa né ti pä ky n'aa gó teh'ũũm doo. Hajõk Isaraéw buuj sa hä, dooh paawä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do dajëb bä b'aa kajat-sëk do hä. Ky n'aa kawas'ee däk sa hä b'aa hä dajëp doo. Ti hyb n'aa Jesus rawén makyys, rawén ganadoo. Panyyg gó Isajas erii wät doo da, hajõk Isaraéw buuj ratsyym poo heo do hadoo. ††† Hahÿÿ da na-ãäj hë tahajaa ji erii bä tii: “Kristo hä takaja däk Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa, sahõnh hë Kristo hä h'yy ka'eeh doo, baad rabahado padëek hÿÿ kä P'op Hagä Do matym gó.” § Rewitikos 18.5 †† Dooh hyb n'aa pé Kristo bahyng ji an'oo bä, Kristo ewäd hyng do hyb n'aa. ††† Dooh hyb n'aa pé dejëp do mahang Kristo ganyyh ji an'oo bä, Kristo ganä wäd kån do hyb n'aa. †† Nahejooj baad ji bahado däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, kerih do hä ji bahapäh. ††† Dew-Teronom 30.14

P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: "Sahõnh hē né hē ta hā h'yy kasadā doo, dooh da ranu mebyy bā", † nāng P'op Hagä Do kyyh. ¹² Séd hā P'op Hagä Do gadoo ta hā h'yy kasadā doo, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-āāj hē. Sét né hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hē sa wahē n'aa. Baad taky n'aa edëng sahõnh hē ta hā ky n'aa ets'ëē doo. ¹³ Tii d' tawén hadoo, hahÿÿ da P'op Hagä Do ky dāng do hyb n'aa: "Sahõnh hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hā ky n'aa ets'ëē doo, wē ÿÿ da sa h'yyb tym edëp ÿ an'oo bā." ††

¹⁴ Ti hado né paawā, nyy d' raky n'aa ets'ëē g'eeh, dooh ta hā rah'yy kae bā? Nyy da Jesus Kristo hā rah'yy kae'eeh da g'eeh, dooh raky n'aa napëē bā ta ky n'aa? Nyy da raky n'aa napäh da, tananny bā ta ky n'aa sa hā maher'oot doo? ¹⁵ Nyy da rabaher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm do ta wób sa hā, P'op Hagä Do manejö bā ramaher'oot hyb n'aa? Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do hā ta ti ky n'aa: "Taw'ääts hē, baad ub ta ti panyyg hanäm do panäg n'aa kajaa doo", ‡ nāng kerih do hā.

¹⁶ Taw'ääts hē né paawā tii, dooh sahõnh hē Isaraéw buuj ragado bā P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Tii da né hē Isajas her'oot do paah. Hahÿÿ d' mā ta kyyh P'op Hagä Do hā: "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, dooh raky dahé bā ér her'oot doo", † nāng mäh. ¹⁷ Ti hadoo né hē, ji h'yy kae'eeh doo, panyyg hanäm do ji maa newëē do hā tabana. Kristo kyyh né hē ti panyyg hanäm doo. ¹⁸ Hÿÿ kā, hajök Isaraéw buuj rah'yy kana'eeh do hyb n'aa ÿ eanh hahÿÿh: Dooh g'eeh rapanyyg enä hõm Kristo ky n'aa hā? Rapanyyg enä hõm né hē. Hahÿÿ P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do hā rapanyyg enä hõm né hē ji bahapäh:

"Badäk hahÿÿ bā haw'ääts hē sa kyyh keh ÿ n'aa bawäd däk.

Dawëē sa kyyh kaja däk keh ÿ n'aa hā." ††

¹⁹ Hÿÿ kā, rapanyyg enä hõm né paawā, dooh apäh Isaraéw buuj rah'yy genä bā Kristo ky n'aa hā, rawén ganadoo? Dooh. Dooh tii d' tado bā. Pooj jé dó hahÿÿ da paa Mosees baher'oot P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hā:

"Ta wób buuj hā da,

p'ooj ub karapé haa nadoo do hā,

bē da h'yy kajew'ëēs ÿ an'oo bā.

ÿ anoo da bē kawajään ta wób buuj wē

bē hā h'yy gatamah doo", ††† nāng mäh.

²⁰ Ta jawén, baad ub Isajas baher'oot paa P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj nadoo do ky n'aa hā. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

"Hā ÿ hyb n'aa napeet do paa ÿ d' rawyyd kän sa h'yyb me.

ÿ kametä däk hā ÿ hyb n'aa napeet do paa hā", †† nāng mäh.

²¹ Isaraéw buuj ky n'aa hā kā hahÿÿ da Isajas erii wät P'op Hagä Do kyyh:

"Moh ÿÿ ÿ an'oo had'yyt paa nabuj keh'üüm do sa wē, hā ÿ h'yy kawereem do sa wē, ÿ masa do hyb n'aa paawā." §

Isaraéw buuj ta jawén P'op Hagä Do t'yyd mehÿÿn do ky n'aa hahÿÿh

11 Hahÿÿ da ÿ eanh hÿÿ kā: P'op Hagä Do mak'yyts kän g'eeh ta karapee, Isaraéw buuj? Dooh. Dooh P'op Hagä Do mak'yyts bā. Bē hegää ÿÿh. ÿ na-āāj hē Isaraéw buuj, Abaraäm makü panaa seeh, Bën-Jamih 12 hedoo do Isaraéw taah see panaa ÿÿh. ² Dooh P'op Hagä Do mak'yyts bā ta karapee p'ooj ub tasëew hõm doo. Bē hapäh né hē P'op Hagä Do kyy kerih doo gó P'op Hagä Do hā Eriij her'oot do paah. Hahÿÿ da Eriij makü kyyh P'op Hagä Do hā, Isaraéw buuj taky n'aa tapaa bā: ³ "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, radejëēb kän sahõnh hē a ky n'aa rod hedoo doo. Rarejä bëeh a wē ji ma ejuu do tyng. Sét né hē ÿ mad'aak a ky n'aa rod sa see paah. ÿ na-āāj hē hÿÿ kā rakarën radaj'ëep", §† nāng mā Eriij kyyh. ⁴ Ti m' hahÿÿ da P'op Hagä Do ky gadoo Eriij: "ÿ asëew däk tsyt hē wē ÿÿ 7 miw ajyy. Ta ti dooh sa taron nuu me rehyy bē bā ta wób sa kabarii Baaw häd nāng do wē", §†† nāng mā P'op Hagä Doo. ⁵ Ti hadoo né hē da hē. P'op Hagä Do asëew hõm Isaraéw buuj sa wób, sa wē taky ennyym do hyb n'aa. ⁶ Hÿÿ kā, sa wē taky ennyym do hyb n'aa ta-do bā P'op Hagä Do wén sëew hõm tii, dooh sa daaj hē baad hadoo do ramoo bok do hyb n'aa tado bā. Ji moo wät do hyb n'aa tado bā paawā, tii bā dooh ji wē taky ennyym do hyb n'aa had'yyt hē tado wäd bā.

⁷ Hahÿÿ da tabawät, da hē, Isaraéw buuj mahang: Dooh Isaraéw buuj rawyyd bā ti resoos doo. §† Jääm hē sa wób, P'op Hagä Do asëew hõm do rawyyd kän tii. Ta wób dooh rah'yy gah'ood bā. Abaa padëek sa h'yyb P'op Hagä Do an'oo bā. ⁸ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh do hā takerii däk sa ky n'aa:

"Dooh rah'yy gah'ood bā P'op Hagä Do an'oo bā.

Matym enä né paawā, dooh sa h'yyb gó rahapëē bā.

Nabuu enä né paawā, dooh ramaa napëē bā." §††

⁹ Dawi na-āāj hē her'oot paa Isaraéw buuj h'yy ganahoot do sa ky n'aa. Hahÿÿ da ta kyyh sa ky n'aa hā, P'op Hagä Do hā taky n'aa ets'ëē bā:

"Man'oo sa tä, sa waa tak'ëp hanaak do na-āāj hē,

h'yy kanap'eed gó rababok tan'oo bā,

raganadaa bā baad nadoo do rabahoop hyb n'aa,

nesaa do ramoo bok do sām ragadoo hyb n'aa kā.

¹⁰ Man'oo sa matym gabah'üüd däk, ranahapäh hyb n'aa.

Man'oo ta wób karom rabahadoo hyb n'aa." §†

¹¹ Isaraéw buuj rah'yy kana'eeh do hyb n'aa, dawëē P'op Hagä Do mahānh rababoo däg had'yyt hē g'eeh hÿÿ jawén? Dooh. Dooh da raboo däg had'yyt hē dawëē

§ Isajas 65.2. Isaraéw buuj rapanyyg enä né paawā, rah'yy genä né paawā, ranabuj keh'üüm do hyb n'aa rawén ganadoo Kristo ky n'aa hanäm doo. §† 1 Reis 19.10, 14 §†† 1 Reis 19.18 §† Isaraéw buuj ratyyw n'aa esoos, baad rabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. §†† Dew-Teronom 29.4, Isajas 29.10 §† Saaw-Mo 69.22-23

† Isajas 28.16 hā takerii däk tii. Dooh da ranu mebyy bā ta matym gó rabé bā, sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó, tahanāng pé tii. †† Jowéw 2.32 † Isajas 52.7 †† Isajas 53.1 †† Saaw-Mo 19.4 ††† Dew-Teronom 32.21 ††† Isajas 65.1

P'op Hagä Do mahãnh. Jesus ky n'aa raganadoo do hyb n'aa, resõõts hõm do hyb n'aa, ta wób, Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagä Do edëëb kãn hÿÿ kã ta wë, sa wë Isaraéw buuj rah'yy kajew'eës hyb n'aa. ¹¹² Isaraéw buuj resõõts hõm do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa edëë kãn hÿÿ kã badäk hahÿÿ bã habong do Isaraéw buuj nadoo doo. Isaraéw buuj raganadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do sa hã tanoo do paawä, baad P'op Hagä Do ky n'aa edëë kãn hÿÿ kã Isaraéw buuj nadoo doo. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, bë hyb n'aa newë nyy da tak'ëp ti bahãnh baad ub tabahadoo sahõnh hë ër hã, p'aa hënh P'op Hagä Do wë Isaraéw buuj rah'yy kawereem bã kã, Jesus hã rah'yy kae padëëk bã kã.

¹³ Bëëh, Isaraéw buuj nadoo do hã ÿ maher'oot hÿÿ kã. ÿ Kristo asëëw hõm, ÿ tamejüü, Isaraéw buuj nadoo do mahang ta ky n'aa ÿ ma metëëk hyb n'aa. Ti hyb n'aa tak'ëp ÿ kamahãnh ta ti hã ÿ tamejüü doo, tak'ëp ÿ wén hyb n'aa tam'aah. ¹⁴ Tii d' ÿ wén d'oo, ÿ karën ÿ an'oo bã paawä wakãn ÿ wób, Isaraéw buuj, bë wë rah'yy kajew'eës. Bë wë rah'yy kajewëëts bã, rat'yyd kamehÿÿn, Jesus hã rah'yy ka'eëh ÿ karën paawä, sa wób rabadëp hyb n'aa. ¹⁵ Da hë hajõk Isaraéw buuj P'op Hagä Do etyn hõm ta mahãnh, Jesus raganadoo do hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ti nuuj jé, hajõk Isaraéw buuj nadoo do wób, ta majÿÿ hedoo do paah, tii kã ratyw n'aa nyy däk P'op Hagä Do najiis rabahadoo hyb n'aa kã. Ta jawén, Isaraéw buuj rat'yyd kamehÿÿn bã kã, Kristo hã rah'yy kae bã kã, p'aa hënh da P'op Hagä Do gadoo ti ta wë. Tak'ëp tabahetsooh da ti noo gó kã. Dejëp do paa genä bong do hadoo da tii! ¹⁶ Panyyg ky n'aa gó bë ÿ maher'oot Isaraéw buuj ky n'aa: Tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw däg bã pãw pan'aa uuh ta hã kan'oo däk doo, tii bã tsyt hë na-ããj hë ta wë kasëëw däk sahõnh hë mad'aak doo. Tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw däk do tado bã joom patuuh, tii bã tsyt hë ta wë kasëëw däk na-ããj hë joom moo sahõnh hë. ^{††}

¹⁷ Joom oriib häd näng do hadoo P'op Hagä Do karapee, Isaraéw buuj. P'op Hagä Do gekyd hõm joom moo wób. Tii bã bëë kã, Isaraéw buuj nadoo doo, oriib häd näng do daap hawäng do moo hadoo do tets'aa däk joom tëëg heh'äät hã, joom moo heh'äät do mahang. Ta tãg, joom kóm hana doo, tabës hÿÿ kã bë hã na-ããj kã. ^{†††} Tii d' tahadoo do hyb n'aa, bë mak'yyts manä joom moo hedoo do P'op Hagä Do gekyd hõm doo, Isaraéw buuj. Bë h'yy kasabé manäh. Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Dooh bë tado bã joom patuuh hej'oonh doo. Joom patuuh ti bë hã hej'oonh doo.

† Rah'yy kajew'eës bã da rat'yyd kamehÿÿn, tii bã da Jesus raganadoo. †† Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: Tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw däk paa Abaraãm, Isak, Jakóh, Isaraéw buuj sa wahë n'aa. Ti hyb n'aa sa panaa na-ããj hë kasëëw bong tsyt hë ta wë. Hahÿÿ na-ããj hë: Tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw padëëk jããm hë pooj jé Kristo hã h'yy ka'eëh doo. Isaraéw buuj né tii. Ti hyb n'aa, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw padëëk sahõnh hë pooj jé h'yy ka'eëh do sa wakããn. ††† Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: P'op Hagä Do asog hõm Isaraéw buuj wób. Isaraéw buuj nadoo do tagadoo sa jawén buuj. Hÿÿ kã ti ragado däk na-ããj hë sa sii Abaraãm hã, Abaraãm panaa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah.

¹⁹ Hahÿÿ da apäh h'yy kasab'ee doo gó bë see ky hadoo hã ÿÿ: "P'op Hagä Do gakyd hõm joom moo wób, Isaraéw buuj, ÿÿh, Isaraéw buuj nadoo doo, joom hã tabats'aa däk hyb n'aa, ÿ tagadoo hyb n'aa", näng apäh bë see kyyh. ²⁰ Te hub né paawä tii, P'op Hagä Do wén gekyd hõm tii, rah'yy kana'eëh do hyb n'aa. Õm P'op Hagä Do wén gadoo Kristo hã mah'yy ka'eëh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë mahyb n'aa eãm, a hã hë h'yy kasabé manäh. ²¹ P'op Hagä Do t'yyd manehÿÿn bã joom mooh, Isaraéw buuj h'yy kana'eëh doo, õm na-ããj hë dooh da tat'yyd mehÿÿn bã P'op Hagä Do mahyb n'aa eréd hõm bã. ²² Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Ky ennyw né paawä P'op Hagä Do ji wë, dooh tahaja bã ji manesuj bã. P'op Hagä Do ky n'aa ety wät Isaraéw buuj Kristo ganadoo doo. Ky ennyw hã hã Isaraéw buuj nadoo doo. Taky ennyw had'yyt hë bë hã, bë manabaan bã hahÿÿh: Jããm hë taky ennyw do hyb n'aa bë tawén gadoo. Ta ti bë mabaan bã, bë hã hë bë du do bã bë h'yy ka'eëh, bë na-ããj hë P'op Hagä Do etyn hõm da, joom moo ji gakyd hõm do hadoo. ²³ Isaraéw buuj h'yy kana'eëh do paa rah'yy kawereem bã, p'aa hënh rah'yy ka'eëh hyb n'aa kã, tii bã P'op Hagä Do gadoo p'aa hënh tii, joom moo joom tëëg hã ji ets'aa däk doo da. P'op Hagä Do hajaa tii d' tadoo bã sa hã. ²⁴ Bëëh, daap hawäng do b'aa oriib moo hedoo doo, P'op Hagä Do gakyd bëëh, tii bã bë tets'aa däk joom oriib häd näng do heh'äät do tëëg hã, joom moo nahado né paawä bë p'ooj ub. Ta tii da P'op Hagä Do haja bã tamoo wäd bã, ta bahãnh tahajaa Isaraéw buuj, joom oriib heh'äät do moo hedoo doo, p'aa hënh tets'aa bã ta tëëg hã. ^{††}

Ta jawén Isaraéw buuj P'op Hagä Do ed'ëëp do ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Wakãn haa hedoo doo, ÿ karën bë bahapäh hahÿÿ pooj jé ji nahapäh nä doo, bë hã hë bë h'yy kasabé mahãnh: Hajõk Isaraéw buuj wób nabuj keh'üüm dó, dooh Jesus hã rah'yy gah'ood nä bã, sahõnh hë ta ti Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagä Do hã h'yy ka'eëh do pan'aa ta hã rah'yy kae padäg bã kã. ²⁶ Ta ti kajaa bã kã, P'op Hagä Do ed'ëëp da ta wë sahõnh hë Isaraéw buuj. Tii da né hë P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot: "Panang Sijõn ^{††} häd näng doo bã naa kajaa da ji h'yyb tym dëëb.

Tado hõm da P'op Hagä Do ganen'aak do Isaraéw panaa ramoo bok doo.

²⁷ Hahÿÿ ti sa hã ÿ ky n'aa enooh doo, sa hã ÿ bad'oo doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do ÿ ado hõm bã kã", ^{†††} näng P'op Hagä Doo.

²⁸ Jesus Kristo ky n'aa hanãm do raganadoo do hyb n'aa, P'op Hagä Do majÿÿ dó ti Isaraéw buuj, bëëh, Isaraéw buuj nadoo doo, tyw n'aa enäh hyb n'aa, Kristo hã bë h'yy ka'eëh hyb n'aa. Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do asëëw hõm do hyb n'aa sa wahë mak'üüh, P'op

†† P'aa hënh P'op Hagä Do hajaa tagadoo ta wë Isaraéw buuj Jesus hã rah'yy kae bã kã, tahanäng pé tii. ††† Jerusarënh häd see ti Sijõn. Isaraéw buuj ti na-ããj hë ramaneëhnh Sijõn. ††† Isajas 59.20-21, 27.9, Jeremij 31.33-34.

Hagä Do kamahñ had'yyt hē Isaraéw buuj, sa wahē makūū hā taky n'aa enooh do hyb n'aa. ²⁹ Tii d' tawén hadoo, dooh P'op Hagä Do ado hōm bā sa hā tanoo do paah. Dooh na-āāj hē tah'yy kah'yyd bā tasēew hōm do sa hā. ³⁰ Isaraéw buuj raky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do t'yyd mehīn bēeh, p'ooj ub ta hā ky nadah'eeh doo. ³¹ H'yy kā, Isaraéw buuj na-āāj hē raky nadaheeh do wób rabahado padēek do hyb n'aa kā, P'op Hagä Do t'yyd mehīn da sa hā, bē P'op Hagä Do t'yyd mehīn doo da. ³² Sahōnh hē badāk hah'yy bā habong do nabuj keh'ūūm, P'op Hagä Do metä kán. Dooh sa daaj hē rahaja bā rakedēeb bā, ti hyb n'aa P'op Hagä Do t'yyd mehīn sahōnh hē.

P'op Hagä Do Paw-Ro j'aa etsē do ky n'aa hah'yyh

³³ Tak'ep né hē P'op Hagä Do ky enyym!
Tak'ep baad ub sahōnh hē tamoo wät doo.
Sahōnh hē P'op Hagä Do hapäh.
Dooh ji haja bā ji h'yy ganyy bā nyy da
P'op Hagä Do h'yyb däng tamoo wät doo.
Dooh ji haja bā ji h'yy gah'ood bā h'ēed hyb n'aa
P'op Hagä Do bad'oo tamoo wät doo.
³⁴ "Dooh hapäh pé Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.
Dooh maher'oot pé ta hā nyy da tabad'oo." †
³⁵ "Dooh hanoo pé P'op Hagä Do hā, tamab'aanh
péh!" ††
³⁶ Tii d' tawén hadoo, sahōnh hē ta hanaa had'yyt hē.
Ti né hē sahōnh hē mo haj'aa näng doo.
Ta no n'aa had'yyt hē.
Taw'ääts hē ta hā ji j'aa etsē had'yyt hē. ŸŸ. Tii d' né
hē. Taw'ääts hē.

Tsyt hē P'op Hagä Do wē ji awät do ky n'aa hah'yyh

12 Ti hyb n'aa kā wakān haa, P'op Hagä Do er tat'yyd mehīn do hyb n'aa, tak'ep Ÿ bētsē bē kan'oo dāk hyb n'aa P'op Hagä Do hā, ta wē bē baboo had'yyt hē hyb n'aa. Taw'ääts hē tsyt hē, nesaa do mahānh, tagen'aak doo da bē babok. Tii da né hē P'op Hagä Do ji hyb n'aa jewygy heh'ääts doo. Tii da né hē ta Sahee karēn P'op Hagä Do ji hyb n'aa jaw'yyk. ² Bē aboo manā badāk hah'yy hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do rababok doo da. Bē an'oo bē P'op Hagä Do h'yyb h'yyt, papuuj, P'op Hagä Do karēn do bē hyb n'aa newēē hyb n'aa. Tii bā bē hapäh da P'op Hagä Do karēn doo. Taw'ääts hē, baad had'op, P'op Hagä Do tsebē hanoo do ti P'op Hagä Do karēn doo. ³ Taky enyym doo gó Ÿ P'op Hagä Do asēew hōm do hyb n'aa ta mejūū do Ÿ bahadoo hyb n'aa, hah'yy da Ÿ etsē bē hā: Bē kawehēē manā bē hā hē. P'op Hagä Do anoo do pēnh bē h'yy ka'eeh doo, bē hyb n'aa newēē. ⁴ Hah'yy hyb n'aa ta ti Ÿ etsē bē hā: Sét hē né paawā ji, hajōng ji hā hanäng doo, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, ji matym hedoo doo. Ta see ti ji mooh moo wät doo. Ta see ti ji tsyym bad'oo doo. Ta see pan'aa ji matym, ta see pan'aa ji nabuuj. ⁵ Ti hadoo er hā: Hajōk né paawā eēr, sét hē Kristo hub hadoo

eēr, sét hē Kristo karapee eēr, ta hā er h'yy kata dāk do hyb n'aa. Hajōk né paawā eēr, sét hā er kata dāk er da hadoo do hā, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo do sét hā ji hā takata dāk doo da. Ti hyb n'aa, bē kawehēē manā bē hā hē Ÿ wén näng. ⁶ Ta ky enyym gó P'op Hagä Do an'oo dāk er hā ta Sahee hejój gó ji hajaa doo. Er hā tetyn hōm ta Sahee ky gabuuj gó er hajaa doo. Ti hyb n'aa kā, er see hā P'op Hagä Do an'oo däg bā P'op Hagä Do metēeh do ta wób hā tamaher'oot hyb n'aa, taw'ääts hē ta h'yy ka'eeh do pēnh tamaher'oot tii. ⁷ Ji hā tan'oo däg bā ta wób ji masa doo, tii bā taw'ääts hē ji masa né hē. Ji hā tan'oo däg bā ta wób ji ma metēek hyb n'aa, taw'ääts hē ji ma metēek né hē. ⁸ Ji hā tan'oo däg bā ta wób ji h'yyb en'yym hyb n'aa, tii bā taw'ääts hē ji h'yyb en'yym né hē ta wób. Ji hā tan'oo däg bā bedoh do sa hā ji masa hyb n'aa, taw'ääts hē baad né hē ji masa. Ji hā tan'oo däg bā ta wób sa wahē n'aa ji bahadoo hyb n'aa, taw'ääts hē h'yyb hedoo doo me ji bag'ääs. Ji hā tan'oo däg bā ta wób ji t'yyd mehīn hyb n'aa, taw'ääts hē tsebee gó tii d' ji bad'oo.

⁹ Taw'ääts hē bē h'yyb gó naa bē kamahñ bē da hadoo doo. Bē kamahñ manā nesaa doo. Taw'ääts hē baad hadoo do bē kamahñ had'yyt hē. ¹⁰ Taw'ääts hē ji wakān baad ji kamahñ doo da bē kamahñ bē da hadoo doo. Bē wehēē bē da hadoo doo, bē hā hē bē kaweh'ēeh do bahānh.

¹¹ Taw'ääts hē tak'ep bē hyb n'aa tam'aah P'op Hagä Do wē bē moo bok do hā. Bē h'yyb nahūūj manäh, bē moo nahūūj manäh. Taw'ääts hē bē h'yyb gó naa, h'yyb hedoo doo me bē moo boo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do wē.

¹² Baad hadoo do bē gadoo da ta jawén bē bahapäh do hyb n'aa, taw'ääts hē h'yyb tsebee gó bē aboo had'yyt hē. Taw'ääts hē h'yyb jawyg gó bē gadoo baad nadoo do bē ahob bā. Bē eréd manā bē ky n'aa etsē doo.

¹³ Bē masaa bē wē hanäng doo me P'op Hagä Do karapee, tsyt hē ta wē kasēew bong doo, bedoh doo. Taw'ääts hē baad bē gadoo bē tób yt nu kejäk doo.

¹⁴ Bē ky n'aa edēē bē hā rejää doo. Taw'ääts hē bē ky n'aa edēē tii. Bē ky n'aa was'ee manäh.

¹⁵ Taw'ääts hē bē tsebee tsebē do sa sii. Bē aód ha'oot do sa sii.

¹⁶ Taw'ääts hē baad bē babok ta wób sa wē, sét bē h'yyb hedoo hyb n'aa. Sa bahānh bē nu gadäk bē edoo manäh. Taw'ääts hē ta wób sa yd jé had'os do sa da bē h'yyb hedoo. Bē hajaa ta wób mahānh bē edoo manäh.

¹⁷ Baad nadoo do bē hā ramoo boo bā, bē mabaaj manā baad nadoo doo me. Taw'ääts hē bē hyb n'aa newē nyy da baad hadoo do bē moo bok ta wób sa matym gó. ¹⁸ Taw'ääts hē sahōnh hē bē hajaa doo me bē tyw n'aa esoos nyy da bē bad'oo, hanäm gó bē babok hyb n'aa sahōnh hē sa wē. ¹⁹ Wakān haa hedoo do Ÿ kamahñ doo, bē mabaaj manā baad nadoo do bē hā ramoo bok bā. P'op Hagä Do ti hanoo ta ti he-

doo do sām. Tii da né hē kerih doo gó P'op Hagä Do kyyh:

“Ý né hē ti ta sām habaanh doo.

Ý né hē ti baad nadoo do ta sām hanoo doo”, † näng mä P'op Hagä Doo.

²⁰ P'op Hagä Do kyyh her'oot doo da né bë bad'oo.

Hahÿÿ da ta kyyh:

“A majÿi asa bã,
man'oo ta hã ta waa.

Tahoo kaaj bã,
man'oo ta naeng.

Nu mebyng da tii bã,
baad nadoo tamoo wät do paa hyb n'aa.” ††

²¹ Bë an'oo manä nesaa do j'aa ketsë bë hã. Taw'ääts hē bë j'aa ketsë nesaa do hã baad hadoo doo me.

Hyb n'aa jewyk do sa hã ji ky daheeh do ky n'aa hahÿÿh

13 Taw'ääts hē bë sahõnh hē bë ky daheeh hyb n'aa jewyk do ji rabag'ääs doo. Ta ti ý wén mejüü, dooh P'op Hagä Do ky gabuuj nadoo pé ji wahë n'aa. P'op Hagä Do né hē ti hanoo ji wahë n'aa raba-hadoo hyb n'aa. ² Ti hyb n'aa sa wahë n'aa wë h'yy kawareem doo, P'op Hagä Do hanoo do wë né hē tah'yy kawareem. Tii d' hedoo do sa daaj hē raky n'aa katakyyk baad nadoo doo me. ³ Baad moo bok doo, dooh hyb n'aa rajeÿÿm pé hyb n'aa jewyk do hedoo doo. Baad nadoo do moo bok do ti ti he'ÿÿm sa hã. Baad ub, neÿÿm doo gó ji karën bã ji awäd bã ji wahë n'aa wë, taw'ääts hē baad hadoo do ji moo wät, tii bã ji wahë n'aa tsebë da ji wë. Ji moo wät do hã da raj'aa etsë tii bã. ⁴ P'op Hagä Do karom hadoo ji wahë n'aa hedoo doo, baad hadoo do ramoo bok hyb n'aa ji hã. Hÿÿ kë, baad nadoo do ji moo wäd bã, taw'ääts hē ji eÿÿm sa hã, rahajaa do hyb n'aa ji rarejää. P'op Hagä Do karom, nesaa do moo bok do rejää do hadoo tii. ⁵ Ti hyb n'aa, taw'ääts hē ji ky daheeh né hē ji wahë n'aa. Ji ranarejää hyb n'aa had'yyt hē nado ji ky daheeh. Ji wén ky daheeh na-ääj hē, ji h'yyb ji hã taky n'aa tapa mahãnh. ⁶ Ti hyb n'aa, ji gadoo do uuh ji an'oo had'yyt hē ji häj n'aa bag'ääs do sa hã. Sa hã ji wén noo ta tii, P'op Hagä Do karom hadoo rabahadoo do hyb n'aa, raty kanewad had'yyt hē do hyb n'aa rabag'ääs do hã. ⁷ Taw'ääts hē bë an'oo né hē dajëër ji häj n'aa bag'ääs do ramejüü doo. Taw'ääts hē na-ääj hē baad ji weh'ëeh hyb n'aa jewyk do ji hã bag'ääs doo.

⁸ Bë küüt enä manäh. Tabad'op hē bë küüt enäh. Jääm hē ji da hadoo do ji kamahãnh do ti bë küüt hado had'yyt hē sa wë. Ta ti ý wén her'oot, ta da hadoo do kamahãnh doo, taky dahé däk do hyb n'aa sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. ⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo: “Aã manä ta see ýÿm sii. Madajëeb manä a da hadoo doo. Etsëeg manäh. H'yyb däg manä a da hadoo do h'ëed hã.” † Ta ti ta ky n'aa jaw'yyk doo, ta ky n'aa jaw'yyk do wób na-ääj hē, hahÿ sét hadoo do tamejüü do hã takaja däk: “Makamahãnh a da hadoo doo, a hã makamahãnh doo da.” ††¹⁰ Jé

† Dew-Teronom 32.35 †† Proweh-Bijos 25.21-22 ‡ Esodo 20.13-15, 17, Dew-Teronom 5.17-19, 21 †† Rewitikos 19.18

kamahãnh doo, dooh baad nadoo do tamoo wäd bã ta da hadoo do hã. Ti hyb n'aa, jé kamahãnh do ky dahé däg kë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. ¹¹ Taw'ääts hē bë ý maher'ood wät doo da bë babok, da hē ër babok bã Kristo matëeh do ji gadaa had'yyt hē bë hapäh do hyb n'aa. Bë h'yy kanapeed manä ha'ÿÿh do rah'yy kanapeet doo da. Taw'ääts hē bë h'yyb hedoo, ji h'yyb nãm do hadoo. Èr du doo noo gó Jesus hã ër h'yy ka'eeh doo, hãd badawëet nä ta wë ji Kristo ed'ëep doo. Hÿÿ kë hãd edaa däk. Ti hyb n'aa taw'ääts hē bë h'yyb hedo bë ý maher'ood wät doo da bë babok hyb n'aa. ¹² Panyyg ky n'aa gó bë ý maher'oot tii: Edaa däk atsëm bahãnh doo, edaa däk tabawak, ti hyb n'aa, taw'ääts hē ër erët badagyp hadoo do ji moo wät do paah. †† Taw'ääts hē baad hadoo doo gó ër babok, ta bag gó ër babok do hyb n'aa. Ji kuman hadoo ti baad hadoo doo, ta me nesaa do hã ji j'aa ketsë doo. ¹³ Taw'ääts hē baad ër babok, adëb bã, ta bag gó, ji awät do hadoo. Taw'ääts hē dooh ji aoom bã jarakë hedoo do hã. Taw'ääts hē dooh ta bahãnh ji awëë bã na-ääj hē. Taw'ääts hē dooh ër aã bã ji ýÿm ji patug nadoo do sii. Taw'ääts hē dooh ër moo boo nu meby n'aa näng doo. Taw'ääts hē dooh ër aboo bã séd ji h'yyb nahedoo doo gó ji da hadoo do hã, dooh ta wób hã ër h'yy kajewëets na-ääj hē. ¹⁴ Bë an'oo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, bë h'yyb gó tabawäd had'yyt hē, bë tah'yyb mahüüm, Kristo bawät doo da bë babok hyb n'aa kë. Bë an'oo manä nesaa do ji h'yyb säg karën do bë h'yyb gó tawäd bã, nesaa do bë moo boo mahãnh.

Nyy da ji bawät ji da hadoo do wë ky n'aa hahÿÿh

14 Taw'ääts hē bë gadoo ji hã P'op Hagä Do karën do hã baad h'yy ganehot nä doo. Bë ky kedag manä sa sii sa hã baad hadoo do p'ää. ² Ta wób sa hã tahajaa sahõnh hē ji awëë bã. Tii d' nado ta wób sa hã. Baad h'yy ganehot nä do sa hã, dooh ji awëë bã ta dab. ³ Sahõnh hē haw'aa doo, sahõnh hē hawëh doo, taw'ääts hē dooh ramak'yyts bã ta dab nawëh doo. Ti hadoo ënh ta dab naw'ëeh doo, taw'ääts hē dooh raky n'aa ety bã baad nadoo do hã ta dab haw'ëeh doo, P'op Hagä Do gado däk do hyb n'aa sahõnh hē haw'aa doo, sahõnh hē hewëh doo. ⁴ Karom ky n'aa gó bë ý maher'oot ta tii: Dooh taw'ääts hē tado bã ta see karom ji nabuuj gedo bã, baad tamoo nawäd bã ji edoo bã. P'op Hagä Doo, ta kariw n'aa ti taher'oot da baad tawäd bã, baad tanawäd bã. Baad däg da taba-hadoo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hajaa do hyb n'aa baad had'yyt hē tabahado däk tan'oo bã.

⁵ Ta wób rahyb n'aa jew'yyk ta äh see ta äh wób mahãnh. Ta wób sa hã, séd uuh had'yyt hē ji äh. Ti hyb n'aa, taw'ääts hē baad bë bahapäh bë h'yyb gó h'ëed hyb n'aa bë bad'oo bë bahed'oo doo. ⁶ Ta ä see hyb n'aa jaw'yyk doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do taweh'ëeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo. Sahõnh hē hawëh doo, sahõnh hē hawa doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do

†† Badagyp hadoo doo, sahõnh hē nesaa pé tii.

taweh'ëeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo na-ääj hë, ta waa, ta tä hyb n'aa P'op Hagä Do hä taj'aa etsë do hyb n'aa. Ta dab nawëh doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do taweh'ëeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo na-ääj hë. P'op Hagä Do hä na-ääj hë taj'aa etsë tii. ⁷ Doooh ër daaj hë ër ta danäh ër do bä ër aboo bä, ër dajëb bä na-ääj hë. Doooh ji daaj hë ji h'yyb en'yym hyb n'aa ji awäd bä, ji dajëb bä. ⁸ Badäk hahÿÿ bä ër abok doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër h'yyb en'yym hyb n'aa tii, ër dajëb na-ääj né hë. Ti hyb n'aa kä, badäk hahÿÿ bä ër abok bä, ër dajëb bä na-ääj hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ma had'yyt hë ëër. ⁹ Ti hyb n'aa né hë Kristo wén dajëp, tawén ganä wät, sahõnh hë sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa, dejëp do sa wahë n'aa, edëp do sa wahë n'aa na-ääj hë.

¹⁰ Ti hyb n'aa, h'ëed hyb n'aa bë ky n'aa etyy bë wakään hadoo do ta dab tabawëh do hyb n'aa? Bëë kä, baad h'yy ka'eeh doo, h'ëed hyb n'aa bë makyyis bë wakään hadoo do ta dab tanawëh do hyb n'aa? Èr sahõnh hë, ër da kametä däk P'op Hagä Do matym gó ër taky n'aa etyy hyb n'aa, ër hä tabaher'oot hyb n'aa tagado bä, taganado bä ër moo bok do paah. ¹¹ Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó:

“Baad ÿ ky däng, dooh ÿ ky kahÿÿd bä”, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
“sahõnh hë rabehyy b'ëeh da sa taron nu paa me pój ÿÿ jé.

Sahõnh hë raj'aa etsë da P'op Hagä Doo”, näng mä P'op Hagä Do kyyh. †

¹² Ti hyb n'aa kä, ër sahõnh hë, sét ken'yyh da P'op Hagä Do hä ër da kaner'oot ër babok do paa hä.

¹³ Ti hyb n'aa taw'ääts hë ër erët ër da hadoo do ër ky n'aa etyy doo. Taw'ääts hë baad bë hyb n'aa matakä, tabad'op hë bë moo boo mahãnh, tabad'op hë bë her'ood mahãnh baad nadoo do hä h'yyb tatuk do bë seeh. ¹⁴ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä ÿ h'yy kata däk do hyb n'aa, baad ub hëp ÿÿ gó ÿ bahapäh hahÿÿh: Ji awa do mahang, ji awëh do mahang, dooh ti hanäng pé baad nado wäd ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó hanoo doo. Baad ub ti sahõnh hë. Ti hadoo né hë, jé hahÿÿ da hyb n'aa newëë doo: “Hahÿ dooh ji awëë bä. Doooh P'op Hagä Do karën bä ji awëë bä”, tanoo bä ta h'yyb gó, tii bä taw'ääts hë nado tawëë bä. Baad nado däk ti ta hä. ¹⁵ Bë awa do hyb n'aa, bë awëh do hyb n'aa bë wakään hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do bë h'yyb rejä bä, tii bä dooh kamahãnh gó bë aboo booh. Bë an'oo manä bë awëh do hyb n'aa bë wakään hadoo doo, sa hyb n'aa Kristo dajëp doo, baad rawén h'yy kanae wät. ¹⁶ Ti hyb n'aa hahÿ ÿ etsëë bë hä: Bë adoo manä bë wakään hadoo do h'yyb rejä doo, baad né paawä ti bë hä. Taw'ääts hë bë h'yyb bë meso, baad hadoo do bë hä hyb n'aa, ta wób Jesus hä h'yy kana'eeh do bë raky n'aa rejä mahãnh. ¹⁷ Ta ti ÿ wén etsëë bë hä, ji awa do hyb n'aa nado, ji nawa do hyb n'aa nado, ji eëëk do hyb n'aa nado tabag'ääs doo bä ji P'op Hagä Do gadoo. Ti nado P'op Hagä Do karën do ji hä. P'op Hagä Do ji tabag'ääs bä, takarën ta Sahee ji

† Isajas 45.23

tah'yyb mahũüm do hyb n'aa baad ji bawät ta matym gó, h'yyb nyyw gó ji bawät ji da hadoo do wë, tsebee gó ji bawät na-ääj hë. ¹⁸ Ta tii da Kristo wë moo bok do rah'yyb en'yym P'op Hagä Doo. Baad ub da na-ääj hë ta wób raheer'oot ta tii d' hawät do sa ky n'aa.

¹⁹ Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hë h'yyb nyyw gó ji bawät ji da hadoo do wë hanoo do hä ër h'yyb padëëk, ër moo booh. Taw'ääts hë ër h'yyb padëëk na-ääj hë ër moo bok ër da hadoo do masa do hä, Jesus hä ër h'yy ka'eeh do takah'ũüm hyb n'aa. ²⁰ Bë rejä manä bë da hadoo do h'yyb gó P'op Hagä Do moo wät doo, bë awa do hyb n'aa, bë awëh do hyb n'aa sa hä baad nadoo doo. Tahaja né paawä sahõnh hë ji awa bä, ji awëë bä, dooh taw'ääts hë tado bä ji awëë bä, ji awa bä ta see h'yyb panas'ëeh doo, baad tah'yy kanae wät hanoo doo. ^{††21} Taw'ääts hë dooh ji eëg bä uwa s'ëëb, taw'ääts hë dooh ji awëë bä ji tä, ta ti ji da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do tah'yyb tatug bä. Taw'ääts hë tabad'op hë ër moo boo ër da hadoo do baad nadoo do hä tah'yyb tatuk doo.

²² Baad tado bä a hä sahõnh hë hedoo pé ji awëë bä, uwa s'ëëb ji eëg bä, taw'ääts hë tii. P'op Hagä Do hapäh a h'yyb. Mamejõ manä ta wób ragadoo a hä pé baad hadoo doo. Ky n'aa kedëng jé ta hä hë ky n'aa kanatapaa doo, ta hä pé baad hadoo do p'ää. ²³ Tii d' nado h'yy ketyn doo gó ta tä tawëë bä, ta hä pé ji nawëh doo. P'op Hagä Do ky n'aa etyy da ta ti hedoo doo, h'yy ka'eeh doo me tanadoo do hyb n'aa tabad'oo doo. Sahõnh hë ji h'yy ka'eeh doo me nadoo do ji moo wät doo, baad nado ti P'op Hagä Do matym gó.

15 Taw'ääts hë ëër, baad P'op Hagä Do hä h'yy kasadä doo, ër gadoo, ër masa ër da hadoo do baad nado nä P'op Hagä Do hä h'yy kasadä doo. Taw'ääts hë dooh ër karën do jawén ër abooh.

² Taw'ääts hë ër sahõnh hë ër h'yyb en'yym ër wakään hedoo doo, baad tabadoo hyb n'aa sa hä, baad P'op Hagä Do hä rah'yy kasadä hyb n'aa kä. ³ Kristo na-ääj hë, dooh ta daaj hë tah'yyb en'yym do jawén nado paa tabawät. Ta wób tamasa hyb n'aa paa ti tabawät, hahÿ kerih do paa metëëh doo da né hë: “Jó ÿÿ tabadäng òm raky n'aa rejä doo. ÿ né hë gado däk, a hä tanadäng hyb n'aa”, † näng kerih do paah. ⁴ Sahõnh hë P'op Hagä Do kyyh p'ooj ub kerii däk doo, takerii däk ër tama metëëk hyb n'aa, h'yy ganajëng doo me, ta kyy kerih doo gó hana do ji h'yyb näm doo me ër gada hyb n'aa baad hadoo do ër hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. ⁵ P'op Hagä Do hä, ji h'yy ganajëng do hanoo doo, ji tah'yyb en'yym doo, ÿ ky n'aa etsëë, séd bë h'yyb hedo had'yyt hë tan'oo bä, Kristo Jesus bawäd wät doo da bë babok hyb n'aa, ⁶ sét hadoo doo me bë h'yyb, sét hadoo doo me bë kyyh, P'op Hagä Doo, ër Wahë N'aa Jesus Kristo Yb, bë j'aa etsë hyb n'aa kä.

†† Hahÿÿ d' apäh Paw-Ro hanäng péh: Ji awëë bä ji da hadoo do tayy doo, ji h'yyb tatuk tabawëh hyb n'aa ta hä pé ji nawëh doo. Tii bä ta hä hë, ta daaj hë ta h'yyb ky n'aa tapaa, tii d' tabad'oo do hyb n'aa. Tii bä teréd hõm Jesus hä tah'yy ka'eeh doo, ta daaj hë, ta hä hë ta h'yyb ky tapaa do hyb n'aa, baad nado tamoo wät ted'oo do hyb n'aa. † Saaw-Mo 69.9 hä takerii däk ti P'op Hagä Do hä kaher'oot do paah.

⁷ Ti hyb n'aa kā, taw'ääts hē bē gadoo bē da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh doo, bē Kristo gado dāk doo da. Taw'ääts hē tii da bē bad'oo P'op Hagä Do kawehēē dāk hyb n'aa. ⁸ Bē hyb n'aa newē bē ŷ maher'oot doo: Kristo bana kän Judah buuj tamasa hyb n'aa, te hub né hē P'op Hagä Doo, tametēēh hyb n'aa, Judah buuj sa wahē makūū hā P'op Hagä Do ky däng do takaja dāk hyb n'aa, ⁹ Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do raj'aa etsē hyb n'aa, sa wē tat'yyd mehīin do hyb n'aa. Tii da né paa takerii dāk ta ti ky n'aa:

“Ti hyb n'aa a hā ŷ j'aa etsē da Judah buuj nadoo do mahang.

Ōm ŷ ma ejām da.” †

¹⁰ Hahŷŷ da na-ääj hē takerii dāk:

“Bēēh, Judah buuj nadoo doo, bē tsebee P'op Hagä Do karapee sa sii, Judah buuj sa sij.” ††

¹¹ Hahŷŷ da na-ääj hē takerii dāk:

“Bēēh, Judah buuj nadoo doo, bē j'aa etsēē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sahōnh hē badāk hahŷŷ hā habong doo, bē j'aa etsēē ta hā.” ‡

¹² Hahŷŷ d' paa Isajas baher'oot:

“Ganyyh da Jesé panaa mahang Judah buuj nadoo do bag'ääs doo. Ta hā da rah'yy kasadā.” ††

¹³ P'op Hagä Do hā, baad taky n'aa enooh do ji gada hanoo do hā ŷ ky n'aa etsēē bē h'yy gadajang tan'oo bā, h'yyb nyyw gó bē babok tan'oo bā bē hā, ta hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ta ti ŷ wén ky n'aa etsēē, ta Sahee hejój me tan'oo bā baad ub had'yyt hē bē gada hyb n'aa er hā taky n'aa enooh doo.

¹⁴ Wakān haa hedoo doo, baad ŷ bahapäh hahŷ hēp ŷŷ gó: Bē ky enyyw had'yyt né hē bē da hadoo do wē, baad bē bahapäh nyy da P'op Hagä Do karēn ji bawät, baad bē bahajaa bē maher'oot bē da hadoo doo, baad rababok hyb n'aa. ¹⁵ Ti hadoo né hē, dooh né hē ŷ ky n'aa eām bā bē ŷ ma erii wät do hā, ta ti bē mabaan mahānh. Tii da bē ŷ wén ma erii wät, ta ky enyyw doo gó P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa hā ŷŷ, ¹⁶ Judah buuj nadoo do mahang Kristo Jesus panäg n'aa ŷ bahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh doo, P'op Hagä Do matym n'aa manaa do hadoo ŷŷh. Judah buuj nadoo do hā ŷ maher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm doo, P'op Hagä Do matym n'aa hadoo P'op Hagä Do gen'aak do rabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó moo wät do hyb n'aa, tsyt hē nesaa do mahānh kasēew hōm do rabahadoo hyb n'aa kā.

¹⁷ Ti hyb n'aa, ti anäng ŷ h'yy kasab'ee do pan'aa Kristo Jesus hejój gó P'op Hagä Do wē ŷ moo wät do hyb n'aa. ¹⁸ Ti hadoo né hē, jāām hē ŷ h'yy kasab'ee ŷ moo wät do hā Kristo moo wäd wät do hyb n'aa. Ta ky n'aa sa hā ŷ maher'oot do hyb n'aa, sa mahang ŷ moo wäd wät do hyb n'aa, Kristo an'oo bā Judah buuj nadoo do

P'op Hagä Do hā raky daheeh hyb n'aa. ¹⁹ Ta heen n'aa hejój gó, meuj n'aa näng do hejój gó, P'op Hagä Do Sahee hejój gó ŷ moo wäd wät sa mahang. Jerusarēnh bā naa, Iririko häd näng do hāj n'aa bód hēnh kā baad ŷ baher'ood hōm sahōnh hē sa hā Kristo panyyg hanäm doo. ²⁰ Hahŷŷ da had'yyt hē ŷ bahed'oo: ŷ karēn ŷ maher'oot Kristo ky n'aa ta wób ranaher'oot nā bā, ta wób ramoo bok do jó ŷ moo nawät hyb n'aa. ²¹ P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii dāk doo da ŷ karēn ŷ bad'oo. Hahŷŷ da takerii dāk:

“Panyyg tamah do rahapäh da,

Ta ky n'aa nanapäh do h'yy kadew'uuh da.” ††

²² Raky n'aa nanapäh nā bā ŷ maher'ood hōm do hyb n'aa Kristo ky n'aa, dooh paa tahaja bā bē wē ŷ hegāā bā. ²³ Hŷŷ kā, ŷ haja dāk do hyb n'aa babā Kristo ky n'aa ŷ maher'oot doo, hajōō dāk hyb n'aa na-ääj hē ta baab ŷ karēn do bē wē ŷ baheg'ääs, ²⁴ ŷ karēn paawā bē panang bā ŷ nu däng dó Es-Päj hāj n'aa bā ŷ mahōm me, bē ŷ bahehēen hyb n'aa. Bē ŷ bahehēen do jawén paa bā, banadawēd né paawā, ŷ karēn paawā ŷ bē masa Es-Päj hēnh ŷ bahōm doo.

²⁵ Jerusarēnh hēnh ŷ bahōm dó pooj jé, Jesus hā h'yy ka'eeh do t'ī hēnh habong do sa matym n'aa ŷ tajoooh hyb n'aa. ²⁶ H'yyb tsebé doo me Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Masedonija, Akaja häd enäh do hāj n'aa bā habong do rabata padēek dajēer, Jesus hā h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habong do ramasa hyb n'aa. ²⁷ Sa daaj hē, sa h'yyb gó naa ramasa. Taw'ääts hē né hē ti ramasa sa hā, rakūūt enäh do hadoo do hyb n'aa sa wē. Jesus hā h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habong do sa hyb n'aa né hē Judah buuj nadoo do ragado dāk sa h'yyb gó baad hadoo do P'op Hagä Do Sahee hā hana doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hē ti ramasa hŷŷ kā Judah buuj hā sa wē hanäng doo me, ramabaanh do hadoo.

²⁸ Sa matym n'aa ŷ tajoooh do jawén paa bā, baad sahōnh hē dajēer ragado dāk ŷ bahapäh bā kā, ŷ tsyym kadoo da Es-Päj hāj n'aa hēnh ŷ bahōm doo. Ta hōō bā ŷ nu däng dó bē panang bā, bē ŷ baheg'ääs hyb n'aa. ²⁹ Baad ŷ bahapäh hahŷŷh: Bē wē ŷ kajaa bā, tak'ēp bē da Kristo ky n'aa edēng da hēp ŷ n'aa.

³⁰ Hŷŷ kā wakān haa hedoo doo, Jesus Kristo er Wahē N'aa karapee er bahadoo do hyb n'aa, er da hadoo do er kamahān P'op Hagä Do Sahee anoo do hyb n'aa na-ääj hē, tak'ēp ŷ betsēē bē hā, si ŷŷ P'op Hagä Do hā bē ky n'aa ets'ēē had'yyt hē hēp ŷ n'aa. ³¹ Bē ky n'aa ets'ēē ŷ P'op Hagä Do mo n'aa jesuu hyb n'aa Judah hāj n'aa bā habong do Jesus hā h'yy kana'eeh do sa mahānh. ††† Bē ky n'aa ets'ēē na-ääj hē, baad Jesus hā h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habong do ragadoo hyb n'aa sa matym n'aa sa wē ŷ mahūūm doo. ³² Taw'ääts hē tii da bē ky n'aa ets'ēē, P'op Hagä Do karēn bā, h'yy gadajaa gó bē wē ŷ kajaa hyb n'aa, bē mahang ŷ h'yy kameh'ääk hyb n'aa, p'aa hēnh ŷ h'yyb hedo dāk hyb n'aa kā. ³³ Hŷŷ kā ŷ karēn P'op Hagä Doo, ji tah'yyb

† 2 Samuēw 22.50, Saaw-Mo 18.49 †† Dew-Teronom 32.43 ‡ Saaw-Mo 117.1 †† Isajas 11.10. Dawi makū yb ta ti Jesé. Jesus né ti Jesé PANAA Judah buuj nadoo do bag'ääs doo.

†† Isajas 52.15 ††† Tii d' tawén etsēē sa hā, Judah buuj wób, Jesus hā h'yy kana'eeh doo, rakawajāān do hyb n'aa ta wē. Rano n'aa masoo Paw-Ro.

en'yym doo, bë mahang tabawät. Ýÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

Sa hä Paw-Ro hyb n'aa esee do ky n'aa hahÿÿh

16 Bë ÿ maher'oot ër änh hadoo do Pëb häd näng do ky n'aa. Baad tabawät. Jesus hä h'yy ka'eeh do panang Sën-Kerej häd näng doo bä habong do sa masa n'aa see tii. ² Taw'ääts hë bë gadoo bë wë takajaa bä, bë nemuun Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä tah'yy kata däk do hyb n'aa. Taw'ääts hë baad bë gadoo Jesus hä h'yy ka'eeh doo, tsyt hë ta wë kasëew däk do ji gadoo doo da. Taw'ääts hë bë masaa ta hä, hajöng do tamasaa wät do hyb n'aa. Ý na-ääj hë tamasaa wät.

³ Bë maher'ood Pisiir, ta patug Akira daheeh, ÿ hyb n'aa esee sa hä. Nemon ýÿ Kristo Jesus wë ramoo bok tii. ⁴ Rahapëë né paawä dajëp sa hä péh, ti hadoo né hë ÿ ramasa. Ýÿh, sahõnh hë Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do na-ääj hë, ää tsebé sa wë, baad hadoo do ää hä rabad'oo do hyb n'aa. ⁵ Taw'ääts hë hät ýÿ gó bë edëë na-ääj hë Jesus hä h'yy ka'eeh do Akira sa tób bä kahet'aa doo.

Bë maher'ood najis ýÿ, Epenet häd näng doo, ÿ hyb n'aa esee ta hä. Häj n'aa bód Asija häd näng doo bä, jääm hë pooj jé Kristo hä h'yy ka'eeh do ti Epenet. ⁶ Hät ýÿ gó bë edëë Marija, tak'ëp bë hyb n'aa moo wät do paah. ⁷ Hät ýÿ gó bë edëë nemon ýÿ Isaraéw buuj hedoo doo, Än-Doroniko, Junijas häd enäh doo, si ýÿ radewäts b'ëeh do paah. Ky n'aa etsëeh tii, Jesus mejüü do sa mahang. Pój ýÿ jé Kristo hä rah'yy kae padëek tii.

⁸ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Äm-Pijat häd näng doo, ÿ kamahän doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä tah'yy kata däk do hyb n'aa. ⁹ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Uh-Bän häd näng doo, ër sii Kristo wë moo wät doo. Hät ýÿ gó bë edëë najis ýÿ Es-Takis häd näng doo. ¹⁰ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Aperes häd näng doo, h'yy kanerét doo me baad had'yyt hë Kristo hä h'yy ka'eeh doo. Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Aris-Tob häd näng do tób yt hä haj'eenh doo. ¹¹ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Erodijön häd näng doo, nemon ýÿ Isaraéw buuj hedoo doo. Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Nar-Sis häd näng do tób yt hä haj'eenh do Jesus hä h'yy ka'eeh doo.

¹² Hät ýÿ gó bë edëë ýÿj Tiripena, Tiriposa häd enäh doo. Tak'ëp ramoo bok do ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë. Hät ýÿ gó bë edëë ýÿnh Peh-Sid häd näng doo, najis ýÿ, tak'ëp né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë moo wäd wät doo. ¹³ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Rupu häd näng doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë kasëew hõm doo. Hät ýÿ gó bë edëë na-ääj hë ta ýÿn. Ta t'aah hadoo ÿ tagadoo paah. ¹⁴ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Asin-Kirito, Peregõn, Er-Mes, Patorobas, Er-Mas häd enäh doo. Hät ýÿ gó bë edëë na-ääj hë ër hÿÿj hedoo do P'op

Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa sa sii kahet'aa doo. ¹⁵ Hät ýÿ gó bë edëë aj'yy Piororogo häd näng doo, ýÿnh Jurija häd näng doo, aj'yy Neru häd näng doo, ta änh daheeh. Hät ýÿ gó bë edëë na-ääj hë aj'yy Orim-Pas häd näng doo, sahõnh hë P'op Hagä Do karapee wób sa sii kahet'aa do na-ääj hë.

¹⁶ Baad bë kedëë bë da hadoo do hä. Sahõnh hë Kristo hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do bë m' rahyb n'aa esee.

¹⁷ Wakän haa hedoo doo, ÿ etsëë bë hä, bë kanä séd ji h'yyb nahedoo hanoo do sa mahänh, ji rah'yyb panas'ëeh do mahänh na-ääj hë, ta see hadoo, bë ga-do däk do hadoo nado ma met'ëek doo. Bë ky dahé manä sa hä. Dawëë bë kanä sa mahänh. ¹⁸ Dooch Kristo, ër Wahë N'aa wë ramoo bok tii. Sa h'yyb karën do jawën rababok. Ky kamep'ëeh doo me, ji hä raj'aa etsë doo me rawedii baad manatakëë doo.

¹⁹ Kristo hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do raky n'aa napëë däk baad bë ky dahé däk Kristo ky n'aa, ti hyb n'aa ÿ h'yy gadajang. Ti hadoo né hë, baad hadoo do hä ÿ karën paawä bë h'yy ganäng, taw'ääts hë bë nahapäh do hadoo nesaa doo. ²⁰ Edaa däk P'op Hagä Doo, h'yyb nyyw gó ji bawät hanoo doo, bë j'aa ketsë tan'oo bä Nesaa Do Yb hä. Jesus, ër Wahë N'aa ky enyym da bë hä.

²¹ Tsिमoot, si ÿ moo wät doo, bë m' tahyb n'aa esee. Nemon ýÿ Isaraéw buuj hedoo doo, Rusijo, Jasõn, Sospater häd enäh doo, ti na-ääj hë bë m' rahyb n'aa esee.

²² Ýÿh, Tesijo häd näng doo, hahÿ Paw-Ro mejüü do herih doo, bë sii Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo hä h'yy kata däk doo, bë ÿ hyb n'aa esee.

²³ Aj'yy Gajo häd näng doo bë m' tahyb n'aa esee. Baad ta tób bä ÿ tagado had'yyt hë. Sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do babä habong doo, ti na-ääj hë baad tagadoo. Eras, panang dajëer hagä n'aa, ër hÿÿj hadoo do Kuwar-To häd näng do na-ääj hë, bë m' rahyb n'aa esee. [²⁴ Ý karën Jesus Kristo, ër Wahë N'aa, ky enyym sahõnh hë bë wë. Ýÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.]

²⁵ Hÿÿ kä, taw'ääts hë ër j'aa etsë P'op Hagä Doo. Ti né hë tahajaa panyyg hanäm do ÿ maher'oot doo me, Jesus Kristo ky n'aa me, baad bë h'yy kae had'yyt hë tan'oo bä. P'ooj ub dooh rahapëë nä bä ta ti ky n'aa.

²⁶ Hÿÿ kä, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa hä kametä däk P'op Hagä Do panyyg hanäm doo, sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do mejüü do hyb n'aa, kaher'ood däk sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do sa hä, Kristo hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, raky daheeh hyb n'aa na-ääj né hë.

²⁷ Taw'ääts hë P'op Hagä Doo, sét hadoo do tak'ëp h'yy ganäng doo, ji j'aa etsëë had'yyt hë Jesus Kristo hyb n'aa. Ýÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë. Jääm hë kä.

1 Korīn

Ji matym n'aa ji hã Jesus anoo do ky n'aa hahỹh

1 Paw-Ro ŷ ti hỹh, P'op Hagã Do karēn do hyb n'aa ŷ tanaēenh doo, Kristo Jesus mejũũ do see ŷ baherood hõm hyb n'aa kã. Ēr hỹj hadoo do Sotenés hãd nãng do sii bẽ ŷ edēng, ² bẽh, P'op Hagã Do karapee hedoo doo, Korīn hãd nãng do panang bã habong doo. Tsyt hẽ, ta wẽ bẽ tabetyn hõm Kristo Jesus bad'oo do hyb n'aa. † Sahõnh hẽ jé pad'yyt hẽ ěr Wahẽ N'aa Jesus Kristo hã j'aa hets'ẽẽ do sii hẽ bẽ tabetyn hõm tsyt hẽ, ta wẽ had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa. Sahõnh hẽ ěr wahẽ n'aa né hẽ ti Jesus. Jé pad'yyt hẽ habong do sa Wahẽ N'aa, ěr Wahẽ N'aa na-ããj hẽ. ³ ŷ karēn P'op Hagã Do ěr Yb, Jesus Kristo Tak'ẽp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bẽ hã. ŷ karēn baad bẽ rah'yyb en'yym.

⁴ P'op Hagã Do hã ŷ tsebee had'yyt hẽ bẽ hyb n'aa, baad bẽ wẽ taky enyym do hyb n'aa Kristo Jesus hyb n'aa. ⁵ Kristo hyb n'aa, baad tabanoo bẽ hã ta ky n'aa baad bẽ bahajaa bẽ baher'oot, baad tabanoo bẽ hã takarēn do baad bẽ bahapãh hyb n'aa, baad tagahoot hyb n'aa bẽ hã. ⁶ Baad bẽ gado dãk Kristo ky n'aa bẽ hã ãã her'ood wãt do paah. Te hub né hẽ kã bẽ hã kã. ⁷ Ti hyb n'aa kã, hỹ kã bẽ h'yyb gó tabanyy dãk sahõnh hẽ P'op Hagã Do Sahee ji hã hanoo do ji hajaa doo, baad bẽ gadaa nuuj jé Jesus Kristo, ěr Wahẽ N'aa p'aa hẽnh tabahyng bã kã. ⁸ Baad had'yyt hẽ Jesus Kristo bẽ tah'yyb hej'oonh, baad bẽ baboo had'yyt hẽ hyb n'aa, tagadēeg ub, takajaa bã kã, baad had'yyt hẽ bẽ hã tabahapãh hyb n'aa, tanaw'yyt hyb n'aa bẽ hã taky n'aa tapaa do ky n'aa. ⁹ P'op Hagã Doo, bẽ tanaēenh do Jesus Kristo ěr Wahẽ N'aa sii bẽ babok hyb n'aa, dooh bẽ teréd bã. Tamoo wãt né hẽ ji hã taky dãng doo.

Sa h'yyb gó raketyn hõm do ky n'aa hahỹh

¹⁰ Wakã haa, ěr Wahẽ N'aa Jesus Kristo kyy gó tak'ẽp ŷ bẽsẽẽ bẽ hã, séd hã bẽ h'yyb hedoo hyb n'aa, bẽ h'yy kanetyn hyb n'aa, séd hã had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa. ¹¹ ŷynh Korowéh hãd nãng do karapee ŷ rapanãk bẽ ky n'aa. Bẽ ky ked'aak bẽ mahang, sa nooh. ¹² Hahỹ d' mã bẽ kyyh: "Paw-Ro karapee ããh", nãk mã bẽ wób sa kyyh. "Aporos karapee ããh", nãk mã bẽ wób. "Peed karapee ããh", nãk mã ta wób. "Kristo karapee ããh", nãk mã ta wób kã. H'yy kasab'ee doo gó ta tii d' bẽ kyyh. ¹³ Ketyn hõm g'eeh ti Kristo bẽ hã? ŷ g'eeh,

† Ji hyb n'aa tadajẽp, ji hyb n'aa taganã wãt, tahanãng pé ti Kristo bad'oo doo.

Paw-Ro, bẽ hyb n'aa b'aa kajatsẽk do hã kepẽem dãk do paah? Hãt ŷ ŷ gó paa bẽ ranu gemuun? Dooh.

¹⁴ Taw'ããts hẽ hã ŷ ŷ, ŷ tsebẽ, dooh bẽ ŷ nu gemuun bã do hyb n'aa. Jããm hẽ ajyy Kiris-Po, Gajo hãd enãh do ŷ nu gemuun paah. ¹⁵ Taw'ããts hẽ dooh bẽ ŷ nu gemuun boo bã ŷ wén nãng, hãt ŷ ŷ gó bẽ nu kemuun bẽ naher'oot hyb n'aa. ¹⁶ ŷ hyb n'aa es'ee dãk hỹ kã Es-Tepanas tób yt hẽ habong do na-ããj hẽ ŷ nu gemuun paah. ¹⁷ Dooh ta wób ŷ nu gemuun do hyb n'aa tado bã tii, Kristo mejũũ do hã ŷ ŷ. Ta ky n'aa hanãm do ŷ baher'ood hõm ti ŷ tamejũũ doo. Ta ky n'aa ŷ baher'oot bã, dooh ŷ her'ood bã badãk hahỹ hã hanaa ji hajaa doo me, b'aa kajatsẽk do hã Kristo dajẽp do hejój hã maa newẽẽ do raj'aa etsẽ hyb n'aa. Dooh ŷ karēn bã kẽh ŷ tak'ẽp ŷ haj'ap do hã raj'aa etsẽ bã.

¹⁸ B'aa kajatsẽk do hã Kristo dajẽp do ky n'aa, daap hadoo do ky n'aa banesaa hẽnh hahõm do sa hã. Ēr hã kã, banesaa mahãnh ted'ẽep do hã, P'op Hagã Do hejój kametã dãk ta tii hã. ¹⁹ Tii da né hẽ P'op Hagã Do kyy kerih doo gó. Hahỹ da ta kyyh:

"ŷ ahãj jẽng da tak'ẽp hajaa do rahapãh doo.

H'yy ganãng do sa h'yyb ŷ makyys da", † nãng kerih do hã.

²⁰ Ākã, nyy da P'op Hagã Do h'yyb tak'ẽp hep'ẽeh do sa hã? Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetẽk do sa hã ěnh? Badãk hahỹ hã tak'ẽp h'yy ganãng doo gó her'oot do sa hã ěnh? P'op Hagã Do wareem dãk badãk hahỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do tak'ẽp rahajaa doo. H'yy gatamah do h'yyb hado dãk rahajaa do paa tan'oo bã. ²¹ Tak'ẽp tabahajaa doo gó P'op Hagã Do anoo badãk hahỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do ta hã ranahapãh hyb n'aa sa h'yyb gó rahajaa doo me. P'op Hagã Do h'yyb dãng ted'ẽep ta wẽ ta ky n'aa hyb n'aa ta hã h'yy ka'eeh doo, daap ta wób redoo né paawã Kristo ky n'aa.

²² Judah buuj rakarēn kapehuunh doo, meuj n'aa nãng doo, rabahapãh raky daheeh hyb n'aa. Judah buuj nadoo do resoos tak'ẽp ji hajaa doo, raky daheeh hyb n'aa. ²³ Tii d' né hẽ paawã rakarēn, ãã maher'ood had'yyt hẽ Kristo b'aa kajatsẽk do hã kepẽem dãk do ky n'aa. Ta ti ky n'aa Judah buuj tah'yyb rejãã. Judah buuj nadoo do sa hã, daap mã ta ti Jesus dajẽp do ky n'aa. ²⁴ P'op Hagã Do h'yyb dãng do sa hã kã, Judah buuj rado bã, Judah buuj nadoo do rado bã na-ããj hẽ, Kristo hã kametã dãk P'op Hagã Do hejój, P'op Hagã Do hajaa do na-ããj hẽ. ²⁵ Daap hedoo do P'op Hagã Do wẽ hanãng do red'oo doo, badãk hahỹ hã habong do tak'ẽp rahajaa do bahãnh tii. P'op Hagã Do nahejooj

†† Isajas 29.14

red'oo doo, badäk hahÿÿ hã habong do tak'ëp sa hejój bahãnh né hẽ tii.

²⁶ Bẽ hyb n'aa es'ee wakãn haa bẽ P'op Hagä Do asëew hõm noo gó. Ti noo gó dooh tahajõõ bã bẽ mahang tak'ëp hajaa doo, badäk hahÿÿ hã habong do h'yy kasab'ee do sa matym gó. Ti noo gó dooh tahajõõ bã bẽ mahang hyb n'aa jew'yyk doo. Dooh bẽ mahang tahajõõ bã ky n'aa etsëeh do ti noo gó. ²⁷ P'op Hagä Do asëew hõm ta wẽ badäk hahÿÿ hã habong do sa hã h'yy gatamah doo. Ta tii d' tawén d'oo, tak'ëp haj'aa do rakadad'uu hyb n'aa P'op Hagä Do wẽ kã. P'op Hagä Do wén sëew hõm ta wẽ badäk hahÿÿ hã habong do sa hã hyb n'aa sakog is doo, hejoonh do rakadad'uu hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagä Do asëew hõm badäk hahÿÿ hã raty n'aa ges'yyk doo, hyb n'aa sekog is doo. P'op Hagä Do asëew hõm ky n'aa nets'äs doo, ky n'aa etsëeh do ky n'aa netsä bong hyb n'aa ta hã. ²⁹ Tii d' tawén d'oo, tabad'op hẽ ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bã sa hã hẽ P'op Hagä Do matym gó. ³⁰ P'op Hagä Do né hẽ ti h'yyb ta däk bëeh, Kristo Jesus hã. Kristo hã kametä däk P'op Hagä Do hajaa doo. Kristo hyb n'aa né hẽ ji tabed'ëep. Kristo hyb n'aa né hẽ baad tabahado däk èr h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Kristo hyb n'aa tsyt hẽ èr baboo kãn P'op Hagä Do wẽ. Kristo né hẽ ti èr hed'ëep do nesaa do mahãnh. ³¹ Ti hyb n'aa kã, "Jé h'yy kasab'ee doo, taw'ääts hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã takasab'ee." † P'op Hagä Do kyy kerih do hã tii da ta kyyh.

B'aa kajatsëk do hã Kristo dajëp do ky n'aa hahÿÿh

2 Wakãn haa, bẽ wẽ ÿ kajaa noo gó P'op Hagä Do ky n'aa bẽ hã ÿ baher'oot hyb n'aa, dooh ÿ her'ood bã tak'ëp ma kamet'ëek do rer'oot doo da. Dooh na-ãã hẽ ÿ her'ood bã tak'ëp hajaa do kyy da. ² Tii d' ÿ wén d'oo, hahÿÿ da ÿ h'yyb däng bẽ mahang ÿ bawät noo gó do hyb n'aa: Jääm hẽ Jesus Kristo ky n'aa, b'aa kajatsëk do hã tadajëp do ky n'aa ÿ karën bẽ ÿ maher'oot. ³ Bẽ mahang ÿ bawät bã ÿ nahejooj its, ÿ kajajän paa ÿ eÿÿm do hyb n'aa. ††

⁴ Ta ky n'aa bẽ ÿ panäk noo gó, bẽ ÿ ma metëek noo gó, dooh badäk hahÿÿ hã habong do tak'ëp hajaa do kyy me bẽ ÿ maher'ood bã bẽ ÿ h'yyb wareem hyb n'aa, bẽ ky daheeh hyb n'aa. Dooh. Bẽ ÿ maher'oot noo gó, P'op Hagä Do Sahee hejój tametëeh bẽ h'yyb gó te hub né hẽ ta ky n'aa ÿ her'oot doo. ⁵ Tii da ÿ wén d'oo paah, P'op Hagä Do hejój hyb n'aa bẽ h'yy ka'eeh hyb n'aa, dooh badäk hahÿÿ hã habok do hajaa do hyb n'aa nado.

Ta Sahee hyb n'aa ji hapäh P'op Hagä Do ji h'yyb gó ky n'aa hahÿÿh

⁶ Ti hado né paawä, baad Jesus Kristo ky n'aa hapäh doo, ky dah'eeh do sa mahang äã her'oot né hẽ kyyh tak'ëp hajaa doo. Dooh badäk hahÿÿ hã hanäng do ha-

† Jeremij 9.24 †† Paw-Ro wén eÿÿm apäh sa mahang tabawät noo gó, dooh takarën bã tesõõts bã P'op Hagä Do ta hã mejüü do hã. Dooh Paw-Ro karën bã ta hã raj'aa etsëe bã. Jesus hã takarën raj'aa etsë.

jaa do tado bã, dooh badäk hahÿÿ hã habong do sa wahë n'aa hajaa do tado bã äã ma metëek doo. Ahëej jëes da ta ti sa wahë n'aa hejój. Edah ta ti sa wahë n'aa ragawatsig jëng. ⁷ P'op Hagä Do tak'ëp hajaa do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do ti äã her'oot doo. † Kejën né paawä tii, badäk hahÿÿ hã habong do sa mahãnh, sahõnh hẽ tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Do h'yyb däng ta ti èr hã, ta tii gó èr j'aa etsë hyb n'aa.

⁸ Dooh badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do sa wahë n'aa rah'yy genä bã ta ti P'op Hagä Do hajaa do hã. Ta hã rah'yy genä bã paawä, dooh paawä repëem däg bã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, kabaj'aa doo. ⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot:

"Dooh noo gó rahapäh doo,
dooh noo gó ramaa newëë doo,
dooh noo gó rahyb n'aa newëë doo,
ti né hẽ ti P'op Hagä Do enäm do ta hã kamahãn do sa hã", †† näng kerih doo.

¹⁰ Ti né hẽ ti ta ti ta Sahee me P'op Hagä Do metä wät paa äã hã. Sahõnh hẽ P'op Hagä Do Sahee hag'ääs. P'op Hagä Do h'yyb ji nahapäh do sii hẽ taheg'ääs, tahapäh. Ti hyb n'aa tahajaa tametëeh ji hã. ¹¹ Dooh hapäh pé ta wób hyb n'aa newëë doo. Jääm né hẽ hapäh ji daaj hẽ ji h'yyb. Ti hadoo né hẽ P'op Hagä Do hyb n'aa newëë do hã. Jääm né hẽ ta Sahee hapäh. ¹² Hÿÿ kã, dooh badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rahyb n'aa newëë do tado bã äã gado däk doo. Ta Sahee né hẽ ti P'op Hagä Do anoo do èr hã, taky enyym doo gó baad èr hã tabanoo do èr bahapäh hyb n'aa. ¹³ Ta ti ky n'aa èr hã tama metëek do äã her'oot P'op Hagä Do Sahee anoo doo me. Dooh badäk hahÿÿ hã hanäng do ji hajaa doo me tado bã. P'op Hagä Do Sahee hanaa, P'op Hagä Do Sahee äã hã tanoo doo me äã tab'ëes baad hadoo do ky n'aa. ¹⁴ Jé P'op Hagä Do Sahee ta h'yyb gó badoh doo, dooh tagado bã P'op Hagä Do Sahee hã hana doo. Daap hadoo do ti ta hã. Dooh tah'yy ganyy bã ta hã, jääm hẽ P'op Hagä Do Sahee ji tah'yy gan'yyh do hyb n'aa ta ti hã. ¹⁵ P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó hanäng doo, ti né hẽ h'yy gan'yyh sahõnh hẽ P'op Hagä Do Sahee hana doo. Ta wób, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee nawät doo, dooh rah'yyb mepëe bã P'op Hagä Do Sahee hanäng do sa hã. ¹⁶ Ti d' né hẽ P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

"Dooh hapäh pé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.
Dooh ta hã ma metëek péh." ††

Èr tii, èr h'yyb gó Kristo h'yyb bawät. Ti hyb n'aa èr wén h'yy genäh ta hã hana doo.

Séd hã Jesus wẽ Paw-Ro ramoo bok do ky n'aa hahÿÿh

3 Wakãn haa, bẽ panang bã ÿ bewäd nä noo gó, dooh ÿ haja bã paawä bẽ ÿ maher'ood bã P'op Hagä Do Sahee h'yyb mah'üüm do sa hã ji her'oot doo da. Bẽ ÿ maher'oot paa sa h'yyb karën do jawén habok do sa hã ji her'oot doo da. Karepé taah h'yyb hedoo nä

‡ Jesus Kristo ky n'aa né hẽ tii. †† Isajas 64.4 †† Isajas 40.13

bē ti noo gó. Dooh nā Kristo baad bē hapēē nā bā, ŷ hanāng péh. ²Jāām hē hād nahejooñh doo me bē ŷ metēēk paa P'op Hagā Do hā hana doo, ta bii gamyyj ub ji anoo do hadoo karapee t'aah hā. Dooh ŷ haja bā hejooñh do bē ŷ ma met'ēēg bā. Karapee t'aah ta tā tanahajaa nā do hadoo bē ti noo gó. Tii d' ŷ wén d'oo, taganahoot nā do hyb n'aa bē hā. Da hē na-āāj hē, dooh tagah'ood nā bā bē hā, ³badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do nahapāh do sa h'yyb hadoo nā do hyb n'aa bē h'yyb. Bē mahang h'yy kajew'ēēs nā, bē kaj'ōōk nā. Badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do nahapāh do sa h'yyb hadoo nā bē h'yyb ta ti tametēēh. P'op Hagā Do nahapāh do rababok doo da bē babok nā. ⁴“ŷ Paw-Ro karapee”, nāng bē seeh. “ŷ Aporos karapee”, nāng ta seeh. P'op Hagā Do nahapāh do rababok doo da bē babok nā ta ti metēēh.

⁵Jaa Aporos bē hā péh, jaa ŷ bē hā péh, bē p'āā kajew'ēēs doo? P'op Hagā Do karom ub āā ti hŷŷh. Āā hyb n'aa, āā ma metēēk do hyb n'aa, bē h'yy kae dāg kån Jesus Kristo hā. Āā moo bok P'op Hagā Do anoo do āā hā. Hā ŷ tanoo do ŷ moo wāt, Aporos hā tanoo do tamoo wāt. ⁶Ji joom ky n'aa gó bē ŷ maher'oot. Ta tym hejoom do hadoo ŷŷh. Naēng hataag n'aa hadoo Aporos. Tii d' āā badoo né paawā, dooh āā tado bā joom hawāng do hanoo doo. P'op Hagā Do ta ti hanoo. ⁷Ti hyb n'aa, joom tym hejoom do nado hyb n'aa jawyk, dooh na-āāj hē naēng hataag n'aa hyb n'aa jawyg. Jāām hē P'op Hagā Do hyb n'aa jawyk, joom hawāng do hanoo doo. ⁸Séd hā joom tym hejoom doo, naēng hataag n'aa ramoo bok. Ti hadoo né hē, ramoo bok do péñh ragadoo da ta sām P'op Hagā Do hanaa. ⁹Séd hā āā moo bok P'op Hagā Do wē. P'op Hagā Do gēew hadoo bēēh. P'op Hagā Do tób n'aa hadoo bēēh, āā tamaa sooh doo. ¹⁰Hā ŷ taky enyym do hyb n'aa P'op Hagā Do an'oo dāk hā ŷŷ, pā s'ēēb me tób tahem'aa do sa wahē n'aa hado dāk ŷ bahadoo hyb n'aa. Pā tób hejój n'aa ŷ at'ēēg sēēk do hadoo. Ti jó ta wób ratamaa sēēk do hadoo tób. ŷ du doo do hā ramoo bok ŷ hanāng pé. † Taw'āāts hē sahōñh hē baad rahyb n'aa matakēē nyy da tób hadoo do hā ramoo bok. ¹¹Ti anyy dāk tób hejój n'aa hadoo. Jesus Kristo né hē tii. Dooh hajaa pé tób hejój n'aa see moo wāt péh. Ti hyb n'aa, “Taw'āāts hē baad rahyb n'aa matakēē nyy da ta hā ratamaa sēēk”, ŷ wén nāng. ¹²Tób hejój n'aa hā ta wób rat'ēēg sēēk apāh pā ky n'aa gebah do s'ēēb hadoo doo me, k'āāts tēg gabarēēh do s'ēēb hadoo doo me, k'āāts tēg hawak do s'ēēb hadoo doo me. Ta wób rat'ēēg sēēk apāh ta hā b'aa hadoo doo me, bag'aad hadoo doo me, jawii hadoo doo me. ¹³Jesus matēēh bā kā, tii bā da ramoo bok do tametyy, baad tado bā, baad tanado bā. Ti noo gó kametēēh da ramoo bok doo, nyy da. Tēēg hōō hadoo doo gó kametā dāk da baad tado bā ramoo bok doo, baad tanado bā. Ramoo bok do tēēg hōō hadoo do metyy

† Tób ji tamaa sooh do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot Jesus ky n'aa ta wób hā ji ma metēēk doo. Paw-Ro ti pooj jé Kristo ky n'aa Korīn buuj hā tamaher'oot doo. Ta jawén ta wób rama met'ēēg magyys hē, baad Korīn buuj rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hā. Ti hyb n'aa, ŷ du doo do hā ramoo bok, Paw-Ro wén nāng.

da. ¹⁴Ta see tatama do tanaooj jēē bā, tagadoo da tamoo wāt do sām baad hadoo doo. ¹⁵Tatama do taooj jēē bā, dooh da tagado bā tamoo wāt do sām, Jesus edēēb né paawā ta hā. Tedēēb né paawā, aŷŷ tób kataa hōm do mahāñh ked'ēēp do hadoo ta hā. Sahōñh hē ta wē hanāng do aooj jēng do hadoo.

¹⁶P'op Hagā Do tób n'aa hadoo bēēh, Jesus hā h'yy ka'eeh doo. P'op Hagā Do Sahee bē mahang tabawāt. Dooh g'eeh bē hapēē bā ta tii? ¹⁷P'op Hagā Do tób n'aa hadoo do rejāā doo, †† P'op Hagā Do rejāā na-āāj hē, baad had'op, tsyt hē ta wē ketyn dāk do hyb n'aa P'op Hagā Do tób n'aa. Bē né hē ti P'op Hagā Do tób n'aa.

¹⁸Bē kawad'ii manāh! Badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do sa matym gó tak'ēp hajaa ted'oo doo, taw'āāts hē teréd hōm ta tii da tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē paawā h'yy gatamah do hadoo tabahadoo P'op Hagā Do nahapāh do sa matym gó, P'op Hagā Do matym gó kā h'yy ganāng do tabahadoo hyb n'aa kā. ¹⁹Tii d' ŷ wén nāng, h'yy gata-maa né hē P'op Hagā Do matym gó ta hā h'yy kana'eeh do h'yy genāh red'oo doo. Tii d' né hē P'op Hagā Do kyy kerih doo gó: “P'op Hagā Do no n'aa ma-soo hadoo tak'ēp hajaa doo, rah'yy kamep'ēēh doo me.” ††20 Hahŷŷ da na-āāj hē takerii dāk: “Daap né hē tak'ēp hajaa do sa h'yyb, P'op Hagā Do hapāh.” ††21 Ti hyb n'aa, taw'āāts hē dooh bē h'yy kasabé wād bā bē ma matēg sa hyb n'aa, sa karapee bē bahadoo hyb n'aa. Sahōñh hē P'op Hagā Do an'oo dāk bē hā: ²²ŷ Paw-Ro, Aporos, Peed, sahōñh hē badāk hahŷŷ hā hanāng do P'op Hagā Do pahuunh doo, ji edēp doo, ji dajēp doo, da hē ji bawāt nā bā, hŷ jawén hawāt doo. Sahōñh hē tii, bē matym n'aa né hē tii. ²³Bēē kā, Kristo ma hadoo bēēh, Kristo karapee bēēh. Kristo kā, P'op Hagā Do ma hadoo, P'op Hagā Do t'aah kā.

Jesus mejūū do sa ky n'aa hahŷŷh

4 Ti hyb n'aa, taw'āāts hē hahŷŷ da bē h'yyb āā hā, bē ma matēg hedoo do sa hā: Kristo kaser n'aa, sa hā kan'oo dāk do P'op Hagā Do ky n'aa pooj jé ji nahapāh do rama metēēk hyb n'aa āāh. ²Hŷŷ kā, taw'āāts hē baad had'yyt hē sa kariw n'aa kaser n'aa hedoo do ramoo bok sa hā kamejūū doo. ³ŷŷ kā, baad g'eeh ŷ moo wāt? Dooh ŷ hyb n'aa p'eed bā ŷ moo wāt do hā bē hyb n'aa newēē doo. Dooh na-āāj hē ŷ hyb n'aa p'eed bā ta wób sa h'yyb hā ŷŷ. Dooh na-āāj hē daj ŷŷ hē ŷ kamety bā. ⁴Dooh hēp ŷ tym ŷ taky n'aa tapaa pé ŷ moo wāt do hā. Ti hadoo né hē, ta ti dooh tametā bā baad had'yyt hē ŷ moo wād bā. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do né hē ti ŷ tametyy doo. Ti né hē her'oot baad tado bā, baad tanado bā ŷ moo wāt doo. ⁵Ti hyb n'aa taw'āāts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé, dooh bē h'yy kajāg bā baad tado bā, baad tanado bā ta wób moo bok doo. Kristo kajaa bā kā tametēēh da sahōñh hē ji h'yyb gó kejēn doo. Tametēēh da na-āāj hē ji hyb n'aa newēē do paa hā. Ti noo gó, sa hā

†† P'OP HAGĀ DO TÓB N'AA HADOO DO REJĀĀ DOO, Jesus hā h'yy ka'eeh do raketyn hōm hanoo do tii. Ky ked'aak do hanoo do tii. Séd hā ranaboo bong do hanoo doo. † Jólh 5.13 †† Saaw-Mo 94.11

tahapäh do pénh P'op Hagä Do j'aa etsë da sahõnh hë sa hã kä.

⁶ Wakān haa, ŷ erii wät do bë p'ää ky ked'aak do ky n'aa, ny hado ää Aporos daheeh. Bë hyb n'aa né hë ti ŷ baher'ood wät tii da, jāām hë P'op Hagä Do kyy kerih do hã takerih doo da bë bad'oo hyb n'aa. Takerih do hã bë matakä bä, tii bä dooh bë kasabé bä bë ma matëg hyb n'aa. Dooh tii bä bë hyb n'aa jewëts bä ma matëg wób. ⁷ Ta wób sa bahānh nado bëeh. Sahõnh hë bë wë hanāng doo, P'op Hagä Do anoo do tii. Bag hēnh bë gadoo sahõnh hë bë wë hanāng doo. Ti hyb n'aa h'ëed hyb n'aa bë h'yy kasab'ee bë hanaa bë hanāk doo?

⁸ Bë wë anyy däg is sahõnh hë bë h'yyb karēn do bë ed'oo g'eeh? Tak'ëp bë wë anyy däg is P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do bë ed'oo g'eeh? Sa wahë n'aa sa bahānh hado däg is do bëeh, bë ed'oo g'eeh? Ää bë gakog hōm is bë ed'oo. ŷ karēn paawä te hub tado bä, sa wahë n'aa sa bahānh hadoo do né hë ŷ karēn paawä bëeh. Tii bä paawä bë sii ää bag'ääs. ⁹ Ää tii, dooh sa wahë n'aa sa bahānh hedoo do ää ado bä. Hã ŷ duu hēnh, sahõnh hë sa yd jé had'os do P'op Hagä Do an'oo bä ää Jesus mejūū do hedoo doo. Kaneb'oooh do jawén paa bä, j'aa kets'ëe do rabajëk bä sahõnh hë sa matym gó, duu hēnh radej'ëep do hood hēnh sa majīī ramahūūm do hadoo ääh. Sahõnh hë, ajyy, ääs na-ääj hë ää rahag'ääs. †

¹⁰ Kristo ää ky daheeh do hyb n'aa, h'yy gatamah do ääh, ta wób sa matym gó. Bëë kä, tak'ëp hajaa do bë ed'oo, Kristo karapee bë bahadoo do hyb n'aa. Dooh ää haj'as pé ta wób sa hã. Bëë kä, tak'ëp hej'oonh do hadoo bë ed'oo. Bëeh, bë raweh'ëeh. Ääh, ää raty n'aa ges'yky. ¹¹ P'ooj ub, da hë na-ääj hë, ää as'aah, ää hoo k'aanh. Ta säg its ää saroor. Ää rarejää. Dooh ää panang péh. ¹² Tak'ëp ää moo bok ää waa säm hã. Ää raky n'aa was'ee bä, ää ky n'aa edēng sa hã. Ää rarahe-jä bä, h'yyb jawyk doo me ää gadoo tii. ¹³ Ää raky n'aa rejä bä, baad hadoo doo me ää ky gadoo. Nesaa doo, hesus doo, badäk hahyŷ hã habong do raw'oong hōm do hadoo ääh, ran'oo bä.

¹⁴ Bë ŷ nu meb'yyh do jawén nado ta ti ŷ berih. Bë ŷ ma metëek hyb n'aa tii. Tah haa ŷ kamahān do hadoo bë hã ŷ an'oo bä. ¹⁵ Tanyy bä né paawä hajōk bë ma matëg, sét ub né hë bë yb hadoo. Bë yb hado däk ŷyŷh, Kristo ky n'aa hanām do bë ŷ maher'ood wät do hyb n'aa ta karapee bë bahado däk do hyb n'aa kä. ¹⁶ Ti hyb n'aa ŷ karēn paawä ŷ bawät doo da né hë bë babok. ¹⁷ ŷ mejūū da Tsimoot bë wë. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ää h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tah ŷyŷ kamahān do hado däk tii. Baad had'yyt hë tamoo wät. P'aa hēnh da Tsimoot bë tamaher'oot nyy da ŷ bawäd had'yyt hë, Kristo hã ŷ h'yy kata däk do hyb n'aa. Jé pad'yyt hë Je-

† Rakaneb'oooh do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tsebee gó Roma buuj sa warahén rakametëeh rabajëk bä panang hēnh. Duu hēnh ramena sa majīī. Sa majīī wób radej'ëep sahõnh hë sa matym gó. Sahõnh hë panang buuj rabahōm radej'ëep do hood hēnh. Ta ti ky n'aa me Paw-Ro wén eh'ūūm, Paw-Ro bahānh däg Korīn buuj red'oo do hyb n'aa. Paw-Ro bahānh däg ragadoo P'op Hagä Do Sa-hee hana do red'oo. Paw-Ro hyb n'aa jawyk do bahānh däg red'oo.

sus Kristo hã h'yy ka'eeh do sa hã ŷ ma mehetëk doo da né hë ŷ bawät.

¹⁸ ŷ negää wäd bë wë, bë wób red'oo. Ti hyb n'aa kä, kasab'ee do hã sa hã hë rayd kaweh'ëeh. ¹⁹ T'īī hēnh da nanyw hë ŷ bahōm bë wë, P'op Hagä Do karēn bä. ŷ kajaa bä da, ŷ heg'ääs da P'op Hagä Do hejój sa wë tanyy bä, sa kyy apäh sa r'ood hã. ²⁰ P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji do bä, dooh ji her'oot do hã ji hapäh do tado bä. P'op Hagä Do hejój gó ji bawät do hã ji bahapäh. ²¹ Nyy da bë karēn ŷ bad'oo bë hã ŷ kajaa bä? Bë gen'aak tak'ëp bë ŷ hajëew bä? Kamahān doo gó, ky ennym doo gó bë hã ŷ her'ood bä bë karēn?

Baad nadoo sa see bawät do ky n'aa hahyŷh

5 ŷ ky n'aa napëe däk tak'ëp nesaa do bë see moo wät. Ta yb ŷyŷm sii tabah'eŷyŷh mäh. Ta wób mahang, P'op Hagä Do ranahapëe né paawä, dooh tii da radoo bä. ² Ti awäd né hë paawä ta tii da bë mahang, bë h'yy kasab'ee nä? Taw'ääts hë paawä bë h'yy katón ta ti hyb n'aa. Taw'ääts hë paawä bë ah'eed hōm ta ti hadoo doo, bë mahang tanawät hyb n'aa. ³ ŷ nawäd né hë paawä bë mahang, ŷ hyb n'aa newëe do bë mahang tabawät. Jesus häd gó ŷ ky n'aa ety däk ta ti aj'yy hã, ŷ badoo né paawä bë mahang. ⁴ Bë kahet'aa bä kä, bë mahang hëp ŷ bawät bä, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hejój bë sii tabawät bä, ⁵ tii bä da taw'ääts hë bë ah'eed hōm bë mahānh, Nesaa Do Yb moo gó bë haëej, tarejää hyb n'aa ta hã, ta h'yyb tym bedëp hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó.

⁶ Baad nado ta ti bë h'yy kasab'ee do bë hajaa do hã, ta ti hadoo do awäd bä bë mahang. Sét ub né paawä nesaa do moo wät do bë mahang, sahõnh hã tah'yyb rejää. Pāw makuj n'aa hadoo tii. Nad'ëed its né paawä ta makuj n'aa, jé pad'yyt hë takamekuuj däk pāw pan'aa mahang. ⁷ Taw'ääts hë bë ah'eed hōm bë mahānh nesaa do moo wät doo, nesaa do hã ta wób h'yyb tatuk doo, pāw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hōm doo da Pas-kowa noo gó, P'op Hagä Do karapee nesaa do nanāng doo, P'op Hagä Do wë kasëew bong do bë bahadoo hyb n'aa, pāw makuj n'aa tamah do P'op Hagä Do wë kasëew däk doo da. Ta tii d' ŷ wén edoo, Kristo er hyb n'aa dajëp P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa, b'éé t'aah Pas-kowa noo gó radahej'ëep do hadoo. ⁸ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do er tabedëeb wät do er hyb n'aa esee do hyb n'aa, taw'ääts hë er erét sahõnh hë nesaa doo, ky nesaa do na-ääj hë pooj jé er bahed'oo doo, Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó pāw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hōm do hadoo. Taw'ääts hë papuuj gó er babok, baad hadoo do er her'oot, j'ooj madäk doo me nado, pāw makuj n'aa tamah doo me Pas-kowa Judah buuj rahyb n'aa esee doo da.

⁹ Pooj jé mo haja ŷyŷ hã, bë ŷ ma erih doo gó, bë ŷ mejūū séd hã bë nabok hyb n'aa ta ŷyŷm nadoo do sii he'yŷh do sa sii, ta patug nadoo do sii he'yŷh do sa sii. ¹⁰ Dooh Jesus Kristo nahapäh do sa ky n'aa ŷ her'ood bä, ta wób sii he'yŷh doo, tak'ëp sa wë hanāng do kah'ūūm do karēn doo, hets'ëek doo, kabarii hã h'yy

ka'eeh doo. Tsyh hē, dawēē ta ti hedoo do mahānh ji karēn bā ji awād bā, jāām hē ji hajaa badāk hahȳ ji eréd hōm bā paawā. ¹¹ Jesus Kristo hā h'yy ka'eeh hanāk do sa ky n'aa ȳ her'oot, ta wób sii he'ȳh doo, tak'ēp sa wē hanāng do kah'ūūm do kar'ēēn doo, kabarii hā h'yy ka'eeh doo, ta wób ky n'aa rejāā doo, ha'oom doo, hets'ēēk doo. Bē awēē manā na-āāj hē ta ti hedoo do sa sii. ¹² Dooh ȳ ky n'aa ety bā Jesus Kristo karapee nadoo doo. P'op Hagā Do ky n'aa ety tii. Taw'āāts hē bē nemuun h'yy ka'eeh do Jesus hā nesaa do moo wāt do bē ky n'aa ety bē meduuk doo me. P'op Hagā Do kyy kerih doo gó kerih doo da bē bad'oo: "Bē ah'eed hōm nesaa do moo wāt doo, bē mahang tanawāt hyb n'aa." †

Sa da hadoo do raky n'aa tapaa do ky n'aa hahȳh

6 Ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do bē see ky n'aa tapa bā, h'ēēd hyb n'aa P'op Hagā Do nahapāh do wē tamahūūm ta ti ky n'aa, ramasa hyb n'aa? Dooh tii d' ji adoo bā. Taw'āāts hē paawā Jesus Kristo hā h'yy ka'eeh do wób wē bē mahūūm ta ti ky n'aa, bē ramasa hyb n'aa. ² Dooh g'eeh bē hapēē bā, P'op Hagā Do nahapāh do hā Jesus hā h'yy ka'eeh do raky n'aa ety da ta jawén? Tii d' tado bā, P'op Hagā Do nahapāh do bē ky n'aa ety bā da, dooh g'eeh bē haja bā bē mahang hawāt do ky n'aa katep'aa doo, bē her'ood bā baad hadoo doo, baad nadoo doo? Ta ti dooh tahejooj bā. ³ Dooh g'eeh bē hapēē bā āās sii hē da ēēr, Jesus hā h'yy ka'eeh doo, ēr ky n'aa ety da ta jawén? Tii d' hadoo do hyb n'aa, badāk hahȳ hā hawāt do p'āā ji ky kedak doo, ti bahānh baad ēr bahajaa ēr her'ood bā baad hadoo doo, baad nadoo doo. ⁴ Ti hyb n'aa, tanyy bā bē mahang badāk hahȳ hā ji hawāt do p'āā bē ky ked'aak doo, h'ēēd hyb n'aa bē mahūūm ta ky n'aa Jesus hā h'yy ka'eeh do sa matym gó hyb n'aa sakog is do sa wē, hyb n'aa jewyg né paawā ta wób sa hā? ⁵ Tii d' ȳ wén her'oot bē hā, bē nu mebyy bok hyb n'aa. Dooh g'eeh bē mahang tanyy bā hapāh doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa, Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang raky ked'aak bā? ⁶ Ti anyy né paawā bē mahang baad hadoo do her'oot doo, bē see ky n'aa tapaa ta da hadoo doo, hyb n'aa jewyk do P'op Hagā Do panyyg ky nadah'eeh do sa matym gó. Jesus Kristo panyyg hanām do bē ky n'aa rejāā tii d' bē bad'oo do hā.

⁷ Dooh paawā Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang ji mejō bā ji da hadoo do raky n'aa ety. Tii d' bē bad'oo do hyb n'aa, tak'ēp bē besōōts hōm Kristo karēn do hā. Taw'āāts hē paawā bag hēnh bē gadoo baad nadoo do bē hā ramoo bok doo. Taw'āāts hē paawā kawanajāān doo gó bē gadoo bē rawadii doo. ⁸ Taw'āāts hē né paawā tii da bē bad'oo, bē né hē ti ta wób wad'ii doo, bē né hē ti baad nadoo do moo bok do ta wób sa hā. Bē h'ȳh hedoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā tii d' bē bad'oo.

⁹ Nepāh bē hā, dooh P'op Hagā Do gado bā tabag'āās bā nesaa do moo heb'ooch doo? Bē kawad'ii

† Dew-Teronom 17.7, 19.19, 21.21, 22.21, 23, 24.7

manā da. Ta patug nadoo do sii, ta ȳm nadoo do sii he'ȳh doo, kabarii hā h'yy ka'eeh doo, ta patug h'yyb rejāā doo, ta ȳm h'yyb rejāā doo, aj'yy ȳnh ked'oo do ta see aj'yy tagadoo doo, aj'yy, aj'yy sii he'ȳh doo, ¹⁰ hets'ēēk doo, tak'ēp tahyb n'aa h'ūūm doo, ha'oom doo, ta wób ky n'aa rejāā doo, ta wób wad'ii do na-āāj hē, dooh rahaja bā P'op Hagā Do bag'āās do karapee rado bā. ¹¹ Ta ti sa wób paa né paawā bē wób pooj jé, h'ȳh kā bē h'yyb tym kahawug dāk nesaa do mahānh. Tsyh hē, ta wē bē P'op Hagā Do benyyw dāk. Baad hado dāk bē h'yyb tym ta matym gó P'op Hagā Do an'oo bā. Jesus Kristo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ta tii, P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh do Sahee hyb n'aa na-āāj hē.

Ji hub ky n'aa hahȳh

¹² "Sahōnh hē ȳ karēn do ȳ hajaa ȳ moo wāt. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ȳ moo ge'ȳm péh", nāk bē wób. Te hub né paawā tii, dooh sahōnh hē baad ub ji hā. Te hub né hē, sahōnh hē ȳ hajaa ȳ moo wāt ȳ karēn doo. Ti hado né paawā, dooh taw'āāts hē tado bā ȳ h'yyb karēn do mejō bā hā ȳ. ¹³ "Ji waa ji wog gó hajēng do pan'aa. Ji wog ji waa gejēng do pan'aa", nāk ta wób. Te hub né paawā tii, ti awāt ti noo gó P'op Hagā Do ahāj jēng tii. Dooh tii da ji hub hā. Dooh taw'āāts hē tado bā ji hub gado bā ji ȳm nadoo do hā, ȳnh ta patug nadoo do hā. Dooh né hē. Ji hub, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā ji moo wāt do hyb n'aa tii. Ji hub Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hag'āās. ¹⁴ Ta hejój me Jesus hub P'op Hagā Do bed'ēēp doo da taganā wāt hyb n'aa, ti hadoo da ēr hub na-āāj hē tabed'ēēp da ēr genā bong hyb n'aa.

¹⁵ Nepāh bē hā, ēr hub, Kristo hub uuh hadoo? Taw'āāts hē g'eeh tii bā Kristo hub uuh ji do dāg bā, ȳnh hajōk do sii he'ȳh do hā ji h'yy gedag bā? Dooh. ¹⁶ Nepāh bē hā, ȳnh hajōk do sii he'ȳh do tah'yy gedag bā, sēt tabahado dāk ta sii? Sēt hado dāk sa hub. Hahȳh da P'op Hagā Do kyy kerih doo: "Pawóp hadoo doo, sēt rabahado padēēk da." ††¹⁷ Ti nado ti nanāng kā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā h'yy kata dāk doo. Sēt tabahado dāk ta h'yyb tym Jesus h'yyb tym hā.

¹⁸ Tabad'op hē da bē āā bē ȳm nadoo do sii, bē patug nadoo do sii. Baad bē kanā da ta ti hedoo do mahānh. Sahōnh hē nesaa do ji moo wāt doo, nesaa do ji hyb n'aa newēē do na-āāj hē dooh ji hub tarejā bā tii. Tii d' nado ji ȳm, ji patug nadoo do sii ji ba'ȳh do hā. Ta ti tarejāā ta hā hē ji hub. ¹⁹ Nepāh bē hā, P'op Hagā Do Sahee tób hadoo bē hub? Bē h'yyb gó ta Sahee bē hā P'op Hagā Do anoo do bawāt. ²⁰ Dooh bē hub danāh bē do bā. P'op Hagā Do ma dāg bēēh. Tak'ēp tabepaag hōm bē sām, b'aa kajatsēk do hā Jesus dajēp noo gó. Ti hyb n'aa da, taw'āāts hē P'op Hagā Do bē weh'ēēh bē hub me.

†† Genesis 2.24

Ji kat'ëë dāk do ky n'aa hahỹh

7 Hỹ kã, y bë ma erih do hã y bë eanh do ky n'aa bë y maher'ood kãn. "Taw'ãäts hë apäh dooh aj'yy awäd bã ta yym wë?", † nãk bë kyyh bë eanh doo.

†2 Hahỹ da bë y maher'oot: Hajök baad nadoo doo da rababok do hyb n'aa, hajök sa yym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'yỹh do hyb n'aa y hanäng pëh, taw'ãäts hë sahõnh hë ajyy sa yym wë rababok nã, sahõnh hë yyy sa patug wë rababok nã. 3 Taw'ãäts hë ajyy sa yym ragadoo, sa wë rababok. Ti né hë baad ub, raket'ëë padëek do hyb n'aa. Ti hadoo ënh yyy sa hã. Taw'ãäts hë sa patug ragadoo, sa wë rababok. 4 Ji yym, dooh ta hub danäh tado bã. Ta patug ti ta danäh. Ti hadoo ënh ji patug hã. Ta patug, dooh ta hub danäh tado bã. Ta yym ti ta danäh. 5 Taw'ãäts hë ket'ëë padëek doo, dooh rakajesyg bã ta patug daheeh. Jããm hë ratayy pawóp its ta ãh rakarën bã, baad pooj jé rakaner'ood bã, P'op Hagä Do hã raky n'aa etsëë hyb n'aa ti noo gó. Tii d' rabad'oo do jawén paa bã kã, taw'ãäts hë p'aa hënh séd hã raba'yỹh sa yym daheeh, Nesaa Do Yb h'yib natatuk hyb n'aa, ranahajaa do hyb n'aa ji h'yy keb'aah do hã. 6 Bë karën bã tii, pawóp its ta ãh bë tayy. Dooh bë y mejüü do tado bã ti y her'oot doo. 7 Hã yyy pëh, y karën paawä sahõnh hë da y rabadoo. ‡ Ti hadoo né hë y karën doo da nado. Séd uuh had'yyt hë nado ëër, P'op Hagä Do an'oo bã. P'op Hagä Do anoo ta wób sa hã raketëë hyb n'aa, ta wób sa hã tabanoo rakanetëë hyb n'aa, y hanäng pëh.

8 Hỹ kã, marahud bong do bë mahang habok do sa hã, patug tema bong do sa hã na-ãäj hë y erih hahỹh: Taw'ãäts hë paawä rakanet'ëë bong y kanatëë doo da. 9 Ti né hë paawä këh y sa hã, ranahaja bã rah'yy keba bã, taw'ãäts hë raketëë né hë. Baad nado sa hã aj'yy tado bã, yynh tado bã, rahyb n'aa newë had'yyt bã rakarën do hã. Ti hyb n'aa, taw'ãäts hë raketëë né hë tii d' tado bã.

10 Ket'ëë padëek do sa hã hahỹ da y mejüü (këh yyy gó nado tii, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ti mejüü): Taw'ãäts hë yyy dooh reréd bã sa patug! 11 Ti hadoo né hë, ta patug teréd bã paawä, dooh tahaja bã ta see hã takat'ëë bã. Takanarën bã ta mab hë tawäd bã, taw'ãäts hë ta patug paa sii taber'oot, p'aa hënh tagadoo hyb n'aa, p'aa hënh séd hã rababok hyb n'aa. Taw'ãäts hë ajyy dooh reréd bã na-ãäj hë sa yym. 12 Ta wób sa hã y mejüü hahỹh, (dooch Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tado bã ti mejüü doo, këh y tii): Ta yym h'yy kanae bã Jesus hã, ta sii had'yyt hë ta yym karën bã tawäd bã, tii bã taw'ãäts hë dooh teréd bã ta yym. 13 Ti hadoo ënh yyy sa hã ënh. Yynh patug h'yy kanae bã Jesus hã, ta sii had'yyt hë ta patug karën bã tawäd

† Hahỹ d' Gereg kyy me takerii dāk tii: "Taw'ãäts hë apäh dooh aj'yy moo dëë bã yynh hã?" Ji yym wë ji bawät do ky n'aa ta tii. Ti hadoo né hë hahỹ da ta wób ratab'ëës ta tii: "Taw'ãäts hë apäh dooh aj'yy yynh hã takat'ëë bã?" †† Ta tii da rawén eaaj wät, baad P'op Hagä Do ji tagadoo red'oo ji yym wë ji nawäd wäd bã, Jesus hã ji h'yy kae däg kãn do hyb n'aa, nayyw hë Jesus matëeh red'oo do hyb n'aa na-ãäj hë. ‡ Dooch Paw-Ro yym nyy bã. Tahajaa tah'yy keba bã. Ti hyb n'aa tii da tawén her'oot.

bã, tii bã taw'ãäts hë dooh teréd bã ta patug. 14 Ta tii da y wén mejüü, ta patug h'yy kanae né paawä, tsyt hë ti takasëew dāk do hyb n'aa P'op Hagä Do wë, ta yym hyb n'aa, Jesus hã ta yym h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo ënh yyy sa hã kã. Ta yym Jesus hã tah'yy kanae bã né paawä, tsyt hë ti takasëew dāk P'op Hagä Do wë, ta patug hyb n'aa, Jesus hã ta patug h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Tii d' tanado bã paawä, nes'aa né paawä tii bã bë taah P'op Hagä Do matym gó. Dooch ranes'aa bã P'op Hagä Do matym gó. Tsyh hë, P'op Hagä Do wë rakasëew padëek bë taah. 15 Hỹ kã, Jesus hã h'yy kana'eeh do karën bã teréd hõm bã ta patug, na mahüüm tii bã. Ta mahãnh tahõm bã, na mahüüm. Jesus hã h'yy kana'eeh do karën bã teréd hõm bã ta yym, na mahüüm tii bã. Ta mahãnh tahõm bã, na mahüüm. P'op Hagä Do asëew hõm ëër, ta hã h'yy ka'eeh doo, h'yib nyyw gó ër babok hyb n'aa sahõnh hë sa wë. 16 Bëeh, yyy Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mã da bë hyb n'aa da ta jawén bë patug rah'yy ka'eeh da Jesus hã. Bëeh, ajyy Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mã da bë hyb n'aa da ta jawén bë yym rah'yy ka'eeh da Jesus hã.

17 Taw'ãäts hë ër hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo doo da ër babok hyb n'aa ër P'op Hagä Do basëew dāk noo gó, tii da né hë ër baboo had'yyt hë. Ti né hë ti y mejüü do jé pad'yyt hë Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Séd gó y mejüü ta ti ky n'aa hã. 18 Hahỹ d' y hanäng: Aj'yy ta masuuj noo byyh kahõg hõm do tado bã P'op Hagä Do basëm noo gó Jesus hã tah'yy ka'eeh hyb n'aa, taw'ãäts hë. Na manä tii. Dooch hyb n'aa ji jejën pé tii. Aj'yy masuuj noo byyh kanahök do tado bã P'op Hagä Do naëenh noo gó, taw'ãäts hë na-ãäj hë. Dooch hyb n'aa pé ta ti ramoo bok ta hã. 19 Dooch P'op Hagä Do gahëen bã ji hã ji masuuj noo byyh kahõg hõm doo, kanahök doo. Jããm hë tagahëen ji hã tamejüü do ji ky daheeh doo. 20 Ji kan'yyh doo da ji P'op Hagä Do basëm noo gó, tii da taw'ãäts hë sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do rababoo had'yyt hë. 21 Ji kariw n'aa karom ji do bã paa ji P'op Hagä Do basëew hõm noo gó, taw'ãäts hë. Dooch ji hyb n'aa tón bã sa karom ji bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hë, ji kariw n'aa karën bã ta da hadoo ji do bã, ta karom ji nado wät hyb n'aa, tii bã taw'ãäts hë ji gadoo tii. 22 Ji kariw n'aa karom ji do bã paa ji P'op Hagä Do basëew hõm noo gó, ji Jesus edëeb kãn hỹ kã nesaa do mahãnh, Jesus wë ji moo wät hyb n'aa kã. Kariw n'aa tamah do ji do bã paa ji P'op Hagä Do naëenh noo gó, Kristo karom hado dāk ji hỹ kã. 23 Tak'ëp P'op Hagä Do bepaag hõm bë hyb n'aa b'aa kajatsëk do hã Jesus dajëp noo gó, ta karapee bë bahadoo hyb n'aa. Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta wób bë ramejüü. †24 Ti hyb n'aa wakãn haa, bë marahud nã bã, bë ket'ëë hõm bã, kariw n'aa mejüü

†† Ta wób ramejüü Korīn buuj sa hã rakanet'ëë bok hyb n'aa, sa masuuj noo byyh ragahõg hõm hyb n'aa na-ãäj hë. Ta ti ji moo wäd bã, baad ji P'op Hagä Do gadoo, baad ji tagen'aak, sa nooh. Ta bahãnh rakarën ran'oo bã. Dooch te hub tado bã ta tii d' mejüü do sa kyyh. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejüü raky nadaheeh hyb n'aa ta ti hedoo do sa kyyh. Ji P'op Hagä Do gadoo ji kat'ëë bã, ji kanat'ëë bã na-ãäj hë. Ji tagadoo Judah buuj ji do bã, ta wób buuj ji do bã na-ãäj hë.

do bë do bä, kariw n'aa tamah do bë do bä bë P'op Hagä Do basëew hōm noo gó, tii da né hē bë babok.

²⁵ Hýy kã kanetëe nã do ky n'aa hã, bë eanh doo, bë ý maher'ood kãn. Bë ý maher'oot doo, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ do tado bã. Dooh ër hã tamejõ bã ta ti ky n'aa hã. Bë ý maher'oot, hã ýy pé baad hadoo do ta ti ky n'aa hã. Jesus ky enyym do hyb n'aa hã ýy, ý tah'yy gan'yyh. Ti hyb n'aa, baad ub ta ti ý her'oot doo. ²⁶ Da hē nesaa do ji ahoop do hyb n'aa, hã ýy pé taw'ãäts hē paawã dooh raket'ëe bã kanetëe nã doo. ²⁷ Tii d' tado né paawã, ji ýym nyy bã, taw'ãäts hē dooh ji mejõ hōm ji mahãnh. Ji ýym nanyy nã bã, taw'ãäts hē dooh ji esóts bã ji ýym pan'aa, hã ýy péh. ²⁸ Ti hadoo né hē, ji kat'ëe bã, dooh nesaa do tado bã ta ti P'op Hagä Do matym gó. Maruus kat'ëe bã, dooh na-ãäj hē nesaa do tamoo wãd bã ta tii hã P'op Hagä Do matym gó. Ti hadoo né hē, hajõng nesaa do ket'ëe padëek do rahoop da badãk hahýy hã rababok bã. Ý karën paawã bë ý mo n'aa jesuu ta ti mahãnh.

²⁹ Wakãn haa, hahýy d' ý hanãng péh: Edaa dãk Jesus matëeh doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē paawã ýym enãh do tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek hý jawén. ³⁰ Taw'ãäts hē paawã h'yy ketón doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek hý jawén na-ãäj hē. Tseb'ee doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek hý jawén. Taw'ãäts hē sa ma hets'ëe doo, sa ma hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek. ³¹ Taw'ãäts hē badãk hahýy hã hanãng do hã moo bok doo, tii hã rah'yyb padãg had'yyt hē nado hý jawén. Ta tii da ý wén nang, gawat-sik do hyb n'aa da badãk hahýy, sahõnh hē ta hã hanãng do na-ãäj hē.

³² Ý karën paawã bë hyb n'aa tón manã badãk hahýy hã bë babok do hã. Kanetëe doo, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padëek, ramoo bok, Jesus rah'yyb en'yyim hyb n'aa. ³³ Ajyy ýym enãh doo, badãk hahýy hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa ýym rah'yyb en'yyim hyb n'aa. ³⁴ Pawóp hē hadoo do hã rah'yyb padãg kãn. Sa ýym, Jesus na-ãäj hē rakarën rah'yyb en'yyim. Ti hadoo ënh ýy sa hã kã. Ýy patug tema bong doo, maruus na-ãäj hē, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padãg had'yyt hē, tsyt hē, Jesus hã ub ramoo bok hyb n'aa sahõnh hē sa wē hanãng doo me. Ýy patug enãh doo, badãk hahýy hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa patug rah'yyb en'yyim hyb n'aa. ³⁵ Bë ý h'yy ge'ýym hyb n'aa nado ý wén erih ta tii. Bë hyb n'aa né hē, baad tabadoo hyb n'aa bë hã, ý wén erii wät tii. † Baad Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wē bë moo bok hyb n'aa bë tamasa tii hã. Ta hã had'yyt hē ý karën bë h'yyb padãg. Dooh ý karën bã bë h'yyb panas'ëeh péh.

³⁶ Aj'yy see ta h'yyb gó taky hado bã ta ýym pan'aa hã: "Doooh baad tado bã ãm ý pan'aa hã ý bad'oo doo", p'eets hē na-ãäj hē tatabëej dãg bã ta j'oooh baab n'aa tagatëe do pan'aa, takarën bã tagat'ëe bã, taw'ãäts hē raketëe né hē. Dooh nesaa do tado bã ta tii, P'op Hagä Do matym gó. †³⁷ Aj'yy see ta daaj hē, ta wób mejũũ

† Dooh Paw-Ro karën bã ji tah'yy geãm bã ji kanetëe hyb n'aa. P'op Hagä Do an'oo bã ji hã ji katëe hyb n'aa, ji katëe né hē. †† Hahýy da na-ãäj hē ji hajaa ji erii bã tii, aj'yy ky n'aa tado bã

do nado kã tii, tahyb n'aa newë dãg bã ta ýym pan'aa hã, taganatëe hyb n'aa, tahaja bã tah'yy keba bã, nyy d' tabad'oo tahyb n'aa newë bã kã, tii bã taw'ãäts hē rakanetëe. Ti na-ãäj hē baad hadoo do tamoo wät. ³⁸ Ket'ëe padëek doo, baad né ti sa hã. Kanatëe doo kã, marahud kã, ti baad tabad'oo ýym nang do mahãnh. ³⁹ Taw'ãäts hē ýynh kat'ëe dãk doo, ta patug sii had'yyt hē tabawãd kãn tabedëp nã bã. Ta patug dajëb bã, ta jawén paa bã kã, tahajaa ta see hã takat'ëe bã, Jesus hã h'yy ka'eeh do see tado bã tii. ⁴⁰ Hã ýy péh, ta bahãnh baad ub ta hã takanat'ëe wãd bã. Tii d' né hē hã ýy. P'op Hagä Do Sahee hëp ýy gó na-ãäj hē tabawät. Ta wób sa h'yyb gó had'yyt hē nado. ‡

Kabarii hã Jesus hã h'yy kana'eeh do ranoo do ky n'aa hahýy

8 Kabarii rah'yy kaha'eeh do tä n'aa ky n'aa hã bë ý maher'oot hýy kã. "Ër sahõnh hē, ër h'yy genãh, hajõng baad hadoo do ër wén hapãh", nãk bë wób. Te hub né hē paawã tii, ji h'yy kasab'ee hajõng ji hapãh do an'oo bã! Tii d' nado ji kamahãn doo. Ji kamahãn do ta wób tamasa. ² H'yy ganãng ted'oo doo, dooh tah'yy ganyy nã bã heh'ãät ub. ³ Ti nado P'op Hagä Do kamahãn doo. P'op Hagä Do kamahãn ti ta tii.

⁴ Kabarii hã kan'oo dãk do ky n'aa kã, ji awëe bã, ji nawëe bã. Dooh sa kabarii redëb bã ër hapãh. Jããm hē sét ub P'op Hagä Doo. Dooh ta see péh. ⁵ Sa hã ti anyy né hē paawã sa hã kabaj'aa pé badãk hahýy hã, wē hã na-ãäj hē, hajõõ né hē paawã sa hã pé kabaj'aa doo, raweh'ëeh do na-ãäj hē, ⁶ ër, Jesus hã h'yy ka'eeh do hã kã sét ub P'op Hagä Doo, ta Yb, sahõnh hē pahuunh doo, ta hyb n'aa ër babok doo. Jããm hē sét ub né hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, sahõnh hē mo haj'aa nang doo, papuuj gó ër babok hanoo doo.

⁷ Tii d' tahado né paawã, dooh sahõnh hē rahapëe bã tii. Ta wób dooh ramabaan nã bã pooj jé rabahed'oo do paa kabarii hã rah'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, da hē na-ãäj né hē, kabarii hã kan'oo dãk do tä uuh rawëe bã, kabarii ratayy sa hã sa h'yyb gó. Tii bã sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hã hē ta ti an'oo bã, dooh baad tado nã bã do hyb n'aa sa h'yyb. ⁸ Te hub né hē, ji awëh do hyb n'aa, ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Ji nawëe bã, dooh ta wób sa yd jé ji hado dãg bã P'op Hagä Do matym gó. Ji awëe bã, dooh sa bahãnh ji do bã ta matym gó. ⁹ Ti hadoo né hē, sahõnh hē bë hajaa bë bad'oo bë edoo né paawã, taw'ãäts hē bë hyb n'aa matakã bë babok do hã, baad Jesus rana-hapãh nã do bë h'yyb natatuk hyb n'aa baad nadoo do hã. ¹⁰ Jesus hã h'yy ka'eeh do wób sa hã, dooh taw'ãäts hē tado bã ji awëe bã kabarii tä n'aa. Nayyw hē, daap hē sa h'yyb tym ky n'aa tapaa sa hã ramoo bok do hã.

taher'oot doo: "Aj'yy see ta h'yyb gó taky hado bã ta ýym pan'aa hã: 'Doooh baad tado bã ãm ý pan'aa hã ý bad'oo doo', tanahaja bã tah'yy keba bã, takarën bã takat'ëe bã, taw'ãäts hē raketëe né hē. Dooh nesaa tado bã tii, P'op Hagä Do matym gó." ‡ Ti noo gó Korīn panang bã ta wób raky sëm Paw-Ro her'oot doo. Sa hã, sa h'yyb gó had'yyt hē P'op Hagä Do Sahee bawät. Sa hã hē rah'yy kasab'ee. P'op Hagä Do Sahee hëp ýy gó na-ãäj hē tabawät, Paw-Ro wén her'oot, terih do raner'oot bã, raky nasëm hyb n'aa.

Ōm ti hapäh, ji awëh do ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Mahapäh na-ääj hë dooh kabarii redëb bä. Ti hadoo né hë ōm rahapëë bä kabarii tób n'aa yt hã hawëh doo, mah'yib metsä kãn sa hã, rabawëh tii bä kã a nemuun kabarii hã kan'oo däk doo. Tii bä sa h'yib ky n'aa tapa kãn sa hã hë, rawëh do hyb n'aa sa hã ji nawëh doo. ¹¹ Tii bä kã, a hÿÿj hadoo do baad h'yy kana'eeh nä doo, ta hyb n'aa Kristo dajëp do tarejä däk mahajaa med'oo do hyb n'aa. ¹² Ta tii da nesaa do mamoo wäd bä a hÿÿj hadoo do wë, ta h'yib tym ta hã hë taky n'aa tapaa man'oo bä, tii bä da Kristo wë né hë nesaa do mamoo wäd däg kãn! ¹³ Ti hyb n'aa, ÿ awëh do tah'yib tatug bä nesaa do hã hãj ÿ hadoo doo, dooh ÿ awëë wäd bä ta dab, hãj ÿÿ ÿ h'yib natatuk hyb n'aa nesaa do hã.

Jesus mejüü do see heh'äät Paw-Ro ky n'aa hahÿÿh

9 Nepäh bë wób hã Jesus mejüü do see ÿ do bä? Dooh ta wób mejüü pé hã ÿÿ. Dooh g'eeh Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ÿ hapëë wäd matym ÿÿ me? Hëp ÿ n'aa nado g'eeh Jesus hã bë h'yy kae däg kãn? ² Jesus mejüü do heh'äät ub ÿ nado bä paawä ta wób sa hã, bë hã kã Jesus mejüü do né hë ÿÿh. Bë hã né hë ji hapäh Kristo mejüü do né hë ÿÿh. Hëp ÿ n'aa Jesus hã bë h'yy kae däk do hyb n'aa.

³ Hahÿÿ da ÿ ky gadoo, hã ÿ hedoo do Jesus mejüü do nado ÿÿh, hanäk doo: ⁴ Dooh g'eeh äã haja bä bë hanaa äã gadoo bä äã waa, äã karën bä paawä? ⁵ Dooh g'eeh taw'ääts hë tado bä, äã karën bä paawä, äã rahadaa bä ji ÿÿm Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Jesus mejüü do wób rabad'oo doo da? Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hÿÿj, Peed na-ääj hë rabad'oo doo da? ⁶ Jääm hë g'eeh ÿÿh, Béh-Nabéh daheeh, äã waa sãm hã moo bok doo?

⁷ Dooh warahén ta daaj hë hep'aak pé ta waa! Ta sii moo wät do ti hep'aak. Joom danäh hã ënh? Ny hadoo do g'eeh joom danäh rananoo pé ta joom ag nepóh péh? B'éé hag'ääs doo ënh? Ny hadoo pé ti b'éé hag'ääs do rananoo pé ta masääh bii gamyyj neëk péh? ⁸ Panyyg gó ÿ her'ood wät doo, ÿ had'yyt hë nado ti her'oot. Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó tii da né hë takerih. ⁹ Hahÿÿ da Mosees ky n'aa jaw'yyk doo:

“Taw'ääts hë ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hã, tiriig tahes'ooj hõm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd däg bä tanawa hyb n'aa.” [†] Jääm hë booj yb hyb n'aa g'eeh P'op Hagä Do mejüü ta tii? ¹⁰ Èr hyb n'aa nado g'eeh ti taher'oot tii? ÿÿ. Èr hyb n'aa né hë ta ti takerii däk. Booj yb takyyk doo me k'ääts wapën doo, joom ag tahes'ooj hõm do na-ääj hë, ramoo bok bä ragahëen joom ag uuh. ¹¹ Ti hadoo ënh äã hã. P'op Hagä Do Sa-hee hã hana do bë h'yib gó äã ejoom hõm do hadoo.

^{††} Ta bahãnh däg bë edoo däk, bë hanaa äã gahëen bä hÿÿ kã äã waa hedoo doo, äã saroor hedoo doo? ¹² Ta wób bë mahang Jesus ky n'aa ma mehetëk doo, ta tii hã bë masa. Taw'ääts hë nado g'eeh ti sa bahãnh äã bë masaa paawä? Ti hadoo né hë, dooh noo gó äã daab yb bä bë hã. Dooh. Hejooj né paawä ta ti äã hã,

[†] Dew-Teronom 25.4 ^{††} Jesus ky n'aa hanäm do sa hã tama-her'oot doo, sa hã tama metëek doo, tahanäng pé tii.

ää gadoo sahõnh hë äã hã hejooonh doo, Kristo ky n'aa hanäm do äã nahewaat hyb n'aa. [‡]

¹³ Dooh g'eeh bë hapëë bä, P'op Hagä Do tób n'aa hënh ramanaa do waa uuh ta yt moo heb'ook do ragadoo sa waa pan'aa? Ti hadoo ënh P'op Hagä Do hã rama ejuu do tyng hã moo b'ook doo. P'op Hagä Do hã kan'oo däk do uuh sa tä. ¹⁴ Ti hadoo ënh Jesus ky n'aa hanäm do ma mehetëk do hã. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejüü, sa hã ma mehet'ëek do hanaa ragadoo sa waa hedoo doo, sa saroor hedoo doo. ¹⁵ Ti hado né paawä, dooh ta tii hã ÿ daab yb bä. Dooh na-ääj hë ta ti ÿ erii bä, ta tii hã ÿ bë masa hyb n'aa. ÿ h'yy gada-jang, bag hënh Jesus ky n'aa ÿ maher'oot do hyb n'aa. Dooh ÿ gahëen péh. Taw'ääts hë paawä ÿ dajëp ta ti ÿ h'yy gadajang do rado hõm do pooj jé. ¹⁶ Dooh ÿ haja bä ÿ h'yy kasabé bä Jesus ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot do hã. P'op Hagä Do ÿ tamejüü ÿ maher'oot hyb n'aa. Tak'ëp baad nado hã ÿÿ, ta ky n'aa ÿ naher'ood bä ta wób sa hã. ¹⁷ ÿ karën do hyb n'aa tado bä paawä ta ky n'aa ÿ her'oot doo, tii bä ÿ haja paawä ÿ gahëen bä ta sãm. Dooh ti hyb n'aa tado bä. ÿ P'op Hagä Do mejüü do hyb n'aa, hã ÿ tabanoo do hyb n'aa ta ky n'aa ÿ wén her'oot ta ky n'aa. ¹⁸ Ny hadoo ta sãm hã ÿÿ? Jääm hë hahÿÿ kã ta sãm: ÿ tsebë doo, bag hënh Jesus ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot do hyb n'aa. Ta ky n'aa hanäm do ÿ panäk bä, ÿ ma metëek bä, dooh ÿ gahëen bä ÿ ramasa doo, dooh na-ääj hë ÿ mejö bä ÿ ramasa, ÿ haja né paawä ÿ mejö bä Jesus mejüü do ÿ bahadoo do hyb n'aa.

¹⁹ Dooh ajyy hÿÿ kã hã ÿ mejüü péh, sa hanaa ÿ ganadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hë, daj ÿ hë ÿ kan'oo däk, sahõnh hë sa karom ÿ bahadoo hyb n'aa, hajök Jesus wë ÿ manaa hyb n'aa paawä. ²⁰ Hahÿÿ ÿ hanäng pé tii: Judah buuj mahang ÿ awäd bä, sa da hado däk ÿÿh, Kristo wë ÿ manaa hyb n'aa Judah buuj. Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do tamanejö né paawä hã ÿÿ, sa ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky daheeh, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do wób Kristo wë ÿ manaa hyb n'aa. ²¹ Judah buuj nadoo do Mosees ky n'aa jaw'yyk do nahapäh do mahang ÿ awäd bä, sa da hadoo ÿ bahadoo, Jesus wë ÿ manaa hyb n'aa ta tii. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do ÿ ado bä ti hyb n'aa. Kristo ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky dahé had'yyt hë.

²² Baad h'yy ganehot nä do sa hã, sa da ked'oo né ÿÿh, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa Jesus hã. ^{‡†} Sahõnh hë ta wób rababok doo da, ti ked'oo né ÿÿh, sa wób Jesus wë ÿ bed'ëep hyb n'aa. ²³ Sahõnh hë ta tii da ÿ wén d'oo, Jesus ky n'aa hanäm do kah'üüm hyb n'aa, baad hadoo do ta hã hana do ÿ gadoo hyb n'aa sahõnh hë ta ti ky dah'eeh do sa nemuun.

²⁴ Bë hapäh né hë, ratsyym kasã bä kã, sahõnh hë rawaj'aa né hë paawä, jääm hë sét hë gadoo ta sãm, pooj jé kajaa doo. Taw'ääts hë bë wajaah do hadoo j'aa ketsë do wajaah doo da, ta sãm bë gadoo hyb n'aa

[‡] Paw-Ro, Béh-Nabéh daheeh, dooh radaab yb bä Korīn buuj hã. Tak'ëp ramoo bok sa waa sãm hã, sa hã radaab nayyp hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ta see pé noo gó rahoop baad nadoo doo. ^{††} Pooj jé 8.7 hã Paw-Ro her'oot ta ti hedoo do sa ky n'aa. Sa h'yib ky n'aa tapaa näh, dooh baad Jesus hã rah'yy kadawuung nä bä do hyb n'aa.

P'op Hagä Do hanaa. ²⁵ Sahõnh hē tsyym kas'ÿÿ kar'ëēn doo, baad rahyb n'aa matakëē. Tii d' rawén d'oo, j'aa ketsë do soog n'aa ragadoo hyb n'aa, karejā né paawä ti nyyw hē. † Èēr kã, èr wén hyb n'aa matakëē, nahãnh do sãm èr gadoo hyb n'aa. ²⁶ Ti hyb n'aa daap wajaah do nahado ÿÿh. Kep'uuk do daap hē hetuu do nahado ÿÿh. ²⁷ Dooh. Hã ÿÿ hē ÿ ketuu hadoo, †† hup ÿÿ ÿ taky daheeh hyb n'aa. Tii da hã ÿÿ hē baad ÿ wén kan'yyh, ÿÿ kã ta sãm ÿ nahasõg hõm hyb n'aa, ta wób sa hã ÿ maher'ood wät, ÿ ma met'ëēg wät do jawén paa bã Jesus ky n'aa hanãm doo.

Taw'ääts hē Isaraéw buuj rabad'oo do paa èr nad'oo do ky n'aa hahÿÿh

10 ÿ karēn bē hyb n'aa newē hahÿ wakān haa: Sahõnh hē èr wahē makū rababok paa ta ti wanakud yt hã. Sahõnh hē rabatsëg hõm ta ti akajar "Hahiin Doo" häd näng doo. ² Sahõnh hē nu kemuun bok hadoo wanakud gó, akajar gó na-ääj hē Mosees sa wahē n'aa tabahadoo bã kã. ³ Sahõnh hē paa rabawa sa waa P'op Hagä Do hanaa. ⁴ Sahõnh hē paa rabeëk naëng P'op Hagä Do hanaa. Pã hada do hadoo sa hã, P'op Hagä Do mo haj'aa gó ganyyh do hã naa rabeëk. Kristo né hē paa ti pã. ⁵ Sahõnh hē tii d' rabadoo né paawä, P'op Hagä Do dooh tagenaag bã hajõk do sa hã. Ti hyb n'aa hajõk dejëp. Jé pad'yyt hē banawäng doo bã sa kamag n'aa tawén nyy hõm.

⁶ Sahõnh hē ta ti bawäd wät, èr tama metëēk do heen n'aa, nesaa do hã èr h'yyb nadäg wät hyb n'aa, ta ti rabad'oo doo da. ⁷ Bē tametëeh, kabarii hã bē h'yyb panadëek hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Hahÿÿ da takerih ti ky n'aa: "Ehyt t'oonh mã rabawa, rabeëk hyb n'aa. Tii bã m' rabajãm, ramas'uunh", †† näng kerih do hã. ††† Èr tametëeh, ji naÿÿh hyb n'aa ji ÿÿm nadoo do sii, ji patug nadoo do sii, sa wób rabad'oo do paa da. Ti noo gó né hē, sét adëb bã, 23 miw dejëp ta ti ramoo bok do hyb n'aa. ⁹ Pooj jé hawäd wät do èr tametëeh, Kristo èr manetyy hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Rametyy do hyb n'aa radejëp aw'yy tég haj'aa mahÿÿj. ¹⁰ Bē h'yy kawapëen manã bē nu gabóg wë, sa wób rabad'oo do paa da. Dejëp tii, P'op Hagä Do mejüü do ääs an'oo bã.

¹¹ Sahõnh hē ta ti bawäd wät paa èr wahē maküü hã, ta ti èr tama metëēk do heen n'aa. Ta ti tawén kerii däk èer, tagadëeg ub noo gó habok do tamaher'oot hyb n'aa, èr hyb n'aa matakëē hyb n'aa, baad èr kan'yyh hyb n'aa, rabad'oo do paa da èr nad'oo hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa, baad hawät ted'oo doo, taw'ääts hē baad tahyb n'aa matakëē, nesaa do tamoo nawät hyb n'aa ta ti ramoo bok do paa da. ¹³ Bē hã kametyy doo, ji

† Paw-Ro bawät noo gó, kas'ÿÿ do j'aa ketsë do nuu hã rada-sooh ta soog bag'aad kap'õõj däk doo, taj'aa ketsë do heen n'aa. Nyyw hē tatsawyy jëng ta ti sa soog, nyyw hē takarejã. Ti ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot sa hã. †† Baad takan'yyh tahanäng pé ti ta hã hē taketuu do hadoo. ††† Banawäng hënh rababok noo gó P'op Hagä Do anoo paa sa waa. Ta ti sa waa ramaneënh MANAH. ††† Esodo 32.6 ††† Kabarii hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta tii d' rabad'oo. Rejãm doo, ramas'uunh doo, sa äj nadoo do sii tii. Isaraéw buuj nadoo do rabad'oo doo da rabad'oo.

sahõnh hē hã kametyy do hadoo né hē tii. Dooh ta wób hã kametyy do bahãnh tado bã. Baad ji P'op Hagä Do kamahãnh had'yyt hē. Dooh tah'yy gajëe hõm bã ji hã. Tahajaa né hē ta hã ji h'yy kasadëe bã. Dooh P'op Hagä Do an'oo bã ta bahãnh hadoo doo, bē nahajaa do bē tametyy. Kametyy do bē wë takajaa bã, bē da P'op Hagä Do masa, bē bahajaa hyb n'aa baad bē kan'yyh doo.

¹⁴ Ti hyb n'aa kã, najis haa, taw'ääts hē baad bē kanãh, kabarii hã bē h'yy kae mahãnh. ¹⁵ Baad hyb n'aa newëe do bëeh. Ti hyb n'aa, bē daaj hē bē hyb n'aa newë te hub tado bã hahÿ ÿ erih doo: ¹⁶ Jesus majyyw heen n'aa, ta hyb n'aa P'op Hagä Do èr j'aa etsë doo, èr beëek bã, séd uuh had'yyt hē èer, Kristo majyyw èr gadoo bã. Pãw, Jesus hub heen n'aa èr ganebëeh bã, séd uuh had'yyt hē èer, Jesus hub èr gadoo bã. ¹⁷ Hajõõ né paawä èer, sét né hē pãw èr awa doo, ti hyb n'aa séd uuh had'yyt hē èer. ¹⁸ Bē hyb n'aa newë Isaraéw buuj rabahed'oo doo. P'op Hagä Do hã kan'oo däk do hawëh doo, séd hã rah'yy kata däk P'op Hagä Do hã kanoo do hã. ¹⁹ Nyy d' ÿ hanäng péh? Ji tayy ta tä kabarii hã ran'oo däk doo? Kabarii edëp ÿ hanäng pé g'eeh? ²⁰ Dooh. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Kabarii hã P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do ranoo doo, karap'ar h'yyb nesaa do hã takan'oo däk né hē tii. Dooh P'op Hagä Do hã takan'oo däg tii. Hahÿÿ da na-ääj hē ÿ her'oot: Dooh ÿ karēn bã karap'ar h'yyb nesaa do weh'ëeh do h'yyb hataa bē hado bã. ²¹ Dooh bē haja bã pawóp hã bē h'yyb däng bã. Dooh bē haja bã bē eëg bã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanäng do uuh, karap'ar h'yyb nesaa do hã kanoo do uuh na-ääj hē! Dooh bē haja bã bē awa bã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hub heen n'aa uuh, karap'ar hã kan'oo däk do na-ääj hē! ²² Ta tii d' bē adoo nä bã, bē karēn apãh bē anoo P'op Hagä Do hyb n'aa jewës, tah'yy kawajãän bē wë? P'op Hagä Do bahãnh bē ed'oo g'eeh bëeh?

²³ "Sahõnh hē ji karēn do ji hajaa ji moo wäd bã. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ji moo ge'ÿÿm péh", nãk bē wób. Te hub né paawä tii, dooh sahõnh hē baad ub ji hã. Sahõnh hē ji karēn do ji haja né paawä ji moo wät, dooh hajaa pé ge'ÿÿm pé paawä, dooh sahõnh hē ji hã masa pé P'op Hagä Do karēn doo da ji bawät do hã. ²⁴ Dooh ji karēn do jawén ji awäd bã. Ta wób sa wë baad hadoo doo, ti né hē bē moo booh.

²⁵ Taw'ääts hē hahÿÿ da bē bad'oo: Bē awëe sahõnh hē rahesãm doo hënh naa. Bē eaaj manã n'yy hënh naa tii. Bē an'oo manã bē h'yyb bē taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁶ Ta tii d' ÿ wén edoo, hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do hyb n'aa: "Badäk hahÿÿh, sahõnh hē ta hã hanäng do na-ääj hē, P'op Hagä Do ma." †††

²⁷ Jesus hã h'yy kana'eeh do õm tatsyyd bã ta tób hënh ta sii mabawëh hyb n'aa, makarēn bã ti mabahõm. Taw'ääts hē mawëe sahõnh hē. Man'oo manã a h'yyb õm taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁸ Hÿÿ kã, hahÿÿ d' bē ramaher'ood bã paawä: "Hahÿ kabarii

††† Saaw-Mo 24.1. Sahõnh hē P'op Hagä Do hanaa tahanäng pé tii. Ti hyb n'aa tahajaa ji awëe bã sahõnh hē.

hã kan'oo däk do hahÿ ji tä", raheer'ood bä, mawëë manä d' tii bä, òm aj'yy maher'oot do hyb n'aa, ji h'yyb ji taky n'aa tapaa do hyb n'aa na-ããj hë. ²⁹ Ta see h'yyb hyb n'aa ti ÿ bedoo, a h'yyb hyb n'aa nado. Bë an'oo manä bë h'yyb bë taky n'aa tapa, ÿ hanäng. Hahÿÿ da apäh bë kyyh hã ÿÿ: "H'ëëd hyb n'aa ÿ an'oo bä ta see h'yyb ÿ taky n'aa tapaa ÿ natayy do hyb n'aa, ÿ awëh do hyb n'aa?" ³⁰ ÿ awëë bä tä ÿÿ, ta hyb n'aa P'op Hagä Do hã ÿ ky n'aa ets'ëë wät doo, h'ëëd hyb n'aa ÿ raky n'aa tapaa, P'op Hagä Do wë tsebë doo me ÿ bawëh do hyb n'aa?", näng apäh bë kyyh. ³¹ Hahÿÿ da käh ÿ bë hã: Taw'ääts hë P'op Hagä Do bë weh'ëëh sahõnh hë bë moo bok do hã, bë awëë bä, bë eëg bä na-ããj hë. ³² Bë moo boo manä baad nadoo do hã ta wób h'yyb tatuk doo, Judah buuj rado bä, Judah buuj nadoo do rado bä, P'op Hagä Do karapee bë panang bä habong do rado bä na-ããj hë. ³³ ÿ bad'oo doo da né hë, sahõnh hë ta wób ÿ h'yyb en'yym doo da bë bad'oo. Hã ÿÿ hë ÿ h'yy ken'yym do jawén nado ÿ bawät. Baad hadoo do ti ÿ karën ta wób sa hã, sa h'yyb tym bedëp hyb n'aa Jesus Kristo wë kä.

11 Taw'ääts hë ÿ bawät doo da bë babok, Kristo bawät doo da ÿ bawät do hadoo.

Nyy d' rabad'oo rakahet'aa bä do ky n'aa hahÿÿh

² ÿ tsebë bë hã, ÿ bë hyb n'aa es'ee had'yyt hë do hyb n'aa. ÿ tsebë na-ããj hë, bë ÿ ma met'ëëg wät do bë ky daheeh do hyb n'aa. ³ Ti hadoo né hë, hahÿ ÿ karën bë bahapäh: Kristo, sahõnh hë ajyy sa nu gabóg. Ajyy, ÿÿj sa nu gabóg. P'op Hagä Doo, Kristo nu gabóg. ⁴ Ajyy sa nu kajesuu doo me raky n'aa ets'ëë bä, sa nuu kajesuu doo me P'op Hagä Do ky n'aa ratabëëj bä na-ããj hë, Kristo, sa nu gabóg, dooh rawehëë bä tii hã. ⁵ ÿÿj kä raky n'aa ets'ëë bä, P'op Hagä Do ky n'aa ratabëëj bä na-ããj hë, sa nuu ranajesu bä, sa patug, sa nu gabóg, dooh rawehëë bä tii hã. ÿÿj sa nuu rahab wät do hadoo tii, tanu mebyng do heen n'aa tii. ⁶ ÿÿnh nu kanajesuu doo, taw'ääts hë ta sëen tagek'ää bëëh. Tanu meby n'aa nyy bä ÿÿj hã sa sëen ragek'ää doo, rahab bëëh doo, taw'ääts hë sa nuu rajesuu. ⁷ Ta da hadoo P'op Hagä Do pahuunh aj'yy. Ajyy sa hyb n'aa P'op Hagä Do kawehëë däk. Ti hyb n'aa, ajyy dooh ranu kajesu bä Jesus hyb n'aa rakahet'aa bä. ÿÿj sa hã kä, sa hyb n'aa ajyy rakawehëë padëëk. ⁸ ÿÿnh hanaa nado aj'yy. Aj'yy tahana ti ÿÿnh. ⁹ ÿÿnh hyb n'aa nado aj'yy kapahuuj käh. ÿÿnh kapahuuj wät aj'yy hyb n'aa. ¹⁰ Ti hyb n'aa né hë, ääs rahapäh do hyb n'aa na-ããj hë, taw'ääts hë ÿÿj ranu kajesuu hyb n'aa jawyk do heen n'aa. ¹¹ Tii d' tahado né paawä, Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, sa m'aa hënh nado ÿÿj ajyy sa mahãnh. Ti hadoo ënh ajyy sa hã. Sa m'aa hënh nado ÿÿj sa mahãnh. ¹² Ta ti ÿ wén her'oot, aj'yy hanaa ÿÿnh ganyyh doo da, ÿÿj hanaa ajyy na-ããj hë tii d' raganyyh. Sahõnh hë ta ti tabana P'op Hagä Do hanaa.

† Paw-Ro bawät noo gó, Korīn panang bä rahap ÿÿj sa nuuh, nesaa do ramoo boo bä. Tii d' rawén d'oo, ranu mebyng hyb n'aa.
†† Tii d' tahadoo do hyb n'aa, taw'ääts hë ranu kajesuu Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bä.

¹³ Bë hyb n'aa newë baad tado bä, Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bä, ÿÿj raky n'aa ets'ëë bä sa nuu kanajesuu doo me. ¹⁴ Badäk hahÿÿ hã ji bad'oo doo, P'op Hagä Do anoo doo, ti na-ããj hë tametëëh hahÿÿh: Baad nado ajyy sa hã sa sëen dewëët doo me raboo bä. Sëen dewëët do ajyy hã tawaneh'ëëh do haj'aa. ¹⁵ Sëen dewëët doo, ÿÿj sa hetsó ti ta tii. P'op Hagä Do an'oo däk ti sa hã, sa nu jesuu n'aa. ¹⁶ Ta ti hedoo do p'ää karën do ky ked'aak do hã hahÿÿ da ÿ baher'oot: Dooh ta see mo n'aa me äã adoo bä, P'op Hagä Do hã h'yy ka'eeh do panang wób hënh habok do na-ããj hë, dooh ta see mo n'aa me rabahed'oo Jesus hyb n'aa rakahet'aa bä.

Jesus ji hyb n'aa esee do heen n'aa rataheb'ëës do ky n'aa hahÿÿh

¹⁷ Hahÿÿ hã bë ÿ metëëk doo, dooh bë hã ÿ j'aa etsëë bä. Ta tii d' ÿ wén her'oot, teg'yys baad nadoo do bë kahet'aa bä. ¹⁸ Pooj jé ÿ ky n'aa napäh, dooh m' séd hã bë h'yyb hedo bä. Bë m' h'yy ketyn hõm bë kahet'aa bä. Ta mahang ÿ ky daheeh ÿ rapanäk doo. ¹⁹ (Doooh ji ky sëëw its bä! Taw'ääts hë bë h'yy ketyn hõm, P'op Hagä Do matym gó baad hadoo do bë mahang habong do rakametä däk hyb n'aa.) ²⁰ Bë kahet'aa bä, dooh Jesus ji hyb n'aa esee do waa n'aa tado wäd bä bë awa doo. ²¹ Bë awa bä, dooh m' bë gadaa bä ta wób. Sa pooj jé bë karën bë bawa bë waa. Ti hyb n'aa, ta wób rabas'aah nä bä, ta wób a'oom käh ta bahãnh reëëk do haj'aa. ²² Dooh g'eeh bë tób enä bä, bë yd wa péh, bë yd eëëk péh? Bë ty n'aa ges'yyk P'op Hagä Do hã h'yy ka'eeh do kahet'aa doo. Bë nu meb'yyh kas'uut do bë mahang habong doo. Nyy da käh ÿ bë hã? Bë ÿ j'aa etsë g'ee da ta tii da bë bad'oo do hyb n'aa? Dooh. Dooh né hë bë ÿ j'aa etsëë bä.

²³ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ÿ gadoo doo, ti né hë ti ÿ tabëj wät do bë hã. Hahÿ né hë ti ÿ gadoo ta ky n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, atsëm, ta majiï moo gó takahaëënh noo gó, tabado däk päw, ²⁴ ti m' ta hyb n'aa taky n'aa ets'ëë wät do jawén paa bä, tagan-abäh hõm, ti m' taky hadoo: "Hup ÿÿ, bë hyb n'aa ÿ an'oo däk do heen n'aa hahÿÿh. Hahÿÿ da d' bë bad'oo, ÿ bë hyb n'aa esee do hyb n'aa", näng mäh. ²⁵ Ti hadoo ënh, rabawëh, rabawa do jawén paa bä, Jesus bado däk ënh uwa bëëh hood ti m' taky hadoo: "Majyw ÿÿ, ÿ anoo do ÿ dajëp noo gó heen n'aa hahÿÿh. Papuu j sahõnh hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kä. Hÿ jawén majyw ÿ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky däng. † Hahÿ bë eëg had'yyt bä hÿ jawén, tii d' bë bad'oo ÿ bë hyb n'aa esee hyb n'aa", näng mä Jesus.

²⁶ Ta ti päw bë awa bä, ta ti ta hood gabuu j uuh bë eëg bä, bë her'ood hõm Jesus dajëp do ky n'aa p'aa hënh tamatëëh bä kä.

²⁷ Ti hyb n'aa, daap hë ta ti päw hawa doo, ta ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanäng do uuh heëëk doo, nesaa do tamoo wäd däk

† Pooj ub Mosees sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, b'ée majyyw ta heen n'aa. Papuu j hahÿ ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

tii hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hub wë, ta majyyw wë na-ããj hë. ²⁸ Taw'ããts hë ji daaj hë ji h'yyb ji hyb n'aa newë bã baad tado bã pãw uuh ji awa do pooj jé, majyyw heen n'aa ji eëek do pooj jé. ²⁹ Hahÿ hyb n'aa ta ti ÿ wën her'oot: Daap hë ji awa bã, daap hë ji eëg bã, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hub ky n'aa ti ji hyb n'aa nanewë bã, ji daaj hë ji ky n'aa katakyyk baad nadoo doo me. ³⁰ Ti hyb n'aa né hë hajök bë mahang nahejooj boo, hajök bë mahang nahëë enäh, ta wób dejëp. ³¹ Jesus heen n'aa ër gadoo do pooj jé ër daaj hë ër hyb n'aa newë bã baad ër h'yyb tado bã, dooh tii bã ër P'op Hagä Do rejã bã. ³² Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër hã taky n'aa etyy bã, nesaa do tanoo ër hã ër tama metëëk hyb n'aa, badäk hahÿÿ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do sa nemuun ër tanarejãã hyb n'aa ta jawén kã.

³³ Ta tii kã, wakän haa, taw'ããts hë bë gada ta wób, bë kahet'aa bã Jesus heen n'aa bë bawa hyb n'aa. ³⁴ Bë bas'aaah bã, taw'ããts hë bë tób yt hë bë bawa séd hã bë kahet'aa do pooj jé Jesus heen n'aa bë tab'ëës hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa netyy hyb n'aa nesaa do bë hã.

ÿ kajaa bã kã, ky n'aa see ÿ baher'oot bë hã.

P'op Hagä Do Sahee hã hana do ji hajaa do ky n'aa hahÿÿh

12 Hÿÿ kã wakän haa, baad ÿ karën bë bahapäh P'op Hagä Do Sahee hejój gó ji hajaa doo. ² Bë hapäh, p'ooj ub, Jesus hã bë h'yy kana'eeh nä noo gó, ta s'ee hënh bë rah'yyb mahüüm had'yyt hë, kabarii nedëp do hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. ³ Ti hyb n'aa ÿ karën bë bahapäh hahÿÿh: P'op Hagä Do Sahee hejój gó her'oot doo, dooh Jesus taky n'aa was'ee bã. Dooh na-ããj hë ji haja bã, "Jesus né hë ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo", ji her'ood bã P'op Hagä Do Sahee hejój gó tanado bã ji hã.

⁴ Ti anäng hajöng ta wób hedoo do ji hajaa ji moo wät doo, P'op Hagä Do Sahee anoo doo. Sét né hë P'op Hagä Do Sahee tahana tii hã. ⁵ Ti anäng ta wób hajöng ji mamasa doo. Ti hadoo né hë, jããm né hë sét ub Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ër wë moo wät doo. ⁶ Ti anäng hajöng ta wób ji hajaa ji moo wät doo. Ti hadoo né hë, sét ub ti P'op Hagä Do ta ti ji hã hanoo doo, ta tii me ta wë ji moo wät hyb n'aa. ⁷ P'op Hagä Do Sahee hã hana doo, sahõnh hã takan'oo däk sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do tamasa hyb n'aa. ⁸ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo tak'ëp hajaa doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo h'yy ganäng doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. ⁹ P'op Hagä Do Sahee, sét hadoo doo, anoo ta see hã baad tah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo ta wób tabaheso hyb n'aa. ¹⁰ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo ta hejój me tapehuunh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo P'op Hagä Do kyyh tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo tabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee tado bã, sahee see tado bã ti her'oot doo. Ta see hã tabanoo kyy wób me, ji h'yy kanadaw'uuh doo me, tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo kyy wób me

kaher'oot do tatab'ëës hyb n'aa maa new'ëë do sa hã. ¹¹ Sét né hë P'op Hagä Do Sahee sahõnh hë ta ti hanoo doo. Tah'yyb däng doo da né hë sahõnh hë sa hã tabanoo tii.

Sahõnh hë ëër, Jesus uuh hadoo do ky n'aa hahÿÿh

¹² Hajöõ né paawä ji hã, ji noo hedoo doo, ji nabuuj hedoo doo, ji matym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, sét né hë ji. Ti hadoo ënh Kristo hã, Kristo hã h'yy ka'eeh do sa hã. ¹³ Èr wób, Judah buuj. Èr wób, ta wób buuj. Èr wób, ta wób sa karom hedoo doo. Èr wób, kariw n'aa temah doo. Tii d' tahado né paawä, ër nu kemuun bong P'op Hagä Do Sahee an'oo bã, sét Jesus hub hadoo ër bahadoo hyb n'aa. Sét né hë ti P'op Hagä Do Sahee ër gadoo doo.

¹⁴ Hajöng né hë ji hã hanäng do ji uuh. Sét uuh had'yyt nado ji uuh. ¹⁵ Ji tsyym ky hado bã paawä: "Ta moo ÿ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ÿ do bã", ji uuh had'yyt né hë tii, ta ti edo né paawä. ¹⁶ Ji nabuuj ky hado bã paawä: "Ta matym see ÿ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ÿ do bã", ji uuh had'yyt né hë tii, ta ti edo né paawä. ¹⁷ Sahõnh hë ji hã hanäng do ji matym tado bã paawä, nyy da paawä ji maa newëë tii bã? Sahõnh hë ji hã hanäng do ji nabuuj tado bã paawä, nyy da ji matsehÿÿk tii bã? ¹⁸ Sahõnh hë ji hã hanäng do ji uuh P'op Hagä Do bat'ëëg hõm ji hã, tah'yyb däng doo da. ¹⁹ Séd uuh had'yyt hë tado bã paawä ji hã, dooh paawä ji hub had'yyt hë tado bã. ²⁰ Hahÿÿ da né hë: Hajöng né paawä ji hã hanäng do ji uuh, sét né hë ji.

²¹ Ji matym dooh tahaja bã taky hado bã ji moo hã: "Dooh hyb n'aa õm ÿ karën péh." Dooh na-ããj hë ji moo haja bã ji tsyym hã taky hado bã: "Dooh hyb n'aa õm ÿ karën péh." ²² Ta ti ji hã hanäng do uuh nahejooj is doo, ti né hë ti baad ji karën up doo. ²³ Ji uuh ji hã ky n'aa netsëëh doo, baad ji weh'ëëh. Ta wób hã ji manetëëh doo, baad ji ban'yyh. ²⁴ Ji uuh wób ji metëëh doo, dooh hyb n'aa baad ji ban'yyh péh. Baad P'op Hagä Do benyyw hõm ji hã hanäng doo, ta ti ji hã häd ky n'aa netsëëh hedoo do rakawehëë däk hyb n'aa. ²⁵ Tii da tawén d'oo, ji hã takanetyyn hõm hyb n'aa, sahõnh hë ji hã hanäng do séd demuun baad rakahag'ããs hyb n'aa na-ããj hë. ²⁶ Sét hë ji hã hanäng do ji uuh nesaa do tahob bã, sahõnh hë séd demuun raba-hoop. Ta see ji uuh kawehëë däg bã, sahõnh hë ji uuh wób taw'ããts hë sa hã.

²⁷ Bë sahõnh hë, Kristo hub hadoo bëëh. Sét ken'yyh bëëh, ta uuh hadoo. ²⁸ Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do sa mahang P'op Hagä Do banoo, pooj jé Jesus mejüü do rabad'oo doo. Ta jawén ta ky n'aa herot doo. Ta jawén ta ky n'aa ma mehetëk doo. Ta jawén rapehuunh do haj'aa doo, ta wób rabaheso hajaa doo, ta wób masa doo, ta wób h'yyb mahüüm n'aa hedoo doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do hajaa her'oot do na-ããj hë.

²⁹ Sahõnh hë g'eeh Jesus mejüü do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa rod had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa ma mehetëk do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh rabahajaa rapehuuj had'yyt hë? ³⁰ Sahõnh hë g'eeh rahajaa ta wób rabaheso? Sahõnh hë g'eeh kyy wób ra-

hajaa rer'ood bā? Sahōnh hē g'eeh rahajaa kyy wób me kaher'oot do ratabēj bā? ³¹ Doo. Taw'ääts hē ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee ji hā hanoo do ta bahānh had'op do hā, ta wób masa do hā, bē h'yyb padäg. Pooj jé dó bē ŷ metēeh hŷŷ kā sahōnh hē ta bahānh baad hadoo doo:

Ji kamahān do ky n'aa hahŷŷh

13 Ajyy sa kyy me, ääs sa kyy me na-ääj hē ŷ haja bā né paawä ŷ her'ood bā, ŷ kamanahān bā paawä, dooh taw'ääts hē tado bā. Jääm hē sapaar redas do ky hado däk ŷ tii bā. ² P'op Hagä Do ky n'aa ŷ haja bā né paawä ŷ maher'ood bā, P'op Hagä Do Sahee hā ŷ tabanoo do hyb n'aa tii, ji nahapäh do hā ŷ h'yy ganyy bā paawä, sahōnh hē ŷ hapēē bā paawä, tak'ēp ŷ h'yy ka'eeh do hyb n'aa waēē hā ŷ haja bā paawä ŷ mejō bā takahŷŷd häng, ta wób ŷ kamanahān bā paawä, daap paawä ŷŷh. ³ Sahōnh hē wē ŷ hanäng do kas'uut do sa hā ŷ an'oo bā paawä, daj ŷŷ hē paawä ŷ kan'oo däk ŷ rabaju tēē, ŷ kamanahān bā, daap paawä ti hā ŷŷ.

⁴ Kamahān do kanejäg. Kamahān do ky ennym. Doo. Dooh tah'yy kajewēets bā. Dooh ta hā hē taj'aa etsēē bā. Dooh takasabē bā. ⁵ Tawaneh'ēeh do nado. Dooh ta daaj hē takarēn do jawén tawäd bā. Dooh nayyw hē takawaj'ään bā. Dooh tah'yy gaēēj bā ta wób sa wē. ⁶ Dooh tasebee bā baad nadoo do hā. Baad hadoo do hyb n'aa tatsebē. ⁷ Kamahān doo, dooh tah'yy gajēē hōm bā. Ta wób hā tah'yyb eeh had'yyt hē. Tagadaa had'yyt hē. H'yyb jawyk doo gó sahōnh hē tagadoo.

⁸ Kamahān doo, dooh tahēēj bā. Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do ji hajaa doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do ji hajaa ji her'oot doo, ji hapäh do na-ääj hē. Ahānh da tii. ⁹ Da hē ji hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do na-ääj hē, ta uuh ub tii. ¹⁰ Baad had'op do heh'äät do kaja bā kā, tii bā kā, dooh hyb n'aa ji karēn wät pé ta uuh hadoo doo. ¹¹ Hahŷ hadoo tii: ŷ karapee noo gó, karepé raber'oot doo da ŷ ber'oot paah, karepé rahyb n'aa newēē doo da ŷ hyb n'aa newēē paah. ŷ wah'ēē wät bā kā ŷ eréd hōm ta ti karapee ŷ h'yyb hadoo do paah. ¹² Da hē, dooh baad ēr hapēē nā bā P'op Hagä Doo, japow gó ji heg'ääs do hadoo. Ta jawén da ēr bahapäh baad ub kā, heh'äät kā. Da hē, jāām hē ta uuh ŷ bahapäh. Ta jawén da, sahōnh hē ŷ bahapäh ta hā, ŷ P'op Hagä Do hapäh doo da né hē.

¹³ Hŷŷ kā tamawoob hē hadoo do ti haym: Ji h'yy ka'eeh doo, ji gada doo, ji kamahān doo. Ji kamahān doo, sa bahānh baad had'op do tii.

Ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee hana do ky n'aa bód hahŷŷh

14 Taw'ääts hē kamahān do hā baad bē h'yyb padäg. Taw'ääts hē P'op Hagä Do Sahee hā hana do ji hajaa do hā bē h'yyb padäg na-ääj hē. Pooj jé, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do hā baad ub bē h'yyb padäg. ² Hahŷ hyb n'aa ta ti ŷ wén her'oot:

Kyy wób me her'oot doo, dooh ta wób tamaher'ood bā. P'op Hagä Do sii taber'oot tii hā. Dooh maa napäh pé ta ti taher'oot doo. Ji nahapäh do ky n'aa taher'oot tii, P'op Hagä Do Sahee an'oo bā. ³ Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do hā. Ta wób hā ti ramaher'oot. Ta ti ji tamasa, ji h'yy ka'eeh do kah'üüm hyb n'aa. Ji tamaher'oot, baad ji bawät hyb n'aa. Ji tah'yyb en'ymm. ⁴ Kyy wób me her'oot doo, ta daaj hē, ta hā hē takamasa tii, P'op Hagä Do ky n'aa kah'üüm hyb n'aa ta h'yyb gó. P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do tamasa ta wób, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó takah'üüm hyb n'aa. ⁵ ŷ karēn paawä sahōnh hē bēeh, bē bahajaa kyy wób me bē baher'oot. Ti hadoo né hē, tak'ēp ŷ karēn P'op Hagä Do ky n'aa bē her'oot. Kyy wób me kaher'oot do bahānh baad hadoo P'op Hagä Do ky n'aa her'oot doo. [†] Kyy wób me kaher'oot doo, ta ky n'aa nyy d' tahanäng pé ji her'ood bā, Jesus hā h'yy ka'eeh do kahet'aa do ramaa napäh hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó kah'üüm hyb n'aa, ti na-ääj hē baad ub.

⁶ Ti hyb n'aa wakān haa, bē wē ŷ kajaa bā, kyy wób me bē ŷ maher'ood bā paawä, nyy d' paawä bē tamasa tii? Doo. Paawä bē tamasa bā. Hā ŷ P'op Hagä Do metēeh doo, ji hajaa do ky n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa, ji ma metēek do ky n'aa bē ŷ maher'oot do na-ääj hē, ti bē tamasa. ⁷ Ji gamehŷŷh do ky n'aa me, ji etēn do ky n'aa me na-ääj hē tii d' bē ŷ metēeh ŷ hanäng pé tii, ta ti hedēp do nado né paawä. Baad ranetēn bā, baad ragamanehā bā, nyy da ta wób rabahapäh ti teh'üüm doo? ⁸ Ti hadoo né hē torōm-bet häd näng do hā. Nyy da g'eeh warahén rah'yy genä bā kaneb'ooh doo hēnh tanaēēj bā, baad torōm-bet ragamanehā bā? ⁹ Ti hadoo né hē bē hā. Kyy wób me ta wób bē maher'ood bā, nyy da ramaa napäh ta ti ky n'aa, nyy d' tahanäng péh? Daap hē ti bē baher'oot kyy wób me. ¹⁰ Hajōng ti anäng kyyh badäk hahŷŷ hā. Baad ub sahōnh hē tii, maa napäh do sa hā. ¹¹ ŷ kyy maa nanapäh doo, ta tii hā, ŷ ta s'ee hēnh naa, ta s'ee hēnh naa ŷ ta hā. ¹² Ti hadoo né hē bē hā. Tak'ēp bē karēn P'op Hagä Do Sahee hana do bē gado bā do hyb n'aa, taw'ääts hē bē h'yyb padäg sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do masa do hā.

¹³ Ti hyb n'aa kyy wób haj'aa doo, taw'ääts hē raky n'aa etsēē P'op Hagä Do hā, tabanoo hyb n'aa na-ääj hē sa hā rabahajaa hyb n'aa ratab'ēēs do nyy d' tahanäng pé tii. ¹⁴ Kyy wób me P'op Hagä Do hā ŷ ky n'aa etsēē bā, hēp ŷ tym ti ky n'aa etsēē. Dooh ŷ hapäh pé ŷ her'oot doo. ¹⁵ Nyy d' ŷ bad'oo ti tahado bā? Hahŷŷ da ŷ bad'oo: ŷ da ky n'aa etsēē hēp ŷ tym me, ŷ hapäh doo me na-ääj hē da ŷ ky n'aa etsēē. P'op Hagä Do ŷ ma ejām da hēp ŷ tym me, ŷ hapäh doo me na-ääj hē. ¹⁶ Jääm hē a h'yyb tym gó P'op Hagä Do maj'aa etsēē bā, nyy da ōm raky masa ranahapēē bā maher'oot doo? ¹⁷ Baad né paawä P'op Hagä Do maj'aa etsē, kyy wób me maher'oot doo, dooh ta wób tamasa bā rah'yy ka'eeh do kah'üüm hyb n'aa.

† P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do baad ub tawén doo, kyy wób me kaher'oot do bahānh, hajōng tamasa do hyb n'aa.

¹⁸ P'op Hagä Do ý j'aa etsë, sahõnh hë bë bahãnh ý bahajaa kyy wób me ý maher'oot do hyb n'aa. ¹⁹ Ti hadoo né hë, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang, hã ýý, taw'ääts hë ji ma poo oow pé kyyh ji maa napäh do ý her'ood bä ý ma metëek bä, 10 miw kyyh ji maa nanapäh do mahãnh.

²⁰ Wakän haa, karepé h'yy gatemah do bë hado manä P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do hã. Taw'ääts hë wah'ëë h'yyb hadoo bëeh, ta ti hã. Taw'ääts hë nesaa do hã bë h'yy gatemah karapee t'aa h'yy gatamah do hadoo. ²¹ Hahýý da P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

"Ji nahapäh do kyy me,
ta s'ee hënh naa do sa kyy me, ý maher'oot da karapé haa.

Ti hadoo né hë da, dooh da raky dahé bä ýýh", †
näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

²² Ti hyb n'aa kä, kyy wób me kaher'oot doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do metëë n'aa, ta hã h'yy ka'eeh do metëë n'aa nado. P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do metëë n'aa tii, ta hã h'yy kana'eeh do metëë n'aa nado. ²³ Séd hã Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata bä kä, kyy wób me sahõnh hë rer'ood bä paawä, ta ti seeh, nahapäh doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do na-ääj hë tajëë suun bä tii bä, sahõnh hë bë meraa bong hadoo ted'oo da. ²⁴ Jesus hã h'yy kana'eeh doo, nahapäh do na-ääj tajëë suun bä P'op Hagä Do ky n'aa sahõnh hë rer'ood nuuj jé, kametä däk tii bä ta hã nesaa do ta h'yyb tym gó hanäng doo. Ky n'aa kety däk tii bä sahõnh hë bë her'oot do hyb n'aa. ²⁵ Kametä däk tii bä sahõnh hë ta h'yyb tym gó tahyb n'aa newëë do pooj jé ji nahapäh doo. Ta taron nu paa me tabahyy häng da, P'op Hagä Do taj'aa etsë hyb n'aa. "P'op Hagä Do awät né hë bë mahang", näng da.

²⁶ Wakän haa, taw'ääts hë hahýý da bë bad'oo bë kahet'aa bä: Ta see P'op Hagä Do hã tama ejäm, ta see ma metëek P'op Hagä Do ky n'aa, ta see her'oot P'op Hagä Do ta hã tametëeh doo, ta see her'oot kyy wób me, ta see tab'ëës kyy wób me kaher'oot do nyy d' tahanäng péh. Taw'ääts hë sahõnh hë ta tii d' ji bad'oo, sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do h'yyb gó P'op Hagä Do ky n'aa takah'üüm hyb n'aa. ²⁷ Kyy wób me raher'ood bä, jääm né hë pawóp hë, tamawoob hë ti her'oot. Taw'ääts hë sét ken'yuh raber'oot. Tii bä, taw'ääts hë ta see tab'ëës nyy d' tahanäng péh.

²⁸ Tabadoo bä ta ky n'aa tab'ëës doo, nyy d' tahanäng pé ti tab'ëës doo, taw'ääts hë bag hënh tabasoo hë kahet'aa bä kyy wób me her'oot doo. Taw'ääts hë ta m'aa hënh, ta tób hënh taber'oot P'op Hagä Do sii.

²⁹ Taw'ääts hë pawóp hë, tamawoob hë raher'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Taw'ääts hë ta wób ramatakëë, ta ti taher'oot do baad tado bä. ³⁰ Sa mahang hat'oonh do gado bä ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do ky n'aa, taw'ääts hë pooj jé her'oot do ky ym, ta ti hasooh do ber'oot hyb n'aa kä. ³¹ Ta tii da sét ken'yuh bë baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa, bë sahõnh hë bë ma

kametëëk hyb n'aa, bë h'yyb hedo magyys hë hyb n'aa. ³² P'op Hagä Do ky n'aa rod rahajaa rah'yy kamedug bä, rahajaa ragadaa bä rabaher'oot hyb n'aa. ³³ Dooh P'op Hagä Do hanaa tado bä ta ti jé pad'yyt hë kaher'oot doo, baad nahõm doo. Baad hadoo do ji h'yyb n'yym doo, ti ti P'op Hagä Do hanaa.

Sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do rabahed'oo doo da, ³⁴ taw'ääts hë ýýj dooh rer'ood bä séd hã rakahet'aa bä. Taw'ääts hë bag hënh rabab'ëeh. Dooh taw'ääts hë tado bä rer'ood bä ji kahet'aa bä. Taw'ääts hë ýýj raky daheeh ajyy, Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo da. ³⁵ Tanyy bä sa hã reaanh doo, taw'ääts hë sa tób hënh sa patug hã rabeaanh, dooh taw'ääts hë tado bä do hyb n'aa ji kahet'aa bä ýýj rer'ood bä.

³⁶ Bë hanaa bë ed'oo g'eeh P'op Hagä Do ky n'aa hanäm doo? Jääm hë bë tii, ta ti gadoo do bë ed'oo g'eeh? ³⁷ P'op Hagä Do ky n'aa rod ta hã pé ted'oo doo, P'op Hagä Do Sahee hanaa gadoo do ted'oo doo, taw'ääts hë tah'yy kadaw'uuh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejüü do né hë ti ý erii wät doo. ³⁸ Hahý man-atakëë doo, dooh né hë ji hyb n'aa p'eed bä tii.

³⁹ Ti hyb n'aa kä, wakän haa, taw'ääts hë P'op Hagä Do ky n'aa bë her'oot do hã bë h'yyb padäg. Bë medug manä kyy wób me rer'ood bä. ⁴⁰ Ti hado né hë paawä, baad bë adoo ti ta tii, ta tyw n'aa näng bä.

Jesus ganä wät do ky n'aa hahýýh

15 Hýý kä, wakän haa, ý karën bë hyb n'aa esee Jesus Kristo ky n'aa hanäm do bë ý ma met'ëeg wät do paah, bë gadoo do paah. Ta ti né hë bë h'yy ka'eeh do mejój n'aa. ² Ta ti ky n'aa hanäm do ed'ëep bë h'yyb tym P'op Hagä Do wë, baad bë hyb n'aa matakä bä tii, bë neréd bä ý ma metëëk do ky n'aa. Tii d' tanado bä, daap bë h'yy ka'eeh.

³ Jääm hë baad hadoo do ta ky n'aa ý gadoo do ti bë hã ý tab'ëës doo. Hahý né hë tii: Kristo dajëp nesaa do èr moo bok do säm, P'op Hagä Do kyy kerih do ta pooj jé taher'oot doo d' né kä. ⁴ Ti m' radakä jëng, ti m' tamawoob däg kä ta ä kä taganä wät p'aa hënh, pooj jé P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né kä. ⁵ Ti jawén mäh, Peed hã takas'ee wäd kän. Ti jawén mäh, 12 hedoo do sa hã takasee ënh. ⁶ Ti bahãnh mäh, séd noo gó 500 ta ma matëg sa hã takas'ee wäd kän. Hájöng sa wób ed'ëep nä hahý ý berih bä. Hap'ëeh do wób radejëb kän. ⁷ Ti m' takasee Tsijaag hã, sahõnh hë tamejüü do hedoo do sa hã na-ääj hë. ⁸ Tagadëeg ub takas'ee kän hã ýý, ý ajän s'oo hadoo do hã. ⁹ Sa yd jé had'os do ýýh, Jesus mejüü do sa mahang. Dooh paawä ý ramaneëej bä Jesus mejüü doo, P'op Hagä Do karapee ý rejää do paa hyb n'aa. ¹⁰ Ti hadoo né hë, ta mejüü do see da hë ý wén hado däk, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa hã ýý. Daap hyb n'aa nado ta ti hã ý taky enyym doo. Dooh. Ta wób moo bok do bahãnh ý moo wäd wät. Ti hadoo né hë, dooh ý tado bä ti moo wät doo. Hã ý P'op Hagä Do ky enyym do hanaa tii. ¹¹ Hýý kä ý tado bä bë hã maher'ood wät doo, ta wób

† Isajas 28.11-12

rado bā, ti né hē ti ta ky n'aa āā her'oot doo. Ti ky n'aa né hē ti bē ky dahé bong doo.

Jesus ganā wāt do ky n'aa ta wób raky sēm do ky n'aa hahỹh

¹² Kristo ganā wāt āā her'ood bā, h'ēēd hyb n'aa dooh ji ganā bā dejēp do mahang bē wób sa kyyh? ¹³ Te hub tado bā ta ti bē wób her'oot doo, ji ganā bā paawā, Kristo na-āāj hē paawā dooh paawā taganā wād bā tii bā. ¹⁴ Kristo ganā wād bā paawā, daap paawā tii bā āā maher'ood hōm do ta ky n'aa. Daap hē na-āāj hē paawā bē h'yy ka'eeh doo. ¹⁵ Kristo ganā wād bā paawā, noo kanesa do paawā āā tii bā, Kristo ganā wāt P'op Hagā Do an'oo bā āā ma metēek do hyb n'aa. De-jēp do ganā bā paawā, dooh Kristo ganā wād P'op Hagā Do an'oo bā paawā. ¹⁶ Dejēp do ganā bā, dooh paawā Kristo ganā wād bā. ¹⁷ Kristo ganā wād bā paawā, daap hē paawā bē h'yy kae dāk ta hā. Ti taha-do bā paawā, dooh na-āāj hē takawug bā nesaa do bē h'yyb tym gó hanäng do paah. ¹⁸ Te hub tado bā paawā ta tii, gawatsig hōm paawā Kristo hā h'yy ka'eeh do sa makūūh. ¹⁹ Jāām hē da hē, badāk hahỹ hā ji bawāt nā bā Kristo hanaa ji gahēen bā, tii bā taw'āāts hē paawā tak'ēp, sahōnh hē mahānh, ēr rat'yyd mehīn paawā.

²⁰ Tii d' nado. Kristo ganā wāt né hē dejēp do mahang P'op Hagā Do an'oo bā. Pooj jé dejēp do mahang ganā wāt do tii. Ta wób na-āāj hē genyyh do metēē n'aa tii. ²¹ Hahỹ hyb n'aa ŷ wén her'oot tii: Sét hē aj'yy ji dajēp do du na doo. Ti hadoo na-āāj hē sét hē aj'yy see ji ganyyh do dejēp do mahang du na doo. ²² Adāw hyb n'aa sahōnh hē ji dejēp. Ti hadoo ēnh Kristo hyb n'aa kā sahōnh hē ragenyyh da. ²³ Sahōnh hē genyyh do bahānh, pooj jé ganā wāt do Kristo. Ta jawén, Kristo kajaa bā kā, ta hā h'yy ka'eeh do ragenā boo kán da. ²⁴ Tii bā kā, badāk hahỹ gawatsik do kaja kán. Kristo j'aa ketsē do jawén paa bā sahōnh hē mejūū do ji nahapäh do sa hā, sahōnh hē bag'āās do ji nahapäh do sa hā, sahōnh hē hejój enäh do ji nahapäh do sa hā na-āāj hē, tii bā tabag'āās do Kristo bahaēēj kán da P'op Hagā Do ta Yb hā kā. ²⁵ Kristo bag'āās da sahōnh hē ta majīī hā taj'aa ketsē bā kā. ²⁶ Tagadēēg ub kā majīī tagawats'iik doo, dajēb. ²⁷ Ta ti ŷ wén her'oot, hahỹ da P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa: "Sahōnh hē ta tsyym yt hā P'op Hagā Do an'oo bā tabag'āās hyb n'aa." † "Sahōnh hē tabag'āās" taba-her'oot bā, dooh P'op Hagā Do ta Yb sii hē tado bā tii, ti né hē hanoo do hyb n'aa ta hā sahōnh hē tabag'āās doo. ²⁸ Takajaa bā kā sahōnh hē Kristo bag'āās doo kā, ti noo gó kā, ta daaj hē ta Yb yd jé da tanu gadäg kán. Tii d' tawén hadoo, ta Yb, sahōnh hē ta hā han'oo dāk doo, tabag'āās hyb n'aa, sahōnh hē bahānh tabahado dāk hyb n'aa kā, sahōnh hē tabag'āās hyb n'aa kā.

²⁹ Hỹ kā, ji ganā bā paawā, nyy da rabad'oo da de-jēp do hyb n'aa nu kemuun doo? Dejēp do ganā bā paawā, hēd n'aa tii d' rawén d'oo? †³⁰ Ji ganā bā paawā, dooh hyb n'aa pé had'yyt hē ŷ ahoop doo. Ji

† Saaw-Mo 8.6

ganā wāt do hyb n'aa ŷ wén gadoo Jesus hyb n'aa ŷ ahoop doo. ³¹ Dajēb gó had'yyt hē ŷ bawāt tak'ēp ŷ rarejāā do haj'aa. Né hup ŷ né ta ti ŷ her'oot do bē wén hapäh, ŷ h'yy kasab'ee do hyb n'aa bē hyb n'aa Kristo Jesus ēr Wahē N'aa hyb n'aa. ³² H'ēēd hyb n'aa ŷ kame-ty wāt paa ajyy tabanas'aa hedoo do sa sii Epeso panang bā, jāām hē badāk hahỹ hā ji hawāt do hā ŷ h'yyb däg bā paawā, ji ganā bā paawā? Ji ganā bā paawā, se hub né hē paawā hahỹ da sa ky hetēg: "Hamäh, ēr awēēh, hamäh, ēr eēg jati ēr dejēb kán do hyb n'aa." †

³³ Bē an'oo manā bē rawad'ii. "Nesaa do moo heb'oooh do sii ji awäd bā, sa da h'yyb hadoo da ji, baad né paawā ji bawāt pooj jé." ³⁴ Taw'āāts hē p'aa hēnh bē h'yyb bē an'oo baad hadoo do hā. Bē moo boo manā wād nesaa doo. Ta ti ŷ wén mejūū, bē wób ranahapäh do hyb n'aa P'op Hagā Do sa h'yyb gó. Bē nu mebyy bok hyb n'aa ŷ wén her'oot tii.

³⁵ Hahỹ da apäh da ta wób rabeaanh: Nyy da dejēp do paa ragenā bok? Ny hadoo do sa hub? ³⁶ Baad nadoo do heaanh do tii! Joom tym ji ejoom doo, dooh taganā bā ta bóg nadajēb bā. ³⁷ Tiriig tym, joom tym wób na-āāj hē ji ejoom bā, dooh ta gajewēē tado bā ji ejoom doo. Ta tym ub ti ji ejoom doo. ³⁸ P'op Hagā Do bad'oo nyy d' tabahadoo joom, tah'yyb däng doo da. Joom tym ta wób hedoo tawēē bā. Ta see hadoo ta seeh, ta see hadoo ta seeh. ³⁹ Ti hadoo ēnh ti anäng ta wób hedoo ta dab. Ta see hadoo ji dab, ta see hadoo har'ēēng dab, ta see hadoo taw'ēēd dab, ta see hadoo na-āāj hē tah'ỹb dab. ⁴⁰ Ta wób hedoo wē hā habong do bag. Ta wób hedoo badāk hahỹ hā habong doo. Ta see hadoo wē hā habong do sa hetsóh. Ta see hadoo badāk hahỹ hā habong do sa hetsóh. ⁴¹ Ta see bag hadoo papỹj, ta see bag hadoo kamarab, ta see bag hadoo sagōōh. Sagōōh wób ta wób hedoo ta matym.

⁴² Ti hadoo né da dejēp do mahang ji ganyyh do hā. Karejāā ji kamag ji dakä jēng doo. Taganyyh bā kā, kanarejā wäd. ⁴³ Nas'aa ji kamag ji dakä jēng bā. Tak'ēp tabahetsooh taganyyh bā kā. Nahejooj its ji dakä jēng bā. Hejooonh taganyyh bā kā. ⁴⁴ Dab näng ji kamag ji dakä jēng doo. Taganyyh bā kā, papuuj däg ji hub P'op Hagā Do Sahee ed'ēēp doo. Ji hub dab näng do tanyy bā, tii b' ti anäng na-āāj hē ji hub papuuj P'op Hagā Do Sahee ed'ēēp doo. ⁴⁵ Hahỹ da takerih doo gó: "Jāām pooj jé aj'yy, Adāw, hedēb gēēt doo." †† Tagadēēg ub Adāw hedoo doo, Kristo, ji edēp do hanoo do Sahee hado dāk tii. ⁴⁶ Pooj jé dó tabanyy dāk ji hub dab näng doo. Ta jawén ji hub papuuj, P'op Hagā Do Sahee ed'ēēp doo. ⁴⁷ Jāām pooj jé aj'yy, badāk hahỹ hā tsäng hanaa. Aj'yy ta jawén hana doo, Kristo, hỹ pong jé naa tii. ⁴⁸ Badāk hahỹ hā habong doo, Adāw k'āāts gó hana do hadoo ti sahōnh hē. Hỹ pong jé hana do hadoo da ēr hub papuuj hỹ pong jé naa ēr gadoo doo. ⁴⁹ Da hē, badāk hahỹ hā ēr babok nā bā, Adāw hadoo

†† Dooh ji hapēē bā ta tii d' hed'oo doo. Dooh Paw-Ro met'ēēg bā dejēp do hyb n'aa ji nu kemuun bā. Jāām né hē ti ky n'aa gó tabeh'ūūm ji ganā wāt do ky n'aa. † Ji h'yyb karēn doo da né hē ji moo wāt tahanäng pé ti sa ky hetēg doo. Ji ganā bā paawā, se hub né hē tii bā paawā raheer'oot doo. †† Genesis 2.7

nä èer. Ti hadoo né hē da, ti awät ti noo gó, hỹ pong jé hana do hadoo da èer.

⁵⁰ Hahỹ ti ý her'oot, wakān haa: Dab nāng doo, majyyw nāng doo, dooh da tanu dēē bā P'op Hagā Do bag'āās bā. Karejāā doo, dooh tagado bā nadajēp doo.

⁵¹ Bē hyb n'aa matakā da! Bē ý maher'oot ji nahapāh do hā: Dooh ēr sahōnh hē ēr dejēb bā. † Ti hadoo né hē, sahōnh hē ēr da kawereem. ⁵² Nayyw hē ti ji kawareem doo, ji ty watsig wād sii hē, tagadēēg ub torōm-bet hād nāng do ky ganyyh bā kā. Torōm-bet ky ganā sii hē da sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do dejēp do paa ragenā boo kān da. Ta ti dooh radejēb boo bā kā.

Ti èer kā, ti noo gó hedēp nā doo, ēr kawereem boo kān, hedēb had'yyt do ēr gadoo hyb n'aa kā. ⁵³ Karehejāā do kawareem da kanarejāā do hā. Dejēp do kawareem da nadajēp do hā kā. ⁵⁴ Ta ti bawät bā kā, karehejāā do kawareem bā kā kanarejāā do hā, dejēp do rakawareem bā kā nadajēp do hā kā, tii bā kā hahỹ kerih do ky dāng do paa kā kaja kān:

“Dajēb gawatsig kān.

Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa ketsēē kān ta hā.” ††

⁵⁵ “Dajēb, ny maj'aa ketsē doo?

Dajēb, ny a hejój ji mamarahejāā doo?” †

⁵⁶ Nesaa do ji moo wät doo, ji hyb n'aa newēē doo, ti né hē dajēb mahỹỹj. Ky n'aa jaw'yyk doo, nesaa do ji moo wät do hejój. ⁵⁷ P'op Hagā Do hā ēr j'aa etsē. Ti né hē hanoo ēr j'aa ketsē doo, Jesus Kristo ēr Wahē N'aa hyb n'aa.

⁵⁸ Ti hyb n'aa kā, wakān haa ý kamahān doo, taw'āāts hē bē h'yy kahejój. Bē an'oo manā bē tahewaat do hā, bē h'yy ganejē hōm hyb n'aa. Taw'āāts hē bē moo boo had'yyt hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē sahōnh hē bē wē hanāng doo me, daap hē nado ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē bē moo bok doo, bē bahapāh do hyb n'aa.

Ta wób ji masa do dajēēr n'aa ky n'aa hahỹỹh

16 Hỹỹ kā, P'op Hagā Do karapee Judah hāj n'aa bā habong do ji masa do dajēēr n'aa ky n'aa bē ý ma erih. Taw'āāts hē Garata hād nāng do hāj n'aa hēnh habong do Jesus hā h'yy ka'eeh do ý mejūū doo da, bē na-āāj hē tii d' bē bad'oo. ² Taw'āāts hē sēt met'uuh hā ken'yyh bē betyn hōm tsyt hē bē dajēēr uuh bē gadoo do pēnh. Hajōng tado bā bē gadoo doo, hajōng do ta uuh bē betyn hōm tsyt hē. Kanahēn d'os hē tado bā, dooh denaa hē. Taw'āāts hē bē ata ý kajaa do pooj jé. ³ Tii bā, ý kajaa bā kā, ý erih do ý mejūū da ajyy ta ti dajēēr Jerusārēnh hēnh ratajooh do bē asēēw hōm do sa sii, baad t'īī hēnh ragadoo hyb n'aa. ⁴ Taw'āāts hē tado bā, ý na-āāj hē ý ahōm. Ý d' rahadaa hōm tii bā.

⁵ Ý h'yyb dāng Masedonija hāj n'aa ý jatsēk. T'īī hēnh ý bewād nā do jawén paa bā, bē wē ý bahōm kān bē ý baheg'āās hyb n'aa. ⁶ Badawēēt apāh da ý bawät bē pa. T'īī hēnh hyb n'aa hadoo da tarab'ēēr ý tab'ēēs. Tii

† Jesus matēēh noo gó ta hā h'yy ka'eeh do ky n'aa ti tahr'oot.
†† Isajas 25.8 † Osejas 13.14

bā ý bē masa da ý bahōm hēnh. ⁷ Dooh ý karēn bā ý h'yy kajóh gó bē wē ý beg'āās doo, ti hyb n'aa nayyw hē ý wén nahōm nā bē wē. Ý karēn paawā badawēēt ý bawät bē pa, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn bā tii. ⁸ Ti nuuj jé ý baym da babā Epeso panang bā, jām Pēn-Tekos hād nāng do kajaa bā kā. ⁹ Tyw n'aa nāng babā hā ýỹ, baad Jesus ky n'aa ý beher'oot hyb n'aa, hajōk né paawā ý raganen'aak.

¹⁰ Tsimoot kajaa bā bē wē, taw'āāts hē baad bē gadoo bē mahang, baad tabahadoo hyb n'aa ta hā. Tii d' ý wén etsēē bē hā, ý moo wät doo da Tsimoot moo wät na-āāj hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē. ¹¹ Bē an'oo manā bē wób raty n'aa gesyyg Tsimoot hā. Taw'āāts hē hanāng doo gó bē kedēē hōm, wē ý tababaaj hōm hyb n'aa. Ēr wakāān wób Jesus hā h'yy ka'eeh do sa sii takajaa ý gada.

¹² Ēr wakāān Jesus hā h'yy ka'eeh do Aporos hād nāng do hā kā. Tak'ēp ý betsēē ta hā, tabahōm hyb n'aa ēr wakāān sa sii bē rabahehēēn bā. Dooh m' takarēn nā bā tahōm bā. Baad tahaja bā m' tabahōm.

¹³ Taw'āāts hē baad bē kanāh. Taw'āāts hē baad had'yyt hē bē h'yy kae. Bē h'yyb eỹm manāh. Bē h'yy kahejój. ¹⁴ Taw'āāts hē kamahān gó bē moo bok sahōnh hē bē moo bok doo.

¹⁵ Bē hapāh, Es-Tepanas ta tób yt hā haj'eenh do sii hē jāām hē pooj jé ti Akaja hāj n'aa bā Jesus hā rah'yy kae padēēk doo. Bē hapāh nyy da ramasaa had'yyt hē Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā. Tak'ēp ý betsēē bē hā, wakān haa, ¹⁶ bē ky dahé ta ti hedoo doo. Bē ky dahé na-āāj hē ta wób ta ti hedoo do sa sii Jesus ky n'aa hā moo b'ook doo. ¹⁷ Ý h'yy gadajang ajyy Es-Tepanas, Por-Tunat, Akajo hād enāh do bē wē naa wē ý rakajaa bā kā, bē jawén buuj, hā ý ramasa do hyb n'aa. ¹⁸ Baad ý rah'yyb en'yym, bē rah'yyb en'yym doo da. Taw'āāts hē bē weh'ēēh ta ti hedoo doo.

¹⁹ Jesus hā h'yy ka'eeh do Asija hāj n'aa bā habong do bē m' rahyb n'aa esee. Akira, ta ým Pisiir hād nāng do daheeh, bē nemuun sēd hā h'yyb hedoo do Jesus Kristo hā, tak'ēp mā bē rahyb n'aa esee. Jesus hā h'yy ka'eeh do sa tób bā kahet'aa doo, ti na-āāj hē bē m' rahyb n'aa esee tii da. ²⁰ Sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do babā habong do bē m' raky n'aa edēng. Baad bē kedēē bē da hadoo do hā.

²¹ Ý Paw-Ro, moh ýỹ me ti hỹ ý berii kān: † Bē ý hyb n'aa esee.

²² Ky n'aa kawas'ee dāk da Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kamanahān doo. B'ēēp matēh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo!

²³ Ý karēn, Jesus, ēr wahē n'aa ky enyym bē hā.

²⁴ Ý kamahān bē sahōnh hē nemon ýỹ sēd hā h'yyb hedoo do Kristo Jesus hā. Jāām hē kā.

†† Paw-Ro bawät noo gó dooh sa daaj hē rerii bā, rahaja né paawā rerii bā. Sa masa n'aa rerih sa ma matēg esok doo. Paw-Ro esok do teri n'aa erii kān. Tagadēēg ub kā, tabahajaa bā kā, Paw-Ro gadoo terih do nahēēh, ta daaj hē taberih hyb n'aa tahyb n'aa esee do ky n'aa. Ta tii hā rabahapāh, Paw-Ro kyyh né hē sahōnh hē ta tii hā kerii dāk doo. Paw-Ro mo haj'aa né hē rabahapāh.

2 Korīn

Kedēng do ky n'aa hahỹh

1 Paw-Ro ŷ ti hỹh, P'op Hagä Do karēn do hyb n'aa ŷ tanaēēnh doo, Kristo Jesus mejūū do see ŷ bahado dāk hyb n'aa, ta ky n'aa ŷ baher'ood hōm hyb n'aa kā. Ēr hỹj hadoo do Tsimoot häd näng do sii bē ŷ edēng bēēh, P'op Hagä Do karapee hedoo doo, Korīn häd näng do panang bā habong doo. Sahōnh hē Akaja häd näng do häj n'aa bā P'op Hagä Do tsyt hē ta wē tabasēew hōm do āā edēng na-āāj hē.

² ŷ karēn P'op Hagä Do ěr Yb, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do na-āāj hē ky en'yym bē hā. ŷ karēn baad bē rah'yyb en'yym.

P'op Hagä Do ji tah'yyb en'yym do ky n'aa hahỹh

³ Taw'āāts hē ěr j'aa etsē P'op Hagä Doo, ěr Wahē N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né hē ji yb ji hā t'yyd mehīn doo. Ti né hē P'op Hagä Do ji tah'yyb enāw had'yyt doo. ⁴ Sahōnh hē baad nadoo do āā wē tadēē bā, āā tah'yyb enāw had'yyt hē, ta wób āā bahajaa hyb n'aa āā h'yyb en'yym hyb n'aa, baad nadoo do sa wē tadēē bā, āā hā P'op Hagä Do h'yyb en'yym doo me. ⁵ Jesus ahoop do āā wē tabēs doo da, āā wē tabēs na-āāj hē Jesus Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do ěr tah'yyb en'yym doo. ⁶ Nesaa do āā ahob bā, bē hyb n'aa né hē ti āā bahoop. Bē h'yyb enyym hyb n'aa tii, bē bedēp hyb n'aa nesaa do mahānh na-āāj hē. P'op Hagä Do āā tah'yyb en'yym bā, bē hyb n'aa né hē ti āā tah'yyb en'yym doo. H'yyb jawyk doo me āā ahoop do āā gadoo bē bahapāh bā, bē da h'yyb enyww bok. Ti hyb n'aa, h'yyb jawyk doo me bē gado had'yyt hē da nesaa do bē ahoop doo. Jesus hyb n'aa āā ahoop doo, ti né hē bē ahoop na-āāj hē. ⁷ Baad āā bahapāh hahỹ bē hā: Āā nemuun bē ahob bā āā ahoop doo, ji P'op Hagä Do h'yyb en'yym do bē gadoo āā nemuun na-āāj hē. Ti hyb n'aa, dooh bē h'yy gejē hōm bā Jesus hā āā hapāh, nesaa do bē ahob né paawā.

⁸ Wakān haa, ŷ karēn bē bahapāh tak'ēp nesaa do Asija häj n'aa bā āā wē kajaa doo. Tak'ēp né hē ti nesaa do āā hā kametyy doo. Dooh āā haja wād bā ta hā. Dooh paa āā gadaa bā āā edēp doo. ⁹ Āā d' dejēp āā ed'oo paa āā h'yyb gó. Āā wē ta ti wén wād wāt, āā hā hē āā h'yy kanasadā hyb n'aa, P'op Hagä Do hā, dejēp do genyy bong do anoo do hā, āā h'yy kasadā hyb n'aa kā. ¹⁰ Ti né hē tii, dajēb mahānh āā tedēeb wāt doo. Āā d' ted'ēep nā. Ta hā āā h'yyb eh, āā ted'ēep hỹ jawén ¹¹ āā bē masaa bā, āā bē ky n'aa etsēē doo me. Tii bā kā, hajök raj'aa etsē da P'op Hagä Doo, āā ted'ēep do

hyb n'aa, hajök do sa kyyh P'op Hagä Do gadoo do hyb n'aa.

Paw-Ro maher'oot do h'ēēd hyb n'aa tawén ky kahỹd wāt sa hā ky n'aa hahỹh

¹² Hahỹ hyb n'aa āā kasab'ee: J'ooj madāk doo me na-do āā baboo bong bē mahang, ta wób sa mahang na-āāj né hē. Baad āā h'yyb metēēh ta ti āā hā. Dooh āā jejēn bā āā h'yyb. Tii da āā wén bok, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa āā wē. Dooh badāk hahỹ hā habong do hajaa do hā āā h'yyb ee bā. ¹³ Dooh kejēn pé bē āā ma erih do mahang. Wyt ta maab hē bē ŷ ma erii wāt do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Bē ner'oot doo, bē maa napāh do na-āāj né hē, ti né hē. Dooh kejēn péh. Hỹ kā, bē häd hapēē däg né paawā āā h'yyb, ŷ gada da baad āā h'yyb bē bahapāh nā, Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matēēh noo gó kā, āā hyb n'aa bē h'yy kasab'ee hyb n'aa, bē hyb n'aa āā h'yy kasab'ee doo da ti noo gó.

¹⁵ Hēp ŷ bē hapāh ŷ ed'oo do hyb n'aa, hā ŷ bē h'yy ka'eeh ŷ ed'oo do hyb n'aa na-āāj hē, ŷ hyb n'aa newē dāk paa bē ŷ bahehēen Masedonija bā ŷ kajaa do pooj jé. ŷ hyb n'aa newē wāt paah, pawóp nuu me bē ŷ bahehēen paawā, pawóp nuu me baad hadoo do hyb n'aa bē hā paawā. ¹⁶ ŷ h'yyb däng paa Masedonija hēnh ŷ mahōm me bē ŷ bahehēen, ŷ matēēh me na-āāj hē, ŷ bē masa hyb n'aa Judah häj n'aa hēnh ŷ bahōm bā. ¹⁷ Tii d' né ŷ h'yyb dēē paawā, ŷ ky kahỹd wāt. Daap ŷ h'yyb däng bē ed'oo g'eeh, ŷ wén ky kahỹd wāt? J'ooj madāk doo me bē ed'oo g'eeh "ŷŷ" ŷ banäng, hēp ŷŷ gó "doo"? Ky kahehāt do bē ed'oo ŷŷh? ¹⁸ Bē hā ŷ her'oot doo, ta ky n'aa bē ŷ maher'oot do na-āāj né hē, ky kah'ỹt do nado. P'op Hagä Doo, ji hā ky kaneh'ỹt doo, ji hā h'yy kaneh'ỹt doo, hapāh te hub né hē ŷ her'oot doo. ¹⁹ P'op Hagä Do T'aaah, Jesus Kristo, ta ky n'aa bē mahang Siras, Tsimoot sa daheeh ŷ maher'oot doo, dooh taky kahỹd bā ji hā. Taky däng doo, ti né hē tamoo wād had'yyt hē. Ti hadoo āāh, ta ky n'aa rod hedoo doo. ²⁰ Sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji hā, Kristo moo wād wāt. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ěr j'aa etsē bā, "ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē", † ěr wén näng ta hā, Jesus Kristo häd gó. ²¹ P'op Hagä Do né hē tii, āāh, bē na-āāj né hē baad tah'yyb ta dāk do Kristo hā, ěr h'yy kanerét hyb n'aa ta hā. Āā hā tah'yyb däng, tsyt hē ta wē āā moo bok hyb n'aa. ²² Ēr

† P'ooj ub, da hē na-āāj nā, P'op Hagä Do ji j'aa etsē bā, AMEN ta wób resok. "ŷŷ. Ti d' né hē. Taw'āāts hē" tahanäng pé ti AMEN.

ta ma dāg tan'oo bā. Tan'oo dāk dó ər h'yyb gó ta Sa-hee, ta jawén, h̄y pong jé ər gadoo do metēē n'aa.

²³ P'op Hagä Do h̄y ky dāng hah̄ȳh: Bē hyb n'aa né hē, bē y nahajēm hyb n'aa, bē panang hēnh y wén nahōm wāt p'aa hēnh. Né hup y né hē ti y her'oot doo. ²⁴ Bē āā karēn āā mejūū hyb n'aa nado bē h'yy ka-ha'eeh do h̄y wén nāng ta tii. Baad bē h'yy kae dāg k̄n Jesus h̄ā, āā hapāh. Jāām hē āā karēn bē āā masa, baad bē tsebē hyb n'aa.

2 Ti hyb n'aa, hēp ȳy gó y ky hadoo hah̄ȳ da: "Dooch ȳ ahōm wād bā sa wē ȳ bahehēen hyb n'aa", nāng ȳ hēp ȳy gó. Dooch ȳ karēn bā bē ȳ bahehēen do bē h'yy ketón tan'oo bā. ¹² Bē h'yy katón do ȳ an'oo bā paawā, jaa hanaa tii bā ȳ tsebē doo? Bē né hē ti tsebē do hanoo do h̄y ȳy. ³ Ti hyb n'aa né hē, pooj jé bē ȳ ma erii wāt doo gó, ta tii da bē ȳ wén ma erii wāt, bē wē ȳ kajaa bā k̄ā, ȳ h'yy katón bē an'oo mahānh h̄ā ȳy, bē paawā ti tsebē do hanoo do h̄y ȳy. Ȳ tsebē doo da bē da tsebē nemon ȳy, baad ȳ gada bē sahōnh hē wē. ⁴ Tak'ēp ȳ h'yy katón doo gó, ȳ aoot doo me ta ti bē ȳ ma erii wāt paah. Bē h'yy katón ȳ an'oo bā do hyb n'aa nado bē ȳ wén ma erii wāt, pooj jé ȳ erii wāt do h̄ā. Bē ȳ wén ma erii wāt, tak'ēp bē ȳ kamahān ȳ erii wāt do h̄ā bē bahapāh hyb n'aa.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hah̄ȳh

⁵ Ta ti aj'y, bē mahang ji h'yy katón do du na doo, ȳ had'yit hē nado ti h'yy katón tan'oo bā. Hajōk bē wób h'yy ket'oon tan'oo bā. Dooch ȳ karēn bā ȳ her'ood bā, bē sahōnh hē bē h'yy ket'oon tan'oo bā, ta bahānh ȳ naher'oot hyb n'aa. ⁶ H̄ȳ k̄ā, ta ti aj'y h̄ā k̄ā, jāām né ti hajōk bē wób ta h̄ā nesaa do ky n'aa ety doo.

^{††7} Taw'āāts hē bē hyb n'aa mabaan h̄ȳ k̄ā tamoo wāt do paah. Taw'āāts hē bē h'yyb enāw ta h̄ā, tah'y ganajēē hōm hyb n'aa tak'ēp tah'y katón do an'oo bā. ⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp ȳ betsēē bē h̄ā, bē metēēh hyb n'aa ta h̄ā bē kamahān doo. ⁹ Bē ȳ wén ma erii wāt paah, aj'y nesaa do moo wād wāt do bē ky n'aa ety hyb n'aa, bē ȳ mety hyb n'aa, ȳ bahapāh hyb n'aa ȳ bē ky dahé bā. ¹⁰ Bē hyb n'aa mabaan bā ta ti aj'y moo wād wāt do paah, ȳ na-āāj da ȳ hyb n'aa mabaan ta h̄ā. Ȳ hyb n'aa mabaan doo, tanyy bā ȳ hyb n'aa mabaan péh, ȳ hyb n'aa mabaan tii, Kristo matym gó, baad tabadoo hyb n'aa bē h̄ā. ¹¹ Tii da ȳ wén d'oo, Nesaa Do Yb ər tawanadii hyb n'aa. [‡] Baad ər bahapāh né hē nesaa do tahyb n'aa newēē do ji h̄ā.

Tiit Paw-Ro esoos do ky n'aa hah̄ȳh

¹² Panang Torowas hād nāng doo bā ȳ kajaa bā Kristo ky n'aa hanām do ȳ maher'oot hyb n'aa, tyw n'aa nāng ta tii bā h̄ā ȳy, baad ȳ maher'oot hyb n'aa ta ky n'aa

† Korīn buuj Paw-Ro bahehēen bā paawā ti noo gó, Korīn buuj Paw-Ro nabuuj gedo paawā baad ranabok do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta tii da Paw-Ro wén erii wāt. †† Jāām né tii Paw-Ro wén her'oot, ta ti aj'y t'yyd kamehīn wāt do hyb n'aa, nesaa do teréd hōm do hyb n'aa. ‡ Ji kanarēn bā ji hyb n'aa mabaan do ji da hadoo do h̄ā, Nesaa Do Yb h̄ā ji anoo tii bā ta tyw n'aa ji tawadii hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āāts hē ji mabaan ji da hadoo do moo wāt doo.

Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bā. ¹³ Ti hadoo né hē, dooh baad tado nā bā hēp ȳy, Tiit, h̄āj ȳ hadoo do tii bā ȳ mamuun ȳ ed'oo doo, ȳ naw'yit do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ȳ kedēē hōm sa h̄ā. Ti Masedonija h̄āj n'aa hēnh ȳ bahōm k̄n, Tiit ȳ besoos hyb n'aa.

J'aa ketsē do ky n'aa gó Paw-Ro eh'ūūm do ky n'aa hah̄ȳh

¹⁴ P'op Hagä Do h̄y j'aa etsē, āā tamahūūm hadoo had'yit hyb n'aa Kristo sii, Kristo j'aa ketsē do tametēēh bā k̄ā. Jé pad'yit hē, āā hyb n'aa P'op Hagä Do maher'ood hōm Kristo ky n'aa, buu benyym do jé pad'yit hē bewād dāk do hadoo. ^{††15} P'op Hagä Do h̄ā, Kristo buu benyym do hadoo āā banesaa do mahānh hedēp do sa mahang, banesaa hēnh hah'ūūm do sa mahang na-āāj né hē. ¹⁶ Banesaa hēnh hah'ūūm do sa h̄ā, [‡] dajēp do babuu hadoo āāh. Banesaa do mahānh hedēp do sa h̄ā, Kristo ky n'aa ky dah'eeh do sa h̄ā, hedēp do babuu hadoo āāh. Dooch hajaa pé ta daaj hē ta hejój gó ta ti tamoo wād bā. ¹⁷ Āā wén hajaa tii, P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa āā h̄ā. Dooch ta sām jawén āā maher'ood hōm P'op Hagä Do ky n'aa, hajōk ta wób rabahed'oo doo da. Séd āā h'yyb hedoo Kristo h̄ā. T'öp hanāng doo me āā baher'oot P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do mejūū do āā bahadoo do hyb n'aa.

3 P'aa hēnh āā daaj hē āā j'aa etsē bē ed'oo g'eeh ta ti ȳ erii wāt do hyb n'aa? Āā hyb n'aa karēn g'eeh, ta wób rabahed'oo doo da, āā manaa bē h̄ā sa mo haj'aa kerih doo, rerii wāt do bē ner'oot jawén paa bā, baad āā bē gadoo hyb n'aa? Bē mo haj'aa kerih do āā hyb n'aa karēn pé apāh, ta wób rabahed'oo doo da, panang s'ee hēnh baad āā ragadoo hyb n'aa? Dooch. ² Dooch hyb n'aa āā karēn pé ta wób mo haj'aa kerih doo, baad āā ragadoo hyb n'aa sa wē. Bē h̄ā né hē sahōnh hē rabahapāh nyy da āā babok, nyy da āā ma metēēk. Baad dāg bē baboo dāk bē āā ma met'ēēg wāt do hyb n'aa rabahapāh bā, āā d' ragadoo. Baad bē babok do h̄ā āā h'yyb kametā dāk. ³ Wyt ta maab hē: Bē h̄ā Kristo ky n'aa āā ma met'ēēg wāt do hyb n'aa, Kristo mo haj'aa kerih do hado dāk bēēh, ta wób h̄ā kametā dāk doo. Dooch ta nahēē me kerih do tado bā tii. P'op Hagä Do hedēb had'yit do Sahee bē h'yyb gó taban'oo dāk P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yit doo, ȳ hanāng doo. P'ooj ub, pā gatsebak do h̄ā takerii dāk paa ta ky n'aa jaw'yit doo. H̄ȳ k̄ā ji h'yyb gó tabawād dāg k̄n, ji tah'yit mahūūm hyb n'aa.

⁴ Bē āā ma met'ēēg wāt do hyb n'aa, Kristo h̄ā bē h'yy kae padēēk baad āā bahapāh P'op Hagä Do matym gó Kristo an'oo bā. ⁵ Ti hadoo né hē, āā daaj hē hyb n'aa nado tii. Āā daaj hē, dooh āā hajaa péh. P'op Hagä Do

†† Rakaneb'ooh do jawén paa bā, raj'aa ketsē bā, tsebee gó Roma buuj sa warahén wahē n'aa sa warahén sii hē rakametēēh raba-jēk bā panang hēnh. Buu benyym do rejuu ti noo gó. Jé pad'yit hē ratabēs bā buu benyym do bewād dāk. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'ūūm Jesus ky n'aa taher'ood hōm doo. Warahén sa wahē n'aa j'aa ketsē do hadoo ti Kristo. Ta sii P'op Hagä Do mahūūm hadoo Paw-Ro, ta wób Jesus mejūū do na-āāj hē, ta t'aa h'aa ketsē do ky n'aa ramaher'oot hyb n'aa. ‡† Kristo ky n'aa ky nadah'eeh do ti banesaa hēnh hah'ūūm doo.

hanaa āã hajaa doo. ⁶ Ti né ti hanoo āã hã, papuuj taky n'aa enooh do ky n'aa panäg n'aa āã bahadoo hyb n'aa. Pooj jé taky n'aa enooh do kerih do nahado papuuj taky n'aa enooh doo. Papuuj hã, P'op Hagä Do Sahee moo wät hÿy kã ji h'yyb tym gó. Pooj jé kerii däk do paah, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bã. † Papuuj taky n'aa enooh do hã kã, ji h'yyb tym ted'ëep P'op Hagä Do Sahee an'oo bã kã.

⁷ P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do mahang ta ky n'aa jaw'yyk do kajaa, pä gatsebak do hã kerih do paah. Dajëb hã ji taky n'aa ety né paawä, gabarëeh do mahang takajaa. Tak'ëp gabarëeh do hyb n'aa, dooh paa m' Isaraéw buuj rahaja bã bap peej Mosees mamets rahegää bã ta ky n'aa jaw'yyk do tagadoo noo gó, gabarëeh do ta mamets hã kametëeh do kahäj né paawä. ⁸ Hÿy kã, tak'ëp ti bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ta Sahee ji h'yyb gó moo wät doo, ji h'yyb tym hedëp do hanoo doo. ⁹ Ti hyb n'aa kã, baad ub tado bã paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dajëb hã ji taky n'aa ety né paawä, tak'ëp tii bã ta bahãnh baad ub, tabahetsooh hÿy kã papuuj taky n'aa enooh doo kã, baad däg ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó hanoo doo.

¹⁰ Tak'ëp né hë ta bahãnh baad ub, tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh ta ti papuuj ji hã taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa ta tii hã ji mety bã, dooh wäd its hÿy kã ta ky n'aa jaw'yyk do p'ooj ub kan'oo däk doo. ¹¹ Gabarëeh do mahang kaja däk paa kah'ëenh doo, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do nahãnh doo.

¹² Tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do baad āã bahapäh do hyb n'aa, neÿÿm doo me baad āã baher'oot ta ky n'aa. ¹³ P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hã Mosees maher'oot jawén paa bã, ta mamets tajahes'uu pãän sawas'aap doo me, gabarëeh do kah'ëenh do ta mamets hã hadäk do wë raty kanejäk hyb n'aa. Tii d' nado āã bad'oo papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hã. Neÿÿm doo me āã baher'oot ta ky n'aa. ¹⁴ Ta bag gabarëeh do Isaraéw buuj rahapëë né paawä ti noo gó, dooh m' rah'yy kadawuung bã, dooh m' rah'yy gah'ood bã. Da hë na-ãäj nä, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kerih do kaner'oot bã, kajesuu do hadoo sa h'yyb, rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa ta hã. Jããm hë Kristo hã ji h'yy kae bã takado hõm ta ti ji h'yy kajasuu do hadoo do paah. ¹⁵ Da hë na-ãäj nä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do kerih do kaner'oot bã, kajesuu do hadoo sa h'yyb. ¹⁶ Tii d' tado né paawä, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë ji h'yy kawareem bã, ta hã ji h'yy ka'eeh hyb n'aa kã, kado hõm kãn ti ji h'yy kajasuu doo. ¹⁷ Ta ti tawén hadoo, P'op Hagä Do Sahee né hë ti ta ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do Sahee bawät bã, baad däg ji bawäd däk tan'oo bã.

† Ji h'yyb tym dajëp tawén näng, ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahé bã sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk do paah. Ji ky nadaheeh do hyb n'aa, ji taky n'aa ety dawëë had'yyt hë P'op Hagä Do mahãnh ji h'yyb tym bawät hyb n'aa, tak'ëp nesaa do ji h'yyb tym ahob had'yyt hë hyb n'aa.

Dooch ji hewad wät péh. ¹⁸ Ti hyb n'aa èer kã, ta hã h'yy ka'eeh doo, èr mamets jesuu n'aa tamah doo me èr hã takametä kãn Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarëeh doo. Èr kawareem had'yyt hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo èr bahadoo do kahüüm had'yyt hyb n'aa. Kahüüm had'yyt hë ta bag gabarëeh do hadoo èr hã kametëeh doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo do hã hana doo. ††

4 Ti hyb n'aa kã, āã wë P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa papuuj taky n'aa enooh do rod n'aa āã bahadoo tanoo do hyb n'aa, dooh āã h'yy gejë hõm bã. ² Dooch né hë āã h'yy gejë hõm bã. Āã eréd hõm ke-jën doo gó moo kaheb'ooch doo, nu meby n'aa näng doo. Dooch āã wad'ii bã ta wób. Dooch āã ehÿyd bã P'op Hagä Do kyy kerih doo. Baad ub āã baher'oot baad hadoo do ky n'aa. Baad āã babok P'op Hagä Do matym gó sahõnh hë sa hã kametä däk. Jé hyb n'aa matakëë do hapäh tii. ³ Baad né paawä āã baher'oot panyyg hanäm doo, dooh tagah'ood nä bã ta wób sa hã, jããm hë taganahoot banesaa hënh hah'üüm do sa hã. ⁴ Bag hadoo Kristo tak'ëp kabaj'aa do ky n'aa. P'op Hagä Do hadoo né hë ti Kristo. Ti hadoo né hë Nesaa Do Yb, badäk hahÿy hã P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do hã mejüü doo, tan'oo bã panyyg hanäm do hã rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa. Tii d' Nesaa Do Yb wén d'oo, ta ti bag hadoo do ranahapäh hyb n'aa. ⁵ Dooch āã ky n'aa tado bã ti āã maher'ood hõm doo. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ji Wahë N'aa, ti āã ky n'aa her'ood hõm doo. Āã tii, bë karom hadoo Jesus hyb n'aa. ⁶ P'op Hagä Doo, "Ganä ta bag badagyp do mahang" her'oot do paah, † ti né hë ti èr h'yyb gó ta bag ganyyh hanoo doo, P'op Hagä Do hejój hã, tak'ëp ta kabaj'aa do hã, ta bag gabarëeh do Kristo mamets hã kametëeh do hã āã h'yy kadaw'uuh hyb n'aa.

⁷ Ta ti tak'ëp hanäm doo, ta bag gabarëeh doo, ta hejój na-ãäj hë, kan'oo däk āã hã, āã nahejooch do hã. Tii d' tawén d'oo, P'op Hagä Do hanaa ji bahapäh hyb n'aa sahõnh hë bahãnh hadoo do hejój, āã hanaa nado. ⁸ Nesaa do jé pad'yyt hë āã ahob né paawä, āã medëp né hë. Dooch né paawä āã ad'oo péh, dooh āã h'yy gejë hõm bã. ⁹ Āã rano n'aa mahes'oo né paawä, dooh P'op Hagä Do āã teréd bã. Āã majĩĩ āã radewäts né paawä tũũ, dooh rahaja bã āã h'yy gejë hõm bã ran'oo bã. ¹⁰ Āã ahoop do hyb n'aa, āã kata däg had'yyt hë Jesus dajëp do hã, Jesus edëp do kametä däk hyb n'aa āã hã. ¹¹ Hahÿy hyb n'aa ÿ wén her'oot tii: Āã hedëp doo, dajëb gó had'yyt āã babok Jesus hyb n'aa, Jesus edëp do āã hã kametä däk hyb n'aa, āã nahejooj is do hã. ¹² Ti hyb n'aa dajëb gó āã babok, edëb heh'äät do bë gadoo hyb n'aa.

†† Hahÿy da na-ãäj hë tahajaa ji erii bã tæg nad'ëed is do 18: Ti hyb n'aa sahõnh hë èer, ta hã h'yy ka'eeh doo, japow gó ji heg'ääs do hadoo èr baheg'ääs Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarëeh doo. Èr mamets jesuu n'aa tamah doo me èr heg'ääs. Èr heg'ääs nuuj jé, èr kawareem had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo èr bahadoo do kahüüm had'yyt hyb n'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo doo, ti né hë ta ti hanoo do èr hã. † Badäk hahÿy tapahuunh noo gó tii d' ta kyyh.

¹³ Hahỹ̄ da takerii dāk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: "Ȳ h'yy kae dāk, ti hyb n'aa ȳ wén her'ood wät", † näng kerih do hä. Ti hadoo äã na-ääj hē. Äã wén her'oot Jesus ky n'aa, äã h'yy kae dāk do hyb n'aa. ¹⁴ Äã her'oot ta tii, hahỹ̄ d' äã bahapäh do hyb n'aa: Jesus, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät hanoo doo, äã na-ääj hē da genä bok tan'oo bä da Jesus nemuun. Tii b' bē sii hē äã tamahũm da ta wē, ta matym gó er tametēeh hyb n'aa kä. ¹⁵ Bē hyb n'aa né hē sahōnh hē ta ti ȳ ahoop doo, baad tabahadoo hyb n'aa bē hä. Tii d' tawén d'oo P'op Hagä Do ji hä taky enyym do ky n'aa gad'oo do kah'ũm hyb n'aa. Tii bä kä, hajök tseb'ee da P'op Hagä Do wē, P'op Hagä Do j'aa ketsēē dāk hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa dooh äã h'yy gejë hōm bä. Äã hub kahäj jēē né paawä, äã h'yyb papuuj hado däg had'yyt hē.

¹⁷ Äã wén h'yy ganejë hōm, kanahēn d'os hē hadoo do er ahoop do nayw hē tabēs do er hä tabanoo tak'öp baad hadoo do nahānh doo. Dooch its ti ji ahoop doo, tak'öp baad hadoo do matym n'aa. ¹⁸ Ti hyb n'aa dooh äã h'yyb padäg bä ji hapäh do hä. †† Ji nahapäh do hä äã h'yyb padēēk. † Ji hapäh do ahānh. Ji nahapäh doo, dooh tahēj bä. Tawäd had'yyt hē.

Er hub papuuj ky n'aa hahỹ̄h

5 Er hub badäk hahỹ̄ bä hanäng do dajöp bä, ti anyy dāk er hapäh, hỹ pong jé er hub papuuj gawanatsik do P'op Hagä Do mo haj'aa. Ajyy mo haj'aa nado tii kä. ² Ti nuuj jé, badäk hahỹ̄ bä er babok nä bä, hejooñh er hä. Tak'öp er karēn hỹ pong jé hub n'aa er gadoo, er kah'ỹt ³ er hub papuuj däg hyb n'aa. Tii bä, dooh da er hub tamaa bä. ⁴ Da hē, ta säg gó er babok nä bä er ahoop nä. Hejooñh er hä. Nyy d' ȳ hanäng péh? Er karēn er dejöp er hub tamah hyb n'aa, ȳ hanäng pé g'eeh? Dooch. Hỹ pong jé hub n'aa er karēn paawä nayw hē er gadoo, dahej'ēep do kawareem dāk hyb n'aa nadajöp do hä kä, edēb had'yyt do hä kä. †† P'op Hagä Do né hē tii, edēb had'yyt do er gadoo hyb n'aa er tawén pehuuj wät doo. Ti nuuj jé tan'oo dāk dó er h'yyb gó ta Sahee, ta jawén hỹ pong jé er gadoo do metēeh doo.

⁶ Ti hyb n'aa baad er gahēen had'yyt hē er pooj jé er gadoo do pan'aa. Da hē er babok nä bä, dooh Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do pa er aboo nä bä er hapäh. ⁷ Badäk hahỹ̄ bä er babok nä bä, ta hä er h'yy kae had'yyt hē, dooh né paawä ji hapēē nä bä ji matym me ji hä taky däng doo. ⁸ Tsebee gó er gahēen né hē er gadoo do

† Saaw-Mo 116.10 hä takerii dāk tii. Hajōng nesaa do Saaw-Mo 116 erii wät do paa ahoop paah. Ti hadoo né hē, P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hä taky n'aa etsēē dajēb mahānh tabedöp hyb n'aa. Ti hadoo Paw-Ro bad'oo na-ääj hē. Hajōng nesaa do tabaahoop. Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Paw-Ro eréd bä Jesus ky n'aa hanäm do taker'oot doo, tama metēēk doo. †† Dooch badäk hahỹ̄ hä ji ahoop do hä rah'yyb padäg bä, Paw-Ro hanäng péh. † Hỹ pong jé ji gadoo do hä rah'yyb padēēk, Paw-Ro hanäng péh. †† Hahỹ̄ d' Paw-Ro hanäng péh: Taw'ääts hē paawä ji hä, badäk hahỹ̄ bä ji bawät nä bä Jesus matēeh. Tii d' tado bä, ji hub dahej'ēep do kawareem dāk nadajöp do hä.

pan'aa. Tak'öp er karēn paawä er berét badäk hahỹ̄ bä er babong nä doo, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do pa had'yyt er baboo dāk hyb n'aa kä. ⁹ Ti hyb n'aa tagen'aak do hä tak'öp er h'yyb padēēk, tatsebē hyb n'aa er wē kä. Ta tii hä er h'yyb padēēk, badäk hahỹ̄ bä er hub n'aa gó er babok nä bä, badäk hahỹ̄ bä er hub n'aa er beréd hōm bä na-ääj hē né hē.

¹⁰ Tagen'aak do hä er wén h'yyb padäg had'yyt hē, er sahōnh hē er da kametä dāk do hyb n'aa Kristo matym gó er taky n'aa etyy hyb n'aa, ji gadoo hyb n'aa badäk hahỹ̄ hä er babok nä bä baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, baad nadoo do ji moo wäd wät do sām na-ääj hē.

Ji P'op Hagä Do gadoo do ky n'aa hahỹ̄h

¹¹ Ji weh'ēeh né hē Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do baad äã bahapäh, ti né hē ti ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ti hyb n'aa äã h'yy kah'ũm ta wób hä äã her'oot doo, Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Baad äã P'op Hagä Do bahapäh, dooh ȳ ky kenāw bä. T'öp madäk doo me, baad hadoo doo me ȳ bawät P'op Hagä Do hapäh. Bē na-ääj né hē bē hapäh tahyb n'aa péh. ¹² Dooch äã daaj hē äã j'aa ketsēē bä p'aa hēnh bē matym gó. Dooch. Jääm hē äã anoo bē hä ta tyw n'aa, äã hyb n'aa bē h'yy kasab'lee hyb n'aa, bē bahajaa hyb n'aa bē ky gadoo j'ooj hē madäk do hä j'aa kehets'ēē doo, ma matēg oow, t'öp ji h'yyb gó hanäng do hyb n'aa napeet doo. ¹³ Äã h'yyb mera ta wób redoo bä, na raheer'ood. P'op Hagä Do hyb n'aa tii bä ti äã h'yyb mera doo. Baad tado bä äã h'yyb, bē hyb n'aa né tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hä. ¹⁴ Kristo kamahān do äã tah'yyb mahũm. Hahỹ̄ da baad äã bahapäh: Sét hē dajöp sahōnh hē sa hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahōnh hē dejöp do hadoo.

††† Sahōnh hē sa hyb n'aa tawén dajöp, papuuj ji bawät do gadoo doo, sa hä hē ranaboo bong hyb n'aa. Kristo hä, sa hyb n'aa dajöp do hä, sa hyb n'aa ganä wät do hä kä rababoo däg kän hyb n'aa kä. ¹⁶ Ti hyb n'aa, hỹ̄ kä dooh äã da hadoo do äã hyb n'aa hũm wäd bä P'op Hagä Do nahapäh do sa da hadoo do rahyb n'aa h'ũm doo da. P'op Hagä Do nahapäh doo da né paawä Kristo ȳ hyb n'aa hũm wät paah, ††† dooh tii da ȳ adoo wäd bä. ¹⁷ Kristo hä h'yy kata dāk doo, papuuj däg tii kä. Gawatsig hōm ji h'yyb säg hejój. Papuuj däg ji hỹ̄ kä. ¹⁸ P'op Hagä Do hanaa sahōnh hē ta tii. Ti né hē ti P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa p'aa hēnh ta wē er tagadoo doo, ta majiir er nahado wät hyb n'aa, ta najiis er bahado dāk hyb n'aa kä. P'op Hagä Do anoo äã hä, ta wób äã maher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa hanäm doo. ¹⁹ Hahỹ̄ ti ta ky n'aa: Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo ta wē badäk hahỹ̄ hä

†† Dooch ji h'yy gakog hōm do ky n'aa tado bä hahỹ̄ hä Paw-Ro her'oot doo. Dooch ji hub dajöp do ky n'aa tado bä. Hahỹ̄ d' tahanäng pé tii: Er hyb n'aa Kristo dajöp nesaa do er moo bok do sām. Hỹ̄ kä, Kristo hä h'yy ka'eeh doo, ta hä rah'yy kata dāk do hyb n'aa, radejöp do hadoo nesaa do hä. Ti hyb n'aa nesaa do ji h'yyb säg karēn do ji ky nadahé wät. P'op Hagä Do Sahee ji hä metēeh do ji ky dahé kän hỹ̄ kä. Dooch ji karēn doo da ji awäd wäd bä tahanäng pé tii, tēg nad'ēēd is do 15 hä kerii dāk doo da. ††† Ta hä Jesus kasee do pooj jé, aj'yy ub Jesus, Paw-Ro ed'oo.

habong doo, ta majiī ranado bong hyb n'aa, ta najiis rabahado padēek hyb n'aa kā. Dooch tetsén wād bā sa hā nesaa do ramoo bok doo. Tamabaan hōm kǎn. Ti tamejūū āā hā, ji tagadoo do ky n'aa āā baher'ood hōm hyb n'aa kā ta wób sa hā. ²⁰ Ti hyb n'aa Kristo rod n'aa āāh. Ta mejūū do āāh. Āā her'oot do hā P'op Hagā Do bē tamaher'oot. Kristo ky gabuuj gó tak'ēp āā bet-sēē bē hā, bē banoo hyb n'aa bē P'op Hagā Do h'yyb wareem ta wē, ta najiis bē bahado padēek hyb n'aa kā. ²¹ Kristo, tabad'op hē nesaa do moo nawāt doo, nesaa do ēr moo bok do sām tabahado dāk P'op Hagā Do an'oo bā, Kristo hyb n'aa baad had'op ēr bahado padēek hyb n'aa kā P'op Hagā Do matym gó.

6 Ti hyb n'aa kā, P'op Hagā Do masa n'aa āā bahadoo do hyb n'aa, tak'ēp āā bet-sēē bē hā, daap hē bē ganadoo hyb n'aa P'op Hagā Do anoo doo, bē hā taky ennyum doo. ² Tii da ŷ wén her'oot, hahŷŷ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagā Do her'oot do hyb n'aa:

“Ōm ŷ gadoo do noo gó kajaa bā kā,
ŷ maa newē wāt maky n'aa etsēē doo.
Ōm ŷ bed'ēēp do noo gó kajaa bā kā,
ŷ masaa wāt ōm.” †

Bē maa newē baad ub! Da hē né kā ji tagadoo do noo gó kā. Da hē né kā ji tabed'ēēp do noo gó kā.

Baad ub Paw-Ro rababok hejooñh do rahob né paawā ky n'aa hahŷŷh

³ Dooch āā moo bong pé ta wób h'yyb hewaat péh, P'op Hagā Do ky n'aa hanām do āā maher'oot do raky n'aa narejāā hyb n'aa. ⁴ P'op Hagā Do karom āā bahadoo do hyb n'aa, sahōñh hē sa hā āā metēēh nyy da tak'ēp h'yyb jawyk doo me baad ub āā babok, baad nadoo do āā ahob bā, āā wē badoh do āā ahob bā, dooch āā ad'oo pé né paawā, ⁵ āā rahewyh bā, āā radewāts bē bā, hajōk do rakamajē bā āā hā, tak'ēp āā moo bok do hā, ty jawyk do āā ahob bā, āā basaah bā na-āāj né hē. ⁶ Dooch āā moo boo bā nu meby n'aa nāng doo. Kristo ky n'aa āā hapāh. Āā h'yy kanejāg. Ta wób wē āā ky en'ymm. P'op Hagā Do Sahee āā tah'yyb mahūūm. Baad ub, t'ōp madāk doo me āā kamahāñ ta wób. ⁷ Baad hadoo do āā her'oot. P'op Hagā Do hejój gó āā babok. P'op Hagā Do karēñ doo da ji bawāt doo, āā kuman hadoo. Tii me āā kamej'oonh. Tii me āā mesoo. ⁸ P'op Hagā Do wē āā moo bok āā raweh'ēēh bā, āā rawanehēē bā na-āāj hē. P'op Hagā Do wē āā moo bok baad raheer'ood bā āā ky n'aa, āā raky n'aa rejā bā na-āāj né hē. Ta wób mā āā wedii, ta wób sa hā. Ti hadoo né hē baad hadoo do ky n'aa āā her'oot. ⁹ Āā ky n'aa netsā né paawā ta wób sa hā, P'op Hagā Do baad āā tabahapāh. Dajēb gó āā baboo né paawā, āā edēp nāh. Āā rahewyh né paawā, dooch āā dejēb bā. ¹⁰ H'yy katón n'aa nāng né paawā, āā tsebee had'yyt hē. Āā kasuud its né paawā, hajōk do hā āā banoo ha-

jōng baad hadoo doo. †† Dooch né paawā āā wē hanāng péh, ti anyy had'yyt hē P'op Hagā Do karēñ do āā wē.

¹¹ Baad bē āā maher'oot najis haa, Korīn buuj. Dooch āā jejēñ bā āā h'yyb. Tak'ēp bē āā kamahāñ né hē. ¹² Āā nado bē hā kasaē doo. Bē ti kasaē āā hā. ¹³ Ji taah ji maher'oot doo da né hē ŷ maher'oot bēēh: ŷ karēñ paawā bē ŷ kamahāñ doo da bē kamahāñ ŷŷh.

Dooch séd hā ji h'yyb hedo bā Jesus hā h'yy kana'eeh do sa hā ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Taw'āāts hē bē kamekuuj manāh, taw'āāts hē séd hā bē h'yyb hedo manā Jesus hā h'yy kana'eeh do sa hā. Tii d' ŷ wén her'oot, dooch séd gó tanu dēē bā baad had'op do ji moo wāt doo, P'op Hagā Do mejūū do ji ky nadaheeh do hā. Dooch tanu dēē bā ta bag gadagyp do hā. ¹⁵ Séd h'yyb nahedoo Kristo, Nesaa Do Yb daheeh. Séd h'yyb nahedoo Jesus hā h'yy kana'eeh doo, Jesus hā h'yy kana'eeh do daheeh. ¹⁶ Dooch tahaja bā séd hā rah'yyb hedo bā P'op Hagā Do tób n'aa, kabarii daheeh. Ēr tii, P'op Hagā Do hedēb had'yyt do tób n'aa hadoo. Ta daaj né hē P'op Hagā Do her'oot ta tii. Hahŷŷ da ta kyy kerih doo gó taky dāng ji hā:

“Sa h'yyb gó da ŷ bawāt, sa mahang da ŷ bawāt.
ŷ da P'op Hagā Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii.” ‡

¹⁷ “Ti hyb n'aa, bē anā da hā ŷ h'yy kana'eeh do sa mahang naa.

Taw'āāts hē da tsyt hē bē babok”, nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

“Baad bē kanā baad nadoo do mahāñh, tii bā da bē ŷ gadoo”, †† nāng māh.

¹⁸ “Tii da bē adoo bā, bē yb da ŷ tii bā.

Bē da tah haa, bē da tok haa, nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahōñh Hē Haj'ap Do kyyh, ji taky n'aa enooh doo.” ††

7 Najis haa, ēr hā ta ti taky n'aa enooh do hyb n'aa, taw'āāts hē ēr ennyw hōm ēr hā rejāā doo, ēr h'yyb rejāā do na-āāj hē. P'op Hagā Do ēr weh'ēēh do hyb n'aa, taw'āāts hē ēr kan'oo dāg had'yyt hē ta hā, tsyt hē, ta wē had'yyt ēr babok hyb n'aa kā.

Paw-Ro tsebé do ky n'aa hahŷŷh

² Taw'āāts hē paawā baad bē kamahāñ āāh! Dooch baad nadoo do āā moo boo bā sa hā. Dooch āā rejā bā sa hā. Dooch āā wad'ii bā sa hā. ³ Bē ŷ ky n'aa etyy do hyb n'aa nado ti ŷ wén erih. ŷ her'ood dāk né paa baad bē āā kamahāñ. Bē āā kamahāñ had'yyt hē ēr bedēp bā, ēr dejēb bā na-āāj hē. ⁴ ŷ hapāh bē gadoo ŷ her'oot doo. Ti hyb n'aa neŷŷm doo me bē ŷ maher'oot. Bē hyb n'aa ŷ kasab'ee. Tak'ēp ŷ h'yyb nyyw dāg kǎn, ŷ tsebee kǎn. Sahōñh hē baad nadoo do āā ahob né paawā, tak'ēp ŷ h'yy gadajang.

†† Dooch dajēēr tado bā ti ta wób sa hā ranoo doo. Jesus ky n'aa hanām do Paw-Ro maher'oot do ragado bā, h'yyb n'ymm doo, h'yyb tym nadajēp do P'op Hagā Do pa ragadoo. Ti ky n'aa né tii. ‡ Re-witikos 26.12, Jeremij 32.38, Esekijew 37.27 †† Isajas 52.11, Esekijew 20.34, 41 †† 2 Samuélw 7.8, 14

† Isajas 49.8

⁵ Masedonija häj n'aa bä äã kaja hõm noo gó, dooh kameh'ääk do äã hä. Já pad'yyt naa ji h'yyb panas'ëeh do kejäk äã wë. Äã wë ta wób rah'yy kawereem. Äã h'yyb gó h'yy katón badäk. ⁶ Ti hadoo né hë, P'op Hagä Doo, h'yy ketón do h'yyb en'yyim doo, äã tah'yyb en'yyim Tiit kajaa do hä, bë wë tabewäd nä do jawén paa bä. ⁷ Tiit kajaa do had'yyt nado ý tah'yyb en'yyim doo. Ý wén h'yy gadajang, ý wén h'yyb nyyw däk na-ääj hë, Tiit mä bë h'yyb en'yyim, tanooh. Tak'ëp mä ý bë hyb n'aa esee, tanooh. Tak'ëp mä bë h'yy ketón bong baad nadoo do bë mahang hawäd wät do hyb n'aa. Tak'ëp mä bë h'yyb tseb'ee wë ýý, näng ta kyyh. Ti hyb n'aa kä, tak'ëp ý wén tsebee kán hýý kä.

⁸ Pooj já bë ý ma erih do hä bë hyb n'aa tón boo né paawä, dooh ý t'yyd kameh'iin bä tii da bë ý ma erih do hä. Pooj já dó ý t'yyd kameh'iin dó ý erih do bë hyb n'aa tón bong tan'oo bä ý bahapäh bä, banadawéd né paawä bë h'yy ket'oon doo. ⁹ Tii d' tahado né paawä, ý h'yy gadajaa kán hýý kä. Bë hyb n'aa tón do hyb n'aa nado ý wén h'yy gadajaa kán. Ý wén h'yy gadajang, bë hyb n'aa tón do hyb n'aa bë t'yyd kameh'iin bong baad nadoo do hä. Bë hyb n'aa tón do P'op Hagä Do gadoo. Ti hyb n'aa kä, dooh nesaa pé äã moo boo bä bë hä bë ý ma erih doo me. ¹⁰ Ji h'yy katón do P'op Hagä Do gadoo doo, ji h'yy kawareem baad hadoo do wë tan'oo bä. Baad hadoo do wë ji h'yy kawareem doo, ji h'yyb tym tabed'ëep tan'oo bä kä. Ti hyb n'aa dooh ji jesyg bä ta ti hedoo do ji h'yy katón doo. Ji gadoo né hë. Badäk hahýý hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rah'yy katón doo, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bä. ¹¹ Bë hegää bë h'yy ket'oon do bë hä P'op Hagä Do anoo do tan'oo bä bë hä: Bë h'yy katón do hyb n'aa, nyyw hë bë karën nesaa do bë ado hõm bë mahãnh, dooh bë karën bä nesaa do moo bok do h'yyb hataa bë do bä, tak'ëp bë ganen'aak nesaa do bë mahang hawäd wät doo. Bë h'yy katón do hyb n'aa bë h'yyb eýým bong, tak'ëp bë karën ý bë bahapäh, tak'ëp bë h'yy kahasaãb baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa, nyyw hë bë karën nesaa do moo wät do ky n'aa kety däk. Sahõnh hë ta tii me bë metä wät, bë h'yyb haj'aa hë nado wäd nesaa do bë mahang hawäd wät doo.

¹² Pooj já bë ý ma erii wät doo, pooj já bë gadoo doo, aj'yy nesaa do moo wät do had'yyt hyb n'aa nado ý wén erii wät. Ta ti aj'yy h'yyb rejä däk do hyb n'aa had'yyt nado hyb n'aa na-ääj hë. Ta ti bë ý wén ma erii wät paah, bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa, bë h'yyb baad hadoo do bë metëeh hyb n'aa kä äã wë P'op Hagä Do matym gó. ¹³ Ti hyb n'aa dooh äã h'yy ketón boo bä. Äã h'yyb tseb'ee.

Ýý. Dooh äã h'yy ketón boo bä. Äã h'yyb nyyw padëek né hë. Tak'ëp äã tsebee na-ääj hë tak'ëp Tiit h'yy gadajaa kán äã bahapäh do hyb n'aa. Tiit wén h'yy gadajang, bë sahõnh hë bë h'yyb en'yyim do hyb n'aa ta hä. ¹⁴ Bë ý j'aa etsë paa Tiit hä. Ý her'oot doo da né hë bë ky n'aa, ti né hë bë metëeh Tiit hä. Dooh ý bë nu

† Tii d' tawén hadoo, sa h'yyb kawanareem do hyb n'aa. Ta ti he-doo do ji h'yy katón doo, dooh tan'oo bä ji t'yyd kameh'iin hyb n'aa nesaa do ji moo wäd wät do hä.

meby bä. Te hub né hë sahõnh hë bë ý maher'ood wät doo. Bë hyb n'aa ý j'aa etsë doo, te hub né hë na-ääj hë kametä däk hýý kä. ¹⁵ Ta bahãnh Tiit bë takamahãn kán tahyb n'aa newë bä nyy da baad bë ky daheeh ta kyyh, baad bë gadoo bë mahang, bë h'yyb eýým doo gó bë weh'ëeh ta hä. ¹⁶ Ý h'yy gadajang, bë hä baad ji hajaa ji h'yyb eh hyb n'aa.

Ji etsëeh do ky n'aa hahýýh

8 Hýý kä wakán haa hedoo doo, äã karën bë äã ma-her'oot nyy da Kristo hä h'yy ka'eeh do Masedoni-ja häj n'aa bä habong do rabad'oo P'op Hagä Do ky ennyim do sa h'yyb gó hawät do an'oo bä. ² Tak'ëp nesaa do rahob né paawä, tak'ëp ratsebë. Tak'ëp ratsebë do hyb n'aa tak'ëp ramasa sa wë hanäng doo me. Tak'ëp rabetsëeh, kasuud its né paawä. ³ Baad bë ý maher'oot sa ky n'aa. Rahajaa do pénh né hë rabanoo. Ti bahãnh rabanoo, rahajaa do bahãnh. Sa h'yyb gó naa, sa daaj hë né hë ti tak'ëp rabetsëeh. ⁴ Rets'ëeh had'yyt hë äã hä, äã banoo hyb n'aa ramasa hyb n'aa Kristo karapee Judah häj n'aa bä habong doo. Baad ub sa hä ti ji masa doo. ⁵ Äã hyb n'aa newë do bahãnh rabad'oo. Sa daaj hë rakan'oo däg pooj já Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do ramoo bok hyb n'aa, äã karën do na-ääj hë. P'op Hagä Do karën doo da né hë ji hä, tii da rabad'oo. ⁶ Ti hyb n'aa kä tak'ëp äã betseë Tiit, pooj já du doo do bë tah'yyb mahüüm dajëer masa n'aa bë ataa do hä, bë tah'yyb mahüüm p'aa hënh, ta ti bë masa do dajëer n'aa takaja däk hyb n'aa. ⁷ Tak'ëp bë gado däk baad hadoo doo: Tak'ëp bë h'yy ka'eeh. Tak'ëp bë bahajaa bë baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Baad bë bahapäh ji hä P'op Hagä Do karën doo. Tak'ëp bë h'yy kahasaãb baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa. Tak'ëp äã bë kamahãn. Ti hyb n'aa, ý karën paawä tak'ëp na-ääj hë bë banoo ta wób ji masa doo. Taw'ääts hë ti ji hýýj hedoo do ji masa doo. ⁸ Dooh bë ý mejõ bä ta wób bë masa hyb n'aa. Jáãm hë ý karën bë ky n'aa napäh nyy da sa h'yyb hedoo doo me ta wób ramasa sa da hadoo doo, bë na-ääj hë baad bë kamahãn bë da hadoo do bë metëeh hyb n'aa. ⁹ Taw'ääts hë paawä ta wób bë masaa, bë hapäh do hyb n'aa nyy da ër Wahë N'aa Jesus Kristo bad'oo do paah. Taky ennyim do hyb n'aa ji wë, sahõnh hë ta wë anyy wäd né paawä, kasuud is tabahado däk bë hyb n'aa, tak'ëp baad hadoo do bë wë tabany däk hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó. ^{††}

¹⁰ Ta baab tabëej hõm do hä, bë né ti jáãm pooj já da-jëer hat'aa do du d'oo doo. Bë né ti pooj já kar'ëeh mas'aa doo. Ti hyb n'aa, hä ýý taw'ääts hë tsebë doo gó bë du doo doo da né hë bë bahajaa hýý kä bë du doo do paah. Taw'ääts hë bë hajaa do bë anoo. ¹² Bë h'yyb n'oo bä, P'op Hagä Do gadoo da bë hajaa do bë anoo doo. Dooh P'op Hagä Do gahëen bä bë hä bë wë

†† Wawëh hë Jesus bewäd hyng do pooj já, tak'ëp takabaj'aa. Tii bá kä, aj'yy tabahado däk, dajëb kán ji tabed'ëep hyb n'aa. Tii d' tahanäng pé ti kasuud is do tabahado däk. Taw'ääts hë ji hyb n'aa newë nyy da tak'ëp ji Jesus t'yyd meh'iin, ji na-ääj ji t'yyd meh'iin hyb n'aa ji da hadoo do.

badoh doo. ¹³ Dooch āā karēn bā ta wób hā bē banoo do hyb n'aa, bēē kā ti hahoop badoh doo. Āā karēn paawā séd demuun tabanāng sahōnh hē sa wē. ¹⁴ Da hē bē wē hanāng do masa sa hā. Ta jawén bē wē tananyy bā, bē d' ramasaa kán ta mabaj. Tii bā kā, séd demuun tabanāng sahōnh hē sa wē. ¹⁵ Tii d' taba-her'oot P'op Hagā Do kyy kerih do hā:

“Dooch mad'aak pé hajōng do hat'aa do sa wē. Kanahēn d'os hē hat'aa doo, dooh badoh pé sa wē ēnh.” †

¹⁶ P'op Hagā Do ŷ j'aa etsē Tiit hā tabanoo do hyb n'aa bē tahyb n'aa esee bē ŷ hyb n'aa esee do hadoo da. ¹⁷ Tiit gadoo āā etsēē do ta hā, bē wē tabahōm hyb n'aa. Tak'ēp tah'yib hedoo bē wē tabeg'āās hyb n'aa. Ta hā āā eanh do pooj jé, ta daaj hē tahyb n'aa newē dāk bē wē tabahōm hyb n'aa. ¹⁸ Tiit sii āā mejūū da āā hŷŷj ky n'aa hadoo do jé pad'yit hē Jesus hā h'y y ka'eeh do mahang ky n'aa etsēēh doo, Jesus ky n'aa hanām do hā tamoo wāt do hyb n'aa. ¹⁹ Jesus hā h'y y ka'eeh do jé pad'yit hē kahet'aa do rasēēw hōm ta ti hŷŷj ky n'aa hadoo doo, āā tabahada hyb n'aa Jerusarēnh hēnh dajēēr kata dāk do āā tajoooh bā kā. Ta ti sa masa n'aa āā tajoooh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do āā weh'ēēh hyb n'aa, baad āā karēn āā masa ēr wakāān Jesus hā h'y y ka'eeh doo, āā metēēh hyb n'aa na-āāj né hē.

²⁰ Āā hŷŷj hedoo do āā d' rahada, ta wób daap rah'y y genā mahānh dajēēr āā mahūūm do hā. ²¹ Baad āā matakēē, baad hadoo do āā moo bok hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, ajyy sa matym gó na-āāj hē. ²² Tiit sa sii āā mejūū nā āā hŷŷj seeh. Hajōō nuu me āā mety dāk tii. Baad tah'yib hedoo had'yit hē ta wób tamasa hyb n'aa. Baad bē hā tah'yib ee dāk do hyb n'aa, tak'ēp tah'yib hedoo dāk dajēēr bē bataa do hā bē tamasa hyb n'aa. ²³ Tiit hā kā, hēp ŷ hata ti bē hā ŷ moo wāt do hā. Jesus hā h'y y ka'eeh do jé pad'yit hē kahet'aa do mejūū do ta wób, ajyy Tiit had'aa doo. Kristo raweh'ēēh do tii. ²⁴ Ti hyb n'aa kā, taw'āāts hē kamahān gó bē gadoo bē wē rakajaa bā kā. Taw'āāts hē bē metēēh ta wób Jesus hā h'y y ka'eeh do jé pad'yit habong doo, dooh daap hē tado bā bē āā j'aa etsē doo.

9 Dooch hyb n'aa bē ŷ ma erih pé Jesus hā h'y y ka'eeh do Jerusarēnh bā habong do bē masa do ky n'aa hā. ² ŷ hapāh né hē nyy da tak'ēp bē h'y y karēn ta wób bē masa. Bē ŷ j'aa etsē paa Masedonija hā j'aa bā habong do ēr wakāān hedoo do sa matym gó. P'ooj ub ta baab tabēēj hōm do hā, bēēh, hēēj Akaja hād nāng do babuuj, †† bē du doo bē karēn bē masa doo, nāng kēh ŷ sa hā. Hajōk Masedonija hād nāng do hā j'aa babuuj ēr wakāān hedoo doo, raky n'aa napāh bā baad bē karēn bē masa ta wób, ti na-āāj hē rah'yib hedoo padēēk ramasa hyb n'aa. ³ Ta wób bē karēn bē masa ŷ hapēē né paawā, ŷ mejūū Tiit ta hataa daheeh

† Esodo 16.18. Pāw hadoo MANAH hād nāng do P'op Hagā Do mo haj'aa doo, tabanawāng hēnh Isaraēw buuj rababok noo gó ky n'aa gó Paw-Ro beh'ūūm. Tí noo gó kanahēn d'os hē MANAH hat'aa doo, dooh badoh péh. Hajōng hat'aa doo, dooh mad'aak pé sa wē. †† Akaja hā j'aa bā Korīn panang badāk.

bē wē, bē ramasa hyb n'aa dajēēr bē bataa do hā, ta ti hā bē ŷ j'aa etsē do paa daap tanadoo hyb n'aa, ŷ kajaa do pooj jé bē h'y y bē matakā dāk hyb n'aa. ⁴ Ēr hŷŷj hedoo do wób, Masedonija hā j'aa buuj, si ŷ rakajaa bā bē wē, ŷ d' nu mebyy wāt da bē nahaja nā bā, dajēēr bē nata nā bā, baad bē ky n'aa ŷ her'ood wāt do paa hyb n'aa. Bē na-āāj né da bē nu mebyy bong sa wē, bē nahaja nā bā. ⁵ Ti hyb n'aa ŷ hyb n'aa newē dāk, taw'āāts hē ta ti ajyy ŷ mejūū āā pooj jé, bē ramasa hyb n'aa, kamasa do dajēēr n'aa bē bataa hyb n'aa, bē ky kajāk do paah. Tii bā, kaja dāk da āā pooj jé. Bē etsēēh do metēē n'aa dāg ti ta tii kā, bē ramejūū do hyb n'aa nado.

⁶ Bē hyb n'aa newē hahŷŷh: Kanahēn d'os hē hejoom doo, kanahēn d'os hē ta ag tabataa ēnh. Hajōng hejoom doo, hajōng né ta ag tataa. ⁷ Taw'āāts hē sahōnh hē bēēh, bē banoo bē h'y y bē h'y y kajāk doo. Taw'āāts hē dooh bē an'oo bā bē h'y y nanoo doo me. Bē ramejūū do hyb n'aa nado bē banoo. Bē daaj hē bē banoo. Ta ti ŷ wén erih, P'op Hagā Do kamahān do hyb n'aa tsebee gó hanoo doo. ⁸ P'op Hagā Do hajaa bē hā tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, tabanyy had'yit hyb n'aa sahōnh hē bē karēn doo, tamad'aak hyb n'aa, sa wē bedoh do bē masa hyb n'aa. ⁹ Hahŷŷy da P'op Hagā Do kyy kerih do paa hets'ēēh do sa ky n'aa hā:

“Etsēēh da wē bedoh do sa hā.

Ky enyyw had'yit hē.” ††

¹⁰ P'op Hagā Doo, joom jóm hā ta joom tym hanoo doo, ji waa hanoo do na-āāj hē, bē hā da tabanoo hajōng bē ma, ta tii me tak'ēp bē masa hyb n'aa wē bedoh do sa hā. ¹¹ Hajōng hedoo pé da tabanoo bē hā, bē betsēh had'yit hyb n'aa. P'op Hagā Do raj'aa etsē da, sa hā bē anoo do āā tajoooh bā sa wē. ¹² Ta ti bē masa do tamasa da Jesus hā h'y y ka'eeh do Jerusarēnh bā habok do sa wē bedoh doo. Tak'ēp P'op Hagā Do ratsebē da, bē masa do an'oo bā da. ¹³ P'op Hagā Do hā raj'aa etsē da. P'op Hagā Do rawén j'aa etsē da, baad bē ky daheeh Kristo panyyg hanām do bē h'y y kaha'eeh bē hanāk doo, bē masa do metēēh do hyb n'aa. P'op Hagā Do raj'aa etsē na-āāj da, sa hā, ta wób sa hā na-āāj hē bē betsēēh do hyb n'aa. ¹⁴ Tak'ēp kamahān gó bē da raky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā, P'op Hagā Do ky enyyw do hyb n'aa bē wē, sa hā bē wén masa. ¹⁵ P'op Hagā Do hā āā j'aa etsē ēr matym n'aa tak'ēp hanām do ēr hā tanoo do hyb n'aa. Tak'ēp baad ub tii. Ti hyb n'aa dooh ji kyy pé ta ky n'aa ji her'ood bā. ††

Paw-Ro ky gadoo ta hā ky sēm do ky n'aa hahŷŷh

10 ŷ eŷŷm do m' bē mahang ŷ bawāt bā, nāk mā ta wób sa kyyh. Dawēē ŷ bawāt bā kā, ŷ neŷŷm kā ŷ erih do hā, nāk sa kyyh, ŷ ranu mer'oot bā. ŷ né hē, Paw-Ro, Kristo ji tah'yib en'yym do kyy gó, ji hā ky

‡ Ji ejoom do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot ji masa do ky n'aa. Taw'āāts hē ji etsēēh. Baad ub P'op Hagā Do banoo hets'ēēh do sa hā. †† Saaw-Mo 112.9 †† Jesus né tii, ji matym n'aa tak'ēp hets'ōoh doo.

enyym do kyy gó, ² tak'ëp ŷ h'yy kah'üüm bē hā, p'aa hēnh bē ŷ bahehēen bā kā, bē an'oo manā kyyh tak'ëp hadoo doo me ŷ gadoo hyb n'aa ŷ nu mer'oot doo. P'op Hagä Do nahapäh do h'yyb karēn do jawén habok doo da āā babok, nāk āā nu mer'oot do sa kyyh. Kyyh tak'ëp hadoo doo me da ŷ gadoo tii, ŷ h'yyb dāng.

³ Badāk hahŷŷ bā āā baboo né paawā, dooh āā kamety bā sa hā badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagä Do nahapäh do rabahed'oo doo da sa majī hā. ⁴ Āā kuman āā kamety doo, dooh badāk hahŷŷ hā habong do kuman tahado bā. Dooh. P'op Hagä Do hejój me āā gawats'iik sa mejój. ⁵ Āā gawats'iik rahyb n'aa newēē doo, rah'üüm doo, sahōnh hē h'yy kasab'ee do hewaot do P'op Hagä Do rabahapäh nanoo doo. Sahōnh hē ji hyb n'aa newēē do āā no n'aa masoo hadoo, ji majī ji no n'aa masoo doo da, āā meduuk ŷ hanäng péh, ji h'yyb ky daheeh hyb n'aa kā Kristo. ⁶ Baad bē ky dahé däg bā kā, āā nabuuj gedoo da ky nadah'eeh nā doo.

⁷ Taw'āāts hē bē hyb n'aa matakā wyt ta maab hadoo doo! † H'yy kasab'ee doo gó, "Āā ti Kristo karapee" hanäk doo, taw'āāts hē hahŷ rahyb n'aa newēē: Āā na-āāj hē Kristo karapee. Dooh āā bahānh rado bā. ⁸ Ta bahānh ŷ h'yy kasabé bā paawā, ta hyb n'aa jaw'yyk do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hyb n'aa āā hā, dooh hyb n'aa ŷ nu mebyng péh. Ta hyb n'aa jaw'yyk do āā hā taban'oo dāk, bē h'yy ka'eeh do kah'üüm āā anoo hyb n'aa, bē āā rejāā hyb n'aa nado. ⁹ Bē ŷ ma erih doo me, bē ŷ e'ŷŷm do hyb n'aa nado. Tii d' bē hyb n'aa newē manāh. ¹⁰ Hahŷŷ da sa kyyh ŷ ranu mer'oot bā: "Tak'ëp ji tamejūū. Ky n'aa jaw'yyk doo gó, kejŷŷk doo gó Paw-Ro ji tama erih. Tii bā ji mahang tawād bā, nahejooj däg its. Dooh baad her'oot do tado tii", nāk. ¹¹ Ta tii d' her'oot do taw'āāts hē tahyb n'aa newēē hahŷŷh: Dawēē āā babok bā āā erih doo da, tii da na-āāj āā bad'oo bē mahang āā aboo däg bā p'aa hēnh.

¹² Dooh ŷ haja bā "sa da ŷ hado bā" ŷ noo b'āts, sa hā hē j'aa kehets'ēē doo. Dooh ŷ haja b'āts sa hā hē ŷ kamety b'āts. †† Sa hā hē rakamety doo, sa hā hē rahēgāās do ny hadoo do sa bahānh hadoo doo, h'yy gatamah ti tametēēh. ¹³ Āā hā kā, dooh ta bahānh āā kasabé bā. Dooh āā kasabé bā āā hā P'op Hagä Do nanoo do hā. Jāām hē āā kasab'ee āā hā P'op Hagä Do anoo do hā āā moo bok hyb n'aa. Bē panang bā na-āāj hē tabanoo āā moo bok hyb n'aa. ¹⁴ Āā hā P'op Hagä Do anoo do bahānh nado āā baboo dāk. Āā tii, pooj jé bē wē kaj'aa doo, Kristo ky n'aa hanām do bē hā maher'oot doo. ¹⁵ Dooh na-āāj hē āā kasabé bā ta wób ramoo bok do hā. Hahŷ ti āā karēn doo: Bē h'yy ka'eeh do kah'üüm bā kā, āā karēn āā moo bok do tak'ëp takah'üüm na-āāj hē, ¹⁶ panang wób hēnh, bē panang bahānh Jesus ky n'aa hanām do āā maher'oot hyb n'aa kā, ta wób ranaher'oot nā bā. Dooh āā karēn bā āā kasabé bā ta wób ramoo bok do hā, sa hā P'op Hagä Do anoo doo hēnh. ¹⁷ "Jé h'yy kasab'ee doo, taw'āāts

† Wyt ta maab hadoo do hā rahyb n'aa matakā bā, tii bā dooh ragado bā paawā ma matēg oow. Tii bā Paw-Ro Jesus mejūū do heh'āāt ub rahapäh paawā. †† Paw-Ro e'jees doo gó tabeh'üüm. Tii da tawén edoo, sa hā hē raj'aa etsē do hyb n'aa. Paw-Ro bahānh mā rahyb n'aa jawyk sa nooh.

hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee." †¹⁸ Ta hā hē h'yy kasab'ee do nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa etsē doo, ti né ti ta wē tagadoo doo.

"Jesus mejūū do ŷŷh" daap hanäk do ky n'aa hahŷŷh

11 Bē badoo dāk doo da ŷ karēn paawā bē gadoo nā hād h'yy gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā. †² Tak'ëp bē ŷ kamahān do hyb n'aa ŷ karēn bē gadoo tii. P'op Hagä Do hanaa ji kamahān doo me né hē bē ŷ kamahān. Ti hyb n'aa, dooh ŷ an'oo bā bē rawad'ii. Maruus aj'yy manepäh nā do baad hawät do hadoo bēēh. Maruus yb hadoo ŷŷh. Bē ŷ haēēj dāk do hadoo sét ub aj'yy hā, Kristo hā, bē patug hadoo tabahadoo hyb n'aa da. ³ Ti hadoo né hē, ky ken'yyim doo gó bē da rawedii ŷ jeŷŷm, jāām hē sét hā, Kristo hā baad bē h'yyb nadäg wät hyb n'aa, Ewa aw'yy wad'ii wät do paa hadoo da. ⁴ Tii d' ŷ wén her'oot, Jesus ky n'aa seeh, āā ma met'ēēg wät do nadoo do raher'ood bā, ti nayyw hē bē gadoo. Nayyw hē na-āāj hē bē gadoo sahee seeh, bē gado dāk do paa nadoo doo. Nayyw hē bē gadoo panyyg seeh, bē āā panäk do nadoo doo. ⁵ Dooh né hē Jesus ky n'aa rod sa bahānh red'oo do sa yd jé ŷŷh. ⁶ Dooh né paawā tak'ëp herot do tado ŷŷh, hajōng ŷ hajaa do ŷ hapäh doo. Hajōō nuu me né hē ŷ metā wät ti bē hā.

⁷ Bē sām noo do hyb n'aa nado ŷ her'oot do P'op Hagä Do ky n'aa bē hā. Dooh bē ŷ mejō bā ta sām bē an'oo bā hā ŷŷ. Daj ŷŷ hē ŷ kadaduū ŷ moo wät do hā, bē kawehēē dāk hyb n'aa. Nesaa do g'eeh bē hā, tii d' ŷ ad'oo doo? ⁸ Jesus hā h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habong do hā ŷ daab yyp, sa dajēēr ŷ ado hōm hadoo, ŷ ramasa hyb n'aa Jesus ky n'aa bē ŷ maher'oot hyb n'aa. ⁹ Bē mahang ŷ bawät noo gó, wē ŷ tabadoh bā ŷ karēn doo, dooh bē hā ŷ daab yb bā. Ēr wakāān Jesus hā h'yy ka'eeh do Masedonija hāj n'aa bā naa hana do ŷ ranoo ŷ karēn doo. Dooh paa ŷ karēn bā bē hā ŷ daab yb bā, tanajawyk hyb n'aa bē jó. Hŷ jawén dooh na-āāj hē bē hā ŷ daab yb bā. ¹⁰ Kristo ky n'aa hanām do hēp ŷŷ gó tabawät. Ti hyb n'aa, dooh Akaja hāj n'aa bā habong pé ŷ ky meduuk péh, ŷ ky dāng, bē hā ŷ daab nayyp do hyb n'aa ŷ h'yy kasab'ee do hā. ¹¹ H'ēēd hyb n'aa ti ta ti ŷ her'oot? Bē ŷ kamanahān do hyb n'aa g'eeh? Dooh. P'op Hagä Do hapäh bē ŷ kamahān.

¹² ŷ ad'oo do paah, ŷ badoo had'yyt hē da. Dooh da ŷ gado bā ta sām, sa daaj hē Jesus mejūū do raka-manēēnh do ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bā āā nemuun ramoo bok rabanäng do hyb n'aa. ¹³ Kristo mejūū do heh'āāt nadoo do tii. Bē rawedii ramoo bok do hā. Kristo mejūū do ked'oo do tii. ¹⁴ Dooh ŷ hyb n'aa meuj bā rabahed'oo do hā. Nesaa Do Yb sii hē tahajaa takawareem bā āās ta bag gó hawät do ji ed'oo hyb n'aa, ji tawadii hyb n'aa. ¹⁵ Ti hyb n'aa, dooh ŷ hyb n'aa meuj bā Nesaa Do Yb karapee baad moo bok do

‡ Jeremij 9.24 †† Dooh Paw-Ro genaag bā ta daaj hē tah'yy kasabé bā. Ti hyb n'aa, hād h'yy gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā, tawén nang. Ta daaj hē tah'yy kasab'ee, Korīn buuj sa hā tametēēh hyb n'aa ma matēg oow rawedii sa hā.

rabahed'oo rakeno bā. Ti hedoo do ragadoo da nesaa do ramoo bok do sām.

Nesaa do tahoop do hyb n'aa Paw-Ro kasab'ee do ky n'aa hahỹỹh

¹⁶ Ỹ ab'aaanh pooj jé ỹ her'ood wāt doo: Bē hyb n'aa newē manā ỹ h'yy gatamah doo! Ti hadoo né hē, ỹ h'yy gatamah do bē ed'oo nā bā paawā, taw'āāts hē ỹ bē gadoo h'yy gatamah do bē gadoo doo da, ỹ na-āāj hē ỹ h'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁷ Kēh ỹỹ, ỹ h'yy kasab'ee doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ber'oot doo da nado. H'yy gatamah do ber'oot doo da ỹ baher'oot. ¹⁸ Hajōk ma matēg oow bē mahang habong do rah'yy kasab'ee. Badāk hahỹỹ hā habong do rah'yy karēn do jawén habok do rabahed'oo doo da rah'yy kasab'ee. Hỹỹ kā, ỹ na-āāj da ỹ h'yy kasab'ee. ¹⁹ Bē ti h'yy genāh bē edoo né paawā, tsebee gó bē gadoo h'yy gatamah doo. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē gadoo na-āāj hē ỹỹ, ỹ h'yy kasabé bā. ²⁰ Bē gadoo tak'ēp bē hā mejũũ doo, sa karom hadoo bē ran'oo bā. Bē gadoo bē dajēēr hā daab 'yyp doo, bē wad'ii doo, bē bahānh nu gapad'ēek kar'ēēn doo, bē rejāā doo, bē ratapa ewyyh doo. ²¹ Ỹ hād nu mebyys ỹ nahaj'as do hyb n'aa bē hā ỹ moo wād bā ta tii da bē hā ramoo bok doo. ††

Āā kanahēn its né paawā ta tii hā, ta ti neỹỹm doo me rap'āā kasab'ee doo, ỹ na-āāj hē ỹ hajaa neỹỹm doo me ỹ p'āā kasabé bā. H'yy gatamah do hadoo ỹ baher'oot ta tii. ²² Eber buuj had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-āāj hē Eber buuj. Isaraéw buuj had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-āāj hē Isaraéw buuj. Abaraām panaa had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-āāj hē Abaraām panaa. ²³ Kristo karom had'oo mäh, sa nooh. Ỹ Kristo karom heh'āāt do sa bahānh. (H'yy gatamah do her'oot do hadoo ỹ baher'oot ta tii da.) Tak'ēp sa bahānh ỹ moo wād wāt. Sa bahānh hajōo nuu me ỹ radawāts gēēt, Jesus ky n'aa ỹ her'oot do hyb n'aa. Sa bahānh hajōo nuu me tak'ēp ỹ rabahewyyh. Hajōo nuu me dajēb gó ỹ bewād nā. ²⁴ Ji ma poo oow pé nuu me ken'yuh 39 nuu me ỹ raba-hewyyh ta tyd me, Judah buuj hā. ²⁵ Tamawoob nuu me ken'yuh b'aa t'aah me ỹ rabahewyyh. †† Sét nuu me ỹ radajēēb paawā, pä me ỹ ramakut. Tamawoob nuu me marakate ỹ gahōm do tabegy b jēk. Sét adēb bā, sét atsēm ỹ batu tame. ²⁶ Hajōo nuu me ỹ bawāt. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, tamii ỹ mawāt doo. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, moo nesaa do sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, hāj ỹ n'aa buuj wób sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, Judah buuj nadoo do wób sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, panang bā. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, ranabok hēnh ỹ bawāt bā. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, akajar me ỹ bawāt bā. Ām n'aa nāng hā ỹỹ, Jesus hā h'yy ka'eeh do ken'ooh do sa ma-

† Tii da Paw-Ro wén d'oo, Korīn buuj rah'yy genāh hyb n'aa ma matēg oow sa hā. †† Ma matēg oow sa kyyh hyb n'aa Paw-Ro wén ej'eēs. Nahejooj its Paw-Ro, sa nooh. Dooch Paw-Ro nu mebyy heh'āāt tado bā. Hād nu mebyngtawén nāng, ma matēg oow ramoo bok do hā rah'yy genāh takarēn do hyb n'aa. † Jāām né hē 40 nuu me ji bahewyyh do séd noo gó, Judah hāj n'aa buuj ky n'aa jaw'yuk do an'oo bā rasām baan. Ranesōōts hōm hyb n'aa ti yd jé rabetsén. 39 nuu me rabahewyyh. †† Roma buuj ti ky n'aa etyy do b'aa me rabahewyyh.

hang. ²⁷ Tak'ēp ỹ moo wād wāt. Tak'ēp ỹ bakaanh ỹ moo wāt do hyb n'aa. Hajōo nuu me ỹ naỹỹh. †† Sah, hoo kaanh do na-āāj hē ỹ bahoop. Hajōo nuu me ỹ waa tamah. Hajōo nuu me ỹ bahoop hahēēm doo. Hajōo nuu me dooh saroor hebaan do wē ỹỹ, ỹ kahat'ēēh hyb n'aa. ²⁸ Sahōnh hē ỹ ahoop do wób bahānh ti anāng nā sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong do sa hyb n'aa ỹ hyb n'aa tón do had'yyt hē, Jesus karēn doo da rababok ỹ karēn do hyb n'aa paawā. ²⁹ Rah'yy kanejój bā kā Jesus hā rah'yy ka'eeh do hā, ỹ t'yyd mehĩĩn sa hā, ỹ hyb n'aa tón hēp ỹỹ gó sa hyb n'aa. Nesaa do ta see moo wād bā rah'yyb tatuk do hyb n'aa, tak'ēp ỹ h'yy katón ta ti hedoo do hyb n'aa. ³⁰ Ỹ h'yy kasabé bā, jāām hē né hē ỹ h'yy kasab'ee da ỹ nahejooj is do metēēh do hā. ³¹ Dooch daap ỹ menā bā P'op Hagā Do ji j'aa etsēē had'yyt doo, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy kaha'eeh doo, ta Yb, hapāh. ³² Damas-Ko panang hēnh ỹ hewād nā noo gó, panang bagā n'aa sa wahē n'aa Aretas hād nāng do wē moo wāt do mejũũ panang hadē do noo bā warahén ỹ ragada ỹ ramasoo hyb n'aa. ³³ Tii d' radoo né paawā, arook gó Jesus hā h'yy ka'eeh do ỹ rabahy g'ēēd is tũũ, panang hadē pong jé naa. Tii bā ỹ kejēn hōm is sa mahānh.

12 Dooch né paawā ỹ genaag bā, ahōm nā ỹ h'yy kasab'ee do ran'oo bā, daap né paawā ta ti tii. Bē ỹ maher'oot hỹỹ kā s'ēēh hadoo do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hā ỹỹ. Bē ỹ maher'ood kán na-āāj hē hā ỹ tametēēh doo. ² Ỹ hapāh aj'yy Kristo hā h'yy ka'eeh doo. ¹⁴ dāg ta baab tabēēj hōm doo, P'op Hagā Do mahũũm dó hỹ pong jé, ta wē. Dooch ỹ hapēē bā ta h'yyb tym ub tado bā t'ĩĩ hēnh hasēēk doo, ta hub sii hē tado bā. P'op Hagā Do ti hapāh. ³ Ỹ hapāh né hē hỹ pong jé P'op Hagā Do masāk. (Ỹ ab'aaanh, dooh ỹ hapēē bā ta h'yyb tym ub tado bā t'ĩĩ hēnh hasēēk doo, ta hub sii hē tado bā.) T'ĩĩ hēnh ta ti aj'yy †† maa napāh kyyh ji nahajaa do ji her'ood bā, P'op Hagā Do nanoo do ji er'ood bā. ††† Ti hadoo do aj'yy hyb n'aa ỹ haja paawā ỹ kasabé bā. Hā ỹỹ hē dooh ỹ h'yy kasabé bā. Hā ỹỹ hē ỹ kasabé bā paawā, jāām hē ỹ h'yy kasab'ee da ỹ nahejooj is do metēēh do hā. ⁶ Ỹ karēn bā paawā hā ỹỹ hē ỹ h'yy kasabé bā, h'yy gatamah do nado né paawā ỹỹ, né hup ỹ né hē paawā ta ti ỹ h'yy kasab'ee do hā. Ti hado né paawā, dooh ỹ h'yy kasabé bā. Dooch ỹ karēn bā ta bahānh ỹ rahy n'aa newē bā. Jāām né hē hā ỹ rahapāh ỹ moo wāt doo, ỹ her'oot do na-āāj hē.

⁷ Hā ỹỹ hē ỹ h'yy kasabé mahānh, tak'ēp hetsooh do kametā dāk do hyb n'aa hā ỹỹ, P'op Hagā Do anoo hā ỹỹ nesaa do ỹ ahoop doo, sasēng tēg ejoooh do hadoo

†† Ta see pé noo gó Paw-Ro moo wāt atsēm ta waa sām hā. Ta see pé noo gó Jesus ky n'aa tama metēēk atsēm. Ta see pé noo gó taky n'aa etsēē atsēm, ti hyb n'aa ty jawyg tabahoop. ††† Ta daaj hē, ta ky n'aa né hē Paw-Ro her'oot. Ti né ti aj'yy hỹ pong jé P'op Hagā Do masāk doo. Kejēn doo gó Paw-Ro wén her'oot, dooh takarēn bā tah'yy kasabé bā do hyb n'aa. ††† P'op Hagā Do wén nanoo kyyh tamaa napāh do ter'ood bā, tak'ēp tabahetsooh do hyb n'aa. Dooch ēr haja nā bā ta ti hadoo do ēr gado bā badāk hahỹỹ hā ēr babok nā bā.

ji. Nesaa Do Yb mejūū do tii, ŷ tarejāā hyb n'aa, hā ŷŷ hē ŷ h'yy kasabē mahānh. ⁸ Tamawoob nuu me Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā ŷ betseē tabado hōm hyb n'aa ta ti ŷ ahoop doo. ⁹ Tii d' né paawā, hahŷŷ da ta kyyh hā ŷŷ: “Jāām hē né hē ŷ ky ennym do a hā, sahōnh hē hejój ŷŷ baad takametā dāk do hyb n'aa nahej'oonh do sa hā”, nāng ta kyyh hā ŷŷ. Ti hyb n'aa kā, tsebee gó ŷ h'yy kasab'ee ŷ nahej'oonh do hā, Kristo hejój bawāt hyb n'aa hā ŷŷ. ¹⁰ Ti hyb n'aa kā ŷ tsebé Kristo hyb n'aa nahej'oonh do ŷ ahob bā, Kristo hyb n'aa ŷ raky n'aa rejā bā, Kristo hyb n'aa wē ŷ badoh do ŷ ahob bā, Kristo hyb n'aa ŷ rarahejā bā, Kristo hyb n'aa dooh ŷ ad'oo pé na-āāj hē. ŷ nahejooj bā, hēp ŷ tym hā ŷ bahej'oonh.

¹¹ H'yy gatamah do her'oot doo da ŷ ber'ood dāk. Bē né ti han'oo tii d' ŷ wén her'oot. Bē né paawā tii baad her'oot do keh ŷ n'aa hā. Dooh its né paawā ŷŷh, [†] dooh tabad'op hē Jesus ky n'aa rod sa bahānh red'oo do sa yd jé ŷŷh. ¹² H'yyb jawyk doo me ŷ moo wād wāt bē mahang Jesus mejūū do heh'āāt ji do bā metēeh doo: Hetsooh do P'op Hagā Do hanaa ŷ metā wāt, meuj n'aa nāng do ŷ moo wād wāt, ŷ pehuunh do na-āāj hē. ¹³ Ny hadoo do ŷ moo wād wāt ta wób Jesus hā h'yy ka'eeh do hā, bē hā ŷ moo nawād wāt doo? Jāām né hē hahŷŷ bē hā ŷ nad'oo doo: Bē ŷ daab nayyp doo! Bē mabaan ta ti hyb n'aa bē ŷ ky n'aa rejāā hadoo doo. ††

¹⁴ Tamawoob nuu me dāg bē ŷ bahehēen da hŷŷ kā. P'aa hēnh dooh né da bē ŷ daab yb bā ēnh. Bē ma nado ti ŷ karēn. Bē ti ŷ karēn sa yb sa taah karēn doo da. Ji taah ned'ēed is do nado sa yb sa ŷŷn karēn do hanoo doo. Sa yb ti sa taah nad'ēed is do karēn do hanoo doo. ^{†15} Baad ŷ h'yyb hedoo sahōnh hē ŷ ah'ēēnh wē ŷ hanāng doo, ŷ kan'oo dāk bē hā bē ŷ masa hyb n'aa. ŷ eanh hŷŷ kā bē hā: Dooh denaa hē ŷ bē kamahān, tak'ēp bē ŷ kamahān do mabaj?

¹⁶ Hahŷŷ d' mā bē mahang habong do sa nooh: “Te hub né hē. Dooh bē tadaab yb bā. Dooh né paawā bē tadaab yb bā, kamatakēē doo me bē tawedii”, nāk sa kyyh. ¹⁷ Ajyy bē wē ŷ mejūū do hā bē ŷ wadii bē hā?

¹⁸ Tak'ēp paa ŷ betseē Tiit bē wē tabahōm hyb n'aa. Āā h'yyb hata ŷ mejūū ta sii ti noo gó. Bē Tiit wadii, bē hā péh? Sét hēp ŷŷ Tiit daheeh. Séd h'yyb hedoo āā babok Tiit daheeh. Dooh bē āā wad'ii bā.

¹⁹ Ta ti āā wén her'oot bē hā, āā kawoom hyb n'aa bē ed'oo g'eeh? Dooh. Dooh ti hyb n'aa tado bā. Séd āā h'yyb hedoo Kristo hā. T'ōp hanāng doo me āā baher'oot sahōnh hē āā her'oot doo. P'op Hagā Do maa napāh āā her'oot doo. Najis haa, sahōnh hē āā bad'oo

† Dooh its né paawā ŷŷh Paw-Ro wén her'oot wāt, dooh né ji hajaa péh P'op Hagā Do tanado bā paawā. Ta ti tabaher'oot bā tapes'āāp na-āāj hē ta hā ky n'aa rejāā doo. “Dooh its Paw-Ro”, nāk sa kyyh. †† Sahōnh hē ta wób sa mahang tamoo wād wāt doo, Korīn buuj mahang na-āāj tamoo wād wāt. Jāām hē dooh tadaab yb bā sa hā. Ta wób hā ti tadaab yyp. Ti hyb n'aa apāh dooh baad Paw-Ro kamahān sa hā ta wób red'oo. Bē mabaan bē hā ŷ daab nayyp doo Paw-Ro baher'oot bā, tahād ky n'aa e'ees. Nesaa do nado ti ji da hadoo do ji daab nayyp doo. † Korīn buuj Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Paw-Ro taah hadoo. Dooh Paw-Ro karēn bā sa dajēēr tagado bā. Takarēn tamasa sa hā, baad Jesus hā rah'yyb padēēk hyb n'aa. Sa yb hadoo Paw-Ro, ta hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

doo, bē hyb n'aa né hē tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā, Jesus hā bē h'yy ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa paawā. ²⁰ ŷ eŷŷm, bē wē ŷ kajaa bā, ta see hadoo bē h'yyb hā ŷŷ da. Tii bā, dooh na-āāj hē bē genaag da bē ŷ maher'ood bā. ŷ aw'yyt apāh da bē mahang kaj'ōōk doo, h'yy kajew'ēēs doo, kawajāān doo, séd hā h'yyb nahed'oo doo, ta wób ky n'aa rejāā doo, kasab'ee doo, kamanejūū do na-āāj hē. ŷ hyb n'aa newē bā, ŷ hyb n'aa tón ta ti hedoo do ŷ awyyd bā da bē mahang. ²¹ ŷ eŷŷm da, bē wē ŷ kajaa bā p'aa hēnh da ŷ nu mebyng bē hyb n'aa P'op Hagā Doo, ta hā ŷ h'yy kaha'eeh do an'oo bā. ŷ hyb n'aa tón da ŷ eŷŷm, pooj jé nesaa do moo bok do rat'yyd kamaneh'tiin do hyb n'aa baad nadoo do ramoo bok do hā, sa ŷŷm sa patug nadoo do sii rabeŷŷh do hā, nu meby n'aa nāng do hā, sa matym gó ramoo bong doo.

Tagadēēg ub Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahŷŷh

13 Tamawoob nuu me dāg hahŷ bē ŷ bahehēen doo. ŷ kajaa bā, sahōnh hē ky n'aa katep'aa do bē mahang hanāng doo, pawóp hē, tamawoob hē ta rod n'aa rahe'oot da te hub tado bā. †2 ŷ ab'aanh, pooj jé, pawóp nuu me dāg bē ŷ bahehēen noo gó nesaa do moo bok do sa hā ŷ maher'ood wāt doo. Ta ti moo hedoo doo, bē sahōnh hē na-āāj hē, ŷ maher'oot hahŷŷ da: Dooh da ŷ t'yyd meh'tiin bā pooj jé du d'oo do nesaa do moo bok doo, ta wób na-āāj hŷŷ kā nesaa do moo bok doo. ³ Dooh da bē ŷ t'yyd meh'tiin bā. Bē karēn mäh, bē ŷ metēeh Kristo tado bā hā ŷ her'oot doo, bē nooh. Nahejooj nado Kristo bē wē. Hej'oonh né hē bē mahang. ⁴ Nahej'oonh doo gó b'aa kajatsēk do hā kepēem dāg né paawā, ti awād had'yyt hŷŷ kā P'op Hagā Do hejój hyb n'aa. Ti hadoo né hē āā hā. Kristo nahejooj hā séd hā āā h'yyb hedo né paawā, bē wē da āā babok Kristo sii P'op Hagā Do hejój hyb n'aa. Bē wē āā kajaa bā, ta hejój gó da āā babok bē wē. ††

⁵ Taw'āāts hē bē ti bē hā hē bē kamety, bē hyb n'aa newē, Jesus hā bē h'yy kae bā heh'āāt ub. Dooh g'eeh bē hapēē bā, Jesus Kristo bē h'yyb gó awāt? Ta nehuh tado bā bē hegāā bā, dooh Kristo hā h'yy ka'eeh do heh'āāt do bē do bā. ⁶ Wyt ta maab hē bē hā ŷ gada, bē hapāh Jesus mejūū do heh'āāt do ŷŷh. ††† P'op Hagā Do hā āā ky n'aa etsēē, baad nadoo do bē moo nabok

†† Tii d' né ji bad'oo P'op Hagā Do kyy kerih do ji tamaher'oot, ta see ta da hadoo do taky n'aa tapa bā. Dew-Teronom 19.15 hā tak'erii dāk tii. Dooh ji ky dahé bā sét hē her'oot bā. Jāām hē ji ky dahēeh pawóp hē, tamawoob hē hadoo doo, te hub né hē ranoo bā ky n'aa katapaa do ky n'aa. Tii da P'op Hagā Do kyy kerih do wén mejūū, daap hē ji ky n'aa tapa mahānh ji da hadoo do. †† Korīn panang bā habong do wób raky sēm Paw-Ro. Dooh raky dahé bā. Nesaa do rakarēn ramoo bok nā. Ti hyb takajaa do pooj jé Paw-Ro maher'oot sa hā. Pooj jé dó tat'yyd meh'tiin né paawā, dooh da tat'yyd meh'tiin wād bā nabuj keh'ūūm do sa hā. Kristo hejój gó Paw-Ro ky n'aa etyy da hŷŷ kā sa hā takajaa bā. ††† Korīn buuj wób ramejūū Paw-Ro metēeh Jesus mejūū do heh'āāt do tado bā. Ti Paw-Ro mejūū sa daaj hē sa hā hē rakamety rabahapāh hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae bā, Jesus hā rah'yy kanae bā. Jesus hā rah'yy kae bā tii bā rabahapāh Paw-Ro Jesus mejūū do heh'āāt tii, Paw-Ro hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

hyb n'aa. Dooh āã ky n'aa ets'ēē bā ta tii, baad bē mahang āã moo boo bok do ta wób rabaher'oot hyb n'aa. Dooh. Tii d' āã wén ky n'aa etsēē, baad hadoo do bē moo bok hyb n'aa. Ti né hē ti āã karēn doo. Dooh ŷ hyb n'aa p'eed bā, baad nadoo āã moo boo bok doo, ta wób redoo bā. Jāām né hē ŷ karēn, baad bē babok doo. ⁸ Tii d' ŷ wén her'oot, dooh āã haja bā baad hadoo do āã geām bā. Jāām hē āã hajaa āã moo bok baad hadoo do masa doo, kah'ūūm do hanoo doo. ⁹ Tsebee gó āã gadoo āã nahejoonh doo. Jāām hē āã karēn, baad Jesus hā bē h'yy ka'eeh. Āã ky n'aa etsēē bēēh, bē t'yyd kamehīn hyb n'aa baad nadoo do hā, p'aa hēnh baad ub bē babok hyb n'aa. ¹⁰ Hahŷ mo haja ŷŷ kerih do bē ŷ ma erih bē wē ŷ kajaa do pooj jé, bē wē ŷ kajaa bā kā, dooh hyb n'aa bē ŷ nabuuj gedoo pé hyb n'aa ky n'aa jawyk doo me, hā ŷ kan'oo dāk doo me. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo ta ti ŷ ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ŷ moo wāt hyb n'aa bē hā, bē h'yy ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa. Hā ŷ tabanoo ta ti ta ky n'aa jaw'yyk do bē h'yyb tym gó hanäng do ŷ rejāã hyb n'aa nado.

Paw-Ro kedēē hōm do ky n'aa hahŷŷh

¹¹ Tagadēēg ub, wakān haa, bē tsebee. Taw'āãts hē bē t'yyd kamehīn baad nadoo do bē moo boo bok do hā. P'aa hēnh baad hadoo do bē moo boo hŷŷ kā. Bē ky dahé hahŷŷ hā, bē ŷ ma erih do hā bē ŷ maher'oot do ta hā. Taw'āãts hē séd bē h'yyb hedoo. Taw'āãts hē hanām doo gó bē babok bē da hadoo do wē. Tii bā da P'op Hagā Doo, ta hanaa ji kamahān doo, ta hanaa ji h'yyb nām doo, awāt da bē mahang.

¹² Taw'āãts hē baad ub, hanām doo gó bē edēē sahōnh hē bē da hadoo doo. ¹³ Sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do babā habong do bē rahyb n'aa esee.

¹⁴ ŷ karēn, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky ennym do bē h'yyb gó tabawāt. ŷ karēn ji P'op Hagā Do kamahān do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawāt. ŷ karēn na-āāj hē séd hā ji h'yyb hedoo P'op Hagā Do Sa-hee ji hā hanoo do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawāt. Jāām hē kā.

Garata

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 Jesus mejũũ do see ÿ ti hÿ Paw-Ro. Ajyy ÿ rasëew hõm do hyb n'aa nado Kristo mejũũ do see ÿ wén hado däk. Ajyy sa kyy gó nado tii. Jesus Kristo kyy gó né tii. P'op Hagä Do ta Yb, dejëp do mahang Jesus ganä wät hanoo do kyy gó na-ããj hë.

² Èr hÿÿj hedoo do pa ÿ habong do sa sii ÿ edëng bëeh, Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Garata häj n'aa bã jé pad'yyt hë bë panang bã kahet'aa doo.

³ ÿ karën P'op Hagä Do èr Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hë ky en'yym bë hä. ÿ karën baad ub Kristo bë rah'yyb en'yym. ⁴ Jesus né hë tii, P'op Hagä Do èr Yb karën doo da, ta daaj hë takan'oo däk dajëb hä, nesaa do èr moo bok do sãm, èr tabed'ëep hyb n'aa, da hë Nesaa Do Yb mejũũ doo da habok doo da èr naboo bong hyb n'aa kä. ⁵ Taw'ääts hë P'op Hagä Do hä ji j'aa etsëe had'yyt hë. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä rah'yy kawereem do ky n'aa hahÿÿh

⁶ ÿ hyb n'aa tón, nayyw hë né hë bë du doo do hyb n'aa bë beréd hõm P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa né hë bë wë taky enyym, bë tagadoo doo. Panyyg see bë ky dahé däg kãn. ⁷ Jesus panyyg hanäm do tii, ta wób sa noo né paawä, dooh panyyg hanäm do tado bã. Ta wób rakarën bë rawedii. Rakarën rah'ÿÿt Kristo ky n'aa hanäm doo. ⁸ Ky n'aa kawas'ee däk da had'yyt hë jé ta see hadoo Jesus ky n'aa hanäm do ma metëek doo, bë äã ma met'ëeg wät do paa nadoo doo. ÿ tado bã paawä, äãs wë hä hana do tado bã paawä na-ããj hë ta see hä ma metëek doo, ky n'aa kawas'ee däk da. ⁹ ÿ ab'aanh pooj jé bë äã maher'ood wät doo: Ky n'aa kawas'ee däk da had'yyt hë jé ta see hadoo Kristo ky n'aa hanäm do bë tamaher'ood bã, pooj jé bë gadoo do nahadoo doo! Tabanesaa hënh hahõm do ti ma matëg oow.

¹⁰ Ta ti ÿ erih do hä wyt ta maab hë, dooh hä ÿ raj'aa etsë do jawén ÿ awäd bã. P'op Hagä Do ÿ taj'aa etsë ÿ karën. Ta wób ÿ karën ÿ h'yyb en'yym g'eeh? Dooh. Da hë ÿ karën nä bã paawä ta wób ÿ h'yyb enäw up, dooh Kristo karom ÿ do bã paawä.

¹¹ Baad bë ÿ maher'oot hahÿ wakãn haa: Kristo ky n'aa hanäm do bë ÿ ma met'ëeg wät doo, dooh ajyy sa hanaa tado bã. ¹² Dooh aj'yy tado bã hä ÿ tab'ëes do ta panyyg. Dooh ÿ rama met'ëeg bã ta tii. Jesus Kristo né hë tii, ta ti metëeh do hä ÿÿ.

¹³ Bë ky n'aa napäh paa nyy da p'ooj ub Judah buuj ky n'aa jew'yyk do mejũũ doo da ÿ bawäd wät. Bë ky n'aa napäh nyy da tak'ëp ÿ paa rejãã P'op Hagä Do karapee, Kristo hä h'yy ka'eeh doo. Bë ky n'aa napäh na-ããj hë tak'ëp ÿ karën paawä Kristo hä h'yy ka'eeh do ÿ gawats'iik ti noo gó. ¹⁴ Tak'ëp paa ÿ ma kamet'ëeg wät Judah buuj ky n'aa jew'yyk doo, baad paa ÿ ky daheeh. Ti hyb n'aa ÿ akog bong paa hajõk Judah buuj nemon ÿÿ ma kamet'ëek doo. Tak'ëp paa ÿ karën ÿ ky daheeh sahõnh hë äã wahë makü metëek do hä. ¹⁵ Tii bã kä, tii da né hë ÿ bawäd né paawä, P'op Hagä Do metä wät hä ÿ ta T'aah, ÿ tah'yy gan'yyh ta hä tan'oo bã, Judah buuj nadoo do hä ta ky n'aa ÿ maher'oot hyb n'aa. P'ooj ub, äñ ÿ wog gó ÿ basuun nä bã, tsyt hë ÿ P'op Hagä Do asëew däk. Taky enyym do hyb n'aa hä ÿÿ, nes'aa né paawä ÿÿ, hä ÿ tabanoo ta wë ÿ moo wät hyb n'aa. Tii bã, ta T'aah hä ÿ tametëeh P'op Hagä Do h'yyb däng noo gó, dooh ÿ eaaj bã ajyy sa hä nyy d' ÿ bad'oo. ¹⁷ Dooh na-ããj hë Jerusarënh hënh ÿ ahõm bã, pój ÿÿ jé Jesus mejũũ do rabahado padëek do sa wë ÿ beanh hyb n'aa paawä. Dooh. Nayyw hë ÿ bahõm paa Arab häd näng do häj n'aa hënh. Ta jawén, tii b' naa Damas-Ko panang hënh ÿ babaaj hõm kãn.

¹⁸ Tii bã kä, tamawoob hë ta baab jawén paa bã, Jerusarënh hënh ÿ bahõm kãn, Peed ÿ baheg'ääs hyb n'aa. ¹⁵ ta äñ ta pa ÿ baym. ¹⁹ Ta tii bã na-ããj hë ÿ bahapäh Tsijaag, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hÿÿj. † Jesus mejũũ do wób, dooh ÿ hapëe bã ti noo gó. ²⁰ P'op Hagä Do matym gó bë ÿ maher'oot: Te hub né hë hahÿ ÿ erih doo. Dooh ÿ noo kanesa bã. ²¹ Ta jawén ÿ bahõm kãn Sirija, Siris häd enäh do sa häj n'aa hënh. ²² Kristo hä h'yy ka'eeh do Judah buuj häj n'aa bã, jé pad'yyt hë sa panang hënh rakahet'aa doo, dooh ÿ rahapëe nä bã ti noo gó. ²³ Jääm hë hahÿ ÿ raky n'aa napäh. Hahÿÿ d' sa kyyh: "Aj'yy p'ooj ub äã tarahejãã doo, hÿÿ kã tama met'ëeg kãn Kristo ky n'aa p'ooj ub takarën do tagawats'iik do paah", näk mä sa kyyh. ²⁴ Ta ti ÿ raky n'aa napäh bã, P'op Hagä Do raj'aa etsë hëp ÿ n'aa.

2 Ti m', ¹⁴ ta baab jawén paa bã, p'aa hënh Jerusarënh hënh ÿ bahõm. Béh-Nabéh sii ÿ bahõm. Tiit ÿ mahũũm si ÿÿ. ² T'ÿ hënh ÿ wén hõm, P'op Hagä Do metëeh hyb n'aa taw'ääts hë né hë ÿ bahõm. Ta tii bã ÿ ats'yyt Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ky n'aa näng doo, ÿ maher'oot hyb n'aa sa hä nyy da Kristo ky n'aa hanäm do Judah buuj nadoo do hä ÿ ma mehet'ëek doo. ÿ wén maher'oot, ÿ karën ÿ baheg'ääs séd rah'yyb hedo bã hä ÿÿ, ÿ ma mehet'ëek do hä. Séd rah'yyb nahedo bã paawä ÿ ma mehet'ëek

† Tsijaag, Jesus hÿÿj. Sét hë sa ÿÿn.

do hä, daap paawä tii bä ý ma met'ëëg wät doo, da hë ý ma metëëk do na-ääj hë, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób ý da raky sëm do hyb n'aa ta ti raky n'aa napäh bä. ³ Séd hä sa wahë n'aa hedoo do rah'yyb hedoo né hë hä ýý, ý ma mehet'ëëk do hä. Dooh ênh ramejō bä Tiit, t'ii hënh si ý hewäd nä doo, ta masuuj noo byyh kahōg hōm bä, Judah buuj nadoo né paawä. ⁴ Ta wób ti tii d' karën paawä tabad'oo. Jesus hä h'yy ka'eeh do oow né tii. Èr mahang rakamekuuj bong rabaheg'ääs hyb n'aa nyy da Kristo Jesus hyb n'aa, dooh sa ky n'aa jaw'yyk do èr jeýým wäd bä, neýým doo gó èr wén boo kán. Rakarën paawä p'aa hënh sa ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji bawät. Rakarën paawä sa ky n'aa jaw'yyk do karom hadoo ji bahado däk p'aa hënh. ⁵ Tii d' rakarën né paawä, dooh tabad'op hë ää ky dahé bä sa kyyh, bë hyb n'aa, Kristo ky n'aa hanäm doo, baad hadoo doo, baad tabenyky däk hyb n'aa, ta panyyg kamanekuuj däk hyb n'aa.

⁶ Jerusarënh bä Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang rahyb n'aa jew'yyk do sa hä, sa wahë n'aa ky n'aa näng do sa hä, baad ub ý ma mehet'ëëk doo. Dooh ý ma mehet'ëëk do jó ramejüü péh. (Ta ti ý her'ood né paawä, dooh ý ky s'üüd bä sa hä Jesus sii rababok do paa hyb n'aa. Séd gó P'op Hagä Do ji tagadoo. Ky n'aa etsëeh doo, ky n'aa nets'äs do na-ääj hë tagadoo.) ⁷ Dooh né hë ý ma mehet'ëëk do jó ramejüü péh, ý hanäng. Rahapäh, hä ý P'op Hagä Do anoo, Kristo ky n'aa hanäm do ý ma metëëk hyb n'aa Judah buuj nadoo do sa mahang, Peed hä tabanoo do hadoo Judah buuj mahang tama metëëk hyb n'aa. ⁸ P'op Hagä Doo, Peed tahej'oonh doo, Judah buuj mahang Jesus mejüü do tabahadoo hyb n'aa, ý na-ääj né hë tahej'oonh Judah buuj nadoo do sa mahang Jesus mejüü do ý bahadoo hyb n'aa, rabahapäh. ⁹ Ti m', Tsi-jaag, Peed, Jowāw daheeh, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa hyb n'aa jew'yyk do ky n'aa enäh doo, raba-hapäh bä nyy da P'op Hagä Do ý tasëew hōm tsyt hë, Judah buuj nadoo do mahang ý moo wät hyb n'aa, Béh-Nabéh daheeh ý ragadoo sa h'yyb hataa ää baha-do däk hyb n'aa kä. Sa moo hub me ää redëng tii bä, ää ragadoo rametëeh hyb n'aa ta tii hä. Sa sii ää kan-er'oot noo gó, baad ub sa hä Judah buuj nadoo do ma-hang ý Béh-Nabéh daheeh ää moo bok hyb n'aa. Ti nu-uj jé Judah buuj mahang ramoo bok tii. ¹⁰ Dooh ää hä ramejō bä. Jääm hë ää hä retsëë, Jesus hä h'yy ka'eeh do kas'uut do Jerusarënh panang bä habong do ää hyb n'aa esee hyb n'aa, ää masa hyb n'aa. Tii d' né da tak'ëp ý karën up ý bad'oo.

¹¹ Än-Tijoka panang bä ää wë Peed baheg'ääs noo gó, Peed ý nabuuj gedoo baad nadoo do hyb n'aa tabad'oo doo. ¹² Pooj jé dó baad Peed awa had'yyt hë Jesus hä h'yy ka'eeh do Judah buuj nadoo do sa sii. Tii bä kä, Än-Tijoka bä rakajaa ajyy Tsijaag hep'ëeh doo. Ti m' ta ti ajyy rakajaa bä kä, dawë hä Peed bawäd däk Judah buuj nadoo do sa mahänh. Dooh sa sii tawa wäd bä, Judah buuj wób ji masuuj noo byyh kahōk do hä ky kah'üüm do tajeýým do hyb n'aa. ¹³ Tii bä Judah buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do ta tii bä habong doo, Peed mo

n'aa me rabadoo däk na-ääj hë. J'ooj madäk doo me ti noo gó Peed bad'oo doo da tii d' na-ääj hë rabad'oo. Dawë hä rababoo däk Judah buuj nadoo do sa hýýj he-doo do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahänh. ^{††} Béh-Nabéh sii hë sa h'yyb hata däg ti noo gó.

¹⁴ Ti m', dooh baad hadoo doo, Kristo ky n'aa hanäm do metëeh doo da raboo boo bä ý bahapäh bä, sa hýýj hedoo do raty n'aa gesyyg däk † ý bahapäh bä, sahōnh hë sa matym gó Peed hä ý ky hadoo: "Judah buuj né paawä òm, Judah buuj nadoo doo da mabawäd däk. Meréd hōm Judah buuj raky n'aa jaw'yyk doo. H'ëed hyb n'aa hýý kä, mabad'oo do hä, makarën mamejüü Judah buuj nadoo do èr hýýj ky n'aa hedoo doo, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ragadoo sa hä magadoo hyb n'aa, òm né heréd hōm paawä tii? ^{††15} Te hub né hë, Ju-dah buuj taah èr bahadoo do hyb n'aa Judah buuj né hë èer. Dooh ta wób, baad nadoo do moo heb'oooh do èr ado bä. ^{††16} Dooh né paawä baad nadoo do moo heb'oooh do èr ado bä paawä, èr hapäh, jääm hë Jesus Kristo hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji wén hado däk P'op Hagä Do matym gó. Jääm hë Jesus hyb n'aa ji tagadoo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa tadoo bä. Èr na-ääj hë, Judah buuj, Kristo Je-sus hä èr h'yy kae däk baad èr bahado däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, èr tagadoo hyb n'aa. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hä èr daab yb wäd bä. Dooh hajaa pé baad tabahado däk P'op Hagä Do matym gó Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do taky daheeh do hyb n'aa. ¹⁷ Hýý kä, èer, Judah buuj hedoo doo, Kristo hyb n'aa kä èr karën do hyb n'aa baad èr bahado däk P'op Hagä Do matym gó, baad nadoo do moo heb'oooh do èr bahado däk Judah buuj nadoo do nemuun, näk èr buuj wób. Nyy d' rahanäng pé ta tii? Kristo hyb n'aa g'eeh nesaa do moo heb'oooh do èr bahado däk? Dooh. Dooh tii d' tadoo bä! ¹⁸ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do ji ba-hadoo, p'aa hënh ji du do bä Mosees ky n'aa jaw'yyk

† Ti noo gó, Judah buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do wób ramejüü Ju-dah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa masuuj noo byyh ra-gahōg hōm, jääm hë tii bä P'op Hagä Do gadoo Judah buuj nadoo do red'oo do hyb n'aa. Judah buuj wób, Jesus hä h'yy ka'eeh doo, tii da ramejüü Judah buuj nadoo do rabad'oo, Judah buuj wób Jesus hä h'yy kana'eeh do rajeýým do hyb n'aa. Sa hä rawén jeýým, ta ti rarejää sa ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh doo. †† Ti noo gó, jääm hë Judah buuj rabawa Judah buuj nadoo do sa sii, Judah buuj nadoo do sa masuuj noo byyh ragahōg hōm bä. Tii da né sa ky n'aa jaw'yyk do mejüü. Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang dooh tii d' tahado wäd bä. Séd gó ji P'op Hagä Do gadoo Jesus hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hë né hë paawä Judah buuj nadoo do sii Peed bawa. Ta tii bä heg'ääs do Peed raky n'aa her'oot ta wób sa hä Peed jeýým. Ti hyb n'aa dooh takarën bä Judah buuj nadoo do sii tawa bä heg'ääs do sa matym gó. Ti hyb n'aa tsyt hë tabawäd däk, tahapëë né paawä dooh ji ma-suuj noo byyh kahōg hōm do hyb n'aa ji P'op Hagä Do gadoo. ‡ Rawén ty n'aa ges'yyk, dooh Garata häj n'aa buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do sa masuuj noo byyh kehōg bä. Ti hadoo né hë P'op Hagä Do gadoo na-ääj hë sa hä Peed hapëë né paawä, ta ty n'aa ges'yyk ta sii wa do paah, ta wób tajeýým do hyb n'aa. J'ooj madäk do ta h'yyb. †† Dooh né paawä Peed her'ood bä Judah buuj nadoo do sa hä sa masuuj noo byyh ragehōg hōm hyb n'aa, tii d' tahanäng pé dawëë tabawäd däk do sa mahänh, Judah buuj wób rakajaa bä. †† Judah buuj ramaneëeh ta wób "baad nadoo do moo heb'oooh doo", sa ky n'aa jaw'yyk do raky nadaheeh do hyb n'aa.

do hã ji daab yb bã, pooj jé ji eréd hõm doo. ¹¹⁹ Dooh taw'ääts hë tado bã p'aa hënh ý du do bã ý daap yyp Mosees ky n'aa jaw'yyp do hã. Mosees ky n'aa jaw'yyp do dajëb hã ji taky n'aa etyy do hyb n'aa, ý paa dajëb wät hadoo ta hã. ^{††} Hýý kã, tamanejõ wät do hyb n'aa hã ýý, ý hajaa P'op Hagä Do karën doo da ý bawät. ²⁰ Hahýý d' ý hanäng pé ti ta ky n'aa jaw'yyp do hã ý paa dajëb wät do hadoo ý baher'oot bã: Kristo sii ý kepeëm däk do hadoo b'aa kajatsëk do hã tadjep noo gó. Gawatsig hõm pooj jé ý bawät do paah. Kristo ti hýý kã hëp ýý gó hawät doo. Da hë, badäk hahýý bã ý bawät nä bã, ý h'yy kae had'yyt hë P'op Hagä Do T'aa hã, hã ý kamahã do hã, hëp ý n'aa dajëp do hã. ²¹ Jääm hë P'op Hagä Do ër wë taky enyym do hyb n'aa baad ër wén hado däk ta matym gó. Dooh ý ty n'aa gesyyp bã ta tii. Ta ti ý wén her'oot, ji haja bã paawä baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyp do ji ky daheeh do hyb n'aa, tii bã daap paawä Kristo dajëp!”, näng mã ý Peed hã.

3 H'yy ganahoot nä do hadoo bëeh, Garata buuj! Tak'ëp bë rawad'ii bong bë wén nahapëe wät baad hadoo doo! Jaa bë hã wadii? Baad ub né paa bë ý ma met'ëeg wät Jesus Kristo ky n'aa b'aa, kajatsëk do hã ji hyb n'aa dajëp doo. ² Sét ub ti ý eanh bë hã hýý kã: P'op Hagä Do anoo bë hã ta Sahee, Mosees ky n'aa jaw'yyp do bë ky daheeh do hyb n'aa g'eeh, Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta ky n'aa bë maa napäh noo gó? ³ Tak'ëp bë h'yy ganahoot? Bë du do däk noo gó Kristo hã bë h'yy ka'eeh doo, bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee bë wén gadoo. Ta Sahee bë tah'yyb mahüüm. Bë karën apäh hýý kã bë daaj hë bë hajaa doo me bë bahajaa pooj jé bë du doo doo? Mosees ky n'aa jaw'yyp do ji ky daheeh do hã g'eeh bë karën bë daap yyp hýý kã? ⁴ Hajõng baad hadoo do bë bahapäh paa bë mahang. Daap hë g'eeh ta ti bë hã? Ý karën paawä bë bahapäh, dooh daap hë tado bã. ⁵ Wyt ta maab hë, ta Sahee P'op Hagä Do wén noo bë hã, hanäm do tawén pehuunh bë mahang, Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyp do bë ky daheeh do hyb n'aa tado bã.

⁶ Bë hyb n'aa newë Abaraãm bad'oo doo. P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né kã m', baad tawén hado däk paa P'op Hagä Do matym gó. ⁷ Ti hyb n'aa kã, tii d' h'yy ka'eeh doo, Abaraãm karapee kã. ⁸ P'ooj

† Hahýý d' tahanäng pé tii: P'aa hënh ji daab yb bã Mosees ky n'aa jaw'yyp do ji ky daheeh do hã, ta ti ji eréd wät do jawén paa bã, tii bã né hë nesaa do moo heb'oooh do ji bahado däk né hë, ji nahajaa do hyb n'aa sahõnh hë ji ky dahé bã. Dooh Jesus hã ji daap yyp do hyb n'aa tado bã nesaa do moo heb'oooh do ji hado bã. †† Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyp do mejõ wäd bã ji hã Paw-Ro hanäng péh. ‡ Ti hadoo ër hã na-ääj hë. Paw-Ro bawät do hã ër tametëeh nyy da taw'ääts hë ër sahõnh hë ër babok. †† Dooh ji hapëe bã baad ub nyy d' tahanäng pé tég nad'ëed is do 4 hã kerih doo. Sét né paawä Gereg kyyh, pawóp hë ta ky n'aa ta see pé noo gó. Hahýý da na-ääj hë tahajaa ji erii bã: “Daap hë g'eeh tak'ëp bë ahob wät doo, Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë rarejää noo gó? Ý karën paawä bë bahapäh, dooh daap hë tado bã bë ahoop do paah.” †† Genesis 15.6 ††† ABARAÂM KARAPEE, P'op Hagä Do Karapee, Isaraëw buuj sa hã. Ti hyb n'aa jé h'yy ka'eeh do tii, P'op Hagä Do karapee heh'äät doo, Paw-Ro wén näng.

ub P'op Hagä Do kyy kerih do hã kaher'ood däk paah, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, Judah buuj nadoo do sii hë da baad rabahado padëek da P'op Hagä Do matym gó. Hahýý da Kristo ky n'aa hanäm do P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot paa Abaraãm hã: “A hyb n'aa né da sahõnh hë badäk hahýý hã habong do ky n'aa kedëng da”, ⁹ näng kerih doo. ⁹ Ti hyb n'aa, sahõnh hë Kristo hã h'yy ka'eeh do tii, Abaraãm h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ragadoo da Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa edëng do paah.

¹⁰ Tii d' nado sahõnh hë tii, Mosees ky n'aa jaw'yyp do raky daheeh do hã daab 'yyp doo. Ky n'aa kawas'ee däk tii. Tii d' né hë P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ti ky n'aa: “Ky n'aa kawas'ee däk sahõnh hë ajyy, ýýj, sét né paawä resõõts bã sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyp doo gó kerih do mahang. Sét nuu me né paawä resõõts hõm bã, raky n'aa kawas'ee däk da”, ⁵ näng kerih doo. ¹¹ Ti hyb n'aa, wyt ta maab hë, dooh baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyp do hã ji daap yyp do hyb n'aa. Ti né hë ti P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo. Hahýý da takerii däk ta ti ky n'aa: “Jääm hë edëb had'yyt da, jé ta hã h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó”, ^{5†} näng kerih doo. ¹² Hýý kã, Mosees ky n'aa jaw'yyp do mejüü do ji moo wät doo, dooh ji h'yy ka'eeh do tado bã. Ramoo bok do hã radaab yyp ky n'aa jaw'yyp do ky dah'eeh kar'ëen doo. Hahýý da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó ta ti ky n'aa: “Jé hahýý hã kamejüü do moo wät doo, edëb né paawä da ta hyb n'aa.” ^{5††}

¹³ Èr paa ky n'aa kawas'ee däk Mosees ky n'aa jaw'yyp do mejüü do ër nahajaa do hyb n'aa ër ky dahé bã. Tii bã kã, ër Kristo bedëeb wät ër ky n'aa kawas'ee däk do mahãnh. Ta hã tabadäng ër ky n'aa kawas'ee däk do Kristo an'oo bã, ër hã tanadëe wät hyb n'aa. Èr hyb n'aa Kristo ky n'aa kawas'ee däk paa ý wén näng, hahýý da P'op Hagä Do kyy kerih do hyb n'aa ta ti ky n'aa: “Ky n'aa kawas'ee däk da sahõnh hë b'aa hã sa kamag padëek doo”, ^{5†} näng kerih doo. ¹⁴ Èr ky n'aa kawasee do mahãnh ër Kristo Jesus bedëeb wät do hyb n'aa, Judah buuj nadoo do na-ääj hë ragadoo hýý kã Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa edëng doo. Hýý kã, ër sahõnh hë, ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa ër gadoo P'op Hagä Do Sahee taky n'aa enooh do paah.

¹⁵ Kaner'oot do ky n'aa jaw'yyp doo gó bë ý maher'oot Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ky n'aa, wakän haa. Sa da hadoo do sii rakaner'ood bã, ramoo boo bã kerih do rakaner'oot do heen n'aa, sa häd ta hã raberih bã hyb n'aa jewyk do sa matym gó, tii bã dooh hajaa pé ta ti tahýýd bã. Dooh na-ääj hë ta jawén sa see haja bã kaner'oot do heen n'aa hã taberih nä ta ky n'aa papuuj, pooj jé, ta da hadoo do sii rakaner'oot do bód nadoo doo. Ti hadoo Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hã. ¹⁶ Abaraãm hã, ta panaa hã na-ääj hë P'op Hagä Do ky n'aa enooh paah,

††† Genesis 12.3, 18.18, 22.18 § Dew-Teronom 27.26 §† Habakuk 2.4 §†† Rewitikos 18.5 §† Dew-Teronom 21.23 §†† Dooh kah'ýýt pé tii. Dooh ta bahãnh hanoo péh.

ta hyb n'aa sahõnh hẽ badäk hahÿÿ hã habong do raky n'aa kedëng. Dooh paa P'op Hagä Do ky dëe bã hajök do ta panaa sa hyb n'aa, ta ti taky n'aa enooh doo. Sét hẽ ta panaa hyb n'aa taky däng. † Kristo né hẽ ti sét hadoo do Abaraãm panaa, ta hyb n'aa ji wén ky n'aa kedëng. ¹⁷ Hahÿÿ d' ti ÿ hanäng péh, dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa hah'ÿÿt pé ÿ noo bã: Abaraãm sii P'op Hagä Do kaner'ood wät paah. Baad P'op Hagä Do ky däng ta hã. Taky däng ta hã, dooh taky kahÿÿd bã ta hã taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa, ta ky n'aa jaw'yyk doo, 430 ta baab jawén paa bã Mosees hã kan'oo däk doo, dooh tahaja bã tahÿÿd bã pooj jé Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. ¹⁸ Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa edëng do er wë tatabëej bã paawä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, ji haja bã paawä tii, tii bã dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tado wäd bã. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa né hẽ Abaraãm gadoo P'op Hagä Do ky n'aa edëng do ta hã. P'op Hagä Do wén ky n'aa edëng Abaraãm, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa ta hã.

¹⁹ Tii d' tado bã, h'ëed hyb n'aa g'eeh takan'oo däk ta ky n'aa jaw'yyk doo? Tawén kan'oo däk, nesaa do ramoo nabok hyb n'aa paawä. Takan'oo däk dó, Kristo, Abaraãm panaa, kanajaa ná bã. Ti panaa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. P'op Hagä Do anoo paa ta ky n'aa jaw'yyk do ääs sa hã, Mosees hã raban'oo däk hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa rod Isaraéw buuj sa wë, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë na-ääj hẽ ti Mosees. ²⁰ Hÿÿ kä, sét hẽ tado bã, ta daaj hẽ taky n'aa enooh doo, dooh ji hyb n'aa karën pé ji ky n'aa rod. Sét ub né hẽ P'op Hagä Doo, ta daaj hẽ Abaraãm hã tamaher'oot do ta hã taky n'aa enooh doo.

²¹ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do h'yy kawareem g'eeh pooj jé taky n'aa enooh do paa hã? Dooh! Dooh ta hã tah'yy kawareem bã. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do haja bã paawä ji edëb had'yyt do ji hã tan'oo bã, tii bã kä baad er bahado däg né hẽ paawä P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyk do er ky daheeh do hyb n'aa. ²² Dooh né hẽ tahaja bã ta tii. P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot, nesaa do ji h'yyb gó ji karën do ji hã tamejõ had'yyt hẽ. Ti hyb n'aa, jããm hẽ Jesus Kristo hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji gadoo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

²³ Kristo ewäd hyng do pooj jé, ti nuuj jé, Mosees ky n'aa jaw'yyk do äã tamoo masoo hadoo. Äã tadewäts bëeh hadoo. Äã tahag'ääs ti nuuj jé, tób rayd ragada-hew'ëes do hagã n'aa tabad'oo doo da, P'op Hagä Do er hã tametëeh bã kä Kristo hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa kä hÿÿ kä, baad ji bahado däk ta matym gó.

²⁴ Kristo ewäd hyng do pooj jé, äã hagã n'aa hadoo ti nuuj jé Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, nesaa do äã moo nabok hyb n'aa. Hÿÿ kä, Kristo ewäd hyng do hyb n'aa, baad er bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta hã er h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²⁵ Hÿÿ kä, Kristo hã er h'yy ka'eeh do hyb n'aa kä, Kristo hã er daap yyp do hyb

n'aa kä, dooh hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do er tahagãã wäd bã.

²⁶ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do taah bë sahõnh hẽ, Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Séd bë h'yyb he-do däk hÿÿ kä Kristo Jesus hã. ²⁷ Bë nu kemuun bong bã séd hã bë h'yy kata däk hyb n'aa Kristo sii, Kristo hadoo bë bahado däk hÿÿ kä. ²⁸ Séd uuh had'yyt er hÿÿ kä Kristo Jesus hã er h'yy kata däk do hyb n'aa: Judah buuj ji do bã, Judah buuj nadoo do ji do bã, sa kariw n'aa ji do bã, sa karom ji do bã, aj'yy ji do bã, ÿÿnh ji do bã na-ääj hẽ. Séd uuh had'yyt né hẽ ji. ²⁹ Kristo karapee bë bahado däk do hyb n'aa, Abaraãm panaa heh'äät hadoo bë bahado däk. Ti hyb n'aa Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa tabës hÿÿ kä bë hã.

4 Panyyg ky n'aa gó bë ÿ maher'oot ji hã tabës do ky n'aa: Ji t'aah, sahõnh hẽ ta yb ma gadoo do pan'aa, sa karom bahãnh nado ta karapee noo gó, sahõnh hẽ ta yb ma ta ma hado däg né paawä ta jawén. ² Ta yb ky däng do noo gó kanajaa ná bã, ta hagã n'aa mejüü ta t'aah hã ti nuuj jé. Ta ma tagadoo do pan'aa ti nuuj jé hag'ääs do hã taky daheeh. Dooh ta t'aah haja bã tah'yy karën do tamoo wäd bã. ³ Ti hadoo er hã. Kristo er tabed'ëep do pooj jé, karapee t'aah hadoo ëer. Badäk hahÿÿ hã nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawät do ky n'aa jaw'yyk doo, tak'ëp er hã tamejüü ti noo gó. Ta ti kamejüü do karom hadoo ná ëer ti noo gó. ⁴ Tii bã kä, P'op Hagä Do ky däng do noo gó kajaa bã kä, P'op Hagä Do mejüü ta T'aah. ÿÿn nang, ji da tabahadoo hyb n'aa. Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo bã tabenäng, ⁵ äã tabed'ëep hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa ky n'aa kawas'ee däk do paah, P'op Hagä Do taah er bahadoo hyb n'aa kä. ⁶ P'op Hagä Do taah er bahadoo do hyb n'aa, P'op Hagä Do mejüü ta T'aah Sahee er h'yyb tym gó tabawät hyb n'aa. Ti né hẽ, ta Sahee an'oo bã, "Ee" P'op Hagä Do er maneëenh hyb n'aa. ⁷ Ti hyb n'aa kä, dooh ji hã mejüü do karom mahado wäd bã. P'op Hagä Do t'aah kä õm. Ta t'aah mabahado däk do hyb n'aa, sahõnh hẽ ta taah sa hã tabanoo doo, a hã da tabanoo na-ääj hẽ.

⁸ Pooj jé, P'op Hagä Do bë nahapäh ná bã, bë h'yy ka-ha'eeh do sa karom hadoo paa bëeh, P'op Hagä Do nado né paawä ta tii. ⁹ Hÿÿ kä, P'op Hagä Do bë hapäh hyb n'aa bë h'yyb gó, (bë P'op Hagä Do hapäh do hyb n'aa ÿ hanäng), h'ëed hyb n'aa p'aa hënh bë h'yy kawareem ta ti ky n'aa jaw'yyk do nahejooonh doo, daap hadoo do wë? Bë karën apäh ta ti hedoo do bë tamejüü p'aa hënh, p'ooj ub bë babok doo da? ¹⁰ Tsyt hẽ däg bë basëew däk ta äh, bë daaj hẽ bë tayy hyb n'aa. Kamarab heen n'aa bë teb'ëes, ji joom ji ataa do hedoo do heen n'aa bë teb'ëes, tsyt hẽ däg bë basëew däk ta see pé noo gó ta baab. ¹¹ Bë ÿ hyb n'aa tón! Daap hẽ apäh ÿ ma met'ëeg wät Kristo ky n'aa bë mahang?

¹² Tak'ëp ÿ betseë bë hã, wakän haa, ÿ bad'oo doo da taw'ääts hẽ bë bad'oo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk

† Genesis 12.7, 13.15, 24.7

†† Ta ti hedoo do rateb'ëes do hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo red'oo.

do hä ŷ daab yb wäd bä. Pooj jé ta tii hä bë daab nayyp do hado däk ŷŷh.

Pooj jé baad ŷ bë gadoo. ¹³ Bë hapäh né hë, ŷ nahëë näng do hyb n'aa ti noo gó bë häj n'aa bä ŷ bewäd nä. Ti noo gó né hë pooj jé bë ŷ maher'ood wät Kristo ky n'aa hanäm doo. ¹⁴ Nahäh ŷŷ taw'ääts hë nado né paawä bë hä ti noo gó, dooh né paa ŷ bë ty n'aa gesyyg bä. Baad ŷ bë gadoo ti noo gó. P'op Hagä Do ääts bë gadoo doo da ŷ bë gadoo paah. Kristo Jesus bë gadoo doo da ŷ bë gadoo paah. ¹⁵ Tak'ëp bë tsebé ti noo gó. H'ëed hyb n'aa bë tsanebee bong? Ti noo gó, bë haja bä paawä, bë matym sii hë bë ado nyh paawä hä ŷŷ bë banoo hyb n'aa. ¹⁶ Bë hä, bë maji hado däk g'eeh ŷ hŷŷ kä, baad hadoo do bë ŷ maher'oot do hyb n'aa?

¹⁷ Tak'ëp né paawä nanäng ma matëg oow bë rah'yyb en'yyim bë gadoo hyb n'aa sa hä, dooh bë hyb n'aa tado bä bë rah'yyb en'yyim doo. Rakarën paawä bë hyb n'aa wareem ŷŷh, sa hä bë h'yyb en'yyim hyb n'aa, sa hä bë maa newëë hyb n'aa kä. ¹⁸ Taw'ääts hë had'yyt hë ji rah'yyb en'yyim doo, baad hadoo do hyb n'aa tado bä tii. Hŷŷ kä, bë mahang ŷ badoh bä, bë an'oo manä baad nadoo do jawén bë rah'yyb en'yyim doo. ¹⁹ Tah haa hadoo do ŷ kamahän doo, ŷŷnh ajän benyy däg bä ta mahŷŷnh do tahoop doo da, p'aa hënh ŷ bahoop bë hyb n'aa, Kristo bawäd wät doo da bë baboo däk bä kä. ²⁰ Dooh ŷ haja bä bë wë ŷ ahöm bä, ti hadoo né hë ŷ karën paawä bë wë ŷ bahöm, baad bë sii ŷ ber'oot hyb n'aa. Ta ti ŷ wén her'oot, dooh ŷ hapëë wäd bä nyy d' ŷ bad'oo bë hä.

²¹ Bëëh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë hä mejüü kar'ëën doo, bë hä ŷ eanh hahŷŷh: Dooh bë hapëë bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo? ²² Pawóp mä Abaraäm taah, näng kerih do hä. Ta ŷŷm karom Agah häd näng do sii ta t'aah seeh, ta ŷŷm heh'ääts do Sarah häd näng do sii ta t'aah seeh. ²³ Ta ŷŷm karom sii tawén eta däk, ta ŷŷm karom hä ta t'aah wén nyy däk, nyy d' rabad'oo sa daaj hë rahyb n'aa newë däk do hyb n'aa. Ta ŷŷm heh'ääts do sii tawén eta däk, tii da P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paa hyb n'aa ta hä.

²⁴ Ta ti ky n'aa gó tahajaa ji ma met'ëëg bä. Pawóp hë hadoo do ŷŷj, Agah, Sarah, pawóp hë hadoo pé P'op Hagä Do sa sii kaner'ood däk do hadoo, Abaraäm sii, Mosees sii kaner'ood däk doo. Waëë Sinaih häd näng doo bä ta ky n'aa jaw'yyk do sa hä tanoo doo, Agah hadoo tii. Sahönh hë Sinaih bä kanoo do hä daap yyp doo, tak'ëp rabahoop kamejüü doo. ²⁵ Agah, waëë Sinaih häd näng do hadoo, Arab häj n'aa bä hahäng doo. Agah hadoo Jerusarënh panang da hë. Agah, Agah panaa tak'ëp sa hä ramejüü do rahoop doo da paah, Jerusarënh buuj da hë rahoop tak'ëp kamejüü doo. Sa karom hadoo Jerusarënh buuj. ²⁶ Hŷŷ kä, Jerusarënh hŷ pong jé hana doo, † Sarah, kamanejüü do nahoop do hadoo tii. Jerusarënh hŷ pong jé hana do karapee ëër, Kristo hä h'yy ka'eeh doo. Dooh kame-

† Jesus Kristo hä h'yy ka'eeh do ky n'aa né hë tii. Jé Kristo hä h'yy ka'eeh doo, dooh tahob wäd bä ky n'aa jaw'yyk do tak'ëp kamejüü doo.

jüü do ër ahob bä. ²⁷ Ti ky n'aa né hë P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii däk. Hahŷŷ da takerih:

"H'yy gadajaa da öm, ŷŷnh netaah doo, taah nanäng doo.

Tsebee gó mageënh, öm ajän mahŷŷj nahoop doo. H'yy gadajaa da, tsebee ŷ wén näng, ta bahänh hajök do ŷŷnh reréd höm do taah.

Dooh denaa hë ŷŷnh patug näng do taah." ††

²⁸ Ti hyb n'aa kä, bëëh, wakän haa hedoo doo, Isak hadoo bëëh, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tabenäng doo. P'op Hagä Do taah bë wén hado däk, Abaraäm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky bajawaa hyb n'aa. ²⁹ P'ooj ub, Abaraäm t'aah Agah sii, nyy d' rabad'oo sa daaj hë rahyb n'aa newë däk do hyb n'aa henäng doo, Is-maëw, rejä wät ta t'aah Sarah sii P'op Hagä Do Sahee ky gabuuj gó henäng doo. Ti hadoo da hë. Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä daap yyp do ër rarejä, P'op Hagä Do Sahee ër h'yyb gó hanäng doo. ³⁰ Hŷŷ kä, hahŷŷ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ta ti ky n'aa: "Mah'eed höm ŷŷnh karom ta t'aah daheeh. Dooh ŷŷnh karom t'aah gado bä ta yb hanaa ta ŷŷm heh'ääts do t'aah nemuun", ‡ näng kerih doo. ††† Ti hyb n'aa wakän haa, tak'ëp ta hä kamejüü do taah nado ëër. † Baad hawät do taah, kamanejüü do nahoop do taah ëër. †††

5 Kristo ër tabed'ëëp tak'ëp ër hä kamejüü do ër ahoop do mahänh, baad ër babok hyb n'aa kä. Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta see hä bë rah'yyb mahüüm. Bë gado manä tak'ëp kamejüü do rakarën bä p'aa hënh bë gadoo.

² Bë hyb n'aa matakä bë ŷ maher'oot doo! ŷŷh, Paw-Ro, baad bë ŷ maher'oot hahŷŷh: Masuuj noo byyh kahög höm do bë gado bä, daap hë da bë hä tii bä Kristo ji hyb n'aa dajëp doo. ³ Sahönh hë ajyy sa masuuj noo byyh kahög höm do gadoo do sa hä ŷ ab'aaanh ŷ maher'ood wät doo: Ta ti bë gado bä, kamejō däk bë hä tii bä sahönh hë Mosees ky n'aa jaw'yyk do wób bë ky daheeh na-ääj hë. ⁴ Bëëh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do hyb n'aa kar'ëën do baad bë bahado däk paawä P'op Hagä Do matym gó, dawëë bë baboo däg kän Kristo mahänh. Ji hä P'op Hagä Do ky enyyim do bë ty n'aa gesyyg däg kän.

⁵ Èër kä, baad ër gada P'op Hagä Do Sahee an'oo bä, Kristo hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ër bahado däk P'op Hagä Do matym gó. ⁶ Séd hë ji h'yy kata däg bä Kristo Jesus hä, ji masuuj noo byyh kahög höm do

†† Isajas 54.1 hä takerii däk ta tii. Hahŷŷ d' kerih do hanäng péh: ŷŷnh reréd höm do taah, Jesus hä h'yy ka'eeh do hadoo. Hajōō däk tii. ŷŷnh patug näng do taah, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä ky dah'eeh do hadoo. Dooh Jesus hä rah'yy kae bä tii. Hajök Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä ky dah'eeh do bahänh. ‡ Genesis 21.10 †† P'ooj ub, Agah, Is-maëw daheeh sa ky n'aa ta ti kerih doo. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro pes'ääp ma matëg oow sa mahang habong doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do sa hä karën mejüü doo. Dooh ta ti hedoo do ji gado bä ji mahang, tahananäng péh. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragado da tii. †† Tak'ëp Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do nado ëër, tahananäng pé tii. ††† P'op Hagä Do taah ër hado däk, ta hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tahananäng pé tii. Èr tawén gadoo, tak'ëp ër wë taky enyyim do hyb n'aa, nes'aa né paawä ëër.

hyb n'aa nado ji tagadoo, ji masuuj noo byyh kanahög hõm do hyb n'aa nado ji tagadoo na-ääj hẽ. Séd hã né hẽ ji ta hã. Jããm hẽ takarën do ji hã, baad ji h'yy kae heh'äät do ta hã, ji da hadoo do ji kamahãn do hã kametëeh doo.

⁷ Baad paa bë babok pooj jé. Jaa bë tahewad kãn baad hadoo do ky n'aa bë ky nadahé wät hyb n'aa? ⁸ Ta ti bë hã raky kah'üüm doo, dooh P'op Hagä Do bë tanaëenh do hanaa tado bä. ⁹ Nad'ëed its né paawä pãw makuj n'aa, jé pad'yyt hẽ däg takamekuuj däk. ¹⁰ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ý h'yy kasadä do hyb n'aa, baad ý bahapäh hëp ýý gó, ý hyb n'aa newëe doo da bë da hyb n'aa newëe na-ääj hẽ, séd bë h'yyb he-doo da hã ýý. Doo da ta see hadoo bë hyb n'aa newëe bä da. P'op Hagä Do rejää da bë h'yyb manepëe bong hanoo doo, hyb n'aa jawyg né paawä ta ti ta wób sa hã.

¹¹ Wakãn haa, ý na-ääj hẽ ý mejö nä bä paawä ta wób ramasuuj noo byyh kahög hõm hyb n'aa, te hub tado bä paawä tii, dooh paawä Judah buuj ý rarahejä bä. Ý ma met'ëeg nä bä paawä taw'ääts hẽ né hẽ ji masuuj noo byyh kahög hõm doo, tii bä Kristo b'aa hã kajatsëk do hã dajëp do ky n'aa, dooh paawä Judah buuj tah'yyb rejä wäd bä. ¹² Ta ti ajyy ji masuuj noo byyh kahög hõm do mejüü doo, ta ti ky n'aa me bë h'yyb manepëe bong hanoo doo, taw'ääts hẽ paawä sahõnh hẽ sa hã hanäng do ragahög hõm.

¹³ Bëeh, wakãn haa, P'op Hagä Do bë tatsyyd wät ky n'aa jaw'yyk hedoo do tak'ëp ji mejüü do bë hã tamanejö wät hyb n'aa, baad bë babok hyb n'aa kä. Doo nesaa do ji h'yyb säg karën do jawén ji awät do hyb n'aa tado bä tii d' tabad'oo èr hã. Doo. Tak'ëp ky n'aa jaw'yyk do ji hã tamejüü do mahãnh ji tawén ed'ëep, kamahãn gó èr masa hyb n'aa èr da hadoo doo. ¹⁴ Ta tii d' ý wén her'oot, sahõnh hẽ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, hahý sét hẽ hadoo do tamejüü do hã kametä däk: "Makamahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo da." ^{††15} Bë hyb n'aa matakä! Bë kamanahãn bä bë da hadoo doo, bë mahang ta see kamajë bä ta see wë, ta see rejä bä ta see tabanas'aa mo n'aa me, tii bä da bë d' gawatsik.

Taw'ääts hẽ ji anoo P'op Hagä Do Sahee ji tah'yyb mahüüm do ky n'aa hahýh

¹⁶ Ti hyb n'aa kä bë ý maher'oot hahý da: Bë an'oo P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyb mahüüm hyb n'aa, tii bä da dooh bë moo boo bä nesaa do bë h'yyb säg karën doo. ¹⁷ Nesaa do ji h'yyb säg karën doo, dooh takarën bä P'op Hagä Do Sahee karën doo. P'op Hagä Do Sahee dooh takarën bä na-ääj hẽ nesaa do ji h'yyb säg karën doo. Pawóp hadoo do kamaj'ii ji h'yyb gó, ti hyb n'aa dooh bë haja bä bë moo boo bä ti bë karën paawä bë moo bong doo. ¹⁸ P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyb mahüüm bä bë an'oo bä, dooh ky n'aa jaw'yyk do bë hã tamejö wäd bä.

† Hahý d' Paw-Ro hanäng péh: Kanahën d'os hẽ né paawä baad nadoo do ma matëg oow rama met'ëeg bä, ta see hënh da rah'yyb mahüüm hajök doo. †† Rewitikos 19.18

¹⁹ Wyt ta maab hẽ nesaa do sa h'yyb säg karën do jawén habok do moo bok doo: Sa ýým nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ýyh, nesaa do nu meby n'aa näng do sa hã hanäng doo me ramoo bong, dooh rah'yy keba bä ta ti hedoo do hã. ²⁰ Kabarii hã rah'yy ka'eeh, raweh'ëeh. Ramehëm. H'yy gaëëj gó rababok, ky ked'aak, ta wób hã rah'yy kajew'ëes. Nayyw hẽ rakawajãän. Ta wób sa bahãnh rakarën ranu gapad'ëek, dooh rakarën bä séd rah'yyb hedo bä ta wób sa hã. ²¹ Ta wób wë hanäng do raty ge-eh. Jarakë hedoo do hã raboom. Ta bahãnh rabawëh, rabeëek. Hajöng nä ti hedoo do ramoo bong na-ääj hẽ. P'aa hënh tak'ëp péj bë ý maher'oot: Tii d' hawät doo, dooh da P'op Hagä Do gado bä tabag'ääs doo bä.

²² Tii d' nado rabad'oo P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo. P'op Hagä Do Sahee hanaa ji kamahãn doo, baad ji tsebë doo, ji h'yyb näm doo, nayyw hẽ kawanajãän doo, ji ky ennym doo, baad ji da hadoo do ji gadoo doo, h'yy kaneh'ýyt doo, ²³ kaja hẽ denaa hẽ ji h'yyb ji mahüüm do ji da hadoo do wë, ji h'yyb ji meduuk do na-ääj hẽ. Doo ky n'aa jaw'yyk pé ta ti hedoo do meduuk péh. ²⁴ Kristo Jesus karapee hedoo doo, dooh nesaa do sa h'yyb säg karën do jawén raboo boo bä. Reréd hõm nesaa do sa h'yyb tak'ëp karën doo. B'aa kajatsëk do hã repëem däk hadoo ta tii. ²⁵ Ti hyb n'aa, papuuj gó èr babok P'op Hagä Do Sahee anoo do hyb n'aa, taw'ääts hẽ hýý kä èr ky daheeh né hẽ P'op Hagä Do Sahee èr hã metëeh do èr h'yyb gó. ²⁶ Taw'ääts hẽ dooh èr h'yy kasabé bä. Taw'ääts hẽ dooh èr mety bä èr da hadoo doo. Taw'ääts hẽ dooh èr h'yy kajewëets bä èr da hadoo do wë.

Ji da hadoo do ji masa do ky n'aa hahýh

6 Wakãn haa, nesaa do bë see moo wäd bä, tii bä taw'ääts hẽ bëeh, P'op Hagä Do Sahee h'yyb mah'üüm doo, bë maher'ood ta hã nesaa do taberéd hõm hyb n'aa, p'aa hënh tabanoo hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm ta hã. Taw'ääts hẽ kaja hẽ denaa hẽ bë h'yyb bë mahüüm ta hã bë maher'oot bä. Ta ti hedoo do hyb n'aa ta see mamaher'oot bä, taw'ääts hẽ baad mamatakä a daaj hẽ, nesaa do õm sii hẽ tah'yyb natatuk hyb n'aa. ² Bë masaa bë da hadoo doo, hejoonh do ta wë takametëeh bä. Tii d' bë adoo bä, Kristo ky n'aa jaw'yyk do bë ky dahé däg kãn. [†]

³ Hyb n'aa sakog is do seeh, "Ý hyb n'aa jawyk", ta h'yyb gó taky hado bä, ta daaj hẽ takawadii. ⁴ Taw'ääts hẽ ji daaj hẽ ji moo wät do hã ji hyb n'aa newëe baad ji doo. Baad ji doo, ji hegää bä ji daaj hẽ, tii bä ji moo wät do hã tahajaa ji tsebë. Doo hyb n'aa pé tii bä ta wób rababok do hã ji kametyy. ⁵ Taw'ääts hẽ sét ken'yyh ji, ji gadoo, ji moo wät P'op Hagä Do anoo do ji hã ji moo wät hyb n'aa. Ti hyb n'aa, dooh hyb n'aa pé ta wób ramoo bok do hã ji kametyy ý wén näng.

⁶ Taw'ääts hẽ P'op Hagä Do kyyh ma kamet'ëek do ramasa sa ma matëg, sa wë hanäng do uuh me.

† Hahý Kristo ky n'aa jaw'yyk doo: "Taw'ääts hẽ bë ý kamahãn doo da bë kamahãn ta wób." Jowãw 13.34.

⁷ Bë hä hë bë kawad'ii manäh! Dooh hajaa pé P'op Hagä Do wadii péh. Ji ejoom doo, ti né hë ti ta jawén ji ataa doo. ⁸ Hahÿÿ d' ÿ hanäng péh: Jé sa h'yyb säg karën do jawén habok doo, ti hanaa né hë ragadoo da tak'ëp rahob had'yyt doo. Jé P'op Hagä Do Sahee karën do jawén habok doo, ragadoo da ji edëb had'yyt do P'op Hagä Do pa. ⁹ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë dooh ër h'yy gejë hõm bä baad hadoo do ër moo bok do hä. Ër h'yy ganejë bä, P'op Hagä Do h'yyb däng do noo gó ër gadoo da baad hadoo doo. ¹⁰ Ti hyb n'aa kä, ër haja bä, taw'ääts hë baad hadoo do ër moo boo had'yyt bä sahõnh hë sa hä. Taw'ääts hë ti bahãnh tii d' ër bad'oo, ër masa, ër nemuun Kristo hä h'yy ka'eeh do sa hä.

Tagadëëg ub Paw-Ro maher'oot do hahÿÿh

¹¹ Bë hegãã hahÿ bë ner'ood bä, tæg ewëeh do hä moh ÿÿ me bë ÿ ma erii kãn hahÿ tagadëëg ub do bód.
†

¹² Ta tii d' karën do bë ramejũũ bë masuuj noo byyh bë kahõg hõm hyb n'aa, jããm hë ta wób rah'yyb en'yyim do hyb n'aa tii d' rawén mejũũ. Dooh rakarën bä Judah buuj wób, tak'ëp ta ti mejũũ do sa hä rarahejãã Kristo b'aa hä kajatsëk do hä dajëp do ky n'aa hyb n'aa. ¹³ Sa daaj hë dooh raky dahé bä Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, ti hadoo né hë rakarën bë gadoo bë ma-

† Paw-Ro bahed'oo doo da, tamaher'oot baad herih hajaa do hä nyy da raberih hyb n'aa ta kyyh. Tii bã kä, tagadëëg ub, ta daaj hë ta-do däk ji merih do nahëeh, tagadëëg ub hadoo do ta daaj hë taberih hyb n'aa. Ti hyb n'aa tii da Paw-Ro wén her'oot ta tii.

suuj noo byyh kahõg hõm doo, ta ti bë gadoo do hyb n'aa Judah buuj wób sa matym gó rah'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁴ ÿÿ kä, jããm hë ÿ karën ÿ h'yy kasab'ee b'aa kajatsëk do hä Jesus Kristo, Ër Wahë N'aa dajëp do hyb n'aa. B'aa kajatsëk do hä Kristo dajëp do hyb n'aa, sahõnh hë badäk hahÿÿ hä ji h'yyb karën do dajëb kãn hadoo hä ÿÿ. ÿ na-ããj né hë ÿ dajëb wät hadoo ta ti he-doo do hä. Dooh ta ti jawén ÿ awäd wäd bã. ¹⁵ Ji masu-uj noo byyh kahõg hõm do hä nado ti ji hyb n'aa matakëë doo, ji masuuj noo byyh kanahõg hõm do hä nado na-ããj hë. Dooh its ti P'op Hagä Do matym gó. Jããm hë taw'ääts hë ji hyb n'aa matakëë papuuj gó ji bawät do hä, P'op Hagä Do Sahee anoo doo. ¹⁶ Ta tii hä hyb n'aa matakëë do sa hä, papuuj gó habok do sa hä, h'yyb nãm do ÿ karën P'op Hagä Do anoo. ÿ karën P'op Hagä Do t'yyd mehĩn tii. Ti né hë ta karapee heh'äät doo.

¹⁷ Hup ÿÿ hä ti anäng rok ÿ tyw n'aa paah, Jesus hyb n'aa ÿ rarahejãã doo. †† Ti hyb n'aa, hÿ jawén, dooh ÿ karën wäd bã ran'oo bã, bë hyb n'aa h'yy katón do ÿ ahob wäd bã.

¹⁸ ÿ karën ër Wahë N'aa Jesus Kristo ky enyym sahõnh hë bë hä, wakãn haa hedoo doo. Jããm hë kä.

†† Ma matëg oow rah'yy kasab'ee masuuj noo byyh kahõg hõm do heen n'aa hä. Sa hä, ti ti metëeh baad ji do bã P'op Hagä Do matym gó. Dooh its ta tii. Paw-Ro hub hä rahapäh hajõng ta rog tyw n'aa paah, tak'ëp rarahejãã do paa haj'aa. Jesus panyyg hanãm do hyb n'aa Paw-Ro ahoop tii. Tii hä rahapäh ny hadoo do baad Jesus ky daheeh doo.

Epeso

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 Paw-Ro ÿ ti hÿÿh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa Kristo Jesus mejüü do see ÿ hado däk doo. ÿ edëng bëeh, Epeso panang bä habong do tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew hõm doo, Kristo Jesus hã h'yy kata däk doo, ta hã h'yy kanerët doo.

² Æã karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hë ky en'yyim bë hã. Æã karën baad bë rah'yyb en'yyim.

Kristo hyb n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa edëng do ky n'aa hahÿÿh

³ Taw'ããts hë ji j'aa etsë P'op Hagä Doo, ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né ta ti tabag'ããs doo bä ër taky n'aa edëng do sahõnh hë baad hadoo doo me, hÿ pong jé hana doo me, badäk hahÿÿ bä naa nadoo doo me. Ær taky n'aa edëng, Kristo hã ër h'yy kata däk tabanoo do hyb n'aa. ⁴ Hahÿÿ da tabad'oo ër hã: Sahõnh hë badäk hahÿÿ tapahuunh do pooj jé, Kristo hyb n'aa ër tabasëew hõm ta wë. Ær tabasëew hõm tsyt hë, nesaa do mahãnh, baad had'op doo da ër babok hyb n'aa ta matym gó. Ær takamahãnh do hyb n'aa, ⁵ sahõnh hë tapahuunh do pooj jé, Jesus Kristo hyb n'aa ër hã tah'yyb däng, ta taah ër bahadoo hyb n'aa kä. Tii d' tawén d'oo, tii da tah'yyb däng do hyb n'aa, tii da takarën do hyb n'aa. ⁶ Ta wë ër tabasëew hõm, ta taah ër bahado däk tabanoo na-ããj hë, tak'ëp taky enyym do hyb n'aa ji j'aa etsë hyb n'aa ta hã. Baad ër wë taky enyym hõm ta T'aah hyb n'aa, takamahãnh doo. ⁷ Ta T'aah hyb n'aa, ta T'aah majyyw me ër tabed'ëep nesaa do mahãnh. Ta T'aah ër hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa, tabawug hõm nesaa do ër h'yyb tym gó hanäng doo. Tii d' tawén d'oo, tak'ëp taky enyym do hyb n'aa. ⁸ Tak'ëp né hë ër wë taky enyym hõm. Sahõnh hã ër tah'yy gan'yyh, sahõnh hã ër h'yy kadaw'uuh tan'oo bä. ⁹ P'op Hagä Do karën do hyb n'aa tametä wät ër hã nyy da tah'yyb däng tabad'oo Kristo hyb n'aa. Pooj jé, dooh hapäh pé tah'yyb däng doo. ¹⁰ Hahÿÿ ti P'op Hagä Do h'yyb däng tabad'oo: Tah'yyb däng do noo gó kajaa bä kä, sahõnh hë, hÿ pong jé habong doo, badäk hahÿÿ hã habong do na-ããj hë, séd hã da tabata däk, sahõnh hë sa nu gabóg Kristo bahado däk hyb n'aa kä.

¹¹ Kristo hyb n'aa, Æã P'op Hagä Do asëew hõm ta karapee Æã bahadoo hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo, p'ooj ub tah'yyb däng do hyb n'aa tii da Æã hã tabad'oo. Takarën doo da né hë P'op Hagä Do moo wät sahõnh

hë. ¹² Æã tabasëew hõm ta wë, P'op Hagä Do kabaj'aa do Æã j'aa etsë hyb n'aa, Æã pooj jé Kristo hã h'yy kae däk doo. ¹³ Kristo hyb n'aa, bë hã na-ããj hë taban'oo däg kån ta karapee bë bahadoo hyb n'aa hÿÿ kä. Baad hadoo do ky n'aa, ji tabed'ëep do panyyg n'aa hanäm do bë maa napäh bä, Kristo hã bë h'yy kae däk bä kä, bë hã taban'oo däg kån ta Sahee taky n'aa enooh do paah. ¹⁴ Ta jawén, ta karapee P'op Hagä Do baad tabed'ëep noo gó kajaa bä kä, ër gadoo da sahõnh hë ër hã taky n'aa enooh doo. Pooj jé dó ër hã tabanoo ta Sahee, ta jawén ër gadoo do metëe n'aa. Sahõnh hë ta ti tawén d'oo, ta kabaj'aa do ji j'aa etsë hyb n'aa.

Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsë do ky n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti hyb n'aa, ÿ ky n'aa napäh bä Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã bë h'yy kae däk doo, sahõnh hë ta hã h'yy ka'eeh do bë kamahãnh ÿ ky n'aa napäh bä na-ããj hë, ¹⁶ ÿ paa du doo P'op Hagä Do hã ÿ j'aa etsë bë hyb n'aa. Dooh ÿ eréd bä bë hyb n'aa P'op Hagä Do ÿ j'aa etsë doo. P'op Hagä Do hã ÿ ky n'aa etsëe bä, bë ÿ ky n'aa ets'ëe had'yyt hë. ¹⁷ P'op Hagä Do ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ër Yb tak'ëp kabaj'aa doo, tak'ëp baad hadoo do hã ÿ ky n'aa etsëe, ta Sahee me bë tah'yy gan'yyh hyb n'aa, bë hã tagahoot hyb n'aa na-ããj hë, baad P'op Hagä Do bë bahapäh hyb n'aa kä. ¹⁸ Bë hyb n'aa ÿ ky n'aa etsëe, bë h'yy kadaw'uuh P'op Hagä Do an'oo bä, bë hapäh hyb n'aa ny hadoo do baad hadoo do ta jawén bë gadoo do pan'aa bë P'op Hagä Do wén naëej wät. † Æã karën bë bahapäh tak'ëp hajõng doo, tak'ëp hetsooh do ta karapee tsyt hë ta wë kasëew bong do sa hã taky n'aa enooh doo, ta jawén ragadoo hyb n'aa. ¹⁹ Æã ky n'aa etsëe na-ããj hë bë bahapäh hyb n'aa, tak'ëp sahõnh hë bahãnh hadoo do ta hejój ëer, ta hã h'yy ka'eeh do hã tanoo doo. Ti né hë ta ti ta hejój tak'ëp ta kabaj'aa doo me tametëeh doo, ²⁰ dejëp do mahang Kristo ganä wät tan'oo bä. Ta ti hejój me né hë, hÿ pong jé, ta hub hadäk hënh, takaweh'ëeh doo bä, Kristo basooh P'op Hagä Do an'oo bä, ²¹ sahõnh hë kabaj'aa do ji nahapäh do sa bahãnh, sahõnh hë bag'ããs do ji nahapäh do sa bahãnh, sahõnh hë hejój enäh do ji nahapäh do sa bahãnh, sahõnh hë mejüü do ji nahapäh do sa bahãnh Kristo bahado däk hyb n'aa kä. Sahõnh hë hyb n'aa jewyk doo, da hë habong doo, ta jawén habong do na-

† *Badagyp do hadoo doo gó ji bawät nä noo gó, ji P'op Hagä Do naëenh Jesus hã ji h'yy ka'eeh hyb n'aa, edëb had'yyt do takarën tabanoo do hyb n'aa ji hã. Hajõng baad hadoo do na-ããj hë takarën tabanoo ji hã.*

ããj hê, sa bahãnh hyb n'aa jawyk Kristo bahadoo P'op Hagä Do an'oo bã na-ããj hê. ²² Sahõnh hã Kristo mejũũ P'op Hagä Do an'oo bã, sa hã taj'aa ketsëë däk do hyb n'aa. Sahõnh hê ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg Kristo, P'op Hagä Do an'oo bã. ²³ Kristo hã h'yy ka'eeh doo, Kristo hub hadoo, ta tsyym hadoo, ta moo hadoo. Sa hyb n'aa baad sahõnh hê takaja däk Kristo wê, ta hã rakata däk hyb n'aa. Kristo né hê ti sahõnh hê baad takaja däk hanoo doo.

2 Bëeh, dejëp do hadoo bë h'yyb tym p'ooj ub P'op Hagä Do hã, tamejũũ do bë ky nadaheeh do hyb n'aa, baad nadoo do bë moo bok do hyb n'aa na-ããj hê. ² Nesaa do bë moo heb'oooh paah, badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rabad'oo doo da né hê. Ti noo gó bë paa ky daheeh Nesaa Do Yb, karap'aar h'yyb nesaa do wê hã habong do sa wahë n'aa, P'op Hagä Do hã ky nadah'eeh do sa h'yyb mejũũ doo. ³ Æã na-ããj hê, Æã sahõnh hê, ky nadah'eeh do sa da h'yyb hadoo paa Æãh, Jesus hã Æã h'yy kana'eeh nã bã. Nesaa do Æã hub karën do jawén, Æã h'yyb sãg karën do jawén na-ããj hê Æã babok paah. Nesaa hyb n'aa ji h'yyb ji henäng noo gó naa, Æã na-ããj hê P'op Hagä Do rejãã paawä, sahõnh hê ta wób sa nemuun.

⁴ Ti hado né paawä, P'op Hagä Do tak'ëp ji tat'yyd mehĩĩn doo, tak'ëp ër takamahãn do hyb n'aa ⁵ ër tabedëeb wät hadoo Kristo sii ër dejëp do hadoo noo gó. Dajëp hadoo paa ëer, P'op Hagä Do mejũũ do ër ky nadaheeh do hyb n'aa. (Jããm hê bë hã taky ennyim do hyb n'aa bë tawén edëeb wät nesaa do mahãnh. Dooh bë hanaa tado bã tii.) ⁶ Kristo sii ër ganä wät hadoo tan'oo bã, Kristo Jesus sii hÿ pong jé ër bat'oonh hadoo tan'oo bã na-ããj hê, † Kristo hã ër h'yy kata däk do hyb n'aa. ⁷ Tii d' tawén d'oo, tak'ëp, sahõnh hê bahãnh hadoo do taky ennyim do hÿ jawén sahõnh hã takametëeh hyb n'aa. Ër hã Kristo Jesus bad'oo do hã kametä däk tak'ëp ji wê taky ennyim doo. ⁸ Jããm hê bë hã taky ennyim do hyb n'aa bë tedëeb wät nesaa do mahãnh, bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta hã. Dooh bë hanaa tado bã tii. P'op Hagä Do anoo tii, ji matym n'aa hadoo. ⁹ Dooh baad hadoo do ji moo wät do hyb n'aa ji tawén ed'ëep, ji daaj hê ji hã hê ji h'yy kasabé mahãnh. ¹⁰ P'op Hagä Do mo haj'aa ëer. Papuuj ër tapehuunh Kristo Jesus hyb n'aa, baad hadoo do ër moo bok hyb n'aa hÿÿ kã. P'op Hagä Do ennyw däk paa ër pooj jé ta ti baad hadoo do ër moo bok do pan'aa.

Séd rah'yyb hedo däg kãn sahõnh hê Kristo hã h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti hyb n'aa, bëeh, Judah buuj nadoo doo, "Masuuj noo byyh kanehök do" bë ramaneëenh do Judah buuj hã, sa daaj hê "Masuuj noo byyh kehök do" rakananeëenh do hã, bë hyb n'aa newë nyy da pooj jé bë babok do paah. (Ta ti Judah buuj bad'oo doo, sa daaj hê sa hã hê ramoo bok do tii.) ¹² Ti noo gó, dooh Kristo bë hapëë bã. Dooh Isaraéw buuj, P'op Hagä Do kara-

† Ta sii ër bag'ããs hyb n'aa, ta sii hÿ pong jé ër bat'oonh tan'oo bã.

pee uuh bë do bã. Dooh bë gado bã ti noo gó Isaraéw buuj sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, sa uuh bë nadoo do hyb n'aa. Badäk hahÿÿ bã bë baboo né paawä, dooh baad hadoo do bë gada pé ti noo gó, daap bë babok, dooh P'op Hagä Do bë hapëë bã ti noo gó. ¹³ Hÿÿ kã, Kristo Jesus hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bëeh, pooj jé dawëë P'op Hagä Do mahãnh habong doo, p'eets hê, ta wê bë tamana kãn, Kristo ji hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa.

¹⁴ Kristo né ti hanoo, Judah buuj, Judah buuj nadoo do rakamanajë bong hyb n'aa. Séd uuh hê ër bahado däk tan'oo bã kã. Pooj jé ti anäng ta baa besuu n'aa hadoo, sa h'yyb gó Judah buuj dooh ragado bã Judah buuj nadoo do hanoo doo. Dooh séd rah'yyb hedo bã pooj jé, rakamaj'ĩ paah. Hÿÿ kã Jesus ado hõm ta baa besuu n'aa hadoo doo. ¹⁵ Hahÿÿ d' tabad'oo tii: Ji hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, hajõng hedoo do hã ji tamejũũ do hyb n'aa tado wäd bã P'op Hagä Do ji tagadoo, Kristo an'oo bã. Tii d' tawén d'oo papuuj hadoo do takarën. Takarën sét rabahado padëek Judah buuj Judah buuj nadoo doo, ta hã rah'yy kata däk do hyb n'aa. Tii d' tabad'oo do hyb n'aa, tado hõm rakamaj'ĩ doo. ¹⁶ B'aa kajatsëk do hã tadajëp do hyb n'aa, tado hõm kãn rakamaj'ĩ doo. P'op Hagä Do najiis rabahado padëek tan'oo bã, b'aa kajatsëk do hã tadajëp do hyb n'aa. Dooh ta maj'ĩ rahado boo bã tan'oo bã, ta hã h'yy ka'eeh doo. ¹⁷ Kristo ewäd hyng, ta ky n'aa hanäm do ji tamaher'oot hyb n'aa. Ta ky n'aa hanäm do an'oo bã h'yyb nyyw gó ji bawät P'op Hagä Do wê, ta wób sa wê na-ããj hê. Bë hã, dawëë P'op Hagä Do mahãnh habong do paa hã, Æã Judah buuj hã, P'op Hagä Do ky n'aa napäh do hã na-ããj hê tamaher'ood wät ta ti ky n'aa. ¹⁸ Hÿÿ kã Kristo hyb n'aa, sahõnh hê ëer, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hê, ër hajaa ër ana bã ër Yb hÿ pong jé hawät do matym gó, †† sét ub ta Sahee hyb n'aa, ër gadoo doo.

¹⁹ Ti hyb n'aa kã, bëeh, Judah buuj nadoo doo, dooh ta wób buuj bë do wäd bã. P'op Hagä Do karapee uuh né hê bë hÿÿ kã. P'op Hagä Do taah né hê bëeh, ta wób sa nemuun. ²⁰ Tsäng s'ëeb, tób pan'aa ta hejój n'aa jó ji at'ëeg häng do hadoo bëeh. Jesus mejũũ doo, Jesus ky n'aa rod na-ããj hê, ta ti tób hejój n'aa hadoo. Pã yb, sahõnh hê tób mesoo doo, Kristo Jesus né hê tii. ²¹ Sahõnh hê ëer, ër h'yy kata däk Kristo hã. Kristo hyb n'aa, p'op gadat'ëë sëek do hadoo tób pan'aa hadoo do ëer, P'op Hagä Do tób n'aa hadoo ër bahadoo hyb n'aa, tsyt hê Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê kasëew däk doo. ²² Kristo hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bëeh, Judah buuj nadoo doo, bë na-ããj hê séd hã bë h'yy kata däk sahõnh hê Jesus hã h'yy ka'eeh do wób sa sii, P'op Hagä Do tób n'aa hadoo ër bahadoo hyb n'aa kã. Ta Sahee ër mahang tabawäd kãn. ‡

†† Ji ky n'aa ets'ëë bã tii, ji ma ejãm bã, P'op Hagä Do ji j'aa ets'ëë bã na-ããj hê. ‡ Hahÿÿ tahanäng pé ti tég nad'ëed is do 20, 21, 22 hã kerii däk doo: Sét ken'yyh sahõnh hê ëer, ër ky daheeh Kristo ky n'aa Jesus mejũũ doo, ta ky n'aa rod na-ããj hê ër hã rama met'ëeg wät doo. Kristo hyb n'aa né hê séd hã ër h'yy kata däk. P'op Hagä Do karapee, tsyt hê ta wê kasëew bong do ër bahado däk Kristo an'oo bã. Ta Sahee me P'op Hagä Do awät hÿÿ kã ër mahang.

3 Ti hyb n'aa kä, ýŷh, Paw-Ro, Judah buuj nadoo do hä Kristo Jesus ky n'aa ý ma metëek do hyb n'aa ý radawäts gëet doo, ý ky n'aa etsëe bë hyb n'aa.

P'op Hagä Do h'yyb däng do Paw-Ro hä takametä däk do ky n'aa hahýŷh

² Hä ý P'op Hagä Do anoo, bëeh, Judah buuj nadoo do ý ma metëek hyb n'aa ji wë taky enyym do ky n'aa. Hä ýŷ, bë ky n'aa napäh hä ý tan'oo däk doo. ³ Ta h'yyb däng doo, pooj jé ji nahapäh nä do P'op Hagä Do metä wät hä ýŷ. Ganapog is doo me bë ý ma erii däk ta ti ky n'aa hä nag'aap hë. ⁴ Bë ner'ood bä, bë hyb n'aa matakä bä, bë hapäh da, baad ý bahapäh Kristo ky n'aa pooj jé ji nahapäh doo. ⁵ P'ooj ub, ji wahë maküü hä dooh P'op Hagä Do metä bä paa nyy da tah'yyb däng tabad'oo doo, da hë ta Sahee me Jesus mejüü do sa hä, ta ky n'aa rod sa hä na-ääj hë tametëeh do pénh. Tsytt hë ta wë tasëew hóm do sa hä tametä kán. ⁶ Hahý ti da hë tametëeh doo: Jesus ky n'aa hanäm do ragadoo bä, séd hä rah'yy kata däk Kristo Jesus hä. Ti hyb n'aa kä, Judah buuj nadoo do ragadoo da Judah buuj sii P'op Hagä Do sa hä taky n'aa edëng doo. Sét hë Jesus hub hadoo rabahado padëek Judah buuj sa sii. Sét né hë P'op Hagä Do karapee rabahado padëek. Judah buuj sa sii ragadoo da hýŷ kä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

⁷ P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa wë ýŷ, ta hejój hä ý tabanoo do hyb n'aa, hä ý taban'oo däk ta ti ky n'aa hanäm do panäg n'aa ý bahadoo hyb n'aa.

⁸ Sahõnh hë P'op Hagä Do karapee sa yd jé had'os do né paawä ýŷh, P'op Hagä Do anoo hä ýŷ, Judah buuj nadoo do sa hä ý maher'oot hyb n'aa Kristo tak'ëp ky enyym doo, tak'ëp kabaj'aa do ky n'aa. Dooh ji haja bä baad ji h'yy kadawuung bä Kristo wë hanäng do hä. Jääm hë ta uuh hä ji h'yy kadaw'uuh, tak'ëp ta bahãnh baad tabahadoo do hyb n'aa. ⁹ P'op Hagä Doo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo, hä ý tabanoo ta wób ý maher'oot hyb n'aa nyy d' tabad'oo tah'yyb däng doo, p'ooj ub sahõnh hë badäk hahýŷ bä habong do paa hä tamanetëeh doo, ta h'yyb gó tenäm doo. ¹⁰ Tii d' P'op Hagä Do wén d'oo, hýŷ kä, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa kametä däk hyb n'aa wë hä habong do kabaj'aa do sa hä, wë hä bag'ääs do sa hä na-ääj hë, P'op Hagä Do h'yy ganäng sahõnh hë hä. ¹¹ P'ooj ub, sahõnh hë tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Do h'yyb gó tabanyy däk doo da né hë tabadoo kán ta tii, Kristo Jesus, Èr Wahë N'aa bad'oo do hä. ¹² Kristo hä èr h'yy kata däk do hyb n'aa, ta hä èr h'yy ka'eeh do hyb n'aa na-ääj hë, h'yyb neýŷm doo me èr hajaa èr ana bä P'op Hagä Do matym gó èr ky n'aa ets'ëe bä, èr ma ejäm bä. Dooh ge'ýŷm pé ji. ¹³ Ti hyb n'aa ý etsëe bë hä, bë h'yy gejë hóm manäh, nesaa do ý radawäts gëet doo bä bë hyb n'aa ý ahoop do hyb n'aa, baad tabahadoo hyb n'aa bë hä ta ti ý ahoop doo. Taw'ääts hë bë tseebe ta ti hyb n'aa.

¹⁴ Ti hyb n'aa kä, taron ý nu paa me ý bahyy häng èr Yb hý pong jé hawät do wë, bë hyb n'aa ý ky n'aa etsëe hyb n'aa. ¹⁵ Ta ti èr Yb an'oo bä hý pong jé habong doo,

sahõnh hë badäk hahýŷ hä habong do na-ääj hë rababok hyb n'aa. ¹⁶ Tak'ëp èr Yb kabaj'aa, tak'ëp baad ub. Ti hyb n'aa ý ky n'aa etsëe ta Sahee me bë tah'yyb hej'oonh hyb n'aa. ¹⁷ Ää ky n'aa etsëe na-ääj hë bë h'yyb gó Kristo bawäd had'yyt hë hyb n'aa, ta hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ää ky n'aa etsëe bëeh, baad had'yyt hë bë kamahãh hyb n'aa, kamahãh gó sahõnh hë bë moo bok hyb n'aa, ¹⁸ sahõnh hë P'op Hagä Do karapee wób sa sii baad bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa tak'ëp baad had'op ji Kristo kamahãh do hä. ¹⁹ Ää karën paawä bë bahapäh ta ti ji Kristo kamahãh doo, dooh né paawä ji haja bä sahõnh hë ji hapëe bä, ta bahãnh baad ub tabahadoo do hyb n'aa. Ji hä takamahãh do bë bahapäh ý wén karën, baad bë h'yyb gó P'op Hagä Do bawät hyb n'aa, P'op Hagä Do bawät doo da né hë bë baboo däk hyb n'aa kä.

²⁰ Ta hä èr hajaa èr ky n'aa etsëe do bahãnh, èr hajaa èr hyb n'aa newëe do bahãnh tak'ëp P'op Hagä Do hajaa tamoo wät èr mahang, ta hejój me èr h'yyb gó hawät doo me. ²¹ Ää karën Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, Kristo Jesus hyb n'aa na-ääj hë P'op Hagä Do kawehëe däg had'yyt hë. Ýŷ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

P'op Hagä Do karën doo da ji bawät do ky n'aa hahýŷh

4 Ti hyb n'aa, ýŷh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa ý ma metëek do hyb n'aa ý radawäts gëet doo, tak'ëp ý betseë bë hä P'op Hagä Do ta wë tats'yyt do sa hä takarën doo da né hë bë babok. ² Taw'ääts hë dooh né hë bë h'yy kasabé bä. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë bë h'yyb bë mahüüm ta wób sa wë. Nayyw hë bë kawaj'ään manäh. Taw'ääts hë kamahãh gó bë gadoo, ta wób bë ganen'aak do ramoo boo né paawä bë hä. ³ Séd èr h'yyb hedo däk P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë hyb n'aa tam'aah, h'yyb nyyw gó had'yyt hë bë babok ta wób sa wë, tanahãnh hyb n'aa séd bë h'yyb hedoo doo. ⁴ Sét né hë Jesus hub hadoo èer, ta hä h'yy ka'eeh doo. Sét né hë P'op Hagä Do Sahee èr gadoo doo. Ti hadoo na-ääj hë, sét né hë baad hadoo do bë gada do ta jawén bë gadoo do pan'aa, bë P'op Hagä Do wén naëej wät. ⁵ Sét né hë èr Wahë N'aa, Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sét né èr h'yy ka'eeh doo. Sét né hë èr nu gahem'uun doo. ⁶ Sét né hë P'op Hagä Doo, sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do sa Yb, sahõnh hë tabag'ääs doo, sahõnh hä moo wät doo, sahõnh hë èr h'yyb gó hawät doo.

⁷ Tii d' tahado né paawä, sét nado èr hä tanoo do èr hajaa doo. Kristo h'yyb däng doo da, sahõnh hë sa hä tabanoo ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee anoo doo. ⁸ Ti hyb n'aa né hë hahýŷ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot paah:

“P'op tabasëek noo gó,
duu hënh rabana ta majíi wób tameso padëek do tan'oo bä.

Tii bä sa matym n'aa taban'oo däg kán ta karapee hä.” †

⁹ (Hahýŷ d' tahananäng pé ti p'op tabasëek doo:
Tabasëek do pooj jé badäk hahýŷ bä Kristo bewäd

† Saaw-Mo 68.18

hyng. ¹⁰ Ti né hē ti hŷ pong jé hasēēk do sahōnh hē sa bahānh tabahado dāk hyb n'aa, sahōnh hē tabag'āās hyb n'aa kā.) ¹¹ Ti né hē ti ta wób hā tabanoo ta mejūū do rabahadoo hyb n'aa. Ta wób hā tabanoo P'op Hagä Do Sahee sa hā metēēh do her'oot doo. Ta wób hā tabanoo ta panyyg hanām do jé pad'yyt hē rabaher'ood hōm hyb n'aa. Ta wób hā tabanoo Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hagä n'aa, sa ma matēg rabahadoo hyb n'aa.

¹² Ti hadoo pé tawén noo sa hā, P'op Hagä Do karapee ramasa hyb n'aa, takarēn do ta karapee rahajaa ramoo bok hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo na-āāj hē, Kristo hā h'yy ka'eeh do rah'yy kahej'oonh hyb n'aa, baad rah'yy ka'eeh, baad raky dahé magyys hē hyb n'aa, ¹³ sahōnh hē ēer, séd hā ēr h'yyb hedo däg kån hyb n'aa ēr h'yy kaha'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do T'aah ēr hapäh do hyb n'aa. Aj'yy h'yyb mapēē dāk do hadoo ēr bahado dāk tii bā, Kristo hado dāk né hē ēr bahadoo hyb n'aa kā. ¹⁴ Tii bā, dooh karepē ēr hado boo bā kā. Dooh h'oo t'aah hadoo ēr hado boo bā, jé pad'yyt hē maadaka maeh do mahūūm doo, jé pad'yyt hē bah'ood ahēm hōm doo. Dooh ajyy ji hā wad'ii doo, h'yy kamep'ēēh doo me panyyg hahup nadoo do rama mehet'ēēk do ēr ky dahé wäd bā, ŷ hanäng péh. ¹⁵ Hŷŷ kā, taw'āāts hē kamahān gó ēr ber'oot ēr maa newēē baad hadoo do ky n'aa, sahōnh hē ta tii hā ēr h'yyb mepēē dāk hyb n'aa, Kristo hadoo ēr bahado dāk hyb n'aa kā. Ta hā h'yy ka'eeh do sa nu gabóg né ti Kristo. ¹⁶ Ta hub hadoo ēer. Sahōnh hē ji hā hanäng doo, ji tsyym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji jarāā masoo baad tabahadoo hyb n'aa. Sahōnh hē ji hā hanäng do baad rado bā, baad ub tii bā ji, ji hejoonh. Ti hadoo ēr hā, Jesus hā h'yy ka'eeh do hā: Kamahān gó ēr sahōnh hē ēr moo boo bā Kristo, ēr nu gabóg, sét ken'yyh ēr hā tanoo doo, tii bā ēr da h'yy kahej'oonh, baad ēr h'yy kae magyys hē, baad ēr ky dahé magyys hē.

¹⁷ Ti hyb n'aa, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó tak'ēp péj bē ŷ mejūū, P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do rababok doo da bē aboo boo manā wäd! Daap hadoo do rahyb n'aa newēē do jawén rababok tii. ¹⁸ H'yy gatemah baad hadoo do hā. Nabuj keh'ūūm do hyb n'aa, dooh rah'yy kadawuung bā, dooh rah'yy gah'ood bā P'op Hagä Do hā. Ti hyb n'aa dooh rahapēē bā na-āāj hē papuuj gó ji awät doo, ji hā P'op Hagä Do anoo doo. ¹⁹ Rawao dāk nesaa do ramoo bok do hā. Ti hyb n'aa dooh ranu mebyy wäd bā nesaa do ramoo bok do hā. Sa h'yyb karēn do jawén rababoo had'yyt hē. Hajōng hedoo pé nu meby n'aa näng do ramoo boo had'yyt hē. Dooh rah'yy keba bā ta ti hedoo do hā. Kah'ūūm ta ti nesaa do rakarēn doo. ²⁰ Bēē kā, dooh ta ti rababok doo da bē aboo boo bā do hyb n'aa Kristo bē wén hapēē dāk bē h'yyb gó. ²¹ Bē ky n'aa napäh né hē Kristo ky n'aa. Bē āā ma met'ēēg wät nyy da takarēn bē babok, ta hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa Jesus hanaa bē āā ma met'ēēg wät doo. ²² Bē āā ma met'ēēg wät, bē beréd hōm hyb n'aa pooj jé bē babok do paah, ji h'yyb karēn do ji tawadii do hyb n'aa baad nado wäd doo. ²³ Bē āā ma met'ēēg wät, bē an'oo bē P'op Hagä Do h'yyb wareem.

²⁴ Bē āā ma met'ēēg wät, bē gadoo hyb n'aa kā bē h'yyb tym papuuj, P'op Hagä Do mo haj'aa ta da hadoo tabahadoo hyb n'aa. Baad had'op ji bawät, P'op Hagä Do karēn doo da ji bawät ta ti an'oo bā. Baad hadoo do hanaa ta tii da ji bawät doo.

²⁵ Ti hyb n'aa bē noo kanesa manāh. Taw'āāts hē bē noo gehub bē da hadoo do sii bē er'ood bā, séd uuh ēr sahōnh hē ēr bahadoo do hyb n'aa. ²⁶ Bē kawaj'āān bā, bē an'oo manā baad nadoo do bē moo boo ta ti hyb n'aa. Kawaj'āān bē hyb n'aa hūūm manāh. Bē h'yyb ehōd manā bē kawaj'āān doo. ²⁷ Bē an'oo manā ta tyw n'aa Dijab † hā, bē tah'yyb natatuk hyb n'aa.

²⁸ Pooj jé hets'ēēk doo, taw'āāts hē dooh tetsēēg wäd bā. Taw'āāts hē tamoo wät hŷŷ kā, ta wē tabanäng hyb n'aa, wē bedoh do tamasa hyb n'aa kā.

²⁹ Bē esog manā nesaa do ta wób h'yyb rejāā doo. Jāām hē baad hadoo doo, ta wób masa do bē her'ood. Ji da hadoo do h'yy katón bā, ji h'yyb en'yyim ji her'oot doo me. Tatsebee bā, tsebé doo me ji ber'oot. Ti hōm do had'yyt hē. Tii d' bē bad'oo baad tanu däng hyb n'aa maa new'ēē do sa hā. ³⁰ Bē er'ood manāh, bē moo boo manā na-āāj hē P'op Hagä Do Sahee h'yy katón hanoo doo. Ta Sahee P'op Hagä Do anoo dó ēr hā, ēr ta karapee tametēēh hyb n'aa. Tanoo dó ēr hā baad ēr tabed'ēēp bā kā. ³¹ Taw'āāts hē bē eréd hōm sahōnh hē bē manabaan doo, h'yy ganapūū doo, ji kawaj'āān doo, ky ked'aak doo, ta see ji ky n'aa rejāā do na-āāj hē. Taw'āāts hē bē eréd hōm né hē bē da hadoo do bē pan'aa takyyk doo. ³² Taw'āāts hē h'yyb nyyw gó bē gadoo ta wób. Taw'āāts hē bē t'yyd mehŷŷ bē da hadoo doo. Taw'āāts hē bē mabaan hōm baad nadoo do ta wób bē hā rabad'oo doo, nesaa do bē moo bok do paah Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hōm doo da né hē.

5 Ti hyb n'aa, taw'āāts hē P'op Hagä Do bad'oo doo da né hē bē bad'oo, ta taah tak'ēp takamahān do bē bahadoo do hyb n'aa. ² Taw'āāts hē kamahān gó bē babok, Kristo ēr takamahān doo da né hē, ta daaj hē takan'oo dāk doo, ēr hyb n'aa tadajēp hyb n'aa. P'op Hagä Do h'yy gadajang Jesus hā, ta daaj hē takan'oo dāk do hyb n'aa ēr hyb n'aa tadajēp noo gó.

³ Bē āā manā bē ŷŷm nadoo do sii, bē patug nadoo do sii. Bē moo boo manā nesaa do nu meby n'aa näng do bē hā hanäng doo me. Bē hyb n'aa hūūm manā bē ma. Tabad'op hē ti hedoo do bē moo boo manāh. Dooh bē er'ood bē da hadoo do sii ta ti hedoo do ky n'aa. Dooh tii da P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wē tasēew hōm do raboo bā. ⁴ Bē er'ood manā nesaa do nu meby n'aa näng doo. Daap hadoo do na-āāj hē, taw'āāts hē dooh bē her'ood. Taw'āāts hē dooh bē ky masuuj bā nu meby n'aa näng doo me ta wób rakawew'aam hyb n'aa. Dooh tii da rer'ood bā Jesus hā h'yy ka'eeh doo. Taw'āāts hē hahŷŷ da bē bad'oo: P'op Hagä Do wē ēr tsebé baad hadoo do ēr hā tanoo do hyb n'aa. ⁵ Baad ŷ karēn bē bahapäh hahŷŷh: Sa ŷŷm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii he'ŷŷh doo, nesaa

† Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahananäng pé ti Dijab.

do nu meby n'aa näng do sa hã hanäng doo me ramoo bong doo, sa ma rahyb n'aa h'üüm do na-ãäj hë, dooh ragado bã Kristo P'op Hagä Do daheeh rabag'ääs doo bã. Sa ma rahyb n'aa h'üüm doo, kabarii hã h'yy kaha'eeh do hadoo, sa ma hã rah'yyb padëek do hyb n'aa. Dooh P'op Hagä Do hã rah'yy kae heh'äät ta tii. ⁶ Bë gado manä ky kamep'ëeh doo me bë rakarën bã bë rawad'ii bã, ji hajaa nanäng nesaa do ji moo wäd bã raheer'ood bã. Ta ti hedoo do hyb n'aa né hë P'op Hagä Do rejää da nabuj keh'üüm doo. ⁷ Ti hyb n'aa sa da bë h'yyb hedo manäh.

⁸ Badagyp do hadoo doo gó bë babok paah. Hÿÿ kä ta bag hadoo doo gó bë baboo däk Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hë ta bag hadoo doo gó né hë bë babok. ⁹ Ta bag gó ji awäd bã, baad ji ky ennym, baad hadoo do P'op Hagä Do karën do ji moo wät, dooh ji noo kanesa bã, dooh ji wad'ii bã. ¹⁰ Baad bë hyb n'aa newë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do hã bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa. ¹¹ Bë moo boo manä badagyp do hadoo doo gó habok do ramoo heb'ooh doo. Dooh baad hadoo do ta ti hanaa. Bë maher'ood sa hã, bë metäh sa hã, baad nado rabahapäh hyb n'aa ta ti badagyp hadoo doo gó moo kahew'ëet doo. ¹² (Nu meby n'aa näng kejën doo gó ramoo heb'ooh do ky n'aa ji her'ood bã.) ¹³ Ti hadoo né hë, sa hã ji maher'ood bã, ji metä bã sa hã nyy da P'op Hagä Do karën ji hã, nesaa do né hë ti ramoo bok doo, rabahapäh da tii bã. Ta bag banäng bã ji manyyh do badagyp doo gó kejën do hadoo tii. Ta bag metëeh, ji bahapäh da ny hadoo ta tii. Ti hyb n'aa hahÿÿ da ta wób sa kyyh:

"Ty gawëej däg haÿÿh do ðm.

Ganä da dejëp do mahang hawät do ðm.

Tii bã Kristo bag adäng da a hã." †

¹⁵ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë baad bë hyb n'aa matakä nyy da bë babok. H'yy gatamah do rababok doo da bë aboo manäh. Taw'ääts hë P'op Hagä Do karën do hã h'yy genäh do rababok doo da bë babok. ¹⁶ Ta tyw n'aa nyy bã baad hadoo ji moo wät hyb n'aa, taw'ääts hë bë moo boo né hë baad hadoo doo, nesaa do jé pad'yyt hë takah'üüm kän do hyb n'aa da hë. ¹⁷ Ti hyb n'aa bë h'yy gatema manäh. Taw'ääts hë bë h'yy kadaw'uuh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do hã. ¹⁸ Bë eëg manä hejoonh do bë ba'oom hyb n'aa. Ji baoom do ji tah'yyb mah'üüm nesa do ji her'oot, nesaa do ji moo wät hyb n'aa, ji tarejää na-ãäj hë. Taw'ääts hë P'op Hagä Do Sa-hee tii, bë an'oo baad bë tah'yyb mah'üüm hyb n'aa. ¹⁹ Tii bã, Saaw-Mo hã hanäng do kejäm do ky n'aa me, ta see pé P'op Hagä Do ji ma ejäm do ky n'aa me na-ãäj hë bë maher'ood ta wób. †† Tii bã, bë h'yyb gó naa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë j'aa etsë, bë ma ejäm. ²⁰ Tii bã, P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyb mah'üüm do hyb n'aa, taw'ääts hë èr Wahë N'aa Jesus Kristo häd gó had'yyt hë bë h'yy gadeja P'op Hagä Do èr Yb wë.

† Gadagyp do hadoo doo gó habok doo, haÿÿh do hadoo, dejëp do hadoo na-ãäj hë P'op Hagä Do ranahapäh do hyb n'aa. Kristo ky n'aa ji gado bã ji ty gawëej däk do hadoo, ji ganä wät do hadoo.

†† Ta wób ji h'yyb en'yyim hyb n'aa tii, sahõnh hë ratsebë hyb n'aa na-ãäj hë.

Taw'ääts hë sahõnh hë hyb n'aa bë h'yy gadeja ta wë. ²¹ Kristo bë weh'ëeh do hyb n'aa taw'ääts hë bë da hadoo do bë ky daheeh. Taw'ääts hë kawanajääh doo gó bë gadoo bë ramaher'ood bã.

ÿÿj hã tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

²² ÿÿj, taw'ääts hë bë ky daheeh bë patug, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë ky daheeh doo da. ²³ Ta ÿÿm nu gabóg ta patug, Kristo, ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg hadoo doo da. Kristo hub hadoo do ta hã h'yy ka'eeh doo. Kristo sa h'yyb tym dëeb. ²⁴ Taw'ääts hë Kristo hã h'yy ka'eeh do ta hã raky daheeh doo da sahõnh hã sa ÿÿm raky daheeh sa patug.

Ajyy hã tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Ajyy, taw'ääts hë bë kamahän bë äj, Kristo ta hã h'yy ka'eeh do takamahän doo da, ta daaj hë sa hyb n'aa takan'oo däk doo, ²⁶ tsyt hë ta wë tabasëew hõm hyb n'aa, baad sa hã tabenäm hyb n'aa. Ta ky n'aa hyb n'aa sa hã tabenäm. Naëng me tabenäm hadoo sa hã. ²⁷ Tii d' tawén d'oo, tak'ëp hanäm gó takarën ta hã h'yy ka'eeh do rababoo däg kän, ta wë tagadoo noo gó. Takarën dooh hesus hedoo doo pé sa mahang hanäng. Takarën dooh baad nadoo do sa mahang hanäng péh. Tsyt hë nesaa do mahänh, baad had'op doo da rababoo däk takarën. ²⁸ Taw'ääts hë ajyy rakamahän sa äj, Jesus bad'oo doo da né hë ta hã h'yy ka'eeh do wë. Taw'ääts hë sa hã hë rakamahän doo da ajyy rakamahän sa äj. Jé ta ÿÿm kamahän doo, ta daaj hë ti takamahän ta hã hë. ²⁹ Ta ti ÿ wén her'oot, dooh ta daaj hë, ta hub ty n'aa ges'yyk péh. Ji waa ji esoos ji bahejoonh hyb n'aa, baad ji hag'ääs ji hub hã. Ti hadoo Kristo bad'oo ta hã h'yy ka'eeh do hã, baad ji taba-hag'ääs. ³⁰ Sét ken'yyh èer, ta hub uuh hadoo èer. ³¹ Hahÿÿ da takerii däk Genesis hã: "Ti hyb n'aa kä m' aj'yy kä sa yb sa ÿÿn mahänh kä sa m'aa hënh kä, tagatëe hyb n'aa ta ÿÿm kä. Raketëe jawén paa bã sét rabahado padëek ta ÿÿm daheeh", † näng kerih doo. ³² Tak'ëp tabahetsooh ta ti kerih do ky n'aa see pooj jé ji nahapäh doo. Hã ÿÿ, Kristo, ta hã h'yy ka'eeh doo, séd h'yyb hedoo do ky n'aa ta ti taheer'oot na-ãäj hë. ³³ Te hub né paawä ta tii, ketëe do sa ky n'aa na-ãäj hë taheer'oot. Ti hyb n'aa sahõnh hë bë ajyy, taw'ääts hë bë kamahän bë äj bë hã hë bë kamahän doo da. Taw'ääts hë ÿÿj raweh'ëeh sa patug.

Karapee, pahëew, maruus, sa yb hã na-ãäj hë tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

6 Karapee, pahëew, maruus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karapee bë bahadoo do hyb n'aa, bë ky dahé bë yb, bë ÿÿn. Taw'ääts hë né hë ta tii da bë bad'oo. ² Hahÿÿ da kerih do hã: "Mawehëe a yb, mawehëe a ÿÿn." Jáäm pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky dahé bã baad hadoo do ji gadoo taky däng do tii. ³ Hahÿÿ da ji hã taky däng: "Mawehëe bã a yb, mawehëe bã a ÿÿn ðm wäd dawëet da badäk hahÿÿ bã." ††

‡ Ji nu kemuun do ky n'aa tii. †† Genesis 2.4

⁴ Bëeh, sa yb, bë ejãg manä bë taah rah'yy ganapõ mahãnh. Taw'ãäts hë baad bë baw'ëeh baad bë maher'ood sa hã, baad rababok hyb n'aa. Bë ma met'ëëg sa hã nyy da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën ji bawät.

Sa karom hã, sa kariw n'aa hã na-ããj hë tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Bëeh, sa karom, bë ky dahé bë kariw n'aa. Baad bë wehëë sa hã. J'ooj madäk doo me bë moo boo manäh bë ramejũ doo. Kristo bë ky daheeh doo da bë ky dahé bë kariw n'aa. ⁶ Taw'ãäts hë dooh jããm hë bë ky daheeh bë moo bok do tahegãã bã, bë hã taj'aa etsë bë karën paawä do hyb n'aa. Kristo karom bë bahadoo do hyb n'aa, bë h'yyb gó naa, P'op Hagä Do karën doo da bë moo boo sahõnh hë. ⁷ T'õp bë h'yyb gó naa, tsebé doo me, bë moo boo bë ramejũ doo. Taw'ãäts hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë bë moo bok ta ti bë h'yyb gó, ajyy wë had'yyt nado. ⁸ Hahÿ bë hyb n'aa newë: Sahõnh hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo da baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, ta see karom ji do bã, sa karom ji nado bã na-ããj hë.

⁹ Bëeh, sa kariw n'aa hedoo doo, bë karom bë raweh'ëeh doo da bë wehëë na-ããj hë sa hã. Bë eãm manä bë karom, sét né hë ji Kariw N'aa hÿ pong jé hawät do bë bahapäh do hyb n'aa. Bë karom sa Kariw N'aa, bë kariw n'aa na-ããj hë né tii. Ta ti dooh tasëëw bã ji mahang. Séd gó tagadoo sahõnh hë. Ti hyb n'aa tabad'oo doo da bë bad'oo.

Ji mo n'aa jesuu n'aa ky n'aa hahÿÿh

¹⁰ Tagadëëg ub bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Bë h'yy kahejój Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa, tak'ëp hadoo do ta hejój hanaa. ¹¹ Kaneb'oooh do pooj jé sahõnh hë ta mo n'aa jesuu n'aa warahén dadäk doo da, ta kuman tado däk doo da, bë dadäg hadoo bë mo n'aa jesuu n'aa, bë ado däg bë kuman hadoo do bë hã P'op Hagä Do an'oo däk doo, Dijab karën bã bë tawadii, bë hã tanahajaa hyb n'aa, ta hã bë j'aa ketsë hyb n'aa. ¹² Ta ti ÿ wén her'oot, dooh ajyy ër majĩ rado bã. Karap'aar h'yyb nesaa do hedoo do hyb n'aa jeryk doo, nesaa do hejój n'aa nãng doo, badäk hahÿÿ bã badagyp do hadoo doo gó habok do hã bag'ããs doo, ti né hë ër majĩ. Kabaj'aa hedoo do nesaa do wë hã habong doo, ti né hë na-ããj hë ër majĩ. ¹³ Ti hyb n'aa, bë ado däg sahõnh hë bë mo n'aa jesuu n'aa, bë kuman hadoo do

‡‡ Dew-Teronom 5.16

na-ããj hë P'op Hagä Do anoo doo, nesaa do bë wë takajaa noo gó nesaa do bë hã tanahajaa hyb n'aa, sahõnh hë bë bahajaa bã kã, bë j'aa ketsë hyb n'aa kã.

¹⁴ Baad bë hyb n'aa matakä däg. Bë ehub had'yyt hë bë her'oot do hã, ër majĩ wë bë bahej'oonh hyb n'aa. Warahén ta baa wyd tadadäk doo da tii, tanahewaat hyb n'aa. Warahén ta h'yyb gatsapoog n'aa tadadäk doo da baad takan'yyh hyb n'aa, baad had'op bë aboo baad bë kan'yyh hyb n'aa. ¹⁵ Warahén ta tsyym suun tapadedëëk doo da takahej'oonh hyb n'aa, tii da baad bë gado panyyg hanäm doo, h'yyb nyyw gó ji bawät hanoo doo, nesaa do hã bë h'yy kahej'oonh hyb n'aa. ¹⁶ Warahén gatoj jesuu n'aa hadoo ji h'yy ka'eeh doo. Bë h'yy kae né hë. Bë h'yy kae bã bë hajaa bë meduuk gatoj hadoo do hahõng do Nesaa Do Yb hanaa. Bë h'yy kae bã, bë hajaa bë medug bã Nesaa Do Yb bë tah'yyb tatuk doo. ¹⁷ Warahén ta soog sapaar s'ëëb tadadäk doo da, baad bë hyb n'aa newë had'yyt hë bë Jesus edëëb wät né hë nesaa do mahãnh. Bë ado däg na-ããj hë P'op Hagä Do Sahee anoo do sën-jeer, P'op Hagä Do kyyh. ¹⁸ Bë er'ood had'yyt hë P'op Hagä Do sii, bë hã ta Sahee h'yyb mahũũm doo da. Bë ky n'aa ets'ëë bë tamasaa had'yyt hë hyb n'aa. Bë hyb n'aa matakä had'yyt hë. Bë h'yy gejë hõm manäh. Bë ky n'aa ets'ëë had'yyt hë ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh doo.

¹⁹ Taw'ãäts hë hëp ÿ n'aa na-ããj hë bë ky n'aa ets'ëë, ÿ ber'oot bã, P'op Hagä Do anoo hyb n'aa hã ÿÿ ÿ her'oot do pan'aa, h'yyb neÿÿm doo me ta ky n'aa hanäm do pooj jé ji nahapäh do ta wób hã ÿ maher'oot hyb n'aa. ²⁰ Ta ti ky n'aa hanäm do rod n'aa ÿÿh, Jesus mejũ doo, ÿ rawén dawäts gëët. Hëp ÿ n'aa bë ky n'aa ets'ëë, ta ky n'aa hanäm do h'yyb neÿÿm doo me ÿ baher'oot hyb n'aa, hã ÿ Jesus karën doo da.

Paw-Ro kedëë hõm do ky n'aa hahÿÿh

²¹ Tikiko, ër hÿÿj hadoo do baad ër kamahãnh doo, baad ãã sii Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë moo wät doo, bë da tamaher'oot sahõnh hë këh ÿ n'aa. ²² Bë wë ÿ mejũ tabahõm bë tamaher'oot hyb n'aa nyy da babä ãã babok, bë tah'yyb en'yyim hyb n'aa na-ããj hë.

²³ ãã karën h'yyb näw, kamahãnh doo, baad h'yy ka'eeh do na-ããj hë P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ranoo bë hã hãj haa hedoo doo. ²⁴ ãã karën sahõnh hë ër Wahë N'aa Jesus Kristo hã had'yyt kamahãnh do wë P'op Hagä Do ky enyym. Jããm hë kã.

Pirip

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 ÿ Paw-Ro, Tsimoot daheeh, Kristo Jesus karom hedoo do ããh, ãã edëng bë sahõnh hë, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, Kristo Jesus hã h'yy kata padëek doo, panang Pirip häd näng doo bä haj'eenh doo. Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, sa wahë n'aa masa n'aa tii bä haj'eenh do ãã edëng na-ããj hë.

² ÿ karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hë ky en'yym bë hã. ÿ karën baad ub Kristo bë rah'yyb en'yym.

Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsëë do ky n'aa hahÿÿh

³ P'op Hagä Doo, ÿ h'yy kaha'eeh do wë ÿ h'yy gadajang bë ÿ hyb n'aa hesé bã. ⁴ Bë ÿ ky n'aa etsëë bã, h'yy gadajaa gó had'yyt hë ÿ ky n'aa etsëë bë sahõnh hë, ⁵ bë du doo noo gó naa Jesus hã bë h'yy ka'eeh do ÿ bë masa do hyb n'aa Kristo panyyg hanäm do ÿ maher'oot hyb n'aa. ⁶ Baad ÿ bahapäh hahÿÿh: Bë h'yyb gó baad hadoo do P'op Hagä Do du doo doo, kaja däk da tan'oo bã Jesus Kristo matëeh bã kä. ⁷ Taw'ãäts hë né hë tii da ÿ hyb n'aa newëë sahõnh hë bë wë, bë ÿ kamahän do hyb n'aa tak'ëp. Bë sahõnh hë ÿ bë masa ÿ moo wät do hã, taky enyym doo gó hã ÿ P'op Hagä Do an'oo däk do hã. ÿ bë masa ragadahew'ëës doo gó ÿ bagëët bã. ÿ bë masa na-ããj hë, hyb n'aa jew'yyk do sa matym gó ÿ ag'ëed bã Jesus panyyg hanäm do ÿ mo n'aa jesuu hyb n'aa, te hub né hë ÿ metëeh hyb n'aa sa hã. ⁸ Tak'ëp paawä ÿ karën bë ÿ bahapäh, Kristo Jesus ji kamahän doo da bë ÿ kamahän do hyb n'aa. Né hup ÿ né hë ti ÿ her'oot do P'op Hagä Do hapäh.

⁹ P'op Hagä Do hã bë ÿ ky n'aa etsëë, bë kamahän do takah'üüm hyb n'aa. Bë ÿ ky n'aa etsëë, bë tah'yy gan'yyh hyb n'aa. Bë ÿ ky n'aa etsëë, bë bahapäh hyb n'aa ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo doo. ¹⁰ Tii d' ÿ wén ky n'aa etsëë, baad had'op do bë bahapäh hyb n'aa, baad had'op bë babok hyb n'aa na-ããj hë Kristo matëeh bã kä. ÿ karën dooh bë hã raw'yyt pé bë hã raky n'aa tapaa pé bë babok do hã Kristo matëeh bã kä. ¹¹ Tii d' ÿ wén ky n'aa etsëë na-ããj hë, baad had'op tabahadoo hyb n'aa had'yyt hë sahõnh hë bë bad'oo doo, P'op Hagä Do hã sahõnh hë raj'aa etsë hyb n'aa, P'op Hagä Do kawehëë däk hyb n'aa na-ããj hë baad hadoo do bë hã rabahapäh bã. Jesus Kristo hanaa né hë ta ti baad ji awät do had'yyt doo.

Jesus ky n'aa kah'üüm do ky n'aa hahÿÿh

¹² Hÿÿ kä wakän haa hedoo doo, ÿ karën bë bahapäh hahÿÿh: Baad nadoo do wë ÿ kajaa doo, dooh tahewad bã Jesus ky n'aa hanäm doo. Baad nadoo do wë ÿ kajaa doo, Jesus ky n'aa hanäm do jé pad'yyt hë takah'üüm tan'oo bã. ¹³ Sahõnh hë warahén Roma buuj sa wahë n'aa tób haeh do hag'ãäs doo, panang buuj na-ããj hë, rabahapëë däg kän Kristo hyb n'aa ti ÿ radawäts gëët. ¹⁴ Ragadahew'ëës doo gó ÿ bagëët do hyb n'aa hajök ër hÿÿj hedoo do babä habong do rah'yyb hedo padëek, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã rah'yy kasadëë padëek, neÿÿm doo gó rawén her'ood hõm hÿÿ kä P'op Hagä Do ky n'aa.

¹⁵ Sa wób rabaher'oot Kristo ky n'aa rahyb n'aa jewës do hyb n'aa ÿÿh, bahänh ÿÿ rakarën ranu gapad'ëek do hyb n'aa na-ããj hë. Ta wób rabaher'oot Kristo ky n'aa ÿ ramasa rakarën do hyb n'aa, ta ky n'aa takah'üüm hyb n'aa. ¹⁶ Tii d' rawén d'oo ÿ rakamahän do hyb n'aa. ÿ radawäts gëët P'op Hagä Do an'oo bã rabahapäh, Kristo ky n'aa hanäm do ÿ mo n'aa jesuu hyb n'aa, te hub né hë ÿ metëeh hyb n'aa ta wób sa hã. Ta ti rabahapäh do hyb n'aa ÿ ramasa. ¹⁷ Ta wób rawén her'oot Kristo ky n'aa, bahänh ÿÿ ranu gapad'ëek rakarën do hyb n'aa. Baad hadoo do hyb n'aa nado sa h'yyb Kristo ky n'aa rabaher'oot doo. Tii da rawén d'oo rakarën né paawä baad nadoo do ÿ bahob magyys hë ragadahew'ëës doo gó. ¹⁸ Na manä ti ta tii. Sa h'yyb baad nadoo doo me rer'ood bã, sa h'yyb baad hadoo doo me ta wób rer'ood bã, taw'ãäts hë Kristo ky n'aa takaher'ood hõm. Kristo ky n'aa takaher'ood hõm do hyb n'aa ÿ h'yy gadajang, sa h'yyb baad nadoo doo me ta wób rabaher'ood né paawä.

ÿ d' h'yy gadajaa had'yyt hë, ¹⁹ baad nadoo do babä ÿ ahoop do takawareem däg da baad hadoo do hã ÿ bahapäh do hyb n'aa. ÿ da reréd hõm baad ÿ bahõm hyb n'aa. Tii d' tawén hadoo P'op Hagä Do hã ÿ bë ky n'aa etsëë do hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee Jesus Kristo hã hana do ÿ tamasa do hyb n'aa na-ããj hë. ²⁰ Baad hëp ÿÿ gó ÿ gada, dooh ÿ her'oot pé P'op Hagä Do matym gó ÿ nu mebyy wät doo. Neÿÿm doo gó ÿ karën paawä ÿ her'oot hyb n'aa jewyk do sa matym gó, Kristo hyb n'aa ÿ raky n'aa ety bã. ÿ karën Kristo kawehëë däg had'yyt hë hëp ÿ n'aa, ÿ bedëp do hã, ÿ radajëeb bã na-ããj hë. ²¹ Tii d' ÿ wén her'oot, Kristo ÿ weh'ëeh hyb n'aa ÿ wén wät. ÿ dajëb bã, ta bahänh baad ub ti hã ÿÿ, Kristo wë ÿ bawät hyb n'aa tii bã kä. ²² Badäk hahÿÿ bã ÿ bawät nä bã, ÿ ma panäk nä, ÿ ma metëek nä Kristo

ky n'aa. Ý haja bã paawä ý asëew bã ý bad'oo doo, dooh ý hapëë bã ny hadoo do ý karën: Badäk hahÿý hã ý awäd had'yyt doo, ý dajëp doo. ²³ Pawóp hadoo do baad ub hã ý! Ý karën paawä ý dajëp, Kristo pa ý bawät hyb n'aa. Ti ti baad had'op do hã ý. ²⁴ Ti hadoo né hë, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã, taw'ääts hë badäk hahÿý bã ý bawät nä bã. ²⁵ Ti né hë taw'ääts hë hã ý. Ti hyb n'aa ý hapäh, badäk hahÿý bã ý awät nä, bë ý masa nä Kristo hã bë h'yy ka'eeh do kah'üüm hyb n'aa, bë h'yy gadajang hyb n'aa na-ääj hë Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²⁶ Tii bã da, p'aa hënh bë mahang ý bawät bã, tak'ëp Kristo Jesus wë bë h'yy gadajang da hëp ý n'aa.

²⁷ Hahÿ ti sahõnh hë bahãnh ý karën do bë hã: Ý karën baad ub bë babok, Kristo ky n'aa hanäm do hã bë ma kametëek doo da. Tii d' bë aboo bã, bë wë ý ahõm bã, jããm hë dawëë naa ý ky n'aa napäh bã bë ky n'aa, baad had'yyt hë bë h'yyb tym Jesus hã ý bahapëë kãn. Séd bë h'yyb hedoo tii b' ý bahapëë kãn. Séd hã bë hyb n'aa tam'aah, ër h'yy ka'eeh do Kristo ky n'aa hanäm do hana do ma matëg oow rawanareem hyb n'aa. ²⁸ Dooh da bë jeÿým bë hã h'yy kawareem doo, tii b' ý bahapëë kãn na-ääj né kã. P'op Hagä Do gawats'iik da bë wë h'yy kawereem doo, bë hã rejãã doo. Sa wë bë neÿým do metëeh sa hã ta tii. Bë hã kã, bë da P'op Hagä Do ed'ëep bë neÿým do metëeh. P'op Hagä Do né hë ti sahõnh hë ta ti hanoo doo. ²⁹ P'op Hagä Do anoo bë hã Kristo hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. P'op Hagä Do anoo na-ääj hë Kristo hyb n'aa bë ahoop bë hã rarejãã doo. ³⁰ Bë hã rah'yy kawereem kãn hã ý rah'yy kawereem doo da. Ti hadoo hã ý kametëeh nä babä, bë ky n'aa napëë kãn hÿý kã.

Taw'ääts hë Kristo bad'oo do paa da ji bad'oo do ky n'aa hahÿýh

2 Ti hyb n'aa kã, bë h'yyb ennyw däk do hyb n'aa Kristo hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bë h'yy kanatón wät do hyb n'aa Kristo bë takamahãnh do hyb n'aa, séd bë h'yy kata däk do hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee hã, Kristo ky ennym do hyb n'aa bë hã, bë tat'yyd mehiiin do hyb n'aa na-ääj hë, ² ý karën séd bë h'yyb hedo had'yyt hë, bë kamahãnh bë da hadoo doo, séd hã bë babok, séd hã bë h'yyb padäg. Tii da bë adoo bã, baad ý h'yy gadajaa kãn tii bã. ³ Ta wób sa bahãnh bë nu gapad'ëek hyb n'aa nado bë bad'oo sahõnh hë bë bad'oo doo. Bë h'yy kasabé manä bë moo bok do hã. Bë kadad'uu ta wób sa hã. Bë hyb n'aa jeyyng ta wób bë hã hë bë hyb n'aa jaw'yyk do bahãnh. ⁴ Bë karën do hã had'yyt nado bë h'yyb padäg. Taw'ääts hë ta wób karën do hã na-ääj hë bë hyb n'aa newë.

⁵ Taw'ääts hë Kristo Jesus h'yyb hadoo bë h'yyb:

⁶ Ta Yb, P'op Hagä Do hado né paawä ti Kristo Jesus, tagadoo P'op Hagä Do tanahadoo doo, aj'yy gó take-sok hyb n'aa.

⁷ Sahõnh hë hÿ pong jé hanäng do raweh'ëeh do taberéd hõm paah.

Tii bã sa karom hado däk aj'yy tabahado däk noo gó.

⁸ Aj'yy tabahado däk bã, ta daaj hë takadad'uu kãn. Baad P'op Hagä Do taky daheeh do hyb n'aa tagadoo radaj'ëep doo.

B'aa kajatsëk do hã tagadoo radaj'ëep, nesaa do moo heb'oooh do radej'ëep doo da.

⁹ Ti hyb n'aa sahõnh hë sa bahãnh Kristo bahado däk P'op Hagä Do an'oo bã.

Sahõnh hë hyb n'aa jowyk do sa bahãnh däg Kristo P'op Hagä Do an'oo bã.

¹⁰ Tii da P'op Hagä Do wén d'oo, sahõnh hë hÿ pong jé habong doo,

badäk hahÿý hã habong doo, t'öp habong do dejëp do paa na-ääj hë,

sa taron nu paa me rabehyy b'ëeh hyb n'aa Jesus raweh'ëeh hyb n'aa,

¹¹ "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do sahõnh hë bag'ääs do ti Jesus Kristo",

sahõnh hë rabaher'oot hyb n'aa.

Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Doo, Jesus Kristo Yb, kawehëë däk hyb n'aa.

¹² Ti hyb n'aa kã, najis haa, baad bë ky dahé däk do paa hadoo, heÿým doo me, kajajãnh doo me tak'ëp bë hyb n'aa tam'aah ji P'op Hagä Do edëeb wät do hyb n'aa ji moo hew'ëet do hã. † Taw'ääts hë tii da bë bad'oo bë mahang ý bawäd had'yyt nado. Taw'ääts hë bë mahang ý nawät bã ta bahãnh bë hyb n'aa tam'aah hÿý kã ta tii hã. ¹³ P'op Hagä Do ti hanoo bë karën bë moo bok tagen'aak doo. Tanoo na-ääj hë takarën do bë bahajaa hyb n'aa.

¹⁴ Taw'ääts hë bë h'yyb tsebé doo me bë moo boo sahõnh hë. Bë ky n'aa jëew manäh. ¹⁵ Tii d' ý mejüü bë hã, dooh hyb n'aa bë raky n'aa tapaa péh, baad had'op bë bahado däk hyb n'aa, P'op Hagä Do taah nesaa do nanäng do bë bahadoo hyb n'aa kã, badäk hahÿý bã nesaa do hedoo doo, nesaa do moo heb'oooh do mahang bë babok bã. Sagõõh gadagyp doo gó wë hã bag padëek do hadoo bëeh, sa mahang, ¹⁶ P'op Hagä Do wë ji edëb had'yyt do ky n'aa sa hã bë baher'oot bã. Taw'ääts hë tii da né hë bë babok, tii da né hë bë bad'oo, Kristo kajaa bã. Ý da h'yy kasab'ee, daap hë nado tak'ëp bë hyb n'aa ý moo wäd wät ý bahapäh bã kã.

¹⁷ Babä ý ahoop do tamasaa bã P'op Hagä Do hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta wë bë moo bok doo, tii bã ý h'yy gadajang, bë sii ý tsebé. ¹⁸ Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë h'yy gadejah, bë tsebee si ý.

Tsimoot ky n'aa hahÿýh

¹⁹ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ý gada, nayyw hë Tsimoot bë wë ý mejüü tan'oo bã. Bë wë ý karën ý mejüü, bë tah'yyb en'yyim hyb n'aa, ý na-ääj hë ý h'yyb nyyw däk hyb n'aa bë ky n'aa tamanaa bã. ²⁰ Jããm hë Tsimoot, pa ý hawät doo, baad bë tahyb n'aa newëë doo, baad hadoo do bë wë karën doo. Dooh ta see pé Tsimoot hadoo doo. ²¹ Ta wób jããm hë sa hã hë rahyb n'aa newëë. Sa hã baad hadoo do rahyb n'aa newëë. Doooh Jesus Kristo karën do rahyb n'aa newëë bã. ²² Tii d'

† Heÿým doo me, kajajãnh doo me ji wén moo wät tii, ji nes'õös hyb n'aa. Masuuj nado tii. Ti hyb n'aa tii d' tawén her'oot.

nado Tsimoot. Bë hapëë däk nyy da baad ub Tsimoot bawät. Baad ub sa t'aah sa yb sii moo wät doo da Tsimoot moo wäd wät si ýý Jesus ky n'aa hanäm do hä. ²³ Ti hyb n'aa kä, ý bahapäh bä kä nyy d' hä ý rabad'oo, ý karën Tsimoot ý mejüü bë wë. ²⁴ Ti hado né paawä, baad Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä ý gada, ý na-ääj hë nyyw hë bë wë ý bahöm tan'oo bä.

Eaporodit ky n'aa hahýýh

²⁵ Ý hyb n'aa newë däk, taw'ääts hë häj ý hadoo do Eaporodit häd näng doo, ý tamasa hyb n'aa wë ý bë mejüü do paah, tababaaj höm bë wë. Warahén rabad'oo doo da, si ýý ti tamo n'aa jesuu panyyg hanäm doo. ²⁶ Bë wë ý mejüü tababaaj höm tak'ëp sahõnh hë bë tahyb n'aa esee do hyb n'aa. Tahyb n'aa tón, nahëë näng paa bë ky n'aa napëë däk do hyb n'aa. ²⁷ Te hub né hë. Nahëë näng né paah. P'eets hë paawä tadajëp. Tawén nadajëp P'op Hagä Do t'yyd mehïin ta hä. Ý na-ääj hë P'op Hagä Do t'yyd mehïin, ý h'yy kanatón hyb n'aa ta bahãnh tadajëb bä paawä. ²⁸ Ti hyb n'aa kä, nyyw hë ý mejüü bë wë tababaaj höm, bë bahapäh bä kä bë h'yy gadajang hyb n'aa. Tii bä da, bë h'yy gadeja kån do hyb n'aa da, dooh da tak'ëp ý hyb n'aa tón wäd bä. ²⁹ Taw'ääts hë h'yy gada-jaa gó bë gadoo da, ji hýýj Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä h'yy kata däk do ji gadoo doo da. Taw'ääts hë bë weh'ëeh ta ti hedoo doo, ³⁰ p'eets hë paawä tadajëp do hyb n'aa Kristo wë tamoo wät do hyb n'aa. Ý tamasa bë jawén buuj bë nahajaa do hyb n'aa ý bë masaa bä. Tahapëë né paawä dajëp ta hä péh, ti hadoo né hë ý tamasa.

Dooh ji daab yb bä ji daaj hë ji hajaa do hä ky n'aa hahýýh

3 Hýý kä wakån haa, ta see ky n'aa bë ý ma erih: Taw'ääts hë bë h'yy gadeja Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä bë h'yy kata däk do hyb n'aa! Dooh ý h'yy ganapõ däg bä p'aa hënh ý erii bä pooj jé bë ý maher'ood wät doo. Baad ti bë hä, bë ý ma erih do bë tamo n'aa jesuu do hyb n'aa, ta see da bë rama met'ëeg mahãnh.

² Bë hyb n'aa matakä ajyy nesaa do moo bok doo, awaar nesaa do hedoo doo, ji hub kekyyt doo, † bë rawad'ii mahãnh. ³ Èr ti P'op Hagä Do karapee heh'äät doo. Dooh sa masuuj noo byyh kahõk do hä daap yyp do rado bä ti P'op Hagä Do karapee heh'äät doo. Èër, ta Sahee h'yyb mahüüm do hyb n'aa P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, Kristo Jesus hä kasab'ee doo, èr ti P'op Hagä Do karapee heh'äät doo. Èr ti ta karapee heh'äät doo, ji hä hë ji moo wät do hä, ji daaj hë ji hajaa do hä na-ääj hë daab nayyp doo. ⁴ Ý haja né paawä ý daab yb bä ji daaj hë ji hajaa do hä. Sa daaj hë raha-

† Ma matëg oow Paw-Ro pes'ääp. Ji hub rakekyyt tawén her'ood bä, ajyy Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do hä raky kah'üüm, sa masuuj noo byyh ragehõk hyb n'aa Judah buuj rabad'oo doo da. Jääm hë tii da P'op Hagä Do gadoo ji, sa hä. Dooh se hub rado bä. Daap ti rama met'ëek doo. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejüü rahyb n'aa matakëë sa mahãnh.

jaa do hä radaab yyp rahajaa redoo bä, ý sa bahãnh ý hajaa ta tii hä ý daab yb bä ý karën bä paawä. ⁵ Masuj ý noo byyh ragahõg hõm 8 ta äh ý bahadoo bä kä. †† Isaraéw buuj ýýh. Bën-Jamih panaa ýýh. Eber buuj heh'äät né ýýh. Pariséw see né ýýh, baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh doo. ⁶ Tak'ëp ý karën do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do sahõnh hë raky da-heeh, ý rejää paa Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ‡ Dooh raw'yyt pé hä ýý ý raky n'aa tapaa péh, baad ý ky da-heeh do hyb n'aa paa sahõnh hë Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Baad däg ýý Mosees ky n'aa jaw'yyk do matym gó.

⁷ Ti hadoo né hë, sahõnh hë tii, ti noo gó ý kamahãn doo, dooh wäd ti hä ý hýý kä Kristo ý bahapëë däk do hyb n'aa. ⁸ Ti had'yyt nado, sahõnh hë né hë p'ooj ub ý daab yyp doo, dooh its hä ý hýý kä Kristo Jesus, wahë ý n'aa, ý hapëë däg kån do hyb n'aa. Sahõnh hë bahãnh né hë ti Kristo ji bahapäh doo. Kristo hyb n'aa ý eréd hõm sahõnh hë pooj jé ý kamahãn doo. Hesus do ji aw'oong hõm do hadoo sahõnh hë ti hä ýý, Kristo baad ý bahapäh hyb n'aa da, ⁹ ta hä ý h'yy kata däk hyb n'aa. Ta hä ý h'yy kata däk do hyb n'aa kä, dooh ý tyw n'aa esóts wäd bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ý ky daheeh do hyb n'aa baad ý bahado däk P'op Hagä Do matym gó. Baad ý hado däk hýý kä P'op Hagä Do matym gó, Kristo hä ý h'yy kae däk do hyb n'aa. P'op Hagä Do hanaa né hë ti baad ji hado däk do ta matym gó. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hë tii. ¹⁰ Baad ý karën Kristo ý bahapäh. Hahýý da ti ý karën: Ý karën ý bahapäh hä ýý hë ta hejój taganä wät noo gó tagadoo doo. Ý karën ý bahapäh hä ýý hë Kristo ahoop doo. Ý karën ý bahapäh hä ýý hë tadajëp doo. Kristo dajëp paa èr hyb n'aa, ti hyb n'aa ý radajëeb bä ta hyb n'aa, ý karën ý gadoo né ti na-ääj hë. ¹¹ Sahõnh hë ta ti ý karën ý bahapäh hä ýý hë, ta jawén ý P'op Hagä Do gan'yyh hyb n'aa dejëp do mahang.

Ji pooj jé hawät do hä tak'ëp ji hyb n'aa matakëë do ky n'aa hahýýh

¹² Dooh baad Kristo hadoo ý hado nä bä. Dooh baad had'op do ý hado nä bä. Ti hadoo né hë, tak'ëp ý hyb n'aa tam'aah Kristo Jesus hadoo ý bahado däk hyb n'aa kä. Ti hyb n'aa ý tabasëew hõm. ¹³ Wakån haa hedoo do Kristo hä h'yy ka'eeh doo, hä ýý, dooh ta ti ý haja nä bä. Dooh baad Kristo hadoo ý hado nä bä. Ti hadoo né hë, tsyym kas'ýý do rabahed'oo doo da ý badoo had'yyt hë. Dooh ý hyb n'aa matakä bä jó ý hadäk hënh. Dooh ý hyb n'aa newë bä pooj jé ý bawät do hä, ý hanäng péh. Pój ýý jé hawät do hä tak'ëp ý hyb n'aa matakëë. ¹⁴ Tak'ëp ý hyb n'aa tam'aah ta sãm ý gadoo hyb n'aa P'op Hagä Do hanaa. Hahý ta sãm ý gadoo hyb n'aa ý tawén naëej wät doo: Hý pong jé ý d' bawäd had'yyt hë Kristo Jesus hyb n'aa.

†† Tii d' né paa Isaraéw buuj rabahed'oo P'op Hagä Do karapee see karapee t'aah tabahadoo hyb n'aa. Tii d' né paa P'op Hagä Do mejüü sa hä. ‡ Tii d' Paw-Ro d'oo paah, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo Jesus hä h'yy ka'eeh do ragawats'iik rakarën ted'oo do hyb n'aa ti noo gó.

¹⁵ Ti hyb n'aa, sahõnh hẽ èër, baad Jesus hã h'yy kae däk do hedoo doo, y hyb n'aa newëe doo da, nag'aap hẽ y erii wät doo da taw'ääts hẽ èr hyb n'aa newë. Ta see hadoo bẽ hyb n'aa newë nä bã y erii wät do hã, tii bã da, P'op Hagã Do metëeh da bẽ hã, baad né ti y erii wät doo. ¹⁶ Ti hado né paawã, taw'ääts hẽ èr ky da-heeh èr hã P'op Hagã Do metã wät do pénh né hẽ.

¹⁷ Taw'ääts hẽ y bawät doo da séd gó bẽ babok, wakãh haa hedoo doo. Taw'ääts hẽ bẽ hyb n'aa matakã äã babok doo da habok do sa hã, rababok doo da bẽ na-ääj hẽ bẽ babok hyb n'aa. ¹⁸ Baad habok do hã bẽ hyb n'aa matakã y wén näng, hajök ti anäng b'aa kajatsék do hã Kristo dajëp do ky n'aa majiï rababok doo da habok doo, Kristo hã rah'yy ka'eeh sa noo né paawã. Hajöð nuu me bẽ y maher'ood wät tii. H'yy kameoot doo me y ab'aanh tii. ¹⁹ P'op Hagã Do gawats'iik da tii. Rawa do hã, rawëh do hã, reëek do hã, ta see rakarën do hã rah'yyb padäg had'yyt hẽ, P'op Hagã Do hã nado. Nu meby n'aa näng do hã rah'yy kasab'ee. Badäk hahÿy hã hanäng do hã rah'yyb padëek. ²⁰ Ta ti hedoo do rababok doo da bẽ aboo manäh. Hÿ pong jé babuuj ti èër. Tii b' naa, hÿ pong jé naa tabahyng, baad èr gada Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, èr h'yyb tym dëeb. ²¹ Ta hejój me sahõnh hẽ tabag'ääs. Ta ti tahejooj me èr hub nahe-joonh do tawareem da, ta hub kabaj'aa do hadoo èr hub bahadoo hyb n'aa kã.

4 Ti hyb n'aa, wakãh haa hedoo do y kamahãn doo, tak'ëp y hyb n'aa esee doo, baad bẽ aboo had'yyt hẽ bẽ y maher'ood wät doo da né hẽ. Bẽ h'yy keréd manã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã. Najis haa, bẽ hyb n'aa né hẽ y h'yy gadajang. Bẽ hyb n'aa né da y kawehëe däk.

Sa hã Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahÿy

² Tak'ëp y betsëe yÿnh Ewodija häd enäh doo, yÿnh Sïn-Tike häd näng do daheeh, séd rah'yyb hedoo hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã rah'yy kata däk do hyb n'aa. ³ Õm, baad si y Kristo wë moo wät doo, y et-sëe a hã ta ti yÿj mamasaa, séd rah'yyb hedo padëek hyb n'aa p'aa hënh. Si yÿ tak'ëp rahyb n'aa tam'aah paa Jesus ky n'aa hanäm do äã her'ood hõm hyb n'aa. Aj'yy Keremen häd näng do sii, ta wób sa sii na-ääj hẽ, hawäd had'yyt do gadoo do heen n'aa hã sa häd kerii däk do sa sii äã paa ramasa ta ti yÿj.

⁴ Taw'ääts hẽ bẽ h'yy gadejah, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã bẽ h'yy kata däk do hyb n'aa. P'aa hënh bẽ y maher'oot: Bẽ h'yy gadejah. ⁵ Taw'ääts hẽ kaja hẽ denaa hẽ bẽ h'yyb bẽ mahüüm sahõnh hẽ sa wë, ta tii da bẽ babok sahõnh hẽ rabahapäh hyb n'aa. Edaa däk Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh doo. ⁶ Taw'ääts hẽ dooh bẽ hyb n'aa tón péh. Bẽ er'ood had'yyt bã P'op Hagã Do sii, bẽ ky n'aa ets'ëe ta hã bẽ karën doo. Bẽ j'aa etsë na-ääj hẽ ta hã sahõnh hẽ bẽ hã tabanoo do hyb n'aa. ⁷ Tii bã da P'op Hagã Do hã hana do ji h'yyb n'yyim doo, sahõnh hẽ ji hajaa do bahãnh hadoo do mo n'aa jesuu da bẽ h'yyb, bẽ h'yy kanatón hyb n'aa kã Kristo Jesus hã bẽ h'yy kata däk do hyb n'aa.

⁸ Tagadëeg ub, wakãh haa hedoo doo, sahõnh hẽ baad hadoo do hã bẽ h'yyb padäg. Sahõnh hẽ ji weh'ëeh do hã, sahõnh hẽ P'op Hagã Do matym gó te hub hedoo do hã bẽ h'yyb padäg. Sahõnh hẽ nesaa do nanäng do hã, sahõnh hẽ hanäm do hã bẽ h'yyb padäg. Sahõnh hẽ baad tabahadoo do hyb n'aa ky n'aa etsëeh do hã na-ääj hẽ bẽ h'yyb padäg. Baad had'op do hã, baad tabahadoo do hyb n'aa ji j'aa etsë do hã bẽ h'yyb padäg na-ääj hẽ. ⁹ Bẽ y ma metëek doo da, hã y naa bẽ gado däk doo da na-ääj hẽ bẽ aboo. Hã y naa bẽ maa napäh doo da, wë y bẽ bahapäh doo da na-ääj hẽ bẽ aboo. Tii bã da ji h'yyb näw P'op Hagã Do hã hana do bẽ hã tabawät da.

Ramasa do hyb n'aa Paw-Ro h'yy gadajang do ky n'aa hahÿy

¹⁰ Tak'ëp y h'yy gadajang Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã, hÿy kã, bap peej tabado däk bã kã, p'aa hënh y bẽ hyb n'aa es'ee wät do hyb n'aa, y bẽ masa. Pooj jé y bẽ hyb n'aa es'ee wäd né paawã, dooh ta tyw n'aa pé y bẽ masa hyb n'aa paah. ¹¹ Dooh ta ti y erii bã wë y badoh do hyb n'aa. Dooh. Y h'yy gadajaa kã sahõnh hẽ hã y kametëeh do hã, baad tabadoo bã, baad tanado bã na-ääj hẽ. ¹² Y hapëe däg kã nny d' y bad'oo wë y badoh bã, wë y tamad'aak bã na-ääj hẽ. Y haja däk y h'yy gadajang sahõnh hẽ wë y kametëeh do hã, y wog nny bã, y asa bã na-ääj hẽ, sahõnh hẽ ji karën do wë y tany bã, wë y badoh bã na-ääj hẽ. ¹³ Sahõnh hẽ y hajaa Kristo y tah'yyb hej'oonh do hyb n'aa.

¹⁴ Ti hadoo né hẽ, taw'ääts hẽ né hẽ y bẽ masaa wät tabahejoonh bã hã yÿ. ¹⁵ Bëeh, Pirip panang buuj, bẽ hapäh né hẽ, papuuj nä Jesus ky n'aa hanäm do bẽ gado däk noo gó, hëej Masedonija häd näng do y beréd hõm noo gó, jããm hẽ bẽ ti Jesus hã h'yy ka'eeh do wób mahang, y masa doo, ta s'ee hënh Jesus ky n'aa y ma metëek hyb n'aa bẽ mahang y ma met'ëeg wät doo da. ¹⁶ Tesaronika panang bã y bawät noo gó, pawóp nuu me bẽ mejö wät paa matym y n'aa y bẽ masa hyb n'aa wë y badoh do hyb n'aa. ¹⁷ Dooh hahÿ y erii bã p'aa hënh matym y n'aa bẽ mejüü hyb n'aa. Dooh ti hyb n'aa tado bã hahÿ y erih doo. Y karën baad bẽ P'op Hagã Do ky n'aa edëng y bẽ masa do hyb n'aa. ¹⁸ Y gado däk sahõnh hẽ wë y bẽ mejö wät doo. Y gahëen do bahãnh ti ta tii. Ta bahãnh wë y ti anyy däk hÿy kã wë y bẽ mejö hõm do an'oo bã, Epaporodit tajooh doo. P'op Hagã Do h'yy gadajang bẽ masa do hã. P'op Hagã Do matym n'aa buu benyym do hadoo, P'op Hagã Do gadoo do hadoo tii. ¹⁹ P'op Hagã Do y h'yy kaha'eeh doo, Kristo Jesus hyb n'aa bẽ hã da tabanoo sahõnh hẽ bẽ wë badoh doo, bẽ h'yyb gó badoh do na-ääj hẽ. Tak'ëp hetsooh do ta wë hanäng do pénh né bẽ hã d' tabanoo.

²⁰ Taw'ääts hẽ P'op Hagã Do èr h'yy kaha'eeh do hã, èr Yb, èr j'aa etsëe had'yyt hẽ. Yÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ääts hẽ.

† Pooj ub, buu benyym do Isaraéw buuj rama ejuu P'op Hagã Do raj'aa etsë hyb n'aa. Tii da takerii däk Esodo hã. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'üüm.

Sa hã takedëë hõm do ky n'aa hahỹh

²¹ Taw'ããts hẽ bẽ edëë sahõnh hẽ Kristo Jesus hyb n'aa tsyt hẽ P'op Hagã Do wẽ kasëew padëek doo. Ër hỹj hedoo do babã pa ÿ habong do bẽ m' rahyb n'aa esee. ²² Sahõnh hẽ tsyt hẽ P'op Hagã Do wẽ kasëew

bong do hahỹ panang bã habong do bẽ m' rahyb n'aa esee na-ããj hẽ. Roma sa wahẽ n'aa Sesa ramaneëenh do wẽ moo b'ook doo, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, baad bẽ m' rahyb n'aa esee.

²³ Ý karën Jesus Kristo, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, ky enyym bẽ hã. Jããm hẽ kã.

Korosa

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 Paw-Ro ÿ ti hÿÿh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa Kristo Jesus mejüü do see hado däk doo. Ër hÿÿj hadoo do Tsimoot häd näng do daheeh ²ÿ edëng bëeh, wakän haa hedoo doo, ää nemuun Kristo hä h'yy kata padëek doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, ta hä h'yy kanerët doo, Korosa panang bä habong doo. ÿ karën P'op Hagä Do ër Yb ky enyym bë hä. ÿ karën baad ub bë tah'yyb en'yyim.

³P'op Hagä Doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa Yb hä ää ky n'aa etsëë bä bë hyb n'aa, ää h'yy gadeja had'yyt hë ta wë bë hyb n'aa, ⁴Kristo Jesus hä bë h'yy kae däk ää ky n'aa napäh do hyb n'aa, sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do bë kamahän ää ky n'aa napäh do hyb n'aa na-ääj hë. ⁵Jesus hä bë wén h'yy ka'eeh, ta wób bë wén kamahän, baad hadoo do ta jawén bë gadoo bë gada do hyb n'aa. Hÿ pong jé P'op Hagä Do enyww hõm tii, bë hä tabanoo hyb n'aa. Bë ky n'aa napëë däk hÿ pong jé ji gadoo do ky n'aa, baad hadoo do ky n'aa, Jesus Kristo ky n'aa hanäm doo ⁶bë wë takajaa noo gó. Badäk hahÿ haw'ääts hë ta ky n'aa hanäm do kah'üüm. Jé pad'yyt hë panyyg ky dah'eeh do baad hadoo do hä tah'yyb wareem hõm tii. Tii da né hë na-ääj hë tabad'oo bë mahang, pooj jé ta ky n'aa bë maa napäh noo gó naa, ji wë P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa hä baad bë h'yy kadaw'uuh noo gó naa. ⁷Epararas, ää sii Kristo wë moo wät doo, bë paa tama met'ëëg wät ta ti panyyg hanäm doo. Baad Epararas moo wät. Dooh tah'yy gajëë bä bë hyb n'aa Kristo wë tamoo wät do hä. ⁸Ää tamaher'oot nyy da ta wób bë kamahän P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

Sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsëë do ky n'aa hahÿÿh

⁹Ti hyb n'aa, bë ky n'aa ää ky n'aa napäh bä, ää du doo paa P'op Hagä Do hä ää ky n'aa etsëë bë hyb n'aa. Dooh ää eréd bä bë hyb n'aa ää ky n'aa etsëë doo. Ää etsëë P'op Hagä Do hä ta Sahee hä hana do ji hapäh doo me, ta Sahee hä hana do ji h'yy ganäng doo me na-ääj hë bë tah'yy gan'yyh takarën do hä, baad bë bahapäh hyb n'aa. ¹⁰Tii d' ää wén ky n'aa etsëë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ta karapee hä takarën doo da né hë bë babok hyb n'aa, sahõnh hë bë moo bok do hä tah'yy gadajang hyb n'aa, sahõnh hë baad hadoo pé bë moo bok hyb n'aa had'yyt hë, baad P'op Hagä Do bë bahapäh hyb n'aa kä bë h'yyb gó. ¹¹Ää ky n'aa etsëë na-ääj hë, tak'ëp ta kabaj'aa do hejój me bë tah'yyb hej'oonh hyb n'aa, bë h'yy gejë hõm mahänh ta hä, bë

h'yyb jawyk hyb n'aa, tsebee gó sahõnh hë bë gadoo hyb n'aa, ¹²ër Yb hÿ pong jé hawät do wë bë h'yy gadajang hyb n'aa. Ti né hë ti ta karapee sa sii bë gadoo tan'oo bä ji hä taky n'aa enooh doo, hÿ pong jé ta bag bawät bä ji gadoo do pan'aa. ¹³Ër ted'ëep Nesaa Do Yb moo gó naa, badagyp hadoo do bag'ääs doo. Ta T'aah takamahän do ër hä tabagää kän, P'op Hagä Do an'oo bä kä. ¹⁴Ta T'aah hyb n'aa ër tabedëeb kän. Ta hyb n'aa kawug hõm nesaa do ër moo bok doo kä.

Kristo sahõnh hë sa bahänh ky n'aa hahÿÿh

¹⁵Ta T'aah gó kametä däk P'op Hagä Do ji nahapäh doo. P'op Hagä Do hadoo né hë tii. Sahõnh hë kapahuuj däk do pooj jé tawäd né hë. Sahõnh hë kapahuuj däk do bahänh tanu gadäk. ¹⁶Ti né hë tii, sahõnh hë hÿ pong jé hanäng doo, hÿ pong jé habok doo, badäk hahÿÿ bä hanäng doo, badäk hahÿÿ bä habok do na-ääj hë pahuuj wät doo. Ji hapäh doo, ji nahapäh do na-ääj hë tapehuuj bong, wë hä bag'ääs do ji nahapäh do rado bä, kabaj'aa do ji nahapäh do rado bä, mejüü do ji nahapäh do rado bä, hyb n'aa jewyk do ji nahapäh do rado bä na-ääj hë. Ti né hë sahõnh hë pehuuj bong doo. Ta hyb n'aa né hë sahõnh hë tapahuuj wät doo.

¹⁷Sahõnh hë pooj jé tawäd né hë. Ta hyb n'aa né hë sahõnh hë tapahuuj wät do baad tawén hadoo. ¹⁸Ta hä h'yy ka'eeh doo, ta hub, ta mooh, ta tsyym hedoo doo, sa nu gabóg tii. Ti né hë sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do du na doo. Ti né hë jääm hë pooj jé dejëp do mahang ganä wät doo, † sahõnh hë sa bahänh hyb n'aa jawyk tabahadoo hyb n'aa. ¹⁹Tii d' tawén hadoo, ta da had'op ta T'aah bahadoo P'op Hagä Do karën do hyb n'aa. ²⁰P'op Hagä Do karën na-ääj hë, ta T'aah hyb n'aa, sahõnh hë badäk hahÿÿ bä hanäng doo, badäk hahÿÿ bä habong doo, hÿ pong jé hanäng do na-ääj hë baad tabahadoo p'aa hënh ta wë, baad ub p'aa hënh sahõnh hë rababok hyb n'aa ta wë kä. Ta najiis rabahado padëek tan'oo bä †† ta T'aah majjyyw hyb n'aa, b'aa kajatsëk do hä tadajëp do hyb n'aa.

²¹Bëë kä, dawëë bë babok paa P'op Hagä Do mahänh Kristo hä bë h'yy kana'eeh nä noo gó. P'op Hagä Do majjī paa bëeh, bë h'yyb gó, nesaa do bë moo bok do hyb n'aa paah. ²²Ti hadoo né hë, hÿÿ kä ta najiis bë bahado däk tan'oo bä Kristo, aj'yy gó ewäd hyng do bë hyb n'aa dajëp do hyb n'aa. Ta najiis bë bahado däk tan'oo bä. Tii d' tawén d'oo, tsyt hë ta wë bë

† Jesus ganä wät do pooj jé ta wób ragenä boo né paawä, p'aa hënh radejëp. Jääm pooj jé Kristo dejëp do mahang ganä wät doo, nadajëb wät doo. †† Ta T'aah hä h'yy ka'eeh do tii.

babok hyb n'aa, baad had'op bë bahadoo hyb n'aa ta matym gó, dooh bë rap'ãã ky n'aa tapaa pé hyb n'aa ta matym gó. ²³ Baad bë h'yy kae had'yyt bã tii. Baad bë gahëen bã had'yyt hë panyyg hanäm do hä bë hä P'op Hagä Do ky n'aa eno däk doo. Ti né ti ta panyyg, Jesus ky n'aa, bë maa napëe wät doo, badäk hahÿ haw'ääts rapanäg hõm doo. Ta ti panäg n'aa see hado däk ÿ ti hÿ Paw-Ro.

Kristo hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ahoop do ky n'aa hahÿh

²⁴ ÿ tsebé da hë ÿ radawäts geët doo bã, baad tabahadoo hyb n'aa bë hä ÿ ahoop doo. ÿ karën ÿ bahajaa Kristo hä ÿ tan'oo däk doo, ta hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, ta hub, ta mooh, ta tsyym hedoo do sa hyb n'aa ÿ ahoop do pan'aa. ²⁵ Kristo hä h'yy ka'eeh do sa masa n'aa ÿ bahado däk, hä ÿ P'op Hagä Do banoo do hyb n'aa baad ub sahõnh hë ta kyyh bë hä ÿ ma metëek hyb n'aa. ²⁶ Hä ÿ tabanoo tah'yyb däng doo, nyy d' tabad'oo ji hä, ÿ ma metëek hyb n'aa. Kristo ewäd hyng do pooj jé dooh ji hapëe nä bã ta h'yyb däng doo. Dooh P'op Hagä Do h'yyb däng do kametä nä bã ti noo gó ër wahë maküü hä. Ta karapee hä hÿy kã takametä wät. ²⁷ P'op Hagä Do h'yyb däng ta karapee hä tametëeh tak'ëp baad hadoo do sahõnh hë Judah buuj nadoo do wë hÿy kã tamoo wät doo. Hahÿy da ta ti tak'ëp baad hadoo do ta h'yyb däng doo: Bë h'yyb gó, ta hä h'yy ka'eeh do h'yyb gó Kristo bawäd däk, Judah buuj nadoo do né paawä bëeh! Ti hyb n'aa bë né da gadoo tak'ëp baad hadoo do hÿ pong jé.

²⁸ Kristo ky n'aa äã panäk. Sahõnh hä äã maher'oot tak'ëp péj baad raky daheeh hyb n'aa. Tak'ëp hajaa doo me sahõnh hë sa hä äã ma metëek. Tii d' äã wén d'oo, Kristo hä h'yy kata däk do baad had'op rabahado padëek P'op Hagä Do matym gó äã karën do hyb n'aa. ²⁹ Tii d' äã karën do hyb n'aa, tak'ëp had'yyt hë ÿ hyb n'aa tam'aah, Kristo hejój me hëp ÿy gó baad hawät doo me.

2 ÿ karën bë bahapäh nyy da tak'ëp ÿ ky n'aa etsëe, tak'ëp ÿ hyb n'aa tam'aah bë hyb n'aa, Raw-Diseej panang buuj sa hyb n'aa na-ääj hë, jé Jesus hä h'yy ka'eeh do ÿ ranahapäh do wób sa hyb n'aa na-ääj hë. ² Tii d' ÿ wén d'oo, ÿ karën rah'yy kej'oonh. ÿ karën kamahãh gó séd rah'yyb hedoo. Tii d' ÿ wén d'oo na-ääj hë, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do h'yyb däng do hä. ÿ karën baad rabahapäh ta tii. Baad ÿ karën Kristo rabahapäh, ÿ hanäng doo. ³ Sahõnh hë P'op Hagä Do hä ji hapäh doo, baad ta hä ji h'yy ganäng doo, jããm hë Kristo hä ji baw'yyt. ⁴ Ta ti bë ÿ wén maher'oot, sa kyyh baad ji ed'oo doo me bë rawad'ii mahãnh. ⁵ ÿ nawäd né paawä bë mahang, ÿ hyb n'aa newëe do bë mahang tabawät. ÿ tsebé baad ub bë babok ÿ ky n'aa napäh do hyb n'aa. Séd h'yyb hedoo mã bëeh. ÿ tsebé na-ääj hë dooh né hë bë h'yy gejë hõm Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hä ÿ ky n'aa napäh doo.

Ji bawät do papuuj ky n'aa hahÿh

⁶ Ti hyb n'aa kã, Kristo Jesus bë gado däk do hyb n'aa bë wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa, taw'ääts hë bë awäd had'yyt hë ta hä h'yy kata däk do rababok doo da. ⁷ Baad né hë bë h'yy kata däk Jesus hä joom kóm baad joom tamasoo do hadoo. Taw'ääts hë bë an'oo bë h'yyb gó Jesus bawät do takahüüm magyys hë. Taw'ääts hë bë an'oo baad bë h'yy kae had'yyt hë baad hadoo do ky n'aa hä bë rama met'ëeg wät doo da né hë. Taw'ääts hë tak'ëp bë h'yy gadeja had'yyt hë P'op Hagä Do wë, bë hä tanoo do hyb n'aa.

⁸ Bë hyb n'aa matakä ta s'ee hënh bë rah'yyb mahüüm mahãnh rama metëek doo me. Baad ji edoo né paawä rahyb n'aa newëe doo, rama metëek doo, daap hë ti ta tii. Ji rawedii ta tii hä. Sa wahë makü ma mehetëk doo gó rabe'h'üüm rama metëek doo. Badäk hahÿy hä, nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawät do ky n'aa jaw'yyk doo gó rabe'h'üüm rama metëek doo. Dooh Kristo hanaa tado bã ta tii. ⁹ P'op Hagä Do had'op do Kristo, aj'yy tabahado däk doo. ¹⁰ Hÿy kã, Kristo hä bë h'yy kata däk do hyb n'aa, ti anyy däk bë h'yyb gó sahõnh hë P'op Hagä Do karën doo. Sahõnh hë kabaj'aa do ji nahapäh doo, hyb n'aa jewyk do ji nahapäh do na-ääj hë sa bahãnh ti Kristo. ¹¹ Judah buuj ajyy sa masuuj noo byyh ragehök P'op Hagä Do karapee rabahado padëek do metëe n'aa. Kristo hä bë h'yy kata däk do hyb n'aa bë hä na-ääj hë ti anyy däk ta metëe n'aa hadoo. Sa mo haj'aa nado tii. Kristo ado hõm nesaa do ji h'yyb säg karën doo. Ti né tametëe n'aa hadoo bë hä hanäng doo. ¹² Bë nu kemuun bong bã bë radakä jëng hadoo Kristo sii. Bë genä bong do hadoo Kristo sii p'aa hënh bë nu gawëej däk doo. Ta tii d' tawén hadoo P'op Hagä Do hejój hä, Kristo ganä wät hanoo do hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ¹³ P'ooj ub, nesaa do bë moo heb'oooh do hyb n'aa, nesaa do bë h'yyb karën do kanado hõm do hyb n'aa na-ääj hë, dejëp do hadoo bë h'yyb tym P'op Hagä Do hä. Tii bã kã, Kristo sii bë ganä wät hadoo P'op Hagä Do an'oo bã. Sahõnh hë nesaa do ër moo wät do tamabaan hõm ër hä kã. ¹⁴ P'op Hagä Do awug hõm ër kûüt heen n'aa kerih do hadoo doo, nesaa do wë ër taky n'aa etyy do paah. Hahÿy da tabawug hõm: Tado däk ër kûüt heen n'aa, tii bã tabepëem däk hadoo b'aa kajatsëk do hä. Jesus dajëp do hyb n'aa dajëp hÿy kã ër kûüt ër hä ky n'aa ketyy do paah. ¹⁵ P'op Hagä Do ado hõm sahõnh hë nesaa do kabaj'aa do ji nahapäh doo, nesaa do hyb n'aa jewyk do ji nahapäh do sa hejój. B'aa kajatsëk do hä Kristo dajëp doo me P'op Hagä Do j'aa ketsëe däk sa hä. Kristo dajëp noo gó sahõnh hë sa matym gó P'op Hagä Do metä wät hadoo ta majÿi, sa hä taj'aa ketsëe däk do rabahapäh hyb n'aa. †

† Tii da né hë Roma buuj rabad'oo sa majÿi hä. Sahõnh hë sa matym gó rametëeh sa majÿi, sa hä raj'aa ketsëe däk sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'üüm Nesaa Do Yb hä, Nesaa Do Yb kabaj'aa do hä, P'op Hagä Do j'aa ketsëe däk do ky n'aa.

¹⁶ Ti hyb n'aa bë maa newë manä bë raky n'aa tapa bä bë awa do hä, bë eëek do hä, † rabahed'oo doo da bë nad'oo hyb n'aa. Bë maa newë manä na-ääj hë bë raky n'aa tapa bä sét ta baab ken'yyh rataheb'ëes doo, kamarab papuuj rataheb'ëes doo, Saab rataheb'ëes do na-ääj hë bë natabëj bä. ¹⁷ Jääm hë ta pooj jé hawät do metëe n'aa ti ta ti Judah buuj rataheb'ëes doo, ratayy doo. Kristo kajaa do pooj jé heen n'aa tii. Sahõnh hë ta ti kaja däk Kristo hä, ti hyb n'aa dooh hyb n'aa ta ti ji karën wät péh. ¹⁸ Bë maa newë manä bë raky n'aa ety bä j'ooj madäk doo me rakadad'uu gen'aak do hä, ääs raweh'ëeh gen'aak do hä. S'ëe gó rameboon do hyb n'aa hyb n'aa jewyk mäh, sa nooh. Rahyb n'aa newëe do hä, sa hanaa hë rakasab'ee. ¹⁹ Ta ti hedoo doo, dawëe rababoo däg kån, Kristo, èr nu gabóg mahãnh. Dooh rah'yy kata wäd bä èr nu gabóg hä. Kristo hä h'yy ka'eeh doo, ta hä h'yy kata däk doo, sa h'yyb rah'j'oonh, rahüüm had'yyt hë rah'yy ka'eeh doo, raky dahé magyys hë na-ääj hë Kristo an'oo bä P'op Hagä Do karën doo da. Ji nu gabóg hënh hanaa ji jarää sahõnh hë ji hä masoo doo. Tii d' Kristo bad'oo ta hä h'yy ka'eeh do hä. Ta hä h'yy ka'eeh do tabaa g'ääs, ta hä rakata däk tan'oo bä.

²⁰ Kristo hä bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bë na-ääj hë bë dejëb bong hadoo pooj jé ji bawät do hä. Ti hyb n'aa, h'ëed hyb n'aa badäk hahÿÿ hä habong do Kristo nahapäh do rababok doo da bë babok nä? Hëd n'aa bë gadoo raky n'aa jaw'yyk do mejüü doo? ²¹ "Bë ado manäh! Bë awa manäh! Bë moo dëe manäh!", nang raky n'aa jaw'yyk doo. ²² Gawatsik do hä, hahãnh do hä ji tamejüü do tii. Sa hanaa ta ti ji ramejüü doo, ji hä rama metëek doo. Dooh P'op Hagä Do hanaa tado bä. ²³ Tak'ëp hajaa do ky n'aa jew'yyk do ji ed'oo ta tii. Ji daaj hë P'op Hagä Do ji weh'ëeh ji karën ta ti hedoo do ky n'aa jew'yyk do an'oo bä. Ji daaj hë ji kadaduu tan'oo bä. Ji daaj hë ji karehejää tan'oo bä ta tii. Baad né paawä ta mahang ramoo bok doo, ti hyb n'aa baad ji hyb n'aa manatakä bä, baad ub ji ed'oo ji hä ramejüü doo. Ti hadoo né hë nahejooj ta ti hedoo do ky n'aa jew'yyk doo. Dooh tahaja bä nesaa do ji h'yyb säg karën do hä ji h'yy keba bä tan'oo bä.

Taw'ääts hë hÿ pong jé hanäng do hä ji h'yyb däk do ky n'aa hahÿÿh

3 Kristo sii bë ganä wät hadoo do hyb n'aa, h'yyb tym papuuj P'op Hagä Do hä hana do bë gado däk do hyb n'aa ÿ hanäng péh, taw'ääts hë hÿ pong jé hanäng do hä bë h'yyb padäg, P'op Hagä Do hub hadäk hënh Kristo basoo hä. ² Taw'ääts hë hÿ pong jé hanäng do hä bë h'yyb padäg, badäk hahÿÿ bä hanäng do hä nado. ³ Taw'ääts hë tii da bë bad'oo bë dajëp paa hadoo do hyb n'aa. Bë h'yyb papuuj tenyyw däk hÿÿ kä

† Tii d' Paw-Ro wén her'oot, ma matëg oow rama metëek do hyb n'aa. Sa noo ji tayy ji awa doo, ji eëek doo, baad ji P'op Hagä Do gadoo hyb n'aa. Dooh hyb n'aa pé ji tayy péh. Kristo dajëp do hyb n'aa P'op Hagä Do ji tawén gadoo, ji tayy do hyb n'aa nado. Dooh jarakë hedoo do ky n'aa tado bä hahÿÿh. Panyyg bód see hä ji tama-her'oot jarakë hedoo do ky n'aa.

Kristo sii P'op Hagä Do wë kä. Dooh ta wób rahapëe nä bä ta ti bë h'yyb papuuj. ⁴ Kristo, bë h'yyb papuuj han'oo däk do matëeh bä kä, sahõnh hë sa matym gó ta sii bë kametä däk tii bä. Kristo kabaj'aa doo da bë da kabaj'aa na-ääj hë ti noo gó kä.

⁵ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë gawats'iik sahõnh hë baad nadoo do badäk hahÿÿ hä ji h'yyb säg karën doo. Bë ää manä bë ÿÿm nadoo do sii, bë patug nadoo do sii. Bë moo boo manä nesaa do nu meby n'aa nang do bë hä hanäng doo me. Taw'ääts hë bë gawats'iik ta wób hedoo pé nesaa do ji h'yyb säg karën doo. Bë hyb n'aa hüüm manä bë ma. Jé ta ma hä hyb n'aa h'üüm doo, ta ma hä tah'yy ka'eeh tii, dooh P'op Hagä Do hä tah'yy kae bä. ⁶ Ta ti hedoo do hyb n'aa né hë P'op Hagä Do rejää da nabuj keh'üüm doo. ⁷ P'ooj ub, Kristo bë nahapäh nä bä, tii d' paa bë babok. ⁸ Hÿÿ kä, taw'ääts hë bë eréd hõm sahõnh hë hahÿÿ hedoo doo: Ji kawajäään doo, ji h'yy ganapüü doo, sahõnh hë ji da hadoo ji pan'aa takyyk doo, ta see ji ky n'aa rejää doo, baad nadoo do ji er'oot do na-ääj hë. Taw'ääts hë bë eréd hõm né hë tii. ⁹ Daap bë menä manä bë da hadoo do hä, bë eréd hõm do hyb n'aa bë h'yyb säg baad nadoo do ji moo wät hanoo doo. ¹⁰ Bë h'yyb tym papuuj bë tah'yyb mahüüm hÿÿ kä. P'op Hagä Do mo haj'aa ta ti èr h'yyb tym papuuj. P'op Hagä Do ah'ÿÿt èr h'yyb tym papuuj, ta da hado had'yyt hë tabahadoo hyb n'aa kä, baad P'op Hagä Do èr bahapäh hyb n'aa na-ääj hë. ¹¹ Papuuj èr P'op Hagä Do mo haj'aa do hyb n'aa, séd gó P'op Hagä Do ji tagadoo, Judah buuj ji do bä, Judah buuj nadoo do ji do bä, masuuj noo byyh kahõk do see ji do bä, masuuj noo byyh kanehõk do see ji do bä, ta see buuj ji do bä, ma kamanetëek do ji do bä, ta see karom ji do bä, sa karom ji nado bä na-ääj hë. Sahõnh hë èr h'yyb tym gó Kristo bawät. Sahõnh hë bahãnh hadoo do tii.

¹² Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do karapee, tsyt hë ta wë kasëew bong do bë bahadoo do hyb n'aa, tak'ëp bë takamahãnh do hyb n'aa, taw'ääts hë bë t'yyd mehÿÿn bë da hadoo doo. Taw'ääts hë bë ky ennym ta wób sa wë. Taw'ääts hë dooh né hë bë h'yy kasabé bä. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë bë h'yyb bë mahüüm ta wób sa wë. Taw'ääts hë h'yyb jawyg gó bë gadoo sahõnh hë. ¹³ Taw'ääts hë kamahãnh gó bë gadoo ta wób ramoo boo né paawä bë hä bë ganen'aak doo. Taw'ääts hë bë mabaan hõm baad nadoo do ta wób bë hä rabad'oo doo, nesaa do bë moo bok do paa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mabaan hõm doo da né hë bë hä. ¹⁴ Taw'ääts hë bë kamahãnh bë da hadoo doo, sahõnh hë mahãnh. Baad ub séd ji h'yyb hedo däk ji kamahãnh do an'oo bä.

¹⁵ Bë an'oo h'yyb n'yyim doo, Kristo bë hä han'oo däk doo, bë tah'yyb mahüüm sahõnh hä, P'op Hagä Do bë tatsyyd wät do hyb n'aa h'yyb nyyw gó bë babok hyb n'aa. Kristo karapee séd h'yyb hedoo do takarën bë bahadoo. Taw'ääts hë bë h'yy gadeja P'op Hagä Do wë.

¹⁶ Bë an'oo bë h'yyb gó baad ub sahõnh hë Kristo ky n'aa bawät, bë an'oo bë tah'yyb mahüüm. Taw'ääts hë tak'ëp h'yy ganäng doo me bë ma metëek ta ky n'aa bë

da hadoo do hã. Taw'ääts hẽ tak'ëp h'yy ganäng doo me tak'ëp péj bẽ maher'ood na-ääj hẽ bẽ da hadoo doo, baad raky daheeh hyb n'aa. Taw'ääts hẽ Saaw-Mo hã hanäng do kejäm do ky n'aa, ta see pé P'op Hagä Do ji ma ejäm do ky n'aa na-ääj hẽ bẽ ma ejäm. Taw'ääts hẽ h'yy gadajaa gó bẽ ma ejäm P'op Hagä Doo. ¹⁷ Sahõnh hẽ bẽ moo bok doo, sahõnh hẽ bẽ her'oot do na-ääj hẽ, taw'ääts hẽ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do ky gabuuj gó bẽ bad'oo. Jesus ẽr taky masa ta Yb wẽ. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ bẽ j'aa etsẽ né hẽ P'op Hagä Doo, ẽr Yb, bẽ hã tanoo do hyb n'aa.

Yjy hã, ajyy hã, karapee hã na-ääj hẽ tamaher'oot do ky n'aa hahyõh

¹⁸ Yjy, taw'ääts hẽ bẽ ky dahé had'yyt hẽ bẽ patug. Tii d' né da taw'ääts hẽ bẽ bahed'oo bẽ h'yy kata däk do hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã. ¹⁹ Ajyy, taw'ääts hẽ bẽ kamahän had'yyt hẽ bẽ äj. Bẽ ejäg manä bẽ äj. ²⁰ Karapee, pahëew, maruus, taw'ääts hẽ sahõnh hã bẽ ky daheeh bẽ yb, bẽ yõn, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tsebé do hyb n'aa bẽ ky dahé bã. ²¹ Bẽ sa yb, bẽ ejäg had'yyt manä bẽ taah, rah'yy geěj mahänh bẽ wẽ. Tii d' bẽ adoo bã, dooh rah'yyb hedoo boo baad hadoo do ramoo bok do hã.

Sa karom hã tamaher'oot do ky n'aa hahyõh

²² Bëeh, sa karom, taw'ääts hẽ bẽ ky dahé had'yyt hẽ bẽ kariw n'aa. Bẽ moo bok do rahegää bã had'yyt na-do bẽ ky daheeh, bẽ hã raj'aa etsẽ bẽ karën do hyb n'aa. Taw'ääts hẽ bẽ h'yyb gó naa bẽ ky daheeh sa hã, j'ooj madäk doo me nado. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bẽ weh'ëeh do hyb n'aa, taw'ääts hẽ baad bẽ moo bok sa wẽ. ²³ Taw'ääts hẽ t'öp, bẽ h'yyb gó naa bẽ moo bok sahõnh hẽ. Taw'ääts hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wẽ bẽ moo bok ta ti bẽ h'yyb gó, ajyy wẽ had'yyt nado, ²⁴ ta hã naa bẽ gadoo da baad hadoo do bẽ moo bok do mabaj bẽ bahapäh do hyb n'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wẽ né hẽ, Kristo wẽ né ti bẽ moo bok doo. ²⁵ Hyõ kä, baad nadoo do moo wät do gadoo né da ne-saa do tamoo wäd wät do sãm. Tii d' tawén hadoo, dooh P'op Hagä Do asëew bã ji mahang.

4 Bëeh, sa kariw n'aa hedoo doo, taw'ääts hẽ baad bẽ bad'oo bẽ karom hã, baad bẽ an'oo na-ääj hẽ sa hã. Bẽ wad'ii manäh. Bẽ na-ääj né hẽ bẽ Kariw N'aa näng hõ pong jé kä. Bẽ hyb n'aa newë tii. Taw'ääts hẽ bẽ karom hã bẽ bad'oo, bẽ kariw n'aa hõ pong jé hawät do bẽ hã tabad'oo doo da.

Nyy da raky n'aa etsëe doo, nyy da rababok do ky n'aa hahyõh

² Bẽ h'yy gejë hõm manä P'op Hagä Do sii bẽ er'oot do hã. Bẽ hyb n'aa matakä had'yyt hẽ bẽ ky n'aa etsëe bã. Taw'ääts hẽ bẽ h'yy gadeja had'yyt hẽ P'op Hagä Do wẽ bẽ hã tanoo do hyb n'aa. ³ Taw'ääts hẽ äã na-ääj hẽ bẽ ky n'aa ets'ëe, P'op Hagä Do tyw n'aa gas'ëes hyb n'aa Kristo ky n'aa pooj jé ji nahapäh do äã baher'oot hyb n'aa. Ta ti ky n'aa hanäm do y ma metëek

do hyb n'aa y rawén dawäts geët. ⁴ Y bẽ ky n'aa ets'ëe, baad ub, hã y Jesus karën doo da né hẽ, ta ky n'aa y baher'oot hyb n'aa. ⁵ Baad ub, h'yy ganäng doo me bẽ aboo had'yyt hẽ Jesus hã h'yy kana'eeh do sa wẽ. Ta tyw n'aa nyy bã tii da had'yyt hẽ y karën bẽ bad'oo. ¹⁶ Taw'ääts hẽ ky enyym doo gó had'yyt hẽ bẽ er'ood ta wób sa sii. Taw'ääts hẽ baad bẽ er'ood sa sii, rahyb n'aa newëe hyb n'aa bẽ her'oot doo. Tii d' bẽ adoo bã, bẽ hapäh da nyy da bẽ ky gadoo bẽ hã reanh doo.

Sa wẽ Paw-Ro mejüü do sa ky n'aa hahyõh

⁷ Ẽr hõy hadoo do Tikiko häd näng do bẽ da tamaher'oot sahõnh hẽ keh y n'aa. Ẽr hõy hadoo do äã kamahän do tii. Äã sii baad Kristo wẽ moo wät do tii. Doo had'yyt gajëe bã, bẽ hyb n'aa, Kristo wẽ tamoo wät doo. ⁸ Bẽ wẽ y mejüü tabahõm, bẽ tamaher'oot hyb n'aa nyy da babä äã babok, bẽ tah'yyb en'yym hyb n'aa na-ääj hẽ. ⁹ Ta sii y mejüü Onesim häd näng doo, bẽ panang buuj seeh. Ẽr hõy hadoo do äã kamahän doo, baad hadoo do hã h'yy kanerët do tii. Sahõnh hẽ babä ky n'aa bẽ da ramaher'oot.

Sa hã rahyb n'aa esee do ky n'aa hahyõh

¹⁰ Aj'yy Aris-Tako häd näng doo, pa y radawäts geët do bẽ m' tahyb n'aa esee. Maah-Ko, Béh-Nabéh j'oooh na-ääj hẽ bẽ m' tahyb n'aa esee. (Bẽ y maher'ood wät paa nyy d' bẽ bad'oo Maah-Ko kajaa bã. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ baad bẽ gadoo.) ¹¹ Jesus, Jus-To ta häd seeh, ti na-ääj hẽ bẽ m' tahyb n'aa esee. Jääm né ti ajyy Judah buuj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, si yõ P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa ma met'ëek doo. Baad y ramasa y rah'yyb en'yym. ¹² Epararas, bẽ seeh, Kristo Jesus wẽ moo wät doo, bẽ m' tahyb n'aa esee. Tak'ëp taky n'aa hetsẽ bẽ hyb n'aa, baad had'op had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa, baad ub bẽ bahapäh hyb n'aa na-ääj hẽ P'op Hagä Do karën do bẽ hã. ¹³ Tak'ëp Epararas hyb n'aa tam'aaah bẽ hyb n'aa, Raw-Diseej panang bã Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa na-ääj hẽ, Ijerap panang bu-uj Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa na-ääj hẽ. Y hapäh tii, y wén j'aa etsẽ ta hã. ¹⁴ Najis yõ, mediko, Rukas häd näng doo, aj'yy Demas häd näng do daheeh ti na-ääj hẽ né hẽ m' bẽ rahyb n'aa esee. ¹⁵ Bẽ maher'ood ẽr hõy hedoo do Raw-Diseej panang bã haj'eenh do sa hã y hyb n'aa esee. Bẽ maher'ood na-ääj hẽ yõnh Nim-Pa häd näng do hã, Jesus hã h'yy ka'eeh do ta tób bã kahet'aa do sa hã na-ääj hẽ, y hyb n'aa esee sa hã.

¹⁶ Hahyõ bẽ y ma erih do bẽ ner'ood wät do jawén paa bã bẽ mahang, y karën bẽ mejõ hõm Jesus hã h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bã haj'eenh do sa wẽ, t'õ hënh takaner'oot hyb n'aa. Taw'ääts hẽ tii bã bẽ ner'oot na-ääj hẽ kerih do Raw-Diseej buuj hã y ma erii wät doo.

¹⁷ Hahyõ da bẽ maher'ood keh yõ, aj'yy Akipo häd näng do hã: "Taw'ääts hẽ mabahajaa a hã Tak'ëp Hyb

† Tii d' takarën ji bad'oo, ta wób ji h'yyb tatuk hyb n'aa Jesus ky n'aa ragadoo hyb n'aa.

N'aa Jawyk Do anoo do mamoo wät do pan'aa." Tii d'
né da bë kyyh ta hã.

¹⁸ Ỹ Paw-Ro, moh ỹỹ me tagadëëg ub ỹ berii kãn hahỹ
bë ỹ hyb n'aa esee do ky n'aa. Ỹ karën paawã ỹ bë ky

n'aa ets'ëë ragadahew'ëës doo gó ỹ bagëët do hyb
n'aa. P'op Hagã Do ky enyym da bë hã. Jããm hẽ kã.

1 Tesaronika

1 Ý Paw-Ro, Siras, Tsimoot daheeh, äã edëng bëeh, Tesaronika panang bä habong doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä h'yy kata däk doo, P'op Hagä Do ër Yb hä h'yy kata däk doo. Äã karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hë ky en'yym bë hä. Äã karën baad bë rah'yib en'yym.

Paw-Ro ratsebë Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ky n'aa hah'yÿh

2 P'op Hagä Do hä äã ky n'aa etsëë bä, äã tsebee had'yyt hë ta hä bë hyb n'aa. **3** P'op Hagä Do ër Yb hä äã ky n'aa etsëë bä, äã hyb n'aa es'ee had'yyt hë baad bë babok doo, Jesus hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Äã hyb n'aa esee tak'ëp bë moo heb'ooh bä bë da hadoo do bë masa hyb n'aa, bë kamahän do hyb n'aa sa hä. Äã hyb n'aa newëë na-ääj hë, baad nadoo do bë ahob né paawä, dooh né hë bë hyb n'aa eréd Jesus Kristo ër Wahë N'aa hä bë h'yy ka'eeh doo, p'aa hënh tabahyng bë bahapäh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do hä äã tsebë. **4** Äã wakään, P'op Hagä Do kamahän doo, äã hapäh, bë P'op Hagä Do asëew hõm ta karapee bë bahadoo hyb n'aa. **5** Äã wén hapäh tii, Jesus ky n'aa hanäm do bë äã maher'oot noo gó, äã kyy me had'yyt nado äã baher'oot. P'op Hagä Do Sahee hejój banoo äã hä, äã bahajaa hyb n'aa äã her'oot doo. Se hub né hë Jesus ky n'aa baad äã bahapäh äã h'yyb gó. Bë bahapäh nyy da äã babok bë mahang. Baad äã babok do hä bë bahapäh te hub né hë Jesus ky n'aa äã manaa doo. **6** Äã wén hapäh na-ääj hë bë P'op Hagä Do asëew hõm doo, äã babok doo da, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bawäd wät doo da bë baboo däg kän do hyb n'aa. P'op Hagä Do Sahee hana do ji tsebë doo me bë gado däk Jesus ky n'aa, ta wób bë rarahejä né paawä ta hyb n'aa. **7** Ti hyb n'aa, sahõnh hë Masedonija häd näng do häj n'aa bä, Akaja häd näng do häj n'aa bä habong do Jesus hä h'yy ka'eeh doo, rahapëë däk hÿÿ kä tak'ëp P'op Hagä Do hä ji h'yy ka'eeh bë h'yy ka'eeh do hadoo. **8** Bë hanaa né hë Jesus ky n'aa Masedonija, Akaja häj n'aa bä raky n'aa napëë hõm doo. Jé pad'yyt hë raky n'aa napëë kän P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh doo. Ti hyb n'aa, dooh äã her'ood wäd bä bë ky n'aa, sahõnh hë raky n'aa napëë däk do hyb n'aa P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh doo. **9** Sa daaj hë rabaher'ood kän jé pad'yyt hë bë hä äã baher'ood wät doo, baad bë mahang äã babok doo. Raher'ood kän na-ääj hë, bë eréd hõm kabarii hä bë h'yy ka'eeh doo, P'op Hagä Do hä, hedëp do hä, heh'äät hä bë h'yy ka'eeh hyb n'aa kä.

P'op Hagä Do karën do bë moo bok hÿÿ kä, ta hä bë hyb n'aa jew'yik hÿÿ kä, sa nooh. **10** Raheer'oot na-ääj hë ta T'aah, dejëp do mahang ganä wät do P'op Hagä Do an'oo bä, bë gada tamatëeh hÿÿ pong jé naa. Jesus bë gada, ji tamo n'aa jesuu doo, nesaa do hä ta hä h'yy kana'eeh do P'op Hagä Do ky n'aa ety mahänh.

Baad Tesaronika panang bä Paw-Ro rababok do ky n'aa hah'yÿh

2 Bëeh, äã wakään, bë hapäh ti dooh daap hë tado bä bë mahang äã her'oot do Jesus ky n'aa. Hajök ky dah'eeh. **2** Pooj jé Pirip häd näng do panang bä äã rarejä né paawä, äã raky n'aa rejä né paawä, P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh doo, äã tah'yib ne'yÿm. Ti hyb n'aa bë äã maher'oot ta ky n'aa hanäm doo, hajök bë panang buuj äã rahyb n'aa wareem né paawä. **3** Sahõnh hë sa hä äã ky padäg hë Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, dooh daap hë äã menä bä. Ji es'õos do nado tii. J'ooj madäk do nado ti äã wén her'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Äã karën do jawén nado. Dooh bë äã wad'ii bä. **4** Äã P'op Hagä Do metyy paah, ti äã hä tah'yib däng ta panyyg hanäm do äã baher'oot hyb n'aa sahõnh hë sa hä. Ti hyb n'aa ta panyyg äã baher'oot bä, dooh ta wób gen'aak do ky n'aa äã her'ood bä. P'op Hagä Do gen'aak do ti äã her'oot doo. Ti né hë ti äã h'yyb metyy doo. **5** Dooh noo gó äã h'yyb manep'ëeh péh. Bë hapäh né hë, dooh tii da äã adoo bä. Dooh noo gó äã ky ken'yym sa ma hyb n'aa, Jesus ky n'aa äã baher'oot bä. Äã ehüb né hë äã her'oot do P'op Hagä Do hapäh. **6** Dooh äã bë j'aa etsë do jawén äã aboo bä. Dooh äã ta wób raj'aa etsë do jawén äã aboo bä.

7 Kristo mejüü do äã bahadoo do hyb n'aa, äã karën bä paawä, äã haja né paawä bë hä äã mejö bä. Ti hadoo né hë, dooh tii d' äã karën bä. Bë mahang äã babok noo gó baad äã ky enyym bë hä. Ji yÿn ji takamahän do hadoo, **8** bë äã kamahän tak'ëp. Bë äã panäk paa P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Baad äã h'yyb bë äã masa hyb n'aa. Tii da äã wén d'oo tak'ëp äã kamahän do hyb n'aa bëeh. **9** Äã wakään, bë hapäh nä tak'ëp äã moo bok äã ma, äã waa sãm hä, bë mahang äã habok noo gó. Adëb bä, atsëm äã moo bok äã waa sãm hä. Tii da äã wén d'oo, bë hä äã ganada hyb n'aa äã waa, äã h'ëed, P'op Hagä Do panyyg hanäm do äã her'ood nuuj jé bë hä. **10** Bë hapäh, P'op Hagä Do hapäh na-ääj hë hah'yÿh: Baad ub né hë, P'op Hagä Do karën doo da äã babok paa bë mahang, Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang. Dooh hyb n'aa äã hä raky kes'ëëm

péh. ¹¹ Bè hapäh na-ääj hë, bä mahang ää babok noo gó bë ää h'yyb enäw had'yyt hë, bë ää mejüü tak'ëp péj sét ken'yyh, ji yb ji hä tabad'oo do hadoo, P'op Hagä Do karën doo da bë babok hyb n'aa. Tii da ää karën bë babok, bë P'op Hagä Do atsyid wät do hyb n'aa tabag'ääs do karapee bë bahadoo hyb n'aa, ta sii, hÿ pong jé ta bag hetsooh do gabarëeh do mahang bë babok hyb n'aa.

¹³ P'op Hagä Do ky n'aa bë hä ää baher'oot noo gó, ää kyyh nado ti bë hä. P'op Hagä Do kyyh bë hä, bë wén ky daheeh. Te hub né hë tii. P'op Hagä Do kyyh né hë ti bë maa newëe doo, ää her'oot doo. Ta kyy me né hë P'op Hagä Do bë tah'yyb h'ÿyt, bëeh, ta hä h'yy kasadä doo. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do hä ää tsebee had'yyt hë. ¹⁴ Ää wakään, Jesus ky n'aa bë ky daheeh ää wén hapäh, Judah häj n'aa bä habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do hado däk do hyb n'aa bëeh. Jesus hyb n'aa bë wakään bë rarahejää, sa hä sa wakään rarahejää do hadoo Jesus hyb n'aa. P'op Hagä Do karapee, Kristo Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Judah häj n'aa bä habong do rahoop sa wakään mooh, Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo né hÿy kä bë ahoop né hë bë wakään Jesus hä h'yy kana'eeh do sa mooh, P'op Hagä Do panyyg bë ky daheeh do hyb n'aa. ¹⁵ Nanäng Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do kyy gó né hë radaj'ëep Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tii d' né paa sa wahë makü rabad'oo P'op Hagä Do ky n'aa rod wób sa hä. Radej'ëep né paah. Tii d' né hë ää hä hÿy kä. Ää kejën bong ran'oo bä hajöng panang bä. Dooch P'op Hagä Do gen'aak do ramoo boo bä. Sahönh hë badäk hahÿy hä habong do majiir däg. ¹⁶ Judah buuj nadoo do hä P'op Hagä Do panyyg hanäm do ää baher'oot bä, P'op Hagä Do bed'ëep hyb n'aa sa h'yyb tym, ta wë rababok hyb n'aa, ää rameduuk Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do hä. Tii d' had'yyt rawén d'oo do hyb n'aa ta bahänh däg sa hä hanäng do nesaa doo. Ti hyb n'aa edaa däk ta säm baj sa hä P'op Hagä Do banoo doo.

Tak'ëp Paw-Ro rakarën rabaheg'ääs Tesaronika buuj ky n'aa hahÿyh

¹⁷ Ää wakään, banadawëd ää bah'üüm ran'oo bä bë mahänh, tak'ëp ää h'yy ketón bong, ji t'aah dajëp do ji h'yy katón do hyb n'aa hadoo. Dooch né paawä bë mahang ää aboo boo bä, bë ää hyb n'aa esee. Tak'ëp ää karën bë ää baheg'ääs. ¹⁸ Ää h'yyb gó ää karën paawä bë ää bahehëen. Hajöo nuu me hëp ÿÿ ÿ karën paawä ÿ bahöm bë wë. Ää wén nahöm, Nesaa Do Yb ää tah'yyb panas'ëeh do hyb n'aa. ¹⁹ Tak'ëp ää wén karën bë ää baheg'ääs, bë hyb n'aa né hë ää j'aa etsë, bë hyb n'aa né hë ää tsebë. Baad P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh nä Jesus matëeh noo gó ää gahëen. Baad had'yyt hë Jesus hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ää tsebë da, ää j'aa etsë da Jesus Kristo, ër wahë n'aa, p'aa hënh tabahyng noo gó ji mo haj'aa tabaheg'ääs bä. ²⁰ Te hub né hë, bë hyb n'aa né hë ää kasab'ee, bë hyb n'aa né hë ää tsebë. Ti hyb n'aa ää karën bë ää baheg'ääs.

3 Ti hyb n'aa, tak'ëp ää h'yy katón bä bë hyb n'aa, ää hyb n'aa newëe Tsimoot ää mejüü bë wë. Ti nuuj jé Atën häd näng do panang bä ÿ baym Siras daheeh. Ää hÿyj hadoo né hë ti Tsimoot. Ää moo hadoo né tii, P'op Hagä Do karën do moo wät doo. Kristo ky n'aa taheer'oot. Ää mejö höm bë tah'yyb tsebë hyb n'aa, baad had'yyt hë Jesus hä bë h'yy ka'eeh hyb n'aa, ³ bë h'yy ganejë höm hyb n'aa, baad nadoo do bë ahoop do hyb n'aa. Bë hapäh né hë, Jesus Kristo hä ji h'yy kae bä, ji rarahejää. Ti né hë P'op Hagä Do h'yyb däng ji hä, baad ji h'yyb tawapëen hyb n'aa. ⁴ Bë mahang ää babok noo gó, hajöo nuu me bë ää maher'oot ji da rarejää Jesus hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ää her'oot do paa ta ti bë hä, ta ti né kä. ⁵ Bë h'yy gejë höm ÿ ed'oo bë rarahejää do hyb n'aa. Nejaa wäd hëp ÿÿ ÿ gamada me bë ky n'aa. Ti hyb n'aa ÿ mejüü Tsimoot bë wë, bë taheg'ääs Jesus hä bë h'yy kae nä bä. ÿ h'yyb eÿÿm Nesaa Do Yb, ji h'yyb tahet'uuk doo, bë tah'yyb tatug bä bë hyb n'aa eréd höm bä Jesus. ÿ h'yyb eÿÿm Satanäs bë tah'yyb met'ëeg höm bä. Daap paawä tii bä ää ma met'ëeg bong Jesus ky n'aa bë hä.

⁶ Hÿy kä, nag'aap hë Tsimoot kaja nä bë wë hana doo. Baad bë ky n'aa tabaheer'oot. Baad Jesus hä bë h'yy ka'eeh tanooh, baad ta wób bë kamahän tanooh. Bë hyb n'aa es'ee had'yyt hë m' ääh, tanooh. Tak'ëp mä bë karën bë wë ää baheg'ääs, tanooh. Tii d' né ää karën né hë. ⁷ Ti hyb n'aa, ää wakään, tak'ëp ää rarahejää né paawä ää tsebee kän bë ky n'aa hanäm do hyb n'aa. Jesus hä bë h'yy ka'eeh nä do hyb n'aa ää wén tsebë. ⁸ Hÿy kä dooch ää h'yy ketón boo bä. Ää tseb'ee hÿy kä, baad Jesus hä bë h'yy kae had'yyt do hyb n'aa. ⁹ "Taw'ääts hë öm ee. Baad mah'yyb mahüüm sa h'yyb tym. Ää mah'yyb tym tseb'ee sa hyb n'aa", näk ää P'op Hagä Do hä. Tak'ëp P'op Hagä Do ää j'aa etsë bë hyb n'aa. ¹⁰ Hajöo nuu me tak'ëp P'op Hagä Do hä ää bet-sëe, p'aa hënh bë ää baheg'ääs tan'oo bä, bë ää ma metëek hyb n'aa bë nahapäh nä doo, baad had'yyt hë Jesus hä bë h'yy ka'eeh hyb n'aa kä.

¹¹ P'op Hagä Do ër Yb hä, Jesus ër Wahë N'aa hä na-ääj hë ää ky n'aa etsëe, rabado höm hyb n'aa sahönh hë ää tahewaot doo, tabahajaa hyb n'aa bë wë ää bah'üüm. ¹² Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä ää ky n'aa etsëe, sahönh hë bë da hadoo do tak'ëp bë kamahän magyys hë hyb n'aa, tak'ëp bë ää kamahän doo da. ¹³ Ää ky n'aa etsëe bë h'yyb tym tabehej'oonh hyb n'aa, ta karapee sii hë Jesus ër Wahë N'aa kajaa bä kä, ji naw'yyt hyb n'aa bë hä raky n'aa tapaa do ky n'aa P'op Hagä Do ër Yb matym gó, baad ub, tsyt hë ta wë bë babok do hyb n'aa.

P'op Hagä Do karën doo da ji bawäd had'yyt hë do ky n'aa hahÿyh

4 Hÿy kä ää wakään, ta see ky n'aa bë hä ää ma erih. Jesus kyy gó tak'ëp ää bet-sëe paa bë hä, P'op Hagä Do karën doo da bë baboo had'yyt hë, bë ää ma metëek do paa hadoo da. Tii d' né hë bë babok ää hapäh. Hÿy kä, ta bahänh ää karën bë an'oo bä. ² Tii d'

ÿ wén etsëë bë hä, bë hapäh do hyb n'aa Jesus ky gabuuj gó bë hä ää mejüü do paah.

³ P'op Hagä Do karën sahõnh hë baad nadoo do bë eréd hõm, baad hadoo do bë gadoo, baad had'yyt hë bë babok hyb n'aa kä. Dooh P'op Hagä Do karën bä bë ää bë bë ÿm, bë patug nadoo do sii. ⁴ Takarën bë sahõnh hë bë h'yy keb'aah bë ÿm nadoo do hä, bë patug nadoo do hä. P'op Hagä Do karën baad ub, tsyt hë, ta wë bë baboo had'yyt hë, P'op Hagä Do hä, ta wób hä na-ääj hë weh'ëeh doo da. ⁵ P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do bë hado manäh. Nesaa do sa h'yyb tii. Rah'yy karën pé sii rabahe'ÿÿh. ⁶ Dooh ta tii da ji wad'ii ji da hadoo doo. Ta da hadoo wad'ii péh, ta da hadoo do ÿm sii haÿÿh péh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do rajää da, baad ää maher'oot do paa né hë bë hä. ⁷ Èr P'op Hagä Do atsyyd wät, baad had'yyt hë èr babok hyb n'aa ta wë. Dooh èr tatsyyd bä nesaa doo gó èr babok hyb n'aa. ⁸ Ti hyb n'aa jé hahÿÿ ää ma metëek do taky nadahé bä, aj'yy kyyh had'yyt hë nado taky nadaheeh, P'op Hagä Do kyyh ti taky nadaheeh doo! P'op Hagä Doo, ta Sahee baad had'op do bë hä hanoo do ti taky nadaheeh!

⁹ Dooh hyb n'aa bë ää ma erih pé ji da hadoo do ji kamahän do ky n'aa, P'op Hagä Do ma met'ëeg wät do hyb n'aa bëeh, bë kamahän hyb n'aa bë da hadoo doo. ¹⁰ Ää hapäh, sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do Masedonija häj n'aa bä habong do bë kamahän. Ti hado né paawä, ää wakään, tak'ëp ää betsëë bë hä ta bahänh bë kamahän hyb n'aa bë da hadoo doo. ¹¹ Ta äh hä had'yyt hë bë hyb n'aa newë nyy da bë bad'oo, tak'ëp baad ub bë babok hyb n'aa bë da hadoo do wë, bë du nen'aa hyb n'aa bë tah. Taw'ääts hë bë ma hä bë moo bok, bë waa enäh hyb n'aa, bë h'ëed enäh hyb n'aa, bë ää ma metëek do paa da né hë ää habok noo gó bë mahang. Taw'ääts hë ta tii hä bë h'yyb padäg had'yyt hë. ¹² Tii da bë ää wén mejüü, ta äh hä had'yyt hë baad bë babok Jesus hä h'yy kana'eeh do rahégää bä kä, baad bë raweh'ëeh hyb n'aa, ta wób hä bë daab yb mahänh n'aa na-ääj hë.

Jesus matëeh do ky n'aa hahÿÿh

¹³ Ää wakään, ää karën baad bë bahapäh Jesus hä h'yy ka'eeh do dejëp do sa ky n'aa. Dooh ää karën bë h'yy ketón bä dejëp do hä, ta wób, Jesus hä h'yy kana'eeh do rah'yy katón doo da. Tak'ëp rawén h'yy ketón tii, rapanyyg kanadaheeh do hyb n'aa ji ganä wät do ky n'aa. Ji dajëp jawén paa bä, dooh baad hadoo do ragahëen péh. ¹⁴ Jesus dajëp, tii bä taganä wät p'aa hënh ää hapäh. Ti hyb n'aa èr hapäh hahÿÿh: Jesus hä h'yy ka'eeh do paa dejëp doo, genä bong da p'aa hënh sa kamag paa P'op Hagä Do an'oo bä. Hÿ pong jé Jesus masäk ta sii P'op Hagä Do an'oo bä. ¹⁵ Bë ää maher'oot Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ää tama metëek doo: Èer, babä hedëp nä do Jesus p'aa hënh tamatëeh bä, dooh da èr mamuun ta hä, ta hä h'yy ka'eeh do dejëp do sa pooj jé. ¹⁶ Ta daaj hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bahyng da wawëë hë hÿ pong jé naa. Ti noo gó da ji maa napäh da ta hejój Jesus mejüü doo.

Tak'ëp da ta kyyh. Ti noo gó né da ji maa napäh ääs sa wahë n'aa kyyh. Ti noo gó né da toröm-bet häd näng doo, P'op Hagä Do ma, gamehÿÿh do ji maa napäh da. Tii bä kä, Kristo hä h'yy ka'eeh do dejëp do paa kä genä hõm kån sa kamag paah. ¹⁷ Tii bä nadejëp nä doo, as'ëeg kån sa sii wë puh mahang P'op Hagä Do an'oo bä, wë hä, Jesus èr wahë n'aa, èr gadoo hyb n'aa. Tii bä kä, hÿ pong jé ta sii had'yyt èr baboo kån. ¹⁸ Ti hyb n'aa bë da hadoo do hä bë h'yyb tsebee ji ganä wät do ky n'aa hä.

5 Dooh hyb n'aa ny noo gó Jesus bahyng do ky n'aa ää berih péh, ää wakään. ² Baad bë bahapëë däk ta ti ky n'aa. Bë hapäh, nayyw hë da Jesus kajaa. Ji ganada bä takajaa. Hets'ëek do atsëm kajaa do ji ganada do hadoo tii. ³ Ta wób, Jesus hä h'yy kana'eeh do rah'yy kanap'eed gó raky hadoo bä: "Taw'ääts hë, h'yyb nyyw däk badäk hahÿÿ hä habong doo. Dooh èr heÿÿm péh", rabanäng bä, tii bä kä da, nyyw hë P'op Hagä Do mo haj'aa adäng sa hä tak'ëp nesaa doo. Nayyw hë da tii. ÿÿnh wog mahÿÿnh nyyw hë ganä däk do hadoo da. Nayyw hë da P'op Hagä Do mo haj'aa adäng sa hä tak'ëp nesaa doo. Dooh da rahaja bä rakejën bä ta ti mahänh.

⁴ Jesus hä h'yy kana'eeh doo, badagyp do hadoo doo gó habok doo, Jesus kajaa do ganah'ëen do nahado bëeh. Ti hyb n'aa dooh bë h'yy gabadoo bä Jesus kajaa do hä, hets'ëek do hä ji h'yy gabadoh do hadoo. ⁵ Ta bag hadoo doo gó habok do bëeh, P'op Hagä Do panyyg hanäm do hä bë h'yy kadaw'uuh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa dooh bë h'yy gabadoo bä Jesus kajaa bä. Atsëm habong doo, P'op Hagä Do panyyg hanäm do hä h'yy kanadew'uuh do hyb n'aa badagyp do hadoo doo gó habong do nahado èer. ⁶ Ti hyb n'aa taw'ääts hë dooh ji h'yy kanap'eed bä Jesus kajaa do hä ta wób rabad'oo doo da. A'ÿÿh do hadoo tii. Taw'ääts hë èr hyb n'aa matakëë. Taw'ääts hë èr h'yyb èr mesoo, baad nadoo do ji h'yyb karën do jawén èr nabok hyb n'aa. ⁷ Ha'ÿÿh doo, atsëm ti rabaÿÿh. Jarakë hedoo do he'ëek doo, atsëm ti rakanahapëë bong ta mahÿÿj hyb n'aa. Atsëm buuj hadoo né tii, badagyp do hadoo doo gó habok doo. ⁸ Èer, dooh tii da èr hado bä. Adëb bä buuj hadoo èer, baad hadoo do P'op Hagä Do karën do hapäh doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë èr h'yyb èr mesoo, baad nadoo do ji h'yyb karën do jawén èr nabok hyb n'aa. Taw'ääts hë baad èr kan'yyh, sa h'yy gatsapoog me, sa nu gasu me na-ääj hë warahén rakan'yyh doo da hadoo. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Taw'ääts hë baad èr h'yy kae had'yyt hë P'op Hagä Do hä. Taw'ääts hë ta wób èr kamahän had'yyt hë. Taw'ääts hë Jesus èr ted'ëep sahõnh hë P'op Hagä Do rejää do mahänh èr gahëen had'yyt hë. †

⁹ Ta ti ÿ wén her'oot, èr P'op Hagä Do asëew hõm èr tarejää hyb n'aa nado. Èr tasëew hõm èr tabed'ëep hyb n'aa ta wób tarejää noo gó, èr hyb n'aa Jesus Kristo èr Wahë N'aa, dajëp do hyb n'aa. ¹⁰ Èr hyb n'aa Jesus wén dajëp, ta sii èr babok hyb n'aa. Jesus matëeh bä èr edëb nä bä, èr dejëb bä na-ääj hë, ta sii né da èr

† Tii d' ji adoo bä, dooh da nesaa do ji moo wäd bä.

babok. ¹¹ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ër ted'ëep do hyb n'aa, bë da hadoo do hä bë h'yyb tsebee. Bë da hadoo do hä bë h'yyb masaa. Tii da bë bad'oo doo da né h'ÿy kä.

¹² Äã wakään, tak'ëp äã betsëë bë hä, bë wehëë bë mahang tak'ëp moo bok doo, bë da h'yyb hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do bë ma met'ëek doo, bë h'yyb mah'üüm doo. ¹³ Bë wehëë, bë kamahän, tak'ëp ramoo bok do hyb n'aa bë ramasa hyb n'aa. H'yyb näm doo gó bë aboo bë da hadoo do wë.

¹⁴ Äã wakään, tak'ëp äã betsëë bë hä, tak'ëp peej bë maher'ood Jesus hä h'yy ka'eeh do moo nehönh do ramoo bok hyb n'aa sa ma sãm hä, sa waa sãm hä. Bë h'yyb tsebee jé h'yyb nahed'oo doo. Bë masaa kanahën doo nä Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Bë hyb n'aa ejäg manäh bë da hadoo do hä. ¹⁵ Bë abaa j manä ne-saa do bë wë moo wät do hä. Taw'ääts hë bë ky enyym bë da hadoo wë, ta wób, Jesus hä h'yy kana'eeh do sa wë na-ääj né hë.

¹⁶ Taw'ääts hë bë h'yyb tsebee had'yyt hë. ¹⁷ Taw'ääts hë bë ky n'aa ets'ëë had'yyt hë. ¹⁸ Taw'ääts hë P'op Hagä Do wë bë tsebee had'yyt hë, baad tabadoo bä bë hä, baad tanado bä bë hä na-ääj hë. Tii d' né hë P'op Hagä Do karën bë hä, Kristo Jesus karapee, Jesus ky dah'eeh do bë bahadoo do hyb n'aa.

¹⁹ Bë medug manä P'op Hagä Do Sahee. ²⁰ Bë ty n'aa gesygy manä bë ramaher'oot doo, P'op Hagä Do Sa-

hee metëeh do rahanäng doo. ²¹ Ti hadoo né hë, bë mety sahönh hë raheer'oot doo, P'op Hagä Do Sahee hanaa né hë tado bä bë bahapäh hyb n'aa. Tii bä bë gadoo te hub hadoo doo. ²² Taw'ääts hë nadoo doo, P'op Hagä Do kyy kerih do hä baad kanejäk doo, bë gado manäh. P'op Hagä Do Sahee kyy gó nado tii bä.

²³ P'op Hagä Do hä, ta karapee tah'yyb n'yym doo, ÿ ky n'aa ets'ëë tsyt hë baad had'yyt hë, takarën doo da bë babok tan'oo bä. ÿ ky n'aa ets'ëë, tabanoo hyb n'aa bëeh, bë h'yyb tym sii hë, baad tabahadoo hyb n'aa Jesus Kristo ër Wahë N'aa matëeh bä kä, ji naw'yyt hyb n'aa bë hä raky n'aa tapaa do ky n'aa. ²⁴ P'op Hagä Do bë tanaëenh doo, dooh tah'yy gajëë höm bä ji hä. Tahajaa né hë ta hä ji h'yy kasadëë bä. Ti hyb n'aa ÿ hapäh baad ub, tamoo wät né hë ta hä ÿ ets'ëë doo.

Paw-Ro rakedëë bong do ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Äã wakään hedoo doo, bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hä ääh. ²⁶ Äã karën baad bë edëë äã kyy gó sahönh hë Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ²⁷ Jesus ky gabuuj gó ÿ betsëë bë hä, bë ner'oot hyb n'aa hahÿ äã ma erih do sahönh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. ²⁸ Tagadëëg ub äã karën, Jesus Kristo, ër Wahë N'aa ky enyym bë hä. Jääm hë kä.

2 Tesaronika

1 Ý Paw-Ro, Siras, Tsimoot daheeh, äã edëng bëeh, Tesaronika panang bã habong doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä h'yy kata däk doo, P'op Hagä Do ër Yb hä h'yy kata däk doo.

² Äã karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hë ky en'yym bë hä. Äã karën baad bë rah'yib en'yym.

P'op Hagä Do wë Paw-Ro ratsebë do ky n'aa hahÿÿh

³ Äã wakään, hajöo nuu me P'op Hagä Do wë äã tsebë bë hyb n'aa. Baad né tii d' äã bad'oo. "Taw'ääts hë öm. Ky enyym öm sa hä", näk äã kyyh P'op Hagä Do hä. Äã tsebë ta hä, Jesus hä bë h'yy kae magyys hë do hyb n'aa, bë da hadoo do bë kamahän magyys hë do hyb n'aa na-ääj né hë. ⁴ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do wób sa hä äã her'ood bã bë ky n'aa, äã j'aa etsë bëeh. Äã her'oot sa hä, h'yib jawyg gó bë babok, dooh bë h'yy gejë höm bã Jesus hä bë h'yy ka'eeh do hä, bë ta wób rarahejä né paawä, kanahën né paawä bë hä hajöo nuu me.

⁵ Baad ub da P'op Hagä Do ky n'aa etyy sahönh hë, ji bahapäh ta tii hä. Baad ub sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy do hyb n'aa, bë hä P'op Hagä Do anoo da hÿ pong jé, tabag'ääs doo bã, ta sii bë baboo had'yyt hë hyb n'aa. Tabag'ääs do karapee bë bahadoo do hyb n'aa, da hë bë ahoop baad nadoo doo. ⁶ Baad ub P'op Hagä Do anoo da sahönh hë sa hä ta säm. Baad ub P'op Hagä Doo. Dooh tesöts höm bã. Tarahejäã da bë hä rejää doo. ⁷ Bë hä kä, da hë baad nadoo do hah'oop doo, baad bë babok da tan'oo bã. Ti hadoo tabanoo da äã hä na-ääj hë. Tii d' tabad'oo da Jesus, ër Wahë N'aa bahyng noo gó ta ääs tak'ëp haj'ap do sii hë hÿ pong jé naa tëëg hõo mahang. ⁸ Tii bã kä, P'op Hagä Do nahapäh doo, Jesus ër Wahë N'aa ky n'aa hanäm do ky nadah'eeh do P'op Hagä Do rejä kän da. ⁹ Sa hä ta säm tabaaj kän da. Tarejä had'yyt hë kä. Rahob had'yyt hë kä tamo haj'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mahänh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hejój mahänh, ta bag hetsooh do gabarëeh do mahänh P'op Hagä Do ah'eed h'üüm da tii. ¹⁰ Tii d' tabad'oo, p'aa hënh Jesus bahyng noo gó kä, sahönh hë ta karapee, ta hä h'yy ka'eeh doo, ta hä raweh'ëeh hyb n'aa, ta hä rakasab'ee hyb n'aa. Ti noo gó ta hä j'aa etsë do wób né da bëeh, ta ky n'aa bë hä äã her'oot do bë ky dahé däk do hyb n'aa.

¹¹ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do hä hajöo nuu me äã ky n'aa etsëë bëeh. Äã ky n'aa etsëë, bë hä tabanoo hyb n'aa baad, ta karapee rababok doo da bë babok hyb n'aa, bë tawén tsyyd bong. Äã ky n'aa

etsëë na-ääj hë, ta hejój me tabanoo bë hä sahönh hë baad hadoo do ta hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë moo bok bë karën do bë bahajaa hyb n'aa. Äã ky n'aa etsëë, baad hadoo bë hyb n'aa newëe do bë bahajaa hyb n'aa.

¹² Tii d' äã wén ky n'aa etsëë, bë hyb n'aa Jesus ër Wahë N'aa kawehëe däk hyb n'aa, bë na-ääj hë bë kawehëe däk hyb n'aa ta hyb n'aa. P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hë, ji wë raky en'yym nes'aa né paawä ji. Ti hyb n'aa tii d' tawén hadoo.

Aj'yy h'yy kawareem do yb ky n'aa hahÿÿh

2 Hÿÿ kä äã wakään hedoo doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa p'aa hënh tabahyng do ky n'aa kä, ta wë ër mamuun do ky n'aa kä, äã karën dooh nayyw hë bë h'yib manepëe boo bã Jesus ewäd hyng p'aa hënh ranoo bã, daap ramenä bã. P'op Hagä Do Sahee ti ta ti metëeh do sa hä ranoo bã paawä, äã maher'oot ranoo bã, sa hä äã ma erih ta ti ranoo bã paawä, bë ky dahé manäh! Daap ramenyih. ³ Bë h'yib manepëe manä raher'oot do hä.

Jesus matëeh do pooj jé, hajök badäk hahÿ haw'ääts hë habong do P'op Hagä Do hä rah'yy kawareem da. Aj'yy, h'yy kawareem do yb, sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do wë h'yy kawareem doo, kasee da pooj jé. Jesus gawats'iik da tii. ⁴ P'op Hagä Do majÿÿ yb da tii. P'op Hagä Do hä tah'yy kawareem da. Sahönh hë rah'yy kaha'eeh do bahänh takarën tanu gadäk. Ta daaj hë, ta hä hë tah'yy ka'eeh da. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä da tabajëe suun. Tii bã da tabasoo, takarën da sahönh hë tabag'ääs hyb n'aa. "Ý né hë P'op Hagä Doo", näng da, daap tamenyih bã sahönh hä.

⁵ Dooh bë hyb n'aa es'ee boo bã, hajöo nuu me ti ky n'aa paa ý baher'oot bë hä bë mahang ý hawäd wät noo gó?

⁶ Bë hapäh, da hë ti anäng nä ta ti aj'yy h'yy kawareem do yb hewaat doo, jääm né hë takasee hyb n'aa P'op Hagä Do h'yib däng bã. ⁷ Badäk hahÿÿ bã habong do rah'yy ganenä né paawä, da hë Nesaa Do Yb du do däk tah'yib metëek sa hä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hä rah'yy kawareem hyb n'aa. Tii d' tahado né paawä, h'yy kawareem do yb tahewaat do tamasoo nä tii, takanasee hyb n'aa nä. Ta ti tameso had'yyt hë, P'op Hagä Do bado höm bã kä ta ti h'yy kawareem do yb tamasoo doo. ⁸ Tii bã da h'yy kawareem do yb, sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do wë h'yy kawareem doo, kas'ee kän da badäk hahÿÿ bã. Ti

hadoo né hě Jesus gawats'iik da ti ta kyy me. Ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang Jesus matëeh do hyb n'aa, Jesus bado hõm da sahõnh hě nanäng hejój.

⁹ H'yy kawareem do yb kasee bā da, Nesaa Do Yb anoo da ta hā tak'ëp ta hejój. Tapehuunh da. Meuj n'aa näng da tamo haj'aa. Baad kahed'oo tapehuunh doo. ¹⁰ Hajõng baad nadoo doo me tawedii da tabanesaa doo hēnh hah'üüm doo. Tabanesaa hēnh rawén hõm, P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do raky nadaheeh, raganen'aak do hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do raky dahé bā paawä, P'op Hagä Do ed'ëep paawä ta wë. ¹¹ P'op Hagä Do raky nadaheeh do hyb n'aa, rah'yyb manepëe bong P'op Hagä Do an'oo bā. Ti hyb n'aa, rah'yyb manepäh do hyb n'aa, raky daheeh da h'yy kawareem do yb kyy kã. ¹² Tii d' tawén hadoo, sahõnh hě panyyg hanäm do ky nadah'eeh doo, baad nadoo doo gó rababok gen'aak doo, tabanesaa hēnh P'op Hagä Do ky n'aa etyy hyb n'aa kã.

Dooch baad hadoo do hā ji h'yy gajëe hõm bā do ky n'aa hahÿÿh

¹³ Āã wakāän hedoo doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kamahān doo, hajõõ nuu me P'op Hagä Do wë āã tsebé bē hyb n'aa. Sahõnh hě tadu dahäng do noo gó bē tasëew hõm, bē h'yyb tym tabed'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do wë āã wén tsebé. Bē h'yyb tym tabed'ëep, tsyt hě baad had'op bē babok ta Sahee an'oo bā do hyb n'aa, panyyg heh'äät ub do bē ky daheeh do hyb n'aa na-āāj hě. ¹⁴ P'op Hagä Do bē tatsyyd bong Jesus ky n'aa hanäm do bē hā āã maher'oot doo me. Bē tatsyyd bong, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hejój gó, ta bag gabarëeh doo gó Jesus sii bē babok hyb n'aa. ¹⁵ Ti hyb n'aa, wakān haa, bē h'yy gejë hõm manäh. Bē eréd manä baad bē ky daheeh do sahõnh hě bē hā āã metëek doo, āã ma erih doo me, āã her'oot doo me na-āāj hě.

¹⁶ Jesus Kristo, ër Wahë N'aa hā, P'op Hagä Do ër Yb hā na-āāj hě āã ky n'aa etsëe bëeh, bē rah'yyb en'ym hyb n'aa, bē rah'yyb hej'oonh hyb n'aa baad hadoo do bē moo boo had'yyt hě hyb n'aa, baad hadoo do bē her'ood had'yyt hě hyb n'aa na-āāj hě. P'op Hagä Do ër Yb, ti né ti ër takamahān doo. Ɛr wë taky enyym do hyb n'aa, ër h'yyb enyww däg had'yyt hě tan'oo bā, baad hadoo do ër hā taky däng do ër gahëen tan'oo bā.

Paw-Ro karēn sa hyb n'aa raky n'aa etsëe do ky n'aa hahÿÿh

3 Āã wakāän, ta see ky n'aa āã erih hÿÿ kã. Bē ky n'aa ets'ëe āäh, nayyw hě jé pad'yyt hě sahõnh hě rapanyyg enä hõm hyb n'aa Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa jé pad'yyt hě baad ta ky n'aa ragadoo hyb n'aa bē gado däk doo da. ² Bē ky n'aa ets'ëe na-āāj hě āäh, āã Jesus bed'ëep hyb n'aa ajyy ky nesaa do sa moo mahānh. Tii d' ŷ wén etsëe, dooh sahõnh hě Jesus hā rah'yy kae bā do hyb n'aa.

³ Dooch Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy gajëe hõm bā ji hā. Tamoo wät né hě ji hā taky däng doo. Bē da tah'yyb hej'oonh bē nerét hyb n'aa ta hā bē h'yy ka'eeh doo. Bē da tamo n'aa jesuu Nesaa Do Yb mahānh. ⁴ Bē āã ky daheeh Jesus an'oo bā. Āã hapäh, bē moo boo had'yyt né hě bē hā āã mejüü doo. ⁵ Jesus hā āã ky n'aa etsëe, bē tah'yyb mahüüm hyb n'aa, bē P'op Hagä Do kamahān baad ub bē bahapäh hyb n'aa, Kristo h'yy ganajëng doo da baad nadoo do tabahoop noo gó, bē h'yy ganejë hyb n'aa na-āāj hě.

Jesus hā h'yy ka'eeh do moo nehõnh do ky n'aa hahÿÿh

⁶ Āã wakāän, Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó bē āã mejüü, bē kamanekuunh hyb n'aa Jesus hā h'yy ka'eeh do moo nehõnh do sa mahang, āã ma metëek doo da nabok doo. ⁷ Tii da āã wén mejüü, bē hapäh né hě taw'ääts hě āã babok doo da bē babok. Dooch āã moo nehõj bā bē mahang āã babok noo gó. ⁸ Dooch āã awa bā bē waa bag hēnh. Tak'ëp āã moo bok āã waa sām hā adëb bā, atsëm na-āāj né hě, bē āã daap yb mahānh. ⁹ Āã karēn bā paawä, taw'ääts hě né hě paawä bē hanaa āã gadoo. Taw'ääts hě paawä tii da, dooh tii da āã karēn āã adoo bā. Āã daaj hě āã waa sām, āã ma sām hā āã wén moo bok, āã hā bē bahapäh hyb n'aa nyy da baad ub ji bawät. ¹⁰ Bē mahang āã babok noo gó hahÿÿ da bē āã maher'oot: "Bē an'oo manä moo nawät pé ta tä, ta waa", näk āäh. ¹¹ Tii da āã wén mejüü, āã ky n'aa napäh do hyb n'aa raheer'oot doo. Ti abong mä ta wób moo nabok do bē mahang, sa nooh. Boo kahah'üünh né hě tii. Sa da hadoo do rah'yyb panas'ëeh. ¹² Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó āã mejüü ta ti hedoo doo, tii da ranabok hyb n'aa. Taw'ääts hě dooh sa da hadoo do rah'yyb panasä bā. Taw'ääts hě sa waa sām hā ramoo bok. ¹³ Bëe kã, āã wakāän baad habong doo, bē h'yy gejë hõm manä baad hadoo do bē moo bok do hā.

¹⁴ Bē wakāän hedoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do see ky nadahé bā hahÿÿ āã ma erih doo gó āã mejüü doo, taw'ääts hě bē metäh sahõnh hě sa matym gó. Bē aboo manä ta sii, tanu mebyng hyb n'aa. ¹⁵ Sahõnh hě sa matym gó bē metä né paawä, bē ty n'aa gesyng manä ta hā. Dooch bē majiï tado bā. Bē wakāän had'yyt hě. Taw'ääts hě bē maher'ood ji wakāän ji kamahān do ji maher'oot doo da.

Sa hā Paw-Ro kedëe hõm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁶ P'op Hagä Do hā āã ky n'aa etsëe, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji h'yyb nyyw hanoo do bē tah'yyb nāw had'yyt hě. Āã ky n'aa etsëe, bē mahang Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bawäd had'yyt hyb n'aa.

¹⁷ Ÿ Paw-Ro, bē ŷ hyb n'aa esee. Tagadëeg ub, moh ŷÿ me né hě ŷ berii kån ŷ bahed'oo doo da. Tii d' bē bahapäh mo haja ŷÿ. Hahÿÿ hadoo né hě ŷ erih do mo haja ŷÿ.

† Ta ti hadoo do sii ji wén nawät, tanu mebyng hyb n'aa. Tanu mebyng bā, ta h'yyb tawareem kån baad ub tabawät hyb n'aa kã.

¹⁸ Æã karĕn Jesus Kristo, ěr Wahĕ N'aa, ky enyyw had'yyt hĕ sahõnh hĕ bĕ hã. Jããm hĕ kã.

1 Tsimoot

1 Ý Paw-Ro, Kristo Jesus mejũũ do seeh, ý edeng õm Tsimoot, hẽp ý n'aa Jesus hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa tah ý hado dák doo. Kristo mejũũ do see ý wén hado dák, P'op Hagä Doo, ẽr h'yyb tym dẽeb, Kristo Jesus, ta hã ẽr h'yy kasadä do ý ramejũũ do hyb n'aa.

Ý karẽn P'op Hagä Do ẽr Yb, Kristo Jesus ẽr Wahë N'aa na-ããj hẽ ky en'yym a hã. Ý karẽn õm rat'yyd mehĩĩn, baad õm rah'yyb n'yym.

Ma matẽg oow ky n'aa hahỹỹh

³ Masedonija häd näng do häj n'aa hẽnh ý bahõm noo gó tak'ẽp ý betseẽ doo da a hã Epeso häd näng do panang bã mabaym hyb n'aa, tii da p'aa hẽnh ý betseẽ a hã, t'ĩĩ hẽnh mabaym hyb n'aa, mameduuk hyb n'aa ajyy ta see hadoo Jesus ky n'aa ma met'ẽek doo. ⁴ Maher'ood sa hã raberéd hõm hyb n'aa panyyg heh'äät ub nadoo doo, noo kanesa doo. Maher'ood sa hã na-ããj hẽ, sa wahë makũ sa häd ketsén do nahãnh do raberéd hõm hyb n'aa. Ky kedak do du n'aa do tii. Dooch tamasaa bã P'op Hagä Do karẽn do hã. Jããm né hẽ P'op Hagä Do hã ji h'yy kae bã, takarẽn do ji bahapäh. ⁵ Tii da ý karẽn mamejũũ sa hã, sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do t'ĩĩ hẽnh habong do rakamahãn hyb n'aa sa da hadoo doo. Ý karẽn sa da hadoo do rakamahãn, baad hado dák do hyb n'aa sa h'yyb tym, t'õp madäk doo me rah'yy ka'eeh do hyb n'aa na-ããj hẽ. ⁶ Dooch tii da raboo boo bã nanäng ma matẽg oow, daap hadoo do rawén her'ood kãn. ⁷ Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetek do rakarẽn rabahado paawä, sa daaj hẽ na-ããj hẽ dooh rah'yyb mepẽe bã rahe'oot do hã. Baad rabahapäh ji ed'oo rahe'oot doo. Ti hado né hẽ paawä, dooh rah'yyb mepẽe bã rahe'oot do hã.

⁸ Baad ub né hẽ Mosees ky n'aa jaw'yyk do ẽr hapäh, baad ub, P'op Hagä Do karẽn doo da ji mahũũm bã ti ji h'yyb tym gó. ⁹ Dooch P'op Hagä Do an'oo bã ta ky n'aa jaw'yyk do takarẽn doo da habong do sa hyb n'aa. P'op Hagä Do anoo ta ky n'aa jaw'yyk do hahỹ sa hyb n'aa: Ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do sa hyb n'aa, ta hã h'yy kawereem do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do sa hyb n'aa, nesaa do moo bok do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do waneh'ẽeh do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do raky n'aa rejãã do sa hyb n'aa, sa yb sa ýĩn ta wób na-ããj hẽ dahej'ẽep do sa hyb n'aa, ¹⁰ sa ýĩm, sa patug nadoo do sii he'ỹỹh do sa hyb n'aa, ajyy ajyy sii he'ỹỹh do sa hyb n'aa, ta wób ramesoo rabesẽem h'ũũm do hyb n'aa sa hyb n'aa, daap men'yyh do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do häd gó daap raky kajäk do sa

hyb n'aa. P'op Hagä Do banoo ta ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ky n'aa hã baad kanejäk do hyb n'aa na-ããj hẽ. ¹¹ Baad hadoo do ky n'aa ý hanäng doo, baad tabadäng P'op Hagä Do ky n'aa hanãm do hã. Ti né hẽ ta T'aah ky n'aa hanãm do P'op Hagä Do anoo hã ýỹ, ý metẽek hyb n'aa ta wób sa hã. P'op Hagä Doo, baad had'op doo, ẽr weh'ẽeh do ky n'aa né tii.

Paw-Ro P'op Hagä Do t'yyd mehĩĩn do ky n'aa hahỹỹh

¹² Ý tsebé Kristo Jesus ẽr wahë n'aa wè, ý tah'yyb hejooonh doo. Ta hã pé baad had'yyt hẽ ý moo wät ý tamejũũ doo, ti hyb n'aa hã ý tah'yyb däng ta ky n'aa ý baher'ood hõm hyb n'aa. ¹³ P'ooj ub ta hã ý ky n'aa rejã né paawä, ta karapee ý no n'aa maso né paawä, ý rejã né paawä sa hã, Jesus Kristo ý tat'yyd mehĩĩn, dooh ta hã ý h'yy kae nä bã do hyb n'aa, dooh ý h'yy ganyy nä bã P'op Hagä Do t'aah tado bã do hyb n'aa. ¹⁴ Tak'ẽp né hẽ ẽr Wahë N'aa ky enyym hã ýỹ, nes'aa né paawä ýỹ. Hã ý tabanoo baad ý h'yy ka'eeh hyb n'aa ta hã. Hã ý tabanoo na-ããj hẽ, baad ta wób ý kamahãn hyb n'aa. Séd hã ji h'yy kata däg bã Kristo Jesus hã, tii d' né hẽ tabanoo ji hã.

¹⁵ Te hub né hẽ hahỹỹh, taw'ääts hẽ ji ky daheeh: Kristo Jesus ewäd hyng ẽr mahang, nesaa do moo bok do tabed'ẽep hyb n'aa nesaa do mahãnh. Ta ti nesaa do moo heb'ook do sa bahãnh baad nadoo do paa ýỹh. ¹⁶ Ti hadoo né hẽ, ý tat'yyd mehĩĩn, ý sa bahãnh nesaa do moo wät do paah. Ý tawén t'yyd mehĩĩn, ta wób rahegãã bã, rahapäh hyb n'aa dooh Jesus Kristo ty n'aa gesyng bã ji. Baad ub Kristo. Hã ý tabad'oo do hã rabahapäh hỹỹ kã, dooh h'yy kejỹỹk pé ta hã. Ý tat'yyd mehĩĩn bã, ta wób ta hã h'yy ka'eeh do na-ããj da tat'yyd mehĩĩn, edeb had'yyt do ta pa ragadoo hyb n'aa.

¹⁷ P'op Hagä Do né hẽ sahõnh hẽ bag'ääs doo. Ti né hẽ hawäd had'yyt doo, nadajep doo, ji nahapäh doo. Sét ub né tii. Dooch ta see péh. Taw'ääts hẽ ji wehẽ had'yyt hẽ. Taw'ääts hẽ ta hã ji j'aa etsẽe had'yyt hẽ. Ýỹ. Tii d' né hẽ. Taw'ääts hẽ.

¹⁸ Tsimoot, tah ý hadoo doo, õm ý mejũũ hahỹỹh, baad mamoo wäd, baad mama met'ẽeg, baad awäd, baad mameduug ta s'ee hẽnh ma metẽek do na-ããj hẽ. Taw'ääts hẽ Jesus hã mah'yy kae had'yyt hẽ. Baad awäd, a h'yyb tym õm taky n'aa natapaa hyb n'aa. Õm ý mejũũ do baad tanu kejäk P'op Hagä Do kyyh hã p'ooj ub a hã ta rod n'aa rahe'oot doo. Ta wób dooh raky dahé bã sa h'yyb tym sa hã metẽek doo. Ti hyb n'aa gawatsig jeng Jesus hã rah'yy ka'eeh do paah. ²⁰ Ti

hedoo do mahang ti abong ajyy Imenew Aresan had enah doo. Y ah'eed h'uum, Jesus ha h'yy ka'eeh do mahang ranabok hyb n'aa. Nesaa Do Yb moo go y ba-haej dak. Tii d' y wen d'oo sa ha, rabahapah hyb n'aa, dooh P'op Hagä Do ji ky n'aa rejä bä.

P'op Hagä Do hä ji ky n'aa etsëe do ky n'aa hahyih

2 Pooj je tak'ep pej y betsëe a hä, P'op Hagä Do hä ji ky n'aa etsëe, P'op Hagä Do sii ji ber'oot hyb n'aa sahõnh hë sa hyb n'aa. Taw'ääts hë na-ääj hë P'op Hagä Do ji j'aa etsë sahõnh hë sa hyb n'aa. ² Taw'ääts hë ji häj n'aa wahë n'aa ji ky n'aa etsëe P'op Hagä Do hä. Ta wób wahë n'aa hedoo do ji ky n'aa etsëe né tii d' ënh. Taw'ääts hë ji ky n'aa etsëe né tii, baad ub, h'yyb nyw gó, P'op Hagä Do karën doo da, tsyt hë ta wë ër bahajaa ër babok hyb n'aa. ³ P'op Hagä Do ji h'yyb tym dëeb gen'aak ta hä ji ky n'aa etsëe doo. Baad ti ta hä. ⁴ Takarën sahõnh hë badäk hahyih hä habong do tabed'ëep nesaa do mahãnh. Takarën baad hadoo do ky n'aa rabahapah hyb n'aa. ⁵ Jääm né hë sét hë P'op Hagä Doo. Jääm né hë sét hë sahõnh hë badäk hahyih hä habong do rod n'aa P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do wë ji mahuum doo. Kristo Jesus, aj'yy gó kesok do né hë tii. ⁶ Ta daaj hë ti takan'oo dak dajëb hä, sahõnh hë badäk hahyih hä habong do tabed'ëep hyb n'aa. Ta daaj hë takan'oo dak dajëb hä ër ted'ëep do sam. Ti né hë ta T'aaah ky n'aa, tah'yyb dang noo gó badäk hahyih hä habong do sa hä P'op Hagä Do metëeh doo. ⁷ Ta ti ky n'aa y baher'oot hyb n'aa y P'op Hagä Do wen sëew hõm, ta ky n'aa rod, ta mejüü do y bahadoo hyb n'aa, Judah buuj nadoo do sa hä y ma metëek hyb n'aa Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa kä. Y tasëew hõm panyyg baad hadoo do y ma metëek hyb n'aa sa hä. Doo daap y menä bä. Né hup y né hë tii.

⁸ Ti hyb n'aa y karën je pad'yyt hë rakahet'aa bä P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, baad ub ajyy raky n'aa etsëe. P'op Hagä Do wë sa moo ragadabëeh bä p'op raky n'aa etsëe bä, taw'ääts hë baad ub sa h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Taw'ääts hë ky n'aa ets'ëe doo, dooh rakawaj'ään bä ta wób sa wë, dooh raky kedag bä ta wób sa hä. ⁹ Rakahet'aa bä P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, y karën yij dooh rakametä bä sa saroor hyb n'aa. Taw'ääts hë dooh rapadedäg bä nu meby n'aa nang doo. Taw'ääts hë taw'ääts hadoo do rapadedëek. Taw'ääts hë dooh rakametä bä ta see mo n'aa hado dak do sa sëen ramahetsooh doo me. Taw'ääts hë dooh rakametä bä k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb me, perora had nang doo me, saroor tak'ep ky n'aa gebah doo me na-ääj hë. ¹⁰ Taw'ääts hë yij P'op Hagä Do hä raky daheeh rahanang do ta wób ramasa. Ti né sa hetsó sa hä.

¹¹ Taw'ääts hë bag hënh, rakanasab'ee doo gó rama kametëek P'op Hagä Do ky n'aa. ¹² Doo y an'oo bä yij rama met'ëeg bä ajyy. Doo y an'oo bä yij ramejō bä ajyy. Bag hënh y karën yij rabab'ëeh, ramaa newëë, Jesus hä h'yy ka'eeh do rakahet'aa bä. ¹³ Tii d' y wen

edoo, pooj je P'op Hagä Do pahuuj wät Adaw, ta jawén Ewa. ¹⁴ Doo aj'yy tado bä Nesaa Do Yb wadii doo. Ewa né paa ti tawadii. Ewa né paa P'op Hagä Do mejüü do ky nadaheeh doo. ¹⁵ Ti hadoo né hë rahet'aah do hyb n'aa P'op Hagä Do ed'ëep da nesaa do mahãnh, Kristo hä rah'yy kae had'yyt bä, ta wób rakamahãn had'yyt bä, rakanasabé bä, P'op Hagä Do karën doo da rabok bä.

Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ji asëew hõm do ky n'aa hahyih

3 Te hub né hë hahyih: Je karën pé ta h'yyb gó Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, sa hagä n'aa tabahadoo hyb n'aa, baad ub né tii. ² Ti hyb n'aa, taw'ääts hë baad ub tabawät Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hagä n'aa tabahadoo karën doo. Taw'ääts hë dooh baad nadoo do rahapah pé ta hä. Taw'ääts hë sét ub ta yym. Taw'ääts hë dooh ta yym tawad'ii bä yynh see sii. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë ta h'yyb tamahuum. Taw'ääts hë tah'yy keb'aah nesaa do hä. Taw'ääts hë ta wób hä baad ta h'yyb, ta hä raweh'ëeh hyb n'aa. Taw'ääts hë baad tagadoo ta wób ta tób yt hä. Taw'ääts hë tahajaa ta wób tama metëek P'op Hagä Do panyyg hä. ³ Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëk do tado bä. Taw'ääts hë da dooh kahep'uuk do tado bä. Taw'ääts hë ta wób baad taky n'aa en'yyim, dooh tamebaaj bä. Taw'ääts hë dooh dajëer tahyb n'aa huum bä. ⁴ Taw'ääts hë baad tah'yyb mahuum ta panaa. Taw'ääts hë ta taah tametëek raky daheeh hyb n'aa sa yb, baad raweh'ëeh hyb n'aa sa yb. ⁵ Ta panaa baad h'yyb manahuum doo, dooh tahaja bä Jesus hä h'yy ka'eeh do tah'yyb mahuum bä. ⁶ Doo taw'ääts hë tado bä papuuj Jesus hä h'yy kae dak do sa wahë n'aa. Papuuj Jesus hä h'yy kae dak do tado bä paawä, nepah ta daaj hë, ta hä hë tah'yy kasabé bä. Tah'yy kasabé bä, P'op Hagä Do ky n'aa etyy da, Dijab ^{††} taky n'aa etyy do paa hadoo. ⁷ Taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh sa wahë n'aa pan'aa baad rabaher'oot sa ky n'aa, ta wób sa hä, Jesus hä h'yy kana'eeh do sa hä na-ääj né hë. Doo hyb n'aa raky n'aa rejää pé tii bä. Tii bä dooh Dijab haja bä sa hä.

Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa sa masa n'aa sa ky n'aa hahyih

⁸ Ti hadoo Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa sa hä. Taw'ääts hë ta wób weh'ëeh do tii. Taw'ääts hë ky kaneh'yit doo. Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëk do tado bä. Taw'ääts hë dooh tawad'ii bä dajëer tagadoo hyb n'aa. ⁹ Taw'ääts hë baad rababoo had'yyt hë, sa h'yyb tym ky n'aa natapaa hyb n'aa sa hä. Taw'ääts hë sa h'yyb gó rabennyw had'yyt hë baad hadoo do ky n'aa P'op Hagä Do metëeh doo, ër ky daheeh doo. ¹⁰ Taw'ääts hë pooj je ji metyy ta ti ajyy. Tii bä, baad ramoo boo bä, baad raboo bä, ji anoo Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang ramasa hyb n'aa. ¹¹ Ti hadoo

† Tii da Paw-Ro wen mejüü, yij wë ta wób raty gapanad'ëek hyb n'aa, ta s'ee hënh sa h'yyb nawät hyb n'aa.

†† Gereg kyy me ramaneënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanang pé ti Dijab.

na-ããj hě Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa masa n'aa sa ým. Taw'ããts hě ta wób weh'ěeh do tii. Taw'ããts hě dooh ta wób ranu mer'ood. Taw'ããts hě kaja hě denaa hě sa h'yyb ramahũm, baad rababok hyb n'aa. Taw'ããts hě sahõnh hě ramoo bok do hã baad né hě ramoo bok.

¹² Taw'ããts hě sét ub ta ým, Jesus hã h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa hã. Taw'ããts hě baad tah'yyb mahũm ta taah, ta tób yt haj'eenh do na-ããj hě.

¹³ Baad ub Jesus hã h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa ramoo boo bã, ta wób raweh'ěeh da, ta wób raky daheeh da sa hã. H'yyb neým doo me rahajaa tii bã raheer'ood bã nyy da Kristo Jesus hã ji h'yy ka'eeh doo.

Ta T'aah ky n'aa P'op Hagä Do metëeh do hahýh

¹⁴ Nyyw hě ý karën a wë ý bahõm. Ti hadoo né hě õm ý ma erih hahýh, ¹⁵ ý tahewad bã mabahapäh hyb n'aa ý erih do hã, nyy da P'op Hagä Do karën ta karapee rababok. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do karapee né tii, panyyg hanäm do ta wób hã metëeh doo, panyyg hanäm do mo n'aa jesuu doo. ¹⁶ Tak'ëp tabahetsooh né hě ta T'aah ky n'aa er hã P'op Hagä Do metëeh doo:

"Aj'yy gó Kristo kas'ee wät.

Baad had'op do né hě Kristo P'op Hagä Do Sahee metëeh.

Ããs rahapäh.

Ta ky n'aa raheer'ood hõm badäk hahý häj n'aa babuu sa hã.

Badäk hahý haw'ããts hě habong do wób rah'yy kae däk ta hã.

Hý pong jé ta wë tabasëek P'op Hagä Do an'oo bã."

Ajyy j'ooj madäk doo me wedii do sa ky n'aa hahýh

4 Baad ub P'op Hagä Do Sahee metëeh hahýh: Hý jawén ta wób raberéd hõm da er ky daheeh do Jesus ky n'aa. Raky daheeh da noo kanesa do sahee, Nesaa Do Yb karapee metëek doo. ² Ajyy j'ooj madäk doo me wedii do né hě metëek ta tii. Nes'aa däg sa h'yyb rawén hyb n'aa nap'eed wät taw'ããts hě hadoo do hã. ³ Ramejũ ji kanatëe. Ramejũ ji nawa ji nawëh ta nawë wób. Dooh taw'ããts hě tado bã ta ti rametëek doo. P'op Hagä Do pahuuj wät ta ti ji waa, ji tä, baad hadoo do ky n'aa hapäh do ky dah'eeh do ratsebé doo me ragadoo hyb n'aa. ⁴ Baad né hě sahõnh hě P'op Hagä Do pahuunh doo. Ti hyb n'aa dooh ji jesyk péh. Taw'ããts hě sahõnh hě er gadoo P'op Hagä Do hã er h'yyb tsebé doo me ji waa, ji tä hyb n'aa. ⁵ Sahõnh hě baad däg ta ti ji waa, ji tä, P'op Hagä Do tii da taky hadoo do hyb n'aa, ji waa ji tä ji ky n'aa etsëe do hyb n'aa na-ããj hě ta hã.

Nyy da Kristo Jesus karom baad hadoo do ji bahadoo do ky n'aa hahýh

⁶ Ta ti ý mejũ doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã mama met'ëeg bã, Kristo Jesus karom baad hadoo do hado däk da õm. A h'yyb hejój n'aa Jesus ky n'aa er ky da-

heeh doo. A h'yyb hejój n'aa baad hadoo do ky n'aa maky daheeh doo. ⁷ Mah'yyb ehód manä P'op Hagä Do nahapäh do sa panyyg hã, h'yy gatemah do sa panyyg hã. Mah'yyb ehód had'yyt hě P'op Hagä Do karën do hã, baad takah'ũm hyb n'aa a h'yyb tym gó P'op Hagä Do karën doo. ⁸ Taw'ããts hě ji hub ji metëek ji karajan hyb n'aa. Taw'ããts hě ta bahãnh ji ma kametëek P'op Hagä Do karën do hã. Baad ub ti ji hã wawëe hě ji bawät nä bã, hý pong jé ji awäd bã na-ããj hě. ⁹ Te hub né hě ta tii. Taw'ããts hě sahõnh hě ky daheeh. ¹⁰ Baad ub P'op Hagä Do karën do er ma kametëek do hyb n'aa tak'ëp er moo bok, tak'ëp er ma metëek, baad er baher'oot ta ky n'aa. Dooh er h'yy gejë bã ta hã. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do hã er h'yy kasadä. Sahõnh hě sa h'yyb tym dëeb tii. Jesus hã h'yy ka'eeh do ti ted'ëep. ¹¹ Mama met'ëeg, mamejõ na-ããj hě sa hã sahõnh hě õm ý ma erih doo.

¹² Man'oo õm raty n'aa gesygg manä pahëew nä mabahadoo do hyb n'aa. Baad awäd, baad hadoo do maher'ood, baad ub ta wób makamahãnh, baad ub Jesus hã mah'yy kae, baad menyyw a h'yyb tym, a hã Jesus hã h'yy ka'eeh do rabahapäh hyb n'aa nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawät. ¹³ Ý kanajaa nä bã, ý karën maner'ood had'yyt hě P'op Hagä Do kyy kerih do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Maher'ood sa hã ta ky n'aa. Mama met'ëeg sa hã. ¹⁴ Baad mahyb n'aa matakä P'op Hagä Do Sahee anoo do a hã mamoo wät hyb n'aa. A hã tabanoo tii, P'op Hagä Do ky n'aa rod a hã raheer'oot noo gó a hã tah'yyb däng do mamoo wät do pan'aa, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa a nuu gó sa moo radatoonh † noo gó. ¹⁵ Baad mamoo wäd ta ti õm ý mejũ doo. Ta hã had'yyt hě h'yyb däg. Tii bã da, Jesus karën do hã a h'yyb kahũm magyys hě tii b' sahõnh hě rabahapäh.

¹⁶ Baad kanä a daaj hě. Baad manä ti mametëek doo, baad had'yyt hě mametëek hyb n'aa. Tii d' had'yyt hě madoo bã, P'op Hagä Do ed'ëep da õm. Mametëek do ky dah'eeh do na-ããj hě ted'ëep da nesaa do mahãnh.

5 Manabuu gedo manä ajyy wehëh hedoo doo. Kaja hě denaa hě mamaher'ood sa hã. A yb hadoo man'oo bã sa hã. Ajyy wanehëh nä doo, hanäm gó er'ood sa hã. A hýj ky n'aa hadoo man'oo bã. ² Ýj wehëh hedo padëek doo, baad er'ood sa hã, a ýn hã maber'oot doo da. Ýj wanehëh nä doo, baad er'ood sa hã. A ãnh ky n'aa hadoo man'oo bã. Baad had'op doo da mabad'oo sa hã.

Patug tema bong do sa ky n'aa hahýh

³ Mamasaa ýj patug tema bok do sa mab hě haj'eenh doo, wakããn temah doo. ⁴ Ýnh patug tamah do ta taah nyy bã, ta tataah nyy bã, taw'ããts hě ti né hě mas'aa ta hã. Taw'ããts hě ti né hě mas'aa sa wakããn, tii da P'op Hagä Do karën do hyb n'aa ji hã. Taw'ããts hě sa yb, sa ýn, sa oow, sa hoonh ramasa. Raned'ëed is noo gó ramasa do paa ramebaanh do tii. P'op Hagä Do gen'aak tii d' ji adoo bã. ⁵ Ýnh patug tamah do wakããn tamah doo, kamanasa doo, P'op

† Tsimoot P'op Hagä Do asëew hõm do heen n'aa tii.

Hagä Do hä tadaab yyp. P'op Hagä Do hä taky n'aa et-sëë adëb bä, atsëm na-ääj hë tamasa hyb n'aa ta hä. ⁶ Yÿnh patug tamah do ajyy hä had'yyt h'yyb däk doo, edëb né paawä, dajëp do hadoo ta h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. ⁷ Mamaher'ood patug temah doo, raky daheeh hyb n'aa y mejüü doo, ta wób raky n'aa natapaa hyb n'aa sa hä. ⁸ Jé wakään näng péh, tamanasa do ta wakään, ta yb, ta yÿn nahag'ääs doo, teréd hóm Jesus ky n'aa èr h'yy kaha'eeh doo. Jesus hä h'yy kana'eeh do bahänh däg sa h'yyb nesaa do hä.

⁹ Ji erih yÿnh patug tamah do häd ji masa do pan'aa sa häd kerih do heen n'aa hä, 60 ta baab bahänh tabahado däk bä, ta patug makü wanadii do paah, ¹⁰ taky n'aa etsä bä baad hadoo do tamoo wät do hä, baad ub ta taah tawä bä, baad ta wób tagado bä ta tób bä, Jesus hä h'yy ka'eeh do tamasa bä, tat'yyd mehïin bä kas'uut doo, baad hadoo doo me ta wób tamasa bä. Tii d' tado bä ji erih ta häd ji masa do pan'aa heen n'aa hä.

¹¹ Taw'ääts hë dooh ji erii bä patug tema bong do wanehëh nä do sa häd ji masa do pan'aa heen n'aa hä. Aj'yy hä rah'yy kejäg bä sa häd ji erii däk do jawén paa bä paawä, reréd hóm da Kristo ma had'yyt ramoo bok do paah, raketëë hyb n'aa p'aa hënh. ¹² Ti tahado bä sa daaj hë raky n'aa katakyk baad nadoo doo me, pooj jé Kristo hä raky kajäk do raky keh'yÿt do hyb n'aa. ¹³ Moo nehöj padäg da patug temah do wób rawanehëh nä bä ji masaa bä. Boo kahah'üünh da ta wób sa tób hënh. Ta wób da ranu mer'oot, ta wób da raheer'oot. Ta wób kyy hä da ranu toonh. Raheer'oot da ji naher'oot doo. ¹⁴ Ti hyb n'aa hä yÿ pé taw'ääts hë patug tema bong doo, wanehëh nä doo, p'aa hënh raketëë. Na metaah. Taw'ääts hë baad rabahag'ääs sa tób yt haj'eenh doo. Taw'ääts baad had'yyt hë rababok, dooh èr majïi ky n'aa rejää pé do hyb n'aa èer. ¹⁵ Ta ti y wén her'oot, yÿj patug tema bong do wób raberéd hóm do hyb n'aa Jesus hä rah'yy ka'eeh do paah. Nesaa Do Yb raky dahé däk.

¹⁶ Yÿnh Jesus hä h'yy ka'eeh doo, patug tamah do tanyy bä ta wakään mahang, taw'ääts hë ti tahag'ääs, tamasa. Dooh taw'ääts hë tado bä tadaab yb bä Jesus hä h'yy ka'eeh do wób sa wë. Jesus hä h'yy ka'eeh do wób ramasa yÿj patug tema bong doo, wakään temah doo. Ta wakään nyy bä, ti né hë hag'ääs.

Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ky n'aa hahÿÿh

¹⁷ Hahÿÿ da P'op Hagä Do baher'oot ta kyy kerih doo gó: "Taw'ääts hë ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hä, tiriig tahes'ooj hóm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd däg bä tanawa hyb n'aa", † näng mä P'op Hagä Do kyyh. "Taw'ääts hë moo bok do sa hä ramoo bok do sãm ji banoo", †† näng mä na-ääj hë ta kyy kerih do hä. Ti hyb n'aa na-ääj ji weh'ëeh, baad ji banoo Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa baad moo bok do sãm, jé tak'ëp Jesus ky n'aa her'oot doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do ma met'ëek doo.

¹⁹ Mamaa newë manä Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa see raky n'aa tapa bä. Pawóp hë, tamawoob hë tado bä ti ky n'aa tapaa doo, ti mahyb n'aa matakä sa kyyh. ²⁰ Nesaa do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa see moo wäd bä, ji nabuuj gedoo sahönh hë sa matym gó, ta wób rajeÿÿm hyb n'aa, nesaa do ramoo nabok hyb n'aa. ²¹ P'op Hagä Doo, Kristo Jesus, ääs P'op Hagä Do pa hab'ëeh do na-ääj sa matym gó òm y mejüü baad maky daheeh hyb n'aa sahönh hë a hä y mejüü doo. Taw'ääts hë baad ub a h'yyb sahönh hë sa hä. Séd demuun maher'ood, séd demuun magado sahönh hë a najiis rado bä, a najiis ranado bä na-ääj hë.

²² Mahyb n'aa jöh manä a moo madatoonh do ta see nuu gó, Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Mahyb n'aa jöh bä, nepäh òm ta h'yyb hata hado däk nesaa do tamoo wät do paa hä. Taw'ääts hë baad makan'yyh, baad had'yyt hë mabawät hyb n'aa. ²³ Meëg had'yyt manä naëng. A nahëë hyb n'aa taw'ääts hë mahäd eëek na-ääj uwa bëeh hejjoonh doo, mah'yy gamahÿÿnh do hyb n'aa, mah'yy gamahÿÿnh do badoo wät hyb n'aa.

²⁴ Wyt ta maab hë nesaa do ta wób moo bok doo. Ji metyy do pooj jé, baad raboo bä ji bahapäh hyb n'aa, wyt ta maab hë nesaa do ramoo bok doo. Kejën nä nesaa do ta wób moo bok doo. Ta jawén kä ji bahapäh. ²⁵ Ti hadoo né hë baad hadoo do hä. Wyt ta maab hë baad hadoo do ta wób ramoo bok doo. Ta wób baad hadoo do sa mo haj'aa, ta jawén ji bahapäh. ‡

Karom kanep'aak do Jesus hä h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿÿh

6 Taw'ääts hë sa karom kanep'aak do baad sa kariw n'aa rawehëë had'yyt hë, P'op Hagä Do ta wób raky n'aa narejää hyb n'aa, èr metëek do raky n'aa narejää hyb n'aa na-ääj hë. ² Dooh taw'ääts hë tado bä sa kariw n'aa raty n'aa gesygyg bä séd demuun Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Taw'ääts hë ta bahänh ramoo bok sa kariw n'aa wë, sa wakään rabahadoo do hyb n'aa, Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, sa hä rakamahän do hyb n'aa na-ääj né hë.

Mama met'ëëg ta ti a hä y metëek doo. Mamaher'ood sahönh hë sa hä raky daheeh hyb n'aa.

Taw'ääts hë ji h'yy gadajang ji wë hanäng do hä ky n'aa hahÿÿh

³ Jé te hub nadoo do ma metëek péh, Jesus Kristo èr Wahë N'aa ky n'aa ky nadaheeh péh, P'op Hagä Do ky n'aa èr mahetëk do ky nadaheeh péh, ⁴ ta daaj hë ta hä hë tah'yy kasab'ee tii. Dooh tahapäh pé ta tii. Tak'ëp ta ti hedoo do ragen'aak kyy p'ää raky kedag bä. Nahëë hado däk ta ti sa hä. Ta ti han'aa hyb n'aa jewës doo, kep'uuk doo, ky n'aa rejää doo, daap tah'yy ganäng do ta wób hä. ⁵ Ta ti hedoo do raky kedag had'yyt hë. H'yy gatema bok. Ta see hado däk sa h'yyb.

‡ Nayyw hë ji nahapäh do hyb n'aa ta see pé noo gó ta wób sa h'yyb, dooh Paw-Ro karën bä Tsimoot hyb n'aa jöh bä Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa pan'aa tabasëm bä.

† Dew-Teronom 25.4 †† Rukas 10.7

Dooch sa h'yyb tym gó baad hadoo do awäd wäd bä. P'op Hagä Do hä rawén h'yyb däk, dajëër hyb n'aa red'oo.

⁶ P'op Hagä Do karën doo da ji aboo bä, tak'ëp baad hadoo do tanoo né ji hä, ji h'yy gadajaa bä ji wë hanäng do hä, dooh ji hyb n'aa hüüm bä ti bahñh.

⁷ Dooch ji manaa pé ji henäng noo gó. Dooch né hë ji mahüüm pé ji dajëp noo gó. ⁸ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë baad ji tsebë ji waa nyy bä, ji saroor enä bä. ⁹ Ta wób, tak'ëp ma näng do karën do raky daheeh da Nesaa Do Yb sa hä h'yyb tatuk doo. Kadëë bëeh hadoo da sa h'yyb tym h'yy gatamah doo gó rakarën do hä. Rah'yy karën do nes'aa d' sa hä, kasuud bong da, dooh d' rahyb n'aa jawyg wäd bä sa hä, sa daaj hë rakawatsik da. ¹⁰ Dajëër ji kamahñ doo, hajöng nesaa do du n'aa do tii. Ta wób, dajëër rakamahñ do hyb n'aa, reréd hóm Jesus hä rah'yy ka'eeh doo, sa daaj hë rabahoop rakarehejää doo, tak'ëp dajëër rakarën do hyb n'aa.

Taw'ääts hë P'op Hagä Do karën do hä ji h'yyb däk do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Öm Tsimoot, P'op Hagä Do sii hawät doo, tii d' madoo manäh. Baad hadoo do hä h'yyb däg. P'op Hagä Do karën do hä mah'yyb däg. P'op Hagä Do hä h'yy kae had'yyt hë. Ta wób makamahñ had'yyt hë. H'yy gajëë hóm manä P'op Hagä Do karën doo da mabawät do hä. Kaja hë denaa hë had'yyt hë er'ood ta wób sa hä. ¹² Jé tsyym kas'ÿÿ doo, tak'ëp né hë rawaj'aah raj'aa ketsë do säm ragadoo hyb n'aa. Ti hadoo ÿ karën tak'ëp mah'yyb däg Kristo karapee heh'äät do mabahadoo hyb n'aa, edëb had'yyt do magadoo hyb n'aa, hÿ pong jé Jesus sii had'yyt hë mabawät hyb n'aa kä. Ta ti hyb n'aa öm P'op Hagä Do bats'yyt paa hajök do ramaa newëë bä, baad ub maba-her'oot noo gó Jesus hä mah'yy ka'eeh doo.

¹³ P'op Hagä Doo, sahönh hë badäk hahÿÿ hä hanäng do tabed'ëëp. Kristo Jesus ky kaneh'ÿÿt baad hadoo do

hä Pon-Sijo Pirato sii taber'oot noo gó. Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Doo, Kristo Jesus daheeh sa matym gó öm ÿ mejüü hahÿÿh: ¹⁴ Baad mamoo wäd öm ÿ mejüü do hä, öm raky n'aa natapaa hyb n'aa mamoo wät do hä Jesus Kristo ër Wahë N'aa matëeh bä kä. ¹⁵ Jesus Kristo matëeh da P'op Hagä Do an'oo bä, tah'yyb däng noo gó. Ti né hë P'op Hagä Doo, sahönh hë weh'ëeh doo. Jääm né hë ti sahönh hë bag'ääs doo. Sahönh hë badäk hahÿÿ wahë n'aa sa wahë n'aa. Hyb n'aa jewyk do sa wahë n'aa. ¹⁶ Sét né hë ti nadajëp doo. Ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang tabawät. Ti hyb n'aa dooh ji haja bä p'eets hë ta hä ji kaja bä. Dooch hapäh péh, tabad'op hë da ji ty gepëeh. Taw'ääts hë sahönh hë raweh'ëeh tii. Taw'ääts hë né hë tak'ëp tahaj'ap doo me tabagää had'yyt hë. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

¹⁷ Mamejõ badäk hahÿÿ bä tak'ëp wekâp do sa hä, rah'yy kanasab'ee hyb n'aa. Maher'ood sa hä rah'yy kanasadä hyb n'aa sa ma hä. Nayyw hë tagawatsik tii. Ti hyb n'aa dooh ta hä ji h'yy kasadëë bä. Taw'ääts hë P'op Hagä Do hä rah'yy kasadä. Ti né hë tak'ëp hanoo do ji hä sahönh hë ji karën do ji h'yyb tsebë n'aa.

¹⁸ Mamejõ wekâp do sa hä, baad hadoo doo, masa doo, sa wë hanäng doo me ramoo bong hyb n'aa. Taw'ääts hë hajöng do sa mo haj'aa taw'ääts hë hadoo doo. Taw'ääts hë wë bedoh do ramasa. ¹⁹ Tii d' radoo bä da, ti anäng da ta säm heh'äät do nahñh do ragadoo do pan'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do wë. Edëb had'yyt do ragadoo tii bä.

²⁰ Tsimoot, baad manä a hä P'op Hagä Do anoo doo. Baad kanä P'op Hagä Do panyyg nadoo do daap ka-her'oot do mahñh. Maky gado manä karën do a hä ky kedak doo, "h'yy ganäng do ky n'aa" daap ramaneëeh do hä. ²¹ Ta wób raky dahé däk ta ti ky n'aa, ti raberéd hóm Jesus hä rah'yy ka'eeh do paah.

ÿ karën P'op Hagä Do ky enyym bë hä. Jääm hë kä.

2 Tsimoot

1 Paw-Ro ŷ ti hŷŷh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa Kristo Jesus mejũũ do see ŷ bahado däk doo. ŷ tamejũũ ŷ baher'oot hyb n'aa ta wób sa hä, Kristo Jesus hä ji h'yy kae bä, hŷ pong jé ta pa had'yyt hē ji bawät da. Ti né hē ti ji hä taky n'aa enooh doo. ² Ōm ŷ edëng Tsimoot, tah ŷ hadoo doo, ŷ kamahãn doo. ŷ karën P'op Hagä Do er Yb, Jesus Kristo er Wahë N'aa na-ããj hē ky en'yyim a hä. ŷ karën õm rat'yyd mehĩn, baad õm rah'yyb n'yyim.

Taw'ããts hē h'yy ganajëng doo me ji gadoo ji ahoop do ky n'aa hahŷŷh

³ P'op Hagä Do wē ŷ h'yy gadajang a hyb n'aa. P'op Hagä Do wē ŷ moo wät hēp ŷ hanäm doo me, wahëh ŷ makũ rabahed'oo do paa da. ŷ hyb n'aa es'ee had'yyt hē õm ŷ ky n'aa etsëë bä, adëb bä ŷ ky n'aa etsëë bä, atsëm ŷ ky n'aa etsëë bä. ⁴ Tak'ëp ŷ karën õm ŷ bahëgãã paawä, tak'ëp ŷ tsebë hyb n'aa paawä. Hyb n'aa manabaan hä ŷŷ mabaoot do er kety n hõm bä. ⁵ Baad ŷ hyb n'aa esee nyy da t'õp madäk doo me mah'yy ka'eeh Jesus hä. ŷ hapäh, a hoonh Roots häd näng do hadoo, a ŷŷn Ew-Nis häd näng do hadoo né hē mah'yy kae däk. ⁶ Ti hyb n'aa, taw'ããts hē p'aa hënh mah'yy kadaw'uuh, baad mamoo wät hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee anoo do paa a hä, a nuu gó moh ŷŷ ŷ dasooh noo gó. ⁷ Ta ti ŷ wén näng, P'op Hagä Do Sahee dooh ji eŷŷm bä tan'oo bä. Ji h'yyb tym tahej'oonh, ta karën do ji bahajaa hyb n'aa. Tanoo ji kamahãn doo. Tanoo ji hä ji bahajaa hyb n'aa ji h'yy keb'aah nesaa do hä. ⁸ Ky hebyy manä Jesus er Wahë N'aa ky n'aa maher'oot do hä. Nu mebyy manä hēp ŷ n'aa, Kristo hyb n'aa ŷ radawäts gëët do hyb n'aa. Taw'ããts hē P'op Hagä Do hejój me mabahoop nemon ŷŷ er rarejã bä panyyg hanäm do hyb n'aa. ⁹ P'op Hagä Do né hē ti er hed'ëëp do paa banesaa do mahãnh. Er tasëew hõm tsyt hē ta wē, takarën doo da er babok hyb n'aa. Ji mo haj'aa jawén nado ji tabasëew hõm. Ji tawén sëew hõm, sahõnh hē tadu dahäng do pooj jé tii da takarën do hyb n'aa. Kristo Jesus hyb n'aa taky ennyim er hä, er takamahãn, nes'aa né paawä eër. ¹⁰ Hŷŷ kä, Kristo Jesus, ji h'yyb tym dëëb bahyng do hä er hä taky ennyim, er takamahãn, er hä tametëeh. Kristo ahäj jëng dajëb hejój paah. Er da genyyh. Ta ky n'aa hanäm do hä tametëeh er hä ji edëb had'yyt hē do tyw n'aa. ¹¹ P'op Hagä Do ŷ tasëew hõm, ta ti ky n'aa rod, Jesus mejũũ do na-ããj hē ŷ bahadoo hyb n'aa, ŷ ma metëek hyb n'aa ta ky n'aa. ¹² Ti hyb n'aa ŷ bahoop ŷ radawäts gëët doo. Ti hado né paawä ŷŷh, dooh ŷ hebyy bä ta ti hyb

n'aa. ŷ hapäh ta ti ta hä ŷ h'yy ka'eeh doo, Kristo. Baad ŷ bahapäh ta ti tahajaa baad tabahag'ããs ta ky n'aa hä ŷ tanoo doo, tamatëeh bä kä.

¹³ Menyyw had'yyt hē a h'yyb gó a hä ŷ ma met'ëëg wät doo. Taw'ããts hē hadoo do ky n'aa né tii. Taw'ããts hē Jesus hä mah'yy kae had'yyt hē. Taw'ããts hē sahõnh hē makamahãn had'yyt hē. Er hajaa Jesus hä er h'yy ka'eeh, ta wób er kamahãn, séd er h'yyb hedoo do hyb n'aa Kristo Jesus hä. ¹⁴ P'op Hagä Do Sahee er h'yyb gó hawät do hejój me baad manä a hä P'op Hagä Do anoo do paah, ta ky n'aa, ta see hadoo tanadoo hyb n'aa da.

¹⁵ Mahapäh né hē, sahõnh hē Jesus hä h'yy ka'eeh do Asija häd näng do häj n'aa bä hena do ŷ raberéd wät. Pigeer, Emok häd enäh doo, ti na-ããj né hē ŷ reréd wät.

¹⁶ ŷ karën Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do t'yyd mehĩn Onesip, ta tób yt haj'eenh do na-ããj né hē, hajõõ nuu me ŷ h'yy gadajang tan'oo bä do hyb n'aa. Dooh tanu mebyy bä hēp ŷ n'aa, ŷ radawäts gëët do hä. ¹⁷ Roma bä takajaa noo gó, baad ŷ tabesoos jé pad'yyt hē, ŷ tawyyd kän. ¹⁸ ŷ karën Jesus Kristo, er wahë n'aa, t'yyd mehĩn Onesip hä, sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó. Baad mabahapäh né hē tak'ëp ŷ Onesip masa paa Epeso häd näng do panang bä.

2 Ōm kä tah ŷ hadoo doo, tak'ëp h'yy kahejój Jesus hä mah'yy ka'eeh do hä. Ōm da Kristo Jesus h'yyb hej'oonh, ky ennyim do hyb n'aa a hä. ² Ta ti maaaa napäh do ŷ metëek doo, hajök her'oot doo, ŷ karën matab'ëës ajyy baad hadoo do sa hä, ta wób rama metëek hajaa doo kä.

³ Warahén baad habok do raky daheeh sa wahë n'aa kyyh, ragadoo na-ããj hē rahoop doo. Ti hadoo taw'ããts hē nemon ŷŷ magado Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ji ahoop do sa mo haj'aa, ji ky n'aa rarejãã do na-ããj né hē. ⁴ Warahén baad habok doo, dooh rah'yy kawapëen bä warahén nadoo do ramoo bok do hä. Tii d' rawén d'oo, sa wahë n'aa rah'yyb en'yyim do hyb n'aa. Ōm na-ããj hē, Jesus Kristo warahén n'aa hadoo mabahadoo do hyb n'aa, h'yy kawapëen manä Jesus er wahë n'aa manejũũ do hä. ⁵ Jé tsyyim kas'ŷŷ doo, wajaah doo, dooh tagado bä j'aa ketsë do sãm, kas'ŷŷ do ky n'aa jaw'yyk do taky nadahé bä. Ti hyb n'aa taw'ããts hē kas'ŷŷ doo, waj'aah do hadoo mabad'oo. Taw'ããts hē baad maky daheeh Jesus õm tamejũũ doo. ⁶ Taw'ããts hē jé gëew gó tak'ëp moo wät doo, pooj jé tagadoo ta joom s'ëëb. Taw'ããts hē tii d' mabahadoo. Tak'ëp baad ub mama met'ëëg, mahaer'ood Jesus ky n'aa, ta sãm magadoo hyb n'aa.

⁷ Mahyb n'aa newë ta ti a hä ÿ her'oot doo. Tii d' madoo bä, òm P'op Hagä Do h'yy gan'yyh sahõnh hë mabahapäh hyb n'aa takarën doo.

⁸ Jesus Kristo mahyb n'aa es'ee, ganä wät do dajëp do paa P'op Hagä Do an'oo bä, Dawi makü panaa paah. Ti ky n'aa hanäm do rod n'aa ÿÿh. ⁹ Ti ky n'aa hyb n'aa ÿ rarahejää, ÿ rawén moo maw'yyd däk haak sapuuw hadoo doo me. Mo haj'aa dahej'ëep do hadoo ÿ ran'oo bä. Tii d' né paawä ÿ rabad'oo, P'op Hagä Do kyyh dooh takamaw'yyd bä. Dooh mesoo péh. Ta ti awäd had'yyt hë badäk hahÿ haw'ääts hë. ¹⁰ Ti hyb n'aa ÿ gadoo né hë ÿ ahoop do sa mo haj'aa. ÿ wén gadoo tii, P'op Hagä Do asëew hõm do sa hyb n'aa, ramaa napäh hyb n'aa ta ky n'aa, sa h'yyb Kristo Jesus bed'ëep hyb n'aa, banäm doo hënh ta sii ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang rababoo had'yyt hë hyb n'aa.

¹¹ Te hub né hë hahÿÿh:

Kristo hyb n'aa ji dajëb bä,
ta sii ji baboo däk da.

¹² Ji gadoo bä had'yyt hë ji ahoop do Kristo hyb n'aa,
ji bag'ääs da ta sii.

Kristo ji ky n'aa jejën bä,
ji na-ääj hë ta ky n'aa jejën da P'op Hagä Do hä.

¹³ Dooh né paawä baad ji awäd bä had'yyt hë Kristo sii,

ji tahagää had'yyt hë,
ji takamahän had'yyt hë.

Dooh tahaja ta daaj hë taky kehÿÿd bä.

Taw'ääts hë ji moo wät P'op Hagä Do gen'aak do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Mamaher'ood ta wób sa hä a hä ÿ her'oot doo. P'op Hagä Do matym gó mamejõ sa hä raky kaned'aak hyb n'aa kyy p'ää. Dooh baad tado bä ji ky kedak doo. Taw'ääts hë nado ti maa new'ëe do sa hä. Tarejää maa new'ëe doo. ¹⁵ Taw'ääts hë baad mama met'ëeg P'op Hagä Do ky n'aa, P'op Hagä Do gadoo hyb n'aa mamoo wät doo. Taw'ääts baad hadoo do moo wëed mabahadoo. Baad ÿ wén karën mamoo wät, manu manebyng hyb n'aa mamoo wät do hä, baad ub mama metëek hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa.

¹⁶ Mamaa newë manäh, P'op Hagä Do nahapäh do her'oot doo da her'oot doo, daap hadoo do ky n'aa her'oot doo. Er'ood manä sa sii. Dewë hä magyys hë ta ti hedoo do rababoo däk P'op Hagä Do mahänh.

¹⁷ Kah'üüm rama metëek doo, nahëe saraa ji hä ket'ëe hõm do hadoo. Ti hyb n'aa, awäd manä sa mahang. Imenëw, Piret häd enäh do ta ti hed'oo do sa wób.

¹⁸ Reréd hõm baad hadoo do ky n'aa. Èr ganä wät paah, sa nooh. Dooh ji ganä wäd bä ta jawén, sa nooh. Daap ta tii d' rama metëek. Ti hyb n'aa sa kyyh maa new'ëe do wób dooh baad raky dahé boo P'op Hagä Do panyyg. ¹⁹ Tii d' nado P'op Hagä Do kyyh. Te hub né hë tii. Tahajaa ta kyy hä ji h'yy kasadëe bä. Dooh taky kahÿÿd bä. Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih doo:

† Paw-Ro ky dawuh bä paawä tanahoop hyb n'aa, dooh paawä raky n'aa napëe bä Jesus ky n'aa. Dooh redëb bä tii bä P'op Hagä Do wë. Ti hyb n'aa Paw-Ro gadoo tahoop doo.

"Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hapäh ta hä h'yy ka'eeh doo." Hahÿÿ da ji tamejüü: "Taw'ääts hë nesaa do mahänh dawëe rakan'yyh Jesus sa wahë n'aa ramaneëeh doo."

²⁰ Tak'ëp ma näng do tób bä ti anäng waa hood k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb ta wób, k'ääts tég hawak do s'ëeb ta wób. B'aa s'ëeb, tsäng s'ëeb hedoo do ta wób. Ky n'aa gebah do s'ëeb, hanäm do hood tii. Ky n'aa ganebah do s'ëeb, hanäm do hood nado tii. ²¹ Ti hadoo Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Ji daaj hë baad ji kanä bä nesaa do mahänh, hanäm do hood hadoo ji. Hanäm do ji moo wät hyb n'aa, ji P'op Hagä Do asëew hõm tsyt hë. P'op Hagä Doo, èr Kariw N'aa ma hä èr hajaa èr moo boo bä tii bä, tsyt hë èr tabasëew hõm do hyb n'aa. ²² Ti hyb n'aa baad kanä pahëew h'yyb hadoo do nesaa do hä mahänh. Taw'ääts hë baad hadoo do hä mah'yyb däg. Mahüüm had'yyt hë Jesus hä mah'yy ka'eeh doo. Mahüüm had'yyt hë P'op Hagä Do makamahän doo, a da hadoo do makamahän do na-ääj né hë. Mahüüm had'yyt hë a h'yyb hanäm do sa hä. Tii da ÿ karën mabad'oo ta wób sa sii, h'yyb näm doo gó Jesus hä raber'oot do sa sii.

²³ Mamaa newë manä daap ke'aanh doo, daap ka-her'oot doo. Mahapäh ti né hë du n'aa kawajään doo gó raky kedak doo. ²⁴ P'op Hagä Do sii moo heb'ook doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, taw'ääts hë dooh ky ked'aak do rado bä. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë sa h'yyb ramahüüm sahõnh hë sa wë. Taw'ääts hë da baad rama metëek. Taw'ääts hë dooh rennyw bä h'yy gaënh doo. ²⁵ Taw'ääts hë kaja hë denaa hë rama metëek sa hä ganen'aak doo. Nepäh P'op Hagä Do h'yyb wareem bä, baad hadoo do ky n'aa rabahapäh, raky daheeh hyb n'aa. ²⁶ Ta tii kä baad däg p'aa hënh sa h'yyb tym hanäm do hä kä. Baad rakanä däk tii bä sa hä Dijab †† wadii do mahänh, tamesoo do paa mahänh. Ta ti hedoo do Dijab mesoo do paa hadoo, takarën do ramoo bok hyb n'aa.

Sahõnh hë gawatsig hõm do pooj jé panyyg n'aa hahÿÿh

3 Mahyb n'aa es'ee ti hahÿÿh: Sahõnh hë gawatsig hõm do pooj jé, tak'ëp da tanesaa ji hä. ² Sa hä hë had'yyt hë rahyb n'aa newëe da ti noo gó. Rahyb n'aa hüüm magyys hë da sa ma. Sa daaj hë raj'aa etsë da. Sa hä hë rah'yy kasab'ee da. P'op Hagä Doo, ta wób na-ääj hë raky n'aa rejää da. Sa yb, sa ÿÿn, dooh d' raky dahé bä. Dooh d' taw'ääts hë tado sa hä ragadoo doo. Dooh da P'op Hagä Do rawehëe bä. ³ Dooh da rakamahän péh. Maneban sa da hadoo do sa mo haj'aa. Ta wób da ranu mer'oot, raky n'aa rejää da. Dooh da sa h'yyb ramedug bä nesaa do hä. Dooh d' rat'yyd mehüüm péh. Sahõnh hë da rarejää rakarën doo da. Dooh d' ragenaag bä baad hadoo doo. ⁴ Baad raky kenäw né paawä, ta wób da raky n'aa her'oot sa majjii hä. Daap hë ragado nyh sa h'yyb tym. Sa daaj hë sa hä rabahajaa, sa hä. Rah'yy karën do rakamahän da.

†† Gereg kyy me ramaneëeh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.

Dooh da P'op Hagä Do hä rakamahän bä. ⁵ P'op Hagä Do karën do ramoo bok ji edoo né paawä, j'ooj madäk doo me tii d' rabad'oo. P'op Hagä Do hejój raty n'aa ges'yyk. Dawëe kanä da ta ti hedoo do sa mahänh. ⁶ Ta ti rah'yyb wedii ragadoo hyb n'aa sa tób bä. Tii bä rahajaa rawedii ýyj wób h'yy gatemah doo, ta ti ýyj raky sũüt hyb n'aa raher'oot doo. Ta ti hedoo do ýyj hajõng sa hä nesaa doo, nesaa do jawén sa h'yyb tym bawät do hyb n'aa. ⁷ Ta ti hedoo do ýyj ta tii d' had'yyt rakarën rama kametëek, dooh paawä rahaja bä rah'yy kadawuung bá baad hadoo do ky n'aa hä. ⁸ Ta ti hedoo doo ma matëg oow, baad hadoo do ky n'aa majjĩ tii. Janes, Jãm häd enäh do hadoo tii, Mosees hä rah'yy kawapëen do paah. Baad nado wäd ta ti sa h'yyb tym. Dooh P'op Hagä Do karën wäd ta tii, heh'äät ub nadoo do hyb n'aa ta hä rah'yy ka'eeh doo. ⁹ Sahõnh hë rah'yy genäh da sa hä. Ti hyb n'aa dooh da rahũüm bá ta bahänh. P'ooj ub habok do paa hadoo da, Janes, Jãm häd enäh do paah.

Taw'ääts hë ji ky dahé had'yyt hë P'op Hagä Do panyyg ji hä rama metëek doo

¹⁰ Mahapäh né ti ý ma metëek doo, nyy da ý bawät do baad ub, h'ëed hyb n'aa ý bawät. Mahapäh né ti nyy da ý h'yy ka'eeh P'op Hagä Do hä, nyy da h'yyb jawyk doo gó ý bawäd wät, nyy da sahõnh hë ý kamahän, nyy da h'yy ganajëe hõm doo me ý bawät ý rarejã né paawä. ¹¹ Mahapäh né hë nyy da ý rarejã, nyy da ý ba hoop do sa mooh. Mahapäh né hë ti nyy da ý rano n'aa masoo panang Än-Tijoka, Ikonijo, Ris häd enäh doo bá. Sahõnh hë ta ti ý ahoop do mahänh, ý rarejã do mahänh ý P'op Hagä Do ed'ëep. ¹² Sahõnh hë P'op Hagä Do karën doo da hawät do karën doo, Kristo Jesus karapee rabahadoo do hyb n'aa, rarejã né da. ¹³ Nanäng ky nesaa doo, j'ooj madäk doo me ky ken'yym doo, ti bahänh däg da sa hä nesaa doo. Rawedii da ta wób, ta ti rawedii na-ääj né da sa hä. ¹⁴ Õm kä, baad maky dahé had'yyt hë ý karën, a hä rama metëek do paa hä. Mahapäh né ti baad a hä mama kametëek do paah, baad mabahapäh hyb n'aa õm ma metëek do paah. ¹⁵ Õm karapee noo gó õm rama met'ëeg wät tak'ëp hanäm do P'op Hagä Do kyy kerih doo. Ta ti õm tah'yy gan'yyh, mabahapäh hyb n'aa nyy da õm P'op Hagä Do bed'ëep Kristo Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. ¹⁶ Sahõnh hë P'op Hagä Do kyy kerih doo, P'op Hagä Do né hë ti hanoo. P'op Hagä Do né hë ti h'yy gan'yyh raberih hyb n'aa. Ta tii hä baad ub panyyg hanäm do ji metëek. Ta tii hä ji metëeh ta wób sa hä resõots hõm doo. Ta tii hä ji ma metëek ny hadoo do ji eréd hõm doo. Ta tii hä ji metëeh nyy da P'op Hagä Do karën doo da ji bawät. ¹⁷ Ti hyb n'aa kä, ramaa newë bä, raky dahé bá, baad né hë P'op Hagä Do karapee rabahajaa ramoo boo bá sahõnh hë baad hadoo do P'op Hagä Do karën doo.

4 Kristo Jesus matëeh bá kä taky n'aa etyy da sahõnh hë badäk hahýh hä habong doo, hedëp doo, dejëp do na-ääj hë. Ti awät do hyb n'aa, tadu doo do hyb n'aa tabag'ääs doo, P'op Hagä Do matym gó,

Kristo Jesus matym gó na-ääj hë õm ý mejũũ hahýh: ² Maher'ood panyyg hanäm do sahõnh hë sa hä. Maher'ood sa hä rakarën bá ramaa newë bä, rakanarën bá na-ääj né hë. Maky geãm sa hä baad ranaboo bá. Manabuu gedo baad nadoo do moo bok doo. Mah'yyb tsebé sa hä, baad hadoo do ramoo bok hyb n'aa. Taw'ääts hë h'yyb jawyg gó mama met'ëeg sa hä. ³ Tii d' ý wén karën mabad'oo, ti awät do hyb n'aa ti noo gó dooh rakarën bá ramaa newë bá panyyg heh'äät ub do hä ma kamahetëk doo. Resoos da sa ma matëg n'aa, ragen'aak do rama metëek hyb n'aa sa hä. Tii da rawén d'oo, rah'yy karën doo da rababok do hyb n'aa. ⁴ Raty n'aa ges'yyk da baad hadoo do ky n'aa. Ramaa newë däg kán da panyyg daap menyyh doo. ⁵ Õm kä, baad menyyw had'yyt hë a h'yyb tym kä. Magado Jesus hyb n'aa ji ahoop do sa mo haj'aa, ji ahoop do ji raky n'aa rejã doo. Maher'ood Jesus ky n'aa hanäm do ta wób sa hä. Baad mamoo wäd. Magawatsiig hõm sahõnh hë, a hä P'op Hagä Do anoo do mamoo wät do pan'aa. ⁶ Tii d' ý wén karën mabad'oo, edaa däk do hyb n'aa ý radaj'ëep. P'op Hagä Do hä ý kan'oo däk ý dajëp bá. ⁷ Tak'ëp wajaah doo, tsyym kas'ýy do hadoo paa ýyh. Tak'ëp ý moo wäd wät Jesus ky n'aa ý her'oot do hä. Ý haja däk hä ý P'op Hagä Do karën doo. Tsyym kas'ýy doo, wajaah do kajaa do hadoo ýyh. Dooh paa hëp ý ý eréd bá Jesus hä ý h'yy ka'eeh doo. ⁸ Hý jawén, p'aa hënh Jesus bahyng bá, ý gadoo da ý moo wät do sãm, P'op Hagä Do karën doo da ý moo wäd wät do sãm. Jesus Kristo, baad had'op doo, nes'õõs doo me sahõnh hë sa hä ky n'aa etyy doo, anoo da hä ý tii. Hä ý had'yyt nado tabanoo. Tanoo né da ta hä baad gad'aa do sa hä na-ääj né hë.

Tsimoot hä Paw-Ro maher'oot nyy d' rabad'oo ta hä ky n'aa hahýh

⁹ Ý karën paawä nyyw hë mabana wë ýy, ¹⁰ Demas ý teréd wät do hyb n'aa. Badäk hahýh hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rah'yyb padëek do hä tah'yyb däg däk, takamahän kán, ý tawén eréd hõm. Tesaronika hënh tabahõm. Èr hýyj hadoo do Keresën häd näng do ahõm Garata häd näng do häj n'aa hënh. Tiit ahõm Dar-Masija hënh. ¹¹ Jããm né Rukas haym hata ýy. Mabana bá da, ý karën mamana a sii Maah-Ko. Ý karën ý tamoo masa. ¹² Tikiko ý mejõ hõm Epeso panang hënh tabahõm hyb n'aa, t'ĩ hënh tamasa hyb n'aa. ¹³ Mabana bá da mamana a sii saror ý hebaan doo, aj'yy Kar-Pos häd näng do wë ý eréd däk doo, panang Torowas häd näng doo bá. Mamana na-ääj hë ma kahé bãh kerih doo, kap'õj däk doo. Mamana na-ääj hë ta byyh s'ëeb ta hä kerih do na-ääj né hë. Ta ti né tak'ëp ý karën up doo.

¹⁴ Aresän, sapaar s'ëeb moo hew'ëet doo, hajõng nesaa do tamoo wät hä ýy. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa etyy da tii. ¹⁵ Baad mamatakä õm Aresän narejã hyb n'aa. Tak'ëp né hë tahyb n'aa wareem Jesus ky n'aa èr her'oot do hä. Èr her'oot do majjĩ né tii.

¹⁶ Jããm né hë pooj jé hä ý rakamajjĩ do ky n'aa ý her'oot noo gó, tabad'op hë ý rahadaa hõm ý raky

masa hyb n'aa paawä. Ý karĕn P'op Hagä Do mabaan hõm ti ý ramanasa doo. ¹⁷Ý né paawä neheda sa hä, P'op Hagä Do ti ý tahada, ý tah'yyb hej'oonh. Ti hyb n'aa, sahõnh hĕ Jesus ky n'aa ý hajaa ý her'oot sahõnh hĕ Judah buuj nadoo do sa hä. Ý P'op Hagä Do ed'ĕĕp ý radajĕĕb mahãnh. ¹⁸Tak'ĕp Hyb N'aa Jawyk Do ý ted'ĕĕp da sahõnh hĕ nesaa do mahãnh. H'yyb nyyw gó ý tamahũũm da hỹ pong jĕ tabag'ããs bã. Taw'ããts hĕ P'op Hagä Do ji j'aa etsĕĕ had'yyt hĕ. Ýỹ. Tii d' né hĕ. Taw'ããts hĕ.

¹⁹Mamaher'ood Pisiir, ta patug Akira daheeh, ý hyb n'aa esee sa hä. Mamaher'ood na-ããj hĕ Onesip, ta tób

yt haj'eenh do na-ããj né hĕ, ý hyb n'aa esee sa hä.

²⁰Eras baym Korĭn bã. Toropimo ý eréd sooh panang Mirét häd nãng doo bã, nahĕĕ nãng do hyb n'aa. ²¹Ý karĕn mahyb n'aa bawaad tabahahĕĕm do pooj jĕ makajaa hyb n'aa babä. Ajyy Ew-buh, Pudĕn, Rĭĭn häd enäh doo, ýỹnh Karaw-Dija häd nãng doo, hajõk ta wób Jesus hä h'yy ka'eeh do na-ããj hĕ, õm mã rahyb n'aa esee. ²²Tak'ĕp Hyb N'aa Jawyk Do hä ý ky n'aa etsĕĕ a h'yyb tym gó tabawäd had'yyt hĕ hyb n'aa. Ý karĕn P'op Hagä Do ky enyym sahõnh hĕ bĕ hä. Jããm hĕ kã.

Tiit

1 Ý Paw-Ro, P'op Hagä Do karom seeh, Jesus Kristo mejüü do see ý ti hýÿh. Ý Jesus mejüü ý masa P'op Hagä Do asëew bong doo, baad ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, baad hadoo do ky n'aa P'op Hagä Do karën doo da ji bawät hanoo doo, rabahapäh hyb n'aa. ² Ta hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, baad hadoo do ky n'aa rabahapäh do hyb n'aa, P'op Hagä Do wë sa h'yyb tym nadajëp do ragada. Sahõnh hë tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Doo, wanadii doo, taky n'aa eno däk paa ji h'yyb tym hawäd had'yyt do ta wë. ³ Hýÿ kä, tah'yyb däng do noo gó, ý ber'oot do hä P'op Hagä Do metëeh nanäng taky däng do paah. P'op Hagä Doo, ër h'yyb tym dëeb h'yyb däng hä ýÿ, ý tamejüü, ta ky däng do ý baher'oot hyb n'aa, ý wén metëek ta wób sa hä.

⁴ Ý ky n'aa edëng õm Tiit, nemon ýÿ Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa tah ý hado däk doo. Ý karën P'op Hagä Do ër Yb, Kristo Jesus ër h'yyb tym dëeb na-ääj hë ky en'yyim a hä. Ý karën baad õm rah'yyb n'yyim.

Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ji asëew hõm do ky n'aa hahýÿh

⁵ Õm ý eréd gëet tsyt dëeg hä Keret häd näng doo bä, baad nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang hanäng do mabenäm hyb n'aa, tsyt dëeg bä hanäng do panang bä Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa mabasëew hõm hyb n'aa õm ý mejüü do paa hadoo da. ⁶ Jääm hë masëew baad tawäd bä. Taw'ääts hë dooh rahapäh pé ta hä baad nadoo doo. Taw'ääts hë sét ub ta ýÿm Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa hä. Taw'ääts hë dooh ta ýÿm tawad'ii bä ýÿnh see sii. Ta taah kä, taw'ääts hë Jesus hä rah'yy ka'eeh. Taw'ääts hë dooh ta taah raky n'aa etsä bä nu meby n'aa näng do hä. Taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa taah ky dah'eeh do sa yb hä. ⁷ P'op Hagä Do wë Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hagä n'aa moo wät do hyb n'aa, taw'ääts hë baad ub had'yyt hë tabawät, dooh rahapäh pé ta hä baad nadoo doo. Taw'ääts hë dooh h'yy kasab'ee do tado bä tii. Taw'ääts hë dooh kawaj'ääñ yb tado bä. Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëk do tado bä. Taw'ääts hë dooh kahep'uuk do tado bä. Taw'ääts hë dooh dajëer jawén hawät do tado bä. ⁸ Taw'ääts hë baad tagadoo ta wób ta tób bä. Taw'ääts hë baad hadoo do kamahän do tii. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë ta h'yyb tamahüüm tabawät do hä. Taw'ääts hë baad hawät do ti ta wób sa wë. Taw'ääts hë tsyt hë P'op Hagä Do wë tabawäd had'yyt hë. Taw'ääts hë tah'yy keb'aah nesaa do hä. ⁹ Taw'ääts hë Jesus ky n'aa ër ma metëek do baad taky daheeh,

tabahajaa hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa tama metëek ta wób sa hä, tabahajaa hyb n'aa tah'yyb en'yyim sa hä, raky daheeh hyb n'aa ky n'aa heh'äät ub do ky n'aa, tabahajaa hyb n'aa ky n'aa heh'äät do majÿi hä tametëeh res'õs doo.

¹⁰ Tii da ý wén erih, hajök rah'yy kawereem däk do hyb n'aa heh'äät ub do ky n'aa hä. Daap hadoo do rama met'ëeg kån, ta wób rawedii. Ta ti hedoo do sa mahang hajök ji hä ramejüü Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji bawät. ¹¹ Taw'ääts hë ji ky meduuk ta ti hedoo doo. Ji wén meduuk, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, sa panaa hë, raky dahé kån do hyb n'aa nanäng ma matëg oow panyyg, baad rawén ky nadahé wät baad hadoo do ky n'aa hä. Dajëer ragahëen do hyb n'aa né hë ta ti rama metëek, nu meby n'aa nyy né paawä dajëer ji gahëen bä ta hyb n'aa. ¹² Hahýÿ da tsyt dëeg hä Keret häd näng do buuj seeh, noo ese do her'oot paa Keret buuj sa ky n'aa: "Noo kanesa had'yyt hë Keret buuj", näng mäh. "Tabanes'aa hedoo. Moo nehøj, tsyym nehøj, h'yyb nehøj. Ta bahänh haw'aa doo", näng mä ta kyyh. ¹³ Te hub né hë Keret buuj sa ky n'aa taheer'oot do paah. Ti hyb n'aa manabuuj gedo Keret buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do daap hadoo do ky dah'eeh doo, baad raky daheeh hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa, ¹⁴ raberéd hõm hyb n'aa Judah buuj panyyg ub hadoo doo, noo kanesa doo. Mamejõ reréd hõm hyb n'aa ajyy baad hadoo do ky n'aa ty n'aa ges'yyk do sa hä mejüü doo. ¹⁵ Baad tado bä ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó, baad däg sahõnh hë ji hä. H'yyb tym nasaa do hanäng do hä, Kristo Jesus hä h'yy kana'eeh do hä, sahõnh hë nesaa däg ta hä. Baad nado wäd ti sa h'yyb. Nesaa do rahyb n'aa newë had'yyt hë. Dooh rah'yy kamedug wäd bä nesaa do hä, baad nado wäd do hyb n'aa sa h'yyb tym. ¹⁶ P'op Hagä Do rahapëe né paawä m', sa nooh, ramoo bok do hä daap ramenyyh ji bahapäh. Tak'ëp nesaa do ta ti P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do ganen'aak. Dooh raky dahé bä P'op Hagä Do kyyh. Tabad'op hë baad hadoo do rahajaa pé ramoo boo bä.

Baad hadoo do ky n'aa ji tama metëek doo da ji bawät do ky n'aa hahýÿh

2 Õm kä, taw'ääts hë baad hadoo do ky n'aa hana do mama met'ëeg Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. ² Ajyy wehëh hedo padëek do sa hä mama met'ëeg, kaja hë denaa hë sa h'yyb ramahüüm hyb n'aa. Mama met'ëeg sa hä, baad rababok hyb n'aa, sa hä ta wób raweh'ëeh hyb n'aa. Mama met'ëeg sa hä, rah'yy

keb'aah hyb n'aa nesaa do hä. Mamaher'ood sa hä, baad ub P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, ky n'aa hanäm do baad ub raky daheeh hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, ta wób rakamahän hyb n'aa baad ub. Mamaher'ood sa hä, rah'yy ganejë höm hyb n'aa P'op Hagä Do karën doo da ji bawät do hä. ³ Ti hadoo ýýj wehëh hedo padëek do sa hä kä. Mamaher'ood, P'op Hagä Do karën up doo da rababok hyb n'aa, P'op Hagä Do hä had'yyt hë rah'yyb padëek hyb n'aa na-ääj né hë. Mamaher'ood sa hä, ta wób ranu maner'oot hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, jarakë hedoo do noo rana-hadoo hyb n'aa. Taw'ääts hë baad hadoo do ti ram-etëek. ⁴ Tii bä kä rahajaa rama met'ëeg bä kä ýýj wanehëh nä doo kä, sa patug, sa taah rakamahän hyb n'aa, ⁵ sa h'yyb ramesoo hyb n'aa baad nadoo do ji h'yyb karën do jawén ranabok hyb n'aa, baad rakan'yyh baad hadoo do hä rababok hyb n'aa, baad ramoo bok hyb n'aa sa tób bä, raky en'yym hyb n'aa, sa patug raky daheeh hyb n'aa na-ääj né hë. Taw'ääts hë tii da ýýj wanehëh nä do rabad'oo, sa hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa ta wób raky n'aa narejää hyb n'aa. ⁶ Hýý kä, ajyy wanehëh nä do hä kä. Tak'ëp péj mamaher'ood sa hä, sa h'yyb ramesoo hyb n'aa ji h'yyb karën do jawén ranabok hyb n'aa. ⁷ Öm kä tii, taw'ääts hë baad hadoo do mamoo wäd had'yyt hë, a hä ta wób rahegää bä, mabawät doo da rakarën rababok hyb n'aa. Mama met'ëeg P'op Hagä Do ky n'aa t'öp madäk doo me, j'ooj madäk doo me nado. Maky n'aa manesuj manä P'op Hagä Do ky n'aa mamet'ëeg bä. ⁸ Baad mama met'ëeg baad hadoo do ky n'aa, raky nasëm hyb n'aa öm, a maji hedoo do ranu mebyng hyb n'aa ranaw'yyt do hyb n'aa baad nadoo do er ky n'aa. ⁹ Mamaher'ood sa karom kanep'aak do sa hä, sa kariw n'aa raky dahé had'yyt hë hyb n'aa sahõnh hä. Mamaher'ood sa hä, sa kariw n'aa rah'yyb en'yym hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, raky ganadoo hyb n'aa sa kariw n'aa. ¹⁰ Mamaher'ood sa hä ranets'ëek hyb n'aa sa kariw n'aa ma. Taw'ääts hë baad ub rababoo had'yyt hë, sa kariw n'aa rah'yy ganenäh hyb n'aa sa hä. Tii bä, sahõnh hë baad ramoo bok do hyb n'aa, baad ub ta wób rabaher'oot da P'op Hagä Doo, er h'yyb tym dëeb ky n'aa hä.

¹¹ Ta ti ý wén erih, tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym ji hä tametëeh, nes'aa né hë paawä ji. Ti hyb n'aa, sahõnh hë badäk hahýý bä habong do ta hä h'yy ka'eeh do tabed'ëep nesaa do mahänh, hý pong jé ta pa rababok hyb n'aa. ¹² Ji hä tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym do hä, ji tametëek ji moo nawäd wät hyb n'aa P'op Hagä Do ganen'aak doo. Ji tametëek badäk hahýý hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do h'yyb karën do ji beréd höm hyb n'aa. Ji tametëek ji h'yyb ji mesoo ji h'yyb karën do jawén ji nawät hyb n'aa, baad hadoo do ji moo wät hyb n'aa, P'op Hagä Do karën do hä ji h'yyb däk hyb n'aa na-ääj né hë badäk hahýý hä ji bawät nä bä. ¹³ Tii da er babok, baad er gada do hyb n'aa Jesus Kristo ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang p'aa hënh takasee doo. P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo, ji h'yyb tym dëeb né tii. ¹⁴ Ta daaj hë takan'oo däk dajëb hä er hyb n'aa, sahõnh hë nesaa do mahänh er

tabed'ëep hyb n'aa, nesaa do er h'yyb tym gó hanäng do tabawug höm hyb n'aa, ta karapee baad hadoo do moo bok do karën do er bahado däk hyb n'aa.

¹⁵ Taw'ääts hë ky n'aa jawyk doo me mama met'ëeg ta ti öm ý ma erih doo. Tak'ëp péj mamaher'ood sa hä raky daheeh hyb n'aa mama met'ëek doo. Manabuu gedo nabuj keh'üüm doo. Man'oo öm raty n'aa gesyyg manäh!

Baad hadoo do ji moo wät do ky n'aa hahýýh

3 Maher'ood Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä, raweh'ëeh hyb n'aa sa häj n'aa wahë n'aa, ta wób hagä n'aa hedoo do na-ääj né hë. Maher'ood sa hä, raky daheeh hyb n'aa ramejüü doo. Mamaher'ood sa hä, moo hahüünh doo gó ramoo boo had'yyt hë hyb n'aa baad hadoo doo. ² Maher'ood sa hä, sa da hadoo do raky n'aa narejää hyb n'aa. Maher'ood sa hä, rakawanejän hyb n'aa ta wób sa wë. Taw'ääts hë raky en'yym ta wób sa wë. Taw'ääts hë baad raky n'aa en'yym ta wób sahõnh hë rah'yy kanasab'ee doo gó.

³ P'ooj ub, Jesus er nahapäh nä noo gó, er na-ääj hë dooh paa er h'yy genä bä. Dooh paa er ky daheeh péh. Er paa ta wób rawedii. Dooh paa er haja bä er eréd bä nesaa do ji h'yy karën doo, taw'ääts hë er ed'oo do paa er hä. Nesaa do had'yyt paa er ehat. Ta wób paa er hyb n'aa jewës. Er hyb n'aa ge'ëenh paa ta wób. Tii d' paa rabad'oo ënh er hä. ⁴ Tii bä kä, ji takamahän doo, ji wë taky enyym do na-ääj hë P'op Hagä Do er h'yyb tym dëeb metëeh bä kä, ⁵ er tabedëeb wät nesaa do mahänh. Baad hadoo do er moo bok do jawén nado er tabedëeb wät. Er tat'yyd mehün do hyb n'aa er tabedëeb wät. Hahýý da er tabedëeb wät: Nesaa do er h'yyb tym gó hanäng do tabawug höm. P'aa hënh er henäng do hadoo tan'oo bä er h'yyb tym. Papuu hado däk er babok tan'oo bä. Ta Sahee hejój me tii d' tabad'oo er hä. ⁶ Ky n'aa etsëeh P'op Hagä Doo. Baad tabanoo ta Sahee er h'yyb tym gó, Jesus Kristo er h'yyb tym dëeb hyb n'aa. ⁷ Baad er bahado däk ta matym gó P'op Hagä Do an'oo bä, taky enyym do hyb n'aa er wë, nes'aa né paawä ëer. Ta Sahee tabanoo er hä, ta taah er bahadoo hyb n'aa kä. Edëb had'yyt do er gadoo da hýý kä, baad er bahapäh. ⁸ Te hub né hë ta ti ý her'oot doo. Ti hyb n'aa, ý karën baad had'yyt hë mamet'ëeg ta ti ý her'oot doo, baad hadoo do P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do ramoo boo had'yyt hyb n'aa. Baad né hë ta ti kametëek do ky n'aa sahõnh hë badäk hahýý hä habong do sa hä.

Ta s'ee hënh ma met'ëek do sa ky n'aa hahýýh

⁹ Öm kä tii, maaaa newë manä daap kaher'oot do Judah buuj wahë makü sa häd ketsén do hä. Awäd manä Mosees ky n'aa jaw'yyk do p'ää ky ked'aak do sa mahang, kawaj'ään gó ky ked'aak do sa mahang. Daap ti ta tii. Ji hä masa do nado tii. Ti hyb n'aa, maaaa newë manäh, awäd manä sa mahang, ý wén nang.

¹⁰ Taw'ääts hë pawóp nuu me da maky meduuk jé daap rama metëek doo me séd h'yyb nehedo boo

ran'oo bä Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Õm raky nadahé nä bä, dawëë kanä da sa mahãnh. ^{†11} Ta ti hedoo do rah'yy kawereem kãn baad hadoo do ky n'aa hä. Ma-hapäh né hë tii. Nesaa do had'yyt hë sa hä. Sa daaj hë raky n'aa ketyy nesaa do hä. Dooh baad rado bä P'op Hagä Do matym gó.

Tiit hä Paw-Ro kedëë hõm do ky n'aa hahýyh

¹² Ý mejũũ da Aretemas häd nãng do a wë. Aretemas ý manejø bã, ý mejũũ da Tikiko. A wë takajaa bã, ý karën, tahaja bã, nayyw hë mabana wë ýý, Nikoporis häd nãng doo bã. T'ĩĩ hënh ý h'yyb dãng ý bahõm,

† Ta ti hedoo doo, dooh ji an'oo bã ta wób rama met'ëëg bã. Dawëë ji kan'yyh sa mahãnh.

tabahahëem do noo gó ý tabës hyb n'aa tii bã. ¹³ Senas häd nãng do hä kä, ky n'aa jaw'yyk do baad hapäh doo, Aporos daheeh ratsyym kasog bã tii b' naa, ý karën baad mamasaa sa hä mahajaa doo me. Man'oo sa hä rabatsëk do waa n'aa hedoo doo. ¹⁴ Õm had'yyt hë nado masa. Taw'ããts hë èr wakããn, Jesus hä h'yy ka'eeh do na-ããj hë rama kametëek baad hadoo do ramoo bok ramasa hyb n'aa bedoh do sa wë. Taw'ããts hë tii d' ji bad'oo daap ji aboo mahãnh.

¹⁵ Sahõnh hë pa ý habok do õm mã rahyb n'aa esee. Mamaher'ood sahõnh hë kamahãn do ãã hä, èr wakããn Jesus hä h'yy ka'eeh doo, ý hyb n'aa esee sa hä. Ý karën P'op Hagä Do ky ennyym sahõnh hë bè hä. Jããm hë kä.

Piremon

1 Ý Paw-Ro, Kristo Jesus hyb n'aa radawäts gëet doo, ër hÿÿj hadoo do Tsimoot häd näng do da-heeh òm äã edëng Piremon, äã najiis, äã nemuun Jesus sii moo wät doo. ² Äã edëng na-ääj hë Jesus hä h'yy ka'eeh do a tób bä kahet'aa doo, [†] ër änh hadoo do Apija häd näng do na-ääj hë, aj'yy Akipo häd näng do na-ääj hë baad äã nemuun Jesus wë moo wät doo. ³ Ý karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hë ky en'yym bë hä. Ý karën baad bë rah'yib en'yym.

⁴ Piremon, òm ý ky n'aa etsëë bä, ý tseebe had'yyt hë P'op Hagä Do ý h'yy kaha'eeh do wë. ⁵ Ý tseebé, P'op Hagä Do karapee makamahän ý ky n'aa napäh do hyb n'aa, Jesus ër wahë n'aa hä mah'yy kae had'yyt hë ý ky n'aa napäh do hyb n'aa na-ääj hë. ⁶ Ý ky n'aa etsëë òm, Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad mabetsëh had'yyt hyb n'aa sa hä, baad mabahapäh do hyb n'aa sahõnh hë baad hadoo do Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do ër hä tanoo doo. ^{††} Tak'ëp ý h'yy gadajaa kân, tak'ëp ý h'yyb tseebe kân wakän ýÿ, P'op Hagä Do karapee mah'yib tseebe do hyb n'aa.

⁸ Ti hyb n'aa ý eanh a hä mamoo wät hyb n'aa hahÿ a hä ý ky n'aa etsëë doo. Ý karën bä paawä, ý mejüü paawä òm, Kristo mejüü do ý bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hë, dooh ý karën bä òm ý mejö bã. ⁹ Òm ý kamahän do hyb n'aa ý eaaj ub a hä. Ý Paw-Ro, ý wah'ëë däg kä, Kristo Jesus hyb n'aa radawäts gëet doo, ¹⁰ ý etsëë a hä, baad magado Onesím p'aa hënh a wë takajaa bã. [‡] Tah ý hado däk tii, Jesus hä tah'yy kae däk do hyb n'aa, Jesus ky n'aa ý baher'oot do hyb n'aa ta hä ý radawëës doo gó. ¹¹ P'ooj ub dooh baad ub Onesím moo wäd bã a wë. Hÿÿ kä baad tamoo wät da a wë. Baad tamoo wät wë ý na-ääj né hë.

† Ta tób bä rawén kahet'aa, Jesus rahyb n'aa esee do hyb n'aa.
 †† Hahÿÿ da na-ääj hë ji hajaa ji erii bä tég nad'ëed is do 6: "Ý ky n'aa etsëë òm, ta wób hä mamaher'oot hyb n'aa Jesus hä ji h'yy ka'eeh do ky n'aa, baad mabahapäh hyb n'aa sahõnh hë baad hadoo do Kristo hyb n'aa ër hä P'op Hagä Do an'oo däk doo." ‡ Piremon karom ti Onesím, kejën hõm do ta mahänh.

¹² Ý mejö nä a wë p'aa hënh. Tak'ëp ý kamahän tii, hä ýÿ ý kamahän doo da. ¹³ Taw'ääts hë paawä tabaym pa ýÿ, a jawén buuj ý tamasaa paawä babä, Jesus hyb n'aa ragadahew'ëës doo gó ý ag'ëed nuuj jé. ¹⁴ Dooh ý karën bä pa ý a karom tayyw bä makanarën bä. Ý karën doo da nado. Makarën bä ti ý mamasa. ¹⁵ Nepäh P'op Hagä Do an'oo bä Onesím ahõm dó a mahänh, a pa had'yyt hë hÿÿ kä tabawät hyb n'aa. ¹⁶ A karom had'yyt hë nado wäd ta tii. A hÿÿj hado däk hÿÿ kä Jesus hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ër wakään, ër kamahän do hado däk hÿÿ kä ti Onesím. Tak'ëp ý kamahän né paawä, òm ta bahänh da makamahän. A karom makamahän do had'yyt hë nado. A wakään däg hÿÿ kä Jesus hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa.

¹⁷ A h'yyb hata hadoo ý bahadoo bã a hä, tii bã ý karën paawä ý magadoo doo da né hë magado Onesím. ¹⁸ Baad nadoo do a hä Onesím an'oo bã paah, ta küüt nyy bã a wë, ý d' hep'aak. ¹⁹ Daj ý né hë ý berih hahÿ moh ýÿ me, mabahapäh hyb n'aa ý erih do hä, ý ep'aak né da tii. Ý ep'aak né da, mahapäh né hë ti anäng a küüt hadoo wë ýÿ, Jesus hä mah'yy kae däk do hyb n'aa hëp ý n'aa. ²⁰ Ti hyb n'aa kä, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ý karën paawä baad magado Onesím. Mah'yib tseebé ýÿh, hääj ý mabahadoo do hyb n'aa Kristo hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²¹ Hahÿ ý wén erih, hä ýÿ pé mamoo wät né hë da a hä ý etsëë doo. Ý etsëë do bahänh né da man'oo bã ý hapäh. ²² Sét hë ý etsëë nä a hä: Ý karën paawä mabenäm a tób gawakõ see ý gagä péh. Ý gada da ý ran'oo bã ý bahõm ý radawäts gëet doo gó naa, P'op Hagä Do hä bë ky n'aa etsëë do hyb n'aa. P'op Hagä Do maa napäh bë ky n'aa etsëë doo.

²³ Epararas, pa ý Kristo Jesus hyb n'aa radawäts gëet doo, òm tahyb n'aa esee mäh. ²⁴ Maah-Ko, Aris-Tako, Demas, Rukas nemon ýÿ Jesus ky n'aa her'oot doo, òm rahyb n'aa esee mäh. ²⁵ Ý karën Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym bë hä. Jääm hë kä.

Eberew

Āās sa bahānh P'op Hagā Do T'aah ky n'aa hahŷŷh

1 P'ooj ub, hajōō nuu me ēr wahë makūūh † hā P'op Hagā Do maher'oot ta ky n'aa rod raheer'oot do hā. Ta see hadoo tamaher'oot paah, ta see hadoo tamaher'oot ta see pé noo gó. ² Hŷŷ kā, da hē kā, ta T'aah hā ēr tamaher'ood kán. Ta T'aah mo haj'aa hā P'op Hagā Do pahuuj wät paa badāk hahŷŷh, wë, sagōōh, papŷŷj, kamarab na-āāj hē. Sahōnh hē ta wë hanäng do ta T'aah gadoo da P'op Hagā Do ky däng. ³ Ta T'aah hā P'op Hagā Do kabaj'aa do kametëeh. Ta Yb, P'op Hagā Do hadoo né hē tii. Ta kyyh tak'ëp hejooonh doo me sahōnh hē tapahuuj wät do tamatakëë, baad tabahado had'yyt hē hyb n'aa, baad tanado mahānh. Nesaa do ēr h'yyb gó hanäng do tado hōm do jawén paa bā, hŷ pong jé, P'op Hagā Do hub hēnh, takaweh'ëeh doo bā tabaso kán, P'op Hagā Do bag'āās doo bā. ⁴ Āās sa bahānh ti tanu gadäg kán, tak'ëp tahyb n'aa jawyğ dāk do hyb n'aa āās sa bahānh P'op Hagā Do an'oo dāk do hyb n'aa. ⁵ Āās sa bahānh tawén hadoo, dooh "Tah ŷ ōm. A yb ŷ hado dāk naga hē", †† P'op Hagā Do anoo bā āās sa hā. Dooh na-āāj hē āās hā "ŷ né da a Yb, ōm kā Tah ŷŷ", † tanoo bā. Ta T'aah hā ti tabaher'oot. ⁶ Ta kyy kerih do bód see hā hahŷŷ da P'op Hagā Do kyyh badāk hahŷŷ hā ta T'aah wah'ëeh hadoo do tamejūū noo gó:

"ŷ karēn sahōnh hē āās raweh'ëeh." ††

⁷ Āās ky n'aa hā kā hahŷŷ da P'op Hagā Do kyyh: "Āās karom ŷŷ, tabahēm do hadoo rabahadoo ŷ an'oo bā.

Tëëg hōō hadoo ŷ an'oo bā na-āāj hē karom ŷŷ hā", näng ta kyyh. ††

⁸ Ta T'aah ky n'aa hā kā hahŷŷ da P'op Hagā Do kyyh: "Ōm da tabagā n'aa had'yyt hē, P'op Hagā Doo.

Mabag'āās do hā baad mamoo wät.

⁹ Baad hadoo do ti makamahānh doo.

Tak'ëp maganen'aak taw'āāts hē nadoo doo.

Ti hyb n'aa P'op Hagā Doo, mah'yy kaha'eeh doo, ōm tasëew hōm,

tak'ëp mah'yy gadajang tan'oo bā a hata mahānh." †††

¹⁰ Hahŷŷ da na-āāj hē P'op Hagā Do kyyh ta T'aah ky n'aa hā:

"Tak'ëp Hyb N'aa Jawyğ Doo,

ōm né ti sahōnh hē tadu dahäng noo gó badāk hahŷŷh,

wë, papŷŷj, kamarab, sagōōh na-āāj hē pahuuj wät doo.

¹¹ Ta ti sahōnh hē gawatsik da.

Tii d' nado ōm. Ōm da awäd had'yyt hē.

Ji saroor ahānh do hadoo badāk hahŷŷh,

wë, papŷŷj, kamarab, sagōōh na-āāj hē.

¹² Ji hatsë ji apōōs doo da mabad'oo da sa hā.

Mawareem da, ji saroor ji wareem doo da.

Tii d' nado ōm.

P'ooj ub mabawät doo da,

tii da mabawäd had'yyt hē da.

Doo makawareem bā.

Ōm da awäd had'yyt hē." †††

¹³ Doo noo gó āās sa hā P'op Hagā Do her'ood bā: "Aso hup ŷŷ hēnh, si ŷ mabag'āās hyb n'aa a majŷŷ ŷ nes'ëem bā kā." §

¹⁴ Āās kā, sahee hedoo doo, P'op Hagā Do mejūū do moo bok do tii. P'op Hagā Do mejūū ramasa hyb n'aa ta jawén ta wë hedëp doo.

2 Ti hyb n'aa kā, āās sa bahānh Jesus bahadoo do hyb n'aa, taw'āāts hē ta bahānh baad ub ēr hyb n'aa matakëë ta ky n'aa hanām do ēr maa napäh do hā, ta s'ee hēnh, dawëë ta mahānh ēr h'yyb nawät hyb n'aa. ² Ky n'aa jaw'yyk né hē P'op Hagā Do kyyh p'ooj ub āās Mosees sa hā ratab'ëes doo. ^{§†} Sahōnh hē ta ti ky nadah'eeh doo, ty n'aa ges'yyk doo, raky nadaheeh do pénh né hē ragadoo paa baad nadoo do ta sām.

³ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, dooh da ēr kedëeb bā P'op Hagā Do ji tarejāā do mahānh, tak'ëp baad hadoo do ēr ted'ëep do ky n'aa hā ēr hyb n'aa manatakä bā, ta hā ēr hyb n'aa nap'eed bā. Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyğ Do né hē ti pooj jé sa hā tamaher'oot do ta ti ted'ëep do ky n'aa. Ta jawén, Jesus kyyh maa napäh doo, te hub né hē tii, rametä kán ēr hā kā. ⁴ Ēr hā ramaher'oot noo gó, ta metëë n'aa me, meuj n'aa näng doo me, tapehuunh doo me na-āāj hē P'op Hagā Do metä kán te hub né hē tii. Ta Sahee hā hana do ji hajaa doo, tah'yyb däng doo da ji hā tanoo doo, ta tii me na-āāj hē tametëeh ta tii.

Ēër, ta wakāān bahadoo Jesus hado dāk do ky n'aa hahŷŷh

⁵ Bë ŷ maher'oot hahŷŷh: Doo āās sa hā tado bā P'op Hagā Do an'oo dāk rabag'āās hyb n'aa ta ti papuuj hedoo do ta karapee rababok doo bā, ta jawén hawät doo, ta ky n'aa babä bë ŷ ma erih doo. ⁶ Doo āās hā

† Eber buuj sa wahë makū tii. Ta wakāān tama erih do hyb n'aa, ēr wahë makūūhtawén näng. Eber buuj sa uuh ti Judah buuj. †† Saaw-Mo 2.7† 2 Samuëw 7.14†† Dew-Teronom 32.43. Saaw-Mo 97.7†† Saaw-Mo 104.4††† Saaw-Mo 45.6-7

††† Saaw-Mo 102.25-27 § Saaw-Mo 110.1 hā takerii dāk tii. Ta T'aah hā tabaher'oot ta tii. §† P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do tii, pä gatsebak do hā kerih do paah.

tan'oo bā ta ti rabag'āās. Ti anäng P'op Hagä Do kyy kerih doo gó hahÿy da ta her'oot doo:

“Dooh its ti ajyy.

Ti hadoo né hē sa hā mahyb n'aa esee, P'op Hagä Doo.

Dooh its badäk hahÿy hā habong doo.

Ti hadoo né hē mahag'āās sa hā.

⁷ Āās hyb n'aa jewyk do yd jé kanahën d'os hē ajyy rahyb n'aa jewyk man'oo bā. †

Ti hadoo né hē, tak'ëp rahyb n'aa jew'yyk, tak'ëp rakawehëë däk man'oo bā.

⁸ Sahõnh hā rabag'āās man'oo bā, †† näng mā ta kyyh.

Sahõnh hā rabag'āās P'op Hagä Do an'oo bā kā, dooh mad'aak pé rabanag'āās péh. Tii d' tahado né paawā, da hē dooh èr hapëë nā bā sahõnh hā rabag'āās. ⁹ Ta ti nepā né paawā èr hā, èr hapäh Jesus, ta hā ta ti kerii däk do paa kaja däk doo. Āās hyb n'aa jewyk do yd jé Jesus bahadoo dó P'op Hagä Do an'oo bā paah, ji wē P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa sahõnh hē sa hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. Hÿy kā, tahob wät do hyb n'aa paa dajëb, tak'ëp Jesus hyb n'aa jawyg däk, tak'ëp takawehëë däk.

¹⁰ Taw'ääts hē né hē P'op Hagä Doo, sahõnh hē tahana doo, ta hyb n'aa sahõnh hē hawät doo, Jesus hā tabad'oo doo: Jesus ahoop do hyb n'aa baad had'op Jesus wén hado kån tan'oo bā, hajök badäk hahÿy hā habong do P'op Hagä Do taah hedoo doo, ta sii ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang rababoo padëek hyb n'aa kā. Jesus sa h'yyb tym dëeb P'op Hagä Do wē. ¹¹ P'op Hagä Do hanaa né hē Jesus, tsyt hē P'op Hagä Do wē ji bawäd däk hanoo doo. Ti hanaa na-ääj hē ji, tsyt hē P'op Hagä Do wē haboo däk doo. Sét hanaa né hē èer. Ti hyb n'aa dooh Jesus nu mebyy bā “wakän haa” tanoo bā èr hā, ¹² hahÿy da ta Yb hā taba her'oot noo gó:

“ÿ maher'oot da a ky n'aa wakän haa sa hā.

Öm ÿ ma ejäm da sa hõõ gó, a hyb n'aa rakahet'aa doo bā.” ‡

¹³ Hahÿy da na-ääj hē ta kyyh: “Ta hā da ÿ h'yy kasadä”, †† näng mäh. Tii bā ahõm nā ta kyyh: “Gëet hahÿ ÿÿ, karapé haa sa sii, hā ÿ P'op Hagä Do anoo doo”, † näng mäh.

¹⁴ Ta karapee ramajyyw enäh do hyb n'aa, radab enäh do hyb n'aa, sa da hadoo Jesus bahado däk. Tii d' tawén d'oo tadajëp doo me tagawatsiig hõm hyb n'aa Dijab, ††† dajëb hejój wē näng doo, ¹⁵ èr tabed'ëep hyb n'aa kā ji dajëp ji jeÿÿm do mahänh. Dajëb ji jeÿÿm do hyb n'aa, sa karom he'ÿÿm doo gó habok do hadoo paa èr p'ooj ub. Jesus èr tabedëeb wät hÿy kā, baad ub, neÿÿm doo gó èr babok hyb n'aa kā. ¹⁶ Wyt ta maab hē: Aj'yy Jesus wén hado däk, Abaraäm panaa hedoo do tamasa hyb n'aa. Dooh āās tamasa do hyb n'aa tado bā tii. ¹⁷ Ta wakään hed'op tawén hado däk,

† Hahÿy da na-ääj hē tahajaa ji erii bā: “Banadawëet do noo gó, āās hyb n'aa jewyk do yd jé man'oo bā ajyy rahyb n'aa jewyk.” †† Saaw-Mo 8.4-6 ‡ Saaw-Mo 22.22 †† Isajas 8.17 †† Isajas 8.18 ††† Gereg kyy me ramaneënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng pé ti Dijab.

sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät tabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do wē, sa hā t'yyd mehiin doo, P'op Hagä Do wē baad had'yyt hē moo wät doo. Sa da hadoo tabahado däk paah, tadajëp doo me nesaa do èr moo bok do tabado hõm hyb n'aa. ¹⁸ Jesus ahob wät do hyb n'aa ta hā Dijab h'yyb tatuk noo gó, Jesus hajaa tamasa bā ji, da hē Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo. Tahapäh nyy da ji tamasa.

Mosees hyb n'aa jawyk do bahänh Jesus hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahÿy

3 Ti hyb n'aa wakän haa hedoo doo, tsyt hē P'op Hagä Do wē kasëew bong doo, ta jawén, hÿ pong jé ta pa bē babok hyb n'aa, taw'ääts hē Jesus hā bē hyb n'aa matakä. P'op Hagä Do ky n'aa rod èr wē tamejüü do tii. Èr ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wē. Ti né hē èr h'yy kaha'eeh doo. ² Sahõnh hē ta hā P'op Hagä Do mejüü do Jesus moo wäd wäd had'yyt hē, p'ooj ub Mosees moo wäd wät doo da sahõnh hē P'op Hagä Do tób n'aa yt hā. ††† Mosees hyb n'aa jawyk do bahänh Jesus hyb n'aa jawyk. Panyyg ky n'aa gó bē ÿ maher'oot: Tób ky n'aa etsëeh do bahänh tób tama do ky n'aa etsëeh. ⁴ Anyy né paawā sahõnh hē tób tahem'aa doo, ti bahänh ti P'op Hagä Doo, sahõnh hē mo haj'aa näng doo. ⁵ Mosees kā, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahõnh hē P'op Hagä Do mejüü doo, tób ta yd kahesé do hā. Mosees moo wät do paa ta metëe n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hā. ⁶ Kristo hā kā, P'op Hagä Do T'aah, baad tamoo wät P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do hā kā. Èer, Kristo hā h'yy ka'eeh do ti ta tób hadoo doo, neÿÿm doo me èr gadaa bā had'yyt hē èr hā taky däng doo. Èr h'yy ganejè hõm bā èr pooj jé èr gada do hā, èr kasab'ee do hā.

Taw'ääts hē dooh ji aba bā ji h'yyb ky n'aa hahÿy

⁷ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do hā ta Sahee her'oot doo da:

“Da hē, P'op Hagä Do kyyh bē maa napäh bā,

⁸ bē aba manā bē h'yyb, P'op Hagä Do wē rah'yy kawereem do paa da,

banawäng doo bā P'op Hagä Do rametyy noo gó.

⁹ Ta tii bā bē wahë makū ÿ ramehet'yy, 40 ta baab noo gó rahapëe né paawā kabaj'aa do ÿ moo wäd wät do sa mahang.

¹⁰ Ti hyb n'aa ÿ kawajään paa nanäng sa wē.

Hahÿy d' paa ÿ her'oot sa ky n'aa, ‘Ta s'ee hënh had'yyt hē sa h'yyb bawät.

Dooh rakarën bā rabok bā ÿ karën doo da', näng paa kèh ÿÿ.

††† Tób P'op Hagä Do yd kahesé do pan'aa P'op Hagä Do ky gabuuj gó Mosees tamaa sooh do apäh ti P'op Hagä Do tób n'aa. Ta see pé noo gó P'op Hagä Do karapee na-ääj hē ramaneënh P'op Hagä Do tób n'aa. Ti hyb n'aa, “baad ub Mosees moo wäd wät P'op Hagä Do karapee sa mahang”, tahanäng pé tii. § Hahÿy da na-ääj hē tahajaa ji erii bā tii: “Mosees kā, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahõnh hē P'op Hagä do mejüü do P'op Hagä Do karapee tabahag'āās bā. Mosees moo wät do paa ta metëe n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hā.”

¹¹ Ti hyb n'aa ŷ kawajään doo me, ky kaneh'ŷŷt doo me, ŷ ky däng hahŷŷh:

'Dooh da ŷ an'oo bä ŷ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ŷ an'oo bä rakamehääg ŷ ky däng doo bä"', † näng P'op Hagä Do kyyh.

¹² Wakän haa hedoo doo, bë hyb n'aa matakä nesaa bë h'yyb nahadoo hyb n'aa. Bë hyb n'aa matakä bë h'yy kanae mahänh, P'op Hagä Do hawäd had'yyt do bë neréd mahänh. ¹³ Taw'ääts hë bë sahönh hë bë h'yyb enäw bë da hadoo doo, da hë ji P'op Hagä Do bats'yyt nä bä, bë see ta h'yyb baa mahänh nesaa do tamoo wät do ta hä wadii doo hyb n'aa. ¹⁴ "Bë hyb n'aa matakä P'op Hagä Do bë neréd mahänh", ŷ wén mejüü bë hä, Kristo h'yyb hataa ër bahado däk doo hyb n'aa. Kristo h'yyb hataa né hë ëër, baad had'yyt hë ër h'yy kasadëë bä ta hä, pooj jé ër du doo noo gó baad ër h'yy kasadä doo da. ¹⁵ Hahŷŷ tabaheer'oot bä, "Da hë, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä, bë aba manä bë h'yyb, P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem do paa da", ††¹⁶ jaa ti P'op Hagä Do kyyh maa napäh doo, ta wë h'yy kawereem doo? Sahönh hë Esit häj n'aa bä naa Mosees manyyh do né hë tii. ¹⁷ Jaa wë P'op Hagä Do kawajään 40 ta baab noo gó? Nesaa do moo bok do wë takawajään. Banawäng doo bä daap sa kamag baboo hõm. ¹⁸ Jaa hä ta ky kaneh'ŷŷt doo me P'op Hagä Do ky hadoo: "Dooh ŷ an'oo bä da ŷ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ŷ an'oo bä rakamehääg pä pa ŷŷ"? Ky nadah'eeh do hä ta ky däng tii. ¹⁹ Rah'yy kana'eeh doo hyb n'aa né hë rawén nahajaa rajëë pä bä P'op Hagä Do benäm doo bä, ër hapäh.

4 Ti hyb n'aa, tanahänh nä doo hyb n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, tabenäm doo bä ji h'yyb tym kameh'ääk doo, taw'ääts hë h'yyb eŷŷm doo me baad ër hyb n'aa matakëë, bë see nes'õõs hyb n'aa tii. ² Ta tii d' bë ŷ wén maher'oot, banawäng doo bä sa hä ramaher'oot do paa da, ër hä na-ääj hë ramaher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Nanäng dooh ragadoo bä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, raky nadaheeh doo hyb n'aa sa wób ky dah'eeh doo da. ³ Èër kä, P'op Hagä Do panyyg hanäm doo ky dah'eeh doo, ër gadoo da P'op Hagä Do hanaa ji h'yyb tym kameh'ääk doo. Ky nadah'eeh doo sa ky n'aa kä hahŷŷ d' paa P'op Hagä Do beher'oot:

"Ti hyb n'aa ŷ kawajään doo me ky kaneh'ŷŷt doo me ŷ ky däng hahŷŷh:

'Dooh ŷ an'oo bä da ŷ benäm doo bä rajëë pä bä.

Dooh da ŷ an'oo bä rakamehääg ŷ benyyw hõm doo bä.'" ††

Raky nadaheeh doo hyb n'aa né hë rawén ganadoo sa h'yyb tym kameh'ääk doo. P'ooj ub paah, badäk hahŷŷ tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do benyyw däk paa tii. ⁴ P'op Hagä Do benyyw däk paa ta ti ër wén hapäh, hahŷŷ da ta kyy kerih doo gó taheer'oot doo hyb n'aa setsi däg kä ta ä ky n'aa hä, tapehuunh doo jawén paa bä:

† Saaw-Mo 95.7-11. †† Saaw-Mo 95.7-8 † Pawóp hë ky dah'eeh paah, Kareb, Josuwéh häd enäh doo. Ta wób dooh raky dahé bä, rawén ganadoo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. †† Saaw-Mo 95.11

"Setsi m' ta ä kä tamoo gawatsik. Setsi kä m' ta ä kä, P'op Hagä Do kameh'ääk tapehuunh doo hyb n'aa."

⁵ Ta ti ky n'aa né hë na-ääj hë taheer'oot hahŷŷ da tabaheer'oot bä: "Dooh ŷ an'oo bä da ŷ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ŷ an'oo bä rakamehääg ŷ benyyw hõm doo bä."

⁶ P'op Hagä Do benyyw däk né hë ji baym doo hood, ji h'yyb tym kameh'ääk doo bä. Pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo ky n'aa hanäm doo maa nap'ëeh doo, dooh raky dahé bä, ti hyb n'aa dooh ragadoo bä tii. Ti hadoo né hë, ti abok nä ta wób sa pooj jé P'op Hagä Do benyyw däk rabajëng hyb n'aa ta gó. ⁷ Ti hyb n'aa p'aa hënh P'op Hagä Do anoo ta tyw n'aa ji hä. Da hë ti tabanoo ta tyw n'aa ji hä. Hajöng ta baab jawén paa bä, raky nadaheeh doo jawén paa bä, P'op Hagä Do ky däng paa ta tii, Dawi her'oot doo hä, pooj jé ŷ erii wät doo. †† Hahŷŷ d' ta kyyh:

"Da hë, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä, bë aba manä bë h'yyb", †† näng mäh.

⁸ Josuwéh tadoo bä paawä ti hanoo doo rakameh'ääk doo, hëëj sa hä taky n'aa enooh doo tadoo bä paawä rakameh'ääk doo bä, dooh ta jawén P'op Hagä Do her'oodo bä paawä ta see pé ky n'aa ji kameh'ääk doo.

⁹ Ti hyb n'aa kä, ti anyy däk tsyt hë kasëëw däk doo ji h'yyb tym kameh'ääk doo, ta karapee hyb n'aa P'op Hagä Do benyyw däk doo. ¹⁰ Ta ti ji h'yyb tym kameh'ääk doo gad'oo doo, rakameh'ääk da ramoo bok doo jawén paa bä sa hä P'op Hagä Do karën doo, P'op Hagä Do kameh'ääk doo da né hë tapehuunh doo tabahajaa doo jawén paa bä. ¹¹ Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hë tak'ëp ër hyb n'aa tam'aah ji h'yyb tym kameh'ääk doo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo ër gadoo hyb n'aa, nabuj keh'üüm doo, ky nadah'eeh doo, p'ooj ub habong doo da ër nabok hyb n'aa.

¹² Ta ti ŷ wén her'oot, awät doo hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh. Tahajaa tabad'oo P'op Hagä Do karën doo. Sën-jeer séd demuun tahäw padëëk doo bahänh P'op Hagä Do kyyh hehäm doo hadoo. Sën-jeer t'öp tabajëng doo da ji k'yy gahüün gó, t'öp P'op Hagä Do kyyh bajëng ji h'yyb tym gó. Sahönh hë ji h'yyb gó hanäng doo tame-tyy, sahönh hë ji hyb n'aa newëë doo tametyy. ¹³ Sahönh hë P'op Hagä Do pahuunh doo mahang doo kejën pé P'op Hagä Do mahänh. Sahönh hë P'op Hagä Do bahapäh. Sahönh hë wyt ta maab hë ta matym gó. Ta matym gó ër kametä däk da ër metëëh hyb n'aa ta hä nny da ër baboo bok paah.

Jesus ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Ti hyb n'aa kä, ti anäng doo hyb n'aa Jesus, P'op Hagä Do T'aah, ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät doo P'op Hagä Do wë, hŷ pong jé P'op Hagä Do wë hajëë suun doo, taw'ääts hë dooh ër h'yy keréd bä Jesus ky n'aa ër gadoo däk doo paa hä. ¹⁵ Taw'ääts hë ta tii hä ër

†† Genesis 2.2 ††† Pooj jé ŷ erii wät doo tawén näng, tæg eh doo 3 hä pawóp nuu me ta ti taberii wät doo hyb n'aa. ††† Saaw-Mo 95.7-8 † Josuwéh ti Kanaäh häj n'aa hënh Isaraëw buuj mahüüm doo paah.

h'yy kanerét ŷ wén näng, èr ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë tabahapäh do hyb n'aa né hë èr h'yyb nahejooj. Tahapäh èr hã kametëeh doo, ti na-ääj hë Nesaa Do Yb h'yyb tatuk do paa hyb n'aa sahõnh hã, èr Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo da né hë. Nesaa Do Yb h'yyb tatug né paawä ta hã, dooh nesaa do Jesus hã. ¹⁶ Ti hyb n'aa taw'ääts hë h'yy kasadä doo me P'op Hagä Do ky enyym do wë èr bahõm, † èr tat'yyd meh'iin hyb n'aa, taky enyym doo gó èr tamasa hyb n'aa baad tanadoo noo gó èr hã.

5 Sahõnh hë sa ky n'aa rod wahë n'aa P'op Hagä Do wë takasëew hõm sa wakään mahang, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do matym n'aa ta wë tamanaa hyb n'aa, sa masääh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ääj hë, nesaa do ramoo bok do kado hõm hyb n'aa. ² Sa da hadoo sa ky n'aa rod tabahadoo do hyb n'aa, sa ne-muun h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, tahajaa kaja hë ta h'yyb tamahüüm bã h'yy gatamah do hyb n'aa hes'õs do sa wë. ³ Sa da ta h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, ta wakään hyb n'aa had'yyt nado tama ejuu P'op Hagä Do wë. Ta hyb n'aa na-ääj hë ky n'aa jaw'yyk do mejüü P'op Hagä Do hã tama ejuu, nesaa do tamoo wäd wät do kado hõm hyb n'aa.

⁴ Dooh hajaa pé ta daaj hë takasëew bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do ti hasëm tii, Arãw tasëew hõm do paa hadoo. ⁵ Ti hadoo Kristo hã. Dooh ta daaj hë takasëew bã, dooh ta daaj hë takawehëe bã sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do né hë tii, "Tah ŷ õm, hana ŷ õm" †† hanäng do ta hã. ⁶ Hah'yy da na-ääj hë Kristo hã P'op Hagä Do baher'oot ta kyy kerih do bód see hã:

"Sa ky n'aa rod wë ŷ had'yyt hë õm,
Merekisedek, ‡ sa ky n'aa rod wë ŷ hadoo péh", ††
näng mä ta hã.

⁷ Badäk hah'yy bã Jesus bawät noo gó tak'ëp taky n'aa etsëe P'op Hagä Do hã. Tak'ëp ta kyyh taky n'aa etsëe bã, haoot doo me na-ääj hë taky n'aa etsëe P'op Hagä Do hã, dajëb mahãnh ji hed'ëep do hã. P'op Hagä Do ky daheeh taky n'aa etsëe doo, Jesus ky dahé had'yyt hë do hyb n'aa ta Yb karën doo. ⁸ P'op Hagä Do T'aah né hë paawä, nesaa do tahoop do hã tahapëe däk nyy d' tahanäng pé P'op Hagä Do hã ji ky daheeh doo. ⁹ Sahõnh hë ta Yb karën do ta hã kaja däk bã kã, sahõnh hë ta hã ky dah'eeh do sa h'yyb tym dëeb tabahado däg kã. P'op Hagä Do pa had'yyt hë da rababok tan'oo bã kã. ¹⁰ Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë, Merekisedek hadoo do Jesus bahado däk P'op Hagä Do an'oo bã.

Ji h'yy ganajëe hõm do Jesus hã ky n'aa hah'yyh

¹¹ Hajõng ti anyy däk paawä ta ti ky n'aa bë ŷ maher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hë, hejooonh ji maher'ood bã ta ky n'aa, nanyw hë bë h'yy ganahoot do hyb n'aa

† Ji h'yy kasadä doo me ji ky n'aa etsëe, tahanäng pé ta wë ji bahõm doo. †† Saaw-Mo 2.7 ‡ Genesis 14.17-20 hã takerii däk ta ti Merekisedek panyy. †† Saaw-Mo 110.4

ta hã. ¹² Bãp peej däg bë h'yy kae däk do hyb n'aa Jesus hã, ta wób paawä bë ma metëek da hë ta ky n'aa. Ti hadoo né hë, dooh tagah'ood nã bã bë hã. Bë karën p'aa hënh ji ma metëek bë hã. Jääm hë pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa bë rama metëek do paa ji ab'aanh bë karën. Karapee t'aah ta ŷyn bii gamyyj karën doo, ta tã nawëh nã do hadoo bëeh. ¹³ Bii karën nã doo, karapee t'aah hadoo nãh, ji hã P'op Hagä Do karën do hã h'yy ganahoot nã doo. ¹⁴ Ta dab ti wahëh hedoo do sa tã. Hah'yy d' ŷ hanäng pé tii: H'yy gah'ood däk do ramaa napäh sahõnh hë P'op Hagä Do kyyh. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newë had'yyt hë do hyb n'aa, rahapëe däk ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo doo.

6 Ti hyb n'aa, taw'ääts hë èr hyb n'aa matakëe baad tagahoot hyb n'aa èr hã sahõnh hë èr hã Kristo metëeh doo, baad èr bahaja däk hyb n'aa. Taw'ääts hë dooh èr abaj had'yyt hë jääm hë pooj jé Kristo ky n'aa èr rama metëek doo. Taw'ääts hë dooh p'aa hënh èr abaj jääm hë pooj jé èr ma kamet'ëeg wät doo, daap hadoo do ji moo wät do ji eréd hõm do ky n'aa hedoo doo, P'op Hagä Do hã ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hedoo doo, ² ji nu kemuun do ky n'aa hedoo doo, sa wahë n'aa sa moo radatoonh do sa nu gad'oo bã ky n'aa hedoo doo, dejëp do ragenã bong do ky n'aa hedoo doo, h'yy kana'eeh do P'op Hagä Do ky n'aa ety had'yyt hë do ky n'aa hedoo do na-ääj hë. Èr hapëe däk né hë sahõnh hë ta tii. ³ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do an'oo bã, èr ma kametëek èr nahapäh nã doo, èr hapäh do takah'üüm hyb n'aa, baad èr bahaja däk hyb n'aa kã.

⁴ Ta ti ŷ wén her'oot, dooh tahaja bã kã p'aa hënh P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem bã Kristo tyw n'aa reréd bã, P'op Hagä Do panyy hã rah'yy gah'ood däk do paah, P'op Hagä Do hanaa ramepëe däk do paah, P'op Hagä Do Sahee ragado däk do paah, P'op Hagä Do kyyh hanäm do ramepëe däk do paah, Kristo hejój ta jawén tabag'ääs noo gó tametëeh do rahapëe däk do paa na-ääj né hë. Kristo heréd hõm doo, dooh taha-ja wäd bã p'aa hënh rah'yy kawereem P'op Hagä Do wë, p'aa hënh P'op Hagä Do T'aah b'aa kajatsëk do hã rabepëem hadoo do hyb n'aa, sahõnh hë rabahapäh bã P'op Hagä Do T'aah ta wób raky n'aa rejää ran'oo bã ta tii hã. ⁷ P'op Hagä Do ky n'aa edëng gëew naëng tös gado had'yyt doo, ta danãh joom baad hawäng hanoo doo. ⁸ Tii d' nado gëew naëng hadoos do gado had'yyt né paawä jääm hë hawäng jawii hedoo doo, sasëng hedoo doo. Dooh gëew baad hadoo do tado bã. Edaa däk P'op Hagä Do ky n'aa wasee tii. Tagadëeg ub tagawats'iik tii. ††

⁹ Tii d' né ŷ baher'ood paawä najis haa, dooh h'yy gejë hõm do wób bë do bã hã ŷy. Baad hadoo do hã, ji h'yyb tym hedëp hanoo do hã bë h'yy kajäk, hã ŷy. ¹⁰ Ta ti ŷ wén hapäh bë hã, taw'ääts hë hadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do bad'oo ji hã. Dooh da tamabaan bã bë moo bok do paah. Dooh da tamabaan bã ta hã bë

†† *Gereg kyy me tabaher'oot, "Tagadëeg ub tagatang."* Tagadëeg ub tagawats'iik tahanäng pé tii, *Gereg kyy me. Gëew ky n'aa gó ji tamaher'oot Jesus hã h'yy ganajëe hõm do sa ky n'aa, h'yy gejë hõm do sa ky n'aa na-ääj hë.*

kamahãñ do hyb n'aa ta karapee tsyt hẽ ta wẽ kasëew bong do bê masa do paah, da hẽ bê masa do na-ããj né hẽ. ¹¹ Ti hadoo né hẽ, ÿ karën paawä tsebé doo me, tak'ëp bê h'yyb hedoo doo me had'yyt hẽ bê bad'oo ta ti bê dajëb bã kä, baad bê gadoo hyb n'aa hÿ pong jé bê gahëen doo. ¹² Dooh ÿ karën bã bê nehõj padäg bã. Taw'ääts hẽ P'op Hagä Do ky n'aa enooh do bê pooj jé gado däk do rababok doo da bê babok. Baad rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, h'yy ganajëng doo me rababok do hyb n'aa, ti ragado däg kãn P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo kä.

P'op Hagä Do moo wät né hẽ ji hã taky n'aa enooh do ky n'aa hahÿÿh

¹³ P'ooj ub, Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh noo gó, ta daaj hẽ, ta häd gó taky däng, dooh taky kahÿÿd bã Abaraãm bahapäh hyb n'aa. Dooh P'op Hagä Do bahãnh péh, ti hyb n'aa ta häd gó né taky däng. ¹⁴ Hahÿÿ da Abaraãm hã taky n'aa enooh: "Om ÿ ky n'aa edëng né da. Tak'ëp da takanekan a panaa", † näng mä ta kyyh. ¹⁵ Tii bã h'yy ganajëng doo me Abaraãm gada do jawén paa bã, tagado däg kãn ta hã P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paah. ¹⁶ Baad ji karën bã ji ky dëe bã, ji bahãnh hyb n'aa jawyk do hã ji ky däng, te hub né hẽ ji her'oot do ta wób rabahapäh hyb n'aa. Tii d' ji adoo bã, dooh ji raky sëew wäd bã. ¹⁷ Tii d' paa P'op Hagä Do bad'oo. Ky kaneh'ÿÿt doo me ta häd gó taky däng, sa hã taky n'aa enooh noo gó. Tii d' tawén d'oo, ta jawén taky n'aa enooh do gadoo doo, dooh sa hã P'op Hagä Do ky kahÿÿd bã baad raba-hapäh hyb n'aa. ¹⁸ Dooh P'op Hagä Do ahÿÿd bã ta kyyh. Dooh P'op Hagä Do noo kanesa bã. Pawóp hadoo do P'op Hagä Do wén her'oot ër hã, ëër, ta wẽ kedëeb wät doo, ër h'yy kahejój däk hyb n'aa, ër pooj jé ër gada do ër nerét hyb n'aa. ¹⁹ Baad ër gahëen ta wẽ né da ër babok ta jawén. Baad ër gahëen do ër h'yyb tahej'oonh ër h'yy gejë hõm mahãnh. Marakate ta jawyyg n'aa mesoo do hadoo bah'ood ahëm hõm mahãnh hadoo ti ër h'yy kahej'oonh doo. Ta ti ër kahej'oonh doo, P'op Hagä Do hã takahej'oonh. ²⁰ Ta tii bã, P'op Hagä Do matym gó Jesus bajëe suun ër hyb n'aa, ta majyyw me tabado hõm hyb n'aa nesaa do ër moo boo bok doo. Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do tób n'aa gawakõ t'öp gadäk doo gó sa masãh majyyw tamahej'ëeh do hadoo né tii. Tii d' Jesus bad'oo do hyb n'aa ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wẽ tabahado däg had'yyt hẽ kä, sa ky n'aa rod Merekisedek hadoo péh.

Merekisedek ky n'aa hahÿÿh

7 Panang Sarëm häd näng do wahë n'aa paa ta ti Merekisedek. P'op Hagä Doo, Ta Bahãnh Hadoo Do wẽ sa ky n'aa rod. Abaraãm Merekisedek mamuun paa Abaraãm babaaj nã bã ta wób sa wahë n'aa sa warahén sii hẽ taj'aa ketsë jawén paa bã. Tii bã m' Abaraãm Merekisedek ky n'aa edëe gëet. ² Ti m'

† Genesis 22.17

Abaraãm bets'ëe hõm ta hã ta majÿi hã tado hõm do uuh. Ji moo sahõnh hẽ ken'yyh do sét hẽ ken'yyh tets'ëe däk mä Merekisedek hã. "Sa wahë n'aa, baad had'op do moo hew'ëet doo", tahanäng pé ti Merekisedek. Sarëm bã wahë n'aa m'. Sarëm bã wahë n'aa, "Sa wahë n'aa rakamanajë bong hanoo doo, rah'yyb enyyw padëek hanoo doo", tahanäng pé tii. ³ Dooh ji ky n'aa napëe bã ta yb, ta ÿÿn. Dooh ji ky n'aa napëe bã ta wahë makû tahana doo. Dooh na-ããj hẽ ji ky n'aa napëe bã tabenäng do ky n'aa, tadajëp do ky n'aa. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod had'yyt hẽ P'op Hagä Do wẽ, †† P'op Hagä Do T'aah sa ky n'aa rod had'yyt hẽ tabahadoo doo da.

⁴ Bê hyb n'aa newë, tak'ëp tahyb n'aa jawyk Merekisedek. Abaraãm, ër wahë makûûh, hyb n'aa jawyg né paawä, tets'ëe hõm ta majÿi hã tado hõm do uuh Merekisedek hã. Ji moo sahõnh hẽ ken'yyh do sét hẽ ken'yyh tets'ëe däk mä ta hã. ⁵ Rewi panaa wób, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wẽ hedoo doo, ti rahajaa ragahëen bã sa wakãñ wẽ hanäng do uuh, Abaraãm panaa had'yyt né paawä. Tii d' tawén hadoo, tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejûû do hyb n'aa. ⁶ Merekisedek, Rewi panaa nado né paawä, tagado däk Abaraãm wẽ hanäng do uuh. Ti m' Merekisedek ky n'aa edëe gëet Abaraãm, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do gado däk do paah. ⁷ Hÿÿ kä, wyt ta maab hẽ hahÿÿh: Ta bahãnh hyb n'aa jawyk do tii, ta yd jé hyb n'aa jawyk do taky n'aa edëng doo. ⁸ Rewi panaa, Is-araéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wẽ, sa wakãñ wẽ hanäng do uuh gah'ëen doo, ajyy ub tii. Rawehëh padëek bã radejëp. Merekisedek kä, Abaraãm wẽ hanäng do uuh gadoo doo, edëb had'yyt hẽ P'op Hagä Do kyy kerih do metëeh. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod Rewi panaa sa bahãnh tii. ⁹ Hahÿ hyb n'aa na-ããj hẽ Rewi panaa sa bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji wén hapäh: Rewi panaa, sa wakãñ wẽ hanäng do uuh gah'ëen doo, ti na-ããj hẽ repaag hõm hadoo Merekisedek hã sa wẽ hanäng do uuh, dooh nã né paawä Rewi ti noo gó. Merekisedek hã Abaraãm ep'aak do hã rabepaag hõm. Hahÿ hyb n'aa tahajaa ji her'oot tii: ¹⁰ Abaraãm Merekisedek mamuun noo gó, Abaraãm hã nã ta panaa see Rewi.

¹¹ Takaja däg bã paawä sahõnh hẽ P'op Hagä Do karën do Isaraéw buuj sa ky n'aa rod Rewi hana do ramoo bok do hã, dooh hyb n'aa pé P'op Hagä Do asëm sa ky n'aa rod see Merekisedek hadoo péh, Arãw hadoo pé nadoo doo. Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod hedoo do radu doo noo gó ramoo bok doo, P'op Hagä Do an'oo däk Isaraéw buuj sa hã ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ta ky n'aa jaw'yyk do mahang tama-her'oot nyy da Rewi panaa ramoo bok ta wẽ. ¹² Ti hyb n'aa, ta see pé sa ky n'aa rod takahÿÿd bã, ta nemuun né hẽ ky n'aa jaw'yyk do kah'ÿÿt. ¹³ Ky n'aa jaw'yyk do kahÿÿd däg kãn ër wén hapëe kãn, Jesus ër Wahë N'aa, ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do paah,

†† Ji ky n'aa nanapäh do hyb n'aa tabenäng doo, tadajëp doo, awäd had'yyt hẽ hadoo, dajëb né paawä tii. ‡ Abaraãm bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji bahapäh ta tii hã.

dooh Rewi panaa tado bã. Jakóh t'aah see panaa tii. Ta ti sa mahang dooh noo gó taganá bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë. ¹⁴ Ta ti ý wén her'oot, wyt ta maab hë do hyb n'aa, Judah häd näng do hanaa Jesus ër wahë n'aa. Sa ky n'aa rod ky n'aa Mosees her'oot noo gó, dooh Judah panaa hã taky dëë bã sa ky n'aa rod rabadoo hyb n'aa. ¹⁵ Wyt ta maab hë, takahÿÿd kân ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë, Rewi panaa nado wäd. Ti hyb n'aa takahÿÿd däg kân na-ããj hë ky n'aa jaw'yyk doo, ji ky n'aa rod seeh, Merekisedek hadoo pé kaja däk do hyb n'aa kã. ¹⁶ Ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë ti tawén bahado däk, Rewi panaa hyb n'aa nado, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da. Ji ky n'aa rod Jesus wén hado däk P'op Hagä Do wë, takabaj'aa do hyb n'aa, tawäd had'yyt do hyb n'aa. ¹⁷ Tii d' tawén hadoo, hahÿÿ da P'op Hagä Do ky hadoo do hyb n'aa paa ta hã:

“Sa ky n'aa rod had'yyt hë da wë ÿÿ òm,
Merekisedek, sa ky n'aa rod wë ÿÿ hadoo péh.” †

¹⁸ Ti hyb n'aa kã, ta ky n'aa jaw'yyk do pooj jé kan'oo däk do kado hóm kân hÿÿ kã nahejooñh do hyb n'aa. Dooh tahajaa péh. ¹⁹ Dooh noo gó Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bã baad had'op ji bahadoo, P'op Hagä Do wë ji bahóm hyb n'aa. Ti bahñnh baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do an'oo däk hÿÿ kã. Ta ti ta tyw n'aa me ër hajaa ër kaja bã P'op Hagä Do wë.

²⁰ Ta ky kaneh'ÿÿt doo me ta häd gó P'op Hagä Do ky däng paa ta ti papuuj hadoo do taban'oo däk noo gó. Rewi panaa sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë rabahado padëek noo gó, dooh ta häd gó P'op Hagä Do ky dëë bã tanah'ÿÿt sa hã tanoo do ramoo bok doo. ²¹ Jesus kã ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahado däk bã, ta ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky dëë kân tanah'ÿÿt doo. Hahÿÿ da ta kyyh ta hã:

“Baad ÿ ky däng hahÿÿh,
dooh ÿ h'yy kahÿÿd bã:
‘Sa ky n'aa rod had'yyt hë òm wë ÿÿ.’” ††

²² Ky kaneh'ÿÿt doo me Jesus hã P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, pooj jé Mosees hã taky n'aa enooh do bahñnh baad ub hÿÿ kã ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë ji tamahüüm doo, ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Jesus hyb n'aa takaja däk né hë ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

²³ Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do hã kã, ta see dajëb bã paah, takah'ÿÿt paa ta seeh. Sa wahë n'aa gó radejöp do hyb n'aa, dooh sét ub haja bã P'op Hagä Do wë tamoo wäd had'yyt bã. ²⁴ Tii d' nado Jesus. Jesus awäd had'yyt hë do hyb n'aa, ji ky n'aa rod had'yyt hë P'op Hagä Do wë. ²⁵ Ti hyb n'aa, baad tabahajaa tedëeb bã ta hyb n'aa P'op Hagä Do wë hah'üüm doo. Awäd had'yyt hë, sa hyb n'aa taky n'aa etsëë hyb n'aa.

²⁶ Ti hadoo pé né hë ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do ji karën. Baad tabahajaa ër tamasaã bã sahõnh hã. Baad ub ti P'op Hagä Do matym gó. Dooh baad nadoo do tamoo wäd bã. Dooh nesaa pé ta hã. Nesaa do moo bok do h'yyb nahado. Hÿ pong jé sahõnh hë sa bahñnh tabahadoo P'op Hagä Do an'oo bã. ²⁷ Dooh

hyb n'aa pé sa ky n'aa rod wahë n'aa wób rabahed'oo doo da tamoo wäd bã. Ta ãh hã had'yyt hë P'op Hagä Do hã rama ejuu paa tii. Pooj jé, sa daaj hë nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama hej'uu, tii bã sa wakãän, Isaraëw buuj nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama eju kân. Tii d' nado Jesus. Sét nuu me ub nesaa do ta wób ramoo bok do sãm tan'oo däk P'op Hagä Do hã, ta daaj hë takan'oo däk noo gó sa hyb n'aa tadajöp hyb n'aa. ²⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do hã, ajyy sa da hadoo do nemuun h'yyb nahej'oonh do rakasëew däk sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë rabahadoo hyb n'aa. Tii d' nado P'op Hagä Do ky kaneh'ÿÿt doo me taky däng do hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do jawén kan'oo däk doo. Ta T'aah tasëew däk ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa kã. Baad had'op had'yyt hë ta T'aah bahadoo P'op Hagä Do an'oo bã.

Jesus ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä
Do wë ky n'aa hahÿÿh

8 Hahÿ ti bë ÿ maher'oot do mahang tak'öp baad hadoo doo: Ti any däk né hë ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät doo. Hÿ pong jé, P'op Hagä Doo, Sahõnh Ta Bahñnh Hadoo Do hub hënh, takaweh'ëëh doo bã tabaso däk. ² P'op Hagä Do matym gó, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa bã ër ky n'aa rod moo wät, badäk hahÿÿ bã sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ajyy ratamaa sooh doo bã nado. †

³ Sahõnh hë ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do † rasëm P'op Hagä Do matym n'aa P'op Hagä Do wë tamanaa hyb n'aa, sa masãäh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ããj hë. Ti hyb n'aa taw'ääts hë Jesus Kristo na-ããj hë manaa P'op Hagä Do matym n'aa. ⁴ Badäk hahÿÿ bã Jesus awäd nã bã paawã, dooh sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tado bã paawã, any däk do hyb n'aa Rewi panaa P'op Hagä Do hã rama ejuu doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da. ⁵ Sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa, hÿ pong jé hanäng do häd hadoo do katamaa sooh do yt hã ti ramoo heb'ook. Dooh P'op Hagä Do bawät do heh'äät do tado bã ta ti tób ta yt hã ramoo bok do ër wén hapäh, hahÿÿ da Mosees P'op Hagä Do maher'oot do paa hyb n'aa: “Mamoo wäd ta tii, hahÿ waëë hã a hã ÿ metëëh do hadoo da, mahapäh do hadoo né hë.” †† Heh'äät doo, hÿ pong jé tii. ⁶ Baad ub né paawã sa ky n'aa rod Rewi häd näng do panaa ramoo bok doo, tak'öp baad ub ti bahñnh Jesus ër ky n'aa rod moo wät doo. Tii d' tawén hadoo, ta tyw n'aa papuuj ta hyb n'aa P'op Hagä Do wë ër kajaa Jesus anoo doo, p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do bahñnh do hyb n'aa. ††† Tak'öp baad ub ti bahñnh na-ããj hë ër hã taky n'aa enooh doo.

† Dooh hyb n'aa pé hajöo nuu me tii d' tabad'oo. †† Esodo bód, tég eh do 26 hã takerii däk ta ti sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ky n'aa. Ta ti yt hã nado Jesus moo wät. †† Isaraëw buuj hã rama erih do hahÿÿh. Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do sa ky n'aa taher'oot tég nad'ëed is do 3 hã. ††† Esodo 25.40 ††† Hahÿÿ d' tahanäng pé ti rakaner'oot do ky n'aa: Sinaih waëë hã P'op Hagä Do anoo paa sa hã ta ky n'aa jaw'yyk doo. Isaraëw buuj raky

† Saaw-Mo 110.4 †† Saaw-Mo 110.4

⁷ Pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do an'oo bä paawä, baad ub sahõnh hë tabahadoo hyb n'aa, tii d' tado bä paawä, dooh hyb n'aa pé paawä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh péh.

⁸ Tii bä, P'op Hagä Do bahapäh bä, dooh né hë raky dahé bä Mosees sa sii takaner'ood wät doo, hahÿÿ da ta kyyh:

“Ti awät bë pooj jé papuuj Isaraéw buuj sii ÿ kaner'oot doo,

Judah buuj sa sii na-ääj hë.

Ta tyw n'aa papuuj ÿ anoo da sa hä.

⁹ Sa wahë makü sa sii ÿ her'ood wät do paa nahado da tii,

ÿ man'yyh noo gó Esit bä naa.

Raky nadaheeh do hyb n'aa paa sa sii ÿ ber'ood wät doo,

ÿ eréd hõm paa sa wahë maküüh”, näng mä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹⁰ “Hahÿÿ da ta tyw n'aa papuuj

ta jawén Isaraéw buuj sa hä ÿ metëeh doo:

Sa h'yyb gó da ÿ banoo ÿ ky n'aa jaw'yyk doo.

Sa h'yyb tym gó da ÿ berih hadoo da ta tii.

ÿ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo.

Karapé haa d' tii.

¹¹ Ti noo gó da,

dooh hyb n'aa da rama met'ëeg wät sa da hadoo do kèh ÿ n'aa hä.

Dooh hyb n'aa da sa wakään rama met'ëeg wät pé ÿ rabahapäh hyb n'aa.

Sahõnh hë da ÿ rabahapäh.

Hyb n'aa sakog is doo, hyb n'aa jowyk do sii hë ÿ da rahapäh.

¹² Tii d' tawén hadoo,

ÿ mabaan hõm da baad nadoo do ramoo bok do paah.

Dooh da ÿ hyb n'aa es'ee wäd bä nesaa do ramoo bok do paa.” † Näng mä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹³ Sa sii takaner'oot do papuuj P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, tado hõm pooj jé sa sii takaner'ood wät do paah. Ta säg däg tii. Edah tagawatsik. Ta tyw n'aa papuuj tan'oo däk.

Badäk hahÿÿ hä P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa hahÿÿh

9 Ti anäng paa pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do paa ky n'aa jaw'yyk doo, ji hä metëeh do nyy da P'op Hagä Do wë ji kajaa, ta hä ji hyb n'aa jaw'yyk hyb n'aa. Ti anäng paa na-ääj hë badäk hahÿÿ bä P'op Hagä Do raj'aa etsë do tób n'aa, P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa ramaneëenh doo. ² Sa hä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa katamaa sooh do yt hä, ta gawakõ tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do ramaneëenh doo gó tagadahäng ta bag tyng, päw tyng n'aa, P'op Hagä Do matym gó kametëeh do päw n'aa na-ääj hë. ³ Ta baa besuu n'aa

dahé bä, P'op Hagä Do ky n'aa edeng sa hä, taky däng paah. Tii bä ta kyyh ragadoo. “Ää ky daheeh da”, näk sa kyyh P'op Hagä Do hä.

† Jeremijj 31.31-34

bahãnh tagadäk ta gawakõ tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do heh'äät doo. ⁴ Tii bä tabahäng k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb buu benyym do rabahej'uu do tyng n'aa. Tii bä tabahäng ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa na-ääj hë. K'ääts tég gabarëeh do ta hä. Tii gó rabat'ooh hahÿÿh: Manah häd näng do hood k'ääts gabarëeh do s'ëeb, Manah ta gó, Arãw tatu n'aa ta ts'ooh genä hõm doo, pä gatsebak do na-ääj hë ta hä Jawéh ky n'aa jaw'yyk do kaherih doo. ⁵ Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa jó rabab'ëeh kabaj'aa do kég enäh do heen n'aa kerubím ramaneëenh doo. Ta ti ganahaang gó P'op Hagä Do hejój kametëeh. P'op kerubím kég ragadabëeh, p'op naa sa kég me rajasuu hyb n'aa ta ty gatsë. Ta tii bä, ta ty gatsë jó, P'op Hagä Do awug hõm nesaa do Isaraéw buuj ramoo bong doo. †† Hÿÿ kã, babä ÿ erih do hä, dooh né paawä tahaja bä sahõnh hë ta ti hedoo do ky n'aa bë ÿ maher'ood bä, ⁶ tii da né hë sahõnh hë ta ti ragadabëeh sa hä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa yt hä. Ta gawakõ pooj jé gadäk doo gó sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë rabahej'ëeh ta tii bä P'op Hagä Do wë ramoo heb'ooh do ramoo bok hyb n'aa. ⁷ Ta gawakõ t'öp gadäk doo gó jããm hë hajëe suun sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät doo. Sét ta baab ken'yyh sét nuu me tabajëng ta tii bä. Tabajëe suun bä, tamajë had'yyt hë sa mas'ää booj yb aj'yy majjyw P'op Hagä Do kahesé doo bä, h'yy gatamah doo gó nesaa do tamoo wät doo, ta wób moo bok do na-ääj hë kawug hõm hyb n'aa. Majjyw tamanajë bä, dooh né hë tahaja bä tajëe bä tii bä.

⁸ Ta tii hä P'op Hagä Do Sahee metëeh hahÿÿh: P'ooj ub, sa hä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ky n'aa jaw'yyk do yt hä rababok nä bä, dooh sa hä tagasëets nä bä ta tyw n'aa hadoo ta gawakõ tak'öp P'op Hagä Do wë kasëew däk doo hënh. Dooh tagasëets nä bä sa wë ta tyw n'aa P'op Hagä Do wë tahanäng pé tii. ⁹ Da hë Kristo hä kaja däk do metëe n'aa ub sahõnh hë ta tii. Dooh P'op Hagä Do matym n'aa ramehen'aa doo, dooh sa mas'ääh majjyw ta wë ramahen'aa do na-ääj hë tahaja bä baad tabahado däk tan'oo bä P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk do sa h'yyb. ¹⁰ Jããm hë ji awëh, ji awa, ji eëek do ky n'aa ub tii. Jããm hë naeng me sa hä renäm do ky n'aa tii. Papuuj kajaa do pooj jé ky n'aa jawyyg n'aa tii. Dooh t'öp ji h'yyb tenyyw bä.

Jesus majjyw ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Kristo kã, baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj kaja däk do hä ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë tabahadoo noo gó, dooh tajëe suun bä P'op Hagä Do tób n'aa gó badäk hahÿÿ bä ajyy tamaa sooh doo gó, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Kristo

†† Ta noo gatsë pong jé P'op Hagä Do kahesé sa hä. Ta ti tabasooch bä Isaraéw buuj sa rod n'aa P'op Hagä Do wë wahë n'aa rabana nesaa do ramoo bong do P'op Hagä Do bawug hõm hyb n'aa, takajesu däk hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta noo gatsë na-ääj hë ramaneëenh “KAJESU N'AA NOO GATSË N'AA”, kajesu däk do hadoo do hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanäng do paah.

bajëe suun tak'ëp baad tabahadoo bä. Hÿ pong jé, P'op Hagä Do matym gó né hë tabajëe suun. ¹² Kabara majyyw, booj yb taah majyyw nado ti t'ïi hënh tamajë sun doo, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Ta majyyw né ti tamajë sun doo, tan'oo däk doo. Sét nuu me tii d' tabad'oo, P'op Hagä Do wë ër tabedëeb had'yyt hë hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hënh tabab'aanh péh. ¹³ Kabara majyyw, booj yb aj'yy majyyw, booj yb taah ÿÿnh raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk do na-ããj hë, ta wób sa hã sa ky n'aa rod ratsawyh bä, baad rabahado padëek p'aa hënh. J'ooj hë né paawä rabenyw bong ratsawyh wät do an'oo bä, † p'aa hënh rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahöm. ¹⁴ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tak'ëp ta bahãnh Kristo majyyw ër h'yyb tabenäm nesaa do ji moo wät do dajëb hanoo do mahãnh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do wë ër moo bok hyb n'aa kä. P'op Hagä Do Sahee hawäd had'yyt do hejój gó ta daaj hë Kristo kan'oo däk P'op Hagä Do hã tadajëp noo gó. Dooh nesaa pé ta hã.

¹⁵ Ta ti hyb n'aa kä, Kristo né hë ti ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë gasëets hóm doo, P'op Hagä Do asëew hóm do ragadoo hyb n'aa nahãnh doo, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do sa hã. Tadajëp do me tabedëeb kãn tii, Mosees ky n'aa jaw'yyk do sa hã mejüü do noo gó nesaa do ramoo bok do paa mahãnh.

¹⁶ Ky n'aa jaw'yyk do ta see erii bä tametëeh hyb n'aa ta me jaa wë tabaym ta ma paa tadajëp jawén paa bä, jããm hë wë ym do gadoo ta ma paah, ta hã ky n'aa kenoo do paa dajëp bä kä. Dajëp né hë sahõnh hë rabahapäh bä, tii bä kerih do paa ky n'aa jawyyg däg kãn. Kerih do mo haj'aa nãng do edëb nã bä, dooh kerih do ky n'aa kajawyyg nã bä. ¹⁸ Tii da p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do hã. Jããm hë tahyb n'aa jawyg däk sa mas'ãã see radaj'ëep do jawén paa bä. Ta majyyw hyb n'aa taky n'aa jawyg däk P'op Hagä Do ky däng doo. Hahÿÿ d' paa tii: ¹⁹ Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees maher'ood wät do jawén paa bä m' Isaraéw buuj sa hã, tado däk mä jawii isop häd nãng do mooh, b'éé wii hahiin do sii hë m', ti m' tadata booj yb taah wób majyyw naëng mahang kamekuuj däk doo gó. Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jó tatsawyyh, ti m' Isaraéw buuj sa hã tatsawyh hóm mä na-ããj hë. ²⁰ Ti m' Mosees ky hadoo sa hã: "Jawéh kaner'ood wät do bë sii metëe n'aa hahÿ majyyw. Ta kyyh bë gado däk, bë kyyh Jawéh gado däk na-ããj hë hahÿ majyyw metëeh", †† nãng mäh. ²¹ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jó majyyw tatsawyh hóm doo da, tatsawyh wät na-ããj hë P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa hã, sahõnh hë ta nahëe jó, sahõnh hë ta gó hanãng do jó na-ããj hë.

† Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa, dooh rahaja bä P'op Hagä Do tób n'aa hënh rahöm bä tób kamag nãng do yt hã hewäd nã doo, kamag hã, dajëp do paa k'yy hã na-ããj hë moo däng doo. Rabenyw bong hyb n'aa, p'aa hënh P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahajaa rabahöm hyb n'aa, ratsawyyh sa hã booj yb taah ÿÿnh hahiin do raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk doo. Ta ti ky n'aa ti babä taker'oot doo. †† Esodo 24.8

²² P'eets hë paawä sahõnh hë takenyyw däk P'op Hagä Do wë sa masããh majyyw hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó takerih. Majyyw takanan'oo däg bä, dooh takawug hóm bä nesaa do ji moo wät doo. Tii da né hë Mosees ky n'aa jaw'yyk do baher'oot.

²³ Tii da né hë nag'aap hë ÿ etsén wät do renäm paa P'op Hagä Do mejüü, jããm hë hÿ pong jé hanãng do heen n'aa hado né paawä ta tii. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, hÿ pong jé hanãng doo, heh'ãät doo, jããm hë takenyyw däk tak'ëp baad hadoo doo me, ji masããh majyyw bahãnh baad hadoo doo me. ²⁴ Ti hyb n'aa, dooh Kristo ajëe suun bä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakö tak'ëp ta wë kasëew däk do ajyy ratamaa sooh doo gó. Hÿ pong jé hanãng do heen n'aa ub ta tii. Hÿ pong jé né hë taheh'ãät bä kä Kristo bajëe suun, tanu dëe kãn, t'ïi hënh P'op Hagä Do matym gó ër taky n'aa etsëe hyb n'aa. ²⁵ Dooh hajöo nuu me hÿ pong jé P'op Hagä Do matym gó Kristo ajëe suun bä ta daaj hë takan'oo däk hyb n'aa, sa ky n'aa rod wahë n'aa Rewi panaa rabahed'oo doo da. Sét ta baab kenäh had'yyt hë sa mas'ãã majyyw me rabahej'ëeh tii, P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakö tak'ëp ta wë kasëew däk doo gó. ²⁶ Hajöo nuu me ta daaj hë Kristo kan'oo däg bä paawä, hajöo nuu me Kristo bahob wät paawä badäk hahÿ P'op Hagä Do pahuunh noo gó naa. Dooh tii da Kristo adoo bä. Sét nuu me ub, tabedaa däk bä kä badäk hahÿÿ hã ji hawät do gawatsig hóm noo gó, Kristo kaja däk ta daaj hë takan'oo däk doo me, tadajëp doo me nesaa do tabawug hóm hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hënh tabab'aanh péh. ²⁷ Sahõnh hë ji, sét nuu me né hë ji dajëp. Ji dajëp jawén paa bä kä P'op Hagä Do ky däng da nyy da ji tabad'oo, baad tado bä, baad tanado bä. ²⁸ Ti hadoo, sét nuu me Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ta daaj hë takan'oo däk dajëb hã, ta dajëp doo me, ta majyyw me, nesaa do hajök do ramoo bok do tabawug hóm hyb n'aa. P'aa hënh da Kristo kajaa. Nesaa do ji moo wät do hyb n'aa nado tii kä. P'aa hënh tawén kaja kãn da, ta hã gad'aa do tamahüüm hyb n'aa P'op Hagä Do wë kä, ta tii bä raboo had'yyt hë hyb n'aa kä.

Jesus dajëp doo me ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëets hóm do ky n'aa hahÿÿh

10 P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Isaraéw buuj hã kan'oo däk do paah, baad hadoo do P'op Hagä Do ky däng do ta jawén kajaa do maëts ub tii. Dooh heh'ãät do hÿ pong jé hanãng do tado bä. Ti hyb n'aa dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bä baad had'op rabahadoo tan'oo bä. Dooh baad had'op rabahadoo tan'oo bä sét ta baab kenäh had'yyt hë sa mas'ãã see P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oo doo. Ti hado had'yyt né hë ran'oo bä. ² Ta ky n'aa jaw'yyk do haja bä paawä baad had'op rabahadoo tan'oo bä P'op Hagä Do wë han'aa do ta hã rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, dooh hyb n'aa wäd pé paawä sa masããh wób raneboh bëeh, P'op Hagä Do bawug hóm hyb n'aa nesaa do sa hã hanãng doo. Sa h'yyb gó hanãng do paa kawug hóm bä paawä, dooh rahyb

n'aa es'ee wäd bä paawä nesaa do ramoo bok do paah. ³ Ta tii hä dooh né hē baad ji hado däg P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do matym n'aa ta baab had'yyt hē ramehen'aa doo, nesaa do awät nä sa h'yyb gó rahyb n'aa esee tan'oo bä. ⁴ Tii d' tawén hadoo, dooh né hē booj yb aj'yy majyyw haja bä, dooh kabara majyyw haja bä nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tado hōm bä.

⁵ Ti hyb n'aa badäk hahÿÿ bä Kristo kajaa noo gó kä P'op Hagä Do hä taky hadoo:

“Sa masāāh majyyw a wē ramahen'aa doo, ti nado ti makarēn doo.

A matym n'aa a wē ramahen'aa doo, ti nado ti makarēn doo.

Ti hyb n'aa ÿ dab näng ÿ majyyw näng man'oo bä majyyw ÿÿ ÿ banoo hyb n'aa ta sām”, näng paa ta kyyh.

⁶ “Doo magado bä òm rama heju doo.

Doo magado bä a matym n'aa a wē ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do mabawug hōm hyb n'aa paawä”, näng mäh.

⁷ “Tii bä hahÿÿ da kēh ÿÿh:

‘Mahegāā P'op Hagä Doo. ÿ kaja dāk, a kyy kerih doo gó kēh ÿ n'aa takerih doo da, makarēn do ÿ moo wät hyb n'aa.’” †

⁸ Doo m' sa masāāh majyyw, dooh m' P'op Hagä Do matym n'aa ta wē ramehen'aa doo, dooh m' ta wē rama ejuu doo P'op Hagä Do karēn bä. Doo m' na-āāj hē takarēn bä ta matym n'aa ta wē ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do tabawug hōm hyb n'aa paawä. Doo m' ta ti tagado bä, näng mā Kristo kyyh pooj jé. Ti taky hadoo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejō né paawä ta tii d' rabahed'oo. ⁹ Ta jawén hahÿÿ d' mā Kristo kyy kā: “Mahegāā P'op Hagä Doo”, näng mäh, “ÿ kaja dāk, makarēn do ÿ moo wät hyb n'aa kā”, näng mäh. Gawatsig hōm pooj jé sa hä kamejūū do rabahed'oo do paah, ta ti taheer'oot do hä ji bahapäh. P'op Hagä Do gasēets hōm hÿÿ kā ta tyw n'aa papuu. ¹⁰ P'op Hagä Do karēn do Kristo bad'oo do hyb n'aa, ta daaj hē Jesus Kristo kan'oo dāk do hyb n'aa er hyb n'aa tadajep hyb n'aa, kado hōm nesaa do er h'yyb tym gó hanäng do paah. Tsyt hē P'op Hagä Do wē er tabasēew däg kán. Sét nuu me dajeb hä takan'oo dāk. Jāām né tii.

¹¹ Ta āh hä had'yyt hē sa ky n'aa rod Arāw panaa he-doo do ramoo bok ramoo heb'ooh do P'op Hagä Do tób n'aa yt hä. Ta āh hä had'yyt hē rama ejuu rama ejuu do paa péh, dooh né paawä ta ti haja bä nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tawug hōm bä. ¹² Tii d' nado Jesus Kristo bad'oo hÿÿ kā. Sét nuu me ub takan'oo dāk nesaa do er moo bok do hyb n'aa tadajep hyb n'aa. Jāām né tii kā. Tii d' tabad'oo do jawén paa bä hÿ pong jé, P'op Hagä Do hub hēnh, ta hä P'op Hagä Do weh'ēeh doo bä tabaso däg kán. ¹³ Ti noo gó kā tagada ta maji P'op Hagä Do nes'ēem, Kristo raky daheeh P'op Hagä Do an'oo bä kā. ¹⁴ P'op Hagä Do hub hēnh tawén so däg kán, sét nuu me er hyb n'aa tadajep doo

me baad had'op rabahado padēek tan'oo bä tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēew bong doo.

¹⁵ P'op Hagä Do Sahee na-āāj hē er tamaher'oot ta ti ky n'aa. Hahÿÿ da ta kyyh:

¹⁶ “Hahÿÿ da papuu Isaraéw buuj sii ta jawén ÿ kan-er'oot doo:

Sa h'yyb gó da ÿ banoo kēh ÿ n'aa jaw'yyk doo.

Sa h'yyb tym gó da ÿ berih hadoo da tii”, †† näng mäh.

¹⁷ Ti m' ahōm nä ta kyyh:

“ÿ mabaan hōm da baad nadoo do ramoo bok do paah.

ÿ mabaan hōm da ÿ mejūū do raky nadaheeh doo”, † näng mäh.

¹⁸ Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hōm do hyb n'aa baad nadoo do ji moo wät do paa kā, dooh hyb n'aa wät pé ramoo heb'ooh do paa sa ky n'aa rod ramoo boo bä nesaa do kado hōm hyb n'aa paawä.

¹⁹ Hÿÿ kā wakān haa hedoo doo, Jesus majyyw hyb n'aa neÿÿm doo gó er hajaa er ajēē p'ēē hadoo ta gawakō tak'ep P'op Hagä Do wē kasēew dāk do hadoo doo gó. P'op Hagä Do matym gó er hajaa er ahōm bä had'yyt hē ÿ hanäng péh. ²⁰ Jesus dajep doo me ta tyw n'aa papuu P'op Hagä Do wē tagasēets hōm. Ta baa besuu n'aa tatab'ēes tii. † Edēb had'yyt hē da jé ta ti tyw n'aa gó P'op Hagä Do wē hahōm doo. ²¹ Ti anäng er ky n'aa rod P'op Hagä Do wē tak'ep hyb n'aa jawyk doo, hÿ pong jé P'op Hagä Do bawät doo bä bag'āās doo. ²² Ta ti hyb n'aa, taw'āāts hē er h'yyb ehub doo me, baad er h'yy ka'eeh doo me na-āāj hē er kah'ūūm P'op Hagä Do wē. Doo er h'yyb er taky n'aa tapa wäd bä Kristo an'oo bä. Baad er bahado dāk na-āāj hē P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wē er ahōm bä. ††† Taw'āāts hē h'yy ganajeng doo me had'yyt hē er gada baad hadoo do er hä taky däng doo, er gada er hanäng doo. Er hä ky däng doo, moo wäd had'yyt hē taky däng doo. ²⁴ Taw'āāts hē er tyw n'aa esoos nyy d' er bad'oo er h'yyb mahūūm er da hadoo doo, rah'yyb hadoo hyb n'aa, kamahān heh'āät do er mahang takah'ūūm hyb n'aa, baad hadoo do ta wób wē ji moo wät do takah'ūūm hyb n'aa na-āāj hē. ²⁵ Taw'āāts hē dooh er eréd bä P'op Hagä Do hyb n'aa er kahet'aa doo, ta wób, h'yy gejë hōm do rabahed'oo doo da. Taw'āāts hē ta wób er h'yyb en'yy m rah'yy gajēē hōm mahānh. Taw'āāts hē baad ta bahānh tii d' er bad'oo, tabedaa dāk Jesus matēeh do bē bahapäh do hyb n'aa.

²⁶ Bē h'yy gejë hōm manä ÿ wén näng bē hä, ji h'yyb haj'aa hē Jesus ji mak'yyts bä, nesaa do ji moo wäd nä bä had'yyt hē, ji hapēē däg né paawä baad hadoo do

†† Jeremij 31.33 † Jeremij 31.34 †† P'ooj ub, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä ti anäng ta baa besuu n'aa pāān hebaan do s'ēēb. P'op Hagä Do kahesé doo bä noo gatsé n'aa tii. Doo ji haja bä ta tii bä ji tabēēj bä. Hÿÿ kā, Kristo hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wē er ahōm bä. †† P'ooj ub Isaraéw buuj rabahed'oo do ky n'aa gó tabeh'ūūm. P'ooj ub, ranahaja bä P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rahōm bä baad sa h'yyb nadoo do hyb n'aa, ratsawyyh sa hä booj yb taah ÿÿnh raju dāk do paa ooj naeng mahang kamekuuj dāk doo. Setsi ta āh tabahado dāk bä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū rabehep. Tii bä kā, baad rabahado padēek p'aa hēnh. Tii bä rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rabahōm. Ti ky n'aa gó tabeh'ūūm.

† Saaw-Mo 40.6-8 hä takerii dāk tii. Kristo kyyh ta Yb hä tii.

ky n'aa hã, hỹ jawén dooh tanyy wäd bã kä P'op Hagä Do hã ji anoo do pan'aa nesaa do ji moo wät do kawug hõm do sãm. ²⁷ Jããm né hẽ ti awät heỹým doo gó ji gada P'op Hagä Do ji taky n'aa etyy do baad nadoo do wë. Jããm né da tãäg hõõ tak'ëp haju do P'op Hagä Do majĩ gawats'iik do ti awät da ta ti wë. ²⁸ P'ooj ub, Mosees ky n'aa jaw'yyk noo gó, radej'ëëp paa sahõnh hẽ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mak'yyis doo. Tanyy bã pawóp hẽ, tamawoob hẽ ta ti hapäh doo, dooh né rat'yyd mehĩn bã ta ky n'aa jaw'yyk do mak'yyis doo. ²⁹ Nyy da bẽ hã? Dooh g'eeh ti bahãnh P'op Hagä Do rejã da P'op Hagä Do T'aah makyys doo, Jesus majyyw ty n'aa ges'yyk doo, P'op Hagä Do Sahee ji tat'yyd mehĩn do ky n'aa rejãã doo? Jesus majyyw né ti ta hyb n'aa ta tyw n'aa P'op Hagä Do wë gasëëts hõm doo. Ta hyb n'aa né hẽ P'op Hagä Do wë rakasëëw däk paah. ³⁰ Èr hapäh né hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hahỹ her'ood wät doo: "Y né ti sa sãm habaanh doo. Y né tii." † "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa etyy da ta karapee", †† nãng na-ããj mäh. ³¹ Tak'ëp ta ãm n'aa nãng P'op Hagä Doo, hedëb had'yyt do moo gó ji tarejã däg bã!

³² Taw'ããts hẽ bẽ hyb n'aa es'ee nyy da baad bẽ babok p'ooj ub, panyyg hanãm do hã bẽ h'yy kadaw'uuh jawén paa bã. Tabad'op hẽ bẽ h'yy gejë hõm ti noo gó, baad nadoo do bẽ ahob né paawã. ³³ Bẽ hyb n'aa es'ee nyy da ta see pé noo gó bẽ raky n'aa rejãã paah, nyy da paa bẽ rarejãã. Bẽ nado paa tii, ti noo gó rarejãã doo, bẽ hyb n'aa esee paah, bẽ masa paa ta ti hah'oop doo. ³⁴ Ti noo gó bẽ t'yyd mehĩn paa bẽ da hadoo do radewäts b'ëeh doo, bẽ masa paa sa hã. Tsebee gó bẽ gadoo ti noo gó bẽ ma rado hõm doo, ti bahãnh baad hadoo do nahãnh do ti awät bẽ pooj jé hỹ pong jé bẽ hapäh do hyb n'aa. ³⁵ Ti hyb n'aa bẽ h'yy gejë hõm manäh. Baad had'yyt hẽ Jesus hã bẽ h'yy kae bã, tak'ëp baad hadoo do bẽ gadoo da. ³⁶ Taw'ããts hẽ h'yyb jawyg gó, h'yy ganajëng doo me bẽ gadoo bẽ ahoop doo, P'op Hagä Do karën do bẽ bahaja däk bã kä, bẽ gadoo hyb n'aa bẽ hã taky dãng doo. ³⁷ Hahỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa:

"Edaa däk da ti hawät do kajaa.
Dooh da tatabëëj bã taky dãng do noo gó.
³⁸ Karapé haa, matym yỹ gó baad hedo padëëk doo, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa da rababoo had'yyt hẽ.
Dooh da y tsebee bã h'yy gajëë hõm do wë", nãng mäh. ‡

³⁹ Èër kä, dooh ta tyw n'aa heréd hõm do èr ado bã, ragawatsig hõm doo hënh hahõm doo gó haboo däk doo. H'yy ka'eeh do èër, nesaa do mahãnh hedëp doo.

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahỹh

11 Hahỹ d' tahanãng pé ti ji h'yy ka'eeh doo: Baad ji bahapäh do ti ji h'yyb gó, ji gadoo né da ji pooj jé ji gada doo. Te hub né hẽ, ti awät né da ji nahapäh

† Dew-Teronom 32.35. †† Dew-Teronom 32.36, Saaw-Mo 135.14 ‡ Habakuk 2.3-4.

doo, baad ji bahapäh ji h'yyb gó. ² Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do wén gadoo èr wahë makũüh. ††
³ P'op Hagä Do hã èr h'yy ka'eeh do hyb n'aa, èr hapäh hahỹh: Sahõnh hẽ badäk hahỹh, wë, kama-rab, papỹy, sagõõh na-ããj hẽ, ta ky gabuuj né hẽ P'op Hagä Do pehuuj wät. Ji nahapäh doo me tapehuuj wät da hẽ ji hapäh doo.

⁴ Baad ub Abëw makũ h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hadoo do tama ejuu paah, ta hỹy Kaĩh ma ejuu do nahado. Ti hyb n'aa baad né hẽ m' Abëw P'op Hagä Do hã. Baad mã P'op Hagä Do hã Abëw ma ejuu doo. Badäk hahỹh bã Abëw nawäd wäd né paawã, da hẽ nã tah'yy ka'eeh do paa èr hã tametëh nyy da ji h'yy ka'eeh.

⁵ Aj'yy Enók häd nãng do P'op Hagä Do masäg kãn ta wë ta hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa paah. Dooh paa Enók dajëb bã. Dawuh up mäh. Dooh rawyyd wäd bã P'op Hagä Do mahũüm do hyb n'aa. P'op Hagä Do Enók h'yyb enãw had'yyt hẽ tabawät do hã, ta wë P'op Hagä Do mahũüm do pooj jé.

⁶ Ji h'yy kanae bã, dooh ji haja bã P'op Hagä Do ji h'yyb enãw bã. Jé karën do P'op Hagä Do wë tahõm bã, jããm né hẽ tahajaa, P'op Hagä Do awät né hẽ taky dahé bã, baad hadoo do P'op Hagä Do anoo ta hã hesoos do hã taky dahé bã.

⁷ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa Nowéh tatamaa jat marakate, ta yỹm, ta taah, ta taah ãj raked'ëëp do hood n'aa. Marakate tatamaa jat Nowéh P'op Hagä Do maher'oot jawén paa bã sa pooj jé hana do ranahapäh nã doo. Nowéh h'yy ka'eeh doo, ta metëë n'aa ta wób sa hã. Nesaa do hã ta wób raky n'aa kety däk, Nowéh h'yy ka'eeh doo da rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hẽ baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad Nowéh wén hado däk ta matym gó.

⁸ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa tawén ky dahé wät P'op Hagä Do maher'oot noo gó hëëj s'ee hënh tabahõm hyb n'aa, hëëj ta hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo hënh. Abaraãm ky dahé wät, tatsyym kadoo, dooh né paawã tahapëë bã n'yy hënh ta ti hëëj badäk. ⁹ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa hëëj ta hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo bã tabawäd wät ta s'ee hënh naa hadoo doo da. Ta tii bã jé pad'yyt hẽ takeh'ỹt. Sa masããh byyh s'ëëb sa tób rah'ỹt doo. Tii d' né paa Isak, Jakóh rabad'oo. Sa hã na-ããj hẽ P'op Hagä Do ky n'aa enooh paa hëëj Abaraãm hã taky n'aa enooh do paah. ¹⁰ Ta tii d' paa Abaraãm rawén bok panang P'op Hagä Do mo haj'aa hã, nahãnh doo, hỹ pong jé badäk do ragada do hyb n'aa.

¹¹ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa, neta né paawã ta yỹm Sarah, tabëëj däg né paawã ta baab n'aa ta yỹm sii tabetaah hyb n'aa, Abaraãm panaa nyy däk, P'op Hagä Do moo wät né hẽ ta hã taky dãng do taky daheeh do hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa kä, edaa däg né paawã

†† Èr wahë makũüh tawén erii wät, ta wakããh, Isaraëw buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do tama erih do hyb n'aa. Isaraëw buuj sa wahë makũ ti sa ky n'aa tamaher'oot doo.

tadajëp do ta t'aah benäng noo gó, sagõdh hawób däk, hood tég hawób däg ta panaa ta jawén kä.

¹³ Abaraäm, Isak, Jakóh na-ääj hë radejëp sa hä P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paa ragadoo do pooj jé. Ti hadoo né hë, rah'yy kae had'yyt hë radejëp bä kä. Ti hyb n'aa, dawëë naa rahapäh hadoo sa hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah. Tsebee gó ragahëen ti sa h'yyb gó. Dooh m' badäk hahÿ tado bä sa panang heh'ää, sa nooh. Ta s'ee hënh naa, ta wób sa häj n'aa bä habok do hadoo mäh, sa nooh. ¹⁴ Sa häj n'aa pan'aa hes'oos do tii, ta ti hedoo do her'oot doo. ¹⁵ Dooh hëej reréd hóm do paa tado bä rah'yyb padëek doo. Tii d' tado bä paawä, rahaja paawä rababaaj nä p'aa hënh t'ii hënh. ¹⁶ Panang hÿ pong jé badäk doo, hëej reréd hóm do bahänh baad hadoo do resoos. Ti hyb n'aa, dooh P'op Hagä Do nu mebyy bä, "ÿ ti rah'yy kaha'eeh doo", ta her'ood bä. Tenyyw hóm sa panang pan'aa hÿ pong jé.

¹⁷ Abaraäm P'op Hagä Do metyy noo gó, taju paawä ta t'aah Isak P'op Hagä Do wë. Tii d' tawén doo paawä, baad P'op Hagä Do hä tah'yy kae'eeh do hyb n'aa. Isak, sét had'os do ta t'aah Abaraäm aju paawä, hahÿ da paawä P'op Hagä Do ky hadoo paa ta hä: "Isak hanaa da a panaa heh'ää." ¹⁹ Abaraäm hä, P'op Hagä Do ha-jaa dejëp do ragenä boo bä tan'oo bä. Ti hyb n'aa, dooh né paawä Isak tadajëeb bä, ta t'aah tagadoo p'aa hënh, dajëp do mahang taganä wät hadoo.

²⁰ P'op Hagä Do hä Isak h'yy kae'eeh do hyb n'aa taky n'aa edëng Jakóh, Esauh daheeh, sa pooj jé hawät do hä.

²¹ P'op Hagä Do hä Jakóh h'yy kae'eeh do hyb n'aa tadajëb pooj jé taky n'aa edëe wät mä pawóp hadoo do Joséh taah, tii bä m' ta tatu hä tanu hyy häng bä m', P'op Hagä Do taj'aa etsëe kán.

²² Joséh h'yy kae'eeh do hyb n'aa, tabedaa däk bä tadajëp doo, taky däng mä Esit bä naa Isaraéw buuj raban'yyh da ta jawén. P'op Hagä Do hä tah'yy kae'eeh do hyb n'aa tamejüü sa hä nyy d' rabad'oo ta k'yy paa hä.

²³ P'op Hagä Do hä Mosees yb, Mosees ÿñ rah'yy kae'eeh do hyb n'aa Mosees benäng do jawén paa bä, tamawoob hë kamarab noo gó rajëjën mä Mosees. Anäm mä sa hä sa t'aah. Dooh m' rajeyÿm bä häj n'aa wahë n'aa mejüü doo.

²⁴ P'op Hagä Do hä Mosees h'yy kae'eeh do hyb n'aa, dooh takarën bä Paraóh toog t'aah ramaneënh kara-pee tanado wät bä kä. ²⁵ Dooh takarën bä nesaa do moo heb'ooh do sa da tah'yyb hado bä. Dooh takarën bä sa sii tasebee bä. Ji wad'iits ti ta tii, ta hä. P'op Hagä Do karapee, Isaraéw buuj, sa sii rarejää do takarën tagadoo. ²⁶ Tak'ëp baad ub ta hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do kajaa do tagada do hyb n'aa ta hä raky n'aa rejää doo. Tak'ëp ky n'aa gebah do Esit häj n'aa bä hanäng do bahänh ti ta hä. Raky n'aa rejää do tawén gadoo, baad hadoo do ta sãm tagada do hyb n'aa ta pooj jé. ²⁷ Tah'yy kae'eeh do hyb n'aa né hë tawén eréd hóm Esit häj n'aa. Dooh Esit häj n'aa wahë

n'aa kawajääñ do tajeÿÿm do hyb n'aa tado bä. Dooh tah'yy gajëe hóm bä, P'op Hagä Do ji nahapäh do tahapëe däk do hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagä Do hä tah'yy kae'eeh do hyb n'aa tamejüü Pas-kowa heen n'aa Is-araéw buuj ratab'ëes. Tah'yy kae'eeh do hyb n'aa tamejüü b'éé majyyw repeets hóm sa tób noo bä, dajëb manaa do sa taah wah'ëeh hedoo do tanadej'ëep hyb n'aa.

²⁹ Isaraéw buuj rah'yy kae'eeh do hyb n'aa rabatsëg hóm akajar Hahiin Do häd näng doo me, bawoonh do ji mahóm do hadoo. Esit buuj kä rakarën bä paawä rabatsëg hóm Isaraéw buuj sa jawén, pehäs mä naëng me.

³⁰ Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa Jerikó häd näng do panang hadë pä s'ëeb kajäg bëeh, setsi ta äñ noo gó Isaraéw buuj ranu haw'õd bong jawén paa bä.

³¹ ÿñh Rahab häd näng doo, hajök do sii he'ÿÿh do paah, tah'yy kae'eeh do hyb n'aa dooh tadajëb bä ta wób sa sii, panang babuuj P'op Hagä Do ky nadah'eeh do sa sii. Baad mä Rahab gadoo paa pawóp hadoo do Isaraéw buuj panang begä n'aa. Tamo n'aa jesuu, taje-jën.

³² Badawëet paawä Gidejôn, Barak, Sän-Säw, Jepeté, Dawi, Samuéw häd enäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod na-ääj hë sa ky n'aa ji maher'ood bä. ³³ Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa ta ti sa wób rado hóm sa majÿ häj n'aa. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa baad P'op Hagä Do karën doo da ti sa wób rabag'ääs. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragadoo. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do noo mesoo awad. ³⁴ P'op Hagä Do hä rah'yy kae'eeh do hyb n'aa tëeg hõ tak'ëp haju do mahänh sa wób raked'ëep. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa sën-jeer mahänh raked'ëep sa wób. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa, nahej'oonh do paa hejooj padëek. Rah'yy kae'eeh do hyb n'aa rakarejan sa majÿ sii rakaneb'ooh noo gó, sa majÿ ranes'ëem. ³⁵ ÿÿj wób p'aa hënh ragadoo sa taah dejëp do mahang genä bong doo. ††

Sahõnh hë ta ti hedoo do ta wób rahapëe né paawä, h'yy kae'eeh do wób rahoop sa hä rarejää doo. Rahob had'yyt hë, dejëp. Dooh P'op Hagä Do raky n'aa jejën bä raked'ëep hyb n'aa paawä. Tak'ëp baad ji bawäd had'yyt do hÿ pong jé, ragenä bong bä kä, ti ragahëen.

³⁶ H'yy kae'eeh do wób raky n'aa rejää, rahewyyh. H'yy kae'eeh do wób ramoo mewyyt, ratsyym mewyyt haak sapuuw hadoo doo me, ragadahew'ëes doo gó radewäts b'ëeh. ³⁷ Pä me ramakut h'yy kae'eeh do wób radejëp hyb n'aa. H'yy kae'eeh do wób rabaa gehõg hóm seer me. H'yy kae'eeh do wób sën-jeer me radej'ëep. Jé pad'yyt hë h'yy kae'eeh do wób raked'ëep sa majÿ mahänh. Jääm hë b'éé byyh kabara byyh h'yy kae'eeh do wób sa saroor. Dooh sa wë hanyys péh. Ka-suud is paah. Rano n'aa masoo, rarahejää. ³⁸ Banawäng doo bä, waëë mahang, pä yb gabaho doo gó, k'ääts yt hä gabaho doo gó na-ääj hë rababok paah. Dooh rahyb n'aa p'eed bä badäk hahÿy bä hanäng

† Genesis 21.12

†† P'op Hagä Do ky n'aa rod sa hä masa do P'op Hagä Do hä rah'yy kae'eeh do hyb n'aa tii.

doo. Baad had'op ta tii. Badäk hahÿÿ bā habong do wób, P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa bahānh ta tii, baad hadoo doo. ³⁹ Baad ub ta ti sahōnh hē P'op Hagä Do hä, ta hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh paa ragado bā sa hä P'op Hagä Do ky n'aa eno dāk do paah. ⁴⁰ Rawén ganadoo paa ta tii, baad hadoo doo, pooj jé taky n'aa enooh do bahānh, P'op Hagä Do h'yyb dāng do hyb n'aa sa hä er hä na-āāj hē, séd demuun baad had'op er bahadoo hyb n'aa kã.

Dooh ji h'yy gajëe hōm bā baad nadoo do ji ahob né paawā ky n'aa hahÿÿh

12 Ti hyb n'aa kã, hajōk h'yy ka'eeh do paah, p'ooj ub habong do paa er rahapāh do hyb n'aa, taw'āāts hē er eréd hōm sahōnh hē ji tahewaat doo, baad nadoo do ji tamasoo do na-āāj hē. Taw'āāts hē h'yy ganajëng doo me P'op Hagä Do karēn doo da er aboo had'yyt hē hÿ jawén, tsyym kas'ÿÿ do h'yy ganajëng doo me rawaj'aaah doo da rakajaa bā kã. ² Taw'āāts hē Jesus hä er h'yyb padëek. Er h'yy ka'eeh do du na do tii, er h'yy ka'eeh do kah'ūūm hanoo do tii. Tak'ep tsebé do ta pooj jé tagadoo tagada do hyb n'aa tagadoo paa b'aa kajatsëk do hä tadajëp doo. Dooh hyb n'aa Jesus nu mebyng pé ta tii d' tadajëp do hä. [†] Tii bā kã, P'op Hagä Do sahōnh hē bag'āās do hub hēnh tabaso kã, takaweh'ëeh doo bā. ³ Bē hyb n'aa newē nyy da dooh Jesus h'yy gajëe hōm bā, tak'ep ajyy nesaa do moo heb'oooh do ta hä rakamajë né paawā. Bē hyb n'aa newē Jesus, bē h'yy gejë hōm mahānh. ⁴ Bēeh, dooh dajëb bē ahob nā bā nesaa do hä bē h'yy keb'aaah do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē h'yy keb'aaah né hē, bē h'yy gejë hōm manāh. ⁵ Bē mabaan hōm P'op Hagä Do kyyh bē tah'yyb en'yym do hyb n'aa bē tamaher'oot doo. Bēeh, ta taah hä tabaher'oot tii. Hahÿÿ da ta kyyh ta kyy kerih doo gó:

“Tah ÿÿ, mamak'yyts manā mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do òm tametëek doo.

H'yy gajëe hōm manā tak'ep hadoo doo me òm tamaher'ood bā, òm tah'yy geām bā.

⁶ Mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do metëek takamahān do hä.

Sahōnh Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo, ta taah hedoo doo, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hewyyh hadoo ta see pé noo gó tametëek hyb n'aa”, ^{††} nāng ta kyyh.

⁷ Baad nadoo do bē ahoop doo, bē tametëek do pan'aa tii. Ta taah bē bahado dāk do hyb n'aa, ta t'aah hä tabad'oo doo da bē hä tabad'oo ta ti metëeh. Sahōnh hē né hē sa taah hedoo do mahÿÿnh hadoo doo me sa yb metëek. ⁸ Mahÿÿnh do hadoo doo me P'op Hagä Do bē tama net'ëeg bā paawā, sahōnh hē ta taah tametëek doo da, tii bā dooh paawā ta taah heh'āāt bē do bā. ÿÿnh daap hetaah do taah hadoo paawā bē tii bā. ⁹ Er karepé noo gó, er yb badäk hahÿÿ bā hanāng doo, mahÿÿnh do hadoo doo me er ram-

[†] Judah buuj sa hä, b'aa hä ji dajëb bā tak'ep ji nu mebyng. Sa hä P'op Hagä Do ky n'aa was'ee dāk do tii d' dajëp doo. Ti hadoo né hē, dooh Jesus nu mebyy bā, baad hadoo do ta pooj jé tagada do hyb n'aa. ^{††} Proweh-Bijos 3.11-12

etëek, er wén weh'ëeh er yb. Ti hyb n'aa taw'āāts hē ti bahānh er Yb hÿ pong jé hawät do er ky daheeh, ta pa had'yyt hē er babok hyb n'aa. ¹⁰ Pawóp its ta baab noo gó ji yb ji rametëek baad hadoo doo me sa hä, er rabaw'ëeh hyb n'aa. P'op Hagä Doo kã er tametëek baad tabahadoo hyb n'aa er hä, baad had'op, tsyt hē nesaa do mahānh er babok hyb n'aa kã, tsyt hē nesaa do mahānh tabawät doo da. ¹¹ Ji hä rametëek doo, ji rahewyyh doo, dooh né hē ji genaag bā ta tii d' ji hä rabad'oo do ti noo gó. Hejooonh ji hä, datés ji hä. Ti hado né paawā, ta jawén kã, P'op Hagä Do mo haj'aa ji ahob wät do hyb n'aa ji h'yy ganyy dāk bā kã, tak'ep h'yyb nyyw gó baad had'op doo gó ji bawät tan'oo bā kã.

¹² Ti hyb n'aa kã, bēeh, h'yyb nahejooj padëek doo, bēeh, h'yyb nahedo padëek doo, taw'āāts hē bē h'yy kahej'ooonh, bē h'yyb hedo p'aa hēnh. ¹³ Taw'āāts hē tyw n'aa dajang doo me bē babok, h'yyb nahed'oo do rah'yy ganeyë hōm hyb n'aa, p'aa hēnh baad had'yyt hē Jesus tyw n'aa gó rababok hyb n'aa kã.

Dooh ji mak'yyts bā ji P'op Hagä Do maher'oot do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ H'yyb nyyw gó bē aboo sahōnh hē sa wē. Tsytt hē, nesaa do mahānh, P'op Hagä Do wē bē aboo had'yyt hē. Tsytt hē nesaa do mahānh ji naboo bā, dooh da Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do ji hapëe bā da. ¹⁵ Baad bē masaa bē da hadoo doo, dooh bē mahang makyys pé ji hä P'op Hagä Do ky enyym doo. Ji hä P'op Hagä Do ky enyym do makyys doo, ta hä h'yy gajëe hōm doo, baad nadoo do tadu n'aa, ta wób tah'yyb tatuk ta nemuun dawëe P'op Hagä Do mahānh rababok hyb n'aa. ¹⁶ Bē hyb n'aa matakä bē mahang tanaÿÿh hyb n'aa ta ÿÿm nadoo do sii, ta patug nadoo do sii. Bē hyb n'aa matakä bē mahang tananāng hyb n'aa P'op Hagä Do waneh'ëeh do Esauh makū bad'oo doo da. Sét ta waa hyb n'aa tesëem hōm, tan'oo dāk ta wah'ëe hadoo do paa ta hÿÿj hä. ¹⁷ Bē hapāh né hē, ta jawén, ta yb ky n'aa edëng takarēn bā, dooh ta yb gado wäd bā. Aód né paawā dooh tahaja wäd bā tahÿÿd bā tabad'oo do paah.

¹⁸ Ti hyb n'aa, taw'āāts hē h'yy ganajëng doo me baad had'yyt hē er h'yy ka'eeh. Baad ub né hē ta tyw n'aa papuuj, p'ooj ub Mosees hä kametä dāk do bahānh tii. Dooh bē kaja dāg ji hapāh do waëe bahōō dāk doo bā, tak'ep tabadagyp doo bā, bah'ood darung do bawät doo bā, er wahë makū rabad'oo do paa hadoo. ¹⁹ Dooh bē maa napëe bā b'éé s'āān gamehÿÿh do ky ka'eeh doo. Dooh bē maa napëe bā P'op Hagä Do kyyh ām n'aa nāng doo, ta ti ramaa napāh do paa hadoo. Ramaa napāh bā m' rabetsëe P'op Hagä Do ky ym hyb n'aa sa hä taher'oot doo. ²⁰ Tak'ep rajeyÿm do hyb n'aa, dooh m' rahaja bā ragado bā P'op Hagä Do mejūū doo: “Dajëp né da waëe hä moo dāng doo, bē masāāh see na-āāj hē dajëp né hē da. Ji akut pā me tadajëp hyb n'aa”, ^{††} nāng paa ta kyyh. ²¹ Tak'ep

[†] Er wahë makūūh tawén her'oot, ta wakāān Isaraéw buuj tama erih do hyb n'aa hahÿÿh. ^{††} Esodo 19.12-13

mä ta äm n'aa näng Mosees hapäh doo. Ti hyb n'aa m' taky hadoo: "Tak'ëp ý kajajän ta äm n'aa hä", † näng mäh. Ti hadoo paa sa hä.

²² Èr hä kä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëets hõm. Pooj jé sa hä kametä däk do nahado tii. Waëë hadoo ji matym me ji nahapäh do wë, Sijõn häd näng do wë bë kaja däk. Jerusarënh hÿ pong jé badäk doo hënh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do panang wë bë kaja kän. Tak'ëp hajök do ääs tseb'ee doo gó hÿ pong jé rakata padëëk doo bë bë kaja kän. ²³ P'op Hagä Do taah wah'ëeh hedoo do sa wë bë kaja däg kän. Hÿ pong jé sa häd kerii däk. Sa wób bë baha-do däk. P'op Hagä Do wë bë kaja kän, sahõnh hë badäk hahÿy bë habong do ky n'aa etyy doo. Baad habok do paa hÿy kë baad had'op do hado däk do sa wë bë kaja kän do hadoo. ^{†24} Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do Jesus gasëets hõm do wë bë kaja kän. Baad ta majyyw èr h'yyb tym tabenyuw däk. Abéw majyyw nahado, k'ääts gó naa P'op Hagä Do hä tabetsëë P'op Hagä Do babaanh hyb n'aa ta sãm. † Jesus majyyw etsëë hadoo P'op Hagä Do hä tamabaan hõm hyb n'aa sahõnh hë nesaa do èr moo bok do paah. ²⁵ Ti hyb n'aa bë mak'yyts manä Jesus èr tamaher'oot doo. P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh badäk hahÿy bë Mosees sa hä tamaher'oot do mak'yyts doo, nesaa do hä raky n'aa kety däk tii. Ti bahänh ji P'op Hagä Do rejää do èr ahoop da hÿ pong jé naa èr tamaher'oot do èr mak'yyts bë. Dooch èr haja bë èr kejën bë ta ti mahänh. ²⁶ P'ooj ub waëë Sinaih häd näng doo bë sa sii P'op Hagä Do baher'oot noo gó, tak'ëp badäk hahÿ katajus wät ta ky haj'aa. Da hë kë hahÿy da P'op Hagä Do ky däng: "Sét nuu me ti awät nä badäk hahÿ had'yyt nado katajuus ý an'oo bë. Wë na-ääj hë katajuus da ý an'oo bë", näng ta kyyh. ²⁷ "Sét nuu me ti awät nä" ta her'ood bë, gawatsig da tapehuunh do paa hahänh doo, naym doo, tahanäng pé tii. Jääm né hë haym nahänh doo. ²⁸ Ti hyb n'aa, panang banahänh do èr gadoo da do hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do bag'ääs doo bë, taw'ääts hë dooch èr eréd bë P'op Hagä Do ky ennym do ji hä. Taw'ääts hë takarën doo da, èr j'aa etsë ta hä. Taw'ääts hë P'op Hagä Do èr hyb n'aa jew'yyk èr hyb n'aa meuunh doo me. Taw'ääts hë ta wë èr kadadu doo me èr j'aa etsë ta hä. ²⁹ Taw'ääts hë tii d' èr bad'oo, tëeg hõõ sahõnh hë tagawats'iik do hadoo P'op Hagä Do èr h'yy kaha'eeh doo.

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahÿy

13 Taw'ääts hë bë kamahän had'yyt hë bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ² Taw'ääts hë baad bë gadoo bë tób bë ta s'ee hënh naa hena doo. Tii d' ta wób rabad'oo do hyb n'aa paah, ääs né ti ragadoo, dooch né paawä rahapëë bë ääs rado bë. ³ Taw'ääts hë ragadahew'ëes doo gó radewäts b'ëeh do bë hyb n'aa esee, bë masaa. Bë hyb n'aa newë nyy

† Dew-Teronom 9.19 †† Jesus hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa hÿ pong jé babuj n'aa ji bahado däk, dooch né paawä t'it hënh ji awäd nä bë. Ti hyb n'aa né hë sahõnh hë tetsén do wë ji kaja däk tanooh. † Genesis 4.10

d' bë karën paawä bë hä ta wób rado bë, bë tado bë paawä ènh radewäts b'ëeh doo. Bë hyb n'aa newë na-ääj hë rarahejää doo, bë hä pé hado né paawä ta tii.

⁴ Taw'ääts hë bë sahõnh hë bë hyb n'aa jew'yyk ji katëë doo. Masuuj nado tii. Taw'ääts hë ýnh patug dooch ta ým tawad'ii bë ýnh see wë. Taw'ääts hë ýnh na-ääj hë dooch tawad'ii bë ta patug. Tii d' ý wén her'oot, baad nadoo do hä P'op Hagä Do ky n'aa etyy da sa ým nadoo do sii, sa patug nadoo do sii ha'ÿy doo.

⁵ Bë kamahän manä dajëër. Taw'ääts hë bë h'yy gadeja bë wë hanäng do hä. Tii d' bë ý wén maher'oot, hahÿy da P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa: "Dooch õm ý eréd bë. A pa had'yyt hë ý bawät", † näng mäh.

⁶ Ti hyb n'aa, hejooch do èr hä takametä bë, dooch èr hyb n'aa tón bë. P'op Hagä Do hä èr h'yy kasadä do hyb n'aa hahÿy da èr hajaa èr ky hadoo:

"Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do masa ý n'aa. Dooch da ý eÿm bë.

Dooch hajaa pé hä ý ramoo bok péh." †

⁷ Bë hyb n'aa es'ee bë wahë n'aa bë h'yyb mah'üüm do paah, P'op Hagä Do panyyg bë ramaher'oot do paah. Bë hyb n'aa newë nyy da rababok paa radejèp bë kë. Taw'ääts hë rah'yy ka'eeh do paa da bë h'yy ka'eeh.

⁸ Jesus Kristo dooch takahÿy bë. P'ooj ub tabawät doo da, da hë na-ääj hë tabawät, hÿ jawén na-ääj hë tabawäd had'yyt da. ⁹ Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta s'ee hënh bë rah'yyb mah'üüm hajõng hedoo do ta see ky n'aa me rama metëëk doo me. Taw'ääts hë ji wë P'op Hagä Do ky ennym do bë tah'yyb hej'oonh, baad bë h'yy kae had'yyt hë hyb n'aa. Sa waa, sa tä ratay do hä bë hyb n'aa matakä manäh. Dooch ta ti masaa bë tayy do sa hä. ¹⁰ Èr wë ti anyy däg kän nesaa do èr moo bok do hado hõm doo, Jesus, èr hyb n'aa dajèp doo. Sa masääh wób majyyw Judah buuj sa ky n'aa rod wahë n'aa tamah'üüm P'op Hagä Do tób n'aa gawakó t'õp gadäk doo gó P'op Hagä Do matym gó, nesaa do ramoo bok do paa kado hõm hyb n'aa. Sa hä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa yt hä moo heb'ooch doo, dooch rahaja bë rawëë bë ta ti booyy, kabara dab. Panang bahänh rabaju hõm tii. Ta tii pé né hë, P'op Hagä Do matym gó nesaa do hado hõm do ti Jesus.

¹² Ta hä kaja däk sahõnh hë sa ky n'aa rod rabad'oo do paah. Ti hyb n'aa, Jesus na-ääj hë ahob wät panang bahänh, ta majyyw hyb n'aa tsyt hë P'op Hagä Do wë tabasëew hõm hyb n'aa ta karapee. ¹³ Ti hyb n'aa kë, panang bahänh Jesus ramah'üüm doo da, ta hä rarejää do tabahoop hyb n'aa, taw'ääts hë èr na-ääj hë èr eréd hõm Jesus ganadoo do rabahed'oo doo. Taw'ääts hë èr gadoo Jesus hyb n'aa èr raky n'aa rejä bë, Jesus gado däk do paa hadoo ta hä raky n'aa rejää doo. ¹⁴ Ta ti ý wén her'oot, dooch babä èr panang heh'äät nahänh do tado bë. Hÿ pong jé èr panang heh'äät do ti èr gada doo. ¹⁵ Jesus èr ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo do hyb n'aa, taw'ääts hë Jesus wë èr bahõm èr j'aa etsëë had'yyt hë hyb n'aa P'op Hagä Doo. Da hë èr

†† Dew-Teronom 31.6 †† Saaw-Mo 118.6-7

j'aa etsë doo, P'op Hagä Do matym n'aa hadoo né hë tii, P'op Hagä Do ji hyb n'aa jew'yyk do né hë tii. ¹⁶ Bë moo boo had'yyt hë baad hadoo do bë da hadoo do wë. Bë mabaan manä tii. Bë masaa had'yyt hë ta wób bë wë hanäng doo me. Bë mabaan manä tii. P'op Hagä Do matym n'aa hadoo tii. P'op Hagä Do h'yy gadajang ta tii hä. ¹⁷ Taw'ääts hë bë ky dahé, bë hyb n'aa jewyyg Jesus hä h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë wahë n'aa hedoo doo. Bë rahagää had'yyt hë, rahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Do wë rakametëeh hyb n'aa ta jawén kä nyy da paa bë rabahag'ääs. Bë an'oo manä bë rahyb n'aa tón, baad nadoo do hyb n'aa ta ti bë hä. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë ky dahé né hë, tsebee gó bë raba-hag'ääs hyb n'aa.

¹⁸ Bë ky n'aa ets'ëë ää hyb n'aa P'op Hagä Do hä. Ää hapäh, baad ub ää h'yyb. Baad ub ää baboo had'yyt hë ää karën. ¹⁹ Tak'ëp bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do banoo hyb n'aa nyyw hë y matëeh hyb n'aa bë wë.

Ky n'aa kedëng do ky n'aa hahyÿh

²⁰ Y karën P'op Hagä Doo, h'yyb nyyw ji hä hanoo doo, bë hä tabanoo sahõnh hë baad hadoo doo,

takarën do bë bahajaa bë moo bok hyb n'aa. Y karën Jesus Kristo hyb n'aa tamoo wät ër h'yyb gó tagen'aak doo. Ta tyw n'aa papuuj nahänh do P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa Jesus majyyw gasëets hõm do hyb n'aa, p'aa hënh Jesus ër Wahë N'aa ganä wät dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bä. B'éé hagä n'aa wahë n'aa heh'äät do ti Jesus. † Taw'ääts hë Jesus Kristo ër j'aa etsëë had'yyt hë. Yÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

²² Wakän haa hedoo doo, baad bë gado hahy bë y ma erih doo gó bë y maher'oot doo. Dooch tadawëd bä y ma erih doo.

²³ Bë y maher'oot, dooh ër hÿÿj hadoo do Tsimoot ragadahew'ëes doo gó tag'ëëd wäd bä. Rado nyyh. Nyyw hë takaja bä babä, y mahüüm da si yÿ, bë wë y beg'ääs bä.

²⁴ Bë maher'ood ää hyb n'aa esee bë wahë n'aa hedoo doo, sahõnh hë P'op Hagä Do karapee na-ääj hë. Itarija häj n'aa buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do bë m' rahyb n'aa esee. ²⁵ Y karën P'op Hagä Do ky ennym bë wë. Jääm hë kä.

† Èr hagä n'aa heh'äät tahanäng pé tii.

Tsijaag

1 Tsijaag ý ti hýŷh, P'op Hagä Doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do sa karom. ¹² hedoo do Isaraéw taah panaa mahang Jesus hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë ketyn hõm do ý edëng.

Ji hä kametyy do ky n'aa hahýŷh

² Wakän haa, † taw'ääts hë baad bë tsebee hajõng hedoo pé ji hä kametyy do bë wë tana bä. ³ Baad P'op Hagä Do hä ji h'yy ka'eeh do kametyy doo, ji h'yy kahejój had'yyt hë tan'oo bä. Ta ti bë bahapäh do hyb n'aa "taw'ääts hë baad bë tsebee kametyy do hä" ý wén näng. ⁴ Taw'ääts hë bë h'yy kahejój had'yyt hë baad tabahado däk hyb n'aa bë h'yyb tym, sahõnh hë ji hä P'op Hagä Do karën do tabanäng hyb n'aa bë h'yyb tym gó, bë wë tabadoo mahänh. ⁵ Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do karën do bë see nahapëë bä, taw'ääts hë tabetsëë P'op Hagä Do hä. Tii bä P'op Hagä Do banoo ta hä tah'yy ganäng hyb n'aa. Baad P'op Hagä Do banoo ji hä kä. Tak'ëp P'op Hagä Do betsëeh sahõnh hë sa hä. Dooch ji tahajëew bä ji ky n'aa ets'ëë bä. ⁶ Taw'ääts hë hetsëë doo, h'yy ka'eeh doo me taky n'aa etsëë. Taw'ääts hë dooch taky sëew bä P'op Hagä Doo. Maadaka bah'ood ty gahëm hënh tamahüüm do hadoo jé ky sëm doo. ⁷ Ta ti hadoo do dooch tagadoo pé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa. ⁸ Pawóp hë hadoo ta ti hedoo pé sa h'yyb. H'yy kehýŷd had'yyt hë ragabok.

⁹ Taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh do kes' uut doo, ky n'aa nets'ëeh doo, rah'yy kasab'ee, P'op Hagä Do matym gó raky n'aa etsä däk tanoo do hyb n'aa. ¹⁰ Taw'ääts hë tak'ëp ma enäh do rah'yy kasab'ee rakadad'uu P'op Hagä Do an'oo wät do hyb n'aa sa hä. Jawii ts'ooh ahëej jëng do hadoo da. ††¹¹ Papýŷj nu ganä däk bä, tak'ëp tabajuu bä, tsawyy jëng jawii. Tüü ta ts'ooh kajäg jëng. Ahëej jëng tii bä hanäm do ta hä. Ti hadoo né hë tak'ëp ma enäh do sa hä. Sa ma hä ramoo boo nuuj jé né hë ragawatsig jëng.

¹² Ky n'aa kedëng ji, ji h'yy kaneréd bä kametyy do ji wë tana bä. Kametyy do hä ji j'aa ketsëë däk bä kä ji gadoo ji hedëb heh'äät do ta säm hadoo, ta hä kamahän do hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah.

¹³ Kametyy do ji wë tana bä, ji tah'yyb tatug bä nesaa do ji moo wät hyb n'aa, taw'ääts hë dooch "P'op Hagä Do ý tah'yyb tatuk" ji noo bä. Dooch hajaa pé P'op Hagä Do tah'yyb tatug bä nesaa do hä. P'op Hagä Do na-ääj

† Wakän haa Tsijaag wén erii wät, ta nemuun Jesus hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. †† Rakadad'uu P'op Hagä Do an'oo bä, sa ma hä rah'yyb naeh hyb n'aa, P'op Hagä Do hä naa sahõnh hë sa wë hanäng do rabahapäh hyb n'aa.

hë dooch ji tah'yyb tatug bä nesaa do hä. ¹⁴ Nesaa do ër h'yyb karën do ti ër tah'yyb tatuk nesaa do wë. Èr tawedii, tii bä ër tah'yyb maso däk nesaa do hä. ¹⁵ Nesaa do ji moo wät do ganyyh tii bä, nesaa do ër h'yy karën do haj'aa. Nesaa do aee däg bä, nesaa do kah'üüm bä kä, tamana kän ji h'yyb tym dajëp doo.

¹⁶ Bë daaj hë bë kawad'ii manä wakän haa ý kamahän doo. ¹⁷ Sahõnh hë taw'ääts hë hadoo doo, baad had'op do na-ääj hë, p'op naa né hë tabana. P'op Hagä Doo, wë hä hanäng do bag pahuunh do hanaa né hë. Badäk hahý bag kawereem né hë paawä, P'op Hagä Do dooch tah'yy kahýŷd bä, dooch ta hä hewaap pé na-ääj hë. ¹⁸ P'op Hagä Do h'yyb däng ër h'yyb tym tabed'ëep hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa me, ta kara-pee tsyt hë tasëew däk do ër bahadoo hyb n'aa ta wë, sahõnh hë tapehuunh do mahang, pooj jé joom ag P'op Hagä Do wë kasëew hõm do hadoo ër bahadoo hyb n'aa.

Ji maa new'ëp do nado P'op Hagä Do kyyh ky n'aa hahýŷh

¹⁹ Wakän haa ý kamahän doo, bë hyb n'aa matakä hahýŷ hä: Taw'ääts hë sahõnh hë ji, ji nanyw hë ji maa newëë. Taw'ääts hë dooch nanyw hë ji er'ood. Taw'ääts hë dooch nanyw hë ji kawaj'ään bä. ²⁰ Kawaj'ään doo, dooch baad ji hawät do P'op Hagä Do ji hä gahëen do an'oo bä. ²¹ Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë eréd hõm hesus hadoo do bë h'yyb tym gó hanäng doo. Bë eréd hõm na-ääj hë nesaa do hedoo do jé pad'yyt hë hanäng doo. H'yy kadaduu doo me bë gado P'op Hagä Do kyyh bë h'yyb gó kan'oo däk doo. Ta ti né hë hajaa bë h'yyb tym tabed'ëep, P'op Hagä Do wë bë nu kajäk hyb n'aa.

²² Ji maa new'ëp do nado P'op Hagä Do kyyh. Taw'ääts hë ji moo wät né hë taher'oot doo. Ta ti maa new'ëp doo, panyyg ky nadaheeh doo, ta daaj hë takawadii. ²³ Hahý hadoo P'op Hagä Do kyyh maa new'ëp doo, tamejüü do moo nawät doo: Aj'yy japow me kameg'ääs do hadoo tii. ²⁴ Kameg'ääs, ti tabahõm, ti nanyw hë tamabaan hõm takamegää wät doo. ²⁵ Ta tii d' nado baad matakëë do P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do baad had'op doo, nesaa do mahänh ji ted'ëep doo. Baad tamatakä had'yyt bä, tamanabaan bä, taky dahé bä, sahõnh hë tamoo wät do hä P'op Hagä Do ky n'aa edëng ta hä.

²⁶ P'op Hagä Do karën doo da hawät do ted'oo doo, ta kyy tamanedug bä, ta hä hë takawadii tii. Daap ti ta ti P'op Hagä Do wë tamoo wät do ted'oo doo. ²⁷ Hahý ti baad hadoo do heh'äät do P'op Hagä Do ër Yb gadoo

do ər hā: Kabarii, ỹnh patug tamaa wād is do na-āāj hē ji t'yyd mehīn doo, baad tanado bā sa hā. Hahỹ na-āāj hē P'op Hagā Do gadoo do ər hā: Ji matakēē ji hā badāk hahỹ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do h'yyb karēn do mahānh.

Dooch ji asēew bā ji gadoo do sa mahang ky n'aa hahỹh

2 Wakān haa, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā, tak'ēp ji weh'ēeh do hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa, bē asēew manā bē gadoo do sa mahang. ² Hahỹ d' ỹ hanāng pé tii: Aj'yy ta moo heen n'aa k'āāts tēg gabarēeh do moo dāk doo, saroor ky n'aa gebah do dadāk do bē kahet'aa bā takajaa bā, baad bē gado bā, banām doo bā bē atsyd bā tabasooch hyb n'aa, tii bā aj'yy kasuud is doo, saroor sāg dadāk do bē kahet'aa bā tajēē suun bā na-āāj né hē, ti ta hā bē ky hado bā: "Nanāng bā ag'ēēd dāg, tūū tsym ỹ pa mabahyy hāng", bē noo bā, ⁴ dooh sēd demuun bē gado bā bē wē heg'āās doo. Tii d' bē adoo bā, bē asēew dāk bē gadoo do mahang. Baad nado tii. Hyb n'aa jewyk doo, baad hadoo doo, baad nadoo do rod n'aa ky nesaa do hado dāk bē tii bā.

⁵ Wakān haa ỹ kamahān doo, bē maa newē hahỹ ỹ her'oot doo: P'op Hagā Do asēew hōm badāk hahỹ hā habong do sa hā kas'uut doo, baad ub Jesus Kristo hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa, P'op Hagā Do bag'āās do karapee rabahadoo hyb n'aa, ta hā kamahān do sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paah. ⁶ Bēē kā, bē mak'yyts kām kas'uut doo. Tak'ēp ma enāh do nado g'eeh ti bē hā rejāā doo? Ti nado g'eeh ti bē ramahūūm do hyb n'aa jewyk do sa wē, bē raky n'aa tapaa hyb n'aa sa hā? ⁷ Tak'ēp ma nāng do né tii, Jesus bē wahē n'aa ky n'aa etsēeh do ky n'aa rahejāā doo.

⁸ Baad né hē ti bē hā, hahỹ ər Wahē N'aa ky n'aa jaw'yyk do baad bē ky dahé bā: "Makamahān a da hadoo doo, a hā makamahān doo da." [†] Ta tii da né hē P'op Hagā Do kyy kerih doo. ⁹ Ti hyb n'aa, ta see baad bē gado bā ta wób sa mahānh, nesaa do bē moo boo dāk. P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do bē taky n'aa ety dāk tii bā, ta ky n'aa jaw'yyk do bē ky nadaheeh do hyb n'aa. ¹⁰ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén erih ta tii: Sahōnh hē né hē paawā P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo, sēt ub taky nadahé bā, sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do tabahado dāk tii. ¹¹ "Aā manā ta seeh ỹm sii" ^{††} mejūū doo, "Madajēēb manā a da hadoo doo" [‡] ti na-āāj hē tamejūū. Ti hyb n'aa, a da hadoo do madajēēb bā, a ỹm, a patug nadoo do sii naā né hē paawā ōm, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do mabahado dāk né hē ōm. ¹² Ta jawén bē hā da P'op Hagā Do ky dāng nyy d' tabad'oo bē hā, bē ky dahé bā, bē ky nadahé bā ta ky n'aa hanām do P'op Hagā Do wē ji ted'ēēp doo. Ti hyb n'aa, ji bawāt do hā P'op Hagā Do matakēē do hyb n'aa, bē hyb n'aa matakā bē her'oot do hā, bē babok do hā. ¹³ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén erih ta tii: Ta wób t'yyd

[†] Rewitikos 19.18 ^{††} Esodo 20.14, Dew-Teronom 5.18 [‡] Esodo 20.13, Dew-Teronom 5.17

manehīn doo, dooh P'op Hagā Do t'yyd mehīn bā. Ji t'yyd mehīn bā ta wób, dooh tii bā P'op Hagā Do ji taky n'aa ety bā. Ji tat'yyd mehīn da.

Ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa ky n'aa hahỹh

¹⁴ Wakān haa, "Jesus hā ỹ h'yy ka'eeh" ji noo bā, baad hadoo do ji moo nawād bā ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa, daap ti ta ti ji her'oot doo. Ta ti hedoo do ji h'yy ka'eeh doo, dooh tahaja bā ji tedēeb bā P'op Hagā Do wē. ¹⁵ Tanny bā paawā ji hỹj hedoo doo, ji ānh hedoo do hahēem doo, saroor hebaan do tema bok do hyb n'aa, has'aah do na-āāj hē, ¹⁶ tii bā bē see ky hadoo bā paawā sa hā: "Ahōm kā baad ub, kahatāh, mawog nyy dāg da!", taky hadoo bā, dooh tanoo pé sa wē bedoh do sa hā, daap hē ta tii d' ta kyyh. ¹⁷ Ti hadoo né hē, jāām ub Jesus hā ji h'yy kae bā, baad hadoo do ji moo nawād bā paawā ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa, daap hē ti ta ti ji h'yy ka'eeh do ji hanāng doo. Dajēp do hadoo ti ta ti ji h'yy ka'eeh doo.

¹⁸ Bē see apāh ky hadoo hā ỹ: "Ta see Jesus hā tah'yy ka'eeh, ta see baad hadoo do moo hew'ēēt doo", nāng apāh. Ta ti hā hahỹ d' kēh ỹ: Mametā hā ỹ mahaja bā paawā Jesus hā mah'yy kaha'eeh doo, baad hadoo do mamoo nawād do hā. Tii bā da baad hadoo do ỹ moo wāt do hā ỹ metēeh a hā Jesus hā ỹ h'yy ka'eeh doo. ¹⁹ Jāām hē sēt ub né hē P'op Hagā Doo, maky daheeh, mahanāng? Taw'āāts hē né paawā ta tii, karap'aar h'yyb nesaa do na-āāj né hē rahapāh tii. Ti hadoo né hē, kajajān bong P'op Hagā Do rajēỹm do hyb n'aa. ²⁰ H'yy gatamah do ōm! Makarēn ỹ metēeh a hā daap hē ta tii da ji h'yy kae bā, baad hadoo do ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa ji moo nawād bā? ²¹ Bē hyb n'aa newē ər wahē makū Abaraām. P'op Hagā Do mejūū do taky daheeh do hyb n'aa né hē Abaraām baad tabahado dāk paa P'op Hagā Do matym gó, ta t'aah Isak taban'oo dāk noo gó P'op Hagā Do hā tabajuu hyb n'aa paawā. ²² Mahyb n'aa newē, baad P'op Hagā Do hā Abaraām h'yy ka'eeh do hyb n'aa taky daheeh na-āāj hē P'op Hagā Do mejūū doo. P'op Hagā Do mejūū do tamoo wāt do hyb n'aa, heh'āāt dāg tah'yy ka'eeh doo. ²³ Hahỹ da P'op Hagā Do kyy kerih do paa hā: "Abaraām ky dahé kām Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Taky daheeh do hyb n'aa né kā m', baad tawén hado dāk P'op Hagā Do matym gó." ^{††} Abaraām moo wāt do hā, taky daheeh do hā, te hub né hē ta ti kerih do kametā dāk. P'op Hagā Do najiis ramaneēēj kām Abaraām.

²⁴ Wyt ta maab hē: P'op Hagā Do karēn do ji moo wāt do hyb n'aa na-āāj hē baad dāg ji h'yyb tym P'op Hagā Do matym gó. Jāām hē ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa had'yyt nado. ^{‡‡} Ti hadoo Rahab hād nāng do hā, ỹnh pooj jē hajōk do sii heỹh doo. Tamoo wāt do hyb

^{††} Genesis 15.6 ^{‡‡} Dooch Tsijaag ma met'ēēg bā jāām hē baad hadoo do ji moo wāt do hyb n'aa baad ji hado dāk P'op Hagā Do matym gó. Hahỹ ti Tsijaag hanāng péh: Heh'āāt tado bā ji h'yy ka'eeh doo, tii bā baad hadoo do P'op Hagā Do karēn do ji moo wāt. Jē P'op Hagā Do ji hā karēn do ky nadaheeh doo, dooh tah'yy kae bā heh'āāt. 2.26 hā Tsijaag ji tamaher'oot nyy d' tahanāng péh.

n'aa baad tawén hado däk P'op Hagä Do matym gó, sa panang beg'ääs do ta tób bä tagadoo do hyb n'aa, ta tyw n'aa see tametëeh hyb n'aa kä kejën doo gó rabahöm hyb n'aa.

²⁶ Ji h'yyb tym tamaa wäd bä ji dajëp. Ti hadoo ji h'yy ka'eeh do hä. Baad hadoo do ji moo wät do badoo bä ji hä, dajëp do hadoo tii bä ji h'yy ka'eeh doo.

Ji nooh, ji nag'aad ky n'aa hahÿÿh

3 Wakän haa, bë hapäh hahÿÿh: Ta wób bahänh P'op Hagä Do ky n'aa etyy da ta ky n'aa ma mehetëk do sa hä. [†] Ti bahänh taky n'aa etyy do hyb n'aa ta kyyh ma mehetëk do sa hä, taw'ääts hë dooh hajök bë mahang karën do ta ky n'aa ma mehetëk rabahadoo hyb n'aa. ² Sahönh hë ëer, ër bes'öös hajöng. Hÿÿ kä, aj'yy taher'oot do hä nes'öös doo, baad had'op do tii. Tahajaa sahönh hë nesaa do mahänh baad takanä bä. ³ Ta meduug n'aa ji dadäg bä kawaaro noo hä ji raky daheeh do heen n'aa, ji hajaa ji medug bä ta hä sahönh hë. ⁴ Marakate na-ääj né hë. Aee né paawä, tak'ëp tabahëm do mahüüm né paawä, ta poo wöj n'aa mahüüm rakarën hënh ta du wöd n'aa me, nad'ëed its né paawä ta tii. ⁵ Ti hadoo ji nag'aad hä. Nad'ëed its né paawä ji nag'aad, kasab'ee hajöng tahajaa. Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Hëej baeh do ahöng, nad'ëed its né paawä ta hõö du n'aa doo. ⁶ Tëeg hõö hadoo ji nooh, ji nag'aad. Séd dó nesaa do ta hanaa. Ji nag'aad ji mer'oot do hanaa né hë hesus do hadoo sahönh hë ji hä, ji her'oot do hyb n'aa. Nesaa do ji nag'aad her'oot do hanaa, ji karehejäã do sahönh hë. Tii d' had'yyt hë ji gawät. Ji madajëp né hë ta tii da. Tëeg hõö tabanesaa do hanäng doo hënh naa tagahõö do hadoo ji nag'aad. ⁷ Sahönh badäk hahÿ babo n'aa hëej hä habong doo, tame habong doo, taw'ëed sii hë ji hajaa ji met'ëeg bä. Pooj jé rahaja däk tii, da hë na-ääj né hë. ⁸ Ta ti ji haja né hë paawä, ji nag'aad, ji mer'oot doo me, dooh hajaa pé tamet'ëeg bä, dooh hajaa pé tamedug bä. Nesaa do ta ti ji nag'aad. Dooh ji haja bä ta hä. Tawäd had'yyt hë. P'ymm mahÿÿnh do hadoo ji dahej'ëep do hadoo ta hanaa. ⁹ Ta tii me ji j'aa etsë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ër Yb. Ta tii me na-ääj hë ji ky n'aa wasee ji da hadoo do P'op Hagä Do pahuunh do ta da hadoo doo. ¹⁰ Sét né hë ji noo me naa ti tamanyyh ji j'aa etsë do ky n'aa, ji ky n'aa wasee do ky n'aa na-ääj hë. Dooh taw'ääts hë tado bä ta ti wakän haa. ¹¹ K'ääts gó naa naëng ganyyh doo, dooh séd demuun naëng ganä bä ty ganäm doo, naëng ty gasus do na-ääj hë. ¹² Wakän haa, joom dooh ta ag kawereem bä. Dooh wiigo häd näng do joom eag bä oriib häd näng do ag. Dooh uwa tyd hä taganä bä wiigo häd näng do ag. Dooh na-ääj hë naëng ty ganäm doo bä naa ty gasus do taganä bä. ††

† Ta wób bahänh P'op Hagä Do wén gahëen ta ky n'aa ma mehetëk hedoo do sa hä, baad ta kyyh rabahapäh do hyb n'aa. †† Ti hadoo ji nag'aad hä. Taw'ääts hë jäãm hë baad hadoo do ji er'oot!

Ji hajaa do heh'äät do ky n'aa hahÿÿh

¹³ Bë mahang P'op Hagä Do ji hä karën do tahapäh ted'oo doo, ta tii hä tah'yy ganäng ted'oo doo, taw'ääts hë baad tabawät do hä tametëeh ta tii. Taw'ääts hë kanasab'ee doo gó baad hadoo do tamoo wät. P'op Hagä Do karën do hapäh doo, dooh takasabé bä.

¹⁴ Hÿÿ kä, tak'ëp bë h'yy kajewëets bä, ta wób sa bahänh had'yyt bä bë karën bä bë h'yy kajäg bä, bë h'yy kasabé manä bë hajaa bë ed'oo do hä. Ta tii d' bë adoo bä, dooh baad hadoo do bë ky dahé wäd bä. ¹⁵ Ta ti hedoo pé ji hajaa doo, dooh hÿ pong jé naa tado bä. Badäk hahÿÿ bä naa tii. Nesaa Do Yb hanaa. ¹⁶ Ji hyb n'aa jewës do bawät bä, ji karën do sa bahänh ji bawät do bawät bä, ta tii bä ky ked'aak doo, ta tii bä kaj'öök do bawät. Ta tii bä sahönh hë nesaa do moo kahew'ëet do ji baw'yyt. ¹⁷ Ji hajaa do hÿ pong jé hana doo, ta ti anoo ji hä baad had'op do ji h'yyb tym. H'yyb nyyw gó ji bawät sahönh hë sa wë tan'oo bä tii. Dooh h'yy gaëëj me ta wób ji gado tan'oo bä. Ta wób her'oot do baad ji maa newëe ta ti an'oo bä. Ta wób ji t'yyd mehÿÿn had'yyt hë, baad hadoo do ji moo wäd had'yyt hë ta wób hä tan'oo bä. Séd gó ji gadoo ta wób tan'oo bä. Dooh ji h'yyb ji jejën bä tan'oo bä na-ääj né hë. ¹⁸ H'yyb nyyw gó ta wób sa da hadoo do wë rababok hanoo doo, h'yyb nyyw gó tabejoom do hadoo baad hadoo do sa h'yyb tym gó. P'op Hagä Do gen'aak doo da rababok tii kä.

Badäk hahÿ kamahän doo, P'op Hagä Do majÿÿ hado däk tii, ky n'aa hahÿÿh

4 N'yy hënh naa ti bë mahang bë kamaj'ÿÿ doo, bë kaj'öök doo? Baad nadoo do bë h'yyb karën do naa né tii. Baad nadoo do bë h'yyb karën do bë hä hë takamaj'ÿÿ. ² Ti anäng tak'ëp bë h'yyb karën doo. Dooh bë gado bä. Bë ganadoo do hyb n'aa, bë daj'ëep bë da hadoo doo. ³ Bë h'yy kajew'ëes ta wób ma hä. Dooh bë haja bä bë gado bä, ti hyb n'aa bë kaj'öök, bë kamaj'ÿÿ. Bë wén ganadoo bë karën doo, bë netsëë do hyb n'aa P'op Hagä Do hä. ³ P'op Hagä Do hä bë betsëë bä, P'op Hagä Do nanoo bë hä baad hyb n'aa nado bë etsëë do hyb n'aa. Bë hä hë had'yyt hë bë karën bë ahänh bë etsëë doo. ⁴ Ÿÿnh ta patug wadii doo, h'yyb rejää do hadoo bëeh! P'op Hagä Do heréd höm do bëeh. Dooh bë hapëë bä g'eeh, badäk hahÿÿ hä hanäng do kamahän doo, P'op Hagä Do majÿÿ hado däk tii? Jé karën pé takamahän bä badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rakamahän doo, P'op Hagä Do majÿÿ tabahado däk. ⁵ Daap hë bë ed'oo g'eeh hahÿ P'op Hagä Do kyy kerih doo? "P'op Hagä Do kamahän, tahy n'aa jewës ër h'yyb tym ër hä tanoo doo. Takarën ta hä ub had'yyt ji h'yyb däk." ⁶ Tii d' tado né paawä, ta bahänh P'op Hagä Do ër tamasa ër tat'yyd mehÿÿn do hyb n'aa. Ti hyb n'aa hahÿÿ da takerih ta kyy kerih doo gó: "P'op Hagä Do hyb n'aa wareem

‡ Hahÿÿ da 1 Jowäw 3.15 hä takerii däk: "Ta wakään wë h'yy gaëënh doo, dahej'ëep do hadoo ti P'op Hagä Do matym gó." Ji h'yyb gó ti tii.

kasab'ee do hä. P'op Hagä Do t'yyd mehïin kadad'uu doo, P'op Hagä Do ky ennyim sa hä", † näng kerih do hä. ⁷ Ti hyb n'aa taw'ääts hē P'op Hagä Do mejūū do bē ky dahé had'yyt hē. Taw'ääts hē bē kahejój Dijab †† wē, tii bā da wajaah bē mahānh. ⁸ Taw'ääts hē P'op Hagä Do wē bē h'yy katahā, tii bā da bē wē takatah'yy na-āāj né hē. Bēeh, nesaa do moo heb'ooh doo, bē eréd nesaa doo. Bēeh, h'yy kes'eenh doo, bē ennyw bē h'yyb tym P'op Hagä Do wē. ⁹ Taw'ääts hē bē t'yyd kamehïin, bē h'yy gabedo booh, bē aód ta see hā bē h'yyb padēek do hyb n'aa. Bē kawewaw manāh! Taw'ääts hē bē h'yy ketón bē mo haj'aa hā. Bē tsebee manāh! Taw'ääts hē bē hyb n'aa tón. ¹⁰ Taw'ääts hē bē kadad'uu P'op Hagä Do wē, tii bā da bē taweh'ēeh.

¹¹ Wakān haa, bē ky n'aa rejā manā ta wób. Ta da hadoo do ky n'aa rejāā doo, ta da hadoo do ky n'aa etyy doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do taky n'aa rejāā tii, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do taky n'aa etyy tii. †† P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do maky n'aa ety bā, ta ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh do nado ōm tii bā. Hyb n'aa jawyk do baad hadoo doo, baad nadoo do rod n'aa a daaj hē tii bā mabanoo a hä. ¹² Jāām hē sét ub ti ta ky n'aa jaw'yyk do hanoo doo, baad hadoo doo, baad nadoo do ky n'aa rod. Ti né ti hajaa ji ted'ēep, ti né ti hajaa ji tarejāā. Ōm nado. Jaa ōm a hā pé a da hadoo do maky n'aa ety bā?

DooH ji hā hē ji h'yy kasabé bā do ky n'aa hah'yyh

¹³ Bē maa newē hah'yy da her'oot doo: "Āā d' ah'ūūm, jati āā bahōm panang hēnh. Sét ta baab āā tab'ēēs t'ī hēnh āā es'ēem āā dajēer enāh hyb n'aa." ¹⁴ Ta tii da bē h'yyb, ta tii d' bē baher'oot, dooh bē hapēē bā h'ēēd hado jat'iip hadoo. Ny hadoo bēeh, badāk hah'yy hā bē babok bā? Wanakud hadoo bēeh. Kanahēn d'os hē taganyyh, ti tadawuh. ¹⁵ Ti hyb n'aa taw'ääts hē hah'yy da paawā bē kyyh: "Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn bā āā babok nā, āā hyb n'aa newēē do āā moo bok tii bā." ¹⁶ Tii d' nado paawā bē h'yyb da hē. Bē bad'oo do hā bē h'yy kasab'ee. Nas'aa ta ti ji h'yy kasab'ee doo! ¹⁷ Ti hyb n'aa, hajaa do baad hadoo do moo wāt doo, tamoo nawād bā, nesaa do tamoo wād dāk P'op Hagä Do matym gó.

Tak'ēp ma näng do tamaher'oot do ky n'aa hah'yyh

5 Bē maa newē, tak'ēp ma näng doo! Bē aód, bē awaaw nesaa do ta jawén bē wē takajāk do hyb n'aa da. ² Karejā dāk bē ma. Kamera rejā dāk bē sa-roor. ³ Hetōd dāk bē wē hanäng do k'ääts tēg gabarēeh doo, k'ääts tēg hawak doo. Ta ti hetōt do bē da taky n'aa tapaa hadoo P'op Hagä Do matym gó. ††

† Proweh-Bijos 3.34 †† Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab. † Rawēn h'yy kes'eenh, séd demuun rakarēn do hyb n'aa paawā rakamahān badāk hah'yy bā hanäng doo, P'op Hagä Do na-āāj hē. †† Hah'yy da P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ji da hadoo do ky n'aa hā: "Makamahān a da hadoo doo, a hā makamahān do hadoo", näng. Ji da hadoo do ji ky n'aa ety bā, dooh ji da hadoo do ji kamahān bā. Ti hyb n'aa ta tii da Tsijaag wén erii wāt. †† Rabaa esīth do hyb n'aa sa ma, jāām hē sa hā hē rakarēn rabah'ēēnh do

Hetōt do bē da taju toonh, tēeg hōō hado dāk. Bē bata dāk bē ma, edaa däg né hē paawā badāk hah'yy gawat-sik doo. ⁴ Dooh paa bē epaag hōm bā moo bok do bē joom hā. Bē maa newē da! Ta sām bē nepaag hōm do eēēj had'yyt hē hadoo bē hā ky n'aa tapaa do ky n'aa P'op Hagä Do matym gó. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahōnh hē Haj'ap Doo, maa napēē wāt bē wē moo bok do sa kyyh. ⁵ Sahōnh hē hanām do jawén, ky n'aa gebah do jawén bē baboo bong badāk hah'yy hā bē baboo bong noo gó. Sahōnh hē bē h'yyb karēn do jawén bē baboo bok. Booy yb hepuh do ji tā ji daj'ēep do hado dāk bēeh. Tak'ēp da P'op Hagä Do rejāā da bē h'yy kā. ⁶ Baad habok do wób bē ky n'aa ety dāk nesaa doo me, bē neboh bēeh, dooh né paawā rahejooj bā bē wē.

Ji h'yy ganajēng do ky n'aa hah'yyh

⁷ Bēeh, wakān haa, taw'ääts hē bē h'yy gejē hōm manā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do p'aa hēnh tabahyng do bē gada do hä. Bē hyb n'aa newē nyy da joom hejóm do tagada ta joom ag baad hadoo doo. H'yy ganajēng doo gó tagada naēng hedoos do ta joom heduu n'aa. ⁸ Taw'ääts hē bē na-āāj hē tii da bē bad'oo. Taw'ääts hē h'yyb jawyg gó bē gadoo baad nadoo do bē ahoop doo. Taw'ääts hē bē h'yy gejē hōm manāh, edaa dāk do hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa doo.

⁹ Wakān haa, bē ky n'aa hajēēw manā bē da hadoo doo, bē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa netyy hyb n'aa. Edaa dāk takajaa ji ky n'aa etyy n'aa. ¹⁰ Wakān haa, bē hyb n'aa newē P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó her'oot do paah. Bē hyb n'aa newē nyy da h'yyb jawyk doo me rababok rarahejā né hē paawā sa hā. Taw'ääts hē rababok doo da bē babok. ¹¹ Bē maa newē! Āā hā pé P'op Hagä Do ky n'aa edēng ta hā h'yy kanerét doo, rahob né paawā baad nadoo doo. Bē ky n'aa napāh Jóh h'yy kanerét doo, nesaa né hē paawā ta hā adäng. Bē ky n'aa napāh né kā nyy da P'op Hagä Do bad'oo ta hā tagadēēg ub kā. ††† Tak'ēp P'op Hagä Do ky ennyim. Baad ji tat'yyd mehïin.

¹² Sahōnh hē bahānh hah'yy bē y maher'oot wakān haa: Bē ky dēē manā P'op Hagä Do hād gó. Bē ky dēē manā badāk hah'yy hā hanäng do sa hād gó, ta see hād gó na-āāj hē. "Yy" bē noo bā, "yy" né hē bē h'yyb gó. "DooH" bē noo bā, "dooH" né bē h'yyb gó. Jāām ti ji kyyh. DooH hyb n'aa ji ky däng péh. Taw'ääts hē tii d' had'yyt né hē bē kyyh, bē P'op Hagä Do ky n'aa ety mahānh.

hyb n'aa sa ma karejā dāk. Ta tii me ramasa paawā bedoh do sa hā. Sa hā hē rah'ēēnh do hyb n'aa sa hā P'op Hagä Do an'oo dāk doo, baad nadoo do P'op Hagä Do ky n'aa etyy da sa hā. ††† Sahōnh hē Jóh taah dejēp, sahōnh hē ta ma paa dooh wād, Nesaa Do Yb mo haj'aa tametyy hyb n'aa, P'op Hagä Do hā tah'yy keréd hōm hyb n'aa paawā. DooH Jóh hyb n'aa eréd bā P'op Hagä Doo, hajōng nesaa do tahob né paawā. Tii bā kā, tametyy do bahēēj jēng bā kā, P'op Hagä Do banoo ta hā ta taah jawén buuj. Ta bahānh P'op Hagä Do banoo ta hā ta ma.

¹³ Baad nadoo do awäd bä bë see wë, taw'ääts hë taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hä. Bë mahang tsebé péh, taw'ääts hë P'op Hagä Do tama ejäm taj'aa etsë do ky n'aa. ¹⁴ Bë see nahëë nyy bä, taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa tats'yyt ta wë, raky n'aa etsëë hyb n'aa ta hä, ta syyj me rahawuuk hyb n'aa ta hä Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó. ¹⁵ Ahub däk da nahëë näng do paa kä, ji h'yy ka'eeh doo me ji ky n'aa etsëë do an'oo bä. Baad tabawät da p'aa hënh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bä ta hä. Nesaa do nahëë näng do paa moo wäd wäd bä paah, P'op Hagä Do mabaan hõm da ti ta hä. ¹⁶ Ti hyb n'aa, bë kawoow ta wób sa hä nesaa do bë moo boo bok doo, bë ky n'aa ets'ëë bë da hadoo doo, tii bä bë bahub däg kån. Tak'ëp tabahejoonh P'op Hagä Do

karën doo da hawät do etsëë doo, tak'ëp tabahajaa. ¹⁷ Bë hyb n'aa newë Eriij häd näng doo. Èr hadoo né paa tii. Tak'ëp taky n'aa etsëë paa naëng nadoos hyb n'aa. Ti m' tamawoob hë ta baab sét ta bód tanadots wät taky n'aa etsëë do haj'aa. ¹⁸ P'aa hënh taky n'aa etsëë tabadoos hyb n'aa kä, ti m' naëng badots kån p'aa hënh, sa joom ganyyh p'aa hënh, tabeag kån. ¹⁹ Wakån haa, baad hadoo do ky n'aa bë see eréd hõm bä, ta see mana bä p'aa hënh baad hadoo do wë, ²⁰ hahÿ ÿ karën ta ti hadoo do hapäh: Nesaa do moo hew'ëët do h'yy kawapëen hanoo doo, tabed'ëëp ta ti h'yyb, banesaa hënh tanahõm hyb n'aa. Hajõng nesaa do ta ti moo wäd wät do kamabaan hõm tan'oo bä. Jääm hë kä.

1 Peed

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 Peed, Jesus Kristo mejüü do see ÿ ti hÿÿh. Bëeh, P'op Hagä Do asëew hõm doo, badäk hahÿ bë panang heh'äät nado bahapäh do ÿ edëng, hëej Põn-Tus, Garata, Kapados, Asija, Bitinija häd enäh doo bä habong doo. ² Bë P'op Hagä Do ër Yb asëew hõm, p'ooj ub tii d' bë hä tah'yyb däng do hyb n'aa. Ta Sahee bë tah'yyb wareem baad had'op, P'op Hagä Do karën doo da bë baboo magyys hë hyb n'aa, Jesus Kristo bë ky daheeh hyb n'aa kä, ta majyyw hyb n'aa bë h'yyb enyyw däk hyb n'aa had'yyt hë kä. ÿ karën tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym bë wë, ÿ karën baad had'yyt hë bë tah'yyb en'yyym.

Hÿ pong jé ër hyb n'aa P'op Hagä Do enyyw hõm do ky n'aa hahÿÿh

³ Taw'ääts hë ji j'aa etsë P'op Hagä Doo, ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Tak'ëp ër tat'yyd mehÿin do hyb n'aa, p'aa hënh tabenäng do hadoo tan'oo bä ër h'yyb tym. Papuuj hado däk ji bawät tan'oo bä, baad hadoo doo, awäd had'yyt do ta jawén bë gadoo bë gada hyb n'aa. Dejëp do mahang Jesus Kristo ganä wät do hyb n'aa baad ër gada ta tii. ⁴ Papuuj hado däk ji bawät P'op Hagä Do an'oo bä, hÿ pong jé ër hyb n'aa tenyyw hõm do ër gadoo hyb n'aa. Ta ti ër hyb n'aa tenyyw hõm doo, dooh tahëej bä, dooh takarejã bä, dooh tatsawyy bä. ⁵ Ta hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa, ta hejój me bë tamo n'aa jesuu baad bë tabed'ëep bä kä Kristo matëeh bä kä p'aa hënh.

⁶ Papuuj hado däk ji bawät bë hä tan'oo däk do hyb n'aa, bë pooj jé tenyyw däk do bë gadoo bë bahapäh do hyb n'aa na-ääj hë, bë h'yy gadajang, da hë, pawóp its ta baab noo gó hajõng hedoo pé baad nadoo do bë ahob né paawä. ⁷ Ta ti bë wén hoop, bë h'yy kae heh'äät né hë kametä däk hyb n'aa. K'ääts tæg gabarëeh do tëeg hõõ me ji ajuu do ji ty ganäw däk do hadoo ji ahoop doo. † Ti hadoo né hë, k'ääts tæg gabarëeh do ky n'aa gebah do bahänh baad ub bë h'yy ka'eeh doo. (K'ääts tæg gabarëeh do gawatsik da tëeg hõõ me ji ty genäw né paawä.) Ti hyb n'aa kä, heh'äät tado bä bë h'yy ka'eeh doo, bë hä P'op Hagä Do j'aa etsë da, ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó bë babok tan'oo bä da, bë da taweh'ëeh na-ääj hë Jesus Kristo kajaa noo gó kä.

† K'ääts tæg gabarëeh do ji ajuu bä, ji bahapäh heh'äät tado bä. Hesús do anyyh tii bá. Haym k'ääts tæg gabarëeh do heh'äät. Ti hadoo ji hä ji ahoop doo.

⁸ Dooch né paawä bë hapëë bä paa Jesus Kristo bë matym me, bë kamahän ta hä. Da hë na-ääj hë, nepä né paawä bë hä, ta hä bë ky daheeh, ta hä bë h'yy kasadä, tak'ëp bë wén h'yy gadajang. Tak'ëp né hë bë h'yy gadajang. Dooch bë kyy pé tak'ëp bë h'yy gadajang do hyb n'aa. ⁹ Bë h'yy gadajang, bë gadoo do hyb n'aa ta hyb n'aa bë h'yy ka'eeh doo. Bë gadoo bë h'yyb tym ted'ëep do P'op Hagä Do wë.

¹⁰ Baad ub P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do rahyb n'aa newëë, rama kametëek ta ti ji ted'ëep do ky n'aa hä. Ramaher'oot paa ta ti bë hä P'op Hagä Do anoo do ky n'aa hä. ¹¹ Hajõng baad nadoo do Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ahoop da, tak'ëp da tak-abaj'aa tahoop do jawén paa bä Kristo Sahee metëeh paa P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub, Kristo kajaa do pooj jé habong do sa hä. Ti hyb n'aa baad rahyb n'aa matakëë, baad rahyb n'aa newëë rabahapäh hyb n'aa paawä jaa hä sa hä Kristo Sahee metä wät do takajaa. Baad rahyb n'aa newëë rabahapäh hyb n'aa paawä ny noo gó da sa hä P'op Hagä Do metä wät do bawät.

¹² Tii bä P'op Hagä Do metëeh sa hä, dooh sa daaj hë rah'yyb en'yyym do hyb n'aa tado bä ta ti P'op Hagä Do kyy gó raheer'oot doo. Bë hyb n'aa né hë tii, sa jawén paa bä habong do hyb n'aa, P'op Hagä Do metëeh sa hä. P'op Hagä Do kyy gó ta ky n'aa rod raheer'oot do paah, panyyg hanäm do ky n'aa né tii, hÿÿ kä P'op Hagä Do Sahee hejój gó, hÿ pong jé naa P'op Hagä Do mejüü doo, bë ramaher'ood wät doo. Tak'ëp baad tabahadoo do hyb n'aa ta ti ky n'aa, ääs na-ääj né paawä rakarën rabahapäh ta tii.

¹³ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä had'yyt hë, baad bë hyb n'aa newë had'yyt hë. Taw'ääts hë bë h'yyb bë meso bë h'yyb karën do jawén bë nabok hyb n'aa. Taw'ääts hë baad had'yyt hë bë gada baad hadoo do Jesus Kristo matëeh noo gó bë gadoo doo.

¹⁴ Taw'ääts hë sa taah sa yb raky daheeh do hadoo bë babok P'op Hagä Do wë. Bë ky dahé manä nesaa do bë h'yyb säg karën doo, pooj jé Jesus ky n'aa bë nahapäh nä noo gó bë bahed'oo do paah. ¹⁵ Taw'ääts hë P'op Hagä Do bë tanaëej wät doo da né hë bë babok sahõnh hë wë, baad had'op, tsyt hë nesaa do mahänh. ¹⁶ Tii d' ÿ wén her'oot bë hä, hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa: "Taw'ääts hë baad had'op doo da bë baboo had'yyt hë, baad had'op do ÿ bawät do hyb n'aa", †† näng P'op Hagä Do kyyh.

¹⁷ Bë ky n'aa etsëë noo gó, "Ee" bë maneëënh do hyb n'aa P'op Hagä Doo, ji moo wät do hyb n'aa séd gó sahõnh hë taky n'aa etyy doo, ‡ taw'ääts hë P'op Hagä

†† Rewitikos 11.44-45, 19.2, 20.7

Do bë hyb n'aa jew'yyk bë ým gó badäk hahýy bã bë babok nä bã. Bë hapäh, badäk hahýy dooh bë panang heh'äät do tado bã. ¹⁸ Tii da ý karën bë babok, bë hapäh do hyb n'aa ny hadoo doo me bë P'op Hagä Do bedëeb wät bë wahë makü hanaa bë gadoo do daap ji bawät do mahänh. Ta säm hahänh doo me, k'ääts tég gabarëeh doo me, k'ääts tég hawak doo me nado bë tabedëeb wät. ¹⁹ Bë tabedëeb wät Kristo majyyw me. Tak'ëp baad hadoo Kristo majyyw P'op Hagä Do matym gó. B'éé t'aah anyyw is do baad had'op doo, nesaa do kawug hóm hyb n'aa Judah buuj radahej'ëep do hadoo ti Kristo. ²⁰ Sahönh hë badäk hahý P'op Hagä Do pahuunh do pooj jé P'op Hagä Do ky däng paa ji hyb n'aa da Kristo dajëp. Hýy kä, tabedaa däg bã kä badäk hahýy bã ji hawät do gawatsig hóm noo gó Kristo kaja däk bë tabed'ëep hyb n'aa, ²¹ bëeh, ta hyb n'aa P'op Hagä Do hã h'yy kasadä doo. Ti né hë tii, dejëp do mahang Kristo ganä wät hanoo doo. Ti né hë tii, tak'ëp Kristo kawehëë däk hanoo doo. Ti hyb n'aa bë hajaa P'op Hagä Do hã bë h'yy ka'eeh. Bë hajaa ta hanaa baad bë gada ji hã taky däng doo.

²² Hýy kä, Kristo ky n'aa hanäm do bë ky daheeh do hyb n'aa, baad tabenyyw däk bë h'yyb tym, dooh nesaa do bë h'yyb gó tawäd wäd bã. Ti hyb n'aa bë hajaa bë kamahän heh'äät bë da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Ti hyb n'aa ý etsëë bë hã, bë h'yyb gó naa baad bë kamahän bë da hadoo doo. ²³ P'aa hënh bë benäng do hadoo. Papuuj gó bë baboo däg kän ý hanäng péh. Ji yb sa wahëh gó dejëp do hanaa nado ta tii. Nadajëp do hanaa ta tii, P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt do nahänh do hanaa. ²⁴ Hahýy da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa hã:

"Jawii hadoo sahönh hë badäk hahýy hã habong doo. Jawii ts'oooh hahänh do hadoo sa hetsóh, sa hejój. Jawii tsawyy jëng. Tüü ta ts'oooh kajäk.

²⁵ Tii d' nado P'op Hagä Do kyyh.

P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt hë", † näng kerih doo.

Jesus ky n'aa hanäm do bë ää maher'ood wät do né hë ti P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt doo.

2 Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hë bë eréd hóm sahönh hë ji moo nesaa doo, ta wób ji wedii doo, j'ooj madäk doo me ji ky ken'yym doo, ta wób ma ji hyb n'aa jewës doo, ta see ji nu mer'oot doo, ji ky n'aa rejää do na-ääj hë. ² Taw'ääts hë karapee t'aah bii tak'ëp takarën doo da tak'ëp bë h'yyb padäg P'op Hagä Do kyyh hã. Taw'ääts hë P'op Hagä Do kyyh panyyg kamanekuunh do hã had'yyt hë bë h'yyb padäg, papuuj bë babong do kah'üüm hyb n'aa had'yyt hë, tagadëeg ub, hý pong jé ta wë bë tabed'ëep hyb n'aa kä. ³ Bë hapëë däk né hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym né hë ji wë.

⁴ Taw'ääts hë bë ana had'yyt hë Kristo wë. Awäd had'yyt né tii. Pã nahänh do hadoo tii. Badäk hahýy bã habong do raty n'aa gesyyg né paawä, P'op Hagä Do

asëew hóm do tii. P'op Hagä Do kamahän do tii. ⁵ Ta wë bë ana had'yyt hë do hyb n'aa, pã nahänh do tób pan'aa hadoo bë hã na-ääj hë. P'op Hagä Do Sahee tób hadoo bë bahado däk P'op Hagä Do an'oo bã, ër mahang ta Sahee bawät do hyb n'aa. Tii d' tawén hadoo bë hã, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong do hadoo bë bahadoo hyb n'aa, ta Sahee hejój me P'op Hagä Do bë j'aa etsë hyb n'aa, ta hã bë hyb n'aa jew'yyk hyb n'aa kä. P'op Hagä Do gadoo da ta hã bë j'aa etsë doo, Jesus Kristo kyy gó bë bana do hyb n'aa. ⁶ Tii da né hë P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ta ti ky n'aa hã. Hahýy da takerii däk:

"Bë hyb n'aa matakä. Sijön † bã ý daj'aaat da pã.

Pã tób ba n'aa, tób mesoo n'aa kasëew däk doo, tak'ëp ji kamahän do tii.

Ta tii hã h'yy kasadä doo, dooh da tanu mebyy bã", näng kerih doo. ‡

⁷ Bëeh, P'op Hagä Do her'oot do ky dah'eeh doo, bë kamahän ta ti pã hadoo doo, bë kamahän Kristo ý hanäng péh. Tii d' nado panyyg ky nadah'eeh do sa hã. Sa hã kaja däk hahý P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo:

"Pã tób n'aa tahem'aa do ty n'aa ges'yyk doo, hýy kä pã ta ba n'aa, mesoo n'aa däg." ††

⁸ Hahýy da na-ääj hë takerii däk:

"Ta ti pã hadoo do hã ratsyym poo heo da.

Tüü rakajäk da ta ti pã yb an'oo bã." ††

Rawén tsyym poo heo do hadoo, P'op Hagä Do panyyg hanäm do raky nadaheeh do hyb n'aa. Tii da né hë P'op Hagä Do h'yyb däng sa hã.

⁹ Bëë kä, P'op Hagä Do karapee tsyt hë, nesaa do mahänh P'op Hagä Do wë kasëew bong do bëeh. P'op Hagä Doo, sahönh bag'ääs do karën do bë moo bok, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë moo bok do hadoo. P'op Hagä Do ma né hë bëeh. Bë P'op Hagä Do asëew hóm, tak'ëp baad hadoo do tamoo wät do ta wób hã bë metëeh hyb n'aa. Ti né hë ti bë tanaëej wät doo, ta bag tak'ëp hetsooh do mahang bë babok hyb n'aa, bëeh, gadagyp do hadoo doo gó habok do paah. ¹⁰ P'op Hagä Do karapee nado bë p'ooj ub. Ta karapee däg bë hýy kä. P'ooj ub dooh bë tat'yyd mehñn nä bã. Bë tat'yyd mehñn kän hýy kä.

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahýh

¹¹ Najis haa, badäk hahý nadoo do hyb n'aa bë panang heh'äät doo, tak'ëp ý betsëë bë hã, bë ky dahé manä nesaa do ji h'yyb säg karën doo. Ji h'yyb tym majii ta ti ji h'yyb säg karën doo. ¹² Taw'ääts hë baad ub bë babok P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do sa mahang. Tii bã, bë raky n'aa tapa né paawä, nesaa do bë moo bok raheer'ood né paawä, P'op Hagä Do hã raj'aa etsë da sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kä, baad hadoo do bë moo bok do rabahapäh do hyb n'aa.

‡ Dooh P'op Hagä Do asëew bã ji mahang. Baad hadoo do moo bok doo, baad hadoo do hã taky n'aa etyy. Baad nadoo do moo bok doo, baad nadoo do hã taky n'aa etyy. † Isajas 40.6-8

†† Jerusarënh panang ti Sijön . Isaraéw buuj na-ääj hë ramaneëeh Sijön . ‡ Isajas 28.16. †† Saaw-Mo 118.22 †† Isajas 8.14

¹³ Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ër babok do hä takawehëë däk do hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky daheeh sahõnh hë hyb n'aa jewyk do ji rabag'ääs doo. Bë ky dahé Roma buuj sa wahë n'aa heh'äät ub doo. ^{†14} Bë ky dahé na-ääj hë ta karapee ta kyy gó bag'ääs doo. Sa wahë n'aa heh'äät do mejüü ta tii, baad nadoo do moo b'ook do rarejää hyb n'aa, baad habok do raweh'ëeh hyb n'aa. ¹⁵ P'op Hagä Do karën baad hadoo do bë moo bong, bë ky meduuk hyb n'aa ta me h'yy ganehot doo, P'op Hagä Do hä h'yy gatemah doo.

¹⁶ Dooch bë hä mejö wät péh. Bë daaj hë bë bahajaa bë hyb n'aa newë bä nyy da bë babok, ny hadoo do bë moo bok. Ti hadoo né hë, nesaa do bë moo bok do hyb n'aa nado tii. P'op Hagä Do karom bëeh. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë takarën doo da bë babok. ¹⁷ Taw'ääts hë sahõnh hë bë weh'ëeh ta wób. Taw'ääts hë bë kamahän bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hë P'op Hagä Do tak'ëp bë hyb n'aa jew'yyk. Taw'ääts hë bë weh'ëeh Roma buuj sa wahë n'aa heh'äät ub doo.

Sa karom Jesus hä h'yy ka'eeh do Peed maher'oot do ky n'aa hahÿÿh

¹⁸ Bëeh, sa karom, h'yyb eÿÿm doo me P'op Hagä Do bë hyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky dahé bë kariw n'aa. Taw'ääts hë bë kariw n'aa ky en'yyim do had'yyt nado bë ky daheeh. Taw'ääts hë ky nes'aa do na-ääj hë bë ky dahé. ¹⁹ Ta tii d' ÿ wén her'oot, P'op Hagä Do tsebé do hyb n'aa ji wë, ta hyb n'aa ji gado bä daap ji hä rarejää doo. ²⁰ Hÿÿ kä, bë h'yyb haj'aa hë tado bä bë hä rarejää doo, dooh bë hä raj'aa etsë pé h'yyb jawyg gó bë gado bä tii. Hÿÿ kä, baad hadoo do bë moo bok do hyb n'aa tado bä bë hä rarejää doo, h'yyb jawyg gó bë gado bä, tii bä P'op Hagä Do tsebé da bë wë, bë da taky n'aa edëng. ²¹ Bë P'op Hagä Do naëej wät h'yyb jawyk doo gó bë gadoo hyb n'aa bë rarejää doo, baad hadoo do bë moo bok do hyb n'aa. Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Kristo na-ääj hë ahob wät. Bë hyb n'aa né hë tabahob wät. Tabawäd wät do hä bë hä tametëeh nyy da bë babok. Tabawäd wät doo da takarën bë babok. ²² Dooch Kristo hä nesaa péh. Dooch tanoo kanesa bä. ^{†23} Ta hä raky n'aa rejää bä, dooh tamebaaj bä. Rarejää noo gó, dooh teäm bä ta majÿÿ. P'op Hagä Do moo gó takan'oo däk. Ti né hë ta jawén sahõnh hë baad ky n'aa etyy doo, Jesus hapäh. ²⁴ B'aa kajatsék do hä Kristo bahob wät nesaa do ër moo bok do paah, ër dejëp hyb n'aa hadoo nesaa do hä, ër ky nadahé wät hyb n'aa nesaa doo, ÿ hanäng pé tii, baad hadoo ër babok hyb n'aa kä. Tahob wät ta rog bë bahub padëek hyb n'aa. ²⁵ B'éé nepä bong do hadoo bë p'ooj ub. Hÿÿ kä bë P'op Hagä Do mana kân p'aa hënh b'éé hagä n'aa heh'äät do wë. Kristo, bë hagä n'aa wë bë tamana kân.

Ajyy, ÿÿj sa ky n'aa hahÿÿh

3 ÿÿj, bë na-ääj hë. Taw'ääts hë bë ky dahé bë patug. Tii bä, tanyy bä sa mahang P'op Hagä Do kyyh ganadoo nä doo, ta jawén tahyb n'aa pé Kristo hä rah'yy ka'eeh rabahapäh bä kä nyy da baad sa äj rababok. Dooch hyb n'aa sa ÿÿm ky n'aa h'üüm pé sa patug rah'yy ka'eeh hyb n'aa, ² ta ti rahapäh do hyb n'aa da nyy da baad had'op bë babok P'op Hagä Do bë weh'ëeh do hyb n'aa. ³ Taw'ääts hë dooh j'ooj hë ji pad-edëek do bë hetsóh. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Taw'ääts hë dooh ta see mo n'aa hadoo pé ji sëen bë ramahet-sóh do tii. Taw'ääts hë dooh k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb, saroor tak'ëp ky n'aa gebah do na-ääj hë bë hetsóh. ⁴ Taw'ääts hë bë h'yyb gó hanäng doo me bë ka-hets'oooh. Kaja hë bë h'yyb bë mahüüm do ta wób sa wë, h'yyb jawyg gó bë babok do na-ääj hë, ti né hë bë hetsó nahänh doo. Ti né hë tak'ëp baad hadoo P'op Hagä Do matym gó. ⁵ Tii da né p'ooj ub ÿÿnh baad P'op Hagä Do karën doo da habong doo, ta hä h'yy kasadä do rabahed'oo paah. Baad rababok doo, ti sa hetsóh. Sa patug paa raky daheeh. ⁶ Tii d' paa m' Sarah bad'oo. Ta patug, Abaraäm paa m' taky daheeh. "Wahëh ÿ n'aa", ta patug tamaneëeh. Sarah hadoo bëeh, baad hadoo do bë moo boo bä, dooh hyb n'aa bë jeÿÿm pé P'op Hagä Do hä bë h'yy kasadä do hyb n'aa.

⁷ Bëë kä, ÿÿm nang doo, taw'ääts hë baad ub bë babok bë ÿÿm wë. Bë hapäh, dooh denaa hë rahejooj bä bë mahänh. Taw'ääts hë bë weh'ëeh bë ÿÿm bë ne-muun ragadoo do hyb n'aa ji edëb had'yyt do P'op Hagä Do pa, taky enyyim doo gó ji P'op Hagä Do anoo doo. Taw'ääts hë tii da bë aboo bë ÿÿm wë, bë ky n'aa etsëë do P'op Hagä Do gadoo hyb n'aa. †

Sahõnh hë tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

⁸ Bë sahõnh hë ÿ maher'ood kân hÿÿ kä. ÿ karën séd bë h'yyb hedo had'yyt hë. ÿ karën bë h'yyb en'yyim bë da hadoo doo, baad tanado bä sa hä. ÿ karën bë kamahän bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hë bë t'yyd mehÿÿn bë da hadoo doo. Taw'ääts hë bë kadad'uu bë da hadoo do sa wë. ⁹ Nesaa do ramoo boo bä bë hä, bë abaaj manä nesaa doo me. Bë raky n'aa rejä bä, bë abaaj manä ky n'aa rejää doo me. Taw'ääts hë bë abaaj bë ky n'aa edëng doo me. Ta tii da baad ub bë babok hyb n'aa né hë bë P'op Hagä Do wén naëej wät. Ta tii da baad bë aboo bä, bë da P'op Hagä Do ky n'aa edëng. ¹⁰ Tii d' ÿ wén her'oot, ti né hë ti Saaw-Mo hä ji hä taky däng doo:

"Jé karën do tsebee gó hawät doo,
jé karën do baad tawäd bä,
taw'ääts hë dooh ta wób taky n'aa rejä bä.
Taw'ääts hë dooh tawad'ii bä.

¹¹ Tii d' karën doo, taw'ääts hë teréd hõm nesaa doo.
Taw'ääts hë baad hadoo do tamoo wäd kân.

† SESA ramaneëeh ti noo gó Roma buuj sa wahë heh'äät doo, hajõng häj n'aa bä bag'ääs doo. †† Isajas 53.9

‡ Ji rejä bä ji ÿÿm, ji ky n'aa rejä bä, ji hajëew bä, dooh P'op Hagä Do gado bä ta hä ji ky n'aa etsëë doo.

Taw'ääts hē h'yyb nyyw gó had'yyt hē tabawät ta wób sa wē.

¹² Tii d' tawén hadoo, baad had'yyt hē Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do bahag'ääs baad habok doo.

Tagadoo ta hã raky n'aa etsēē doo.

Tii d' nado nesaa do moo b'ook do sa hã.

Tanoo baad ranabok hyb n'aa", näng kerih doo. †

¹³ Baad hadoo do bē karēn bā bē moo boo bā, dooh bē hã baad nadoo do ramoo bok péh. ¹⁴ Ti hado né paawā, baad hadoo do bē moo bok do hyb n'aa bē ahoop ran'oo bā, bē da P'op Hagä Do ky n'aa edēng. Bē eŷŷm manā sa hã. Bē hyb n'aa tón manā bē hã ramoo bok doo. ¹⁵ Taw'ääts hē Kristo bē hyb n'aa jew'yyk bē h'yyb gó. Ti né hē Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do sahōnh hē hag'ääs doo. Taw'ääts hē bē maher'ood had'yyt hē sahōnh hē sa hã, h'ēēd hyb n'aa Kristo hã hē h'yy kasadā, reaja bā bē hã. ¹⁶ Sa hã bē maher'oot bā, taw'ääts hē kaja hē bē h'yyb bē mahūūm sa wē. Taw'ääts hē bē weh'ēēh he'aanh doo. Taw'ääts hē baad bē aboo had'yyt hē bē h'yyb bē hã hē taky n'aa tapa mahānh. Tii bā nu mebyk da nesaa doo me her'oot do baad bē babok do ky n'aa hã. Kristo hã h'yy kata dāk do hyb n'aa baad bē babok do hyb n'aa bē ky n'aa rejāā do nu mebyk da.

¹⁷ Taw'ääts hē né hē ji ahoop nesaa do ji moo wät do sām. Ti hadoo né hē, ta bahānh baad ub baad hadoo do ji moo wät do hyb n'aa ji ahob bā, tii d' P'op Hagä Do karēn bā ji hã. ¹⁸ Ta tii d' ŷ wén her'oot, sét nuu me Kristo bahoop dajēb. Kristo, baad had'op doo, baad nadoo do habok do sa hyb n'aa tabahoop dajēb, P'op Hagä Do wē bē tamanaa hyb n'aa. Ta hub radajēēb wät paah. Tii bā taganā wät p'aa hēnh P'op Hagä Do Sahee an'oo bā. ¹⁹ Ta Sahee gó, Kristo maher'oot paa panyyg ky nadah'eēh do Nowéh hawät noo gó habong do sa hã, h'yyb jawyg gó P'op Hagä Do gada noo gó marakate kajaa bā kã. †† Raky nadaheeh do hyb n'aa paah, tabanesaa hēnh sa h'yyb tym P'op Hagä Do dewäts hōm. Tahag'yypp noo gó, marakate gó pawóp its, 8 hedoo doo, raked'ēēp naēng hag'yypp do mahānh. ²¹ Naēng mahānh Nowéh raked'ēēp do paah, ji nu kemuun do heen n'aa hadoo tii, da hē nesaa do mahānh ji tamed'ēēp doo. Ji ehop do hasus do mahānh nado ti ji nu kemuun doo. Ji wén nu kemuun, ji h'yyb tym baad hado dāk do ji betsēē hyb n'aa P'op Hagä Do hã. Jesus Kristo ganā wät do hyb n'aa ēr edēb bong nesaa do hã ji P'op Hagä Do ky n'aa ety mahānh. ²² Hŷ pong jé Jesus Kristo basēēk, P'op Hagä Do hub hadāk hēnh, tabag'ääs doo bā tabawäd däg kã. Ääs, sahōnh hē kabaj'aa do hejój enäh do hã na-āāj hē tamejō däg kã.

† Saaw-Mo 34.13-17†† Dooh baad ji hapēē bā nyy da Peed hanāng péh. Hahŷŷ da apäh tahanāng pé tii: Panyyg ky nadah'eēh do Nowéh maher'oot paa rat'yyd kamehŷŷn hyb n'aa paawā. Nowéh her'oot do hã Kristo Sahee her'oot paah.

P'op Hagä Do hyb n'aa ji bawät do ky n'aa hahŷŷh

4 Ti hyb n'aa kã, Kristo ahob wät do hyb n'aa badāk hahŷŷ bā tabawät noo gó, taw'ääts hē Kristo h'yyb hado dāk bē h'yyb. Taw'ääts hē bē gadoo bē ahoop doo. Jé hahob wät doo, dooh nesaa do hã tah'yyb däg wäd bā had'yyt hē. ² Dooh nesaa do ji h'yyb karēn do jawén tawäd wäd bā badāk hahŷŷ bā tabawät nã bā, P'op Hagä Do karēn do hã tah'yyb däg kã. ³ Jääm hē dó p'ooj ub bē moo bok do paah, P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do rabad'oo doo da. Tii d' bē moo boo manā wäd. Sa ŷŷm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ŷŷh tii. Sa h'yyb karēn do jawén ta ti hedoo do rababok. Jarakē hedoo do hã raboom. Ta bahānh rabawēh, rabeēēk. Jäm ramoo bok rah'yy karēn doo da rabeēēk hyb n'aa. Sa kabarii raweh'ēēh hyb n'aa tak'öp taw'ääts hē nadoo do ramoo bok. ⁴ Hŷŷ kã, rahapäh do hyb n'aa dooh ta tii da sa sii bē aboo boo bā, bē rahyb n'aa meuunh, bē raky n'aa rejāā. ⁵ Da hē bē raky n'aa rejā né hē paawā, ti awät da ti noo gó P'op Hagä Do matym gó rabab'ēēh bā rakaher'oot hyb n'aa ta hã kã. P'op Hagä Do hedēp nã doo, dejēp do paa sii hē ky n'aa etyy do wē kã rakaher'ood kã. Baad nadoo do ta sām ragadoo da. ⁶ Sahōnh hē raky n'aa kety dāk hyb n'aa da P'op Hagä Do matym gó, Kristo hã h'yy ka'eeh do paa dejēb bong do hã na-āāj hē takaher'ood dāk paa rababok nã noo gó Kristo ky n'aa hanām doo. Ta ky n'aa hanām do takaher'ood dāk paa sa hã, dajēb hã sa hub ky n'aa ety däg né hē paawā sahōnh hē badāk hahŷŷ bā habong doo da, sa h'yyb tym bedēp hyb n'aa P'op Hagä Do pa, takarēn doo da.

⁷ Edaa däg kã sahōnh hē tagawatsik doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hē baad bē hyb n'aa newē, baad bē hyb n'aa matakä. Taw'ääts hē bē h'yyb bē mesoo ji h'yyb karēn do jawén bē nabok hyb n'aa, baad ub bē bahajaa hyb n'aa bē ky n'aa etsēē. ⁸ Hahŷ ti tak'öp ŷ betsēē bē hã: ŷ karēn tak'öp bē kamahān bē da hadoo doo. Jé kamahān doo, hajōng baad nadoo do tahyb n'aa mabaan ta da hadoo do hã. ⁹ Taw'ääts hē tsebee gó bē gadoo bē tób yt hã bē da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Bē ky n'aa jōg manā ta ti p'āā. ¹⁰ Taw'ääts hē sahōnh hē bēēh, bē masaa ta wób P'op Hagä Do Sahee hanaa bē gado dāk doo me. Hajōng tanoo ēr hã ēr moo mabok hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hē baad bē bad'oo bē gadoo doo me, sa kaser n'aa baad moo bok doo da sa kariw n'aa hanoo doo me hadoo. ¹¹ Bē kahet'aa bā, P'op Hagä Do ky n'aa ta wób maher'oot doo, taw'ääts hē hahŷŷ da tahyb n'aa newēē: "P'op Hagä Do kyyh né hē ti ŷ her'oot doo", näng da ta h'yyb gó. Dooh taky gabuuj tado bā. Bē mahang ta wób masa doo, taw'ääts hē P'op Hagä Do hejój me ta hã tanoo doo me tamasa. Taw'ääts hē tii da né hē bē bad'oo tii, Jesus Kristo bē tamasa do hyb n'aa P'op Hagä Do j'aa ketsēē dāk hyb n'aa. ŷ karēn Jesus Kristo kawehēē däg had'yyt hē. ŷ karēn sahōnh hē sa bahānh tabahejoonh, takabaj'aa. ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'ääts hē.

¹² Najis haa, bë h'yy gabedo manä bë wë kamety do bawät do hyb n'aa, bë hã rakamajë bã, bë rarejä bã. Ji ahoop né hë. ¹³ Taw'ääts hë bë tsebee Kristo ahoop do hã séd bë h'yyb hedo däg bã kä. Tii bã kä, Kristo matëeh bã kä, ta kabaj'aa do kametëeh bã kä, tak'ëp da bë tsebé da. ¹⁴ Kristo hyb n'aa bë raky n'aa rejã bã, bë P'op Hagä Do ky n'aa edëng da, ta Sahee tak'ëp kabaj'aa do bë hã tabawäd had'yyt hë do hyb n'aa. ¹⁵ Nesaa do bë ahob bã, taw'ääts hë dooh ta see bë daj'ëep do hyb n'aa tado bã bë ahoop doo, dooh bë ets'ëek do hyb n'aa tado bã, dooh nesaa do bë moo bok do hyb n'aa tado bã, dooh na-ääj hë ta wób hã bë nu so bã do hyb n'aa. ¹⁶ Hÿy kä, Kristo hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa tado bã nesaa do bë ahoop doo, tii bã taw'ääts hë dooh bë nu mebyy bã. Taw'ääts hë P'op Hagä Do hã bë j'aa etsë Kristo hã h'yy ka'eeh do bë bahadoo do hyb n'aa. ¹⁷ Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa ety noo gó, pooj jé ta karapee taky n'aa ety da. Kaja däk hÿy kä èer, ta karapee, taky n'aa ety doo. Pooj jé ta karapee taky n'aa ety bã, tii bã ta wób, P'op Hagä Do panyyg hanäm do ky nadah'eeh doo, dooh da rakedëeb bã. ¹⁸ Baad P'op Hagä Do matym gó habok do rakedëeb né paawä, hejooñh né tii. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh doo, nesaa do moo b'ook doo, dooh né da rakedëeb bã. ¹⁹ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do karën doo da hah'oop doo, taw'ääts hë baad hadoo do had'yyt hë ramoo bok. Taw'ääts hë P'op Hagä Doo, ji pahuuj wät do hã rah'yy kasadëe had'yyt hë. Ti dooh ji taky n'aa ehÿyd bã. Tamoo wät né da ji hã taky däng doo.

Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, ta wób na-ääj hë tamaher'oot do ky n'aa hahÿyh

5 Bë nemuun Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa see ÿ bahadoo do hyb n'aa, Kristo ahob wät do ÿ hapäh do hyb n'aa paah, Kristo sii ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó ta pa ta jawén ÿ bawät do hyb n'aa, ÿ maher'oot bëeh, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa. ² Baad bë hagã P'op Hagä Do karapee bë hã P'op Hagä Do anoo do bë bahag'ääs hyb n'aa. P'op Hagä Do masãäh b'éé hadoo tii. [†] H'yyb hedoo doo me, P'op Hagä Do karën doo da bë hagã sa hã. Taw'ääts hë dooh bë hã kamejüü do hyb n'aa tado bã. Ta sãm jawén hyb n'aa nado tii. Bë hagã sa hã baad bë h'yyb gó. ³ Bë hyb n'aa newë hahÿyh: Sa danäh sa hã tak'ëp mejüü do nado bëeh. P'op Hagä Do karapee ti bë hag'ääs doo. Taw'ääts hë baad bë babok, bë hã raba-hapäh hyb n'aa nyy da baad ji bawät. ⁴ Tii bã kä, Kristo, b'éé hagã n'aa sa wahë n'aa kajaa bã kä, Kristo matëeh bã kä, bë kawehëe däk sahõnh hë sa matym gó tan'oo bã. Ta ti bë hã tanoo doo, dooh tahëej bã. ⁵ Bëe kä,

† Ji masãäh b'éé ji nahagã bã, jé pad'yyt hë rababoo däk sa waa jawén. Rakanapëe boo tii bã. Dooh rahapëe wät sa tyw n'aa. Ti hyb n'aa ta hagã n'aa hagã had'yyt hë. Ti hadoo Jesus hã h'yy ka'eeh do hã. Ti hyb n'aa b'éé ky n'aa gó tabeh'üüm.

papuuñ hedoo doo, taw'ääts hë bë ky dahé Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa hedoo doo.

Bë sahõnh hë, pahëew hedoo doo, maruus hedoo doo, wahëh hedoo do na-ääj hë, taw'ääts hë bë kadad'uu séd demuun bë da hadoo do wë. Sa bahãnh bë edoo manä bëeh, hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa:

"P'op Hagä Do hyb n'aa wareem kasab'ee do hã.

P'op Hagä Do t'yyd mehïin kadad'uu doo,
P'op Hagä Do ky enyym sa hã." ††

⁶ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë kadad'uu P'op Hagä Do tak'ëp hejooñh do wë, bë taweh'ëeh hyb n'aa tah'yyb däng do noo gó kajaa bã kä. ⁷ Baad ub bë P'op Hagä Do bahag'ääs. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë kadad'uu ta wë, bë an'oo ta wë sahõnh hë bë hyb n'aa newëe doo, bë hyb n'aa natón hyb n'aa.

⁸ Taw'ääts hë baad bë hyb n'aa newë, taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä. Awad kawajãän do reaw häd nang do hadoo, jé pad'yyt hë hawät do ta tä hesoos do tabawëh hyb n'aa hadoo bë majï Dijab. † Tesoos jé tarejãä hyb n'aa. ⁹ Taw'ääts hë bë kahejój ta wë. Bë an'oo manä bë tah'yyb wareem. Baad bë h'yy kae had'yyt hë Jesus Kristo hã. Bë hapäh, jé pad'yyt hë badäk hahÿy hã bë wakãän hedoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do rahoop bë ahoop doo da. Jé pad'yyt hë bë wakãän hedoo do rarejä. ¹⁰ Banadawëet bë ahob wät do jawén paa bã, p'aa hënh da baad tabahado däk sahõnh hë bë hã P'op Hagä Do an'oo bã da. Baad ub bë h'yy kae had'yyt hë tan'oo bã. Bë da tah'yyb hejooñh. Dooh da bë h'yy gejë hõm bã tan'oo bã. P'op Hagä Doo, tak'ëp ji wë taky enyym doo, bë tanaëej wät ta pa ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang bë babok hyb n'aa, Jesus Kristo hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa. ¹¹ Taw'ääts hë sahõnh hë P'op Hagä Do bagã had'yyt hë. ÿy. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

Sa hã Peed kedëe hõm do ky n'aa hahÿyh

¹² Siras ÿ tamasaa wät hahÿy bë ÿ ma erih do hã. Hãj ÿ hadoo do h'yy kaneh'ÿyt do tii, hã ÿy. Ganapog is doo me bë ÿ ma erii wät bë ÿ h'yyb en'yyim hyb n'aa. P'op Hagä Do ky enyym had'yyt hë bë hã ÿ erii wät do hã bë ÿ metëeh. Taw'ääts hë taky enyym doo gó bë aboo had'yyt hë. Bë h'yy gejë hõm manäh.

¹³ Jesus hã h'yy ka'eeh do Babirõn † panang bã habong doo, bë nemuun P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, bë m' rahyb n'aa esee. Maah-Ko, tah ÿ hadoo do bë m' tahyb n'aa esee na-ääj hë. ¹⁴ Taw'ääts hë baad bë edëe bë da hadoo doo.

ÿ karën bëeh, Kristo hã h'yy kata padëek doo, h'yyb nyyw gó bë babok.

Jãam hë kä.

†† Proweh-Bijos 3.34 † Gereg kyy me ramaneëenh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanang pé ti Dijab. †† Roma panang né tii. Ta see pé noo gó Roma ramaneëenh BABIRÕN .

2 Peed

1 Simaw Peed, Jesus Kristo karom, ta mejũũ do see ŷ ti hỹh. ŷ edeng bẽeh, ãã nemuun Jesus Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Baad had'op ti Jesus Kristo P'op Hagä Do er h'yy kaha'eeh doo, er h'yyb tym dẽeb. Baad had'op tabahadoo do hyb n'aa er hä tabanoo P'op Hagä Do hä er h'yy ka'eeh hyb n'aa. Tak'ep baad ub ta ti er h'yy ka'eeh do er hä tanoo doo. ² P'op Hagä Doo, Jesus er Wahë N'aa na-ããj hẽ bẽ bahapäh do hyb n'aa bẽ h'yyb gó, ŷ karën tak'ep P'op Hagä Do ky enyym bẽ wẽ, ŷ karën baad had'yyt hẽ bẽ tah'yyb en'yym.

Tak'ep ji hyb n'aa tam'aah baad had'yyt hẽ ji bawät hyb n'aa ky n'aa hahỹh

³ Ta hejój me P'op Hagä Do an'oo däk er hä sahõnh hẽ baad hadoo doo, ji bahajaa hyb n'aa papuuj gó, takarën doo da ji bawät hyb n'aa. Ta ti tawén n'oo däk er hä, Kristo, er tanaeëj wät do er hapëe däg kån do hyb n'aa er h'yyb gó. Ta kabaj'aa doo me, tak'ep taky enyym doo me er tanaeëj wät ta karapee er bahadoo hyb n'aa. ⁴ Ta kabaj'aa do hyb n'aa, tak'ep taky enyym do hyb n'aa na-ããj hẽ, tak'ep baad hadoo doo, tak'ep ji kamahãn do taky däng paa er hä. Ta ti er hä taky däng do an'oo bã, baad P'op Hagä Do bawät doo da er babok hyb n'aa. Er hä taky däng do tan'oo bã na-ããj hẽ er bedep hyb n'aa, Jesus hä h'yy kana'eeh do sa h'yyb karejãã do mahãnh. Nesaa do ji h'yyb säg karën do jawén rababok do hyb n'aa sa h'yyb karejãã tii.

⁵ Ta ti hyb n'aa né hẽ, taw'ããts hẽ tak'ep bẽ hyb n'aa tam'aah takah'ũũm hyb n'aa bẽ h'yy ka'eeh doo. Taw'ããts hẽ baad had'yyt hẽ bẽ babok. Taw'ããts hẽ bẽ hyb n'aa tam'aah bẽ h'yy ganäng hyb n'aa P'op Hagä Do karën do hä. ⁶ Taw'ããts hẽ bẽ h'yyb bẽ mesoo, bẽ h'yyb karën do jawén bẽ nabok hyb n'aa. Taw'ããts hẽ h'yy ganajeng doo me bẽ baboo had'yyt hẽ. Taw'ããts hẽ P'op Hagä Do karën doo da bẽ babok. ⁷ Taw'ããts hẽ bẽ kamahãn bẽ wakããn hedoo doo, bẽ nemuun Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ããts hẽ bẽ kamahãn sahõnh hẽ ta wób. ⁸ Sahõnh hẽ ta ti takahũũm bã had'yyt hẽ bẽ h'yyb gó, dooh daap hẽ tado da tii bã Jesus Kristo, er Wahë N'aa bẽ hapäh doo. Baad hadoo ta hanaa tii. ⁹ Tii d' nado ŷ etsén wät doo da nabok do hä. Baad rabanahapäh do hadoo tii. Ty temah do hadoo. [†] Ramabaan nesaa do sa hä hanäng do paa kawug hõm doo. ¹⁰ Ti hyb n'aa, wakãn haa hedoo doo, taw'ããts hẽ ta bahãnh bẽ hyb n'aa tam'aah, P'op Hagä Do naeëj wät

[†] *Dooh rah'yy gah'ood bã P'op Hagä Do karën do hä, tahanäng pé tii.*

do wób né bẽeh, bẽ metëeh hyb n'aa, P'op Hagä Do asëew hõm do wób né bẽeh, bẽ metëeh hyb n'aa. Sahõnh hẽ ta ti bẽ hä ŷ ets'ëë wät do bẽ moo boo bã, dooh né da bẽ h'yy keréd hõm bã P'op Hagä Do hä. ¹¹ Tii bã, baad bẽ P'op Hagä Do gadoo da Jesus Kristo, er Wahë N'aa, er h'yyb tym dẽeb tabagãã had'yyt doo bã.

Te hub né hẽ Jesus mejũũ do rama metëek do ky n'aa hahỹh

¹² Bẽ hapëe däg né paawä bẽ ŷ ma erii wät do ky n'aa, baad bẽ gado däg né paawä bẽ h'yyb gó baad hadoo do ky n'aa bẽ rama met'ëeg wät doo, ŷ karën bẽ hyb n'aa es'ee had'yyt hẽ ta tii. Dooh ŷ h'yy gajëe hõm bã bẽ ŷ maher'oot doo, bẽ manabaan hyb n'aa. ¹³ Hä ŷŷ, taw'ããts hẽ tii da bẽ ŷ maher'ood had'yyt hẽ badäk hahỹh bã ŷ bawät nä bã, ¹⁴ edaa däk ŷ bahapäh do hyb n'aa badäk hahỹh bã ŷ bawät do gawatsik. Er Wahë N'aa, Jesus Kristo metä wät ta ti hä ŷŷ. ¹⁵ Edaa däk ŷ dajep doo. Ti hyb n'aa ŷ karën sahõnh hẽ ŷ moo wät ŷ haa doo, badäk hahỹh bã ŷ bawät nä bã, ŷ dajep jawén paa bã na-ããj hẽ bẽ hyb n'aa es'ee had'yyt hẽ hyb n'aa ta ti bẽ ŷ maher'ood wät doo.

¹⁶ Er Wahë N'aa Jesus Kristo hejój ky n'aa bẽ ãã maher'oot noo gó, p'aa hẽnh da tamatëeh bẽ ãã maher'oot bã, dooh sa panyyg ub h'yy ganyg gó sa daaj hẽ rahyb n'aa newëe do ãã ky s'ũũd bã. ãã daaj hẽ né hẽ ãã matym me ãã bahapäh tak'ep ta kabaj'aa doo, ¹⁷ waëe P'op Hagä Do wẽ kasëew hõm do jó. Ta tii bã P'op Hagä Doo, ta Yb, weh'ëeh ta hä, ta bag tak'ep gabarëeh doo gó tabawät tabanoo na-ããj hẽ. Hahỹh da P'op Hagä Do kyyh ta hä: "Hahỹ tah ŷŷ, tak'ep ŷ kamahãn up doo. Baad ŷ h'yy gadajang ta wẽ", ^{††} näng mäh. ãã daaj hẽ ãã maa napäh ta kyyh, Jesus sii ta tii bã ãã bab'ëeh bã.

¹⁹ Ta ti ãã bahapäh, ta ti ãã maa napäh do hyb n'aa na-ããj hẽ, ta bahãnh baad ãã bahapäh te hub né hẽ Kristo matëeh do ky n'aa hä P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paah. Ti hyb n'aa ŷ karën paawä baad bẽ hyb n'aa matakä Kristo ky n'aa rerih do paa hä. Ta bag atsem ta tyw n'aa ji hä tametëeh do hadoo rerih do paah. P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do hä bẽ hyb n'aa matakä bã bẽ da hapäh ny hadoo do ji ky daheeh, ny hadoo do noo kanesa doo. Taw'ããts hẽ rerih do bẽ ky dahé had'yyt hẽ Kristo matëeh bã kä. Tii bã kä, baad Kristo bẽ da tah'yy gan'yyh P'op Hagä Do hä. Watom tapaj'ëe bã hana do hadoo bẽ hä Kristo. ²⁰ Hahỹ ti

^{††} *Matew 17.5, Maah-Ko 9.7, Rukas 9.35*

baad ý karën bë hyb n'aa newëe: Dooh sa hanaa tado bã P'op Hagä Do kyy kerih doo gó ta ky n'aa rod rerii bong do paah. ²¹ Dooh sa hanaa tado bã ta jawén hawät do ky n'aa raher'oot do paah. P'op Hagä Do Sa-hee h'yyb mahüüm paa tii, P'op Hagä Do kyyh rama-her'oot hyb n'aa.

Ma matëg oow ky n'aa hahÿh

2 Isaraéw buuj mahang P'op Hagä Do ky n'aa rod oow, noo kanesa doo, rababong do paa hadoo, bë mahang na-ãäj hë ti anäng da ma matëg oow. Ky kamep'ëeh doo me rama metëek da te hub nadoo doo. Kristo, sa kariw n'aa, sa danäh, tadajëp doo me tedëeb wät do sa hã, ramakyy sa da. Jé sa kyyh maa newëe do reréd hõm da Jesus hã rah'yy ka'eeh do paah. Ti hedoo do ma matëg oow nayyw hë sa daaj hë sa ky n'aa katakyyk baad nadoo do hã. Gawatsig hõm da. ² Hajök da ky s'üüt ma matëg oow. Nu meby n'aa näng do ma matëg oow ramoo bok do ramoo bok da na-ãäj hë. Sa hyb n'aa Jesus hã h'yy kana'eeh do baad nadoo doo me raheer'oot da ta tyw n'aa heh'äät doo. ³ Tak'ëp ta sãm hã rah'yy kajäk do hyb n'aa, sa panyyg sa daaj hë rahyb n'aa newëe doo me ma matëg oow bë da rawedii, bë wë hanäng do bë anoo hyb n'aa sa hã. P'ooj däg P'op Hagä Do h'yyb dëe däk nesaa do hã taky n'aa etyy ta tii. P'op Hagä Do rejää né da tii. Dooh da rakedëeb bã. ⁴ Dooh P'op Hagä Do t'yyd mehïin bã ääs wób p'ooj ub nesaa do moo bok doo. Tabanesaa hënh tadewäts bëeh tii, t'öp gadagyp doo gó. Ta tii bã ragada P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó sa hã. ⁵ Dooh na-ãäj hë P'op Hagä Do t'yyd mehïin bã ta hã waneh'ëeh do p'ooj ub habok doo, hag'yyp do tamejüü noo gó sa wë. Jääm hë Nowéh tabed'ëep naëng hag'yyp do mahãnh, setsi ta sii habok do sii hë. Nowéh tii, ta wób tamaher'ood had'yyt hë P'op Hagä Do karën doo da rababok hyb n'aa paawä. ⁶ P'op Hagä Do ky n'aa etyy paa panang Sodoma, Gomoha häd enäh do ta babuj n'aa sii hë tëeg hõo me, sahõnh hë tagawat-sig hõm hyb n'aa. Jääm hë ta ooj mad'aak paah, tak'ëp hadoo do tamo haj'aa haj'aa. Sa hã tabad'oo do hã tametëeh nyy da tamoo wät da P'op Hagä Do waneh'ëeh do sa hã. ⁷ Jääm hë panang buuj mahang tabed'ëep Róh, baad ub, P'op Hagä Do karën doo da hawät doo. Tak'ëp Róh h'yy katón paa tak'ëp baad nadoo do nanäng P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do ramoo bong do hyb n'aa sa hã hanäng doo me. ⁸ Sa mahang Róh bawät paah. Ta äh hã had'yyt hë Róh, P'op Hagä Do karën doo da hawät do ahoop paa ta h'yyb gó, tahapäh do hyb n'aa, tamaa napäh do hyb n'aa na-ãäj hë nesaa do panang buuj ramoo bok doo. ⁹ Hÿÿ kã, ta tii da P'op Hagä Do t'yyd manehïin do hyb n'aa paa nesaa do moo heb'ooch doo, tii da tabed'ëep do hyb n'aa paa baad habok doo, ji hapäh hahÿh: P'op Hagä Do hajaa né hë takarën doo da habok do tabed'ëep hejooch do sa hã kametty do mahãnh. P'op Hagä Do hajaa na-ãäj hë tarejä had'yyt hë nesaa do moo heb'ooch doo, sahõnh hë taky n'aa etyy noo gó kajaa bã kã. ¹⁰ Tarejä do mahang tak'ëp

sa bahãnh tarejä da nesaa do sa h'yyb säg karën do jawén habok do hyb n'aa nu meby n'aa näng do sa hã hanäng doo me moo bok doo, baad nahado bong do hajaa do P'op Hagä Do matym gó. Sa bahãnh P'op Hagä Do rejää da tamejüü do mak'yy doo.

Sa hã hë ma matëg oow rah'yy kasab'ee. Rah'yy karën doo da ramoo bok. Dooh raky daheeh péh. Dooh rajeÿÿm pé ta tii. Ti hyb n'aa, dooh rajeÿÿm bã kabaj'aa do nes'aa padëek do raky n'aa rejä bã. ¹¹ Ääs kã, ma matëg oow sa bahãnh hejooj né paawä, sa bahãnh rahyb n'aa jeyyg né paawä, dooh raky n'aa re-jää doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó raky n'aa tapa bã kabaj'aa do nes'aa padëek doo.

¹² Har'ëeng hadoo ti ma matëg oow. Dooh har'ëeng rah'yy genä bã. Ti abong har'ëeng ji masoo hyb n'aa, ji nabooch hyb n'aa. Har'ëeng h'yy ganenäh do hadoo ma matëg oow ý wén näng, tak'ëp baad nadoo doo me rabaher'oot ranahapäh do hã. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do gawats'iiik da tii, har'ëeng ji nabooch do hadoo.

¹³ P'op Hagä Do rejää da ta tii, ta wób rarahejä do mabaj. Baad ub sa hã pé adëb bã sii hë rah'yy karën doo da rababok, baad nado né paawä, nu meby n'aa nyy né paawä ti rah'yy karën doo. Séd hã bë bawëh noo gó ragen'aak baad nadoo do sa h'yyb säg karën do ramoo bok bë sii rawëe bã. Baad nado ta wób ra-her'oot da bë ky n'aa tii d' bë mahang rababok do hyb n'aa. Tak'ëp bë nu mebyk ran'oo bã. ¹⁴ Ýÿj sa patug wad'ii do hã rah'yyb padëek had'yyt hë sa wë rababok hyb n'aa. Dooh reréd nesaa doo. Rah'yyb tatuk sa da rah'yyb hedoo hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh baad na-hapäh do hyb n'aa nayyw hë h'yy keh'ÿÿt doo. Sa h'yyb ramet'ëeg däk, sa h'yyb karën do rahyb n'aa h'üüm hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa was'ee padëek do tii!

¹⁵ Reréd hõm ta tyw n'aa baad hadoo doo. Ti hyb n'aa baad nadoo do jawén rababoo däk. Barãm, Beor t'aah, p'ooj ub hawät do mo n'aa me rabad'oo. Tak'ëp Barãm h'yyb däk paa ta sãm hã, Isaraéw buuj majiï ta hã raky kajäk doo, Isaraéw buuj taky n'aa wasee hyb n'aa paawä. ¹⁶ Ta sãm, ta hã raky kajäk do jawén tabahõm bã, ta tyw n'aa baa bã, P'op Hagä Do nabuuj gedoo mä ta hã. Hahÿÿ d' paa tii: Jumeto, ta mas'ää tajawät doo, aj'yy kyy me tamaher'oot paah, dooh né paawä jumeto rahaja bã raheer'ood bã. Jumeto meduuk P'op Hagä Do ky n'aa rod Barãm häd näng doo, tamoo nawät hyb n'aa tak'ëp baad nadoo doo.

¹⁷ Naëng k'ääts gó naa ganyyh do mawooj däk do hadoo ta ti ma matëg oow. Naëng poo mahauk do tabës do hadoo. Ji wad'ii do tii. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do enyyw däk sa hyb n'aa tak'ëp badagyp doo, tadewäts bëeh hyb n'aa gadagyp doo gó. ¹⁸ Daap hadoo do ti raheer'oot doo. Ti hadoo né hë, kyyh tak'ëp hetsooh do rakamasab'ee do ji ramaher'oot, ta tii me rah'yyb tatuk hyb n'aa nag'aap hë baad nadoo do habok do mahãnh kedëeb bong doo, nag'aap hë Jesus

† Jesus matëeh noo gó P'op Hagä Do ky n'aa etyy da sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habok do paah, ääs sii hë. Nesaa do moo heb'ooch do taky n'aa etyy da banesaa hënh rahob had'yyt hë hyb n'aa. Nahëej tii bã rahoop doo.

hã h'yy kae padëek doo, baad P'op Hagä Do kyyh hã h'yy ganenäh nä doo. Tahajaa, näk mä sa kyyh, ji aã bã ji ým, ji patug nadoo do sii ji h'yyb säg karën doo da né hë. Ta tii da rah'yyb tatuk sa hã. ¹⁹ Hahýy da raky kajäk sa kyyh maa newëe do sa hã: "Äã ma metëek do bë gado bã, baad ub da bë babok tii bã. Dooch mejö wät pé bë hã", näk sa kyyh. Tii d' né paawä ta wób hã raky kajäk, nesaa do sa h'yyb karën do karom ti ma matëg oow. Nesaa do mejö had'yyt hë sa hã. Bë hyb n'aa newë hahýy: Ji hã j'aa ketsë doo, ti né hë ji hã mejüü doo. Nesaa do sa h'yyb karën do j'aa ketsëe däk sa hã. Ta ti sa hã mejüü do ti ramoo boo had'yyt hë. ²⁰ Hahý hyb n'aa ý wén her'oot ta tii da sa ky n'aa hã: Pooj jé ër Wahë N'aa, ër h'yyb tym dëeb, Jesus Kristo rahapäh do hyb n'aa sa h'yyb gó, reréd hóm dó nesaa do badäk hahýy hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rahad'oo doo, baad nado wäd ji bahadoo hanoo doo. P'aa hënh kã ta ti nesaa do j'aa ketsëe bã sa hã, p'aa hënh nesaa do ramoo bok do hyb n'aa, tak'ëp baad nado boo hýy kã, p'ooj ub baad nadoo do rababok do bahãnh kã. ²¹ Taw'ääts hë paawä rana-hapäh baad hadoo do ta tyw n'aa P'op Hagä Do wë ji tamahüüm doo. Dooch né paawä baad tado bã ji nahapëe bã ta tyw n'aa baad hadoo doo, sa hã paawä taw'ääts hë tii. Hahý hyb n'aa ý her'oot ta tii: Rahapëe däg né paawä baad hadoo do ta tyw n'aa, p'aa hënh raberéd hóm tak'ëp hanäm do P'op Hagä Do mejüü doo. Ti hyb n'aa ta tyw n'aa nahapäh do bahãnh P'op Hagä Do rejää da hýy kã sa hã. ²² Sa hã kametä däk hahý pawóp hadoo do ji ky hetëg doo: "Awaar ad'ëeb jëng tehëen wät do paah." † "Too yb hasus do mahãnh hehob wät doo, p'aa hënh da tsapab gó takahep' uut." ††

Jesus matëeh noo gó ky n'aa hahýy

3 Najis haa, pawóp däg bë ý ma erih do hahýy. Pooj jé bë ý ma erii wät doo, hahý na-ääj hë bë ý wén ma erih, bë hyb n'aa esee hyb n'aa pooj jé kaher'oot do paah, baad ub bë hyb n'aa newëe hyb n'aa. ² Ý karën bë hyb n'aa esee p'ooj ub P'op Hagä Do ky n'aa rod tsyt hë ta wë kasëew bong do raheer'oot do paah. Ý karën bë hyb n'aa esee na-ääj hë Jesus, ër Wahë N'aa, ër h'yyb tym dëeb mejüü do paah, ajyy Kristo mejüü do bë wë heboo nä do bë hã ma met'ëeg wät doo. ³ Taw'ääts hë baad bë bahapäh hahýy: Jesus matëeh do pooj jé ti abok da nesaa do sa h'yyb karën do jawén habok doo, Jesus matëeh do ky n'aa rawajehëet doo. ⁴ Hahýy da d' sa kyyh: "Matëeh mäh, taky däng paah. Te hub tado bã, ny tawät? Bë hegää", näk, "ër wahë n'aa ër pooj jé habong do dejëb kã. Ti hadoo né hë, paa hado had'yyt hë. Dooch takaja bã tamatëeh do pooj jé metëe n'aa. ‡ Paa hado had'yyt hë

† Pooj jé reréd hóm nesaa do ramoo bok doo, ta jawén p'aa hënh ramoo bok, tahanäng pé tii. †† Pooj jé rakarën Jesus awug hóm nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo, ta jawén p'aa hënh ramoo bok nesaa doo, tahanäng pé tii. ‡ Matew tég eh do 24 hã takerii däk Jesus her'oot do takajaa do pooj jé metëe n'aa. Dooch ta ti kaja däg sa nooh, ta ti rawén wajehëet Jesus matëeh do ky n'aa. Nayyw

badäk hahý kapahuuj wät noo gó naa", näk da sa kyyh. ⁵ Dooch rakarën bã rah'yy kadawuung bã, P'op Hagä Do ky haj'aa p'ooj ub wë kapahuuj wät doo. Dooch rakarën bã rah'yy kadawuung bã naëng bã naa k'ääts bawooj däk do ganyyh doo, ta ky haj'aa. Naëng tetyn hóm, bawooj däk do banyy däk hyb n'aa. ⁶ Dooch rakarën bã rahyb n'aa es'ee bã naëng hag'yy doo me P'op Hagä Do gawats'iik paa badäk hahý tapahuunh do paah, ta hã habong do sii hë. P'op Hagä Do ky haj'aa tii. ⁷ Wë, papýy, kamarab, sagööh, badäk hahýy da hë ji hapäh do P'op Hagä Do enyyw däk, tii d' P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, tëeg hõö me ragawatsik hyb n'aa. P'op Hagä Do enäm nä ta tii. Tagawats'iik noo gó kã, sahõnh hë ta hã waneh'ëeh do tagawatsiig kã. ⁸ Bë mabaan manä hahý najis haa: P'op Hagä Do hã sét pénh né hë sét ta baab, miw ta baab. ⁹ Dooch P'op Hagä Do hyb n'aa p'eed bã taky däng do tamoo wät hyb n'aa, ta wób red'oo. Tii d' nado. P'op Hagä Do ky däng do tawén kanajaa nä, bë tahyb n'aa b'aah do hyb n'aa. Dooch né takarën bã gawatsik péh. Takarën sahõnh hë rah'yy kawereem, ta hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa paawä. ¹⁰ Ti hadoo né hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa né da. Rah'yy kanapeet bã, raganadaa bã takajaa da. Ji ganada do hadoo hets'ëek do kajaa. Ti hadoo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa doo. Nayyw hë wë gawatsik da, hawyp do hadoo. Sahõnh hë adëe bëeh da tak'ëp haju do haj'aa. Tii bã dewuh da. Badäk hahýy, sahõnh hë ta hã hanäng do na-ääj hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy da tagawatsik hyb n'aa. †

¹¹ Tii da sahõnh hë P'op Hagä Do gawats'iik do hyb n'aa da, taw'ääts hë tsyt hë nesaa do mahãnh baad bë babok P'op Hagä Do wë. Taw'ääts hë P'op Hagä Do karën doo da bë babok, ¹² baad bë gadaa nuuj jé Kristo kajaa doo, P'op Hagä Do ky däng do paah. Taw'ääts hë nayyw hë ta ti kajaa bë an'oo bã. ‡ Ta ti noo gó kajaa bã kã, wë aooj jëng da. Sahõnh hë adëe bëeh da tak'ëp haju do haj'aa. ¹³ Sahõnh hë ta ti awäd né paawä, ëer, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ër gada wë papuuj, badäk hahý papuuj P'op Hagä Do ky däng doo da. Jääm hë baad hadoo doo, P'op Hagä Do karën doo da habok do sa panang tii.

¹⁴ Ti hyb n'aa najis haa, ta ti bë gahëen do hyb n'aa, taw'ääts hë tak'ëp bë hyb n'aa tam'aah tak'ëp baad ub bë babok hyb n'aa, tak'ëp baad ub bë bahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do hã. Tak'ëp bë hyb n'aa tamah, h'yyb nyyw gó bë baboo had'yyt hë hyb n'aa ta wë, P'op Hagä Do bahapäh hyb n'aa. ¹⁵ Bë hyb n'aa newë hahýy: H'yyb jawyg gó Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gada nä, nayyw hë takanajaa, ji kedëeb wät hyb n'aa banesaa hënh ji taky n'aa etyy do mahãnh. Tii da na-

hë Jesus matëeh, ta hã h'yy ka'eeh do wób red'oo. Nayyw hë takanaja bã kã, ta wób raky sëm Jesus ky däng do paah. †† Tahajaa na-ääj hë ji erii bã: "Badäk hahýy, sahõnh hë ta hã kapahuuj wät do na-ääj hë aooj jëng da." ‡† Ji ky n'aa etsëe, nayyw hë takajaa hyb n'aa. Ji h'yy kawareem P'op Hagä Do wë, takarën doo da had'yyt ji bawät hyb n'aa. Ji h'yy kahas'ääp Kristo ky n'aa ji mahüüm do hã, sahõnh hë badäk hahýy bã habong do raky n'aa napäh hyb n'aa na-ääj hë, Peed hanäng pé tahyb n'aa péh, taw'ääts hë nayyw hë ta ti kajaa bë an'oo bã, taheer'ood bã.

ããj hẽ Paw-Ro, ẽr h'yyj hadoo do ẽr kamahãn do bẽ tama erii wãt. Bẽ tama erii wãt P'op Hagã Do h'yy gan'yyh doo da ta hã. ¹⁶ Ti ky n'aa né hẽ tama erii wãt sahõnh hẽ tama erih do hã. Tama erih do mahang ti anãng hãd hejooñh doo, tak'ẽp ji hyb n'aa manatakã bã, dooh ji maa napẽẽ bã tahanãng pẽh. H'yy gatamah doo, h'yy keh'yyt doo, rawareem Paw-Ro erii wãt doo. Ta see hadoo ta ky n'aa ran'oo bã. Tii da na-ããj hẽ rawareem P'op Hagã Do kyy kerih do wób. Sa daaj hẽ sa ky n'aa katakyyk baad nadoo do hã. ¹⁷ Ta ti bẽ hapẽẽ dãk do hyb n'aa, najis haa, taw'ããts hẽ bẽ hyb n'aa matakã, ta s'ee hẽnh P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do

ky nadah'eeh do bẽ rah'yyb mahũũm mahãnh te hub nadoo do rama metẽek doo me. H'yy kaneh'yyd né paawã bẽ da hẽ, sa kyyh bẽ maa newẽ bã, bẽ da h'yy kah'yyt. Ta tyw n'aa baad hadoo do bẽ erét da sa kyyh bẽ maa newẽ bã. ¹⁸ Taw'ããts hẽ P'op Hagã Do kyyh hã bẽ hyb n'aa matakã had'yyt hẽ, Jesus Kristo, ẽr Wahẽ N'aa, ẽr h'yyb tym dẽeb bẽ wẽ taky enyym do takahũũm had'yyt hẽ hyb n'aa, baad Kristo bẽ bahapãh hyb n'aa na-ããj hẽ bẽ h'yyb gó. Taw'ããts hẽ ti né hẽ ji j'aa etsẽẽ had'yyt hẽ! Yy. Tii d' né hẽ. Taw'ããts hẽ. Jããm hẽ kã.

1 Jowāw

Ji h'yyb tym hed'ëep do ky n'aa hahÿh

1 Bë äã ma erih hahÿh hä, sahõnh hë tadu dahäng do pooj jé hawät do ky n'aa, P'op Hagä Do Kyyh häd näng do ky n'aa. † Äã maa napäh ta kyyh, äã hapäh na-ääj hë. Baad äã bahapäh äã matym me. Ta hä äã moo däng. Ji h'yyb tym hed'ëep do ky n'aa né hë tii. ²Ji h'yyb tym hed'ëep do ana kän äã mahang. †† Baad äã bahapäh né hë. Ti hyb n'aa ta ky n'aa äã wén her'oot baad ub. Hedëb had'yyt do ky n'aa bë äã maher'oot. P'op Hagä Doo, ta Yb sii tabawäd wät. Ti ana kän äã mahang P'op Hagä Do an'oo bä. ³Bë äã maher'oot äã hapäh do ky n'aa, äã maa napäh do ky n'aa, séd bë h'yyb hedoo hyb n'aa da äã sii. Séd äã h'yyb hedoo ta Yb hÿ pong jé hawät do hä. Séd äã h'yyb hedoo na-ääj hë ta T'aah hä, Jesus Kristo hä. ⁴Bë äã wén ma erih hahÿh hä Jesus ky n'aa, tak'ëp ër tsebé hyb n'aa da.

Taw'ääts hë ta bag hadoo doo gó ji bawät do ky n'aa hahÿh

⁵Bë äã maher'oot äã hä Kristo metëek doo. Hahÿh da tametëek ääh: Ta bag hadoo P'op Hagä Doo. Baad ub had'yyt hë P'op Hagä Doo, tahanäng pé tii. Dooh badagyp pé ta hä. Tabad'op hë nesaa do ta hä, tahanäng pé tii. ⁶Ti hyb n'aa, séd hä ji h'yyb hedoo P'op Hagä Do hä ji her'ood bä, nesaa doo gó, badagyp do hadoo doo gó ji awäd had'yyt bä, daap ji menyh tii bä ji her'oot do hä. Dooh baad hadoo do ky n'aa metëek doo da ji awäd bä tii d' ji edo bä. ⁷Baad ji aboo bä, P'op Hagä Do baad tabawäd had'yyt doo da ta bag hadoo doo gó, séd ji h'yyb hedoo ta hä. Tii bä P'op Hagä Do awug hõm da sahõnh hë nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng doo, Jesus, P'op Hagä Do T'aah majyyw me.

⁸“Tabad'op hë nesaa do hä ÿÿ”, ji noo bä, nesaa do ji jejën bä, ji daaj hë ji kawadii. Dooh tanyy bä ji h'yyb tym gó baad hadoo do P'op Hagä Do metëeh doo. ⁹Nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do ji najejën bä, P'op Hagä Do hä ji kawoow bä, tawug hõm da tii. Tamabaan hõm da sahõnh hë baad nadoo do ër moo bok do paah. P'op Hagä Do anoo né hë taky däng doo. Dooh tahÿyd bä ta kyyh. Baad had'op do tii. ¹⁰“Dooh nesaa do ÿ moo wäd bä” ji ky hado bä, P'op Hagä Do noo kanesa, ji hanäng pé tii. Dooh tii bä ji h'yyb tym gó ta kyyh awäd bä.

2 Tah haa hedoo do bëeh. Bë ÿ ma erii wät tii, nesaa do bë moo nabok hyb n'aa, nesaa do bë hyb n'aa nanewëe hyb n'aa. Ti hado né paawä, nesaa do bë see moo wäd bä, nesaa do tahyb n'aa newë bä, ti anäng Jesus Kristo, P'op Hagä Do karën doo da hawäd up doo, ji ky n'aa rod n'aa P'op Hagä Do ër Yb wë. Ji tamo n'aa jesuu. ²Jesus dajëp ër hyb n'aa. Nesaa do ër moo bok do sãm tadajëp, P'op Hagä Do awug hõm hyb n'aa nesaa do ër hä hanäng doo. Dooh ër hyb n'aa had'yyt tado bä tadajëp. Sahõnh hë badäk hahÿh hä habong do sa hyb n'aa na-ääj né hë tadajëp.

³P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hä ji bahapäh P'op Hagä Do ji hapëe däg bä ji h'yyb tym gó. ⁴“ÿ hapäh P'op Hagä Do hëp ÿÿ gó” hanäng péh, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do taky dahé bä, daap hë ti tamenyyh ta her'oot do hä. Dooh ta h'yyb tym gó tanyy bä baad hadoo do P'op Hagä Do metëeh doo. ⁵P'op Hagä Do ji ky dahé bä, ta her'oot doo da ji awäd bä, baad tabadäng tii bä ji h'yyb tym gó P'op Hagä Do kamahän doo. P'op Hagä Do kamahän doo da ji kamahän kän tii bä. Hahÿh hä ji bahapäh séd ji h'yyb hedo bä P'op Hagä Do hä: ⁶“Séd ÿ h'yyb hedoo P'op Hagä Do hä”, ji ky hado bä, taw'ääts hë Jesus bawäd wät doo da ji bawät.

⁷Najis haa, dooh papuuj ky n'aa jawyk do bë ÿ ma erii bä. Ta paa né hë bë ÿ ma erih, Jesus hä bë h'yy ka'ëeh bë du do noo gó bë gadoo doo, bë hä rama metëek do paa né hë tii. Bë maa napëe wät do né hë ta ti bë ÿ ma erih doo. ⁸Ta paa né hë paawä, papuuj hado däk hahÿ ky n'aa jawyk do bë ÿ ma erih doo. Papuuj däg ji hapäh Kristo bawät doo kä, bë babok doo kä na-ääj né hë. Bë eréd hõm nesaa doo. Bë du do däk baad bë babok doo kä. Nesaa doo, ji h'yy gatamah do na-ääj hë badoo wät hÿÿ kä. Baad hadoo do ganä däk ër h'yyb gó.

⁹“Ta bag gó ÿ bawät”, hanäng péh, ta da hadoo doo Jesus hä h'yy ka'ëeh do wë tah'yy gaëëj bä, badagyp doo hadoo doo gó tabawät nä tii. ¹⁰Ta da hadoo doo Jesus hä h'yy ka'ëeh do kamahän doo, ta bag hadoo doo gó tabawät. Dooh ta hä hanäng péh baad nadoo do hä ta hä h'yyb tatuk doo. ¹¹Ta da hadoo doo Jesus hä h'yy ka'ëeh do wë h'yy gaëëh doo, badagyp do hadoo doo gó ta h'yyb bawät. Badagyp doo hyb n'aa, nesaa doo hyb n'aa, dooh tahapëe bä tahahõm hënh. Ty tamah doo hado däk.

¹²Tah haa hedoo doo, bë ÿ wén ma erih nesaa do bë h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do awug hõm doo hyb n'aa, Kristo ër hyb n'aa dajëp doo hyb n'aa. ¹³Bë mahang bap peej däk Kristo hä h'yy ka'ëeh doo,

† Jesus Kristo ky n'aa né tii. †† Jesus né hë tii.

wahëh hedo padëek bëeh. Bë ÿ wén ma erih, hedëb had'yyt do bë hapëë däg kån do hyb n'aa bë h'yyb tym gó. Bë mahang papuuj nä Jesus hä h'yy kae däk doo, wanehëh nä do hadoo bëeh. Bë ÿ wén ma erih, Nesaa do Yb hä bë j'aa et'ëek do hyb n'aa. Bë ÿ ma erih, tah haa hyb n'aa hedoo doo. Bë ÿ wén ma erih ër Yb hÿ pong jé hawät do bë hapëë däg kån do hyb n'aa bë h'yyb tym gó. ¹⁴ Bë mahang bap peej däk Kristo hä h'yy ka'eeh doo, wahëh hedo padëek doo, bë ÿ wén ma erii wät hedëb had'yyt do bë hapëë däg kån do hyb n'aa bë h'yyb tym gó. Bë mahang papuuj nä Jesus hä bë h'yy kae däk doo, wanehëh nä do hadoo, bë ÿ ma erii wät, bë h'yyb hej'oonh do hyb n'aa, P'op Hagä Do kyyh bë tah'yyb mahüüm do hyb n'aa, Nesaa Do Yb hä bë j'aa ketsë do hyb n'aa.

DooH ji kamahän bä badäk hahÿÿ hä hanäng do ky n'aa hahÿÿh

¹⁵ Bë kamahän manä badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rakamahän doo. Bë kamahän manä badäk hahÿÿ hä hanäng doo. Jé badäk hahÿ kamahän doo, dooh P'op Hagä Do takamahän bä. ¹⁶ Sahönh hë badäk hahÿÿ hä hanäng do nesaa doo, tak'ëp ji h'yyb säg karën do hedoo doo, ji matym me ji heg'ääs doo, tak'ëp ji karën do hedoo doo, ji ma hä, ji moo wät do hä ji kasab'ee do hedoo doo, ti sahönh hë dooh P'op Hagä Do ër Yb hanaa tado bä. Badäk hahÿÿ hä tabana tii. ¹⁷ Badäk hahÿ gawatsik da. Ta hä hanäng do nesaa do hadoo do ji h'yyb karën do gawatsik né tii da ënh. P'op Hagä Do karën do ky dah'eeh doo, dooh ragawatsig bä. Aboo had'yyt hë da.

H'yy kawareem do yb ky n'aa hahÿÿh

¹⁸ Tah haa, edah ti noo gó sahönh hë tagawatsik. Bë ky n'aa napäh, ti pooj jé Kristo majÿÿ, Kristo hä h'yy kawareem do yb kasee. Da hë hajök Kristo hä h'yy kawareem do rakas'ee kån. Ti hyb n'aa ji hapäh, edah sahönh hë gawatsik doo. ¹⁹ Èr mahang né paawä rababok do paah, dooh né hë ër wób rado bä. Èr wób rado bä paawä, dooh paawä ër reréd bä ër mahang rababok doo. Èr mahänh rabahöm. Ti hyb n'aa, dooh ër wób rado bä ji hapäh.

²⁰ Bë hä Jesus Kristo anoo P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyb mahüüm hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahönh hë bë bahapäh panyyg heh'äät doo, P'op Hagä Do metëeh doo. ²¹ DooH bë ÿ wén ma erii bä bë nahapäh do hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa. Bë ÿ wén ma erih, baad bë bahapëë däk do hyb n'aa né hë baad hadoo do ky n'aa. Baad hadoo do ky n'aa bä naa nado noo kanesa doo. Bë hapäh né hë tii. Ti hyb n'aa né hë bë ÿ wén ma erih. ²² Baad bë ÿ maher'oot. "Jesus, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do nado", hanäng péh, daap menyuh do yb tii. Ti né hë nanäng bë ky n'aa napëë däk doo, Kristo hä h'yy kawareem doo. P'op Hagä Do T'aah, ta Yb na-ääj hë h'yy kawareem do yb ty n'aa ges'yyk. ²³ Ta T'aah ty n'aa ges'yyk doo, dooh P'op Hagä Doo, Jesus

Yb tahapëë bä. Ta T'aah gadoo péh, Jesus Kristo Yb na-ääj hë tagadoo.

²⁴ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky dahé had'yyt hë panyyg heh'äät doo, p'ooj ub, bë du doo noo gó Jesus hä bë h'yy ka'eeh do bë maa napäh doo. Taw'ääts hë bë h'yyb gó tabaym panyyg heh'äät doo. Panyyg heh'äät doo, p'ooj ub bë maa napäh doo, bë h'yyb gó tayyw bä, baad bë enyyw bä, séd bë h'yyb hedo had'yyt da tii bä Jesus hä, Jesus Yb hä. ²⁵ Hahÿ ti ër hä Kristo ky n'aa enooh doo: Èr tah'yyb edëeb had'yyt hë, hÿ pong jé ër baboo had'yyt hyb n'aa ta pa.

²⁶ Ta ti bë ÿ ma erii wät, bë ÿ maher'oot hyb n'aa bë hä karën wad'ii do sa ky n'aa hä. ²⁷ P'op Hagä Do Sahee bë hä Kristo anoo doo, baym bë h'yyb tym gó. Ti hyb n'aa dooh hyb n'aa ta see bë ma metëek péh. P'op Hagä Do Sahee ti bë tama metëek sahönh hä. Baad bë tama metëek. DooH daap tado bä. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky dahé had'yyt hë bë tama metëek doo. Taw'ääts hë Kristo hä bë h'yy kata däg had'yyt hë.

²⁸ Hÿÿ kä, tah haa hedoo doo, ÿ ab'aanh bë hä: Kristo sii bë aboo had'yyt hë, tamatëeh bä kä, h'yyb neÿÿm gó ta matym gó ër bab'ëeh hyb n'aa, ër nu manebyng hyb n'aa ta matym gó ër bab'ëeh bä. ²⁹ Bë hapäh do hyb n'aa baad had'op do ti Kristo, bë hapäh na-ääj hë P'op Hagä Do taah né hë sahönh hë baad hadoo do moo bok doo.

P'op Hagä Do taah ëer ky n'aa hahÿÿh

3 Bë hegää nyy da tak'ëp ër Yb hÿ pong jé hawät do ër takamahän. Tak'ëp ër takamahän do hyb n'aa P'op Hagä Do taah ër tamaneënh. Ti né hë ëer! Badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh doo, dooh ër rahapëë bä P'op Hagä Do taah ëer, ranahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Doo. ² P'op Hagä Do taah né hë ër da hë, najis haa. DooH né paawä ër P'op Hagä Do metä nä bä nyy d' tabad'oo da ër hä, ër hapäh Jesus Kristo hado däk da ëer, tamatëeh bä, baad ub tii kä Jesus ër bahapäh do hyb n'aa ti noo gó. ³ Sahönh hë Jesus Kristo hadoo rabahadoo do sa h'yyb gó ragahëen doo, sa daaj hë rakan'yyh nesaa do mahänh, Jesus baad had'op do hadoo rabahadoo hyb n'aa kä.

⁴ Nesaa do moo heb'ooH doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do wë rah'yy kawareem. Sahönh hë nesaa do ji moo wät doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do wë h'yy kawareem do tii. ⁵ Bë hapäh né hë, Jesus bahyng wawëë hë nesaa do ji moo wät do tabado höm hyb n'aa. DooH nesaa do ta hä. ⁶ Ti hyb n'aa Jesus sii hawät doo, dooh nesaa do tamoo hewëed bä. Nesaa do moo heb'ooH doo, dooh Kristo tahapëë bä ta h'yyb gó. ⁷ Ti hyb n'aa, tah haa hedoo doo, bë hyb n'aa matakä bë ranawadii hyb n'aa. Baad hadoo do moo heb'ooH doo, baad had'op do né hë tii, Kristo baad had'op do hadoo. ⁸ Nesaa do moo heb'ooH doo, Dijab † karapee tii. Tii d' ji wén hapäh sahönh hë tadu dahäng noo gó Dijab moo hew'ëet né hë ta ti nesaa doo. P'op Hagä Do

† *Gereg kyy me ramaneënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.*

T'aah ewäd hyng wawëë hë tagawatsiig hõm hyb n'aa Dijab moo wät doo.

⁹ P'op Hagä Do taah dooh nesaa do ramoo hebo bä, P'op Hagä Do Sahee mahüüm do hyb n'aa sa h'yyb. Dooh rahaja bä nesaa do ramoo hebo bä, P'op Hagä Do taah rabahadoo do hyb n'aa. ¹⁰ Hahÿÿ hä ji hapäh P'op Hagä Do taah, ji hapäh na-ääj né hë Dijab karapee: Baad hadoo do moo nawät doo, ta da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do kamanahän doo, dooh P'op Hagä Do t'aah tado bä.

Ji da hadoo do ji kamahän do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Hahÿ ti bë maa napäh do pooj jé bë du do noo gó Jesus hä bë h'yy ka'eeh doo: Taw'ääts hë ji kamahän ji da hadoo doo. ¹² P'ooj ub hawät do Kaïh makü bad'oo doo da, bë adoo manäh. Nesaa Do Yb karapee né hë tii. Ta hÿÿj tanabooh. Ta hÿÿj Kaïh wén naboo, nesaa do Kaïh moo hew'ëet do hyb n'aa. Ta hÿÿj ti baad hadoo do tamoo hew'ëet. ¹³ Ti hyb n'aa, wakän haa, bë h'yy gabedo manä badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do bë wë rakawaj'ään bä baad bë babok do hyb n'aa. ¹⁴ Èër, dooh èr h'yyb tym dajëp do tahado wäd bä. Èr h'yyb tym edëb kân P'op Hagä Do wë. Baad ta ti èr bahapäh, èr wakään Jesus hä h'yy ka'eeh do èr kamahän do hyb n'aa. Ta wakään Jesus hä h'yy ka'eeh do wë h'yy gaëënh doo, dajëp do hadoo nä ta h'yyb tym. ¹⁵ Ta da hadoo do wë h'yy gaëënh doo, dahej'ëep do hadoo ti P'op Hagä Do matym gó. Sa da hadoo do dahej'ëep do sa wë, dooh edëb had'yyt do awäd bä. Dooh P'op Hagä Do wë ras'ëeg bä. Bë hapäh né hë tii.

¹⁶ Hahÿÿ hä èr bahapäh kamahän heh'äät doo: Ta daaj hë Jesus Kristo kan'oo däk dajëb hä èr hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hë èr na-ääj èr kan'oo däk èr da hadoo sa hyb n'aa. ¹⁷ Ji ma nyy bä, ji da hadoo do ta wë badoh do ji t'yyd manehiïn bä, dooh P'op Hagä Do hä ji kamahän. ¹⁸ Tah haa, ji kyy me had'yyt nado ji kamahän. Taw'ääts hë ji masa doo me ji kamahän ji wakään Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hë ji kamahän heh'äät, j'ooj madäk doo me nado.

¹⁹ Baad ji wakään ji kamahän do hä, baad ji hapäh, baad hadoo do ky n'aa ky daheeh do ji. Baad ji wakään ji kamahän bä, dooh ji h'yyb eÿÿm bä P'op Hagä Do ji hyb n'aa es'ee bä. ²⁰ Dooh ji eÿÿm bä ji h'yyb ji taky n'aa tapa bä paawä. Tii d' tawén hadoo, ji h'yyb tym bahänh P'op Hagä Doo. Sahõnh ji h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do hapäh. ²¹ Najis haa, ji h'yyb ji taky n'aa natapa bä, dooh ji h'yyb eÿÿm bä P'op Hagä Do sii ji er'ood bä. ²² Ta hä ji ky n'aa etsëë do ji gadoo ji hapäh tii bä, tamejüü do ji ky daheeh do hyb n'aa, tagen'aak do ji moo wät do hyb n'aa. ²³ Hahÿ pawóp hë P'op Hagä Do ji tamejüü: Ta T'aah Jesus Kristo hä ji h'yy ka'eeh, ji da hadoo do ji kamahän ji tamejüü doo da. ²⁴ Tamejüü do ky dah'eeh doo, séd hä rah'yyb hedoo P'op Hagä Do hä. Sa h'yyb gó P'op Hagä Do bawät tii bä. Ta Sahee èr hä tanoo do hyb n'aa èr hapäh, èr h'yyb gó P'op Hagä Do bawät.

Ji metyy P'op Hagä Do Sahee kyy gó tado bä rahe'oot do ky n'aa hahÿÿh

⁴ Najis haa, bë ky dahé manä "P'op Hagä Do Sahee kyy gó ÿ baher'oot", hanäk doo. Taw'ääts hë bë mety ta tii, bë bahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee tado bä sa h'yyb tym gó hanäng doo, P'op Hagä Do Sahee tanado bä. Hajök badäk hahÿÿ hä ketyn h'üüm P'op Hagä Do ky n'aa rod oow daap menyyh doo. ² Hahÿÿ hä da bë metyy P'op Hagä Do Sahee kyy gó tado bä rahe'oot doo: Aj'yy gó né hë Jesus Kristo P'op Hagä Do T'aah kesok se hub né hë hanäng doo, ky daheeh doo, P'op Hagä Do Sahee kyy gó né hë ti tabaheer'oot. ³ Aj'yy gó Jesus kesok do ky sëm doo, ky nadaheeh doo, dooh P'op Hagä Do Sahee kyy gó tado bä ti tabaheer'oot. Kristo hä h'yy kawareem do yb sahee ti hedoo do h'yyb tym gó tabawät. Bë ky n'aa napäh, ti awät h'yy kawareem do yb. Ti awäd däg kân badäk hahÿÿ bä. ⁴ Bë tah haa, P'op Hagä Do karapee né hë bëëh. Ta Sahee bë tah'yyb mahüüm doo, P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do h'yyb gó hanäng do bahänh, Dijab bahänh. Ti hyb n'aa, bë h'yy gany däg nanäng ma matëg oow sa hä, bë wén ky nadaheeh rahe'oot doo. Bë j'aa etëeg wät sa hä. ⁵ Badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do wób tii. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do ramaa napäh, raky daheeh rahe'oot doo. ⁶ Dooh sa wób èr do bä. P'op Hagä Do karapee èr ti hÿÿh. P'op Hagä Do hapäh do maa napäh, ky daheeh, èr metëek doo. P'op Hagä Do karapee nadoo doo, dooh ji tamaa newë bä. Èr her'oot do maa new'ëe doo, Sahee baad hadoo do h'yyb mahüüm. Èr her'oot do maa nanew'ëe doo, daap menyyh do yb sahee ta h'yyb gó tabawät.

Kamahän do ky n'aa hahÿÿh

⁷ Najis haa, P'op Hagä Do banoo èr hä ji kamahän doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë ji da hadoo do ji kamahän né hë. Ta da hadoo do kamahän doo, P'op Hagä Do karapee né hë tii. Baad P'op Hagä Do tabahapäh ta h'yyb gó. ⁸ P'op Hagä Do kamahän had'yyt hë. Ti hyb n'aa ta da hadoo do kamanahän doo, dooh P'op Hagä Do tahapëë bä. ⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do metëeh ji hä ji takamahän: Ta T'aah sét had'op do tamejüü èr mahang, hÿ pong jé ji awäd had'yyt hyb n'aa ta hyb n'aa. ¹⁰ Hahÿ heh'äät kamahän doo: Dooh ji tado bä P'op Hagä Do ji kamahän doo. P'op Hagä Do ti ji takamahän. Ta T'aah tamejüü wawëë hë tadajëp hyb n'aa ji hyb n'aa, nesaa do èr moo bok do sãm, nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa ta T'aah majjyw me.

¹¹ Najis haa, ta ti hadoo né hë P'op Hagä Do tak'ëp ji takamahän. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë ji kamahän ji da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ¹² Dooh noo gó P'op Hagä Do ji ty gepäh péh. Ti hado né hë paawä, ji wakään Jesus hä h'yy ka'eeh do ji kamahän bä, ji h'yyb gó P'op Hagä Do bawät tii bä. Baad tabadëë däk tii bä ji h'yyb gó P'op Hagä Do kamahän doo. P'op Hagä Do

† Ji wë rakawaj'ään, Kaïh moo ti ragahõm do hyb n'aa.

kamahān doo da ji kamahān kån tii bā. Ji h'yyb tym gó P'op Hagä Do bawät. ¹³ Séd ji h'yyb hedoo P'op Hagä Do hä, ji h'yyb gó P'op Hagä Do bawät ji wén hapäh, ta Sahee ji hä tanoo do hyb n'aa. ¹⁴ Ta T'aah P'op Hagä Do mejüü wawëë hë, sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do sa h'yyb tym dëeb tabahadoo hyb n'aa. Ti né hë äã hapäh äã matym me. Baad ta ky n'aa äã baher'oot. ¹⁵ Ti hyb n'aa, "P'op Hagä Do T'aah né hë Jesus Kristo" hanäng péh, ky daheeh péh, ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do bawät, séd tah'yyb hadoo P'op Hagä Do hä. ¹⁶ Baad ér bahapäh P'op Hagä Do ér takamahān. Ér daab yyp P'op Hagä Do ér takamahān do hä. P'op Hagä Do kamahān had'yyt hë. Ti hyb n'aa, jé P'op Hagä Doo, ta wakān na-ääj hë kamahān had'yyt doo, séd tah'yyb hadoo P'op Hagä Do hä. Ta h'yyb gó P'op Hagä Do bawät.

¹⁷ Jesus Kristo bawät doo da ér babok badäk hahÿÿ hä. Ti hyb n'aa baad tabadëë däk ér h'yyb gó P'op Hagä Do kamahān doo. P'op Hagä Do kamahān doo da ér kamahān kån P'op Hagä Do an'oo bā. Ti hyb n'aa, dooh ér eÿÿm bā Jesus ji taky n'aa etyy noo gó. ¹⁸ P'op Hagä Do ji kamahān bā, dooh ji eÿÿm bā. Ji eÿÿm mabaj näng do hä. Ti hyb n'aa, baad had'op P'op Hagä Do ji kamahān bā, dooh ÿÿm ji hä. Ji eÿÿm bā, dooh baad tadëë nā bā P'op Hagä Do kamahān do ji h'yyb gó. ¹⁹ P'op Hagä Doo, ta wób na-ääj ér wén kamahān, pooj jé P'op Hagä Do ér takamahān do hyb n'aa. ²⁰ "P'op Hagä Do ÿ kamahān" ji ky hado bā, ji da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do wé ji h'yy gaëej bā, daap hë ji menyh tii bā. Ji wakān ji hapäh do ji kamanahān bā, ny daa ji kamahān P'op Hagä Do ji nahapäh doo. ²¹ Hahÿÿ da Jesus Kristo mejüü do paa ji: P'op Hagä Do takamahān doo, taw'ääts hë ta da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do takamahān na-ääj hë.

P'op Hagä Do ji kamahān bā, tamejüü do ji ky daheeh do ky n'aa hahÿÿh

5 Sahõnh hë "Jesus né hë ti P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo" hanäk doo, ky dah'eeh doo, P'op Hagä Do taah né hë tii. Ta yb kamahān doo, ta yb taah takamahān na-ääj hë. ² Hahÿÿ hä ji bahapäh P'op Hagä Do taah, Jesus hä h'yy ka'eeh do ji kamahān bā: P'op Hagä Do ji kamahān bā, tamejüü do ji ky dahé bā na-ääj hë. ³ P'op Hagä Do ji kamahān bā, tamejüü do ji ky daheeh. Nahejooj, ji nahajaa do nado P'op Hagä Do mejüü doo. ⁴ Sahõnh hë P'op Hagä Do taah rahajaa raj'aa etëeg bā badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa hä h'yyb tatuk doo. Jesus hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji j'aa et'ëek badäk hahÿÿ hä hanäng do nesaa do ji h'yyb tat'uuk doo. ⁵ Jesus P'op Hagä Do T'aah né hë ky dah'eeh doo, jããm né hë ti rahajaa raj'aa etëeg bā nesaa do hä badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do h'yyb karën doo.

⁶ Jesus Kristo né hë ti wawëë hë hahyng doo, naëng me nu kemuun wät doo, ta majyyw tan'oo däk do ji

hyb n'aa tadajëp noo gó. Nu kemuun wät do had'yyt nado tame. Dajëp na-ääj né hë. Tan'oo däk ta majyyw ji hyb n'aa. Baad P'op Hagä Do Sahee metëeh ji hä ta ti ky n'aa. Te hub né hë had'yyt hë P'op Hagä Do Sahee.

⁷ Tamawoob hë ta metëe n'aa, te hub né hë Jesus ky n'aa metëeh doo: ⁸ P'op Hagä Do Sahee, tanu kemuun do naëng me, Jesus majyyw tan'oo däk do tadajëp noo gó. Séd gó rametëeh. ⁹ Aj'yy hapäh do ky n'aa ta her'ood bā, ji ky daheeh ta her'oot doo. Ti bahānh ti P'op Hagä Do her'oot doo. Aj'yy her'oot do nado tii. Ti hyb n'aa, baad ji ky daheeh ta T'aah ky n'aa ta her'oot doo. ¹⁰ P'op Hagä Do T'aah hä ky daheeh doo, tenäm ta h'yyb gó Jesus ky n'aa P'op Hagä Do metëeh doo. P'op Hagä Do her'oot do ky nadaheeh doo, P'op Hagä Do noo kanesa, tahanäng pé tii, ta T'aah ky n'aa P'op Hagä Do her'oot do taky nadaheeh do hyb n'aa.

¹¹ Hahÿÿ da ta T'aah ky n'aa P'op Hagä Do metëeh ji hä: Ta T'aah hyb n'aa ji h'yyb tym tabed'ëep, hÿ pong jé ta sii ji awäd had'yyt hë hyb n'aa. ¹² P'op Hagä Do T'aah gadoo do ta h'yyb tym gó, hÿ pong jé had'yyt hë tabawäd däk da P'op Hagä Do sii. Ta T'aah ganadoo doo, dooh né hë tagado bā edëb had'yyt do P'op Hagä Do pa.

¹³ ÿ wén ma erii wät hahÿ bē hä, P'op Hagä Do T'aah hä h'yy ka'eeh doo, edëb had'yyt do bē gado däk né hë, baad bē bahapäh hyb n'aa. ¹⁴ P'op Hagä Do anoo ji hä ji etsëe doo, P'op Hagä Do gen'aak do hä ji h'yyb däg bā ji ky n'aa etsëe bā. Ti hyb n'aa dooh ji h'yyb eÿÿm bā P'op Hagä Do sii ji er'ood bā. ¹⁵ Ji tamaa napäh ér hapäh. Ti hyb n'aa sahõnh hë ta hä ji etsëe do ji gado däk do hadoo. ¹⁶ Ti anäng nasaa do p'ää näng doo, dawëë ji bawäd hõm P'op Hagä Do mahānh tanoo doo. Nasaa do ji wakān moo wäd bā ji hapëe bā, p'ää näng do tanado bā, taw'ääts hë ji ky n'aa etsëe tii. Tii bā P'op Hagä Do anoo ta hä edëb had'yyt doo. Nesaa do p'ää näng doo, dawëë ji bawäd hõm P'op Hagä Do mahānh tanoo do hyb n'aa nado bē ky n'aa etsëe, ÿ hanäng tii. ¹⁷ Sahõnh hë nesaa do ji moo wät doo, ji hyb n'aa newëe doo, baad nado né hë ti P'op Hagä Do matym gó. Ti hadoo né hë ti anäng nesaa do ji h'yyb gó tany bā, dooh tan'oo bā dawëë ji nu gadäk P'op Hagä Do mahānh.

¹⁸ Ér hapäh, dooh P'op Hagä Do taah ramoo hebo bā nesaa doo, Jesus mo n'aa jesuu do hyb n'aa sa hä. Dooh Nesaa do Yb haja bā tarejā bā sa hä. ¹⁹ P'op Hagä Do karapee eër, ér hapäh. Nesaa Do Yb mejüü sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do hä, P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa hä, ér hapäh. ²⁰ Ér hapäh na-ääj hë P'op Hagä Do T'aah ewäd hyng, ji tah'yy ganä däk, P'op Hagä Do heh'äät do ji bahapäh hyb n'aa. Séd ér h'yyb hedoo P'op Hagä Do heh'äät do hä. Séd ér h'yyb he-doo ta T'aah Jesus Kristo hä. Ti ti P'op Hagä Do heh'äät doo. Ti né hë tanoo ji hä ta wé ji h'yyb tym edëb had'yyt doo.

²¹ Ti hyb n'aa tah haa, bē h'yy kae manā ta wób rah'yy kaha'eeh do hä. Jããm hë kã.

2 Jowāw

¹ Ý, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ý ra-maneeenh doo, ý edëng sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do bë panang bã habong do P'op Hagä Do asëew hõm doo. Baad bë ý kamahãñ. Ý had'yyt nado bë kamahãñ doo. Sahõnh hë baad hadoo do ky n'aa hapäh do bë rakamahãñ na-ããj hë. ² Baad hadoo do ky n'aa ãã h'yyb tym gó tabawät. Áã h'yyb gó tabawäd had'yyt hë. Ti hyb n'aa bë ãã kamahãñ. ³ Hahýý da bë ý ky n'aa edëng: Ý karën paawä P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo ër Yb T'aah ër hã raky en'yym, ër rat'yyd mehĩñ, h'yyb näm do ranoo ër hã. Tii d' né hë tabad'oo da ër hã, baad hadoo do ky n'aa ër bahapäh, ër ky daheeh do hyb n'aa, ër da hadoo do ër kamahãñ do hyb n'aa.

⁴ Tak'ëp ý tsebee wät baad bë wób rababok ý ky n'aa napäh do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa metëek doo da rababok, P'op Hagä Do ër Yb mejũũ doo da rababok, ý ky n'aa napäh.

⁵ Hýý kä wakän haa Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ý etsëë bë hã ër kamahãñ had'yyt hyb n'aa ër da hadoo doo. Doo papuuj ky n'aa jawyk do tado bã tii. Ta paa né hë tii, Jesus hã bë h'yy ka'eeh bë du doo noo gó bë ky n'aa napäh do né hë. ⁶ Hahý kamahãñ do heh'äät: P'op Hagä Do mejũũ doo da ji bawät. Ji tamejũũ kamahãñ gó ji bawät, pooj jé bë maa napäh doo da né hë.

⁷ Hajök ma matëg ji wad'ii do raketyn hõm badäk hahý haw'ããts hë. Sa hã dooh Jesus Kristo, P'op Hagä Do T'aah, ewäd hyy bã babä aj'yy gó. Kristo hã h'yy kawareem do yb, ji wadii do yb né hë ti tii d' ma metëek doo. ⁸ Ti hyb n'aa, baad bë hyb n'aa matakä bë rawanadii hyb n'aa rametëek do hã. Rametëek do bë ky dahé bã bë hasõg hõm da P'op Hagä Do wë bë moo bok do paa säm. Bë hyb n'aa matakä bë moo bok do säm bë gadoo hyb n'aa sahõnh hë. ⁹ Kristo ma metëek do herët doo, ta see däg metëek doo, dooh ta ti hadoo do h'yyb tym gó P'op Hagä Do awäd bã. Kristo metëek do baad ta h'yyb gó tenäm doo, ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do awät, ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do T'aah bawät na-ããj hë. ¹⁰ Bë wë ma matëg see kaja bã, Kristo metëek do tama net'ëëg bã, bë gado manä bë tób bã. Bë edëë manä ji wakããn Jesus hã h'yy ka'eeh do ji edëng doo da. ¹¹ Ta ti hedëng pé ji wakããn Jesus hã h'yy ka'eeh do ji edëng doo da, ta h'yyb hata hado däk tii, nesaa do tametëek do hã.

¹² Ti anäng nä hajõng nä bë ý maher'oot do pan'aa. Ti hadoo né hë, dooh ý karën bã ý erih doo gó bë ý maher'ood bã. Ý karën bë ý bahehëen ý ber'oot hyb n'aa bë sii, tak'ëp ër tsebé hyb n'aa.

¹³ P'op Hagä Do asëew hõm do babä habong doo, bë wakããn hedoo do bë m' rahyb n'aa esee. Jããm hë kä.

3 Jowãw

1 Ý, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ý ra-maneeënh doo, ý edëng òm Gajo. Baad òm ý kamahãnh.

²Ý karën paawä baad a h'yyb P'op Hagä Do wë, najis ýý. Ý karën paawä dooh manahëë nyy bä. ³Tak'ëp ý tsebee wäd kãn ý ky n'aa napäh do hyb n'aa a ky n'aa ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh do wób raheer'oot doo. Baad had'yyt mä mabawät baad hadoo do ky n'aa metëëh doo da, sa nooh. Dooh m' mah'yy gajëë hõm bä ta hã, sa nooh. ⁴Tak'ëp né hë ý tsebé, baad hadoo do ky n'aa metëëk doo da tah haa hedoo do rababok ý ky n'aa napäh bä. Dooh hahý hadoo pé tak'ëp ý tsebé péh.

⁵Najis ýý, baad had'yyt hë mamasaa wät ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh do baheh'ëënh doo, ma metëëk doo, mahëp'ëëh do nado né paawä. ⁶Ta ti raheer'oot babä Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã nyy da makamahãnh wät sa hã. Taw'ääts hë P'op Hagä Do gen'aak doo da mamasaa ta ti ër wakãän ramahõm me ramahüüm péh. ⁷Ta ti rabahõm jé pad'yyt hë Jesus Kristo ky n'aa rabaher'ood hõm hyb n'aa. Dooh ragado bä dajëër hadoo doo, sa waa hadoo do P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do sa hanaa. ⁸Ti hyb n'aa, taw'ääts hë ër gadoo ta ti hedoo do ër tób yt hã, taw'ääts hë ër masa sa hã. Tii da ër adoo bä, ër masa baad hadoo do ky n'aa ramaher'ood hõm do hã.

⁹Jesus hã h'yy ka'eeh do bë panang bä habong do ý ma erii wät. Ti hadoo né hë, ta ti Dijoteréh, sa bahãnh

karën do nu gadäk doo, dooh ý taky dahé bä. ¹⁰Ti hyb n'aa, bë ý baheh'ëënh bä ý naëënh da ý nabuuj gedoo hyb n'aa nesaa do tamoo wät do hyb n'aa, äã tanu mer'oot do hyb n'aa, äã taky n'aa rejää do hyb n'aa. Hajõng baad nadoo do tamoo wät doo. Dooh tagado bä ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh do heh'ëënh doo. Ta wób rakarën paawä ragadoo, tameduuk raganadoo hyb n'aa. Jé gadoo do tah'eed h'üüm Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahãnh.

¹¹Najis ýý, taw'ääts hë hanäm do mamoo wät. Mamoo wäd manä nesaa doo. Baad hadoo do moo wät doo, P'op Hagä Do karapee né hë tii. Nesaa do moo wät doo, dooh P'op Hagä Do tahapëë bä ta h'yyb gó. ¹²Taw'ääts hë mamasaa Demeet. Jé pad'yyt hë raj'aa etsë ta hã, baad tabawät do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa metëëk doo da tabawät. Baad ub tabawät ta ti tametëëh. Äã hã na-ääj né hë, baad äã hã tabawät. Mahapäh né hë, äã ehub né hë äã her'oot doo. Ti hyb n'aa taw'ääts hë mamasaa.

¹³Ti anäng nä hajõng nä òm ý maher'oot do pan'aa. Dooh ý karën bä ý erih doo gó òm ý maher'ood bä. ¹⁴Ý karën paawä nyyw hë òm ý baheh'ëënh. Tii bä ër ber'oot.

¹⁵Ý karën h'yyb nyyw gó baad mabawät. Èr najiis babä habong do òm rahyb n'aa esee mäh. Sét ken'yyh mamaher'ood ý kedëng najis haa t'ii hënh habong do hã. Jääm hë kä.

Judas

1 Judas, Tsijaag hÿÿj, Jesus Kristo wë moo wät do see ÿ ti hÿÿh. ÿ edëng bëëh, P'op Hagä Do naëej wät doo, P'op Hagä Do ër Yb kamahän doo, Jesus Kristo mo n'aa jesuu doo. ² ÿ karën ji wë P'op Hagä Do ky ennym doo, ji tah'yyb n'yyim doo, ji takamahän do na-ääj hë baad bë h'yyb gó tabawäd had'yyt hë.

Ma matëg oow P'op Hagä Do waneh'ëëh do sa ky n'aa hahÿÿh

³ Najis haa, tak'ëp paa ÿ karën paawä bë ÿ ma erih ër P'op Hagä Do edëëb wät do ky n'aa hä. Tii bä kä, h'yy kamep'ëëh doo me ajyy P'op Hagä Do waneh'ëëh do bë mahang rababoo däg kän ÿ ky n'aa napäh bä kä, nayyw hë ÿ h'yy kahÿÿd däk ÿ erih do hä. Bë ÿ ma erih hÿÿ kä tak'ëp ÿ betseë hyb n'aa bë hä, baad bë ban'yyh hyb n'aa panyyg hanäm do ër ky daheeh doo, ta karapee, tsyt hë ta wë kasëëw bong do sa hä P'op Hagä Do an'oo däk doo. Bë an'oo manä ta wób rahÿÿd. Nanäng ajyy rah'ÿÿt ji wë P'op Hagä Do ky ennym do ky n'aa. Ji wë P'op Hagä Do ky ennym do hyb n'aa, tahajaa, sa nooh, jé rakarën pé sii raba'ÿÿh. Ramakys Jesus Kristo, sét hadoo do ër kariw n'aa, ër danäh, ër Wahë N'aa. P'ooj ub P'op Hagä Do kyy kerih doo gó takerii däk nyy da nesaa do hä P'op Hagä Do ky n'aa etyy da ta ti he-doo doo.

⁵ Bë hapëë däg né paawä nyy da takerii däk, ÿ karën bë hyb n'aa esee hahÿÿh: Esit häj n'aa bä naa ta karapee Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do manyyh jawén paa bä, tagawatsiig jëng sa mahang ky sëm do paah, ky nadah'eeh do paah. ⁶ Bë hyb n'aa es'ee na-ääj hë nyy da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bad'oo ääs wób sa hä. Ta ti ääs wób dooh paa rah'yy gadeja bä sa hä P'op Hagä Do anoo do hä rabag'ääs do hä, raty n'aa ges'yyk rababong do paa rawén beréd hõm tii. T'öp gadagyp doo gó baad rakamaw'yyd däg had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bä, ta tii bä ragada hyb n'aa sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó sa hä taky n'aa etyy doo. ⁷ Ti hadoo panang Sodoma, Gomo-ha häd enäh do babuuj hä, panang nedaa bä haj'eenh do hä na-ääj hë. Sa hä P'op Hagä Do rejää do hä takametä däk nyy da P'op Hagä Do bad'oo da tii d' habok do sa hä. Panang buuj rahob had'yyt hë tëëg hõõ nadëëk doo gó. Tii d' rawén hoop, nanäng ääs rabad'oo doo da rabad'oo paah. Tak'ëp baad nadoo do panang buuj ramoo heb'oooh paa sa hä hanäng doo me. ÿÿj nadoo do sii hë rabahe'ÿÿh paah.

⁸ Ta ti hedoo nanäng ajyy P'op Hagä Do waneh'ëëh do bë mahang haboo däk do rabad'oo. Sa s'ëë gó ra-

hapäh do jawén rababok. Sa hub rarejää tak'ëp baad nadoo doo me. Dooh ragado bä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji hä tamejüü doo. Raky n'aa rejää kabaj'aa doo.

¹⁹ Mikéw kä, ääs sa wahë n'aa né paawä, dooh taky n'aa rejää doo me Dijab ^{††} taky n'aa tapa bä, Mosees kamag n'aa p'ää Nesaa do Yb daheeh taky kedak noo gó. [‡] Jääm hë hahÿÿ da Mikéw kyyh Nesaa Do Yb hä: "Öm da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do nabuuj gedoo."

¹⁰ Mikéw bad'oo doo da nado nanäng ajyy bë mahang kamekuuj däk do rabad'oo. Tak'ëp baad nadoo doo me raky n'aa rejää ranahapäh do hä. Har'ëëng h'yy ganenäh do hadoo tii. Jääm hë rahapäh rah'yy karën doo. Jääm hë ti jawén rababok. Rah'yy karën do jawén rababok doo, ti né ti sa hä rejää doo. ¹¹ Tak'ëp baad nado da sa hä! Kañh bawäd wät doo da paa rababok. Dajëër hä tak'ëp rah'yyb padëëk do hyb n'aa, Baräm, p'ooj ub hawät do baad nadoo do moo wät do paa bad'oo doo da rabad'oo. Aj'yy, Korah maküüh, Mosees Aräw sa wë h'yy kawareem do paa hadoo ta ti rah'yy kawereem Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa wë. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do gawats'iik da tii. ¹² Séd hä bë bawëh bä, bë sii rabawëh bä, dooh ranu mebyy bä, tak'ëp baad nadoo do ramoo boo né paawä. Pä ji nahapäh do tame hanäng do marakate gah'ood jëng do tahaj'aa hadoo do hedoo ta ti ajyy bë mahang. ^{‡‡} B'ëë hagä n'aa jääm hë sa hä hë hyb n'aa newëë do hadoo tii. Naëng poo mahauk do tabës doo, ji tawadii do hadoo tii. Joom beaak noo gó neaak do hadoo tii. Joom tsawyy jëng doo, nedëb wät doo, ji tagoo hõm do hadoo tii. ¹³ Maadaka hewëëh do akajar me bah'ood mahüüm doo, ta puh ty gasus do akajar nabyy me rerét do hadoo nanäng ajyy. Ta puh ty gasus do hadoo nu meby n'aa näng do ramoo bok doo. Sagõõh daap ty gehüüm do hadoo ti ajyy. ^{‡‡} Tak'ëp gadagyp do P'op

† Kabej'aa doo, ääs P'op Hagä Do karapee. Kabej'aa do na-ääj hë ääs wób nesaa do moo bok do paah, Nesaa Do Yb karom. †† Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahananäng pé ti Dijab. ‡ Hahÿÿ da Judah buuj panyyg see hä takerii däk ta ti ky n'aa: Mosees dajëp noo gó m' P'op Hagä Do mejüü mä ääs sa wahë n'aa Mikéw, Mosees kamag n'aa tadakä jëng hyb n'aa. Tadakä paawä m', Nesaa Do Yb ana ta wë. Nesaa Do Yb karën mä Mosees kamag n'aa paah. Esit buuj see Mosees naboh jat do paa hyb n'aa m' Mosees mä ta karom, näng mä Nesaa Do Yb kyyh. Tii d' né paawä Nesaa Do Yb karën paawä, dooh m' Mikéw an'oo bä ta hä Mosees kamag n'aa paah. †† Marakate pä rejää doo da, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób rarejää, tahananäng pé tii. ‡‡ P'ooj ub akajar me habong do rahëg'ääs sagõõh rabahapäh hyb n'aa ny nemuun rabahõm. Dooh tahaja bä ramatakä bä sagõõh daap ty gehüüm dohã. Ti hadoo, dooh ji haja bä ji ky dahé bä nanäng ma matëg oow. Ta s'ee hënh ji rah'yyb mahüüm. Tii d' tahananäng pé tii.

Hagä Do enyyw hõm sa pooj jé. T'ii hēnh raboo had'yyt da.

¹⁴ Hahÿÿ da aj'yy Enók häd näng doo, setsi däg do Adāw bā naa ji etsén bā, tamaher'oot paa ta jawén hawät do hahÿ ajyy nesaa do sa ky n'aa: "Bē hegāā", näng mäh, "ti awät da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, tak'ëp hajök do ta āās tak'ëp baad hedoo do sa da-heeh, ¹⁵ sahõnh hē taky n'aa etyy hyb n'aa. Nesaa doo hēnh taky n'aa etyy da sahõnh hē, ta matym gó baad nadoo do moo bok doo, ta hā waneh'ëeh do hyb n'aa baad nadoo do moo bok doo. Nesaa doo hēnh taky n'aa etyy da sahõnh hē, nesaa do moo heb'oooh do rabahadoo do hyb n'aa baad nadoo do P'op Hagä Do hā raheer'oot do hyb n'aa", näng paa Enók. ¹⁶ Sahõnh hē hā raky n'aa hajëew had'yyt hē. Raheer'ood had'yyt hē ti sa hā dooh baad tado bā ti ta wób ramoo bok doo. Nesaa do sa h'yyb karēn do jawén rababoo had'yyt hē. Sa hā hē rah'yy kasab'ee sa ky n'aa hā. J'ooj madäk doo me ta wób hā raj'aa etsē ky ken'yyim doo me, sa daaj hē rakarēn do ragadoo hyb n'aa.

Ji h'yy ganajëe hõm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁷ Najis haa, bē hyb n'aa es'ee Jesus Kristo ër Wahë N'aa mejüü doo, 12 hedoo do bē ramaher'oot do paah. ¹⁸ Hahÿÿ d' paa sa kyyh bē hā: "Jesus matëeh do pooj jé, ti abok da nesaa do sa h'yyb karēn do jawén habok doo, bē raky n'aa wajeheët doo", näk paa sa kyyh. ¹⁹ Séd bē h'yyb nahedo bong ran'oo bā ta tii. Bē ketyn h'üüm ran'oo bā. Sa h'yyb säg karēn do jawén rababok. Dooh P'op Hagä Do Sahee awäd bā sa h'yyb gó.

²⁰ Bëeh, najis haa, taw'ääts hē baad had'yyt hē bē h'yyb padäg panyyg hanäm do hā Jesus mejüü do ër

hā rama met'ëeg wät doo, P'op Hagä Do hā hana doo. Ta tii hā bē h'yyb padäg, bē h'yy kahejój magyys hē hyb n'aa. Bē ky n'aa ets'ëe bē hā P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo da. ²¹ Taw'ääts hē bē an'oo P'op Hagä Do kamahän do bē h'yyb gó tabawäd had'yyt hē. Taw'ääts hē edëb had'yyt do bē gada, ër tat'yyd mehïin do hyb n'aa, Jesus Kristo, ër Wahë N'aa, ër hā tanoo doo.

²² Taw'ääts hē bē t'yyd mehïin jé häd ky sëm doo.

²³ Nayyw hē bē maher'ood ta s'ee hēnh sa h'yyb baboo däk doo, tëeg hõõ nadëek do mahänh ta ti bē bed'ëep hyb n'aa. Bē t'yyd mehïin ta wób tak'ëp baad nadoo do moo bok doo. Sa hā bē t'yyd mehïin bā, taw'ääts hē h'yyb eÿÿm doo gó baad bē hyb n'aa matakä, nesaa do ramoo bok do bē tah'yyb tatug mahänh. Taw'ääts hē baad né hē bē kanä tak'ëp nesaa do ramoo bok do mahänh, ramoo bok do bē tah'yyb tatug mahänh. †

²⁴ Sét ub hadoo do P'op Hagä Doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa ër tedëeb wät do hajaa bē tamo n'aa jesuu nesaa do bē moo boo mahänh. Tahajaa ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó bē tamanaa, tsebee gó ta matym gó bē bab'ëeh hyb n'aa tak'ëp baad hado däk do hyb n'aa bē h'yyb tym. Taw'ääts hē ti né hē ji j'aa etsëe had'yyt hē. Ti né hē had'yyt hē tak'ëp hyb n'aa jawyk do sahõnh hē bag'ääs doo. Ti né hē had'yyt hē kabaj'aa doo, hejooj had'yyt doo. Ti né hē sahõnh hā mejõ had'yyt doo. Ýÿ. Tii d' né hē. Taw'ääts hē. Jääm hē kä.

† Hahÿÿ d' Gereg kyy me takerii däk: "Taw'ääts hē sa saroor sii hē bē ty n'aa ges'yyk, nas'aa däk do hyb n'aa tii, nesaa do sa hub me ramoo bok do haj'aa." Baad ji kan'yyh, sahõnh hē nesaa do ramoo bok do ji tah'yyb tatug mahänh, tahanäng pé tii.

Apokarip

1 Jesus Kristo metëeh do hahÿ kerih doo, ta hä P'op Hagä Do anoo doo, ta hä h'yy ka'eeh doo, ta karom hedoo do sa hä tametëeh hyb n'aa nawayw hë hawät do pan'aa. Jesus Kristo mejö wät ääs ta mejüü do seeh, wë ÿÿ, ÿ ta karom Jowāw, er pooj jé hawät do ky n'aa er hä tapanäk hyb n'aa. ² Baad ÿ berii wät sahõnh hë hä ÿ tametëeh doo, ÿ hapäh doo. Hahÿ né hë P'op Hagä Do er tamaher'oot doo, baad hadoo do Jesus Kristo metëeh do na-ääj hë. ³ P'op Hagä Do ky n'aa edeng da jé hahÿ ta jawén hawät do ky n'aa ner'oot doo. Ky n'aa kedeng na-ääj hë jé hahÿ maa newëe doo, ky daheeh doo, edaa däk do hyb n'aa takajaa doo.

⁴ ÿ Jowāw, ÿ edeng Jesus hä h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä, Asija häd nang do häj n'aa bä habong doo. ÿ karën P'op Hagä Do awäd had'yyt doo, setsi hedoo do ta Sahee † tabag'ääs do tyng n'aa pa hab'ëeh do na-ääj hë, Jesus Kristo na-ääj hë raky en'yym bë hä, ÿ karën bë rah'yyb en'yym. Jesus Kristo né hë ti baad hadoo do her'oot doo. Tahajaa ji ky dahé bä taher'oot doo. Ti né hë jääm hë pooj jé dejep do mahang ganä wät doo. †† Sahõnh hë badäk hahÿy bä habong do sa wahë n'aa wahë n'aa né hë tii.

Tak'ep ÿ j'aa etsë, ÿ weh'ëeh Jesus er hä kamahän doo, tadajep do hyb n'aa nesaa do er moo bok do hejój mahänh er tabedëeb wät doo. ⁶ Tak'ep ÿ j'aa etsë, ÿ wehëe had'yyt hë Jesus, ta karapee tabag'ääs do èer, er hä tanoo doo. P'op Hagä Do ta Yb wë moo bok doo, ta hä hyb n'aa jew'yyk do èer, tan'oo bä. Taw'ääts hë takabajaa had'yyt hë. Taw'ääts hë sahõnh hë tabagää had'yyt hë. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

⁷ Bë hyb n'aa matakä da!

Ti awät da Kristo wë puh gabarëeh do mahang.

Sahõnh hë rabahapäh da.

Baa ej'oooh do sii hë rabahapäh da.

Tii bä, sahõnh hë badäk hahÿy hä habong do a'oot da ta hyb n'aa.

ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

⁸ ÿ né hë Aw-Pah, ÿ né hë Omekah. ÿ né hë jääm hë pooj jé hawät doo, ÿ né hë tagadëeg ub hawät doo", ‡ nang Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do

† P'op Hagä Do Sahee né hë tii. *SETSI hedoo do P'op Hagä Do kyy kerih do hä takerii dag bä, baad had'op tahanäng pé tii. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee baad had'op doo, tahanäng pé ti setsi ta Sahee.* †† *Jesus ganä wät do pooj jé ta wób ragenä boo né paawä, p'aa hënh radejep. Jääm pooj jé Kristo dejep do mahang ganä wät do nadajeb wät doo.* ‡ *Tii d' né hë Gereg kyy me: ÿ né hë Aw-Pah ÿ né hë Omekah. Gereg kyy me Aw-PAH m' pooj jé hawät do rerih do retsén bä. Tagadëeg ub hadoo do retsén do ti ОМЕКАН . Ti hyb n'aa jääm hë pooj jé hawät doo, tagadëeg ub hawät doo, tahanäng pé tii.*

Sahõnh Hë Haj'ap Doo. "ÿ né hë da hë hawät doo, p'ooj ub hawät doo, hÿ jawén awäd had'yyt doo", nang mäh.

Aj'yy hadoo do Jowāw bahapäh do ky n'aa hahÿÿh

⁹ ÿ Jowāw, bë hÿÿj hadoo doo, bë nemuun h'yyb jawyg gó ÿ gadoo er hä rarahejää doo. Bë nemuun Jesus bag'ääs do karapee hadoo do ÿÿh. Tsyt dëeg hä Pat-Mos häd nang doo hënh majë ÿÿ ÿ rataj'oo gëet, ÿ maher'ood hõm do hyb n'aa paa P'op Hagä Do er tamaher'oot doo, baad hadoo do Jesus metëeh do na-ääj hë. ¹⁰ Ta tii bä ÿ bawät bä, met'uuh hä, Jesus Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do er hyb n'aa esee noo gó, P'op Hagä Do Sahee ÿ tah'yyb mahüüm. Tii bä, ÿ jó däk hënh ÿ maa napäh tak'ep hadoo do kyyh, toröm-bet ky hadoo do ¹¹ hahÿÿ da ky hadoo doo: "Ma kahé bäh kapõös do hä merii da mahapäh doo. Tii bä mamejö hä ÿ h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang Asija häd nang do häj n'aa bä habong do sa wë. Mamejö Epeso, Es-Mirina, Peh-Gamo, Tijatira, Sar-Des, Piradepija, Raw-Diseej häd enäh do panang hënh", nang ta kyyh.

¹² Tii bä, jawén ÿ p'aa hënh ÿ begää wät ÿ bahapäh hyb n'aa jaa hä ÿ her'oot doo. Tii b' ÿ hapäh setsi ta bag tyng k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb. ¹³ Ta bag tyng mahang ÿ bahapäh aj'yy hadoo doo. Dawëet ta saroor, ta tsyym hä tagadäk. K'ääts tég gabarëeh do ta h'yyb mawyd. ¹⁴ Nu hõng. Hawak ta sëen, kawad puw hawak do hadoo. Tak'ep tabawak. Gabarëeh ta matym, tëeg hõh hadoo. ¹⁵ K'ääts tég hahiin do hadëe jat do hadoo ta tsyym gabar'ëeng. Gawakaa do p'op hana do ky hadoo ta kyyh. ¹⁶ Ta moo hub me setsi sagõöh rapadëek. Ta noo gó naa sën-jeer séd demuun häw padëek do ganyyh. Papÿÿj wasyk tak'ep tagabarëeh do hadoo ta mamets gabarëeh.

¹⁷ Aj'yy ÿ bahapäh bä, tūü ÿ badëe jat tii bä ta tsyym pa dajep do hajad hõm do hadoo. Tii bä ta moo hub tadasooh hä ÿÿ, ti taky hadoo: "Eÿÿm manäh. ÿ né hë jääm hë pooj jé hawät doo, ÿ né hë tagadëeg ub hawät doo. ¹⁸ ÿ né hë Hedëb Had'yyt Doo. ÿ dajëb né paawä, ÿ awäd had'yyt hë hÿÿ kä. ÿ né hë dejep do rababong bä, Ades häd nang do tég wë däk doo", †† nang ta kyyh. ¹⁹ "Ti hyb n'aa merii mahapäh doo", nang ta kyyh hä ÿÿ. "Merii mahapëe däk doo, mahapäh doo, ta jawén hana do pan'aa na-ääj hë", nang ta kyyh. ²⁰ "Öm ÿ maher'oot hÿÿ kä nny d' tahanäng pé ta ti setsi hedoo do sagõöh moh ÿÿ gó mahapëe wät doo, set-

†† *Hahÿÿ d' Jesus hanäng péh tii: "ÿ né hë ti dejep do hä mejüü doo. ÿ né hë ti her'oot do nny da ÿ bad'oo Ades häd nang doo bä, dejep do rababong bä habong do sa hä."*

si ta bag tyng daheeh", näng mäh. "Setsi hedoo do sagõõh, setsi ääs hä ÿ h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä habong do hag'ääs doo. Setsi ta bag tyng, hä ÿ h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä habong doo", näng ta kyyh.

Ta hä h'yy ka'eeh do Epeso panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

2 Ti taky hadoo:
—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Epeso panang bä habong do hag'ääs do hä: "Hahÿÿ setsi hedoo do sagõõh ta moo hub me padëek doo, setsi hedoo do ta bag tyng k'ääts tæg gabarëeh do mahang hawät do kyyh: ² ÿ hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. Tak'ëp P'op Hagä Do wë bë moo bok ÿ hapäh. H'yy ganajëng doo me bë gadoo bë ahoop do ÿ hapäh. Doo bë gado bä bë mahang nesaa do moo heb'oooh do ÿ hapäh. Bë metä wät, ÿ hapäh, nanäng ajyy daap men'yyh doo, 'Kristo mejüü do ää', hanäk doo. Daap ti ramenyyh bë hapëe däg kän. ³ H'yyb jawyg gó bë gado had'yyt hë baad nadoo do hëp ÿ n'aa bë ahoop doo. ÿ hapäh, ti dooh bë h'yy gejë hõm bä. ⁴ Ti hadoo né hë, sét hë ti ÿ ganen'aak bë hä: Doo ÿ bë kamahän wäd bä, pooj jé ÿ bë kamahän wät doo da. ⁵ Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë hyb n'aa newë ta ti tak'ëp bë es'õds doo, ÿ bë kamanahän wät doo. Taw'ääts hë bë t'yyd kamehiin. P'aa hënh bë moo boo baad hadoo do pooj jé bë moo bok do paah. Bë t'yyd kamanehiin bä, ÿ da ana bë wë, ÿ ado hõm da bë bag tyng tabasoooh doo bä naa. ⁶ Ti hadoo né hë, ti anäng na-ääj hë hahÿÿ baad bë bad'oo doo: Tak'ëp bë ganen'aak Nikoraw ma metëek do ky s'üüt doo. ⁷ ÿ na-ääj hë tak'ëp ÿ ganen'aak tii.

⁷ "Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä ÿ anoo da joom ji hed'ëep do ag tabepóh hyb n'aa, P'op Hagä Do panang bä hahäng doo." ^{††}

Ta hä h'yy ka'eeh do Es-Mirina panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

8 Ti taky hadoo:
—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Es-Mirina panang bä habong do hag'ääs do hä: "Hahÿÿ da jääm hë pooj jé hawät doo, tagadëeg ub hawät doo, dajëp do paah, p'aa hënh ganä wät do kyyh: ⁹ ÿ hapäh bë hä rarahejää doo. ÿ hapäh bë kas'uuu. Bë kasuud né paawä, bë h'yyb gó ti anäng hajõng baad hadoo doo. ÿ hapäh Judah buuj wób bë raky n'aa rejää doo, nesaa do bë ky n'aa ranoo doo. Judah buuj sa noo né paawä, dooh karapé haa heh'äät rado bä tii. Nesaa Do Yb karom né tii. ¹⁰ Bë eÿÿm manä bë ahoop do pan'aa. Bë wób radewäts b'ëeh da Dijab [†]

[†] Doooh ji hapëe wäd bä jaa ti Nikoraw. Jääm hë ji hapäh ta ky s'üüt do ma met'ëek doo. Tahajaa mäh, sa nooh, ji awëe bä ta wób sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk do tä n'aa. Tahajaa mä na-ääj hë ji h'yy karën do sii ji baheÿÿh. Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang rakarën rakamekuunh. ^{††} Genesis 2.9 ^{†††} Gereg kyy me ramaneëehh Ne-

an'oo bä da, bë tametyy hyb n'aa, bë h'yy gejë hõm hyb n'aa paawä. Da hë had'yyt ub da ta äh, ji moo sahõnh hë ta äh bë da rano n'aa masoo doo. Taw'ääts hë bë h'yy gejë hõm manä hä ÿÿ, bë radejëeb bä na-ääj hë. Tii bä ÿ anoo da bë hä ji edëb heh'äät do ta säm.

¹¹ "Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hä j'aa ketsë doo, dooh da tahob bä banesaa hënh, pawóp nuu me däg radejëp do kamaneëehh doo." ^{††}

Jesus hä h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

12 Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bä habong do hag'ääs do hä: "Hahÿÿ da sën-jeer séd demuun häw padëek do hanäng do kyyh: ¹³ ÿ hapäh, Nesaa Do Yb mejüü doo bä bë panang badäk. ^{††} ÿ hapäh ta ti hejoooh bë hä. Ti hadoo né hë, dooh hä ÿ bë h'yy gejë hõm bä. Doooh noo gó bë eréd wäd hä ÿ bë h'yy ka'eeh doo. Bë seeh, aj'yy Än-Tipas häd näng doo, baad had'yyt hë këh ÿ n'aa her'oot do paa bë panang bä, Nesaa Do Yb bawät bä radajëep noo gó na-ääj hë dooh bë eréd wäd hä ÿ bë h'yy ka'eeh doo.

¹⁴ "Ti hadoo né hë, ti anäng ta mahang ÿ ganen'aak doo: Ti anäng bë mahang Baräm, p'ooj ub hawäd wät do metëek doo da habok doo. Isaraéw buuj maji sa wahë n'aa Barak häd näng do hä Baräm metëeh paa nyy da tah'yyb tatuk Isaraéw buuj, nesaa do ramoo bok hyb n'aa. Tametëeh ta hä nyy d' tabad'oo kabarii tä n'aa Isaraéw buuj rabawëh hyb n'aa, nyy d' tabad'oo sa ÿÿm nadoo do sii rabaÿÿh hyb n'aa, tak'ëp baad nado né paawä ta ti P'op Hagä Do matym gó. ¹⁵ Ti anäng na-ääj hë bë mahang Nikoraw häd näng do karapee ma met'ëek do ky s'üüt doo. ¹⁶ Taw'ääts hë bë t'yyd kamehiin, bë eréd ta ti nesaa doo, bë gado manä ta ti hadoo do bë mahang. Bë t'yyd kamanehiin bä, nayyw hë ÿ ana da bë wë. Sën-jeer noh ÿÿ gó naa ganyyh doo me ÿ gawats'iik da bë mahang nesaa do moo bok doo. ^{†††}

¹⁷ "Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ÿ anoo da Manah häd näng do kejën hõm doo. ^{†††} Jé

saa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab. ^{††} Jesus hä ji h'yy kanae bä, ji hub dajëb bä, ji h'yyb tym dajëp hadoo na-ääj hë ta jawén, tëeg hõh hënh ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó. Ji h'yyb tym dajëp doo, dooh tagawatsig bä. Ji ahob had'yyt hë da. Ti hyb n'aa "PAWÓP NUU ME DÄG RADEJËP DOO" ta ti kamaneëehh. ^{†††} Ta tii bä Nesaa Do Yb mejüü tawén näng, Roma buuj sa wahë n'aa SESA ramaneëehh do tak'ëp panang buuj rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Ta tii bä Jesus hä h'yy kanae'eh do tak'ëp rahyb n'aa jew'yyk na-ääj hë sa kabarii wób, sa hä pé kabaj'aa doo. Sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk panang buuj redoo né paawä, Nesaa Do Yb ti rahyb n'aa jew'yyk doo. Tak'ëp rarejää paa tii bä Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ^{†††} Ta kyyh tak'ëp hejoooh doo, ta ti sën-JEER. ^{††††} Tabanawäng doo bä Isaraéw buuj rababok noo gó P'op Hagä Do

nesaa do hä j'aa ketsë do hä ý anoo da na-ääj hë pä hawak doo. Pä hä takerii däk da ta häd papuu, jããm hë pä gadoo do hapäh doo.” †

Jesus hä h'yy ka'eeh do Tijatira panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿh

18 Ti taky hadoo:

—Hahÿh da merii karom ýÿ hä, hä ý h'yy ka'eeh do Tijatira panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahÿh da P'op Hagä Do T'aah kyyh, ta matym gabarëeh do tëeg hõ hadoo, k'ääts tëg hahiin do hadëe jat do tak'ëp tagabarëeh do hadoo tsyym näng do kyyh: 19 Ý hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. Ý hapäh nyy da ýÿh, ta wób na-ääj hë bë kamahã. Ý hapäh nyy da hä ý bë h'yy ka'eeh. Ý hapäh bë da hadoo do bë masa. Ý hapäh na-ääj hë h'yy ganajëng doo me bë gadoo baad nadoo do bë ahoop doo. Pooj jé bë moo bok do bahãnh baad bë moo bok hÿh kã wë ýÿ, ý hapäh na-ääj hë.

20 “Ti hadoo né hë, ti anäng hahÿ bë hä ý ganen'aak doo: Baad bë gadoo nanäng ýÿnh nesaa doo, Jesabéw p'ooj ub hawät do tak'ëp nesaa do moo wät do hadoo doo. Këh ý n'aa rod ta daaj hë takamaneëenh. Ta ma metëek doo me ta s'ee hënh tah'yyb mahüüm karapé haa. Sa ýÿm, sa patug nadoo do sii rabahe'ýÿh tan'oo bä. Hä ý h'yy kana'eeh do sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk do tä n'aa rawëh tan'oo bä na-ääj hë. 21 Ý gamedaa wät ta ti ýÿnh t'yyd kamehÿin hyb n'aa paawä. Ti hadoo né hë, dooh tat'yyd kamehÿin bä. Dooh takarën bä teréd hõm bä ta patug nadoo do sa sii tabahe'ýÿh doo. 22 Ti hyb n'aa nahëe näng da ý an'oo bä. Tak'ëp rabahoop ý an'oo bä da ajyy ta sii ha'ýÿh pé rat'yyd kamanehÿin bä ýÿnh sii rabahed'oo do hä. 23 Ý dej'ëep da ýÿnh hadoo do karapee, tii bä sahõnh hë hä ý h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do rahapäh da, ý né hë ti t'öp sahõnh hë sa h'yyb gó hanäng do hapäh doo, rahyb n'aa newëe do na-ääj hë hapäh doo. Rabad'oo do pénh ý anoo da ta sãm sahõnh hë sa hä.

24 “Ý maher'oot hÿh kã bëeh, Tijatira panang bä habong do hä ý h'yy ka'eeh do wób, ýÿnh hadoo do ma metëek do ky nas'üüt doo, 'Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapäh doo' †† ramaneëenh do ma kamaneëek doo. Baad bë baboo däk do hyb n'aa, dooh ý mejüü pé bë hä. 25 Jããm hë hahÿ ý karën bë hä: Taw'ääts hë baad bë baboo däk doo da bë aboo had'yyt hë ý matëeh bä kã.

26 “Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ý matëeh bä kã ý karën do had'yyt moo wät do hä, ý anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa, ‡ sahõnh hë badäk hahÿh hä

habong do tabag'ääs hyb n'aa, 27 Ee hä ý tan'oo däk doo da ý hyb n'aa jawyk doo. Tak'ëp da j'aa kets'ëe do mejüü da sa hä, dooh rat'yyd mehÿin da ky nadah'eeh doo. Rarejãã da sa hä manajuu ji ganebëeh doo da tatu me sapaar s'ëeb, rabag'ääs do heen n'aa. Nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ý matëeh bä kã ý karën do had'yyt hë moo wät do hä, ý anoo da na-ääj hë watom. ††

29 “Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ý h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo” —näng mä Jesus.

Jesus hä h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿh

3 Ti taky hadoo:

—Hahÿh da merii karom ýÿ hä, hä ý h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bä habong do hag'ääs do hä: “Hahÿh da setsi hedoo do P'op Hagä Do Sahee hä mejüü do kyyh, setsi hedoo do sagõdh hä mejüü do kyyh: Ý hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. Baad bë babok ta wób redoo né paawä, dajëp do hadoo bë h'yyb tym P'op Hagä Do hä, ý hapäh. 2 Taw'ääts hë bë h'yy kadawuung baad bë h'yy kana'eeh do hä! Kanahën d'os hë madaag is nä baad hadoo do bë mahang, edaa däk ta ti na-ääj hë gawatsik. Taw'ääts hë bë h'yy kahasããb, ta ti bë mahang mad'aak do takahejój däk hyb n'aa, tanahanh hyb n'aa. Ý hapëe däg kã hÿh kã, bë moo bok do dooh baad had'op do tado bä P'op Hagä Do ý h'yy kaha'eeh do matym gó. 3 Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa es'ee bë gadoo do paah, baad hadoo do bë rama metëek doo. Bë hyb n'aa es'ee bë maa napäh do paah. Bë ky dahé tii. Bë t'yyd kamehÿin! Bë h'yy kanadawuung bä, ý ana da bë wë bë h'yy kanapeet bä, hets'ëek do ji ganada bä takajaa doo da. Dooh bë hapëe bä ny noo gó ý kajaa da bë wë.

4 “Ti hadoo né hë, pawóp its bë mahang, Sar-Des panang bä habong doo, dooh rahasuuts padäg bä sa saroor. Dooh nesaa do ramoo boo hajök bë wób rabahed'oo doo da, ý hanäng pé tii. Si ýÿ rababok da tii. Hawak da sa saroor, baad rababoo däk do sãm. ††5 Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä sa nemuun ý anoo da sa saroor hawak do rapadedëek hyb n'aa. Dooh da ý awug hõm bä sa häd edëb had'yyt do gadoo do sa häd kerih do heen n'aa hä naa. Ee matym gó, äãs ta karom sa matym gó na-ääj hë hahÿh da ý her'oot sa ky n'aa hä, 'Hahÿ karapé haa tak'ëp ý kamahã doo', näng da këh ýÿ.

6 “Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ý h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo.”

an'oo had'yyt hë sa waa MANAH ramaneëenh doo. Sa waa P'op Hagä Do anoo do ky n'aa gó Jesus beh'üüm hÿ pong jé ji awäd had'yyt hë hanoo do ji hä. † P'ooj ub ranoo pä hawak do jé rats'yyt do sa hä, ti hyb n'aa hÿ pong jé Jesus bag'ääs bä, ta jãm n'aa hënh ji tagadoo tahanäng pé ti tahyb n'aa péh. †† Ti noo gó ti abong ma matëg oow Jesus ky n'aa heréd hõm doo. Rahapäh mäh, sa nooh, Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapäh doo. Ta ti ky n'aa rama metëek jé sa hä ky s'üüt doo. ‡ Tahajaa na-ääj hë ji erii bä: “Jé nesaa do hä

j'aa ketsë do hä, ý karën do moo wät do tadajëp bä kã, ý anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa.” †† Dooh baad ji hapëe bä nyy d' Jesus hanäng pé ý anoo da watomtaher'ood bä. Apokarip 22.16 hä Jesus ta daaj hë takamaneëenh “watom tak'ëp gabarëeh doo”. Ti hyb n'aa, raj'aa etsë do hyb n'aa, ta bag tak'ëp gabarëeh doo doo da sa hä, tahanäng pé tahyb n'aa péh. †† Hawak, baad had'op do ji bawät do ky n'aa, j'aa ketsë do ky n'aa na-ääj hë.

Jesus hã h'yy ka'eeh do Piradepija panang bã habong do hã Jesus maher'oot do hahÿÿh

⁷ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hã, hã ÿ h'yy ka'eeh do Piradepija panang bã habong do hag'ããs do hã:

“Hahÿÿ da baad had'op doo, tsyt hẽ nesaa do mahãnh hawãt doo, † P'op Hagã Do heh'ããt do kyyh. Hahÿÿ da sa wahẽ n'aa tak'ëp hyb n'aa jawyk do makũ Dawi hãd nãng do panang noo tẽg danãh †† kyyh. Dooch hajaa pé noo gatsẽ pé ta ti noo gasẽets hõm doo. Dooch hajaa pé noo gas'ëes pé ta ti noo gatsẽẽ dãk doo. Hahÿÿ da ta kyyh: ⁸ ÿ hapãh sahõnh hẽ bẽ moo bok doo. Bẽ hegãã, ÿ noo gasẽets dãk bẽ pooj jé ta noo hadoo doo. Dooch hajaa pé ta ti ranoo gatsẽẽ bã. ‡ Nahejooj its né paawã bẽeh, †† ÿ bẽ ky dahé had'yyt hẽ, dooch ÿ bẽ eréd bã. ⁹ Nesaa Do Yb karom hã kã, Judah buuj wób noo kanesa doo, Judah buuj sa daaj hẽ rakamaneëej né paawã karapé haa heh'ããt nadoo do ÿ anoo da bẽ pooj jé rabehyy b'ëeh tũũ bẽ raweh'ëeh hyb n'aa, bẽ ÿ kamahãnh né hẽ rabahapãh hyb n'aa. ¹⁰ H'yy ganajẽng doo me had'yyt hẽ bẽ baboo dãk do hyb n'aa bẽ ÿ mejũũ do paa hadoo, bẽ ÿ mo n'aa jesuu da tak'ëp hejooch do mahãnh, sahõnh hẽ badãk hahÿÿ hã habong do sa wẽ kajaa do mahãnh. Ta ti tawén kajaa da sa wẽ, ÿ metyy hyb n'aa sa hã.

¹¹ “Eada dãk ÿ kajaa doo. Taw'ããts hẽ baad bẽ baboo dãk doo da bẽ aboo had'yyt hẽ, ranado hõm hyb n'aa bẽ hã ta sãm bẽ hã ÿ ky dãng doo. ¹² Jé nesaa do hã j'aa ketsẽ do hã ÿ anoo da P'op Hagã Do ÿ h'yy kaha'eeh do tób n'aa ta tu n'aa hadoo tabahadoo hyb n'aa. †† Dooch takado hõm bã. ÿ anoo da ta tii bã tabayyw had'yyt hẽ. Ta hã ÿ erih da P'op Hagã Do ÿ h'yy kaha'eeh do hãd. Ta hã ÿ erih da na-ããj hẽ P'op Hagã Do ÿ h'yy kaha'eeh do panang, Jerusarẽnh papuuj hadoo do hãd, hÿ pong jé P'op Hagã Do wẽ naa hahyng doo. Ta hã ÿ erih da na-ããj hẽ hãt ÿ papuuj.

¹³ “Bẽ sahõnh hẽ, bẽ maa newẽ hã ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hẽ kahet'aa do hã P'op Hagã Do Sahee maher'oot doo.”

Jesus hã h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bã habong do hã Jesus maher'oot do hahÿÿh

¹⁴ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hã, hã ÿ h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bã habong do hag'ããs do hã:

“Hahÿÿ da Amen †† hãd nãng do kyyh. Hahÿÿ da baad hadoo do had'yyt hẽ her'oot do kyyh. Hahÿÿ da sahõnh hẽ tadu na do kyyh: ¹⁵ ÿ hapãh sahõnh hẽ bẽ

† P'op Hagã Do Judah buuj ramaneëenh, “Baad Had'op Doo, Tsynt Hẽ Nesaa Do Mahãnh Hawãt Doo”. †† Hahÿÿ d' tahanãng pé tii: Jããm hẽ Jesus tii, panang Jerusarẽnh papuuj bã ji ajẽẽ suun hanoo doo, Dawi panaa heh'ããt do P'op Hagã Do ky dãng do paa tabahadoo do hyb n'aa. ‡ Hahÿÿ d' tahanãng pé tii: Jesus an'oo dãk sa hã ta tyw n'aa, baad P'op Hagã Do wẽ ramoo bok hyb n'aa. Dooch hajaa pé hewaãt péh. †† Dooch rahyb n'aa jewyg bã ta wób sa matym gó, tahanãng pé tii. Dooch rahajõõ bã na-ããj hẽ. †† P'op Hagã Do matym gó had'yyt hẽ j'aa kets'ëẽ do rababok da, tahanãng pé ti

moo bok doo. Dooch ÿ bẽ ty n'aa gesyyg bã, dooch na-ããj hẽ tak'ëp ÿ bẽ kamahãnh bã. H'yy kanap'eed gó had'yyt hẽ bẽ babok wẽ ÿÿ. Jããm hẽ naẽng hãd ju do hadoo bẽeh. Taw'ããts hẽ paawã naẽng dagãp do hadoo bẽeh. Tii d' tanado bã, taw'ããts hẽ paawã naẽng aju do hadoo bẽeh. ¹⁶ Ti nahado bẽeh. Jããm hẽ naẽng hãd ju do hadoo bẽeh! Ti hyb n'aa edaa dãk bẽ ÿ makyys da, naẽng hãd ju do ji ka-aaw nyh doo da. †††¹⁷ Hahÿÿ da bẽ kyyh, 'Ãã ma enãh. Sahõnh hẽ ti anãng ãã wẽ, ãã karẽn doo. Dooch hyb n'aa ta see ãã karẽn péh', nãk bẽ kyyh. Tii d' né paawã bẽ h'yyb, dooch bẽ h'yy kadawuung bã tak'ëp baad nado né bẽeh, tak'ëp kasuud is do ji t'yyd mehÿÿn do hadoo bẽeh. Dooch bẽ h'yy kadawuung bã, bẽ ty temah do hadoo. Nu meby n'aa nãng bẽ babok doo, saroor tamah do ta si n'aa hẽ hawãt do hadoo bẽeh! ¹⁸ Ti hyb n'aa bẽ ÿ maher'oot hahÿÿ da: Taw'ããts hẽ hã ÿ bẽ ets'ëẽ k'ããts tẽg gabarẽeh do tẽeg hõõ me ty nãw dãk doo, bẽ h'yyb tym gó bẽ ma enãh heh'ããt hyb n'aa P'op Hagã Do matym gó. Taw'ããts hẽ hã ÿ bẽ ets'ëẽ hawak do bẽ saroor bẽ padedëek hyb n'aa, bẽ nu manebying hyb n'aa ta si n'aa hẽ bẽ babok do hadoo do paa hyb n'aa. Taw'ããts hẽ hã ÿ bẽ ets'ëẽ ta biin ji matym gó ji hawuuk doo, bẽ bahapãh heh'ããt hyb n'aa.

¹⁹ “ÿ nabuuj gedoo ÿ kamahãnh doo. Hahÿÿnh do hadoo doo me ÿ metëek ÿ kamahãnh doo. Ti hyb n'aa, taw'ããts hẽ tak'ëp bẽ hyb n'aa tam'aah bẽ h'yy kawareem hyb n'aa P'op Hagã Do wẽ, bẽ erét hyb n'aa j'ooj madãk doo me bẽ h'yy ka'eeh doo. ²⁰ Bẽ hyb n'aa matakã da! Tób noo ⁵ bã ÿ bagëet, ÿ naëenh. Jé kẽh ÿ maa newëe doo, tanoo gasẽets bã, tii bã ÿ d' ajẽẽ suun ta sii ÿ bawëh hyb n'aa.

²¹ “Jé nesaa do hã j'aa ketsẽ do hã ÿ anoo da pa ÿÿ, ÿ bag'ããs do tyng n'aa jó tabasooch hyb n'aa da, ÿ j'aa ketsẽẽ dãk doo da, Ee bag'ããs do tyng n'aa jó ÿ baso dãk doo da.

²² “Bẽ sahõnh hẽ, bẽ maa newẽ hã ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hẽ kahet'aa do hã P'op Hagã Do Sahee maher'oot doo” —nãng mã Jesus kyyh.

Hÿ pong jé P'op Hagã Do bag'ããs do tyng n'aa Jowãw hapãh do ky n'aa hahÿÿh

4 Ta ti jawén ÿ hegãã wãt, ti hÿ pong jé nooh, noo gasẽets hõm do ÿ bahapãh. Tii bã, pooj jé ÿ maa napãh do kyyh, tak'ëp hadoo do torõm-bet ky hadoo doo, ky hadoo hã ÿÿ: “B'ëep. As'ëeg wawëe hẽ, tii bã hÿ jawén hawãt do ÿ metëeh da a hã.” ² Nayyw hẽ P'op Hagã Do Sahee ÿ tah'yyb mahũũm kãn tii bã. Tii bã ta bagã tyng n'aa ÿ hapãh hÿ pong jé. ÿ hapãh ta jó hasooch doo. ³ Tak'ëp tagabarẽeh ta jó hasooch doo, pã gabarẽeh do hapëeh do jas-peh hãd nãng do hadoo, pã ty gahiin do gabarẽeh do kor-narina hãd nãng do

tahyb n'aa péh. ††† “ÿÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ããts hẽ”, tahanãng pé ti AMEN. ††† P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh doo, naẽng dagãp do hadoo. Tak'ëp P'op Hagã Do hã kamahãnh doo, naẽng haju do hadoo. H'yy kanap'eed gó P'op Hagã Do wẽ hawãt doo, naẽng jããm hẽ hãd ju do hadoo. Tak'ëp da Jesus makyys ta ti hedoo doo. Rahapëe né paawã ta ky n'aa, dooch rahyb n'aa p'eed bã. § Ji h'yyb tym ky n'aa tii.

hadoo na-ääj hē. Ta tyng w'oo hā ti akēē sarahōd, pā tak'ēp gabarēēh do emerad hād nāng do gabarēēh doo da. ⁴ Ta bagā tyng n'aa w'oo hā ti atoonh 24 bagā n'aa tyng n'aa wób. 24 sa wahē n'aa ti at'oonh ta jó. Hewak sa saroor. K'ääts tēg gabarēēh do s'ēēb sa soog. ⁵ Ta hoo gad'oo bā hasooh do ta bagā tyng n'aa hanaa awyb had'yyt hē, tak'ēp tadarung, et'oom. Ta tyng pooj jé ti abēēh setsi ta bag hahōng doo. Setsi P'op Hagā Do Sahee hedoo do tii. ¹⁶ Ta tyng pooj jé ti majat akajar paras-ko s'ēēb hadoo, tak'ēp taty ganām pā tēg hawak do hadoo.

Ta hoo gad'oo bā, ta bagā tyng n'aa w'oo hā ji meheet pé kabaj'aa do ab'ēēh. Séd dó sa hā sa matym, sa mamets hā sa jó hā na-ääj hē ramatym enāh.

⁷ Awad reāw hād nāng do hadoo ta see mamets, booj yb hadoo ta see mamets, aj'yy hadoo ta see mamets, wawii kapuuh do hadoo ta see mamets. ⁸ Kēg enāh kabaj'aa doo. Ji ma poo oow see pé ken'yyh sa kēg. Matym enāh sa kēg hā, ta jó ta matym wób, ta yt hā ta matym wób. Adēb bā, atsēm na-ääj hē P'op Hagā Do raj'aa etsēē had'yyt hē. Hah'yy da sa kyyh:

“Tak'ēp baad had'op, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt do

Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo,

p'ooj ub hawāt doo, da hē hawāt doo, h'yy jawén hawād had'yyt doo”, nāk sa kyyh.

⁹ Ta tii da tabagā tyng n'aa jó hasooh do hawād had'yyt do kabaj'aa do raj'aa etsē bā, ta hā raweh'ēēh bā, ta hā ratsebē bā, ¹⁰ 24 hedoo do sa wahē n'aa rabehyy bē had'yyt hē tabagā tyng n'aa jó hasooh do pooj jé, hedēb had'yyt do raj'aa etsē hyb n'aa. Rabag'ääs do heen n'aa sa soog radatoonh tabagā tyng n'aa jó hasooh do pooj jé. Tii bā hah'yy da raj'aa etsē P'op Hagā Doo:

¹¹ “Ōm né ti sahōnh hē pahuuw wāt doo.

Makarēn do hyb n'aa mapahuuw wāt sahōnh hē.

Ti hyb n'aa rawén bok, ti hyb n'aa rawén ganyyh.

Ti hyb n'aa taw'ääts hē ōm ji j'aa etsē,

ji weh'ēēh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo,

P'op Hagā Do er h'yy kaha'eeh doo.

Taw'ääts hē ōm né hē ti

sahōnh hē bagāā had'yyt doo”, nāk sa kyyh.

Kerih do kapōōs do ky n'aa, B'éé T'aah ky n'aa daheeh hah'yyh

5 Tii bā, tabagā tyng n'aa jó hasooh do moo gó hub hēnh ŷ bahapāh kerih do kapōōs doo, ta jó, ta gó na-ääj hē kerih doo. Setsi kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa kapōōs do poo gad'oo hēnh.

^{††2} Tii bā, äās seeh tak'ēp kabaj'aa doo, ta kyyh tak'ēp

† Sét ub P'op Hagā Do Sahee. Setsi tawén hapāh, numero setsi tak'ēp baad had'op tahanāng pé do hyb n'aa. Taw'ääts hē tēg eh do 1, tēg nad'ēēd is do 4-5 ji ner'oot, ta ky n'aa ta tii bā hanāng do sii hē. †† Sét hē ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa p'ooj ub rabats'aa dāk hyb n'aa jewyk do rerih do hā, jāām hē ta danāh tabapyn hyb n'aa. Hah'yy Jowāw hapāh doo, setsi ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā tabets'aa padēēk P'op Hagā Do an'oo bā, jāām hē sahōnh hē sa bahānh hyb n'aa jawyk do bapyn hyb n'aa.

hadoo do me tabeaanh: “Jaa pé tak'ēp hyb n'aa jawyk péh, hah'yy ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa kets'aa dāk do hado hōm péh, kerih do kapōōs do tabapyn hōm hyb n'aa?”, nāng ta kyyh. ³ Dooh ky gadoo péh. H'yy pong jé, badāk hah'yy bā, t'ōp dejēp do rababong bā na-ääj hē, dooh tak'ēp baad hadoo do kaw'yyt pé hajaa do kerih do kapōōs do tapyn bā taner'oot hyb n'aa ta hā kerih doo. ⁴ Tii bā tak'ēp ŷ baoot kanaw'yyt do hyb n'aa tak'ēp baad hadoo do kapōōs do hapyn péh, kerih do ner'oot péh. ⁵ Tii bā 24 hedoo do sa wahē n'aa see ky hadoo hā ŷŷ: “Aód manāh. Mahegāā, awad Reāw hadoo doo, Judah buuj sa seeh, Dawi panaa heh'äät doo, ti né hē j'aa ketsē doo. Ti né hē hajaa kerih do kap'ōōj dāk do tapyn hōm bā. Ti né hē hajaa setsi he-doo do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā kets'aa dāk do tado hōm bā”, nāng ta kyyh hā ŷŷ.

⁶ Tii bā, P'op Hagā Do bagā tyng n'aa mahang, ji meheet pé kabaj'aa do mahang, 24 hedoo do sa wahē n'aa hoo gad'oo bā ti agēēt ŷ hapāh B'éé T'aah. Wyt ta maab hē ta rog tyw n'aa paa radaj'ēēp noo gó. Setsi ta s'ään, setsi na-ääj hē ta matym. Setsi hedoo do P'op Hagā Do Sahee tii, *badāk hah'yy haw'ääts hē kamejūū doo. ⁷ Tii bā B'éé T'aah ana kán ta tyng jó hasooh do wē kā, tii bā tado dāk kerih do kapōōs do ta tyng jó hasooh do moo gó hub hēnh hadāk doo. ⁸ Tabado dāk bā, ji meheet pé kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahē n'aa na-ääj hē rabehyy b'ēēh tūū. Sét ken'yyh rapatsā kán ji metēn doo, buu benyym do hood k'ääts tēg gabarēēh do s'ēēb na-ääj hē. Buu benyym do in-sijēēn hād nāng do ta gó. P'op Hagā Do karapee, tsyt hē ta wē kasēēw bong do ta hā raky n'aa etsēē do heen n'aa ta ti buu benyym doo. ⁹ Tii bā kā, papuuw ky n'aa kā re-jām kán, B'éé T'aah hā rama ejām doo. Hah'yy da sa kyyh:

“Ōm né ti radaj'ēēp do paah.

A majyyw me ta sām mets'ēē hōm P'op Hagā Do wē,

ajyy, ŷŷj sahōnh hē panaa uuh,

ajyy, ŷŷj sahōnh hē sa kyyh her'oot do uuh,

sahōnh hē hāj n'aa babuj uuh,

sahōnh hē né hē badāk hah'yy bā habong do uuh.

A karapee mabag'ääs do rabahado padēēk man'oo

bā,

P'op Hagā Do er h'yy kaha'eeh do wē ramoo bok,

ta hā rahyb n'aa jew'yyk man'oo bā.

Badāk hah'yy bā rabag'ääs da man'oo bā.

Ti hyb n'aa, ōm né ti tak'ēp hyb n'aa jawyg dāk doo,

kapōōs do hā kerih do magado dāk hyb n'aa,

ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā ketsaa do maba-

do hōm hyb n'aa”, nāk sa kyyh.

¹¹ Tii bā ŷ hegāā wāt, ŷ maa napēē dāk tak'ēp hajōk do äās sa kyyh. Tak'ēp né hē rakanekan äās. Dooh ji haja bā ji etsén bā. P'op Hagā Do bag'ääs do tyng, kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahē n'aa na-ääj hē ranu

‡ Taw'ääts hē ji ner'oot tēg eh do 1, tēg nad'ēēd is do 4, ta ky n'aa ta tii bā takerih do sii hē. Sahōnh hē tahapāh doo, tahanāng pé ti setsi hedoo do ta matym. Sahōnh hē tahajaa, sahōnh hā tabag'ääs, tahanāng pé ti setsi ta s'ään.

hawōōt. ¹² Tak'ëp hadoo do sa kyy me ramejäm. Hahÿy da rejäm doo:

"B'éé T'aah radaj'ëep do paah,
taw'ääts hë jãäm ub tii, sét hë, sahōnh hë bagãã
had'yyt doo.

Taw'ääts hë ti né hë sahōnh hë danäh!
Taw'ääts hë tak'ëp tahaj'ap do ta h'yyb gó tabawät!
Taw'ääts hë tak'ëp tabahejoonh!
Taw'ääts hë ji weh'ëeh, ji hyb n'aa jaw'yyk!
Taw'ääts hë ta ti ji j'aa etsë!", nāk sa kyyh.

¹³ Tii bā ŷ maa napäh sahōnh hë kapahuuj wät doo,
hÿ pong jé habong doo, badāk hahÿy bā habong doo,
t'öp dejëp do rababong bā, t'öp tamii yt hā habong do
na-āāj hë rejäm doo:

"Tabagā tyng n'aa jó hasooh do hā, B'éé T'aah hā na-
āāj hë,
ër j'aa etsë, ër weh'ëeh, ër hyb n'aa jawyyg had'yyt
hë!

Ti né hë tak'ëp rabahejooj had'yyt hë", nāk sa kyyh.

¹⁴ Tii bā ji meheet pé kabaj'aa do raky gadoo: "ŷÿ. Tii
d' né hë. Taw'ääts hë", nāk sa kyyh. Tii bā 24 wahë n'aa
hedoo do rabehty b'ëeh tūū P'op Hagā Doo, B'éé T'aah
hadoo do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

Kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ky n'aa hahÿy

6 ŷ hapäh jãäm hë pooj jé kets'aa dāk do ky n'aa
jaw'yyk do heen n'aa B'éé T'aah bado hōm doo. Tii
bā ŷ maa napäh ji meheet pé kabaj'aa do see kyyh.
Tak'ëp ta kyyh, darung do ky hadoo. "B'ëep ana!",
nāng. ² ŷ hegãã kån, tii bā kawaaro hawak do ti ahäng
pój ŷÿ jé, tanaëenh doo. Karaba ta jó hasooh do atón
ta moo gó. Ta jó hasooh do hā takan'oo dāk ta soog. †
Ti tabahōm kån sahōnh hë ta majiĩ taj'aa et'ëek hyb
n'aa, sa hāj n'aa hā tamejūū hyb n'aa kã.

³ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kã, ŷ
maa napëe dāk kabaj'aa do see kyyh. "B'ëep ana!",
nāng. ⁴ Tii bā anã kån kawaaro seeh. Hahiin tii. Ta jó
hasooh do hā takan'oo dāk ta hejój, badāk hahÿy hā
habong do rakamajiĩ hyb n'aa, sa da hadoo do
radej'ëep hyb n'aa. Sën-jeer tög gaeh do kan'oo dāk
kawaaro jó hasooh do hā.

⁵ Ketsaa do see hā kã B'éé T'aah bado hōm bā kã, ŷ
maa napëe dāk kabaj'aa do see kyyh. "B'ëep ana!",
nāng. ŷ hegãã kån, tii bā kawaaro hasus do ŷ hapëe
däg kån. Ji nu metyy do nahëe ta jó hasooh do moo
gó. ⁶ Tii bā kã, ji meheet pé kabaj'aa do sa mahang ky
ganyyh ji kyyh hād hadoo do hahÿy da her'oot doo:
"Sét adëb bā ramoo bok do sām, jãäm hë da sét its kiw
tiriig s'ëeb ta sām. Sét adëb bā ramoo bok do sām,
jãäm hë da tamawoob its kiw sewada hād nāng do
s'ëeb ta sām. †† Ti hadoo né hë, marejã manã joom ori-
ib, joom uwa." Nāng ta ti kyyh.

† Hyb n'aa jawyk do heen n'aa, j'aa ketsë do heen n'aa na-āāj hë
ta ti soog. †† Tak'ëp da badāk hahÿy bā habong do rabas'aaah da,
tahanāng pé tii. Tak'ëp ta bahānh taky n'aa gebah ji waa ti noo gó,
rejoom do karejã dāk do hyb n'aa.

⁷ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kã, ŷ
maa napëe dāk kabaj'aa do see kyyh. "B'ëep ana!",
nāng. ⁸ ŷ hegãã kån, tii bā kawaaro saw'aak do ŷ
hapëe kån. Ta jó hasooh do hād Dajëb. Ta jawén
tabawät panang Ades hād nāng doo, dejëp do
rababong doo bā. Sa hā takan'oo dāk rabahej'oonh
hyb n'aa, sét hë sa see dajëb had'yyt hë ran'oo bā ji
meheet pé ken'yyh badāk hahÿy bā habong do uuh.
Kaneb'oooh doo me, sah mahÿÿj, nahëe mahÿÿj,
har'ëeng ji hawëh doo me radej'ëep da.

⁹ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kã, ra-
ma ejuu do tyng hÿ pong jé hahäng do yt hā ŷ hapäh
P'op Hagā Do kyyh ramaher'oot do hyb n'aa, Jesus
Kristo ma met'ëeg wät do ranerét do hyb n'aa sa majiĩ
radej'ëeb bong do sa h'yyb tym. ¹⁰ Hahÿy da raky
hadoo tak'ëp hadoo doo me sa kyyh: "Åã kariw n'aa
sahōnh hë mabag'ääs doo, baad had'op doo, tsyt hë
nesaa do mahānh hawät doo, P'op Hagā Do heh'äät
doo, ny noo gó da maky n'aa etyy hāj n'aa haw'ääts hë
habong do sa hā? Ny noo gó da ta sām mababaanh,
ää radej'ëep do hyb n'aa? H'ëed pénh g'ee da?", nāk sa
kyyh. ¹¹ Tii bā kã ran'oo dāk sa hā saroor hawak doo,
rapadedëek hyb n'aa. Tii bā takaher'ood dāk sa hā,
kanahën d'os hë ragada nā hyb n'aa, sahōnh hë sa
hataa, sa wakāän hedoo do sa majiĩ radej'ëep do
pan'aa radejëp bā kã sa hā rabad'oo do paa hadoo.

¹² ŷ hapäh kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm
bā kã. Tak'ëp k'ääts katajus wät. Tak'ëp papÿÿj ty
gamaug dāk, pãän hasus do hadoo. Kamarab ty hahiin
dāk, majyyw ty gahiin doo da. ¹³ Sagōōh rakajak tūū
badāk hahÿy bā, wiigo hād nāng do ag hapëeh do tūū
kejäk doo da bah'ood an'oo bā. ¹⁴ Wë badoo wäd kån,
ma kahé bäh ji apōōs doo da. Sahōnh hë waëe,
sahōnh hë tsyt dëeg na-āāj hë rakahÿy d kån P'op Hagā
Do an'oo bā. ¹⁵ Tii bā sahōnh hë badāk hahÿy bā
habong do hāj n'aa sa wahë n'aa, hyb n'aa jewyk do sii
hë, warahén sa wahë n'aa sii hë, ma nāng do sii hë, ta
wób mejūū do sii hë, sahōnh hë sa karom, sahōnh hë
kariw n'aa temah do sii hë rakejën hōm pä gabeho
doo gó sa wób, waëe bā, pä yb mahang sa wób.

¹⁶ Hahÿy da rabetsëe waëe hā, pä yb hā na-āāj hë: "Bë
kajäg ää jó! Ää bë ejën tabagā tyng n'aa jó hasooh do
mahānh! Ää bë jejën B'éé T'aah ää wë takawajãän do
mahānh. ¹⁷ Takaja dāk do hyb n'aa ta sām baj tak'ëp
äm n'aa nāng doo, P'op Hagā Doo, B'éé T'aah daheeh
ranoo doo. Dooch hajaa pé ked'ëep péh", nāk da sa
kyyh.

144 miw kasëew bok do sa ky n'aa hahÿy

7 Ta ti jawén ŷ hapëe dāk ji meheet pé ääs. Papÿÿj
hana hënh ta see bagëet, papÿÿj hahyng hënh ta
seeh, ta karawaa me ta seeh, ta karawaa see me ta see
bagëet. Ji meheet pé tabahëm do rameso padëek, hëj
hā, akajar hā, b'aa hā rabanahëm hyb n'aa. ² Tii bā ŷ
hapëe dāk ääs seeh, papÿÿj hana hënh naa hasëek
doo. Moo heen n'aa ta hā kerih do ji metsaa doo † P'op
Hagā Do hedëb had'yyt do ma tatón ta moo gó. Tii bā
ji meheet pé ääs hedoo doo, sa hā takan'oo dāk do

hëej hã akajar na-ãäj hë rarejäã hyb n'aa, tamaher'oot tak'ëp hadoo doo me ta kyyh. Hahÿÿ da ta kyyh sa hã: ³“Bë rejã manã nã hëej, akajar, joom. Pooj jé dó ãã ets'aa däk da ta heen n'aa P'op Hagã Do ër h'yy kaha'eeh do karom sa maboor hã”, nãng ta kyyh. ⁴Tii b'ÿ maa napëë däk nyy hë tii, ta heen n'aa sa maboor hã kets'aa däk doo. 144 miw mäh, sahõnh hë 12 hedoo do Isaraéw † taah sa panaa mahang.

⁵Judah panaa mahang 12 miw,

Rubën panaa mahang 12 miw,

Gad panaa mahang 12 miw,

⁶Aseer panaa mahang 12 miw,

Napatawi panaa mahang 12 miw,

Manaséh panaa mahang 12 miw,

⁷Simijãw panaa mahang 12 miw,

Rewi panaa mahang 12 miw,

Isakah panaa mahang 12 miw,

⁸Seburün panaa mahang 12 miw,

Joséh panaa mahang 12 miw,

Bën-Jamih panaa mahang 12 miw na-ãäj hë.

Tak'ëp hajök do Jowãw hapäh do ky n'aa hahÿÿh

⁹Ta ti jawén ÿ hegãã wät, tii bã tak'ëp hajök do ÿ hapäh. Dooh ji haja bã ji etsén bã tak'ëp rabahajök do hyb n'aa. Sahõnh hë häj n'aa buuj uuh, sahõnh hë panaa uuh, sahõnh hë né hë badäk hahÿÿ hã habong do uuh, sahõnh hë sa kyyh her'oot do uuh tii. P'op Hagã Do bag'ããs do tyng n'aa pooj jé, B'éé T'aah pooj jé rabab'ëeh. Hawak sa saroor. Sa moo gó rapatsëë madyyk g'aad hadoo, ratsebé do heen n'aa. ¹⁰Tak'ëp rageënh hahÿÿ da:

“P'op Hagã Do ër h'yy kaha'eeh do

tabagã tyng n'aa jó hasooh doo,

B'éé T'aah na-ãäj hë ti ër hed'ëep doo!”, nãk sa kyyh.

¹¹Sahõnh hë ããs rabab'ëeh P'op Hagã Do bag'ããs do tyng n'aa w'oo hã, 24 hedoo do wahë n'aa w'oo hã, ji meheet pé kabaj'aa do w'oo hã. Tii bã rabehey b'ëeh tũũ, tũũ ramaboor ehyy bëeh, tii bã P'op Hagã Do hã raj'aa etsëë kã. ¹²Hahÿÿ da sa kyyh:

“ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ããts hë!

Öm, P'op Hagã Doo, ãã h'yy kaha'eeh doo,

öm ãã j'aa etsëë had'yyt hë,

öm ãã hyb n'aa jewyyg had'yyt hë.

Tak'ëp mahajaa do a h'yyb gó tabawäd had'yyt hë.

A wë ãã tsebee had'yyt hë sahõnh hë ãã hã mabanoo do hyb n'aa.

Öm ãã wehëe had'yyt hë.

Sahõnh hë bagãã had'yyt do öm.

Tak'ëp mabahejooj had'yyt hë!

ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ããts hë!”, nãk sa kyyh.

¹³Tii bã 24 hedoo do wahë n'aa see ÿ teanh: “Jaa ti saroor hewak doo gó hab'ëeh doo? N'yy hënh ranaa?”, nãng.

¹⁴Ti ÿ ky gadoo: “Dooh ÿ hapëë bã. Öm ti hapäh, hyb n'aa jawyk doo”, nãng ÿ ta hã.

† P'ooj ub sa moo heen n'aa hã takerii däk sa häd heen n'aa. Ta me rabats'aa däk sa h'ëed hedoo doo. Ta me na-ãäj hë rabats'aa däk kerih do hã taky n'aa jawyg däk hyb n'aa. † Jakóh né ti ISARAÉW.

Ti hã ÿ taky hadoo: “Ti ti nanäng tak'ëp rabahoop noo gó hahob bong do paah. Sa saroor rahetsyyd bong, hewak sa saroor ran'oo bã B'éé T'aah majyyw hyb n'aa”, † nãng. ¹⁵“Ti hyb n'aa”, nãng, “P'op Hagã Do bag'ããs do tyng n'aa pooj jé rabab'ëeh. Ta hã ji hyb n'aa jaw'yyk do tób n'aa yt hã ta hã rahyb n'aa jew'yyk, ta wë ramoo bok adëb bã, atsëm na-ãäj hë. P'op Hagã Doo, tabag'ããs do tyng n'aa jó hasooh do tabawät da sa mahang, sa hã tamo n'aa jesuu da. ¹⁶Dooh rasa boo bã, dooh rahoo kaaj boo bã. Dooh papÿÿj bag tak'ëp baju do rahob boo bã, dooh na-ãäj hë tak'ëp batäng do rahob boo bã. ¹⁷Tii d' tawén hadoo, B'éé T'aah, P'op Hagã Do bag'ããs do tyng n'aa hoo gad'oo bã hagëet do hag'ããs da sa hã, b'éé hagã n'aa ta masããh baad tabahag'ããs doo da. Tamahüüm da ta tii, naëng ji hedëb had'yyt hë hanoo doo hënh. P'op Hagã Do awug hõm da sa ty nabëeh, ta tii bã dooh ji aód wäd bã do hyb n'aa”, nãng 24 hedoo do wahë n'aa see kyyh.

Setsi däg do hadoo do kets'aa däk do ky n'aa hahÿÿh

8 Setsi däg kets'aa däk do ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa B'éé bado hõm bã kã, badatih däk hÿ pong jé 30 minut tahyb n'aa péh.

²Tii bã setsi hedoo do ããs P'op Hagã Do matym gó hab'ëeh do ÿ hapëë kã. Tii bã takan'oo däk sa hã setsi gamehÿÿh do nahëeh, torõm-bet häd nãng doo.

³Tii bã kã, ããs see ana kã, rama ejuu do tyng pa tabag'ëed däk. Buu benyym do ji ejuu do nahëe k'ããts tæg gabarëeh do s'ëeb ta moo gó tatón. Tii bã hajõng buu benyym do in-sijëen häd nãng do takan'oo däk ta hã, buu benyym do rama ejuu do tyng k'ããts tæg gabarëeh do s'ëeb jó tama ejuu hyb n'aa, P'op Hagã Do karapee ta hã ky n'aa ets'ëe do daheeh P'op Hagã do hã takan'oo däk hyb n'aa. ⁴Tii bã ããs moo gó naa in-sijëen tsyg as'ëeg kã P'op Hagã Do wë. Atsyg as'ëeg kã ta wë, ta karapee ky n'aa ets'ëe do sa kyyh sii hë. ⁵Tii bã ããs bado däk buu benyym do nahëeh, rama ejuu do sëh me tah'aa däk, tii bã kã sahõnh hë hëej haw'ããts hë wë tadawäts hyy kã. Tii bã tetoow kã, daruu däk, awyb kã, k'ããts katajus kã.

Setsi gamehÿÿh do nahëe torõm-bet häd nãng do ky n'aa hahÿÿh

⁶Tii bã kã, setsi hedoo do ããs gamehÿÿh do nahëe pats'ëe do ramatakã däk ragamehÿÿh hyb n'aa.

⁷Tii bã pooj jé hadoo do ããs gamehã kã ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bã kã, naëng tak'ëp dagãp do pä hado däk doo, tëeg hõõ majyyw mahang kamekuuj däk do na-ãäj hë kepyyj hyy kã hëej hënh. Tamawoob hë hadoo do see aooj jëe kã hëej bód. Tamawoob hë hadoo do häj n'aa bã hanäng do uuh aooj jëe kã b'aah. Sahõnh hë jawii aooj jëe kã.

⁸Tii bã ããs see gamehã kã ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bã kã, waëe hadoo tak'ëp p'op nu däk do

†† Jesus sa hyb n'aa dajëp do hyb n'aa kawug hõm sahõnh hë nesaa do sa h'yyb gó hanäng do paah. Tii d' né hë tahanäng pé tii.

kadaw'uuh do kadawäts tu akajar me. Akajar bód majyw hado däk. ⁹ Tamawoob hē ta me habong do uuh dejëp. Tamawoob hē akajar me habong do marakate uuh karejā bong.

¹⁰ Tii bā āās see gamehã kãn ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bā sagõõh tak'ëp haeh doo, ta bag tak'ëp hõõ eh do hadoo, p'op naa tabadëe hyng. Tamii wób me, naëng k'ääts gó hana do wób me tabadëe kãn. ¹¹ "Datsäng Doo", sagõõh häd. Naëng uuh datsëe kãn ta ti haj'aa. Hajök badäk hahÿÿ hã habong do radejëp ta ti naëng datsäng do an'oo bā.

¹² Tii bā, āās see gamehã kãn ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bā sét hē papÿÿj bäh, sét hē kamarab bäh karejā kãn. Pawóp hē papÿÿj bäh, pawóp hē kamarab bäh mad'aak doo, dooh takarejā bā. Tamawoob nuu me ji etyn bā sagõõh, tamawoob hē hadoo do see karejā wät. Rababong do paa badagyb däk. Sét adëb bā bód, sét hē atsëm bód dooh bag näng péh. ¹³ Tii bā, ÿ baheg'āās bā, ÿ maa napäh wawii p'op wē hã kapuuh do kyyh. Hahÿÿ da ta kyyh: "Tak'ëp baad nado da, tak'ëp baad nado da badäk hahÿÿ bā habong do sa hã, tamawoob hē āās mad'aak do ragamehÿÿh do nahëe ragamehã bā kã. Tak'ëp baad nado né da sa hã ta ti an'oo bā!", näng wawii kyyh.

⁹ Tii bā ji moo séd me hadoo do āās kã gamehã kãn ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bā kã, ÿ hapäh sagõõh tũü, hëej hã hadäng doo. [†] Ta hã takan'oo däk tak'ëp t'öp gadarong do tabanesaa hënh noo tég. ² T'öp gadarong do banesaa do tanoo gas'ëes bā, ganyyh tëeg tsyg tak'ëp hadoo doo, p'op hasëek doo, tëeg hõõ tsyg näng do hadoo. Papÿÿj, wē na-āāj hē ta tsyg ty gatsëe däk. ³ Ta tsyg mahang ragenyyh sabakar. Jé pad'yyt hē, hëej haw'ääts hē sabakar baboo kãn. Sa hã takan'oo däk sëej betuuk doo da rabetuuk hyb n'aa. ⁴ Kamejõ däk sa hã jawii, b'aah, joom na-āāj hē ranarejã hyb n'aa. Kamejõ däk sa hã jããm hē hëej haw'ääts hē habong do P'op Hagä Do ma heen n'aa sa maboar nanäng do rabetuuk hyb n'aa. ⁵ Dooh takan'oo bā sa hã ta ti radej'ëep hyb n'aa, jããm hē takan'oo däk ji moo séd me kamarab noo gó rarahejã hyb n'aa hëej haw'ääts hē habong doo. Datés do rahoop, sëej ji tetuuk do ji ahoop doo da. ⁶ Ta ti bawät noo gó hëej haw'ääts hē habong do ratyw n'aa esoos da radejëp hyb n'aa paawä, tak'ëp rabahoop do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh da rawyyd bā. Rakarën da radejëb paawä, ti hadoo né hē, dooh rahaja bā radejëb bā.

⁷ Rakaneb'ooh noo gó ji enyyw hõm do kawaaro kaneb'ooh do pan'aa hadoo sabakar. Soog hadoo k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb sa nuu gó hatoonh doo. Ajyy ÿÿj häd hadoo sa mamets. ⁸ ÿÿj sëen hadoo sa sëen. Awad reäw häd näng do hadoo sa tég. ⁹ Sa h'yyb gatsapoog n'aa, h'yy kasep'ook sapaar s'ëeb hadoo. Tak'ëp maa nesaa do sa kég kyyh, hajõng do kawaaro, kawaaro ratakyk do na-āāj hē kaneb'ooh doo hënh wajaah do ky hadoo. ¹⁰ Dõm enäh. Sëej hadoo sa w'ooh. Sa w'oo hã hana doo me ta mahÿÿj me hëej

† *Āās see tahyb n'aa pé ti SAGÕÕH.*

haw'ääts hē habong do rabahoop ran'oo bā ji moo séd me kamarab noo gó. ¹¹ Āās nesaa do t'öp gadarong doo gó tabanesaa hënh naa hanyyh doo, sa wahë n'aa. Eberew kyy me ta häd Abadõn. Gereg kyy me ta häd Aporijõn. ^{††}

¹² Pooj jé tak'ëp nesaa do s'ëeh hadoo doo gó ÿ hapäh do tabëej hõm kãn. Pawóp hē rahoop do pan'aa ti abong nã. [‡]

¹³ Ji ma poo oow see pé hadoo do āās gamehã kãn tii bā ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bā, P'op Hagä Do pa hahäng do in-sijëen rama ejuu do tyng k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb, ta sasu me habëeh do poo gesõm doo bā naa ÿ maa napäh ky ganyyh doo. ¹⁴ Hahÿÿ da ta ti kyyh ji ma poo oow see pé hadoo do āās hã: "Masood hõm ji meheet pé hedoo do āās tamii maeh do Ēw-Parat häd näng doo bā kamaw'yyd däk doo", näng poo gesõm doo bā naa ganyyh do kyyh. ¹⁵ Tii bā tasood hõm ji meheet pé hadoo do āās, tamawoob hē hadoo do uuh badäk hahÿÿ hã habong do radej'ëep hyb n'aa. Ta ti noo gó bē no n'aa däg né hē, ta ti radej'ëep hyb n'aa ji meheet pé hedoo do āās P'op Hagä Do enyyw däk. ¹⁶ ÿ maa napäh nyy hē sa warahén kawaaro jó hah'üüm doo: 200 milhões.

¹⁷ Hahÿÿ da säh ÿ hadoo doo gó ÿ hapäh kawaaro, ta jó hah'üüm doo: Ty gahiin, tëeg hõõ ty hahiin do hadoo, jabaruut, saw'aak do na-āāj hē sa h'yy gatsapoog n'aa. Kawaaro sa nuuh, awad reäw nuu häd hadoo. Sa noo gó naa ganyyh tëeg hõõ, tëeg tsyg, saw'aak do na-āāj hē. ¹⁸ Tamawoob hē hadoo do uuh badäk hahÿÿ hã habong do dejëp, tëeg hõõ, tëeg tsyg, saw'aak do mahÿÿj. ¹⁹ Sa hejój banä kãn sa noo gó naa, sa dõm hã naa. Aw'yy hadoo sa dõm. Sa dõm poo gad'oo hã nu enäh. Tii me rarejã badäk hahÿÿ hã habong doo.

²⁰ Hëej haw'ääts hē habong do wób, nadejëp doo, sahõnh hē ta ti rabahapëe né paawä, dooh rat'yyd kamehÿÿn bā baad nadoo do ramoo bok do hã. Dooh reréd bā karap'aar h'yyb nesaa do rahyb n'aa jew'yyk doo. Dooh reréd bā sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk doo. K'ääts tég gabarëeh do s'ëeb, k'ääts tég hawak do s'ëeb, k'ääts tég hahiin do s'ëeb, pä s'ëeb, b'aa s'ëeb ta ti sa kabarii. Dooh rahapëe bā, dooh ramaa napëe bā, dooh raboo bā. ²¹ Dooh badäk hahÿÿ bā habong do rat'yyd kamehÿÿn bā ta wób radej'ëep do hã, ramehëm do hã, sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabeÿÿh do hã, ta wób sa ma rets'ëek do hã.

Kerih do kapõõs do ky n'aa hahÿÿh

10 Tii bā āās tak'ëp kabaj'aa do see ÿ bahapäh hÿ pong jé naa hahyng doo. ^{††} Wë puh mahang tabahyng. Sarahõd ta nu pong jé tabakëe. Papÿÿj gabarëeh do hadoo ta mamets. Tëeg hõõ hadoo ta tsyym. ² Kerih do kapõõs do paa kapyn hõm do ta moo gó. Ta tsyym hub akajar jó tabahäng. Hëej hã ta tsyym s'ÿÿ bahäng. ³ Tak'ëp ta kyyh, awad reäw häd näng do

†† *"Rejã doo," tahananë pé ta häd. ‡ Tamawoob hē hadoo do rahoop do pan'aa see 8.13 hã wawii her'oot do paa né tii. †† Badäk hahÿÿ bā naa Jowāw bahapäh tii.*

hahih wät do hadoo, äm n'aa näng doo. Taky ganyyh bä, setsi hedoo do darung do raky gadoo. ⁴ Ý berih bä paawä setsi hedoo do darung do sa kyyh, ý maa napäh kyyh hä ýý, hý pong jé naa hahýý da ky hadoo doo: "Merii manä setsi hedoo do darung do rahe'oot doo. Maher'ood manä da", näng hý pong jé naa ky ganyyh do kyyh hä ýý.

⁵ Tii bä, ääs akajar jó, hëej hä na-ääj hë hagëet do ý hapëe wät doo, p'op ta moo hub tagadahëe kân wë hä. ⁶ Tii bä kä, hedëb had'yyt do häd gó, ky kaneh'ýýt doo me taky däng. Wë, papýýj, kamarab, sagööh, badäk hahýýh, sahõnh hë ta hä hanäng do sii hë, akajar ta me habong do sii hë pahuuj wät do häd gó né hë taky däng. Hahýý da ta kyyh: "Doo da P'op Hagä Do gadaa wäd bä. ⁷ Ta gamehýýh do nahëe setsi hadoo do ääs kä gamehä bä kä, kaja däg kân da P'op Hagä Do h'yy däng do ji nahapäh nä doo. Ta ky n'aa rod sa hä tametëeh do paa hadoo doo da né da", näng ääs kyyh.

⁸ Tii bä kä, hý pong jé naa ky ganyyh do kyyh, pooj jé ý maa napäh doo, p'aa hënh taky hadoo hä ýý. "Maga-do kerih do kapyn däk doo, ääs akajar jó, hëej hä tsyym häng do moo gó naa", näng ta kyyh hä ýý. ⁹ Tii bä ta wë ý bahõm, ý betsëe kerih do tabanoo hyb n'aa hä ýý. Ti taky hadoo hä ýý: "Mado däg. Makarëeb jëeh. Egëeh da a noo gó, mabaa bëeh hadoo. A wog gó da matsing", näng ta kyyh. ¹⁰ Tii bä kerih do ý bado däk ta moo gó naa, ý awa jëng. Egëeh né hë noh ýý gó, mabaa bëeh hadoo. Ý karëeb jëng jawén paa bä, matsii kân wok ýý gó. ¹¹ Tii bä rë tanyy ky hadoo hä ý hahýý da: "Kamejõ däk a hä, p'aa hënh mamaher'oot hyb n'aa ta jawén hana do ky n'aa P'op Hagä Do metëeh do hajõk do hëej haw'ääts hë habong do sa ky n'aa hä, hajõng häj n'aa babuuj sa ky n'aa hä, hajõk he-doo do badäk hahýý bä sa kyyh her'oot do sa ky n'aa hä", näng hä ý her'oot doo.

Pawóp hadoo do P'op Hagä Do ky n'aa rod sa ky n'aa hahýýh

11 Tii bä takan'oo däk hä ýý ji metyy n'aa nahëe ji tatu hadoo doo. Ti rë tanyy ky hadoo hä ýý: "Ahõm, mety P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa ta madawëet doo, ta gagod, h'ëed pénh tanu däk. Mamety na-ääj hë P'op Hagä Do hä rama ejuu do tyng. Metsén ta tii bä P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, nyy hë. ² Mety manä P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa wahoo. Ta ti takan'oo däk P'op Hagä Do karapee nadoo do sa hä. 42 ta kamarab n'aa rababep panang Jerusarënh. Ti hyb n'aa mety manäh. ¹³ Ý mejüü da pawóp hadoo do këh ý n'aa herot doo. Këh ý n'aa ramaher'oot da ta wób sa hä ta ti 1,260 ta ä noo gó. ^{††} Saroor hebaan do hejooh do ji h'yy katón do heen n'aa rapadedëek da", näng ta kyyh. ⁴ Pawóp hadoo do ta ky n'aa rod, pawóp hadoo do joom oriib,

† Rawén bep da, raty n'aa ges'yyk do hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa wahoo. Rakarën rarejää tii. Doo da rahyb n'aa jew'yyg bä da, tahanäng pé tii. †† 1,260 TA ÄH HEDOO DOO, 42 kamarab né tii, tég nad'ëed is do 2 hä takerii däk doo.

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hë bag'ääs do pooj jé habëeh do tii. [‡] Pawóp hadoo do ta bag tyng, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hë bag'ääs do pooj jé habëeh do ti na-ääj hë. ^{†5} Sa majiï rakarën bä rarahejä bä paawä sa hä, tëeg hõö ganyyh sa noo gó naa sa majiï ragawats'iik hyb n'aa. Tii da radej'ëep sahõnh hë sa hä rarejää karën do paawä. ⁶ P'op Hagä Do an'oo däk sa hä 42 kamarab noo gó naeng nadots wäd ran'oo bä, P'op Hagä Do ky n'aa rahe'ood nuuj jé. P'op Hagä Do an'oo däk majyyh hado däk ran'oo bä naeng. Tan'oo däk na-ääj hë sahõnh hë hedoo pé baad nadoo doo me badäk hahý rarejää. Rakarën do pénh tii d' rabad'oo P'op Hagä Do anoo sa hä.

⁷ Rabahajaa bä kä P'op Hagä Do ky n'aa ramaher'oot doo, 42 kamarab bahëej jëng bä kä, tabanas'aa, tak'ëp t'öp gadarong doo gó naa, tabanesaa hënh naa hanyyh do kamaj'ii da sa wë, taj'aa et'ëek da sa hä, tadej'ëep da. ⁸ Panang ky n'aa etsëeh do tyw n'aa bä abë hõm da sa kamag n'aa. Panang Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do repëem däk do paa ti panang ky n'aa etsëeh doo. Sodoma, Esit na-ääj hë ramaneëeh ta ti panang häd wób. ^{†9} Sahõnh hë né hë badäk hahýý bä habong doo, ajyy, ýýj, sahõnh hë panaa uuh, sahõnh hë sa kyyh her'oot do sa uuh, sahõnh hë häj n'aa babuj uuh na-ääj hë, tamawoob hë ta äh, sét hë ta bód ta jó noo gó raheg'ääs da sa kamag n'aa paah. Doo da ran'oo bä sa kamag n'aa radakä jëe bä. ¹⁰ Sahõnh hë badäk hahýý hä habong do ratsebë da pawóp hadoo do de-jëp do paa sa hyb n'aa. Tak'ëp ratsebë do hyb n'aa kä, sa matym n'aa ramejüü da sa da hadoo do wë. Tii d' rawén d'oo tak'ëp rabahoop do hyb n'aa paa pawóp hadoo do ta ky n'aa rod sa moo gó.

¹¹ Ti hado né paawä, tamawoob hë ta äh, sét ta bód ta jó jawén paa bä, ta pahuunh do ji edëb hanoo do P'op Hagä Do hä hana do edëeb bong sa kamag n'aa paah. Edëb bë kân. Tak'ëp rabeýým bong sahõnh hë ta ti hapäh doo. ¹² Tii bä pawóp hadoo do ramaa napëe wät kyyh tak'ëp hadoo do hý pong jé naa. "Bë as'ëeg wawëe hë", näng ta ti kyyh sa hä. Tii bä wë puh ma-hang rabas'ëeg kân hý pong jé sa majiï matym gó.

¹³ Ti noo gó né hë tak'ëp k'ääts katajus wät. Tób panang bä hatoonh do ji moo sahõnh hë ken'yyh sét hë kag'ëed bëeh. 7 miw panang buuj dejëp k'ääts katajuus do haj'aa. Ta wób kä, kedëeb bong do raj'aa etsëe wäd kân tii bä P'op Hagä Do hý pong jé hawät doo.

¹⁴ Tabëej hõm kân pawóp däg kä tak'ëp nesaa do s'ëeh hadoo doo gó ý hapäh doo. Tamawoob hë hadoo doo kä ti awät nä.

Setsi däg do gamehýýh do nahëe ky n'aa hahýýh

¹⁵ Tii bä setsi hedoo do ääs kä gamehä kân ta gamehýýh do nahëeh. Tii bä hajõng kyyh tak'ëp ky hedoo do ky ganä kân hý pong jé. Hahýý da sa kyyh:

"Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër h'yy kaha'eeh doo,

‡ P'op Hagä Do ky n'aa rod Sakarija häd näng do hapäh do paa ti ta tii. †† Joom oriib, ta bag tyng pawóp hadoo doo, ta ky n'aa rod sa metëe n'aa tii. †† Jerusarënh panang hä rapes'ääp tii.

Kristo tah'yyb däng do na-ääj hē tii kā hỹ kā sahōnh hē badāk hahỹ bag'ääs doo.

Tabagää had'yyt da", näk sa kyyh.

¹⁶Tii bā 24 hedoo do wahē n'aa, sa bagā tyng n'aa jó hat'oonh do rabehty b'ēēh P'op Hagä Do matym gó. Tüü sa maboor me rabehty bēēh, P'op Hagä Do raj'aa etsēē kán. ¹⁷Hahỹ da sa kyyh:

"A wē ää tseb'ee, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo.

Öm né ti da hē hawät doo, p'ooj ub hawät doo, hỹ jawén hawäd had'yyt doo.

A wē ää wén tseb'ee, tak'ep hadoo do a hejój mametä däk do hyb n'aa,

sahōnh hē mabagää däg kán do hyb n'aa.

¹⁸Tak'ep sahōnh hē hāj n'aa babuuj rakawajään paa a wē.

Kaja däg kán hỹ kā makawajään doo gó ta sām mabaanh doo.

Kaja däk dejep do paa nesaa doo hēnh maky n'aa ety doo.

Kaja däk na-ääj hē ta sām baad hadoo do manoo do a ky n'aa rod sa hā,

tsyt hē a wē kasēew bong doo, öm weh'ēēh do sa wē na-ääj hē.

Tii d' mabad'oo ky n'aa nets'äs do sa hā, ky n'aa et-sēēh do sa wē na-ääj hē.

Öm rejää da badāk hahỹ rejää doo", näk sa kyyh.

¹⁹Tii bā noo kasēets däg kán P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa hỹ pong jé hasooh doo. Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa ji hapēē kán tii bā ta gó hahäng doo.

Tak'ep tabawyp tii bā, tak'ep tadarung, et'oom, naeng tak'ep dagap do pä hado däk do kajäg kán.

Ȳnh, tabanas'aa daheeh Jowāw hapäh do ky n'aa hahỹh

12 Tii bā kā, tak'ep meuj n'aa näng do heen n'aa ganyyh wē hā. Ȳnh ganyyh. Papỹj gabarēēh doo da ta saroor tagana doo. Kamarab jó tabagēēt. ¹²Etaah ȳnh hadoo doo. Tak'ep tabawaam ajän mahỹj ganyyh do hyb n'aa.

³Tii bā tak'ep meuj n'aa näng do heen n'aa see ganyyh wē hā. Tabanas'aa hahiin do tak'ep haeh do ganyyh. Setsi ta nuuh. Setsi ta soog. Ji moo sahōnh hē ta s'ään, döm näng. ^{†14}Tamawoob hē hadoo do uuh sagōōh tadewäts hyng tüü hēēj hā ta döm me. Ȳnh hedoo do ajän benäng do pan'aa pooj jé tabanas'aa bag'ēēd däk, ajän benyy däk bā kā nayyw hē tabawēh hyb n'aa paawä. ⁵Tii bā ta t'aah aj'yy enyy däg kán. Doo tabanas'aa haja bā ȳnh hadoo do t'aah tawēē jēē bā, nayyw hē P'op Hagä Do masäg kán do hyb n'aa ta wē, tabagā tyng n'aa wē kā. Sahōnh hē hāj n'aa buuj ȳnh hadoo do t'aah bag'ääs da. Tagawats'iik da ta hā ky nadah'eeh doo. ^{†6}Tii bā ȳnh hadoo do kejēn hōm

† Isaraéw buuj P'op Hagä Do karēn do moo bok do heen n'aa tahyb n'aa pé ta ti ȳnh. †† Nesaa Do Yb né hē ti tabanas'aa. ‡ Gereg kyy me hahỹ da takerii däk: "Sapaar s'ēēb tabagā n'aa heen

tabanawäng hēnh, ta pooj jé P'op Hagä Do benyyw däk doo hēnh. Ta tii bā ȳnh rabahagää kán 1,260 ta ä noo gó. ^{††}

⁷Tii bā rakaneb'oooh hỹ pong jé. Mikéw kā, ääs sa wahē n'aa, ääs ta sii habong do rakaneboh kán tabanas'aa sa sii, ääs nes'aa padēēk do tabanas'aa karapee sa sii. ⁸Tabanas'aa rakamajē boo né paawä Mikéw sa wē, dooh tahaja bā Mikéw. Ti hyb n'aa dooh takan'oo wäd bā hỹ pong jé raboo boo bā, tabanas'aa hā, ta karapee sa hā. ⁹Tabanas'aa yb paa radawäts hyng tüü. Ti né hē ti aw'yy hadoo do p'ooj ub hawät do Dijab ramaneēēh doo, Nesaa Do Yb. Ti né hē ti ta s'ee hēnh, dawēē P'op Hagä Do mahānh sahōnh hē badāk hahỹ hā habong do h'yyb mahūüm do paah. Badāk hahỹ hēnh radawäts hyng, ääs nesaa do ta karapee hedoo do daheeh.

¹⁰Tii bā ȳ maa napäh tak'ep hỹ pong jé her'oot doo. Hahỹ da ta kyyh:

"Kaja däg kán hỹ kā P'op Hagä Do ji ted'ēep do Nesaa Do Yb hejój mahānh.

Kaja däg kán na-ääj hē ta hejój me sahōnh hē tabag'ääs doo.

Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hyb n'aa jawyg däk hỹ kā sahōnh hē sa bahānh.

Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do dawäts hyng do hyb n'aa er hỹj hedoo do

ky n'aa tapa had'yyt hē do P'op Hagä Do matym gó.

¹¹B'éé T'aah majyyw hyb n'aa,

ta ky n'aa ramaher'oot do hyb n'aa, raky daheeh do hyb n'aa na-ääj hē

ta ti raj'aa et'ēēk ta ti sa majjī, Nesaa Do Yb.

Dooch ta bahānh rakamahān bā badāk hahỹ hā ji hawät doo.

Ti hyb n'aa, dooh reỹm bā dajeb hā.

¹²Ti hyb n'aa, bē tsebee hỹ pong jé.

Sahōnh hē bē hỹ pong jé habong do bē tsebee!

Bēē kā, badāk hahỹ bā habong doo,

akajar me habong do na-ääj hē,

tak'ep nesaa da bē hā bē wē Dijab bahyng do hyb n'aa.

Tak'ep né hē takawajään,

tahapēē däk do hyb n'aa edaa däk radawäts geēt doo",

näng hỹ pong jé her'oot do kyyh.

¹³Tabanas'aa bahapäh bā kā ti tüü, badāk hahỹ hēnh radawäts hyng doo, ta no n'aa masoo ȳnh t'aah henäng doo. ¹⁴Dooch tabanas'aa haja bā, ȳnh hadoo do hā takan'oo däk do hyb n'aa wawii tak'ep haeh do kēg, tabanawäng hēnh ta hā tabenyw däk doo hēnh takapuh hōm hyb n'aa, takejēn hyb n'aa. Ta tii bā raba-

hag'ääs ta hā tamawoob hē ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó. Dooch aw'yy hadoo do haja bā ta t'ī hēnh tahōm bā. ¹⁵Tii bā aw'yy hadoo do etsós wät naēng. Tamii hado däk. Takarēn paawä wän n'aa

n'aa da." Sa moo gó bagā n'aa ratón rabag'ääs do heen n'aa. Sapaar s'ēēb tabag'ääs do heen n'aa, tagamawats'iik do ta majjī, ta hā ky nadah'eeh doo, tahanäng pé tii. Jesus ky n'aa né ti hahỹh. †† 42 kamarab tii. Tamawoob hē ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó tii.

hejooñh do bahëm hyng ýñh. ¹⁶ Dooñ tahaja bã. Ýñh hadoo do k'ääts masaa kãn. K'ääts karëeb jëng tamii tabanas'aa noo gó ganyyh doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa tak'ëp tabanas'aa kawaj'ään kãn ýñh wë, ti hyb n'aa ahöm kãn ýñh hadoo do panaa wób sa wë takamaj'ii hyb n'aa. P'op Hagä Do mejüü do ky dah'eeh do ti ta panaa wób, † Jesus ky n'aa nerët doo. ¹⁸ Tii bã akajar nabyy me tabanas'aa bag'ëed däk.

Tabanas'aa see akajar me naa hanyyh do ky n'aa hahÿÿh

13 Tii bã ý hapäh tabanas'aa see akajar me naa hanyyh doo. Setsi ta nuuh. Ji moo sahõnh hë ta s'ään. Ta s'ään hã ti atoonh ta soog. Sët ken'yuh ta nuu hã takerii däk ta häd wób P'op Hagä Do tah'yuh rejää doo. ² Awad rewopaad häd nãng do häd hadoo ta ti tabanas'aa ý hapäh doo. Awad see péh, uus häd nãng do hadoo ta tsyym, ta mooh. Awad reaw häd nãng do noo hadoo ta nooh. Tabanas'aa seeh, dõm nãng doo, †† pooj jé ý hapäh doo, an'oo däk ta hejój, tabag'ääs doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hã. Tan'oo däk na-ääj hë ta hã tak'ëp tahyb n'aa jawyg däk hyb n'aa. ³ Akajar me hanyyh do tabanas'aa nuu see hã ta rog noo eh do paa tyw n'aa. Dajëp ji edoo né paawä ta rog mahÿÿj, dooh tadajëb bã. Mah'uu däk ta rog. Ti hyb n'aa, sahõnh hë badäk hahÿÿ bã habong do rahyb n'aa meuunh, rawén ky süüt tabanas'aa tame hanyyh doo. ⁴ Tii bã badäk hahÿÿ bã habong do rahyb n'aa jewyyg däg kãn tabanas'aa dõm nãng doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hyb n'aa jawyg däk tan'oo däk do hyb n'aa. Tabanas'aa akajar me hanyyh do na-ääj hë rahyb n'aa jew'yyk. Hahÿÿ da sa kyyh: "Dooñ hahÿ tabanas'aa akajar me naa hanyyh do hadoo péh. Dooñ hajaa pé ta hã j'aa ketsë péh", nãk sa kyyh.

⁵ Tii bã tabanas'aa akajar me hanyyh do hã takan'oo däk ta hã hë taj'aa etsë ta ky n'aa hã. Takan'oo däk ta hã taher'oot doo me P'op Hagä Do tah'yuh rejää doo. Takan'oo däk ta hã 42 kamarab noo gó h'yuh jawyg gó tamejüü hyb n'aa. ⁶ Tii bã taher'ood kãn nesaa do P'op Hagä Do tah'yuh rejää doo. Taher'ood kãn P'op Hagä Do häd rejää doo. Taky n'aa rejää P'op Hagä Do karapee, P'op Hagä Do panang, hÿ pong jé habong do na-ääj hë. ⁷ Takan'oo däg kãn ta hã P'op Hagä Do karapee, tsyt hë ta wë kasëew bong do wë takamaj'ii hyb n'aa. Takan'oo däk sa hã taj'aa et'ëek hyb n'aa. Tii bã takan'oo däk ta hã, sahõnh hã tamejüü hyb n'aa. Sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong do hã, ajyy, ýÿj sahõnh hë sa panaa hã, sahõnh hë sa kyyh her'oot do hã, sahõnh hë häj n'aa babuuj hã tamejõ kãn. ⁸ Sahõnh hë badäk hahÿÿ bã habong doo, sa häd kanerii däk do edëb had'yyt hë gadoo do heen n'aa hã raj'aa etsë da tabanas'aa. B'éé T'aah, badäk hahÿÿ bã tadu dahäng noo gó naa P'op Hagä Do h'yuh däng do tadajëp hyb n'aa, ta ti ti ji edëb had'yyt do heen n'aa danäh. ‡

† Jesus hã h'yy ka'eeh do tii. †† Nesaa Do Yb tii. ‡ Ta tii hã sa häd kerih doo, dooh raj'aa etsëe bã tabanas'aa.

⁹ Taw'ääts hë sahõnh hë maa nap'ëeh do ramaa newëe hahÿÿh:

¹⁰ "Jé sa hã P'op Hagä Do h'yuh däng do sa maj'ii rameso padëek hyb n'aa, sa maj'ii moo gó rakameso däk né da. Jé sa hã P'op Hagä Do h'yuh däng do sën-jeer me radej'ëep hyb n'aa, sën-jeer me radejëp né da."

Ti hyb n'aa taw'ääts hë h'yuh jawyg gó P'op Hagä Do karapee tsyt hë ta wë kasëew bong do ragadoo ta tii. Taw'ääts hë dooh rah'yuh gejë bã Jesus hã rah'yuh ka'eeh do hã.

Tabanas'aa see k'ääts gó naa hanyyh do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Tii bã tabanas'aa see k'ääts gó naa hana doo kã ý bahapëe kãn. Pawóp hë ta s'ään. B'éé t'aah s'ään hadoo ta s'ään. Tabanas'aa dõm nãng do hadoo ta kyyh. ¹² Tabanas'aa akajar me hanyyh do paa hejój gó, sahõnh hë ta ti hyb n'aa jawyk doo gó tabanas'aa k'ääts gó hana do bawät. Tabanas'aa pooj jé hanyyh do ky gabuuj gó tamoo wät sahõnh hë tamoo wät doo. K'ääts gó hana do anoo sahõnh hë badäk hahÿÿ bã habong do rahyb n'aa jew'yyk tabanas'aa ta nuu see rog mah'uu däk do paah. ¹³ Tak'ëp meuj n'aa nãng do heen n'aa tabanas'aa k'ääts gó hanyyh do moo wät. Tëeg hõo sii hë adëe hyng tũ hÿ pong jé naa tan'oo bã badäk hahÿÿ bã habong do sa matym gó. ¹⁴ Meuj n'aa nãng do heen n'aa tabanas'aa tame hanyyh do paa ky gabuuj gó tamoo wät do hyb n'aa, tawad'ii kãn badäk hahÿÿ hã habong doo. Tamejüü sa hã, kabarii tabanas'aa rog nãng do paa heen n'aa ratama hyb n'aa, ta tii hã raweh'ëeh hyb n'aa. Tabanas'aa rog nãng do paa né paawä, sën-jeer haj'aa, edëp nã. ¹⁵ Tii bã tabanas'aa k'ääts gó naa hanyyh do hã takan'oo däk, kabarii tabanas'aa rog nãng do paa heen n'aa tabedëb geët hyb n'aa kã. Kabarii hedëb wät do hyb n'aa, er'ood kãn. Tamejüü radej'ëep hyb n'aa sahõnh hë kabarii ta heen n'aa hã hyb n'aa najew'yyk doo. ¹⁶ Tamejüü na-ääj hë, sahõnh hë badäk hahÿÿ bã habong do sa moo hub hã tanado bã sa maboor hã radadäk ta heen n'aa. Ky n'aa nets'äs do hã, ky n'aa et-sëeh do hã, ma nãng do hã, kas'uut do hã, kariw n'aa tamah do hã, sahõnh hë sa karom hã na-ääj hë radadäk da ta ti heen n'aa. ¹⁷ Ta ti heen n'aa nanäng doo, dooh da tahaja bã tets'ëe bã takarën doo, dooh na-ääj hë tahaja bã ta wë hanäng do tesëem bã. Tabanas'aa tame naa hanyyh do paa häd né ti ta heen n'aa. Ta häd numero n'aa tii. ¹⁸ Taw'ääts hë tak'ëp ji h'yy ganäng hahÿÿ hã. Taw'ääts hë jé h'yy ganäng do tahyb n'aa newëe nyy d' tahanäng pé tabanas'aa numero n'aa. 666 ta numero n'aa. Aj'yy häd né tii.

†† Kaja hë tah'yuh mahüüm sahõnh hë sa wë ji edoo né paawä, tak'ëp ji tawadii Nesaa Do Yb bad'oo doo da, tahanäng pé tii.

B'éé T'aah 144 miw ta wë kasëew bong do ta sii habong do ky n'aa hahÿÿh

14 Tii bā ÿ hegāã wät. Pój ÿÿ jé ÿ bahapäh B'éé T'aah waëë Sijõn häd näng do jó hageët doo. † Ta sii rababok 144 miw ta karapee wób. Sa maboor hã takerii däk B'éé T'aah häd, B'éé T'aah Yb häd daheeh. ²Tii bā ÿ maa napäh hÿ pong jé hana do maa ena doo, gawakaa p'op hana do maa ena do hadoo, darung do tak'ëp maa ena do ky hadoo. Etën do nahëë hajõng tyd näng do retën do hadoo ÿ maa napäh doo. ³P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa pooj jé, ji meheet pé kabaj'aa do pooj jé, 24 wahë n'aa sa pooj jé 144 miw hedoo do papuuj ky n'aa kã rejäm kãn. Dooch hajaa pé ta ti kejäm do ma kametëëk péh. Jääm hë hajaa rama kamet'ëëg bā 144 miw hedoo doo, badäk hahÿÿ hã habong do mahang P'op Hagä Do wë kedëeb bong doo. ⁴Ta ti hedoo doo, dooh noo gó rababok pé ÿÿj sa wë. Ti hyb n'aa baad had'yyt hë sa h'yyb P'op Hagä Do wë. †† B'éé T'aah rahadaa had'yyt hë tahahõm hënh. Jesus dajëp doo me ta sãm, rakets'ëë hõm badäk hahÿÿ bā habong do sa mahang naa, tsyt hë P'op Hagä Do wë, B'éé T'aah wë na-ääj hë ramoo bok hyb n'aa, pooj jé joom ag P'op Hagä Do wë kasëew hõm do hadoo rabahadoo hyb n'aa. ⁵Dooch noo gó ranoo kanesa bā. Baad had'yyt hë rababok.

Tamawoob hë hedoo do ääs sa ky n'aa hahÿÿh

⁶Tii bā ÿ hapäh ääs seeh, p'op wë hã kapuuh doo. Jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hã habong do hã tapanäk baad hadoo do nahänh do ky n'aa. Sahõnh hë häj n'aa buuj sa hã, sahõnh hë panaa sa hã, sahõnh hë sa kyyh her'oot do sa hã, sahõnh hë né hë badäk hahÿÿ hã habong do sa hã tapanäk. ⁷Tak'ëp ta kyyh hahÿÿ da tapanäk bā: "Kaja däk sahõnh hã P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bē h'yyb eÿÿm P'op Hagä Do hã, taw'ääts hë tak'ëp bē weh'ëeh, bē j'aa etsëë ta hã. Bē hyb n'aa jewyyg, wë, hëëj haw'ääts hë, akajar, naëng k'ääts gó naa ganyyh do mo haj'aa näng doo", näng ta kyyh.

⁸Tii bā ääs seeh, pooj jé hahõm do jawén tabana. Hahÿÿ da ta kyyh: "Gawatsig kãn, gawatsig kãn panang tak'ëp ky n'aa etsëeh do Babirõn häd näng doo! ÿÿnh hajõk do sii heÿÿh do hadoo Babirõn panang. Tan'oo däk naëng oow mahÿÿnh do sahõnh hë badäk hahÿÿ bā habong do sa hã, tak'ëp baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii, P'op Hagä Do kawajãän tan'oo bā sa wë." ⁹Tii bā ääs see ana kãn, ääs pooj jé hah'üüm do sa jawén. Tak'ëp ta kyyh. **Hahÿÿ da taky hadoo: "Jé tabanas'aa akajar me hanyyh**

† Waëë Sijõn häd näng do jó P'op Hagä Do tób n'aa basooh ti noo gó. Ta tii bā Jerusarënh panang basooh na-ääj hë. †† P'op Hagä Do hã had'yyt hë rah'yyb padëëk. Dooch ta wób rah'yy kaha'eeh do hã rah'yy kae bā. Dooch kabarii hã rah'yy kae bā, dooh P'op Hagä Do rawad'ii bā, tahanäng pé ti dooh ÿÿj sa wë rabok péh. ‡ ÿÿnh hajõk do sii heÿÿh doo, sa sii naëng oow mahÿÿj ha'oom do ky n'aa gó tabeh'üüm. P'op Hagä Do mak'yyys doo, ta wób h'yyb tatuk do sa nemuun P'op Hagä Do ramakyyys hyb n'aa ky n'aa ti ta tii.

do hyb n'aa jew'yyk doo, kabarii ti tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yyk do na-ääj hë, jé gadoo do tabanas'aa heen n'aa ta maboor hã, ta moo hã radadäk hyb n'aa, ¹⁰ta ti hedoo do P'op Hagä Do rejãä da sa hã tak'ëp takawajãän doo gó. Tak'ëp sa hã tarejãä do rahoop da. Dooch da P'op Hagä Do t'yyd mehÿÿn bā sa hã. †† Ta ti hedoo do rahoop da pä hadoo saw'aak do hahõng do tak'ëp mahÿÿnh doo. Ääs P'op Hagä Do wë kasëew bong do sa matym gó, B'éé T'aah matym gó na-ääj hë rahoop da tii. ¹¹Rahoop do tsyg as'ëëg had'yyt hë da. Dooch tahëëj bā tii. Dooch da takan'oo bā rakameh'ääk pé rahoop do hyb n'aa. Tabanas'aa, kabarii tabanas'aa heen n'aa na-ääj hë hyb n'aa jew'yyk doo, ta häd heen n'aa gad'oo do rahob had'yyt né da", näng ääs kyyh.

¹²Ta ti hana nã do hyb n'aa, taw'ääts hë h'yyb jawyk doo gó rababoo had'yyt hë P'op Hagä Do karapee tsyt hë ta wë kasëew bong doo, tamejüü do ky dah'eeh doo, Jesus hã h'yy ganajëng doo.

¹³Tii bā ÿ maa napäh kyyh hÿ pong jé hana do hã ÿ ky hadoo doo. Hahÿÿ da ta kyyh: "Merii hahÿÿ da: Ky n'aa kedëng da hÿ jawén dejëp doo, h'yy ganajëng doo me Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã h'yy kata däk doo", näng.

"Te hub né hë tii", näng P'op Hagä Do Sahee. "Ta ti hedoo do rakameh'ääk da hejooonh do rahoop do mahänh. Hÿ pong jé ragadoo né da baad hadoo do ramoo bok do sãm", näng P'op Hagä Do Sahee.

Badäk hahÿÿ bā habong do ta hã h'yy kana'eeh do Jesus rejãä do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴Tii bā ÿ hegāã wät, wë puh hawak do ÿ hapäh pój ÿÿ jé. Wë puh pong jó ti asooh aj'yy hadoo doo. K'ääts tæg gabarëeh do ta soog ta nuu gó hasooh doo. Ta moo gó tatón joom ji nu gekãä do nahëë tak'ëp hehãm doo. ¹⁵Tii bā ääs see bana kãn. P'op Hagä Do tób n'aa, hÿ pong jé hasooh doo bā naa tabanyyh. Tak'ëp hadoo doo me ta kyyh taky hadoo wë puh pong jó hasooh do hã. Hahÿÿ da ta kyyh: "Mata dæg badäk hahÿÿ hã habong doo, raky n'aa kety hõm hyb n'aa, joom ta nahëë me ji gekãä doo da, ji bataa doo da. Kaja däk nesaa do hã raky n'aa kety hõm do hyb n'aa, joom ahõõ däk do ji ata hõm do kajaa doo da", näng ääs kyyh wë puh pong jó hasooh do hã. ¹⁶Tii bā kã, ta nahëë me wë puh pong jó hasooh do tanu gak'ää hõm hadoo badäk hahÿÿ hã habong doo. Sahõnh hë tabata hõm. #

¹⁷Tii bā P'op Hagä Do tób n'aa, hÿ pong jé hasooh doo bā naa tabanã kãn ääs seeh. Ti na-ääj hë tatón joom nahëë tak'ëp hehãm doo. Uwa ag ji gamakãä do nahëë tii. ¹⁸Tii bā ääs seeh, tëëg hõõ hagä n'aa, buu benyyim do P'op Hagä Do hã rama ejuu do tyng

†† Panyyg ky n'aa gó tabeh'üüm ta ti ky n'aa Gereg kyy me. Hahÿÿ da takerii wät: "Tak'ëp mahÿÿnh doo, ta hood gó tagedu däk do tan'oo bā reëëk. Tak'ëp mahÿÿnh do tii. Dooch takamekuuj bā tanahejooonh hyb n'aa. P'op Hagä Do kawajãän tii." †† Panyyg ky n'aa gó tabeh'üüm badäk hahÿÿ bā habong do taky n'aa etyy do ky n'aa.

bahäng bä naa tabana kän. Tak'ëp ta kyyh ääs joom nahëe hehäm do hatón do hä tamaher'oot bä. Hahÿy da taky hadoo ta hä: "Mado däg joom nahëeh, mata däg badäk hahÿy bä joom uwa ta tyd hä padëek doo. Wah'ëe padäg kä ta ag." ¹⁹Tii bä ääs gak'ää hóm kän uwa ag badäk hahÿy bä hanäng doo. Tata hóm ta ag, tadowäts hóm kän ji gatsi do hood gó. Takawajään doo gó tak'ëp da P'op Hagä Do rejää da badäk hahÿy bä ta hä h'yy kana'eeh do tahanäng pé tii. ²⁰Tii bä sa tsyym me ragetsii kän uwa ag, ji gatsi do hood panang w'oo hä hasooh doo gó. Majyyw ganyyh tagetsi do hood gó naa. Maeë däk majyyw ganyyh doo. Kawaaro ewöd n'aa hä takajäk, p'op péj takajäk. Dawëe né hë takajäk, 300 kirööm tahyb n'aa péh. †

Setsi ääs setsi tagadëeg ub nesaa do man'aa do ky n'aa hahÿyh

15 Tii bä kä, tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa see ÿ hapäh hÿ pong jé. Setsi ääs ÿ hapäh, tagadëeg ub setsi nesaa do man'aa doo. Tagadëeg ub tawén hadoo, ta ti tabës bä, gawatsig hóm do hyb n'aa P'op Hagä Do kawajään doo. ²Tii bä akajar paras-ko s'ëeb hadoo, tëeg hõd hadoo doo me kamekuuj däk do ÿ hapäh. Ta ti akajar hadoo do jó ÿ hapäh sahõnh hë j'aa kets'ëe doo, tabanas'aa akajar see me naa hanyyh do paa hä, kabarii ta heen n'aa hä na-ääj hë j'aa kets'ëe doo, ta häd numero n'aa ganad'oo do paah. Sa moo gó rapatsëe retën do nahëeh, sa hä P'op Hagä Do an'oo däk doo. ³Tii bä rejäm kän Mosees, P'op Hagä Do karom paa ejäm wät do paah. Rejäm na-ääj hë B'éé T'aah h'yyb n'aa jaw'yyc do jäm n'aa. Hahÿy da sa kyyh rejäm doo:

"Tak'ëp meuj n'aa näng do sahõnh hë mamoo wät doo

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo.

Baad had'op, heh'ää, sahõnh hë mamoo wät doo, õm, sahõnh hë had'yyt bag'ääs doo.

⁴Jääm hë õm ti baad had'op doo, tsyt hë nesaa do mahãnh hawät doo.

Sahõnh hë häj n'aa babuuj rabana da a wë, õm rahyb n'aa jew'yyc hyb n'aa.

Tii d' rabad'oo da, baad had'op do mamoo wät do kametä däg kän do hyb n'aa.

Ti hyb n'aa kä, sahõnh hë a hyb n'aa da rah'yyc e'ÿÿm.

Tak'ëp da õm raweh'ëeh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sahõnh hë õm da raj'aa etsé", näk sa kyyh rejäm doo gó.

⁵Ta ti jawén ÿ hegää wät, tii bä ÿ hapäh tanoo kasëets hóm P'op Hagä Do tób n'aa hÿ pong jé hanäng doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyc do hood tób n'aa.

⁶P'op Hagä Do tób n'aa gó naa rabanä kän setsi ääs, setsi baad nadoo do badäk hahÿy bä habong do rahoop do man'aa doo. Pään papuuj rino häd näng do s'ëeb hawak do gabarëeh do sa saroor. Sa h'yyb

† Uwa ag nado ti rataa do ragetsi doo. Badäk hahÿy bä habong do P'op Hagä Do wë kamajÿi do ääs radej'ëep do ky n'aa tii.

mawyd k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb. ⁷Tii bä, ji meheet pé kabaj'aa do see an'oo däk sa hä setsi ta hood k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb. Ta hood gó tagedu däk P'op Hagä Do hawäd had'yyt do kawajään do metëe n'aa, badäk hahÿy bä habong do sa jó rahah'ook hadoo hyb n'aa. ⁸Tii bä kä, ta tsyg P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh doo gó hana doo, ta hejój gó naa hana doo, jé pad'yyt däg P'op Hagä Do tób n'aa gó. Dooch hajaa pé P'op Hagä Do tób n'aa gó hajëe suun péh, ta ti setsi baad nadoo do badäk hahÿy bä habong do rahoop do man'aa do kajaa bä kä.

Setsi ta hood P'op Hagä Do kawajään do metëe n'aa ky n'aa hahÿyh

16 Tii bä, ÿ maa napäh kyyh tak'ëp hadoo do P'op Hagä Do tób n'aa bä naa hana doo. Hahÿy da taky hadoo setsi hedoo do ääs sa hä: "Bë ahóm, bë ahoog hyy badäk hahÿy hënh setsi hedoo do ta hood gó hanäng doo, P'op Hagä Do kawajään do metëe n'aa", näng ta kyyh. ²Tii bä pooj jé hadoo do ääs ahoog kän ta hood gó hanäng do hëej jó. Tii bä, sahõnh hë tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa heen n'aa sa mabooh hä, sa moo hä gado däk do hä, sahõnh hë kabarii ta heen n'aa hyb n'aa jew'yyc do hä na-ääj hë genyyh sa rog manahuuh doo, nesaa doo, datés doo.

³Tii bä ääs see akajar me tahoog kän ta hood gó hanäng doo. Majyyw hado däk sahõnh hë naëng, kam-ag majyyw hadoo. Sahõnh hë akajar me habong do hedëp do paa dejëb kän.

⁴Ääs see ahoog kän ta hood gó hanäng do sahõnh hë tamii me, naëng k'ääts gó ganyyh doo me na-ääj hë. Majyyw hado däk sahõnh hë naëng. ⁵Tii bä ÿ maa napäh ääs naëng hagä n'aa, hahÿy da P'op Hagä Do hä her'oot doo:

"Baad had'op õm.

P'op Hagä Doo, tsyt hë nesaa do mahãnh hawät doo, da hë hawät doo, p'ooj ub hawät doo.

Baad hadoo do ti mamoo wät doo, ta tii da sa hä maky n'aa etyy do hä,

⁶Baad ub né ti sa hä mamoo wät doo, a karapee tsyt hë a wë kasëew bong doo, a ky n'aa rod na-ääj hë radej'ëep do hyb n'aa paah. Sa majyyw gatsëk ran'oo bä radej'ëep noo gó.

Ti hyb n'aa man'oo däk majyyw né hë rabeëek hyb n'aa.

Sa h'yyb haj'aa hë tii", näng ääs naëng hagä n'aa kyyh.

⁷Tii bä ÿ maa napäh kyyh P'op Hagä Do rama ejuu do tyng n'aa hä naa ääs her'oot do ky gadoo doo. Hahÿy da ti kyyh P'op Hagä Do hä:

"ÿÿ, te hub né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo.

Baad had'op, heh'ää, sahõnh hë sa hä maky n'aa etyy doo", näng ti kyyh.

⁸Tii bä ääs see papÿÿj hä kä tahoog kän ta hood gó hanäng doo. Tii bä kä, papÿÿj hä takan'oo däk badäk hahÿy bä habong do tarejää hyb n'aa tak'ëp baju doo

me. ⁹Tii bā byyh hetä padëek tak'ëp baju do haj'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagä Doo, sahõnh hē rahoop do mo haj'aa nāng do raky n'aa was'ee kån. Tak'ëp rahob né paawä, dooh rat'yid kamehĩin bā, dooh reréd bā nesaa doo. Dooh rakarēn bā P'op Hagä Do rahyb n'aa jewyyg bā.

¹⁰Tii bā āās see ahoog kån ta hood gó hanāng do tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa bagā tyng n'aa jó. Tak'ëp tabadagyb dāk jé pad'yyt hē tabanas'aa bag'āās doo bā. Badāk hahỹỹ bā habong do nag'aad kegēs, tak'ëp datés do rahoop do hyb n'aa. ¹¹P'op Hagä Do hỹ pong jé bag'āās do raky n'aa was'ee kån tak'ëp datés do hyb n'aa, sa rog hyb n'aa na-āāj hē. Rahob né paawä, dooh rat'yid kamehĩin bā baad nadoo do ramoo bok do hā. Dooh reréd bā baad nadoo doo.

¹²Tii bā ji ma poo oow see pé āās kā ahoog kån ta hood gó hanāng do tamii maeh do Éw-Parat hād nāng doo me. Tamii Éw-Parat mawooj dāk, sa wahē n'aa pa-pỹỹ hana hēnh naa hena do sa warahén sii hē mawooj dāk doo me rabatség hõm hyb n'aa kaneb'ooh doo hēnh.

¹³Tii bā ŷ hapäh tamawoob hē karap'aar h'yyb nesaa doo. Tabanas'aa dõm nāng do noo gó naa ta see ganyyh, tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa noo gó naa ta see ganyyh, sa ky n'aa rod noo kanesa do noo gó naa ta see ganyyh. † Maj'ee hedoo karap'aar h'yyb nesaa doo. ¹⁴Karap'aar h'yyb nesaa do né hē tii. Tak'ëp meuj n'aa nāng do heen n'aa ramoo bok. Jé pad'yyt hē badāk hahỹỹ bā hāj n'aa wahē n'aa wē rabahõm, hāj n'aa wahē n'aa sa warahén sii hē rabats'yyt hyb n'aa kaneb'ooh doo hēnh. P'op Hagä Do wē, ta karapee wē na-āāj hē rakaneboh paawä. P'op Hagä Do Sahõnh Hē Haj'ap Do h'yyb dāng do noo gó da ta ti kaneb'ooh do bawät.

¹⁵Hahỹỹ da Jesus kyyh:

“Bē hyb n'aa matakä. ŷ ana da rah'yy kanapeet bā, hets'ëek do ji ganada bā takajaa doo da. Ky n'aa kedēng da jé hyb n'aa matakēe doo. Ta ti hadoo do hā dooh takado hõm bā ta saroor. Dooh da tanu mebyy bā, dooh ta si n'aa hē tawäd ŷ an'oo bā do hyb n'aa”, nāng Jesus. ††

¹⁶Tii bā tamawoob hē hadoo do karap'aar h'yyb nesaa do ran'oo bā hēej sa wahē n'aa rakataa hyb n'aa Eberew kyy me Ar-Magedõn ramaneēēnh doo bā.

¹⁷Tii bā setsi dāg do āās kā ahoog hyy kån ta hood gó hanāng do wē hā. Tii bā ŷ maa napäh kyyh tak'ëp hadoo doo, maa eh do P'op Hagä Do tób n'aa hỹ pong jé hasooh doo bā naa, P'op Hagä Do bag'āās do tyng n'aa bā naa. Hahỹỹ da ta kyyh: “Gawatsig hõm kån sahõnh hē!”, nāng. ¹⁸Tii bā kā, tak'ëp tabawyb kån, tak'ëp tadarung, et'oom. Tak'ëp né hē k'āāts katajus kån, k'āāts ganabēeh. Badāk hahỹỹ bā ajyy radu doo

† Tabanas'aa k'āāts gó naa hanyyh do né tii. 13.11-15 hā takerii dāk ta ky n'aa. †† P'ooj ub, Jerusarēnh bā hasooh do P'op Hagä Do tób n'aa hagā n'aa sa wahē n'aa awät kawõõt doo da atsēm. Tii d' tawén d'oo tahag'āās hyb n'aa tób hagā n'aa ramatakä bā. Tawyyd bā tób hagā n'aa see hāỹỹ doo, rado hõm ta saroor, raju hõm, tii bā ramejũũ bag hēnh tababaaj hõm hyb n'aa ta tób hēnh. Ti ky n'aa gó Jesus beh'ũũm tamatēeh do baad ji gada do ky n'aa hā.

noo gó naa rababok doo, dooh noo gó ta ti hedoo pé tak'ëp k'āāts katajuus do bawät. Tak'ëp né hē badāk hahỹ hēej hā katajuus jé pad'yyt hē. ¹⁹K'āāts nanāng panang tak'ëp ky n'aa etsēeh do yt hē hanāng do ganabēeh tak'ëp katajuus do haj'aa. Ganabēeh do haj'aa ketyn padäg kån panang paa tan'oo bā. Tamawoob dāg panang tahaj'aa ketyn bong doo. Sahõnh hē badāk hahỹỹ bā hanāng do sa panang bā hanāng do tób kag'ēed bēeh katajuus do haj'aa. Dooh P'op Hagä Do mabaan bā nesaa do panang ky n'aa etsēeh do Babirõn hād nāng do babuuj ramoo bok do paah. P'op Hagä Do mejũũ rabeēek hyb n'aa ta hood gó hanāng do mahỹỹnh doo, tan'oo dāk tak'ëp rabahoop takawajjān doo gó sa hā tarejāā doo, tahananāng pé tii.

²⁰Sahõnh hē tsyt dēeg akajar me hanāng doo, sahõnh hē waēē na-āāj hē bedo bong. ²¹Naēng tak'ëp dagap do pā hado dāk do kajäg hyy kån badāk hahỹỹ bā habong do sa jó. 40 kiw bahānh pā hadoo kejäk doo. Tii bā P'op Hagä Do raky n'aa was'ee kån tak'ëp rabahoop pā hadoo kajäk do an'oo bā do hyb n'aa.

ŷynh ky n'aa tabanas'aa ky n'aa daheeh hahỹỹh

17 Tii bā setsi hedoo do āās, ta hood sa moo gó patsēe do paa sa see ana kån wē ŷỹ, tii b' taky hadoo hā ŷỹ: “B'ëep, ŷ metēeh da a hā nyy da P'op Hagä Do rejāā da ŷynh hajõk do sii heỹỹh do yb, hajõng tamii takēen hā hasooh doo. ²²Sahõnh hē hāj n'aa sa wahē n'aa rabahe'ỹỹh hadoo ta ti ŷynh hadoo do sii. Badāk hahỹỹ hā habong do rabaoom kån do hadoo uwa s'ēeb mahỹỹnh do hā, ŷynh hadoo do sa hā taheno do hā. Baad nadoo do ŷynh hadoo do moo wät do h'yyb mahũũm kån”, †† nāng āās kyyh hā ŷỹ.

³Tii bā s'ēeh hadoo ŷ hapäh P'op Hagä Do Sahee an'oo bā. Säh ŷ hadoo doo gó āās ŷ tamahũũm kån tabanawāng hēnh. Ta tii bā ŷ hapäh ŷynh tabanas'aa hād hahiin pé do jó hasooh doo. Tabanas'aa hā takerii dāk séd dó ta hād wób P'op Hagä Do h'yyb rejāā doo. Setsi tabanas'aa nuuh. Ji moo sahõnh hē ta s'āān. ⁴Jabaruuut péh, hād hahiin pé ta mahang ŷynh saroor. K'āāts tēg gabarēeh do s'ēeb, pā gabarēeh do ky n'aa gebah doo, nu gabarēeh do perora hād nāng do na-āāj hē ta het-só tapadedēek doo. Ji eēek do hood n'aa k'āāts tēg gabarēeh do s'ēeb ta moo gó. Séd dó nesaa péh, hesus hadoo do ta gó ta wób sii tabahe'ỹỹh do hyb n'aa.

⁵Hahỹỹ da takerii dāk ta maboor hā: “Babirõn, panang tak'ëp ky n'aa etsēeh do ŷỹh. ŷỹj hajõk do sii he'ỹỹh do sa ŷyn. Sahõnh hē tak'ëp nesaa do badāk hahỹỹ bā hanāng do du n'aa doo.” Tii d' né takerii dāk ta maboor hā, tahananāng pé baad ji nahapäh doo. ⁶Aoom ŷynh hadoo doo. Tawén oom, P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wē kasēew bong do sa majyyw, Jesus ky n'aa nerét do sa majyyw tadej'ëep do teēg wät do hyb n'aa.

‡ Panang Babirõn ramaneēēnh do ky n'aa ti ŷynh hajõk do sii heỹỹh doJowāw hapäh doo. Panang babuuj P'op Hagä Do mak'yyt doo, ta see hedoo do hyb n'aa jew'yyk do ky n'aa tii. Hajõng do tamii, hajõng badāk hahỹ hēej babuuj, panang buuj ky s'ũũt doo. †† Sahõnh hē hāj n'aa sa wahē n'aa raky dahē dāk, ramoo boo dāk nesaa do ta ti panang buuj sa hā metēeh doo. Séd rah'yyb hedo dāk nesaa do hā, tahananāng pé tii.

Tak'ëp ý hyb n'aa meuuj wät ýñh hadoo do ý bahapäh bä. ⁷Tii bä ääs ky hadoo hä ýý: "Hëd n'aa mahyb n'aa meuunh? Õm ý maher'oot da ýñh ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Õm ý maher'oot da na-ääj hë tabanas'aa setsi nuu näng doo, ji moo sahõnh hë s'ään näng do ýñh jó jasooh do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. ⁸Tabanas'aa mahapäh doo, pooj jé tabawäd wät paah. Da hë dooh tawäd bä. Ti hadoo né hë tak'ëp t'öp gadarong doo gó naa, tabanesaa hënh naa taganyyh da tagawatsig hõm hyb n'aa kä. Badäk hahýý bá habong doo, sa häd badäk hahý kapahuuj däk noo gó naa kanerih do edëb had'yyt do gadoo do heen n'aa hä, rahyb n'aa meuunh da tabanas'aa rabahapäh bä. Pooj jé tabawäd wät paah, da hë dooh tawäd bä. Ti awät né da hý jawén p'aa hënh kä", näng ääs kyyh.

⁹Ti taky hadoo ênh: "Taw'ääts hë tak'ëp ji h'yy ganäng ta tii hä, ji bahapäh hyb n'aa nyy d' tahanäng péh. Setsi hedoo do ta nuuh, setsi waëë ýñh jó jasooh doo. [†]Setsi ta nuuh, setsi bagä n'aa heen n'aa na-ääj hë. ¹⁰Setsi hedoo do paa kä, ji moo séd me dooh booh. Setsi hedoo do sa see tabag'ääs da hë. Ta seeh, tagadëëg ub hadoo doo, dooh tana nä bä. Takajaa bá kä, tabag'ääs da kanahën d'os hë ub. ¹¹Tabanas'aa pooj jé hawät do paah, da hë nawät nä doo, oito hado däk do bagä n'aa da tii, t'öp gadarong doo gó naa tabanyyh bá kä. Setsi bag'ääs do hadoo pé tii. Tagadëëg ub da P'op Hagä Do gawats'iik da tii", näng ta kyyh.

¹²Tii bá ahõm nä ta kyyh: "Ji moo sahõnh hë hedoo do ta s'ään mahapäh doo, ji moo sahõnh hë häj n'aa wahë n'aa. Dooh radu do nä bá rabag'ääs doo. Ti hadoo né hë, kanahën d'os hë ub rabag'ääs da tabanas'aa sii. ¹³Séd rah'yyb hedoo da ji moo sahõnh hë hedoo doo. Ragadoo da tabanas'aa sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Sa hejój, rahyb n'aa jew'yyk do ranoo da tabanas'aa hä. ¹⁴B'éé T'aah wë da rakamaj'í. Tii d' né paawä rabad'oo da, B'éé T'aah j'aa et'ëek da sa hä, sa wahë n'aa heh'äät doo, hyb n'aa jewyk do sa wahë n'aa B'éé T'aah tabahadoo do hyb n'aa. Ta sii had'yyt hë da rababok ta wë tanaëëj bong doo, ta wë tatsyyd bong doo, ta hä h'yy kanerét doo", näng mä ääs kyyh.

¹⁵Tii bá ääs ky hadoo ênh hä ýý: "Hajõng tamii mahapäh do ta takeën hä ýñh hajõk do sii heýýh do hasooh doo, hajõk do badäk hahýý hä habong do tii. Sahõnh hë häj n'aa buuj, sahõnh hë sa kyyh her'oot do tii. ¹⁶Tak'ëp da tabanas'aa, ji moo sahõnh hë hedoo do ta s'ään, ji moo sahõnh hë hëëj sa wahë n'aa, rakawaj'ääñ da ýñh hajõk do sii heýýh do wë. Ramakyy da. Rado hõm da sahõnh hë ta wë hanäng doo. Rakabo nyyh da ta saroor, ta si n'aa hë tabawät hyb n'aa. Rawëh da ta dab, raju jëng da tëëg hõõ me. ¹⁷Tii d' rawén d'oo da P'op Hagä Do an'oo däk do hyb n'aa sa h'yyb gó, takarën do ramoo bok hyb n'aa. Ti hyb n'aa né hë séd rah'yyb hedo padëëk, sa hejój, rahyb n'aa jew'yyk do rawén noo tabanas'aa hä. Tii d' rabad'oo da

† Ta wób sa hä, setsi bagä n'aa hajõng häj n'aa bag'ääs do ta ti SETSI WAËË. Ta wób sa hä Roma panang ky n'aa tii, setsi waëë häd tũũ nu däk do jó Roma panang katamaa däk do hyb n'aa. Ta wób sa hä Jerusarënh ky n'aa.

P'op Hagä Do ky däng do paa takaja däk bä kä. ¹⁸Ýñh pan'aa paa mahapäh doo, panang ky n'aa etsëeh do tii, badäk hahýý bá hanäng do hëëj wahë n'aa hä mejũũ doo", näng ääs kyyh.

Panang Babirõn häd näng do gawatsig hõm do ky n'aa hahýýh

18 Ta ti jawén ý hapäh ääs see hý pong jé naa hahyng doo. Tak'ëp tahyb n'aa jawyk. Tak'ëp tagabarëeh do hyb n'aa badäk hahýý bá haw'ääts hë ta bag däk. ²Tak'ëp hadoo doo me taky hadoo: "Gawatsig kån, gawatsig kån panang tak'ëp ky n'aa etsëeh do paa Babirõn häd näng doo!

Karap'aar h'yyb nesaa do panang däg tii. Ta tii bá sahõnh hë hedoo pé taw'ëëd nesaa do ramoo boo däk sa maag. ^{††}

³Babirõn wén gawatsig hõm, ýñh hajõk do sii heýýh do hadoo, naëng oow mahýýnh do sahõnh hë badäk hahýý hä habong do sa hä tan'oo däk do hyb n'aa, tak'ëp baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii, tak'ëp sa wë P'op Hagä Do kawaj'ääñ hanoo doo. Sahõnh hë häj n'aa sa wahë n'aa rabahe'ýýh hadoo ta ti ýñh hadoo do sii. [‡]

Tak'ëp rama enä däk ajyy hes'ëëm doo, sahõnh hë sa h'yyb karën do panang buuj rabetsëë do hyb n'aa sa hä", näng.

⁴Tii bá ý maa napäh kyyh see hý pong jé hana do hahýý da ky hadoo doo:

"Karapé haa, bë beréd däg ta ti panang. Bë beréd däg, nesaa do ramoo bok do sa h'yyb hataa bë nahadoo hyb n'aa, sa hä ý rejää do mahãnh bë kedëëb bong hyb n'aa. ⁵Tak'ëp tabahajõõ däk nesaa do ramoo bok doo. P'op ji at'ëëg sëek do hadoo, wë hä kaja däk do hadoo tii.

Dooh P'op Hagä Do mabaan bá nesaa do ramoo bok doo.

⁶Baad nadoo do ta wób hä ramoo bok do bë ^{††} moo boo Babirõn panang buuj hä.

Nesaa do panang buuj ramoo bok do bahãnh da bë an'oo bá ta hä baad nadoo doo.

Tak'ëp bë mekuuj reëek do pan'aa, panang buuj ta wób sa hä ran'oo däk do bahãnh.

⁷Sa hä hë rah'yy kasab'ee do paa pénh, sa hä hë hajõng dajëër rah'ëënh do paa pénh bë an'oo bá kä rahoop hyb n'aa, rah'yy katón hyb n'aa.

Hahýý da h'yy kasab'ee doo gó Babirõn panang buuj raky hadoo sa h'yyb gó:

†† Judah buuj sa hä ti anäng taw'ëëd nesaa doo. Ji nawëh do tii.

‡ Hahýý d' tahanäng pé ti ta sii raba'ýýh hadoo: Panang buuj rah'yyb mahũũm sahõnh hë häj n'aa wahë n'aa, sa karapee sii hë, baad nadoo do P'op Hagä Do ganen'aak do ramoo bok hyb n'aa. Dawëë P'op Hagä Do mahãnh rababok ran'oo bá. †† Dooh baad ji hapëë bá jaa hä ta ti takamejũũ. Ääs panang rejää do hä apäh takamejũũ. Ji moo sahõnh hë häj n'aa wahë n'aa sa ky n'aa 17.16 hä takerii däk do hä apäh takamejũũ na-ääj hë.

'Sa wahë n'aa ýñh bag'ääs do tyng n'aa jó hasooh do ër panang.

Ýñh patug tamaa wät do nado ër panang. Dooh ër h'yy ketón da', näng panang buuj sa kyyh.

⁸ Tii d' rah'yy kasab'ee do hyb n'aa, séd noo gó né da baad nadoo do kajaa da sa wë: Dajëb kajaa da sa wë, h'yy ketón da, as'aah da. Tëëg hõõ gó da panang baooj jëng.

Tii da tawén hadoo, tak'ëp tabahejoonh, tak'ëp takabaj'aa do hyb n'aa P'op Hagä Doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do panang buuj ky n'aa etyy doo", näng mä hÿ pong jé hana do kyyh.

⁹ Badäk hahÿy bã häj n'aa sa wahë n'aa ta sii rabahe'ÿyñh do hadoo do paah, ta sii hajõng dajëër rah'yy karëñ do jawén rah'ëënh do paa a'oot da panang haooj jëng do tsyg rabahapäh bã. A'oot da, rah'yy ketón da ta hyb n'aa. ¹⁰ Dawë hä rababë hõm da, panang buuj rahoop do rajeÿym do hyb n'aa rahob bã. Hahÿy da sa kyyh:

"Baad nado né hë a wë kajaa do panang ky n'aa etsëëh doo,

baad nado né hë a wë kajaa do Babirõn, panang hejoonh doo,

séd noo gó õm P'op Hagä Do rejää do kaja däk do hyb n'aa!", näk da häj n'aa wahë n'aa sa kyyh.

¹¹ Ajyy hes'ëëm do a'oot da, rah'yy ketón da panang hyb n'aa, dooh hets'ëë wät pé do hyb n'aa sa wak'ääb marakate yb gó ramena doo. ¹² Dooh hets'ëë wät pé k'ääts tëg gabarëëh doo, k'ääts tëg hawak doo, gabarëëh do perora häd näng doo. Dooh hets'ëë wät pé rino häd näng do s'ëëb pään tak'ëp baad hadoo doo, pään jabaruut péh, pään häd hahiin doo, pään sawasaab is do seda häd näng do s'ëëb, sahõnh hë he-doo pé b'aa buu benyym doo, sahõnh hë hedoo pé ta hood erépää† tëg s'ëëb ramoo bok doo, b'aa ky n'aa gebah do s'ëëb, k'ääts tëg hahiin do s'ëëb, sapaar s'ëëb, pä mar-more häd näng do s'ëëb na-ääj hë.

¹³ Dooh hets'ëë wät pé sa hä b'aa kanera häd näng do syj, ji waa ty gamabuuj, buu benyym do ji hawuuk doo, buu benyym do in-sijëën häd näng doo, b'aa täg buu benyym do s'ëëb miir häd näng doo, buu benyym do see pé na-ääj hë. Dooh hets'ëë wät pé sa hä uwa s'ëëb mahÿyñh doo, joom ag oriib syj, tiriig ag, tiriig s'ëëb, booj yb, b'éé, kawaaro, ta hood kawaaro takyyk doo. Dooh na-ääj hë hets'ëë wät pé ajyy ýÿj sa karom pan'aa, ajyy kaneb'ooh noo gó rameso padëëk do na-ääj hë sa karom pan'aa.

¹⁴ Tii bã hahÿy da da sa kyyh panang hä:

"Dooh wäd a wë tak'ëp magen'aak do paah.

Dooh wäd tak'ëp ky n'aa gebah do a wë hanäng do paah.

Dooh wäd gabarëëh do a wë hanäng do paah.

Dooh takawyyd wäd bã ta tii", näk da sa kyyh.

¹⁵ Ajyy wekãp do ta ti hedoo do panang babuuj hä hes'ëëm do paah, tak'ëp ma enä padëëk doo, dawë hä rababë hõm da, panang buuj rahoop do tak'ëp ra-

jeÿym do hyb n'aa rahob bã. A'oot da, h'yy ket'oon da.

¹⁶ Hahÿy da da sa kyyh:

"Baad nado né hë a wë kajaa do panang ky n'aa etsëëh doo.

Pään, rino häd näng do s'ëëb tak'ëp baad hadoo doo, pään jabaruut péh, häd hahiin pé panang babuuj rapadedëëk do paah.

K'ääts tëg gabarëëh doo, pä gabarëëh do ky n'aa gebah doo,

gabarëëh do perora häd näng do na-ääj hë sa hetsó paah.

¹⁷ H'yy katón n'aa näng né hë panang hä kajaa doo, séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta ma paah", näk hes'ëëm do sa kyyh.

Dawë hä rababë hõm da marakate yb gó moo bok do sa wahë n'aa, ta gó habok doo, marakate yb gó moo bok doo, marakate yb gó men'aa do paa hä ta sãm gad'oo doo. ¹⁸ Hahÿy da da sa kyyh panang haooj jëng do tsyg rabahapäh bã: "Dooh hahÿy hadoo pé panang tak'ëp ky n'aa etsëëh pé", näk da. ¹⁹ K'ääts ooj rehaha da sa nuu hä. ^{††} A'oot da, h'yy ket'oon da. Hahÿy da da sa kyyh:

"Baad nado né hë a wë kajaa do panang ky n'aa etsëëh doo.

Tak'ëp panang buuj rama enäh do hä marakate yb danäh rama enä padëëk.

H'yy katón n'aa näng né hë panang hä kajaa doo, séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta ma paah", näk sa kyyh.

²⁰ Taw'ääts hë bëë kä, hÿ pong jé habong do bë h'yy gadejah. Bëëh, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëëw bong doo, 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus ky n'aa rod hedoo do na-ääj hë, taw'ääts hë bë h'yy gadejah, nesaa do hä P'op Hagä Do ky n'aa ety däk do hyb n'aa panang buuj, nesaa do bë hä ramoo bok do paa hyb n'aa.

²¹ Tii bã ääs tak'ëp kabaj'aa do see tado däk pä tak'ëp haeh doo, ti tadawäts kãn tame akajar me. Pä tadawëës bã taky hadoo:

"Tii bã né kä, tak'ëp baad nadoo doo me tagawatsig kãn da panang ky n'aa etsëëh doo, Babirõn.

Dooh da rahapëë wäd bã hahÿ panang", näng ääs kyyh.

²² Tii bã panang gawatsig hõm do hä ääs ky hadoo: "Hÿ jawén dooh ji maa napäh pé a mahang retën do nahëëh,

ji gamehÿyñh do nahëëh,

jäm hejäm do sa kyyh.

Hÿ jawén dooh ji awyyd wät pé da a mahang ramoo bok do hä moo bok doo.

Hÿ jawén dooh kawyyd wät pé a mahang tiriig ag kamawõds doo,

tiriig s'ëëb moo bok doo.

²³ Hÿ jawén dooh ragataas pé ta bag hahÿ panang bã. Hÿ jawén dooh ji maa napëë wäd bã aj'yy katëë do pan'aa,

† Mäs kyy me ELEFANTE .

†† Rah'yy ketón do heen n'aa tii.

ŷyñh katëë do pan'aa sa kyyh a mahang.
 Tii d' tawén hadoo, ky n'aa ets'ëeh do hyb n'aa paah,
 hyb n'aa jewyk do hyb n'aa paa badäk hahÿy bã a
 panang bã hes'ëem do paah.
 Ramehëm doo me a babuuj rawedii,
 ta s'ee hënh rah'yyb mahũüm do hyb n'aa sahõnh hë
 badäk hahÿ hëej babuuj.
²⁴ Babirõn panang bã radej'ëep paa P'op Hagä Do ky
 n'aa rod,
 P'op Hagä Do wë kasëew bong do na-ãäj hë.
 Babirõn panang hyb n'aa badäk hahÿ haw'ãäts hë
 radej'ëep paa sa da hadoo doo.
 Ti hyb n'aa P'op Hagä Do wén gawats'iik ta tii", näng
 mã ääs kyyh.

P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa hahÿyñh

19 Ta ti jawén ŷ maa napäh tak'ëp kanekan do hÿ
 pong jé habong do sa kyyh. Hahÿy da tak'ëp sa
 kyyh:

"Ër j'aa etsë P'op Hagä Doo!
 Ti né hë ti ji hed'ëep doo.
 Taw'ãäts hë P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do tak-
 abaj'aa.
 Taw'ãäts hë sahõnh hë tabag'ãäs.
² Baad had'op, heh'äät sahõnh hë sa hã taky n'aa ety
 doo.
 Ti hyb n'aa taw'ãäts hë ji j'aa etsë P'op Hagä Doo.
 Babirõn buuj, ŷyñh hajõk do sii heÿyñh do hadoo do ky
 n'aa etsëeh do
 P'op Hagä Do ky n'aa ety däk nesaa doo hënh.
 Baad nado boo sahõnh hë badäk hahÿy bã habong
 do panang buuj ran'oo bã.
 ŷyñh hajõk do sii heÿyñh do hadoo tii, aj'yy tah'yyb
 tatuk do ta ŷÿm tawadii hyb n'aa.
 Sa h'yyb gó P'op Hagä Do reréd hõm ran'oo bã,
 daap hadoo do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa.
 Ta karapee radej'ëep do majjyw sãm P'op Hagä Do
 abaaj kãn panang buuj sa hã", nãk sa kyyh.

³ Tii bã p'aa hënh raky hadoo:
 "Äã j'aa etsë P'op Hagä Doo!
 As'ëeg had'yyt hë panang haooj jëng do tsyg.
 Doo hahëej bã rahoop doo", nãk sa kyyh.
⁴ Tii bã 24 wahë n'aa hedoo doo, ji meheet pé
 kabaj'aa do na-ãäj hë rabehty b'ëeh P'op Hagä Do pooj
 jé, tabag'ãäs do tyng n'aa jó hasooh doo. Tii b' raj'aa
 etsë ta hã. Hahÿy da sa kyyh: "ŷÿ, tii d' né hë. Taw'ãäts
 hë hajõk do rahe'oot doo. P'op Hagä Do ër j'aa etsë!",
 nãk sa kyyh.

⁵ Tii bã, P'op Hagä Do bag'ãäs do tyng n'aa bã naa rë
 tany ky hadoo:

"Bëeh, sahõnh hë ta karapee tak'ëp ta hã weh'ëeh
 doo,
 ky n'aa nets'äs doo, ky n'aa etsëeh doo,
 bë j'aa etsëë P'op Hagä Doo", näng her'oot do kyyh.

⁶ Tii bã ŷ maa napäh tak'ëp kanekan do sa kyyh.
 Gawakaa p'op hana do ky hadoo sa kyyh, et'oom do ky
 hadoo. Hahÿy da sa kyyh:

"P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo,

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër h'yy kaha'eeh do sahõnh
 hã tabag'ãäs.

Ti hyb n'aa ër j'aa etsë ta hã!
⁷ Taw'ãäts hë ër tsebë, ër h'yy gadejah,
 taw'ãäts hë ër j'aa etsë ta hã,
 kaja däk do hyb n'aa B'éé T'aah katëë doo kã.
 Ta ŷÿm pan'aa gadaa däg kãn ta patug kajaa raketëë
 hyb n'aa. †

⁸ Ta ŷÿm pan'aa hã takan'oo däk ta saroor pãän papu-
 uj rino häd näng do tak'ëp baad hadoo do s'ëeb.

Baad hadoo do tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong
 do ramoo bok doo,

baad hadoo do rababok doo, tahanäng pé ti pãän ri-
 no häd näng do s'ëeb tak'ëp baad hadoo doo", nãk sa
 kyyh.

⁹ Tii bã ääs ky hadoo hã ŷÿ: "Merii hahÿyñh, 'Ky n'aa
 kedëng da B'éé T'aah katëë do jãm n'aa hënh katsyyd
 bong doo.'" Tii b' ääs ky hadoo nã: "Ti né hë P'op Hagä
 Do kyyh heh'äät doo", näng ääs kyyh.

¹⁰ Tũũ ŷ badëë jat tii bã ääs tsyym pa, ta hã ŷ j'aa etsë
 hyb n'aa paawã. Tii b' taky hadoo hã ŷÿ: "Doo. Tii d'
 madoo manäh. P'op Hagä Do karom né ŷÿh, ta karom
 mabahadoo doo da né hë, a wakãän hedoo do Jesus
 metëeh do hã h'yy kanerët do ta karom rabahadoo
 doo da na-ãäj hë. Taw'ãäts hë P'op Hagä Do ti maj'aa
 etsëë. P'op Hagä Do karom ŷÿh bë nemuun ŷ wén
 näng, jããm hë Jesus metëeh do tii, ër ta ky n'aa rod he-
 doo doo, ta wób hã maher'oot doo", näng ääs kyyh.

Kawaaro hawak do jó hasooh do ky n'aa hahÿyñh

¹¹ Tii bã ŷ hapäh hÿ pong jé noo kasëets hõm doo.
 Pój ŷÿ jé ŷ hapäh kawaaro hawak doo. Taher'oot Do Ji
 Ky Daheeh Doo, Heh'äät Do na-ãäj hë ta jó hasooh do
 häd. Baad ub taky n'aa ety taky n'aa ety doo. Doo
 tesõts hõm bã. Baad ub ti ta maji wë takamaj'i doo,
 doo daap hë sa wë takamajë bã. ¹² Gabarëeh ta
 matym, tëeg hõh hadoo. Hajõng ta nuu hã hatoonh do
 ta soog, tabag'ãäs do heen n'aa. Ta hã takerii däk ta
 häd. Doo hapäh pé ta ti ta häd. Jããm hë ta daaj hë
 tabahapäh. ¹³ Majjyw ta saroor hã. P'op Hagä Do Kyyh
 ta häd seeh. ¹⁴ Hÿ pong jé warahén n'aa kawaaro
 hewak do jat'oonh do ta jawén rabana. Pãän rino häd
 näng do s'ëeb tak'ëp baad hadoo doo, papuuj, sa sa-
 roor. ¹⁵ Ta noo gó naa sën-jeer hehãm do ganyyh. Ta
 me taj'aa et'ëek sahõnh hë badäk hahÿy bã hanäng do
 hãj n'aa babuuj. Tak'ëp tamejũũ da sa hã, doo tat'yyd
 mehĩin da ky nadah'eeh doo. Tatu me sapaar s'ëeb,
 tabag'ãäs do heen n'aa me tabag'ãäs da sa hã. Uwa ag
 ta hood gó ji getsi doo da ji tsyym me, P'op Hagä Do
 Sahõnh hë Haj'ap Do tak'ëp takawajãän doo gó
 kawaaro jó hasooh do rejãã da nesaa do moo bok doo.
¹⁶ Ta hatsë hã, ta hã hadäk doo, ta kóm hã na-ãäj hë
 takerii däk hahÿ ta häd seeh: "Sa Wahë N'aa Heh'äät
 Doo, Hyb N'aa Jew'yyk Do Sa Wahë N'aa."

† Ket'ëë do ky n'aa gó rabehtyũũ Jesus hã h'yy ka'eeh do séd
 rah'yyb hedo däk do ta hã ky n'aa. TA ŷÿm PAN'AA, ta hã h'yy ka'eeh
 doo.

¹⁷ Tii b' ŷ bahapäh ääs see papŷŷj jó hageët doo. Tak'ëp hadoo doo me ta kyyh tanaëënh sahõnh hë taw'ëed dab hawëh doo, wë hã habong doo. Hahŷŷ da ta kyyh sa hã: "B'ëep dana bè bawëh hyb n'aa bè hã P'op Hagä Do anoo doo. Hãj n'aa sa wahë n'aa sa dab, warahén sa wahë n'aa sa dab, karejan do sa dab, kawaaro sa dab, kawaaro jó hat'oonh do paa sa dab bè tä da. Sahõnh hë badäk hahŷŷ bã habong do sa dab, kariw n'aa temah do sa dab, sa karom sa dab, ky n'aa etsëeh do sa dab, ky n'aa nets'äs do sa dab na-ääj hë da bè tä", näng ääs papŷŷj jó hageët do kyyh taw'ëed sa tä hawëh do hã.

¹⁹ Tii bã kä, ŷ hapäh tabanas'aa akajar me hanyyh do paah, hëej sa wahë n'aa sa warahén sii hë séd hã raka-ta padëek, kawaaro jó hasooh do wë, ta warahén da-heeh sa wë rakaneb'ooh hyb n'aa paawä. ²⁰ Tii d' rakarën né paawä, tabanas'aa kamaso däk. Ta ky n'aa rod noo kanesa doo, meuj n'aa näng do moo wät do paa na-ääj hë takamaso däk, tii bã, rabedëp nä bã, karaj'aa hadoo doo gó, tëeg hõõ gó, saw'aak do hahõng doo gó radewäts bëej kån. Meuj n'aa näng doo me ta ky n'aa rod noo kanesa do wedii paa tabanas'aa heen n'aa gad'oo doo, kabariih, tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yuk doo. ²¹ Sahõnh hë sa kyyh has'üüt do paah, kawaaro jó hasooh do neboh bëeh ta sën-jeer me, ta noo gó naa ganyyh doo me. Sahõnh hë taw'ëed sa dab hawëh do noo nehõj padäg tak'ëp kanekan do hyb n'aa sa tä.

Miw hedoo do ta baab ky n'aa hahŷŷh

20 Tii b' ŷ hapäh ääs see hŷ pong jé naa hahyng doo. Tak'ëp t'öp gadarong do tabanesaa do noo tæg ta moo gó. Haak sapuuw hadoo haeh do tatón ta moo gó. ² Tii b' tamaso däk tabanas'aa dõm näng doo, aw'yy hadoo do pooj hawät do Dijab ramaneëënh doo, Nesaa Do Yb. Tamaw'yyd däk haak sapuuw hadoo doo me, tii b' tak'ëp t'öp gadarong doo gó tadawäts hyy kån. Miw ta baab tabagëet. Tii b' ääs noo gatsëe däk, tanoo garib däk t'öp gadarong do tabanesaa do nooh, badäk hahŷ hãj n'aa babuuj tawad'ii mahãnh miw hedoo do ta baab noo gó. Miw hedoo do ta baab jawén paa bã, takado nyh dó da.

⁴ Tii bã ŷ hapäh rabag'ääs do tyng n'aa. Ta jó rabat'oonh tii, sa hã P'op Hagä Do an'oo däk do ta wób raky n'aa etyy hyb n'aa. [†] ŷ hapäh na-ääj hë baad hadoo do Jesus metëeh do ranerét do hyb n'aa, P'op Hagä Do kyyh ranerét do hyb n'aa ranu gehõg bong do sa h'yyb tym. Ta ti dooh paa rahyb n'aa jewyyg bã tabanas'aa. Dooh paa rahyb n'aa jewyyg bã kabarii tabanas'aa heen n'aa. Dooh paa ragado bã tabanas'aa heen n'aa sa mabooh hã, sa moo hã. Ta ti ragenä boo kån, tii b' Kristo sii rabagää kån miw ta baab noo gó. ⁵ Jääm pooj jé ji ganyyh do tii. Dejëp do wób dooh ragenä boo bã miw hedoo do ta baab noo gó. ⁶ Ky n'aa kedëng, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong tii, jääm hë pooj jé ji ganyyh do noo gó gen'yyh doo. Ta ti hedoo doo, dooh da rahob bã banesaa hënh, pawóp

† Tahajaa na-ääj hë ji erii bã: "Ta wób rabag'ääs hyb n'aa."

nuu me däg radejëp do kamaneëënh doo. ^{††} P'op Hagä Do wë, Kristo wë na-ääj hë ramoo bok da, sa hã rahyb n'aa jew'yuk da. Kristo sii rabag'ääs da miw ta baab noo gó.

⁷ Miw hedoo do ta baab tabëej hõm jawén paa bã, Nesaa Do Yb kado nyh dó tabagëet doo gó naa.

⁸ Ahõm da tii bã badäk hahŷŷ bã haw'ääts hë, sahõnh hë hãj n'aa babuuj tawedii hyb n'aa. Séd hã da rakata padëek tan'oo bã, Gog, Magog ramaneëënh doo, [‡] rakaneb'ooh hyb n'aa. Tak'ëp rakanekan da. K'ääts tæg akajar nabyy me hanäng do hawób né da. ⁹ Jé pad'yyt hë badäk hahŷŷ bã naa rabena da. P'op Hagä Do karapee panang, panang P'op Hagä Do kamahãn do ranu haw'õöd däk da, sa wë rakamaj'ii hyb n'aa paawä. Tii bã hŷ pong jé naa tëeg hõõ adëe hyng da sa jó. Sahõnh hë ragawatsig hõm da, aooj jëng da. ¹⁰ Tii bã, Dijab, hëej babuuj wedii do paah, radawäts tu tame karaj'aa hadoo doo gó, saw'aak do ^{††} hahõng doo gó, tabanas'aa, ta ky n'aa rod noo kanesa do radewäts bëeh do paa me. Ta tii bã rahob had'yyt hë. Dooh da tahëej bã rahoop doo.

Dejëp do paa P'op Hagä Do ky n'aa etyy do ky n'aa hahŷŷh

¹¹ Tii bã ŷ hapäh tabag'ääs do tyng n'aa haeh doo, hawak doo, ta jó hasooh do na-ääj hë. Ta jasoo do matym gó hanäng do paa badäk hahŷŷh, wë na-ääj hë bedo bong. ¹² Tii bã sahõnh hë dejëp do paah, ky n'aa ets'ëeh do paah, ky n'aa nets'äs do paa na-ääj hë P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa pooj jé rababë kån ŷ hapäh. Tii bã ma kahé bãh hã kasëets däg kån ta hã ramoo bok do kerih doo. Ma kahé bãh, edëb had'yyt do gadoo do sa häd kerih do heen n'aa tagasëets hõm na-ääj hë. Tii b' dejëp do paa P'op Hagä Do ky n'aa ety däk. Ma kahé bãh hã takerii däk ramoo bok do paah. Ramoo bok do pénh raky n'aa kety däk. ¹³ Dejëp do paa akajar me pehãs do paah, dejëp doo, dejëp do rababong bã habong do na-ääj hë P'op Hagä Do ky n'aa ety däk. Ramoo bok do pénh né hë sahõnh hë raky n'aa kety däk. ¹⁴ Tii bã dajëb gawatsig hõm. Ades häd näng doo, dejëp do rababong do gawatsig hõm na-ääj hë. P'op Hagä Do dawäts hõm ti ta me, karaj'aa hadoo doo gó, tëeg hõõ hahõng doo gó. Akajar hahõng doo, pawóp nuu me däg dajëp do tii. ¹⁵ Ta tii bã radewäts bëeh sahõnh hë sa häd kanerih do edëb had'yyt do gadoo do heen n'aa hã.

Jerusarënh papuuj ky n'aa hahŷŷh

21 Tii bã wë papuuj, hëej papuuj ŷ bahapëe kån. Badäk hahŷ pooj jé hanäng do paah, wë pooj jé hanäng do paa bedo bong. Dooh boo akajar. ² Tii bã panang Jerusarënh papuuj, ^{††} tsyt hë P'op Hagä Do wë

†† Taw'ääts hë 2.11 hã ji ner'oot ta ti ky n'aa. ‡ Ta ti Gog, MAGOG ramaneëënh doo, Nesaa Do Yb karapee P'op Hagä Do wë h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa tii, P'op Hagä Do karapee wë kaneb'ooh doo. †† Mäs kyy me ta ti saw'aak do ramaneëënh ENX-OFRE. Tak'ëp mahŷŷh do ta tsyg ji poo gó tajëe bã. Tak'ëp tabahõng, tak'ëp ta buu banesaa. †† P'op Hagä Do karapee sa panang tii.

kasëew däk do y bahapäh hÿ pong jé naa hahyng doo, P'op Hagä Do bawät doo bä naa. Tak'ëp tabanäm, maruus katëe do pan'aa saroor tak'ëp hanäm do dadäk doo da, ta patug pan'aa tagadoo hyb n'aa hadoo. ³Tii bä P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa bä naa rë tanyy ky hadoo: "Hÿy kä, ajyy, yÿj rababok doo bä P'op Hagä Do panang. Sa mahang P'op Hagä Do bawät da. Ta karapee da tii. Sa sii né da P'op Hagä Do bawät. Ti né hë ti rah'yy kaha'eeh doo. ⁴P'op Hagä Do awug hõm da sa ty nabëeh. Dooh wäd dajëb. Dooh dajëp do hyb n'aa h'yy katón wät péh, dooh wäd do hyb n'aa dajëb. Dooh ji aód wäd bä. Dooh ji ahob wäd bä. Tii d' tawén hadoo da, badoo wät do hyb n'aa pooj jé hanäng doo", näng P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa bä naa ganyyh do kyyh. ⁵Tii b' tabagä tyng n'aa jó hasooh do ky hadoo: "Sahõnh hë papuuj däk y an'oo bä", näng. Ti taky hadoo hã yÿ: "Merii sahõnh hë hahÿ õm y maher'ood wät doo. Te hub né hë hahÿ y her'oot doo, tahajaa ji ky dahé bä", näng. ⁶Tii b' taky hadoo ënh: "Sahõnh hë kaja däk. Y né hë Aw-Pah, y né hë Omekah. Y né hë jããm hë pooj jé hawät doo, y né hë tagadëeg ub hawät doo. Hoo kaanh do hadoo do hã y anoo da tabeëek hyb n'aa naëng ji edëb had'yyt hë hanoo doo. Bag hënh y banoo da ta tii. Dooh ta sãm y gahëen bä. ⁷Jé nesaa do hã j'aa ketsë do paa hã y anoo da sahõnh hë hahÿ papuuj y pehuuj wät doo. Y da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii. ⁸Tii d' nado hëp y n'aa rahoop do je'yÿm do hyb n'aa y rahyb n'aa eréd hõm do sa hã, Jesus hã h'yy kanae bong do sa hã, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do sa hã, sa da hadoo do dahej'ëep do sa hã, sa yÿm sa patug nadoo do sii he'yÿh do sa hã, mehëm do sa hã, kabarii hã h'yy ka'eeh do sa hã, daap men'yyh do sa hã na-ääj hë. Karaj'aa hadoo doo gó, tëeg hõd hadoo doo gó, saw'aak do hahõng doo gó radewäts bëenh da tii. Pawóp nuu me däg dajëp do tii", näng hã yÿ P'op Hagä Doo.

⁹Tii bä setsi hedoo do ääs, setsi baad nadoo do badäk hahÿy bä habong do ahoop do man'aa do paa see ana kån wë yÿ, ti hã y taky hadoo: "B'ëep. Maruus hadoo doo, B'éé T'aah yÿm pan'aa hadoo do y metëeh da a hã", näng ta kyyh. ¹⁰Tii bä s'ëeh hadoo y bahapäh P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Säh y hadoo doo gó ääs y tamahũüm kån waëe aeh do p'op nu däk doo hënh. Ta tii bä Jerusarënh papuuj, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do panang, hÿ pong jé, P'op Hagä Do bawät bä naa hahyng do tametëeh hã yÿ. ¹¹Panang gabar'ëeng däk P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do an'oo bä. Pã tak'ëp ky n'aa gebah do gabarëeh do hadoo tagabar'ëeng. Pã gabarëeh do jas-peh häd näng do ty gahiin do hadoo, hapees do hadoo. Tak'ëp ty ganäm pä tæg hawak do hadoo. ¹²Panang w'oo hã ta hadë tak'ëp p'op nu däk doo. 12 ta nooh. Sét ta noo ken'yyh do hã ääs see bagëet. Sét ken'yyh ta noo hã takerii däk 12 hedoo do Isaraëw taah sa panaa du n'aa do sa häd. ¹³Papÿÿj hana hënh tamawoob hë ta nooh. Papÿÿj hahyng hënh tamawoob hë. Ta karawaa me tamawoob hë, ta karawaa see me tamawoob hë ta

nooh. ¹⁴12 pä ta hadë hejój n'aa. Sét ken'yyh do hã takerii däk 12 hedoo do B'éé T'aah mejüü do sa häd. Sét ken'yyh pä hã takerih sét hë häd.

¹⁵Ääs si y her'oot do atón ji metyy do nahëe k'ääts tæg gabarëeh do s'ëeb ji tatu hadoo doo. Ta me tame-tyy panang ta madawëet doo, ta gagod, panang nooh, panang hadë. ¹⁶Séd pénh panang ta madawëet doo, ta gagod. Tii b' ji metyy do nahëe me panang ääs etyn hõm. 2,200 kirõöm ta madawëet doo. Ti pénh ta gagod, ti pénh tanu däk doo. ¹⁷Tii bä ääs ety hõm ta hadë n'aa. Ta hadë hebaan doo, 65 meet. Ji metyy do pénh né hë ti ääs metyy doo. ¹⁸Pã gabarëeh do jas-peh häd näng do s'ëeb panang hadë. Tak'ëp baad hadoo do k'ääts tæg gabarëeh do s'ëeb me panang katamaa däk. Ty ganäm, paras-ko hadoo. ¹⁹12 hedoo do pä, ta hadë mejój n'aa hã sahõnh hë hedoo pé pä gabarëeh do ky n'aa gebah doo. Pã gabarëeh do jas-peh häd näng do pä ta hadë hejój n'aa see hã. † Pã gabarëeh do sapiro häd näng do ta see hã. †† Pã gabarëeh do agata häd näng do ta see hã. † Pã gabarëeh do emerad häd näng do ta see hã. ††† Pã gabarëeh do onis häd näng do pä ta hadë hejój n'aa see hã. †† Pã gabarëeh do rubi häd näng do ta see hã. ††† Pã gabarëeh do kirisorit häd näng do ta see hã. ††† Pã gabarëeh do beriwo häd näng do ta see hã. † Pã gabarëeh do topasijo häd näng do ta see hã. †† Pã gabarëeh do kirisop häd näng do ta see hã. ††† Pã gabarëeh do jasïn-to häd näng do ta see hã. †† Pã gabarëeh do ametis häd näng do tagadëeg ub pä ta hadë hejój n'aa hã. †††† Gabarëeh do perora häd näng do s'ëeb 12 hedoo do panang hadë noo hã ji bejeng doo bä. Sét hë perora ken'yyh sét ta noo pan'aa. †† K'ääts tæg tak'ëp baad hadoo do s'ëeb ta tyw n'aa panang hoo gad'oo bä tabës doo. Ty ganäm paras-ko hadoo.

²²Ta ti panang bä dooh y hapëe bä tób P'op Hagä Do rahyb n'aa esee do tób n'aa. Dooh hyb n'aa péh, P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo, B'éé T'aah na-ääj hë panang bä né hë rababok do hyb n'aa. ²³Ta ti panang bä, dooh hyb n'aa pé papÿÿj bag, kamarab bag, tabawag had'yyt hë do hyb n'aa P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do an'oo bä. B'éé T'aah na-ääj hë panang bag hadoo. ²⁴Panang bag gó sahõnh hë hëej babuuj †† rababok da. Sahõnh hë hëej sa wahë n'aa, Jesus hã h'yy kae däk doo, panang hënh ramena da rakaweh'ëeh doo, ta tii bä rabajëe p'ëe bä, P'op Hagä Doo, B'éé T'aah rakawehëe däk hyb n'aa kä. ²⁵Dooh da ranoo gatsëe bä panang. Dooh hyb n'aa péh. Adëb bä had'yyt hë ta tii bä. Dooh wäd atsëm. ²⁶Sahõnh hë

† Häd pëeh ty gadoo ta ti JAS-PEH . †† Häd ty gabajaruut ti SAPIRO . † Hahiin, rii näng ti AGATA . †† Hapëeh ty gadoo ta ti EMERAD . †† Häd hasënh ty gadoo ta ti ONIS . ††† Häd hahiin ta ti RUBI . ††† Hapees ty gadoo ta ti KIRISORIT . † Hapees ty gadoo ta ti BERIWO . †† Kata ty gadoo ta ti TOPASIJO . ††† Jawaraah tyb ty gadoo ta ti KIRISOP . ††† Kata häd hiin do hadoo ta ti JASÏN-TO . ††† Sãanh tyb hadoo ta ti AMETIS . †† Nu nad'ëed its PERORA häd näng do badäk hahÿy bä ji aw'yyt doo. Tak'ëp tanu eh hahÿ perora. ††† Jesus hã h'yy kae däk do ti ta tii. Jesus hã h'yy kana'eeh do paa p'ooj ub radewäts bëenh akajar hahõng doo me.

hëej babuuj rabajëë p'ëë da panang hënh P'op Hagä Do raj'aa etsë hyb n'aa, ta hä raweh'ëëh hyb n'aa.
¹²⁷ Dooh nesaa pé t'ii hënh hajëë pëë péh. Dooh da rajëë pä bä ta tii bä kabarii hä h'yy ka'eeh do paah, P'op Hagä Do wad'ii do paah. Jääm hë hajëë p'ëë da ta tii bä B'éé T'aah wë hanäng do edëb had'yyt do gadoo do sa häd heen n'aa hä sa häd kerih doo.

Tamii edëb had'yyt hë hanoo do ky n'aa hahÿÿh

22 Tii bä kä, tamii awäd had'yyt hë do naëng hanoo do ääs metä wäd kân hä ÿÿ. Paras-ko s'ëëb hadoo, tak'ëp ty ganäm pä tög hawak do hadoo tamii. P'op Hagä Doo, B'éé T'aah daheeh sa bagä tyng n'aa bä naa taganyyh. ² Ta tyw n'aa panang hõõ bä tabës do hoo gad'oo bä tamii mahyng. Ta nabyy me, ta nabyy see me na-ääj hë tabahäng joom ji hed'ëëp doo. Kamarab hë had'yyt hë ti rabeaak. ¹² nuu me sét ta baab ken'yyh rabeaak. Dooh hëej haw'ääts hë babuj n'aa rahob wäd bä nahëëh, baad had'yyt hë rababok tan'oo bä ta ti joom g'aad. ³ Ta tii bä dooh ky n'aa kawasee do tanyy wäd bä. Tii d' tawén hadoo da, panang bä né hë P'op Hagä Doo, B'éé T'aah rabag'ääs do tyng n'aa batooj kân do hyb n'aa. P'op Hagä Do karapee, panang buuj, rahyb n'aa jew'yyk da ta hä. ⁴ Rahapäh da P'op Hagä Do mamets. Sa maboor hä takerii däk da ta häd. ⁵ Dooh wäd da atsëm. Dooh hyb n'aa wät pé sa bag, dooh hyb n'aa wät pé papÿÿj bag. P'op Hagä Do ti sa bag. Ta karapee rabag'ää had'yyt da. ⁶ Tii bä ääs ky hadoo hä ÿÿ: "Te hub né hë sahõnh hë mahapäh doo, mamaa napäh doo, tahajaa ji ky dahé bä. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Doo, ta ky n'aa rod h'yyb mahüüm do tamejõ wät ta ääs, nayyw hë hawät do ta karom sa hä tametëëh hyb n'aa", näng ääs kyyh hä ÿÿ.

⁷ Tii bä Jesus ky hadoo: "Bë hyb n'aa matakä da! Nayyw hë da ÿ matëëh. Ky n'aa kedëng da, ta jawén hawät do ky n'aa hahÿÿ hä kerih do ky daheeh doo", näng.

⁸ ÿ Jowāw, ÿ né hë ti sahõnh hë hahÿ maa napäh doo. ÿ né hë ti sahõnh hë hahÿ hapäh doo. Sahõnh hë ta ti ÿ maa napäh jawén paa bä, ÿ bahapäh do jawén paa bä, ÿ badëë jat tūū ääs sahõnh hë ta ti hä ÿ metëëh do tsyym pa, ta hä ÿ j'aa etsë hyb n'aa paawä. ⁹ Tii b' taky hadoo: "Dooh. Tii d' madoo manäh. P'op Hagä Do karom né ÿÿh, ta karom mabahadoo doo da né hë, a wakään hedoo do Jesus ky n'aa rod ta karom raba-hadoo doo da, sahõnh hë hahÿ kerih do ky dah'eeh do ta karom rabahadoo doo da na-ääj hë. P'op Hagä Do ti maj'aa etsëë!", näng ta kyyh.

¹⁰ Tii bä taky hadoo ënh hä ÿÿ: "Majejën manä ta jawén hawät do ky n'aa hahÿÿ hä ma kahé bäh hä kerii däk doo, edaa däk do hyb n'aa kerii däk do kajaa.

¹¹ Edaa däk do hyb n'aa ta ti kajaa doo, na mabok nesaa doo gó nesaa do moo heb'ook doo, rakanarën bä

† Tahajaa na-ääj hë ji erii bä hahÿÿ da: "Panang hënh ramajëëh da badäk hahÿ hëej babuuj sa ma ky n'aa gebah doo, rakaweh'ëëh hanoo doo, P'op Hagä Do hä takan'oo däk hyb n'aa kä, P'op Hagä Do kawehëë däk hyb n'aa kä."

rah'yy kawanareem bä. Na ji h'yyb hasuts däk do hadoo hanoo doo gó rababok nä hÿ jawén sa h'yyb hasus do hadoo do hä rakanarën bä rah'yy kawanareem bä. Tii d' nado baad hadoo do moo bok doo. Taw'ääts hë baad hadoo do ramoo boo had'yyt hë. Ti hadoo ënh tsyt hë P'op Hagä Do wë habok doo. Taw'ääts hë tii da né hë rababoo had'yyt hë", näng ääs kyyh.

¹² Ti Jesus ky hadoo: "Bë hyb n'aa matakä da! Nayyw hë da ÿ kajaa. ÿ kajaa bä kä ÿ manaa da sahõnh hë ta säm. Ramoo bok do pénh da ÿ banoo sahõnh hë sa hä ta säm. ¹³ ÿ né hë Aw-Pah, ÿ né hë Omekah. ÿ né hë jääm hë pooj jé hawät doo, ÿ né hë tagadëëg ub hawät doo. ÿ né hë sahõnh hë du doo doo, ÿ né hë sahõnh hë gawats'iik doo. ¹⁴ Ky n'aa kedëng da sa sa-roor rahetsyyd wät doo. †† Sa hä takan'oo däk panang Jerusarënh papuuj gó rabajëë p'ëë hyb n'aa. Sa hä takan'oo däk joom ji hed'ëëp do ag rabepõh hyb n'aa. ¹⁵ Ajyy ÿÿj awaar nesaa do hedo padëëk doo, mehëm doo, sa ÿÿm sa patug nadoo do sii ha'ÿÿh doo, sa da hadoo do dahej'ëëp doo, kabarii hä h'yy ka'eeh doo, te hub nadoo do gen'aak do na-ääj hë, dooh rahaja bä rajëë pä bä ta tii bä. †

¹⁶ "ÿ Jesus, ÿ mejõ däk ääs karom ÿ seeh, hä ÿ h'yy ka'eeh do hä sahõnh hë hahÿ tamaher'oot hyb n'aa. ÿ né hë ta ti Dawi panaa Dawi hä P'op Hagä Do ky däng do paah. Watom tak'ëp gabarëëh do hadoo ÿÿh", †† näng Jesus kyyh.

¹⁷ P'op Hagä Do Sahee, B'éé T'aah ÿÿm pan'aa † na-ääj hë ky hadoo Jesus hä: "B'ëëp ahyyh!", näk sa kyyh. Taw'ääts hë hahÿ maa new'ëë do ti na-ääj hë raky hadoo: "B'ëëp ahyyh!" Jé hoo kaanh do hadoo doo, jé karën doo, taw'ääts hë tabana Jesus wë, tagadoo hyb n'aa naëng ji edëb had'yyt hë hanoo doo, bag hënh kan'oo däk doo.

¹⁸ Tak'ëp péj ÿ maher'oot ta jawén hawät do ky n'aa hahÿ ma kahé bäh hä kerih do maa napäh do hä. Hahÿÿ da bë ÿ maher'oot: Hahÿ kerii däk do bahãnh herih pé ta hä, ta ti hedoo do hä P'op Hagä Do anoo da baad nadoo do ta ky n'aa hahÿ ma kahé bäh hä kerii däk doo, ta bahãnh ji erii bä. ¹⁹ Ta jawén hawät do ky n'aa, hahÿ ma kahé bäh hä kerih do ta ky n'aa wób hado hõm péh, ta ti hadoo do hä dooh P'op Hagä Do an'oo wäd bä panang tsyt hë kasëew däk doo hënh tajëë suun bä, ta ky n'aa hahÿÿ hä kerih doo. Dooh tan'oo wäd bä joom ji hedëp do ag tepoo bä, ta ky n'aa hahÿ ma kahé bäh hä kerih doo.

²⁰ Hahÿÿ da Jesus, hahÿÿ hä bë tamaher'oot do kyyh: "Nayyw hë da ÿ bahyng ÿ matëëh doo. Né hup ÿ né hë", näng.

"ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë. B'ëëp ahy Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo", näng ÿ ta hä.

†† Ji saroor ji hetsyyd wät do ky n'aa gó tabeh'üüm ji h'yyb tym ky n'aa. Baad hado däk ji h'yyb, Jesus ji hyb n'aa dajëp do hyb n'aa.

‡ Tabanesaa hënh, akajar hahõng doo bä radewäts bëënh tii.

†† Watom tapaj'ëë bä bawag däk do heen n'aa hadoo Jesus, papuuj P'op Hagä Do moo wät do kajaa do tametëëh do hyb n'aa. †† Ta hä h'yy ka'eeh do tii.

²¹ Ǽ karēn Jesus Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym P'op
Hagä Do karapee sa wē. Tii d' né hē taw'ääts hē. Jääm
hē kä.